Ч. 1 1928 Львів второк 2 ічня (20. грудня ст. ст.) 1917 Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків
РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щадн. 26.726
Адреса тел. „Діло—Львів".
Число телефону 261.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
в Австро Угорщині:
місячно . . . . 2·70 К.
квартьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „
у Львові (без достави):
місячно . . . . 2·40 К.
квартьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „
За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:
Стрічка петитова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1·50.
Некрольогія стрічка 1 К.
Сталі оголошення за окремою умовою.
Один примірник коштує у Львові 10 с.
на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

На мирове предложеннє центральних держав — відмовна відповідь антанту.

ПАРИЖ, 31. грудня 1916. (Ат. Авасв). Відповідь союзників на ноту неприятельських держав в справі підписання мирових переговорів вручив нині вечером послови Злучених Держав президент міністрів Бріан в імени заявлених союзом правительств Бельгії, Франції, Англії, Італії, Японії, Чорногори, Португалії, Румунії, Росії і Сербії.

Злучені для оборони свободи народів і вірні правилам, побоюванням не складати окремо оружа, рішили дати відповість спільно на нібито мирові предложеня, вручені їм неприятельськими правительствами за посередництвом Злучених Держав Европи, Швайцарії й Голяндії.

Перед всякою відповідю вважають правительства союзників за обовязок застерегти ся против обох сумних тверджень ноти неприятельських держав, які хотять звалити на союзників відповідальність за війну і годують себе ідею центральних держав. Союзники не можуть допустити сього дисього неправдивого тверджень, яке може ще увести кождо пробу переговорів на безуспішність.

Народи, злучені союзом, від тринати міся-ців зносять війну, для уникнення якої робили все. Вони ділали доказали свое привязане до мира. Їх привязане є тепер так само сильне як в 1914 р. Коли Німеччина нарушила свої побоювання, напр. який вона злочина не може бути опертий на її слові.

Ініціятива до навязаня переговорів, яка не містить умов, не є мировою пропозицією. Ся нібито пропозиція, пущена в світ цісарським німецьким правительством, якій недостає всякого вповимого змісту і всякої докладности, є, здаєть ся, не стільки мировою пропозицією, скільки радше воєнним маневром. Вона опираєть ся на систематичнім нехтованю характеру спору в минувшости, теперішности й будучности.

Що до минувшости німецька нота установ-ляє собі факти, дати й числа, що Німеччина й Австро Угорщина не хотіли війни, не викликали її і не перевели її в діло. В Гаазі був се заступник Німеччини, який відкинув всяке предложене роззброєня. В червни 1914 р. Австро-Угорщина була тою державою, яка по вислану безприкладного ультимату до Сербії виповіла Сербії війну мимо узисканої вправ сатисфакції. Далі невтральні держави відкинули всякі проби, які зробив антант, щоб довести до мирного полагодженя місцевого спору. Пропозиція конференції, поставлена Англією, пропозиція міжнародної конференції, домагане царя, пропозиція мирового суду (тут надісланий текст має прогалину), — всі сі змагання Німеччина поставила без відповіди і без сповнення.

Бельгію напала держава, яка запоручувала їй невтральність, яка не завагала ся сама сказати, що договори є „куснем паперу" та що „потреба не знає завітів".

Що до теперішности пропозиція Німеччини опираєть ся виключно на „европейській мир війни", яка є висловом тільки зовнішнього і переходового виду положеня й дійсної сили противників. Мир, заключений на таких заложеннях, приніс би користь тільки атакуючим, які думали, що могли мать осягнути свою ціль за два місяці, а тепер по 2 роках війни бачать, що ніколи її не осягнуть.

Будучність вимагає за знищеня, спричинені виповіджением війни Німеччиною, як також за численні замахи, яких допустила ся Німеччина й її союзники супроти воюючих і невтральних, санкції, направи і гарантії (sanction, reparation, garantie). Німеччина все се обминає.

В дійсности повідомлене, зроблене центральними державами, не є нічим иншим, як тільки добре обчисленою пробою вплинути на розвиток війни, щоби вкінци накинути німецький мир. Має воно намір ввести в заколот публичну опінію в краях союзників, але ся опінія їх жертв відповіла вже способом гідним подиву і кинула світко на марноту неприятельської вазви. Хоче воно додати сили публичній опінії Німеччини й її союзників, які в важко навіщені втратами, ослаблені господарськими недостачами і зломені найбільшими зусиллями, яких жадаєть ся від їх народів. Старанє воно змидити і застрашити публичну опінію невтральних країв, яка вже від давна виробила собі погляд про первісну відповідальність і здає собі справу, з теперішної відповідальности. Рівночасно стараєть ся се повідомлене принести користь цілям Німеччини, висуваючи наперед оборону людських свобід. Вкінци пробує воно вже наперед оправдати в очах світа нові злочини війни підводними човнами, вивезене робітників і насильну бранку цивільних людей проти їх власного краю як також нарушене невтральности.

В повнім зровуміню поваги, але також і конечности сеї хвилі правительства, тісно з собою звязані і в повній згідности з своїми народами, відкидають займане пропозицією не значіння. Запевняють вони ще раз, що мир є неможливий, доки вони не мають гарантії поверненя (reparation) нарушеного права і свобід, причинив принципу народности і вільного істнованя малих держав, доки не є певні такого управильненя, яке може раз на все усуне причини, що від давна загрожували війною, і дати сьому дійсну гарантію для безпеченства світа.

Вінци союзники вважають за потрібне представити отсі погляди для зазначеня основного положеня, в якім знаходить ся Бельгія по 2½ річній війні:

На основі договорів, підписаних пяти великими европейськими державами, між якими находить ся також Німеччина, користувала ся Бельгія перед війною особливим статутом, який робив її територію ненарушимою і навіть гарантував її на случай европейських конфліктів під охорону тих держав. Мимо сього Бельгія, противно тим договорів, мусіла знести на собі перший атак Німців. Тому бельгійське правительство вважає за потрібне докладно розвязати ціль, для якої не перестало виступати в боротьбі по стороні держав антанту за справою права і справедливости.

Бельгія все точно зберігала обовязки, які покладала на неї невтральність. Взяла вона за оружє, щоб боронити своєї незалежности й невтральности, яку нарушила Німеччина, а також, щоби остати вірною своїм міжнародним зобовязаням. Дня 4. серпня державний канцлер Німеччини признав в парламенті, що той атак є нарушенєм міжнародного права й обіцяв се направити. Від півтретя року та несправедливість жорстоко заострила ся воєнними зарядженями і занятєм, яке вичерпує помічні засоби краю, руйнує його промисл, нищить його міста і села і множить різні, страченя і замикання в вязниці, а в хвили, коли Німеччина говорить до світа про мир і людськість, вивозить воно тисячами бельгійських горожан і спихає їх на дно неволі.

Бельгія перед війною змагала тільки до того, щоб жити в добрій згоді з сусідами. Її король і правительство мають тільки ту ціль, щоби привернути мир і право, одначе хотять вони мати тільки такий мир, який запевнив би на будуче їх краєви управлену направу (reparation), гарантії і безпеченство.

Увага ц. к. кор. Бюра: Кінцевий погляд про сю ноту, пересляну Агенцією Авасв, буде можливий, коли буде доручений офіціяльний дословний текст.

За автономію України.

Львівська „L' Ukraine" в ч. 18, в 25. грудня м. р. доносить „з поважного жерела":

Гурт Українців, який числить поміж своїми членами проф. Грушевського і думського посла Александрова, працює тепер при співучасти проф. Мілюкова над предложенєм закона про автономію України. „Новое Время" впевняє, що українське питанє буде предметом парламентарних нарад на однім в близьких засідань думи.

Відзначене проф. Ф. Вовка.

Відень 30. грудня 1916.

Французське правительство відзначило—як доносить „Реч"—відомого нашого ученого проф. Федора Вовка, голову антропольогічного товариства в Петрограді, що переводив перед роком свої студії в Галичині й Буковині, орденом почесного легіону. Таке саме відзначене припало й управителеви етнографічного відділу музею ім. царя Олександра III. Н. Могилянському (братови письменника Михайла). Почесні відзначеня названих двох рос. Українців з боку французької республики тим знаменнійші, що поза ними одержали їх в Росії ще тільки отсі учені Великороси: члени академії Коноралов і Павлов (великі хрести), член академії Лапшо-Данилевський (звання Ростовцев с них ученых по но французький

Руссофіль

ВІДЕНЬ. (Вл. те Богатирик і тов., в я. засідають також і галицькі р посол соймовий о. К. Сеник, д-р Сви Черлончакевич (пп., д-р Булик і ин. ведений перед дивізійним судом кревої оборони вже доходить до кінця, так що присуду мож надіятись ще перед Різдвом.

(на)

Авдієнція пос. Василька у міністра заграничних справ.

ВІДЕНЬ. (Вл. тел.) Міністер заграничних справ д-р Оттокар гр. Чернін, який 22. грудня був іменований цісарем, приняв 25. грудня голову Союза українських парламентарних і соймових послів Буковини пос. Миколу Василка на авдієнції, яка тягла ся пять чвертий години.

Основа мирових переговорів.

ЛЬОНДОН. (Бюро Райтера). „Daily Tel." довідуєть ся, що правительства союзників вже затвердили відповідь на німецьку ноту. Небавом Вільсон одержить її текст і доручить її осередним державам. Тоді пізнають воюючі і невтральні держави, що не має надії склонукати союзників коли небудь до того, щоби вони врекли ся можности побіди в хосен мира, який може бути тільки німецьким миром, доки істнує військова сила Німеччини. Відповідь антанту дуже подрібно представляє цілі, за які він бють ся та заявляє, що бажаючи покласти край насильству Німеччини, поставить условя зовсім инакші від давних паперових гарантій. Дневник „Times" пише: Віддача занятих областий і вигородка шкід, се условя, які мусять попередити не тільки заключенє мира, але й всякі тимчасові міркованя про справу мира.

Бої за Буковину.

МІЛЯНО. (Ткб.) „Corriere della Sera" додає до відомости з російського военного фронту отсей коментар: Неприятельська офензива на граници Молдавії на просторі около 20 км. змагає до розділеня російських військ, які займають верхи в долині Тротуша і Бистриці від військ, що серед боротьби відступають на ромунським низу до лінії Серета. Вислід такого проломаня був би подвійний: Росіяни, що оперують на низу були би приневолені натиском на їх праве крило приспішити свій рух в напрямі Серету, за те Росіяни, які стоять в семигородських Карпатах були би загрожені з лівого крила, а загрожене полученя з лінією Серету приневолило би їх покинути західну сторону долини тої ріки, а імовірно також уступити з Буковини.

Чорногора вдоволена ц. і к. управою.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) З военної пресової квартири доносять: „Corriere d'Italia" пише про новий революційний рух в Чорногорі. Ся відомість є видумкою. Від ряду місяців не було ніякого забурення публичного супокою, яке заслуговало би на згадку. Населене постепенно приходить до переконаня, що ц. і к. військова управа стремить до двигненя добробуту, в краю і можливо лагідно примінює заряджена. Поворот інтернованого духовенства, який небавом наступить, є доказом довіря військової управи до настроених добре кругів в краю.

Реконструкція ромунського кабінету.

ЯССИ, 28. грудня (Аг. Авса). Ромунське правительство дізнало реконструкції через вступлене більше членів колишніх опозиційних партій. Братіяну остає президентом міністрів і міністром заграничних справ. Констант'неску обій має міністерство внутрішних справ на місце Морцума, Таке Йонеску вступає до кабінету як міністер без теки, також кн. Кантакузен, Гречіяну і Істраті вступають до кабінету.

Австро-угорські війська вільні бранці

Mail" доносить:
, що до їх роз-
іт є богато австро-
. Богато Австрійців
мують вони за свою
у а фермери, що да-
ють собі за те в їх
в і 3 пенси.

Іспанія супроти ноти Вільзона.

МАДРИД (Ткб.) Преса прихильна правительству приняла ноту Вільзона з найбільшою здержливістю.

Боротьба за Монир.

МІЛЯНО (Ткб.) Італійські дики доносять з Солуня: Німецькі і болгарські війска бомбардують безнастанно Монастир що йно спроваджених батерій середнього ка. В однім з послідних днів знищено в Монас 100 будинків. Неприятельські летуни крутять над Монастирем і околицею.

Російські цілі воєн

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) „Новий сміст" містить статю російського політика гуліна, що для Росії є цілю в сій війні добр ликих областей в Малій Азії і одержане Александретту доступу до Середземного я.

Французько-англійські на ди.

ЛЬОНДОН (Ткб.) Урядово: Під послідних трьох днів відбували ся в Льон постійні наради між англійським правительством і французькими міністрами Рібо, Тома ишими представниками французького правительства. Свобідно обговорено всі справи, які ркають інтересів обох правительств та дено повну згоду.

Торговельне зближене між Австро-Угорщиною й Болгарією.

СОФІЯ (Болг. аг.) Правительства ро угорське і болгарське обміняли ся нотами про найдальше йдучі привілеї в торговельних змінах між Болгарією і монархією прос ом 1917 р.

Примус праці у Франції.

ПАРИЖ (Ткб.) Сенатор Беренже, вн дложене внкона про мобілізацію цивільне селень, яка має обняти всіх горожан м і 70 роком житя.

Російське звідомлене

з 28. грудня 1916 р.

Західний фронт: Неприятел тяжка артилерія острілює наші становища а схід від Жаркова в околици Пеняків, де ві рови є знищені. Також відтинок коло Гар вова є острілюваний. В гупалівськім лісі і с Августівки, в місци, де Нараїка вливає ся з вого боку до Золотої Липи, наші стежі шли до східного берега ріки в околици с Свистільник. Вони відогнали неприятельс сторожу і принесли на наш беріг матеріял робленя засіків в дроту. Пробу переправи рез Дністер, на південний схід від Галича, к Семаківців здержано огнем.

З 29. грудня 1916 р.

Західний фронт: Проби неприяте ських стеж наблизити ся до наших ровів в околици Сидонівки на південь від Бродів відверто нашим огнем. Неприятель веде дальше артилерійський огонь на наші становища в околици гупалівського ліса і села Грабковець.

На волинські школи.

„Пятикова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви.

Бавьо Весоловський, Львів 5 К.: Вп. Пані: Масю Герасимовичівну, Маню Дуликівну, Фуню Малішевську, Ліну Козалівну і Катрусю Николайчуківну.

Рівночасно пересилаю почтовим переказом до тов. „Дністер" квоту 140 К 80 с., на що складаєть ся (в коронах): Від тов. „Українських жінок" в Стрию 80, в лябета у Вп. п. Рекаковичевої 27, від д ра Никиф. Гірняка 100, від п. Іван. Витковицької 10, від чет. УСС. Ост. Кобринського 10 80, від о. Ник. Матковського 6, від п. Андр. Микитяка 2, від п. Ольги Миклашевичевої 5 Марія Весоловська. — о. Білинський Кость, Гуменець 20 К (Дн.): о. Миколу Стрільбицького пароха в Сорік, о. Петра Еміля Кордубу пароха з Містек, о. Володимира Стерника пароха в Пустомит. — о. Чолій Фигип, в Слободі бол. 10 К (Дн.): о. М. Ганушевського гімназіяльного професора, Миколу Творидло комісаря в Долині, директора Рапецького в Розточках, п. Ольгу Дучамівську у Львові і Теофіля Горникевича у Львові. — о. Андрухович 20 К (Дн.): о. сов. Вас. ля Попеля пароха Олеші тепер Калуш, о. Антн Гарасевича пар. Делієва, о. Грицая пароха Солотвини, о. Стефанчука пароха Павелчи, о. сов. Коцюбу з Тисьменици. — о. Ів. Ширбанюк, Іванівці 25 К (Дн.): о. Івана Шипгка пароха в Волцнева, о. Теодора Дзьобу пароха в Руди, о. Александра Кваснюка пароха з Межиріч, п. Федака управ. школи з Деменки лісної. — Марійка Пулюївна, Львів 2 К (Дн.): Нусю Коломийчівну Львів, Олю Козакевичівну Львів, Казимірру Рудковську Львів, Осипа Партику Львів, Василя Гнатрасевича Ліско.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адміністрацію „Діла" і вкиканих.

X 1—?

НОВИНКИ.

Львів, 1. січня 1917.

— **Василь Лукич.** В суботу д. 30. грудня відбуло ся в Товаристві „Просвіта" надзвичайне засідане Головного Виділу з приводу сороковых роковин літературної діяльности п. нотара Володимира Левицького (Василя Лукича), теперішного редактора видань „Просвіти", кооптованого члена Головного Гиду у і голови видавничої комісії. В р. 1876 р. Володимир Левицький спільно з Іваном Белеєм, Антоном Дольницьким і Іваном Франком редагував альманах в

Володимир Левицький

(Василь Лукич).

Минає сорокліте літературно редакційної діяльности чоловіка, котрий чимало тяжкої, невдячної праці вложив в наш просвітний і літературний рух вісімдесятих і девятьдесятих років, людини, для якої характеристики досить сказати, що богато знайдеть ся одиниць серед української суспільности, які стрівшись ся з ним в товаристві, розговорюючи з реєнтом Володимиром Левицьким, аж опісля довідують ся, що се той, котрого знали і привикли називати Василем Лукичем.

Як під псевдонімами та криптонімами скривало ся його дійсне імя і прізвище, так криди ся поред очами загалу розміри його муравельної праці, яку він попри свої тяжкі, фахові зайтя складав на національнім жертвеннику.

Ніхто, хоч-би і найсовістнійший дослідник його літературної діяльности не в силї дати точний її образ. Бо хто в силї почислити ті розмови, які він Василь Лукич не для своєї приємности, не для удержаня дружних чи товариських відносин, а для приєднаня одиниць до літературної праці? Ледви чи знайдеть ся хто, що зміг би зробити покажчик його листів, яких тисячі написав він не у власних особистих чи фахових справах, а в справах загальних, редакційних.

Знаменитими є слова в сильветці Василя Лукича, поміщеній пером В. Шуратом в першім числі „Зорі" в 1896 р. Ось вони: „Я сам не довго мав приємність перелистувати ся з Василем Лукичем, але се можу сказати, що найменша моя картка не остала без відповіди, і відповіди скорої, обширної, прихильної. Те саме чув я теж від многих, многих осіб. Як обширна мусіла бути та переписка, о тім можу догадувати ся на основі того, що один з листів В. Лукича, писаний до мене в початком квітня, назначений порядковим числом 100."

Коли редакційна праця, хоч впливова, навіть серед народів, що мають високо розвинену літературу, не належить до найприємнійших, коли праця українського редактора в нинішних часах незавидна, то праця редактора українських видавництв у 80 их роках була прямо пожертвованєм.

Вже поминаючи навіть се, що не давала матеріяльних користий, вона серед невишколених ще в літературній праці робітників робила чимало ворогів, а серед ворогів української ідеї викликувала глум і насміхи.

Коли новочасний редактор, приступаючи до видавництва, розпоряджає якоюсь касою та може після своєї вподоби перебирати в редакційній теці, то редактор українського видавництва в тих часах, коли літературний рух тільки що пробуджував ся, беручи ся до редагованя, знаходив і касу і теку пустими. Треба було бути добрим екеноном та не аби яким знавцем людий, бо треба було і обігнати видатки і серед кружка знакомих відгадувати літературний хист, а відгадавши, ужити цілої сили вимови, щоби спонукати людину, що про свій хист сама може нічого не знала, щоби взяла за перо. А яким тонким дипльоматом мусів бути редактор, коли перша проба пера винайденої ним одиниці не повела ся? Яких чемних, розумних і переконуючих слів мусів він уживати, щоби не зразити і з прихильника не зробити неприхильника, або може не і загнати у ворожий, протинародний табор.

Се, що сказано загально про становище, прикмети і долю українського редактора 80-их років, се тільки слаба, невдача сильветка прикмет Василя Лукича.

Якби хто жадав короткої його характеристики, то можна-би відповісти: Се наскрізь ідеаліст, що не вдоволяв ся мріями та гарними фразами, а умів закотити рукави і взяти ся до реальної, буденної, чорної праці, не шукаючи користи та розголосу, а вдоволяючи ся свідомістю, що у великім будинку відродженя українського народу чимало цегол, піпалених його руками, і то цегол, що ізза своїх тріщин і викінченя увійшли в фундамент будівлї.

Переживають ся отсї типи, але як раз тому вони і вельми дорогі нам...

Се не славословіє, не похвальний гимн, а сущна правда, якої стійність може провірити кождий, хто схоче хоч на хвилю перенести ся думкою в часи сорок літ тому назад і хоч побіжним, коротким оглядом обійме час аж до нинішних часів. Не маємо наміру подати точний образ діяльности Василя Лукича, се полишаємо фаховим літератам. Хочемо тільки в 40 літні роковини його діяльности начеркнути сильветку сего вельми заслуженого літерата-редактора.

(Дальше, буде.) **о. Т. Лежогубський.**

РОМАН ЗУБИК — НАЙДЕШЕВШИЙ МАҐАЗИН БЛАВАТНИЙ — ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЗИМОВИХ МАТЕРІЙ! Львів, ул. Галицька ч. 16. II 4—10

календарем на р. 1877 п. з. „Дністрянка", виданий накладом Товариства „Академічний Кружок у Львові". Ювилята повитав довшою промовою заступник голови о. Т. Лежогубський і вручив йому згаданий альманах з підписами присутних членів на засіданю. Зміст промови о. Т. Лежогубського, що дає перегляд праці Ювилята подано у фейлетоні „Діла". Звісний зі своєї скромности Ювилят подякував за щирість і прихильність Головного Виділу завваживши, що не приписує собі ніяких заслуг, бо лиш по малим своїм силам старав ся положити і свою цеглину до будови народного храму. По сім рішив Головний Виділ замовити сильветву Вп. Ювилята і в фотографією помістити в календарі „Просвіти" на р. 1918. Щирі спомини з давних часів гімназійних, академічних і з часів редакційних „Зорі" — виповнили другу, несфіціяльну часть свята, тихого та сердечного.

— **Вимінa митр. Шептицького?** „L'Ukraine" дізнаєть ся, що віденське правительство знов поставило предложенє вимінити митр. Шептицького за одного з визначних полонених Росіян.

— **Подяка пос. М. Василька.** Від пос. М. Василька одержуємо отсе письмо: В дчуваю потребу подякувати з щирого серця всім тим, що з приводу мого занедужання й моїх іменин висловили мені свою приязну симпатію. Особливо в глибокім взрушенню звертаю ся з найщирійшою подякою до тих земляків, які памятали про мене в полі, як також до нещасних втікачів, які навіть в сім тяжкім часі, що так їх пригнітає, не забули про мене. Вручена мені від вас на мої іменини адреса з майже 40.000 підписів остане для мене, моїх дітий і внуків тривкою памяткою воєнного часу, який так важко навістив особливо нашу ведену Буковину, і гармонійної згоди між мною й моїми земляками, яка одна уможливляє нам обезпечити долю такої маси навіщених людий і ждати горячо дожиданої і — дай Боже — вже недалекої хвилі, коли ми знов на рідній земли наших батьків, вільні від насильства російської самоволі, зможемо плекати наше національне жите. А я в усіх тих докавах приязни і в усіх тих великих обавах лишаю Вам тільки вдячність до дальшої ревнійшої діяльности в службі всієї дорогої вітчизни і мого народу. — **Микола Василько.**

— **До відомости виселенців і комітетів опіки над виселенцями.** Згідне з рескриптом ц. к. міністерства внутрішніх справ з 30. падолиста с. р. оголосило галицьке ц. к. намісництво урядовий комунікат, що міністерство застерегло собі признаване підмоги у виїмкових случаях також виселенцям, що перебувають в поодиноких громадах повітів: Добромиль, Ліско, Мостиска, Яворів, Ціпшанів, Самбір, Старий Самбір і Городок ягайл. Серед виселенців запанувала трівога, бо вже розпочало ся відтранспортоване виселенців зі східних повітів до західної Галичини, а навіть страшить ся виселенців в поданих вище осьми повітах, що їх вивезуть також дальше на захід. Для успокоєня виселенців замешкалих в вище поданих 8 ох повітах подаємо, що намісництво не зарядило їх висилки на захід і що з нашої сторони робить ся всі можливі заходи, щоби їм зараз виплачено підмогу. — „Сільський Господар" у Львові.

— **Відзначене.** Придворний співак п. Модест Менцінський в Кельн над Реном одержав за свої заслуги в области добродійности австрійську срібну почесну медалю „Червоного Хреста" з увільненем від такси.

— **Виграний льос.** Підчас льосованя моделю воєнного мервера в хосен воєнної кухні і уряду воєнної опіки, яке відбуло ся в присутности надпоручників: Добущака і Мавтнера витягнула п. Дора Вайнер льос серії 013 ч. 071. Властитель льоса може виграну відобрати в етапній стаційній команді. Дохід з льотерії виносить 6600 К, з чого половину призначено для воєнної кухні а половину урядови воєнної опіки.

— **„Ukrainische Korrespondenz".** Пишуть з Відня: „З огляду на те, що кошти друку і паперу постійно зростають, видавництво українського тижневника „Ukrainische Korrespondenz Blatt" приневолене повідомити передплатників і читачів, що з початком Нового Року 1917 не буде в силі висилати дарові примірники. З тих самих причин ціна передплати підвисшуєть ся і виносити-ме річно 12 кор., піврічно 6 кор.; по одиноке число коштує 30 сот. Видавець: др Кость Левицький. Відвічальний редактор: Володимир Сінгалевич. Просимо Вп. Земляків підтержувати одинокий німецький наш орган і приєднувати йому що раз більший круг читачів. Адреса: Відень, VIII. Josefstädterstrasse 43 I. Stock. Тир 8. Назва часописи скорочуєть ся від Нового Року на: „Ukrainische Korrespondenz".

— **Штірмер — Мілюков.** Петроградські дневники доносять, що перший департамент державної Ради займав ся справою Штірмера проти Мілюкова. Департамент рішив візвати Мілюкова, щоби він до вісяця зложив заяву про обжалованє внесене Штірмером.

— **З російського полону.** Наша редакція одержала нині отсю телеграму: Ставрополь, 16. ст. ст. (себто 29. н. ст.) грудня. Найширійші поздоровленя в Різдвом і найліпші бажаня в Новим Роком. Ми здорові. Просимо о вісти. Воєнні полонені: Войтіх Домбровський, Василь Якимець, Пилип Гегель, Іван Фридлинський. Ставрополь, Кавказ. — Поручник Евген Винярський подав з російського полону свою адресу: гор. Керенск. губ. Пенза.

— **Реквізиція металів.** Урядово сповіщають: При переведеній в літі м. р. реквізиції металевих предметів на воєнні ціли виявило ся, що богато обовязаних до відданя тих металів не сповнило свого обовязку. Щоби тим всім, які занятих в хосен держави предметів металевих досі не відлали, дати нагоду зробити се додатково, поручило п. к. міністерство краєвої оборони металевій Централі у Відни утворене окремих бюр до закупна згаданих предметів з вільної руки і то з правила по висших цінах, як реквізиційні, а саме в часі від 1. до 31. січня 1917 Бюра уповажнені до закупна занятих предметів іменем металевої Централі будуть відповідно на вовні означені і подані до публичного відома.

— **Учениці дівочої гімназії СС. Василянок** зложили на сироти примішені в Захисті ім. митр. Андрея гр. Шептивького 100 К, на волинські школи через ред. „Діла" 100 К і на фонд убогих учениць 149 К.

— **Книжки** посилаємо дальше по давній ціні, та з огляду на великі кошти пересилки (нова тарифа почтова, дорогий папір до опакованя, шнурок) просимо враз з замовленем прислати 80 сот. на порто, а на Feldpost и 1·50 (само полотно до опакованя коштує 1 корону).

Адміністрація „Діло" — Львів, Ринок 10.

СПОРИСТИ.

Засіданє тіснійшого комітету різдвяних дарунків для Українських Січових Стрільців і жовнірів Українців ц. і к. армії відбудеть ся в середу, дня 3. січня о год. 6 попол. в Захоронці, вул. Руська ч. 3. Справи важні, тому просить ся всіх членів явитись. — Евгенія Макарушкова, Калина Величківна.

В дівочій гімназії СС. Василянок у Львові відбудуть ся приватні іспити до всіх клас 26. і 27. січня. — Дирекція. 16. 1—2.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ:

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬН. ШТАБУ.

з дня 31. грудня.

Війна на Сході.

Фронт Макензена: Неприятель поступає крок за кроком до лінії Браїла Фесвяні. На схід від ріки Бузей вже вчора відступав він, за те на захід від тої ріки і на північ від Рімник-Шарат ставляв ще завзятий опір, який в кількох місцях в нагальних боротьбах зломано.

Фронт війск генерала-полковника архикнязя Йосифа: В гірській области на схід і на північний схід від Кезді Вашаргелї австро-угорські і німецькі війска генерала Герока на румунській земли посуваються вперед. Місцевости Мерею і Тульнічі коло Полешто занято. По обох сторонах долин Касену і Чітов добуто трохи терену. В граничних горах, на захід від Окни, добуто приступом гору Шоліомхар.

Фронт Баварського: князя Леопольда: Нічого важного.

Війна в Італією і на Балкані.

Не було зміни.

Заступ. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з 31. грудня.

Західний терен війни.

Група війск баварського наслідника престола Руппрехта. На південь від каналу Ля Бассе, по обох сторонах ріки Сомми і на північний захід від Ремс була артилерійська боротьба хвилями дуже завзята. Наш огонь, спрямований вдалека, запалив кілька складів муніції на південнім березі Анкри.

Східний терен війни.

Фронт генерала-полковника архикнязя Йосифа: В горах, що творять границю від Молдавії боротьба обернула ся в нашу користь. На північ від долини Уз німецькі війска видерли Росіянам гору Щоліїмтар і вдержали її мимо сильних протинаступів. Полонено офіцира і 80 жовнірів. Німецькі і австро-угорські полки приступом добули становища Ромунів по обох сторонах долини Чінтов, а в долині Путна місцевість Тульнічі по завзятій боротьбі серед домів. Коло Черее в долині Забал наші війска йдуть вперед.

Група війск Макензена: Війска генералів-поручників Моргена і Кіне стрінули ся на півночи і сході від Рімнік—Шарат з сильним опором, особливо на краю гір. Хоробрим наступом повело ся добути становище неприятеля, після чого відперто на тім становищи сильні протинаступи. Так само між Рімнік—Шарат і низом Бузей добуто після завзятих боїв трохи области. Дунайська армія наближаєть ся серед боротьби до сильно укріпленої лінії Гурджеті—Чучеа (на захід і південний захід від Браїли). В Добруджі болгарські війска виборолі поступи в напрямі Мачіна.

Македонський фронт: Над Струмою успішні підприняття болгарських і турецьких стеж.

Перший генеральний квартирмайстер Людендорф

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з 1. січня 1917.

Союзні сили, що борють ся на румунських нивах серед боїв із задними сторожами виперли неприятеля до його приготовлених становищ на південний захід від Браїли і в половині дороги між Рімнік, Шарат і Фокшані. Наступ австро-угорських і німецьких війск під проводом полевого маршала поручника Руїза в горішних долинах Забала, Нарея і Путни поступає наперед.

В области Гарія наші баталіони добули приступом кілька положених за собою становищ. Неприятель боронить кождої пяди землі. Дальше на північ не стало ся нічого важного в области австро-угорських війск.

Війна з Італією.

В новорічній ночи неприятельська артилерія удержувала хвилями дуже нагальний огонь на височину Красу.

Війна на Балкані.

Нічого нового.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

1. січня 1916.

Західний терен війни.

Не стало ся нічого особливого.

Східний терен війни.

Фронт кн. Баварського: На південь від Риги і під Сморгонем відперто сильні російські підїзди. На північнім березі Припети, під Пинском, німецькі їздці в пішій боротьбі здобули приступом дві точки опертя Росіян і полонили 1 офіцира і 35 жовнірів російських.

Фронт архикн. Йосифа: Німецьким стрільцям удало ся в лісних Карпатах висадити в воздух неприятельський блъоковий дім разом з залогою.

Між долинами рік Уз і Путна німецькі й австро-угорські баталіони здобули приступом кілька становищ на горах і відперли сильні протинаступи Ромунів і Росіян. Занято Герестрав і Унгурені в долині Забали.

Група війск Макензена: В північній части Великої Волощини знов відперто Росіян. Девята армія відперла неприятеля на становища в половині дороги з Рімнику—Сарат до Фоксані, а Дунайська армія на примістох Браїли.

В Добруджі успіхи німецьких і баварських війск значно звузили російські примісткові становища на схід від Мачіна. Вчера полонено там 1.000 людий і здобуто 4 гармати і 8 машинових карабінів.

В области устя Дунаю баварська сторожа, яка пильнує ріки, знищила російський відділ числом коло 50 людий, який переправи ся човнами через ріку св. Юрія.

Македонський фронт: Нічого важного.

Перший генеральний квартирмайстер Людендорф.

НОВІ ЛЬОСИ Австр. Черв. Хреста за готівку около 33 К на сплати 5 льосів за 191 К в 38 ратах по 5 кор. Перша рата в стемпл. 8 кор. 50 сот., дальше по 5 кор. — Право гри вже 1. лютого. Головна виг. 500 000 К.

ДІМ БАНКОВИЙ VIII.A 1—?

SCHÜTZ і CHAJES

Львів, пл. Марійська 7.

Краєвий Союз господ.-торговельних Спілок

Львів, — вул. Зіморовича, ч. 20.

подає отсим до відома своїм П. Т. Відборцям, що з огляду на кошти, получені з висилкою потверджень на одержану готівку, — на будуче окремих поквітовань не буде висилати та що за таке потверджене буде служити почтова посвідка.

VI A 1—1 ДИРЕКЦІЯ.

Відрівний денний (бльочковий)

КАЛЕНДАР на рік 1917.

Ціна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.

А. Окпиш, Львів, Кадецька 4. 13 1—20

ЦЕБУЛЮ КОШАМИ

від 50—60 кг по ціні К 1·— за 1 кг висилає на провінцію

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарсько-торговельних Спілок

у Львові, Зіморовича 20.

VI.Б 1—2

Одинока українська

Тов. взаїмних обезпечень на житє і ренти

II. **„КАРПАТІЯ“** 1—1

Почесний президент Його Ексцеленція митрополит граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через се усі зиски припадають самим членам.

Ручить вже по трех літах неоспоримість і незаперечність обезпеченя.

Признає по трех літах право викупу, а також вже по трех літах удїлює позички на низькі відсотки.

У всіх справах звертати ся на адресу:

ЛЬВІВ, — вулиця Руська ч. 18.

Години урядові: від 8. до 2.

Кождий

научить ся говорити по німецьки в книжки п. з.

Підручник до науки німецької мови

зладив Ю. РУДНИЦЬКИЙ.

Підручник сей видало Товариство „Просвіта“, а обіймає він 240 стор. друку дрібного формату.

Один прим. коштує 3 кор. 50 сот. брош., а оправл. в полотно з витисками 6 кор. 50 с. На почтову пересилку треба долучити 55 с.

Висилає ся тільки за готівку.

Замовленя слати на адресу:

КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА“

Львів, Ринок ч. 10. VA 1—?

Купуйте і замовляйте!

Календарець „РУСАЛКА“

Ціна 1 штука 30 сот. (почт. 35 сот.)

10	штук з почт. оплатою		К	3·00
25	„	„	„	7·20
50	„	„	„	13·50
100	„	„	„	25·00

Від 25—100 шт. поручено (рекомендовано).

Вже продає ся відрівний календар на р. 1917. Ціна 1·20 К., з пересилкою 1·50 К.

13—25 Замовленя приймає: 740

А. ОКПИШ, Львів, Кадецка ч. 4.

Календарець на 1917 р. „РУСАЛКА“ Гарний подарунок на Різдвяні свята.

Великий тїху

На „Різдвяні Свята“!

- зробите собі і своїй родині -

- - - як закупите - - -

ПРЕГАРНІ КНИЖКИ

- - які продаємо ЗА БЕЗЦІНЬ, - - бо за ПОЛОВИНУ ЦІНИ, і то в такім часі, коли все всюди у двоє подорожіло — у нас - - - -

—о ПОЛОВИНУ ДЕШЕВШЕ —

всї вичислені книжки коштують тільки

10 КОРОН.

ВЛ. СТ. РЕЙМОНТ: Мужики.

Авториз. перекл. із польськ. М. Павлика:

Часть I. Осінь	2·—
Часть II. Зима	2·—
Часть III. Весна	2·40
Часть IV. Літо	2·—

ІВ. ФЕР-КО: Коло смерти —·30

ВОЛОДИМИР Б.: Латачки, опов. 1·—

В. Г. ЗЕЛІГЕР: Синя фльота, світова повість. Часть I. і II. Переклав М. Лозинський 6·—

М. КОЦЮБИНСЬКИЙ: Листи до Володимира Гнатюка 1·50

Д-р А. КРІСТЕНЗЕН: З фільософії політики переклав Д р М. Лозинський 1·80

Б. бр. НОЛЬДЕ: Автономія України з історичного погляду.

В перекл. і з передм. М. Залізняка — ·40

„Russica“ розвідки й статї 1·60

М. ГІЙО: Проблеми сучасної естетики. З франц. мови перекл. Др Щурат 1·60

ЛЕОНІД АНДРЕЄВ: Семеро повішених переклав В. Сімович 1·—

Наші християнські суспільники —·50

А. ФРАНС: Боги жаждуть крови 2·—

Замовляти: **„ДІЛО“ Львів, Ринок 10.**

ПОРТО 80 сот., на Feldpost-и 1·50.

Замовлені книжки за попереднім надісланем грошей висилаємо ТОГО САМОГО ДНЯ так на провінцію як і на пол. почту. Хто замовить і прішле гроші на усї книжки, тому почту самі оплатимо.

Поодинокі книжки можна замовляти з 50% опусту, тоді просимо на висилку звичайну долучити 15 сот. на поручену 50 сот.

Загальні Збори

членів товариства

„КАСА ЗАДАТКОВА“

сговаришеня зареєстрованого з обмеж. порукою в Камінці струмиловій

відбудуть ся дня 11. січня 1917 о год. 2. по полудни в льокалю „Каси Задаткової в Камінці струмиловій з слїдуючим порядком:

1. Відчитанє протоколу попередних Загальних Зборів.
2. Справозданє Дирекції за рік 1914 і 1915 і предложенє білянсу.
3. Справозданє комісії контрольної.
4. Розділ чистого зиску.
5. Вибір 9 членів Ради Надзорчої, 3 заступників і комісії контрольної.
6. Внесеня членів.

Наколи приписане статутом число членів в висше означеній годині не явить ся, Загальні Збори відбудуть ся о год. 3. з тим самим порядком дневним без огляду на число членів.

Камінка струмилова дня 29. грудня 1916.

14 1—1 **Рада Надзираюча.**

По мисли §. 45. в) статута подаємо до відома наших П. Т. вкладників, що з днем 1. сїчня 1917 793 8—7

— знижуємо —

степу від всїх вкладок ощадности

на 4%

з тим що на дальше як і перед тим рентовий податок помимо державної підвижки будемо оплачувати з власних фондів.

КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ

у Львові — Ринок 10.

Оповіщене

Загальних Зборів

ПОВІТОВОГО ТОВАРИСТВА КРЕДИТОВОГО

стов. зар. з обмеж. порукою

у Львові

які відбудуть ся 2. лютого 1917 о 10 год. рано в льокали стовариштня з отсим порядком дневним:

1. Відчитанє протоколу з послїдних Загальних Зборів.
2. Справозданє з діловодства і білянси за 1914, 1915 і 1916.
3. Звіт Краєвого Союза ревізійного.
4. Звіт комісії контрольної з внесенями на розділ зиску.
5. Вибір управи.
6. Внесеня і запити.

Білянси до перегляду членів в льокали стовариштня в годинах урядових.

Львів 8. грудня 1916. 838 3—3

Половина накладу

КАЛЕНДАРЯ „ПРОСВІТИ“

на рік 1917

вже розійшла ся.

Радимо проте свішити ся із замовленями, бо наклад сього року не великий.

Календар представляє ся дуже поважно.

Продає ся тільки за готівку по ціні 2 кор. 50 сот. (для членів, що зложили вкладку лише 2 кор.). На порто звичайне треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

В коміс не дає ся, за посліплатою не висилає ся.

Замовленя і гроші слати на адресу

КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА“,

Львів, Ринок ч. 10.

V.A 2—?

Відповідає за редакцію **Д-р Василь Панейко.**

З друкарні „Діла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 2 (1929 Львів середа 3. січня (21 грудня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:

місячно	2·70 К.
квартьрічно	8·— „
піврічно	16·— „
цілорічно	32·— „

у Львові (без достави):

місячно	2·40 К.
квартьрічно	7·— „
піврічно	14·— „
цілорічно	28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчання і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошеня за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Дїло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Нарід рідній школі.

Відень 30. грудня 1916.

Чеcько німецька боротьба се не тільки класичний примір змагань між двома народами взагалі, але також отворена для всіх книга науки, як пригноблений нарід має вести народну оборону, не обмежуючись на грімкі фрази, а щоденним трудом і жертвами. От тимто на чергові збори чеської Шкільної Матици, що відбули ся сими днями, повинно звернути увагу й наше громадянство.

В 1915 р. мала чеська „Рідна Школа" 745.416 кор. приходу а 830.053 кор. розходу, так що було 84.636 кор. недобору. Головну позицію в доходах творять оплати за ношене членських відзнак та даревизни в загальній сумі 330.718 кор. супроти 79.925 кор. державних і краєвих субвенцій. Зиск в продажі листового папіру, почтових листівок і т. и. спав на 1384 К. Видатків на школи було 461.945 К., з чого 22.000 К. пішло на підмоги для шкіл, 158 538 К. на вислуженини а 12 000 К. на організаційні видатки. Проценти від затягненых позичок дійшли до 71.343 К. Чисте майно товариства представляє суму 984.519 К. „Матиця" удержує 59 шкіл в Чехії, 12 на Моравах і 10 на Шлеску — деякі з них перейшли протягом 1915 і 1916 рр. на етат краєвий. Діточих городів удержує „Матіце" в Чехії 45, на Моравії 20 а 10 на Шлеску; загалом 162 научні заведеня, з котрих найбільше вкладу вимагала гімназія в Орлові (Шлеск). До шкіл і фреблівок „Матиці" ходило 11.172 дітий (між ними 7712 народних школярів) а були вони розділені на 222 кляси і відділи.

Із звіту товариства виходить, що на Матицю поробило безліч легатів богато осіб з по між чеських фабрикантів, духовників, офіцирів, вахсинків реальностий, учителів, селян і т. п. В 1914 р. був один легат на 119.551 кор., по одному на 15.000, 8473 і 6000 кор., чотири по 5000 кор, по 1 на 4000, 3908 і 2183 кор., три по 2000 кор., три по 1000 кор., один на 600 кор., по два на 500, 450, 400, 303, 200 і 197 кор., пятнайцять по 100 кор. і т. и. Рік 1915 ий виказує такі легати: по одному на 20 000 і 10.000 кор., два по 5000 кор., по одному 4000 і 3000 кор., пять по 2000 кор., 1 на 1298 кор., десять по 1000 кор., один на 600 кор., пять по 500 кор., 1 на 400 кор, три по 300 кор., сім по 200 кор, по одному на 280 і 232 кор, а вісім по 100 кор. і т. и. В 1916 р. припало Матиці загалом пів міліона в легатів.

Переглядаючи великі суми народних жертв на чеське приватне шкільництво, беручи під розвагу поважне число чеських приватних шкіл, не забуваймо, що Чехи на своїй земли добули вже стільки прав і значіня, що нині про утиск і покривджене говорить вже німецька сторона. Якже нам супроти того підпомагати своє приватне шкільництво, коли ми не можемо від краю і держави добути чисто українських шкіл навіть там, де людність майже чисто українська, де приватні гімназії здвигнені кріваввими складковими сотиками не можуть через цілі роки діждати ся не то удержавнення, але навіть належного субвенціонованя! Певна річ, що покликані до того наші законодатні заступники мусять ужити всіх заходів, щоб держава у шкільній области сповнила свій обовязок супроти українського податника й жовніра, особливо в теперішну добу воєнної руїни. Та поруч і з тим треба нам і на хвилю не забувати, що молодіж се будучність народу, що рідна школа се основа тої красшої будучности, оттим то й треба привикати до правильних жертв на сю ціль кожному Українцеви, де він і не находив ся б.

Яр. В-ий

Підписуйте V. позичку воєнну!

Один з богатьох.

Військовий комендант катує нашого селянина.

Льозанна (Швайц.) 23. XII. 1916.

Тутешне „Українське Бюро для Швайцарії" подає в комунікаті для преси:

Як доносить „Кіевская Мысль", військовий суд у Києві засудив коменданта одної місцевости в занятій російськими військами Галичині, Коніського, за те, що піддавав тортурам свої жертви, щоб осьтак видерти від них признаня. Так прим. він увязнив селянина Українця Кадука, приказав козакам його сікти нагайками аж до крови, а на рани сипати сіль, щоб осьтак збільшити терпіня нещасливої жертви.

На розправі стверджено, що Коніського покликав до Галичини в ролї адміністратора б. генерал губернатор Бобрінський та що він поводив ся по вказівкам останного.

Процес викликав велике враженє в Росії і нетільки в Росії, бо катованє безборонного селянства розпаношеним войцтвом є загальною язвою в сій війні — навіть у такій високо культурній країні, як Франція. Що в участь українського селянства припадає таких знущань більше, ніж котрого небудь иншого селянства, причина сього лежить в нещаснім географічнім положеню української країни.

17.000 дїтий із Сх. Галичини розміщених у Зах. Галичині.

Чи заспокоюють ся їх потреби релїгійні і національні?

В краківських газетах читаємо:

Комітет опіки над дітьми заложила в Кракові 9. грудня 1916 кн. Тереса Сапіжина, котра й стала на чолі його. Цілю його є нести поміч і опіку дітям виселеної в червни й липни 1916 людности Східної Галичини, розміщеної в числі 40.000 по селах і місточках Західної Галичини. Дітий виселених є яких 17.000, переважно в нужді. На перші потреби дає підмогу Централя відбудови краю. В промові своїй зазначив проф. Моравський, що треба їх ратувати „для житя, для ojczyzny". —

Звертаючи нам увагу на сю звістку, зазначує рівночасно один з Прихильників нашої газети: Чи десятками тисяч розміщених по Зах. Галичині українських гр. кат. селян і дітий заняли ся вже наші консисторії? Чи ворганізували мандрівну поміч духову і мандрівні катихетури? Чи богато тисяч грошій, збираних на святотні дарунки для УСС, не можна би навіть у більшій части призначити на ратованє українських дітий перед фізичним і духовим загином? Адже УСС мають заспокоєне потреб житя розмірно добре забезпечене, а на дарунки національні черга аж тоді, коли наші, без порівнаня пекучійші потреби народні будуть заспокоєні. Такими потребами є безперечно духові і матеріяльні потреби многих тисяч голодних, обідраних і безпросвітних українських виселенців у Зах. Галичині. Нема сумніву, що власне українським стрільцям було-би найприємнійше, якби під кличем їх імени вібрано поміч для сих найнещасливійших.

Поляки і відокремленє Галичини.

ВІДЕНЬ. (Пр. тел.) Як довідують ся „Polnische Stimmen", займають ся тепер польські політичні круги питанем, чи відокремленє Галичини тепер актуальне. Темпо переведеня тої справи, яке польські політики хотіли прискорити, тепер стало повільнійше. Установлені комісії що правда ведуть основні наради, щоби бути готовим на всякий случай, та нема ні яких основ сподіватися, що перед заключенем мира в тій справі буде видане яке небудь рішенє. Найбільшою трудністю для польських політиків є устійненє военних шкід і справа їх винагороди. І ся справа тісно звязана з ходом военних операцій. Галицькі палати торговельні, які мали нанір відбути нараду у важних господарських справах звяваних з відокремленем Галичини, відложили ті наради до неозначеного часу.

Таке Йонеску про судьбу Ромунії.

ЖЕНЕВА (прив. тел.). Таке Йонеску безпосередно перед своїм іменованем на міністра в кабінеті Братіяну, висловив ся перед кореспондентом париського „Journal" в Яссах: „Було би глупотою заперечувати страшні наслідки успіхів, які віднесли наші противники в Ромунії. Не говорячи вже про матеріяльне скріпленє осередних держав, моральний вплив на нев тральні держави є дуже лихий і небезпечний. Противники бажали би із своїх оружних успіхів зараз витягнути висновки та предсказують кожному, хто їм не приязний, судьбу Ромунії. Проте ми, представники правдивої Ромунії, остаємо вірні антантови. Перед війною думали ми про Велику Ромунію. По ударах, які нам завдано, ми мусимо шукати спасеня в злуці із сильною групою держав а саме з антантом. Поодинокі голоси, що заявляють свої симпатії для осередних держав, ніколи не будуть мати рішаючого значіня.

Відповідь Франції і Бельгії Вільзонови.

ПАРИЖ (Ткб). Небавом буде доручена відповідь Вільзонови. В ній подрібно буде обговорений початок і кінець війни. „Matin" доносить, що до неї буде долучена заява бельгійського правительства в висловом вдячности для американського народу за його прислуги та сподіваня, що на будуче буде він приязно співділати.

Австро-угорська відповідь на ноту скандинавських держав.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Ц. і к. міністер заграничних справ дав представникам Швеції, Данії і Норвегії на їх ноту отсю відповідь:

Я мав честь одержати ноту з 20. грудня 1916 р., в якій Ви зволили мене повідомити про те, що Ваше правительство прилучуєть ся до кроку президента Вільзона.

Мило ц. і к. правительству, що може заявити згідність своїх поглядів з поступком Вашого правительства, та що у своїй відповіди оголошеній 27. грудня 1916 ц. і к. правительство прихильно приняло ініціятиву президента Сполучених держав Америки.

Ц. і к. правительство з вдоволенем глядить на поперте ініціятиви Вільзона Вашим правительством.

Прошу се подати до відома Вашого правительства.

Новорічна промова гр. Тіси.

Гр. Тіса про зміни на начальних становищах. — Відповідь антанту і справа мира.

БУДАПЕШТ (Ткб). Члени правительственної партії явили ся в день Нового Року у президента міністрів гр. Тіси з новорічними бажаннями для него і для членів кабінету.

На бесіду посла Дебордеа відповів гр. Тіса довшою промовою, дякуючи за почесне для него довіре. В справі зміни на становищи ц. і к. міністра заграничних справ сказав гр.

Тіса, що се не спричинить зміни політики. Повело ся покликати на таке відвічальне становище чоловіка, який в тяжких часах успішно провадив загравичну політику, та який буде мати спроможність виявити свої визначні здібности. Новий міністер заграничних справ є приклонником дуалізму та рівнорядности Австрії і Угорщини та ніщо не є йому таке чуже, як думка вмішувати ся у внутр'шні справи Угорщини.

Зміну правительства в Австрії, бесідник уважає одним з проявів концентрації доосередних політичних елементів в цілі скріпленя дуалізму і рівнорядности Австрії і Угорщини. Того бажав бесідник ще давнійше, бо такий напрям, що змагає до скріпленя Австрії, є бажаний для Угорщини: досвіди війни показали, що чим слабша є Австрія, тим більших жертв вимагають ся від Угорщини.

Можливість наїзду Ромунів на Семигород пояснив гр. Тіса загальним тодішним положенем на всенім терені та впевнив, що нарід уважати ме точкою своєї чести довести знищені части краю до нового розцвіту.

Обговорюючи мирову акцію осередних держав, гр. Тіса сказав, що знає відповідь антанту тільки в дневників і на своїм відвічальнім становищи не може того покласти в основу своєї заяви. Не може відповісти на питанє, чи противники дійсно стоять на відмовнім становищи. Коли всни хотять вести дальше без пільну війну, то на неї союзні держави приготовані.

Бесідник закінчив свою промову прошенем про дальше довіре.

Папа відповість Вільзонови.

Швайцарська агенція телеграфічна доносить з Риму, що у ватиканських кругах впевняють, що супроти відмовної відповіди антанту на мирове предложене папа окремою нотою відповість на ноту Вільзона, яку йому також переслано.

На волинські школи.

„Питкова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як *найскорші і найобильнійші* жертви.

Просимо сердечно приймити наші жертви на українські школи. Я і моя товаришка тим заняли ся, пішли ми між своїх українських робітників і вібрали 100 корон. Прошу приймити нашу жертву; кінчимо писати і здоровимо Вас щиро. Слава Ісусу Христу! Анна Марцишин, Параскевія Крук. Delmenhorst Odenburg, Deutschland. — Др Евген Бурачинський, пол. лїкар в Domżole, 20 К.: інж. надпор. Герасимовича Гриця, полк. лік. д-ра Гувара Володимира, пр. д ра Кордубу Мирона Відень, д-ра Кузелю Зенона, надпор. д ра Маєра Дисидія і пор. д ра Палієва Омеляна. — Струминський Алекс. в Стільську 20 К (Дн.).: Климентія Микитку, Миколу Чучмана, Івана Гораковського, о. Стадника всіх з Миколаєва і о. Евгена Гаврилюка з Ілова. — о. Евген Гаврилюк в Стільську, 10 К (Дн.): о. Гаврилюка в Ілові 5 К.: о. д ра Василя Лабу у Львові, о. д-ра Андрія Ішака пол, курата, о. д ра Мирона Костишина в Николаєві н. Дн. Дарія Гаврилюкова в Ілові 5 К: Оленку Валюхівну в Ластівках, Славку Моровівну з Боринї, Славку Коханевську в Яворові. — Грикевич Йосиф, поручник 6 К.: Юлію Щирбівну, учительку з Тростянця, Стефанію Ружицьку учительку з Яворова, о. Мих. Наклонвчм з Тростянця, о. Митрофана Гринькевича з Крехова, поручника Івана Балешту. — Лев Кульчицький, судія у Львові 5 К.: судію д-ра Миколу Гуменного, авскульт. д ра Володимира Пежанського, судію Теодозія Ріпецького, судію Сафата Рубинсвича, судію Сельського всіх у Львові. — Карпякова Ірена, Сокаль 5 К (Дн.).: Теодору Булаву в Росохах, Іванну Мартиновичеву в Високій, Евгенію Ріпецьку в Мостах великих, Стефанію Смулкову в Сільци белзькім, Клима Смулку в Угринові і Ольгу Кашубинську в Угринові. — Мандзій М. 5 К (Дн.): Осипа Драчинського п. к. надофіц. евід. в Mährisch Schönberg, Олекс. Ясеницького в Бялій, Волод. Козіївну учит. в Котованю п. Кранцберг, д-ра Олекс. Кривого, п. к. комісаря скарб. в Домброві коло Тарнова, Ілію Сельського учителя в Бібрці. — Фуртак Дамян, упр. школи в Тростянци 5 К.: н. Цетра Корольчука управ. школи в Креховичах, п. Павла Зобнева упр. школи в Якубові п. Долина, п. Хабра Akzesist Rekek Krain, п. Міськевича урядника салїнарного в Долинї і п. Миколу Творидла ковісаря ріль. в Долинї. — Пеленський Геньо, Жовква 3 К (Дн.): о. катехита Бараника в Жовкві, Марусю Миєрівну в Горлицях, Янцю Білинську в Мацошині, Марусю Павулівну в Смерекові і Леська Климка в Бутинах, — Киязький Юрій, в Хоцені 5 К (Дн.): Дмитра Бачинського секретаря, о. Анатоля Чичиловича катехита, Ванду Вацик учительку, Дениса Евстафієвича надуч., Ілію Запаранюка уряд. всіх в Хоцні. — Маруся Мудракївна Львів 5 К, Довя Козак Львів 3 К. — Михайло Чайковський 10 К.: Марусю Підсонську в Золочеві, Любку Карановичівну з Миколаєва, д ра Івана Панкевича з Відня, Івана Охримовича і Зенона Кузьму.

Многі викликані особи ще не прислали своїх жертв. Окр. шк. рада для укр. шкіл у Володимирі Вол. просить отсею дорогою усіх Вп. Жертводавців, щоби всякими способами подбали про те, щоби особи, котрих вони викликають, дійсно ту жертву зложили. Се тим лекше, що кождий каже таких людий, до яких може сміло звернути ся вавть з ургенсом.

Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адміністрацію „Діла" і зазначаючи. X 1—?

НОВИНКИ.

Львів. 2. січня 1917.

— **Різдвяна збірка для УСС. у Відни.** Пишуть нам з Відня: Як в попередних воєнних роках, так і сього року звернула ся „Боєва Управа" через проф. І. Боберського до пос. М. Василька з справі заініціованя збірки на Різдвяні дарунки для УСС. Пос. М. Василько радо підняв ся заходів у сій справі і завдяки сим заходам вплинули доси отсї датки: Австрійський Банк країв 3 000 к., Долішно-австрійська есконтова Спілка 2.000 к., Загальне австрійське Заведене земельного кредиту 1.000 к., член Палати панів Павло фон Шеллер 1.000 к., член Палати панів Антін Дрегер 500 к., Хропінська акційна фабрика цукру 500 к., Віденський банковий Союз 500 к.,—разом 8.500 к.

— **Приватну народну школу з українською викладовою мовою** отвирає Кружок У. П. Т. в Долині з днем 1. лютого 1917 р. Правильна наука вачне ся дня 1. лютого, на разї для молодїжи III. і IV. кляси. Річ в тім, щоби підготовити кандидатів до гімназії, та щоби дати нагоду дітям з Долини і околиці побирати науку в рідній мові. Зголошеня і вписи приймають ся кождого дня в приватній українській гімназії в Долині, де також можна дістати ближші пояснення в тій справі. — о. Т. Горникевич, голова.

— Кружок У. П. Тов. в Долині звертаєть ся до всіх, кому лежить на серцю добро нашого народу, до всіх, котрі розуміють вагу нашого рідного шкільництва, з горячою просьбою о коляду на потреби приватної української гімназії в Долині. Всї, а особливо члени ширшого гімназіяльного комітету, нехай подбають о се, щоби у всїх громадах, у всїх наших патріотичних домах вібрано в часі надходячих свят як найбільші датки. — Кружок У. П. Т. в Долині. о. Т. Горникевич, голова.

— **„Тепла Роса".** В недавній дописї нашій про українську пресу в Росії через помилку видруковано назву закритого агрономічного органу „Тепла Россія" замість „Тепла роса". Надруковано Росією украиньским виданям правописьветь ся „ярижою", а не „яритою". — При нагоді простуємо також друкарську помилку, яка вкрала ся в закінченє новинки з четверга п. з. „Трохи приличности". Надруковано там про „спадкоємців манер (і тільки манері) пок. Руслана". Замість сього повинно бути в скобках: „і не тільки манер".

— **Як німецький корабель на російській службі дістав ся знов у німецькі руки,** про се доносить Бюро Вольфа: Недавно один з наших підводних човнів зловив на північнім Ледовім морю на схід від північного рога парохід „Сухан" російської добровільної фльоти. Пароход був наладований военним матеріялом і плив з Америки до Архангельска. Російських корабельних офіцирів поміщено як полонених в підводнім човнї, а німецький корабельний офіцир з кількома підофіцирами обняли команду на пароході і так в товаристві підводного човна привели його до одної з німецьких пристаний. Тут показало ся, що є се парохід „Спецїя" лінії Гамбург—Америка, який в початком війни був сконфіскований в пристани Владивостока. Ладунок, який представляє вартість богатьох міліонів, складаєть ся з 100.000 шрапнелів калібру 7·5 цм., 75.000 вибухових гранатів калібру 7·5 цм., 150.000 патронів калібру 3·7 цм., 250.000 запальників до вибухових гранатів, 100.000 часових запальників, 125.000 шруб до запалювання, 150.000 кг. трінітролюолю (дуже цінний вибу-

Володимир Левицький

(Василь Лукич).

(Дальше).

Побачив світ 2. вересня 1856 р. в Белзци, повіту золочівського, яко син місцевого священика о. Луки. До шкіл людових ходив в рідній селї, а до гімназії в Бережанах.

Вже в часах школярських умів він гуртувати в Бережанах своїх товаришів, умів кермувати їх думками-мріями не внішними ознаками свого українства, а своєю лагідністю, працею, ідейністю та інтелїгенцією.

Ся прикмета „уміти гуртувати" — се одна з найхарактеристичнійших його черт, яка дуже помагала йому при пізнійшій редакторській праці.

При злеженю іспиту зрілости в Бережанах записав ся Володимир Левицький на правничий виділ, але молодого правника тягнуло все до письменства і тому дуже пильно слухав він викладів української літератури і історії. Було се в тім часі, коли в академічнім Товаристві „Академическій Кружок" почали змагати ся два противні напрями, український і москвофільський. В тім часі починаєть ся літературна діяльність Володимира Левицького.

В р. 1875 помістив він в „Ластівці" два оповідання п. з. „Музика у всячій ямі" і „Премудрий Жид", а відтак в двох числах загадки.

„Кружок" став видавати місячник п. з. „Другъ", якого редактором до 1876 року був Антін Дольницький. „Другъ" був виданий в дусї москвофільськім.

Під впливом листів Драгоманова з рр. 1875—76 зайшла в дусї редакційного комітету велика зміна, до якої причинили ся члени „українських громад", а між иншими Володимир Левицький, який брав вже тоді чималу участь в редакції „Друга". В редакції став перемагати український напрям і „Другъ" став виходити чим раз чистійшою народною мовою.

В році 1876 видав „Кружок" альманах „Дністрянку", якого редакцію між иншими віддано також Володимирови Левицькому.

По скінченю прав в 1880 р. вступив В. Левицький до суду, але по трьох літах перенїс ся до нотаріяту. В 1882 р. одружив ся з Ольгою Гуварівною, а зложивши нотаріяльний іспит, став субститутом в Ставиславові.

В тім самім році помістив він в „Зорі" розвідку про народну поетку Марусю Гордіївну Чурай, в 1881 р. впорядкував „Руську Антологію", а в 1883 р. редагував книжечку Товариства „Просвіта" п. з. Оповідання К. Михайлишина, яку ванак ц. к. прокураторія сконфіскувала. В тім часі став він також членом виділу Товариства „Просвіта" і з того часу ніколи не позабував про него.

В 1887 р. редагував В. Левицький альманах „Ватра", виданий коштом „Руського Касина" в Стрию. „Ватра" визначала ся добором матеріялу, різноманітностю та свіжостю змісту. Сам він помістив в ній кількох „звісток і заміток" статю про „Угорську Русь".

Від року 1881 став В. Левицький редактором календарів Товариства „Просвіта", для яких кромі інформаційних частий владив переклади або перерібки 11 оповідань. Він редагував 6 календарів „Просвіти", а з чотирох видав осібні відбитки літературних частий п. з. „Квітка", „Левада", „Рідна стріха" і „Рідний Зільник".

Кромі сеї редакторської праці, написав В. Левицький житєписи і нарисы діяльности десяти наших громадян, що визначали ся в просвітнім і суспільнім житю, та чотири статї етнографічного змісту.

В 1885 р. видає спільно з Юліяном Сельським „Руський правотар домовий". Се перша книжка в тій области. Побіч великої стійности правничої та популярности, що признає рецензент видання д р Кость Левицький в 1 ім числї „Правничої Часописи", визначуєть ся „Правотар" і сим, що є писаний чистою, народною мовою. Скільки роботи треба було вложити в отсю працю, може зрозуміти хиба той, що самусїв ломати язикові трудности при працї фаховій, яка не мала перед собою ще ніякої дотичної літератури в українській мові.

Незвичайно цінними є його критичні статї п. з. „Закордонська Русь" („Зоря" 1884 р.) і „Павло Подуботок, наказний Гетьман України. Трагедія Осипа Барвінського" („Діло" 1887 р.). Не менше цінними є його публіцистичні статї та бібліографічні замітки, помішувані в „Ділі", „Зорі", „Правді" та в видавництвах Товариства „Просвіта".

(Конець буде.) **о. Т. Лежогубський.**

РОМАН ЗУБИК — НАЙДЕШЕВШИЙ МАҐАЗИН ВЛАВАТНИЙ — ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЗИМОВИХ МАТЕРІЙ! Львів, ул. Галицька ч. 16. 11.5—10

ховий матеріял), 175.000 кг. порсху, 40.000 кг. чорного порсху, 127 набоїв калібру 30 цм., 150 циліндрів з кислотою, 1,230.000 олова, 7 тягарових автомобілів, 200 звоїв шкіри на підошви, 500 звоїв вільчатого дроту і 6.000 штук зелізничих шин.

— Ціна за каву зі солоду і ячменю. Урядово доносять: В цілі оборони населення перед вихісновуванем несовісними купцями звертаєть ся увагу, що максимальні ціни кави зі солоду і ячменю в дрібній продажі виносять: за палений ячмінь 1 К. 10 с. за 1 кг., за солодову каву без опакованя 1 К. 40 с. за 1 кг., за солодову каву в опакованю 1 К. 60 с. за 1 кг. Під опакованем треба розуміти тільки оригінальне опаковане фабричне. Про самовільне підвисшуване цін треба донести політичній власти І. інстанції.

— Жертви для шкільної молодіжи і на воєнну кухню зложили: Капітан Таушинський 30 К., дир. Годлевський 100, Галицький Банк Людовий 300, Кредитове Заведене 1000, гр. Станислав Плятер 500, Народове Касино 1200, Краєвий Банк 700, гр. Тадей Дідушицький 1000, Товариство обезпечень „Дністер" 100, Товариство дівчат „Валькірія" 100, гр. Коритовська 20, п. Шарова 20, прев. Дилевський 30, ненавиана пані 100, Франц Бероєвський 200, польський Комітет помочи 41·73, за сконфісковані товари 40 К.

— Порядок Богослужень в часі свят Різдвяних в грко кат. церкві св. ВМ. Варвари у Відни: Пятниця дня 5. н. ст. січня 1917 о год. 8 рано Часи Царські і Обідниця, субота дня 6. Навечерія „св. Вечір", о год. 9. рано Вечірня, о год. 10. Служба св. Иоана Золотоустого, о год. 4. по полудни Повечерія велике, проповідь і коляди, дня 7. „Неділя" Різдво Христове, від год. 6. рано почавши читані Служби, о год. 8. Служба до найсол. серця Ісусового в виставленим найсв. Тайнів, о год. 1/2 11 торжественна Служба св. Василія великого в „Es As dur" муз. Вербицького і концерт № 6. муз. Бортнянського під батутою п. Ром. Прокеповича, о год. 4. Вечірня, проповідь, молебен до найсолод. серця Ісусового, суплікація і коляди, дня 8. понеділок Собор. Пресв. Богородиці почавши від год. 1/2 7 рано читані Служби, о год. 1/2 11 співана Служба, квартет в C-dur муз. Бортнянського, о год. 4. Вечірня, проповідь, суплікація і коляди, дня 9. в второк св. Первом. і Архід. Стефана, почавши від год. 1/2 7 рано читані Служби, о год. 1/2 11 співана Служба, о год. 4. Вечірня, проповідь і коляди. Через всї три дні Свят і на св. Вечір, почавши від год. 7. рано слухаєть ся св. Сповідь без перестанку.

† ПОМЕРЛИ:

о. Микола Кишакевич. Нова жертва російського наїзду, нова страта для церкви і суспільности, бо отсе дня 19. грудня 1916 р. помер по тяжкій і довгій недузї о. Микола Кишакевич, уп. сот. Бортятина п. Судова Вишня, проживши 38 літ, в 15 році священства. Підчас російського наїзду остав ся як добрий пастир на місци, а що в околици не було священика, тож обслугував кілька парохій, єднаючи собі всюди любов і пошану, а та надсильна праця, те щоденне ходженє пішки 4 км. до Вишни, сї вичерпуючі гостини хорих підчас пошестий спричинили тяжку недугу нирок, яка і загнала бл. п. о. Миколу в могилу. Підчас інвазії дім Панства Кишакевичів був осередком національного житя околиці, яке звідти брало силу. Заслугою бл. п. о. Миколи є, що судово вишенське міщанство не захиталось в релігійних і народних почуваннях, наслідком чого приходилось йому часто мати великі неприемности з командирами і батюшками. Село своє провадив взірцево. Тут заложив читальню, касу, „Січ" і братство тверезости, устроював представленя і фестини. Визначав ся щирим і чесним характером, в товариствах дуже люблений задля свого такту і гумору, знаний з гостинности. Оставив по собі щирий і великий жаль усїх знайомих, чого знаком був великий похорон дня 21. грудня 1916 р., на який вібрало ся прежного народа з околиці з братствами церковними і жіночий хор з Вишні — були сльози і плач цїлої сумної громади, яка в ясний прегарний день відпровадила улюбленого душпастиря на вічний спочинок. З родини осталась жінка з 6 дітьми, мати і сестра пані Салукова і четверох братів, з яких о. Иосиф Кишакевич є старшим полевим куратом у Львові. В. й. п.!

ОПОВІСТКИ.

На сироти поміщені в „Захисті ім. митр. А. Шептицького". Ученицї гімназії СС. Василиянок у Львові 100 К, с. Курат Олександер Ковальський 100 К, Вп. П. гр. Шептицький з Прилбич 50 К, п. Левицький з Борислава 54 К, ученицї народної школи СС. Василиянок 60 К, о. Кіналь парох Сулимова 10 К, с. Адриянович 10 К, п. Бачинська зі Словіти 10 К, о. пралат д-р Дольницький 6 К. За сі дари складають сердечне „Спаси Біг" СС. Василиянки.

Отсим подаємо до відома нашим П. Т. вкладників, що з днем 1. січня 1917 знижуємо стопу відсоток від всіх вкладок ощадности на 4% з тим, що на дальше як і перед тим рентовий податок помимо державної підвишки будемо оплачувати з власних фондів. Кредитово-господарське товариство „Руский Народний Дім" стов. зар. з обмеж. порукою в Цішанові.

З ТЕАТРУ.

Гарно заявили свої почування до У. С. С. львівські Українці, заповнюючи театральну салю 25. м. м., де йшла вистава „Невольника" на дохід фонду інвалідів У. С. С.

Перерібка гарної Шевченкової поеми „Невольник" то не літературний твір, тільки чисто сценічний, і не написаний як драма, а просто як незвязані картини на швидку руку витяті з поеми живцем, з Шевченковими діяльогами. Докомплетовані дві „дії" можна всунути в кождну подібну виставу з козацького побуту. А докомпонував Кропивницький четверту картину (турецька тюрма і визволене) після народних дум і третю (козацький табор) самостійно. Тай ся трета картина є тяжким прогріхом, придуманим для російської публики. Як-же не мали би козаки пити горівки і то просто з бочки, без коряка? Налигали ся тай взято їх в полон. Сей премах (ковбаса та чарка), що став ся у Кропивницького надгоєм, треба було канче справити. Більше він ніяк не повинен явити ся на сцені.

Чому вибрано як раз „Невольника"? Могло бути більше причин. Як не як, а ся пєса все ж таки дає кілька картин з давних, а також близьких і дорогих серцю часів: і козака виправляють на Січ і бандурист співає, і табор козацький і січа, і хурдига турецька. — Може управа театру вважала такі, хоч і невдатно обробленї, але легко нарисовані і невибагливі картини підхожими для публики, яка посїщає театр, а на історичну драму з козацьких часів теперішний театр при своїх засобах не здобудеть ся? Обридне повтаряти те саме: декорація, костюми! В V. дії війшли ся люди з одного села, чи хутора, а кождий вбраний инакше. І як! Самим акторам такої річи, як костюми, а самій управі декорацій і реквізитів лишати не можна. За них одвічає перед публикою не тільки управа театру, але й „Українська Бесїда" яка має не тільки адміністраційний, але й артистичний нагляд над театром. — Також про ансамбль треба подумати, а не вдоволяти ся тим, що принесе припадок. Загалом має ся враженє, що „Бесїді" досить, коли театр пересвить якийсь зимовий сон. Тимчасом треба, щоб театр робив поступи і розвивав ся; тим більше, як він є одною з тих кількох інституцій, які не застановили своєї праці через війну, а загнаний до Львова, має завдатки перемінити ся з мандрівного в постійний.

Найкрасшою артисткою в нашім театрі без сумніву п. Рубчакова. Її талант уже свіжий. На „Невольнику" була в неї квітка, не Яринa. З яким молодим, дівоцьким жестом ступала вона по сцені. Кілько темпераменту виявила (без танцю!) коли батько заграв на „бандурі". З яким розумінем і ніжністю віддала дівочий сором, коли почула, що Степан чужий для неї, а вонаж мала його за брата.

Не можна було краще ілюструвати Шевченкових слів: „Божеж ти мій!

„Чому я не знала?.."

Гідно відповідав Яринї п. Демчук. Він не на те грав, щоби прочитати від потатку до кінця свою ролю, але вдумував ся в неї і відтворював тип старого козарюги, що чимало хлібів попоїв, богато воював, на Січи був, і світом нудить, коли її згадає. Він виправляє годованя, щоб набрав ся козацького звичаю, щоб прочитав з товариством „Живі мисліте". Так козацькі сини доповняли своє бурсацьке образованє. Та хоч у Коваля „стара сила" підтоптала ся, то кілько ще житя в нім; навіть потанцював! П. Демчук умів також гідно і достойно передати прибраному синови дорогу памятку, стару свою збрую, в світ його виправляючи.

П. Антонович дуже добре відлав в V. дії осліпленого. Рухи, голос і вираз лиця — усе було обдумане і цїлком відповідне.

Гуртові сцени, і то всї, хоч і нелегкі, випали добре. І хто там мав більше голосу в таких гуртах (особливо Розлюй), усї сповнили своє точно і добре. Танцї вийшли на причуд гарно (зп. Левицький і Горак) і орхестра теж була дуже добра.

Хори випали переважно добре; особливо „Боже единий" (тільки безпотрібно один хорист позаду стояв, щоб його бачити). Дуже гарно вийшли сольо співи. Та не диво: співала п. Рубчакова. Алеж і п. Ничай („бандурист") збирав заслужені оплески; у нього гарний, сильний баритон. Але й він і Демчук грали на гітарі і тому треба брати в знаки наведеня слова: бандура, бандурист.

Е. У.

Нота антанту до Греції.

ПІРЕЙ. (Авас). Посли Франції, Англії і Росії підписали ноту, яка буде вручена грецькому правительству, а яка містить отсї домагання: Грецькі оружні сили пова Пельопонезом мають бути зменшені до стану необхідно потрібного для поліційної служби; вся артилерія, машинові кріси з муніцією мають бути перевезені до Пельопонезу; забороняє ся відбувати збори союза резервістів та носити оруже. Всї особи увязнені за заговір мають бути увільнені. Генерал відвічальний за прикази, видані 1. грудня, буде усунений з уряду. Правительство грецьке вручить послам формальні перепросини і перед прапором антанту мають бути віддані почести в присутности грецького міністра війни і залоги.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ:

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в 2. січня 1917.

Війна на Сході.

В Добруджі виперто неприятеля на Мачін. В Молдавії союзні сили стоять перед оборонними укріпленями Браїли і Фочані. Південне крило фронту архикнязя Йосифа вчера зробило поступи, особливо в области Полєшті і Совея. Наші війска там і на південний схід від Гарія добули приступом кілька неприятельських становищ. Під Станиславовом відперто російські стежі.

Війна з Італією і на Балканї.

Положенє не змінило ся.

Зист. шефа ген. штабу Ф. Гецер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

2. січня 1916.

Західний терен війни.

Армія полевого маршалка кн. Альбрехта Віртемберського: В луку Іпери оживлена гарматна боротьба. Відперто англійські атаки, виконані при ужитю ручних гранатів.

Група війск німецького наступника престола: В Шампанії в Аргонськім лісї і на східнім березї Мези німецькі атакові війска й патрулї вдерли ся до французьких ровів, звідки по приказу вернули, приводячи полонених і добичу. В наші руки дістав ся великий англійський самолет.

Східний терен війни.

Фронт кн. Баварського: Підприняття російських стрілецьких віддїлів на південь від Риги, на південний захід від Двинска і на захід від Станиславова не повели ся.

Фронт війск генерала полковника архикнязя Иосифа: Німецькі війска, поновивши приступ, вдобули на південь від долини Тротуш гірський хребет Монте Фалькушену, за який вело ся богато боїв. Наступи вздовж долини, що ведуть з гір Беречке до Серету, відперли неприятеля. Наші війска вдобули приступом кілька становищ на горах по обох сторонах долини Пітеш. Взято Шовелю в долинї Шуміта. Ромунсько російські наступи відперто і взято 300 полонених.

Група війск Макензена: Девята армія, остро напираючи й відкинувши задні сторожі неприятеля, примусила його до дальшого відвороту. Німецькі й австро-угорські війска зближають ся від заходу й півдни до становищ примістка коло Фоксані і Фундені. В руках невтомної погоні остало над 1300 полонених і богато военного матеріялу. Між Бузевм і Дунаєм держить ся неприятель на своїм примістку. На схід від Браїли в Добруджі німецькі й болгарські війска взяли завзято боронені становища Росіян і відкинули їх на примісток Мачін. В сих боях відзначив ся померіський резервовий полк піхоти ч. 9.

Фронт македонський: Не стало ся нїчого особливого.

Перший генеральний квартирмайстер Людендорф.

На У. С. С.

вложили в Скарбі Українських Січових Стрільців у Відни в коронах і сотиках:

(Далі.)

Панько Добрянський 1·—, Софія Галецька 2·—, Василь Волянський 1·—, Шпілько Граппель 1·—, Абраам Вольфман —·40, Борух Вазерман 1·—, Пазя Голячок 1·—, Цудик Раббі 2·—, Андрій Левкович 1·—, Моза Зільбер 5—, Лейзер Рубінфельд —50, Івася Левкович 1·—, Анна Баган 2·—, Лае Раббі —50, Іван Яринський —·50, Петро Закшевковський —·40.

IX. 1—? (Далі буде.)

На „Фонд Національної Оборони"

зложили дальше в коронах і сотиках:

(Конець.)

о. Ів. Дашкевич Тустановичі 20·—, Дм. Йосифович Хутар 20·—, о. Теоф. Гординський 20·—, Ник. і Ольга Стецик Лука 10·—, Ст Коритовський Калуш 10·—, Дм. Григоряк Пивнична 10·—, о. М. Каровець Кристинопіль 10·—, Юр. Менцінський 10·—, Ів. Околот 10·—, Юл. Стасева Корчмин 5·—, Уряд пар. Раків 5·—, Дам. Фуртак Тростянець 100·—, Йос. Рейнарович Тарнавка 14·—, Ольга і Йос. Пацкань 10·—, о. Анд. Телеп Ожомля 20·—, Ник. Гутникевич Люблин 20·—, Ом. Котис Воля цекл. 5·—, Вас. Бабій 20·—, о. д р Ів. Бартошевський Львів 10—, Ів. Луцейко Любача кор. 20—, Ів. Подсонський Белвець 2·50, д р Вол. Вербенець Сербія 100·—; разом з попередними від 22 падолиста до 1. грудня 3 0 9 К 30 с.

Українці, жертвуйте всі без ріжниці партій на Фонд народної оборони!

ОГОЛОШЕННЯ.

ГОДИННИКАР МАРІЯН ДАЄВСЬКИЙ, Львів, вул. Академічна ч. 20 поверяє і приймає направу годинників по можливо найнижших цінах. Поручає добре заосмотрений магазин з товарі в першорядних фабрик женевських. На провінції виконує роботи скоро. 655 24—24

Важне! для людий, які мають своїх в Америці!

Хто від своїх свояків в Америці хоче дістати грошеві посилки, той нехай напише коротенький лист в німецькій мові, але нехай нічого про політику і про війну не пише, а тільки про родинні справи. Треба одну коверту заадресувати до своїх в Америці і з написаним листом вложити в другу коверту, на котрій написати ім'я, назвище і докладну свою адресу і так заадресувати: **Henry C. Zaro, per Adr. Zentral-Sparkasse der Gemeinde Wien, Wien I. Wipplingerstr. 8.** *Неоплачені і за мало оплачені листи не приймає ся.*

640 16—20

ЦЕРКОВНІ ШТ. ЦВІТИ

поручає як давнійше

СТЕФАНІЯ ПОГОРЕЦЬКА

в СТРИЮ. 756 с—10

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Українсько-руської Видавничої Спілки у Львові будуть в суботу 20. січня 1917 р. о год. 4 по полудни, в льокалі товариства при ул. Чарнецького ч. 24, на першім поверсі, з таким порядком:

1. Реферат про стан товариства за час війни.
2. Вибір членів дирекції і контрольної комісії.
3. Внесеня й інтерпеляції.

Володимир Гнатюк. Володимир Дорошенко. Д р Іван Раковський. 20 1—2

1917 Календарі 1917

вже вийшли і розсилаємо

Інформаційний для родин. Богато інформацій військових. Права родин покликаних до війска, пашпорта, комітети і т. в. Ціна 30 сот.

Жовнірський. Права У. С. С. і жовнірів. Жарти, Співанки, Записки і н. Ціна 20 сот.

Шкільний для молодіжи всіх шкіл. Студенцькі записки, інформації і н. Ціна 20 сот.

У всіх календарцах нові тарифи почтові, стемплеві, міри і ваги, гроші і т. н.

Додаток: На кождих 10 шт. додаток 2 шт., на 100 шт. дод 25 шт., на 500 додат. 150 шт. — Висилка за готівку або в марках з гори. На пересилку просить ся залучити відповідну квоту.

Гроші з замовленем висилає ся до: 790 5-?

А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ

Львів, Карпінського ч. 19.

1917 1917

ВЕЛИКУ ТІХУ

НА „РІЗДВЯНІ СВЯТА"!

- зробите собі і своїй родині -

- - - як закупите - - -

ПРЕГАРНІ КНИЖКИ

- - які продаємо ЗА БЕЗЦІНЬ, - - бо за ПОЛОВИНУ ЦІНИ, і то в танім часі, коли все всюди у двоє подорожіло — у нас - - - -

—о ПОЛОВИНУ ДЕШЕВШЕ —

всі вичислені книжки коштують тільки

10 КОРОН.

ВЛ. СТ. РЕЙМОНТ: Мужики.
Авториз. перекл. із польськ. М. Павлика:
Часть І. Осінь . . . . 2·—
Часть ІІ. Зима . . . . 2·—
Часть ІІІ. Весна . . . . 2·40
Часть ІV. Літо . . . . 2·—
ІВ. ФЕ Р-КО: Коло смерти . . —·30
ВОЛОДИМИР Б.: Латачки, опов. . . 1·—
В. Г. ЗЕЛІҐЕР: Синя фльота, світова повість. Часть І. і ІІ. Переклав М. Ловинський . . . . . 6·—
М. КОЦЮБИНСЬКИЙ: Листи до Володимира Гнатюка . . . 1·50
Д-р А. КРІСТЕНЗЕН: З фільософії політики переклав Д р М. Лозинський 1·80
Б. бр. НОЛЬДЕ: Автономія України з історичного погляду. В перекл. і з передм. М. Залізняка . —·40
„Russica" розвідки й статі . . . 1·60
М. ГІЙО: Проблеми сучасної естетики. З франц. мови перекл. Др Щурат 1·60
ЛЕОНІД АНДРЕЄВ: Семеро повішених переклав В. Сімович . . . . 1·—
Наші християнські суспільники —·50
А. ФРАНС: Боги жаждуть крови . 2·—

Замовляти: **„ДІЛО" Львів, Ринок 10.**

ПОРТО 80 сот., на Feldpost-и 1 50.

Замовлені книжки за попередним надісланем грошей висилаємо ТОГО САМОГО ДНЯ так на провінцію як і на пол. почту. Хто замовить і пришле гроші на усі книжки, тому почту самі оплатимо.

Поодинокі книжки можна замовляти з 50% опусту, тоді просимо на висилку звичайну долучити 15 сот. на поручену 50 сот.

ПОДЯКА.

Видїл „Марійського Товариства Пань" в Перемишли дякує отсим Хвальним перемиським Товариствам та Інституткам за ласкаву поміч в устроєню укр. дїтворі Николаївського свята.

„Брацтво св. Николая" зложило на сю ціль 50 К. „Захист" 80 К. „Укр. запомоговий комітет 50 К. Товариство педагогічне 50 К.

Много радости придбали малій дїтворі учениці укр. ліцея, котрі дуже гарно відіграли „Подорож св. Николая" мимо того, що одна, котра мала доволї важну ролю Никитки чортика захоріла і щойно в послїдній хвилї мусїла инша товаришка її заступати. — Сала Інститута була повна дїтий, з обох Захистів, школи Шашкевича і школи вправ при ц. к. семінари.

Усї дїти в числї 420 вістали обдаровані хоч скромними даруночками — а сироти з „Захисту" дістали ще й книжочки до моленя.

Устроєнем ялинки наше товариство не могло занятись — тому Видїл вложив в варядї Захисту 400 кор. на ялинку бідним сиріткам. 18 1—1

Кождий

научить ся говорити по німецьки з книжки п. з.

Підручник до науки німецької мови

зладив Ю. РУДНИЦЬКИЙ.

Підручник сей видало Товариство „Просвіта", а обіймає він 240 стор. друку дотїдного формату.

Один прим. коштує 3 кор. 50 сот. брош., а оправл. в полотно з витисками 6 кор. 50 с. На почтову пересилку треба долучити 55 с.

Висилає ся тільки за готівку.

Замовленя слати на адресу:

КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА"

Львів, ринок ч. 10. VB 2—?

Оголошенє.

Отсим розписує Громада Мразниця ad Борислав (повіт Дрогобич) лїцитацію офертами на слїдуючі комплєкси нафтових теренів приналежних до Мразниці, а саме:

1. Комплєкс, що обіймає парц гр. ч. кат. 616 і 617/3 простору 34 моргів дол. авс.
2. Комплєкс парц 567 простору 44 моргів.
3. Комплєкс парц. 590 простору, 18 і ¾ моргів.

Кождий з тих комплєксів становить окремий нафтовий терен і до кождого з них відносить ся самостійний обовязок верченя.

Термін верченя розпочинає ся від 1921 р.

Час тривання найму 25-ти лїтний.

Оферти мають бути надсилані в запечатаних ковертах, заосмотрені написию „Оферта на нафтові терени в Мразниці — справа урядова, під адресою Видїлу повітового в Дрогобичи — за посвідками звороту.

(R. S) Термін вношеня оферт установлений до 31. сїчня 1917 р.

Близших пояснень удїляє в разї потреби підписаний комісар.

Мразниця, дня 28. грудня 1916.

Празительственний комісар:

17 1—1 *Роман Левицький.*

Половина накладу

КАЛЕНДАРЯ „ПРОСВІТИ"

на рік 1917

вже розійшла ся.

Радимо проте свішити ся із замовленями, бо наклад сього року не великий.

Календар представляє ся дуже поважно.

Продає ся тільки за готівку по ціні 2 кор. 50 сот. (для членів, що зложили вкладку лише 2 кор.). На порто звичайне треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

В коміс не дає ся, за посліплатою не висилає ся.

Замовленя і гроші слати на адресу

КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА",

Львів, Ринок ч. 10.

V.A 3—7

Відповідає за редакцію **Д-р Василь Панейко.**

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 3 (1930 Львів четвер 4. січня (22 грудня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно	2·70 К.
чвертьрічно	8·— „
піврічно	16·— „
цілорічно	32·— „

у Львові (без достави):

місячно	2·40 К.
чвертьрічно	7·— „
піврічно	14·— „
цілорічно	28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошеня за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 3. січня 1917.

Найважнійшою подією в міжнароднім по літиці в 1916 ім році було мирове предложене центральних держав і відповідь антанту.

Що означає ся відповідь? Коли урядові круги вовсім слушно ждуть на автентичний текст ноти, преса центральних держав подала донесене Авваса під титулом, в якім ріжними словами говорить ся, що є се відмова антанту. В такім дусі коментує ноту також більшість преси в Відні й Берлині. Зі шпальт берлінської преси впала рівка заява, що відповідь на ноту коаліції можна дати тільки на полях битв. Найбільший віденський дневник, „N. Fr. Presse", називає ноту антанту негідною, повною претенсій, і заявляє, що на голови антанту впаде тепер та кров, яка ще мусить поплисти, що антант відповість за те, що тепер мусить наступити: напруженє всіх сил до бою.

Від сих голосів преси характеристично відрізняє ся голос віденської „Arbeiter Zeitung", яка вже в титулі своєї статі називає ноту антанту „мировою відповідю" — мимо всеї тої „великих слів великої сили", з якої инші органи преси виводять як раз противне. Чому?

„Коротка є дорога від доброго до злого,— пише „Arb. Ztg." — але дорога від злого до доброго є довга й важка. Майже за ніч мали ми війну, але дуже поволи, з великим ваганем, відбуваєть ся вближене. Відповідь антанту означає як тоном так і змістом крок вближеня, хоч найголоснійше звучить в ній фраза, що правительства антанту відмовляють ся займати ся „предложенем без щирости і без значіня". Та хто так богато і так докладно говорить, хоче мати відповідь, бо инакше говорене було би безцільне.

Дневник бере анальогію з цивільного процесу, де рішаючою стадією процесу є вдати ся в спір. Таким „вданем в спір" що до мирових переговорів є відповідь антанту. Антант представляє характер спору в минувшости, теперішности й будучности, виводить з сього представленя свої домаганя і кінчить окремим позвом і окремим жаданем позву в імени Бельгії. Тепер противна сторона має внести відповідь на позов.

Відповідь антанту характеризує далі „Arb. Ztg." як позву уміркованя, якого не було в ніякій дотеперішній енунціації тої сторони. Не говорить ся в ній про фантастичні воєнні цїли, про які говорило ся урядово й неурядово в державах антанту від серпня 1914 р., нема нахяків про Ельзас і Льотарингію, про австрійські й німецькі землї колишньої Польщі, про Дарданелї й Царгород (найновійший прикав до російської армії не принято таким чином до відповіди), про знищене й подїл цїлих держав, про знищене пруського мілїтаризму; не чуємо в ній ані образливого легковаженя німецького імени ані гістеричного страху перед завойовницьким божевілєм, яке приписують Німеччині по тій стороні.

Переходячи до окремих точок ноти, дневник обговорює найперше піднесені в ноті питаня вини і побіди.

Що до питаня вини, то ясна річ, що ані одна, ані друга сторона, ані всї разом до вини не можуть признати ся. Тому кожда сторона мусить твердити, що завинила друга. З сеї причини є се одно з найтруднійших питань мирових переговорів. Розум наказує вилучити се питане з переговорів і оставити його рішене історії.

Те саме треба сказати про питане побіди. Нема сумніву, що центральні держави відносли ряд світлих побід, але так само держави антанту можуть твердити, що вони є непобіджені. Взагалї війна показує, що великі модерні держави є в оборонї „непобідимі" в Наполеонськім розуміню побіди. Та треба признати слушність ноті антанту, коли вона каже, що тверджене про побіду засуджує всяку пробу переговорів на безуспішність. За те коли в ноті говорить ся, що Німеччина опирає своє тверджене про побіду тільки на „европейській карті війни", то Англія кидить ся, опираючи знов своє становище тільки на „заморській карті війни". Коли б обі сї карти скомпенсувати, то можна би через заключене мира завести доцїльний порядок в Европі і в кольоніяльних володїнях.

Про слова ноти, що антант домагаєть ся задоситьучиненя, направи і гарантії, каже „Arb.-Ztg.", що сї слова взяті в области етики і не знати, скільки вони означають реальних вартостий, земель і людий, гроший і дібр. Коли взяти на увагу, що в австрійсько-пруській війні пруський Вільгельм домагав ся від противної сторони „кількасот тисяч душ", то слова ноти антанту вказують на „инше духове вихованє". Вся критика ноти центральних держав нотою антанту вказує на те, що антант хоче перше всего впливати на публичну опінію світа, хоче мати по своїй сторонї моральне оправданє. Але коли він каже, що нота центральних держав, не подаючи умов мира, не є мировим предложенем, то треба на се відповісти, що коли б центральні держави були подали умови, антант на се був би відповів, що Німеччина хоче диктувати мир. Серед настрою, який панує в державах антанту, умови переговорів мусять вийти від невтральної сторони, від Вільзона, якого антант вибрав посередником для врученя своєї ноти.

Дуже характеристичним уважає „Arb.-Ztg" кінцевий уступ ноти про Бельгію. Говорячи, що мир не може бути опертий на словах, чи не хоче антант сказати, що усунене війни повинно почати ся дїлом проголошеня невтральности Бельгії, яка найперша стала тереном війни? В кождім разї здаєть ся, що антант хотїв би, щоб мотив кінцевого уступу його ноти — про Бельгію — став мотивом першого уступу відповіди центральних держав.

„Загалом беручи — кінчить „Arb.-Ztg." — ся новорічна нота видаєть ся повним надій початковим тактом 1917 го року. Нехай розвага і постійна готовість до мира справлять, щоб найгорячійші бажаня безчисленних мілїонів важко навіщених дітий землї швидко сповнили ся!"

Мирові предложеня і похід на Ромунїю.

БЕРН. (Прив. тел.) Військовий критик бернеського „Bund-a" пише, що початий німецькою військовою управою похід проти Ромунії, як на се вказує розвиток послїдних операцій, вовсїм не покінчений і то не тому, що ромунські війска ще боронять ся, але длятого, що плян того походу був подуманий як офензива проти південного крила Росіян, яке досягти бажали німетькі вождї через Ромунію і досягли. Мирове предложене осередних держав прийшло отже в ту хвилю, в якій вони стояли—здавало ся—на вершку. Та не треба думати, що німецька військова управа вважала свій плян ромунської кампанії, яка мала відперти ромунський удар, здійсненим в хвилї, коли були поставлені предложеня. Так не було; воєнні операції на сходї ще розвивають ся дальше і далекі від того, щоби спинити ся. Навіть хоч би тепер мав настати ніби то спокій і на німецькім фронті довершували ся перегрупованя, то на думку згаданого критика була би се тільки перебудова в цїли виконаня одного і того самого операційного плану. Також за французьким і англійським фронтом замітна збільшена дїяльність, яка би вказувала на перестановленє сил, що означало би змаганє таки виконати завдане битви над Соммою. Вкінци критик „Bund-a" вказує на те, як дуже збільшила ся довжина німецьких фронтів в тім році. Німцї мають до вдержаня на европейських боєвищах 1.800 кільометрів фронту, Французи 600, Англійцї 250. По тім можна пізнати потребу боєвих сил на головних боєвих фронтах.

Підписуйте V. позичку воєнну!

Кінцеві завдана Анґлії.

ГАГА. (Прив. тел.) Відомий військовий критик „Times-a" полковник Репінґтон вказує в одній із своїх статий на те, що досї ще не оцїнено достаточно ваги Египту, як найважнійшого воєнного терену. Поборене турецької військової сили спільною дїяльністю союзних військ в Арменії, Мезопотамії і Египтї є видимо найлїпшим способом, щоби замкнути довкруги осередні держави і завдати їм шах мат. Репінґтон приходить до висновку, що Анґлії припаде найтруднійше завдане при кінцевих операціях війни. Франція своїми поборами може річно дати найбільше 200.000 люда. Росія має що правда великі резерви, але все залежить від їх зоруженя, бо армії, які так лихо зоружені, як досї російські, мають мало вартости. До того хибна організація в нутрї і недостаточна желїзнича сїть не позволяють російським силам скоро розвинути ся. Для Італії наслїдком географічного вигляду їх границь офензива є трудним і повільним дїланем. Від Ромунії, Бельгії, Сербії і Чорногори нема вже чого сподївати ся, від Португалії мало. Отже Анґлія мусить виставити резерви. Та заки Анґлія свої маси військ вишле на головні боєвища та виставить індійські і африканські армії в цїли знищеня турецької сили, не сміє вона забувати про оборону власного краю; тут головне завдане визначене фльоті, котра не все, як сьогодня співдїлає із сухопутним військом.

„На першім місци військо".

Дня 15. грудня м. р. скликав генерал губернатор польських нотаблїв на варшавський замок та виголосив до них промову того змісту:

Росію і Польщу дїлить пропасть, яка не дасть ся вирівнати, бо Росія із своєю православною церквою має східну культуру, а Польща звязана з римською церквою належить до заходу. До Росії Польща ніколи не може вернути, бо мусить ся найгіршого ворога держати у відповіднім віддаленю. Виросло питане, що зробити з тим краєм? Осередні держави рішили ся дати визволенним з під російського ярма польським землям повноту національного житя і проголосили незалежну польську державу.

Правдїне тим краєм певно буде віддане Полякам. Та держава не може нагло вискочити, немов Мінерва з голови Зевеса. Поляки мають ледви жменку учительського, судейського і урядничого стану; до того не мають достаточного числа військових інструкторів, бо польські легіони се мала формація. Неможливо теж скликати зараз сойм, бо вибори підчас війни се небезпечна річ навіть для старих держав. Не говорячи отже про воєнну конечність, яка приневолює осередні держави до задержаня в своїх руках управи, то з хвилею, коли би та управа уступила, в краю настала би певно анархія. Треба отже, щоби Поляки спровола і систематично, рука в руку з жертвуючими їм свою поміч Нїмцями виобразували свої державні інституції. На першім місци військо. Не тому настають Нїмцї на утворене його, немов би необхідною для них була його поміч. Без тої помочи, хоч вона була би цїнною, Нїмцї обійдуть ся. Але військо бути мусить, бо держава без війска се мертва думка без нїякого значіня. Те військо може бути ворганізоване зараз, бо Нїмцї дадуть Полякам своїх інструкторів, про яких богато народів добивало ся.

Коли Польща має встояти ся, то мусить оставати в злуцї з котроюсь із сумежних держав, а що не може вона лучити ся з Росією, тому конечний є для неї як найтїснїйший союз з осередними державами. Зазивом до понеханя партійних спорів покінчив генерал губернатор свою бесїду.

Промову з подібним змістом виголосив до польських представників в Люблині генерал губернатор Кук.

Еспанія не заявляєть ся за нотою Вільвона.

МАДРИД (Ткб). У відповіди на ноту Вільвона, в якій він просить Еспанію поперти його діяльність в справі мира, еспанське правительство висловило погляд, що після ініціятиви Вільвона та супроти відомого ріжного вражіня, яке вона викликала, співдіяльність Еспанії була би безуспішна.

Надія на Америку і инших невтральних.

АМСТЕРДАМ (Ткб). Доносять з Льондону: „Westminster Gazette" хвалить ноту антанту думає однак, що остає ще дорога до мира через Америку і невтральні держави. Відмова антенту значить, що деякі мінімальні цілі мусять бути осягнені, з оружем в руці чи признанєм з боку неприятеля. Діло в територіяльних домаганях і жаданях, поставлених на основі военної карти.

Поголоски про мирову пропаґанду б. французького міністра Кайо в Римі.

Як доносить „Frankf. Ztg.", льондонський „Times" приносить з Риму телеграму такого змісту:

До Риму приїхав б. французький посол Кайо і розвів у невтралістичних кругах Італії, серед яких все ще панує прихильність до Німців, мирову пропаганду на основі дуже смілої французько-італійської політики. А саме, говорив він, Німеччина готова дати Франції як найліпші умови й заставити Австро Угоршину дати Італії такі умови, щоб її національні змагання були сповнені. За се жадає Німеччина тільки вільної руки супроти Росії, Румунії й инших балканських держав. Таким способом хоче вона нагородити себе за ті великі жертви, які понесла у Франції.

Невідомо, як італійські невтралістичні групи приняли сі пропозиції. Означе відомо, що італійське правительство, довідавши ся про таку пропаганду, зарядило проти неї строгі міри. Кайо з жінкою мав виїхати або збирає ся виїхати з Італії. Він старав ся також о авдієнцію у папи, але не дістав її.

Будівельна акція в зимовій порі.

Як відомо вже, ц. к. намісництво — Централя для господарської відбудови Галичини перепроваджує відбудову краю через т. зв. будівельні експозитури, на яких чолі стоїть звичайно старший інжинір, як управитель. Як мають ті управителі експозитур поступати в відбудовою в зимі, подає нам ближше один з найновійших обіжник ц. к. намісництва — Ц. д. г. в. Г., пересланий до всіх управителів будівельних експозитур, який появив ся також в урядовім тижневнику „Tygodnik urzędowy c. k. Namiestnictwa — Centrala dla gospodarczej odbu Galicyi". Отже обіжник той радить, між иншим, використати зимову пору для звозу будівельних матеріялів на місце призначеня і вихіснування вільних від праць в поли людських сил до викінченя розпочатих вже будинків та підготовленя будівлї на 1917.

Панове управителї, каже обіжник, мають поставити собі за задачу, кождому, хто утратив наслїдком воєнних подій своє домівство, найпізнїйше в 1917 році забезпечити хоча не обходимо потрібне мешкане і помішене на інвентар в його власнім будинку, виконанім що найменше в границях будованих досї одноко мнатних домів, обіймаючих одночасно сіни, комору на 3—4 штуки живого інвентара, евентуально також піддаша на господарські знаряди.

Будинки ті повинні мати вже по можности сталий характер, але будовані мають бути в той спосіб, щоби їх можна було, в міру потреб властителя, у відповідній хвилї розширити або замінити на иншу ціль. Не виключає то однак зовсім попираня дефінітивної відбудови, о скількп пошкодовані сторони самі її підіймають ся.

Оживити і приспішити будівельну акцію належить після можности через попиране власної ініціятиви пошкодованих, отже передовсім через субвенції, улекшеня в набутю будівельного матеріялу і поміч в пішій і потяговій роботї, як також удїлюваня їм технічної помочі і поради, що впрочім і перед тим було вже поручено. Також треба перестерігати, щоби будинки, особлнво дефінїтивні (тривкі вже), виконувано з узглядненєм постанов обовязуючих з будівельного закона, щоб відповідали санітарним вимогам і сгневій полїції, як вкінці, щоби їх уставлювано з узгляднюванєм постанов що до регуляції міст і сіл.

Супроти того можна буде удїляти субвенції лише під услівєм приворожленя ся до дисше наведених постанов і заряджень.

Намісництво зробило спостереженє, що в того найпростїйшого способу попираня будівельної акції роблять управителї експозитур в недостаточній мірі ужиток; субвенції удїлюють ся з певним острахом і дуже часто в недостаточній висотї, що знеохочує населенє до відбудовуваня домів і спричинює, що пошкодовані волїють вичікувати на виставлене їм несбходимих будинків через експозитуру, без власного співдїланя.

Тому то поручаю Вам, (намісник управителеви експозитури), щоб Ви попри удїлюваня субвенцій на будуче, зревідували операт (діяльність в тім напрямі) дотеперішнього субвенціонованя відбудови в тамошнім повітї і мешканцям, які самі вибудували вже свої будинки, а достаточної субвенції не одержали і в наслїдок того попали в довги, або не могли відповідно будинку викінчити, виплатили додатково субвенцію, зглядно удїлену вже в міру потреби доповнили.

Субвенції належить удїляти передовсім в будівельних матеріялах, о скільки є до диспозиції (розпорядимости), як також через поміч в самій роботї, не є однак зборонено удїлювати також субвенції в готівці. Остання повинна бути удїлювана в спосіб і під услівями, запевняючими її відповідне ужите.

Над виконанєм субвенціонованих будівель належить розтягнути сталу контролю.

Для населеня не будучого в силї вибудувати конечних будинків у власнім заряді навіть при вище наведеній чинній помочі експозитури, мусить експозитура сама занятн ся будовою і то як найскорше і в як найбільшою енергією, щоб, як на вступі згадано, цілковито перестала істнувати категорія бездомних в протязї 1917 року людий.

Обіжник каже дальше, що при самій будові належить, о скільки можливе, узглядню вати істнуючі звичаї і замилованя населеня поодиноких околиць, що вказівки сі відносять ся так до сіл, як і міст та дворів, яких відбудові також треба посвятити як найбільшу печалнвість.

„Українське Товариство для підпираня ремесла і промислу" у Львові, вул. Зіморовича ч. 20, II пов.

На волинські школи.

„Пятикова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Д-р Івен Зїлинський 25 К (Дн.): Гната Павлюха, Андрія Сабата, гімн. професорів в Перемишлї, дир. Івана Іжицького, адв. д-ра Степана Барана у Львові і д-ра Івана Панкевича у Відни. — о. Рипецький Мирослав. Мости великі 20 К.: о. Теофіля Гординського, полев. Курата, п. Олексу Рипецького, канц. адвок. зі Самбора, о. Володимира Смулку з Сільця белз. п. Володимнра Яворського судію і п. Володим. Міськевича, начал. почти в Мостів Вел. — о. Емілїян Тшесьньовський парох з Хороброва 22 К Дн.).: о. Івана Кашубинського пароха Угринова, о. Романа Осмака пароха Тудоркович, о. Володимира Граба пароха Спасова. — о. Омелян Марчак Баранський з Кунина 20 К.: о. Якова Мохнацького з Хащова, о. Волод. Клюку з Гвіздця, о. Евгена Адріяновича з Устрїв дол., о. Баняха з Глинського, о. Демчука з Крехова. — Роман Думін Verpflegsoffizial, Львів 10 К.: отамана УСС. д-ра М. Волошина, надпоручників Романа Гіжовського, Івана Думіна, Романа Шипайла і о. Гнатовського Омеляна зі Стебинка. — Марта Олесницька 5 К.: Левицьку Дарію Сянік, Ірину Макухівну, Застирцівну Ірину, Дидинську Зонечку, Павликевського Юліяна. — о. Малецький Пант. Летня 5 К (Дн).: о. Михайла Журавецького Ріпчиці, о. Володимира Вербенця Стібно, о. Михайла Городнського Більче, о. Івана Сендзіка і о. Матвія Мокрівського Раднмно. — Прудитс Певро 10 К (Дн.): о. Волод. Дороша цароха Вибранівхи, п. Громницького упр. школи в Вибранівці, ветеринаря Романа Кузьмича, Д. М. Р. В. Гр. 63. Волод. Рудовича хорунжого при полевих гавбицях, теол. Евгена Курика і Цепинського, пор. пол. гавбиць ч. 54, Ромка Щирбу, панну Ол.

Володимир Левицький

(Василь Лукич).

(Конець).

Ставши нотаріяльним субститутом в Станиславові, навязав Василь Лукич незвичайно живу переписку з закордонними та буковинськими Українцями. В р. 1890 переняв редакцію „Зорі", яку вів аж до 1896 р. Його знесинам з закордонними Українцями завдячуємо, що в „Зорі" чимрав частійше стали появляти ся твори закордонних Українців, як Глібова, Куліша, Мердовця, Щоголева, Старицького, Кропивницького, Лисенка, Самійленка, Чайченка, Олени Пчілки, Лесі Українки, М. Комаря та Кримського і инших. В часі свого редакторства видав Лукич около 50 творів з української белетристики, між иншими повне видане творів Стефана Руданського. За його редакції стала „Зоря" справдешнєю літературною часописю, яка виходила ся майже в кождім свідомім, українськім домі.

В 1897 р. одержує В. Левицький нотаріят в Винниках під Львовом. Численні занятя фахові приневолили його на якийсь час відтягнути ся від літературної праці, а звернути ся більше до праці серед того гурта людий, серед яких прийшло ся йому жити, а то тим більше, що бачив конечну її потребу. Хто знає хоч трохи відносини підльвівського села та вплив великої фабрики на українське населене, сей зрозуміє вначіне такої домашної праці. Десять літ був В. Левицький головою читальні Товариства „Просвіта" в Винниках, яка за його управи придбала чимале майно, а в 1900 р. став головою львівської філії „Просвіти". Вскорі показали ся овочі його тихої, невсипучої праці. Всім нам ще свіжо стоять в памяти і величавий сокільский здвиг з нагоди посвяченя прапора винницького „Сокола" і не менше торжественне посвячене памятника Т. Шевченка в Винниках.

Се були справдешні докази сильно розбудженої свідомости мешканців Винник. А тим, що будив її, тим, що в сю працю клав свою душу, попри инших, був нотар Володимир Левицький.

Знаменні є слова одного Росіянина з часів інвазії, який, стоячи перед памятником Шевченка в Винниках, почув, як якась жінка, щоби приподобати ся йому, стала нарікати в польській мові, кажучи, по що то Українці викинули тілько гроша на отсей памятник, адже ж Москалі і так „скасують" його. Він сказав: „І ти згинеш і ви всї згинете, а він буде стояти". І стоїть, хоч понад ним перейшла повінь російських військ, стоїть, щоб дати свідоцтво, що має право там стояти, бо се його рідня, се його українська земля!

Інвазія не пощадила Василя Лукича. Филї війни викинули його насильно знов у Львів, Та ледви уступили російські війська, ледви вийшли австрійські знов до Львова, як у нотаря Володимира Левицького пробудив ся Василь Лукич, який велів йому простісенько йти до давної, любої „Просвіти" та спитати її, чи не потребує його помочі. І „Просвіта" справдї потребувала редактора для своїх видавництв, бо редактор в передвоєнних часів опинив ся в російській неволї. Послухав голосу „Просвіти" Василь Лукич, закотив рукави і взяв ся до тричи незавидної по інвазії редакторської праці, а члени та прихильники Товариства „Просвіта" побачили невдовзї книжочки, які змістом та вніщним виглядом перейшли їх очікуваня. Побачили календар на рік 1916, який попри свій справдї гарний вигляд, виріжняв ся ріжнородністю і актуальністю змісту, побачили календар на рік 1917, якому подібного не богато знайде собі рівних. А тим, хто подав йому зверхний вигляд, хто владив його часть інформаційну, хто повишукував авторів, розкинених нині і по стрілецьких ровах і по таборах, і по Відни і по всїх усюдах австрійської монархії, є знов той сам в вісімдесятих років Василь Лукич".

Хоча минуло йому вже шістьдесять літ, він той сам ідеаліст з сімдесятих років, що береть ся знов за реальну р[illegible], не для користи, не для розголосу, а тому, що ся робота мусить бути зроблена, а нема кому зробити. Береть ся за роботу з одушевленєм молодця і викінчує її по мистецьки з досвідом ветерана літературної праці. Він знов тим самим авісним на підій Україні, поважаним всіми Василем Лукичем.

Найже ж працює ще довго-довго на рідній ниві, най заховає на все свою молодечу вдачу, а літа най переходять над ним, не полишаючи знаку ні на його здоровлю, ні на вдачі.

Отсе желаня українського загалу в сороклїте його літературної праці.

о. Т. Лепогубський.

РОМАН ЗУБИК — НАЙДЕШЕВШИЙ МАҐАЗИН БЛАВАТНИЙ — ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЗИМОВИХ МАТЕРІЙ! Львів, ул. Галицька ч. 16. 11—10

Кормошівну та пану Славку Морозівну. — Гуменюк Іван 10 К (Дн.): І. Бобовського, М. Процівну, А. Возьняківичівну, Е Смеречанського і Г. Коваля учителів (ок) в Гмінді.

Многі викликані особи ще не прислали своїх жертв. Окр. шк. рада для укр. шкіл у Володимирі Вол. просить отсею дорогою усіх Вп. Жертводавців, щоби всякими способами подбали про те, щоби особи, котрих вони викликають, дійсно ту жертву вложили. Се тим лекше, що кождий кличе таких людий, до яких може сміло звернути ся навіть з ургенсом.

Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адміністрацію „Діла" і викликаних. Х 3—?

НОВИНКИ.

Львів, 3. січня 1917.

— Боротьба за право. Пише нам один з наших громадян на провінції: У вересні 1916 надавав я рекомендований лист на почті в Самборі. Урядник, не уміючи читати й писати по українськи, виставив посвідку латинськими буквами, перекрутивши здорово назвище адресата. Коли я звернув йому увагу, що посвідка невірна, урядник заявив: „ja po rusku nie umiem". Тоді я звернув ся в жалобою до начальника почти а відтак вніс письменну жалобу до Дирекції почт. Обі жалоби вробили своє: начальник перенїс урядника до иншого відділу, а Дирекція почт прислала мені недавно письмо такого змісту: „На жалобу з 24/9 повідомляєть ся, що дотичним почтовим функціонарам заострене придержуване ся (sic!) приписів дотично уживаня краєвих язиків. Ласкі." Належить тут в прикрістю завначити, що наші люди, навіть патріоти, на подібне поведене урядників не лише що не реагують, але й самі говорять по польськи по урядах, приймають посвідки виставлені по польськи і т. д.

Чи може ті патріоти стоять на становищи, що лише мужик, ученик, народний учитель та священик мають говорити по українськи в урядах і берегти прав. укр. мови, а трошка вищим урядникам не лицює говорити хлопською мовою?

— Загальна амнестія. „Wiener Zeitung" оповіщає відручне письмо цісарське з 23. грудня 1916 р. про загальну амнестію, яка буде сейчас виконана. Користувати ся амнестією можуть тільки ті особи, які передтим не були карані арештом та яким кара, що її має ся дарувати, не була вимірена за лихву і підбиване цін в часі війни. Загальна амнестія відносить ся до всіх що перед 1. січня 1917. були засуджені на арешт або вязницю не більше 3 тижнів або на гривну не вищу від 200 К.; їм дарована буде ціла кара, або решта кари. Дальше буде дана амнестія тим виновникам, які в хвилі каригідного вчинку не скінчили ще 16 року життя, коли каригідне діло було спричинене лихим вихованем, або недостачею догляду. Також буде дарована кара жінкам жовнірів і вдовам по них в случаях засудженя на кару 3—6 тижнів або гривну 200 до 400 К. Дальші постанови амнестії доторкають правних наслідків присуду. Всім що перед 1. січня 1917. були засуджені на кару арешту чи вязниці або на гривну будуть дарованні наслідки, які потягають за собою нездібність займати деякі становища, набувати права, утрату активного і пасивного права вибору. Відповідно до постанови цісаря після загальної амнестії наступить також амнестія індивідуальна, котра буде відносити ся до тих, що наслідком війни понесли втрати в родині або майні.

— В школі ім. Б. Грінченка на передмістю Городецькім ч. 95. у Львові, военна кухня, заведена стараном п. комманданта міста Рімля, для бідних дітий сеї школи, показалась великим добродійством не лиш для сих голодних дітий а й для їх родичів і цілих бідних родин. Завдяки гуманности п. генерала Рімля заснована ним інституція ратує дітий бідних родин від крайної нужди. За сю невсипучу старанність і правдиво батьківську опіку належить ся п. генералови Рімлеви від всего населеня міста Львова найвисша пошана і найсердечнійша подяка. М. Сіяк, управ. школи.

— Жертви для шкільної молодіжи і на военну кухню. Для бідної молодіжи: Ігнатий Рознер 2.000 к., зібрані гроші у военній кухні 220 к., збірка Дирекції поліції 970 к. 17 сот., Людвик Штарк 100 к., князь і княгиня Пузина 150 к., п. Городиська 20 к., поручник Яків Левицький 1.000 к., Стефанія Рубер 100 к., товариство „Бібльотека Лектор" 100 к., цїс. радник Датнер 100 к., — На военну кухню: Мозес Бєрер, реставратор 100 к., Лев Парнас 500 к., фірма Ляндесберг, Валь і сп. 200 к., аптикар Брамнер 50 к., д р Володимир Кречмавич 20 к., за сконфіскованну нафту 72 к. 68 сот., за сконфіскований цвібак 100 к., Антін Том 100 к., Галицький депозитовий Банк 100 к., Галицьке акційне нафтове Товариство „Галіція" 225 к., комітет опіки над польськими легіонерами 206 к. 30 сот.

— З театру. Д. 31 мин. м. виведено цілком удачно „Жарт на 3 дії" А. Володського „Панна Штукарка". А випала вистава тому поправно, що в нашім театрі доволї сил до побутових і комічних роль. Навіть п. Єльський має в своїм репертуарі таку ролю, як Шеляга, городського панка власне в „Панні Штукарці" і весь час тримав ся знаменито. Рівнеж про пп. Павленка (Лобода) і Галайка (Олексій) треба вискавати ся в привнанем. Натомість п. Пилипенко з курсистки Валентини зробила якусь субретку. — Сам вміст комедії, їдка сатира на паперових патріотів, запевняє ій місце в репертуарі. — Е. У.

— Вістка з Ташкенту. Прийшла картка від К. Трояна з 6/10 с. р., який пробуває в Ташкенті, де пише поміж иншим: „Живеть ся менї досить добре, є тут нас досить, а самих Українців понад 40. Є тут рівнож Олена Степанівна в У. С. С, живе особно, а вечерами на проходї в подвірю стрічаєть ся в нами. Так живе з далека кождий в нас. Маємо хор, инші нації хвалять наші пісні".

— Анальфабетизм в люблинськім ґенерал-ґубернаторстві. Після спису населеня, переведеного в падолисті, степень освіти в австро угорській окупаційній области представляєть ся ось так: на 3,495.476 загального числа населеня у віці понад 6 літ було 1,606.116 анальфабетів, а саме мущин 677 215, жінок 228.901.

— Висилка товарових прібок дозволено від тепер до полевих і етапових почт означених числами: 11, 14, 19, 19/II, 20, 20/V, 23, 24, 26, 33, 37, 51, 53, 55, 76, 77, 79, 85, 88, 90, 91, 95, 102, 103, 105, 107, 109, 111, 117, 117/II, 117/III, 138, 145, 147, 148, 150, 155, 166, 167, 171, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 188, 192, 193, 195, 195/II, 195/III, 196, 197, 198, 199, 203, 205, 207, 208, 209, 212, 218, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 227, 230, 232, 239, 240, 243, 244, 245, 246, 250, 253, 255, 256, 258, 259, 262, 268, 269, 272, 274, 275, 276, 277, 279, 280, 282, 284, 285, 287, 288, 289, 291, 292, 294, 295, 296, 297, 298, 302, 303, 304, 306, 307, 312, 316, 324, 332, 333, 335, 337, 339, 340, 343, 350, 354, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 364, 369, 370, 372, 373, 374, 375, 376, 378, 380, 381, 382, 383, 385, 386, 388, 388/II, 388/III, 389, 390, 391, 392, 393, 395, 398, 399, 401, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 412, 418, 420, 421, 423, 426, 428, 431, 432, 436, 444, 444/II, 444/III, 508, 510, 511, 512, 514, 515, 516, 517, 600, 602, 605, 607, 608, 611, 612, 613, 630.

— Начальний редактор жидівського „Tagblatt-u" у Львові д р Герман Бікельс помер дня 2 січня по короткій, тяжкій недузі: Похорон був нині о год. 11 пер. пол. зі шпиталю жидівського.

— Книжки проваємо дальше по давній ціні, та з огляду на великі кошти пересилки (нова тарифа почтова, дорогий папір до опакованя, шнурок) просимо враз з замовленем прислати 80 сот. на порто, а на Feldpost и 1·50 (само полотно до опакованя коштує 1 корону).

Адміністрація „Діло" — Львів, Ринок 10.

ОПОВІСТКИ.

„Товариство задаткове в Комарні", етов. зареєстр. з необм. порукою подає до відома, що від дня 1. січня 1917 опроцентовує всї вкладки на книжочки щадничі по 4 від ста та що податок рентовий від вкладок дальше з власних фондів оплачувати буде. — Дирекція. 23 1—2

Церковна музика. В Преображенській церкві (вул. Кравівська) відсповає міш. хор. під управою о. проф Туркевича: А. На Різдво Христове дня 7. І. о 10 год. рано: 1) Службу Божу Гесслього, 2) концерт Бортнявського „Слава во вишних", 3) коляди Степенва. Б. На Собор Пр. Д. М. дня 8. І. о 10 год. рано: 1) Службу Божу Вербицького, 2) коляди Дорундяка. В. В день св. Степана дня 9. І. о 10 год. рано: 1) Службу Божу Нанкого, 2) коляди Матюка.

Всїх учителів і учительки, Українців, як внесли подане о надане їм постійної посади на основі конкурсу в дня 20. жовтня 1916 р., просимо повідомити нас негайно карткою: 1) коли і куди вислали подане: чи до Ради шкільної окружної, чи до Ради шкільної краєвої; 2) о котру посаду (при котрій школі) просять; 3) також по змові коротко подати перебіг відбутої вже служби (головно літа служби) і кваліфікацію (студії, іспити). Не маємо надії, щоби ми могли своїм Вповажненим Товаришам і Товаришкам помогти богато, але хочемо мати також матеріял до статистики українського учительства. — „Взаїмна Поміч учительська". Адр.: Львів, вул. Мохнацького ч. 12. 2—3

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ:

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з 3. січня 1917.

Війна на Сході.

В Добруджі нові поступи. На південь захід від Фочані дійшли австро угорські і нїмецькі війска ґенерала Фалькенгайна до сильно укріпленого відтинка Мільцов. Дальше на північний захід відкинули вони неприятеля в місцевости Міера. На південнім крилї фронту ерцгерцога Йошера посунули ся ми вперед поза Мегрілешті. На південний схід від Гарія і на Монте Фальтекану на захід від Сульти відперто сильні наступи неприятеля і завдано йому тяжкі втрати. У відтинку Мештіканешті наші війска в боротьбі на багнети і ручні ґранати відперли наступи неприятеля. Біля Манаєва на схід від Золочева атаковий відділ зложений з наших і нїмецьких жовнірів привів з собою з удатної виправи трьох російських офіцирів і 127 жовнірів.

Війна з Італією і на Балканї.

Не було боїв гідних згадки.

Заст. шефа ґен. штабу Ф. Ґеоґ.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

3. січня 1916.

Західний терен війни.

Група військ нїмецького наступника престола: В міру зростаючої прозорости воздуха розвивуха ся по пол. значна діяльність артилерії в области Мози. Коло Священичого ліса патрулї полку піхоти краєвої оборони ч. 93 дотерли аж до третього французького рова і знищивши оборонні урядженя, вернули з 12 полоненими.

Східний терен війни.

Фронт кн. Баварського: На південь від озера Дрисвіти прогнано російські підїзди. На схід від Золочева під Малаєвом атакуютї відділи бриґади прибічних ґузарів разом з австро угорською піхотою привели з російських лінїй 3 офіцирів і 127 жовнірів,

Фронт ґенерала-полковника архикнязя Йосифа: Сильні неприятельські наступи на Монте Фальтукану скінчили ся нїчим, при чім неприятель мав значні втрати. Між Шушітою й долиною Путли взято приступом кілька гір, відперто протинаступи Росіян і Румунів і по боротьбі обсаджено Баршешчі і Топешчі.

Фронт Макензена: Наші рухи відбувають ся далї по плину. В горах між долиною Забала і низиною нїмецькі й австро-угорські війска виперли неприятеля на північний схід. На захід і на південь від Фокшані війска девятої армії стоять тепер перед укріпленим становищем Росіян. Пютешешті і Мера над Мідковудем взято приступом, полонено 400 жовнірів.

В Добруджі виперто Росіян мимо-завватого їх опору далї на Вакарелі, Жіжіля і до Мачіна.

Македонський фронт: Положене не змінило ся.

Перший ґенеральний квартирмайстер Людендорф.

Домагайте ся „Дїла" в усїх публичних льокалях!

На У. С. С.

вложили в Скарбі Боєвої Управи У. С. С. у Відни в коронах і сотиках:

(Далі.)

Мих. Пухкий 1·—, Мих. Полянський 1·—, Павло Полянський 1·—, Анна Дзюбакевич 1·—, Марія Тхір —·60, Юлія Павловська —·40, Катерина Клиш —·40, Анна Коваль ська 1·—, Параска Цеклинська 1·—, Никола Шурко 1·—, Каська Варська 1·—, Васьо Гулячок —·56, Ваньо Цеклинський 1·—, Василь Ковальський 1·—, Николай Полянський 1·—, Стефан Харидчак 1·40, Катерина Харидчак 1·—, Анна Харидчак 1·—, Ганя Харидчак 2·—, Марія Дороцька 2·—, Анна Левицька 1·—, Марія Савчак 1·—, Марія Чарнецька 1·—, Петро Солецький 2·—, Пазя Кибала 2·—, Петро Чубінак 1·—, Ганя Гулячок 1·—, Марія Холявка 1·70, Іван Полянський 1·—, Катерина Харидчак 2·—, Николай Середницький Ілярій Поливка 1·—, Антін Котянський 1·—, Юрій Солтикевич 2·—, Николай Полянський —·60, Анна Пуфка 1·—, Анна Дзік 1·—, Марія Кибала 1·—, Саламон Громент 1·—, Яків Бойтель —·30, Зонька Варска —·20, Анна Дороцька 1·—, Лайб Шнель 50·—, Михайло Морайко 1·—, Андрій Клиц 50·—, Мар ян Паниківський —·60, Антін Харидчак 1·—, Пелягія Крочак —·40, Кася Клиц 1·—, Митро Харидчак 1·—, Марія Петрущак 1·—, Петрущак 1·—, Митро Цеклинський 1·—, Гриць Крайник 2·—, Анна Коваль ська 1·—, Васько Кулик 1·—, Василь Добрянський —·80, Кибаня Катерина 2·—, Катерина Сосницька 1·—, Марія Бадира 1·—, Онуфер Слабий 1·—, Людвіка Власевич 1·—, Марія Тхір 2·—, Павло Бурий —·40, Кася Левкович 1·—, Баня Фік 1·—, Андрій Кулик 1·—, Малка Калех —·50, Кася Кулик 1·—, Никола Кубана —·50, Арон Рубінфельд 1·—, Марія Бадирка —·50, Марія Левкович —·60, Пазя Головка 1·—, Ваньо Гандзьо 1·—, Онуфрій Гандзьо 1·—, Іван Петрущак 1·—, Васько Бадирка 1·—, Марія Бадира 1·—, Катерина Тхір 1·—, Кася Кречко 1·—, Василь Кречко 1·—, Павловский Нанько 1·—, Данько Гуличок 1·—, Параска Левкович —·60, Лучка Полянський —·40 Сї гроші вложило село Улюч і Грушківка. Датки збирали два українські богослови Никола Добрянський богослов IV. р. і Осип Дороцький богослов III. р.

IX. 2—? (Далї буде.)

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Василь Головацький, з Могильниці, пов. Теребовля, пошукує своєї жінки Анни, Головацької з роду Яїцька, з 4 дітьми або кого з родини. Хто за них знає, прошу мені написати на адресу: Wasyl Hołowackyj Beding 64. St. Stefan Loco bei Wolfsberg Kärnten. 22 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

Хто потребує дяка? Евакуований з Пліснян коло Зборова, тепер у Івана Паливоди в Зарудцях п. п. Куликів — прийме зараз посаду. 21 1—3

Відрівний денний (бльочковий)

КАЛЕНДАР на рік 1917.

Ціна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.

А. Окпиш, Львів, Кадецька 4. 13 2—20

Кождий

научить ся говорити по нїмецьки з книжки п. з.

Підручник до науки нїмецької мови

владив Ю. РУДНИЦЬКИЙ.

Підручник сей видало Товариство „Просвіта", а обіймає він 240 стор. друку дотгідного формату.

Один прим. коштує 3 кор. 50 сот. брош., а оправл. в полотно з витисками 6 кор. 50 с. На почтову пересилку треба долучити 55 с. Висилає ся тільки за готівку.

Замовленя слати на адресу:

КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА"

Львів, ринок ч. 10. VБ 3—?

ВЕЛИКУ ТЇХУ

на „РІЗДВЯНІ СВЯТА"!

- зробите собі і своїй родині -

- - - як закупите - - -

ПРЕГАРНІ КНИЖКИ

- - які продаємо ЗА БЕЗЦІН, - - бо за ПОЛОВИНУ ЦІНИ, і то в такім часї, коли все вокруги у двоє подорожіло — у нас - - - -

—о ПОЛОВИНУ ДЕШЕВШЕ —

всї вичислені книжки коштують тільки

10 КОРОН.

ВЛ. СТ. РЕЙМОНТ: Мужики.
Авториз. перекл. із польськ. М. Павлика:
Часть I. Осінь . . . . 2·—
Часть II. Зима . . . . 2·—
Часть III. Весна . . . . 2·40
Часть IV. Літо . . . . 2·—

ІВ. ФЕР-КО: Коло смерти . . —·30

ВОЛОДИМИР Б.: Латачки, опов. . . 1·—

В. Г. ЗЕЛІҐЕР: Синя фльота, світова повість. Часть I. і II. Переклав М. Лозинський . . . . . 6·—

М. КОЦЮБИНСЬКИЙ: Листи до Володимира Гнатюка . . . 1·50

Д-р А. КРІСТЕНЗЕН: З фільософії політики переклав Д р М. Лозинський 1·80

Б. бр. НОЛЬДЕ: Автономія України з історичного погляду. В перекл. і з передм. М. Залїзняка . —·40

„Russica" розвідки й статї . . . 1·60

М. ГІЙО: Проблєми сучасної естетики. З франц. мови перекл. Др Щурат 1·60

ЛЄОНІД АНДРЕЄВ: Семеро повішених переклав В. Сїмович . . . . 1·—
Наші християнські суспільники —·50

А. ФРАНС: Боги жаждуть крови . 2·—

Замовляти: **„ДІЛО" Львів, Ринок 10.**

ПОРТО 80 сот., на Feldpost-и 1 50.

Замовлені книжки за попереднім надісланем грошей висилаємо ТОГО САМОГО ДНЯ так на провінцію як і на пол. почту. Хто замовить і пришле гроші на усї книжки, тому почту самі оплатимо.

Поодинокі книжки можна замовляти з 50% опусту, тоді просимо на висилку звичайну долучити 15 сот. на поручену 50 сот.

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Косцюшки ч. 3.

Принимає і виплачує щадничі вклади готівкою згодинах урядових. Вкладки опроцентовує на 4%, починаючи вже від слідуючого дня по дня вложення аж до послідного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадници" можна складати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці"

Удїляє позичок: а) гіпотечних платних щорічними амортизаційними ратами на протяг від 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на ескомт векслїв. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро

Посередничить у виєднуваню позичок в Галицкім Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких информацій і друків удїляє канцелярія „Руської Щадниці" ул. Косцюшки. Народний Дім, і. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці", затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишлї надають ся до льокації пупілярних, фондаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 3—2

КОНКУРС.

Отсим оголошуєть ся конкурс:

1. На одну стипендію ім. **ЯКОВА ГОЛОВАЦЬКОГО** у висотї 250 корон річно для ученика (иці) середних і висших шкіл, спорідненого (ної) з родинами Головацьких і Бурачинських, а в недостачі такого (-ої) для иншого (-ої) визначного (-ої) у науці ученика (иці) української народности. Подання, удокументовані останним шкільним свідоцтвом, метрикою і евент. иншим доказом спорідненя, вносити треба до Виділу Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, вул. Чарнецького 26. найдальше до 10. лютого 1917.
2. На кілька звороних одноразових стипендийних запомог з фонду **о. БОНЧЕВСЬКОГО** для студентів університету української народности. Термін до вношеня подань, як вище.

Львів, дня 2. сїчня 1917. 24 1—3

Виділ Наукового Товариства ім. Шевченка.

Календарець на 1917 р. „РУСАЛКА"

Купуйте і замовляйте!

Календарець „РУСАЛКА"

„ Ціна: штука 30 сот. (почт. 35 сот.) „

10	штук з почт. оплатою	К	3·00
25	„ „ „	„	7·20
50	„ „ „	„	13·50
100	„ „ „	„	25·00

Від 25—100 шт. поручено (рекомендовано).

Вже продає ся відрівний календар на р. 1917. Ціна 1·20 К, з пересилкою 1·50 К.

14—25 Замовленя приймає: 740

А. ОКПИШ, Львів, Кадецка ч. 4.

Половина накладу

КАЛЕНДАРЯ „ПРОСВІТИ"

на рік 1917

вже розійшла ся.

Радимо проте свішити ся із замовленями, бо наклад сього року не великий.

Календар представляє ся дуже поважно.

Продає ся тільки за готівку по ціні 2 кор. 50 сот. (для членів, що зложили вкладку лише 2 кор.). На порто звичайне треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

В комісе не дає ся, за посліплатою не висилає ся.

Замовленя і гроші слати на адресу

КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА",

Львів, Ринок ч. 10.

V.A 4—?

Відповідає за редакцію **Д-р Василь Панейко.**

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 4 (1931 Львів пятниця 5. січня (23. грудня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро Угорщині:

місячно	2·70 К.
чвертьрічно	8·— „
піврічно	16·— „
цілорічно	32·— „

у Львові (без достави):

місячно	2·40 К.
чвертьрічно	7·— „
піврічно	14·— „
цілорічно	28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1·50. Некрольога стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Розвязане міністерства чеського міністра-земляка.

ВІДЕНЬ (Прив. тел) Канцелярію чеського міністра-земляка, що урядувала в будинку президії міністерської ради від часу покликання Резека до першого кабінету Кербера, тепер розвязано. Бувшого її шефа радника двора Грайфа іменовано урядником в міністерстві рільництва.

Австро-угорська угода.

ВІДЕНЬ (Прив. тел.). Як доносять урядово, відомість про покінчене угодових переговорів між австрійським і угорським правительством, неправдиве. Противно досі не вирівнані ще деякі різниці, та сподіють ся, що їх вдасть ся вирівнати.

Чутки про недугу Гінденбурґа.

БЕРЛІН (Ткб.) Тутешні дневники дізнають ся, що чутки про недугу Гінденбурґа є безосновні.

Невтральні голоси про відповідь антанту.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) Соціяльно-демократичний дневник „Het Volk" називає відповідь антанту лихою, але додає, що вона має одну добру сторону: слово „мир" буде дальше жити серед народів Европи та буде викликати чим раз більше вражіня.

Деякі з американських дневників старають ся представити положене в той спосіб, немовби відмовна відповідь антанту була кроком до мира, бо Німеччина мусить заключити мир.

Военна конференція в Льондоні.

БЕРН (Авас). Дня 5. лютого має відбути ся велика военна конференція в Англії. Вона буде присвячена внутрішним справам Великої Британії, а передовсім кольоній. Англійська преса підчеркає, що на тій нараді будуть видані важні рішеня в справі дальшого веденя війни. Одною з точок конференції буде також справа мирових услівій. На думку швайцарської преси англійське правительство числить ся з тим, що се послідна фаза війни та що конець мусить прийти найпізнійше в осени 1917 р.

Важне для виселенців.

Український Краєвий Комітет помочи для виселенців у Львові робить спільно з українською парляментарною репрезентацією пильні старання у правительства, щоби також виселенцям розміщеним в політичних повітах Бережани, Бібрка, Броди, Долина, Дрогобич, Золочів, Зборів, Жовква, Жидачів, Калуш, Камінка Струмилова, Львів, Любачів, Перемишляни, Перемишль, Радехів, Рава Руська, Рогатин, Рудки, Станиславів, Стрий, Сколе, Сокаль, Турка, Ярослав, признано державну запомогу для виселенців і щоб їх не переселювано до західної Галичини.

Ся акція лише тоді може увінчати ся успіхом, коли Комітет розпоряджати ме відповідною статистикою виселенців, розміщених в сих повітах.

Зволять Всечеснійші гр. кат. уряди парохіяльні, громадські зверхности, самі виселенці, а вкінци всі люди доброї волі, яким залежить на тім, щоби українські селяни не завнали реклямованих благодатий мазурської гостинности, безпроволочно (можливо експресовою карткою) донести:

1) Кілько в їх селі є виселенецьких родин.

2) Яке є їх матеріяльне положене (чи є вони приспосіблені до зимівлі, чи родини жовнірів беруть військовий причинок, що сталось з їх худобою і чи власти причиняють ся до їх удержаня?)

3) Чи власти переселюють виселенців?

Українські повітові організації повинні подати бодай приблизну статистику виселенців з їх повіту.

Ще раз завначуємо, що є безумовно конечним, щоба відповідь наспіла і то безпроволочно під адресою Українського Краєвого Комітету несеня помочи виселенцям у Львові, вул. Бляхарська ч. 11.

На волинські школи.

„Пятнова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви.

Шоробура Стефан, Бориничі 25 (Дн.). — Діти гофрата др Пулюя в Празі: Олесь, Павлусь, Григорко, Ольга і Марійка вислали до кред. тов. „Дністер" кор. 15. — Олена Боберська Львів 10 К Анну Боберську з Ваньович, Ольгу Німиловичеву з Мединич, Олену Дорошівну з Міщанки, Емілію і Стафанію Гошовських Львів, Юліяна Смішка з Люблина. — о. Матвій Демчук з Крекова 10 К (Дн.): о. Ом. Марчака Баранського з Кунина, о. Волод. Кречковського з Гільча, о. Л. Шарка з Куликова, о. Гр. Хруща з Бутин. — о. М. Юзьвяк М., Броница 10 К (Дн.): о. Антона Николаєвича містодекана в Підбужи, о. Петра Погорецького пароха в Білині великій, о. Василя Кункевича катих. в Дрогобичи, о. Симеона Чижовича пароха в Лужку долішнім і п. Володимира Саноцького пароха в Мякиши новім. — Уеофіля Юзьвяк, Броница 5 К.: Олену Чучула, жену пароха Дністрика дубового, Наталію Дацько з Пранкович, Мелянію Носалевич офіціянтку почт. в Самборі, Константину Біленьку і Анну Крайчиківну (обі учительки) в Брониці. — Володимир Тиховський проф. ц. к. сем. уч. жен. Львів 10 К. — Мацюк Олена, Унятичі 5 К (Дн.): о. Івана Рудавського в Рибинку, п. Василя Ісика упр. шк. в Модричи, п. Юзьвякову з Броници, п. Місю Шматову в Побужанах, п. Ольгу Угринівну в Деряжичах та Миколу Мазура учит. в Кропивинку. — Оля Солтисівна, Львів 2 К (Дн.): Нусю Рибачківну Відень, Івася Сабата Перемишль, Славцю Гевківну Рогатин, Леночку Ріпліївну Прага, Івася Рибачка Лютовиська. — Татомир Софія в Опаці 5 К (Дн.): о. Теодора Грушкевича в Нагуевичах, п. Володимиру Дорошівну в Бриницях церк., п. Стефу Дубівну учит. в Ролев, інжинера поручника Омеляна Кишика в Володимирі Вол. і Івана Стецькова учит. Feldpost 205. — Павлина Яворська в Поруденка 5 К. — Інж. Остап Бобикевич, Більско 5 К. (Дн.): М. Кульматицького надрадника і Наталку Мецгер в Білій, Михайла Білинського інжинера і Льва Мартинця інжинера в Більску, Юліяна Нижанковського інжинера в Сухій. — Оля Федаківна, Відень 10 кор.

Многі викликані особи ще не прислали своіх жертв. Окр. шк. рада для укр. шкіл у Володимирі Вол. просить отсею дорогою усіх Вп. Жертводевців, щоби всякими способами подбали про те, щоби особи, котрих вони викликають, дійсно ту жертву зложили. Се тим лекше, що кождий кличе таких людий, до яких може сміло звернути ся навть з упрехсом.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адміністрацію „Діла" і викликаних. X 4—?

НОВИНКИ.

Львів, 4. січня 1917.

— **Найблизше число „Діла" вийде завтра не рано, як звичайно, а в полудне. Буде воно числом святочним, у збільшеним обємі.**

— **Архикнязі у военній службі.** Нам пишуть: В краківськім „Ілюстрованім Куріері" і „Щоденній" з 30. падолиста 1916 р. появила ся нотатка, що молодий архикнязь Вільгельм служить як надпоручник при 13 полку уланів, котрий складаєть ся з Поляків. Сю нотатку краківського дневника мусимо спростувати о стільки, що полк уланів ч. 13 (золочівський), який рекрутуєть ся з золочівського, яворівського, перемишлянського, брідського, кименецького і кількох инших повітів, складаєть ся майже виключно з українських уланів. Сей полк визначив ся в многих битвах своєю хоробрістю і дуже богато наших відважних уланів одержало военні відзначеня — бронзові, срібні і навіть золоті медалі. Архикнязь Вільгельм, син архикнязя Стефана, служить вже довший час в сім полку, відноситьь ся незвичайно прихильно і людяно до підчиненої собі мужви, сим зискав собі неограничене привязане і любов не тільки в своїй ескадроні, але і в цілім полку, так що наші українські улани готові кождої хвилі піти в кожду небезпеку за свого обожаного архикнязя. — Недавно стояв якийсь час кватирою в домі о. Андрія Пеленського молодий архикнязь Альбрехт, син начального команданта армії архикнязя Фридрика. В часі свого побуту у о. Пеленського прислухував ся архикнязь Альбрехт часто хорови сільських дівчат , котрий співав українські пісні — між ними і січові. При тій нагоді висказував ся з великим признанем про нашу народню музику і українські народні пісні та підносив здібність і льояльність нашого народа. З нагоди звупокійного двірського богослуженя явили ся в місцевій церкві архикнязь Альбрехт, корпусний командант Фабіяні і кількадесять офіцирів. По відправі, в часі котрої співав вишколений хор сільських дівчат, архикнязь Альбрехт два рази під церквою дякував публично хорови за гарний спів в часі богослуженя, кажучи, що не сподівав ся знайти в далекім українськім селі стільки артистичної краси і розуміня. Вражіне, яке зробили наші селянки і селяни на молодого архикнязя Альбрехта, було після його власних слів незвичайно корисне.

— **Помочи для волинських виселенців!** Читаємо у Вістн. СВУ.: З операційного военного терену на Волині виселено богато українського населеня, яке в части найшло приміщене в таборах для виселенців у середині Австрії, а в части розміщено його за фронтом на самій Волині. Звертаємо ся до української суспільности з горячим прошенем прийти в поміч найнещасній-шим жертвам війни—бездомним, обдертим і голодним дітям і матерям та немічним старцям. Просимо жертвувати чоботи, черевики, ходаки, кафтани, сорочки, штани, спідниці, хустки, шапки, діточу одіж і ин., по можности в здатнім ще до ужитку стані. Потрібні також грошеві датки. Жертви натурою складати у Відни в льокалі Союза визволеня України, Josefstädterstrasse 79, T. 6, у Львові в Бюрі культурної помочи для українського населеня окупованих країв, Чарнецького 26. Гроші присилати під адресою „Вістника Союза визв. України", Wien, VIII, Josefstädterstrasse 79, T. 6. З зібраних дотепер жертв вислано на руки д. Гната Мартинця, цивільного комісаря Городської Думи у Володимирі Волинськім, 300 кор. і трохи річий.

— **Нові чеські читанки.** „Pravo lidu" доносить про заведене в чеських школах нової читанки. Про їх зміст пише згаданий дневник, що „в ній знайшли вислів нові реформаторські напрями та погляди про навчане дітий, які заступають міродатні круги". Вони повні австрійського патріотизму та змагають до того, щоби виплекати сильні династичні почуваня. Перші сторін-

ки тих книжок присвячені австрійському имнови та прикрашені образком цісарського замку в Шенбрунї. Новістю є уступи, які зображують важні воєнні подвиги та заохочують дітий до їх наслідування. Найзамітнійший уступ п. з. „Чех і Австріець", повний пістизму для держави і династії та привязних почувань до инших австрійських народів. Сей замітний уступ — дише „Pravo lidu" — надає цілій читанці новий характер. Вперве — додає дневник — не подано в читанці, хто її зредагував.

— Почтові посилки підводними суднами. До Сполучених Держав, Мексика, середної і південної Америки, Західних Індій, Китаю, нїдерляндських Індій, Філіпінів і т. д. можна надавати почтові посилки нїмецькими підводними суднами торговельними. Найвисша вага листів має виносити 60 грамів. Посилки мусять бути оплачені та означені на передній стороні як „листи для торговельних підводних суден". Надаючий має посилку вложити до отвореної окладники та означити її написю „лист для підводного торговельного судна в Бремен". Більша скількість листів або почтових карт може бути уміщена в одній окладинці. На задній стороні вевтрішної і зовнїшної коверти нехай надаючий умістить своє назвище і мешкане. На збільшені кошти почтової управи має посилаючий вложити крім порта: за карти і листи до 20 грамів 3 К.; за листи до 40 грамів 6 К., за листи до 60 грамів 9 К. Ту належність треба вложити в марках, наліплених на зовнїшній коверті (окладинці). Посилок не вкидати до листових скринок, тільки передати в почтовім уряді. В якім часі посилки будуть доручені, про се не буде ся повідомлювати. Треба буде числити ся з довшим їх перевозом.

— Книжки продаємо дальше по давній цїні, та з огляду на великі кошти пересилки (нова тарифа почтова, дорогий папір до опакованя, шнурок) просимо брав в замовленем прислати 80 сот. на порто, а на Feldpost и 1·50 (само полотно до опакованя коштує 1 корону).

Адміністрація „Діло" — Львів, Ринок 10.

Памяти священика-громадянина.

Дня 25. м. м. помер нагло в Mährisch Schönberg при вадрі о. Теодот Ярема, парох Болехова, совітник М. К. і полевий курат в резерві. Ся сумна вість кличе нас над нову, дорогу могилу. Сьому житю сих кілька слів спомину.

Уродив ся о. Ярема в 1865 р. в Сучаві (на Буковині) з міщанської католицької родини. Гімназію покінчив з гарним успіхом в Черівцях, духовну семинарію у Львові, де належав до поважних трудівників. Веселий, готовий усе до жартів, а одначе нїжний в них, ширив в округ себе веселу атмосферу житя і поважної праці.

В часі сотрудництва при перемиській катедрі визначив ся як гарний проповідник. В громадянськім житю стояв щиро при боці бл. п. Григорія Цеглинського, беручи на себе поважну пайку праці над будовою національної ідеї в Перемишли самім і в перемиськім повіті. В товариськім житю, яке в ті часи було ще нероздільне, від житя громадянського, служив собою „Бесіді", „Боянови" і економічним товариствам. У сій праці шукав о. Теодот розради на самітну долю, бо його дружина перейшла з ним лиш коротеньку дорогу, лишаючи йому сина одинака, Володимира.

Працю молодого священика оцінив епископ громадянин ексц. Чехович і іменував його віцеректором дух. семинарії у Львові. Се визначне місце довіря і важкого завдання виповнив бл. п. о. Теодот собою цілим. Тоді і я стрівув його— яко його питомець, жиючи під його проводом два послїдні роки богословя. Вчив нас точно жити і в ладі і в праці. Його очи і голос виявляли його добре серце. Коли один з моїх товаришів незрозумів його і відповів строгим словом, він вернув з контролї у свою хату в сльозах. А ті сльози скавали нам всїм про обовязок чести і вдячности для вихователя, характерів і совісти більше і яснїйше, ніж будаб сказана заслужена кара.

То був педагог, що любив нас. Але то був і священик, що любив свій нарід і не хотїв пускати на провідників того народу лінивих і лукавих. Він поширяв наш горизонт знаня і любови для народу аж поза Карпати і поза Збруч. За його часів падали остатні запори москвофільства, в якого руках була до недавна читальня і всї майже уряди семинарські. Все те переходило в руки Українців, а він помагав нам і давав ідейний підклад, згоджуючись лиш на дійсно добрих кандидатів, які мусїли чесно сповняти сю громадянську роботу!

У той час в роки 1898/900, ожили зносини наших богословів з угро-руськими богословами, яких вершком була гостина угро-руських богословів в нашій семинарії, в шкільнім році 1900. Концерти, відчити, відвідини Львова і львівських українських інституцій зложились на програму сего кількадневного свята.

Дякуючи його світлому проводови і товариському тактови, ми поставили йому в подяку китицю цвітів, а він з тих цвітів зібрав наші думки і ідеали у промові на честь єдности української ідеї.

Кінчаючи семинарію ми з ним щиро прощали ся, щоби стрінути ся у житю чину. По чотирох літах священства я став його товаришем яко префект дух. семинарії. О. Теодот вів тоді семинарію яко ректор, а з 1. І. 1905. віддав її в руки о. д-ра Жука. Три місяці лиш були ми разом і вони стали основою нашої приязни, якою він мене обдарував. Тілько щирих рад — тілько вказівок добрих, практичних— тілько любови і сили прощеня він переливав зі свого серця в моє молоде серце.

Дня 1. І. 1905. поїхав о. Теодот на парохію до Болехова. Тут заяснів його організаторський талант в цілій повноті. Церков уратована від руїни, хата відреставрована, обійсте в ладі — а в громаді? — Власна хата „Народний Дім", а в нїм містять ся товариства просвітні і „Сівач", товариство кредитове, яке під його проводом дійшло до світлого розвою. Склеп „Надія" вибив ся на перший плян між міськими склепами. У церкві точність у відправі богослужень як рідко де. За те мав повну церков вірних — інтелїгенцію і народ і мав все обступлену сповідальницю.

Коли я його відвідав, він показуючи мені білянс річний „Свічі", що ішов в сотки тисяч, додав: „Се русло, яким тече чиста вода освіти люду. Чи знаєте, що я сего року (1910) пустив між нарід 10.000 примірників „Місіонаря" і книжочок „Просвіти"? Люди сего навіть не відчувають, коли беручи позичку — чи віддаючи рати — дадуть від тих соток чи десяток дві, три корони яко пренумератори „Місіонаря", видань „Просвіти" та „Свободи". Самі можебим того не зробили, та коли я вже стягну з них ті гроші, то вони беруть ся до читаня тих книжок і газет".

Українська приватна гімназія в Долині завдячує його також своїм добродієм, а долинський повіт, особливо болехівський округ, все його своїм організатором.

На висоті розвою парохії і праці застала о. Теодота війна.

О. Теодот опустив Болехів і приїхав до Відня; по кількох днях зголосив ся на резервового курата і пішов на фронт. Відбув карпатську кампанію і славний похід аж над Золоту

РОМАН ЗУБИК — НАЙДЕШЕВШИЙ МАҐАЗИН БЛАВАТНИЙ — ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЗИМОВИХ МАТЕРІЙ! Львів, ул. Галицька ч. 16. 11 7—10

Педаґоґічні справи.

Пише нам ґімназіяльний професор:

Дня 25. грудня 1916 відбули ся у Львові збори Українського Педаґоґічного Товариства, на яких порушено ціли ряд важних питань. Дивно, що по нинішний день секретаріят зборів не подав до „Діла" звіту для відома загалу. Се лежить в інтересі товариства повідомити загал, що таке і таке в товаристві робить ся, що збори поставили такі і такі бажаня, що між громадою таке і таке заінтересоване і т. д. На зборах порушено такі питаня, яким слід би присвятити трохи більше уваги.

От хочби справа організованя жіноцтва, порушена др ом Пачовським. Питане се дуже актуальне, ним дуже цікавлять ся Німці й Поляки, організують жіноцтво, бо—як одна з провідниць німецького жіноцтва заявила — будучність належить до жінок.

У нашого народу, який ніколи не хорував на надмір чи то свідомого селянства чи міщанства, організоване жіноцтво, особливо по містах, яке є виставлене на ріжні небезпеки, є першорядного значіня. Сим питанем займаєть ся д-р М. Пачовський і, здаєть ся, ми невдовзі почуємо, як належить забрати ся до зреалізованя сего питаня.

Дальше на увагу заслугують такі домагання, підчесені на зборах: поширене взглядно

Льву. Офіцирський корпус і мужва любили його за жертвенну працю, за розраду, за книжочки до молитви і читаня, за відвагу.

А скільки сіл завдячує йому пошану жінок і майна людського при переході військ — се знав він і Бог, бо ніде про ці діла оборони людий не любив оповідати.

По 14 місяцях обозного житя пішов о. Т. за фронт до кадри.

Нагло прийшла вістка про його смерть! Від його сина дістав я таку відомість про його послідні хвилі: „В неділю, дня 24. XII. був о. Теодот при роздаваню дарунків святочних для жовнірів в шпиталю в Mährisch Schönberg, сказав святочну бесіду і як зачав говорити старший лікар, випала йому раз шапка в рук. Шапку піднесено, він взяв аж в обі руки, а шапка знов випала і нещасний, предчуваючи щось зле, звернув ся до вихідних дверий, але виходячи упав і його мусіли до його спальні завести. Стратив память і її вже більше не відзискав. Дістав удар мізковий і скінчив житє в ночи.

Згинув при виповнюваню своїх обовязків як священик.

Спочиває в Mährisch-Schönberg, а син хоче тайні останки спровадити до Болехова...

Не згине його память у нас, а там у Бога, у лішнім світі, нехай же Покійний в ясніім світлі Божої любови, вічно живий, вічно щасливий.

о. Л. Куницький.

відновленє клича „Рідна Школа", бо приватні школи мають великі видатки, а помочи ні звідки, хиба від своїх. Щоби поставити волинську школу на сильні основи, треба постарати ся о підручники, примінені до тамешних відносин.

Досить широко була дискутована справа народних шкіл. По школах наших учительських сил мало, на чім терпить незвичайно релігійне й національне виховане наших дітий. Сему треба запобігти, основуючи для хлопців і дівчат відготовляючі курси до учительського семінара, і так приготовляючи кадри нашого учительства.

Такі цікаві питаня були порушені на зборах. Були ще піднесені і дві вкрай справи, а то: маде заінтересованє Педаґоґічним Товариством у учителів львівських ґімназій, що проявляєть ся в дуже малім числі учасників зборів, і в тім, що в самім товаристві воно не рветь ся до роботи. Се потвердив крил. о. Чапельський, який був щось десять років головою товариства і ті відносини добре знає.

Друга справа, яка відбилась відтак в нашій пресі, се справа навчаня релігії в народних школах.

Сих кілька моїх уваг ледви чи вистане за звіт, але загал бодай дещо довідаєть ся про житє в нашім товаристві. В теперішних часах, коли між нами панує пригнобленє, кождо прояву національного житя повинно подавати ся загалови до відома, нехай він знає, що ми національно живемо, що щось робимо, що думаємо навіть на будуче про роботу, маємо ріжні пляни і т. д. А се певно буде тою цілючою водою, яка врезигнованих і пригноблених покріпить. Сего не повинно занедбувати ніяке національне тіло, особливо в таку напружену й непевну хвилю.

ОПОВІСТКИ.

З рамени „Акад. Помочи" колядуватиме хор в святий та щедрий вечер по укр. родинах міста Львова на фонд бідних, відтятих від рідних сторін академиків.

Український Народний Театр тов. „Бесіда" у Львові. Саля тов. ім. Лисенка, при вулици Шашкевича ч. 5.

В неділю, дня 7 січня „Катарина" опера на 3 дії, музика Н. Аркаса.

В понеділок, дня 8 січня „Міреле Ефрос", штука з жидівського житя на 5 дій Якова Гордіна.

Второк, дня 9 січня „Ой не ходи Грицю та на вечерниці", нар. драма зі співами і танцями М Старицького.

Нові декорації кисти п. Балька.

Білети скорше набути можна в Народній Торговли.

Початок о год 7. веч. 1—2

З львівського „Бояна". Трета проба міщаного хору буде в пятницю, 5 с. м., о год. 6½ вечером в малій сали муз. Тов а ім. Лисенка, вул. Шашкевича ч. 5, III п. Просить ся всіх членів і охочих співаків точно і численно явити ся на пробі з огляду на дуже близький речинець концерту. — Виділ.

З нагоди Імянин Вп. професора Федева вложили ученики VIII кляси філії Академ ґімназії у Львові квоту 28 К на школу ім. Грінченка.

Нові книжки і виданя.

Памяткова книжка Союза Визволеня України і Календар на рік 1917. Відень, 1916. Стор. CIV —338. Ціна 2 кор. 50 сот.

В інформаційній части подано календарні відомости, найважнійші почтові приписи в Австро Угорщині, міру і вагу в Австро-Угорщині, у Росії й на Україні та порадник в справах полонених, вивезених, ранених і вбитих. Далі йде стаття Гр. Микетея про „Червоний Хрест" і огляди перебігу війни: В. Темницького п. з. „Велика війна" (Огляд подій за 1914—15 рр.) й доповнене П. Т. „Огляд военних подій у першім періоді 1916 р."

Літературна часть: Богдан Лепкий. На новім порові; Тарас Шевченко. Заповіт; Василь Сімович. Шевченків заповіт і 1914 рік; О. Олесь. Яка краса: відродженє країни (вірш); Льонгін Цегельський. З чого виникла війна та що вона нам може принести; М. Старицький. На прю (вірш); Б. Грінченко. Наш прапор (вірш); З. Кузеля. Наше минуле; Т. Шевченко. Гетьмани, гетьмани, якби то ви встали (Уривок з „Гайдамаків") [вірш]; Народний химн; Богдан Лепкий. Кінець української волі; Скасуванє Січи (Народна пісня: Ой, ззи гори, ззи лимана); Богдан Лепкий. Кальнишевський у неволі (вірш); Самостійна Україна; Іван Франко. Встане Україна (вірш), Льонгин Цегельський. Звідки взяли ся і що значать назви „Русь" та „Україна"; О. Олесь. Колись здавав ся ти мені орлом підтятим (вірш); Стефан Рудницький. Україна; М. Старицький. Нива Україна (вірш); С. Кузик. Потреба самостійности України з народно господарського погляду (Як Росія визискує Україну); Ол. Кониський. Ой, поля ви, поля! (вірш); Богдан Лепкий. Чим жива українська література? Сидір Воробкевич. Рідна мова; Василь Сімович. Короткий огляд української літератури; Тарас Шевченко. Пророк (вірш); Леся Українка. На роковини Шевченка (вірш); Володимир Левицький. Як живеть ся українському народови в Австрії; Іван Франко. Не пора!...; Б. Грінченко. Приходить час (вірш); М. Лозинський. Українське представництво в Австрії; К. Студинський, Українським Січовим Стрільцям (вірш); Вол. Темницький. Українські Січові Стрільці (І. Історичний розвиток стрілецької ідеї та її поширене серед української суспільности. II. Творене полків Українських Січових Стрільців - їхня полкова управа. III. Українські Січові Стрільці на полі бою. IV. Організація і склад Українських Стрільців. Участь жіноцтва. Майбутні задачі; Осип Маковей. Марш Українських Січових Стрільців; Богдан Лепкий. Повір! (Січовим Стрільцям) (вірш); Іван Чупрей. Січовий рух на австрійській Україні: Січовий марш; Іван Боберський. Сокільський рух в австрійській Україні (Про роботу „Сокола Батька"); Сокільський марш; І. Крипякевич. Історія українського війска в нарисі (І. Княжі часи. II. Початки козаччини. III Гетьманщина. Січ. IV. Українські військові організації в Галичині 1848 р.), У. С. С. Юра Шкрумеляк. За рядами ряди... (вірш); Володимир Дорошенко. Українство в Росії (новійші часи); О. Олесь. На цминтар сумно не ідіть (вірш); В. Темницький. Загальна Українська Рада; М. Старицький. До України (вірш); А. Жук. Союз визволеня України.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ:

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з 4. січня 1917.

Війна на Сході.

Добруджа очищена з неприятеля з виїмком вузкого пояса землі, що тягне ся ід Галачеви. На ромунськім низу не було важнійших подій поза безуспішними випадами вперед російської кавалєрії. На захід від Одобешті перейшли ми Мільцов. Коло Совеї і на провалі Ойтош взято приступом становища неприятеля. На захід від Валєпутни заволоділи Росіяни одним з наших ровів. Впрочім на північнім сході не було нічого важного.

Війна з Італією і на Балкані.

Не було зміни.

Заст. шефа ґен. штабу Ф. Гевер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

4. січня 1916.

Західний терен війни.

З приводу дощу і мраки мала боєва діяльність.

Східний терен війни.

Фронт кн. Баварського: На північний захід від Дінабурґа компанії ольденбурґського резервового полку піхоти ч. 259 посунули ся через замерзлу Двину і видерли Росіянам острів. Привели вони з поворотом більше як 40 бранців і кілька машинових крісів.

Фронт війск ґенерала полковника архикнязя Иосифа: В лісних Карпатах повело ся російським відділам заняти висунене наперед наше становище на північ від Мештіканешті. Німецькі і австро-угорські війска добули приступом кілька ґр на північ від провалу Ойтош і по обох сторонах Совеї та вдержали ті гори проти сильних наступів неприятеля.

Група війск Макензена: Вище від Одобешті (на північний схід від Фочані) взято відтинок Мільцов. На захід від устя ріки Бузей пробувала посунути ся вперед численна російська кавалєрія; її відперто. Плече об плече німецькі і болґарські війска добули приступом боронені завзято місцевости Мачін і Жіжіла. Досі приведено відти около 1000 бранців і 10

машинових крісів. Добруджа отже очищена з неприятеля, з виїмком вузького пояса землі, що тягне ся ід Галачеви, на якім держать ся ще російські задні сторожі

Македонський фронт: Не було важнійших подій.

Перший генеральний квартирмайстер Людендорф.

На У. С. С.

вложили в Скарбі Боєвої Управи У. С. С. у Відни в коровах і сотиках:

(Далі.)

о. Теодор Савойка Селиська 10 —, о. Богдан Еліяшевський Зашків 20 —, Анастасія Плаксійова Минова 4·—, о Іван Дашкевич Тустановичі 10·—, Левка Кондратівна Дрогобич 60·—, о. Іван Жарський Глудно 10 —, о. Іван Черевко Корчмин 10·—, Уряд парохіяльний Модрич 10·—, о. В. Гойдиш Девятир 55·20, о. Стефан Кишик Опака 10·—, Теодор Гоза надпоручник пол. п. 318 10 —, о. А. Яців Махнів 8·—.

IX. 3—?

(Далі буде.)

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Василь Головацький, з Могильниці, пов. Теребовля, пошукує своєї жінки Анни, Головацької з роду Яцька, з 4 дітьми або кого з родини. Хто за них знає, прошу мені написати на адресу: Wasyl Hołowackyj Beding 64. St. Stefan Loco bei Wolfsberg Kärnten. 22 2—2

Хто знав би де перебуває Катерина Марцінко з двома дітьми, — з села Клубович, повіт Товмач, зволить ласкаво подати їх місце побуту на адресу: Dmytro Marcinko, zihelnia Abraham, Kunowice, Morawa. 32 1—2

Хто знав би де находять ся Анна Туранська, Антін Миколів і Николя Миколів з Богатковець, повіт Підгайці, зволить ласкаво донести до уряду парохіяльного в Гійску, почта Добромиль. 29 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

Хто потребує дика? Евакуований з Пліснян коло Зборова, тепер у Івана Паливоди в Зарудцях п. п. Куликів — прийме зараз посаду. 21 2—3

Прийму трох або чотирох учеників на мешкане — окремий покій, найрадше за поживу. — Е. Вацик, Копнова 14. 23 1—1

ЗАПРОШЕНЄ
НА
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
ЧЛЕНІВ
УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА
ДЛЯ ПОПИРАНЯ РЕМЕСЛА І ПРОМИСЛУ
у ЛЬВОВІ

які відбудуть ся дня 2. лютого 1917 р. о год. 10. перед полуднем в сали Т-ва „Зоря" при вул. Вірменській ч. 25., з слідуючим дневним порядком:

1. Справозданє Виділу з діяльности товариства за р. 1914, 1915 і 1916.
2. Вибір нового Виділу.
3. Справа відбудови краю і участь в тій же наших ремісників і промисловців
4. Внески і запити.

25 1—2

Львів, дня 2 січня 1917.

Василь Нагірний президент. *Михайло Стефанівський* член Виділу.

ТОМАСИНУ і инші НАВОЗИ

під весняні і осінні засіви належить замовляти вже тепер цілими вагонами за готівку з гори, тому, що ті навози приходять в ограничених скількостях що місяця, і хто скорше замовить, той скорше одержить товар Крім збірного замовленя зволять П. Т. Кружки Філії Тов—а „Сільський Господар" насилати заяви приступленя в члени Союза і К. 15 — на виписове на першу рату уділу. VI Г 1—1

Краєвий Союз господ.-торговельних Спілок
Львів, — вул. Зіморовича, ч. 20.

ВЕЛИКУ В ТІХУ

На „РІЗДВЯНІ СВЯТА"!

Зробите собі і своїй родині
— — — як закупите — — —

ПРЕГАРНІ КНИЖКИ

- - які продаємо ЗА БЕЗЦІНЬ, - - бо за ПОЛОВИНУ ЦІНИ, і то в такім часі, коли все всюди у двоє подорожіло — у нас - - - -

— О ПОЛОВИНУ ДЕШЕВШЕ —

всї вичислені книжки коштують тільки

10 КОРОН.

ВЛ. СТ. РЕЙМОНТ: Мужики.
Авториз. перекл. із польськ. М. Павлика:
Часть І. Осінь . . . . 2·—
Часть ІІ. Зима . . . . 2·—
Часть ІІІ. Весна . . . . 2·40
Часть ІV. Літо . . . . 2·—
ІВ. ФЕ Р-КО: Коло смерти . . —·30
ВОЛОДИМИР Б.: Латачки, опов. . . 1·—
В. Г. ЗЕЛІҐЕР: Синя фльота, світова повість. Часть І. і ІІ. Переклав М. Лозинський . . . . . 6·—
М. КОЦЮБИНСЬКИЙ: Листи до Володимира Гнатюка . . . 1·50
Д-р А. КРІСТЕНЗЕН: З фільософії політики переклав Д р М. Лозинський 1·80
Б. бр. НОЛЬДЕ: Автономія України з історичного погляду. В перекл. і з передм. М. Залїзняка . —·40
„Russica" розвідки й статї . . . 1·60
М. ГІЙО: Проблєми сучасної естетики. З франц. мови перекл. Др Щурат 1·60
ЛЄОНІД АНДРЄЄВ: Семеро повішених переклав В. Сімович . . . . 1·—
Наші християнські суспільники —·50
А. ФРАНС: Боги жаждуть крови . 2·—

Замовляти: **„ДІЛО" Львів, Ринок 10.**

ПОРТО 80 сот., на Feldpost-и 1·50.

Замовлені книжки за попереднім надісланем грошей висилаємо ТОГО САМОГО ДНЯ так на провінцію як і на пол. почту. Хто замовить і пришле гроші на усї книжки, тому почту самі оплатимо.

Поодинокі книжки можна замовляти з 50% опусту, тоді просимо на висилку звичайну долучити 15 сот. на поручену 50 сот.

Оголошенє.

Дня 20. січня 1917 р. о год. 2 пополудни відбудуть ся в комнаті каси

XXVI. Звичайні Загальні Збори

Каси Задаткової в Радимні

з слідуючим дневним порядком:

1. Відчитанє протоколу з послідних Загальних Зборів.
2. Звіт Управи з замкненя рахунків і білянсу за рр. 1914 і 1915.
3. Внесенє контрольної комісії на уділенє абсолюторії Управі і Надзираючій Раді.
4. Розділ чистих зисків.
5. Затвердженє вибору вильосованого члена Управи і заступника.
6. Вибір трех членів Надзираючої Ради на місце вильосованих.

Річні звіти, рахунки і білянс виложені в льокали стов. до перегляду членам.

Д-р КОРМОШ в. р. голова НР. О. І. КОСОВОЦЬКИЙ секретар НР.

20 1—1

Кождий

научить ся говорити по німецьки з книжки п. з.

Підручник до науки німецької мови

зладив Ю. РУДНИЦЬКИЙ.

Підручник сей видало Товариство „Просвіта", а обіймає він 240 стор. друку дрібного формату.

Одна прим. коштує 3 кор. 50 сот. брош., а оправл. в полотно з витисками 6 кор. 50 с. На почтову пересилку треба долучити 55 с. Висилає ся тільки за готівку.

Замовленя слати на адресу:

КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА"

Львів, ринок ч. 10. VE 4—?

КОНЮШИНУ на насінє

на весну 1917 р належить вже замовляти, бо слідно великий брак сего насіня. Ціна після максимальної тарифи виносить до К 555·— за 100 кг. Кружки і Філії Т ва „Сільський Господар" та господарсько торговельні спілки зволять вже тепер збирати і надсилати задатковані і збірні замовленя на повні сотнари, щоби Союз міг забезпечити доставу цілого запотребованя конюшини, бо о товари дуже трудно.

КРАЄВИЙ СОЮЗ
Господарсько-торговельних Спілок
у Львові, Зіморовича 2

VIB 1—2

Половина накладу

КАЛЄНДАРЯ „ПРОСВІТИ"

на рік 1917

вже розійшла ся.

Радимо проте свішити ся із замовленями, бо наклад сього року не великий.

Календар представляє ся дуже поважно.

Продає ся тільки за готівку по ціні 2 кор. 50 сот. (для членів, що зложили вкладку лише 2 кор.). На порто звичайне треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

В коміс не дає ся, за посліплатою не висилає ся.

Замовленя і гроші слати на адресу
КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА",
Львів, Ринок ч. 10.

V.A 5—?

Відповідає за редакцію Д-р Василь Панейко.

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 5. (1932) Львів, субота 6. січня (24. грудня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . . 8·— „
піврічно . . . . . 16·— „
цілорічно . . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . . 7·— „
піврічно . . . . . 14·— „
цілорічно . . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, з надісланим 60, в оповістках 80 с. в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчавя і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошеня за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 6. січня 1917.

В святочний час думка кождого Українця з особливою силою звернеть ся за відповідю на питанє, яке стоїть перед нами від початку війни: Що буде з нами? Що принесе нам ся війна?

Ніхто не може нам дати на се питанє відповіди. За те житє наше за час війни дає нам основи з вірою й надією дивити ся в невідому будучність, кріпити наші серця в важкім военнім лихолітю певністю, що Україна „не вмерла і не вмре".

Давний, історичний спір за українську землю відновила теперішня війна.

З одного боку Росія, поневоливши, з виїмком Галичини, всю Україну, поставила собі за ціль поневолити ще й Галичину і так, заволодівши всею українською землею, ще раз попробувати змірити ся з невмирущою силою українського народу: чи не вдасть ся вкласти його на віки в могилу.

Ся воєнна ціль Росії рішила про українську орієнтацію в сій війні: не тільки всі австрійські Українці, котячи оберегти дотеперішні здобутки свого національного житя, стали по стороні осередних держав, але й велика часть російських Українців — одні явно, другі тайно — леліяли надію, що війна визволить як не всю українську землю то бодай поважну часть її від російського панованя і тим самим принесе їй змогу вільного житя.

Та з другого боку війна відновила традиційні польські змаганя до панованя над українською землею. Ті змаганя знайшли речника в тій части польського табору, який жде відбудови Польщі від осередних держав. Їх змістом є домаганє, щоб всї українські землї, якими розпоряджають осередні держави, були вернені під панованє польської державности.

Дотеперішний виспід війни в огляду на сей російсько-польський спір за Україну приніс нам мало відради. З одного боку границї російського володіня над українською землею розширила ся; з другого боку манїфести володарів осередних держав про утворенє польської держави і відручне письмо австрійського цїсаря з заповідю відокремленя Галичини заповідають на тій части України, яка знаходить ся поза межами російського володіня, здійсненє польських змагань.

Сей стан — як сказано — дав мало відради. Та рівночасно бачимо на українській земли процес, який велить нам все таки піднятн серця в гору і сподівати ся лїпшої будучности.

Зачнемо від російської України. Вкласти українське житє на віки в могилу була воєнна ціль Росії, — а що бачимо ми тепер?! Бачимо, що ніколи так не займала ся Росія українським питанєм, як власне протягом сеї війни, та що чим далї, тим українське питанє стає актуальнїше й актуальнїше у внутрішній політиці російської держави. Зі звісток, які ми стараємо ся в як найбільшій повноті подавати нашим читачам, відомо, як заняла російську публичну опінію українська справа в окупованих частях Галичини, як широко розлив ся по російській Україні клич національної школи, як лїдер лїберальних кругів, на якого вказують як на будучого провідного державного мужа Росії, бере участь в праці над проєктом автономії України. Очевидно все се є тільки засів, і коли він дасть плоди, ми не знаємо. Але важне те, що власне в часї війни, в якій воєнною цїлю Росії було раз на все стерти з лиця землї українство, можливий такий засїв.

Про українську справу по сім боцї боєвої лїнії що-йно вчера писали ми й нині не маємо до наших слів богато додати. Наше поколїнє зросло туг в боротьбі за право до вільного національного житя, наші дїти родять ся й виростають в сій боротьбі, — і вона нам не страшна. Може стати ся, що волею сильних світа сього ся часть нашого народу ввійде в склад політичних орґанізмів, які осередні держави покличуть до житя, щоби приєднати собі Поляків. Але чи не чують вони голосу остороги історії, яка вчить, що польська держава впала через українське питанє?! „Чужі володарі приходять і відходять, а ми все остаємо" — може сказати про себе український нарід.

В кінцї — незалежно від державних границь чи боєвих лїнїй, які ділять українську землю — треба мати на увазї той моральний капітал, який здобула українська справа з привову і завдяки теперішній війни перед лицем культурного світа. Що не стало ся би, — той капітал принесе українському народови проценти, які також заважать на його долї в будучім політичнім укладї Европи.

Все те повинен розважити собі кождий Українець в сей святочний час, все те повинно принести українській родинї внутрішний спокій. Очевидно, не спокій вдоволеня, який каже нїчого більше не бажати і тільки вживати того, що істнує, — а спокій робітника, який — певний, що працею своєю осягне свою ціль — в годинах мірковань про минуле, теперішне й будуче набирає рішучости до дальшої праці.

Нехай-же сей святочний час наповнить сею рішучістю серця мілїонів синів української землї!

Призабуте лице.

Легенда.

День уже кінчив ся, але люди в селї були далї лихі. Далї сварили ся обмовляли, клялн, ошукували, кривдили. Неначе б день не мав нїколи скінчити ся. А тимчасом приближало ся вже панованє ночи.

Посеред села, перед громадською канцелярією, була велика площа. Кругом неї стояло дванайцять хрестів, кождий з Ісусом Христом. Всї хрести були однакові і однакові були також дванайцять Ісусів, кождий сумний і простий. Колись поставив їх тут один побожний богач і так вони собі стояли. Бодай вїйт міг сказати, бючи ся в груди: „Мені не прикажеть навіть дванайцять Ісусів!" Поміж хрестами росли пільні цвіти, трава і рїжне хабуває. Сюди ходили кури і пасли ся поросята.

Сонце вже заходило, потопаючи в мори колосся. Люди й худоба вертали в поля. Люди понурі, невдоволені, злі на працю, на землю, на себе. Худоба покірна, похилена.

Від кладовища надійшов у село якийсь чоловік. Був високий, але похилений, мав лице лагідне, але сумне, тільки очи усміхали ся. Мав довге волосє і буйну ясну бороду. На похилених плечах мав порожну торбу.

Вступив до сільського склепу і сказав: „Слава Ісусу Христу! Дай Боже добрий вечір!" Сказав так, як говорили всї. А одначе його слова якось глибше порушили склепаря як звичайно.

Склепар важив власне одній бідній жінцї муку. На одній важцї, там, де кладеть ся товари, був схований кусник зелїза, щоб менше муки більше важило. Ошукуючи так, склепар відповів: „На віки слава! Дай Боже й вам! Сідайте собі в нас!"

Чоловік сів на міх і дивив ся на склепаря. Дивив ся на нього дуже, дуже добрими, ясними очима і сказав: „Ви є добрий чоловік, пане склепарю, що даєте сій бідній жінцї таку добру вагу". Купець вдрігнув ся перед голосом і очима чоловіка й подумав собі: „Ох, який я чорний в середині!" І крадькома взяв в важки кусник зелїза і наважив жінцї муки значно понад міру. Жінка пішла, а за нею встав і вийшов також чоловік, сказавши на прощанє: „Бувайте здорові!"

А купець став собі в дверях склепу й подумав: „Який гарний, тихий вечір!" Перед тим нїколи не прийшло се йому на думку, хоч не пережив уже тисячі таких вечерів. А потім подумав: „Де я бачив те лице де я його бачив?"

Від сусїда долїтав крик і плач. Се мачиха била пасербицю. Мачиха була ще молода і сама стрілала очима за парубками, які залицяли ся до пасербицї Тепер била її, приговорюючи: „Маєш парубків, ти білолиця, маєш парубків, ти синьоока, маєш парубків, ти безстидниця з голосним сміхом!"

Чоловік вступив на подвірє, простягнув руки над дівчиною і нахилив ся лагідно до жінки: „Бийте мене, добра жінко, добре бийте, доки на мені не вженете всю свою злість! Мене так бодять, що ви злостите ся!"

Жінка поглянула на похиленого чоловіка, на великий сум і доброту на його лицї, на його лагідність, — і розплакала ся. „То в мене негідниця!" — говорила, хлипаючи.

А чоловік взяв дівчину за руку, поклав їв в руку жінки і сказав: „Поцїлуй свою добру маму, дитино!" Тай пішов.

А жінка обняла дівчину, поцїлувала її в лице і сказала: „Та коли його любиш, то нехай присилає сватів! Будьте собі щасливі!" І її серце защемїло лагідним болем, неначе від вдоволеня. Вона запитала дівчини: „Де я бачила того чоловіка?"

„Дівчина відповіла: „Може десь в містї, може десь в книжцї на образку, я також як би його вже десь бачила!"

Найбільший богач у селї сидів у хатї при вечери. Їли пироги з самого сира, помащені солониною, а на припічку чекали своєї черги печені кури. А перед хатою під вікном сидїла на осонї челядь і їла з одної миски, що стояла на стільци, голий борщ з чорним хлїбом.

„Слава Ісусу Христу! Дай Боже добрий вечір!" сказав чоловік, входячи до хати.

„На віки Богу! Він може дати все, що захоче!" відповів від стола богач.

Чоловік подивив ся, як богач з родиною смачно заїдає і як його челядь сербає голий борщ і закусує чорним хлїбом, зняв з плечий торбу, почав у ній шукати і зітхнув: „Ой, порожна моя торба!"

Потім сказав до богача: „Що дали би ви менї за моє довге волосє?"

„Кусень солонини!" — засміяв ся богач.

„То відстрижіть собі моє волосє і дайте менї кусень солонини, нехай дам чоловікови, що сербає голий борщ і закусує чорним хлїбом".

Сьогочасний стан української справи.

Третий рік світової війни, який перечеркнув неодну разубу людську, наводить на нас сам собою думку про конець і вислід війни та про українську справу. У витичних лініях української справи не доконав він ніякої зміни.

Визволене поневолених народів! Визволе не українських областий від чужого володарства та сотворене державно правних організмів із самоуправою українського народу! Таке було головне домагане української політики, піднешене від часу вибуху війни; завсіди мало воно характер чистий, а не двозначний супроти монархії Габсбургів.

Визволене поневолених народів! Се девіза культури і поступу, на котру покликує ся наш нарід, питаючи: чи здійснить ся визвольне слово у приміненю до нашого найтяжше поневоленого народу?

Польська справа має порішити ся підготовленою формацією державного організму з територій переважно польських, добутих осередніми державами від Росії. Заявив се акт обох цісарів з 4. падолиста 1916 р. Російські мужі державні манять Поляків виглядами на сполуку етнографічних територій всіх трьох заборів. У всякім разі польська державна рація може найти розвязане тільки в рамках етнографічних польських територій; тільки таким ділом доконалось би освободженє польського народу.

Тепер приходить черга на нас. В чиїх руках находить ся тепер українська справа та будуча судьба українського народу: Австрії чи Німеччини? Безперечно, що передовсім в порозуміню обох осередних держав. Формація польська наступила за їх порозумінем, але інтереси німецької держави вибились там на перше місце. Натомість в українській справі виступає на перший плян державний інтерес Габсбурської монархії, яка потребує заборола супроти російського імперіялізму. Тут стає у своїм реальнім виді та на своїм етнографічнім грунті українська політична рація.

Тому жадання українських політиків в австрійській державі, без огляду на партійні приналежности, від часу вибуху війни стілько разів утверджувані, непохитно сходились в домаганю, щоби з української Східної Галичини в рамах австрійської держави була утворена окрема провінція, як також щоб окуповані українські території Росії, до котрих належить і Холмщина, одержали окрему державно правну організацію при осередних державах, не сполучені в ніякій формі з польськими областями. На сім становищи українські політики все стояли і тепер так воображають собі освободженє українського народу.

Нині, коли світова війна наближаєть ся до кінця, оконечні бої відбувають ся якраз на українських областях: Галичині і Володимирії. Області сі були від початку війни і тепер є головним тереном боїв на Сході, від котрих залежить безпечність, розвій і сила монархії Габсбургів в будучности. Се вказує на велике значінє українських територій для осередних держав, зосібна для монархії Габсбургів, і лиш коротковорі політики можуть мріти про легкодушне трактованє сих територій. Противно! Тяжко збережені і добуті, відповідно перестроєні державно правним ладом будуть вони творити охоронний вал державний перед російським сусідом, а їх політична організація буде першим етапом освободженя українського народу.

Наше льояльне почуване для династії, злучене з особою нового монарха, наказує нам покладати надію на Австрію з її історичною місією для добра всіх її народів.

Коли грядучий рік 1917 стрічають всі народи держави як бажаний рік мира, то мусимо вірити, що принесені нами повинні і неповинні жертви не пропадуть без сліду, а принесуть і нам мир побідний і крок вперед на шляху до здійсненя ідеї визволеня українського народу.

Д-р Кость Левицький.

Гр. Цернін - Гр. Клям-Мартініц.

Коли вже поручене Шпіцміллерови місії утвореня нового кабінету по димісіонованю президента міністрів Кербера було для нас Українців щасливим зворотом, то заступленє міністра заграничних справ бар. Буріяна давнійшим послом в Букарешті гр. Церніном і дефінітивне утворене кабінету під проводом гр. Клям Мартініца мусить нас наповнити повним надій вдоволенєм.

Бар. Буріян був учеником дипльоматії гр. Голуховського, — гр. Цернін був мужем довіря незабутнього наступника престола Франца Фердинанда. В сім короткім протиставленю лежить також причина, чому димісіонованє бар. Буріяна мусимо вважати щастєм, а іменованє гр. Церніна наповняє нас надією.

Гр. Клям-Мартініц майже весь час війни перебув у поли, і то на фронті як борець серед борців. Зараз на початку війни боров ся він побіч нашого українського легіону і — як у свій час доносили наші газети — висловив свою думку про український легіон авторови сих уваг. Перед ворогом, серед граду куль переконав ся він, як по геройськи борють ся Українці за цісаря й вітчину. З сього певне гр. Клям Мартініц ніколи не зробить виводу, що Австрія повинна виключити український нарід з австрійської спільности народів.

Зрештою новий президент міністрів приняв уже президію Української Парляментарної Репрезентації з Галичини, яка від нього почула, що він не має наміру правити без Українців, а тим менше проти них.

М. Василько.

На передодні відбудови.

На зніщених війною українських землях розпочати маємо відбудову нашого національного життя, себто відродженє фізичної, господарської, культурної і політичної сили українського населеня. Важкі завдання, які нас ждуть, вимагати муть вироблення нових програм праці і для їх здійсненя — прикладеня нових способів. На конечність ревізії деяких метод в нашій дотеперішній національно виховуючій і організаційній роботі хочу тільки вказати коротко.

Способом, який ми в правилі приміняювали в нашій виховуючій і організаційній діяльности, була масова пропаганда. Наше селянство ми освідомлювали, виховували, організували на зборах і вічах. Перед зібраними десятками, сотками, тисячами людий ставав бесідник (хто з нас ним не бував?) і виголошував „реферат промову", з всіми прикметами бесіди до маси, до якої оратор все стоїть у певним духовим відаленю, а не в безпосереднім відношенню до окремої одиниці. Так було скрізь: не тільки політичних, господарських, а і просвітних зборах. Ось типовий образок з першої ліпшої читальні: перед референтом і читальниками стіл, вкритий часописами, в яких знайдете міру низку найріжнороднійших, сучасних, інтересних тем; та не вольне за часопись референт, щоби прочитати її, обяснити, розвести розмову на порушені там теми, приміняну до інтересів і умовин здібностий кождого із слухачів, тільки починає привезений, чи принесений з собою „реферат", який обовязково мусить виголосити.

Про що говорено на всякого рода зборах до селянської авдиторії? Найчастійше про таку складну річ, як політика, опісля про літературу, культуру, історію, музику. А вже найменше говорено про ті справи, які живо обходили авдиторію, а саме: про рільне господарство, пекане худоби, про справу поживи, грошеві справи, сусідські і громадські взаємини та про все инше, що приносило з собою живе жите. Від ширости тону і переконуючої сили аргументів залежав вплив промови на зібрану, менше або більше заслухану громаду. До неї падали нераз палкі і справді гарні слова, а вона відвічала на них відруками людського колективу. Та в більшій скількости случаїв слова ті не займали глибоко духового змісту в тих, що їх слухали, не творили, ні не перетворювали в їх душі нічого і нічого або мало що їх учили. З меншою або більшою довою одушевленя, чи завзятя розходили ся зібрані домів; про зміст сказаного лишали ся у більшої їх части в ліпшім случаю невиразні, в гіршім баламутні спомини і відірвані фрази та черти їх духового обличя зоставали ті ж самі, що й перед вислуханою промовою; учасники зборів не ставали ні умнійшими, ні ліпшими.

Так воно діяло ся від случаю до случаю, від свята до свята, від одних загальних зборів до других, від виборів до виборів. Захоплений безперечно нераз високими кличами гурт, ведений волею ідейних передових одиниць, вдержуваний в своїй злуці силою публичної опінії, виконував — було — визначене йому завдане і розходив ся до часу, коли не скликала його доривочно нова тривога. В значній части свої виступів не була се група свідомих, розумних одиниць, а маса, якої вартість стояла скількістю. Основані такою організацією звязки, коли вони засновували ся взагалі, проявляли мало живучости і тривкої сили. Доволі вказати на те, як скоро і легко заграчували, чи вміняли свою партійно політичну фізіономію цілі села й цілі повіти, коли попала ся тут метка і ді-

---

„Принеси но, жінко, ножиці!" — сказав богач.

Жінка принесла ножиці. Богач ухопив рукою великий жмут волося й хотів відстригти. Та в сій самій хвилі жінка крикнула: „Дай спокій, чоловіче, ти як би мені серце краяв! Ще нині чує моє серце якесь лихо!"

Богач витріщив на жінку очи і знов приложив ножиці до волося. Тепер крикнула його дорослa дочка: „Дайте спокій тату, ви якби мені серце краяли! Чує моє серце, завтра буде якесь лихо!"

Коли богач в трете приложив ножиці до волося, закричав його малий хлопець: „Тату, любий тату, ви як би мені серце краяли! Чує моє серце, після завтра буде якесь лихо!"

Тепер богач нагло зрозумів, що він тільки збирав богатство, а на серце, на душу своїх рідних не звертав уваги. І зрозумів, що „нині" вже не його, а „завтра" і „після завтра" може принести горе. І сказав до жінки;

„Винеси челядин пирогів і печену курку".

Чоловік пішов соб', а богач сказав до жінки: „Диви ся, яка наша челядь чемна. А онтой пастушок, який подібний до нашого малого!" І говорив далі: „Де ми вже бачили того чоловіка? Даю голову, що я його вже десь бачив!"

„Може, як ми були в місті в лікаря!" — сказавила дочка.

Також до війта повернув чоловік. Війт власне розсуджував справу двох сусідів. Один говорив: „Моє поле аж по яблінку!" Другий перечив: „Ні, твоє тільки по грушку!" Так вони посварили ся і прийшли до війта, щоби їх розсудив. Один з них був зять війта, другий — ворог війта.

„Ти не маєш рації!" — кричав війт до свого ворога. — „Той кусень поля належить до нього!" І показав на свого зятя.

„Ой, горе, ой горе!" почав голосити чоловік.

„А вам що стало ся?" — запитали рівно часно війт і оба сусіди.

„Гей, добрі люди, подаруйте мені сяжень землі. Чую, що зараз умру, а нехотів би я лежати в чужій земли. Я колись був богатий, мав жінку й діти, та богатство розібрали злі люди, а жінку й діти взяв Господь Бог. Дайте мені тільки сяжень землі, де мене можна би поховати."

Зять війта побачив перед своїми очима смерть, справедливість і суд і сказав: „Нехай вам дасть сусід, бо то його кусень!" І показав на ворога війта.

А той сказав: „Дарую вам від щирої душі, бідний чоловіче!"

Також війт пригадав собі, що колись отворить ся перед ним земля і він мусїти дати рахунок, і сказав до свого ворога: „Даруй мені, брате, я був несправедливий судія".

Чоловік пішов далі А війт обняв обох сусідів: Ходіть до мене вечеряти!" Потім запитав: „Де я його бачив?" „Може у війську" — сказав один. — „А може десь на весілю" — завважив другий

Так повертав чоловік до кождої хати. А коли вже пішов собі геть в села, всі люди, чоловіки, жінки й діти, зійшли ся на площу перед громадською канцелярією. „Добре буде, як всі побачимо ся" — думав собі кождий ідучи.

Коли площа заповнила ся народом, виступив війт і почав говорити: „Слухайте, люди добрі, хто мені скаже, що то був за чоловік, той цілий рік не буде робити шарварку ані варти, бо я того чоловіка звідкись знаю".

За ним відізвав ся склепар: „Люди добрі, хто мені скаже, хто був той добрий чоловік, тому буде цілий тиждень давати зі склепу все, чого потребує, бо я того чоловіка десь бачив".

Тепер обізвав ся богач: „Куми, сусіди та всі добрі люди, хто мені скаже, хто був той святий, добрий чоловік, тому дам десять мірок пшениці і одно порося, бо я й моя родина дуже добре пригадуємо собі його лице".

Коли так вони промовляли до людий маленький Петрусь бідної вдови Василихи потягнув за хвіст порося, яке пасло ся коло хрестів за плечима війта. Порося заквичало.

„Ти шибенику, я тобі всиплю!" — крикнув війт, обернувши ся, й пустив ся за хлопцем.

Хлопець почав тікати і вдарив ся чолом до одного з хрестів. Підняв голову, щоб бачити, на кого мав сердити ся. І нагло закликав: „Мамо, мамо, дивіть ся, сей чоловік помагав вам нині нести міх!"

Всі люди звернули туди очи. З двинайцяти хрестів дивив ся на них чоловік, що був ним в них, — однаково загідний і добрий.

Тепер почав голосно дзвонити дзвін, затоплений в глибині людських сердець цілого села. І ціле село почало плакати, плакати...

яльна людина в противного політичного табору, як її попередник, чи слабший противник. Коли недоставало давного проводу, організації найчастійше розпадали ся.

Певно, що побажана форма відношення політичних провідників до гурту в політичнім русі деколи необхідна. Певно, що недостача потрібного числа образованих інтелігентних сил для ріжних областий суспільної діяльности і окремі політичні відносини, серед яких приходило ся нам жити, а які вимагали швидких, рішучих і одностайних вистулів усіх, приневолювали нас до такого способу діяння. Але всі ті обставини не виправдують того, що такою методою майже вичерпувала ся ціла наша виховуючо організаційна праця.

Так мало було у нас безпосереднього відношення одиниці до одиниці, того гуманного і виховуючого. Тут і там слідне воно було в церкві і в школі, як добре сповнений обовязок, поза тим мало де инде. Безпосередніх, постійних житевих зносин між інтелігентом і селянином (у нас, в демократичній суспільности!) майже не бувало. Діло не в „хожденію в народ" із співами чи танцями, а в справдішнім співжитю; в тім щоби інтелігент знав особисто кождого селянина і кождого з його родини, щоби бував в його хаті, щоби придивив ся, як там люди мешкають, варять, їдять, вмивають ся, одягають ся, як родичі діти виховують, щоби побачив, як селянин газдує, як він оре, сіє, жне, які в него доходи, видатки, які потреби господарські, щоби переконав ся про відносини сусіда до сусіда, одних громадян до других.

Скільки таких і їм подібних справ, про які говорити можна і треба з селянством, скільки подій в найблизшім крузі, громаді, краю, державі і у світі, про які розказати та які пояснити в розмові, відповідно веденій, не трудно; скільки питань родинної громадянської моралі можна серед неї порушити, пізнати всю сферу духових інтересів простолюдина і таким простим способом дати неврячим світло знання, а лихих навчити добра і правді. Нехай се тільки зробить священик, учитель в своїм селі та лікар, судія, адвокат в своїм крузі діляня, сповняючи свій обовязок. Нехай буде простолюдинови другом, опікуном, учителем у всякій житевій скрутї, та ділить ся з ним його весілєм і його стражданєм. Нічого більше, тільки розумно і приязно сповнений свій обовязок!

Серед тих безпосередних відносин, як не може краще, виявлять ся матеріяльні і духові потреби кождого з окрема і всіх разом. Там де для заспокоєня тих потреб треба буде кооперативних органів, там заснують ся тоді сильні організації, яких члени відчуваючи самі їх необходимість, знаючи про їх ціли і завдання, будуть повязані із собою тривкими нерозривними звязками. Великі завдання: суспільної гігієни, розцвіту рільного господарства, народної освіти, двигнення моралї дадуть ся перевести так просто, без особливого труду для народних діячів, які в непереченим самовідреченєм спішили в віча на віча, витрачуваи майно і здоровє, попадали в конфлікт з властями а бувало деколи не знали, скільки в їх селї аналфабетів. Пригадує ся вислав Spencer-a: що не можуть правити народом, ні державою ті, що не знають дати раду своїй хаті, родинї, громаді. А творити культурні добра, рости в політичну силу вміє суспільність, що вложена буде з одиниць здорових, засібних, просвічених і добрих.

Що особливо теперішна пора вимагає близького співжитя всіх нас й суспільної самопомочи, про те не треба й гаяти слів. Се обовязок людини супроти людини, вже навіть не членів одної великої родини — народу. А преціньлучають ся случаї, що покликані до того в першій мірі сільські, місцеві інтелігенти, нині, в третім році війни (!) не знають навіть, скільки в їх селї знищених перед півтретя роком воєнними подіями хлопських хат. А преціньє инші ще, що не знають, де і як мешкають бездомні їх односельчани, позбавлені даху над головою. А преціньє й такі, що не знають скільки в їх селї сиріт і як вони живуть. А преціньЧи мало ще тих пресумних фактів, що про них саме на днях росказував після об'їздки по краю один з найповажнійших наших діячів, який займаєть ся відбудовою?

Соромно і болюче стає за таку безсердечність, що виявляє ся у нас тоді, коли у инших народів серед загальної печалї розцвитають гарні цвіти евангельської любови ближнього. Бажало-б ся, щоби такі прояви приходило ся зустрічати виїмково, дуже виїмково, а то инакше обнова нашої країни засуджена буде на основну невдачу. Обновити нам треба перше себе самих, добутив два душі дрімучі там творчі вартости і подати друг другови помічну руку. Замість вкодисувати ся надією на прихід казочних благ для народу, або каратя ся розпукою, якою так легко розрішити себе від всякого труду, стати нам треба до буденного, постійного діла за нове національне житє на Україні, щоби на ній посіяло ся добро і щастє. Стільки будемо його мати, скільки добудемо собі власною невсипущою працею.

Д-р Стефан Витвицький.

Література щоденного житя.

На повоєнні теми.

Війна принесла незвичайне оживленє книгарського руху. Хто бливше приглядав ся нашим книгарням (маємо їх у Львові вже дві) і видавничим товариствам, мусів замітити незвичайний попит за книжкою; таких великих і численних замовлень, як тепер, не було у нас ніколи. Толкувати се треба не лише тим, що богато одиниць підчас війни стоїть лїпше як перед війною (військові, частина селянства) і що для неодного книжка є тепер одинокою розрадою, але й сим, що війна розбудила інтерес до читаня, піднесла бодай в дечім духові потреби. На жаль через видавничі трудности (недостачу літературних робітників, доріжню паперу, цензурні обставини) не появляють ся нові видавництва на місце вичерпаних і богато домагань нема чим заспокоїти. По війні, здаєть ся, поширить ся прихильність для книжки серед читачів, може навіть і збільшить ся, бо по примусових воєнних феріях неодин охотно вернеть ся до культурних інтересів. Видавничий рух також оживить ся, бо наново вернуть ся до праці літературні сили, занятї тепер не инде, і знайдуть ся тут і там фонди на видавництва. Вже тепер не в одної сторони чути проекти ріжних видань, до яких треба приступити по війні, вже зголошують ся більші і менші меценати, що годять ся вложити свої фонди у видавництва.

Се явища симпатичні, бо хоч є і инші важні ціли, на які не менше корисно можна би ужити зайвий гріш, то й дорогою літератури можна поважно співділати у відбудові й перебудові нашого житя. Річ тільки в тім, щоби і літературних сил і фондів не змарнувати на річи другорядні й непотрібні, але зужити їх доцільно й економічно, з якоюсь програмою. Що найбільше корисне й бажане для нас, про се очевидно можна спорити; з горя знаємо також що не у всім можливе перевести організацію. Тут хочемо спинити ся тільки на тих областях письменства, де можлива є програмова і зорганізована робота, — на літературі, що є призначена для т. зв. широкого загалу і є щоденною стравою для богатьох.

Зачнемо традиційно від поезії. Убити Пегаза в шори ще нікому не вдало ся, а ще у нас нас на Україні, — тому оригінальної поезії не торкаємо ся. Але видавці, що смакують в поезії, могли би зорганізувати видавництво перекладів, яких так дуже нам недостає; се мало-б подвійну користь, бо при вмілім виборі приспорило би нам справді вартісні річи і може дало б молодшим поетам ширший світогляд, якого вони у самостійних творах показують так мало.

В области повісти є можлива акція коло популярні повісти, сеї повісти, що не тільки має перед собою естетичні ціли, але також вчить і виховує; оповідання з житя інтелігенції, що освічують буденні радости й болї мають незвичайний попит між широкою публикою і через се напр. Аврїй Чайківський має великий і вдячний круг читачів. Історична повість має у нас вже початки, але вона поставлена трохи вузко бо займаєть ся тільки побутом давних часів, а не старає ся відтворити політичних і національних змагань; будить привязанє до минувшини, але не дає імпульсів для теперішности. Голод за історичною повістю все відчуваєть ся, є також письменники, що вступили би на сю дорогу, а ідейний видавець міг би зробити дуже богато.

Про недостачі в области драми найлїпше каже репертуар наших театрів; тут також можна-б зарадити перекладами першорядних чужих творів, але все під прикмою популярности і реальних потреб нашого житя.

Наукові видавництва, призначені для загалу, нераз вже були дискутовані і починала ся організована праця, але висліди не відповідають ще потребам. Здаєть ся, за богато енергії вкладало ся у нас в найнизший степень популярної літератури, а за мало уваги присвячувано популярним видавництвам для старшої і молодшої інтелігенції. Не маємо дотепер підручників до науки чужих мов (навіть французької і російської), ніякої історії европейських літератур, історії штуки, музики, всесвітної історії, нічого з загальної географії, фізики, хемії, технічних наук, дуже невистарчаючі річи в суспільних наук, мало з природних наук, розмірно дуже небогато з тем практичного господарства,— і так дальше, в безконечність..

Періодичні видавництва по війні певно оживлять ся; зачувати вже тепер (і то з ріжних кругів) про пляни нових органів, то присвячених питаєм суспільного житя, то штуці і літературі. Але нова тим не тратять на актуальности несправедливо висмівані видавництва „для родин", за якими все тужить широкий загал, — і може будуть щасливійші від давних. Молодіж знов приняла би з радістю журнал, присвячений питаням самоосвіти, — давний проект, що дотепер не мав щастя здійсни ти ся.

Дїточі видавництва мимо щирих зусиль деяких одиниць дотепер не стали на ширині наших потреб. Є може дещо для найменшої дітвори, але для того віку, коли дуже рветь ся до книжки, коли подобаєть ся Робінзон і оповідання Верна, — маємо до крайности мало і молодіж мусить читати чужі книжки.

Викав наших недостач в ріжних областях можна би продовжати все дальше і дальше. І разом з тим росте гірке почуванє, який невисокий уровень нашої літературної продукції, — сором і жах обгортає, як подумати про се, на яких основах ми стоїмо.. Видавці, що по війні задумують підняти ріжні видавництва, й автори, що беруть ся писати, повинні здати собі справу, яку одвічальність беруть на себе перед будучністю нашої культури. Примусовий відпочинок літературних робітників дає досить часу на роздумуванє, в якім напрямі маємо повести будучу працю щоби вирівнати давні занедбаня і піднести ся висше.

Іван Крипякевич.

Спомини про Івана Франка.

Картка з записника.

З Іваном Франком познакомив ся я в жовтни 1875 р. у Львові, де ми яко „зрідні" прибули на університет — він в Дрогобича, а я з Бережан, — і небавки стали щирими товаришами. Не знаю, що нас притягнуло так скоро до себе, чи однакові живі і веселі вдачі, чи може спільність ідей і нахил до письменства в такім значіню, що Франко, помішуючи ще яко гімназіяст свої твори в „Друзі", прийшов до Львова вже з маркою письменника, а я був пристрасним любителем української, тоді ще такої вбогої, літератури. Ми вступили яко члени до „Академ. Кружка", хоч зовсім не були москвофілами, а хиба тільки „етимольогами" та при тім рішучими прихильниками живої народної мови, — і записали ся між иншим також на виклади української літератури, де вкупі з Іваном Белеєм, Михайлом Павликом, Леонідом Заклинським, Омеляном Калитовським і инш. були вельми пильними слухачами сих викладів, правильно здавали курсові іспити з історії рідного письменства і стояли в близших зносинах з проф. Омеляном Огоновським та через те і значно під його впливами. В „Акад. Кружку" ми завсіди з Франком держали ся разом, відтак працювали спільно при укладі і виданю літер. збірника „Дньстрянка", при видаваню двотижневника „Другъ", котрий опісля по усуненю так зв. „язичія" став видавати ся чистою українською мовою. Між нами, студентами університету, Франко, розуміть ся, був передовиком і ми всї клонили голови перед його великим талантом. Але він з сего приводу не вбивав ся пиху і був супроти нас усіх зовсім звичайний.

З природи живої вдачі, вельми дотепний і бистрий, не відказував ся від ніякої роботи; а навіть, коли в „Академ. Кружку" виставлювали любителї його драматичний твір з часів князівських, приняв на себе ролю і відіграв її зовсім прилично.

Ми обидва жили в близьких взаєминах. Я заходив дуже часто до него — він мешкав тоді (в 1875— 1876 рр.) на першім поверсі в каменицї, положеній в тім місци, де тепер містить ся „Центральня кавярня", разом з М. Павликом і Ярославом Рошкевичем. А коли скінчив ся шкільний рік, ми всї разом вибрали ся в околицї Долинщини, де жили родичі Рошкевича та де Франко мав знакомих: були у Велдїжи, Долинї, Вишкові, Сенечолї і ин., всюди по кілька днїв, а найдовше в Сенечолї у місцевого священика о. Юліяна Охримовича, батька д-ра Володимира Охримовича.. До нас приєднав ся наш товариш з „Акад. Кружка" теперішний радник двора Антін Дольницький, Михайло Вагилевич (братанич Івана В ча, автор історичного оповіданя „Домна Розанда" і ин.) та ще дехто, так що ми творили поважний гуртик. У о. Охримовича пробули ми з тиждень. Сам господар був вельми симпатичний, товариський і балакучий, а притім дуже розумний чоловік. Цілий день нас не відступав, а коли по вечері ми лягали спати, де нам на долівці вигідно стелено, він бувало кладе ся в середині поміж нас і ми розмовляємо про всілякі наші народні справи. А ся розмова вела ся так, що ми говоримо, а господар всему перечить. Ми, а Франко передовсім, уживали найсильнійших доказів, якими розпоряджали, щоби переконати

опозиційного господаря, та се не удавало ся, бо він завсіди перечив. Декому з нас з того приводу аж стало досадно і ми замовкали... Та доперва коли збирали ся відїздити, господар признав ся нам, що він тих самих що й ми поглядів, та тільки хотів видобути з нас всї можливі „аргументи", щоби відтак ними послугувати ся, коли зайде потреба боронити своїх переконань в тій глухій сторонї, де до почти було 35 кільометрів... Ми, розуміть ся, розпращали ся щиро з сердечним господарем.

Наступив 1977 ий рік, а в нім арештованя молодих „соціялістів", між ними і Івана Франка. Та се вже досить звісні річи. Ближше ми обидва стрічаємо ся знов аж у 1884 р. в Болехові, куди я, одруживши ся 1882 р. і виступивши зі суду, виїхав на „посаду" нотаріяльного кандидата. Тодї то в часї нашого побуту в Болехові в рр. 1883—1886 заїздив часто до нас Франко і перебував у нас за кождим разом довший час. Бувало в день я занятий в бюрі, а він дома у нас замкне ся і пише... В часї обіду, підвечірку і вечерами сходимо ся в трійку (моя жінка, він і я), а часто й ходимо на проходи по гарних околицях Болехова і обговорюємо ріжні літературні, суспільні і політичні питавя. З сих часів походить його прегарна імпровізація віршем, яку він вписав до мого альбома, котру у мене читало богато людий, а котра на жаль в часї наїзду пропала враз із значною частию мого цїнного архіву, кореспонденції і майже в цїлою бібліотекою.

Живучи з нами в сердечній дружбі, не відказував він нашій просьбі товаришити нам два рази на Свята — Різдва Хр. і Великодні — до мого достойного тестя о. Дмитра Гузара в Завалові. Ми, знаючи вільнодумні погляди нашого товариша подорожі, побоювали ся трохи, що він, завитавши на свята до „попівського" дому, може не схоче приноровити ся до традиційних практик в священичій хатї. Та всякі наші побоювання оказали ся зовсім неоправдані. Іван Франко оказав великий такт. Отже на саме Різдво досвіта встав, пішов до церкви, зайшов в крилос та цїлу так зв. „повечерницю" і Службу Божу співав з людьми, хрестив ся, цїлував евангеліє, клякав в приписаних місцях і т. п., та взагалї поводив ся як примірний християнин, тямлячи завсіди, що є гостем священика, до того гостем мило витаним і сердечно гощеним. Так поступав через всї святочні дни в часї обидвох побутів в Завалові. По богослуженю, оглянувши докладно образи в церкві і стародавні церковні книги, відтак вів про се розмову, виявляючи свої поміченя що до часу повстаня тих образів, що до школи, яку вони наслїдують, їх вартости то що. Мій тесть не міг надякувати ся нам, що ми привезли йому так милого, освіченого і культурного гостя, котрого дуже полюбив.

Коли в другій половинї 80-их рр. ми перенесли ся на сталий побут до Станиславова, дружні відносини між нами і Іваном Франком зовсім не уставали, а навпаки я в ним часто переписував ся і в часї приїзду до Львова часто його відвідував. Відплачуючи ся мені, він прибув в р. 1895 до нас до Станиславива з своєю дружиною, був у нас гостем, — і вараз на великих вечерницях „Р. Бесїди" в память Шевченка держав перед великим збором присутних відчит відповідний народному святу.

Сї наскрізь дружні між нами взаємини були причиною, що в редагованих мною календарях „Просвіти", у „Ватрі" та в річниках „Зорі", які виходили під моєю редакцією, брав Франко участь. А навіть, коли в 1915 р. союзні війска увільнили від наїзду переважну часть Галичини і для нас настала змога що небудь видавати рідною мовою, і тодї він, вже тяжко знеможений, не відказав моїй просьбі та з цїлою готовістю запоміг редаговану мною літературно наукову частину календаря на 1916 р. взглядно альманах „З великого часу" своїми поетичними творами. Крім сего часто, хоч се приходило йому тяжко, заходив до мене та розмовляв про те, що нас обидвох болїло і до живого діймало. Пізно осїню відвідав я його в його віллї та застав при літературній працї, до якої він ще і тодї спроваджував з Німеччини численні книжки, на що видавав чимало гроший. Відчитуючи дещо з своїх праць, оживив ся, оповідав про свої пляни на будуче, не передчуваючи, що не зможе їх здїйснити та що вже так небавом буде мусїти розпращати ся з нами...

За цїлий час — взаємини між нами обидвома були дуже гарні і ніколи ніякий розлад („дісонанс") їх не закалавутив. Можу сміло сказати, що я завсіди тішив ся з боку великого нашого письменника не тілько щирою приязню, а й великою ласкавістю і взглядами: бо коли він супроти инших наших робітників пера був вельми строгим і дуже вимагаючим критиком, то супроти моєї скромної дїяльности мав тілько слова, незаслуженого зрештою, признання і прихильної оцїнки.

3. січня 1917 р. Василь Лукич.

З української Волини.

Отворене української школи в в Матієві.

Нам пишуть:

На захід від Ковля, на самій середині дороги між ним і старинним українським городом Любовлем (офіціяльно „Любомль"), що був одним з т. зв. „Червенських городів", лежить при зелїзничім шляху місточко Матіїв. Воно не будоване дуже оригінально, бо головні його вулиці представляють правильний хрест. Взагалї робить воно враженє більшого і рухливійшого міста, ніж в дійсности є.

В тім місточку відбуло ся дня 7. грудня 1916 святочне отворене української міської школи. Є се пята з ряду українська мійська школа на Волинї (мійські українські школи є тепер: у Володимирі Волинськім, Любовлї, Устілузї над Бугом, Ковлї і Матієві). Отворене сеї школи відбуло ся дуже торжественно. О годині 10 рано прибули на се торжество п. п. полковник Урбанський, майор Сернат, висший адміністраційний урядник д р Аппель, православний полевий курат Гопулелї (Водох, що добре володіє українською мовою і дбає за наше населенє), сотник У. С. С. Дмитро Вітовський і представники місцевого міщанства (п. Гумовський і ін.) При вході привитали полковника й инших гостий правительственний комісар суда Іван Козбур, як управитель міста, інспектор Гіртлер і укр. учителька п. Ангелина Гайдучківна. Опісля малий ученик з народнім строю привитав полковника коротенькою німецькою промовою, дїти відспівали народний имн, а хлопчики виконали дві руханкові вправи при співі „Гей там на горі Сїч іде" і „Соколи, Соколи!" По вправах виголосив уч. Марчук поему „Цісарська сльова", а діточий хор відспівав „Верховино, світку ти наш". Два маленькі ученики Ниншорчук і Вавринчук виголосили стихи: „Волинь" і „Цвіточка ясна", хор відспівав „Чом, чом Вкраїна моя...", ученица Головченко відеклямувала стих „Українській дитинї", вінець діточий хор відспівав: „Ще не вмерла Україна".

Тепер правит. комісар п. Ковбур зложив іменем міста подяку полковникови за участь в торжестві, а інспектор п. Гіртлер почав по українськи слїдуючу промову: „Вступило сонце свободи на волинську землю. Дїти повинні радувати ся, що можуть учити ся в рідній мові, а се завдячують справедливости австрійських властий". Потім подякував полковникови за опіку над школою й учительї за її успішну працю. Вкінци вніс многолїтствіє новому цісареви. Зібрані гості відповіли трикратним „Hoch!" а дїти відспівали „Многая лїта". Полковник відповів на привіт, що тішить ся, бачучи в школї такі поступи і дякує за се в першій мірі учительці, котра не пожалувала труду тай інспекторови за догляд школи. Його бажанем є, щоби дїти були вдячні учительці, а вдячність свою покажуть тільки в науці. Зміст промови полковника переклав дітям інспектор.

На тім торжество закінчило ся, гості вписали ся ще в хроніку школи (таку хроніку має кожда українська школа на Волинї, деякі в них дуже інтересні), а світливець відфотографував їх разом з дїтьми.

Шкільна салї була гарно прибрана. На стінах розвішені 42 картини в українськими видами і типами, видана „Союза визволеня України", до котрих скрізь додано українські часописи. Стовпи, що підпирають стелю великої салї, оплетені були вінками з соснини. На головній стінї пишали ся портрети Шевченка і Франка, прибрані вишиваними ручниками й вінками та на килимі портрет цісаря Карла І. Дїти були в народних строях, котрі незвичайно сподобали ся полковникови і в.їм гостям, котрі були святом дуже вдоволені.

В тиждень опісля уряджено в школї роздаване горячого чаю для дїтий. Дїти самі ходять коло сього і дуже сим тішать ся.

Словом—українське шкільництво на Волинї розвиває ся над усяке сподіване гарно і скоро та ширить свій благодатнай вплив на всї круги українського населеня. А.

Проблєма відродженя.

Як ясна звізда на темній безконечности, як граничний символ при шляху, яким лине житє людства, стоїть понад віками містерія життя Вифлеємського Дитяти. Віки минають, заки розкрив ся перед свідомістю людинни весь вічний і повний змісту змисл сього символу. І нині, вдумуючись у нього, немов втискаємо ся в цїлість жнти людського роду, горді тим почутєм, що спільно те житє творимо й спільно переживаємо.

Оставило нам символ той поколїнє, що бажало мати світ красшим і лїпшим, ніж його застало. Під іменем Доброї Новини і в словах повних евангельської щирости, простоти й правди воно проголосило його упадаючому людству як взір нового життя, предмет віри й жерело спасеня.

Розуміємо нині сей тзір, що виріс серед руїн старинного світа, кровавих жертв, смерти й відсутя, красше й лїпше, ніж коли небудь передше.

Потрясені до глибин душі подіями теперішности, невдоволені собою й нашим минулим, тужимо й ми нині за новим світоглядом й новим поколїнєм людий, що здібне було-б перейти свою Гольгофту за віднову національного життя. Тужимо за одним загально обовязуючим змістом, що угрунтований на вікових надбанях творчого Духа нації й на таємних глибинах нашої душі перетривав би віки як спільна наша ціль, предмет віри й жерело відновн.

Тугу сю виносимо з гірких досвідів сучасної війни — її перший здобуток. Передоцінювати його значінє не сміємо, коли бажаємо ще на будуче рости силою й доспівати.

Захоплені дотеперішною боротьбою за самі аверхні форми життя нації і їх правне забезпечене й згуртовані в сій боротьбі довкруги одних обрядових, азбучних, партійних або економічних кличів, підносили ми ті кличі до вартостий загального значіня, забуваючи рівночасно про систематичну працю над піднесенєм вартости внутрішнього чоловіка.

Коли прийшла війна, в якій зводити треба бої не лише оружем в руцї, але й збруєю духа, праці й характеру, відкрились нараз всї недостачі нашого життя, вся його пересічність і односторонність. Виявилось, що мимо переваженої на аверх суцільної оргавізації наших сил, криє в собі наше житє повно твердих суперечностий, яких головним жерелом є лиха будова внутрішнього чоловіка і тандичність його виховання. Тому на тлї великих світових подій так убого зарисувалось наше горожанське, культурне й товариське житє, так мало виявилось у ньому типового й характеристичного!

Освідомімо собі всю практичну вартість розбудженої туги за новим поколїнєм. Освідомімо собі рівночасно й ту гірку правду, що туга за новим поколїнєм — се в нас заразом й проблєма виховання сього поколїня.

Серед святочного настрою нинїшного дня, коли церковні дзвони голосять нам радісну вість про воплочене висшої духової реальности в житє Дитини, видвигнїмо сю проблєму на поверхню нашого життя! Для корисної розвязки її згуртуймось в одну мінну й суцільну громаду й зосередїмо на ній всї наші умові сили, всю нашу жертвенність й наші лїпші бажаня, амбиції й стремлїня.

А в глядану метод для розвязки тої проблєми склонїмо голову перед тим поколїнєм з перед тисяча літ, що вдивлене в містерію життя Вифлеємського Дитяти й шукаючи доріг для відродженя упадаючого людства — своє дїло почало від основ, від повного внутрішнього перетвореня себе й кождого зосібна; що непохитне в своїм стремлїню й неприступне для впливів окружаючого життя, звело боротьбу з старим ладом в тім переконаню, що нове житє вирости може лише серед нових людий, нових понять і нового порядку річий; що вкінці за святість свого переконаня й за свобідний простір для своєї праці вміло постояти дїлами, що переросли його гріб і терпінями й жертвами, що не минули безслїдно...

Олекса Іванчук.

Доля воєнних виселенців.

Український Краєвий Комітет для виселенців оголошує:

Власти почали вже переселювати виселенців, поміщених в сусїдстві боєвої лінії, до західної Галичини і в найблизшім часі будуть в українській части Галичини утворені дві перегляднї стації, а саме в Перемишлн і Самборі.

В справі виселенців стануло правительство на становищи, що вони, які все своє майно і особисте щасте принесли в жертві для збереженя цїлости держави, заслугують на особисту опіку і дбайливість

Щоби зменшити труди і невигоди виселенців в часі транспорту, щоби заосмотрити їх потрібною одіжю і харчем, видало ц. к. намісництво, на підставі додаткового міністеріяльного рескрипту до всїх старостів обіжник з дня 7. грудня 1916. ч. 20.587 ось такого змісту:

Взиває ся всї староства тих повітів, з яких виселенцї мають бути виселені на захід, шоби завдалегідь подбати про се, щоби всї виселенцї безумовно були заосмотрені до дороги на кошт держави в конче потрібну одіж і обуву. Рівнож мають постарати ся ц. к. староства в порозуминю з приналежною військовою властю за відповідні харчі для висеценців в часі дороги, а особливо за поживу для дітий, а то або сим способом, що роздадуть виселенцям відповідний провіянт на дорогу, або замо-

жать покріпляючі стації, зглядно долучать до транспортів полеві кухні.

В однім з давнійших обіжників є знов постанова, що зеліаничі вози, призначені для перевозу виселенців, мають бути опалені. Кошти переведеня тих всіх заряджень взяло правительство на себе.

Се зробила держава зі своєї сторони.

Не може улягати сумнівови, що постанови сі принесуть виселенцям дійсну користь лиш тоді, коли крім урядового апарату будуть покликані до помочі в тій акції місцеві українські організації (комітети). Вони йдучи рука в руку з органами державної адміністрації, сповнили би свою благородну місію.

Тому в найблизшім часі мусимо оснувати при переглядних стаціях в Самборі і Перемишли покріпляючі стації для виселенців, тому у всіх місцевостях, з яких виселенці мають бути висилані на захід, мусимо завязати місцеві комітети. Ті комітети мали би заняти ся списанем потрібної для виселенців одіжи і обуви; співділати при роздїлї харчів на дорогу, вважати, щоби виселенці були приміщені у вигідних і опалених возах, а вкінци інтервенїювати між властями і виселенцями.

Ми мусимо в такій важкій для нашого народу хвили, коли розходить ся о тисячі наших селян, перевести намірену акцію.

Краєвий Комітет радо служити ме порадою і вказівками. Тож не гаючись, берімось всі до праці, щоб не було за пізно, щоби грядучі поколїня не кинули на нас каменем за нашу байдужність.

Справа Крамаржа і тов.

ВІДЕНЬ (Ткб). Засуджені за державну зраду: Карло Крамарж, д р Альойзій Рашін, за злочин проти оружної сили державної Вінкентій Червінка і Йосиф Замазаль за злочин шпігунства на кару смерти внесли проти того вироку зажалене неважно ти до висшого трибуналу краєвої оборони, який відкинув його. Тепер цісар дарував засудженим кару смерти, яку замінено їм на тяжку заострену вязницю, а саме: Карлови Крамаржови на 15 літ, Альойзієви Рашінови на 10 літ, Вінкентому Червінцї і Йосифови Замазалеви на 6 літ вязниці.

В основно виробленім умотивованю вироку першої інстанції проти Крамаржа і тов. сказано, що Крамарж і провідники панславістичної пропаганди в Чехії і чесько русофільського руху, співділаючи свідомо стреміли до знищеня монархії перед війною і підчас війни дїяли проти держави. В неприятельських і невтральних державах був добре зорганізований революційний рух в цїли відорваня від монархії Чехії, Моравії і Шлезка, угорської Словаччини і инших славянських областий. Способи пропаганди, яку вели Чехи за границею, було видаване часописий, маніфестів, відозв, програм і деклараций та оголошуване статий в дневниках. Така сама була під конгресу в Празї в рр. 1908 і 1909, а в Петрограді в р. 1909 та організованя зоружених чеських легіонів в Росії, Франції і Англії. Населене краю проявляло неприязний для держави настрій, що утруднювало успішне переведене війни. Вирок приняв також за доказану річ, що під маскою неославізму на славянських конгресах і при инших нагодах ставлено цїли, які були зрадою держави. Після вибуху війни виявив ся причиновий звязок між подїями і вчинками обжалованих. Особливо що до пропаганди за границею ствердженo, що обжалований Крамарж удержував зносини з видавцями, редакторами і покровителями часописий, поширюючих державну зраду, послугував ся дневником „Narodni Listy“, як органом своєї політики; часопись, видавана у Франції „La nation Tscheque“, помістила кілька статий про згадані тенденції, а видавець тої часописи проф. Дені був приятелем Крамаржа і свого часу співробітником „Narodnich Listів; важним моментом, на якім було основане підозрінє, було те, що Крамарж в цвітни 1915 р. перед самим вибухом війни з Італїею відбув в Празї в готели тайну розмову з італійським конзулем; у Крамаржа найдено проект письма до намісника Туна, в якім виразно сказано, що Крамарж зірний своїй політиці держить ся з далека від всего, що можнаби уважати похвалою війни та що таке є його становище і становище „Narodnich Listів“ супротн военної позички. Суд переконаний, що тій агітації треба приписати обяви запримічені підчас війни у части чеського населеня, які перешкаджали успішному покінченю війни. Згадати треба особливо про поширюване зрадницьких проклямацій російських в Чехії і на Моравії, організацію згаданих чеських добровольних корпусів, поведене деяких бранців супроти товаришів, поведене жовнірів з поодиноких чеських відділів в краю і етапах. Се були наслідки кількалїтної агітації Крамаржа і Рашіна. Тільки мала часть чеського народу і його провідників дали приднати ся тою злочинною агітацією. Було-би отже похибкою, коли-би за зображені відносини хотїв обвинувачувати цілу патріотично настроєну часть чеського населеня, тим більше, що тепер управа чеського народу дїлає в тім напрямі, щоби ціле населене знова приднати для австрійської державної ідеї.

Треба також ствердити, що чеські війска в своїй більшости як усе били ся надзвичайно хоробро, чого доказом є їх кріваві втрати і ряд заслужених Найвисших відзначень. Нехай впаде кара на винного; всякі узагальненя підозрінь і осуду повинні бути понехані.

Яка буде відповідь антанту Вільзонови.

АМСТЕРДАМ (Райтер). Відповідь антанту Вільзонови буде оголошена імовірно за кілька днів, коли її текст буде доручений президентови. Коли відповідь дана Німеччині ще раз вичисляє услівя, які не були-би приняті, то відповідь антанту для Вільзона піде ще дальше і подасть докладно поодинокі преліминарі, під якими антант готов до переговорів.

ЛЮГАНО (Пр. тел.) В відповіди антанту на ноту Вільзона містять ся в загальних рисах умови антанту. Антант домагаєть ся, щоб центральні держави уступили ся з Бельгії, Сербії, Ромунії, Чорногори і Франції, зак взагалї буде можлива мирова конференція. Далї домагаєть ся антант віддачі Ельзасу й Льотарингії і взагалї Зміни европейської мирової карти. В відповіди кажеть ся, шо центральні держави знають ті умови дуже добре. Та нехай про них довідають ся також невтральні.

Для оборони бесарабського фронту.

Через невтральні газети прийшла звістка, що російську головну кватиру перенесено до Кишенева. Коли се правда, то значило би се, що російська военна управа переносить тепер головну вагу на оборону бесарабського фронту. Боротьба, яка тепер ведеть ся по части на захід від Серету, по части над самою рікою, вовсїм не є вже боротьбою в оборонї Ромунії, тільки висуненою на ромунську територію боротьбою за пілість границї Бесарабії. Бесарабія має для Росії вартість не тільки задля своєї плодючости і свого підсоня, яке в літї пригадує Італію, але також тому, що вона є впадовою брамою на Україну, яка набирає щораз більше значіня як шпихлїр і господарський центр Росії. Отже треба бути готовим, що Росіяни з напруженем усіх сил будуть ставити опір на тих місцях, де тепер старають ся спинити офензиву центральних держав. Та доси на похід наперед відбуваєть ся правильно на всїх точках.

Ромунський король генералїссімусом ромунського фронту.

З ласки царя.

РОТТЕРДАМ (Пр. тел.) На засіданю ромунського парляменту в Яссах Братіяну подав до відомости, що цар іменував короля Фердинанда генералїссімусом ромунського фронту.

Подорож гр. Черніна до німецької головної кватири і до Берліна.

ВІДЕНЬ (Вл. тел.). Ц. і к. міністер заграничних справ гр. Чернін виїхав 4. с. м. вечером в товаристві легавійного радника гр. Гойоша до німецької головної кватири, щоби представити ся Його Величности Цїсареви Вільгельмови в своїм новім характері.

Звідти удасть ся гр. Чернін до Берліна, де відвідає в своїм новім характері державного канцлера Німеччини Бетмана Гольвега.

СТРІЛЬЦІ!

Вже третій рік стоїте під оружем в оборонї рідної землї, в оборонї чести свойого народу.

Третій раз з оружем в руцї обходите свята Христового Різдва.

Памятаючи добре імя народу і традицію Батьків Ваших, Ви видержали славно не одну лиху годину. Богато Товаришів Ваших, що рік ше тому з нами святкували, лягло на поли бою чесно і гідно. Богато гоїть тяжкі рани в шпиталях, инші терплять неволю.

Богато є тепер між Вами нових, незагартованих ще в боях.

Я знаю, що Ви тямите славні дїла стрілецтва та збережете честь і славу попередників.

Вірю, що ніяка хвиля утоми не зломить Вашого духа і бодро будете стреміти до здійсненя Великої цїли.

З Різдвом Христовим і Новим Роком витаю мій курінь добром і щастєм!

Бажаю Вам всім і Вашим Родинам кращої долї! Нехай справа, за яку Ви і попередники Ваші пішли у бій, — увінчаєть ся успіхом в будуччині!

Христос родить ся! Славіть Його!

Постій, дня 6. січня 1917.

Гр. Коссак
полк. УСС.

Окреме становище Еспанії й Голяндії.

Відень 3 січня 1917.

Окреме становище, заняте Еспанією й Голяндією в справі мирового посередництва през. Вільзона, коментують в міродатних кругах ось так:

О скільки ходить о Еспанію, то її правительство як найбільшої невтральної держави Европи почуваєть ся обиджением через те, що ноту Вільзона доручено в Мадриді тільки тоді, як вона з часописних донесень стала загально відомою. Заняте остаточно Еспанією становище поясвюють ще більше тим, що їй прийшлоб ся давати відповідь вже після того, як стало ясним, що цїлий антант відносить ся до ноти Вільзона крайно неприхильно. До сего слїд ше й додати експоноване становище морських берегів, яким все загрожує фльота антанту. Як перед Англією, а саме перед дальшим заостренем шиком морської боротьби подиктував знов тактику Голяндії, яка вже через міру зазнає, що саме значить антантське „збережуване“ інтересів малих народів. — (яв.)

Інтерпеляція в справі митроп. Шептицького.

Відень 3. січня 1917.

Інтерпеляцію в справі протизаконного вязненя митрополата гр. А. Шептицького внесла фракція трудовиків ще 28. листопада ст. ст., домагаючись, щоб її признано наглою, через що вона після 103 го §. думського регуляміну повинна була піти безпроволочно під наради Думи. Думський регулямін каже дальше, що новне засіданє Думи постановляє в разї внесеня наглої інтерпеляції, або щоб передати її до комісії інтерпеляційної, щоби завяз рішити її і що-до сути. Питанє се рішав Дума по вислуханю двох бесідників „проти“ і „за“ негайною полагодою інтерпеляції.

Та интерпеляцію в справі митрополита Шептицького поставлено як на дневний порядок засіданя в 21. грудня з тої простої причини, що в межичасї члени трудової фракції не могли являтись в думі, бо їх разом з соц.-демократами виключено на 8 засідань за обструкцію, якою унеможливляли новому предсідателеви рос. комітету міністрів Трепову виголосити експове. Один з фракції трудовиків, Суханов, виключений навіть на 10 засідань.

Інтерпеляцію в справі митр. Шептицького мав у думі мотивувати відомий прихильник української справи посол Олександер Керенський, по званю адвокат. (В хвили, коли се пишемо, не маємо ще під рукою рос. преси із звітом про думську дебату над долею митроп. Шептицького).

Замітна річ, що інтерпеляцію в справі противаконного трактованя російським урядом гр. кат. митрополита вносить в Думі фракція крайна лївих послів і то переважно Великоросів, хоч в думі засідають прецінь посли, які уважають своїм монополем і заслугою оборону католицької церкви, а які досі в справі митрополита Шептицького не обізвали ся в Думі й словечком навіть при обговорюваню релігійної справи в боку польських послів священиків. Фракцію трудовиків творять посли: Дзюбинський, Старлочанов, Верщинін, Керенський, Рисєв, Рислев, Сурсонов, Кейніс і Янушкевич — два останні є Литвинами, вибраними в Ковенської губернії. — (яв).

Міністер апровізації.

Полковник Гефер.

ВІДЕНЬ (*Ткб*). Цїсар звільнив президента уряду виживленя людности з його становища і іменував полковника Антона Гефера міністром апровізації.

РОМАН ЗУБИК — НАЙДЕШЕВШИЙ МАҐАЗИН БЛАВАТНИЙ — ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЗИМОВИХ МАТЕРІЙ! Львів, ул. Галицька ч. 16. 11-8-10

Процес Богатирця і тов.

ВІДЕНЬ (Вл. тел.) По переведеню доказового поступовання зарядженo в процесі проти о. д ра Богатирця і тов. кількаденну перерву, так що кінцеві виводи прокуратора і оборонців пічнуть ся аж дня 10. січня н. ст (яв.)

Захитане становище гр. Клям-Мартініца?

ВІДЕНЬ (Вл. тел.) В четвер вечер розійшла ся чутка про захитане становище президента міністрів гр. Клям-Мартініца. Вістку сю нотуємо, очевидно не переймаючи ніякої поруки за її стійність.

Новинки.

Львів, 4. січня 1917

— **Бажаня Веселих Свят** складаємо нині загалови наших Читачів, що — при домашнім огнищи, чи на еміграції военній, чи в рядах УСС і цісарських армій в полі — стрічати муть уже втрете Свято Народженя Князя Мира.

— **Різдвяні дарунки.** Під кличем різдвяних дарунків для УСС. і жовнірів Українців ц. і к. армії завязав ся перед двома місяцями краєвий комітет у Львові, щоби, як давнійше, наділити наших вояків у полі і по шпиталях скромними дарунками в світлий день Різдва Мира. Але змінні фази війни а з нею і житевих відносин родять і зміни в постановах і потребах. Те, що було пожадане перед роком, показуеть ся зли шним тепер. З огляду на те краєвий комітет різдвяних дарунків наділив тільки відповідними книжками ранених і хорих жовнірів по шпиталях, а переважну часть збірки, призначену для УСС. порішив зложити як капітал на процент (на фонд інвалідів УСС) на пізнійші потреби. А потреб тих по війні покажеть ся богато. Комітетови здаеть ся, що його постанова стрінеть ся з одобреньем нашого громадянства, як і з признанем нашого стрілецтва. Зібрані тися чи корон розділені, на атоми, не оставили би по святах ніякого сліду крім хвилевої приємности у одиниць, а зложені на процент утворять небавом з другими ще збірками поважний фонд, з якого відсотки будуть служити многі літа матеріяльною підмогою для потребуючих. Замість таких дарунків засилає комітет Українським Січовим Стрільцям та всім українським жовнірам щирі, сердечні бажаня, щоби надії, за які станули в ряди, вповні сповнились. Заразом складае комітет всім жертводавцям щиру подяку за жертви і за труди при устроюваню збірок по церквах і громадах. — Краєвий комітет різдвяних дарунків для Українських Січових Стрільців і жовнірів Українців ц. і к. армії у Львові.

— **З области українського шкільництва.** З листів, писаних до Дирекції шкіл У. П. Т. у Львові, прийшла Головна Управа Товариствк до переконаня, що наша суспільність не знае гаразд, які то приватні школи Товариство удержуе у Львові, що міша: назви шкіл, не орієнтуеть ся добре при виланю жертв на поодинокі школи, а найважнійше, що не подае на провінції пожаданих інформацій родичам, які ради би помістити свої діти в школах У. П. Т. у Львові. Тож Головна Управа Товариства подае перед початком нового півроку нашій суспільности отсі інформації. Українське Педагогічне Товариство удержуе у Львові: 1. Повну жіночу учительську семинарію (чотири кляси) при вул. Мохнацького ч. 12. До неї можуть записуватись на перший рік тільки такі ученицї, що скінчили найменше 15 літ житя і бодай три кляси виділові, або приготовились до вступного іспиту приватно. Вступний іспит відбуваеть ся при кінци червня і з початком вересня. Кандидатка може собі або один або другий реченець вибрати. 2. Пятиклясову жіночу виділову школу ім. Т. Шевченка з правом прилюдности (дав) нійше називано таку школу: девятиклясова при вул. Мохнацького ч. 12. До тої школи можна перейти по скінченю четвертої кляси мійської народної школи, або по зложеню вступного іспиту з обему наукового матеріялу чотироклясової народної школи. Та школа підготовлае дуже добре кандидатки до учительської семинарії. 3. Чотироклясову жіночу школу вправ з правом прилюдности при учительській семинарії. Школа та є поміщена тепер при вул. Длугоша ч. 17. Вона приготовляе ученицї до виділової школи, зглядно до гімназийних наук Такі три школи жіночі удержуе У. П Т. в осередку міста Львова. Крім того удержують поодинокі Кружки Товариства для потреб українського населеня на передмістях Львова отсі чотири народні школи: 4. Кружок У. П. Т. ім. Бориса Грінченка удержуе мішану чотироклясову школу тогож імени при вул. Городецькій ч. 95; в сім шкільнім році є 326 дітий, а 7 відділів! 5. Кружок ім. Короля Данила удержуе мішану чотироклясову школу тогож імени при вул. Жовківській ч 62; дітий 212 в 4 відділах. Деякі відділи переповнені, а на зи наєм більшого поміщеня ані на опал фондів нема! 6. Кружок У. П. Т. ім. Князя Льва удержуе поки що дві кляси мішаної чотироклясової народної школи тогож імени, від минувшого шкільного року почавши для українського населеня личаківської дільниці при вул. Клушинській ч. 5 Сего року є в тій школі 56 діточок в двох клясах. 7. Кружок У. П. С. ім. Т. Шевченка удержуе від минувшого шкільного року дві кляси хлопячої чотироклясової школи ім. Т. Шевченка для українського населеня стрийського передмістя, при вул. Длугоша ч. 17. Сего року є в тій школі 60 хлопчиків в двох клясах. В сім шкільнім році є у всіх згаданих сімох приватних школах У. П. Т. у Львові 1019 українських дітий, перед війною було їх около 800. Про велике значіне українських шкіл у Львові зайвно й говорити. Який могучий вплив має українська молитва, мова, патріотична деклямація і пісня дитини з української школи на батька і матір, на се має Товариство у Львові тисячні докази! Про те можна впрочім переконатись на шкільних пописах і вечірках діточих. Незрівнану прислугу народови робить кождий, хто наші львівські приватні школи своїми жертвами спомагае. При кінци подаеть ся до відома, що приватні іспити в школі вправ в виділовій і в учительській семинарії будуть відбувати ся 3. лютого від 8 год. рано. Близші інформації уділить радо Дирекція школи.

— **Командант міста Львова ґен. Рімль** прислав нам таке писемо: З нагоди великого нещастя, яке стрінуло в часі Різдва мене і мою родину, завнав я від людности стільки доказів сердечного співчуття, що не можу кождому безпроволочно особисто подякувати. Тож прошу всіх покищо сею дорогою приняти подяку і запевнене, що виявлене співчуте було мені розрадою в моїм терпінню — Рімль, ген. майор.

— **З военного гумору.** Пишуть нам з поля: На далекій Литві побіч фронту чути гук гармат. Офіцир стрічае вояка, нашого галицького селянина. — Що доброго у Вас чувати? — питае. — А, скоро мир буде, пане оберлайтнанти. Вже тичать границю. Не чуете, як там палі забивають? — Ю. Е. О.

— **Зборівський суд.** Агенди ц. к. суду повітового в Зборові перенесено провізорично на ц. к. суд повітовий в Золочеві.

— **Найбливше число „Діла"** появить ся в середу рано, в звичайній порі.

Оповістки.

| **Український Народний Театр тов. „Бесіда"** у Львові. Саля тов. ім. Лисенка, при вулици Шашкевича ч. 5.

В неділю, дня 7 січня „Катаринна" опера на 3 дії, музика Н. Аркаса.

В понеділок, дня 8 січня „Міреле Ефрос", штука з жидівського житя на 5 дій Якова Гордіна.

Второк, дня 9 січня „Ой не ходи Грицю та на вечерниці", нар. драма зі співами і танцями М Старицького.

Нові декорації кисти п. Балька.

Білети скорше набути можна в Народній Торговли.

Початок о год 7. веч. 1—2

| **Д-ра Йосифа Полонського** просять панство Чирнявські з Володимиря Вол. о подане адреси. — О. Н.

| **Всіх учителів і учительки, Українців,** які внесли подане о надане їм постійної посади на основі конкурсу з дня 20. жовтня 1916 р., просимо повідомити нас негайно карткою: 1) коли і куди вислали подане: чи до Ради шкільної окружної, чи до Ради шкільної краєвої; 2) о котру посаду (при котрій школі) просять; 3) також по змозі коротко подати перебіг відбутої вже служби (головно літа служби) і кваліфікацію (студії, іспити). Не маємо надії, щоби ми могли своїм Вповажненим Товаришам і Товаришкам помогти богато, але хочемо мати також матеріял до статистики українського учительства. — „Взаїмна Поміч учительська". Адр.: Львів, вул. Мохнацького ч. 12. 3—3

| **В дівочій гімназії СС. Василіянок у Львові** відбудуть ся приватні іспити до всіх класс 26. і 27. січня. — Дирекція. 16. 1—2

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ:

австро-угорського генерального штабу

з 5. січня 1917.

Війна на Сході.

В Добруджі союзні війска посувають ся вперед на Браїлу і Галач. На південь і півд. захід від Латінул над рікою Бузею союзні війска проломили ворожі лінії. Піймано 1.400 бранців. Коло Ромунічень німецькі полки здобули кілька місцевостий. В горах на півн. захід від Одобешті відкинули ми ворога в кількох гірських становищ. Також на схід від Нагрілешті коло Савої і Гаїї поступили наші поступи вперед. Між Дорна Ватрою і Чоканем сильна російська діяльність звідна. Ворожі відділи скрізь відперто. Дальше на північ у наших війск не було нічого важного.

Війна в Італіею і на Балкані.

Без зміни.

Заст. шефа ген. штабу ф. Гецер.

німецького генерального штабу

5. січня 1916.

Західний терен війни.

Боєва діяльність артилерії з приводу злої погоди держала ся по найбільшій части в уложованих границях. На кількох відтинках фронту малі виправи патруль мали корисний успіх. Групи військ баварського наступника престола Рупрехта відділи альтенбурського полку піхоти ч. 153 вдерли ся нині рано аж до четвертого рова неприятеля на східнім краю Loos, здобули Англійцям при вищуваню й висаджуваню в воздух кількох підкопів кріваві втрати і вернули з 51 полоненими.

Східний терен війни.

Фронт кн. Баварського: Між побережем і Фрідріхштатом від часу до часу сильна огнева боротьба. Російські баталіони зватакували нині рано части наших становищ. Бої ще йдуть. Крім того Росіяни, вуживаючи великий материял людський і муніції, зватакували видерті їм острів на північний захід від Двінска.

Фронт військ генерала полковника архикняза Иосифа: Над Золотою Вистрицею був сильний огонь артилерії. Наступи російських компаній і видніших відділів між Цоканешті і Дорною Ватрею не вдали ся, при чім неприятель поніс важкі втрати. Німецькі й австро-угорські війска, які борють ся під командою генерала піхоти Герока в Семигородських горах і в горах між східною границею Семигороду і низиною Серету, також вчера вискали на терені. Зі здобутих позицій приведено кількасот полонених.

Група військ Макензена: В горах на північний захід від Одобені віртемберський гірський баталіон і стрільці ганноверські, мекленбурські і ганноверські здобули приступом кілька укріплених гірських становищ В відтинку Рімнікул Сарат західно пруський полк піхоти німецького ордену ч. 152 здобув приступом Слобозію і Ротешті. На південь від Бувею німецькі дивізії з приділеними до них австро-угорськими баталіонами проломили російське становище примістка Браїли. В завзятій боротьбі серед домів взято Гургуреті і Романул. В руках побідників остало 1.400 полонених і 6 машинових карабінів На правім березі Дунаю німецькі й болгарські війска пруть наперед на Браїлу і Галац.

Македонський фронт: Нічого важного.

Перший генеральний квартирмайстер Людендорф.

Браїла взята.

Бюро Вольфа оголошуе отсей комунікат: Головне торговельне місто у Великій Вошині, Браїла, занята військами німецькими і болгарськими.

Добруджа зовсім очищена від ворога.

Домагайте ся „Діла" в усіх публичних льокалях!

НА „НОВИЙ РІК"

Найкрасшим подарунком є добра книжка.

КНИГАРНЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА

має на складі великий вибір ріжнородних гарних українських книжок для ріжного стану й віку.

ДЛЯ ДІТИЙ і МОЛОДІЖИ маємо популярні видання Укр. Товариства Педагогічного, Видавничої Спілки, Лану, Оренштайна й инших, як на примір „Робінзон Крузо" К 2·10 опр., К 1·50 брош. **Івана Франка** „Коли ще звірі говорили" К 1·10 опр. і 80 с. брош., „Абу Касимові каппі" опр. 90 с. брош. 60 с. „Лис Микита К 1·80 опр. К 1·40 бр. Байки: Глібова 30 с. опр., 10 с. бр., Грінченка К 1·— бр. Стефана Ковалева „Щаслива бабуня" К 2·30, „Чародійна скрипка К 1·60, Казки Гауфа 70 с. „Тисяч і одна ніч" в 4 частях К 6·60 і богато инших.

ДЛЯ ВІЙСКОВИХ і інтелігенці поручаємо великий вибір книжок у чужих мовах, а також видання всіх теперішних видавництв **Союза Визволеня України, Загальної Української Ради, Української Культурної Ради Боєвої Управи й ин.**

З'осібна поручаємо богатий вибір творів з українського красного письменства передовсім „Кобзар" Т. Шевченка у ріжних виданях — Наук. Тов. ім. Шевченка (2 томи під редакцією д-р Івана Франка) К 8·— опр., К 6·— брош. офорт Кобзаръ Т. Шевченка фототипія І. видання з 1840 р. К 1·40, 1-томове під редакцією В. Доманецького опр. К 12·—, бр. 8·50.

Артистична творчість великого кобзаря представлена в новійшім виданю Наук. Т-ва ім. Шевченка під ред. О. Новіцького „Т. Шевченко яко маляр" К 6·— опр., К 5·— брош.

Про Шевченка, яко поета докладну студію дав проф. А. Ейсен, член комітету Нобля „Taras Schewtschenko" К 8·— опр. К 6·— брош.

Позатим поручаємо українську антольогію „Розвага" К 7·50 опр. і К 5·50 брош. **Твори Руданського** 7 томів в виданю Наук. Т-ва ім. Шевченка К 9·—. **Грінченка** „На роспутї" К 1·—. Оповідання К 1·—, „Під хмарним небом" К 2·50 опр., Твори Осипа Федьковича у вид. Наук. Т-ва ім. Шевченка Т. І. Поезії К 7·20 в півшкірці, К 6·80 в полотні, К 6·— бр. Т. ІІ. Повісти й оповідання в півшкірку К 5·20, в полотні К 4·80, в брош. К 4·—. Т. ІІІ. Драми опр. в півшкір. К 4·20, в полот. К 3·80, брош. К 3·—. „Лесї Українки Думи і мрії" К 2·—. **Івана Нечуя Левицького** „Хмари" опр. К 5·—. „Україні" Збірник поезій **В. Самійленка**, з повістий **А. Чайковського** „З ласки родини" в 3ох томах К 3·—, „Віддячив ся" К 2·— опр., К 1·60 брош. „Козацька помста" К 1·20 опр. 80 с. брош. Панаса Мирного „Серед степів" К 3·— опр., „Лихі люди" К 1·40 опр., „Морозенко" 90 с. опр. **В. Винничинка** Повісти й оповідання К 3·—. **Кобилянської** „В неділю рано зїле копала" К 3·84 опр., К 2·24 брош. „До сьвіта" К 2·80 опр. „Покора" К 1·40 опр. **Коцюбинського** „В путах шайтана й инші оповідання К 1·60, „По людському" К 2·—, „Поєдинок і инші оповідання" К 2·—, „У грішний сьвіт" К 2·—, „Дебгот" К 2·64. **М. Яцкова** „В царстві сатани" К 1·60, „Огні горять" 2·50. **Василя Стефаника** „Моє слово" К 4·— й инших укр. письменників, а також цїлий ряд перекладів із чужих мов. Шекспіра 12 книжок по зниженій цїні К 14·—, Байрона Чальд — „Гарольдова мандрівка" К 1·80, „Кіплінга оповідання" К 1·80, Антона Сінклєра „Герой капітału" К 1·30, М. Твайна „Пригоди Тома Сойра" К 3·—, **Золї** „Жерміналь" К 6·—, Гайного „Подорож на Гарц" К 1·20, „Фльорентийські ночи" К 1·40, Гамсуна „Голод" К 2·20. **Лагерлєф** „Королева півночи" К 2·24. Толстоя „Відродженє" в трох томах К 3·60.

Надто цїкава книжка Кимана „Сибір" — нариси політичного російського заслання й каторги К 2·40 брош.

ДЛЯ ДУХОВЕНСТВА маємо єврейські молитвенники в шкірцї К 10·—, требники К 6·— й богато инших книжок релїгійного змісту.

Позатим у Книгарни можна дістати великий вибір молитвенників для селян і жовнїрів, колядок у ріжних виданях і

- - - КАЛЄНДАРІВ на рік 1917 - - -

книжки господарського змісту, усякого рода нот, а також усякі укр. часописи.

На порто просимо долучити 1 К., а на Feldpost-и 2 К. (само полотно коштує 1 К.)

Замовленя з поля і провінції виконують ся точно й безпроволочно. Адресувати:

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10. IV 3—3

Без операції радикальна помич для найбільш застарілих і найнебезпечнійших тєрпінь проциклини. — Прошу жадати ново виданої брошури даром і оплатно від спеціяліста патентованих бандажів на процуклину **М. ФРАЙЛІХА**, Львів, вул. Городецька 35, у власнім домі 34 1—3

ОСЕЛЇ — для інвалїдів У. С. С. — **Маківка** організує краєве Товариство стоваришене заревстроване з трикратною порукою. — Хто уважає своїм обовязком причинити ся до облекшення незавидної долї наших героїв-немічників, — сей вступить — в члени — Товариства **МАКІВКА** і зложить безпроволочно на удїл десять корон і на вписове одну корону. — Приймаємо також дрібні одноразові жертви. — Гроші належить посилати на адресу: **Товариство МАКІВКА в Новім Санчи** 33 1—10

Небувале!

На днях появить ся

в українській мові

„Тижневий Календар" на 1917.

Всї відчували брак такого календаря; наші українські інституції, адвокатські і нотаріяльні бюра, Високопреподобне Духовеньство, Лїкарі, Адвокати, Учительство.

ФОРМА — ПРАКТИЧНА

дасть ся уставити на бюрку або повісити на стїнї.

Вільне місце на записки — має кождий день.

Цїна дуже приступна 1·60 сот.

Замовляти: *Д-р Григорій Сайк Львів, Ринок 10.*

Без попереднього надісланя гроший не приймаємо замовленя. 12 2—?

Хто знав би де находять ся Анна Туранська, Антін Миколів і Никола Миколів з Богатковець, повіт Підгайці, вволить ласкаво донести до уряду парохіяльного в Гійску, почта Добромиль. 29 2—2

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Косцюшки ч. 2.

Приймає і виплачує щадничі вкладки щодо во згодинах урядових. Вкладки опроцентовує на 4%, починаючи вже від слїдуючого дня по дни вложеня аж до послїдного дня перед днем відобран

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна вкладати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці"

Удїляє позичок: а) гіпотечних платних на річними амортизаційними ратами на протяг від 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на есконт векслїв. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро

Посередничить у внесенню позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків удїляє канцелярія „Руської Щадниці" ул. Косцюшка. Народний Дім І. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. кромі неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці" затвердженого через п. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишлї надають ся до льокації пупілярних, фондаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 4 ?

ЦИБУЛЮ КОШАМИ

від 50—60 кг по цїні К 1·— за 1 кг висилає на провінцію

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарсько-торговельних Спілок у Львові, Зїморовича 20.

VI.Б 2—2

1917 Календарі 1917

вже вийшли і розсилаємо

Інформаційний для родин. Богато інформацій військових. Права родин покликаних до війска, пашпорта, комітети і т. п. Цїна 30 сот.

Жовнярський. Права У. С. С. і жовнїрів. Жарти, Співанки, Записки і т. п. Цїна 20 сот.

Шкільний для молодїжи всїх шкіл. Студенцкі записки, інформації і т. п. Цїна 20 сот.

У всїх календарцях нові тарифи почтові, стемплеві, міри і ваги, гроші і т. п.

Додаток: На кождих 10 шт. додаток 2 шт., на 100 шт. дод 25 шт., на 500 додат. 150 шт. — Висилка за готівку або в марках з гори. На пересилку просить ся залучити відповідну квоту.

Гроші з замовленем висилає ся до: 27 6-?

А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ

1917 Львів, Карлінського ч. 19. 1917

Половина накладу

КАЛЕНДАРЯ „ПРОСВІТИ"

на рік 1917

вже розійшла ся.

Радимо проте свішити ся із замовленями, бо наклад сього року не великий.

Календар представляє ся дуже поважно.

Продає ся тільки за готівку по цїні 2 кор. 50 сот. (для членів, що вложили вкладку лише 2 кор.). На порто звичайне треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

В комісе не дає ся, на посліплатою не висилає ся.

Замовленя і гроші слати на адресу

КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА".

Львів. Ринок ч. 10.

V.A 6—7

Друкуєть ся
- і з початком січня 1917 року -
появить ся

Стрілецький КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ

ПРОПАМЯТНА КНИГА

УКРАЇНСЬКОГО СІЧОВОГО ВІЙСКА!

810 3—4

Ціна богатої змістом і картинами книжки велик. формату на прегарнім (євангельськім) папері 15 арк. друку **4·55 К з пересилкою.** Гроші просить ся висилати на адресу укладчика: Львів — вул. Куркова ч. 11. — Підхор. УСС. М. Голубець.

Без грошей не висилаєть ся! В книгарнях, коштувати-ме „Стрілецький Календар-Альманах" **5 К** без пересилки.

Кождий

научить ся говорити по німецьки з книжки п. з.

Підручник до науки німецької мови

зладив Ю. РУДНИЦЬКИЙ.

Підручник сей видало Товариство „Просвіта", а обіймає він 240 стор. друку до гідного формату.

Один прим. коштує 3 кор. 50 сот. брош., а оправл. в полотно з витисками 6 кор. 50 с. На почтову пересилку треба долучити 55 с.

Висилає ся тільки за готівку.

Замовленя слати на адресу:

КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА"

Львів, ринок ч. 10. VB 5—?

Одинокe українське

Тов. взаїмних обезпечень на житє і рент.

II. **„КАРПАТІЯ"** 2—?

Почесний президент Його Ексцеленція митрополит граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через се усе виски припадають самим членам.

Ручить вже по трех літах неоспоримість і вже палість обезпеченя.

Призвае по трех літах право викупу, а також вже по трех літах удїлює позички на низькі відсотки.

У всіх справах звертати ся на адресу:

ЛЬВІВ, — вулиця Руська ч. 18.

Години урядові: від 8. до 2.

Відрівний денний (блёчковий)

КАЛЄНДАР на рік 1917.

Ціна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівка.

А. Окпиш, Львів, Кадецька 4. 13 3—20

КОНЮШИНУ на насінє

на весну 1917 р належить вже замовляти, бо слідно великий брак сего насіня. Ціна після максимальної тарифи виносить до К 555·— за 100 кг. Кружки і Філії Т-ва „Сільський Господар" та господарсько торговельні спілки повинні вже тепер збирати і надсилати задатковані і вірні замовленя на повні сотнарі, щоби Союз міг забезпечити доставу цілого запотребованя конюшини, бо о товари дуже трудно.

КРАЄВИЙ СОЮЗ
Господарсько-торговельних Спілок
у Львові, Зіморовича 20.
VIB 2—2

КОНКУРС.

Отсим оголошуєть ся конкурс:

1. На одну стипендію ім. **ЯКОВА ГОЛОВАЦЬКОГО** у висоті 250 корон річно для ученика (ниці) середних і висших шкіл, спорідненого (ної) з родинами Головацьких і Бучинських, а в недостачі такого (-ої) для ученика (ниці) визначного (-ої) у науці ученика (ниці) української народности. Подання, у документовані останним шкільним свідоцтвом і метрикою і евент. иншим доказом спорідненя, вносити треба до Виділу Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, вул. Чарнецького 26. найдальше до 10. лютого 1917.
2. На кілька звоpотних одноразових стипендийних запомог з фонду **о. БОНЧАКОВСЬКОГО** для студентів університету української народности. Термін до вношення подань як висше.

Львів, дня 2. січня 1917. 24 2—3

Виділ Наукового Товариства ім. Шевченка.

Купуйте і замовляйте!

Календарець „РУСАЛКА"

Ціна: штука 30 сот. (почт. 35 сот.)

10	штук з почт. оплатою К	3·00
25	„ „ „ „	7·20
50	„ „ „ „	13·50
100	„ „ „ „	25·00

Від 25—100 шт. поручено (рекомендовано).

Вже продає ся відрівний календар на р. 1917. Ціна 1·20 К., з пересилкою 1·50 К.

15—15 Замовленя приймає: 740

А. ОКПИШ, Львів, Кадецка ч. 4.

Календарець на 1917 р. РУСАЛКА

Ціна з пересилкою 1·50 К. Замовленя просимо слати на адресу: А. Окпиш, Львів, Кадецка ч. 4.

Адольф Гельцель

Львів, ул. Рутовського ч. 22.

Дім комісово-торговельний

для

промислу паперового і ґрафічного

поручає

найріжноріднійші роди паперу і артикули з области друкарства.

26 1—1

Відповідає за редакцію **Д-р Василь Панейко.** З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 6. (1933) Львів, середа 10. січня (28 грудня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. ощадн. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно	2·70 К.
квартально	8·— „
піврічно	16·— „
цілорічно	32·— „

у Львові (без достави):

місячно	2·40 К.
квартально	7·— „
піврічно	14·— „
цілорічно	28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчання і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошеня за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Російська Україна в 1916 році.

Статя з кругів С. В. У.

Гірко помилили ся ті російські політики, які чесили, що репресаліями можна загнати українство до гробу. Не задоволяючи ся повною невдачею довголітних переслідувань українського руху, котрі в великій мірі здіквідувала революція 1905—6 років, задумало петербурське правительство скористати з війни, щоб одним махом убити українство. Як відомо, з вибухом війни всі українські періодичні видавництва були спинені, інституції здебільшого замкнені й цілий ряд українських діячів повандрував на заслане. Попав ся туди згодом також проф. М. Грушевський, котрого зараз по приїзді зза кордону до Київа схоплено й посаджено у Лук'янівську тюрму, звідки по довгім сиджению післано на заслане в північні губернії.

Українську літературу піддано суворій цензурі. Особливо остро поставило ся до неї київське генерал-губернаторство, в межах котрого між иншими скорпіонами, вимереними проти українства, заборонено „на час війни" навіть українську правопись і наказано уживати офіціяльної російської правописи.

Туманну політику нищеня українства пенесла російська „визволька" армія в окуповану Галичину та Буковину. Давно вже Росіяне мріли „прибрать к рукам" українські землі Австрії, щоб знищити тим „мазепинське гніздо" й забезпечити ся від української „заразы". Зараз по окупації в занятих землях проголошено смерть українству — заборонено українське слово, закрито українські школи й инші численні національні українські інституції, обявлено грекокатолицьку релігію вона законом. Почали ся ревізії, арешти й заслання місцевих українських діячів з митр. Андрієм Шептицьким на чолі.

І якийсь короткий, дуже короткий час російські централісти могли дійсно тішити ся й радіти з своєї політики, опинивши ся як казковий каліф на годину панами цілої української території.

Прилім під Горлицями відновив українське життє в відбитій частині Галичині й дав змогу — на жаль дуже мінімальну — проявити ся йому навіть у завойованій частині Волині. Не міг він очевидно позістати без впливу й на російській Україні. Побитому правительству годі було держати ся так простолінійно нахабно, як у початку, навіть в українській справі. При всіх инших грісах довело ся ставати перед судом публичної опінії. й за антиукраїнську політику в Галичині й Буковині й у себе дома.

Внутрішні клопоти державні й трудности, які чим раз далі усклядняли ся, також сприяли тому, що українська справа вибивала ся на верх і ставала на чергу дня.

Минулий рік приніс нам пару фактів, що дуже виразно свідчили про се, — згадаємо напр. заяву міністра нар. просвіти гр. Ігнатєва в справі української гімназії, а також дозвіл на українські школи в окупованій частині Галичини. Хоч як незначні вони, все ж безперечно симптоматичні. І не дивно, що їх так скваплно поспішила відмітити німецька преса, в котрій перех тим можна було спостерегти деяке недовір'я до сили, а то й до самої навіть можливости українського руху в Росії, спричинене очевидно тим психольогічним поворотом, який викликала ся довга війна — безнадійністю що до розгрому Росії, вкупі з другорядними моментами, які неважили при сім, —

і власним слабим знайомством з Україною і українським житем.

Сі факти показали, що українська справа в Росії дійсно істнує, що українське громадянство не міт і не фантазія „купки емігрантів революціонерів" в Росії, як його старала ся представити, з цілю обезцінити живу діяльність російських Українців на европейськім грунті (спеціяльно роботу Союза В. У), всякі наші говорили, і як дехто з політиків і учених в Австро Угорщині і Німеччині готов був вірити, вбаламучені сими ворожими нам усилями. Вони відмовляли ся бачити на російській Україні живі і творчі національно українські сили тому тільки, що там нема, мовляв, тепер, у военні часи, жадного національно революційного руху. Чому ж нема — запитувано Українців — повстання на Україні? — не турбуючи ся ані тим, що неможливість його саме в часі війни, коли територію України перетягають мілїонові армії і коли всі молоді люди у війску, сама собою очевидна, ані не бентежачи ся відсутністю його в російській Польщі.

В своїм часі ми вказували, що українське громадянство живе й проявляє себе, в залежности від стану й віку. Заборони, які впали в вибухом війни, не зломили його. Молодіж увесь час була настроєна досить радикально, що дуже яскраво виявляло ся в видаваню ріжного рода нелегальних часописий і відозв, у яких протестовано проти насильств російської політики в Галичині й Буковині, а особливо в відомій відозві київського студентства в нагоди святкованя роковин Шевченка в 1915 році.

Старше покоління зуміло поставити нові українські організації: ряд українських шпиталів для жовнірів—у Київі, Москві і Петербурзі, Товариство несеня помочи военним виселенцям і втікачам та взагалі жертвам війни на Україні, беручи рівночасно живу й діяльну участь в місцевих відділах Союза земств і городів, то що.

Мимо всіх заборон дальше істнував український театр, появляли ся час від часу українські книжки й журнали. Цензура на першім або кількох числах спиняла видавництва, але факт виходив ся фактом: українське громадянство домагало ся своєї книжки, своєї часописи. Всі сі форми й факти українського житя були й в минулім році. Завдяки певній полекші цензури вдало ся останніми часами, правда, поза межами України — в Москві поставити видавництво часописи (тижневник „Промінь"), а в ряді виданих в 1916 р. українських книжок можна відмітити кілька високої вартости (напр. другу частину VIII. тому великої історії України проф. Грушевського і збірник в честь Шевченка, виданий „Українським Науковим Товариством". Та понад усім сим іде на Україні живий рух за українською школою. Від кінця 1915 через увесь 1916 р. можна відмітити цілий ряд ухвал органів міської самоуправи (голсвно земств Полтавщини й Чернигівщини), які домагають ся українізації шкільництва на Україні.

Сі домагання годі поминути мовчки в огляду на склад, характер і значінє міської і земської самоуправи. Вороги української справи не раз люблять пускати кепські дотепи в тім роді, що українство, мовляв, не опираєть ся на державнім елементі, що носителї його, се романтики, — революційна молодіж і взагалі „інтеліґенція". Виступи земств завдають сьому неправду. Адже земства зовсім не радикальні інституції, а навпаки досить умірковані, оперті за цензі, з перевагою дворянства; таким чином їх голос мусить переконать кождого Хому невірного, що українська справа зовсім не якась ліберальна фантазія „відірвани» від реального грунту" людий, а таки дійсно житева річ. З огляду на теперішний склад земств вони, розуміють ся, не можуть занимати дуже радикальної постави в українській справі, але вже й сей однодушний виступ в шкільній справі богато значить, коли вважимо, яке велике принципіяльне значінє має вона для Українців в Росії.

Отже мимо всього — „Ukraina fara da se": безсильні були згнобити її брутальні замахи уряду. Національна українська ідея занадто вже глибоко увійшла в тіло й кров цілого українського громадянства, усіх його станів і верств, щоби бюрократичними укавами й прикавами можна було спинити її розвій. Перед нею у всякім разі велика будучність. Але цілком природно вяжеть ся вона лише з поражкою російського абсолютизму.

І російські Українці в цілого серця бичать собі сей поражки. В супереч більшости інородців у Росії не всолідаризували ся вони з урядом у сій війні, а навпаки заняли непримиримє становище—і в пресі і на полі політики, — що недавно в таким жалем ствердив у одній інтерв'ю в Львовані проф. Мілюков.

Ся поражка мусить нарешті відвалити той камінь, яким привалено українство в російській юрмі народів, і випустити його на вільний і тшрокай шлях розвитку.

Волод. Дорошенко.

Митр. Шептицький в Ярославлї.

Відень 5 січня 1917.

„Русское Слово" з 20. н. ст. грудня, яке нині сюди наспіло, доносить:

„Після внесеня у Держ. Думі в справі унїятського митрополита гр. Шептицького міністерство внутр. справ зарядило переведенє митрополита в Ярославль, де його приміщено в приватнім домі під домовим арештом. Засоби на удержанє митр. Шептицького дає міністерство внутр. справ".

Ф. Н.

Суспільність і університетська молодіж.

З української „Академічної Помочи".

Про університетську молодіж писало ся і пише ся в нас доволі богато. По наших часописях і неперіодичних видавництвах можна подибати статї, дописи, взиви, просьби, ради, вказівки на адресу нашої академічної молодіжи. Бо і якже не писати про неї? Сеж найближша будучність нашого народа! Часто можна почути прилюдні голоси від старших громадян в формі рад і наук, як має сповняти молодіж обовязки, щоби в найближшій будуччині по скінченю студій з набутим знанєм могла віддатись праці для народа.

Не раз і не два молодіж промовляє прилюдно сама про себе до нашої суспільности в формі представленя свого незвичайного матеріяльного положеня, серед якого доводить ся її „студіювати", очевидно в надії на поліпшенє відносин, серед яких відбуває університські науки. А які сї відносини? Ліпше і не згадувати про них. Кождий про се знає. Чимало таких студентів, які „студіювали" і „студіюють" по далеких закутинах, марнують молоді літа, витрачуючи енергію то на лекції по священичих домах, то на громадські писарки, то як „хлопомани", словом, до всего беруть ся, лиш не до науки.

Немало є і таких, які вачинають університетські науки по кільнадцятній перерві, або переривають її по кількох курсах.

Щож сему за причина?

Недостача матеріяльного забезпеченя нашої академічної молодіжи і брак належної помочи старшого громадянства.

Поки ще наш студент в гімназії, опікують ся ним родичі і він кінчить її. По матурі вважають вже родичі в більшій части сина за „пана", бо за вісім літ науки мав він час стати ним, і як часто дість ся, головно з селянськими синами, відмовляють йому помочи, або, як дуже часто лучає ся, родичі не мають звідки удержувати дальше свого сина. „Ти вже по матурі, давай сам собі раду."

Як така самостійність кінчить ся, сказано висше.

А чейже так не повинно бути! Заопікуймо ся як слід нашими академіками, а за належну опіку жадаймо тоді від них солідної науки і праці.

Перед війною старали ся ми про нашу молодіж сяк так. Мала вона дешеве мешканє в Академічнім домі, дешеві обіди в Трудї, а й молодіж сама гуртувала ся в кружки і товариства, щоби помагати собі взаїмно. Було її далеко більше ніж тепер. Ряди її в теперішню хвилю дуже проріджені. Отже тим більше по-

вичаї лежати вам на серці її студії і відносини, серед яких живе. Ачі одної хвилі не сміє тепер тратити академічна молодіж, бо „время люте". По війні треба буде богато рук до праці. Наша національна нива поросла ріжним зілєм, яке як найскорше треба буде вміло виполоти.

Суспільність ради своєї будучности повинна помогти академічній молодіжи. В сей тяжкий час военного лихоліття є такі студенти, які відтяті від родини і дому і здані на власні сили. В голоді і холоді, часто в неопаленій хаті приходить ся їм вчитись. Инші із-за дорожнечі в виїшну пору не розпочинають або переривають студії.

Правда, суспільність обтяжена ріжними важними справами, але і ся повинна лежати нам нам на серці.

Нехай сей клич не промине безслідно. Нехай на нього відгукнуть ся зі всіх усюдів!

Наша інтелігенція, селяни і жовнїри в полі, які вже трийцятий місяць розсіяні, по ріжних краях, повнять тяжкий обовязок, чейже не забудуть за сю немало важну справу і жертвами причинять ся до поліпшеня незавидного положеня нашого студентства!

Жертви просить ся слати на адресу: Земельний Банк Гіпот. у Львові, з дописком — для т-ва „Акад. Поміч."

Воєнні події підчас свят.

Що приносять комунікати з 6., 7. і 8. с. м.

Найважнійшими воєнними подіями в часі від 5. с. м. є здобуте Браїли, занятє Фокшані, яке попередила побідно зломана російська протиофензива, російська офензива в околиці Риги, яку, як звичайно, з успіхом відпирають німецькі війска, і офензивні проби в луку Іпери і на північ від Соммн.

Перегляд воєнних подій на всіх фронтах, зроблений на основі комунікатів з 6., 7. і 8. с. м., представляєть ся так:

Фронт Макензена: Як ми ще вспіли донести в нашім святочнім числі, 5. с. м. занято Браїлу. З заходу впали до сього міста кавалєристи німецькі й болгарські, зі сходу через Дунай німецька й болгарська піхота. Так найважнійше торговельне місто Румунії дістало ся в наші руки. В Добруджі нема вже неприятеля. Галач знаходить ся в сфері нашого огню.

Д. 6. с. м. Росіяни на південний схід від Фокшані пробували на фронті широкім 25 км. широко закроєної контрофензиви, яка мала їм принести пільгу. З початку вдало ся їм в однім місци, на північ від Обілешті, вискати дещо на терені, одначе швидко їх наступ в сім місци спинено. Зрештою поніс неприятель тільки криваві втрати і оставив у наших руках кількасот **полонених.**

Слідуючий день 7. с. м. приніс тут неприятелеви важке поражене, а нам великий успіх, який віддав у наші руки Фокшані. Девята армія, а саме побідні німецькі й австро-угорські війска генералів Крафта фон Дельмензінген і фон Моргена виперли Румунів і Росіян з сильно укріпленого гірського пояса Одобешті в напрямі Путни. Дальше на південь здобуто приступом позицію Мільокеруд, збудовану ще в жовтни і тепер завзято боронену. Прочи сильно за неприятелем, наші війска не позволили йому стати на його другій лінії над каналом між Фокшані і Кераштеа. І се становище наші війска проломили і в дальшім поході дістали ся за гостинець Фокшані—Болетешті. Дня 8 с. м. рано занято Фокшані. За побитими тут Росіянами йде погоня. Зі здобутих укріплень полонено 3 190 жовнїрів, взято три гармати і кільканацять машинових карабінів.

Фронт архикн. Йосифа: На сім фронті ведуть ся весь час успішні бої, які приносять нам ступневі зиски на терені й полонених. Неприятельські протинаступи не мали **успіхів.**

Фронт кн. Леопольда Баварського: В околиці Риги, а саме між побережем і дорогою в Мітави до Риги, розпочали Росіяни 5. с. м. офензиву: На схід від ріки А вдерли ся вони того дня через замерзле багно до нашого становища на ширині, яку займає один багаліон. На всіх инших точках відперто їх. По протинаступі остало в наших руках 900 полонених і кілька машинових карабінів. Наступи менших російських формацій на численних місцях фронту над Двиною і на північ від озера Мядзьол не осягнули нічого.

Також 6. с. м. робили Росіяни в відтинку Мітави сильні атаки які одначе розбили ся з втратами для них. Число полонених зросло на 1.300.

Коло Киселина (на вахід від Луцка) німецька патруля заскочила російську полеву сторожу й полонила її.

Коло Солотвини швидкий прихід наших резерв удержимив напад двох російських компаній на наші забезпечаючі війска.

Дня 7. с. м. великі російські сили знов рушили широким фронтом до наступу на схід від гостинця з Риги до Мітави. Над рікою А вдало ся їм розширити терен, вискапий 5. с. м. Всюди инде відперто їх кріваво.

Дня 8 с. м. на сім відтинку сильна боротьба артилєрії.

З західного терену війни німецький комунікат з 6 с. м. доносить про сильну огневу боротьбу в луку Іпери, по обох боках Соммн, на окремих відтинках в Шампанії і на фронті Мози; комунікат з 7. с. м. — про зломане англійського наступу на південь від Арра, попередженого кількагодинним огневим приготованем; комунікат з 8. с. м. — про значну огневу боротьбу, яка вивязувала ся хвилями на фронті Ізери в луку Іпери і на північ від Соммн.

З італійського фронту ц. і к. комунікати не подають ніяких подій. На маке донськім фронті були тільки дрібнійші бої.

Відокремлене Галичини.

Конституційний субкомітет польського кола скінчив наради.

Як доносять „Polnische Nachrichten", конституційний субкомітет парляментарної комісії польського кола для відокремленя Галичини закінчив 5. с. м. наради, які вели ся під проводом президса кола Білінського від 14. грудня м. р. Комітет радив над конституційною і адміністраційною структурою відокремленої Галичини. В нарадах комітету, якого членами є: представник польських членів палати панів гр. Голуховський і посли Герман, Лео, Дашинський, Гломбінський, Кенязьор і гр. Лясоцкий, брали також участь польський міністер без теки Бобжинський і польські делегати краєвого Виділу Незабітовський і Домбський і запрошені як знавці професори університету пос. Бубек пос. Яворський і Старжинський. При кінци брали участь в нарадах також представники польського епископату рим. кат. архиеп. Більчевський, вірменсько-кат. архиепископ Теодорович і рим.-кат. епископ Пельчар. Що до всіх справ, над якими радив субкомітет, осягнено повну згоду партій.

Тепер мають почати свої праці субкомітети господарський і фінансовий.

Конференція антанту в Римі.

ЛЮГАНО (Аг. Стефанія). Наради міністрів і амбасадорів чотирох держав антанту ведено далі в неділю перед полуднем і по полудни. Пополудневе засідане вакінчило конференцію. Замикаючи наради, союзники знов ствердили свою згоду що до справ, які були на деннім порядку, і рішили ще в більшій мірі перевести з'єдинене своїх зусиль.

ЛЮГАНО (Ткб.) В противенстві до Агенції Стефанія італійські дневники доносять, що військові представники антанту радили в неділю і взяли участь в нічевім засіданю, на якім була присутна місія англійської фльоти. На обіді у Боселія взяли участь крім членів конференції також дипльоматичні представники Японії, Румунії, Сербії, Бельгії й Португалії, а також члени італійського кабінету. Перед обідом французький міністер війни припняв особисто французькі военні хрести італійським міністрам війни і мар. марки і шефови генерального штабу Кадорні. Боселі виголосив тост, на який відповів Бріян. Оба висловили надію побіди. По обіді конферував Бріян знов з Сараїм. Вечером учасники англійські з Лойдом Джорджем, французькі і російські від'їхали. Ніхто з представників не зложив відвідин в Ватикані. Сарай від'їхав знов до Солуня. Лойд Джордж телеграфував до головної італійської кватири, що конференційні праці примушують його відложити повитане італійського короля на фронті серед війск до иншої швидкої нагоди.

Державна Рада в Варшаві.

Як доносить „Deutsche Warschauer Zeitung", в сих днях має бути оголошений склад Державної Ради в Варшаві і скликане її.

Варшавський правник Стан. Буковецький виробив проект регуляміну Ради, на який згодили ся будучі члени Ради.

Рада має функціонувати „in pleno", або через свої органи якими є департаменти, виконуючий виділ, військовий комітет, приготовляючі комісії і місцеві комісарі.

Департаментів має бути сім: фінансів, внутрішних справ, господарства і загального добробуту, судівництва, віроісповідань і просвіти, загальних справ, війни. Мають вони задачі аналогічні до задач міністерств в зорганізованих державах.

Виконуючий виділ є начальним органом департаментів і складаєть ся з коронного маршалка і 6 директорів цивільних департаментів. Один з сих директорів є віцемаршалком.

Коронний маршалок має провід на зборах виконуючого виділу, на зборах повної Ради і в військовім комітеті. До часу вибору пануючого або регента є він начальним представником польської державної власти, яку репрезентує як внутрі держави, так і супроти инших держав.

„Генеральна офензива осередних держав"?

АМСТЕРДАМ. (Тел. прив.) Голандські часописи доносять з Риму, що причина скликання наради антанту до Риму лежала в побоюваню антанту перед можливістю генеральної офензиви осередних держав на всіх фронтах.

Залишене солунської виправи?

ЛЮГАНО (Прив.) Туринська „Stampa" зазначує, що антант постановив залишити солунську виправу. Потвердженя сеї вістки досі нема.

Воєнні прикази монархів центральних держав.

Його ц. і к. апостольська Величність цісар Карло зволив вселаскавійше видати до армії і фльоти воєнний приказ, в якім повідомляє свою оружну силу, що неприятельські держави відкинули мирове предложене, і взиває її до дальшої боротьби. Приказ носить дату 6. с. м.

Подібний приказ з датою 5 с. м. видав цісар Вільгельм до армії і фльоти Німеччини.

Відступ Росіян за Прут?

З Люгана доносять, що італійська преса дуже живо займаєть ся упадком Браїли, оцінюючи положене песимістично. „Corriere della Sera" думає, що Росіяни мусіти мутъ подати ся нова лінію Прута.

Новинки.

Львів, 9. січня 1917.

— **Третий заступник правит. комісаря м. Львова** Ц. к. намісництво в порозумінню з Краєвим Виділом іменувало б. віцепрезидента м. Львова д-ра Филипа Шляйхера третим заступником правительственного комісаря м. Львова. Становище першого заступника призначене, як відомо, неприсутному б. віцепрезидентови Рутовському, як другий заступник урядує проф. Фідлер.

— **Уступленє ґенерал ад'ютанта Больфраса.** Як довідуємо ся з цісарського відручного письма з 3. с. м., ц. і к. ґенерал-адютант ґенерал полковник Больфрас звільнений на власну просьбу з свого ставовища, на якім оставав 27 літ. Цісарське письмо висловляє йому подяку і дозволяє носити дальше мундур ґенерал ад'ютанта.

— **Половина і чвертки двокоронівок.** Дирекція австро-угорського Банку оголошує, що половини і чвертки двокоронівок можна вимінятя в банкових касах без ніякого відтягненя (за повну вартість) тільки до 31. с. м. Опісля будуть відтягані при тяжкім кошти вибитя, як се в свій час оголошувано.

— **Українська колєда на чужині.** З Оломуниа пишуть нам: Дня 25. грудня в день лат. Різдва устроїла ц. к. команда тут. шпиталя кр. оборони для ранених і недужих жовнїрів святочну ялинку. В торжестві взяли в. м. участь: місцевий комендант ген.-м. Шрайтер ф Шварценфельд з офіц. корпусом, архиепископ Оломуниа бар. Скрбенський, репрезентації міської ради, Червоного Хреста і ин. В програму входили промови коменданта Штрайтера і кн. архиепископа Скрбенського, далі колядки та сольоспіви на релігійні теми, виконані хором жіночим та мужеським квартетом, зложеним з самих-же недужих жовнїрів інтеліґентів. Співано колядки німецькі чеські, одну польську та одну українську, а саме: „Нова радість стала" в укладі однор. дворов. п. Івана Левицького, яка в усіх точках програми викликала найглибше вражінє та своєю дивно тужливою мельодією серед загальної радости зворушила до сліз не лиш бідних українських жовнїрів, пригадуючи їм рідну стріху на далекій чужині, але й чужу нам чеську та німецьку публику. Велике заінтересова-

РОМАН ЗУБИК — НАЙДЕШЕВШИЙ МАҐАЗИН ВЛАВАТНИЙ — ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЗИМОВИХ МАТЕРІЙ! Львів, ул. Галицька ч. 16. 11-9-10

ве нашою піснею і її автором виявив кн. архиєпископ Скрбенський, комендант ген. м. фон Шварценфельд і ін. достойники, які по черзі приступали до автора, ґратулювали йому композиторського таланту та знаменитого виведення, а кн. архиєпископ взяв собі на памятку текст і партитуру нашої коляди. Кардинал архиєпископ, який є великим знавцем музики, признав композиторови в довшій розмові визначний музичний талант, а навіть запропонував йому місце в празькій консерваторії для укінченя музичного образованя. В дальшій розмові виявив кард. архиєпископ обзнакомленє також з нашою музикою та предсказав її велику будучність, але й довсім слушно висказав погляд, що у нас не один великий талант (от, хочби й в сім випадку) марнує ся. Вкінці в признаню для нашої пісні запрошено п. Лев. до участи з укр. репертуаром в великім чеськім концерті, який відбудеть ся тут в січни 1917 р. Ось так скром не військове торжество сталось мимохіть духовим пиром укр. пісні на чужині. — Др О. Г.

— **Відзначене Українців.** Лицарський хрест ордеру Франца Йосифа з военною декоргцією одержав о. Теофіль Гординський, гр. кат. полевий курат. Військову медаль заслуги „Signum laudis" дістали: офіцири полку У. С. С Омелян Лесняк і Теодор Рожанковський, ц. і к. надпоручники в резерві Кость Цуроковський і Михайло Качковський, ц. к. поручники в резерві: Володимир Тимцюрак, Ярослав Данилюк Степан Бродак та надпоручники авдитори: д р Роман Ковшевич, Степан Соломяний і Дмитро Байрак. Золотим хрестом заслуги наділені: офіцир полку У. С. С Антін Ос Семенюк та санітарний хорунжий Степан Кметик. Срібним хрестом заслуги наділені фельфеблі: Володимир Пик, д-р Денис Лукіянович, та У. С. С. Петро Постолюк.

— **„Кружок Земляків" у Відни повідомляє,** що найблизші товариські сходини будуть в льокали ресторану Tischler a I Schaufleig 6 дня 13 с. м. о годині 8 вечером. Дальші товариські сходини відбувати муть ся в тім самім льокали і о тій самій порі в суботу по першім і по пятнайцятім кождого місяця

ОПОВІСТКИ.

| **З львівського „Бояна".** Проби мішаного хору на „Маланчин Вечір" відбудуть ся в середу дня 10. і в пятницю дня 12. січня о год. 6½ вечером в малій салі муз тов. ім. Лисенка вул. Шашкевича ч. 5, III п Просить ся всіх співаків як найчисленнійше явити ся. 38 1—1

| **Отсим подаємо до відома** П Т. наших вкладчиків, що від 1. січня 1917 знижуємо сторопу процентоу від всіх вкладок з 4% на 3½%, з тим, що і на дальше як і перед тим рентовий податок мимо державної підвишки будемо оплачувати з власних фондів. — Повітове товариство господарсько-кредитове „Віра", стов. зар. з обм порукою в Жовкві. 37 1—1

† ПОМЕРЛИ:

Іванна Кяиментина з Вінтоняків Сахнова, жена о. Теодора, гр. кат. пароха в Лагодові, пов. Перемишлянн, померла по тяжкій і довгій недузі 26 грудня м. р. в 43 році життя, осиротивши мужа й шестеро дрібних дітий. Похорон відбув ся 28 грудня тогож року при величезній здвизі місцевого населеня. Покійна перебула наізд без мужа з шести дрібними дітьми і се власне вломило її підкопане вже й так важкою працею і злиднями здоровле, до якого вже не вернула Чим була Покійна для жіноцтва в своїм елі, про се найгарнійше свідчить загальний жаль і серлечний плач зібраного на похороні народу. Праця тай всідякі злидні священичого життя ии невеликій, з матеріяльного боку лнвій парохії при численних дітях, а наконець горе війни — загнали покійну в могилу. В. ій п.!

Перевертні на чатах.

Відень, 3 січня 1916.

Майже в кождій російській національстичній часописи сидить надворний „русский изъ Галиціи", котрий уважаєть ся „спеціялістом від австрійських справ" а в першій лінії нюхтить „мавепинську" небезпеку та при кождій стрічній нагоді б'є на тривогу, щоб часом Росія не розпалась через українську інтригу Оттак ще недавно перший підняв лямент в Київі з приводу заяви гр. Ігнатева про українські гімназії таки один з галицьких „земляків", що колись в краю завнавав великої ласки у польських колях торів, поки не подав ся в обійми арх. Евлогія.

Останний розпорядок про заводженє народних шкіл в Галичині й Буковині з місцевими викладовими мовами збентежив знов д. Д(имитрія) В(ергуна) і він від всіх, „хто мусів болїти над тим, що діяло ся у нововизволеним краю за попереднього генерал губернатора гр. Ю. Бобрінського" (не вже се натяк на демаскованє Дудикевичівців „Львовенним Словом"?) заявляє в „Нов. Времени", що вправді науковану місцевими мовами — мовляв — годі що небудь звкинути зі становища лібералізму, та справа ся вимагає незвичайної обережности. „Обережність" ся має після інтенцій „русского" з під Городка довести до того, щоб українській дітворі не дозволено вчитись рідною мовою. „До 1895 р. — пише Д. В. — по всіх школах східної Галичини навчано місцевої галицько руської мови після підручників, владжених етимологічною правописю, яка приближувала місцеве наріче до літературної російської мови. В 1895 р. ті учебники прогнано насильно з місцевих шкіл та постепенно замінено новими, владженими фонетичною правописю в т. зв. (!) українській мові. Для її укріпленя тодішний галицький намісних гр. Казимир Бадені з-мовив з Київа пресловутого сепаратиста проф Михайла Грушевського". Г. Димитрій, пустивши по дорові кольочку в бік проф. Грушевського, витає й польські і жидівські школи, тільки дре землю проти української мови, маючи на меті ушасливити дітвору нашу одним — „етимологическимъ правописаніемъ". Алеж страшний сон, г. Димитрій, як каже російська приповідка, та милости вий Бог...

Щоб не робити кривди Вергуновій чуйности на послугах Росії, слід згадати ще один його подвиг. Дня 8. грудня відбував ся в Петербурзі в клюбі громадянських діячів черговий чайний всеславянський вечір. До речі слід згадати, що за добрих часів „всеславяни" укладали нову карту Европи при ситних обідах і обильних напитках, та часи стали погані, богатші всеславяни розбрелись і так прийшло ся обходити одним чайком. На отсім то чайнім вечері порушив справу митрополита Шептицького посол В Лашкевич, котрий при своїй приналежности до кадетів всеж таки чує слабість до галицьких „русских". Та пропозиція його, очевидно звернена проти безправного трактованя митрополита, викликала — як замічує „Нов. Время" (ч. 14630) — бурю негодованя. Слово забрав в тій мить Д Вергун та став змальовувати митр. Шептицького як єзуіта, який заподіяв величезного лиха Галичині. Для скріпленя настрою прочитала безпосередно по сім К. Браніцка поему про повстріл „карпаторусского" священика за його вірність „російській ідеї", що мало очевидно піти також на рахунок митр. Шептицького якому галицькі переверетні разом з урав закидають у пресі арештованя русофілів, не спинюючись навіть перед протиставленєм його ролі в сій справі супроти арх. Більчевского і Теодор в-ча!...

Резолюції в справі митр. Шептицького на сім чайнім вечері не рішено ніякої. Всеж таки виступ Вергуна проти митр. Шептицького, держаного протизаконно в монастирській тюрмі, незвичайно характеристичний для безтямної люти і мстивости перевертнів.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ:

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з 9. січня 1917.

Війна на Сході.

В области на південний схід від Фокшані відкинено неприятеля аж до уста ріки Рмнік Сарат. Австро угорські і німецькі війська, яким неприятель уляг в битві коло Фокшані, виганяючи побіду, дотерли до Путни, на якої лівім березі Росіяни, здаєть ся, стають вновь до бою. В останних днях втратили Росіяни полонених 99 офіцирів і 5400 жовнірів 3 гармати і 10 машинових карабінів На південним крилі фронту архиєн. Й сифа війска генерала-поручника фон Руіц вибороли коло Ірешті і Кампуріте в трудним терені, при нігу й морозі дальші посуупи. Зрештою на східнім фронті австро-угорських війск не стало ся нічого важного.

Війна з Італією і на Балкані.

Положене незмінене.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

9. січня 1916.

Західний терен війни.

При добрих обсерваційних умовах обостороння боєва діяльність була в богатьох місцях жива.

Східний терен війни.

Фронт кн. Баварського: Ясний воздух сприяв боєвій діяльности артилерії в різних місцях. Нові наступи неприятеля по обох сторонах ріки А зовсім відперто. Нічні наступи російських відділів між Фрідріхштатом і гостинцем Мітава - Олай остали без успіху. При сильній сніжній метелиці вдало ся Росіянам відвикати видертий їм 4. с. м. малий острів Главдон (на північ від Іллукшти).

Фронт військ генерала полковника архикнязя Иосифа: Неприятель боронить завзято долин, що ведуть з гір Берецке в низину Молдави. Мимо злої погоди і дуже важких умов терену в скалистих горах, покритих лісом, наші війска випирають противника щодня крок за кроком. Також вчора по обох сторонах долини Кузіну і Сусіти здобуто приступом заосмотрені протяними засіками сильно збудовані становища і вдержано їх мимо розпучливих атаків неприятеля.

Група військ Макензена: Визискуючи побіду, німецькі й австро-угорські війска посунули ся далі на північ і, відкинувши неприятельські задні сторожі, дотерли до відтинку Путни, на якої другім березі неприятель займає нове становище. По обох сторонах Фундені відкинено Росіян на лінію Цангені—Нанешті.

Здобуто приступом Грарлеаску і вдержано її проби нічних противнаступів. Добича, про яку вчера донесено, підвисшила ся на 99 офіцирів, 6400 жовнірів, 3 гармати і 10 машинових карабінів.

Македонський фронт: Не стало ся нічого важного.

Перший генеральний квартирмайстер Людендорф.

На „Новий Рік"

ПРЕГАРНІ КНИЖКИ

— О ПОЛОВИНУ ДЕШЕВШЕ —

всі вичислені книжки коштують тільки

10 КОРОН.

ВЛ. СТ. РЕЙМОНТ: Мужики. Авториз. перекл. із польськ. М. Павлика:
Часть I. Осінь . . . . 2·—
Часть II. Зима . . . . 2·—
Часть III. Весна . . . . 2·40
Часть IV. Літо . . . . 2·—
ІВ ФЕР-КО: Коло смерти . . —·30
ВОЛОДИМИР Б.: Латачки, опов. . . 1·—
В. Г. ЗЕЛІҐЕР: Синя фльота, світова повість. Часть I. і II. Переклав М. Лозинський . . . . . 6·—
М. КОЦЮБИНСЬКИЙ: Листи до Володимира Гнатюка . . . 1·50
Д-р А. КРІСТЕНЗЕН: З філософії політики переклав Д р М. Лозинський 1·80
Б. бр. НОЛЬДЕ: Автономія України з історичного погляду. В перекл. і з передм. М. Залізняка . —·40
„Russica" розвідки й статї . . . 1·60
М. ГІЙО: Проблєми сучасної естетики. З франц. мови перекл. Др Щурат 1·60
ЛЄОНІД АНДРЄЄВ: Семеро повішених переклав В. Сімович . . . . 1·—
Наші християнські суспільники —·50
А. ФРАНС: Боги жаждуть крови . 2·—

Замовляти: „ДІЛО" Львів, Ринок 10.

ПОРТО 80 сот., на Feldpost-и 1·50.

На У. С. С.

вложили в Скарбі Бойової Управи У. С. С. у Відни в коронах і сотиках:

(Далі.)

о. Орест Тустанович Копарники 10·—, о. Антін Данилович Ізидорівка 10·—, о. Володимир Граб Спасів 105·—, о. Іван Угрин Якторів 10·—, Михайло Курманович Сколе 2·—, о. Василь Кулик Мізунь старий 10·—, о. Микола Бурмич Попортно 10·—, Фрузина Біла Гродовичі 10·—, Ілия Михаці Довге коло Підбужа 24·— а то від Д. Черука 4·—, І. Васьчовича 10·—, Ілії Михаці 10·—, о. Ігнатій Калужняцький Полелї 20·—, Уряд пар. Хрест 20·—, Ізабеля Яців Медвежа 13·40, о. Іван Рудавський Рибник 15·—, Антін Данилович Ізидорівка 3·—, о. Іван Глодзінський Руда сівецька 10·—, о. Ілия Олексин Старява коло Хирова 5·—, о. Осип Карванович Якмаличі 10·—, о. Омелян Гнатковський збірка в Стебнику 30·—, Андрій Кравців Рогів 100·—, Еміль Кищик Борислав 28·—, о. Роман Охримович Урич 10·—, о. Роман Охримович Східниця 10·—.

IX. 4—? (Далі буде.)

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Хто знав би де перебуває Катерина Марцїнко з двома дїтьми, — в села Клубович, повіт Товмач, зволить ласкаво подати їх місце побуту на адресу: Dmytro Marcinko, zihelnia Abraham, Kunowice, Morawa. 32 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

Хто потребує дяка? Евакуований з Пліснян коло Зборова, тепер у Івана Паливоди в Зарудцях п. п. Куликів — прийме зараз посаду. 21 3—3

Відрївний денний (бльочковий)

КАЛЕНДАР на рік 1917.

Ціна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.

А. Онпиш, Львів, Кадецька 4. 13 4—20

ОГОЛОШЕНЄ.

Стрийські українські інституції кредитові: **„Товариство Залїчкове"**, **„Каса Задаткова"** і **„Народний Дім"** подають до відома, що з днем **1. лютого 1917** обнижають стопу відсоток від щадничих вкладок 36 1—1

з 5% на 4%.

Без операції радикальна поміч для найбільш застарілих і найнебезпечнїйших терпінь пропуклини. — Прошу жадати ново виданої брошури даром і оплатно від спеціяліста патентованих бандажів на пропуклину **М. ФРАЙЛІХА**, Львів, вул. Городецька 35, у власнім домі. 34 2—3

КОНКУРС.

Отсим оголошуєть ся конкурс:

1. На одну стипендію ім. **ЯКОВА ГОЛОВАЦЬКОГО** у висоті 250 корон річно для ученика (иці) середних і висших шкіл, спорідненого (ної) з родинами Головацьких і Бурачинських, а в недостачі такого (-ої) для иншого (-ої) визначного (-ої) у науці ученика (иці) української народности. Подання, удокументовані останним шкільним свідоцтвом, метрикою і евент. иншим доказом спорідненя, вносити треба до Виділу Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, вул. Чарнецького 26. найдальше до 10. лютого 1917.
2. На кілька зворотних одноразових стипендийних запомог з фонду **о. БОНЧЕВСЬКОГО** для студентів університету української народности. Термін до вношеня подань, як висше.

Львів, дня 2. сїчня 1917. 24 3—3

Виділ Наукового Товариства ім. Шевченка.

ЗЕМЕЛЬНИЙ

БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові

Підвалє ч. 7.

— Конто почтової щадниці ч. 116.264. Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Складайте ощадности вагалї зайві грошї на процент, щоби кожда корона могла служити народньому господарству, та вам приносити зиск, а не марнувала ся.

Акційний капітал . К 1,300.000
Резерви Банку . . К 200.000

Приймає вкладки на біжучий рахунок від К 10·— на 4 проц.

Удїлає гіпотечні і векслеві позички.

Виплачує купони від заставних листів.

Вимінює по користнім курсі російські рублї і німецькі марки.

Певність льокації запоручують: акційний капітал Банку і резерви.

На жадане висилає посвідки вложеня (чеки) Почтової Щадниці. 728 7—?

Люстратора спілок

- прийме -

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарсько-торговельних Спілок у Львові, Зїморовича 20.

Вимагані висші торговельні студії і практика в люстраціях, або в завідуваню торговельною спілкою. — Платня п'сля умови.

VI Д 1—1

Кождий

научить ся говорити по німецьки з книжки п. з.

Підручник до науки німецької мови

зладив Ю. РУДНИЦЬКИЙ.

Підручник сей видало Товариство „Просвіта", а обіймає він 240 стор. друку доґдного формату.

Один прим. коштує 3 кор. 50 сот. брош., а оправл. в полотно з витисками 6 кор. 50 с. На почтову пересилку треба долучити 55 с. Висилає ся тільки за готівку.

Замовленя слати на адресу:

КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА"

Львів, ринок ч. 10. VB 6—?

Небувале!

На днях появить ся

в українській мові

„Тижневий Календар" на 1917.

Всї відчували брак такого календаря; наші українські інституції, адвокатські і нотаріяльні бюра, Високопреподобне Духовеньство, Лїкарі, Адвокати, Учительство.

ФОРМА — ПРАКТИЧНА

дасть ся уставити на бюрку або повісити на стїнї.

Вільне місце на записки — має **кождий день.**

Ціна дуже приступна 1·60 сот.

Замовляти: *Д-р Григорій Саік Львів, Ринок 10.*

Без попередного надісланя гроший не приймаємо замовленя. 12 3—?

Половина накладу

КАЛЕНДАРЯ „ПРОСВІТИ"

на рік 1917

вже розійшла ся.

Радимо проте спішити ся із замовленями, бо наклад сього року не великий.

Календар представляє ся дуже поважно.

Продає ся тільки за готівку по цїні **2 кор. 50 сот.** (для членів, що зложили вкладку лише **2 кор.**). На порто звичайне треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

В комісе не дає ся, за посиплатою не висилає ся.

Замовленя і грошї слати на адресу

КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА"

Львів, Ринок ч. 10.

V.A 7—?

ОСЕЛЇ — для інвалїдів У. С. С. — організує краєве Товариство **Маківн** стоварншене зареєстроване з трикратною порукою. Хто уважає своїм обовязком причинити ся до обл шеня незавидної долї наших героїв-немічників, — вступить - в члени - Товариства **МАКІВКА** і зложе удїл десять корон і на вписове одну корону. — Пр маємо також дрібні одноразові жертви. — Грошї на жить посилати на адресу: **Товариство МАКІВ в Новім Санчи** 33 2—

„ДНІСТЕР"

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788. — Конто Почт. Щадниці ч. 25261. Жирове конто в Австро-Угорськім Банку

приймає до обезпеченя від огню будинки, хатні і господарські, движимости, меблї, одежу і білизну, збіже в снопах і в зерні, худобу і т. п.

Кождий Українець повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці, то добробит цїлого народа.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АСЕКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР".

Нема жадного нишого українського Товариства асекураційного від огню, — тільки один

„ДНІСТЕР".

„Дністер" рахує найдешевші оплати за обезпеченя селянських будинків.

„Дністер" звертає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Дністер" оцїнює та виплачує шкоди по огнї скоро і совісно, а на членів оцїнкової комісії запрошує все двох господарів.

„Дністер" дає підмоги українським школам і бурсам, де виховують ся селянські дїти.

Люди асекуровані в „Дністрі" можуть дістати позичку у всїх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер".

Власні фонди „Дністра" виносять з кінцем 1915 року 6,890.075·— корон.

В „Дністрі" можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а Товариства кредитові готівку, цїнні папери і векслї за дешевою оплатою премії. I.A 1—?

Адреса „Дністра": **Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові ул. Руська ч. 20.** — Адреса для телєграм: „Дністер" — Львів. — Канцелярії Товариства отворені що дня від 8—2 перед пол.

Відповідає за редакцію **Д-р Василь Панейко.**

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

ч. 7. (1934) Львів, четвер 11. січня (29 грудня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро Угорщині:

місячно	2·70 К.
квартьрічно	8·— „
піврічно	16·— „
цілорічно	32·— „

у Львові (без достави):

місячно	2·40 К.
квартьрічно	7·— „
піврічно	14·— „
цілорічно	28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Конференція антанту в Римі.

На чим радили? — Що з солунською виправою? — Заява Бріяна. — Голоси італійської преси.

Як уже відомо з телеграм, в пятницю, суботу й неділю (5—7. с. м.) радила в Римі конференція антанту. В конференції взяли участь дипльоматичні й військові представники Англії, Франції, Росії й Італії. Наради відбували ся так, що дипльоматичні й військові представники радили по части окремо, по части разом. Про що радили, се держить ся в тайні. Можна тільки догадувати ся, що предметом нарад було теперішнє положенє — дипльоматичне і воєнне. Дипльоматичне, витворене акцією Вільзона і кругів невтральних; воєнне, витворене погромом Румунії. В мирові переговори антант покищо не хоче вдавати ся. Отже мусить старати ся утворити воєнні факти, які вважає для себе конетною передумовою мира. Нарада в Римі мусіла застановляти ся над тим, яку відповідь дати Вільзонозі і як утворити ті воєнні факти. Нова воєнна акція антанту, яка мала би довести до воєнного рішенє, мусіла бути головним предметом нарад.

З окрема взертає увагу, що в нараді взяв участь вожд солунської виправи Сарай та що в італійській пресі появили ся вісти (дев наше вчерашне число) про звиненє солунської виправи.

В звязку з сею справою треба занотувати голос лондонського тижневника „Nation", який каже, що міститa англійських кораблів так зменшила ся, що не можна вимагати від англійської фльоти нових задач, коли вона має заосмотрювати край і сповняти потреби експортової торгівлі. З огляду на се є неможлива значнійша участь Англії в солунській виправі.

Коли ж візьмемо на увагу, що Франція також не може вже збільшити своєї участи в сій виправі, — то цікаво, що рішила римська конференція: чи вести сю виправу в дотеперішних розмірах, чи занинути її, чи може згодила ся дати новою поміч Італія. Як саме рішено, повинна показати найближча будучність.

Учасники конференції, урядові комунікати преса говорять про неї тільки загальними фразами.

Так французький президент міністрів Бріян — як доносить римський кореспондент паризького дневника „Temps" — перед виїздом з Риму сказав: „Наша подорож була дуже корисна, і думаю, що вона відбула ся у властивий час. В останних тижнях і по останних з'їздах союзників виринули деякі трудности що до подробиць. З усіх сторін старали ся, щоб наблизити ся хмари над антантом і над взаїмними відносинами союзників. Отже треба було ті хмари розігнати, усунути ті малі трудности й осягнути повне порозуміне що до всіх підприємств і будучих подій. Приступили ми до сеї задачі в як найкориснійшим духовім настрою й усунули всі малі трудности. В італійських товаришів зустрів ся я в найбільшею симпатією і найживійшим бажанем дійти до спільної поради." А в розмові, яку оголошує „Giornale d'Italia", Бріян сказав, що має певність, що антант знаходить ся на дорозі до найгарнійшого й найвідрадніїшого результату.

Як оцінює конференцію італійська преса, видно з отсих голосів:

„Giornale d'Italia" каже, що на конференції прийнято дуже важні ухвали. Що вони є так само щасливі, се буде видно коли їх виконає ся. — „Corriere d'Italia" пише, що в Італії загально думають, що ся конференція є важнійша від усіх попередних конференцій антанту, що її ухвали можуть бути рішаючі для виходу війни та що виконанє їх спричинить швидкий поворот на полях битв на користь антанту. — „Tribuna" пише: „Стріча англійських і французьких генералів з Кадорною свідчить, що конференція була передовсім посвячена військовим справам. Як в останньої паризької конференції вийшла єдність фронту, так в конференції в Римі повинна вийти єдність акції."

Хто заслав митр. Шептицького у Суздаль?

У петроградськім „Дні" ч. 336 в дня 6—19. грудня м. р. у замітці п. в. „До інтерпеляції в справі гр. Шептицького" читаємо:

В синоді твердять, що духовна управа не брала діяльної участи в справі заслання митрополита гр. Шептицького у Суздальський монастир. Духовна управа на жаданє иншого уряду визначила тільки поміщенє в сім монастирі.

Ф. К.

Кабінет гр. Клям-Мартініца і партії.

Міністеріяльна рада.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Під проводом гр. Клям-Мартініца відбула ся 9. с. м. кількагодинна міністеріяльна рада, в якій взяли участь всі члени кабінету.

ВІДЕНЬ (Пр. тел.) Сього тижня розпочинають ся конференції президента міністрів гр. Клям Мартініца з парляментарними партіями. На сей тиждень призначені конференції з президією німецького національного союза і з президією чеського союза.

На второк 16. с. м. призначені засідання президії і повного німецького національного союза. Предметом нарад буде звідомленє про конференції з правительством.

Український театр у Київі.

Відень, 1. січня 1917.

Як повідомляє „Кіев. Мисль", у Київі з'організувало ся нове товариство на удїлах під назвою „Український театр", яке має на цїли обнову українського театру. В склад товариства входять М. Біляшівський, М. Левитський, Д. Цигура, А. Макаренко, М. Вільшанський, Н. Шевченко й ин. До сеї пори згодили ся взяти участь у трупі отсї українські артистки й артисти: Заньковецька, Линицька, Полянська, Барвінок й ин., а дальше Саксаганський, Маряненко, Вільшанський, Петлященко, Чигирський й ин. Склад трупи буде доповнювати ся новими силами. Виїзд пес має бути поручений А. Саксаганському, М. Попову і В. Кричевському. Головні завдання т-ва „Український театр" такі: 1) обнова українського театру в звязку його минулими традиціями і в гармонії зі сучасними артистичними й громадянськими питанями; 2) всесторонне артистичне представленє української штуки: драма, музика, спів, реставрація пес і національних обрядів; 3) освітні цїли: виклади, кінематограф, розмови, вистави; 4) для осягненя тих завдань у склад трупи мають бути покликані найповажнїйші й найкращі дїячі українського театру, а також молоді провінціональні сили, з'організована драматична й вокальна труна зі солістами, хором і українським балетом, з'організоване літературне жюрі для розробленя репертуару, устроєне артистично етнографічне бюро для піклованя коло декоративної й історично побутової сторони театру; 5) взагалї „Український театр" має служити народнім інтересам, ідеалам і змаганям, які поставили би національний театр під артистичним оглядом на уровень европейських театрів. — Ф. К.

*

В літнім сезонї давала в Київі вистави, крім трупи М. Садовського, ще й друга українська трупа Т. Колисниченка й Д. Гайдамаки, яка грала в літнім театрі „Купецького зібрання". В зимовім сезонї грав тільки театр М. Садовського, що почав сей сезон 28. серпня традиційною виставою „Наталки Полтавки", по якій пішли чергою „На першому гулї", „Зачароване коло", „Вій" і т. д. На репертуар складають ся здебільшого давнійші песи, що згадаємо з останних типів: „Нехаярило", „Шельменко наймит", „Бурлака", „Ой не ходи Грицю", „Страшна помста" (Черкасенка за Гоголем), „За двома зайцями", Вуси", Безталанна", „Дай серцю волю, доведе в неволю", „Безталанна", „Наймичка" і т. и. Новину репертуару творить пяти актова історична трагедія С. Черкасенка п. з. „Про що тирса шелестїла...", якої головним героєм кошовий атаман Іван Сірко. На перші вистави, в яких брав участь і сам дир. М. Садовський, публика поровкуплювала білети ще за вдалегідь перед днем вистави. З того часу йде песа раз-у-раз по бенефісових цінах. — яв.

*

В сегорічнім осіннім сезонї йшла на сцені петербурського театру Недлобіна нова російська неса В. Винниченка п. з. „Пришлипелі". У київськім театрі Соповцова виставляє знов дир. Сипельніков йогож песу „Чорна пантера, яка до 24. грудня видержала вже 12 вистав. — яв.

Антант і Греція.

ЛЬОНДОН (Ткб.) Бюро Райтера довідуєть ся, що грецьке правительство дало союзникам ряд заяв, які не є ані відкиненем ані принятем ноти антанту. Грецьке правительство покликаєть ся на деякі трудности, які стоять на перешкоді сповненю домагань антанту. Становище грецького правительства, як виходить з його заяв, не є таке неуступчиве, як становище преси, яка стоїть по стороні короля. Відповідь, яка має бути дана грецькому правительству, укладаєть ся в Римі, де тепер знаходять ся представники правительств антанту. Тимчасом іде далї переношенє королївських військ, що було обіцяне в відповіди на ультимат антанту. Се переношенє відбуваєть ся очевидно способом, який здоволяє послів антанту.

ЛЬОНДОН (Райтер). „Times" пише, що з огляду на становище грецького правительства на заяви, які воно дало союзникам, вислано з Риму нову ноту до Атен. Її домаганя ще невідомі, одначе догадують ся, що вона жадає без проволочного виконаня всїх вичислених домагань, а також, щоб до 48 годин повідомлено про приняте тих домагань.

Українське шкільництво у Відни.

Нам пишуть:

На основі розпор. ц. к. міністерства вір. і просв. з дня 4. грудня 1915. ч. 36.222 і з 17. серпня 1916. ч. 26.332, право складати т. зв. „прискорений іспит зрілости" мають ті ученики-жовнїри, що скінчили VII. кл. в шк. рр. 1914/15 або 1915/16, однак під умовою, що перед приступленем до іспиту покінчать чотиротижневий курс. На такім курсі переробляють ся в скороченю матеріял VIII. кл.

Такий курс з укр. викл. мовою отворено в шк. році 1916/17 у Відни під управою директора станиславівської укр. гімназії д-ра Миколи Сабата. Учительський збір сього курсу осьякий: проф. Філярет Колесса (учить української мови), дир. Юліян Левицький (історії), проф. д-р Спіридон Каркут (латин. та грецьк. мови), проф. Никифор Данищ (математики), проф. д-р Роман Цегельський (фізики), проф. Володимир Бригідер (пропедевтики фільософії), проф. о. Софрон Глібовицький (релігії) і проф. д-р Гроте (нім. мови).

Досі відбулись три курси: I. (1/10—28/10); II. (1/11—28/11) і III. (29/11—20/12). Користало в них 48 учеників жовнірів (44 Українців, 4 Жидів), які по відбутю курсу складали іспит зрілости „прискорений", не „военний".

Слідуючі курси будуть відбуватись в отсих реченцях 1917 року: 16/1—14/2; 19/2—19/3; 23/4—19/5; 1/6—30/6.

Кождий ученик, що покінчив VII. кл. в шк. р. 1914/15 або 1915/16 і повнить тепер військову службу, має право (і повинен користати в сьо-

го) внести просьбу на письмі (без стемпля) до управи курсів (An die k. k. Reiseprüfungskommission für die den Militärdienst leistenden galiz. Gymnasialschüler, Wien, VIII. Piaristengasse 54, I/14) о приняте його на курс, вглядно о покликане на чотиротижневий матуральний курс і допущене до складання прискореного іспиту зрілости. На прошеню треба подати повний підпис і дуже точну адресу, а головно постаратись о потвердженє військових властий, що петент повнить дійсно військову службу. Прошеня пишеть ся в укр. мові, адресу в нім. мові. Дирекція курсів повідомить петента карткою, коли розпічнеть ся найблизший курс. (В повідомленю містять ся рівночасно візване на курс).

Петент по одержаню візвання просить свою власть „k. u. k. (k. k) Militärbehörde" о чотиротижневу відпустку (не вчислюючи подорожи там і назад). В прошеню о відпустку треба конечно покликати ся на розпорядок ц. і к. міністерства війни (в порозуміню з ц. к. міністерством краєвої оборони) з 27. лютого 1915. Ч. 21.792, Від. 2.

Найпізнійше день перед потворенєм курсу має кандидат зголоситись у директора курсів, д-ра Н. Сабата (Wien, VIII, Piaristengasse 54, I/14) і предложити шкільне свідоцтво з укінченої VII. кляси.

Замітка. Ученики жовніри, що покінчили VII. клясу в шк. році 1913/14, і з укінченою VIII. кл. мають право складати негайно т. зв. „воєнний" іспит зрілости перед ц. к. іспитовою комісією для учеників середних шкіл у Відни, III. ул. Радецького, ч. 2. Іспити відбувають ся кождого четверга (крім свят) навіть в часі великих ферій (вакацій). Перед тою самою комісією можуть складати звичайний іспит зрілости також екстерністи.

Дуже радимо нашій молодіжи, що познить тепер обовязки жовніра на війні, щоби користала з чотиротижневих матуральних курсів у Відни. Се вийде на добро і для молодіжи і для народу — головно по війні.

Н. Даниш.

Польські надії.

„Gazeta Wieczorna" з 10 с. м., віщуючи на основі останних подій на ромунсько російськім фронті можливість уступленя неприятеля на лінію Пруту, малює такі перспективи:

„З хвилею уступленя на лінію Прута промінь російського фронту, завішений далеко коло Риги на півночи і сягаючий через Галичину й Ромунію до Чорного моря, силою факту мусіти ме відхилити ся взад, віддаляючи ся від польських земель і рівночасно отвираючи корисні перспективи для увільненя занятої Росіянами Східної Галичини й Буковини. Се ухиленє взад отворить також для евентуальної австро-німецької офензиви ряд дуже корисних можливостий, які все отвирають ся силою факту під час звиваня фронту і перегрупованя противника, в додатку здеморалізованого відворотом. Від успіхів тої евентуальної офензиви, яка оставала би без сумніву в звязку з акцією німецьких і болгарських військ проти лінії Пруту й евентуально поза ту лінію, залежати будуть правдоподібно будучі границі польської держави на схід. Одначе не є виключене, що землі, які вдало ся би здобути підчас тої офензиви, творили би вже тільки заставу для мирових переговорів, і тоді очевидно висліди операцій на тім терені не мали би для нас безпосереднього політичного значіня.

НОВИНКИ.

Львів, 10. січня 1917.

— **Викуп острова Хортиці** — колишньої Запорожської Січи. Петроградська телеграфічна агенція під датою 9. XII. 1916 р. повідомляє: „Город Александровськ заключив в Німцями менонітами умову дотично набутя історичного острова Хортиці — колишньої Запорожської Січи. Разом набуто 2 500 десятин по 300 карб. за десятину". Як відомо, по здобутю і зруйнованю Січи російським генералом Текелієм 1775 р. остров Хортицю забрано й віддано під „картофельку" німецьким кольоністам, про що згадує у своїу Кобзарі Т. Шевченко. — ф. К.

— **Знесоне кляс у львівськім трамваю.** Незабаром має бути знесений у львівськім трамваю поділ на класи. Рівночасно буде заведена одна ціна білетів їзди. Для курців будуть призначені дочеплені вози.

— **Зголошеня припасів бараболі.** Урядово оголошують: Наслідком припорученя ц. і к. команди міста в цілі усталеня приділу бараболі міському апровізаційному заведеню заряджую, щоби всі заведеня, купці і приватні особи зголосили під загрозою карних наслідків в реченци до 15. січня с. р. письменно запаси бараболі, які є в їх посіданю до 1000 кг., вглядно висше 1000 кг. в комісаріятах дотичних дільниць з точним поданем скількости бараболі, числа осіб, остаючих на удержаню та точної адреси. По упливі реченця зарядить ц. і к. команда міста ревізії в цілі провіреня правдивости поданих дат. Особи, які мають припас бараболі перевишаючий приписану норму, не одержать дальших карт картофляних.

— **Реченець субскрипції** пятої воєнної австрійської позички упливає нині дня 10. с. м.

— **Справа організації нашого жіноцтва.** На сходинах членів У. П. Т. піднесено справу організації нашого жіноцтва, якою займаєть ся др М. Пачовський. Щоби приспішити сю справу та реалізувати гадку, організатор запрошує Вп. Пань і Панночок (від 16 літ почавши) та Вп. Громадян місцевих і з околиць на довірочну нараду на день 1. лютого с. р. в надії, що до того дня зможе „провінція" подбати за перепустку їзди до Львова. Організатор виголосить обємистий реферат про організацію европейського жіноцтва, предложить статут (до дискусії) і подасть плян організації звази централі з сільськими кружками, почім наступить провізоричний вибір президентки і 2 заступниць, що займуть ся дальшою працею на тім полі нашого національного житя. Щоби знати, скільки належить виготовити запрошень і яку салю на сі сходини призначити, просить ся Вп. учасників з провінції повідомити Головну Управу У. П. Т. (вул. Мохнацького), хто прибуде на вищеозначені сходини. — Д р М. Пачовський.

Шведський учений про Шевченка.

Taras Schewtschenko. Ein ukrainisches Dichterleben. Literarische Studie von Dr. Alfred Jensen. Verlag Adolf Holzhausen, Wien 1916, 8°, 157.

З під пера стокгольського славіста вийшла цікава і цінна книжка: цікава, бо містить дуже много відомостий про наш нарід, зовсім незнаних по-за Україною; цінна, бо подає повний, вірний і з великою прихильністю змальований образ житя Шевченка і характеристику його творів.

Книжка Єнзена дає більше, ніж в заголовку обіцяє: „Першою моєю цілю було — пише шведський учений — збагнути й оцінити поета, як і взагалі душу українського народа з помічю його власних поезій". Вірний своєму становленю подав проф. Єнзен короткий історичний і літературний вступ перед житеписию поета, далі на основі студії Ол. Кониського зобразив житє його в трьох розділах: до заслання, на засланю і після заслання, а вкінци оригінальною і дуже влучною методою схарактеризував його поезію. Вистарчить тільки подати заголовки розділів тої третьої частини студії, а зміркуєш, що Єнзен не пішов утертою дорогою літературних критиків, тільки вумів для розбору творів того нашого — змістом й формою такого оригінального поета вишукати властивий спосіб. Розділи: Будучий кобзар, Поет України, Поет живописець, Народньо-поетичні елементи, Національний епік, Політичний борець, Апостол правди, Співець жіночої недолі — не тільки подають докладну аналізу Шевченкових творів, але й утворюють саме завдяки тій совісній і старанно переведеній аналізі мозаїкову синтезу його світогляду, почувань і бажань та складають ся на вірний образ його ніжної душі, в якій містилась душа цілого народу, відбилась майже екзотична природа України з її степами й могилами, ясним небом і зорями, та спряглась ціла сумна й світла минувшина його землі з трагічною сучасністю. Цілу ту часть попереплів Єнзен найкрасшими виїмками з поезій Шевченка в німецькім перекладі ріжних авторів, чужих і наших, — є там один й шведський, пера самого Єнзена (перша частина елегії „До Основяненка"). І так чужинець, находячи ті переклади в студії Єнзена, може приблизно бодай зрозуміти й оцінити красу, значінє й силу Шевченкової поезії, бо має до них влучні поясненя ученого професора, який Шевченківську літературу опанував і уміє нею справно користуватись. Рівнож подбав автор про те, щоби познакомитись з суспільним й політичним положенем українського народа до Шевченка й за Шевченка і се дало йому спромогу, оцінити влучно значінє політичних поем. Тільки при „Неофітах" за слабо підчеркнув політичну алегорію того „культурного образця з перших часів христіянства" — як Єнзен „Неофітів" називає, але при розборі поставив їх побіч „Кавказу" і тим самим вже найкрасше доказав, що і для них умів знайти відповідне місце.

З технічного боку представляєть ся книжка чепурно: веліновий папір, два автопортрети Шевченка, один барвний, один чорний. Книжка й не така дорога супроти теперішної дорожні паперу і робітника: 6 корон. Хто хоче наглядно переконатись, як повинна виглядати поважна література критика, в якій є змісту богато, де іменно кожде слово має свою вагу, набуде радо сю книжку. Знайде в ній і розривку і хосен.

Ще треба згадати й про Послідне слово, яким кінчить свою студію Єнзен:

„Влучно порівнав Самійленко—каже він — Шевченка до дорогого каменя, що лежить на великім шляху. Богато людий його минає, не пізнаючи вартости каменя.

„Так було й з Шевченком. Богато часу минуло, заки наша мала часть світа довідалась про Тараса Шевченка дещо більше, ніж саме тільки імя."

Навівши потім голоси найповажнійших російських критиків і письменників, які з виїмком Белінського віднеслись до поета обективно, а тим самим зі справедливим призванем його безперечного таланту й з похвалами, кінчить свою гарну книжку звісним пророчим віщованем Федьковича про силу „живого слова" Кобзаря, висказаним ще 1865 р. в одній з його німецьких поезій, котра розпочинаєть ся словами: „In Kiew an der Lawra, Da sass ein Sängergreis."

Д р Остап Манарушна.

РОМАН ЗУБИК — НАЙДЕШЕВШИЙ МАҐАЗИН БЛАВАТНИЙ — ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЗИМОВИХ МАТЕРІЙ! Львів, ул. Галицька ч. 16. 11 10—10

— **Управа залїзниць занятої Галичини й Буковини.** Як повідомляє „Кіев. Мысль", приказом до півд. зах. залїзниць виділено управу залїзниць занятої Галичини й Буковини у самостійну одиницю з осїдком в Чернівцях. Начальником тих залїзниць іменовано інжинїра зал. Кирилловича.

— **Виселене утїкачів з брідського повіту.** „Кіев. Мысль" доносить із Житомира: Тернопільський губернатор повідомив волинського губернатора, що з брідського повіту має бути виселено 3.000 утїкачів, і просив приняти їх у волинську губернію. Волинський губернатор по порозумінню з волинським комітетом всеросійского земського союза повідомив тернопільського губернатора, що сі втїкачі можуть бути приняті й розселені в новоґрад волинськім і житомирськім уїздах. Тернопільський губернатор просить вислати провідників для супроводу втїкачів на місце їх розселеня. — (Ф. К.).

— **Українські колядки і пісні** на концертї для ранених у 5 ім земськім шпиталї у Київі. 6/19 го ґрудня в 5 ім земськім шпиталї у Київі був концерт для ранених. На концертї хор учениць 2 ої жіночої духовної школи співав між ин. українські колядки і пісні. — Ф. К.

— **Поступоване в цивільних справах супроти осіб військових і осіб в ними зрівнаних.** Нинїшнього дня появив ся в „Вістнику державних законів" розпорядок про зміну цісарського розпорядку з 29. липня 1914 р., який нормував поступоване в цивільних справах супроти осіб військових і зрівнаних з ними. Новий розпорядок позволяє розпочати поступоване в три місяцї по дни, в якім уступила причина перерви поступованя. Далї сказано, що в реченци, який буде пізнїйше означений, буде унормоване розпочате поступованя супроти тих військових, які в хвилї заключеня мира будуть належати до війска, военної маринарки, краєвої оборони або загального ополченя. Змінено також § 6., признаючи господарську оборону в екзекуційнім поступованю близьким рідинам осіб, які беруть участь в сїй вій ні.

— **На военні кухні для бідної шкільної молодїжи** вплинули далї отсї жертви (в коронах): персонал міського трамваю 100, директор Йосиф Томіцький 10, Жівностенска Банка 50, „Gazeta Wieczorna" 100, рїтмайстер Сокульський 150, ректор Твардовський 20, пані Соколовська 5, філія австро-угорського Банку 500, Безіменний 200, Ганц і Боровський, властителї готелю „Імперіяль" 150, надпоручник Маятнер, дохід з льотерії 4.400.—На военну кухню: полевий арешт команди м. Львова 190.39 к.

— **На „Залїзного Лицаря м. Львова"** зложили далї (в коронах): збірка шкільних дітий в Сокільниках 85·30, дохід з розпродажі надзвичайних видань 321·01, д р Рудольф Брайтер 20, дохід з концерту в кавярни „Варшава" 220·20, збірка бар. Йоркаша 3.048·07, Вальдбавм 15, за відзнаки до шапок староство в Турцї 20, староство в Добромили 20, збірка шкільних дітий у Врацові 29·16, з конта почтової щадниці ч. 62 20, полеві стрільці ч. 18 за відзнаки до шапок 24, з фондів кіна 500, дирекція державних залїзниць у Львові 750, проценти від фонду до 31. ґрудня 1616 р. 1470·16. Цїлий фонд з дня 31. ґрудня 1916 виносить 151.513 кор. 36 сот.

Загадка смерти інж. К. Скульского.

Самовбійство?

Відень 1. сїчня 1917.

Поліційне слїдство, головнож висліди лїкарської секції тїла пок. львівського інж. К. Скульського, про якого скоропостижну смерть у Київі ми оноді згадували, довели до зовсім иншого висліду, як спершу думано. Не впав він жертвою грабіжничого жорду, тільки покінчив самовбийством. Через те й арештованого спершу сторожа каменицї випущено вже на волю. Секцію, як доносить „Кіев. Мысль", переводили професори В. Тарапухин, Г. Шецель і Н. Туфанов. На основі актів оглядання трупа на місци смерти і секції установили вони, що тут рішучо заходить припадок самовбійства. Рана коло правого виску вроблена не входячою але виходячою кулею. Денат правою рукою випалив в револьвера в сонну артерію, а вже за житя говорив він нерав, що найлїпше покінчить він з собою через заранене сонної артерії. Револьвер найдено в лїжку, бо він упав під спину дената. Між переписком пок. інж. Скульского найдено лист з перед двох місяців, в якім він говорить про свої похорони. Найдено також розпорядок послїдної волї, в якім все своє майно записує матері, що живе мабуть у Львові.

Про мотиви житевої драми, яка довела С го до самоубийства, нема в переписцї його ніякої звістки і що до сього ніхто навіть не подає я-

когось здогаду. Майже перед днем самоубийства поровдарував покійник свої річи між прислугу. При оглядану мешкання звернено увагу на великий клунок біля і одіял, що стояв під дверми, котрі лучили його кімнату з мешканем господаря інж. Ржонсніцкого. Спершу думано, що грабіжники не вспіли вивести загарбаних рїчий. Тепер вияснено сю справу куди инакше: Скульський, ліквідуючи свої справи та опоряджуючи переписку, в котрої дещо палив, побоював ся, аби хто з сусїдної кімнати не увійшов та не перешкодив йому, оттимто й загородив двері клунком з рїчами. Слїдство в справі скоропостижної смерти інж. Скульского припинено.

Болеслав Казимир Скульський жив після виїзду зі Львова в Дубні і тільки літом прибув до Київа. (яв)

ОПОВІСТКИ.

Українськи ученицї школи виділової в Стрию зложили на УСС. квоту 50 К. 10 с.

† ПОМЕРЛИ:

О. **Микола Кишакевич**, завідатель Бортятина, в 38 р. житя а в 15 році священства помер дня 19. грудня с. р. по довгій і тяжкій недузї. Похорони відбули дня 21. с. м. Покійний переживав тяжки хвилї підчас інвазії; працював тяжко завідуючи сам в трьох парохіях, та великим тактом вумів утримати нарід в рівновазї. Намірна його праця підірвала його і так слабе здоровле і приспішила конець його житю. Осиротив жену Олександру з Ґольниць ких і шестеро дрібних дітечок. В. й. п.

Димісія Трепова і Ігнатєва.

Кн. Ґолїцин президентом м'ністрів

ПЕТРОГРАД (Тжб). Президент міністрів і міністер комунїкацій Трепов і міністер просвіти гр. Ігнатєв перенесені в стан супочинку.

Сенатор і член Державної Ради кн. Голїцин іменований президентом міністрів. Сенаторови Кульчинському поручено управу міністерства просвіти. Товариш міністра заграничних справ Нератов іменований членом Державної Ради.

Важні военні наради центральних держав і Болгарії.

СОФІЯ, 9. сїчня (Бол. Аг.) З компетентної сторони запевняють, що болгарський начальний вождь ген. Жеков, який в товаристві наступника престола князя Бориса був короткий час в нїмецькій великій головній кватирі, де був принятий цїсарем на довшім послуханю і відбув довші наради в Ґінденбургом, Людендорфом і в заступаючим начальним вождом австро-угорської армії архикн. Фрідріхом і шефом австро-угорського ґенерального штабу бар. Конрадом Гецендорфом, — є дуже вдоволений з висліду своєї місії. Він дав в них звідомлене королеви Фердинандом в Пїщанах.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ:

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з 10. сїчня 1917.

Війна на Сході.

Між устєм Путни і Фокшані виперто неприятеля за Серет. По обох сторонах Шушіти Росіяни й Ромуни старали ся протинаступами ціною значних жертв визволити ся від натиску наших військ. Їх зусиля остали без успіху. Нова втрата терену і втрата 900 полонених і 3 машинових карабінів, — такий був для неприятеля вислід обох останних днів боротьби. Дальше на північ в области ц. і к. військ не стало ся нїчого особливого.

Війна з Італією і на Балканї.

Нема нїчого огодосити.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

10. сїчня 1916.

Західний терен війни.

Серед бурі й дощу боєва дїяльність оставала мала, тільки над рікою Анкрою були значні гарматні бої.

Східний терен війни.

Фронт кн. Баварського: Сильнїйші наступи Росіян на південний захід від Риги, як також численні атаки менших віддїлів між побережем і озером Нароч також вчера остали зовсім без успіху.

Фронт архикн. Йосифа: Росіяни й Ромуни двром старали ся відвискати забрані їм становища на горах по обох сторонах долини Шушіти. Їх протинаступи, виконані значними силами, скінчили ся нїчим, при чім понесли вони крівавi втратв. На північ і на південь від долини Казіну виперто неприятеля далї. В боях обох останих днїв дістало ся в наші руки 6 офіцирів і 900 жовнїрів, також 3 машинові карабіни.

Група війск Макензена: На півні від фокшані вдало ся нам усадовити ся на лівім березї Путни. Між фокшані й Фундені примусили ми побитого неприятеля уступити зі становища за Путною й відступити за Серет. Полонено 550 жовнїрів. При устю Рімніка Сарата вдержали ми проти кількох неприятельських наступів користи, осягнені наступом.

Фронт Македонський: Нічні наступи над Струмою відперто.

Перший ґенеральний кватирмайстер Людендорф.

Не забувайте про голодних школярів!

Жертви на обіди для шкільної дїтвори ::: приймає Адмінїстрація „Дїла". :::

Українська бурса в Празї.

Хто сїє з сльозами,
той вбере в піснями.
Пс. 126, 5.

Сіємо і пригадуємо ласкавій памяти ш. земляків, пань і панів, відозву комітету в справі бурси. В кого буде ласка і спромога, того просимо, щоб пожертвував для бурси сто корон нараз, або присилав 10 кор. місячно до того часу, як війна скінчить ся і дїти будуть могти вернути до рідного краю, а батьки їх спроможуть ся дальше їх удержувати. Таких патріотів — земляків і землячок буде комітет шанувати почесним імям „Добродія" або „Добродійки укр. бурси в Празї", а свого часу ще й пошанує дипльомом з присвятою: „Українська бурса в Празї своїм Добродіям на спомин военних років 1914—1917".

6. сїчня записав комітет до почоту „Добродійок" і „Добродіїв бурси" Вп. Пань: Катерину Пулюй, дружину гофрата Пулюя, і Леонтину Гольдшмідт з Гейзельберга та Вп. Панів: Володислава Романовського, інспектора народних шкіл, о. Стефана Білинського, ґімн. катихита і гр. кат. адміністратора в Мацошинї, Т. Гозу, ц. і к. оберляйтнанта, о. Петра Курчабу, гр.-кат. пароха в Острова, Осипа Хомицкого, інспектора рев. з Niederalm Grödig коло Зальцбурга, Августина Муссовського, емер. учителя з Самбора Острова, д ра Григ. Гарматія, старшого лїкаря при етап. баталїоні 254 і д ра Евґена Бурачинського (военний шпиталь в Домжале в Країні.

В кого ласка станути до помочи свому народови, того просимо оповістити комітет під адресою: Hofrat Dr. I. Puluj, Smichow Ferdinandskai 29.

Комітет помочи для шкільної молодїжи в Празї.

Домагайте ся „Дїла" в усїх публичних льокалях!

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРІНЧЕНКА

вложили на мої руки в коронах і сотиках:

Вч. о. Іван Садовський парох Гліб. Великих 10·—. Вч. о. Павло Стукач, парох Смільник 10·—. Хв. Читальня „Просвіти" на Городецькім 10·—. Вп. Андрій Безпалко зі Львова 1·—. Вп. Іван Грень зі Львова 1·—. Вп. Ірена Гладилович, учит. шк. Грінченка 3·—. Вп. Володимир Саєвич зі Львова 2·—. Вп Д-р Мих. Волошин зі Львова 20·—. Вч. о. Волод Федусевич збірку 60·—. Разом 117 кор. 20 сот.

За се в імени шкільної дітвори і їх родичів складаю ласкавим жертводавцям сим прилюдно сердечну подяку. *М. Сіяк.*

40 1—1

На У. С. С.

вложили в Скарбі Боєвої Управи У. С. С. у Відни в коронах і сотиках:

(Далі.)

Криницький контрольор податковий в Мисленицях 500·—, о. М. Попович Павгів 20·—, Старшина громадська в Зашкові 11·70, о. Ігнатий Ших Бітля 15·—, Ілія Мусій Жнятин 2·—, о. Філярет Ортинський Топільниця 10·—, о. Григорий Мороз Борин 50·—, о. Іван Заяць Смільник 50·—, о. Володимир Бабій Чертеж 10·—, Громада Угнішків 10·—, о. Михайло Клюк Зарудці 20·—, Волод. Гнатюк машиніст в Загірю 10·—, Громада Добровляни коло Стрия 65·—, Спілка господ. кредит. Ваньовичі 100·—, Уряд громадський Соломка збірка 150·12, о Ф Пелех Товщів 10·—, о. Пантелеймон Шпилька 24·44, на се вложили: Ваньо Жига —·10 Ваньо Тягіла —·20, Євка Курдила —·20, Параска Котис —·20, Миколай Курдила —·10, Марія Мігалик —·10, Стефан Гоч —·10, Марися Бяль —·20, Миколай Степницкий —·10, Анна Котис —·10, Мих. Волошинович —·20, Анна Долівська —·40, Василь Богер —·20, Василь Лучатин —·40 Анна Крупей —·20, Ів н Лусачок —·20, Марія Богер —·20, Параска Бирза —·20, Анна Скісилак —·20.

IX. 5—? (Далі буде.)

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Іван Баглай Mun. Depot, шукає жінки Марії і тата Василя Котович з Пісків пов. Броди.

39 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

НОВІ ЛЬОСИ Австр. Черв. Хреста за готівку около 33 К на сплати 5 льосів за 19·) К в 38 ратах по 5 кор. Перша рата в стемпл. 8 кор. 50 сот., дальше по 5 кор. — Право гри вже 1. лютого. Головна виг. 500 000 К.

ДІМ БАНКОВИЙ VIII.A 2—?

SCHÜTZ і CHAJES

Львів, пл. Марійська 7.

УКРАЇНСЬКА КРАВЧИНЯ — Львів, вул. Городецких 9, I. пов. — виконує сукні дамські по умірковання цінах. 262 30—?

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Українсько-руської Видавничої Спілки у Львові будуть в суботу 20. січня 1917 р. о год. 4 по полудни, в льокали товариства при ул. Чарнецького ч. 24, на першім поверсі, з таким порядком:

1. Реферат про стан товариства за час війни.
2. Вибір членів дирекції і контрольної комісії.
3. Внесеня й інтерпеляції.

Володимир Гнатюк Володимир Дорошенко.
Д-р Іван Раковський. 20 2—2

Календарець на 1917 р. — **РУСАЛКА** — **Друкує кожда друкарня**

Купуйте і замовляйте!

Календарець „РУСАЛКА"

Ціна: штука 30 сот. (почт. 35 сот.)

10	штук з почт. оплатою К	3·00
25	„ „ „ „	7·20
50	„ „ „ „	13·50
100	„ „ „ „	25·00

Від 25—100 шт. поручено (рекомендовано).

Вже продає ся відрівний календар на р. 1917. Ціна 1·20 К., з пересилкою 1·50 К.

16—25 Замовленя приймає: 740

А. ОКПИШ, Львів, Кадецка ч. 4.

ОСЕЛІ — для інвалідів У. С. С. — **Маківка** організує краєве Товариство стоваришене зареєстроване з трикратною порукою. — Хто уважає своїм обовязком причинити ся до облекшеня незавидної долї наших героїв-немічників, — сей вступить - в члени - Товариства **МАКІВКА** і зложить безпроволочно на уділ десять корон і на вписове одну корону. — Приймаємо також дрібні одноразові жертви. — Гроші належить посилати на адресу: **Товариство МАКІВКА в Новім Санчи** 33 3—10

ВЕЛИКИЙ, ДЕШЕВИЙ і ЦІКАВИЙ

КАЛЄНДАР

ПАМЯТКОВА КНИЖКА

СОЮЗА ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ

на р. 1917.

Обнимає поверх 5·0 сторін друку, містить 103 ілюстрації і численні статі в области культурного, економічного й політичного житя українського народу по обох сторонах кордону та найкрасші взірці поетичної творчости національних поетів

Календар Союза містить між иншим найдокладнійший огляд воєнних подій за два роки і ще більш докладний огляд українського житя в Росії від початку українського національного відродженя до послідних часів та статі про політичні змагання українського народу в часі війни.

Є се книжка, яка поза календарними відомостями ніколи не стратять на вартости і служита-ме, як

ДОБРА ПАМЯТКА З ВОЄННОГО ЧАСУ.

Призначена в цілости для національного освідомленя найширших народних мас, буде памяткова книжка Союза служити для них корисною лектурою на довгий час.

Ціна календаря 2 К 50 сот.

Замовляючі безпосередно в Союзі у Відни - - **австрійські жовніри і російські полонені** - - дістають календар по зниженій ціні — **за 2 нор.**

Книгарням і трафікам дає ся звичайний книгарський опуст.

Гроші надсилати почтовим переказом по такій адресі:

Wien VIII, Josefstädterstrasse 79, T. 6. Administration Nachrichtenblatt des „Bundes zur Befreiung der Ukraina". 818 2—4

На бажане висилають ся чеки почтової щадниці ч. 107.090.

Каждий

научить ся говорити по німецьки з книжки п. з.

Підручник до науки німецької мови

зладив Ю. РУДНИЦЬКИЙ.

Підручник сей видало Товариство „Просвіта", а обіймає він 240 стор. друку доґідного формату.

Один прим. коштує 3 кор. 50 сот. брош., а оправл. в полотно з витисками 6 кор. 50 с. На почтову пересилку треба долучити 55 с.

Висилає ся тільки за готівку.

Замовленя слати на адресу:

КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА"

Львів, Ринок ч. 10. VB 7—?

Небувале!

На днях появить ся

в українській мові

„Тижневий Календар" на 1917.

Всї відчували брак такого календаря; наші українські інституції, адвокатські і нотаріяльні бюра, Високопреподобне Духовеньство, Лїкарі, Адвокати, Учительство.

ФОРМА — ПРАКТИЧНА

дасть ся уставити на бюрку або повісити на стіні.

Вільне місце на записки — має кождий день.

Ціна дуже приступна 1·60 сот.

Замовляти: *Д-р Григорій Сайк Львів, Ринок 10.*

Без попереднього надісланя грошей не приймаємо замовленя. 12 4—?

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Косцюшки ч. 3.

Принимає і виплачує щадничі вклади щоденно вгодинах урядових. Вкладки опроцентовує на 4%, починаючи вже від слідуючого дня по дня зложеня аж до послідного дня перед днем відобранм.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна складати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці"

Удїляє позичок: а) гіпотечних платних місячними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на ескомт векслїв. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро

Посередничить у внесенню позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків удїляє канцелярія „Руської Щадниці" ул. Косцюшка. Народний Дім, I. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці", затвердженого через п. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишлі надають ся до льокації пупілярних, фондаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 5—?

Половина накладу

КАЛЕНДАРЯ „ПРОСВІТИ"

на рік 1917

вже розійшла ся.

Радимо проте спішити ся із замовленями, бо наклад сього року не великий.

Календар представляє ся дуже поважно.

Продає ся тільки за готівку по ціні 2 кор. 50 сот. (для членів, що зложили вкладку лише 2 кор.). На порто звичайне треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

В комісе не дає ся, за посліплатою не висилає ся.

Замовленя і гроші слати на адресу

КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА",

Львів, Ринок ч. 10.

V.A 8—?

Не минайте а перечитайте!

Чи варто за невеликі гроші в тих тяжких часах розвеселити ся?

Певно, кождий скаже, що варто.

Саме тепер вийшла обємиста книжка (девять аркушів друку), котра містить в собі

900 словами девятсот

Дотепів, вигадок і жартів.

Хто хоче розвеселити ся, а таким в теперішнім часі буде певно богато, нехай чим скорше спровадить собі сю книжку, бо задля великої дорожні і браку паперу наклад зглядно не великий.

Сю справді на часі книжку видало Товариство „Просьвіта".

Канцелярія Товариства у Львові (Ринок ч. 10.) висилає єї безпроволочно тому, хто пришле переказом на саму книжку 1 кор. 80 сот. (Члени „Просьвіти", що заплатили вкладку, платять тільки 1 кор. 30 сот.), а на рекомендовану пересилку 35 сот.

Оправлений в полотно примірник коштує без почтової пересилки 50 сот. більше. 450 28—?

Радимо спішити ся!

900 разів замість ся можна за 1 кор. 80 сот.!

Відповідає за редакцію **Д-р Василь Панейко.** З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 8. (1935) Львів, пятниця 12. сїчня (30 грудня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понедїлків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726

Адреса тел.: „Дїло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщинї:

місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цїлорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цїлорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, з надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошеня за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Дїло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 11. сїчня 1917.

„Удержане фейлетону Gazet-и Lwowsk-ої і її літературного відділу на відповідній висоті, а в тій цїли громаджене першорядних письменських сил, буде як доси так і в 1917 р. пильним стараннєм редакції. Крім знаних і заслужених імен знайдуть читачі імена молодих, талановитих письменників, котрих редакція завсїди запрошує до співучасти."

Далї йде ряд імен польських письменників, твори котрих будуть друковані в Gazet-ї Lwowsk-ій в 1917 р., а ще дальше читаємо:

„У фейлетонї рівнож містити-емо листи з Кракова, Варшави, Люблина, Відня і т. и. Найновійші видавництва, театр, малярство, різба, музика обговорюватимуть ся й далї докладно й річево. В тещї Przewodnik-a naukow-ого і literack-ого маємо праці найвизначнїйших наших істориків і критиків літератури .."

Такі приманчиві зазиви і запевненя читаємо від кількanайцяти днїв кождого дня на першій сторонї Gazet-и Lwowsk-ої, — знак, що редакції (лежить вона в руках п. Адама Креховецького, котрий сам має своє імя в польській публїцистиці й літературі, а не є таким собі тільки, відставленим від иншої служби манїпуляційної чи поліційної „редактором") богато залежить на сім, аби її дневник давав читачам можливо як найлїпший письменський матеріял. „Першорядні" сили, старі й молоді таланти, позамісцеві кореспонденти, широкий віддїл штуки, літератури, критики, ведений „найвизначнїйшими" силами — все те як найкрасше свідчить про стараннїсть редактора, а рівночасно і бодай в рівній мірі про великі грошеві засоби, які стоять йому до розпорядимости.

Так стоїть справа з урядовою часописю в польській мові. А що дїєть ся з урядовою часописю в мові українській?

Нїщо. Української урядової часописи нема. Четвертий числом людности і жовнїрів нарід Австрії — один з-поміж великої австрійської „сїмї" народів — не має ні одного листка, ні одної друкованої сторінки, з котрої держава звертались-би до його членів безпосередно, в їх рідній мові. До кінця серпня 1914 р. виходила — не урядова газета українська, а тільки змістом і розмірами дуже худий сурогат такої газети — „Народна Часопись", у не дуже-то почеснім виглядї „додатку" (що се таке?) до польської „Gazet-и Lwowsk-ої". Від тодї, протягом цїлого воєнного часу навіть сей український „додаток" урядовий пропав. На предложене відновити його відповів відмовно — відкликом на потребу ощадности —

п. Креховецький,

Думаємо, що президія Української Парляментарної Репрезентації не забуде поговорити і про сю справу з пп. президентом міністрів, міністром заграничних справ і намісником Галичини. ц. і к. армія трактує у виданях для жовнїрів („Полевий Листок" і „Часопись для підофіцирів") українського жовнїра і його рідну мову рівноправно з жовнїрами всїх инших народностий,

Що думають про мир в Анґлії.

Про се дістає „Neue Zürcher Zeitung" з англійської сторони отсї уваги:

Хоч з оцінкою німецького мирового предложеня треба вдержати ся, докн не будуть урядово оголошені німецьки умови мира, одначе треба ствердити, що публична опінія Анґлії не прийме ніяких умов, які стояли би низше того, що як мирові умови антанту проголосив Аскіт і потвердило теперішне правительство. В відповіди антанту крім домаганя відшкодованя за минувшість і запоруки на будучність нема нїчого означеного, одначе на основі публичних заяв англійських міністрів легко означити становище Анґлії супроти яких небудь мирових предложень — теперішних чи пізнїйших.

По перше мир може бути заключений тільки спільно з иншими державами антанту. По друге Бельгії і Сербії торжественно обіцяно привернене їх національних прав і відшкодованє. По третє англійські міністри обовязали ся знищити німецький мілїтаризм, що в дійсности є одиноким способом до осягненя „достаточної запоруки" на будучність. Відповідальні державні мужи таким чи иншим способом сї три точки в останних днях як найсильнїйше ствердили. І невтральні можуть бути певні, що в основних домаганях антанту не може наступити зміна.

Було би зовсім фалшиво сказати, що політична атмосфера в Анґлії є в теперішній хвили корисна для мирових переговорів. Очевидно коли б центральні держави хотїли дати запоруку своєї щирости через уступленє з усїх обсаджених ними областий, тоді наступила би вміна настрою в тім напрямі, щоби сповненє решти домагань антанту старати ся осягнути дорогою переговорів. Одначе нїхто в Анґлії не вірить, щоб війна осягнула вже таку фазу, в якій така подія була би можлива, і тому німецький маневр вустрічаєть ся в Анґлії з загальним скептицизмом, коли не з байдужністю.

Здаєть ся, не було ще періоду війни, в якім Анґлія була би менше схильна ніж тепер згодити ся на умови мира, які означали би частинну невдачу її воєнних задач. В сій хвилї бачить Анґлія дозріване плодів своїх 2½ річних воєнних приготовань. За місяць — два осягне вона вершок своєї сили, буде сильнїйша до війни, ніж була коли небудь в своїй довгій історії або коли небудь була би без німецького визову й безоглядности на мори і в воздусї. На фронтї англійські жовнїри є свідомі, що як їх особиста перевага, так і їх перевага що до воєнного матеріялу зростає, а сьому настроєви війска відповідає рішучість тих, що остали дома. На морських торговельних шляхах англійська морська сила є більша ніж коли небудь, за те німецька торговля виключена, а небезпека німецьких підводних човнів взята — здаєть ся — під контролю. З виїмком побічного воєнного терену в Ромунії події розвивають ся скрізь в користь антанту, а вже найбільше коло Вердена. Серед таких обставин хвиля для обмірковування т. зв. німецького мира справді зле вибрана.

Хоч Аскіт не є вже при власти, одначе характеристично, що його наступники далї ужи-вають його дефініцій, говорячи про цїли й по літику воєнного кабінету. В сій справі між попереднім і теперішним шефом правительства нема ніяких рїжниць. Тому півтора року, коли Аскіт був ще президентом міністрів, мав він передсказати, що зі сторони Німеччини вийдуть один по другім три мирові предложеня. Перше буде таке, що нїхто з антанту не вівьме його під розвагу. Друге буде вже розумнїйше, але антант також відкине його без ваганя. В кінци прийде трете, яке буде містити в собі можливість міркованъ, які при відповідних обставинах могли би довести до закінченя війни. Перша часть пророцтва Аскіта, здаєть ся, сповнила ся, бо предложенє Німеччини нїде не вустрїло виглядy на успіх.

Стільки англійських (кладемо на се натиск!) уваг в цїрїхськім дневнику. Чи вони відповідають настроєви в Анґлії, чи радше обчислені головно, щоби зробити враженє на невтральних, не маємо основ сказати про се рішучого слова. В кождім разї походять вони від інтересованої сторони, отже не можуть бути зовсім безсторонні.

Українські концерти в Київі.

Бідень, в сїчни 1917.

Т-во „Український театр" у Київі увійшло в порозуминє з відомим українським композитором А. Кошицем догично устроюваня щотижневих українських концертів з'єдиненого більшого хору на випадок, коли театр „Народного Дому" буде відданий в аренду т-ву. Згадане товариство має в пляні заложити склад стилевих декорацій і покликати до житя велику артистичну робітню для шитя костюмів. Декорації й костюми будуть виконувати ся на основі шкіців спеціяльного жірі, в склад якого увійдуть деякі місцеві артисти. Є також намір від часу до часу устроювати конкурси на шкіци. До конкурсів будуть запрошені відомі артисти. У протязї літа товариство має намір організувати ряд невеличких труп для мандрівки по провінції.

Ф. К.

Де ждати воєнних операцій в 1917 р.

На сю тему знаходимо в „Neue Zürcher Zeitung" отсї уваги:

Коли при кінци 1915 р. розглядано воєнні можливости на 1916-ий рік, поважна часть голосів висловляла думку, що швидко наступить велика і всесторонна німецька офензива на західнім фронтї. Ся думка опирала ся на тім, що власне тоді йшли пересуваня війск зі сходу й південного сходу на захід, як також головно на тім, що західний фронт є власне головним фронтом війни, де можна нанести удар Анґлії і Франції. Та говорили також про докінченє операцій проти Сербії й Чорногори, про акцію проти Солунської виправи, про офензиву Австро Угорщини проти Італії і в кінци про нове пересуненє головної акції на схід.

Початок 1916 ого року признав — здавало ся — слушність тим, що сподївали ся головної акції на західнім фронтї. Якийсь час здавало ся також, що здійснюють ся надії на австро-угорську офензиву проти Італії. Одначе від початку червня 1916 р. головна акція перенесла ся на схід, де вела ся й до кінця року.

Коли порівнати міркованя про воєнні виглядн на 1916 ий рік з тим, що в тім році принесла дійсність, побачимо, як важко, властиво навіть неможливо сказати щось позитивного про будучі операції. Не знаючи відносин, які відомі тільки військовим управам, можна висловити тільки менше або більше угрунтований особистий погляд.

З сим застереженем можна виставити на 1917 ий рік отсі можливости: Дальше ведене операцій на ромунськім фронті чи в формі офензиви центральних держав, які по розгромі Ромунії пішли би на Україну, чи в формі сильної російської протиофензиви. За сим промовляє велике значіне України як шпихліра Росії для прохарчованя війска, як також загрожене лівого крила цілої російської обороннсї системи; проти сього—спричинене такою операцією продовжене австро німецьких операційних ліній і получень за фронтом. — Основна розправа в армією антанту в Солуни і відкинене її на кораблї. З ріжних сторін означують се як найблизшу операцію, коли тільки армії центральних держав стануть над Серетом і Прутом. Та тут треба мати на увазі, що по розгромі Ромунії армія антанту в Солуни матиме тільки другорядне значіне. — Основна розправа в Італією через велику австро угорську офензиву на цілім фронті належить також до тих можливостий, яким протиставлять збільшені офензивні змаганя Італії.—Що до головного удару на західнім фронті, то тут міродатні є досвіди минулого року. Вони його не виключають, одначе покавують, скільки часу, сили й муніції треба, щоби в порівнаню в цілю осягнути тільки мінімальний успіх.

Очевидно, можливістю, найбільше бажаною й воюючими й невтральними, є проме:ене шляху до мирових переговорів, які дали би тривкий мир. Та ся надія, вдаєть ся, відійшла знов в далеку далину.

Парляментарні наради.

Відень 3 січня 1917.

Сезон офіціяльних конференцій парлямен тарних партій з шефом нового кабінету гр. Клям Мартінїцом вже почав ся. В сім тижни конферувати-муть з ним м. и. управи німецько-національного союза, чеського союза та української парляментарної репрезентації. На суботнім засіданю президій чеського союза рішено по обговореню ситуації, витвореної змінами на чільних становищах в державі, напирати на гр. Клям Мартінїца, щоб скликав парлямент. Чеське представництво уважає всї заміти противників скликаня парляменту не стійними. Законодатної діяльности послів вимагають не тільки обовязуючі законні постанови, але також економічні і політичні інтереси, перед яких розвязкою стоїть держава.

Нині по пол. відбувають ся в парляменті наради президії християнських суспільників з заступниками віденської партійної управи, а по ній приходить на чергу нарада спільної відкомісії німецько національного союза й християнських суспільників, що має установити спільне поступоване німецьких горожанських партій та вияснити деякі програмові питаня.

Повне засіданє німецько-національного союза визначено на день 16. с. м. На тім засіданю зложить президія м. и. звіт з конференції з шефом нового правительства.

На послїднім засіданю президії німецько-національного союза дебатовано також і над справою відокремленя Галичини. Для сеї справи вибрано окрему комісію, в якої склад входять посли: Грос, Пахер, Роллер, Штельцель та Вебер, при чім має від часу до часу бути покликуваний також і пос. Кешнан. Замітно, що сій комісії поручено особливо (insbesondere) „увійти в контакт з польськими послами, аби познакомити ся про погляди, які панують між ними в справі галицького питаня." Комісія по скінченю своїх праць має прийти зі звітом перед пленум союза.

Коли мова про форсоване Німцями відокремленя Галичини, то не зайвим буде зазначити на сім місци, що посол К. Вольф обговорюючи на недільних зборах внутрішно австрійські справи, заявив, що основні домаганя австрійських Німців, обняті великодною програмою, а саме: заведенє німецької державної мови, відокремленє Галичини та поділ Чехії на округи були незвичайно поважно загрожені через міністерство Кербера. Се була причина, що німецьким радикалам прийшло ся його кабінет як найстрійше поборювати. Кербер упав, а на його місце прийшов гр. Клям Мартінїц. Німцям — казав дальше Вольф — ходить головно о те, щоб їх домаганя увійшли в житє, а хто їх переведе — се їм байдуже. Оттимто й згодили ся німецько національні партії на те, щоби до кабінету увійшли їхні мужі довіря. Вольф покінчив свою промову висловом надії на найкращу будучність для австрійських Німців Відповідно до сього й принято резолюцію, в якій висловлюють ся надію, що німецькі основні домаганя, а між ними відокремленє Галичини з усуненєм галицьких послів будуть переведені ще перед скликанєм парляменту.

Спільна міністерська рада.

ВІДЕНЬ (Ткб.). Під проводом міністра заграничних справ гр. Черніна відбула ся вчера спільна міністерська рада, яка з полудневою перервою тягла ся від 10. год. перед пол. до 6 і пів год. веч. В нараді, яка відносила ся до господарських справ, остаючих в звязку з війною, взяли участь оба президенти міністрів, спільні міністри, оба міністри фінансів, угорський міністер рільництва, шефи обох урядів виживленя населеня, предетавник начальної команди армії і військовий генерал-губернатор з Люблина.

Державна Рада в Варшаві.

Спис членів Державної Ради з части Польщі, яка остає під управою генерал губернаторства в Люблині, одержав найвисше затвердженє.

Повна Рада складаєть ся з 26 членів. Між ин. належить до неї „позаслужбовнй бригадир польських легіонів" Йосиф Пілсудзкий і відомий публіцист Владислав Студніцький.

В характері представників австро-угорської військової управи при Державній Раді будуть виступати з постійним осідком у Варшаві: як правительственний комісар тайний радник Якбар. Конопка, як його заступники міністеріяльний радник д-р Гнат Рознер і староста д р Стефан Ішковський.

До народного учительства.

Комітет українського учительства у Відни переслав нам отсей зазив п. Жуковецької з прошенєм помістити його в „Ділї":

Вже другий раз прогнав нас ворог з рідного краю і другий раз розсипалось народне учительство Галичини і Буковини по Австрії. Відгуки його товариського житя і громадянської праці доходять нас в усюдів. Галицькі і буковинські лихом недобиті культурні робітники гуртують ся щораз тїснїйше в Гмінді, Празі, Вольфсберзі, Хоценї і Відни. Відень — то центраня. Віденський „Інформаційний Комітет" стоїть на сторожи учительських інтересів. Він стежить за тим, що приносить кріпана війна.

З новою вірою, з новими здвоєними силами стаємо знова до праці. Хто дрімав, той пробудив ся. Хто спускав ся на других, той пересвідчив ся, що наша будучність в нас самих спочиває. Тому кличемо: До гурту, товариші! До праці і житя ставаймо! Простїмо з серця друг другови і єднаймо ся! Всї, молоді і старі, заголошуймо ся до народної праці. Не ждїмо на запрошеня, не шукаймо по товариствах забави, не зимагаймо почестий. Нам не стає тепер ні часу, ні голови на пусті форми. Нам треба діл, щирих рук і жертви. Може до тепер ми за мало поважно робили громадянську роботу...

А передовсїм ми просвітителї незрячих, поки на чужині, навчімо чужинцїв, хто ми: нехай не ідентифікують нас з другими та не питають здивовано, хто ми такі. Заголошуймо в їх мовах інформаційні відчити. Навчім їх знати нас цінити і шанувати. Виборім собі моральне право громадянства серед народів, а може колись, в инших часах і обставинах постоять вони й за нами.

Освідомляймо своїх. До шпиталїв чи заведень для реконвалесцентів і таборів полонених прибувають що раз то нові люди. Ідїмо до них. З книжками, часописами, чи добрим словом. Неграмотних учімо письма, а несвідомим отвираймо очи. Бо не вони винні, що підшивають ся під чужу націю, що соромлять ся свого народа. Вони хорі фізично і слабі морально. Вони несвідомі.

Популяризуймо рідні видання. Наші часописи, брошури, книжки і листівки поширюймо масово. Инші народи накидують ся своїми аж до смішности — ми видаємо на наші послїдні, гірко зароблені гроші, і як лукавий скупар скриваємо у шафі. Який же тут хосен з нашої праці і жертви?

З природи і техніки.

Значіне радіоактивности матерії для культури будучности.

Сьогочасна культура є висліком всїх досвідів на полї природописних наук та їх дітий: техніки і промислу. Потреба енергії для машинерії в техніпі, торговли і промислї росте з кождим днем. Заспокоюють її тепер поклади камінного вугля. 120 мілїонів тон річно сеї підземної енергії пожирає машина сучасної культури. Тому вже ледви на сотки лїт можуть вистарчити засоби вугля. Коли бракне вугля, то стануть наживою машин культури инші пальні матеріяди, які мати земля в собі криє. А коли й сих не стане, то чи-ж має устати машина світової цивілізації?

Чоловік, як керманич тої машини, до сего не допустить, але оглянеть ся за иншими родами енергії, які заступлять йому енергію пальних матерій. Передовсїм буде він старати ся використати до своїх потреб енергію вод у ріках, енергію припливу і відпливу моря, енергію вітрів та найбільшу енергію всесвіта, а то — енергію сонця.

Приблизні лиш обчисленя виказують, що розумне використане всїх мас вод у ріках цілої поверхні землї не в силї заспокоїти голоду машини культурного людства. Також приплив і відплив моря не міг би наситити своєю енергією людий, бо кошти доправадженя сеї енергії до машини були би досить великі, а хосен малий. І сила вітрів не показала ся-б в тім случаю дуже корисною, бо не можна її використати в кождім місци та в кождій обставинї і часї.

Вихісноване лиш мілїонової части найбільшого жерела енергії на землї, а се — енергії сонця вистало б вже на покритє потреб машини культури світа. Справа одначе не представляєть ся так легко, бо по перше—енергії сонця можна ужити лиш в тих місцях землї, де промінюванє сонця не має приміненя в управі предметів поживи, пр. пустинях, а по друге треба узглядняти також, як відбило ся-б се на кліматичних та метеорольогічних відносинах даної околиці. Як пр. змінив ся би клїмат, коли-б таку часть поверхні землї, як Сагару, засуджено на брак світла і тепла. А годї також предвидїти наслїдків, коли-б нараз стратила земля, а тим самим весь світ природи мілїонову часть промінів сонця. Ся на перший погляд неужиточна енергія сонця пустинь і инших подібних рівникових полос не остає взагалї без наслїдків на клїмат инших частий поверхні землї; вона має своє значіне для вітрів і атмосферичних опадів на земли. Тому машина, яку направляла б в рух перетворена соняшна енергія т. зв. соняшний мотор, мала би лиш невелике місцеве значіне. В тім напрямі, як пише проф. Lummer в книжцї: „Physik der Sonne", построєно вже перші проби. А саме недалеко від Каіре працює соняшний мотор. Головною складовою частю сего мотору є параболічне зеркало величезних розмірів; в огнищи його находять ся великі збірники води. Промінї сонця збирають ся по відбитю в огнищах зеркала; наслїдком сего вода в збірниках огріваєть ся до кипіня та перемінняєть ся в пару, яка порушає мотор помпи, що тягне воду з Ніля; сим способом доконуєть ся наводненє сусідних піль при Каіре. Для Єгипту, де вуголь дуже дорогий, така соняшна машина буде все ще економічна. Чи одначе в кождій місцевости на земли та в кождій порі року буде могти така машина працювати — се питанє будучности.

Дуже сильним жерелом енергії внутрі землї є радіоактивні або промінисті первні. Сей набуть рід енергії запряже в будучности чоловік до гоненя своїх моторів, коли не стане вже йому вугля та инших пальних матерій.

З найновійших досвідів фізики знаємо, що деякі первні, як уран, тор, рад, актин висилають промінї електричної сили і відси пішла їх назва—промінисті або радіоактивні (radiare=промінювати) первні. Так пр. рад шле тровкі промінї, а се: промінї α, β, γ. Перші із тих—се матеріяльні частинки майже атомової маси, осмотрені додатним (+) електричним нарядом, яких скорість виносить са. 30.000 km на секунду. Другий рід промінів, β — се відємні наряди електричні (—), праатоми, звані електронами, які рад викидає із скорістю са. 100.000 km на секунду. Промінї γ є зовсім подібні до промінів Рентгена, а перевишають їх лиш силою діланя. Крім тих промінів виділяє рад газову матерію — емонацію, з прикметами благородних газів і тепло; температура радового препарату є все о 5oC висша від температури окруженя. Подібні прикмети мають в невеликими змінами всї инші згадані висше первні.

(Конець буде.) **Д-р В. Кучер.**

Народні Учителі! Книжка — наше оружже. Заберімо його в руки і йдім добувати. Здоганяймо нашу будучність, яку лихі люди відсунули від нас так дуже. Учімо українську молодіж купувати (не брати даром!) рідні видання, заохочуймо до того кождого, з ким стрінемося. Питаймо за ними і по харчівнях, трафіках, книгарнях. З книжками в руках йдімо на засідання і забави. Учительське видавництво „Воєнних читанок" (за Україну, Червона Калина, Опис рідного краю) розсипімо по виселенцях.

Збираймо і гуртуймо нашу молодіж. Численні інтелігенти, яких так гірко виплекали наші батьки, відійшли від нас на віки. Положили свої голови, або лежать по шпиталях, найідейнійші і найздібнійші наші люди. Цвіт України встелив своїми покосами свої і чужі нивн. Хто ж поведе в будуччині наш бідний нарід? На нас, Народні Учителі, спочиває обовязок дати Україні нових, як ті, ідейних борців і провідників. Розгляньмо ся за ними. Сотки, може і тисячі сиріт тинять ся попід плоти та живлять ся жовнірським хлібом пісним. Порадьте ім, повчіть і покажіть дорогу. Ратуйте дітий героїв

А в нових відносинах, без огляду на кордони, де небудь нам доля прикаже жити — працюймо для народа. Працюймо тепер і в будуччині. будемо жити морально. І не згинемо!

НОВИНКИ.

Львів, 11. січня 1917

— **Скільки дала пята воєнна позичка.** Почтова Щадниця повідомляє, що підписка на пяту воєнну позичку закінчила ся. Поки першім обчисленю дала вона суму 4412,800 000 корон. Кінцевий вислід буде оголошений пізнійше, бо не надійшли ще всі викази.

— **Маланчин вечер** устроює у Львові тов о „Українська Захоронка" в суботу 13 с. м. в сали Музичного Тов а ім. М. Лисенка. В програму входять: 1) Продукції музично-вокальні. 2) Одноактівка. 3) Товариські забави. Добірний буфет у власнім зарядї. Добровільні датки на цїли тов а приймаеть ся з подякою. Стрій домашний. Початок в 7 год. вечером.

— **Пп. д р Степан Баран і Блянка Гаврисевичівна** вложили з нагоди свого вінчання, котре відбуло ся в Чагрові дня 7 січня 1917 р., 200 К. — а се: на Укр. Пед. Тов о для українських приватних народних шкіл на львівських передмістях 50 К, на українські народні школи на Волини 50 К, на інвалідів УСС. 50 К, а Союзови Визволеня України на культурні потреби воєнно полонених російських Українців 50 К.

— **о. АлексійАртимишин з Камінки Лісної** дає на „Фонд Нац. Оборони" 50 К і кличе: о. декана Евгена Омелянського з Бутин, о. Юстина Манастирського з Мостів великих, о. Віктора Сиротинського з Камінки Нової, о. Льонгіна Тустановського з Вільок мазовецьких і о. Теодора Банаха з Глинська.

— **Новий польський дневник у Київі.** Як повідомляє „Кіев. Мысль", польський письменник І. Замараев-Урсин дістав дозвіл на видаване у Київі нової щоденної часописи в польській мові п. з. „Gazeta Narodowa". Для інформації читачів додамо, що в Київі виходить уже від кількох років польська щоденна часопись, народово демократичний „Dziennik Kijowski". Крім сего виходить у Київі під редакцією згаданого Замараєва-Урсина ще політичний і літературний двотижневник п. з. „Kłosy Ukraińskie" і популярна часопись для народа „Lud Boży". —ф. К.

— **„Південно-руське кооперативне товариство".** На кооперативних з'їздах, які в останних часах відбули ся у Харкові й Ростові н. Д., ухвалено покликати до житя загально-краєвий союз кооперативів п. н. „Південно-руське кооперативне товариство. (Ф. К.)

— **Не хочуть воювати.** З Відня нам пишуть: Харківський воєнний суд засудив селяна Гладченка й Никитенка, що їзза релігійних переконань не хотїли сповняти воєнної служби, на 8 літ каторги. (яв)

— **Білоруські часописи у Петрограді.** Як повідомляє „День" в 24. XI./12. XII. м. р., група білоруських журналістів і громадянських діячів у Петрограді стала видавати від падолиста дві білоруські часописи: „Дзянніцу" — гражданкою і „Світоч" — латинкою. Обі часописи — тижневики й кождої вийшло вже по 3 чч. (Ф. К.)

— **Міністерство просвіти** іменувало б. учителя висших шкіл у Київі п. Володимира Калиновича учителем академії орієнтальних мов у Відни.

Домагайте ся „Дїла" в усїх публичних льокалях!

Українство під російським наїздом.

Урядове представлене „Червоної Книги".

В свій час ми згадували про виданє п. і к. міністерством заграничних справ третєї збірки документів про нарушене міжнародного права державами, які воюють в Австро Угорщиною. В сій збірці знаходить ся між ин. урядове представлене противукраїнської господарки російських властий в Східній Галичині підчас інвазії.

Се представлене, зладжене п. к. намісником Галичини (пок. Колярдом) під датою 5. жовтня 1915 р., зачинаєть ся так:

„Серед жорстокостий, сповнених в страшних часах світової війни Росіянами на населенє всіх народностий в Галичині, займають не останнє місце переслїдуванє, звернені проти Українців. Побіч нищення й руйнованя маєтку й насилуваня особистої свободи, як се було також в Поляків, Жидів і Німців, Українці й само українство, (при чім грала ролю обрусительна тенденція) були також в огляду на свої духові добра виставлені на переслїдуваня під оглядом культурним, національним і віроісповідним. Відповідно бажаню Загальної Української Ради зарядив ся сконстатованє конкретних фактів. Розгляд предложеного властями матеріялу, а саме I. що до нищеня політичних, культурних і соціальних інституцій австрійських Українців, II. що до заборони уживаня української мови, III. що до заслїданя Українців і IV. що до переслїдуваня гр.-кат. церкви і її душпастирів дав отсей вислїд":

Тепер наступає подрібне представлене фактів в наведених чотирох групах.

Ad I. читаємо: „У Львові по обнятю урядованя генерал губернатором гр. Бобрінским явила ся в нього депутація українських просвітних і добродійних товариств з просьбою о охорону. Одначе швидко після сього російські адміністраційні власти зарядили остри міри проти Українців. Всї українські школи у Львові замкнено. Дуже великі втрати потерпіло „Наукове Товариство ім. Шевченка", якому забрано найлїпшу друкарську машину, букви, папір і обстанову вартости над 20.000 К. З українських фінансових інституцій „Дністер" і „Земельний Гіпотечний Банк" вели свою діяльність до 11. марта 1915 р.; того дня їх замкнено й опечатано, поки чім російські поліційні власти забрали в „Дністрі" 20.000 К. готівки, а в „Зем. Гіп. Банкї" 1.435 руб. готівки і коло 1000 К. в депозитах і т. д."

Далї йде представленє переслїдувань українських товариств в повітах: Богородчани, Калуш, Коломия, Косів, Львів, Ланцут, Мостиска, Перемишль, Стрий і Жидачів. Найобширнійше представлені факти з Стрийщини.

Ad II. читаємо: „Загальної формальної заборони уживаня української мови в Галичині не видано, одначе Росіяни вважали українську мову тільки нарічєм російської мови і уживане її тільки декуди ледви толерували, а при тім висмівали". Далї згадуєть ся про заборону української преси і видань у Львові і про адміністраційні заборони в инших повітах.

Ad III. „Численні є випадки адміністраційного заслиланя Українців за політичні перекоиання", — констатує урядове представлене і вичисляє імена заслиних, на скільки вспіло їх зібрати.

Ad IV. Представленє характеризує православну агітацію в Галичині і подає факти переслїдувань гр.-кат. церкви і священників, починаючи від заслиання голови церкви митрополита А. Шептицького. „В кінци треба завважити — кінчить представленє — що російські власти принципіяльно заряджували найострійші міри проти вірних державі українських священників, шоби зломити їх вплив на населенє і сим улекшити собі православну пропаганду",

Крім сього представленя, яке займає стор. 34—41, збірка містить на стор. 61—65 представленє дирекції „Дністра" (з підписом д-ра Е. Олесницького і пок. д р Е. Озаркевича) про російську господарку супроти сього товариства і урядові протоколи, зроблені з названими директорами „Дністра" в сій справі.

ПОДАВАЙТЕ СТАРУ АДРЕСУ!

Майже щоденно містимо отсю просьбу у „Дїлї", а проте коли хто з Вп. Передплатників зміняє місце побуту, то звичайно не подає попередної адреси. Передовсїм Передплатники з полевих почт (Фельдпост-ів) майже нїколи не дають при змінї адреси послїдного фельдпосту. А ми при найлїпшій волї не можемо доти перевести зміни, доки не маємо докладної попередної адреси. У нас картотека є уложена після почт, а не назвищ передплатників. Щоб уникнути нарінань просимо при змінї на НОВУ, подавати і попередну (стару адресу).

Греція приняла останний ультимат антанту.

АТЕНИ (Райтер) Держави коаліції в останнім ультиматї до Греції запевнили, що діяльність прихильників Венізельоса буде обмежати ся до місцевостий, обсаджених тепер антантом. Скликано швидко коронну раду, а рівночасно зібрав ся кабінет.

АТЕНИ (Райтер). Відповідь грецького правительства доручено вчера по полудни. Греція приймає ультимат антанту.

Відповідь на ноту Вільзона на римській конференції.

БЕРН (Ткб). Париський дневник „Matin" пише, що римська конференція затвердила вироблений Бріяном текст відповіди на ноту Вільзона. Стверджено, що в справі відповіди на німецьке мирове предложенє панувала повна згідність усїх союзників. Нота до Вільзона ясно представить початок війни і воєнні цїли антанту.

Наші неприятелї — пише „Matin" — мусітимуть відчути сю відповідь як болюче пораженє. Льондонський трактак є тепер більше житевий ніж коли-небудь.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ:

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з 11. січня 1917.

Війна на Сході.

В области групи Макензена не було змін. На південнім крилї сил архикн. Йосифа йде далї гірська боротьба. В долинах Шушіти і Казіну наш атак поступив наперед. На північ від провалу Ойтош австро-угорські й німецькі баталїони здобули приступом кілька російських становищ. На численних точках старав ся неприятель відвискати утрачений терен, одначе його зусиля були даремні. Наша добича в сій области виносила вчерашнього дня 800 полонених і 6 машинових карабінів. Над Бистрицею Солотвинською наші полеві сторожі відперли російські підїзди.

Війна з Італїею і на Балканї.

Без вмїни.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

11. січня 1916.

Західний терен війни.

В луку Іперн і Bireme, над Анкрою, Соммою і по обох сторонах Мози артилерійська і мінова боротьба осягала в окремих годинах дня значну силу. На північ від Іперн відперто наступ неприятеля серед важких втрат для нього. Англійців, які вдерли ся на вузкім місци, відкинено протинаступом. Також на південь від Іперн наступи сильнійших неприятельських патруль були безуспішні. Коло Бомон удало ся неприятелеви обсадити висунений наперед кусень рова нашого становища. Наші летуни вістрілили два англійські привязані бальони.

Східний терен війни.

Фронт кн. Леопольда Баварського: По оживленій діяльности артилерії між Ригою і Сморгонем наступили протягом вчерашнього дня, в ночи і нині рано російські атаки на ріжні части сього фронту, а також наступи менших відділів, які без виїмку відперто.

Фронт архикн. Йосифа: Вчерашний день приніс німецьким і австро-угорським військам в важких гірських боях між долинами Казіну і Шушіти дальші успіхи. Неприятелеви видерто кілька точок опертя.

На північ від провалу Ойтош полк піхоти ч. 189 під проводом свого хороброго коман-данта здобув приступом уперто боронені гірські становища.

Коло Маращті і Ракоаза вдержано здобуту лінію проти наступів неприятеля. Полонено 6 офіцирів і над 800 жовнірів і здобуто 6 машинових карабінів.

Група військ Макензена: Не було важних подій.

Фронт македонський: Бої патруль над Струмою були для нас корисні.

Перший генеральний квартирмайстер Людендорф.

На „Новий Рік"

ПРЕГАРНІ КНИЖКИ

— о ПОЛОВИНУ ДЕШЕВШЕ —

всї вичислені книжки коштують тільки

10 КОРОН.

ВЛ. СТ. РЕЙМОНТ: Мужики.
Авториз. перекл. із польськ. М. Павлика:
Часть І. Осінь . . . . 2·—
Часть ІІ. Зима . . . . 2·—
Часть ІІІ. Весна . . . . 2·40
Часть ІV. Літо . . . . 2·—
ІВ. ФЕР-КО: Коло смерти . . . —·30
ВОЛОДИМИР Б.: Латачки, опов. . 1·—
В. Г. ЗЕЛІҐЕР: Синя фльота, світова повість. Часть І. і ІІ. Переклав М. Ловинський . . . . . 6·—
М. КОЦЮБИНСЬКИЙ: Листи до Володимира Гнатюка . . . 1·50
Д-р А. КРІСТЕНЗЕН: З фільософії політики переклав Д р М. Лозинський 1·80
Б. бр. НОЛЬДЕ: Автономія України з історичного погляду.
В перекл. і з передм. М. Залїзняка . — 40
„Russica" розвідки й статї . . . 1·60
М. ГІЙО: Проблеми сучасної естетики. З франц. мови перекл. Др Шурат 1·60
ЛЕОНІД АНДРЕЄВ: Семеро повішених переклав В. Сімович . . . . 1 —
Наші християнські суспільники — 50
А. ФРАНС: Боги жаждуть крови . 2·

Замовляти: **„ДІЛО" Львів, Ринок 10.**

ПОРТО 80 сот., на Feldpost-и 1 50.

ВИКАЗ ЖЕРТВ

які зложили в місяцях: вересни, жовтни, падолисті і грудни 1916 р. на потреби Українських Січових Стрільців на руки Комісаріяту У. С. С. у Львові, вул. Зїморовича ч. 20. І. поверх, слідуючі ВП. Добродії, а то:

На фонд Інвалїдів У. С. С. зложили в коронах і сотиках;

Кульчицький 2·—, Пісецький 2·—, Гучковський 2·—, Курманович 2·—. Костишин 13·—, Старецький, Мойсеович, Терпак і Строкон, всї у Львові по 1·—, о. Йосиф Маринович яко збірку гостий у о. Ліщинського в Куличкові 70·—, о. Йосиф Маринович, парох в Любели яко дивіденду Спілки ощадностий і позичок в Любели 150·—, Іван Демчишин стрілець 5·—, Тимотей Шурак надпоручник 24·—, Іван Кравців однорічний доброволець 5·—, Михайлина Лежогубська у Львові 20·—, Урядники-Українці ц. к Дирекції почт у Львові 25·—, Володимира Сеницівна в Залитові збірка 30·—.

IX. A 1—? (Далї буде.)

На У. С. С.

вложили в Скарбі Боєвої Управи У. С. С. у Відни в коронах і сотиках:

(Далї.)

Анна Крупей —·20, Анна Судя —·20, Марися Судя —·20, Стефан Порада —·20, Ваньо Гандяк —·10, Іван Бабаю —·20, Нанка Бирна —·10, Іван Порада —·0, Нацка Кухта —·10, Іван Котис —·30, Васпль Крупей —·20, Мих. Личатин —·40, Текля Лисячок 20·—, Євка Фарбанець 1·—, Мих. Вавка —·10, Нацка Матлаба —·10, Анна Порада —·40, Нацка Крупей 1·—, Василь Бидра —·10, Нацка Матлаба —·20, Марія Дзула — 60, Іван Курдала —·20, Марія Саламяк —·40, Василь Котис —·20, Іван Курдила —·20, Марія Саганяк —·40, Василь Котис —·20, Іван Курдила —·20, Данько Порада —·40, Василь Курдила —·20, Стефан Крупей — 20, Анна Крупей —·20, Нацка Крупей —·20, Іван Богер —·40, Анна Порада —·18, Марія Липусь —·30, Анна Крупей —·20, Марія Шийка — 20, N. N. —·14, Руговська Маруся 1·—, Васьо Михалик —·40, Гавранячка —·60.

IX. 6 -? (Далї буде.)

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Іван Баглай Mun. Depot. шукає жінки Марії і тата Василя Котович з Пісків пов. Броди·

39 2—2

Катерина Двояк, з Вікнян, повіт Товмач, пошукує свого чоловіка Казимира і свого сина Франціїшка. Чоловіка асентеровали в липни 1916, а сина забрали до фортиданів підчас евакуації. Я мешкаю в Тарнавці п. п. Журавно. 43 1—2

Марія Яґуш, в Вікнян, повіт Товмач, пошукує свого сина Франціїшка уч. III. кл. гімн. в Товмача. Я мешкаю в Тарнавці п. п. Журавно. 43 1—2

Розалія Дудяк, в Вікнян, повіт Товмач, пошукує свого чоловіка Дмитра, котрий служив при k. k. 1 33 Landst. Inf. Baon 3 Komp. 43 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

Всч. Духовенству

подаємо отсим до ласкавої відомости, що тепер хвилево приймаємо до золочення чаші, дискоси і пр.; просимо отже користати з сего і присилати дотичні посуди по можности відворотно на нашу адресу до Львова (вул. Руська ч. 20), бо від 15. лютого буде наша бронзівничача робітня знов замкнена.

42 1—3 **„Достава".**

Відрївний денний (бльочковий)

КАЛЕНДАР на рік 1917.

Ціна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.

А. Ошиш, Львів, Кадецька 4. 13 5—20

ОСЕЛІ — для інвалїдів У. С. С. — **Маківка** орґанізує краєве Товариство стоваришення зареєстроване з трикратною порукою. — Хто уважає своїм обовязком причинити ся до облекшення незавидної долї наших героїв-немічників, — сей вступить - в члени - Товариства **МАКІВКА** і зложить безпроволочно на уділ десять корон і на вписове одну корону. — Приймаємо також дрібні одноразові жертви. — Гроші належить посилати на адресу: **Товариство МАКІВКА в Новім Санчи.** 33 4—10

1917 **Календарі** 1917

вже вийшли і розсилаємо

Інформаційний для родин. Богато інформацій військових. Права родин покликаних до війска, пашпорта, комітети і т. в. Ціна 30 сот.

Жовнярський. Права У. С. С. і жовнїрів. Жарти, Співанки, Записки і н. Ціна 20 сот.

Шкільний для молодїжи всїх шкіл. Студенцкі виписки, інформації і н. Ціна 20 сот.

У всїх календарцях нові тарифи почтові, стемплеві, міри і ваги, гроші і т. н.

Додаток: На кождих 10 шт. додаток 2 шт., на 100 шт дод 25 шт., на 500 додат. 150 шт. — Висилка за готівку або в марках в гори. На пересилку просить ся залучити відповідну квоту.

Гроші в замовленем висилає ся до: 27 7-?

А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ

1917 **Львів, Карлінського ч. 19.** 1917

Половина накладу

КАЛЕНДАРЯ „ПРОСВІТИ"

на рік 1917

вже розійшла ся.

Радимо проте свищити ся із замовленями, бо наклад сього року не великий.

Календар представляє ся дуже поважно.

Продає ся тільки за готівку по ціні **2 кор. 50 сот.** (для членів, що зложили вкладку дише **2 кор.**). На порто звичайне треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

В коміс не дає ся, за посліплатою не висилає ся.

Замовлення і гроші слати на адресу

КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА",

Львів, Ринок ч. 10.

V.A 9—?

Кождий

научить ся говорити по німецьки з книжки п. з.

Підручник до науки німецькой мови

зладив Ю. РУДНИЦЬКИЙ.

Підручник сей видало Товариство „Просвіта", а обіймає він 240 стор. друку догідного формату.

Один прим. коштує 3 кор. 50 сот. брош., а оправл. в полотно з витисками 6 кор. 50 с. На почтову пересилку треба долучити 55 с.

Висилає ся тільки за готівку.

Замовлення слати на адресу:

КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА"

Львів, ринок ч. 10. VB 8—?

На сіль дальших замовлень не приймаємо на разї, — з причини вичерпаня цілого одержаного контінґенту заграничної соли. VIE 1—1

Краєвий Союз господ.-торговельних Спілок

Львів, — вул. Зїморовича, ч. 20.

Небувале!

На днях появить ся

в українській мові

„Тижневий Календар" на 1917.

Всї відчували брак такого календаря; наші українські інституції, адвокатські і нотаріяльні бюра, Високопреподобне Духовеньство, Лїкарі, Адвокати, Учительство,

ФОРМА — ПРАКТИЧНА

дасть ся уставити на бюрку або повісити на стіні.

Вільке місце на записки — **має кождий день.**

Ціна дуже приступна 1·60 сот.

Замовляти: *Д-р Ґригорій Саік Львів, Ринок 10.*

Без попереднього надісланя ґрошей не приймаємо замовлень. 12 5—?

Відповідає за редакцію **Д-р Василь Панейко.**

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 9. (1936) Львів, субота 13. січня (31 грудня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчання і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К.

Сталі оголошеня за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

„28 міліонів Поляків".

Польське признане про тенденційне переводжена спису населяня в Галичині в користь Поляків.

Польський географ проф. д-р Евген Ромер виголосив 4 с. м. в „Koł i literack-im" у Львові відчит про число польського народу, яке на основі його статистичних дослідів має виносити 28 міліонів.

Для нас найцікавійші в сім відчиті загальні уваги про вплив політики на переводжене спису населеня і про обяви сього впливу в Галичині.

„Всі списи населеня — ивговор проф. Ромер — підлягають впливови принципів і цілий державної політики. Виїмків сей факт не знає, і послідовно переведений політичний принцип спису населеня може протягом десяток літ дати образ таких органічних на перший вид перемін, які нібито доконують ся в лоні співжиючих національних суспільностий, що сі суспільности підлягають в кінци загальній автосуггестії: одні в почутю побіди на цілій лінії черпають в нім силу, другі в почутю поражена попадають в апатію. В сім стані захитаних суспільних енергій доконуєть ся часто в дальших десятках літ дійсно процес, який, може бути, тільки політика списів населеня протягом цілих десяток літ суспільностям суггерувала і підготовила".

„В Галичині, — говорив далі проф. Ромер — де Поляки мали не тільки десятки літ конституційні свободи, але також поважні політичні вплини, а в краєвій автономії заняли провідне становище, не трудно вислідити і стверднти, що списи населеня підлягали польським політичним впливам. Число мешканців Галичини, які на основі списів населеня уживали польської мови, росло постійно, від 515 на 1000 в 1880 р. аж до 586 на 1000 в 1910 р. Віроісповідні відносини не підлягли таким хитаням. Число римокатоликів зросло в тім самім часі тільки з 454 на 465, число греко католиків поменшало з 423 на 421, а число Жидів з 116 на 109 на 1000 загалу мешканців. Отже magna pars польського успіху в світлі списів населеня доконала ся під політичним впливом на жидівське населенє".

„До такого самого внесеня доходимо, — говорив проф. Ромер далі — коли приглянемо ся спискам українського населеня в Галичині. Спис з 1880 р. виказував на 1000 мешканців 430 уживаючих української мови, в 1890 р. ся цифра не змінила ся, в 1900 р. зменшила ся на 423, а в 1910 р. аж на 402. В 1880 р. число українського населеня було більше від числа греко-католиків, в 1910 р. стало воно менше, а сей вворот виступив в світлі спису з 1910 р., який з богатьох инших причин будить найменше довіря. Не було би трудно вказати на кільканайцять повітів, де ревність чи наївність списових комісарів покривдила українське населенє, здобувши мнимі успіхи для польського населеня".

„Беручи на увагу всі ті чинники, — кінчить проф. Ромер свої виводи про національну статистику Галичини — можна би поправити висліди спису людности в 1910 р. таким способом, значно ближшим до правди: До польського населеня зачисляємо всіх римо католиків, 10% Жидів, половину гуртка инших віроісповідань і 1—2 на 1000 греко католиків, а тоді одержимо 3,850.000 Поляків, 3,370 000 Українців або 48% Поляків і 42% Українців у Галичині замість даних спису з 1910 р., який виказує 58% Поляків і 40% Українців".

Не будемо тут вдавати ся в критичний розгляд статистичних даних проф. Ромера; такий розгляд виказав би, що число Поляків у Галичині треба би ще зредукувати, а число Українців збільшити. Вистане стверднти, що польський учений признав, що списи населеня в Галичині переводять зі шкодою для Українців в користь Поляків.

Коли в дальшій части відчиту проф. Ромер нарікає, що польська політика списів населеня в Галичині не йшла в парі з цілістю національної політики, і на доказ сього виказує, що в 41 повітах число польських народних шкіл було низше від числа польського населеня та що наслідком сього на 330.000 польських дітий в шкільнім віці 31.000 мусіло ходити до української школи, — то по-перше се число польских дітий в світлі його критики спису населеня є фіктивне, а по друге — скільки українських дітий і по селах і особливо по містах мусить ходити до польської школи?!

В австрійськім Шлеску, як також в Росії і Німеччині списи населеня — на думку проф. Ромера — переводять ся на некористь Поляків.

В Королівстві число Поляків виносить по його обчисленям 9,660 000. Тут він підносить, що в Холмщині від видання толеранційного указу число Поляків сильно росте, Українців сильно спадає.

На „Литві і Руси", себто на тих українських, білоруських і литовських землях, які належали колись до польської держави, число Поляків обчислив проф. Ромер на 5,400.000, коли спис населеня виказує тільки 1 міліон.

В Німеччині спис населеня виказує 2,420 000 Поляків; проф. Ромер обчисляє їх на 4 міліони.

Взагалі по обчисленям проф. Ромера було в 1910 р. на просторі польських земель під трома державами 24,619.000 Поляків; се число зросло в 1914 р. на 26.199 000; а що число Поляків, розкинених по світі, виносить 2 міліони, отже всіх Поляків є на світі 28,199.000.

До сього обчисленя проф. Ромера завважимо, що не тільки в Галичині треба би число Поляків значно більше зредукувати ніж се він робить, але так само треба би зредукувати його обчисленя що-до числа Поляків на Україні, Білорусі й Литві.

Три питаня.

БАЗЕЛЬ (Прив. тел.) „Petit Parisien" пише: Предстевники антанту мали підчас конференції в Римі порозуміти ся про три справи а саме: про грецьке питанє, про солунську виправу і про одностайність управи в цілі успішної діяльности. Що до Греції, то Італія заявила ся теж за поглядом инших союзників, одержавши відомости, по яким присутність генерала Саррая є в Солуни конечна. Генерал Кадорна висловив ся з великим вдоволенем про умову, яка відносить ся до операцій в Македонії. Союзники будуть вести супроти Греції однакову політику і видадуть відповідні заряджения для солунської армії.

Українська молодіж і український театр у Київі.

Відень, 9. січня 1917.

„Кіев. Мисль" в дня 21. грудня доносить: Вчора спеціяльна депутація подала гор. голові заяву, в якій звертаєть ся увагу, що київська українська студентська молодіж, маючи відомість про се, що в городську управу ввійшли оферти від 5 антрепренерів на аренду театру Троїцького „Народнаго Дому", вважає необхідним подати свій голос у порішеню сього питаня. Автори заяви як Українці й мешканці г. Київа настоюють на сім, щоби Троїцький „Народний Дім" був віданий українській групі. На думку авторів заяви найбільш підповідає їх національно культурним інтересам товариство „Український театр". Вкінці автори заяви висказують надію, що городська дума віднесеть ся з увагою до голосу української студентської молодіжи.

Ф. Н.

Де будуть мирові переговори.

ГАГА (Прив. тел.) Тутешна преса розглядає питанє, де відбудуть ся мирові переговори, в звязку із становищем Голяндії супроти ноти Вільзона і мирових предложень Німеччини. Обставину, що Голяндія відказала ся від мирового посередництва, поясняє „Handelsblad" тим, що Голяндія передвчасним виступом не хотіла би усунути можливости, що мирова конференція відбудеть ся Гаві. На думку згаданого дневника воюючі держави будуть вибирати між Берном у Швайцарії і Гагою, як місцями мирових переговорів. Швайцарія не має ніяких безпосередних інтересів, їзза яких бажала би, щоб мирові наради вели ся в Берні, і тому хоч Швайцарія того бажає для своєї слави, не вагала ся вона приступити до акції Вільсона. Та Голяндія має великій інтерес в тім, щоби вибір впав на Гагу, бо в такім случаю Голяндія мала би право співрішати в таких справах як бельгійське питанє і пароплавба Шельдою. Можна своїй справі пошкодити замадим і заведиким поспіхом та було би передчасним пособляти мировій діяльности тоді, коли вона не бажана для якої з двох сторін; а що антант невдоволений нотою Вільвона, се безперечне.

„Handelsblad" висказує погляд, що треба числити ся з тим настроєм антанту, бо инакше Голяндія може викликати негодованя антанту із-за свого поступованя. Хто бажає, як мировий посередник, мати успіхи, той не повинен настроювати проти себе ніякої із сторін, а то він встратить свій вплив в хвилі, коли його змаганя могли бути успішні. Було би лихо — пише згаданий дневник — коли би ми прогайнували відповідну хвилю тоді, коли її вихісновують инші. Але було би ще гірше, коли би з причини передчасного виступу втратили наш престіж, як неатральної держави. Може бути, що Швайцарія вибрала пригожу хвилю і небавом виявить ся, чи се справді так. Але проте є бажане, щоби істнувала ще резерва неатральних держав, які досі стояли осторонь від мирового руху. Бо в пригожій хвилі, вони тим сильнійший будуть мати вплив."

Російська самоволя над Митрополитом.

Відень 9. січня 1917.

Інтерпеляція, внесена в Думі в справі безправного трактованя митрополита гр. А. Шептицького, роздратувала обрусителів мов розярене гніздо шершенів. І так останні збори „галіцкорусского общества", скликані для пошанованя померлого літом англійського приятеля гр. Бобрінского та Маркова тов., Джона Бірбека, обернено на безконечне цьковане проти гр. Шептицького.

„Як референт справи уніятського митрополита гр. А. Шептицького, який цілє своє життє посвятив переслідуваню російських людий і боротьбі з російським православієм" („Новое Время" ч. 14647) виступив Д. Вергун. Перевівши на свій лад житепись митрополита, клеветав зібраним „русскій" з під Городка, що гр. Ш—ий піддавав нечуваним мукам всіх тих російських священиків східної Галичини, котрих підозрівано о руссофільство або прихильність до православія. Зазначивши, що пок. Бірбек вібито мав раз остерігати митрополита, щоб з ним не стало ся те, що з Йосафатом Кунцевичем, висинуував дальше В—ун, що митрополит своїм коштом узброїв 12 тисяч „Січових Стрільців", котрих прапори буцім то здобули Росіяни ще в боях над Гнилою Липою! По сій брехни пішла повість про те, як то Москалі обходили ся ласкаво з митрополитом у Львові, поки їзза його „громової проповіди проти російської армії" не прийшлось вивезти його „з всякими можливими почестями" до Київа, а відтак до Курска, відки його перевезено до Спасоевфимієвського монастиря. Отсе запроторене, як виходить з реферату Вергуна, слідувало „їзза до-

казів (!) його безперервної протиросійської агітації між галицькими збігцями й евакуованими священиками та між Галичанами уніятами в Америці".

По переповідженю находок, поробленых Росіянами перед самим уступленєм в святоюрських мурах, про які вже нераз згадувало ся, заявив Вергун, що „гр. Шептицький, перебуваючи в Курску в характері цивільного военного бранця, переписував ся з своїм приятелем, також єзуітом, князем Максом саксонським. Найдена його переписка та докази підбурювання русских (?!) еміґрантів в Америці проти Росії спонукали наші власти перенести його з Курска в спасо-евфимиївський монастир, який є місцем заточеня для православного духовенства." Монастир визначено митрополитови тому, що він ніби то налягав на те, або йому дозволено бути присутним на православнім богослуженю.

По рефераті Д. Вергуна, котрий замітний особливо тим, що бє по лици російську дипльоматію, яка оголошувала, ніби-то митрополита перевезено з Курська на його власне бажанє, промовляли російсько націоналістичні посли гр. В. Бобрінський та батюшка М. Мітроцький, розповідаючи про подробиці арештованя митрополита та про те, як він з Курська „мішав ся" в галицькі церковні справи та звертав ся до найчільнійших кругів в Росії. Мітроцький замітив при кінці, що інтерпеляцію свою внесли в Думі трудовики, соціял. демократи й поступовці, на те, аби через оборону повоєного Єзуіта обтяжувати законодатний збір та заявив, що „національні круги Думи відповідять на се питанє з точки погляду російських національних церковних інтересів."

Та, не дивлячись на всі вигадки обрусителів, як пр. та, що митрополит Шептицький, остаючи під наглядом багнетів і контролею цензури, „бунтував" не лиш Українців по Росії, але навіть в Америці, російське правительство через заслане гр. Шептицького до Суздаля опинило ся в так скандальній ситуації, що почуло са спонуканим до виправлювання перед західними союзниками. Ось так довдонська „Morning Post" містить допись з Петербурга, в якій викладаєть ся зовсім серіо, що митрополит Шептицький стояв на чолі австрійської пропаганди, яка мала на меті відорване пограничної української території Росії! По сім відкритю „австрійської пропаганди" в Росії, яке англійський орган по 4. падолиста повинен справді опатентувати, йдуть запевненя про трактоване митрополита, гідне його достоїнств, та теревені про його дальшу політичну агітацію вже в Курську та заслане до Суздаля, відповідно до російських звичаїв. „Morning Post" замічує дальше, що ледви побув митрополит в Спасо Євфимиївськім монастири тиждень, як виринуло питанє, щоб його інтернувати деиндe. „Правительство шукало за відповідним місцем осідку для него та вибрало задля сього місто Ярославль. Туди перевезено митрополита 21. грудня і там мешкати ме в приватній хаті, а поведенє з ним вкождім напрямі відповідати-ме його достоїнству."

З иншого жерела довідуємо ся, що митрополита Шептицького справді перевезено вже в Суздаля до Ярославля, де він мешкає при Іллінській площі. Дім остає під сторожею поліції, а за сим можна бути певним, що трактоване митрополита буде так само відповідати його достоїнству, як всі дотеперішні російські безправства.

Яр. Весоловський.

Австро-угорська заява на ноту антанту.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Міністер заграничних справ гр. Черніи вислав 11. с. м. до тутешних представників Злучених Держав, европейських неатральних держав і Ам. Столиці ноту, в якій представив погляд правительства на положенє витворене відкиненєм мирового предложеня неприятелями. Нота звучить:

Ц. і к. правительство мало честь одержати 5. с. м. за ласкавим посередництвом правительства Злучених Держав відповідь держав, що остають з ним на военній стопі, на свою ноту з 12. м. м., в якій подібно як союзні держави заявило було готовість навязати мирові переговори.

В порозумінню з союзними державами ц. і к. правительство не занедбало докладно розглянути відповідь неприятельських правительств і дійшло до отсего висліду:

Під видом, що предложенє 4 союзних держав є нещире й позбавлене всякого значіня, неприятельські правительства відкидають його. Форма, в якій се зробили, унеможливляє звернене відповіди просто до них. Одначе ц. і к. правительство привязує вагу до того, щоби правительствам неатральних держав представити свої погляди.

Відповідь неприятельських правительств ухиляєть ся від обмірковування можливости закінченя війни і обмежаєть ся до нового обговореня подій, які викликали війну, мнимої сили їх власного військового положеня і мнимих причин мирового предложеня.

Ц. і к. правительство сим разом не хоче на ново вдавати ся в виміну слів про генезу війни. На його думку викавано воно вже достаточно і невбито перед цілою чесно й річево думаючою людськістю, по чиїй стороні лежала причина вибуху війни.

Зокрема що до ультимату, висланого Австро-Угорщиною до Сербії, то в роках, які попередили той крок, монархія давала достаточні докази своєї терпеливости супроти що раз більше зростаючих неприязних, зачіпних намірів в затій Сербії, аж до хвилі, коли в кінци нечуване вбийство в Сараєві унеможливило всяку дальшу лагідність.

Також міркованя на тему, по чиїй стороні військове положенє є сильнійше, видають ся зайвими і можна се спокійно віддати під оцінку публичної опінії. Зрештою порівнане военних цілий обох груп містить в собі вже рішенє сеї справи. Бо Австро Угорщина і її союзники ведуть сю війну від початку не в цілю територіяльних здобутків, але як оборонну боротьбу, коли що до неприятельських держав справа представляєть ся зовсім противно. Щоби навести тільки деякі з тих военних цілий неприятелі змагають до розторощеня й обрабованя Австро Угорщини, до здобутя Ельзасу Льотарингії, до розбраня Туреччини і зменшеня Болгарії. Чотири союзні держави можуть уже тепер уважати, що свої чисто оборонні военні цілі осягнули, коли противники що-раз більше віддаляють ся від здійсненя своїх плянів.

Коли в кінці неприятельські правительства називають предложенє союзних держав военним маневром і пятнують його як нещире і без значіня, то перед розпочатєм мирових переговорів, доки ще не є знані наші мирові умови, є се тільки зовсім довільне, субєктивне твердженє, без можливости докаву.

Ц. і к. правительство і правительства союзних держав зробили своє предложенє в справі мирових переговорів зовсім широ і льояльно, бо мусіли бути на се приготовані, що їх виразне внесенє, щоби в хвили розпочатя переговорів подали свої умови, буде приняте. За те противники не роблять від себе предложеня. Не хотять вони пізнати змісту предложеня 4 союзних держав. Коли вони домагають ся наперед привернення нарушених прав і свобід, признання національного принципу і вільного істнованя малих держав, то досить вказати на трагічну долю народів ірляндського і фінляндського, на знищенє свободи й незалежности бурських республик, на поневоленє північної Африки Англією, Францією і Італією, в кінци на безпримірне в історії насильство над Грецією.

Ц. і к. правительство стверджує, що воно і правительства союзних держав заявили готовість закінченя війни через устну виміну думок з неприятельськими правительствами та що залежало се тільки від рішеня противників, чи має бути привернений мир чи ні. Перед Богом і людськістю скидає воно в себе всяку відповідальність за дальше ведене війни.

Австро Угорщина й союзні держави вестимуть далі війну в повною надією й вірою в своє право, аж до вибореня мира, який запоручить їх власним народам істноване, честь і свобідний розвиток і уможливить всім европейським державам співділане при повній рівноправности в сповнюваню великих культурних задач.

З природи і техніки.

Значінє радіоактивности матерії для культури будучности.

(Конець).

Висилане промінів електричної натури, постійне видїлюване тепла і еманації промінистими первнями вказують на великі засоби внутрішної енергії у них. Причин сеї енергії треба глядати внутрі атомів тих первнів. Атоми тих первнів находять ся в стані розкладу; вони розпадають ся на праатоми, звані електронами, з я их перед міліонами літ повстали. При тім процесї розпаду висвободжуєть ся енергія, яка вязала ті праатоми, у виді тепла. Так отже відкрита промінистости первнів стрясло неподільністю атому і показало його дуже фантастичну будову з електронів.

Для лекшого представленя можна порівнати будову атому із сонячною системою в мініятурі, якої осередним сонцем є матеріяльна часть додатно наелектризована; около того додатного сонця крутять відємні електрони. В атомах непромінистої матерії все ще рівноважить відємні електрони додатна часть атому. Атоми промінистих первнів є тяжші, отже скількість електронів більша, тому додатна часть рівноважити їх вже не в силї, і тому опускають свобідно свою сонячну систему в виді промінів β.

Розклад атомів — се смерть їх по їх довголітнім житю. Не всї одначе атоми того самого первня розпадають ся рівночасно, подібно, як не всї люди одного покоління нараз вмирають. На одних смерть приходить скорше, на инших знов пізнійше. Так само дїєть ся і в атомах промінистих первнів. Після обчисленя треба 2000 літ часу, щоби розклад одного грама раду спав до половини. Значно повільнійше постуиає сей процес розпаду атомів урану; щоби розклад атомів одного грама урану дійшов до половини, на се треба аж тисячі міліонів літ.

Такий короткий погляд на промінистість первнів унагляднює нам ті великі жерела радіоактивної енергії, перед якою стоить ще чоловік безрадно, подібно, як колись перед міліонами літ не умів використати працоловік енергії дерева і вугля. Коли прийде потреба нової енергії по вичерпаню енергії матеріялів пальних, тоді чоловік вихіснує найімовірнійше до своїх цілий енергію промінистих первнів. Найліпшим мірилом енергії таких первнів є тепло, ними видїлене при промінюваню. І так пр. град раду витворює тепло, яке може в годині огріти ст³ води до кипіня. За дорого одначе було би се тепло, бо грам чистого раду коштує нині ³/₄ міліона корон. Але грам урану, який слабше промінює, видїляє одначе більше тепла. Коли грам камінного вугля по повнім спаленю довершує кипіне 80 ст³ води, то треба спалити 8 сотнарів вугля, щоби осягнути ту саму скількість тепла, яку витворює при промінюваню грам урану. Грам урану коштує нині 5 сотиків, а 8 сотнарів вугля 10 К. (? — ред.), в чого слїдує, що огріване теплом урану було б 100 разів дешевше від огріваня вуглем.

Одначе висвободжуване тепла разом із промінюванєм іде дуже поволи. Тому задачею чоловіка далекої будучности буде подумати над висвободжуванєм тепла із промінистих первнів в коротшім часї, як се дїєть ся при процесї промінюваня в нормальних обставинах; треба отже скоротити час розкладу атомів промінистих первнів.

Д-р В. Кучер.

Ucrainica у військовім органї.

„Streffleurs Militärblatt", орган, котрий в послїдних часах розмірно часто про нас згадує і в справі відокремленя Галичини заняв становище нам прихильне,— в книжці за грудень 1916 в оглядї найновійшої військової літератури значне місце посвячує українській военній і історичній літературі.

Знаходимо там дуже прихильний реферат д ра М. Ляндвера з Тешина про німецьке видане першої части „Історії України" Грушевського накладом „Союза Визволеня України". Рецензія кінчить ся словами: „Дай Боже, щоби книжка ся увінчалась повним успіхом і поширенєм між людьми, щоби причинилась до розбудженя співчутя і зрозуміня для народу, що по короткім розцвіті около року 1000 або 1100 стояв заєдно в тїни житя, коло котрого мабуть і велика нагода світової війни перейде без сподіваного розбудженя до самостійного житя". Дальше знаходимо там оцінку Степана Рудницького на Донцева: „Karl XII. Feldzug nach der Ukraine".

Під заголовком: „Книжки про українське питанє" знаходимо там коротенькі реферати про видання „Союза визволеня України", а то: „Українське питанє в його історичнім розвою" Грушевського; „Проблєма України" тогож; „Україна", реферати Ол. Барвінського, проф. д ра Павла Кремера, д ра Е. Левицького, д ра Falk Schupp a; „Великі політичні задачі війни на сході і українське питанє" д ра Л. Цегельського; „Независимість України однонока рада проти російської небезпеки" проф. д ра Карла Нецля; „Ukrainisches" графа Стефана Амбожія, члена угорської палати магнатів.

Кінчить ся сей виказ зверненєм уваги читачів на видавництво „Ukrainische Rundschau", котре приносить „цінні розвідки з української історії і про течії української політики".

Коли зважимо, що „Militärblatt", як півурядове видане, розходить ся по цілій Австрії і Угорщині, що знаходить ся в руках офіцирського корпусу, котрий дуже часто хоч не обзнакомлений з нашими справами рішає в них, то звернене уваги на українську справу і показчик німецької літератури про неї, не є для нас без значіня.

Ю. О.

СВІЖІ ЦВІТИ слюбні букети, міртові вінці, вязанки цв.-тові, надгробні вінці з лентами й написами гарної роботи дістанете в українській фірмі. Замовлення на провінцію того самого дня висилаю. 394 22—24
Львів, ул. Льва Сапіги ч. 45.
у Петра Боднара.

Аналоґічна заява Нїмеччини.

БЕРЛЇН. (Б. Вольфа). Тутешним представникам невтральних держав вручено ноту, яка представляє невтральним правительствам погляд нїмецького правительства на стан річий, витворений відмовною відповідю неприятелїв на нїмецьку ноту з 12. грудня 1916.

Парлямент має бути скликаний в марті.

ВІДЕНЬ (Пр. тел.). З добре поінформованої сторони доносять, що скликане парляменту плянують ся на половину марта. По виборі президії наступить передвиджена конституцією присяга цїсаря. Потім буде переведений вибір делегацій, як також вибір парляментарних комісій. На сім сесія парляменту була би перервана. Тепер наступила би сесія делегацій. Після сього парлямент зїйшов ся би на ново з початком мая. Тепер на першу чергу прийшло би правительственне предложене про продовжене посольських мандатів, а по полагодженю сього предложеня розпочав ся би період річевих праць парляменту.

НОВИНКИ.

Львів, 12. сїчня 1917

— **За українську душу.** „Korrespondenz der Nationalitäten Russlands" доносить: „Львовянський кореспондент „Речи" вислав 13. грудня своїй газеті телеграму, в якій між ин. читаємо: „Провідники Українців Галичини й Буковини, доведені теперішним положенем (мають ся на думцї маніфест обох цїсарів в 5. падолиста) до розпуки, урядили обширну анкету, чи український нарід має прилучити ся до Польщі чи до Росії. Цїкаво, що про Австрію не згадують ся. Стверджують ся, що Австрія не може тепер дати Українцям ніяких гарантій". Інтересовані круги уповажняють нас ствердити, що ся відомість „Речи" є зовсїм схоплена в воздуха, а при тім виказує дивне незнане галицьких відносин. Таку анкету справдї уряджено, але серед російських Українців, а саме урядила її організація російських Українців „Союз визволеня України". За те австрійські Українцї змагають як і доси до широкої автономії в рамах Габсбурської монархії. Се своє становище представили провідники Українців недавно також новому президентови міністрів гр. Клям Мартївіцови. Очевидно не всї Українцї є певні, що ся їх програма здїйснить ся. Але рїжниця між положенем українського народу в Австрії й Росії, де він зовсїм позбавлений прав, є така велика, що про анкету в дусї „Речи" не може бути мови. І справдї донесене про устроене анкети австрійськими Українцями, се чиста видумка. Яку цїль вона має, не важко відгадати". — Ся цїль — додамо від себе — викликати серед російських Українців вражінє, що вже навіть австрійські Українцї не надіють ся на Австрію, отже тим більше нема що надіяти ся на центральні держави російським Українцям.

— **Аномалії, які мусять бути усунені.** Пишуть нам з провінції: В одним з недавних чисел „Дїла" якийсь громадянин робить оправданий закид одній частинї нашого духовництва, що воно занедбує молодіж і не старає ся її захистити перед чужими вливами. Що відносини в Самборі не є одинокими, про се свідчить аналоґічний факт в Стрию. Має там бути один катехит, який учить релїґії в кількох школах, а ще до того має адмінїстрацію одної парохії, де й мешкає. Як сей чоловік може сповняти свої обовязки, коли він не приїде до школи на час, а перед часом від'їзджає, бо такий розклад їзди? Де-ж сей катихит найде час на спо відь, єзорти, конференції і т. д.? Як він може заняти ся молодіжю, коли він навіть приписаних годин не може відбути, а впрочім не мешкає в місці! Що ж консисторія на се? Що ж українська стрийська громада?! То батьки продивають кров, а їх дітий навіть нема кому обучувати в правах віри та національно осьвідомлювати! Куди-ж ми сею дорогою зайдемо?

— **Дїтвора української школи** у Володимирі Волинськім устроює дня 19. сїчня с. р. в сали полевого Кіна святочний вечір в честь Тераса Шевченка. Програма: Гимни. Катехизм української дитини — діяльог уч. І кляси. Т. Шевченко: „Сирітський Великдень" — деклямація. Вправи вільноруч — виконають ученики IV кл. Ой, Морозе, Морозенько — хор О. Кобець: „На баштані" — деклямація. Б. і Л. Лепкий: „Журавлі" — хор. Вправи лентами — виконають ученицї III і IV кл. О. Одесь: „В рідній школі рідна мова" — деклямація. І. Франко „Єднаймось" — хор. К. М.: „Вінок на могилу Тараса Шевченка" — сценічний образок.

— **Поворот б. віцепрезидента м. Львова Рутовського.** До віденських газет доносять з Стокгольму: Прибув сюди віцепрезидент м. Львова Рутовський, якого як закладника вивезено до Росії. Тепер одержав він дозвіл вернути до Австрії.

— **Воєнні додатки для державних урядників.** „Wiener Zeitung" з 10. сїчня оповіщає розпорядок в справі додатків, призваних державним урядникам. На основі постанов того розпорядку в часї від 1. грудня 1916 р. до кінця грудня 1917 р. перебере на себе держава оплату податків, службових такс, стемплевих належитостий від номінаційних декретів і квіт в на платнї та обовязкових валат на пенсійний фонд. Крім тих полекший призначає згаданий розпорядок державним урядникам за рік 1917 воєнний додаток, платний в 12 місячних ратах з гори, ділячи державних урядників на чотири кляси: І. кляса: урядники безженні і бездїтні вдівці; ІІ. кляса; урядники жонаті бездїтні і вдівці з одною дитиною; ІІІ. кляса: урядники жонаті з одним або двома дїтьми і вдівці з двома або трьома дїтьми; IV. кляса: урядники жонаті, що мають більше, як двоє дїтий, і вдівці, що мають більше, як троє дїтий. Воєнний додаток виносить: при річній платнї від 14 000 К. до 18.000 К., в ІІІ. клясї 1200 К., в IV. клясї 1644 К., при річній платнї від 10 000 К. до 14.000 К., в ІІ. клясї 1548 К., в ІІІ. 1.104, в IV. кл. 1548 К., При річній платї від 6.400 К. до 10.000 К. в І. клясї 492 К., в ІІІ. клясї 996 К., в IV. клясї 1.320 К.; при річній платї від 4.800 К. до 6.000 К. в І. клясї 228, в ІІ. клясї 600, в ІІІ. клясї 948, в IV. клясї 1.188 К.; при річній платни від 3 600 К. до 4.800 К. в І. клясї 312, в ІІ. клясї 552, в ІІІ. клясї 852, в IV. клясї 1.044 К.; при річній платї від 2.800 К. до 3 600 К.: в І. клясї 300, в ІІ. клясї 456, в ІІІ. клясї 720, в IV. клясї 864 К.; при річній платї від 2.200 до 2 800 К.; в І. клясї 252, в ІІ. клясї 408, в ІІІ. клясї 588, в IV. клясї 708 К.; при річній платї від 1.600 до 2.200 К. в І. клясї 192, в ІІ. клясї 336, в ІІІ. клясї 468, в IV. клясї 558 К. Для практикантів і судових аскультантів та суплентів в державних наукових заведенях той додаток виносить: в І. клясї 240, в ІІ. клясї 300, в ІІІ. клясї 372, в IV. клясї 444 К.

— **На вижившене шкільної дїтвори.** Завдяки ініціятиві п. Юлія Тенца, диспонента фірми Филип Гаас і Сини, команда міста Львова видає на сторінках урядових звідомлень военних інсератову часть, а доходи за помішувані інсерати обертає на добродійні цїли міста. Отсим просить ся П. Т. Публику, щоби користувала ся сторінками военних звідомлень, призначеними на інсерати, тому, що, не говорячи вже про користи для анонсованих підприємств, таким чином пособить ся визначно добродійній цїли, а саме справі вижиленя шкільної молодіжи.

— **Кваліфікаційні іспити до видїлових шкіл** перед п. к. іспитовою комісією почнуть ся дня 19. лютого с. р. в учительській семінарії жіночій у Львові. Реченець вношеня подань до дня 5. лютого с. р.

— **В учительській жіночій семінарії** відбуде ся поправчий іспит зрілости письменний дня 19. лютого, а устний дня 20. лютого с. р. для тих кандидаток, яким в осїннім реченци 1916 р. дозволено складати той іспит в найблизшім реченци.

— **Церковна музика.** В Преображенській церкві (вул. Краківська) відспіває в неділю Нового Року 1917. міш. хор під управою о. проф. Туркевича: 1) Службу Божу Седляка. 2) Бортнянського Концерт VI. G dur. 3) Коляди о. Садовського.

ОПОВІСТКИ.

Український Народний Театр тов. „Бесїда" у Львові. Саля тов. ім. Лисенка, при вулиці Шашкевича ч. 5.

В неділю, дня 14. сїчня „Хата за селом" нар. драма зі співами і танцями на 5 дій Міллєр-Галясевич.

В пятницю, дня 19 сїчня премієра „Жертвою?", драма на 3 дії Д. Лукіяновича.

В неділю, дня 21 сїчня „Катарина" опера на 3 дії, музика Аркаса.

Білєти скорше набути можна в Народній Торговли.

Початок о год 7. веч. 1—2

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ:

З АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
в 12. сїчня 1917.

Війна на Сході.

В кутї устя Серету розвивають ся успішні бої. На південнім крилї фронту архиван. Йосифа австро-угорські і нїмецькі баталїони генерала-майора Гольдбаха на південь від провалу Ойтош виперли неприятеля швидким наступом з кількох становищ на горах положених одно за другим. В сїй боротьбі Росіяни крім важких кривавих втрат втратили 6 машинових карабінів, 3 метавки мін і полоненых 1 офіцира й 80 жовнїрів. Російські наступи так само як попередних двїв були безуспішні. Пова тим в области ц. і к. військ на східнім фронті не було нїчого важного.

Війна в Італїєю і на Балнані.

Нема нїчого оголошувати.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

Події на мори.

Ескадра гідроплянів у ночи в 11. на 12. с. м. зі значним успіхом обкинула бомбами неприятельське оборонне поле злетів під Беліня, відбудоване по збуреню його нашими летунами підчас атаків 14. падолиста і 6. грудня м. р. кількома стрілами поцїдено ново збудовані гаєтари.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
12. сїчня 1916.

Західний терен війни.

Група військ баварського наслїдника престола Рупрехта: Наші становища від Armentieres і Lens, як також по обох сторонах дороги Albert - Bapaume були острілювані неприятельською артилєрією. На сей огонь відповіли ми сильним огнем. На північ від ріки Анкри Англійці ранним раном два рази даром атакували. Коло Serre їх атак зломано перед нашими лїніями. На північ від Beaucourt по початкових успіхах були вони сильним протинаступом відперті на становища, в яких вийшли, при чім понесли значні втрати. Наша добич виносить 50 полонених і 2 машинові карабіни. Коло Beaumont ведуть ся ще менші бої піхоти.

Група військ нїмецького наступника престола: На захід від Мози: на горі і в Вогезах в деяких місцях зновила ся хвилями гарматна і мінова боротьба. Нивї рано наші відділи, які наступом вдерли ся до ровів неприятеля на горах Combes і на схід від Nomeny, вернули без власних втрат, полонивши 16 Французів.

Східний терен війни.

Фронт кн. Баварського: Над Двиною і в области озер на південь від Двинска боєва діяльність вчера значно поменшала. Російські компанії, які йшли до наступу близько зелївниці з Вильни до Двинска, відперто зі значними для них втратами. Два менші наступи

наших військ вроблені для поліпшення наших становищ на відвенний захід від Роги, дали нам 31 полоненних.

Фронт військ генерала-полковника архикнязя Йосифа: В розширеню наших поступів з 10. с. м. також вчера по обох сторонах прорвалу Ойтищ здобуто приступом кілька неприятельських становищ, положених одно за другим. Неприятель мав великі зріваві втрати.

В руках атакуючих військ остали: 1 офіцир, 80 жовнірів, 6 машинових карабінів і 3 мегавки мін. На північ і на південь від долини Шушіти неприятельські наступи були безуспішні.

Група Макензена: В багнистій низині між Браїлою і Галацом виперли ми Росіян далі до Серету. Здобуто La Burlea. В ночи на 11. с. м. узброені неприятельські кораблі старали ся переплисти коло Ісачея Дунаєм в гору ріки. Нашим гарматним огнем затопили ми один корабель, а инші примусили осісти на мілині на північнім березі.

Фронт македонський: На південь від озера Охріда неприятель заатакував фронт австро-угорсько-болгарський за Церавою. Сі становища вдержано.

Перший генеральний квартирмайстер **Людендорф.**

ВИКАЗ ЖЕРТВ

які вложили в місяцях: вересни, жовтни, падолисті і грудни 1916 р. на потреби Українських Січових Стрільців на руки Комісаріяту У. С. С. у Львові, вул. Зіморовича ч. 20. І. поверх, слідуючі ВП. Добродії:

(Дальше.)

На фонд Інвалідів У. С. С. вложили в коронах і сотиках;

о. Михайло Шумило в Стронятині 50·—, Олекса Мельник агроном на Шлеску 10·—, о. Іван Глодзїнський в Руді Сілецькій 30·—, Микола Гутнякевич авдитор в Любдині 30·—, о. Ілярій Олянович в Лисиничах збірка 100·—, о. Цегельський в Бібрці збірка 100·— Василь Одинський поручник 10·—, Марія з Пляциків і Едвард Вакерман в Рудні 30·—, о. Володимир Гинилевич в Тисовій 460·—, Каса Заїдаткова в Радимні збірка 7·—, Іван Дмитрук в Золочеві збірка 6·—, о. Еміліян Трешневський парох в Хороброві збірка 100·—, Михайло Білецький в Mannswörth bei Wien яко збірку виселенців з повітів Збараж Гусятин, Рогатин, Тернопіль, Камінка струмілова 83·—, а то: Михайло Білецький 5·—, Лев Кондюх 5·—, Прокіп Грещук 5·—, Петро Бородай 4·—, Теодор Дудар 2·—, Іван Гута 2—, Максим Бартецький 2·—, Іван Голінний 2·—.

IX. A 2—? (Далї буде.)

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Іван Саляник k. k. Lst. Init. Baon 4 шукає жінки і двох дїтий Марії і Анастасії з Коропця пов. Товмач. Хто знав би місце їх побуту, зволить ласкаво подати. 48 1—3

Хто знав би, де перебувають тепер люди в Яцківців і Сервирів пов. Зборів, зволить ласкаво подати на адресу Gregor Jagła, Bauleitung Militär Schleppbahnhof in Felixdorf N. Ö. 45 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

Глядає лекції на селї. — Дрогомирецький — Богданівка 83. Львів. 46 1—1

Пошукую інструктора або інструкторки до двох дітий, до приготовання 1 до 3 кл. а 2 до 4 кл. народної за добрим винагородженем. Анна Михалишин, вул. Красїцких ч. 5 (партер) двері ч. 16. 44 1-1

Глядає місця в укр. інституції фінанс. або в більшім інтересї торгов. панночка з іспитами бухгальт. в школі торгов. „Просвіти“ і в ц. к. Акацемії торгов. та з кілька місяч. практикою. Зголошеня до Кр. Союза Ревізійного. 47 1—1

„НИВА“ — церковний місячник.

Виходить на ново від 1916 р. Кожде число в обсязі 4 до 5 аркушів ріжкородного і інтересного змісту. В кождім випуску

ПРАКТИЧНІ ПРОПОВІДИ

на слідуючі неділї.

Річно коштує 10 кор. — Оказове число висилає ся за надісланем 60 сот. в марках почтових.

Адресувати: „НИВА“ — Львів, — вул. Якова Стшемя ч. 15. 686 7—?

ЦЕРКОВНІ ШТ. ЦВІТИ

поручає як давнїйше

СТЕФАНІЯ ПОГОРЕЦЬКА

в СТРИЮ. 756 7—10

Від Товариства св. Павла.

Супроти дуже тяжких відносин, які переживає тепер наше церковне житє і нарід, уважаємо конечним запросити Всечесних Членів нашого священичого Товариства св. Павла на

Загальні Збори

котрі відбудуть ся **у Львові** в дни 2. лютого с. р. о 4. год. з полудня в сали Ставропигійській, при вул. Бляхарській ч. 9, I. поверх. На порядку дневнім стоять тут слїдуючі справи:

1. Звіт з діяльности виділу Товариства з послїдних трох років.
2. Вибір нового виділу і контрольної комісії.
3. Обговореня душпастирських задач духовенства на поли церковнім і суспільнім в нинїшнім тяжкім часі.
4. Внесеня членів.

З огляду на велику вагу хвилї і наших теперішних церковних задач просимо Всечесне Духовенство, щоби зволило постаратись заздалегідь о потрібні перепустки і явитись численно на Зборах. 49 1—1

У Львові дня 12. січня 1917.

Від виділу Товариства св. Павла.

о. Евген Гувар, голова — *о. Евген Монцібович*, секретар.

Купуйте і замовляйте!

Календарець „РУСАЛКА“

на 1917 р.

Ціна 1 штука 30 сот. (почт. 35 сот.)

10	штук з почт. оплатою	К		3·00
25	„ „ „	„		7·20
50	„ „ „	„		13·50
100	„ „ „	„		25·00

Від 25—100 шт. поручено (рекомендовано).

Вже продає ся відрівний календар на р. 1917. Ціна 1·20 К., з пересилкою 1·50 К.

17—25 Замовленя приймає: 7?0

А. ОКПИШ, Львів, Кадецка ч. 4.

ОСЕЛІ — для інвалїдів У. С. С. — **Маківка** організує краєве Товариство стоваришене заревестроване з трикратною порукою. — Хто уважає своїм обовязком причинити ся до облекшеня незавидної долї наших героїв-немічників, — сей вступить в члени Товариства **МАКІВКА** і вложить безпровольно на удїл десять корон і на вписове одну корону. — Приймаємо також дрібні одноразові жертви. — Гроші належить посилати на адресу: **Товариство МАКІВКА в Новім Санчи.** 33 5—10

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові

Підвалє ч. 7.

— Конто почтовоТ щадниці ч. 116.984. —
Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Складайте ощадности взагалї зайві грошї на процент, щоби конда корона могла служити народньому господарству, та вам приносити зиск, а не марнувала ся.

Акційний капітал . К 1,300.000
Резерви Банку . . К 200.000
Приймає вкладки на біжучий рахунок від К 10·— на 4 проц.
Удїлає гіпотечні і векслеві позички.
Виплачує купони від заставних листів.
Вимінює по користнім курсї російські рублї і нїмецькі марки.
Певність льокацїї запоручують: акційний капітал Банку і резерви.
На жаданє висилає посвідки вложеня (чеки) Почтової Щадниці. 728 8—?

Всч. Духовенству

подаємо отсим до ласкавої відомости, що тепер хвилево приймаємо до золоченя чаші, дискоси і пр.; просимо отже користати з сего і присилати дотичні посуди по можности відворотно на нашу адресу до Львова (вул. Руська ч. 20), бо від 15. лютого буде наша бронзівнича робітня знов замкнена.

42 2—3 **„Достава“.**

Кождий

научить ся говорити по нїмецьки з книжки п. з.

Підручник до науки нїмецької мови

зладив Ю. РУДНИЦЬКИЙ.

Підручник сей видало Товариство „Просвіта“, а обіймає він 240 стор. друку дотїдного формату.

Один прим. коштує 3 кор. 50 сот. брош., а оправл. в полотно з витисками 6 кор. 50 с.

На почтову пересилку треба долучити 55 с.

Висилає ся тільки за готівку.

Замовленя слати на адресу:

КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА“

Львів, ринок ч. 10. УБ 9—?

Половина накладу

КАЛЕНДАРЯ „ПРОСВІТИ“

на рік 1917

вже розійшла ся.

Радимо проте спішити ся із замовленями, бо наклад сього року не великий.

Календар представляє ся дуже поважно.

Продає ся тільки за готівку по цїні 2 кор. 50 сот. (для членів, що вложили вкладку лише 2 кор.). На порто звичайне треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

В комісї не дає ся, як посилкатою не висилає ся.

Замовленя і гроші слати на адресу

КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА“,

Львів, Ринок ч. 10.

V.A 10—?

Небувале!

На днях появить ся

в українській мові

„Тижневий Календар“

на 1917.

Всї відчували брак такого календаря; наші українські інституції, адвокатські і нотаріяльні бюра, Високопреподобне Духовеньство, Лїкарі, Адвокати, Учительство.

ФОРМА — ПРАКТИЧНА

дасть ся уставити на бюрку або повісити на стїні.

Вільне місце на записки — має **кождий день.**

Ціна дуже приступна 1·60 сот.

Замовляти: *Д-р Григорій Саік Львів, Ринок 10.*

Без попереднього надісланя грошей не приймаємо замовленя. 12 6—?

Відповідає за редакцію **Д-р Василь Панейко.**

З друкарні „Діла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 10. (1937) Львів, неділя 14. січня (1. ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телєфону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщинї:

місячно . . . . . 2·70 К.
квертьрічно . . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цїлорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 2·40 К.
квертьрічно . . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цїлорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень: Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошеня за окремою умовою. Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Дїло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

За українську мову в школах рос. Украіни.

Відень, 11. січня 1917.

Як доносить „Полт. День.", в роменськім червонім уїзднім земськім зібраню вислухано між ин. реферат гл. І. Хуторного про заведенє в народних школах викладів в українській мові. „Російська мова, якою викладають тепер, — заявив п. Хуторний, — мало зрозуміла населеню. Завдяки сьому повстають часто взаїмні непорозуміня і крім сього дїти з трудністю виучують ся предметів, викладаних в сїй мові." Тому гласний поставив внесенє просити губернське земське зібранє поробити заходи в міністерстві народної освіти в справі заведеня в народних школах викладів у матїрній, рідній українській мові. Внесенє се зібранє приняло одноголосно без жадної репліки.

Ф. К.

Російська криза.

ВІДЕНЬ. (Вл. тел.) На скільки можна виснувати з наспівших рос. депеш, новим російським премієром є кн. Голїцин, земець, що дня 6. грудня виголосив був у державній Думі остру промову проти дотеперішного режіму. Його іменованє означало би зворот на лїво, а уступленє Ігнатієва означає усуненє з кабінету єдиного лїберала, що не був ворогом і Українців.

(яв)

Відповідь антанту на ноту Вільзона.

ПАРИЖ (Аг. Аваса). Відповідь правительств антанту на ноту президента Вільзона з 19. грудня 1916 р. звучить:

Правительства антанту одержали ноту, яку їм доручено дня 19. грудня іменем правительства Сполучених Держав, і розглянули її з основністю, якої вимагало розуміне поваги хвилї та щира приязнь для американського народу. Загалом уважають вони важною річю заявити, що мають признанє для шляхотного почуваня, яке виявило американське правительство, та що прилучають ся з усїми бажанями до пляну утвореня союза народів, чим мав би бути запевнений мир і справедливість на землї, бо признають всї користи, які принесло би для справи людства і цивілїзації заведенє міжнародних постанов в цїли усуненя нагальних конфліктів між народами, постанов, які мусїли би містити в собі конечні зарядженя (sanctions), щоби їх переведенє було запоручене і щоби таким чином перешкоджено, аби позірна певність не пособляла новим спорам. Обговорюванє будучих договорів, які мають запоручити тривкий мир, вимагає передовсїм вдоволяючого управильненя теперішного спору. Союзники так само глибоко, як правительство Сполучених Держав, почувають бажанє, щоби можливо скоро побачити конець теперішної війни, за котру відвічають осередні держави, які спровадили на людство важкі страждання, та вони думають однак, що є неможливим дійти вже нинї до мира, який би приніс направи, винагороди і гарантії, до яких союзники мають право наслїдком атаку, за котрий відвічають осередні держави а котрий в своїм початку стремів до того, щоби знївечити безпеченство Европи.

Народи звязані союзом є переконані, що вони не бють ся за самолюбні інтереси, тільки за охорону незалежности народів, права і людства. Союзники свідомі втрат і терпінь, які приносить війна невтральним і воюючим, і жалїють над ними, однак відкидають вони відвічальність за те, тому, що ніяк не бажали вони собі війни анї її не викликали та старають ся ті шкоди вменшити, о скільки воно дасть ся погодити з необхідними вимогами оборони проти насильств і підступів неприятеля. З вдоволенєм приняли союзники до відома, що письмо американського правительства що до своїх причин не є в нїякім звязку з нотою осередних держав, яку дня 18. грудня доручило правительство Сполучених Держав. Не сумнївали ся вони про те, що дїяльність американського правительства буде уникати найменшого підозріня, немов то воно хоч-би тільки морально підпирає справу війни. Союзницькі правительства уважають своїм обовязком висловити ся приязно але ясно проти порівнань, опертих на публичних заявах осередних держав, які просто противлять видимій дійсности на точцї відвічальности за минуле і що до гарантій на будуче. Президент Вільзон згадуючи про них, певно не бажав прилучити ся до них.

В даній хвилинї є історичним фактом воля атаку Нїмеччини і Австро Угорщини, щоби запевнити собі володїнє в Европі і господарську перевагу над світом.

Нїмеччина виповідженєм війни, наглим нарушенєм независимости Бельгії і Люксембурга і способом, як вела війну, виявила систематичне непошанованє всяких приписів людяности і прав малих народів. Чим більше конфлїкт розвивав ся, було поведенє осередних держав і їх союзників постійним глузованєм з людяности і цивілїзації. Чиж то конче треба пригадувати грозу, з якою відбував ся похід через Бельгію і Сербію? Безоглядна управа занятих областий, мордованє тисячів невинних Вірменців, варварства супроти людности Сирії, атаки Цеппелїнів на відкриті міста, нищенє підводними човнами почтових і торговельних пароходів, що плили під невтральним прапором, жорстоке поведенє з полоненими, убийство довершене в імя справедливости на тім Кавелї і капітанї Фріят, вивезенє в неволю цивільного населеня і т. п., страченє в Перзіль і ряд злочинів, які поповнено, не вважаючи на загальний осуд, поясняють основно президентови Вільзонови протест союзників.

Однак президент Вільзон бажає собі ще чогось більше. Він бажає, щоби воюючі держави представили цїли, які поставили собі для дальшого веденя війни. Союзники без труду можуть відповісти на те домаганє. Їх воєнні цїли добре відомі. Їх кількакратно оголошено в заявах начальників рїжних правительств. Ті цїли будуть подрібно представлені з домаганєм усїх оправданих винагород за понесені шкоди що йно в часї переговорів.

Цивілїзований світ знає, що вони обнима-

Іван Труш.

Сто лїт тому назад.

По памятнім бою під Ватерльо 18. червня 1815 р., який був фіналом війн, що кровавили Европу через двайцять лїт, — була порішена дальша судьба европейських держав і народів на некористь тодішнього керманича політичного ходу Европи Наполєона І. та на некористь Франції. Провід в культурних змаганях світа обняла англійська нація, забезпечивши престіж своєї влади на мори вже по битві під Трафальгаром.

Потрясений до підвалини пристарілий устрій Европи перетворив ся та зачав видавати плоди, які проявили ся по лїтах у консолїдації нових державних націй, у демократизації континентальних суспільностий, в новім законодавстві та в небувалім доси розвою промислу, науки і штуки.

Для героя, котрий в значній мірі дав почин до нового житя держав і народів, не стало місця в Европі. Переслїдуваний всїми, мусїв він віддати ся в руки своїх найзавзятїйших ворогів Англійців, котрі його вивезли як воєнного полоненого на далекий, океанський острів св. Олени. Тут жив Наполєон під наглядом спеціяльно для сеї цїли ново-іменованого губернатора Гудсова Лєве, чоловіка мало інтелїгентного і злобного, який аж до смерти Наполєона 5. мая 1821 р., не вичерпував всїх засобів і способів, щоби бувшого імператора Франції, першого володара в Европі, як найбільше ограничувати в особистій свободі.

З цїсарем Франції, котрого Англія велїла тепер називати генералом Бонапартом, приїхали на острів як добровільні полонені його невідступні: граф Ля Кас, генерал Гурго та генерали Бертран і Монтольон з жінками та дїтьми. Майже цїлий час свого побуту на острові був Наполєон занятий споминами своїх подвигів, укладаючи їх в форму історичних мемуарів, котрі диктував під перо своїх згаданих товаришів недолї. І так, не могучи конструувати стратегічні пляни та виконувати їх, творив він літературу і снував сим дальше нїмб наоколо власної постаті, та переносив його дальше на постать молоденького передчасно помершого сина—на цїлу свою сїмю.

Із мук Наполєона на острові св. Олени та із сяйва його мемуарів повстав в Франції культ бонапартизму, який поклав підставу на імператорський престіл, на який засів по лїтах братанич імператора князь Людвик — як Наполєон III.

Отся історична подія і велика постать Наполєона пригадуєть ся нам мимохіть сегодня, в часї великої воєнної хуртовини, силою своєї нечуваної величі, якої ніколи не закривав ні простір, ні плїснь сотень лїт. Спомини отсих подій тим більше насувають ся нам на память, що ми переживаємо як раз по сотні лїт події, в грі політичних та стратегічних сил такі подібні до Наполєонських часів.

Мимохіть збирає цїкавість, насуваєть ся бажанє пізнати, які чутя хвилювали в серци сего, на майже відлюднім океанськім острові закованого, великого володаря Франції, що зумів диктувати свою волю цїлому европейському континентови. Заспокоєнє сего бажаня дають нам спомини графа Монтольона, котрий описує день нового року 1817, пережитого сими надзвичайними виселенцями на острові св. Олени. В тім дни приходили в Парижи до Тілєріїв, щоби віддати поклін і новорічні бажаня Наполєонови, всї висші представники Франції і дипльоматичні заступники цїлої Европи — тепер не появили ся тут навіть всї найвірнїйші, бо граф Ля Кас виїхав 30. грудня 1916 р. до Европи. На гратуляції, зложені вибраною горсткою, відповів Наполєон, який рано був дуже пригноблений, ось якими словами: „Я тут лежу в гробі, та не маю вже більше відваги празнувати сїмейні свята. Прийдїть всї до мене коло години 4, може на тоді сполошить мені праця гадки ночи."

Точно о год. 4 — пише Монтольон — появили ся ми всї, щоби батькови зложити бажаня, відповідні чутям, які ми що-дня носили в серцях.

„Вірю вам — відповів Наполєон — не жду одначе від долї нїчого більше, як смерти, щоби покінчили ся мої муки. Ви бачите, як день в день до давних обид приходять нові. Жалую вас дуже, бо чим більше показуєте для мене привязаня, тим більше мусите терпіти під тягаром мого нещастя. Сподіваємо ся, може пан Гудсон Лєве позволить пройти бодай сегоднїшньому дневи, не завдаючи нам нових мук. Ваші дїти будуть сегодня їсти разом з нами, хотїв би я, щоби їх веселість була цїлковита."

Бажанє і надія Наполєона не сповнили ся й тут, бо ще того дня арештувала сторожа генерала Гурго, який мусїв пересидїти в замкненю аж до зміни сторожі. Взагалї положенє Наполєона не поправляло ся в новім році, а погіршало со значно. Губернатор зачав шиканувати вязнїв що раз сильнїйше, а невдоволений генерал Гурго відїхав невадовго до Европи. При цїсарі лишили ся тільки Бертран і Монтольон із сїмями, яких товариство збільшив своєю особою тільки італійський лїкар Антомаркі.

Сї не відступили Наполєона аж до його смерти.

ють все, що конечне. В першій лінії: 1) привернене Бельгії, Сербії і Чорногори та належне їм відшкодоване.

2) Уступлене із занятих областий Франції, Росії і Ромунії разом зі справедливою направою.

3) Реорганізація Европи, запорука тривкого режиму, опертого на пошанованю національности і прав всіх великих і малих народів та на територіяльних договорах і міжнароднім управильненю, яке зуміє охоронити границі на суші і на мори проти неоправданого атаку.

4) Освободжене Італійців, Славян, Ромунів, Чехів і Словаків зпід чужого володіня.

5) Освободженє народів, що живуть під кривавою тиранією Туреччини, усуненє турецької держави з Европи тому, що вона безперечно чужа західній культурі.

Наміри Його Цїс. Вел. цїсаря Росії що до Польщі ясні; їх обявлено в проклямації, яку він видав до своєї армії.

Коли союзники хотять вирвати Европу в брутальної жадоби пруського мілїтаризму, то розуміють ся, що не було ніколи їх наміром, як се їм приписуєть ся, знищенє нїмецьких народів і змаганє до їх політичної загибелї.

Те, чого вони собі передовсім тепер бажають, є забезпеченє мира на основі свободи, справедливости, незрозумілої вірности в міжнародних зобовязанях, яка все є ідеєю правительства Зєдинених Держав. Союзники згідні в змаганю до тих високих цїлий, кождий зокрема і разом порішили дїлати всякими силами і понести всякі жертви, щоби довести боротьбу до побідного покінченя, від якого — по їх переконаням — залежить не тільки їх власне добро і успішний розвиток, але також і будучність цивілізації.

Справа митр. Шептицького в Думі,

Відень, 11. сїчня 1917.

„Русское Слово" доносить, що відповідати на інтерпеляцію в Державній Думі в справі митр. Шептицького буде з порученя міністра внутр. справ А. Д. Протопопова, директор департаменту духовних справ чужих віроісповідань Харламов.

Ф. и.

Свобода моря.

Під сим титулом пише „бувший офіцир маринарки" в „Neue Zürcher Zeitung":

Умови мира Нїмеччини не є відомі, але одна точка в них є певна, а саме с в о б о д а м о р я.

Під сим терміном розуміємо міжнародний договір, на якого основі морська торговля в воєннім часї є забезпечена від конфіскати товарів і торговельних кораблїв.

Такий договір відповідав би загально принятій постанові, що приватна власність також у неприятельськім краю є хоронена, доки властитель не підпринимає неприятельських дїлань або сам предмет не перешкаджає безпосередно воєнним операціям. Давнїйше право плїндрованя дефінїтивно знесено. Очевидно, в війні попадають ся нарушеня свого принципу, але дисциплїновані війска старають ся його зберігати. І хоч як се трудно буває, одначе нїхто не відважив ся би домагати ся приверненя права плїндрованя.

На мори відносини богато корисиїйші. Неузброєний торговельний корабель не може допустити ся неприятельських дїлань, а також не може безпосередно перешкаджати воєнним операціям (хиба, що попаде в область битви). Плїндрованє приватної власности нездисциплїнованими віддїлами чи одиницями також неможливе, бо кождий воєнний корабель представляє здисциплїновану одиницю. Коли-б усї держави згодили ся на договір, який забезпечує корабель і товар перед конфіскатою неприятеля, то береженє сього договору легко контролювати і нарушеня були би технїчно просто неможливі; треба би тільки виключити гнучке понятє контрабанди.

Такий міжнародний договір про свободу моря вийшов би на користь усїм державам, а найбільше Анґлії. Анґлія, маючи найбільшу торговельну фльоту і потребуючи найбільше заморського привозу, мусить для охорони своєї торговлї удержувати що-раз більшу воєнну фльоту, так, щоб на випадок війни бути сильнїйшою від якої-небудь коалїції противників. Сей постійно зростаючий тягар удержуваня щораз більшої воєнної фльоти був одною з причин теперішної війни: Анґлія рішила розправити ся з Нїмеччиною так, щоб на будуче не потребувати бояти ся її на мори.

Коли-би політичні питаня рішали ся зі становища розуму й економічної користи, то Анґлія без сумніву перша повинна би заявити ся за свободою моря. Але дуже часто забуваєть ся, що в політиці рішають перше всего почуваня, таким рішаючим для політики почуванєм є перше всего почутє власти, яке родить бажанє власти і змаганє до власти, свідомість могти иншому накинути свою волю, а самому бути незалежним, є взагалї одним з найсильнїйших імпульсів. Сей власне імпульс заставляє Анґлію до її політики абсолютного панованя на мори.

Признанє принципу свободи моря потягнуло би за собою зредукованє воєнної фльоти до найменших границь. Воєнна фльота є потрібна 1) до охорони власного берега, 2) до охорони заморських посїлостий, 3) до охорони власної морської торговлї, 4) до спинюваня й унеможливленя чужої морської торговлї, 5) до панованя на мори в цїли висадженя свого війска на чужім березї. При признаню свободи моря цїли під 3) і 4) відпадають. Що-до инших цїлий, то для охорони власного берега, при ужитю мін і підводних човнів, вистала би дуже невелика воєнна фльота, а висадженє своїх військ на чужім березї при теперішній технїці війни не може мати успіхів.

Таким чином признанє свободи моря зредукувало би видатки на воєнну фльоту до найменших розмірів.

Відповідь Нїмеччини на ноту антанту.

БЕРЛІН. (Ткб.) Нота, яку так само, як австро угорське правительство, вислало нїмецьке правительство до невтральних правительств, в загальній части згідна з австро-угорською нотою.

Зокрема нота відказує державам антанту права жалїти ся на нїби-то нарушенє прав з союзними державами, звертаючи при тім увагу на те, що Анґлія виперла ся льондонської декларації, а також на нарушенє париської декларації, наслїдком чого в веденю морської війни наступив стан безправства. Далї звертаєть ся увагу на голодову війну проти Нїмеччини, насильства над невтральними державами, супереченє з міжнародним правом і цивілізацією уживаня війск барвних рас в Европі, внесенє війни до Африки, що підкопало повагу до білої раси, келюдське поведенє з полоненими, особливо в Африці й Росії, вивезенє цивільного населеня з Східної Прусії, Ельзасу і Льотарингії, Галичини й Буковини.

Що-до Бельгії, то вона сама разом з державами, які намовили її до такого становища, є відповідальна за свою долю, бо вона відкинула кількакратне предложенє правительства Нїмеччини, щоби за повним порученєм її стану посїдання й незалежности і повною вивагородою шкід згодила ся на перехід нїмецьких війск. Зрештою відомо, що анґлійське правительство в 1887 р. було рішене не противити ся такому дороговому праву через Бельгію на тих умовах. В кінци нїмецьке правительство на ново рішуче застерігаєть ся проти клевет, киданих на нього неприятелями з приводу веденя війни Нїмеччиною в Бельгії і поробленя там в інтересї військового безпеченства заряджень.

На волинські школи.

„Пятикова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Катруся Николайчук, Відень 5 К.: Вп. Гордїнчуків Ярослав, Карла Тарантюка Львів, надпор. Влодка Бородїєвича Castelnuovo Dalmazien, д-ра Вол. Безпалка Відень, Івана Куртяка Відень. — Ольга Дучимінська 5 К (Дн.): Ірену Домбчевську Фрайштадт, Володимиру Думінову Ластівки, Уляну Ракочеву Ясениця-сільна, поруч. Володимира Гамаля Холм, проф. Онуфрія Солтиса Львів. — Оксана Пісонька Дучимінська 2 К (Дн.): Галю Литвинівну Маків, Еву Кобринівну Любеля, надпоруч. Тимотея Огроднїка Відень, Івана Пупка Feldpost 295, Богдана і Катрусю Гвоздецьких Львів — Курилас Олена 5 К (Дн.): Вп. пп.: Антона Палчака, богослова у Львові, Ольгу Попель в Дрогобичи, Іванну Адріяновичівну в Сушици вел., Марію Кизимову, учительку в Чижикові, Нусю Кудликівну, учительку в Борщовичах. — Катерина Савицька Бушковичі п. Перемишль 33 К (Дн.) коляда. — Іван Думін ц. к. надпоручник Feldpost 240. 10 К. (Дн.) не кличе нїкого. — І Чета 31 сотнї запасних новобранців УСС. складає квоту 70 К узбирану з коляди. — В таборі виселенців Гмінд. Зібрана на порозї Нового 1917 року стара шляхта славетних родів Ястшембців і Габданків, кличе передовсім ще великий рід Єлїтів і всїх прочих членів роду Ястшембців і Габданків, щоби за прикладом їх жертвували скоро і обильно на волинські школи. До сеї заяви долучують і свій могутний голос заступинки Мацеїв і Іванів і складають „на початок" 16 корон, Ястшембец 4 К, Габданки 8 К, Іван 4 К.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Днїстер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адмінїстрацію „Дїла" і викликаних.

НОВИНКИ.

Львів, 13. сїчня 1917.

— **З Новим Роком** бажаємо нашим Читачам всього найкрасшого.

— **З театру.** З великою радістю стрічати на нашій сцені „Міралє Ефрос" нема причини. Нереально зідеалїзовані характери жидівські, особливо в теперішну добу, після воєнного досвіду — нїяк не можуть дібрати ся до серця українського видця. Виведені в „штуці" Гордіна: конфлїкт між дїтьми і батьками, пожертвованє матери для дїтий тай перехід до міщанських форм житя — се проблєми не осібні для Жидів, стрічаєть ся їх в кождій суспільности, отже обробленя їх неконче шухати аж у жидівській драмі. А величезний вклад праці акторів все-таки міг би і повинен перенести ся на рідний ґрунт. Про великий вклад праці засвідчало дуже гарне виведенє роль Махлї (Н. Левицька), Шейндлї (Пилипенко), Нухима (Кривенко) і Соломона (Антонович); тільки Йосел (Даньчак) не все вмів виявити безнастанне хитанє між любовю до лихої жінки і пошаною та привязанєм до

Книгарня — Наук. Тов. ім. Шевченка — **у ЛЬВОВІ, Ринок ч. 10.**

має великий ВИБІР УСЯКИХ УКРАЇНСЬКИХ — КНИЖОК — з усіх галузей знання, як з красного письменства, так і народніх, популярних видань, а також шкільні підручники, словарі й ріжні наукові книжки, співаники, ноти, молитовники, — євангелія й инші релігійні виданя. —

IVБ 1—?

мами. За те понад всї похвали вибила ся гра п. Н. Левицької (Міралє Ефрос). Достойність матрони, безграничне пожертвованє для дїтий, трагізм обидженої, скривдженої матери, великодушне прощенє — всї ті психічні прояви підчеркувала п. Левицька в своїй інтелїгентній грі з обдуманою рутиною як найкрасше. — „Ой не ходи Грицю“, драма без всякої літературної вартости, а навіть для сцени дуже нездарно зроблена лишить ся ще дуже довго в репертуарі нашого театру і все буде „робити касу“, завдяки етнографічним знадобам і тому, що розробляє вона тему найпопулярнійшої на Україні пісні про Гриця. Як завсігди, дуже мила була, дуже гарно співала п. Рубчакова (Маруся), доки ще борола ся не так з Грицем, як з інтригами, накопиченими автором драми. В V-ій дії, де вже почала ся трагедія, моров ходив за плечима, кільки разів зривав ся в Марусї крик болю і розпуки. З тим богацтвом і ніжністю почувань звертала ся вона до суковатого Грицька, що співав прекрасно, але грав нецїкаво. Правдивої штуки доказав п. Єльський. Безугарне накопиченє інтриг, позшивані, скучні монольоги умів він оживити. Хому вивів він не як демонічну, тільки як трагічну одиницю, погорджену, понижену, всїми відопхнену. Гру п. Єльського доповняла старанна і дуже вдатна характеризація. Деякі сцени вийшли особливо сильні, пр. жаль і здержлива розпука, коли люблена ним Маруся жертвує йому приязнь і не просить о посередництво до Гриця. Хори були переважно добрі, але всї гуртові сцени вийшли зле; при праню біля дівчата не вміли навіть тих кілька слів бездоганно і в пору вимовити. За декорацію і обстанову селянської хати на сценї най „Укр. Бесїда“ соромить ся. Колиб така шматка повисла на жидівській, або на польській сценї, ми би гремїли, що чужинець насміхаєть ся і обиджав нашого кривдженого всїми, евакуованого селянина. Варто би також змінити зачаровану ванавісу, яка не хоче в пору піднїмати ся, а за те в „Наталцї Полтавцї“ п. Рубчаковій. в „Мір. Ефрос“ п. Левицькій в середині квестії спадає — як то кажуть — перед носом. — Е. У.

— **Зїзд українських Холмщан у Москві**. Як доносить „Р. Слово“ в половині грудня м. р. відбув ся у ставропігійськім Воскресенськім, званім Новий Єрусалим, монастирі у Москві зїзд членів холмського Свято-Богородичного братства. Проводив на зїздї управитель холмської епархії еписком Серафим більський. У зїздї у характері почесних членів взяли участь між ин. б. холмський губернатор, пізнїйший обер прокурор Синода член Держ. Ради А. Н. Волжин, нинїшний холмський губернатор камергер Л. М. Савелов й ин. Зїзд продовжав ся три днї. Він був посвячений головно нарадам над положенєм православних Холмщан, а також над умовами поновного повороту їх до рідної землї. Між ин. зїзд звернув увагу, що Холмщан неправильно називають утїкачами. Вони—не втїкачі, а виселенцї, бо виселили їх із Холмщини військові власти ізза стратегічних прочин. На зїздї виявило ся прикре положенє холмських виселенців в загалї, й особливо у поволжських губернїях—казанській і самарській. Постановлено відкрити при братстві бюро працї для холмських виселенців. Ухвалено звернути ся до загалу з відозвою складати жертви на відбудову знищених храмів холмської епархії. (Ф. К.)

— **Українці у київськім фребелївськім інститутї**. На курсах для позашкільної освіти при київськім фребелївськім інститутї викладають в сім році між ин. відома українська письменниця п. Старицька-Черняхівська, український композитор і диригент п. Кошиць, п. Русова й ин. — (Ф. К.)

— **Нова аренда театру Троїцького „Народного Дому“ у Київі**. Недавно комісія, що завідує театром Троїцького „Народного Дому“ у Київі, який від ряду лїт арендує українська трупа М. Садовського, розписала конкурс на новий 6 лїтний період. Всїх оферт вплинуло 5, між ин. від д. М. Садовського і ново заснованого Товариства „Український театр“. В офертї т-ва „Укр. театр“ говорить ся, що воно має намір від початку сезону до посту виставляти спектаклї української драми з участю корифеїв української сцени, при чім спеціяльна увага буде звернена на артистичне виконанє спектаклїв, а також на солїдність вокальної й музикальної сторони. Крім д. М. Садовського й т-ва „Укр. театр“ внесли оферти ще: Т. Колесниченко, Д. Мевет і Н. Синельников—С. Варський, з яких кождий зобовязав ся через певну частину сезону виставляти український репертуар. Всї наведені оферти комісія розглядала на своїм засїданю дня 15. грудня й, не вважаючи можливим порішити питанє аренди театру самій, постановила передати справу городській думі.

— **Українці в комітеті півд. зах. фронту Союза городів**. У склад комітету півд.-зах. фронту Союза городів у характері повновластників покликані д. В. Леонтович і д. Ф. Матушевський. Першому поручено завідувати разом з д. А. Ніковським віддїлом апровізації, другому — фінансово-статистичним віддїлом. — (Ф. К.)

— **Найблизше засіданє комітету военної кухні** буде у второк 16 с. м. о 5 год. попол. в Домі Академічнім. З огляду на важні справи просить ся членів явитись в повнім числї.

† ПОМЕРЛИ.

Дня 6 сїчня 1917 на святий Вечір, помер в Перемишли **Евген Куник**, син радника ц. к. дирекції скарбу, богослов II. року і питомець гр. кат. духовної семинарії у Львові. Похорон відбув ся дня 8 сїчня. Покійний був тихим, совістним, трудящим робітником на просвітній ниві. Полишив по собі між товаришами щирий жаль. Земля йому пером!

Різдвяні свята УСС. 1914 р.

Різдвяні свята 1914 р. провели Українські Сїчові Стрільці в 3 селях північної Угорщини. І так: часть першого куріня отамана Гр Коссака стояла в селї Дїтковицї (по мадярськи Kisvadas). Друга часть в селї Ізворі (по мадярськи Beregforras). Тою другою частиною, значить півкурінем, проводив сотник Сень Горук.

Другий курінь УСС., стояв в селї Оленьовій (по мад. Szarvaskut); перед кількома днями прийшов туди з гір. Тим курінем проводив отаман д-р Стефан Шухевич.

Зовсїм окремо від обох курінів стояла сотня Клима Гутковського в Густї, де й святкувала Різдво. Сотня була там залогою і вправляла; сотник Гутковський був зарааом військовим комендантом міста. Стрільцї мешкали в касарнях і між міщанами. Свята обходили разом. З жіночого комітету дістали вісїмдесять кілька пакунків гостинців.

Через цїлі свята була погана погода. Дощ майже не уставав — лляв як з цебра. Земля розмокла, всї дороги перемінили ся в одно велике болото. З гір припікав студений вітер, на небі висїли чорні боввани хмар, ночі були темні, непривітні.

В день св. вечера приїхали відпорусники Боєвої Управи проф. І. Боберський і четар д-р Старосольський і привезли гостинцї від віденського жіночого комітету.

Гостинцї були гарні і розумно вибрані. Кождий стрілець дістав красну синьо-жовту кокарду, тепле півшовкове біле, коминярку, чоколяду і тїсточка, по пачцї тютюну, цигорниці, дехто люльку; всї по пуделочку сїрої масти на „язву“, і богато дрібничок як картки, папір листовий, олївцї, нотатки, ґузики, то що...

День гостинців був чи не найкрасшим днем від часу відїзду зі Львова, і велика дяка паням і панночкам нашим, що не забули на стрільців; їх дар заважив тодї богато в житю Стрілецтва, відірваного від усього найдорожшого, киненого а далеку чужину, в глухі села.

Святий вечір провели оба курінї (крім відділу сотника Горука) на своїх постоях. На вечері в управі 2-го куріня був генерал Гнат Фляйшман з кількома офіцирами свого штабу.

Цїлий час вечері генерал розмовляв з отаманом і курінною старшиною, розпитував про відносини і т. и. і з найбільшим признанєм висказував ся про УСС.

Відпоручники Б. У. вечеряли в обох панів отаманів і на їх руки зложили Стрілецтву желаня від всеї української суспільности.

В одній сотни 2-го куріня були ще инші гості на вечері, а то 3 російські полонені. Стрільцї піймали їх в горах і привели перед самою вечерою. Всї три були Українцї. Перший прийняв їх отаман і казав почастувати сливовицею і папіросами. Потім відослав до сотнї і казав гостити вечерою. Вечеряли разом зі стрільцями і разом з ними ночували.

Найгірше святкував ся св. Вечір півкуріневи сотника Горука в Ізворі. Півкурінь вийшов з Дїтковиці ще 5. сїчня. Завданєм півкуріня було вважати на ворожі рухи і кожду найменшу зміну, або пересуненє їх становищ голосити дивізії. Півкурінь висилав стежі; одного дня йшла одна, другого друга.

Стежі висилано на гори Кошак (висока на 975 м) і Корна (висока на 707 м), до сїл Здиневої і Збуня і на кінець вузкоторової зелїзнички.

Там сидїв півкурінь до 22. сїчня. Другого дня свят відійшла й та часть півкуріня на становища. Пішла до села Порошкова до полковника Гійома. Третього дня (9. сїчня 1915) перейшла до гарного гірського села Turja-Mező, відки по приказу Гійома висилала розвідні стежі до сїл Збуня і Havasköz над рікою Lyuta.

В тій службі перебув півкурінь до четверга 21. сїчня. Другий курінь сидїв і дальше в Оленьовій. Сотнї висилали стежі в сторону лїсничівки Розділя (J. H. Rozdyila), Здиньови (Wezerszallas) над Ляторчею і Грабівниці (по мад. Felzögereben) при дорозї до Веречок. Так зійшли перші свята в полї.

В. Дзіковський.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 13. сїчня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Турецькі війска взяли приступом Мічаелю, на захід від Вадені. В руках наступаючих осталo 400 жовнїрів і кілька машинових крісів. Одночасно взяли Болгари монастир на північ від Бузеула, положений недалеко від устя ріки, який був ще занятий Росіянами. По обох сторонах долини Ойтош відперли австро-угорські і німецькі війска сильні російські наступи, по части в рукопашнім бою. На північ від долини Слянїц німецькі віддїли наступом зискали на терені. Полонено 4 офіцирів і 170 жовнїрів, та добуто 7 машинових карабінів і 7 метавок мін.

ВІЙНА З ІТАЛЇЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Положенє незмінене.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер**.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 13. сїчня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На північ від Анкри рушили нині Англійцї до нових наступів на Serre. Їх відперто по більшій части кріваво. На переднім становищи усадовив ся неприятель; ми держимо головне становище.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт Баварського князя: Боєва дїяльність була незначна.

Фронт архикнязя Йосифа: Німецькі війска успішним наступом зискали знова на терені на північ від долини Слянїц. У видертих йому становищах неприятель полишиз 7 машинових карабінів, 7 метавок мін, велику скількість карабінових набоїв і ручних гранатів. Чотирох офіцирів і 170 жовнїрів полонено. По обох сторонах долини Ойтош були безуспішні сильні неприятельські наступи супроти хороброї оборони німецьких і австро-угорських війск. У завзятих боях з близька завдано неприятелеви великі втрати.

Група Макензена: Біля устя Бузея до Серету взяли Болгари монастир, в якім ще держали ся Росіяни. На північний захід від Браїли турецькі війска взяли приступом місцевість Мігалєа. З російської залоги полонено 400 жовнїрів, прочі, що старали ся втечи, потопили ся в Серетї. Добуто 10 машинових карабінів. На боєвищах в Македонії була сильна мрака. На схід від Черни відкинено неприятельські кампанії, які йшли від Стревінї.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф**.

На У. С. С.

вложили в Скарбі Боєвої Управи У. С. С. у Відни в коронах і сотиках:

(Далї.)

Українці в Пасаді Ясиск 8·—, о. Пантелеймон Шпилька 2·—, о. Микола Волошин Прилбичі 54·05, о. Василь Яремкевич Волче 11·—, Осип Охримович Велдіж 20·—, Іван Романюк упр. школи в Снятинї 40·—, Панько Пріс-

Друкуєть ся
- і з початком сїчня 1917 року -
— — — появить ся — — —

Стрілецький КАЛЕНДАР - АЛЬМАНАХ

ПРОПАМЯТНА КНИГА
УКРАЇНСЬКОГО СЇЧОВОГО ВІЙСКА!

810 4—4

Ціна богатої змістом і картинами книжки велик. формату на прегарнім (евангельськім) папері 15 арк. друку **4·55 К з пересилкою.** Гроші просить ся висилати на адресу укладчика: Львів — вул. Куркова ч. 11. — Підхор. УСС. М. Голубець.

Без гроший не висилаєть ся! В книгарнях, коштувати-ме „Стрілецький Календар-Альманах" **5 К** без пересилки.

пак Опака 100·—, Панько Пріцак Опака 150·—, Ірена, Славко і Богдан Гоцкі Дзірці 5·—, Олекса Гоцький Двірці 5·—, о. Мих. Гаврилюк Стільско 5—, Уряд парох. Бушковичі 50·—, Прокоп Тис — Хлівчани 5·—, Кароліна Стасівова Корчмин 4·—, Читальня „Просвіти" Бусовиска 20·—, о. Симеон Чижевич Лужок дольн. 20·—, Осип Гранківський Мочастирець 30 40, на се вложили: Гранківський Осип учитель 4·—, Бораковська Марія господиня 1·20, Гульчевська Марія господиня 1·—, Домбровська Анна госп. 2·—, Домбровська Кася госп. 1·—, Дурда Рузя госп. 1—, Домбровська Рузя госп. 1·—, Отрук Фося госп. 2·—, Гульчевська Кася госп. 1·—, Грущишин Настя госп 1·—, Кліщун Дмитро 1·—, Гранківський Осип учитель 3·—, Тучапський Стефан школяр —·70, Гульчевський Дмитро школяр —·70, Гульчевський Іван —·40, Кліщун Рузя —·57.

IX. 7—? (Далі буде.)

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ
„НАРОДНОЇ ГОСТИННИЦІ"
стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою
у Львові вул Костюшка ч. 1.
Стація електричного трамваю. — Трамвай **Ł. D.**
Ціни комнат від К 2 — вище. — Осібні убікації на нічліг для селян. 52 1–10
Товариство приймає нових члевів що найменше в одним удїлом в квоті К 20 і гроші на книжочки вкладкові на 5%.

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Іван Салярик k. k. Lst. Inft. Baon 4 шукає жінки і двоє дїтий Марії і Анастазії з Коропця пов. Товмач. Хто знав би місце їх побуту, вволить ласкаво подати. 48 2—3

Олена Нюнька з села Егеренфельд повіт Жовква, пошукує свого брата Івана Павелка з Мокротина, котрий служив при Inf. Rgm. 8. Komp. 51 1–2

Оголошеня.

НОВІ ЛЬОСИ Австр. Черв. Хреста за готівку около 33 К на сплати 5 льосів за 19·) К в 38 ратах по 5 кор. Перша рата з стемпл. 8 кор. 50 сот., дальше по 5 кор. — Право гри вже 1. лютого. Головна вигр. 500 000 К.
ДІМ БАНКОВИЙ VIII.A 3—?
SCHÜTZ i CHAJES
Львів, пл. Марійська 7.

Інтелїґентна женщина, що розуміеть ся на господарстві і кухарстві, пошукує місця у старшої бездїтної особи. Ласкаві вголошеня прошу слати „Пісочна" poste restante. 50 1–2

Відрївний денний (бльочковий)
КАЛЕНДАР на рік 1917.
Ціна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.
А. Окпиш, Львів, Кадецька 4. 13 6–20

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ
в ПЕРЕМИШЛІ
вулиця Косцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вкладки можесено згодинах урядових. Вкладки опроцентовує на 4%, починаючи вже від слїдуючого дня по дни вложеня аж до послїдного дня перед днем відобраня.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна вкладати особисто в касі товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці"

Удїляє позичок: а) гіпотечних платних зверчними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на ескомт векслїв. Справа позичок може годжуесь можливо скоро

Посередничить у виедиуваню позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків удїляє канцелярія „Руської Щадниці" ул. Косцюшки. Народний Дім, І. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. кромі неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці", затвердженого через п. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишли надають ся до льокації пупілярних, фондаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 6 ?

ОСЕЛЇ — для інвалїдів У. С. С. — **Маківка** організує краєве Товариство стоваришене зареєстроване з трикратною порукою. — Хто уважає своїм обовязком причинити ся до облекшеня незавидної долї наших героїв-немічників, — сей вступить - в члени - Товариства **МАКІВКА** і зложить безпровольно на удїл десять корон і на вписове одну корону. — Приймаємо також дрібні одноразові жертви. — Гроші належить посилати на адресу: **Товариство МАКІВКА в Новім Санчи** 33 6—10

Не на один, а на десятки літ варта купити і заховати
Календар „Просвіти" на р. 1917.
Повісти з нашої славної минувшини, оповіданя, малюнки, нариси, спомини з сучасних подвигів українських героїв жовнїрів і стрільців, статї літературно-наукові і публїцистичні та численні ілюстрації — не тратять ніколи на вартости.

Ціна лиш 2 кор. 50 сот. На звичайне порто треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

Продає ся тільки за готівку.

Замовленя і гроші слати на адресу:
Канцелярія Товариства „Просвіта" Львів, ринок ч. 10. VB 11—?

Кождий
научить ся говорити по німецьки в книжки п. з.
Підручник до науки німецької мови
зладив Ю. РУДНИЦЬКИЙ.
Підручник сей видало Товариство „Просвіта", а обіймає він 240 стор. друку дотадного формату.
Один прим. коштує 3 кор. 50 сот. брош., а оправл. в полотно з витисками 6 кор. 50 с.
На почтову пересилку треба долучити 55 с.
Висилає ся тільки за готівку.
Замовленя слати на адресу:
КАНЦЕЛЯРІЯ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА"
Львів, ринок ч. 10. VB 10—?

Всч. Духовенству

подаємо отсим до ласкавої відомости, що тепер хвилево приймаємо до золоченя чаші, дискоси і пр.; просимо отже користати з сего і присилати дотичні посуди по можности відворотно на нашу адресу до Львова (вул. Руська ч. 20), бо від 15. лютого буде наша бронзівнича робітня знов замкнена.

42 3—3 **„Достава".**

1917 **Календарі** 1917
вже вийшли і розсилаємо
Інформаційний для родин. Богато Інформацій військових. Права родин покликаних до війска, пашпорти, комітети і т. п. Ціна 30 сот.
Жовнярський. Права У. С. С. і жовнїрів. Жарти, Співанки, Записки і п. Ціна 20 сот.
Шкільний для молодіжи всїх шкіл. Студенцкі вписки, інформації і п. Ціна 20 сот.
У всїх календарцях нові тарифи почтові, стемпелеві, міри і ваги, гроші і т. п.
Додаток: На кождих 10 шт. додаток 2 шт., на 100 шт. дод 25 шт., на 500 додат. 150 шт. — Висилка за готівку або в марках в гори. На пересилку просить ся залучити відповідну квоту.
Гроші з замовленем висилає ся до: 28 7-?
А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ
1917 Львів, Карпінського ч. 19. 1917

ТОВАРИСТВО
ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ
„ДНІСТЕР"
у ЛЬВОВІ
ул. Руська ч. 20.
Телеф. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР" в р. 1895 на підставі закона о стоваришених з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти удїлу.

Ціллю Товариства є удїлюваня кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі" від більше літ.

Відсотки від вкладок 4 проц.,
без потрученя рентового податку.

ВКЛАДКИ

приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах від 8. до 2. в полудне.

Конто в Почтовій Щадниці 35.827.

Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Щадничі вкладки	К 4,725.000
Власний маєток	„ 649.000
Удїлені позички	„ 4,350.000

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.

I. 2–?

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарні „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 11. (1938) Львів, второк 16. сїчня (3 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщинї:

місячно . . . . . 2·70 К.
квартьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цїлорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 2·40 К.
квартьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цїлорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошеня за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Дїло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Питанє резерв.

Чи мають Росіяни в сїй хвили до розпорядимости великі резерви? — питаєть ся воєнний співробітник провідної військової часописи австрийської, і відповідає на се преважне питанє міркованями, які заслугують на ширшу увагу.

За вихідну точку міркувань своїх бере автор цїлковите очищенє Додбруджі, занятє Браїли, невдачу протинаступів Росіян над Серетом, а вкінци виборенє Фокшан.

Вислїдом сих подій є для Росіян втрата лїнії Серету. Правда, якийсь час, коли ще держить ся Галац, вони можуть ставити опір на півночи від сеї ріки; одначе і сей опір ограничений, бо через упадок Фокшан грозить західному російському крилу, що може бути звинене. Одначе Росіяни не можуть вже користати з лїнії Серету для свогочасного зачатя наступу.

Та сила російського веденя війни лежить від давна в майже безграничнім просторі і людях, що стоять до розпорядимости. Тому в бою з сею державою треба ставити виборені успіхи в рахунок тільки з певним обмеженєм.

Найблизші питаня були-б: Чи мають Росіяни такі великі резерви, бо тільки о таки сили може ходити тут, котрі були б в силї виконати могучий одностайний удар, чи є ті сили на місци? Коли вони мають готові сї сили, то моглиб ставити все ще опір над долїшним Серетом, скажімо на лїнії Текучу-Галац, а коли не розпоряджають такими силами, то мусять рішити ся до дальшого відвороту.

Розуміють ся само собою, що необзнайомленим цїлком неможливо робити навіть здогади про силу російських армій, які можуть стояти до розпорядимости, щоби поставити їх в найблизшім часї в Молдові. До думаня дає обставина, що в послїдних днях зникла з фронту майже цїлком ромунська армія, яку відтягнено дальше на північ або схід, щоб там упорядкувалась. Ся армія числить певне ще яких 200.000 до 300.000 мужа, отже представляє все таки поважний чинник; вона може з'явити ся знова кождої хвилї на фронтї, бо цїлком незвісно, кілько часу потрібно їй до упорядкованя. Серед певних обставин противник може з такою силою зачати знова наступ.

Тому можливо, що Росіяни, опираючись на Галац, будуть ставити на півночи від Серету так довго опір, аж ромунські сили осягнуть назад свою готовість до бою. Як довго Росіяни держать Галац і Рені і посїдають ще змогу до наступу на Добруджу, вони можуть переложити до того часу свій фронт оборони аж по Прут. Аж коли відберете ся їм сї обі точки опертя, тоді їх дальші змаганя наступу не мають виглядів. Тому мусимо заждати на повний успіх над Серетом, заки зможемо говорити про цїлковиту невдачу Росіян і Ромунів.

Як могли би піти дальше операції? Російсько-ромунський фронт міг би остати в злуцї з фронтом в лїсистих Карпатах і тягнутись в продовженю на схід, через Прут аж в Бесарабію. Сей фронт міг би зазнати також зміни в тім змислї, що Росіяни могли би осїсти ся на лївім березї Прута, звідки загрожували би дальший наступ противника в Молдову, а рівночасно хоронили би Бесарабію і Одесу.

Се дуже цїкаві проблєми веденя війни, про які згадуємо тут з тої причини, щоби служили в будучности для зрозуміня військових подій на сїм боєвищи, коли би наступила одна або друга можливість. Ми не розпоряджаємо богатьома певними даними, щоби твердити рішучо, що події відограють ся дїйсно так, як тут подано. В війні не є нїщо певне, все відограєть ся, навіть для провідних місць, в мраці непевности — а тим більше для глядача з далекої віддали!

Богато познак промовляє за тим, що серед держав порозуміня не панує вже повна згода, чи конче потрібно і чи добре лишити далї армію Саррая в Македонії. Та з ріжних причин вони ледви чи зречуть ся Солуня.

Як би прийшло до зменшеня військ антанту в Македонії, тоді з того вийшли би цїкаві розважуваня що до можливих задач сеї зменшеної армії в Македонії і що до тих досить значних сил, як стали би вільні для иншого ужитя. Се було би все таки яких 200.000 мужа, котрі могли би вставити вороги на иншій части їх одностайного фронту. На щастє стали би через се вільні і сили осередного союза, які також можна ужити десь инде.

Може бути, що сї чутки містять вже натяки на одно з тих приготовних заряджень до великого наступу, котрий заповідають з таким великим шумом вже від довшого часу. Хоч сим заповідженям не повинно ся приписувати великої ваги, то знова досвіди попереднього року вчать нас бути осторожими. Голоси преси з ворожого табору подають навіть від якогось сторону, звідки підійметь ся одностайна офензива ворога. Західний і східний фронт видаєть ся їм за сильним, щоби там виборoти успіхи, і вказують досить отверто на австро-угорський фронт проти Італії, який при англїйській, російській і французькій помочи можна би повалити.

Чи римський з'їзд полїтиків і військових стоїть в якій звязи з тим?

—ич.

По тім боцї боевої лїнії.

Відень, 10. сїчня 1917.

Галицькі „русскіе" разом зі своїми патронами не голїруч тїкали в Росію. Ось „Нов. Время" (ч. 14648) пише, що при евакуованю Львова „евакуовано" себто загарбано й вивезено до Ростова над Доном цїлий старинний музей ставропігійського братства за виїмком образів більших розмірів та частини письма ставропігійської друкарнї. В Ростові річи та ріжні музейні предмети, позапаковувані у великі скринї, поскладано по ріжних пивницях, де вони спочивали і до сього часу. Перед Різдвом порозуміли ся остаючі в Ростові члени Ставропігійського братства з товариством народного університету, щоб на Різдво уладити виставу музею. Задля сього зорганїзовано окремий комітет, до котрого запрошено представників професури (мабуть варшавського унів., евакуованого до Ростова н. Д.) та особи спочуваючі ідеї заснованя музея.

Коли сї пляни перейшли в дїло, то саме на Різдво мали Ростовяни нагоду оглядати цїлком оригінальну виставу — крадених експонатів. Із звістки „Нов. Времени" виходить дальше, що освободителї, освободивши Львів з ставропігійського музею, думають на вік віки присвоїти собі його, щоб таким робом укріплювати культуру Галичини...

Марсилєза.

Виривок із паризьких споминів.

Ми сидїли по вечері в столовій маленького паризького пансіону. Був між нами один Грек, один Ромун, Нїмець і Нїмка; я репрезентував український нарід, а французький панї Бертран, властителька пансіону, і її молоденька дочя Зузанна. Ми допивали всї разом вино зі склянок і робили похибки у французькій мові, які панї Бертран з ввічливим усміхом справляла. Хитрий Грек, коли завважив, що карафка з вином вже порожня, з вишуканою чемністю старав ся налити з неї вина у склянку панї Бертран, звертаючи тим способом її увагу, що треба-б карафку знов наповнити. Ми сміяли ся з його підступу і було нам дуже весело.

Тимчасом я завважав, що мала Зузанна допитливо глянула на мене, а опісля підійшла до мого крісла. З виразу її лиця я зміг догадати ся, що йде тут за якусь поважну річ, в яку втаємничити мене хоче панна Зузанна потайки перед рештою товариства.

Заки розповім, в чім було дїло, мушу, з огляду на се, що мала Зузанна попри мою особу є геройкою сего оповіданя, сказати про неї кілька слів

Коли ми перший раз побачились з панною Зузанною, вона сидїла власне над мапою Европи, стараючись віднайти на нїй якусь державу. Так ось не тяжко було за тему першої розмови. Вона просила показати собі на мапі край, з котрого я приїхав, а опісля зачала розповідати менї, з яких то ріжних сторін загощують люди до пансіону її мамуні; не було там тільки ще нїколи Негрів, яких її мамуня не хотїла. З Українців, як покавалось, я був перший.

Панну Зузанну інтересував одначе менше факт, що я Українець, як обставина, що я учитель. Вона, саме недавно записавшись у лїцей, війшла в стичність з учителями, які в її маленькій душі викликали холодний респект не без дрібної примішки остраху. Сей респект переносила вона по трохи на мою особу, особливо коли я розповів її, що вчу також дївчата в лїцеях у Австрії (вона нагадувала менї собою все чепурні дївчатка перемиського лїцею, з якими я мусїв розпращати ся, виїзджаючи за границю).

Я став для неї через те обєктом студій, як виглядає професор з близька поза школою. Її допити, чи я дуже „острий" для моїх учеників і учениць і чи менї їх не жаль, коли даю їм лиху ноту, мали тут жерело не менше, як її жаданє, щоби я гуляв з нею вальса на коридорі перед обідом (в комнатї не було місця). Що правда, респект маленької Зузанни для моєї особи змалїв замість збільшити ся, коли Нїмка, що мешкала в тім самім пансіонї, сказала їй, що я приїхав до Франції вчити ся на „зченого", і що я „пишу книжки". Зузанна зажадала тоді від мене, щоби я показав їй те, що я написав, а коли я мусїв вволити її жаданю, вона зовсїм не скривала свого розчарованя. Зузанна надіялась побачити оправлену, грубу книжку, а се були лиш тоненькі брошури.

Одначе в міру, як малїв респект Зузанни для мене, збільшала ся наша приязнь. Вона звертала ся до мене за помічю, коли не могла порозуміти сего, що її французький професор говорив у школї про переломанє світла в сочї; приходила до мене хвалити ся своїми малюнками. Вона мала звичай завсїди, коли кухарка принесла з міста цибулю і дивоглядні артішоти, укладати їх майстерно на тарілцї і скоренько відрисовувати (в неї був великий талант до рисунків), а опісля показувала се не без гордости, питаючи: „Чи добре?" Та найлїпшим доказом зичливости, яку я з'єднав собі у Зузанни, може послужити факт, що з поміж всїх „пансіонерів" її мамуні вона менї напевно найменше разів показала язик (довгий і дуже острий) і один тільки раз щипнула в руку, і то більше з загальної, так сказати-би, досади, як з анїмозії, зверненої спеціяльно проти моєї особи.

Одначе що то було за дїло, з яким звернула ся до мене Зузанна по вечері? Присївшись побіч мене, вона тихо розповіла менї, що в сусїднім кінї дають нині нову програму і що вона мала-б страшенну охоту піти на неї подивити ся, побоюєть ся одначе, що коли попросить маму, щоби пішла з нею до кіна, то мама на певно не згодить ся. Остаточний змисл її бесїди такий: я мав повернути річ в сей спосіб, неначеб я хотїв іти у кіно і мав зробити пропозицію, щоби цїлий пансіон вибрав ся туди „in gremio"; треба одначе було повести дїло конче так, щоби панї Бертран не відказала ся.

На мене прийшла важка дипльоматична задача.

(Дальше буде.) **Стефан Балей.**

Новий шеф південно-західних російських зелізниць видав приказ, щоб галицькі й буковинські зелізничі лінії виділити в самостійну одиницю з управою шляхів в Чернівцях. На чолі зелізних доріг Галичини й Буковини — як оповіщує „Кієвлянін“ ч. 337 — станув сам начальник південно західних зел. інж. Шуберський, а його помічником і першим заступником в управі галицько буковинських зел. шляхів є інж. Кирилович, котрий на весь час неприсутности Шуберського в Чернівцях виконувати-ме всї права начальника тих зелізниць.

Свойого часу згадували ми, що рос. правительство рішило ся дозволити чортківським жидівським виселенцям вертати до Галичини, але не до їх родинного міста тільки до Снятина. Київське товариство несеня помочи жидівським жертвам війни звернуло ся тепер — як оповіщує „Кієв. Мисль“ (ч. 334) — до Татянівського комітету з просьбою, щоб він дав тим 4000 Жидів яку поміч. Повновласник комітету заявив, що жидівським виселенцям прийдеть ся йти пішки понад 90 км. по місцевостях, де нема нїяких осель. Особливо тяжкою випаде ся мандрівка для дітий. Київський віддїл Татянівського комітету рішив асигнувати до рук Д. Янковського 500 рублїв на уладжене харчівної стації або задля роздачі грошевих підмог. Мотиви наведені повновласником жид. комітету говорять страшною мовою про зруйноване української Галичини московським наїздом.

На засїданю управи Татянівського комітету відчитав керманич шкільної справи в занятій Галичинї Д. Янковський реферат про відчинене в Галичинї приюта для 100 сиріт втїкачів з південно-наддністрянського рейону. Управа комітету рішила утворити в Заліщиках віддїл київської філії, який введе в житє та вести-ме згаданий приют. Крім того рішено відкрити школу для дїтий з навчанєм „місцевими мовами“.

Яр В-ий.

У президента мінїстрів.

Українські представники.

Відень, 13 січня 1917.

Нині явили ся у президента мінїстрів іменем „Української Парляментарної Репрезентації“ пп. Романчук, Петрушевич і Бачинський та член палатів панів д-р проф. Горбачевський, щоби обговорити з правительством актуальні полїтичні питаня а заразом представити потреби українського народу Галичини. Насамперед піднесено конечність скорого скликаня Державної Ради а відтак обговорено справу відокремленя Галичини і представлено основно пильні в части з війною звязані потреби українського народу: між иншими також справу основаня від давна призначеного українського університету, увільненя митрополита Шептицького і положеня втїкачів та виселенців. Президент мінїстрів приняв піднесені бажаня до відомости і прирік піддати як найскорше основному розглядови передані йому пропамятні письма, признаючи поповно всї ті жертви, які поніс український нарід.

Важний розпорядок.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) „Wiener Zeitung“ оповіщає цїсарський розпорядок, яким зносить ся переношенє компетенції полїтичної адмінїстрації на начального вожда армії зглядно на найвисшого вожда.

Унезалежненє Буковини від Галичини.

На сю тему містить „Reichspost„ отсї уваги з буковинських кругів:

З приводу заповіди відокремленя Галичини треба вказати на те, що між Галичиною й Буковиною істнували адмінїстрацийні звязки, які тепер повинні бути усунені. Так Буковина не має вищого краєвого суду, тільки належить до вищого краєвого суду у Львові. Се мусить бути змінене і Буковина мусить дістати свій власний вищий краєвий суд. Далї управа руху в Чернівцях підлягає дирекції зелізниць у Львові, на що Буковинцї вже здавна жалїли ся. Се так само мусить бути усунене. Нїщо не стоїть на перешкоді, щоби черновецьку управу руху переминити в окрему дирекцію зелізниць, особливо, що в сїй справі має Буковина обітниці давнїйших мінїстрів зелізниць. Не можна назвати вдоволяючим також того, що Буковина належить до галицькоr Зоаведеня обезпеченє робітників. В кінци треба звернути увагу на положенє католицьких Нїмців Буковини, яких є в краю значно більше нїж католиків-Поляків, а одначе вони доси не мають нїмецьких священиків і не могли добити ся прилученя до віденської архидієцезії. Для них треба би установити нїмецького генерального вікарія, залежного від віденської архидієцезії. Сї і ще деякі справи мусять бути полагоджені перед переведенєм відокремленя Галичини в дусї унезалежненя Буковини від Галичини і звязаня її безпосередно з Західною Австрією.

Полїтичний тестамент Франца Фердинанда.

Цїсар Карло його виконавцем.

Берлїнська „Kreuz-Zeitung“ в статї про внутрішні відносини Австрії пише:

В розвитку полїтичних відносин в Австрії разом з новим цїсарем проявляєть ся рішуча воля й сильна дїяльність. Деякі з заряджень, видані в останних часах, були несподіванкою, якої не ждав навіть полїтичний світ. Одначе розглядаючи докладно тї зарядженя й їх причини, доходить ся до переконаня, що в усїм видно плянове змаганє до означеної цїли наміченим шляхом. Запорукою сього є в першій мірі вибір осіб, покликаних доси: Гр. Клям-Мартініца і гр. Церніна. Сї імена є в дїйсности програмою. Одначе ся програма не нинїшна. Зародила ся вона бодай в части ще за житя архикн. Франца Фердинанда, а тепер зачинає здїйснювати ся.

По смерти архикн. Франца Фердинанда говорили, що він оставив написаний полїтичний тестамент. Чи се правда, доси невідомо. Одначе треба вважати певним, що цїсар Карло І. знав про пляни свого стрия; а що годив ся на них, се доказують його перші зарядженя. Передовсїм свідчить про се вибір полїтиків, яких цїсар покликав на своїх дорадників. Гр. Клям-Мартініц і гр. Цернін і кн. Гогенльоге (в полїтичних кругах у Відни говорять, що кн. Гогенльоге має стати першим гофмайстром), се мужі довіря архикн. Франца Фердинанда. Тому цїсар Карло покликав їх для здїйсненя полїтичних ідей архикн. Франца Фердинанда.

Що-до програми, то загально можна сказати, що ходить тут о програму австрійську, яка має з'єднати всї сили всїх народів і партій Австрії в користь австрійської державної ідеї. Ходить о сконсолїдованє всїх елементів, які давнїйше, особливо в часї теперішної війни доказали свою вірність державі і в яких добру волю та співдїланє при будові нової Австрії не можна сумнївати ся.

Парлямент повинен і мусить вернути, одначе мусить бути утворена запорука, що він буде хотїти і могти працювати. Така запорука мусить бути утворена в кождім випадку, хоч би по думцї приповідки: „Quod medicamen a non sanant, ferrum sanat“. Недостача сього була власне головною помилкою полїтики Кербера.

Австрія має бути внутрішно відмолоджена. Щоби се могло стати ся без австрійських Нїмців або проти них, се виключене. Не ходить тут о винагороду за вірність, виявлену державі і припечатану гекатомбами жертв, тільки о виказаня того, що зрештою в часї війни виразно виявило ся, що житєві інтереси держави покривають ся з інтересами нїмецького народу в Австрії.

Італїйська фльота готовить ся.

БЕРЛІН. (Прив. тел.) „Lokalanzeiger“ доносить на основі певних інформацій, що в італїйських пристанях на Адрійськім мори кипить від надзвичайних приготовлень фльоти, з яких можна догадувати ся, що в найблизшім часї з Італії на инші боєвища або з инших фронтів до Італії відійдуть великі транспорти війск. В Барі дожидають приїзду анґлїйської моряцької комісії, якій проводить адмірал Thursby. Він має кермувати наміреною акцією. Також доносять про громадженє в адрійських пристанях перевозових кораблїв про пересуненє війск в краю. В Римі сподіють ся, що Італія возьме тепер більшу участь в балканській виправі. Особи, які стоять близько Сонніна, кажуть, що Лойдови Джорджови повело ся переконати італїйське правительство про те, що тільки сильна співучасть Італії в згаданій виправі вспіє запевнити успіх та що понеханє солунської експедиції передовсїм було би шкідне для Італії.

Отворене польської Ради державної.

ВАРШАВА. (Ткб.) Дня 14. сїчня в полудне в колюмновій сали королївського замку довершив нїмецький генерал-губернатор Безелер і австро-угорський генерал-губернатор Кук при співучасти представників військових і цивільних властий отвореня польської державної Ради.

Бої під Кут-ель Амара.

ЦАРГОРОД. (Ткб.) Головна кватира оголошує дня 14. с. м. На схід від Кут-ель Амара дїяльність артилєрії і боротьби стеж. На перському фронті відперли ми російську компанію і увійшли до Раят. На инших фронтах не стало ся нїчого важного.

Галичина не буде підчас війни відокремлена.

„Österr. Morgenztg.“ доносить: На всїх дотеперішних конференціях з провідниками партій президент мінїстрів заявив, що справа відокремленя Галичини не може бути рішена підчас війни. Про виключенє галицьких послів з парляменту міродатні круги думають, що воно є неможливе, бо сї посли так само, як посли всїх инших країв держави, є вибрані на основі виборчого закона і їх мандат є важний аж до кінця теперішного законодатного періоду. Нїхто не може їм відмовити права, на основі мандату брати участь в нарадах парляменту.

Про сю саму справу дістає нинїшна „Gaz. Wiecz.“ від віденського кореспондента відомість, нїбито Нїмці на конференціях „дуже рішуче обстають при домаганю відокремленя і, як зачувати, є готові до далеких уступок. З другої стороми гр. Клям-Мартініцови вдало ся, здаєть ся, переконати Нїмцїв, що справа відокремленя Галичини не дасть тепер перевести ся з дня на день. Отже здаєть ся, що галицькі посли остануть поки-що в парляментї і то навіть тоді, коли-би перед сесією появив ся цїсарський патент з заповідю відокремленя Галичини.

Дорога до мира ще не замкнена.

ФРАНКФУРТ н. Меном (Ткб). „Frankfurter Zeitung“ доносить в Ню-Йорку під датою 13. сїчня: „Evening Post“ довідує ся з добре поінформованої сторони, що в міродатних кругах переважає погляд, що нота з відповідию антанту до президента Вільзона не замикає ще дороги до дальших мирових можливостий. Президент подасть ту ноту урядово до відома Нїмеччини і дожидає опісля дальшого предложеня Нїмеччини.

Від'їзд невтральних послів з Букарешту.

БЕРЛІН (Бюро Вольфа). Невтральні правительства, які мають своїх представників в Букарештї, візвано, щоби їх відкликали, тому що після від'їзду ромунського правительства, добутя кріпости і заведеня військової управи сповнюванє дипльоматичної служби невтральними послами стало злишне. Невтральні посли відїхали з Букарешту дня 13. с. м. окремим поїздом. Розсївана неприятельською пресою вістка, немов невтральних послів прогнано з Букарешту, і коментарі до тої вістки лишені всякої основи.

На волинські школи.

„Пятикова система“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Осип Володимир Партика 3 К.: Наталю Стефановичівну в Добрянах к. Щирця, Олю Баричківну в Щирци, о. Стефана Фітя в Волї задеревецькій, Василя Калинюка в Андрихові, Омеляна Сеника в Жабчу. — Коломийцївна Евгенія 2 К.: Лсею Мащаківну, Корманичі, Рузю Турянську Гмінд, Галю Попелївну Львів, Стефана Соломяного, авдітора Feldpost 334, Володимира Чайківського, проф. гімн. Сянок. — Антін Ульванський з Жовкви 50 К.: о. дек. Утриска, пароха в Скваряві пов. Жовква, о. Теодора, пароха з Глинська, пов. Жовква, п. Саєвича, дир. Союза кредитового Львів, М. Яцкова, учит. гімн. Львів, Е. Нагірного, урядника „Народної Торговлї“ Львів. — о. Іван Криса з Волощи 5 К (Дн.).: о. Григорія Ковча з Тинова, о. Петра Войтовича з Грушової, Григорія Крису ур. зел. зі Бьвова і Ірену Стецївну з Літинї. — Ярослав Герасимович, ц. к. лїсничий Камінка, п. Сколє 20 К. — о. Іван Рудавський 10 К (Дн.): о. Василя Мацюрака, пароха Східниці, о. Петра Смика, завідателя парох. в Кропивнику нов., Ольгу Яремкевичівну учительку в Жукотинї і Іваню Хаджайову учительку в Волчім гор. коло Турки. — Головка Корнелія 25 К (Дн.): Вп. пп.: Мелянію Пелещукову з Лисятич, Ольгу Щербанюкову з Івано-

вець, Любу Шпитківну з Волцневт, Ольгу Стасинівну з Жидачева, Йосифа Нарольського з Волиці гніздоліївської. — Марія Охримович 10 К. (Дн.): Геню Осадцову в Вэранчуках, Дзюню Гасюкову у Львові, Марійку Галькевич з Рожанки вижної, Петра Пєсцьоровського ц. к. інспектора почтов. у Львові. — Дарія Бандрівська Львів зложила в Днїстрі на Волинські школи 5 К. — Коритовський Тарас, одн. охотник, Сянки 20 К (Дн.): п. Асю Левицьку у Львові, Галю Косак тепер в Хоцени, Валерію Тимків в Угринові середнім, о. Василя Дуду пароха у Вільхівці, д ра Василя Стасюка у Львові. — Коритовська Стефа 20 К (Дн.): о. Тимкова Івана з Угринова середного, надп. авд. Соломяного Стефана в Сиготі, надп. Гарасевича Михайла, Чорніту Михайла з Калуша та одн. охот. Коритовського Тараса зі Сянок. — Марта Дудкевичівна уч. VII. кл. гім. ССВ. 5 К.: тов. Олю Сілїнську, Нелю Підгородецьку уч. VII. кл., Володимира Муровича, Степана Навроцького, Івана Венгльовського, всї УСС. — о. Евген Дудкевич 10 К.: о. Николая Івановського, Василя Ісика з Модрича, Obl. Івана Дуджевича, судію Сафата Рубіновича Рудно. — Д-р Володимир Загайкевич 10 К (Дн.): п. Т. Левчакову, пп. Михайла Кебузинського, Ізидора Білинського, Івана Бориса в Перемишли і п. Стефана Турина, надїнжинера в Стрию. — Антін Копровський д-ра Андр. Чайковського, о. Юліяна Татомирн, Теофіля Ясеницького в Самборі. Вп. Реваковичеву дожовотничку в Стрию, Ярослава Кисилевського дир. Нар. Торг. в Стрию. — Сенишин Роман, Feldp. 611, Ярослава Левицького інж. Львів, пор. Гамерского Feldp. 372, пор. Гнатковського Feldp. 611, пор. Костильчука Feldp. 286 і пор. Довбенка тепер Львів. — Стефанович Гануся, Львів: Ірену Каранович зі Львова, Любку Каранович зі Стоянова, д-ра Івана Стефановича Feldpost 37, Омеляна Рудницького Feldpost 380, д-ра Максима Музику k. u k. delat. Epidemie laborat. № 2 des 1. A. K. (A. Abt.). — Шкоритко Олекс. в Люблині 10 К: фельдв. 58 п. п. Пушкара, Катрича Ник., Кочкодана, Крицуня Он., Ясїнського Юр. всїх у Люблині. — о. Сапрука Гр. 10 кор: Іосифа Сальца, Дмитра Ганущака, Михайла Кропивича. — Адріяновичева Емілія 5 К. (Дн.): Стефанію Адріяновичеву в Деревні, Стефанію Шумську в Стрілках, Катрю Бахівську в Тустановичах, Марію Попель в Дрогобичи і Анну Ковальську, учительку в Волянці. — Константин Хоркавий, Оденберг I 3 К.: Олектандра Хоркавого Ldst. Etapp. Batt 304 і Михайла Хоркавого урядн. в Бориславі: — о. Хрущ Григорій в Бутинї 10 К в „Дїлї“: о. Петра Подляшецького з Гладишова, Івана Грабара студ. прав у Львові, о. Олексу Коляиковского з Батятич, о. Прокопа Тиса і о. Емїліяне Трешневського з Хороброва. Морозівна Ярослава 5 К.: Марію Фуртаківну з Тростяця п. Долина, Володимиру Фіраківну з Ріпнова п, Милятин новий, Дзюсю Грехівну Сянік, Тадея Зубелика, кадете при 10 полку Сянік і Михайла Біляса УСС. — Морозівна Яр. 10 К.: П. Петронелю Нагановську учительку в Мохнатім п. Сможе, Ярославу Нестоpовичівну з Перемишля, Болеслава Шулякевича суд. пов. Сянік, Івана Макара, хорунжого при 10 полк. полева почта 433 і Теодора Мрочка УСС. — Яворська Зоня 3 К.: Зосю Зарицьку Перемиль, четара УСС. Гриця Труха, читара УСС. Мих Гнатюка, богослова Івана Фицаловича Тучапи, богос. Петра Томчука Ступниця.— — о. Яків Яхно (Днїстер) 10 К: 1) о. Антона Миколаєвича в Підбужи, 2) о. Кишика Степана в Опаці, 3) о. Козансвича Анатоля в Бистрици, 4) о. Михайла Мровоського в Сторонній і 5) о. Івана Валюха в Ластівках. — П. Евстахія Яхнота 5 к.: 1) п. Ольгу Валюхову в Ластівках. 2) п. Кишикову в Опаці, 3) п. Густаву Гарбовську в Свиднику, 4) п. Марію Миколаєвичеву в Підбужи і 5) Марію Козаневичеву в Бистрицци. — Влодзьо Яхно 2 К: 1) дїдуня Карпинського Осима, 2) п. Татомирівну Маню в Опаці, 3) о. Федя Нїмиловича в Залікти в Мединичах і вуйків 4) Юліяна Карпинського в Ярославі і 5) Імка Василя в Шодричи. — Процївна Гмінд 10 К.: Каролину Навроцьку, Осипу Ланчинську, Олександру Березу, Софію Ліхновську, учит. в Гмінд, і Франца Міончинського, учит., Engelsberg bei Freiddenthal Schlesien. — Анна Боберська з Ваньович посилає 50 К. (пятдесять корон): п. Юлію Рабій зі Самбора, п. Гординську, жену о. Дмитра з Кільчич, п. Броніславу Сабарай з Кобла, о. сов. Івана Татомира з Черхави і п. Софію Вітик з Торганович. — Дубівна Стефанія 10 К.: о. Николая Гарбовского, пароха в Свиднику, о. Василя Мацюрака, пароха в Східници, Вп. Анну Попельову, жену катех. в Дрогобичи, п. Славу Хомишинівну, уч. в Прусах. п. Галю Чижовичівну, учит. в Лужку дол., Олександер Тимкевич, начальник суду в Гачичи („Днїстер) 25 К.: п. Михайла Яцека, судового радника у Львові, Володимира Даниловича, старшого технїчного контрольора в Ряшеві, Ярослава Пачовського, судію в Жовкві, о. Теодора Банаха, пароха в Глинську і о. Юрія Боднара, завідателя в Монастирци.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Днїстер“ (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Дїла“ і викликаних.

НОВИНКИ.

Львів, 15 січня 1917.

— **Зміна границь північної ширшої воєнної области.** „Wiener Zeitung“ оголошує: Начальна команда армії на підставі §. 1. уст. 1. розпорядку цїлого міністерства з 3. серпня 1915. Вдз. ч. 241, зміняючи дотеперішні розграниченя, визначила границї північної мирної воєнної области так, що політичні повіти Бїльск, Фрайштат, Фридек і Тешен на Шлеску і політичний повіт Моравська Острава в Моравії вилучила з ширшої воєнної области з важністю від 15. січня 1917. Від того дня північна ширша область обнимає Західну Галичину і з Східної Галичини західну часть краю включно з політичними повітами Турка, Дрогобич, Львів і Жовква, як також частю повіту Сокаль на захід від Буга і самою громадою Сокалем.

— **Смерть ґенералової Ольги Рімль фон Альтрозенбург.** Жінка комманданта м. Львова ґенералова Ольга Рімль фон Альтрозенбург померла сеї ночи. Похорон буде в середу, 17. с. м. Важко діткненому Мужеви нехай хоч частинною розрадою в його горю буде співчутє цїлого міста, в якім він на становищи комманданта вспів здобути собі загальне признанє й симпатії. До сього співчутя прилучаєть ся й наша редакція.

— **Підвисшене зелїзничих тариф.** „Wiener Ztg.“ оголошує цїсарський розпорядок про податкові і тарифові зарядженя в зелїзничім русї з приводу окремих відносин, витворених війною. Розпорядок заводить 15-процентовий податок товаровий при цїнах транспорту, дальше підвисшенє податку від білєтів їзди для головних зелїзниць від 12 до 20%, а для льокальних від 6 до 10% і податок від пакетів в тім самім вимірі що від білєтів. Особові тарифи мають бути пересічно підвисшені о 30% разом з підвисшеним білєтовим податком. В товаровім оборотї намірене є заведенє т. зв. воєнного додатку, який разом з 15% податком товаровим винесе на державних зелїзницях 30% дотеперішної цїни перевозу. Розпорядок буде обовязувати від 1. лютого с. р. Річна підвишка доходу для державного скарбу з того жерела має виносити 300 мілїонів корон.

— **Новий розпорядок в справі товщів.** Вістник державних законів оповіщає розпорядок уряду для вижившенія населенія в справі достави масла і товщу для загальної апровізації. З одної сторони мають бути визначені контингенти для поодиноких коронних країв, з другої змонополїзованєм вакупна надвишки понад той контингент має добути ся потрібні ще припаси. Обовязок віддання вепрового товщу накладаєть ся на кождого, хто бє безроги, отже і на того, хто їх бє в дома або з конечности. При визначеню скількости буде ся при маслї і при товщах уважати на потреби властителя. Уряд для вижившенія може постанови згаданого розпорядку поширити також на смалець і сир.

— **Поверх півтора мілїона корон!** Нам пишуть: На четверту і пяту позичку субскрибували українські громади Яворівщини поверх $1^1/_2$ мілїона корон.

— **Для публичних справ.** З Відня пишуть нам: З днем 15. січня отворено канцелярію „Народної Оборони“ і перм. комісії для виселенців при улици Wien VIII. Buchfeldgasse 6 Thür 4, до котрої пересилати належить всї письма для „Української Парляментарної Репрезентації“ і її комісії для виселенців. Всїх виселенців, перебуваючих в Галичинї, просить ся як найскорше зголосити ся в цїли доповненя списів. Для улекшеня дїловодства мають втікачі і виселенці, перебуваючі в західній Австрії відносити ся в тих справах до Укр. Запомогового Комітету Wien VII. Strozzigasse 32.— За канцелярію „Народної Оборони“ і комісії для виселенців.

— **Краєвий Союз господарсько торговельних Спілок** у Львові, вул. Зїморовича ч. 20, є на підставі розпорядку ц. к. міністерства рільництва ч. 54870 членом Воєнного Союза для торговлї насїнєм конюшини і одержав через се право купувати і продавати конюшину. До тепер ще не відомо, котрі ще институції стали членами того Союза, однак є певно, що торговля конюшиною буде обмежена лише на кілька краєвих фірм.

— **Українські дівчата в Різдвянах пов Рогатин** (а іменно: Анастазія Андріїв, Олена Казимирів, Анна Казимирів, Анастазія Шанців, Зофія Корчинська, Юліянна Корчинська та Татіянна Серновська) заколядували 216 корон на дохід для ранених і інвалїдів українського легіону (полку УСС.) Гроші вислано на руки Адміністрації „Дїла“.

— **Порядок Богослужень** в греко-кат. Центральній Церкві св. ВМ. Варвари у Відни. Дня 18. н. ст. січня 1917. четвер: „Навечеріє“ Щедрий Вечір, о год. 8. рано Часи Царські і Обідниця, о год. пів до 10 Вечірна зі Службою св. Василія Великого, о год. пів до 11. освяченє Води в церкві, о год. 6. Повечеріє велике з Літією і Коляди. Пятниця дня 19. св. Богоявленіє Господне, почавши від год. пів до 7. рано, читані Служби, о год. 10. торжественна співана Служба, о год. пів до 12. торжественне освяченє Води на площі перед церквою, при військовій асистенції, о год. 4. Вечірня, Проповідь, Супліkація і Коляди.

— **З університету.** В суботу 13. с. м. відбула ся в львівськім університетї промоція п. Андрія Стронціцького з Желдця, повіт Жовква, на доктора прав.

— **Треті Загальні Збори шкільного Кружка ім. Т. Шевченка на стрийській дїльниці** у Львові відбудуть ся в суботу дня 20. січня 1917 р. о год. 6. вечером в школї при вул. Мохнацького ч. 12. І. поверх. До численної участи запрошує Старшина.

ОПОВІСТКИ.

Засіданє видїлу тов. „Жіноча Громада“ відбудеть ся в середу 17. с. м. о год. 5 поп. в льокали товариства Педагогічного, вул. Мохнацького ч. 12. 53 1—1

Члени тов. пань під покр. Преч. Дїви, котрі хотять взяти участь в Йорданськім торжествї, зволять ласкаво прийти до Захоронки в середу о 5 год. по відзнаку і близші пояснення.

† ПОМЕРЛИ:

Анастазія Кохановска, жена радника Івана Кохановского, начальника суду в Краківци, бувшого посла соймового яворівського повіту, померла дня 4. с. м. в Перемишли. З покійною зійшла до гробу ідейна жінка. По прибутю до Краківця в 1906 р. панства Кохановских, пробудила ся Краковеччина до інтензивного народного житя, центром котрого був їх дім. Завдяки трудам покійної повстала в Краківци „Жіноча Громада“, котра гуртує в собі українське жіноцтво, урганізує шкслу жіночих робіт, дає ряд відчитів, представлень, концертів і фестинів, збираючи фонди на захоронку. Душею сего руху була покійна, тому втрата сеї ідейної трудівниці є вельми діймаючою не тільки для родини, але і для цїлого повіту. В. її п.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ.

з дня 17. січня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На схід від Вадені відперли турецькі війска наступ Росіян. Поза тим з приводу непогоди не було на ромунськім низу ніякої значнїйшої боєвої дїяльности. На південний захід від Герестрав баталїони генерала Гольдбаха добули вчера ненадійним приступом гору 704. В области Тельгїєш успішні підприняття нїмецьких відділів, які завдали неприятелеви важкі втрати. З области дальше на північ нема нїчого до оголошеня.

ВІЙНА З ІТАЛЇЄЮ.

Спокій.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Дня 11. січня заатакували части трьох французських полків австро угорські становища на південнім краю озера Охріда. Французький наступ відперто, в чім брали участь відділи австро-угорські і болгарські, наступаючи по східній сторонї озера. Вчера рано перейшли наші війска до протинаступу і відкинули неприятеля поза Чераву.

Заступ. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 14. січня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Крім живійшого артилерійського огня по обох берегах Сомми на цїлім фронтї при снїгу і дощи тільки мала боєва дїяльність. Протягом ночи відперто на кількох місцях наступи неприятельських стеж.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя Леопольда баварського: Не було важнїйших подій.

Фронт архикнязя Йосифа: В східних Карпатах на північ від Золотої Бистриці вдерли ся нїмецькі ґренадири в кількох місцях до російського становища, завдали неприятелеви тяжкі втрати і після приказу вернули з бранцями і добичею до власного становища. На південь від провалу Ойтош добуто приступом гору, яка була обсаджена неприятелем. В руки наступаючих попало ся 50 бранців.

Група Макензена: Лиха погода обмежувала боєву дїяльність. Відперто російський наступ над Серетом, на північний захід від Браїли.

Македонський фронт: Між Вардаром і озером Дойран був безуспішний неприятельський наступ на наші становища на південь від Стойокова.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 15. сїчня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Турецькі війска добули вчера пополудни приступом село Вадені, послїдну місцевість на південь від Серета, яку держав ще неприятель. На південнім крилї фронту війска ґенерала полковника архикнязя Йосифа Росіяни і Ромуни виконали сильні наступи на становища добуті нами в послїдних днях на північ від долини Сушіти. Наступаючих всюди відперто. Дальше на північ нїчого нового.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На фронтї в Дольомітах наші війска висадили минулої ночи у воздух на Великім Ляґазучі хребет скелї на південній стїнї між нашими і неприятельськими становищами. Висаджене у воздух повело ся зовсїм. Широка прирва дїлить лише обох противників. На фронтї Красу від часу до часу трохи живійша дїяльність артилерії.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Без зміни.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 15. сїчня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На північ від Сомми удержує ся живий артилерійський огонь. Коли в кількох місцях відперто наступи неприятельських стеж, повело ся нашим віддїлам стежним наслїдком успішних виправ привести бранців і машинові кріси.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда Баварського: З приводу непогоди боєва дїяльність була мала.

Фронт війск ґенерала-полковника архикнязя Йосифа: На північ від долини Сушіти значні російські і ромунські сили заатакували нові наші становища. Всюди відперто неприятеля.

Ґрупа війск Макензена: Між устем рік Бузей і Серет мимо непогоди добуто приступом місцевість Вадені, послїдну, яку Росіяни ще мали в своїх руках на південь від Серета.

Фронт македонський: Положенє не змінило ся.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Олена Нюнька з села Егеренфельд повіт Жовква, пошукує свого брата Івана Павелка з Мокротина, котрий служив при Inf. Rgm. 8. Komp. 51 2–2

Хто знав би, де перебуває Лука Заходний з Барича, повіт Бучач. зволить ласкаво подати його місце побуту на адресу Zofia Zachodna Gorzyce, p. Zbydniow powiat Tarnobrzeg. 55 1—2

Клосовський Карло, 55 п. піх. пошукує жінки Стефанії Клосовської з Буркасова пов Підгайці і Прокопа Козака, вахм. жандарм. з Голгіч та просить о подане вістий про сих на адресу: Д-р В. Бачинський — Львів Супінського 19. 56 1—3

Оголошеня.

НОВІ ЛЬОСИ Австр. Черв. Хреста за готівку около 33 К на сплати 5 льосів за 19 К в 38 ратах по 5 кор. Перша рата з стемпл. 8 кор. 50 сот., дальше по 5 кор. — Право гри вже 1. лютого. Головна виг. 500 000 К. ДІМ БАНКОВИЙ VIII.A 4—?

SCHÜTZ i CHAJES

Львів, пл. Марійська 7.

Інтелїґентна женщина, що розуміє ся на господарстві і кухарстві, пошукує місця у старшої бездїтної особи. Ласкаві зголошенія прошу слати „Пісочна" poste restante. 50 2–2

Оселедці бочками.

Сардинки скринками

можуть замовляти Філії і Кружки „Сільського Господаря" і спілки в апровізаційнім віддїлї

ТОВАРИСТВА

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР"

у Львові

вул. Зїморовича ч. 20. VI. E 1—1

Купуйте і замовляйте!

Календарець „РУСАЛКА"

Ціна: штука 30 сот. (почт. 35 сот.)

10	штук з почт. оплатою	К	3·00
25	„ „	„	7·20
50	„ „	„	13·50
100	„ „	„	25·00

Від 25—100 шт. поручено (рекомендовано).

Вже продає ся відрівний календар на р. 1917. Ціна 1·20 К., з пересилкою 1·50 К.

18—25 Замовленя приймає: 740

А. ОКПИШ, Львів, Кадецна ч. 4.

Календарець на 1917 р. РУСАЛКА Ціна поодинокої книжки

21 Томів української творів літератури 21

від Котлярдзського до Руданського включно, в редакції П. Юліяна Романчука, накладом „Товариства „Просвіта" у Львові, на добрім папері, гарний друк, у полотняній оправі з витисками коштує **К 52·50,** в оправі півполотно з витисками **К 42.**

Поодинокі томи коштують 1) в полотняній оправі К 2·50 2) в півполотно К 2·—. При замовленю всїх томів нараз оплачуємо порто самі а при замовленю поодиноких томів належить долучити 45 сот. на рекомендоване порто (або 72 сотики на фрагт, коли замовляє ся більше як два томи нараз).

Твори обіймають слїдуючих письменників і поетів:

Книжка 1. І. Котляревського, П. Артимовського Гулака, Е. Гребінки (сторін 536; другий наклад).
„ 2. і 3. Григорія Квітки-Основяненка в 2 томах (сторін: 544, 552; другий наклад).
„ 4. М. Шашкевича, Йа. Головацького (сторін: 456; другий наклад).
„ 5. Н. Устіяновича, А. Могильницького (сторін 512; другий наклад).
„ 6. А. Метлинського, М. Костомарова (сторін 496).
„ 7. і 8. Тараса Шевченка в 2 томах (сторін: 552, 544; третий наклад).
„ 9, 10, 11, 12, 13, 14. П. Куліша в 6 томах (сторін: 504, 560, 576, 528, 560, 700).
„ 15. і 16. І. Воробкевича в 2 томах (ст.: 420, 420).
„ 17. Л. Глібовича, К. Климковича, Вол. Шашкевича (сторін 580).
„ 18. Ол. Стороженка (сторін 592).
„ 19, 20. і 21. Ст. Руданського в 3 томах (сторін: 456, 456, 480).

Висилаємо лише за попереднім надісланем готівки. Радимо спішити ся з замовленями, тому що деякі томи на вичерпаню а новий наклад не скоро буде можна зробити. — Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта", — Львів, Ринок ч. 10. V. B 1—?

Небувале!

На днях **вже вийшов в українській мові**

„Тижневий Календар" на 1917.

Всї відчували брак такого календаря; наші українські інституції, адвокатські і нотаріяльні бюра, Високопреподобне Духовеньство, Лїкарі, Адвокати, Учительство.

ФОРМА — ПРАКТИЧНА

дасть ся уставити на бюрку або повісити на стїнї.

Вільке місце на записки — має **кождий день.**

Ціна дуже приступна 1·60 сот.

Замовляти: *Д-р Ґригорій Саік Львів, Ринок 10.*

Без попереднього надісланя грошай не приймаємо замовленя. 12 7—?

Одиноке українське

Тов. взаїмних обезпечень на житє і рентн

II. **„КАРПАТІЯ"** 3—?

Почесний президент Його Ексциленція митрополит граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через то розписки припадають самим членам.

Ручить вже по трех лїтах неоспоримість і вповні палість обезпеченя.

Признає по трех лїтах право викупу, а також вже по трех лїтах удїлює повички на низькі відсотки.

У всїх справах звертати ся на адресу:

Львів, — вулиця Руська ч. 18.

Години урядові: від 8. до 2.

1917 **Календарі** 1917

вже вийшли і розсилаємо

Інформаційний для родин. Богато інформацій військових. Права родин покликаних до війска, пашпорта, комітети і т. в. Ціна 30 сот.

Жовнярський. Права У. С. С. і жовнїрів. Жарти, Співанки, Записки і т. Ціна 20 сот.

Шкільний для молодїжи всїх шкіл. Студенцкі записки, інформації і т. Ціна 20 сот.

У всїх календарцях нові тарифи почтові, стемплеві, міри і ваги, гроші і т. т.

Додаток: На кождих 10 шт. додаток 2 шт., на 100 шт. дод 25 шт., на 500 додат. 150 шт. — Висилка за готівку або в марках в горн. На пересилку просить ся залучити відповідну квоту.

Гроші з замовленем висилає ся до: 28 8-?

А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ

1917 **Львів, Карпінського ч. 19.** 1917

МИЛО скрині около 100 кґ.
СІРНИКИ скрині по 50 соток.
САРДИНКИ скрині по 100 штук.
ВИНО біле угорське бочками.
ВИНО австр. біле і червоне, скрині по 50 фляш.
ЧАЙ в кождій скількости) найменше почт-
КАКАО І-а) тівка
Висилає „за побранем" та попереднім вложенем задатку 54 1–3

Посередниче „Народної Торговлї" Львів.

Не на один, а на десятки лїт варта купити і заховати

Календар „Просвіти" на р. 1917.

Повісти з нашої славної минувшини, оповіданя, малюнки, нариси, спомини з сучасних подвигів українських героїв жовнїрів і стрільців, статї літературно-наукові і публїцистичні та численні ілюстрації — не тратять нїколи на вартости.

Ціна лиш 2 кор. 50 сот. На звичайне порто треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

Продає ся тільки за готівку.

Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта" Львів, ринок ч. 10. VA 12—?

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.**

З друкарнї „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 12. (1939) Львів, середа 17. сїчня (4 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . . 8·— „
піврічно . . . . . 16·— „
цілорічно . . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . . 7·— „
піврічно . . . . . 14·— „
цілорічно . . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошеня за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Дїло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Потреба самокритики.

Пишуть нам зі Львова:

Справа обовязків наших катехитів і духовенства взагалї, яку порушено на зборах УПТ. і в статї п. М. К. в „Дїлї", викликала в декого невдоволенє, а то й негодованє. Де-ж, мовляв, під теперішну прикру пору можна робити закиди частинї нашого громадянства! На се буде час по війнї. „Тепер, як загрівав один патріот на зборах УПТ., в згодї возьмімося до працї і т. д." Кличі сї нам знані, але вони так само нїкого не загріють до працї, як і пісня: „Мир вам братя..."

Але належало би застановити ся, чи дійсно годить ся нам тепер вказувати на свої внутрішні „прогрішеня", чи закривати свої промахи та провини фіговим листем, щоби нїхто чужий, а то й наш загал, про них не довідав ся. Відповідаючи на се питанє, мусимо поставити собі ще инше питанє: чи і як маємо приготовляти ся до національного житя по заключеню мира? Нема сумнїву, що—чи ми вийдемо на вій ї добре чи зле, все таки по війнї нас ждє нове житє. Або воно буде плисти повним руслом, або, не дай Боже, буде слезити ся — в кождім разї в те житє внесеть ся стілько нових вартостий, нового досвіду, викинеть ся романтизм з политики, житє опреть ся на реальні основи, що воно мусить відновити ся бодай в части. Коли житє має розвивати ся, а не марнїти й нидїти, то воно мусить оперти ся на основи, коли вже не нові, то хоч відновлені. А тими основами в житю є люди, які тягар національної працї на собі двигають — отже які творять житє. Ті люди мусять бодай в части обновити ся, освідомити собі і понехати ті промахи, які приносять шкоду цїлому народови. Що нас губить, ми в части вже пізнали, особливо в часї війни, та й дальше пізнамо ще лїпше. Пізнавши прояви хороби, лїчимо її, хоч би і радикально в себе самих і у загалу. Житє, оперте на нездорових основах мусить з часом знидїти. Виметімо отже сміте зі своєї хати, заки в її пороги вступить нове. А при тім очищуваю себе памятаймо, що на першім місци стоять національні справи, а приватні що йно на дальшім місцї. Не будемо закривати прогріхів супроти народа якогось добродія тому, що він наш сват чи брат, але будемо його бичувати coram publico, бо він шкодить народній справі. Одно з найбільших лих у нашім народнім житю є оцїнювати роботу громадян зі становища наших приватних відносин. Тимчасом нашим кличем мусить бути: Salus rei publicae suprema lex esto. Отже для добра загалу, для ратованя народної справи не закриваймо своїх гріхів, але поки час без гнїву й злоби, строго предметово осуджуймо і критикуймо своє дотеперішне громадське житє та стараймо ся його справити на новий шлях. Без річевої критики житє не удержить ся.

Зміни в російськім кабінетї.

Заява кн. Ґолїцина. — Уступленє гр. Ігнатєва

Льондонський „Daily Mail" — як доносить „N. Zürcher Ztg" — приносить з Петрограду отсю відомість:

Підчас розмови з представниками преси третього дня по іменованю президент російських міністрів кн. Ґолїцин сказав: Тільки передучора вечером в 6. год. одержав я урядову відомість про моє іменованє. Я ще не установив нїякої политичної програми. Зрештою можу собі її скласти аж після того, як основно перестудіюю мій уряд. Я рішив ся працювати в згодї з Думою. Не бачу причини, чому відложенє Думи має бути продовжене. Стою на тім, щоби вона зійшла ся в реченци, який був первісно означений, себто 25. сїчня. Що до війни, то скажу тільки, що її треба вести далї, аж до повної побіди.

З приводу уступленя російського міністра просвіти гр. Ігнатєва містить „N. Zürcher Ztg" передовицю такого змісту:

Коли уступленє недавно іменованого президента міністрів Трепова вустріли з байдужністю, а навіть з вдоволенєм, то міністер просвіти Ігнатєв, який уступив рівночасно, має за собою симпатії всїх тих, кому залежить на культурі, на „бути чи не бути" цивілїзованої Росії. Всї ті в занепокоєнєм ждуть нових бюрократичних експериментів, які мабуть грозять міністерству просвіти, що по довгій тернистій дорозмогло під дволїтним празлїнєм Ігнатєва трохи вільнїйше відітхнути. З огляду на вагу міністерства просвіти для будучности держави, як також з огляду на особу і дїяльність Ігнатєва його уступленє має більше значінє, як всї инші, такі часті в останних часах зміни міністрів.

Гр. Павло Миколаєвич Ігнатєв, обнимаючи в грудни 1914 р. міністерство просвіти, рішив ся обняти незвичайно обтяжену спадщину по реакційнім міністрі просвіти Кассо і його не менше реакційних попередниках. По сій галєрії руйників народної просвіти він був перший, що обняв свій уряд з бажанєм, на руїнах покликати до житя нову Росію. Хоч обняв він уряд серед важких воєнних відносин, одначе взяв ся зараз до працї, в якій санація відносин була не менше важна нїж заложенє великої шкільної сїти на необроблених просторах Росії.

Мимо незвичайного напруженя всїх фінансових сил держави на воєнні потреби підвисшив Ігнатєв річний буджет видатків міністерства просвіти майже о 30 000 рублїв, з чого одначе на внесенє міністерства фінансів 12.000 рублїв счеркнено. Загальна шкільна освіта мала в міністрі великого прихильника, він підмагав також закладанє приватних середних шкіл і старав ся за розширенє істнуючих унїверситетів, як також за творенє нових місць академічної науки. Ігнатєв розумів велике значінє технічної освіти і незадовго до свого уступленя виробив загальний плян, який свідчив про тверду віру міністра в великий розвиток продуктивних сил вітчини, як також про постанову збільшити недостаточне число технічних шкіл. За Ігнатєва відбув ся також—по 18-лїтній перерві—другий конґрес фахової освіти. Також загальні конґреси учителїв відбували ся під особистим проводом міністра, і богато питань, перед тим строго заборонених, дискутовано тепер публично для добра шкільництва в Росії. Ігнатєв затвердив богато професорів, яких мимо високих наукових кваліфікацій поусувано з унїверситетів з политичних причин, і перевів на радї міністрів — хоч, що правда, в обмежених розмірах—розширенє автономії унїверситетів, якої вони за його попередників бу-

Марсилєза.

Вирівок із париських споминів.

(Дальше).

Не стану розповідати, якої я ужив тактики, щоби вивязати ся з моєї задачі. Досить, що за чверть години ми всї сидїли вже в кінї і дивили ся на богомази, що рухали ся на білій заслонї. Та мене вони зовсїм не бавили. Подумайте, що ви поїхали у далекий світ з охотою побачити щось для вас нове, незвичайне, і що ви, найшовшись там, заблудили у кіно. Подивите ся на висвітлювані образи і зараз прийде вам до голови рефлєксія, — що зовсім ті самі образи ви будете могти, коли схочете, за місяць, два, бачити в якім-небудь провінціональнім місті Галичини. Розчарованє обхопить вас тоді і буде вам на душі якось нїяково і глупо.

Та не думайте, що такі почуваня будуть вас мучити доперва тоді, коли случай заведе вас до кіна. В Парижи прийдеть ся вам ковати ті почуваня доволї часто. Як ви по приїздї надивите ся доволї на музеї, церкви, вистави та на рух на вулицях і відпічнете опісля від утоми із всїх перших вражінь, то тоді пробудить ся в вас охота пізнавати Париж ще з иншого боку. Кожде місто має душу свою, а вам власне захочеть ся тоді пізнати душу Парижа. Відчуєте, що коли-би ви звидїли навіть всї без виїмку „особливости" французької столицї, не тільки церкви і музеї, а також ріжні театри, кабареты і спелюнки, то — коли ви тільки те вспіли осягнути в Парижи — ви не маєте внутрішного права казати, що ви пізнали його. Бо все те не вичерпує ще його душі. Серцем Парижа остануть все його жителї, і то жителї Французи, а ви, не пізнавши їх, не пізнали столицї. І вам прийде тоді велика охота говорити з „правдивими" Французами, пізнати, що вони думають і як вони живуть. Так ось ви, ведені отсим мірованєм, старати метесь війти якось в нутро французького живла, а бодай якось зблизити ся до него.

Але тут власне зачнуть ся для вас гіркі досвіди. Ось ви сидите в якім публичнім льокали, скажім, в якійсь кофейни, при бульварі і вас зацікавить, про що говорять люди, що сидять при столиках недалеко вас.

Вслухуєте ся через хвилинку і переконуєте ся, що вони, о скілько взагалї говорять по французьки, калїчать французьку мову так, як і ви. Се не Французи, а так само, як і ви, чужинцї. Пробуєте, о скільки маєте нагоду, побалакати з властителем чи зарядчиком льокалю і, на диво, переконуєте ся, що він Нїмець, який лїт доперва кілька тому приїхав з Берлїна і робить в Парижи інтерес.

Ви йдете отже куди инде слухати Французів. Зайдете приміром на унїверситет у славну Сорбону на виклад котрого небудь з учених професорів. Заки прийде професор, придивляєте ся зібраній публицї, цїкаві, як виглядає з близька студіююча молодіж у Франції. І чуєте за хвилинку, як вони балакають між собою — по російськи або по польськи.

Ви йдете куди-инде ще і тут повторяєть ся подібна історія. І вам робить ся досадно і нїяково. Маєте вражінє, що Французи нарочно поховали ся перед приїзжою товпою.

Велике розчарованє зробив менї з сього погляду також торжественний обхід свята Жанни д'Арк, на який я з гори вже тїшив ся, думаючи, що при тій нагоді почую, як Французи співають свої національні имни, послухаю, як звучить марсилєза, коли вона пливе з розширених патріотичним настроєм грудий синів французької землї. Тимчасом довелось менї побачити лиш великанський похід людий, що йшли головними вулицями міста в хорошім порядку — нїмі. Не співали нїчого, бо, як говорено пізнїйше, були побоюваня, що не всї схочуть співати те саме, і що з сего міг-би вийти заколот патріотичного свята. А менї все здавало ся, коли я дивив ся на сей величезний глухий похід, що йдучі в нїм Французи мовчать тому, бо не хочуть віддавати своїх почувань на видовище чужинців. Може, подумаєте ви тоді, в душах правдивих Парижан скриваєть ся якась жура, що каже їм сторонити від блескотливого виру житя, яким ошоломлюєть ся приїзжий чужинець?

Зачинаєте тоді дивити ся на Париж инакшим оком і стаєте відшукувати в житю Парижа риси, які нераз-то не звертали вашої уваги. Серед блеску і пишноти зачнете добачувати зловіщі знаки розпаду і знищеня; відчуєте, що, де шум житя найголоснїйший, там і слова: „memento mori!" гомонять найвиразнїйше. Догадаєте ся, що власне правдивий Француз бачить і розумів ті знаки і що душа його не може скинути їх зі своєї тямки. А хоч не знаєте ще правдивих Французів, то вони через се стануть для вас якимись близькими і рідними. Симпатію вашу стануть притягати до себе тоді більше чим пишні париські бульвари з хорошими будівлями і плянтаціями, ті вузкі, покручені старі і понурі трохи вулички, що прилягають до бульварів, за постарілими, почорнілими домами. Вони стануть для вас символом того другого, утаєного Парижа, що, повний злих прочуть, з острахом глядить в будучність.

(Конець буде.) **Стефан Балей.**

ли майже зовсім позбавлені. Він облекшив вступ до університетів Жидам, допустив докторів чужих університетів (в більшій части також Жидів, які мусїли шукати науки за границею) до державних іспитів, як також улекшив їх для медиків, щоби армія мала запевнену медичну поміч; також допущено деяких жидівських учених до доцентур. Він отворив знов брами університетів для жінок, яких його попередники Шварц і Кассо були усунули з університетів. Ігнатєв не тільки вернув жінкам право на освіту, але отверто сказав, що відновленє Росії по війні можливе тільки при співучасти жінки, поставленої що-до освіти на рівні з мущиною.

Окремі дїла оставив собі Ігнатєв, але вони були добродїйством для держави. Що правда, довершував він їх занадто поволи й несміло й ніколи не спроміг ся на рішучість супроти своїх товаришів, які нераз поперечеркали його рахунки. Тому міг він вдоволити тільки найуміркованїйші вимоги і взагалї може не надавав ся на відносини, які переживає тепер Росія і які вимагають боєвих натур. Але особисто він чесно відносив ся до своїх обовязків і в своїм правлїню руководив ся любовю до свого краю і горячим бажанєм визволити його з кайдан темноти. Що Ігнатєв уступив, се не є несподїванкою. Радше дивно було, що він мимо ненависти реакціонерів всякої масти продержав ся в уряді.

В звязку з сею характеристикою правлїня гр. Ігнатєва в ціріхському дневнику пригадаємо його так само дуже несмілу й умірковану заяву в користь української школи, за що зараз напосїли ся були на нього реакційні і поступові обрусителї.

Італїйці боять ся австро-угорської офензиви.

„Neue Zürcher Zeitung" доносить: В передовиці з дня 11. с. м. містить „Secolo" уваги з приводу звісток про нову австро-угорську офензиву проти Італії, які появили ся в деяких італїйських газетах. „Secolo" не вважає такої офензиви неможливою і вважає нові заряджене міністерства війни проти тих, що старають ся не йти на фронт, за добрий знак, що компетентні круги поважно оцїнюють положенє.

Про силу Австро-Угорщини пише „Secolo": Не вважаючи на вісти про некорисне внутрішне політичне положенє Австрії, про недостачу резерв і спричинену бльокадою недостачу важних предметів, Австро-Угорщина має силу, щоби при помочи Німеччини піднять нову офензиву. Коли не вчисляти кількох полків і деяких дезертирів, виказала Австро-Угорщина підчас війни несподївану військову єдність, так що навіть по пораженях в Галичині прийшла вона при німецькій помочи швидко до себе. Словом, Австро-Угорщина, хоч втомлена і зранена, має силу далї воювати, і тому оптимізм, який наступає по кождій конференції антанту, може мати злі наслїдки.

З огляду на се — пише „Secolo" — воєнна рада в Римі, виробляючи програму спільної працї, мусїла в першій мірі перевести такий подїл сил, який кождому союзникови запевнив би конче потрібні матеріяльні засоби для певної оборони його фронту. Аж по такім запевненю можна вибрати плян офензиви. Що під сим думає газета, видно з її дальших виводів, де вона каже, що Італія мусить мати змогу ставити чоло кождій можливости, навіть великій австро-угорській офензиві, піднятій при німецькій помочи. В інтересї Італії і в інтересї всїх союзників лежить, щоби безпечність італїйського фронту не оставляла ніяких бажань. Коли поняте союза означає солїдарність і розділ сил відповідно до потреб спільного опору, то кожду проблему дефензиви треба рішати як первісний елемент плянованого будучого одноцїльного накладу сил. Таке дефензивне значінє має також підприняте, яке має за цїль відповідними способами випередити сподїваний напад неприятеля.

В звязку з сими виводами газети треба згадати її заяву перед конференцією в Римі, що розділ сил антанту не значить висланє італїйських резерв на инші фронти, але може означати також противну можливість.

Сї уваги—кінчить кореспондент „Neue Zürcher Ztg."—можна пояснити двояко: Або конференція антанту в Римі не дала в результаті дефінітивного, всїми союзниками признаного воєнного пляну, як сього сподївала ся публична опінія,— або сї уваги мають за цїль закрити перед неприятелем дїйсні наміри антанту.

Торговельна війна між Норвегією і Англією.

Між Великою Британією і Норвегією ведеть ся від півтора місяця торговельна війна. Про поодинокі події і проблеми тої війни довідуєть ся широкий загал доволї мало. В перших днях сїчня заборонило англїйське правительство вивозити вуголь з Англії до Норвегії, який для Норвегії необхідно потрібний. Урядова англїйська нота оправдувала ту заборону неправильностями, яких допустила ся Норвегія, не виконавши як слїд умов, заключених між обома правительствами. Однак в дійсности не стало ся нїчого такого, що могло би стати оправданєм строгого англїйського зарядженя. Більше правдоподібний є здогад норвеської преси, а саме, що Англія бажає при помочи такого натиску одержати для своєї розпорядимости часть норвеської фльоти. Англія є в тім прикрім положеню, що вона тільки тоді вспіє заосмотрити своїх союзників засобами поживи і вуглем, коли невтральна пароплавба виповнить прогалини, спричинені англїйській фльотї німецькими підводними човнами. Та знова супроти установленя максимальної тарифи перевозової на довіз вугля до Італії виростає небезпека, що невтральні властителї пароходів не схотять більше з огляду на розмірно малий дохід займати ся морськими доставами для держав антанту. Здаєть ся, що такі случаї вже були і заборона вивозу вугля з Англії представлялась би як проба приневолити норвеські кораблї, щоби вони підоймали ся пареплавби для англїйських інтересів. Коли воно так справдї, то зрозумілою стає мовчанка норвеського правительства, бо коли би воно згодило ся перебрати достави на норвеських пароходах для держав антанту, то сє мало би страшні наслїдки для норвеської торговлї з огляду на безпощадну війну підводними човнами, що її веде Німеччина. Тодї Німеччина могла би зробити закид Норвегії, що вона віддала свої кораблї до розпорядимости неприятелям та вела би безпощадну боротьбу підводними суднами проти норвеської пароплавби.

Договір між Німеччиною і Туреччиною.

БЕРЛІН (Вольф.). Дня 11. с. м. в урядї заграничних справ повновласники німецької і турецької держави підписали ряд умов в справі управильненя правних відносин міжнародних між тими обома державами.

З Греції.

ЛЬОНДОН (Тбк). Бюро Райтера доносить з Атен: В урядових кругах грецьких зачувати, що приклонники Венїзельоса заняли острів Каріго.

ПАРИЖ (Ткб.). Ar. Аваса доносить з Атен що мирна часть населеленя радісно приняла вістку про принятє ультимату грецьким правительством. Правительство почало перевозити грецькі війска на Пельопонез.

Зїзд парляментарних президій.

БУДАПЕШТ (Ткб.) На вчерашнім засїданю угорської палати послів предсїдатель заявив, що по думцї ініціятиви президента німецького парляменту відбуде ся дня 19. с. м. в Берлїні зїзд парляментарних президій осередних держав.

Вибір польського маршалка коронного.

ВАРШАВА (Ткб.) Після створеня польської Ради державної вибрано коронним маршалком Вацлава Нємойовського, а його заступником проф. Мікуловського Поморського.

Знесенє компетенції начального вожда в політичній адміністрації.

Як ми донесли вчера, появив ся цїсарський розпорядок з 9. с. м., який зносить давнїйші цїсарські розпорядки про переношенє компетенції політичної адміністрації на начального вожда.

Докладно справа представляєть ся так:

З початком війни появив ся цїсарський розпорядок з 25. липня 1914., який уповажняв найвисшого коменданта оружної сили в Боснї й Герцеговині і Дальматії в рамах компетенції політичного шефа краю видавати зарядженя і прикази і вимушувати виконуванє їх. Таким чином політичного шефа краю з цїлою політичною адміністрацією підчинено найвисшому командантови. Дня 31. липня 1914. появив ся такий сам цїсарський розпорядок що-до Галичини й Буковини і деяких політичних повітів Шлеска й Моравії. Коли ж вибухла війна з Італїєю, цїсарський розпорядок з 23. мая 1915. надав таку саму компетенцію найвисшому командантови звернених проти Італії оружних сил на краї Тироль, Форарльберг, Зальцбург, Стирія, Кариитія, Країна, Гориція, Градиска, Істрія і Трієст. Таким чином з виїмком Долїшної і Горішної Австрії, Чехії і деяких повітів Шлеска й Моравії політичну адміністрацію в цїлій державі підчинено військовій власти.

Сей стан власне внесено наведеним на вступі цїсарським розпорядком з 9. с. м. Краєва політична власть є тепер знов залежна виключно від міністерств, які конституційно відповідають за веденє політичної адміністрації.

Воздушні боротьби над околицею Радивилова.

Російське звідомленє з 13. сїчня.

В околици Риги, на південь від озера Бабіт Німцї заатакували наше війско в густих масах, але їх відперто. Неприятельська ескадра, зложена з 13 літаків, обкинула менше більше 40 бомбами дворець і місцевість Радивилів. У відповіди на те наші літаки злетїли понад неприятельські лїнії і мимо дуже сильного огня неприятельської артилерії знизили ся на 1400 м. та острілювали машиновими карабінами неприятельську кінноту коло села Крукова, 40 верст на схід від Золочева.

На волинські школи

„Пятнова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Українцї з 216 етапної компанії в Андреєві Польща 75 К (Дн.): (зложили в коронах): капр. Цимбала Теодор 15, цугсф. Тім Йосиф (Німець) 2·50, однор. капр. Чучман Николай 2, фрайт. Гуменюк Олекса 2, Інф.: Боєчко Павло 2, Бурак Петро 2. Дерпак Іван 2, Клим Дмитро 2, Литвинка Михайло 2. Мокрий Николай 2, Палька Яков (Полик) 2, Саврук Андрей 2, Токар Михайло 2, Угорчак Іван 2, Шінделяж Франц (Чех) 2, Шанайда Павло 2, Щихол Тимко 2, цугсф.: Гаврилюк Михайло 1, Коцький Николай 1, Лїсовський Людвик (Поляк) 1, капр.: Мокрий Іван 1, Татарин Михайло 1, фрайт. Весоловський Франц (Поляк) 1, інфт.: Андрейчук Петро 1, Андрусяк Василь 1, Боднарашек Олекса 1, Дїдух Тимко 1, Живачівський Мартин 1, Граб Матей (Поляк) 1, Колябінський Николай 1, Лапихрущ Дмитро 1, Лелеш Николай 1, Лотоцький Іван 1, Никифорук Іван 1, Олєх Станвслав (Поляк) 1, Попель Николай 1, Решетило Іван, Саєвич Василь 1, Сорчич Николай 1, Юркевич Николай 1, Баслядинський Максим 0.65, Кузїв Петро 0·65, Олійник Іван 0·50, Бурггарт Іван (Поляк) 0·40, Джумара Михайло 0·40, Олексин Михайло 0·40, Патарига Яцко 0.40, Токар Гнат 0·40, Турко Іван 0·40, Кліка Йосиф (Чех) 0·30, Сїкорський Казимир (Поляк) 0·20. — о. Павло Тимчак парох Соколівки 10 К: о. д-ра Василя Лабу полевого курата, о. Анатоля Базилевича етапова почта 251, Теодора Стефановича надпор. при 4 К. Т. Д., о. Івана Тимчука завідателя в Турю, о. Сильвестра Калиневича завідателя в Буську. — Дрогомирецький Маркіян (Дн.) 5 К: д-ра Стефана Дрогомирецького Trorrau, Матія Лукаша поручн. 58 п. п., Івана Камінського поручн. 55 п. п., Семена Миськова хорунж. 55 п. п., Івана Грабара Львів. — Др Ю. Олесницький 10 К: д-ра Гр. Гарматія ст. військового лїкаря, Гр. Олесницького надпоручника, Ф. Балицького надпоручника, Зарівного надпоручника, Малецького надпоручн. провіянтури, приділеного до польського леґіону професора укр. гімназії з Станиславова, всїх що зістали перенесені з найдальшого північного воєнного терену. — о. Вол. Андрухів парох 15 К, Еміля (жена) 10 К, Нуся (донька) 5 К, Осип (син) 5 К, равом 35 К. — Громада Яжів старий зложила на Волинські школи 60 К.: громаду Жалуже, Грушів і Вільшаницю пов. Яворів. — Офіцири Українцї полку піхоти, полева почта ч. 26.: оберляйтнант д-р Маєр, ляйтн. Мацуський, д-р Омелян Палїїв, Василь Палїїв, Гринів, Карпюк, фенр. Єнджейовський, Рожанковський, Карач — всї по 20 кор., разом 180 кор. і взивають офіцирів Українців инчих полків. — Отаман УСС. д-р Никифор Гірняк 10 К.: отаманів УСС.: Михайла Галущинського, Теодора Рожанков-

ського, д-ра Михайла Волошина, Романа Дудинського і Василя Дідушка. — Роєвик УСС. Богдан Гірняк 4 К. товаришок: Анну Тарнавську (Розвадів), Олюсю Загайкевичівну (Стрий), Уляну Старосольську (Лїнц), і товаришів: Ромця Загайкевича і Богдана Весоловського (Стрий). — Марія Гірнякова, Львів 10 К.: Стефанію Гірнякову (Львів), Стефанію Гірнякову (Любачовиці), Лесю Гірнякову (Львів), і всїх отаман УСС. — Тов. кред. „Надежда“ в Криници 100 К.: Ставроп. Інститут у Львові, Ризницю в Самборі, Бескид в Сяноцї та „Русскую силу“ в Лабовій. — Нат. Шопівна учит. Балиня долїш. 5 К.: пп.: Ольгу Петриківну учит. з Турки, Геню Петриківну з Бабини, Галю Кліщівну з Сіняви, Ілярія Козака комісаря ц. к. дирек. зел., Емілію Гаврилюкову з Стільська. — Др М. Волошин, Львів 10 К.: пп. отамана УСС. Т. Рожанковського, авдіторів д-ра Гр. Кузіва, д-ра Б. Загайкевича, комісаря буков. краєвого Видїлу Івана Корнич-Ясеницького і судію д-ра Романа Корнич Ясеницького. — о. Омелян Гнатковський Стебник 5 К. (Дн.): пп. Михайла Волошина сот. У. С. С. Львів, Ромуальда Думіна обелр. Львів, Романа Гіжовського оберл. Hatvan Ungarn, Юліяна Карпінського Ярослав і Костя Левицького бог. Стебник. — о. Ярослав Роснецький в Мельничи 25 К.: о. декана Івана Кузьмовича пароха в Лавочнім, о. совітника Евстахія Качмарського пароха в Славську, о. совітника Михайла Реваковича пароха у Волосянці, о. Дмитра Йосифовича пахоха в Хутари, о. Николая Левицького пароха в Елавю, — Михайло Мельник 10 К.: Волод. Сенчину хорунжого у Відни, Осипа Целевича поручника L. I. B Nr. 10, Андрія Бучака поручника при k. u. k. 15 cm. Mörser Batterie 3/5, Ів. Марцюка поручника при полку пїх. 27, Адама Кошальковського хорунж. при L. I. B. Nr. 149, Сьмішко Й., Люблин 15 К.: п. Ст. Сьмішкову, п. Мих. Коссачівну (з „Дїла“), п. Ст. Кордюка всїх зі Львова і п. Марію Лотоцьку учительку зі Стронятина. = Полїха Теодор надпоручник Etapp. Njegusi 5 К (Дн.).: Дионїза Бурачинського, надпоручника п. Rodunović Ілію Салагуба, Vpfl. Offizial Adelsberg, Степана Гайдучка, хорунжого Feldp. 304, Володимира Бородиєвича, надпоручника в Кастельнуові, Володимира Коссара, поручника в Бруку. — Юрковська Олена в Яворі 3 К.: Вп. Андзю Паньківну, учительку в Соколиках, Геню Кузьмиківну, упр. школи в Яворі, Олексу Харкалїса, ляйтнанта, пол. почта 408, Стефана Венгриновича ст. теол. Львів і Льва Маркова, заст. уч. в Тарнаві вижній. — Грабович Наталка 10 К. (Дн.): Вп. Ярослава Кордасевича, надпоручника в Ковлї, д-рову Ольгу Яцьову, Евгену Шухевичеву, В. Вачинську, Н. Казанівську, всї з Камінки Струмилової. — о. Василь Дуда з Ольхівки 10 К (Днїстер): о. Михайла Левицького пароха з Княжівського, п. Володимира Гелу управ. школи з Балич подорожних, о. Івана Ореста Проскурницького з Каменя, о. Івана Чикету з Цїневи і о. Мирослава Проскурницького з Лецївки. — Св. Шихайло Кіт (Камінь) 20 К (Днїстер); Петра Кіта поручника у Відни, Николу Алиськевича поручника в Ляндестраю, о. Зенона Маркевича в Новїлках, о. Семена Іванчука в Петранці, о. Павла Олїйника в Гологірках о. Тадея Занковича Ільницького в Калуші, Петра Гринчишиного кадета в Стрию, о. Алексея Боднара в Ясенівцях, Антона Мусяновича директора нар. тк. в Камени, Семена Наливайка директора у Львові, Михайла Макуха десятника у Львові, П. Залїпського. урядника при податк. урядї в Золочеві, Льва Яновича укінч. богосл. в Хотїни, Стефана Желїзка начальника громади в Гологірках, Павла Кіта начальника громади в Трудовичах, П. Гуупаловського урядника при полїції у Львові. — о. Смулка Володимир, Сїлець 10 К.: о. Гука Михайла в Кінськім, о. Тимкевича Александра в Юрівцях, о. Заворотюка Михайла в Лїщавї горішній, о. Левицького Теодора в Тиряві, о. Очабрука Омеляна в Глумчи. — о. Лотоцький А. 10 К (Дн.): о. Ігнатія Плешкевича Добростани, о. д-ра Гавриїла Костельника Львів, Евгенію Лотоцьку Повітно. — Денис Стельмах, управитель школи в Хоценї 10 К (Дн.) місто святочних і новорічних желань місцевій українській громадї і кличе місцеву укр. громаду те саме зробити. — Павлик Михайло, Feldp. 221 5 К.: Теодора Прийму, поруч. Александра Заворотюка, Івана Мазая, Івана Матичака і Семка Шкреметка. — о. Редчук Гр. в Труханові 5 К.: о. Андрія Дубицького пароха в Побуї, о. Володимира Сабата декана, пароха в Синевідську нижнім, п. Михайла Луцького в Янчині, п. Юлїю Кальбову, п. Гната Бобанича директора емер. в Славську нижнім.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Днїстер“ (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адмінїстрацію „Дїла“ і викликаних.

НОВИНКИ.

Львів, 16 сїчня 1917.

— **Письменники й поети в Данії** одержують від держави постійні річні пенсії. Держава дбає про них на рівні з своїми урядниками, уважаючи запопадливо, щоб вони мали можність спокійно працювати. Тепер з приводу дорожнечі підвисшено їм їх гажу. З лїсти побираючих гажу вимаємо більш відомі імена: Отто Рунг і Свен Лянге отримали по 1000 К., Міхаелїс і Гельге Роде по 1500 К., Карло Лярзен і Іван Єнзен по 2000 К. — Через забезпечене письменників лїтература того малого народу розвиває ся дуже гарно. В часї сеї війни добили ся також Поляки від Австрії помочи для своїх творців.

— **Увільнене рільничих машиністів з війска.** Урядово доносять: На прошене міністерства рільництва буде міністерство війни приймати і полагоджувати внесені по 15. с. м. прошеня о продовженє увільненя машиністів і палячів від військової служби в цїли покінченя робіт коло молоченя збіжа. Такі прошеня треба вносити до політичної власти І-ої інстанції.

— **Із статистики Львова.** З видаваного львівським магістратом „Статистичного місячника“ за жовтень довідуємо ся, що в жовтни м. р. заключило подружє 150 осіб, з того 58 римокатолицького віроісповіданя, 22 греко-католицького, 1 протестантського і 69 Жидів. Уродин було в жовтни м. р. 277, а саме: 114 хлопців і 135 дівчат. Живо народжених правесних дітий було 195, неправесних 26, неживо народжених правесних 11, неправесних 18. Померло в жовтни загалом 291 осіб, в тім 126 мужчин, 165 жінок. Найбільше осіб померло на грудну туберкульозу, бо 55, на старече знесиленє 32, запаленє легких 32, недуги серця 31 і т. д. Найбільше осіб померло у віцї 50—60 лїт, бо 45. На пошестні недуги нездужало: на шкарлятину 45 осіб, на дифтерію 28, на віспу 66, черевний тиф 29, червінку 23. Водопроводами допроваджено до міста 7,261.613 гектолїтрів води Електричний трамвай перевіз в жовтни 2,659.902 осіб (в тім самім часї 1915 р. 1,654.154 особи). Прихід за карти їзди виносив 325.411 кор.

— **Про сензаційну причину смерти еп. Ортинського** доносить „Wiek Howy“. Подає він, нїбито до українських духовних сфер мала наспіти тепер з Америки відомість, що еп. Ортинський помер від рани, яку задав йому вистрілом з револьвера Павло Крат. Крат мав дискутувати з еп. Ортинським, в справі „незалежної української церкви“ і в дискусії вистрілити до епископа. Подаючи сю так само сензаційну як неправдоподібну відомість польського дневника, додаємо, що в американських українських газетах з часу смерти еп. Ортинського не було навіть найменшого натяку на щось подібного та що українські духовні сфери, на які покликуєть ся польський дневник, нїчого подібного не анають. От, захотїло ся польському дневникови чомусь (чи не тому, що на конференції Української Парляментарної Репрезентації з президентом міністрів заговорено про український університет?!) пригадати „nazwisko osławionego z krwawych rozruchów na wszechnicy naszej akademika ukraińskiego“, — тай видумав таку американську сензацію.

— **В справі відокремленя Галичини,** після комунїкату розісланого до польських дневників торговельною Палатою у Львові, ведуть ся в секретаріятї тої палати потрібні приготовленя: збираєть ся матеріяли, робить ся студії в цїли устійненя економічних основ відокремленя. Дня 15. с. м. відбула ся в Кракові спільна конференція всїх галицьких торговельних Палат в справі відокремленя Галичини, а дня 20. с. м. возьмуть їх представники участь в засїданю господарського підкомітету польського кола.

— **Львівський повіт на V. воєнну позичку.** Кінцевий вислїд субскрипції на V. воєнну позичку в громадах львівського повіту виносить досї 3,945 300 К.

— **Адв. д-р Микола Шухевич,** вивезений свого часу Росіянами зі Львова, перенесений з кінцем мин. року в Климино Єнисейської губернії.

— **Громада Сунїль** зложила в часї Різдвяних Свят на коляду 80 корон. З сього вислано 20 корон на оселї для укр. інвалїдів в Новім Санчи, 20 корон на волинські школи, 20 корон на школу ім. Грінченка у Львові і 20 кор. на укр. гімназію в Долинї.

— **Данські гості у Львові.** Польські дневники доносять: В неділю прибули до Львова представники данського комітету помочи для Польщі пп. Гасдорпф і Андерсен, щоби передати львівській делегації польського Начального Комітету Народового дарунок Данії для польських жертв війни у східній Галичині у виді одїжи і товщів. Гостий приймав у себе гр. Пінїнський і архиепископ Вільчевський. В понедїлок пополудни від'їхали данські гості до Турки, щоби відвідати одну з польських околиць найбільше навіщених війною.

— **Землетрясенє на Формозі.** До „Localanzeiger-a“ доносять з Копенгаги: Після депеш з Токіо було сильне землетрясенє на Формозі. Завалило ся більше, як 1000 домів, згинуло около 3000 сіб.

— **О. Микола Левицький** зібрав на народні цїли в часї різдвяних свят від парохіян села Оброшин і Бартатів 215 К 76 сот., з сього віддано на фонд інвалїдів УСС. 50 К, фонд митр. Шептицького 50 К, Укр. захоронки у Львові 50 К, Волинські школи 25 К, моральну поміч для дїтий виселенців 25 К, школу ім. Грінченка у Львові 15·76 К.

ОПОВІСТКИ.

Устав церковний на рік 1917 вже появив ся і є до набутя: у Львові — книгарни тов-а ім. Шевченка, — Доставі в Перемишли, — Доставі в Самборі-Ризници і в Дрогобичи Народній Торговли. 58 1—2

З львівського „Бояна“. Проба мішаного хору буде в середу, 17. с. м., в год. 6½ вечером, в малій сали муз. тов. ім. Лисенка вул. Шашкевича ч. 5. З огляду на близький речинець концерту просить ся всїх членів і охочих співаків о численну участь.

— **Кружок У. П. тов. ім. Короля Данила** уладжує дня 20. сїчня с. р. в суботу о 5 годинї вечером про співучасти муз. кружка під управою о. проф. Туркевича в сали музичного товариства ім. М. Лисенка вул. Шашкевича „Святочний Вечір“.

Народні стипендії.

Прага, 7. сїчня 1917.

Комітет помочи для шкільної молодіжи в Празі задумав розширити круг свого дїланя. На наш поклик: „Нарід сам собі“ наспіли такі одушевлені заяви і щедрі дари на українську бурсу і школу в Празї, що ми вradили віддавати одну частину складаного гроша на стипендії для нашої університетської молодіжи.

Не дуки, великі магнати, допомагають нам в задуманім спасеннім дїлї, — їх бо вже нема між нами, — а бідний нарід складає і складатиме свої вдовині лепти на святе дїло, тому називаємо наші стипендії „народними“. Се імя має пригадувати стипендистови, що він син, хоч вбогого, але серцем богатого українського народу, і, побираючи народну стипендію, сам стипендист вложив на себе святий обовязок віддячитись тому народови. А віддячить ся він тим, що не змарнує даного йому гроша і свого таланту, а як найпильнїйшою працею спасе самого себе з темряви і рабства, щоб міг колись і других своїх земляків спасати не словами, а дїлами.

„Хто сїє з сльозами, той збере з піснями“, каже псальмопівець. Наш поневолений нарід сіє-засїває свої ниви сльозами і проливає кров свою, не тільки за державу, але і за свою волю, тай має сильну віру, що слова псальмопівця справдять ся: що молоде поколїнє з піснями збирати-ме добре жниво. Стипендисти наші мають також бути сіячами, а потім і женцями будучого золотоколосого жнива: просвіти, волї і щасливої долї народу.

Поки що оголошує наш комітет конкурс на першу народну стипендію в квоті 500 К. і надієть ся, що щиросердні земляки допоможуть своїми датками чим скорше ще й більше таких стипендій утворити. Просимо і кличемо: Нарід сам собі!

О стипендію можуть старатись слухачі університету або техніки і хто скінчив з відзначенєм гімназію або реальну школу. Хто удостоїть ся чести бути „народним стипендистом“, тому буде комітет виплачувати стипендію місячними ратами з гори через шість місяців науки, се б то: до кінця літного семестра 1917 р. Стипендист обовязаний при кінці семестра предложити комітетови виказ успіхів своєї науки і долучити свідоцтва. Хто не сповнить того обовязку, тратить надію на підмогу в будучім роцї, коли комітет мати ме на се фонди. — Кандидати стараючі ся о стипендію мають предложити комітетови: свої шкільні і університетські свідоцтва, коротке описанє обставин теперішного свого житя і побуту та докладну адресу.

Поданя треба прислати до кінця сїчня с. р. під адресою: Hofrat Dr. Iwan Puluj, Smichow Ferd nandskai 29. У кого із шан. жертводавців буде ласка громадно збирати датки між своїми знакомими, тому пришлемо на його бажанє посвідки на чекове конто гофрата Пулюя 135.346. На відтинку посвідки: „Buchungsschein“ просимо зазначити, скілько на стипендії і скілько на бурсу. Просимо також подати нам читкий спис жертводавців. Також „Добродійкам і Добродіям бурси в Празі“ вишлемо чекові посвідки для їх вжитку. Хто не дістане, того просимо звістити нас.

Комітет помочі для української молодіжи в Празї.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 16. січня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Ґрупа військ Макензена: Вчера пополудни рушив неприятель наперед великими силами зі свого становища на примістку Намольова над Серетом. Його наступ зломив ся в огни німецької артилерії. Вечером вспів він на поодиноких місцях вдерти ся до наших ровів, але його відкинено безпроволочно протинаступом.

Фронт військ ґенерала-полковника архикнязя Йосифа: Між долинами рік Касіну і Сушіта Росіяни і Ромуни йшли сильними наступами проти становищ боєвої групи полевого маршала поручника фон Руіц. Їх всюди відперто а на одній з гір на південь від Касіву протинаступом. Неприятель полишив в наших руках 2 офіцирів і 200 жовнірів. Біля тунелю в Мештіканешті ц. і к. стежні відділи дійшли через неприятельську охоронну лінію аж до головного становища російського і привели 20 бранців.

Фронт кн. Леопольда Баварського: Не було важнійших подій.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На фронті Красу удержує ся діяльність артилерії.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не було зміни.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 16. січня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Пробу французьких відділів вдерти ся до наших становищ коло Beuoraignes на південь від Roye відперла залога ровів. Впрочім обосторонна боєва діяльність з виїмком значної місцями діяльности артилерії, держала ся в середних межах.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Баварського: Не стало ся нїчого важного.

Фронт військ ґенерала полковника архикнязя Йосифа: Також і вчера неприятельські наступи між Касіну і долиною Сушіти були зовсім безуспішні. Ромунське військо, яке в однім місци вдерло ся до нашого становища, вибито назад зовсім протинаступом, при чім полонено 2 офіцирів і 200 жовнірів.

Фронт Макензена: Після нагального артилерійського приготовленя по обох сторонах Фундені сильні російські маси рушили до наступу. У віддалену кількасот метрів від наших становищ филї війска, що йшло до приступу, зломано нашим запірним огнем. В нових наступах вечером слабі неприятельські відділи дістали ся до наших ровів, але їх сейчас відперто назад. Втрати неприятеля є великі.

Фронт македонський: Положенє не змінило ся.

Перший ґен. кватирмайстер Людендорф.

ВИКАЗ ЖЕРТВ

які зложили в місяцях: вересни, жовтни, падолистї і грудни 1916 р. на потреби Українських Січових Стрільців на руки Комісаріяту У. С. С. у Львові, вул. Зїморовича ч. 20. І. поверх, слідуючі ВП. Добродії:

(Далї.)

На фонд інвалідів У. С. С. зложили в коронах і сотиках:

Марія Шевчук, Анна Шевчук, Лукія Похилка, Анна Похилка, Юлія Сторож, Єлисавета Хома, Домінка Ясїновська, Марія Богайчук, Марія Куса, Фотина Шатравська, Паланя Сорокатa — по 4·—, Михалина Шпігель, Анна Пелехата, Павлина Мазур, Катерина Коруна, Юстина Квасніцька і Анна Кундель по 2·—, Михайло Павлик ополченець 5·—, Урядники-Українці на почті у Львові 20·—, Михайло Бурка у Львові 10·—, Мединська у Львові 10·—, о. Теодор Савула парох в Дмитровичах 27·—, о Михайло Дуркот парох в Болозові горішнім 45·—, Д-р Т. Соневицький Старий Самбір 50·—, II. рік ц. к. Учит. Жіночого Семинара у Львові 3·—.

IX. A 3—? (Далї буде.)

На У. С. С.

зложили в Скарбі Боєвої Управи У. С. С. у Відни в коронах і сотиках:

Тучапська Рузя школярка —·20, Кліщун Настя школяр —·20, Хмелецький Василь школяр —·20, Олексишин Іван школяр —·70, Сирватка Настя школяр —·40, Верецький Василь школяр —·30, Лискович Михайло школяр —·30, Бораковський Дмитро —·23, Мельник Михайло школяр 1·—, Наум Василь школяр —·20, Домбровська Марія школяр —·60, Домбровський Ілько школяр —·40, Дурда Стефан школяр —·30, Тучапський Василь школяр —·40, Гульчевська Марія школярка —·20, Грущишин Рузя школярка —·60, Тучапська Кася школярка —·60, Турета Марія школярка —·40, Приймич Настя школярка —·20, Ленюк Анна школярка —·40, о. І. Михайлів Вороців з акафісту 32·40, Громада Жулин —·75.

IX. 8—? (Далї буде.)

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Хто знав би, де перебуває Лука Заходний з Барича. повіт Бучач. зволить ласкаво подати його місце побуту на адресу Zofia Zachodna Gorzyce, p. Zbydniow powiat Tarnobrzeg. 55 2—2

Клосовський Карло, 55 л. ніх. пошукує жінки Стефанії Клосовської з Буркасова пов Підгайці і Прокопа Козака, вахм. жандарм. з Голгіч та просить о подане вістий про сих на адресу: Д-р В. Бачинський — Львів Супінського 19. 56 2—3

Іван Салянин k. k. Lst. Inft. Baon 4 шукає жінки і двоє дітий Марії і Анастазії з Коропця пов. Товмач. Хто знав би місце їх побуту, зволить ласкаво подати. 48 3—3

Оголошеня.

Дяк іспитований з добрим голосом — потрібний сейчас. Услівя корисні. Безженні мають першенство. — Гр. кат. Уряд парохіяльний в Милику п. Мушина. 57 1—3

Без операції радикальна помічь для найбільш застарілих і найнебезпечнійших терпінь пупковини. — Прошу жадати ново виданої брошури даром і оплатно від спеціяліста патентованих бандажів на еластичну **М. ФРАЙЛІХА,** Львів, вул. Городецька 35, у власнім домі 34 3—3

ОСЕЛІ — для інвалідів У. С. С. — організує краєве Товариство **Маківка** стоваришене зареєстроване з трикратною порукою. — Хто уважає своїм обовязком причинити ся до облекшеня незавидної долї наших героїв-немічників, — сей вступить — в члени — Товариства **МАКІВКА** і зложить безпроволочно на удїл десять корон і на вписове одну корону. — Приймаємо також дрібні одноразові жертви. — Гроші належить посилати на адресу: **Товариство МАКІВКА в Новім Санчи.** 33 7—10

Відрївний денний (бльочковий)

КАЛЕНДАР на рік 1917.

Ціна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.

А. Окпиш, Львів, Кадецька 4. 13 7—20

ПРЕГАРНІ КНИЖКИ

— о ПОЛОВИНУ ДЕШЕВШЕ —

всї вичислені книжки коштують тільки

10 КОРОН.

ВА. СТ. РЕЙМОНТ: Мужики.
Авториз. перекл. із польськ. М. Павлика:
Часть І. Осінь . . . . 2·—
Часть ІІ. Зима . . . . 2·—
Часть ІІІ. Весна . . . . 2·40
Часть ІV. Літо . . . . 2·—
ВОЛОДИМИР Б.: Латачки, опов. . 1·—
В. Г. ЗЕЛІҐЕР: Синя фльота, світова повість. Часть І. і ІІ. Переклав М. Лозинський . . . . 6·—
М. КОЦЮБИНСЬКИЙ: Листи до Володимира Гнатюка . . . 1·50
Д-р А. КРІСТЕНЗЕН: З фільософії політики переклав Д р М. Лозинський 1·80
Б. бр. НОЛЬДЕ: Автономія України з історичного погляду. В перекл. і з передм. М. Залїзняка . —·40
„Russica" розвідки й статї . . . 1·60
М. ГІЙО: Проблєми сучасної естетики. З франц. мови перекл. Др Щурат 1·60
ЛЄОНІД АНДРЕЄВ: Семеро повішених переклав В. Сімович . . . . 1·—
Наші християнські суспільники —·50
А. ФРАНС: Боги жаждуть крови . 2·—

Замовляти: **„ДІЛО" Львів, Ринок 10.**

ПОРТО 80 сот., на Feldpost-и 1·50.

Українські молитвенники:

I. **„Хвалите Господа з Небес"**
гарного формату, звиш 750 сторін друку, є найновійшим молитвенником в чистій народній мові.

Зміст молитвенника: Щоденні молитви раніїшні і вечірні. Найважнійші пісні з вечірні і утренї. Літургія св. Йоана Золотоустого. Образець Тайни покаяня. Молитва перед і по сповіди, перед і по Причастю. Молитви на час Великого посту і на більші свята. Акафисти, тропарі кондаки воскресні, щоденні і на більші свята. Найбільша збірка коляд і церковних пісень. Пасхальна таблиця.

Молитвенник друкований гарними черенками на білім тривкім папері коштує: 1) В переплетї з плюшу або шкіри зі золоченими берегами і футералом К 9·00. 2) В переплетї в полотно з мармуровими берегами К 4·00. V. Г

II. **Малий молитвенник**
народною мовою, малого догідного формату.
Оправлений цїлий в полотно з витисками 1 корона.

Молитвенники можна дістати за попередним надісланєм грошей: в **Канцелярії Товариства „Просвіта" у Львові, Ринок ч. 10.** До замовлень доплачує ся 45 сот. на пересилку почтову. 1—?

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарнї „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 13. (1940) Львів, четвер 18. сїчня (5 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщинї:

місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цїлорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цїлорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошеня за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Дїло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

На поміч українській Волинї!

Заклик до українського громадянства в Галичинї.

Від особи, яка на місци розглядала відносини, про котрі пише, одержали ми лист, який поручаємо увазї нашого громадянства. — Ред.

Населенє ковельського округа наскрізь українське. Се в головному селянський елємент. Полуднева частина округа занимала ся в більшости управою рілї, а північна (Полїщуки) випасом чи радше годівлею худоби. Перед війною жило ся тутешним мешканцям дуже добре. Вони економічної нужди не знали; істнувала тут в більшости ще стара хатня продукция і рівночасно консумция (очевидно, що й ринок і торговельний обмін для них не чужий), а трапляють ся й такі закутини на північній сторонї, що цїлими місяцями нїхто з села нїкуди не виходив з причини браку комунїкацийних доріг.

Давні пережитки, традиция (Залїзняк і Гонта!), пісня українська, устна словесність жила розвивала ся і жиє досї серед мас. Подибуємо тут свідомих „дядьків" Українців. Поляків тут страшенно — скажімо: мало люблять.

Тип тутешного „дядька" трохи відмінний від галицького. Немає тут такої покори перед першим лїпшим сурдутовцем, як у нас. Грамотність слаба, між молодшим поколїнєм вже більша. Мова, передовсїм у женщин, чиста як хрусталь. Маєте враженє в розмові з якою бабусею, що читаєте книжку, писану найчистїйшою літературною мовою. Деякі „дядьки", головно такі, котрі якийсь уряд справували, старають ся в розмові з „начальством" закидати трохи по „русски", одначе по російськи говорити таки нїхто тут з мужицтва не вміє.

Народ релїгійний до забобонности — очевидно релїгійний по православному. Хто тут живе і обсервує житє, той прийде до переконаня, що не унія, а автокефалія української православної церкви може нам в національнім освідомленю помогти.

Сектантських груп тут мало. Є всего дві—штундистів. Між ними більше свідомийшого українського елємента і вони розмірно грамотнїйші. На се складають ся рїжні причини. Одною з головних є еміграция за границї, яка в пропорції до решти людности більша. Еміграция (зарібкова) має свої добрі сторони. Емігрант по повороті в вітчину вже свідомий свойого стану і походженя. Знаю тут одного хозяїна, що плавно говорить по англійськи і еспанськи — „запеклий мазепинець".

Польської людности тут нема. Дїдичі — з малими виїмками — виемігрували в Росію перед п. і к. військами. Є кілька груп „католїків", що живуть поміж українською православною людністю, які нїчим, ні мовою ані ношою, від решти людности не відрїжняють ся. В Галичинї де-не-де бодай жупан инший носять, а тут й того ні. Про національну відрубність тих „католицких" оаз — нема мови. З тих нїхто й не назве себе Поляком.

В ковельськім округї є близько 20.000 виселенців із східних повітів. Ті виселенці живуть у найбільшій нуждї.

Ми помагаємо, чим можемо, даємо все, що маємо, без огляду на завтра, щоби бодай в мікроскопійній части уліпшити долю тій „бездомній Волинї". Через „Дїло" апелюю до галицьких Українців, щоби не забули про се, та кладу їм ту справу на серце! Правда, „Союз в. України" відзиває ся до українського суспільства по жертви в натурі і грошах для тих бідаків, але голос його не знаходить такого відгомону, якого ми сподївали ся. Українська преса повинна відзивати ся на своїх сторінках до українського суспільства за помічю тим земляками. Чиж не бувби се найкрасший доказ братерської любови і крок до розширеня української думки серед тих голодних мас? Вони від разу дізнаялись би, що рідні їм брати з Галичини про них думають, та що вони їм дорогі! Представляю собі ту справу ось як. Покликаний до житя спеціяльний комітет в порозуминю з місцевою ковельською окружною командою, яка з радістю сей факт повитає, чи навіть в порозуминю з референтом виживленя виселенців п. сотником Д. Вітовським, приступив би безпроволочно до ратункової акції,

Українських шкіл в ковельськім округї є 13. З того одна в городї Ковелї. Сил учительських є 15 — в більшости се українські сїчові стрільцї, фахові учителї. Добір сил учительських є на причуд добрий. Школи розвивають ся дуже гарно, богато громад внесло самі просьбу на школу,

Ми радимо собі як можемо, дістаємо українські книжки за свої гроші посторонними дорогами,

Загарбанє корони короля Данила.

Відень 15. сїчня 1917.

Російська Академія Наук повідомила міністерство просвіти, що експедиция, виладжена Академією на воєнний терен для охорони памятників старини, осягнула поважні висліди. Оттимто й постановила Академія вибрати окрему комісію для розгляду одержаних матеріялів та робіт над охороною памятників старини. В склад сеї комісії увійшли академіки М. Покришкін і В. Леонтович, та артисти А. Хотулов і А. Худоленков.

В тім самім повідомленю Академії находимо вістку, що дорогі памятки нашої старовини пропадають нам на очах розграбувані чужими та нешановані своїми. Ось висланий Академією для охорони памятників на західний фронт проф. Шмурло доставив до Петрограду цїнну релїквію, яку він знайшов (sic!) в Перемишли, а саме мітру папи Іннокентія IV., присланну князеви Данилови Романовичеви Галицькому.

Ось так проф. Шмурло „найшов" владичу мітру, перероблену з старинної Данилової корони, та вивіз її до Петрограду, відки Українцям її тяжко добути!

Нагадаємо тут до історії сеї корони, що Данило Галицький, опинившись у скрутнім положеню, для ратованя свойого престола мусїв поїхати поклонити ся татарському ханови. Підчас сеї гіркої подорожі зустрів ся він був з послами папи Іннокентія IV., які впевнювали його, що папська столиця гуртує до боротьби з Татарами всї християнські народи, оттимто й йому удати ся під папську опіку. Данило, що бажав конче скинути з себе характер татарського підручника, увійшов дійсно разом з братом Васильком волинським в переговори з папою. Вислїдом переговорів було наклонюванє до католицької віри і обіцянка коронованя на короля. На се Данило й пристав, головно за намовою родини, хоч дуже бояв ся роздразнювати Татар, і ось окремий папський легат вложив на голову Данила 1253 р. в Дорогочинї корону короля. Одначе зносини з папою та переговори про унїю згодом перервались, бо Данило обіцяної помочи нї від Риму, нї від католицьких сусїдів не дістав і замість довершеня своїх самостійницьких змагань замкнув в 1264 р. очи, зломаний до краю погромом Бурундая. Так само, як Данило, титулував ся на печати і його внук Юрій королем Руси.

Яр. Весоловський.

Недуга міністра Церніна.

ВІДЕНЬ. Вл. тел.) Через недугу міністра справ заграничних Церніна відпала задумана конференція з ним українських послів. Недуга є наслїдком перестуди, та хоч не є небезпечна, то получена з доскульними болями в щоцї. (яв)

„Український".

ВІДЕНЬ. (Вл. тел.) Рішенє чернигівського земства в справі заведеня української мови до шкіл та заведеня українських книжок виданя закордонного і галицького до бібліотек, подає без коментарів навіть „Нов. Время", придержуючись всюди терміну „український". (яв)

Нове управильненє справ в Австрії.

ВІДЕНЬ (Ткб) „Deutsche Nachrichten" доносять: Німецький національний Союз відбув під проводом свого голови д ра Густава Гросса повне засїданє, присвячене обговореню теперішних політичних справ. Після звіту президії про її конференцію з президентом міністрів ухвалено одноголосно резолюцію, в якій Союз ще раз висловляє сподіванє, що правительство переведе признане вже давно конечним і приготовленє нове управильненє справ в Австрії і сотворить можливість для парляментарної праці.

Договори між Німеччиною й Туреччиною.

Договори замість дотеперішних капітуляцій.

БЕРЛІН (Бюро Вольфа). Дня 11. с. м. повновласники Німеччини й Туреччини підписали в заграничнім урядї в Берлїні ряд договорів про управильненє відносин між обома державами, а саме: Консулярний договір, договір про правну охорону і взаїмну правну поміч в цивільних справах, договір про видачу, договір про поселенє і договір про взаїмну видачу дезертирів, а також пять договорів про розширенє вище поданих договорів на німецькі охоронні области. Сї договори мають заступити в Туреччинї дотеперішну систему т. зв. капітуляцій новими постановами, які відповідають модерному европейському міжнародному праву.

З сього приводу пише „Norddeutsche Allgemeine Zeitung": Знесенє капітуляцій було одною з основних воєнних цїлий Туреччини. В дійсности під капітуляціями часто скривали ся ватії проти цїлости турецької держави. Також

стояли вони на перешкоді економічному розвиткови Туреччини. Тому Німеччина прихилила ся до бажаня Туреччини і по році переговорів опановано весь матеріял так, що можна було заключити договори. Сї договори будуть предложені як найшвидше до затвердженя парляментови й союзній Раді Німеччини і парляментови Туреччини.

Уступленє цїсарського адютанта гр. Паара.

ВІДЕНЬ (Ткб.) „Correspondenz Wilhelm" доносить: Цїсар в письмі висланім з Бадена до генерал-полковника гр. Паара звільняє його на його прошенє із становища і переносить його в стан розпорядимости. При тій нагоді висловив цїсар признанє гр. Паарови за довголїтну службу, яку він сповнював більше як три десятки лїт в окруженю померщого Монарха.

Вільзон відповість на ноти воюючих держав.

ЛЬОНДОН (Ткб.) „Central News" доносить з Вашінґтону: Вільзон наміряє в заяві заняти становище до обох нот, які йому переслано. Вислане тої заяви до обох груп держав ведучих війну буде зависиме від становища конґресу.

Англія й німецькі кольонії.

Льондонський „Observer" пише: В ноті антанту не говорить ся нїчого про Англію і про будучність здобутих антантом німецьких кольоній. Загалом беручи, англійський матїрний край не жадає для себе нїчого. Південна Африка, Австралія і Нова Зеляндія є вільними державами, кожда з власною доктриною Монрое. Вони нїколи не допустять, щоби в їх сусїдстві вирнула знов німецька небезпека. Про инші неприятельські кольонії треба сказати, що богато залежати буде від системи, яка панувати-ме в самій Німеччинї, і від вартости ґарантій, даних що до вдержаня будучого мира. Нїхто не думає позбавляти німецький нарід всїх корисних економічних виглядів, одначе не можна допустити, щоби торговля служила мілїтаризмови. Німеччина нїколи не відзискає анї пяди своїх кольоній, коли не дасть повних ґарантій що-до свого доброго поведеня в будучности. Поминувши сї умови, не бажаємо позбавляти німецький нарід ширших економічних можливостий поза його границями. Мабуть було би найлїпше, коли-б в Туреччинї й Африці утворити міжнародну область, отворену під тими самими умовами Німеччинї й иншим державам, очевидно також Сполученим Державам. Коли будуть осягнені найважнїйші воєнні цїли, в сій справі англійське правительство має намір поступати умірковано й розумно, очевидно під умовою, що в Німеччинї стане замітна зміна системи й думки.

Щеґловітов президентом Державної Ради.

Призвани скріпленя реакції.

Бувший російський міністер судівництва Щеґловітов іменований президентом Державної Ради. Щеґловітов відомий як реакціонер і ворог Державної Думи. В Державній Раді був провідником правиці. Його іменованє означає, що цар думає далї вести боротьбу з Думою.

З приводу іменованя Щеґловітова „N. Fr. Presse" пригадує, що він перед двома роками сказав, що не розуміє, чому Німеччина й Росія воюють, бо між обома державами нема противенств і вони потребують одна другої. Опісля, що правда, Щеґловітов висловляв ся також инакше і в грудни м. р. витав правительство Трепова з його рішенєм відкинути мирове предложенє центральних держав. „Одно є певне, — пише „N. Fr. Presse" — що новий президент Державної Ради є одним з найбільших ворогів Думи та що на разї потерпіли пораженє політики англійського амбасадора, який з Думою і через неї хотїв панувати над Росією".

„Russische Zeitung" дістає з Стокгольму про іменованє Щеґловітова отсю відомість: Іменованє Щеґловітова президентом Державної Ради має дуже симптоматичне значінє. Передовсїм потверджує воно, що російське правительство рішило ся розпочату боротьбу з народним заступництвом вести далї до краю. Не буде прибільшенє, коли скажеть ся, що поступовий бльок ненавидить Щеґловітова більше нїж самого Штірмера. З другої сторони Державна Рада від зреформованя в 1906 р. перший раз одержала такого виразно консервативного й виразно боєвого президента. Рівночасно іменований віцепрезидент Ельтріх належить до того самого напряму.

Французькі соціялїсти про ноту антанту.

В париськім соціялїстичнім органї „Humanité" пише пос. Ренодель: Антант повинен був означити, що розуміє під „територіяльними конвенціями і віддачею давнїйше відібраних союзникам провінцій та областий." Треба було назвати Ельзас і Льотарингію і сказати, що під неясними висловами не криють ся завойовницькі пляни й анексійні наміри. Тоді було-б уникнуло ся говореня про поворот Франції на лївий беріг Рену, про що говорить ся тепер на основі неясности ноти. Зрозуміла річ, що центральні держави вважають умови антанту пересадними.

Париський орган професійних організацій „Bataille" пише: Антант повинен був найперше старати ся довідати ся про докладні наміри центральних держав. Коли би було показало ся, що центральні держави є занадто непримиримі, тоді антант з добрим правом міг би далї вести війну.

Що остало ся із східної Африки в німецьких руках.

ЛЬОНДОН. (Ткб.) Бурський генерал Smuts, що проводив англійським військам у східній Африці буде репрезентувати південну Африку на державній конференції в Льондонї, бо премєр генерал Бота з приводу важних справ, які буде мати в найблизшім часї до полагодженя південно-африканський парлямент, не буде міг взяти участи в конференції. Звідомленє міністерства війни підчеркає, що військове положенє у східній Африці склало ся так корисно, що зміна в команді і деякі організації дуже улекшені. З німецької східної Африки не остало ся в руках неприятеля нїщо, крім незначного кусника на півдни і на південнім сході. Неприятель не має в своїх руках ні зелїзниці, ні міст, ні пристаний. (Отсе урядове звідомленє треба заосмотрити увагою, що бурському ґенералови мимо великої переваги не повело ся протягом 11 місяців заволодїти східною Африкою. Область, яка остала в німецьких руках виносить 140.000 км², відповідає отже менше більше поверхни Баварії, Віртемберґії, Бадена, Ельзасу і Льотарингії та Саксонії).

Італїя висилає 100.000 війска до Солуня?

ЦІРІХ (Прив. тел). Як доносять з Міляна, до Солуня має відійти новий транспорт війск в силї 100.000 людий.

План перенесеня осїдку ромунського правительства до Балти.

КОПЕНҐАҐА (Пр. тел). Ромунське правительство рішило перенести свій осїдок до Балти в Росії, як тільки неприятельські війска перейдуть Серет.

*

Балта — се повітове місто в Подільській ґуберніі на схід від Днїстра.

З донесеня про перенесенє осїдку ромунського правительства до Балти виходило би, що Ромуни й Росіяни не мають надії вдержати лїнію Серету.

Непорозуминє в російськім кабінеті.

Берлїнський „Lokalanzeiger" доносить з Стокгольму:

Які відносини панують в російськім кабінеті, свідчать отсї події: Новий міністер судівництва Добровольський зробив був Трепову вступну візиту, хоч знав про те, що він має уступити. Трепов не приняв його. По уступленю Трепова міністер фінансів Барк і міністер

Марсилєза.

Виривок із париських споминів.

(Конець).

Не забуду нїколи вражіня, яке обгорнуло мене, коли я раз в товаристві найшов ся перед одною з казарм французького війска під Парижем. Понура, стара рудера відтручувала прямо своїм опущеним видом; перед нею ходив на варті жовнїр з кінським хвостом, причіпленим до чака, згорблений і апатичний, якби достроюючи ся своїм виглядом до отсеї казарми. Мені через контраст прийшли на гадку вимуштровані і прості як свічка пруські жовнїри, на яких я надивив ся доволї в Берлїнї. Мимохіть я вражінє моє передав Німцї, що була в тім самім товаристві.

— Чого ви такі зажурені? — сказала вона до мене. — Не вже такі жовнїри будуть в силї оперти ся нашому війску? Чи не можемо ми супроти того бути певні побіди?

Не знаю, чому, але менї, коли я сього слухав, дивно жаль якось зробило ся і сего жовнїра і Французів взагалї. Чи не є се трагічне, коли нарід якийсь гордо пише на памятнику слова: „Quand même" і напружуєть ся цїлий в нетерпеливім дожиданю будучої великої хвилї, а рівночасно дрожить, що може йому не стати потрібної сили в великім моментї?

А преціньо, хоч рефлєксії такі притемнюють хвилї вашого побуту в Парижи, ви цїлком не будете жалувати, що вони вдерли ся в вашу душу. Відкриєте, що питанє, яке тут вас мучить, не чуже вашій душі, коли ви у Париж приїхали з Украіни. Відчуєте глибше, як чули може коли-небудь давнїйше, що і там, де живуть народи нїби щасливійші, вільні, причаїла ся жура і острах перед тим, що прийти може.

Ось такі гадки ходили по моїй голові, коли я сидїв в париськім кінї. Я отямив ся аж тоді, коли мої сусіди з пансіону панї Бертран, що сидїли поруч мене, звернули менї увагу, що програма вже скінчена і що пора йти домів. Ми вертали всї ґуртом; я поруч з малою Зузанною йшов трохи попереду. В мене була ся горда свідомість, що панна Зузанна менї передовсїм має завдячити, що оглядала нинї виставу в кінї; я знав, що і вона свідома сего, і що я маю моральне право жадати від неї якоїсь винагороди за мій дипльоматичний труд. І нараз — я в першій хвилї не зорієнтував ся, чому — прийшла менї дивна якась охота попросити її, щоби заспівала менї марсилєву.

Моє жаданє було трохи дивне; я сам се відчував. Я знав, що Зузанна радо малює, одначе щоби вона співала щось коли небудь, сего я не чув. А при тім дивоглядно якось жадати від кого, щоби він у вечір на улици в Парижи співав. А преціньо я зважив ся на просьбу. Збрехав, що не знаю, яка є арія марсилєзи і що я хотїв би почути її від Зузанни, коли вона учила ся її в школї. На мій причуд Зузанна не дорожила ся цїлком і зараз стала співать півголосом, але певно і виразно:

— Спішімо, дїти відчини, до збруї, горожани...!

Люди, що йшли вулицею, оглядали ся на хвилинку і прислухували ся. Але, здавало ся, не дивували ся зовсім. Се було власне на одній з тих старих, вузких вуличок в Quartier Latin, де люди не дивують ся нїчому...

Заки ми дійшли назад до пансіону, пісонька добігла до кінця і ми розпращали ся, ідучи кождий до своєї кімнати. Було вже пізно, але я не міг ще спати і передумував пригоди минулого дня. Имн, який співала перед хвилею Зузанна, звенїв менї безнастанно в усї. І менї згодом стало ясно, що між моїми рефлєксіями в кінї і між моїм нечайним бажанєм, почути, як Зузанна співає французьку народну пісню, заходила звязь. Я зрозумів, чому так дуже ворушив мене її спів, так сумно і добре якось заразом було менї тоді, коли я йому прислухував ся. І я почув якусь велику вдячність для Зузанни. Видалось менї, що коли опісля верну в свій край і коли вирине передімною запит, чи вчув ся я хоч трошки в живчик душі правдивого Парижа, то пригадаєть ся тоді менї співаний Зузанною имн, як один з тих нечисленних моментів, завдяки яким відповідь на се питанє не буде повним переченєм...

Богато вражінь я пережив від часу, як слухав народного имну, співаного тихим, рівним голосом малої Зузанни. Я чув, як звучать имни инших народів, коли вони пливуть з грудий тисячок людий, що в имн сей вкладають свою душу. Чув, як звучить німецьке „Wacht am Rhein", коли воно пливе з грудий регіментів славної пруської ґарди тоді, як вона виходить з берлїнських касарень, щоб їхати на поле битви, серед кольосального здвигу пращаючої їх товпи. Часто звучить менї в ухах ще й тепер голос сего співу пруської ґарди, який плив з такою якоюсь непереможеною силою, що филї його, здавалось, ломити могли б зелїзо. А все, коли вслухуюсь точнійше в його шум, чую, як скрізь його могутні филї перебиваєть ся арія марсилєзи, співана голосом малої Зузанни — тихим і рівним.

Стефан Балей.

торговлї Шаховський заявили, що не візьмуть участи в радї міністрів під нїчиїм иншим проводом і не зложуть вступної візити новоіменованому президентови міністрів кн. Голїцинови. Таким чином російський кабінет в теперішнім складї є нездібний до працї.

НОВИНКИ.

Львів, 17 сїчня 1917.

— **На кредит не будемо „Дїла“** нїкому висилати. Хто до 5. лютого не відновить передплати або не вирівнає залягаючої передплати, той безумовно і безвиїмково „Дїла“ від того дня не буде одержувати. Наших Вп. Передплатників просимо зрозуміти, що в часах, коли за всї матеріяли мусить видавництво платити дорого і готівкою, — воно не в силї давати кредит навіть своїм найпевнїйшим передплатникам.

— **З театру.** В „Циганцї Азї“, виставленій 14. с. м., п. Пилипенко дістала відповідну для себе ролю (Ази), тому збирала від публики оплески і дістала цвіти. П. Ельський вивів ролю Лепюка не по традиціям пок. Ольшанського, але самостійно і осягнув гарний, позитивний результат. Знаним і заслуженим артисткам: п. О. Левицькій (Яга) і Рубчаковій (Мотруна), як і п. Пилипенкови (Янко) належить ся за гру повне признанє. Але до режисерії треба поновно поставити домаганє, щоб гуртові сцени були все обдумані і опрацьовані, бо инакше виходить на сцену череда. Друге домаганє ізза опізнень вистави, навіть тоді, як каса до 6-ої год. вповнї випродана. Вкінцї мушу спростувати немилу похибку в попередній моїй дописи, а саме, що ролю Мірелє Ефрос грала не п. Н. Левицька, але О. Левицька. — Е. У.

— **Споживанє мяса в Йорданський день** Ц. к. намісництво оголошує: Уряд вижившення людности дозволив виїмково населенню гр. кат. вірої сповіданя на споживанє мяса в дни 19. сїчня 1917 р.

— **Похорон ґенеральової Ольги Рімль фон Альтровенбург** відбув ся нині, в середу по полудни. В похоронї взяли участь представники військових і цивільних властий і маси війська та цивільної публики. Українських Січових Стрільців репрезентував комендант львівської Збірної Станиці УСС. курінний отаман д-р Михайло Волошин. Участь широких кругів населенія м. Львова свідчить, які симпатії здобув собі муж покійної генерал-майор Рімль своєю дїяльністю на становищи коменданта міста Львова. Похоронний обряд, в якім взяло участь католицьке духовенство всїх трьох обрядів, а саме гр.-католицьке під проводом о. офіцияла Білецького, римо-католицьке і вірмено-католицьке під проводом своїх архиепископів, розпочав ся в команді міста, де при тїлї Покійної відправлено найперше гр. кат. панихиду, а потім похоронні відправи инших обрядів. З команди міста похоронний похід удав ся до костела Єзуїтів, де знов відправили приписані обряди найперше гр.-католицьке духовенство, а потім духовенство инших обрядів. З костела Єзуїтів тїло Покійної відвезено на зелїзничий дворець, звідки буде перевезене до родинної гробницї в Вольфсберзї в Каринтії.

— **Нова повість Гоголя.** Член Пушкинського товариства при петроградськім університеті, Ю. Оксам, працюючи в архиві пензурного комітета, найшов в нїм незнану цензурну відбитку повісти Гоголя п. з. „Кривавий бандурист“. Сю повість заборонив друкувати в 1834-ім р. цензор Никитенко, але її часть таки вийшла у світ п. з. „Бранець“. Тепер, очевидно, можна буде надрукувати повість в цїлости. Вона написана перед „Тарасом Бульбою“. (В. СВУ).

— **Переіменованє Бендер.** „Рѣчь“ доносить з Кишинева під датою 7. грудня: Бендерська повітова земська управа рішила поставити на найблизшім черговім засїданю внесенє поробити на найвищім місци заходи, щоби дано дозвіл переіменувати місто Бендери староукраїнською назвою—Тягин. Нинїшна назва міста—турецького походженя. (В. СВУ.)

— **Станислав Шептицький.** Під таким заголовком містить „Głos Narodu“ сильветку коменданта польського легіону, в якій між иншим пише ся: „Коли легіоновий жовнїр не мав певности, чи одержить те, за що бєть ся, себто незалежність Польщі, обхопила легіонові ряди зневіра. Не могло бути инакше в ідейнім війску. Почато вносити масові прошеня про увільненє з польського легіону. Все поставлено на одну карту, сказано aut—aut: або одержимо національні гарантії, або будемо ліквідувати легіон. В суспільности почала ся акція, якої вислїдом був зазив до витриваня. Зазив той прийшов тоді, коли поданя про увільненє були вже в урядових актах команди легіону, яку вів полковник Шептицький. В поважній хвилї виявив він великий полїтичний розум. Дня 12. жовтня скликав він офіцирів всїх легіонових полків і заявив, що свідомий ваги рішеня, на яке зважив ся, подань про увільненє з легіону не вийше до висшої команди і не зробить з них службового ужитку. „За сей крок — сказав полковник — приймаю повну відвічальність супроти польської справи і супроти військових властий“. Було се мужеське рішенє і без сумнїву полїтичне, розумне і корисне для національної справи. Легіон приняв її до відома і чекав на полагодженє подань, не настаючи на увільненє. Однак віра в польську справу не погасла. Переконав ся про се полковник Шептицький, коли 19. жовтня розіслав до полків приказ, в якім велїв справдити, хто з легіонерів підписав таку заяву: „Бажаю добровільно виступити з легіону, бо уважаю польську справу за пропавшу“. Очевидно такої заяви нїхто не підписав. Всї жовнїри згідно відповіли, що польська справа жива і не може бути пропавшою. Небавом прийшли історичні полї з 5. падолиста. Проголошено Польщу. Дальша судьба легіону рішила ся в корисний спосіб“.

— **Заміна короткореченцевої военної позички на довгореченцеву.** Дирекція почтової каси ощадности оголошує: Блискучий вислїд V военної позички і великий попит за льокацїйними паперами першої і другої военної позички спонукали міністра скарбу властителям першої і другої военної позички дати можність виміни скарбових бонів на 40-лїтнї довжні записи V военної позички, які мають бути небавом видані. Розпорядок виданий до почтової Каси ощадности, яка стоїть на чолї позичкової консорції, установляє отсї услівія виміни: Вартість принята для першої военної позички виносить 98 К 60 с., для другої 94 К 75 с., за кождих 100 К номінальних а 40-лїтна позичка державна буде числена по 92 К за 100 К номінальних. Полекші що до льомбардованя і що до плаченя податків від военних доходів, що їх установлено для V военної позички, мають також примінене для штук, виданих при замінї. Квоти, які слїдують з ріжниці курсів і відсотків, будуть плачені готівкою, при чім дрібні відсотки будуть обчислювані по 92 с. за 100 К номінальних першої военної позички і 96 с. за 100 К номінальних другої военної позички. Виміна пічнеть ся 20. сїчня і буде тривати до кінця лютого с. р. При перших военних позичках давано тільки коротко-реченцеві скарбові бони а ті бони підписували також особи і корпорації, які волїли тривку льокацію. Можна сподївати ся, що посїдачі тих бонів радо покористають ся тою нагодою виміни на довгореченцеву державну позичку.

— **Біла мука.** Магістрат міста Львова подає до загального відома, що в найблизших двох тижнях буде можна купувати білу муку в усїх склепах, в першім тижни на лївий відтинок мучної карти.

— **Велика томболя в хосен военної кухні.** Дня 11. марта 1917 буде уладжена велика публична томболя в хосен военної кухні, підчас якої будуть вильосовані предмети Уряду опіки военної у вартости понад 5000 кор. Льоси по 50 сот., які одночасно будуть важні, як вільні карти вступу, будуть продавані в банках, каварнях, трафіках і більших склепах. Фірми, які одержать льоси в цїли продажі, можуть їх відобрати в ц. і к. етапній команді стацийній.

— **Львівські товариства добродійні.** Магістрат міста Львова, хотячи перевести одностайну акцію товариств добродійних і гуманних у Львові, просить управи тих товариств, щоби як найскорше подали Магістратови на руки XI. Департаментт (добродійности) площа Галицька ч. ор. 10. свої адреси з поданєм назви осіб до їх заступства управнених і з долученєм статутів товариства.

— **Громадяни парохії Урич** передали менї збірку з „коляди“ в квоті 100 кор. на слїдуючі народні цїли (в коронах): Фонд національної оборони (п. Романчук, Відень) 20, Фонд інвалїдів по Укр. Сїч. Стрільцях 20, Фонд вдів і сиріт по Укр. Сїч. Стр. 20, Укр. Захоронка ім. А. Шептицького 10, Волинські школи 10, Укр. педагог. товариство 10, Укр. прив. гімназія в Долинї 10, разом 100 К. о. Роман Охримович.

ОПОВІСТКИ.

| **Пригадка.** Пригадуємо, що надзвичайні загальні збори Українсько руської Видавничої Спілки у Львові будуть у суботу, 20 сїчня, 1917 р. в каменици при ул. Чарнецького ч. 24 на I поверсї в музею о годинї 5 по полудни (а не о 4, як оголошено давнїйше). — Вол. Гнатюк, Вас. Дорошенко, д-р Ів. Раковський.

| **Устав церковний** на рік 1917 вже появив ся і є до набутя: у Львові — книгарни тов-а ім. Шевченка, — Доставі в Перемишли, — Доставі в Самборі-Ризници і в Дрогобичи Народній Торговли. 58 2—2

| **Кружок У. П. Т. ім. Короля Данила** уладжує дня 20. сїчня с. р. в суботу о 5 годинї вечером при ласкавій співучасти муз. кружка під управою О. проф. Туркевича в сали музичного товариства ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича „Святочний вечер“. Цїни місць: I ряд. 2 К, II ряд. і балькон 1·20 К, III ряд. 50 сот.

На волинські школи

„Литнова система“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останнїх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Лев Шепарович, поручник Требінїе 10 К (Дн.): панів Юлїяна Шепаровича поручника при 30 полку полевих армат, Василя Веселовського у Львові вул. Калєча ч. 18, Зенона Пеленського студента академії торговельної у Відни, Попеля поручника при полев. гавбицях, Kristenschnizkmdo FMLT. Hella, Стефана Соломяного надпоручника авдитора. — Донька Нуня 1 К.: Нїколу Дубицького в Побуцї, Марійку Дубицьку в Побуцї, Славка Кальбу в Янчинї, Варцю Пастушенківну в Труханові, Нїзю Галандюківну в Болехові. — Глїбчук Тим. Feldp. 226, 10 К (Дн.): Лукіянова Василя, 24 п. п. в Engelberg, четара Ковалюка Юрка, 36. п. кр. о. в Mähr. Weisskirchen, четара Глинку Левка, 26 п. кр. о., ст. четаря Галїбея Степана, 36 п. кр. о. в Mähr. Weisskirchen, одн. ох. Будза Петра, 24. п. п. в Wockendorf (Schlesien). — Пристаївна Наталка, Львів 6 К (Дн.).: п. Ольгу Пристай у Львові, о. М. Бачинського в Григорові, тов. Нелю Підгородецьку, тов. Олю Сілїнську, Михася Лучака УСС. — о. Іван Ільницький, Головсько 10 К (Дн.). — Анна Крайчик (Дн.)?: Одарку Крайчик з Маковиська. Олю Гасюк з Підгайчик, Олю Когут зі Старого Яричова, Юлька Шипайла медика з Дрогобича і Петра Бабяка (ляйтнант) з Ганевич. = Константина Біленька (Дн.)? Франю Якшівну з Урича, Михасю Пласкач з Самбора і Анелю Котсхи з Дорожова. — о. Каблак Петро, Орове 10 К (Дн.).: п. д-ра Т. Гвоздецького в Гмінді, о. Е. Ковча в Сернках гор., о. А. Росницького в Ракові і п. Михайлину Жукову в Святковій. — Хор український в Добрянах зібрав в святах з коляди квоту 29 корон 77 сотиків — Остап Коберський полева почта 9/5 20 К.: Павла Коберського, четаря полева почта 186 і його жінку Іванну, Краків, сестру Маню, Евгена Клюку, обі в Самборі, Н. Горникова і А. Терлецького УСС. обох у Львові, — о. Іван Бучко 5 К.: о. сов. Алексія Пясецкого канцлєра Митр. Конс., о. Алексія Дикого архикатедрального проповідника, катехита о. Олексу Боднара завідателя Яселовець, о. Михайла Чорнягу завідателя Дїдушиць, п. Ореста Нестора, хорунжого гірської артилєрії,—о. Іван Лучинський 5 Б.: о. Варлаама Білика ігумена Ч. С. В. В., о. Иосифа Кравчука катехита, о. Николая Хмільовського професора — всїх трьох із Золочева, о. Антона Боднара завідателя в Утїховичах, о. Михайла Волинця в Загіречку, — Іван Лїщинський в Дрогобичи 10 К.: о. Попеля в Дрогобичи, о. Михайла Клїму, п. Филипа Процюка в Хоцели, п. Олексу Ониськова в Кракові і пну Карольку Процївну в Попелях,

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер“ (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адмінїстрацію „Дїла“ і викликаних.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 17. сїчня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Ґрупа військ Макензена: Коло Вадені висунені наперед турецькі війска охоронні взято назад перед переважаючими неприятельськими силами на головну оборонну лїнїю. Неприятельський наступ на наші становища у віддаленю около 2 км. на захід від Вадені задержано нашим запірним огнем.

Фронт архикнязя Йосифа: Між долинами Касіну і Шушіта Росіяни і Ромуни із значними силами перейшли до наступу. Неприятелеви повелось усадовити ся на однїй горі, коли на инших частях фронту його зостїм відперто.

Фронт Баварського князя: На фронтї ц. і к. військ не було нїяких подій.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На височинї Красу і в долинї Віппах відбивала на ново дїяльність артилєрії.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Положенє не змінило ся.

Заст. шефа ґен. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 17. сїчня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт наслїдника баварського престола Руппрехта: На кількох місцях скріпило ся завзятє артилєрійського бою. В лущі Іпери наші батерії здавили відразу піднятє неприятеля. Коло Lesars повели ся виправи наших стеж. так само як і біля Guedecourt і на захід від Peronne з них приведено 27 бранців і 1 машиновий кріс.

Група військ нїмецького наслїд престола: Після вдатного розсадженя вдерла ся генноверська піхота і піонїри до неприятельського становища на горах Комбрес і після побореня залоги ровів вернули з кількома бранцями до наших лїнїй.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя: Після сильного огня артилєрії наступили пополудни сильні атаки на наші становища на південь від Смоґоня, які відперто. Неприятеля, який на вузкім кусни фронту вдер ся відкинено. Становище без виїмку є в наших руках. Чисденні убиті Росіяни вкривають боєвища. Підчас ночі відперто на кількох місцях йдучі до наших лїнїй стежні відділи і підїзди.

Фронт архикнязя Иосифа: У східних Карпатах війска наступаючі нїмецьких стрільців, що стоять на Коменїя, на північ від Золотої Бистриці, привели з неприятельських ровів кількох Росіян і 1 машиновий кріс. Між долинами Касіну і Шушіта продовжали Росіяни і Ромуни наступи завзято і з великими масами проти становищ, які їм видерто в послїдних боях. Повелось їм усадовити ся на одній горі, на всїх инших місцях відперто їх і завдано їм великі кріваві втрати.

Група Макензена: На багнистім низу між Браїлою і Галацом взято назад відповідно до приказу висунені на перед турецькі сторожі коло Вадені перед переважаючими неприятельськими силами. Російські відділи, що посували ся проти Лябуртеї здержано нашим артилєрійським огнем.

Хоч лиха погода в грудни обмежувала значно дїяльність летунів, повело ся нашим летунам і оборонним відділам проти літаків завдати неприятелеви значні втрати. Ми втратили 17 літаків. Наші неприятелї втратили їх 66, з того у воздушній боротьбі 48, з приводу зістріленя з землї 16, з приводу примусового злету в низ 2. З того є в наших руках 22 літаки. Поза неприятельськими лїніями, як можна було переконати ся, впали 44 літаки.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ВИКАЗ ЖЕРТВ

які вложили в місяцях: вересни, жовтни, падолистї і грудни 1916 р. на потреби Українських Сїчових Стрільців на руки Комісаріяту У. С. С. у Львові, вул. Зїморовича ч. 20. І. поверх, слїдуючі ВП. Добродії:

(Далї.)

На фонд інвалїдів У. С. С. зложили в коронах і сотиках:

Володимира Дудрикївна збірку учениць І. р. ц. к. Учит. Жіночого Семинара у Львові 4·50, о. Ромуальд Фіцалович Тучапи збірка 25·—, Володимир Фільц студ. гірничої Перемишль 5·—, Почтові Урядники Українцї у Львові 20·—.

На фонд загальний:

о. Антін Целевич парох в Лозинї, збірка парохіян в Дубровици 10·40, ц. к. Староство в Сяноку 50·—, Іван Глущишин збірка членів Брацтва св. Миколая в Перемишли 100·—, Іван Голда у Львові 4·—, Семен Наливайко емер. управ. школи у Львові 4·—, о. Іван Дашкевич в Тустановичах 5·—, Стефан Панькевич в Рудні збірка 36·—.

IX. A 4—? (Далї буде.)

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Клосовський Карло, 55 п. пїх. ношукує жінки Стефанії Клосовської з Буркасова пов. Підгайці і Прокопа Козака, вахм. жандарм. в Голгіч та просить о подане вістий про сих на адресу: Д-р В. Бачинський — Львів Супінського 19. 56 3—3

Іван Салянин k. k. Lst. Inft. Baon 4 шукає жінки і двоє дїтий Марії і Анастазії з Коропця пов. Товмач. Хто знав би місце їх побуту, зволить ласкаво подати. 48 4—3

Оголошеня.

Дяк іспитований в добрим голосом — потрібний сейчас. Услівя корисні. Безженні мають першенство. — Гр. кат. Уряд парохіяльний в Милику п. Мушина. 57 2—3

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

„Марійського Товариства Пань"

в Перемишли

відбудуть ся в четвер 25. с. м., о год. 4 попол. в домі ОО. Василіян на Засяню.

Просить ся всїх Вп. Членів, а і тих Пань, котрі до Товариства хотїли би вписати ся, щоб на сей день доконечно точно зійшли ся. 59 1—1

РУСАЛКА „Календарець на 1917 р."

Купуйте і замовляйте!

Календарець „РУСАЛКА"

Ціна 1 штука 30 сот. (почт. 35 сот.)

10	штук з почт. оплатою К	3·00
25	„ „ „ „	7·20
50	„ „ „ „	13·50
100	„ „ „ „	25·00

Від 25—100 шт. поручено (рекомендовано).

Вже продає ся відрівний календар на р. 1917. Ціна 1·20 К., з пересилкою 1·50 К.

19—25 Замовленя приймає: 740

А. ОКПИШ, Львів, Кадецка ч. 4.

ЦЕРКОВНІ шт. ЦВІТИ

поручає як давнїйше

СТЕФАНІЯ ПОГОРЕЦЬКА

в СТРИЮ. 756 8—10

ОСЕЛЇ — для інвалїдів У. С. С. — **Маківка** організує краєве Товариство стоваришеня зареєстроване з трикратною порукою. — Хто уважає своїм обовязком причинити ся до облекшеня незавидної долї наших героїв-немічників, — сей вступить в члени Товариства **МАКІВКА** і зложить безпроволочно на удїл десять корон і на вписове одну корону. — Приймаємо також дрібні одноразові жертви. — Гроші належить посилати на адресу: **Товариство МАКІВКА в Новім Санчи** 33 8—10

Небувале!

Вже вийшов в українській мові

„Тижневий Календар" на 1917.

Всї відчували брак такого календаря; наші українські інституції, адвокатські і нотаріяльні бюра, Високопреподобне Духовеньство, Лїкарі, Адвокати, Учительство.

ФОРМА — ПРАКТИЧНА

дасть ся уставити на бюрку або повісити на стїнї.

Вільке місце на записки — має **кождий день.**

Ціна дуже приступна 1·60 сот.

Замовляти: *Д-р Григорій Саік Львів, Ринок 10.*

Без попереднього надісланя грошей не приймаємо замовленя. 12 8—?

УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ

„НАРОДНОЇ ГОСТИННИЦІ"

стоваришеня зареєстрованого в обмеженою порукою

у ЛЬВОВІ вул Костюшка ч. 1.

Стація електричного трамваю. — Трамвай ч. 9.

Ціни комнат від К 2 — висше.

Товариство приймає нових членів що найменше в одним удїлом в квоті К 20 і гроші на книжочки вкладкові на 5%.

НОВІ КНИЖКИ

Товариства „ПРОСВІТА".

1. Календар „Просвіти" на р. 1917. Ціна 2 кор. 50 сот. На почтову пересилку долучити 30 сот. або рекомендов. 55 сот.

2. Підручник до науки нїмецької мови. Ціна брош. прим. 3 кор 50 с. а оправлений в полотно з витисками 6 кор 50 с. На почтову рекоменд. пересилку долучити 55 с.

3. Дотепи, вигадки і жарти. Ціна брошур. примірн. 1 кор. 80 с., оправл. в полотно з витисками 2 кор. 20 с. На почтову пересилку долучити 45 сот.

4. За козацьким хлїбом, оповіданє з давних часів. Ціна 70 сот. з пересилкою о 20 сот. більше.

5. Войнаровський, 70 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

6. Чекає нас велика річ, історичні образи. Ціна 50 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

7. З кріваваго шляху Укр. Сїч. Стрільців, оповіданя і описи. Ціна 1 кор. 20 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

Книжки висилаємо тільки по отриманю готівки; на кредит і за посліплатою не висилаємо, в комісе не даємо.

Замовленя і гроші слати на адресу: **Канцелярія Тов „Просвіта" у Львові, ринок ч. 10** V. Д 1—?

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Носцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щаднячі вклади щоденно в годинах урядових. Вклади опроцентовує по 4%, починаючи вже від слїдуючого дня по дни вложенія аж до послїдного дня перед днем відобранія.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна складати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці".

Удїляє позичок: а) гіпотечних платних аварічними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, а на ескомт векслїв. Справи позичок полагоджує можливо скоро.

Посередничить у виєдинаню позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків удїляє канцелярія „Руської Щадниці" ул. Косцюшка. Народний Дім, І. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці", затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладати в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишли надають ся до льокації пупілярних, фондаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 7—?

МИЛО скрині около 100 кґ.
СІРНИКИ скрині по 50 сотек.
САРДИНКИ скрині по 100 штук.
ВИНО біле угорське бочками.
ВИНО австр. біле і червоне, скрині по 50 фляш.
ЧАЙ в кождій скількости) найменше почтівка
КАКАО І-а)
Висилає „за побранем" та попереднім вложенем задатку 54 2—3

Посередничене „Народної Торговлї" Львів.

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарнї „Дїла" Львів, Ринок ч. 10

ч. 14. (9239) Львів, пятниця 19. січня (6 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
квартьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
квартьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К.

Сталі оголошеня за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 18. січня 1917.

Відбуті 16. с. м в Відни збори парляментарного Німецького Національного Союза—про які ми подали вчера коротку телеграму — заслугують на те, щоби подати про них докладнійше звідомленє.

А саме зі звідомленя голови Союза д-ра Гросса про конференцію президії Союза з президентом міністрів гр. Клям-Мартініцом довідуємо ся, що президент міністрів запевнив, що нове управильненє справ в Австрії буде переведене, хоч поки що не може подати подробиць і реченця.

По сім звідомленю, як ми вже подали вчера, ухвалено резолюцію, що Союз наново висловляє певну надію, що правительство переведе тепер давно вже призчане і жадане нове управильненє справ в Австрії.

Як се управильненє на думку Союза має виглядати, довідуємо ся з поданих на зборах д-ром Гроссом ухвал спільного комітету Німецького Національного Союза і христ.-соц. партії. Сі ухвали предложив тепер д-р Гросс для затвердженя зборам Союза, який по основній дискусії приняв їх з деякими змінами. Найважнійші з сих ухвал відносять ся до краєвої автономії, відокремленя Галичини і заведеня німецької державної мови.

Ухвала про краєву автономію звучить: „Треба перевести реформу державної адміністрації, задержати самоуправу країв і громад і з огляду на особливі відносини в окремих краях зреформувати її відповідно потребам населеня, особливо ж перевести поділ на округи в Чехії і взяти під законну охорону німецькі меншости в окремих краях".

„Королівству Галичині — звучить ухвала в сій справі — треба признати відокремленє, при чім мусить бути запевнене повне забезпеченє інтересів держави, особливо мілітарних".

Які погляди панують тепер в Австрії, з окрема в німецьких кругах, про напрям реформи автономії країв, про се дає деяке поняте анкета, уряджена в сій справі редакцією віденського журнала „Österreichische Zeitschrift für öffentliches Recht" між університетськими професорами державного права й адміністрації. В анкеті взяло участь 14 професорів, з Українців проф. д-р Станислав Дністрянський. Їх погляди оголосила редакція згаданого журнала в окремім випуску п. н. „Die Stellung der Kronländer im Gefüge der österreichischen Verfassung". Про сю анкету пише в „N. Fr. Presse" один з учасників її, професор німецького університету в Празі д-р Равхберг:

„Загалом беручи, ореченя є без виїмку вільні від партійних намірів, диктовані тільки науковим переконанєм. Можливо, що тому мимо всіх ріжниць в подробицях можна на їх основі потягнути середну лінію, яка погляди однакового напряму лучить в одноцільну програму реформ і веде до ліпшої будучности. До сих оречень мусіти-ме навязати кожда будуча реформа конституції й адміністрації.

Стараючи ся потягнути ту середну лінію і відповідно до того угрупувати висліди анкети, обмежую ся до найважнійших точок, для яких з оречень можна утворити більшість.

Найперше треба відповісти на головне питанє, чи взагалі належить задержати краї як історично-політичні одиниці. Найбільше оречень бачить в надмірних ріжницях між краями що-до їх величини як також в їх мішанім національнім складі поважні некористи і для краєвого і для державного законодавства, а також для самоуправи. Тому не бракує також предложень що-до перебудови країв. Одні хотіли би їх перебудувати тільки відповідно иншим потребам державної адміністрації, другі відповідно національному розселеню. Одначе переважає думка, до якої й я прилучаю ся, що історичні краї занадто вкорінили ся в політичній свідомости населеня, щоби була вказана така глибока зміна. Замість того вистане занадто великі краї поділити для цілий самоуправи й державної адміністрації на округи, углядняючи при сім поділі по змозі національні границі. Округи мають служити облекщеню центральних краєвих властий і національному розграниченю. Домаганя німецької політики потверджує таким чином наука: з усіх сторін признаєть ся потребу зменшити національні тертя через відповідне національному розселеню розграниченє адміністраційних округів, національне секціонованє краєвих соймів і краєвих виділів і творенє національних господарських спільностий для тих галузий плеканя культури, які тісно звязані з національністю.

Дехто хоче йти ще далі й будувати національну самоуправу не на основі територіяльного принципу, тільки на основі принципу особовости, що вимагає уконституованя народів як державно-правних корпорацій. Я вважаю се виплодом занадто горячої політичної фантазії. Хто обзнакомлений з практикою адміністрації, той знає, що висша власть, яка є основою адміністрації, вимагає докладно означеної території. Всі інституції власти від держави аж до громади є не тільки звязками осіб, але також територіяльними корпораціями; се не є припадок, тільки має глибоку основу в сути власти. Деякі звязані з національністю культурні задачі публичної адміністрації дадуть ся погодити з територіяльним принципом і вимагають навіть доповненя його принципом особовости, щоби в національно мішаних областях членів окремих національностий зібрати в окремі організації і прилучити до них сусідні національні меншости, які самі були би безпомічні.

З инших точок анкети зазначу погляди про бажане відношенє між державним і краєвим законодавством і про відношенє між автономічною і державною адміністрацією.

Неясна компетенційна границя між Державною Радою і краєвими соймами творить, як відомо, від самого початку одну з найбільших недостач нашої конституції, вона є жерелом безнастанних конфліктів між конкуруючими законодатними тілами і вже з тої причини повинна би бути справлена. Та чи в користь Державної Ради чи краєвих соймів, се є старий спір між централізмом і федералізмом. Ореченя анкети стверджують, що дотеперішні висліди законодатної праці не промовляють в користь краєвих соймів. Тому більшість оречень бажає собі розширеня компетенції Державної Ради, так, щоби вона сама рішала про границі своєї компетенції в области законодавства, отже хоче їй признати „компетецію компетенції" і домагаєть ся для державних законів першенства перед краєвими. Державний закон повинен ломити краєві. Також треба ясної дороги на випадок, коли-б краєве законодавство не дописало; найпростійше було би в сім випадку признати доповняючу компетенцію цісарських розпорядків.

Як потягнути нову границю між державним і краєвим законодавством, погляди про се розходять ся. Проти поручуваного в деяких ореченях докладнійшого поділу по предмегам треба завважити, що дійсно вичерпуюче вичисленє є неможливе, а при тім треба скрізь мати на увазї державну цілість, а навіть єдність. З другої сторони пересаджують ті, що відмовляють краєвому законодавству всякого управленя. Воно все таки є найліпшим способом, щоб відповісти окремим відносинам і потребам країв і народів. На мою думку найліпше було би границю компетенції між державним і краєвим законодавством означити принципіяльно генеральною клявзулею, яка всі справи загально-державного значіня признала би Державній Раді, а краєвим соймам справи, які мають значінє тільки для окремих країв, як також полагоджуване державними законами управильнених справ відповідно окремим краєвим відносинам, на скільки на се позволяють інтереси єдности власти, права й господарства.

Що-до відношеня між державною адміністрацією і самоуправою країв найбільше оречень потверджує часто підношені жалі на безглузду „подвійну адміністрацію", яка творить непочесну властивість Австрії. „Краї творять до певної міри держави в державі, яких вплив є часто більший від державного авторитету... Часто ганені „подвійні шини" в австрійській адміністрації можна би влучнійше означити як поодинокі шини, на яких одначе наслідком злих уряджень ходять поїзди в протилежнім напрямі". Сі влучні уваги тим замітнійші, що їх автор, Чех, в принципі відносить ся прихильно до автономії. Ряд оречень хотів би усунути сю недостачу тим способом, щоби низші самоуправні тіла (громади й повіти) стояли під наглядом не краєвих органів, тільки держави, а також краєва адміністрація підлягала би державній контролі. Загалом беручи, всї годять ся бодай на скріпленє впливу держави на самоуправу. Я бачу властиву середну дорогу в злученю виборчого елементу, який творить привілей самоуправи, з державними урядниками в „мішані" колегії під державним проводом. Сю думку підносить більше оречень що до округів, які мають бути утворені. Та я не бачу причини, чому не можна би сього розтягнути також на краї й повіти. Се означало би також важний крок наперед на шляху реформи державної адміністрації."

Стільки проф. Равхберг, якого уваги певне відповідають поглядам німецьких кругів про реформу краєвої автономії.

До сих уваг додамо, що коли Німці хотять задержати краї як історично-політичні індивідуальности, то сьому поглядови про краї не відповідає Галичина, яка складаєть ся з двох окремих історично-політичних індивідуальностий, української і польської. З сього характеру Галичини випливає наше основне політичне домаганє: признати українській части Галичини ті права, які державна конституція признає в краєвій автономії історично-політичним індивідуальностям.

Як ми ставимо ся до ухвали Німецького Національного Союза про відокремленє Галичини, — відомо.

Положенє на західнім фронті.

ГАГА. (Пр. тел.) Співробітник „Times'a", полковник Репінгтон пише у своїм воєннім оглядї:

Положенє на заході є ось таке: Німеччина держить проти нас 128 дивізій, а число англійських, французських і бельгійських дивізій не є таке, щоби воно могло запевнити нам корисне рішенє в офензивнім походї. Перед війною ще були ми того погляду, що перевага двох або навіть трьох проти одного не є за велика для того, що наступає, і мусимо собі тепер сказати, що ми такої переваги не маємо, та що від неї залежить вислід війни. Німці до того все ще можуть доставляти в рішаючій хвили на західний фронт військові резерви, які мають в Румунії і коли ми тільки незначним числом будемо переважати над неприятелем, то в 1917 р. осягнемо тільки незначний успіх. Все ще має своє значінє думка Нельзона, що тільки числом можна знищити неприятеля; мусимо отже доложити всіх сил, щоби одержати відповідне число людий і гармат. Наші політики не перевели згаданого правила в дїло і людий порозділювали по ріжних експедиціях. Та від конференції в Римі ми починаємо сподївати ся, що ми є на добрій дорозї, та що підемо за радою наших вождів, між якими найперше місце займають Кадорна і Робертсон. Наш военний промисл працює тепер, як слід, і буде працювати в будучности; але недостає нам нових дивізій. Можемо їх одержати в троякий спосіб: 1) коли всі ті дивізії, що досі були на папері, вийдемо на фронт, 2) коли підемо за приміром Німеччини і станемо збільшувати дивізії на німецький лад, 3) коли в Англії і в кольоніях виставимо нові дивізії. Первісний плян Кічінера, щоби все творити нові дивізії, не здійснив ся серед рекрутаційного заколоту з кінцем 1915 р. Відвічальність за продовженє війни паде виключно на партію попереднього кабінету, яка більше дбала про торговлю, як про побіду. Ся дбайливість про торговлю була причиною, що вивіз з Англії підскочив на суму 500 мілїонів фунтів. Та сей вислід осягнено за ціну [illegible] війни, яка річно вимагає [illegible]

фунтів. Анґлія оставила 4 мілїони людий, здібних до військової служби, на цивільних становищах. Що йно тепер прийшло до керми правительство, якого одинокою цїлию є виграти війну і ми з довірєм зустрічаємо його заряджене. Ми потребуємо на західнім фронтї ще 60 дивізій і як вони появлять ся в полї, тодї імовірно війна буде порішена.

Одно з нїмецьких мирових услівій.

СТОКГОЛЬМ (Прив. тел.). Дневник „Рєч" з 8. сїчня присвячує імовірним нїмецьким услівям мировим ряд уваг і пише між иншим: Франція досї не хотїла признати Нїмеччинї з її 70 мілїонами населеня свободи розвитку і руху. Доказом на те є мароканське питанє. Признанє свободи руху для краю з постійно зростаючим населенєм є конечним услівєм, щоби в питаню про мир вийти поза мертву точку. Одно з нїмецьких мирових услівій, на думку „Рєчи", се кольонїяльні уступки з боку Франції.

В боротьбі з Італїйцями.

Виривок з українського листа.

— 2. сїчня 1917.

...Живемо тут на висотї 3000 метрів. Снїги у нас тепер великі, глибокі і на кілька метрів. Наш барак вже зовсїм засипаний, входимо мов в дїру. Мусимо все світити, в день і в ночи. Але покищо самі снїги — нїщо, як нема великих морозів або снїгової бурі. Вони аж в сїчни і лютім тут лютять ся. Коли заверуха і студінь, сидимо в теплій хатинї, коли гарна погода, патрулюємо по поблизьких горах тай стежимо за ворогом.

Перед кількома днями був я з одним моїм товаришем на одній такій стежі. Нашою задачею було розглянути італїйські позиції і найти пригоже місце для нашої нової батерії.

Ми вийшли о 2-ій в ночи з наших позицій. Небо було ясне і вкрите безлїчю звізд. Місяця не було. Він саме зайшов. Длятого і видко було лиш на кілька кроків. Се було для нас дуже важним, бо з одної сторони хоронило нас перед зором італїйських варт, з другої ми бачили на стільки, щоби не влетїти до леднякової ями. Ми йшли по ледняку, що перерізаний глибокими щілинами, до котрих впасти означає се саме, що бути поцїленим крісовою кулькою. Всї менші і вузші щілини були вже засипані снїгом, котрого верхня верства була замерзла. Се робило нашу дорогу значно лекшою. Ми убрали на ноги лещети, щоби не западати в глибокий снїг, що ломив ся під нашим тягарем. Ішли ми під гору. З початку йшлось нам досить легко, одначе по півгодиннім ході ми змучились і зіпріли. Нам тякко було дихати, ноги ослабли і совгались так, що ми що хвилї падали. Та думка про нашу цїль і наш жовнярський обовязок підносила нас тай пхала вперед. Розпука огортала нас на гадку, що се лиш частина сеї тяжкої дороги, яка нас ще чекає. По двогодиннім марши серед снїгових мас дійшли ми під саму гору, котрої верх був цїлю нашої виправи. Тут був збудований маленький барак для охорони стеж, заскочених снїговою бурею. Ми були страшно змучені. Про дальшу дорогу на вершок не було бесїди. Ми вийшли до середини і положились на тапчанах, щоби відпочати і бодай трохи переспатись та в сей спосіб приготовитись до дальшої дороги, що вимагала ще більшого напруженя наших сил і нервів. Та велика студінь, що була в тім опущенім схоронищи, не дала нам спати. Але бодай витягнутись можна було порядно на деревляних причах. Ми лежали тай думали про далекій рідний край, про близьку відпустку тай недалеке Різдво, яке може прийдеть ся нам вперше від початку війни святкувату серед своїх рідних.

Трясучись на цїлім тїлї від зимна, встали ми по півгодиннім відпочинку, не зажнуривши ока. Ми, се є мій товариш поручник, я і жовнїр, альпейський провідник, застромили наші лещети в снїг тай вже без них пустились в дальшу дорогу. Перед нами стояла великанська скала, покрита грубою верствою снїгу, з котрого визирали сїрі, острі камінюки. Ми почали спинатись по сих камінях в гору. В коротцї розігрілись здорово, лиш руки, що чіпали ся зимних камінїв і замерзлого снїгу, зовсїм задеревіли. З часом однак рухом і вони розігріли ся. По годиннім спинаню, котре вимагало величезного напруженя всїх наших сил, досягнули ми верха скали.

Почало світати. Мраки, що лежали в долинї, почали підноситись в гору. Темрява почала уступати, зірки погасли. На східнім обрію, над білими, осніженими шпилями великанських гір почало небо червонїти.

Ми ще не прийшли на конець нашої дороги. Вона вела ще дальше, на иншу, ще вишу гору. До сеї гори провадив від скали, на котрій ми находились, вузонький ледяний ґрат (хребет), покритий замерзлим снїгом. По його обох сторонах чорнїли бездонні пропасти, в яких ще царювала цїлковита темнота. Хто в ясний день переходить сим ґратом, того витають неминучо Італїйцї кульками з машинових крісів і шрапнелями. Ми мусїли отже ще перед днем перейти через нього, убравши на черевики острі зелїза (Steigeisen), в котрих лиш можна йти не совгаючись по стрімкій, ледяній стежці. Найперше пустив ся вперед наш провідник, що вже нераз йшов сим хребтом, потім мій товариш, а на кінци я. Хребет сей тягнув ся около двіста метрів. Ми перейшли його щасливо, помагаючи собі часом і руками. Відтак перейшли ми на гірське сїдло, за котрим побачили заснїжений шпиль що був цїлю нашої виправи. Від півночи подув зимний вітер. Мраки, що піднялись вже зовсїм високо, перелїтали, гнані вітром від верха до верха. По півгодиннїй муцї дістались ми на сам шпиль. Була осьма година. З-за верхів вихилив ся край ясного соняшнього кружка. Мрака почала під впливом його лучів розпливатись і зникати.

Перед нашими очима отворив ся чудесний вид. Ми бачили всї дальші і близші гірські пасма мов на долонї. На долї бачили ми чудові долини з італїйськими оселями, селами і мі-сточками, гарні темні лїси, серед яких вили ся срібними лентами гірські потоки і річки. Верх, на котрім ми стояли, кінчив ся з трьох сторін прямовісними стїнами, лиш з одної сторони, від котрої ми прийшли, опадав стрімким стоком. На днї пропасти, що нас з трьох сторін окружала, бачили ми точно всї італїйські позиції і становища. Ми виняли карту і зазначили їх місце і положенє. При помочи наших приладів вимірили ми їх віддаль і положенє від наших батерій. Особенну увагу посвятили ми фортам італїйської, гірської кріпости, що рисувалась на стоках далеких гір.

Відпочавши і покріпившись забраними з собою запасами харчу, постановили ми не чекати вечера, лиш сейчас вертати між своїх. Хмари, що появились на одній сторонї синього неба, віщували, після слів нашого провідника, снїг і хуртовину. А в такий час лишатись нам серед тих непривітних скал, було би для нас дуже небезпечною річю. Ми почали спускати ся в долину. Коли були в половинї щляху, почули ми стріли Італїйців. Се знак, що нас побачили. Скоро, з нервовим неспокоєм, але все таки дуже осторожно спускались ми серед клекоту машинового кріса і свисту ворожих куль на дїл.

На щастє не лучилось нїкому бути поцїленим. Дійшовши до схоронища, убрали ми на ноги лещети і мов стріли помчали в долину. По чвертьгодиннїй їздї дістались ми до наших позицій, де щиро привитали нас наші товариші, що занепокоїлись вже були нас.

Скликанє парляменту.

Становище президента мінїстрів.

В розмовах з послами заявив президент мінїстрів гр. Клям Мартініц, що покищо він не в силї подати реченець скликаня парляменту. На всякий випадок стоїть він на тім, що державна Рада повинна безумовно бути скликана.

Швайцарію жде доля Бельґії?

Невтральні і нїмецькі часописи доносять про дуже замітні громадженя французьких військ над західною границею Швайцарії. Звертає особливу увагу велика скількість лїтаків і самоходів. Нїмецька преса висказує здогад, що Французи хотять покористатись швайцарською територією на те, щоб обійти західне крило нїмецької армії, якої фронтовим наступом не можуть зломити.

Супроти великих французьких концентрацій над швайцарською границею зарядила швайцарська союзна рада розширенє мобілїзації швайцарських військ і переведенє инших охоронних мір супроти можливости нарушеня швайцарської невтральности.

Із соціольоґії полїтичних партій.

Демократія й олїґархія в партійнім житю.

Великими надїями супровожала свого часу вся українська суспільність в Галичинї, а навіть часть польської, агітацію за виборчою реформою до державної ради; з неменшими надїями виряжали вони послів до першого „народного" парляменту Австрії: се мав наступити на країну період демократії, а з нею всї полїтичні й суспільні благодати „народного правлїня". Приклонники загального й рівного виборчого права вірили, що з його здїйсненєм, наче лихий сон, розвієть ся панованє олїґархічного ґуртка, жмінки великої польської шляхти, та країну огріють промінї демократії. Українські прихильники виборчої реформи, крім того, в її здїйсненє склали ще надію, трохи не певність на національне визволенє з-під власти чужої олїґархії та на національно полїтичну повноправність в своїй землї. Що ті українські сподїваня після введеня демократичного виборчого права не здїйснились, се виявилось аж занадто швидко. Не так швидко й ясно виявилось галицьким визнавцям демократії, що мрії про справдїшну демократію, справдїшне правлїнє народного загалу, нетільки від виборчої реформи небогато наблизились до здїйсненя, а що вони взагалї, ...прихильнійших обставинах, до ...сього! — до здїй-...чній чистотї нї-...жливість, се ви-слів зелїзних законів людської природи, одиничної й збірної.

Дуже швидко в українськім (і в польськім) демократичнім таборі прийшли події, що могли— як не розбити віру в дїйсну демократію, то бодай її визнавців привчити скептицизму й обережности що до демократичної дїяльности народних представників, які мали бути органами народної волї. Прийшли острі суперечки поміж парляментарними послами та їх виборцями, спори за полїтичну тактику, навіть за полїтичні прииципи. Дуже швидко і дуже ярко виринули були суперечки між ґуртом партійних послів та загалом партії в справі полїтичної тактики в державній радї. Суперечки ті ще памятаємо всї. Се звільняє мене від переказуваня їх ходу й змісту. Пригадаю тільки, що одним із пунктів, які викликали горячі спори в пресї й партійних з'їздах, було питанє, хто в останній інстанції здібний рішати про полїтичну тактику в парляментї — чи посли, котрі „на місцї", у Відни розглянули й „порозуміли" стан справи, — чи маса виборців, котрі, не бачивши своїми очима парляментарного будинку і не маючи „перспективи", з низин свойого провінціонального істнованя рада б диктувати їм, послам, принципи тактики. Посли (а бодай більша їх часть) станули на становищи безоглядної посольської автономії; виборці домагались, щоби посли виконували волю й вказівки тих, від котрих одержали мандати. Перші, мабуть і несвідомі сього, при всїм своїм програмовім демократизмі, висловили протидемократичну тенденцію, змаганє до олїґархії; а домаганя партійної більшости були найпростїйшими домаганями демократії.

Суперечки такі вели ся нетільки в українськім таборі, а й в таборах польських партій; з останніх найзавзятїйше в таборі „людовців". Згадуємо про сї справи тому, щоб на живих прикладах показати типове й загальне соціольоґічне явище, важне для всїх народів і часів: на вічну, хотїло ся-б навіть сказати — органїчну боротьбу між змаганями демократії з олїґархією, на ті нерозривно, наче два кінцї того самого магнету, звязані з собою противні тенденції в житю людської громади. Ті явища надуже важні і варті сього, щоб їм близше приглянутись, і се з теоретичного боку. Бо полїтичний бік питаня, полїтичні симпатії й антипатії — се треба тут виразно зазначити — зовсїм не увійдуть в обсяг сих уваг*).

* * *

Аналїзуючи тенденції, що лягли поперек дороги до здїйсненя демократії, проф. Міхельс розкладає їх по таким ґрупам: 1) тенденції, яких жерело лежить в людській природі, 2) в сути полїтичної кляси та 3) в сути організації.

Підемо за сим поділом.

(Далї буде.) **в п.**

*) Wolfgang Heine: Demokratische Randbemerkungen zum Fall Göhre. — Hans Block: Ueberspannung der Demokratie. — Robert Michels: Die oligarchischen Tendenzen der Gesellschaft. Ein Beitrag zum Problem der Demokratie (Archiv für Sozialwissenechaft und Sozialpolitik. XXX. — Той сам: Zur Soziologie des Parteiwesens in der modernen Demokratie. Untersuchungen über die oligarchischen Tendenzen des Gruppenlebens. (Leipzig, 1911. Стор. XIX + 400). — Той сам: Einige Randbemerkungen zum Problem der Demokratie. — Eduard Bernstein: Die Demokratie in der Sozialdemokratie. — Той сам: Gewerkschaftsdemokratie.

Осередні держави дадуть відповідь.

На ноту антанту.

Із Софії доносять, що в тамошних міродатних кругах впевняють, що осередні держави не лишать без відповіди нотв антанту до Вільзона. У відповіди тій будуть подані причини, чому вина за дальший пролив крови спадає на антант

Новий намісник Горішної Австрії.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Довідуємо ся, що цїсар іменував президента Буковини, тайного радника д-ра Рудольфа гр. Мерану намісником Горішної Австрії.

Державний секретар Ціммерман у Відни.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) В суботу д. 20. с. м. прибуде тут державний секретар Ціммерман і представить ся цїсареви та зложить візиту гр. Чернінови.

Австро-німецькі наради в справі поживи.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Довідуємо ся, шо президент мінїстрів гр. Клям-Мартініц і мінїстер Гефер нині вечером відїзджають до Берлїна, де відбудеть ся конференція в справі апровізації.

НОВИНКИ.

Львів, 18 сїчня 1917.

— **Подяка ґенерала Рімля.** Одержуємо отсе письмо з прошенєм о поміщенє: З приводу ненаправимої втрати, яку поніс я і мої найблизші після смерти моєї дорогої жінки, одержав я з всїх сторін стільки доказів глибокого спочуваня і сердечної симпатії, що годї менї сейчас подякувати кождому з'окрема. Прошу поки що сею дорогою приняти мою найщирійшу подяку. Особливо сердечне спочуванє виявила менї людність міста Львова; вільно менї без сумніву розуміти се в той спосіб, що мої заходи про добро міста, на жаль, вязані відносинами, стрічають ся з признанєм. Те спочуванє є для мене в моїм великім терпїню відрадою, а заразом заохотою до посьвяти і на будуче слабих моїх сил в цїлости для добра співгорожан, а з'окрема для найбіднїйших і тих, що найбільше потребують помочи. Думаю, що в той спосіб найкрасше буду дїлати в дусї помершої та сповню мій довг вдячности. Ще раз всїм, всїм щира, з глибини серця пливуча подяка. — Франц фон Рімль, ґенерал-майор.

— **Посади в міській управі в Холмі.** В „Neue Freie Presse“ з 14. с. м. поміщений є конкурс управи міста Холма на посаду 1 секретаря громад., 1 книговодця і 1 канцелїста. Платня для обох перших 300 К. місячно, для третого 200 К. Посади до обсадженя від 1. лютого.

— **Попис в висшім музичнім Інституті ім. Лисенка у Львові.** Другий (піврічний) публичний попис елєвів Інститута відбудеть ся в неділю 21. с. м. о год. 11½ перед пол. в малій сали Муз. Тов. ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5, III. пов. В попису беруть участь елєви відділу фортепянового, скрипкового і сольового співу. Добровільні датки на Рідну Школу приймаєть ся з подякою.

— **З буковинськими урядами почтовими** Дорна Кандрени і Пояна Стампі піднято знова рух листовий.

= **Оплата за телєграми до Швайцарії** від 1. сїчня 1917 виносить 13 с. за слово, однак найменше 1 кор. за телєграму. Від сего часу відпадає в оборотї зі Швайцарією так звана сплата „засаднича“.

ОПОВІСТКИ.

| **Український Народний Театр Т ва „Бесїда“ у Львові.** Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В пятницю, дня 19. сїчня, премієра „Жертвою?“, картина на 3. дії Д. Лукіяновича.

В неділю, дня 21 сїчня, „Катерина“, опера на 3 дії М. Аркаса.

Білєти раньше набути можна в „Народній Торговли“. Початок о год. 7. вечером.

| **Отсим подаємо до відома** наших П. Т. вкладників, що з днем 1 сїчня 1917, знижуємо стопу від всїх вкладок ощадностий на 4% з тим, що на дальше як і передтим рентовий податок, помимо державної підвижки, будемо оплачувати з власних фондів. — Руська Каса, реєстроване товариство кредитове з обмеженою порукою в Делятинї тупер в Кенїгсфельдї на Мораві. 63 1—3

| **Міське товариство кредитове** „Народний Дім“ у Львові, вул. Городецька ч. 93, подає до відома Вп. вкладників, що від дня 1. сїчня 1917 почавши, процентовує всї вкладки ощадности по 4% від ста, та що податок рентовий буде й дальше оплачувати з власних фондів.

Святочний вечір в часї наїзду в Галичинї.

Я хотїв сумного року цїлком Різдва не святкувати. Коли так судилось, най вже так і остане. Мене брала досада — завзятє на те все, що тут дїяло ся. Моє пригноблене перейшло в затупінє на все, що дїялось, і що ще могло стати ся. Коли було візьму в руку яку ілюстровану часопись, побачу, яку гарну іділю, образок з житя спокійного, мирного, то зараз відвертаю очи. Менї заздро, що таке на світї може бути і не вірю, щоби такий спокійний куточок на божому світї міг знайти ся під пору, коли цїлий світ запалив ся...

Я не хотїв святкувати...

Та мене перемовили усї і зладили то що до вечері.

В камяници на долинї стояло кватирою вісїм салдатів, що служили ордонансами при ґенеральнім штабі. Побіч них стояло в партері на паркетовім помостї обіч гарних кафлевих печий — більш як 20 коний. Салдати мешкали в кухни — коні в покоях.

Гній викидали вікном на подвірє камяницї — цїла гора аж під ґалерію. Салдати були по свойому добрячі люди. Двох між ними було замітних: Грубий, запасний салдат з костромської губернії, якого звали атєц, і молодий гарний мужчина з чорним вусом, якого звали жандармом. Він все проїзджував високого карого коня, якого салдати звали „австрійцем“. Ся твар на стільки була інтелїгентна, що зразу не хотїла ніяк ступити на паркети. Він розумів, що се в цивілїзованім світї не для коний.

Салдати заходили до нас в кухню за ріжною потребою. Все, що позичили, віддавали з подякою.

На сам Святий вечір сказали менї дїти, що „жандарм“ привіз нам ялинку.

Я вийшов в кухню. Жандарм стоїть без шапки і держить в руцї здоровенну ялинку.

— Паздравляєм з празднїком!

— Спасибі, дай Боже і вам.

Я в колїзії. Треба дати щось за труд, а не знаю, скільки. Вже і ялинки відрік би ся, бо тяжко за кождий сотик. Я виймаю мошонку і шукаю.

— Нєчаво нє стоїт! — говорить жандарм і робить ґест рукою, що нїчого не візьме. — Нє такий то труд. Паєхал на лошадє в лєс і привьоз вам йолку...

— Спасибі вам, та прошу, зайдїть до нас на свята.

Він вклонив ся і пішов, принявши лиш папіроску.

Дїти кинулись прибирати ялинку.

Я ходив з кута в кут. Та ялинка рушила нову рану мого серця. Ріжні спомини тиснулись в голову роєм. Ріжне я нагадав, та такого ще не було.

Як ми вже повечеряли, зайшли в кухню оба наші сусїди. Жандарм прийшов таки в шинелї. Атєц держав в одній руцї палицю, а в другій варені сливки.

— Приходимо до вас, барін, з салдацькою кутьою, та поздоровляємо з празником.

— Спасибі вам, добрі люди, за щире слово, та от ми почастуємо просфорою. Та в мене зовсїм просфори не було, бо нї з-відки її було взяти. В церкві гостювали патлаті пани і я там зовсїм не заходив. Я прямо покраяв кусок булки і помастив медом. Таж се не гріх.

— Спасибі за просфору — каже салдат — ми вже повечеряли, а даже і водки випілї — нєльзя...

Я прошу їх сїдати і даю варенїков, кутї пшеничної з медом, бубників чаю.

А їхня кутя, то властиве густа зупа з рижу, трохи поцукрована. По вечері прошу їх далї. Вони не хочуть йти до покою, звиняють ся, що вони прості мужики, їм нїяково до баріна в салон захадїть. Але опісля пішли і смирненько поставали біля порога. Анї руш далї.

Дїти засвітили ялинку і стали ми всї хором колядувати нашу „предвічну“ коляду: „Бог предвічний“. Я чую, що менї голос дріжить, ось ось заплачу, бо годї слїз здержати. ...Прийшов днесь із небес, щоби взрів люд свій весь і утїшив ся... Утїшив ся? Хиба засмутив ся і то тяжко.

Слава во вишних Богу, а на земли мир!

Мир? кров, пожежа, стони, загибіль... Хиба можна не плакати, коли серце крівавить ся?

А ще нам Українцям. Прийшли „освободителї“ і одним замахом зруйнували цїлий наш тільколїтний доробок, нашу тяжку працю цїлих поколїнь. Прийшли знищити „мазепинство“ до тла...

Як раз нагода тїшитись, радїти... Мої гості стоять біля порога і набожно прислухують ся колядї. Бачу, що вона їм чужа, а може'ї нїраз не розуміють. Відтак зачинаю з гостями розмавляти. Атєц хотїв би щось сказати про їхні відносини, та недоговорює, — завдно оглядає ся на жандарма. Він був рабочим на якійсь там фабрицї. Там були розрухи, народ був невдоволений безпорядками, була...

— Как вам ето сказать?... і оглядаєть ся знов на жандарма.

— Забастовка, кажу.

— Ну вот, калї хатїтє, ви ето харашо панїмаєтє...

Але слова „забастовка“ не вимовив. Розмова не йшла на сю тему. Сказав менї далї, що Росія змобілїзувала десять мілїонів і закінчив бажанєм, щоби вскорі настало памірєніе...

Я бажав їм щасливого повороту до родини і вони відійшли.

І таки був мир. Бо хоч сї мої гості були репрезентантами найтяжшого ворога України, то менї й на думку не прийшло ворожо против них, хочби думкою, відносити ся.

Вони не прийшли сюди по волї. Їх пігнали силою в далечину, вони супроти мене дружно поводили ся.

Андрій Чайковський.

На волинські школи

„Пятикова система“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останнїх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Проф. Мих. Тершаковець 10 К. — Юрцьо Лїщинський 2 К.. Олеся Процюка в Хоцели, Славка Терлецького в Ролеві, Володимира Проця і Стефана Проця обох в Попелях і Елїзу Кузївну в Дрогобичи. — Любка Карановича 10 К.: Нусю Левицьку Блюдники, Стефу Кміцікевич Львів, Гриця Лучаківського, — Ірена Каранович 5 К.: Яся Пацлавського і Маркіяна Терлецького Перемишль, Славку Рудницьку Яворів, Богдана Шеховича Ланьцут, Стефу Савицьку Львів, — Володимир Гимон, ц. і к. полевий шпиталь 11/4, 20 К.: Михайла Баса, Тому Ракобовчука У. С. С., Вістуна Ілярія Бойткова, Стефана Курчабу, див. телєгр. віддїл 43. і Петра Федійчука в Банялюцї.—Василь Боднар, полевий шпиталь 11/4, 5 К.: Івана Арсенича, Михайла Буджика, Ілька Палійчука, Олексу Лящука і Евгена Тисовського. — Іван Квятковський, полевий шпиталь 11/4, 5 К.: Стефана Бульчака D. S. A. 55., , Івана Фокія, Петра Гудиму, вахм. жандарм. Шевчука і Василя Боднара. — Михайло Шеремета Дес. У. С. С. 6 К.: Ілька Стебельського, Петра Клюса, Романа Перетятка, Михайла Островерха і Івана Фуглевича. — Д-р Андрій Строніцький 10 К. Не кличе нїкого. — Константина Біленька з Броници, п. Кранцберг 5 К. — о. Іван Карпевич в Лежайську 10 К. — Анна Крайчик, з Броници п. Кранцберг 5 К. — Іванка і Славцьо Білинські з Мацошина ad Жовква 6 К. — о. Стефан Білинський гімн, катихит в Мацошинї ad Жовква 14 К. — Петро Корольчук Креховичі (Дн.) 5 К. — о. Іван Карпевич, Лежайськ 10 К.: о. Гр. Калимона з Ришкової Волї, о. Стефана Ничая з Равируської, о. Івана Гринишина з Макової, о. Омеляна Мартиновича з Перемишля, п. Олександра Левицького з Відня. — Симівна П., Доброміль 5 К.: Зосю Дуткову в Дрогомишли, Марію Водяну в Старім Яжові, д-ра Стефана Чумака УСС. і д-ра Володимира Воєвідку кіш УСС. . — Гринишин Михайло, Feldp. 295, 10 К (Дн.): о. Ст. Гарабача, пароха в Любачові і Вп. п-ну Марусю Смулківну в Угринові. — Михайло Тершаковець, хорунж. Sir. 17, носилає також 10 К і викликує Вп. проф. акад. гімн. у Львові Михайла Тершаківця. — Хабер Василь, Ракек 10 К.: пп. Марію Фуртакову уч. Тростянець, Мелясю Гевківну абіт. Голдовичі п. Бориничі, Анну Мацевичівну абіт. п. Долина, підпор. Володимира Сольчани-Rohitsch Sauerbrunn, Николу Лесика ук. богослова Львів.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер“ (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Дїла“ і викликаних.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 18. сїчня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група Макензена: Гульчею і Ісакчею в Добруджі острілює російська артилерія.

Фронт архикнязя Иосифа: Між долинами Путни і Шушіти мала виправа мала повний успіх. Полонено 1 офіцира і 230 жовнірів та забрано 1 машиновий кріс. На південь від провалу Ойтош зломили ся сильні російські наступи в огни нашої артилерії і машинових карабінів.

Фронт баварського князя: На Волині скріплена діяльність артилерії.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На височині Красу і в долині Віппах також вчера тривав досить значний артилерійський огонь.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Положенє не змінило ся.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 18. сїчня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наслїдника престола Руппрехта: Після розсадженя терену Англійцями коло Loos наступили короткі боротьби, підчас яких в завзятім рукопашнім бою знова відкинено неприятеля, що був посунув ся наперед. В ночи з 12. на 13. сїчня опорожнено пляново без перешкод з боку неприятеля остаючі ще в нашім посіданю після боїв біля Serre части переднього становища Від того часу день в день огонь тяжкої артилерії був спрямований на опущені порожні рови. Вчера наступив тут сподіваний нами англійський атак піхоти, який приніс атакуючим тяжкі втрати.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя: На богатьох відтинках фронту при прозорім воздусї віджила на ново значно обостороння діяльність артилерії. На північ від Крашина російські війска атакуючі в 10-кратній перевазї вдерли ся до висуненого наперед становища полевої сторожі. Те становище є знов в наших руках. На инших місцяв відперто підїзди і стежі.

Фронт архикнязя Йосифа: Коли на південь від провалу Ойтош наступ, підпринятий значними силами російськими зломив ся в огни нашої артилерії і машинових карабінів, то повело ся нам несподіваним наступом між долинами Шушіти і Путни привести з неприятельських становищ одного офіцира і 230 жовнірів та 1 машиновий карабін.

Група Макензена: В Добруджі від кількох днів російська артилерія острілює Гульчею і Ісакчею. Кільканайцять мешканців, передовсїм жінки і дїти, згинуло.

Маке'донський фронт: Відокремлена мала боєва діяльність.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ВИКАЗ ЖЕРТВ

які зложили в місяцях: вересни, жовтни, падолистї і грудни 1916 р. на потреби Українських Сїчових Стрільців на руки Комісаріяту У. С. С. у Львові, вул. Зіморовича ч. 20. І. поверх, слїдуючі ВП. Добродії:

(Далї.)

На фонд загальний:

о. Льонгін Гвоздик в Пчанах 41·— яко збірку панночок Марії Соболевської і Марії Викшта, Сидір Тимяк поручник 24·—, о. Рудницький 20·—, Целевич 5·—, Гординський 30·—, о. Андрухович 20·—, п. Магдієва 11·—, Ольга Гординська 10·—, Гординський Юлїян 10·—, Олїмпія Левицька Желдець 10·—, Теодозій Бортник в Урмани 100·—, Петро Когут Баранє Перетоки 6·—, Михайло Фарило начальник громади в Старій ропі 60·—, Михайло Грегорович Стара ропа 5·17, Евстахія Любковичівна Стрілиска нові 10·—, Олекса Драган начальник громади в Хотіни збірка 24·—, о. Філярет Ортинський в Топільници збірка 66·—.

IX. A 5—2 (Далї буде.)

На У. С. С.

зложили в Скарбі Боєвої Управи У. С. С. у Відни в коронах і сотиках:

(Дальше.)

о. Стефан Кобзур Царинське —·10, Кость Мацюк учитель збірка в Унятичах 38·32, Повіт. Товариство Кредитове Ст. Самбір 25·—, о. Іван Степанів Вишнівчик 33·25, Альбін Мвський рах. підоф. 55 п. п. збірка 177·40, на се зложили: Антоніна Машталяр 10·—, Степан Похмурський 6·—, Іван Алиськевич 4·—, A. beitersammelkader 55 27·19, Д-р Марєнберґ 10·—, Александер Стецько 1·—, Бручковський Тадей 2·—, Шіфман Юлій 5·—, Москва Мартин 6·—, Крушинський Роман 3·—, Бонека Карло 10·—, Шевчишин Микита 3·—, Стефанович Роман 3·—, Шпунар Іван —·—, Лев Райх 10·—, Іван Коханович 5·—, Д-р І. Мессер 6·—, Осип Фрідлєр 10·—, Осип Шрайнер 5·—, Северина Якенович 4·—, Kader für II. Austauschaktion 21·20, Шпакович Василь 2·—, Сорочан Х. 2·—, І. Шунемі 10·—, Міськів Альбін 10·01, о. Мих. Зубрицький 20·—, о. Бачовський і о. Яворський Жиравка 15·—, о. Стефан Кишик Опака 15·—, Іванна Захарасевич Торгановичі збірка 50·—, Складка в церкві в Ожидові 6·—, Гр. кат. церков в Пісочній 35·—, Олекса Ярема Рогізно 106·—, Ур. пар. Ляшки Завязані 50·—, о. М. Гаврилюк збірка в Стільську 25·—.

IX. 9—? (Далї буде.)

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Микола Винничук шукає своєї жінки Катерини, лїт 22, евакуованої з Кумано пов. Сучава на Буковині. Хто знав би про єї теперішне місце побуту вволять ласкаво подати на адресу: Nikolaus Wenneczuk, in Gross-Ullersdorf Nr. 58. Nord-Mähren. 61 1—?

Клосовський Карло, 55 п. піх. пошукує жінки Стефанії Клосовської з Буркасова пов Підгайці і Прокопа Ковака, вахм. жандарм. в Голгіч та просить о подане вістий про сих на адресу: Д-р В. Бачинський — Львів Супіеського 19. 56 1—3

Оголошеня.

НОВІ ЛЬОСИ Австр. Черв. Хреста за готівку около 33 К на сплати 5 льосів за 19 К в 38 ратах по 5 кор. Перша рата в стемпл. 8 кор. 50 сот., дальше по 5 кор. — Право гри вже 1 лютого. Головна вигр. 500 000 К.
ДІМ БАНКОВИЙ VIII. A 5—?
SCHÜTZ і CHAJES
Львів, пл. Марійська 7.

ЗАПРОШЕНЄ
НА
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
ЧЛЕНІВ
УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА
ДЛЯ ПОПИРАНЯ РЕМЕСЛА І ПРОМИСЛУ
У ЛЬВОВІ

які відбудуть ся дня 2. лютого 1917 р. о год. 10. перед полуднем в сали Т-ва „Зоря" при вул. Вірменській ч. 25., з слідуючим дневним порядком:

1. Справозданє Виділу в дїяльности товариства за р. 1914, 1915 і 1916.
2. Вибір нового Виділу.
3. Справа відбудови краю і участь в тій же наших ремісників і промисловців.
4. Внески і запити. 25 2—2

Львів, дня 2 сїчня 1917.

Василь Нагірний президент. *Михайло Стефанівський* член Виділу.

Відрївний денний (більчковий)
КАЛЕНДАР на рік 1917.
Ціна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.
А. Онпиш, Львів, Кадецька 4. 13 8—20

Дяк іспитований в добрим голосом — потрібний сей час. Услівя корисні. Безженні мають першенство. — Гр. кат. Уряд парохіяльний в Милику п. Мушина.
57 3—3

ВЕЛИКИЙ, ДЕШЕВИЙ І ЦІКАВИЙ
КАЛЄНДАР
ПАМЯТКОВА КНИЖКА
СОЮЗА ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ
на 1917 р.

Обнимає поверх 5·0 сторін друку, містить 103 ілюстрацій і численні статї з области культурного, економічного й політичного житя українського народу по обох сторонах кордону та найкрасші взірці поетичної творчости національних поетів

Календар Союза містить між иншим найдокладнїйший огляд военних подій за два роки і ще докладнїйший огляд українського житя в Росії від початку українського національного відродженя до останніх часів і статї про політичні змаганя українського народу в часї війни.

Призначена в цїлости для національного освідомлени найширших народніх мас, Памяткова книжка Союза поза календарними відомостями ніколи не стратить на вартости, та буде для кождого Українця

ДОБРОЮ ПАМЯТКОЮ З ВОЄННОГО ЧАСУ.

— Ціна календаря 2 К 50 сот., в оправі 3 К 20 сот. — З пересилкою 3 К 50 сот.

Австрійські жовнїри Українці й російські полонені котрі замовлять книжку безпосередно в Союзї у Відни дістають календар по зниженій ціні — ва 2 К, в оправі 2 К 70 сот. З пересилкою 3 К.

Книгарням і трафікам дає ся звичайний книгарський опуст.

Гроші надсилати почтовим переказом на таку адресу:
Wien VIII, Josefstädterstrasse 79, T. 6. Administration Nachrichtenblattes des „Bundes zur Befreiung der Ukraina". 63 1—?

На бажане висилають ся чеки почтової щадниці ч. 107.090.

В Німеччині замовлятн „Памяткову книжку" по такій адресї:
Zentralstelle des Bundes zur Befreiung der Ukraina Berlin W. 66. Leipzigerstrasse 131.

Люстратора спілок прийме
КРАЄВИЙ СОЮЗ
Господарсько-торговельних Спілок у Львові, Зіморовича 20.

Вимагані висші торговельні студії і практика в люстраціях, або в завідуваню торговельною спілкою. — Платня після умови.
VI Д 1—2

1917 Календарі 1917
вже вийшли і розилаємо

Інформаційний для родин. Богато інформацій військових. Права родин покликаних до війска, пашпорта, комітети і т. в. Ціна 30 сот.
Жовнярський. Права У. С. С. і жовнїрів. Жартн, Співанки, Записки і в. Ціна 20 сот.
Шкільний для молодїжи всїх шкіл. Студенцкі записки, інформації і н. Ціна 20 сот.
У всїх календарцях нові тарифи почтові, стемплеві, міри і ваги, гроші і т. в.
Додаток: На кождих 10 шт. додаток 2 шт., на 100 шт. дод 25 шт., на 500 додат. 150 шт. — Висилка за готівку або в марках в гори. На пересилку просить ся залучити відповідну квоту.
Гроші в замовленем висилає ся до: 28 9-?
А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ
1917 Львів, Карлінського ч. 19. 1917

ЦИБУЛЮ КОШАМИ
від 50—60 кґ по цїні К 1·— за 1 кґ висилає на провінцію
КРАЄВИЙ СОЮЗ
Господарсько-торговельних Спілок у Львові, Зіморовича 20.
VI 1 1—?

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.**

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 15. (9240) Львів, субота 20. січня (7. ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчання і заручини 1·80. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошеня за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 19. січня 1917.

Що діють ся тепер на нашій галицькій провінції? Як уложило ся житє українського громадянина — будь він хлібороб, урядник, священик чи адвокат — по наших селах, місточках, містах? Як живуть наші організації господарські, просвітні, політичні? Який стан нашого шкільництва, яка фреквенція шкіл? — Такі питаня, і богато инших подібних, тиснуть ся тепер у свідомість кождого Українця; відповіди на них він глядає передовсім в українській пресі і — відповіди майже не знаходить. А не знаходячи відомостий про житє своїх земляків, піддаєть ся він поневолї гнітучій свідомости осамітненя й одинокости — такій шкідній для береженя національної енергії.

Бо конець кінців до найсильнїйших моторів національної діяльности належить свідомість, що рівночасно з нами, на всіх кінцях нашої країни такі самі як ми люди, члени нашої суспільности, надихані такою самою вірою в національну будучність і ведені такою самою любовю свого народу, з такою самою охотою виконують кождий, кождого дня, на своїм місци свої національні обовязки, — що отже разом з нами працюють кождої хвилї сотки тисяч наших земляків для тої самої великої й дорогої всім нам цїли.

Без вічно живої свідомости такого масового співробітництва удержанє національної дружности на довший час неможливе.

Служать береженю такої свідомости з'їзди, наради, віча. Служать їй передовсім дописи з провінції.

На недостачу останнїх, дописий і дописувателїв, і на шкоду, яка з сього виростає українській національній справі, хочемо отсим звернути увагу українського загалу. За неможливістю масової акції зборами і вічами остаєть ся серед теперішних відносин властиво тільки одна дорога до удержуваня в живих свідомости національного співробітництва — дорога преси. І ся дорога дуже затіснена подвійною цензурою, листовою і газетною, та все таки вона одина і зректи ся її нам не вільно!

А проте виглядає так, наче би ми добровільно навіть сеї дороги хотїли зректи ся. Від місяців українська преса майже позбавлена дописий з провінції, а український громадянин поволи відзвичаюєть ся знати і думати про те, що крім нього національними справами займаєть ся ще богато його земляків та що праця його, дрібна й буденна, сливаєть ся своїми добутками з добутками праці богатьох тисяч — у велику скарбницю національного істнованя і поступу.

Пригадуємо нашим Читачам сю трохи призабуту правду. Звертаємо їх увагу на се занедбане жерело громадянської енергії. І просимо наших Читачів, аби в інтересї національної спільности не жалували того труду, якого вимагає виладженє дописи до свого дневника. Не ходить о річи довгі — переписний листок нераз може принести цїкавійші і цїннїйші звісти ніж навіть многосторонне писанє.

Вістий з провінції український загал потребує і вістий сих просимо наших Читачів і Прихильників.

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -

- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -

- - (Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament) - -

Нїмецька опозиція проти відокремленя Галичини.

Віденський кореспондент „Czas-y" пише про прихильність і неприхильність серед нїмецьких кругів для справи відокремленя Галичини.

В його увагах про прихильників відокремленя Галичини треба спростувати тенденційне представленє змісту меморіяду нїмецьких учених (Іберсбергер, Філіпович, Фрід'юнг і ин.) про перебудову Австрії. Кореспондент краківського дневника, зазначуючи, що той меморіял домагаєть ся відокремленя Галичини, старанно промовчує, як меморіял розуміє те відокремленє. Отже треба ствердити, що меморіял домагаєть ся утвореня з теперішної Галичини д в о х провінцій, польської й української, і відокремленя кождої з них, так, щоб кожда з них займала в державі державно-правне положенє, анальогічне до державно-правного положеня Хорватії в Угорщині.

Про неприхильність серед нїмецьких кругів для справи відокремленя Галичини кореспондент „Czas-y" пише:

„В міру поступів подрібної праці в міністерствах і парляментарних клюбах, особливо в міру того, як висуваєть ся наперед господарська сторона, повстає в нїмецьких кругах опозиція. Нині вже видно, з яких елементів вона складаєть ся. На першім пляні стоять нїмецькі політики з ріжних таборів, яких одначе обнимають у Відни спільною назвою „Alösterreicher". Є се чинні й нечинні високі урядники, члени (головно либеральні) палати панів, словом, круги, які давнїйше називано централістичними. В тих кругах розширенє галицької автономії називаєть ся „розбиваєм держави" („Zertrümmerung des Reiches") і ослаблюваєм Австрії супроти Угорщини. Другу групу творять купці й фабриканти. Вони боять ся, що під охороною широкої автономії Галичина зможе на велику скалю розвинути власний промисл і в часу буде як „Hinterland" втрачена для західно-австрійської торговлї і промислу. В кінци є одиниці, в яких лучать ся обі причини, як прим. бурмистр міста Відня Вайскірхнер, який має бути дуже рішучим противником відокремленя Галичини.

„Information" в довшій статї для перегляду напрямів за і проти відокремленя з очевид-

Із соціольогії політичних партій.

(Далї).

1. Протидемократичні тенденції масової психольогії.

А. Принцип спадкоємства політичної власти. Се кождому історикови добре відоме явище, що кляси, які мали власть у своїх руках, усе пильно дбали, щоб ту власть передати в спадку своїм нащадкам. Спадкоємство політичної власти завсїди було найпевнїйшим способом, як зберігти могучість своєї кляси. В обсягу політики потворюєть ся звичайне в царині економії явище: змаганє старшого поколїня передати все своє майно дїтям та запевнити тягласть добробуту в родині. Що в сім інстинктї треба глядати за початком дїдичної монархії, се річ очевидна. Бажанє зберігти своїй родинї раз здобуте становище серед суспільности таке сильне, що в випадках, коли у членів пануючої кляси не було рідних синів (прим. у високих достойників римської церкви), спонтанічною силою родив ся непотизм, як дальша форма інстинкту самозбереженя пануючої кляси. Осьтак навіть у державах, де правний порядок демократичний, стихійною силою зароджуєть ся аристократія— хочби й без шляхотських титулів і гербів. Старі родини голяндського роду в державі Ню-Йорк, се безперечно аристократична кляса без шляхотських титулів. Що родини трестових мілїярдерів, усяких зелїзничих, нафтових, мясних і и. „королїв" північної Америки — справдїшна аристократія без зверхних аристократичних відзнак, се факт, про який не можна сумнїватись. Инший приклад: У новітній Нїмеччинї в останнїх 40 роках з величезною швидкістю йде вперед процес поглочуваня молодої промислової буржуазії старою родовою аристократією. Нїмецьке міщанство „февдалїзуєть ся". Значить, визволенє „третього стану" з февдальних пут дало в Нїмеччинї сей результат, що ним скріпились давні противники міщанства, шляхта, яку молода буржуазія наділяє свїжою кровю й новими економічними силами. Родинними звязками з аристократією нїмецька буржуазія „здобуває" собі „право" на повагу й власть, яку в суспільности мають аристократичні роди. Принцип (фактивного) спадкоємства прискорює тут вхід молодих сил у старий свїт пануючих кляс.

Б. Індиферентність й політична байдужність більшости громадянства та її потреба проводу. Скількість людий, які справдї цїкавлять ся політичними справами та радо користують ся своїми політичними правами, розмірно дуже невелика. У великої більшости свідомість тїсної взаїмности між добром одиниці та силою держави не дуже то розвинена. Більшість не добачує взаїмного впливу між приватними справами одиниці та справами держави і мало цїкавить ся питанями публичної адміністрації. Вона вдоволена, коли знайдуть ся люди, котрі в заступстві її тими справами й питанями схотять заняти ся. Істнує в нїй потреба проводу, потреба проводирів, яка знова тїсно вяжеть ся з культом героїв, що глибоко вкорінив ся в психіку широких мас. Се суспільно-психічне явище не вступаєть ся, а навпаки— ще виразнїйше зазначуєть ся з процесом ускладнюваня державних функцій і справ. Чим труднїйше серед них зорієнтуватись, тим менше інтересу вони викликають у широких масах. Ті маси раді звалити незрозумілі питаня на вибраних проводирів, а разом із тим фактична (не формально-правна) демократія затрачуєть ся або не розвиваєть ся.

2. Розвиток державної бюрократії, як знаряд самооборони політичної кляси.

„Політичною клясою" називають деякі соціольоги ту суспільну клясу, котра в дану хвилю має державну власть у своїх руках, себто клясу, яка—хоча сама є меншістю — з помічю державного апарату править більшістю суспільности та являєть ся фактичним запереченєм демократичного принципу. Се та кляса, котру маємо на думцї, коли говоримо про державу як особистість, яка живе, чогось хоче, до чогось стремить. Державі в сім розуміню (себто „політичній клясї") потрібна бюрократія, як знаряд береженя власти в своїх руках. Інстинкт самоохорони велить новітній державі звязувати житєві інтереси як найбільшої скількости людий із своїми інтересами. На руку йде державі в тих змаганях теперішний суспільно-економічний порядок, який даючи змогу незасібним людям освічувати ся, не дає їм рівночасно відповідного їх духовим потребам і здібностям економічного занятя—в потрібній скількости. Витворюєть ся т. зв. інтелїгентний пролетаріят, а в тім пролєтаріяті дві кляси: одна зложена з тих, котрим поталанилось приступити до державного жолоба, друга з тих, для котрих при бюрократичнім жолобі вже не стало місця. Перша, се бюрократія, служба держави (значить, протидемократичної „політичної кляси"), своїми житєвими інтересами присилувана заступати й державні інтереси.

(Далї буде.) **В. П.**

ною тенденцією класти натиск на напрями противні відокремленю. Поминаємо те, що вона пише про настрій в польськім таборі і про побоювання Українців; одначе характеристичним вважаємо отсей уступ: „Важні причини так з области внутрішної австрійської політики, як з области політики економічної промовляють проти форсования відокремленя Галичини. Що до внутрішної політики вказуємо на те, що Поляки в Державній Раді й делегаціях зі зрозумінєм і льояльно сповняли свою властиву місію, посередничаючи й вирівнуючи антагонізми. Під економічним оглядом є рішаючим велике значінє Галичини як складниці, в якої Австрія дістає цінні скарби, передовсім нафту, сіль, дерево, не говорячи вже про поміч в апровізації збіжем, худобою, дробом та иншими плодами рільництва, яке можна ще значно піднести. Думка, що від тих запасів може нас колись відділити міжцлова лінія, мусить прикро діткнути альпейські краї, великі міста і передовсім Відень".

Не буде примусової рекрутації в Польщі.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить: Серед приналежних до Польського Королівства робітників, які перебувають тепер в Німеччині розповсюднений погляд, що є намір примусового їх придїленя до польської армії. Такого наміру нема, навпаки треба вказати на те, що польське військо доповняє ся тільки добровольцями. Всякі чутки про примусове придїленє основані отже на видумці або є чутками, подиктованими лихою волею.

Мирове посередництво Еспанії.

ЦІРІХ (Ткб.) Паріський „Excelsior" доносить з Мадриду: В політичних кругах викликає численні коментарі вислів бувшого президента міністрів Дато на бенкеті, який видала в його честь консервативна партія.

Дато сказав: „Недалекий є день, коли наш король вкриє ся великою славою, бо на добро людського роду буде могти бути вістуном мира. Нехай Всевишний поможе королеви в його шляхотних і патріотичних намірах".

„Excelsior" додає: Дато є відомий з дуже обережного способу говореня і тому його слова мають велике значінє.

На кредит не будемо „Дїла" нїкому висилати. Хто до 5-го кождого місяця не відновить передплати або не вирівнає залягаючої передплати, той безумовно і безвиїмково „Дїла" від того дня не буде одержувати. Наших Вп. Передплатників просимо зрозуміти, що в часах, коли за всї матеріяли мусить видавництво платити дорого і готівкою, — воно не в силї давати кредит навіть своїм найпевнїйшим передплатникам.

Норвегія перед важними подіями.

КРІСТІЯНІЯ (Ткб.) На вчерашнім бенкеті з приводу отвореня державної Ради виголосив король промову, в якій сказав між иншим:

Можна сказати без пересади, що ждуть нас ще найповажнїйші хвилї. Хоч відвічальні мужі щиро заходять ся коло строгого збереженя невтральности, здаєть ся, що домаганя, ставлені під адресою невтральних, стають що раз прикрійші, що утруднює положенє. Однак бажаю дати вислів сподїваню, що поведе ся і на будуче вдержати країну здалека від жорстокостий війни.

БІБЛІОТЕКА Наукового Товариства ім. Шевченка

Зміни на російських начальних становищах.

ПЕТРОГРАД (Ткб.) Бувший помічник міністра війни і шеф генерального штабу генерал Беляєв іменований міністром війни в місце генерала Шуваєва. Уступленє товариша міністра внутрішних справ кн. Волконського затверджено.

Пруський сойм.

БЕРЛЇН (Ткб). В соймі почало ся перше читанє буджету.

Пос. Гайдебрандт (конс.), говорячи про відкинене мирового предложеня, сказав, що до побіди треба внутрішної єдности, тому партія не хоче порушувати справ внутрішної політики. Щоби побідити й осягнути мир, треба ужити всїх способів боротьби. Управа армії і цісар рішать, коли треба буде безоглядно ужити підводних човнів. Коли противники Німеччини домагають ся відшкодованя, то й Німеччина буде домагати ся привернення цілого економічного стану в такім виді, як він був перед війною, яку Німеччині легкодушно накинено. Коли звернемо увагу на знищенє, то побачимо, що ціле житє нашого народу було би захитане на десятилїтя, коли б ми мали заплатитии все те, чого від нас вимагають. Ми будемо домагати ся гарантій не тільки для теперішности, але і для будучности.

Пос. Герольд (центр.) зазначує конечність реформи пруського виборчого права. Висловляє теж надію, що нїмецький нарід витреває аж до осягненя побіди.

Пос. Курдорф (вільноконст.) сказав про польську справу: Хотїв би я подати цїд розвагу, чи при повнім оберіганю нїмецьких інтересів не було би можливо знести закон про вивласненє. Мої політичні однодумці не малиби нїяких сумнївів згодити ся на се. Було би також справедливо й доцільно злагіднити закон про поселенє. Не можна постійно заборонити Полякам поселяти ся на польській землї. Все те без сумнїву нам богато більше пошкодило-би, нїж помогло. Найважнїйше в сій справі, чи не вдало ся би дійти з католицькою церквою до порозуміня в справі навчаня релїгії. Коли се станеть ся, тодї польське духовенство, про яке треба сказати, що підчас війни поводило ся спокійно і льояльно, відсунуло ся би від велико-польської пропаганди. Ми також не замикаємо очий на небезпеку, яка може повстати наслїдком заложеня нової польської держави, одначе думаємо, що пробу можна зробити та що вона доведе до корисного успіху.

Мінїстеріяльний віцепрезидент Брайтенбах сказав, що по відкиненю мирової пропозиції остала Нїмцям боротьба до краю. Поважні часи спричиняють, що виринає що раз дискусія що-до способів, яких треба ужити в теперішнім положеню. Бесїдник не хоче забирати в сій справі голосу. Нема мови про те, щоб будова держави потребувала основної зміни. Держава є така сильна, що такої зміни не потребув. Положенє вимагає напруженя всїх сил осягненя побіди.

Пос. Фрідберг (нац. лїб.) каже, що від невтральних держав треба домагати ся, щоб вони не зголошували своїх інтересів до Нїмеччини тодї, коли Нїмеччина мусить вести боротьбу за істнованє. Такі інтереси не можуть нас спинити від осягненя побіди.

Дальша дебата нинї.

Сазонов амбасадором в Льондонї?

ЛЬОНДОН (Райтер). Зачувати, що Сазонова іменовано амбасадором в Льондонї.

Коментар до ноти антанту.

ЛЬОНДОН (Ткб.) Державний секретар в уряді заграничних справ Бальфур переслав англїйському амбасадорови у Вашингтонї депешу, яку той доручив президентови Сполучених Держав. Бальфур, пересилаючи в тій телеграмі англїйський текст ноти союзників, долучив уваги, поручаючи подати їх до відома американському правительству. В тих увагах виводить Бальфур, що англїйське правительство також бажає швидкого і тривкого мира, однак він думає, що тривкість мира залежна є від його рода. Бальфур зображує обставини, які довели до нинїшної війни, а саме, що істнувала велика держава з жадобою володїня, що вона істнувала серед народів лихо приготовлених до оборони і слабих, бо анї границї рїжних держав, анї їх внутрішний лад, не відповідали стремлїням їх поодиноких рас. Послїдне зло без сумнїву вменшено-би у великій мірі, коли-би союзники вспіли перевести зазначені в своїй ноті зміни карти Европи. Через десятки лїт уважало ся вдержанє турецької держави найважнїйшим услівєм вдержаня мира в Европі. Нинї обставини змінили ся. В руках Нїмеччини Туреччина, як здаєть ся, перестала бути заборолом мира та є орудєм до осягненя добичі. Справа мира і національні стремлїня вимагають, щоби покласти край турецькому володїню над иншими расами. Прогнанє Туреччини з Европи пособило би в рівній мірі дїлови мира, як віданє Ельзасу і Льотарингії Франції а Італії італійської ірредентн, та всякі в ноті союзників наведені зміни границь. Подібні територіяльні реституції можуть без сумнїву зменшити нагоду до вибуху війни, коли цїлю Нїмеччини знова не буде володїнє над світом. Як що по війні Европа не буде мати більшої запоруки, як перед війною, тодї надії на будучність світа, які вона леліє, будуть богато дальші від здїйсненя, як коли небудь передтим. Міжнародні договори і права не можуть дати достаточної гарантії, чого доказом варварське поведенє Нїмеччини супроти Бельгії. Бельгія є не тільки жертвою але і приміром. Коли істнуючі договори є тільки кусником паперу, то що нам поможуть нові договори? Тому англїйське правительство, хоч однаково з президентом бажає мира, не думає щоби мир міг бути тривкий, коли він не буде оснований на успішнім вислїдї справи союзників, бо тривкий мир може лише тодї прийти, коли здїйснять ся отсї три услівя: 1) щоби міжнародні причини непевности були по змозї усунені, 2) коли бажанє атаку і безоглядні методи осередних держав будуть здискредитовані у їх народів, 3) щоби крім всяких умов, яких цїлю буде запобігти неприятельським виступам, або їх обмежити, була установлена якась форма міжнародної покути, яка би могла здержати найсміливійшу сторону від атаку. Ті услівя можуть бути трудні до сповненя, та думаємо, що вони згоджують ся з ідеалом президента. Англія понесла жертви майна і крови, яких немає в історії і є готова поносити їх дальше. Вона взяла на себе тягарі не тільки на те, щоби виповнити обовязки, пливучі з договорів, але й тому, що є сильно переконана, що від успіху союзників залежать ви[illegible]ди на ми-

СВІЖІ ЦВІТИ
любні букети, міртові вінці, в'язанки цв.-тові, надгробні вінці з лентами й написами гарної роботи дістанете в українській фірмі Замовлення на провінцію того самого дня висилаю. 394 23—24
Львів, ул. Льва Сапіги ч. 45.
у Петра Боднара.

рову цивілізацію і на ті міжнародні реформи, які, як того сміють сподівати ся найліпші мислителі нового і старого світа, наступлять, коли мине ся теперішне нещасте.

Українське село і наші найблизші задачі.

Нам пишуть:

Голос розпуки доходить з українського села. Де ще недавно текла струями тепла кров людська, серед румовищ і згарищ українських сіл, і там, де ще лютує европейська війна, на безмежних просторах української землі лежить облогом ріля народної культури. Де колись гомоніли веселі пісні, де снились мрії про красшу будучність, там нині царить сум і зневіра. Сини українського народу сповняють довг державам, які їх зовуть під оружє, цвіт народу погиб геройською смертю, тисячі українських жовнірів їдять хліб неволі, тисячі покаліченых лежать по шпиталях, далеко від рідного села.

чим близше до боєвої лінії, вказують свіжі могили на недавні ще бої. Се картина сьогочасного українського села.

Війна, яка вже трийцять місяців ведеть ся як-раз в українських областях, принесла нам чимало розчарований. Довелось нам випити неодну гірку чашу, зазнати неодну кривду, але і многому навчитись. Розкрила нам війна наглядно наші недостачі, яких ми бачити не хотїли, усї наші рани, яких ми лїчити залишили.

Як довго тривати-ме війна, нїхто предвидїти не може. Відмовна відповідь антанту на мирові предложеня центральних держав, непримиримі голоси преси в противнім таборі, пересадні жаданя поодиноких державних мужів, яким поручена судьба мілїонів, та усї політичні і національні питаня, силою оружя доси не лиш не розвязані, але ще більше скомпліковані, велять здогадувати ся, що війна не скоро закінчить ся.

Надії, які покладав український нарід на вислїд війни, не здїйснили ся, але й війна ще не закінчила ся. Передчасна може є зневіра всїх тих, котрі при оцїнцї епохальних подій, що їх тепер переживаємо, переочують складні, з війною тїсно звязані обставини, ті численні несподіванки, неминучі в політичнім житю воюючих зі собою держав.

Важні переміни, які перебула австрійсько-угорська держава, не могли не відбити ся на українськім народї. Коли ще 5. падолиста м. р. здавати ся могло, що пропали всї ті політичні права, які український нарід виборов собі у політичній боротьбі зі своїм відвічним суперником, то нині по упливі ледви двох місяців наступило неначе успокоєне: на чолї держави стоїть молодий цїсар, який, живучи в мирних часах серед Українців, пізнав їх потреби, бачив їх важку працю і їх злидні, який в горячих боях був свідком всїх тих великих жертв, які принїс український нарід вітчині. До слів признаня найвисшого полководця, котрий власноручно декорував Українських Січових Стрільців, прилучив ся недавно голова правительства, граф Клям Мартініц.

Який і не був-би вислїд отсеї війни, нам нї на хвилю не слїд забувати про ті високі задачі, котрі припадуть нам по війнї, про ті важні обовязки, яких ще серед теперішних відносин не сміє нїхто занедбувати, кому справдї лежить добро свого народу на серцю, памятаючи про се, що числити можемо тільки на власні сили.

Наріканя, розпука і обвинувачуваня не мають нинї місця. Наші сусїди вказують нам на спосіб, який веде до цїли: зорганізованє національної працї, сконсолїдованє всїх сил хоч як скромненької нашої інтелїгенції, яка з дуже малими виїмками в отсім критичнім часї сидить з заложеними руками.

Без сумнїву війна витворила важкі трудности для народної працї. Покликані довірєм народних мас заступники не мають змоги зислухати своїх виборців, заступати їх інтереси в парляментї, а мимо того найдеть ся і серед теперішних відносин нагода чи то в столици держави, чи в краю станути в оборонї народу. На жаль, бачимо у нас розмірно лиш немногих робітників, щиро відданих працї для народної справи.

Зближаєть ся час скликаня парляменту, в якім українським заступникам доведеть ся з'ясувати жаданя українського народу, виступити в оборонї покривджених. Передовсїм справа заповідженого вилученя Галичини вимагає основних студій, чимало фахового знаня і політичної зручности, навязуваня відносин з поодинокими політичними партіями, широкої агітації в нїмецькій пресї. Нїмецькі і славянські політичні партії готують старанно матеріяли, гуртують ся в одну спільну організацію, всї агітують в своїй справі...

В шпиталях, де перебувають сотки ранених Українців, працюють польські сестри милосердя над національним освідомлюванєм наших людий; українські панї — знов таки за дуже малими виїмками — не можуть знайти вільного часу... В бараках, по містах і по селах, всюди найдеть ся нагода до працї для тих, що люблять свій нарід, що хочуть працювати. А вже село не може і не сміє оставати бев опіки провідників! Ось ту широке поле до працї для наших духовних отців і учителів. Відбудова спустошених осель повинна йти поруч з відбудовою знищеного громадського житя. І ту потрібна одноцїльна праця. Передовсїм слїдувало би подбати про нашу обездолену сїльську молодіж, позбавлену батьківської опіки. Я певний, що редакція „Дїла" радо містити-ме на сторінках своєї часописи голоси з українського села, які вказували-би шляхи, що ведуть до відродженя матеріяльного і морального житя многострадального народу і до уздоровленя наших політичних відносин.

Володимир Калинович.

НОВИНКИ.

Львів, 19 сїчня 1917.

— **Йорданське свято** відбуло ся нинї у Львові при великій участи духовенства, представників військових і цивільних властий і мас народу. Наскрізь зимова обстанова (від нинїшного ранка маємо у Львові снїг, мороз і вітер) давала традиційне тло сьому популярному обходови.

— **Державна поміч для галицької великоземельної власности.** Минулого понедїлка відбули ся у Львові збори тих властителїв дібр, яких маєтки остають під російською інвазією. Зібраних повідомив бар. Мойса, що завдяки заходам польських послів повело ся ратунковому комітетови східно-галицьких дїдичів, виєднати для тих властителїв більших земельних власностий, яких недвижиме майно остало ся по тім боцї боєвої лінії, кредит на одноразові позички до висоти 10.000 К. Позички ті, призначені на удержанє родин згаданих дїдичів, будуть виплачувані на довжний скрипт, яким довжник обовяже ся платити 3% відсотки і сплачувати довжну суму в 20 піврічних ратах з долини, з яких перша буде платна з кінцем другого року після заключеня мира. Після освобожденя недвижимости з неприятельської інвазії буде довг інтабульований. В цїли приспішеня виплати винагороди за воєнні чинитьби, довершені східно-галицькими дїдичами, в круглій квоті 800 мілїонів, утворено в Централї для відбудови банкову секцію, яка буде давати зачети на винагороду за воєнні чинитьби, ще заки буде переведений доказ їх виконаня, коли тільки те виконанє буде правдоподібне.

— **До відома п. Віцепрезидента кр. шкільної Ради.** Із шкільних кругів звертають нам увагу, що український буквар для народних шкіл з рахунками і нїмецькі вправи для III кляси зовсім вичерпані і управи деяких шкіл знайшли ся в дуже неприємнім положеню, бо не можуть дати дїтям тих необхідних книжок. Недостача тих підручників відчувала ся вже здавна, знали про се відповідні чинники, але справа дотепер непорішена. Апелюємо до п. віцепрезидента Цоля, який у своїй інавгураційній промові зазначив, що не буде толєрувати бюрократизму в шкільній Радї, щоби зарадив сїй пекучій справі.

— **Український краєвий комітет помочи для виселенців** повідомляє, що засїданє членів покріпляючої стації буде дня 22. с. м. (в понедїлок) с. р. о год. 5. по пол. в сали Ставроп. Інститута. З огляду на вагу справи просить ся о численну участь. Засїданє членів тіснїйшого комітету буде 26. с. м. (пятниця) о год. 6. по пол. в тій самій сали.

— **Іменованя в середних школах.** Міністер просвіти надав заступникови учителя Володимирови Тиховському посаду учителя в мужеській учительській семинарії у Львові та іменував заступника учителя д-ра Омеляна Царевича провізоричним учителем головним з застереженєм пізнїйшого визначеня йому службового місця.

— **Загальні збори Шкільного Кружка ім. Тараса Шевченка** на стрийській дїльниці у Львові будуть в суботу дня 20 сїчня о год. 6-ій вечером в школї УПТ. вул. Мохнацького ч. 12/I.

— **„До народного учительства".** Нас просять помістити отсе спростованє: В „Дїлї" з дня 12. с. м. подано через помилку п. Жуковецьку як авторку відозви: „До народного Учительства!" — тимчасом відозву сю редагував сам комітет учительський.

— **На річ Т-ва „Академічна Поміч" у Львові** зложили через Зем. Гіпот. Банк в коронах: о. Ф. Пелех з Товщева 25, Олена Кованевич з Страшевич 20, д-р Андрій Чайковський, Самбір 10, Василь Клим, хорунжий УСС. 10, о. Іван Палїїв в Перевізци п. Войнилів 10, о. Евген Шухевич в Підберезцях п. Винники 25, о. Антін Стельмах з парохіянами в Радехові 21, о. Лукіян Січинський, Мшана к. Бартатова 5, о. Іван Боднар, Дмитрів п. Холоїв 20, Микола Сіяк, Львів 10, о. Василь Курилас в Германові 1, М. Поповичь, Павлів, п. Холоїв 3. Разом 170 корон. За отсї то жертви складає жертволюбивим Добродіям щиру подяку Видїл.

ОПОВІСТКИ.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда" у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю, дня 21 сїчня місто заповідженої „Катерини" „Романтичні", комедія в 3 дії Е. Ростанда в перекладї Ф. Коковського.

Білєти раньше набути можна в „Народній Торговли". Початок о год. 7. вечером. 1—2

Отсим подаємо до відома наших П. Т. вкладників, що з днем 1 сїчня 1917. знижуємо стопу від всїх вкладок ощадностий на 4% з тим, що на дальше як і передтим рентовий податок, помимо державної підвижки, будемо оплачувати з власних фондів. — Руська Каса, реєстроване товариство кредитове з обмеженою порукою в Делятинї тупер в Кенїгсфельдї на Мораві. 63 2—3

Стрілецькі старшини.

Щоби запобігти на будуче непорозуміням що до титулів старшини УСС., просимо подати до загального відома отсе:

Степені старшини йдуть з долини в гору і так:

Підофіцири:
старший стрілець — Leg. Gefreiter
вістун — Leg Korporal
десятник — Leg. Zugsführer
старший десятник — Leg Feldwebel.

Старший десятник, що має право стати офіцером, називає ся „підхорунжим" (Leg. Offiziersaspirant).

Офіцири:
I. хорунжий — Leg. Fähnrich
II. четар — Leg. Leutnant
III. поручник (2 зьвіздки) — Leg. Oberleutnant
IV. сотник (3 зьвіздки) — Leg. Hauptmann
V. отаман — Leg. Major
VI. підполковник — Leg. Obersileutnant
VII. полковник — Leg. Oberst.

Титулів сих уживаєть ся без згляду на рід службового приділеня дотичної старшини.

Український однострій, якого основою є шапка „мазепинка", відріжняє з першого погляду УСС. від прочого війска, а всяка повздержливість в тім згляді є індивідуальною інтерпретацією.

Вид УСС.

На волинські школи

„Паткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останнїх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Ганкевич Ірена, Гмінд 3 корон (Днїстер): Романну Демків, Олену Вергановську, Луцію Пацлавську ур. Зем. Банку, ст. прав Ореста Спіроцького, уряд. Вид. кр. д-ра Т. Воєвідку. — о. Ів. Мудрий, парох в Бонарівці 5 К (Дн.).: о. Юрія Жука пароха в Вербиці, о. Ник. Бурмича в Папортнім, о. Ілярiона Паньківського б. ректора у Львові, о. Олексу Гоцького пароха в Двірцях, о. Александра Трешневського пар. в Ялинї. — Орися Ольшанська і Семен Шкреметко Хирів 10 К. — Гинилевич Володимир, Тисова 20 К (Дн.).: о. Омеляна Гомзу пароха в Багноватім, о. Волод. Ільницького пароха в Горохівцях, о. Василя Адріяновича пар. в Сушици, о. Дм. Михайлова пар. в Ванівцях і о. Сильвестра Коритка. — Знова Юлія Гинилевич 10 К.: Вікторію Титареву, Марію Ясеницьку, Юлію Адріяновичеву, Леонтину Солтикевичеву і Ольгу Кулен-

ську. — Українська гімназія в Перемишли (VI. б.) 30 К (Дн.): VI а. і VI. в. укр. гімназ. в Перемишли, VI. кл. в Яворові, VI кл. у Львові і VI. кл. СС. Василіянок у Львові. — Турянська Вікторія 5 К.: Марію Горчицьку, Павліну Зельонкову, о. С. Мацюрака, Параню Дмитрів і Стефана Гову. — о. Василь Дуда 106 кор. 86 сот. збірка в церкві в часі Різдва Христового від парохіян Ольхівки і Решнятого. — о. Василь Дуда з Ольхівки 10 К (Дн.).: о. Михайла Левицького пароха з Княжівського, п. Володимира Гелу упр. школи з Балич подорожних, о. Івана Ореста Проскурницького з Каменя, о. Івана Чикету з Ціневи і о. Мирослава Проскурницького з Лецівки. — о. Григорій Гірняк, парох у Винниках 20 К.: о. Филипа Пелеха, декана в Толщеві. о. Володимира Яновича, пароха в Луці, о. Івана Рудовича, професора у Львові, о. Йосифа Дякова пароха в Городиславичах, п. Олександра Пісецького, надревідента почти у Львові. — Зі збірки в церкві у Винниках 20 К. — Теодор Мрочко УСС. 20 К.: Михайла Лазорка начальника Нар. Торговлі, Володимиру Кошалкевичівну, Івана Гринчишина вістуна УСС., Олю Морозівну і Дмитра Ласійчука десятника УСС. — Теофіль Рибачевський поручник тепер в неволи в Чистоли Губер. Казанська прислав телеграфічно 20 К (Дн.): о. Володимира Попля в Малнові, о. Івана Шеховича в Цьвіржи, о. Романа Куцїля в Мостисках, о. Івана Яремка в Буховичах, п. Альойза Лісковацького в Боровій Горі.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Діла" і викликаних.

Домагайте ся „Діла" в усіх публичних льокалях!

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 19. сїчня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Неприятель спрямував вчера пополудни нагальні наступи проти наших становищ між долинами Шушіти і Касіну, які зовсім розбили в нашім огни. На Волині боєва діяльність знов зменшила ся.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

В північнім відтинку фронту Красу наші війска привели з успішних виправ до передних неприятельських становищ 4 офіцирів і 120 жовнїрів, як женців, і 1 машиновий карабін.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не було нїчого важного,

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 19. сїчня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Наші стежі виконали в кількох м'сцях з успіхом підприняття.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт Баварського князя: Ожившена в послїдних днях боєва діяльність знова ослабла.

Фронт архикнязя Йосифа: На північ від долини Шуміти і в околици Марашті не повели ся наступи неприятеля, виконані проти наших становищ на горах, причім неприятель поніс тяжкі втрати.

Група Макензена: Положенє незмінене.

Македонський фронт: Наступ англїйської компанії в напрямі Серрес легко відперто.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ВИКАЗ ЖЕРТВ

які вложили в місяцях: вересни, жовтни, падолистї і грудни 1916 р. на потреби Українських Січових Стрільців на руки Комісаріяту У. С. С. у Львові, вул. Зїморовича ч. 20. І. поверх, слїдуючі ВП. Добродії:

(Далї.)

На Захист для недужих У. С. С. у Львові:

О. Ромуальд Фіцалович Тучапи збірка в Бережници королївській 15·40, через Руську Щадницю в Перемишли надіслали: Микола Ткач збірка в громадї Сливниця 31·—, Олекса Засднний збірка в громадї Сїлець 27·—, Петро Чекан збірка між робітниками в Перемишли 15·—, о. Михайло Левицький Князівське 50·—.

На різдвяні дарунки для У. С. С.:

Григорій Тимошик Старе село 100·—, Василь Горячий збірка Українців ополченців 17·90, о. А. Базюк в Сараєві 15·—, Д-р Стефан Шухевич збірка 4-ої компанії 51 п. п. загального ополченя 50·—, о. Ромуальд Фіцалович Тучапи збірка 25·—, Кирило Фацієвич в Стрілисках 10·—, о. Михайло Щуровський Нинів долїшний 10·—.

Дальший виказ слїдує.

IX. A 6—? **Комісаріят У. С. С. у Львові**

На У. С. С.

зложили в Скарбі Боєвої Управи У. С. С. у Відни в коронах і сотиках:

(Дальше.)

Б. Марек шт. фель. 55 п. п. збірка, на се зложили: Іван Шпунар 2·—, Антін Дощак 2·—, Василь Лаплатинський 2·—, Стецько Теодор 4·—, Кісїль Антон 2·—, Е. Готліб 2·—, А. Неубаум 2·—, Шлїхтер Салямон 2·—, Бенямін Локер 2·—, Чомак Тома —·50, Глянц Яків 2·—, Шума Ізак 2·—, Вайсман Юлїян 2·—, Космина 1·—, Сїредчук Василь 1·—, Шивага Павло 1·—, Горовіц Ізаак 1·—, Осип Ляконїський 1·—, Гїщинський Ізидор 1·—, Станислав Яркі 1·—, Мазурик Іван 1·—, Подкович Іван 1·—, Зигальський Николай 1·—, Віятик Іван 1·—, Шира Станислав 1·—, Копар Лев 1·—, Гупа Станислав 1·—.

IX. 10—? (Далї буде.)

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Клосовський Карло, 55 п. пх. пошукує жінки Стефанії Клосовської з Буркасова пов Підгайці і Прокопа Козака, вахм. жандарм. з Голгіч та просить о подане вістий про сих на адресу: Д-р В. Бачинський — Львів Сунїнського 19, 56 2—3

Оголошення.

ОСЕЛЇ — для інвалїдів У. С. С. — організує краєве Товариство **Маківка** стоваришенє зареєстроване з трикратною порукою. — Хто уважає своїм обовязком причинити ся до облекшеня незавидної долї наших героїв-немічників, — сей вступить - в члени - Товариства **МАКІВКА** і вложить безпроволочно на удїл десять корон і на вписове одну корону. — Приймаємо також дрібні одноразові жертви. — Гроші належать посилати на адресу: **Товариство МАКІВКА в Новім Санчи** 33 9—10

Купуйте і замовляйте!

Календарець „РУСАЛКА"

„ Ціна: штука 30 сот. (почт. 35 сот.) „

10	штук з почт. оплатою К	3·00
25	„ „ „ „	7·20
50	„ „ „ „	13·50
100	„ „ „ „	25·00

Від 25—100 шт. поручено (рекомендовано).

Вже продає ся відрівний календар на р. 1917. Ціна 1·20 К., з пересилкою 1·50 К.

20—25 Замовленя приймає: 740

А. ОКПИШ, Львів, Кадецка ч. 4.

Календарець на 1917 р. „РУСАЛКА" Ціна почт. за пересил.

„НИВА" — церковний місячник.

Виходить на ново від 1916 р. Кожде число в обемі 4 до 5 аркушів ріжнородного і інтересного змісту. В кождім випуску

ПРАКТИЧНІ ПРОПОВІДИ

на слїдуючі неділї.

Річно коштує 10 кор. — Оказове число висилає ся за надісланєм 60 сот. в марках почтових.

Адресувати: **„НИВА" — Львів, — вул Якова Стшемє ч. 15.** 686 8—?

Земельний Банк гіпотечний

Спілка акційна у Львові

Підвалє ч. 7.

— Конто почтової щадниці ч. 118.954. — Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Складайте осадности взагалї вайві гроші на процент, щоби конда корока могла служити народньому господарству, та вам приносити зиск, а не маркувала ся.

Акційний капітал	К 1,300.000
Резерви Банку	К 200.000

Приймає вкладки на біжучий рахунок від К 10·— на 4 проц.

Удїлає гіпотечні і векслеві позички.

Виплачує купони від заставних листів.

Вимінює по користнім курсі російські рублї і нїмецькі марки.

Певність льокації запоручують: акційний капітал Банку і резерви.

На жаданє висилає посвідки зложеня (чеки) Почтової Щаднициї. 728 9—?

Відрівний денний (бльочковий)

КАЛЕНДАР на рік 1917.

Ціна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.

А. Окпиш, Львів, Кадецька 4. 13 9—20

Приймаєть ся передплата на

„Вістник Союза Визволеня України".

Виходить що тижня в неділю, в розмірі 16 сторін великого формату, з ілюстраціями рік видання IV.

Річна передплата виносить 15 кор. (15 марок, 6 рублїв, 3 доляри), піврічна 8 кор (8 марок, 3 рублї), квартальна 4 кор 50 сот. (4 мар 50 фен., 1 руб 75 коп.).

Ціна поодиноких чисел 40 сот (40 фен., 15 коп.).

Вістник Союза Визволеня України є часописєюбезпартійною і стоїть на становищи самостійницькім, всеукраїнськім.

Крім статей на теми біжучого політичного житя і богатої хроніки з житя Росії, російської України і взагалї областий російської України, Вістник богато місця удїляв творам красного письменства, справам Українських Січових Стрільців і проч.

В Вістнику містять ся правильно огляди голосів чужої преси та реферують ся книжкові видання про українську справу а також постійні огляди военних і політичних подій.

Адреса редакції і адміністрації часописи: **Wien VIII. Josefstädterstr. 79. Tür 6.**

Конто почтової щадниці 107090. 1—4

Цїлий світ перейдеш

як умієш по нїмецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта" п. з.

Підручник до науки нїмецької мови зладив **Ю. РУДНИЦЬКИЙ,**

можна легко учити ся говорити по нїмецьки.

Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 55 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта" Львів, ринок ч. 10.

V. Б 1—?

ЦИБУЛЮ КОШАМИ

від 50—60 кг по цїні К 1·— за 1 кг висилає на провінцію

КРАЄВИЙ СОЮЗ Господарсько-торговельних Спілок у Львові, Зїморовича 20.

VI 1 2—?

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.**

З друкарнї „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 16. (9241) Львів, неділя 21. січня (8 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів"

Число телефону 261

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:

місячно . . . 3·70 К.
квартьрічно . 8·— „
піврічно . . . 16·— „
цілорічно . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . 2·40 К.
квартьрічно . 7·— „
півречно . . . 14·— „
цілорічно . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлена про вінчання і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: **Видавнича Спілка „Діло".** Начальний редактор: **Д-р Василь Панейко.**

Львів, 20. січня 917.

Іменем польського парляментарного представництва в пруськім соймі і з поручення його виголосивв учора посол Корфанти заяву про становище пруських Поляків до правительства, вміст якої мусів викликати сильне враженє нетільки на безпосередних слухачах, а й на сторонніх читачах.

Певедовсім була промова ся дуже сильним остереженем на адресу тих німецьких політиків, котрі — як професори Шмолер і Зерінг — пустили ся вдисти неглибокою водою політичних мріянь про те, що Поляки буцім то схотять, а якби схотіли, то зможуть — у відплату Німцям за всякі німецькі „добродійства" в роді польської державности в Королівстві і уможливленя Полякам експанзії на Схід, на українські, білоруські й литовські землі, — зректи ся своїх національних і державно-правних претенсій до польської землі й людности в пруській державі та що в „вдячности" згодять ся бути Прусаками і Німцями, лишивши собі польську мову що-найбільше до хатнього уживаня. З „вдячности" народів дуже гризко кпив собі був пок. кн. Бісмарк, а коли нині в німецьких головах проте таки будують ся великі політичні концепції будучности на фундаменті таких порожних мрій, то се тільки знак, що німецький змисл політичний від часу Бісмарка до нині не розвинув ся як слід, а в дечім хиба відпав нидіню. Промова п. Корфантого повинна мати значінє цебрика зимної води, вилитого на мрійні професорські голови. Ствердила вона зайвий раз, що чим сильнійшою ногою стануть Поляки (як зрештою кождий инший нарід у подібних відносинах), на Сході, тим самопевнійше і сильнійше вони виступати-муть і на Заході, тай що скріпленє Поляків експанзівю на Схід було-би рівнозначне зі скріпленем їх національно-політичних виступів на Заході супроти зусиль на — політичне бодай — опрусінє чи онімченє познанських і шлеських Поляків.

Крім сих—наводить вміст промови п. Корфантого на нас українських горожан Галичини ще й инші міркованя. Промова представника польського клюбу в пруськім соймі була осудом усього того, що супроти польської народности робила пруська державність перед війною і що робить тепер, в часі війни. Осуд сей випав дуже пристрастно. Відповідаючи на нього, пруський міністер Лебель покликав ся на всі ті культурні й економічні добра, які принесло Полякам пруське правліннє і які поставили польські землі Прусії з погляду просвітности, заможности і горожанської солідности населеня на щебли найвисшім в-поміж польських земель инших заборів. Мимо сих безперечних добродійств пруської культурної, економічної і законодатної управи — такі заяви, як п. Корфантого! Та ми — нарід, котрий також живе під чужим правлінєм, — ні трохи не дивуємось почуваням пруських Поляків супроти пруської державности.

Німеччина не буде робити дальше мировых кроків.

Як доносить льондонська „Morning Post" з Вашінґтону, німецький державний секретар Ціммерман в розмові зі співробітником „Associated Press" сказав, що відповідь антанту унеможливила Німеччині всякі дальші кроки в цілі осягненя мира.

Пруські Поляки в непримиримій опозиції.

З буджетової дебати в пруськім соймі.

БЕРЛІН (Ткб). В палаті послів пруського сойму вела ся далї дебата при першім чиганю буджету на рік 1917.

Пос. Корфанти виголосив в імени Поляків отсю промову:

Зі зрозумілих причин не хочу тут нині порушувати справи утвореня польської держави. Хочу тільки зазначити, що такий нарід, як польський, що цілі віки був охоронним валом християнства і культури Заходу проти азійського варварства, покарано в Прусії рядом законодатних заряджень доскульного характеру. В сій світовій війні польський нарід заняв гідне становище. Коли дізнав тепер розчарованя, то закидаєть ся йому недостаю вдячности. Поляків старають ся трактувати як якихсь Альбанців. Прошу поставити ся в положенє Поляків. Коли жорстокости світової війни впали на народи Европи, мусів бороти ся брат проти брата, приятель проти приятеля. Наша вітчина стала терен сеї страшної війни. Великі простори переминили ся в руїни, недуги й голод запанували

Із соціольогії політичних партій.

(Далї).

Друга кляса се вороги держави і вічно неспокійні духи, проводирі політичної опозиції — спершу міщанської, згодом також революційно-пролєтарської. Державна бюрократія росте безупинно. Її істнованє сталось просто економічною конечністю; такою конечністю став ся й її зріст. Тільки отвиранєм що раз нових бюрократичних „посад" держава може прихиляти на свій бік одну часть інтелігентного пролєтаріяту; без того сей пролєтаріят мусів би скріпити ряди вічно невдоволених, ряди опозиції. В теперішнім суспільнім ладї побільшуванє бюрократії являєть ся одним із засобів самооборони держави перед деструкційними елєментами. Держава, себто пануюча меншість суспільности, вирягає в свій віз, бере в свою службу велику часть підчиненої суспільности, і то часть найбільш освічену, найбільш умово розвинену, можливо як найздібнійшу. Навіть економічно незалежні верстви силкуєть ся держава до себе привязати: тим бюрократичним покостом, який творять усякі титули, ордери, відзнаки.

Все те — знамена розвитку державної бюрократії, а разом із сим також признаки противдемократичної сили, олїгархічних течій.

3. Олїгархічні стремліня в рамках противолїгархічного руху.

Маємо тут діло з теоретично найцїкавійшими, практично найбільш пекучими, для здійсненя демократії найбільш небезпечними явищами щоденного житя. Проти панованя „політичної кляси" піднімаєть ся в суспільности опозиція, опозиція з долини. У своїх починах кожда така опозиція з долини — демократична. Всї молоді кляси, виступаючи до боротьби проти старого ладу, складали й складають світови святу присягу: не за свої еґоїстичні інтереси вони йдуть боротись, а за добро „цїлого людства", за визволенє цїлої суспільности з-під гнету „тиранської" меншости, за заведенє „справедливих" порядків, за здійсненє повної демократії. Під кличами свободи, рівности й братерства увійшла в історію молода буржуазія. Згодом ті самі кличі підняв инший могучий клясовий рух: робітницький; він брав ся нївечити теперішний економічний лад, руйнувати клясову, олїгархічну суспільність та здійснювати всесторонню, повну демократію, суспільність без кляс.

Але буржуазія, побідивши противників, завела республику, не демократію. Ми бачили революції, демократій ми не бачили. А спадкоємець демократичних кличів — робітницький рух?

Організація сього противолїгархічного руху в великій части — протидемократична, тай — протидемократичні, олїгархічні стремліня в тій організації скріпляють ся й ростуть разом із скріпленєм і зростом самого руху. Задача науки: спостерегти й зареєструвати той факт, проаналїзувати й описати те явище. Моралїзувати, етично цїнувати, ганити те явище, полємізувати з ним — так само не входить в обсяг соціольогії, як в обсяг природних наук не входить моралїзованє прим. дощів або громів. Як усї соціольогічні „закони", так і внутрішна тенденція всїх людських громад до твореня „клїк" і кляс, до олїгархії, стоїть — до певної міри — поза добром і злом.

Заки перейдемо до дальшого огляду протидемократичних явищ і тенденцій в середині демократичних організацій, зупинимо ся коротко на загальній соціольогії всякої організації.

Розглядаючи форми, що їх приймають гурти людий для співжитя побіч себе, для себе або із собою, та аналїзуючи явища, в яких обєктивуєть ся суспільня єдність, проф. Георг Зіммель*) між ин. зупиняєть ся на випадках, де дана суспільна форма основуєть ся на цїлости, зложеній з більшої скількости людських одиниць. В тих випадках єдність групи обєктивуєть ся рівнож у групі: так релїгійна суспільність воплочуєть ся в духовенстві, політична суспільність в адміністрації або армії, армія в своїм офіцирськім штабі, всякі хвилеві збори в своїй президії, політична партія в своїм парляментарнім заступництві. Се органи суспільної єдности. Зложенє тих органів являєть ся результатом суспільного поділу праці. Відносини між людськими одиницями се ткань громадського житя; питомі їм форми рішають про суть кождого згуртованя. В первіснім станї доконують ся ті відносини безпосередно, від особи до особи. Суцїльність діланя являєть ся тоді висновком безпосереднього порозуміня між одиницями та взаїмного полагоджуваня потреб. Релїгійна єдність висновуєть ся з потреби, що заставляє кождого віруючого гуртуватись із людьми тої самої віри; військова організація з потреби оборонної або зачіпної акції; публична справедливість із безпроволочних засудів зібраної юрби; політична підчиненість із особистої висшости одної одиниці над рештою громади; економічна гармонія з безпосередних вимін поміж продуцентами.

(Далї буде.) **в п.**

*) Георг Зіммель: Як зберігають ся суспільні форми?

серед народу, цілі мілїони опустили край чи під примусом, чи під фалшивим запевненєм.

Ми думали, що по досвідах сеї війни правительство зревідує своє дотеперішне становище супроти польського народу. Ся надія не здійснила ся. Правительство обмежило ся до обітниці, що застановить ся над новою орієнтацією по війні. Сю обітницю правительство і партії більшости узалежнили від стільки „коли“ й „але“, поставлено стільки умов, що польський нарід справдї не міг сього зрозуміти. Коли-б родичі робили подарунок на ялинку залежним від стільки умов, то хиба втратили би любов і довірє дїтий. Зрештою се порівнанє храмає, бо пруська держава ніколи не була батьком для Поляків. Канцлєр торжественно заявив, що розуміє положенє чужих і малих народів. Ми думали, що і пруське правительство і партії будуть розуміти положенє Поляків. Ся гра ведеть ся вже більше, ніж півтретя року. Здержую ся від всякої критики. Ствердженє самого факту говорить само за себе.

Не дивуйте ся, панове, що таке становище наповняє польський нарід найбільшим недовірєм до пруського правительства. Поручено менї висловити тут те недовірє енергічним способом. Головним каменем образи є дальше ведене пруської політики супроти Поляків. (Голоси: Державна Рада!) Тільки прошу вас мене не провокувати, бо міг би я сказати річи, які для вас є неприємні й не дали би користи. Те, чого вчера жадав для Поляків пос. Кардорф, було би для нас тільки малою сплатою a conto. Домагаємо ся повної національної і культурної рівноправности і розвитку.

Не говоріть нам про клич домашного мира. Бачимо скрізь тільки сварку і гнїв. Цілі групи народу підносять дикі боєві оклики проти керманича держави і домагають ся усуненя міністрів. Домашний мир скріплено би направленєм кривди, робленої роками Полякам.

Тисячі польських родин покрило ся жалобою; польський нарід працює й терпить за Нїмеччину, але як перед тим, так і тепер є він виданий на ласку короткозорої бюрократії. Поляки остали горожанами другої кляси і тільки в стрілецьких ровах мають рівноправність. Анї одного виїмкового закона, виданого проти Поляків, не знесено. Зарядженє міністра просвіти з 1915 р., що польські дїти мають вчити ся релїгії рідною мовою, параліжують виконуючі власти. Розігнано Польки, зібрані під хрестом, що молили ся за щасливий поворот своїх мужів з поля, бо такі збори треба було публично зголосити. Таки вчинки дражнять і треба їх соромити ся! Під соромливим титулом підпираня і охорони нїмецькости признано великі суми для поборюваня польськости.

Правительство заповіло нову орієнтацію по війні, одначе серед нас є недовірє до обітниць правительства. Хочемо бачити дїла, яких вільно нам домагати ся на основі природних прав. Протестуємо як найенергічнїйше проти угнетаня нашого народу. І для нас вибє щаслива година!

На сю промову польського посла відповів пруський міністер внутрішних справ Лєбель:

Коли п. Корфанти думав, що такими виводами віддає прислугу своїм землякам, то не осягнув своєї цїли. Д. 20. падолиста я зазначив, що правительство візьметь ся до розгляду політики, яка відносить ся до польських інтересів, з цїлою обективністю і поставить ся прихильно до населеня, яке говорить по польськи. З сеї заяви і з попередних заяв нїчого не беру назад. Вже тодї правительство заявило й мусїло заявити, що чим обєктивнїйше й безумовно пруські горожани, які говорять по польськи, стануть на ґрунтї пруської державної приналежности і будуть почувати ся горожанами пруської держави, тим лекше буде правительству і партіям більшости ступити на шлях, який веде до помиреня. Моя заява була тодї зложена в дусї на-скрізь прихильнім і примиримім, але відповідь, яку дав представник польскої фракції, була не тільки холодно відмовна, але не містила анї слова подяки за великодушне дїло обох цїсарів, які по цїлім столїтю хотїли дати Полякам политичну свободу. А нинїшна промова п. Корфантого — чи відповіла хоч-би найскромнїйшим вимогам домашнього мира? Була се заява, зложена в як найяркійшім тонї, заява, які чули ми десятки лїт, коли вели між собою боротьбу, але не містила вона анї слова подяки і признаня того, що стало ся в останних роках. Не признали ви, пане Корфанти, що також пруське правительство старало ся в відношеню до горожан, які говорять по польськи, не причиняти ся нїчим до викликаня спорів в сім тяжкім часї. П. Корфанти з обуренєм говорив про богато річий, якими його земляки чують ся діткнені. До центральних властий не прийшли нїякі зажаленя. Словами, що пруське правительство нїколи не трактувало Поляків як свої дїти можна певне викликати вражінє, але що дїяло ся в познанській провінції? Як вона розвинула ся під пруським правлїнєм? Скільки має завдячити пруським королям, які нею опікували ся? Повинні ви ще нинї дякувати Богу на колїнах, що ся провінція так розвинула ся.

Тепер п. Корфанти каже, що польський нарід має як найглибше недовірє до пруського правительства, здаєть ся, що ходить тут о точно сформовану заяву, бо бесідник повторяв сей вислів кілька разів. Коли ви переняті таким недовірєм до правительства, то чи можете брати правительству за зле, що й воно є дуже обережне з обдарованєм вас своїм довірєм? Коли та заява була дїйсно згідна з найглибшими почуваними більшости Поляків, чи правительство могло, не оглядаючи ся на се, довіряти їм в цїлій повнотї? Сього жадне правительство не може робити, коли має сповняти свій обовязок супроти инших своїх земляків. П. Корфанти питає, де є домашний мир; він бачить тільки спори. Так в його очах малюють ся внутрішні відносини в Нїмеччинї. Вчерашне засїданє показало, що стан річий в Прусії є зовсім инакший, а такий сам є він в цїлій Нїмеччинї. Ходить о стан внутрішної сили і з'єдиненя. Не закаламутять його окремі події. За п. Корфантием стоїть тільки мале число. Не зможете закаламутити неугнутої єдности нїмецького народу. Вкінци каже п. Корфанти, що польська кров пливе для воєнних цїлий Нїмеччини, і додає, що Поляки остали горожанами другої кляси. Здаєть ся, що п. Корфанти робить ще рїжницю між Нїмцями і Поляками. Ви, пане Корфанти, і члени вашої фракції є Прусами і Нїмцями і за Нїмеччину боремо ся всї. Думаю, що ви і ваші земляки також. Робленє тут рїжниці між інтересами польськими й нїмецькими в краю є невластиве.

Жалїю, що я був змушений до такої острої відправи, але не можу згодити на те, щоб така промова дістала ся до краю без виказаня, що пруське правительство витягнуло з того консеквенцію і стоїть на своїм становищи, а також, що видасть всякі зарядженя, які в консеквенції покажуть ся потрібними.

По промові рос. Гірша (с.-д.) палата відіслала буджет до комісії.

Постанови в справі переселюваня виселенців.

На основі розпорядку міністерства внутрішних справ з 30. падолиста почало ся переселюванє виселенців з західних країв Австрії до Галичини. Ті виселенці мають бути поміщені в отсих повітах: Бяла, Живець, Освенцїм, Хшанів, Вадовиці, Мисленици, Новий Торг, Лїманова, Бохня, Бжеско, Новий Санч, Грибів, Тарнів, Домброва, Мелєц, Пільзно, Горлиці, Ясло, Кросно, Стрижів, Ропчиці, Кольбушова, Тарнобжег, Нїско, Ряшів, Ланцут, Переворск, Березів, Сянік, та політичні повіти Краків, Величка і Підгіря, о скільки не входять в область краківської кріпости.

Згаданим розпорядком установлено для переселюваних людий деякі права та полекші, про які їм треба знати. По його постановам місце побуту визначує намісництво. Виселенці мають бути приміщені в приватних домах або в бараках, які мають бути здатні до замешканя, отже мають в них бути поставлені печі, ліжка то що.

Державні підмоги можуть побирати тільки ті виселенці, які є австрійськими підданими, без рїжниці народности і вироісповіданя, а не мають власних засобів. Не буде кваліфікувати ся виселенців як здібних або нездібних до праці. Перед прибутєм на місце побуту переселенці будуть піддані десинфекції і ревізії, яку переведуть поліційні власти. Всї переселенці переходять через одну з двох перлюстраційних стацій. Тут одержує кождий легітимацію, на якій означене є місце будучого побуту. Ті, що засмотрені легітимаціями з перлюстраційної стації прибули до призначених місць побуту, мають право зголосити ся сейчас — найпізнїйше до 8 днів — до староства по підмогу. Зголошувати ся треба особисто, а не мусять особисто являти ся дїти, що мають менше 14 лїт. В старостві віддає той, що зголошуєть ся, легітимацію з перлюстраційної стації і одержує нову легітимацію з фотографією. Кошти фотографованя поносить держава. Запомога має бути виплачувана все за 14 днів з гори.

Виселенцям, які побирають військові причинки, о скільки ті причинки не досягають висоти підмог, маєть ся доплачувати рїжницю. О скільки виселенець з якої небудь причин хвилево не побирає військового причинку, має в тім часї право до повних державних підмог. Виселенці, які знайшли постійну працю, одержують запомогу, однак їм відтягаєть ся половину даного зарібку. Не виплачуєть ся підмоги лише тодї, коли зарібок доходить до подвійної висоти підмоги.

Кошти мешканя поносять самі виселенці, при чім про висоту чиншу мають угодити ся староства. Чинш відшибає староство з запомоги.

На случай дїйсної потреби мають виселенції право одержувати одїнє, обувє, білє, накривала, сінники і т. п. Такі [illegible] ганя мають зголошувати зара[illegible] появі в старостві.

По прибутю на [illegible] мусять виселенці піддати ся лїкарським оглядинам і остають постійно під лїкарським доглядом. Лїкарська опіка є безплатна; кошти лїченя поносить край.

Виселенцям, приміщеним вже в нових осїдках, вільно тільки у виїмкових случаях зміняти місце побуту. В тій цїли треба старати ся о окремий дозвіл політичних властий. Ті, що одержали дозвіл на зміну місця побуту, мають у своїм новім осїдку сейчас зголосити ся до властий. Прошеням о переселеня до Відня, Праги і Берна з правила відмовляєть ся.

Песимістична промова Мілюкова.

Італїйський дневник „Stampa“ доносить пронову промову Мілюкова, в якій він з найбільшим занепокоєнєм ствердив зріст сили реакції. З дефензиви перейшла реакція до найрішучійшої і науспішнїйшої офензиви. Положенє є поважнїйше, ніж коли-небудь. З вини реакційних міністрів нарід втратив віру в побіду. Мілюков закінчив: „Переживаємо страшні часи!“

Причина ромунських невдач.

Французський адмірал Фурнїє, який вернув з російської головної кватири, описуючи в „Matin“ події, які попередили занятє Браїли, каже: Всї нещасливі наслїдки ромунського походу треба приписати тому, що начальний ромунський вождь Авереску, який одержав з російського генерального штабу перші вказівки про цїлість веденя війни, не знайшов послуху у ромунського правительства. Відповідно до російського пляну Авереску хотїв іти на Болгарію, але мусїв піддати ся волї ромунського правительства, якого не можна було відвести від пляну здобутя Семигороду. В російській головній кватирі болюче відчули гірку конечність понеханя офензиви Брусілова проти Галичини. На жаль, і ся жертва не принесла користи, бо швидкий похід військ Макензена й Фалькенгайна в Волощинї й Добруджі не позволив російським військам відвернути нещастя. До сього треба додати злий стан доріг, якими мусїли йти Росіяни. Недостача зелїзничого матеріялу спричиняла, що тільки артилєрія могла уживати нечисленних зелїзничих лїній, а піхота мусїла йти піхотою.

НОВИНКИ.

Львів, 20 сїчня 1917.

— **Зїзд парляментарних президій почвірного союза.** Урядово доносять: Вчера в полудне прибули до Берлїна: президент австрійської палати послів Сильвестер, віцепрезидент угорської палати послів Сімончіч, президент турецької палати послів Аділь-Бей і президент собранія Вачев. На двірци повитав їх президент нїмецького парляменту д-р Кемпф, бурмистр Берлїна і представних уряду заграничних справ. Підчас свого побуту приїзжі представники парляментів будуть гістьми нїмецького уряду заграничних справ.

— **Відпустки для жовнірів рільників.** Оголошують урядово. Потреба робучих сил в рїжних областях господарства спонукала управу армії до виданя заряджень, щоби особи, які остають у військовій службі, одержували, о скільки на се позволить служба, відпустки в цїли виконаня рільничих воєнних робіт. Однак жовнїри, про яких тут бесїда, можуть бути вислані на відпустку тільки в такім случаю, коли їх удержане підчас відпустки буде запевнене. Жовнїри, які того не докажуть, не одержать відпустки. В часї побуту в дома гефрайтри і жовнїри без шарж не мають прав до поборів, але в разї відїзду на відпустку мають задержати належитости, одержані з гори в послїднім дни виплати. Дїйсні підофіцири мають за цїлий час відпустки право до плати після своєї шаржі і до належитости за хлїб. Всї жовнїри одержать кредит на подорож до місця, де проведуть свою відпустку, і назад.

— **Нїмецькі торговельні підводні човни.** Човен „Deutschland“ виїхав знов з Бреми до Америки, а човен „Bremen“ є призначений облекшувати операцію нїмецьких підводних човнів в [illegible] части океану. Вістка, нібито човен „Bremen“ затонув, є неправдива.

— **Кінцевий висл'д субскрипції на V ту позичку воєнну** з громад львівського повіту виносить

Книгарня Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові. Ринок ч. 10.
має великий ВИБІР УСЯКИХ УКРАЇНСЬКИХ — КНИЖОК — з усіх галузей знання, як з красного письменства, так і народніх, популярних видань, а також шкільні підручники, словарі й різні наукові книжки, співаники, ноти, молитовники, — євангелія й инші релігійні виданя. —
IVЕ 2—?

— як ми вже [illegible]ер 3,945.300 К. До справи сей [illegible]оть нам з урядового жерела до відома: сей виспід належить приписати інтензивній акції, піднятій львівським ц. к. староством і патріотичній жертволюбивости мешканців повіту без ріжниці народности і віри, мимо сего, що повіт наслідком неприятельської інвазії богато потерпів. Докази своєї патріотичної жертвенности дав львівський повіт і передтим, підписуючи на трету позичку 1,930.000 К, надто вложивши в ц. к. старості в році 1917 на Червоний Хрест 32.720 К, на Зелізного Лицаря 3 260 К, на річ Австрійського Союза для поборювання чахотки і опіки над інвалідами воєнними квоту 6320 К тай датки на дарунки для жовнірів в поли 19.973 К.

— **За ініціятивою Вп. майорової Кіналевої** зібрано на маланчиних вечерницях У. С. С. в Верини 282 К. на фонд інвалідів У. С. С.

— **З полону.** У. С. С. Микола Олесницький подає до відома, що перебуває тепер в полоні: губернія Томска, Козлов Турмасов, Барак 4.

— **Школа ім. Б. Грінченка** на передмістю Городецькім у Львові обходила торжественно дня 18. с. м. перед полуднем акт „Йорданського Водохреща". По середині подвіря шкільного обставлено місце гарними ялинками, між якими устроєно вівтарик зі свічками і хрестом, а перед ним басен в водою. Се місце обступила шкільна численна дітвора у взірцевім порядку, осібно хлопці, осібно дівчата, менші на передї, а більші за ними. Посеред деревець станув о. Волод. Федусевич зі старшими учениками, котрі вивчені ним заступили хор співаків. По акті управитель школи п. Сіяк в короткій промові пояснив значінє сего акту в нашім обряді, та при сій нагоді накликав присутних родичів до складаня жертв на бідних босих і нагих дїточок, котрі для браку окритя не можуть приходити до школи на науку, анї користати з харчу добродійної воєнної кухні, уладженої для нашої бідної дїтвори шкільної. У відповідь на сю промову вплинуло на означену ціль 33 К. 70 с. Жертводавцям сердечна подяка! — М. Сіяк.

— **„Ziemia chełmska".** Під таким наголовком буде зредаговане заходами учительства холмського повіту збірне видавництво, яке має пособити зростови польської культури з Холмщині. Завданєм видавництва буде живе зображенє холмської землї і в нім будуть зібрані отсї матеріяли: 1) Докладні описи воєнних втрат, 2) Відомости про народне шкільництво, 3) Про громадські і господарські відносини, давні і теперішні, 4) Про працю польських інституцій в Холмщині, 5) Всякі свідоцтва, що відносять ся до боротьби католицизму з православєм, 6) Описи історичних памяток, костелів, могил і т. п. Холмщини, 7) Особисті спомини з часів російського правління, 8) Краєвиди, 9) Образи з житя народу, 10) Твори народної поезії. Дохід з видавництва призначений на основанє учительської семинарії в Холмі.

— **„Стрілецький Календар-Альманах".** З „Пресової Кватири УСВ. в полї пишуть нам: Заповіджений на початок сїчня с. р. вихід „Стрілецького Календаря Альманаха" припізнив ся з незалежних від Редакції причин технічної й формальної природи. Обємиста, гарно-ілюстрована книжка є вже на укінченю і появить ся **30 с. м.** в книгарському оборотї. Коштувати ме 5 К примірник. Замовленя по 4·50 К. з пересилкою, приймаєть ся тільки до 25 с. м.

— **З львівського „Бояна"** Проба мішаного хору відбуде ся в понеділок 22. с. м. о год. 6½ у вечір,

— **Церковна музика.** В Преображенській церкві (вул. Краківська) відспіває в неділю дня 21. с. м. о 10 год. рано міш. хор під управою о. проф. Туркевича: Вербицького Службу Божу, Бортнянського концерт XIV C dur, Біликовського щедрівки.

— **З Судової Вишні.** На Різдвяні свята зібрано кодядою 355 К., з того призначено: На приют ім. Митрополита Шептицького 125 К., на Волинські школи 100 К., на відбудову укр. гімназії в Яворові 70 К., на Самаританську Поміч У. С. С. 60 К. Що таку гарну призбирано суму, завдячувати треба щедротї тутешних міщан, котрі не вміють жалувати на так гарні цїли. Притім належить ся щира подяка Вп. Паням та ПП. студентам, що приїхали були на святочні ферії. Бо вони з цїлковитим віддапєм так гарній справі ішли від хати до хати своїми піснями в честь Божого Дитятка розвеселювати сумні воєнні свята, та своїми трудами дали нагоду другим показатись щедрими патріотами.

— **„Як дбаєш, так маєш"!** Всїм Тим, котрі поприсилали аж тепер гроші 10 К на книжки оголошувані в „Дїлї", мусимо на жаль так відповісти, бо Реймонта — Мужики і Івана Фе р-ко — „Коло смерти" — розійшли ся і тому не можемо вислати бажаних книжок. — Маємо ще на складї книжки (гляди 4 сторона) і радимо з замовленями поспішити ся, бо і сих вже не богато.

Український Народний Театр Т ва „Бесіда" у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю, дня 21 сїчня місто заповідженої „Катерини" „Романтичні", комедія в 3 дії Е. Ростанда в перекладї Ф. Коковського.

Білєти раньше набути можна в „Народній Торговли". Початок о год. 7. вечером. 1—2

Отсим подаємо до відома наших П. Т. вкладників, що з днем 1 сїчня 1917. знижуємо стопу від всїх вкладок ощадностий на 4% з тим, що на дальше як і передтим рентовий податок, помимо державної підвижки, будемо оплачувати з власних фондів. — Руська Каса, реєстроване товариство кредитове з обмеженою порукою в Делятині тупер в Кенігсфельді на Мораві. 63 2—3

Священик і громадянин.

Із споминів УСС.

Я пізнав пок. о. Миколу Кишакевича вже в зимі 1915 р. в часї ворожого наїзду.

— Ідіть до Бортятина, сказав менї старий вуйко о. Миколи, коли я відходив від нього. Там будете безпечні і як в дома Микола прийме вас з отвертими руками. Олеся також. Будуть вам раді, як рідному синови. Поздоровіть їх від мене і скажіть, що то я вас до них посилаю.

— Два днї пізнїйше я був в Бортятинї. Приняли мене як родичі. Нагодували, перебрали, назвали своїм кревняком, а коли хотїв відходити — не пустили. Добродійка замкнула плащ у шафу і загрозила, що погнівається ся. Мусїв лишити ся. Аж коли пообіцяв ся що верну, позволили піти до родини. По трьох місяцях я вернув ся назад до Бортятина. Панство Кишакевичів застав я як й давнїйше щирими, гостинними, ввічливими, сердечними опікунами. В їх хатї я почував ся як дома. Отець Микола вмів гідно заступити місце батька і старшого приятеля-опікуна. Цїлий час від початку ворожої інвазії перебув о. Микола в селї і як жовнїр в полї, стояв непохитно на своїм становиші. Працював дуже богато. В найблизшій околиці не стало кількох священиків. Одних вивезли наші власти инші втекли самі, а вірних лишили на Божу ласку і опіку. Він і ще кількох лишили ся на місци, готові навіть на найгірше, але зі своїми і серед своїх. Знали свій обовязок і відвічальність перед Богом і вітчиною і рішились витревати до кінця і боронити чесне дїло.

Їм кільком припала праця тих всїх, котрих не стало в тій важній хвилї в рядах борців, як батьків і провідників заляканої і згнобленої ворожим пястуком української громади. О. Миколї припала чи мала пайка тої великої праці, а то кілька опущених сїл і місточко Вишня, наражене найбільше на ворожий залив і православну агітацію. Я бачив покійного при його праці, на становиші. Трудив ся невпинно, з тою погодою душі і самовідреченя, з такою охотою і любовію, які то прикмети може дати лиш любов народу і жадоба працювати в його хосен.

В дуже коротенькім часі довершив того, що в околиці не вкорінилось православє, мимо сильної агітації і надлюдських зусиль москвофілів і православних попів, апостолів зради і підлоти.

О. Микола умів говорити з людьми і переконувати. Його праці завдячує Вишенщина свою честь. Весь дооколичний народ, всї громади станули як один незрушимий мур і витревали зі своїм батьком-проводирем аж до повороту нашого побідного війска, витревали в вірі на кращу долю і волю українського народу.

Дім Покійника був огнищем і осередком, в якім гуртувалось все житє Вишенщини і з чистою совістю і без пересади можу сказати, що Покійний сповнив своє завданє зглядом вірних і України.

Не раз і не два жадали від о. Миколи ключів до вишенських храмів. Але Покійний не дав. Все відмовив ся і то так чемно а переконуючо, що не могли йому нїчого закинути. Своїм гідним поведенєм з'єднав собі пошану уєздного начальника і кращих офіцирів з місцевої і повітової команди.

По здачі Перемишля, коли зневіра і розпука, ті страшні душевні недуги вкрали ся в тисячі українських сердець — Він один не тратив надії, вчив вірних терпеливости, додавав духа і — ждав своїх!

Перемиська консисторія віддала йому урядово завідательство Судової Вишні і постаралась у російських властий о правосильне затвердженє його на тім важнім становищі.

Його дїяльність і явне признаванє ся до українства придбало йому богато прихильників та ще більше ворогів між російським чиновництвом. Чорносотенцї завзяли ся на нього і старались навіть о його вивезенє. А що їм не повелось — то треба завдячувати уєздному начальникови, котрий дуже прихильно відносив ся до Українців і української справи. Згадаю лиш слова генерала варшавської гвардії, Кишакевича (генерал вважав себе свояком покійного о. Миколи).

— Я би вас сейчас велїв арештувати і заслати на Сибір за австрійську і мазепинську агітацію. Про се вже говорило ся в городській управі. Тільки начальник стоїть за вами — а він звісно приятель Бобрінського. Після мене ви — зрадник і явний ворог Росії!

— По вашому може й правда. Але я роблю лиш се, що велить менї закон і вітчина. І від сего не відступлю.

Прийшов май, а з ним ворожий відворот з поневоленої Галичини. Хтось доніс Россіянам, що я є стрілець, що втік з полону і хочу дістатись до свойого війска. На приходство з'їхав автом донський офіцир і арештував мене — як звичайно під замітом шпіонажі.

В тій найгіршій хвилї пізнав я чесноти Покійного.

— Він не стрілець і не жовнїр. Він „вольний", студент богословя. Вчить мої дїти. За него ручу своєю свободою, я, священик і батько шістьох дїточок! то тихий, спокійний хлопець!

Так ручив за мене о. Микола!...

Ще нині стоїть перед моїми очима Його стать, і ше нині чую його палку оборону, горячі слова, кинені російському офіцирови. І тої оборони, тої поруки не забуду нїколи, і до могили понесу вдячність для нього, того мужа і батька дрібних дїточок, мужа, котрий своєю свободою ратував ближнього з нещастя.

Місце постою, 4. І. 1917.

Василь Дзїновський.

На волинські школи

„Пятиова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останнїх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Др Трешневський Евген, лїкар в Щирци 20 К. Вп. п. Юрко Онишкевича, радника, Тадел Лучаківського радника, Леонця Рудницького судію, о. Василя Навроцького інспектора і д-ра Луку Мишуту УСС. десятника.— Хорунжий Северин Рибачевський (Jaroslau, Res. Spital I.) 20 К (Дн.): п. Нюсю Кизикову, тепер в Перемишли, п-у Сясю Ольшанську Хирів, Ltn. Тадея Махика, K. u. k. Etp. Bz. Komdo Etp. Post 165, Ілію Антоняка, Inft. Rgmt. 89 Offiz. Stellv. Левка Щирбу Rgmt 89 Offz Stellv. Григорія Трусевича, Дїдушиці малі, коло Стрия. — о. Кашуба Петро, Сокаль 5 К (Дн.): о. Івана Лучинського Львів, вул. Хшаиовської ч. 9, о. Бучка проф. гр.-кат. семин. у Львові, о. Онуфрія Орського, Тарнавка, п. Риманів, о. Михайла Трохимчука, Судова Вишня, п. Петра Пастернака, укінч. студ. теол. в Зіболках. — УСС. Мирон Марінельлї 7·50 К.: Місю Мачугівну, надпор. Володимира Гадзїнського, Марійку Залужну, сотника УСС. Осипа Яримовича і Галю Ходоровську. — Орест Строцький 5·40 К. на довільні квоти: Блянку Гаврисевичівну, інж. Івана Пацлавського, та Мусю Кипріянівну з Немирова. — о. Роман Охримович 10 К (Дн.): о. Костя Петрушевича катехита в Стрию, о. Василя Кулика завід. Мізуня, о. Івмна Тимкова завід. Угринова, о. Василя Дуду завід. Вільхівки, о. Шеремету завід. Оравчика. — Кекіш Володимир пол. почт. 296, 10 К (Дн.): Родину пп Кекішів в Дусанові, д-ри Осипа Кекіша в Вежбнїку, пп. Гуралїв в Якимові, пп. Качоровських в Станимирі, Івана Кекіша в Вольбромі. — о. Остап Радкевич з Гаїв 10 К (Дн.): о. Осипа Дякова з Городиславич, о. Ксенофонта Роздольського з Звенигорода, о. Іп. Хомина з Дмитрович, о. В. Левицького з Чернушевич, о. В. Ганицького з Рудна коло Львова. — Юлія Яценївна учит. в Щеплотах 5 К (Дн.): о. Івана Калимона в Хотинци, Михайла Яценя ц. к радн. суду у

Львові, Анну Балакимівну учит. в Новосілках, Мирославу Кохановську гімн. матуристку в Перемишлі, Петра Івахова проф. гімн. в Яворові. — Ярослав Пачовський, Жовква 10 К (Дн.): д-ра Юлія Савчака Краків, Богдана Савчака Краків, Івана Чачковського надінжинєра Жовква, Станіслава Лушпінського ветеринаря Жовква. — о. В. Гучко в Башни 10 К.: о. М. Ю. Черкавського в Дахнові, о. Мих. Посікіру, о. Йосифа Горчицького в Мужиловичах, о. І. Лесака в Щуткові, п. В. Михальчишина інжинєра в Любачові.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адмінїстрацію „Діла" і викликаних.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 20. сїчня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група військ Макензена: Місцевість Нанешкі, на захід від Номольоаза, добули приступом нїмецькі полки.

Фронт архикнязя Йосифа: На північ від долини Шушіти Росіяни і Ромуни також вчера висилали свої війська до наступу. Всї пять наступів розбили ся, причім неприятель крім тяжких кривавих втрат, вратив в бранцях 400 фовнїрів. На північний схід від Бельбор відперто російські війска стежні. Коло Валєпутни наші стежні віддїли довершили нападу на неприятельські полеві сторожі.

Фронт Баварського князя: Нема нїчого до донесеня.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Без зміни.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Без зміни.

Заст. шефа ґен. штабу Ф. Гефвр.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 20. сїчня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Коло Wytchaete і на захід від La Bassee нинї в ночи відперто наступаючі англїйські стежі. Між Doller і каналом Рен-Родан віртемберські війска виконали з успіхом стежні підприняті.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя: Не було нїяких особистих подій.

Фронт архикнязя Иосифа: В західних Карпатах, на північ від Бельбор менші російські віддїли атикували кількакратно без успіху наші становища. Неприятеля, який в однім місци ненадїйно вдер ся до наших становищ, виперто назад в рукопашнім бою. На північ від долини Шушіти Ромуни в тих самих місцях, що попереднього дня, поновили свої завзяті наступи. Пять разів по тяжкій боротьбі кроваво їх відперто. Крім кількох соток убитих, які лежать перед нашими становищами, наступаючі війска втратили 400 жовнїрів полонених.

Група Макензена: Сильна снїговиця і лихе світло перешкаджають діяльности нашої артилерії. Проте нїмецькі війска добули приступом місцевість Нанешті над Серетом.

Маке'донський фронт: День і нїч пройшли спокійно.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРІНЧЕНКА

зложили на мої руки в коронах і сотиках:

Впр. о. Іван Чапельський крилош. 10·—, Вп. Д р Волод. Білозор замість вінця похор. 30·—, Вч. о. Йосиф Кєранович з Перемишля 12·—, Вп. проф. Василь Білецький з Граєу 10·—, Збірка Вч. о. Волод. Федусевича 213·48, Збірка святочна з Рудна 14·25, Вп. Наталка Пристай уч. V. гімназ. кл. 3·—, Вп. Михайло Салюк зі Львова 12·—, Вп. Александ. Маруньчак зі Львова 3·—, Вп. Ксеня Гловач вдова зі Львова 1·20. Разом 308·93.

За сї щедрі дари в так прикрих для нас часах складаю ласкавим жертводавцям в імени шкільної дїтвори і їх родичів сим прилюдно сердечну подяку. *М. Сінк.*

40 1—1

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Клосовський Карло, 55 л. пїх. пошукує жінки Стефанії Клосовської з Буркасова пов Підгайці і Прокопа Козака, вахм. жандарм. в Голгіч та просить о подане вістий про сих на адресу: Д-р В. Бачинський — Львів Супінського 19. 56 3—3

Іван Цьонь, Freiv. Baon, шукав брата Петра в села Тлустуго, який був при пільній артилерії (станиславівській). 64 1—3

Оголошення.

НОВІ ЛЬОСИ Австр. Черв. Хреста за готівку около 33 К на сплати 5 льосів ва 19 К в 38 ратах по 5 кор. Перша рата в стемпл. 8 кор. 50 сот., дальше по 5 кор. — Право гри вже 1. лютого. Головна вигр. 500 000 К.
ДІМ БАНКОВИЙ VIII.A 6—?
SCHÜTZ i CHAJES
Львів, пл. Марійська 7.

МИЛО скринї около 100 кг.
СІРНИКИ скринї по 50 сотик.
САРДИНКИ скринї по 100 штук.
ВИНО біле угорське бочками.
ВИНО австр. біле і червоне, скринї по 50 фляш.
ЧАЙ в кождій скількости) найменше поч
КАКАО І-а) тівка
Висилав „за побранем" та попереднім вложенем задатку 54 3 3
Посередничене „Народної Торговлї" Львів.

ОСЕЛЯ — для інвалідів У. С. С. — **Маківка** організує краєве Товариство стоварашене зареєстроване з трикратною порукою. — Хто уважає своїм обовязком причинити ся до облекшення незавидної долї наших героїв-немічників, — сей вступить в члени Товариства **МАКІВКА** і вложить безпроводочно на удїл десять корон і на вписове одну корону. — Приймаємо також дрібні одноразові жертви. — Гроші належить посилати на адресу: **Товариство МАКІВКА в Новім Санчи.** 33 10—10

Не на один, а на десятки лїт варта купити і заховати

Календар „Просвіти" на р. 1917.

Повісти в нашої славної минувшини, оповіданя, малюнки, нариси, споминя в сучасних подвигів українських героїв жовнїрів і стрільців, статї літературно-наукові і публїцистичні та численні ілюстрації — не тратять нїколи на вартости.

Ціна лиш 2 кор. 50 сот. На звичайне порто треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

Продає ся тільки за готівку.

Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта" Львів, ринок ч. 10. Vчн 13—?

ЦИБУЛЮ КОШАМИ

від 50—60 кг по цїні К 1·— за 1 кг висилає на провінцію

КРАЄВИЙ СОЮЗ Господарсько-торговельних Спілок у Львові, Зіморовича 20.

VI 1 3—?

Як дбаєш, так маєш!

(Гляди новинку в нинїшнім „ДІЛІ".)

ПРЕГАРНІ КНИЖКИ

— о ПОЛОВИНУ ДЕШЕВШЕ —

всї вичислені книжки коштують тілька

7 КОРОН 7

А. ФРАНС: Боги жаждуть крови . 2·—
ВОЛОДИМИР Б.: Латачки, опов. . 1·—
В. Г. ЗЕЛЇҐЕР: Синя фльота, світова повість. Часть I. і II. Переклав М. Лозинський . . . . . 6·—
М. КОЦЮБИНСЬКИЙ: Листи до Володимира Гнатюка . . . . 1·50
Д-р А. КРІСТЕНЗЕН: З фільософії політики переклав Д р М. Лозинський 1·80
Б. бр. НОЛЬДЕ: Автономія України з історичного погляду. В перекл. і з передм. М. Залїзняка . — 40
„Russica" розвідки й статї . . . 1·60
М. ГІЙО: Проблеми сучасної естетики. З франц. мови перекл. Др Щурат 1·60
ЛЄОНІД АНДРЕЄВ: Семеро повішених переклав В. Сімович . . . . 1·—
НАШІ ХРИСТІЯНСЬКІ СУСПІЛЬНИКИ . . —·50

Замовлять: **„ДІЛО" Львів, Ринок 10.**

ПОРТО 80 сот., на Feldpost-и 1·50.

Поодинокі книжки з 50% опусту можна замовляти.

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Носцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вкладки щоденно в годинах урядових. Вкладки опроцентовує по 4%, починаючи вже від слїдуючого дня по дни вложення аж до послїдного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна складати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці".

Удїляє позичок: а) гіпотечних платних з річними амортизаційними ратами на протяг лїт 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на есконт векслїв. Справи позичок полагоджусь можливо скоро.

Посередничить у внесенню позичок в Гал. Воєннім Заведенню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків удїлює канцелярія „Руської Щадниці" ул. Косцюшка. Народний Дім, І. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці", затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишлї надають ся до льокації пупілярних, фондаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 8—?

1917 Календарі 1917

вже вийшли і розсилаємо

Інформаційний для родин. Богато інформацій військових. Права родин покликаних до війска, пашпорти, комітети і т. п. Ціна 30 сот.

Жовнярський. Права У. С. С. і жовнїрів. Жарти, Співанки, Записки і п. Ціна 20 сот.

Шкільний для молодїжи всїх шкіл. Студенцкі записки, інформації і п. Ціна 20 сот.

У всїх календарцях нові тарифи почтові, стемплеві, міри і ваги, гроші і т. п.

Додаток. На кождих 10 шт. додаток 2 шт., на 100 шт дод 25 шт., на 500 додат. 150 шт. — Висилка за готівку або в марках в гори. На пересилку просить ся залучити відповідну квоту.

Гроші в замовленем висилає ся до: 28 10-?

А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ

1917 Львів, Карпінського ч. 19. 1917

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарнї „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 17. (9242) Львів, второк 23. січня (10 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошеня за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 22. січня 1917.

Про польсько-український компроміс заговорив у суботнім числі краківський „Czas". Річ цікава, як заговорив, а ще найцікавійша, з якої нагоди? Читаємо:

„Українська (ruska) політика повертає ся в заклятім колі ненависти до Поляків; тож слід поспитати: що Українці сподівають ся осягнути сею методою? Хиба тільки се, що внеохотять до себе навіть тих Поляків, котрі при найбільшім розжареню українсько-польських відносин не втратили віри в можність злагодженя спору. Тимчасом простий розум повинен їм показати, що підстава їх тривкого національного розвитку може опирати ся передовсім на порозуміню з Поляками. Коли невідклична минувшина заставила нас жити разом на значнім просторі давної Польщі, то мусимо стреміти тільки до сього, щоби співжите се уладити собі як найкориснійше, а дійти до сього можемо не через безупинні спори і витрачуване найліпших сил на безплодні домашні боротьби, але через розумний компроміс, який забезпечив би супокійне й правильне національне й політичне істноване обом народам на области, де вони стрічають ся. Єдино тільки сього бажають собі Поляки, як і не мала б уложити ся їх будуча доля; Українці ж не повинні забувати, що супроти міжнародного значіня польського питаня, мусіти-муть числитись з такою розвязкою його, яку зазначив акт 5. падолиста."

Проти „розумного компромісу" з Поляками, котрі як національні меншости живуть на землях етнографічних українських, українська сторона ніколи не виступала.

ми не можемо принципіяльно відкидати думку про компроміс, який забезпечував би належні національні права обом сторонам. Утруднюють, а властиво роблять неможливою навіть дискусію про такий компроміс між ин. також дві річи, які знаходимо й у міркованях „Czas-у."

Передовсім се основно хибна думка Поляків що-до висоти значіня, яке для істнованя і будучности української народности, народности великої области Дніпра, має (нікому зрештою невідома) польська „протекція" („Czas" каже: „Поляки послідовно заслонювали український нарід Правобережа перед винародовленем"!) в змаганях проти руссифікації. Такої протекції ми ніколи не мали, не потребуємо її тепер, а тим менше в будучности,— отже й підкладом компромісу така фікційна „протекція" бути не може.

А друга річ, се польська звичка глядіти на українську Східну Галичину як на землю „властиво" польську. Якби колись мало прийти до переговорів про компроміс, то передтим мусіла би польська сторона раз на все вимотати ся з сітий сього шкідного самообману. Бо польсько-український компроміс можливий єдино тільки на основі признаня східної Галичини, згідно з дійсним станом справи, за територію національно й політично українську, на якій польські меншости могли би домагатись — прав меншостий.

Що польська сторона далека ще до того, щоб освідомити собі ті конечні передумови компромісу, свідчить про се обставина, що нагодою, яка послужила „Czas-ови" до міркованьь про компроміс, є заходи української політики і публіцистики коло здійсненя поділу Галичини. Заходи сі краківський орган дуже остро осуджує.

Серед таких відносин говорити про компроміс — річ передчасна і безвиглядна.

Один з проєктів перебудови Австрії.

„Neues Wiener Tagblatt" приносить статю д-ра Альберта Рімера, який полемізуючи з відомим теоретиком перебудови Австрії пос. д-ром К. Реннером, предкладає взяти за основу перебудови адміністраційний поділ Прусії і, знісши зовсім коронні краї, поділити цілу державу на округи величини 20—100 тисяч мешканців. Таким чином кожде село мало би змогу мати в окружнім соймі свого заступника.

Офензива на східнім фронті.

КОПЕНГАГА (Прив. тел.) „Русскій Інвалід" доносить, що давно вже вироблено плян російської офензиви під Ригою, але він буде щойно тоді переведений, коли на те позволить погода.

Військовий співробітник „Нового Времени" висказує ся, що найбуйнійша уява не могла би зобразити великанських уладжень і технічної сили австро угорських становищ.

СТОКГОЛЬМ (Прив. тел.) Після донесеня „Речи" заявив англійський амбасадор в Петрограді, Buchanan, що він не сподівав ся третої воєнної зими. Він не передвидів того, як довго буде тривати війна, так само, як і його земляки, і тому він на будуче буде обережнійший в проповіданю кінця війни.

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -
- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -
- - (Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament.) - -

Із соціольогії політичних партій.

(Далі).

Одначе згодом ті функції перестають виконуватись самими інтересованими, а стають ся задачами питомими спеціяльним групам. Кожда одиниця, замість просто відноситись до другої, входить у вносини з новосотвореними органами. Повстанє нових органів є знаком, що громада людий із припадкового й неповязаного, механічного зборища окремих одиниць стаєть ся організацією. Ті органи живуть своїм житєм, мають істноване sui generis, істнованє незалежне нетільки від членів організації, а й від поодиноких одиниць, котрі той орган заступають і в його імени дїлають. Так купецька верства, уконституувавши ся, стала ся автономічною одиницею, яка незалежно від волї одиниць виконує свою ролю посередника між продуцентами. Урядницька верства ще виразнійше являєть ся обєктивною формою, крізь яку людські особи тільки переходять, а яка значінє їх самих часто зводить майже до нулї. Так і держава бере на себе обовязок збирати грошеві дачки, яких ріжні частини суспільности від себе взаїмно вимагають, тай орудувати ними. Так і церква є неособовим організмом, якого функції, доконувані священиками, мають своє жерело в потребах цїлої громади. Одним словом, поняте „житевої сили", яке що-до живих єств являєть ся хибним, та яке основуєть ся на ідеї, що рухи між частинами матеріяльних молєкулів, котрих сума складаєть ся на житє, мають осередний пункт і основу в осібній житєвий силї,— те поняте являєть ся зовсім правдивим що-до суспільних єств. У тих громадських органах є замкнені ідеї і сили, які зберігають істнованє громади та являють ся її висловом.

Отся здібність людий і людських громад організуватись, себто творити з поміж себе органи, наділені самостійним істнованєм і новими силами, які всю свою енергію одержали від них самих, — ся здібність, то одна з найбільш характеристичних признак людської природи. Нетільки богів собі люди творили, наділяючи їх своїми силами й здібностями, піднесеними до надлюдських розмірів; не тільки твори штуки сотворили собі люди, вкладаючи в них свою душу, свої почуваня й настрої на те, щоби потім з них брати собі відраду й розраду; не тільки своїх другів і коханих наділяємо ми своїми думками на те, щоб ними більше раду вагись, більше їх любити, — хочби й обманювати себе ними! — а гуртові свої потреби й сили люди обєктивують і зосереджують в органах, даючи рівночасно тим органам незалежне істнованє.

Яке значінє тих органів для збереженя громади? Ось приклад. Занепад старинних корпорацій в Німеччині в значній мірі спричинила обставина, що вони не зуміли виобразувати своїх органів. Вони, в малими виїмками, жили майже тільки як механічні зборища одиниць; тривкої обєктивної організації, що воплочувала б у собі їх суспільність, вони не витворили. Небезпеки, що випливають із такого стану, Зіммель ділить на три категорії:

Де є здиференціоновані органи, там має суспільний гурт більшу движимість. Коли-ж для кождої політичної, правної або адміністраційної акції мусить рушитись увесь організм, то ся акція являєть ся отяжілою в двох напрямах. Перш усього в матеріяльнім значіню. Як цїла громада має дїлати збірно, то потрібний її комплєт — річ, як загально відомо, дуже важка до переведеня. Та якби навіть перемогти ту трудність фізичної концентрації, то зістаєть ся ще неменша трудність концентрації моральної. Яким способом дійти до однозгідности у великій масї? Коли рухаєть ся цїла юрба, то її рухи важкі наслїдком усяких хитань і сумнївів, що випливають з окремішности інтересів, з ріжниць освіти та з байдужности членів. Що остання перепона (байдужність членів) дуже поважна, сього доказом хочби неймовірна байдужність загалу людности до участи в таких прославлених актах, як прим. referendum у Швайцарії.[1]) Навпаки, від усїх тих перешкод не терпить суспільний орган (прим. парлямент), бо він сотворений для означених справ, вложений з розмірно обмеженої скількости людий та має змогу прискорити громадську дїяльність і перевести її докладнїйше.

Де швидкість політичного житя та змінчивість політичного положеня вимагає від політичної партії швидкости в рішенях і виступах, себто сього, що по нїмецьки зветь ся „Schlagfertigkeit", там загально-партійне referendum, той найзнаменитший акт демократичного духа, може бути тільки перешкодою. Розумів се великий революціонер і політик Фердинанд Ляссаль, коли домагав ся, щоб його диктатуру в партії, диктатуру, яка фактично істнувала, партія признала теоретично оправданою і практично неминуче потрібною[2]).

Сконцентроване громадської енергії й волї в суспільнім органї дійшло тут до найдальших границь можливости.

(Далї буде.) В. П.

[1]) Гл. главу книги Л. Кульчицького: Autonomia i federalizm.

[2]) Robert Michels, Der konservative Grundzug der Partei-Organisation (Monatsschrift für Soziologie, 1 рік, 4 випуск).

МЕВА II.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Райтер). На водах Атлянтійського океану появив ся німецький кружляк, який досі знищив або полонив 10 англійських кораблів. Про се доносить англійська управа маринарки. Догадують ся, що нова „Мева" виплинула з Кілю під данським прапором і мала на помості набір сіна, за яким було заховане оружє. Коли вперве побачено той корабель, був він помальований на чорно. Мав 4 рури до викиданя торпед і кілька червоних рур. Крім того мав на помості всякого рода кулїси і фальшиві комини, щоби могти після потреби зміняти вигляд.

Про появу того німецького корабля пише в дневнику „Berliner Tageblatt" моряцький капітан Л. Перзіюс:

„Вже від довшого часу розповсюднена була чутка про появу німецького помічного кружляка на водах Атлянтійського океану. Про се стали доносити й американські депеші. Першу відомість про те одержано від одного капітана, якого пароход попав ся в полон таємничого корабля. По словам того капітана був се воєнний корабель, добре з оружений, заосмотрений в рури до викиданя торпед, пливучий незвичайно скоро.

Управа німецької фльоти самозрозуміло досі з військових причин не подавала ніяких звідомлень про появу нового воєнного корабля, хоч бристійський адміральський штаб перед кількома тижнями вже остерігав бездротним телєграфом свої кораблї, що околиця 40 степеня 34 мін. ширини і 27 степеня 57 мін. довжини небезпечна, бо там увихаєть ся неприятельський кружляк. Ту депешу схопив однак капітан Меви II і схоронив ся в безпечнійшій околици, а за кілька днїв причалив до пристани у Свінемінде з полоненим англїйським пароходом „Garrowdale". На полоненім корабли привезено, крім добичі у воєннім матеріялї, 469 бранців, яких супровожало в часї дороги 16 німецьких моряків. Прошу собі уявити положенє! Не тільки треба було провести полонений корабель поміж неприятельські морські патрулї, ще й запобігти тому, щоби 469 бранців не стало проти 16 німецьких жовнїрів, якими проводив поручник Бадевіц.

Досі добича „Меви II" виносить 10 кораблїв з містотою 55.395 тон. Її поява на Атлянтійськім океанї поважно загрожує цілій неприятельській і невтральній пароплавбі."

„Три говори."

Російські власти в занятій Галичинї й українська мова.

В свій час подали ми вістку, що російські власти в занятій части Східної Галичини дали дозвіл отвирати народні школи з викладом в „місцевих мовах". Як виглядає сей дозвіл в практиці, про се доносить „Нов. Время", звідки переповідає сї інформації польська преса. Отже до „місцевих мов" зачислено російську, польську і „три говори" „галицько-російського нарічя". Таким чином українську мову чи — говорячи російською термінольогією — „галицько-російське наріче", щоб не признати їй одноцільною, розбито на „три говори". Се заряженє відповідало би концепції наших москвофілів, які все твердили, що нема української мови, тільки ерїжні „малоросійські говори", які разом творять нарічє російської мови.

З инших подробиць „Нов. Времени" про сю справу зазначимо, що польську мову признано місцевою тільки по містах і місточках, з чого польська преса очевидно дуже невдоволена, та що шкільні підручники з австрійських часів заборонено.

Так то російські власти „ущасливляють" українське населенє не тільки російською мовою, але також розбиванєм української мови нарїжні „говори."

На кредит не будемо „Дїла" нїкому висилати. Хто до **5-го** *кождого місяия не відновить передплати або не вирівнає залягаючої передплати, той безумовно і безвиїмково „Дїла" від того дня не буде одержувати. Наших Вп. Передплатників просимо врозуміти, що в часах, коли за всї матеріяли мусить видавництво платити дорого і готівкою, — воно не в силї давати кредит навіть своїм найпевнійшим передплатникам.*

Поворот Рутовського — польським національним святом.

Б. віцепрезидент м. Львова д-р Тадій Рутовський, який підчас російського наїзду сповняв функції президента міста і був вивезений російськими властями при уступленю з міста до Росії, вернув — вимінений за віденського кореспондента „Нов. Времени" Дмитра Янчевецького, засудженого в процесї Маркова і тов. на смерть, — з Росії до Австрії і задержав ся на якийсь час в Відни, звідки має прибути до Львова.

Його поворот дав Полякам привід до національно-політичних маніфестацій, які носять характер польського національного свята. В Відни привитало Рутовського польське коло, як також ріжні польські депутації, між ними польська депутація прибічної Ради м. Львова, а в самім Львові завязав ся окремий польський комітет, який має з приводу приїзду Рутовського до Львова устроїти величавий польський національний обхід.

Уряджене сего польського національного свята є зовсім врозуміле. Коли сягнемо до передвоєнних часів, коли вибирала ся та рада м. Львова, в якої склад увійшов Рутовський і з волї якої став віцепрезидентом м. Львова, то пригадаємо собі, що виборчим кличем при тих виборах було береженє польського характеру м. Львова через чисто польський склад Ради. І справдї Рада вийшла чисто польська і свою задачу оберігати польський характер м. Львова маніфестувала дуже енергічно при кождій нагодї, що пригадасмо хоч би її становище в справі заложеня українського університету у Львові.

Як віцепрезидент з волї міської ради з таким національно-політичним характером справляв Рутовський підчас російського наїзду функції президента міста. Як справляв він сї функції, про се вся польська суспільність має однодушний погляд, який „Nowa Reforma“, партійний орган Рутовського, характеризує отсими словами: „Всї чули і знали, що там, в тім улюбленім польськім Львові стоїть на передї патріот з великим серцем і великою головою, який для оборони польськости тої „kresow-oї“ столиці і чести тої польськости сам один вистане за армію.“

Приїхавши до Відня й відповідаючи на привітні промови, Рутовський проголосив в дусї польського „N. K. N.“ програму розширеня границь покликаної центральними державами до житя польської держави на схід, підносячи „оклик дальшої боротьби, щоби осягнути визначену ціль, щоби неприятеля виперти на схід, за Збруч, за Днїпро і по змові за Двину“.

Словом, політичне становище Рутовського в передвоєнних часах взагалї і зокрема на становищи віцепрезидента м. Львова — виконавця волї польської Ради м. Львова, його дїяльність на становищи президента м. Львова підчас російського наїзду і висше наведений його воєнний клич, з поворотом проголошений на віденськім двірци, творять гармонійну національно-політичну концепцію, концепцію відбудованя (і щоденного будованя) Польщі в історичних границях.

Як нам ставити ся до сеї концепції і до її дїячів, не треба виказувати.

Супроти українського елєменту у Львові,

— Рутовський на своїм становищи поводив ся — в порівнаню з ріжними Грабськими — прилично. Одначе признаючи се льояльно і бажаючи п. Рутовському всього доброго з поворотом до рідного міста, ми не можемо з приводу повороту закривати перед нашими очима тої концепції, якої дїячем, речником і неначе символом вертає до Львова Рутовський.

Наради Ціммермана з Черніном.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Державний секретар Ціммерман відбув другу довшу нараду з міністром заграничних справ, в якій продовжувано і покінчено дискусію про всї справи, які остають в звязку з теперішним положенєм. Виявила ся повна згідність поглядів. Ціммерман виїхав з Відня.

НОВИНКИ.

Львів, 22 сїчня 1917.

— **„Ostgalizische Feldzeitung“**, про намір видаваня котрої ми перші з львівських часописий свого часу були донесли, появила ся передучора у Львові. Видаєть ся вона з рамени військ гр. Ботмера, котрий і відзначив часопись своїм передним словом. Виходити буде часопись тричі в тиждень. Перше число присвячене головно воєнним справам. З невоєнних згадаємо „Ruthenische Legende“ в фейлетонї.

— **Відновленє дїяльности** тов-а „Українсько-руська Видавнича Спілка“ порішено на надзвичайних загальних зборах, скликаних членами управи з передвоєнного часу на 20. с. м. „Українсько-руська Видавнича Спілка“, заложена при кінци 1898 р., з ініціятиви, яка виринула на обході столїтя Енеїди Котляревського, розвивала аж до війни видавничу дїяльність, і то не тільки у Львові, але в останних роках також у Київі, де від 1907 р. виходив також видаваний нею „Літ.-Наук. Вістник“. Вибух війни і російський наїзд спинив усяку дїяльність тов-а. Щоби сю дїяльність відновити, перебуваючі у Львові члени попередної управи скликали надзвичайні загальні збори, на яких предложили членам вибрати на час війни нову управу, яка вела би справи товариства аж до приходу нормальних відносин; тодї нові загальні збори рішать про дальшу дїяльність тов-а. Присутні на зборах члени, годячи ся з сим предложенєм, вибрали нову управу, до якої ввійшли: голова д-р Ізидор Голубович, члени дирекції Володимир Гнатюк, Володимир Дорошенко, д-р Михайло Лозинський і д-р Іван Раковський, заступники членів дирекції Антін Гаїяк і д-р Степан Баран, члени контрольної комісії проф. Денис Коренець і проф. Яків Яцкевич. Новій управі поручено упорядкувати фінансові справи товариства і приступити до відновленя видавничої дїяльности тов-а.

— **Арештованя Поляків у Варшаві.** До польських дневників пишуть з Варшави: Варшава жие під вражінєм сензаційних арештовань серед членів христіянської і народової демократії. Почало ся від розвязаня зборів народових демократів в „обивательській Ресурсї“. З поміж зібраних арештовано кільканайцять осіб, між ин. політично-суспільних дїячів: Лютославського і Франца Новодворського, якого сейчас вивезено до табору інтернованих в Німеччині. До того арештовано також літерата Адольфа Найверт Новачинського, якому поставлено закид авторства кількох летучих листків, що їх зміст звертав ся проти нової польської держави. Між иншим закидають йому, що він є автором „Варшавської Шопки“, в якій осмішуєть ся теперішні події і з окрема акт 5. падолиста. Всїх арештованих обжаловано о державну зраду проти польської держави.

— **Подробиці про убійство Распутіна.** Причини убійства Распутіна ще зовсім не прояснені. Слідство в тій справі ведуть воєнні власти, та про арештованє виновників поки що не звіщаєть ся нїчого. Дочки Распутіна заявили в часі слідства, що кн. Юсупов відвідував їх батька потайки ночами. Виявило ся також, що між урядниками охрани, які обороняли Распутіна, були також два англійські тайні агенти, яким за посередництвом англійської амбасади став відомий плян убійства. Ті агенти слідкували при вході до дому, де відбулось убійство. Кн. Юсупов відказуєть від усяких пояснень. По описам, які появили ся в „Утрі Росії“ виявляєть ся, що на бенкет, підчас котрого убито Распутіна, прийшов зовсім несподївано петроградський начальник Барк, якого Протопопов призвав телєфоном для оборони Распутіна, але князь Юсупов рішучо зажадав, щоби він опустив дім. В часі бенкета викликано імовірно по уладженому плану спір. Кн. Юсупов заявив, що він як господар почуваєть себе обидженим якимсь висловом Распутіна. Распутін не хотів виправдати ся. Тодї стали його приневолювати до присяги, що він відкажеть ся від політичної дїяльности і оставить столицю. Распутін противив ся тому і тодї йому — як кажуть — дали револьвер, щоби він застрілив ся, та Распутін ввернув револьвер проти гостий. Тодї Пуришкевич витрутив Распутінови з рук револьвер і разом з Юсуповим мав застрілити його. Се безсумнївне, що убійники Распутіна руководились політичними мотивами, бажаючи усунути надмірний вплив Распутіна в питанях внутрішної політики. До зовнїшної політики Распутін від початку війни не мішав ся.

— **Школа ім. Бор. Грінченка** сего року на жаль не могла своїх бідних, босих і нагих сиріток нїчим більше обдарувати на ялинку, окрім деяких дрібних ласощів, ласкаво присланих нам добродійною воєнною кухнею. За те аж по святах змогли ми з дрібних жертв ледви 6 пар черевиків направити, бо про нові не могло бути й мови в теперішній дорожнечі. Також роздано дещо з малих приходжених убрань, які одержали ми від ласкавих жертводавців. Підписана управа школи заявляє, що в міру впливу дальших жертв на сю ціль постараєть ся о дальші направки чобіток для найбіднїйших дїтий шкільних,, котрі сего конечно будуть потребувати. — М. Сіяк.

— **З полону.** Роман Винявський, однорічний охотник, перебуває в російським полонї: Пензенская губернія, Городъ Пенза. Сборно-придѣлительный пунктъ для военноплѣнныхъ.

— **Мораторія для Галичини і Буковини.** „Wiener Zeitung“ оповіщає розпорядок міністерства скарбу про виконанє §. 32. уст. 1. міністерського розпорядку з 28. грудня 1916 р. про відложенє платности приватно-правних претенсій грошевих супроти довжників в Галичинї і на Буковинї.

ОПОВІСТКИ.

| **Дирекція прив. укр. гімназії** в Долинї подає до відома, що іспити приватистів відбудуть ся 2. і 3. лютого с. р.

| **Кружок У. П. Т.** в Долинї запрошує всїх своїх членів на сходини, котрі відбудуть ся дня 1. лютого с. р. о год. 12 в полудне в гімназійнім будинку. — о. Т. Горникевич, голова.

На волинські школи.

„Пятикова система“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останнїх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Голос з Вереня 50 К і кличе Ясновельможних Панів Отаманів: Франца Кікаля, Мирона Тарнавського, Гриця Коссака; Вельможних Панів Сотників: Теодора Рожанковського, Василя Дїдушка, д-ра Михайла Волошина, д-ра Никифора Гірняка, Романа Дудинського. — Мих. Яценьо суд. радн. у Львові 10 К (Дн.): о. Емілїя Константиновича пароха Сянік, Кред. Тов. Бескид Сянік, 35дат. Тов. Яворів, суд. ст. радн. Онишкевича Львів, дир. гімн. Ілію Кокорудза Львів, — Салагуб Ілько, пол поч. 508 10 К. (Дн.): о. Петра Чавса, полевого курата, надпоручника д-ра Івана Сіяка УСС., надпоручника Тимка Щуряка, надпоруч. д-ра Матвія Яворського, поручника пров. Василь Хабара. — Сурмей Іван 3 К (Дн.): Блавацького Івана з Підлїсок м., Шумила Ростислава з Стронятина, Косаревича Омеляна, Корнила Будного поручника пол. поч. 110, Василя Іванцївм етап. почт, 182. — Ольга Моцик з Розвадова н. С. 2 К (Дн.): Івана Моцика ц. к. офіц. в Радомишли великім, дзядзя Филимона Цнгилїка в Загірянах і Маню Кужинську з Бучача. — Луска Василь пол. поч. 262, 10 К (Дн.): Впр. о. совітника Йосифа Шанковського з Чанижа, о. совітника Кароля Бардина з Желдця. о. Петра Казанівського, завідателя парохії в Камінцї струм. п. Андрія Строніцького юриста в Желдци і Петра Хабу богослова в Желдци. — о. Стеблецький В., Гододок Яг. 5 К (Дн): о. Юліяна Твардієвича декана з Лопянки. о. Филипа Пелеха декана з Толщова, о. Володимира Бабія з Чертежа, п. Андрія Даниловича нотара в Турці над Стрийом. — Кашубинська Ольга 5 К (Дн.): п. Лесю Несторовичеву з Перемишля, п. Зосю Медицьку зі Стенятина, п. Мелю Ковшевичеву з Ульвівка, п. Зосю Мельничукову з Тудоркович, п. Яньцю Зарембову з Тудоркович. — Грабар Іван 5 К.: Вп. п. Хрущеву Олену Бутини, Левицьку Марійку Львів, Чайківську Ольгу, уч. VIII. кл. гімн. Львів, Кудриківну Віру Відень, Дичка Степана поручника 95 п. п. — Смулка Клим, Угринів 5 К (Дн.): п. Андрія Занька директора школи в Угринові, п. Володимира Зубрицького проф. гімн. в Перемишли, о. Матвія Павлюка завід. парох. в Залїсю, п. Богдана Яворського з Люблина. — Володимир Пулюй Львів 1 К (Дн.): Костя Максимовича Львів, Теодора Мацьків Львів, Тадея Гмитрасевича Перемишль і Осипа Андрухів Львів, (ученики гімназіяльні). — Юрій Шмериковський радник суду у Відни 10 кор. — Соневицький Ярослав 4 К (Дн.): п-ну Славцю Рудницьку Яворів, п. Марильку Вітовську Брошнів п. Креховичі, п. Франца Свістиля четара УСС., п. Погорецького студ. техн. Львів і п. Стефана Масляка студ. унів. Львів.— Савчакова Анна в Пристани 5 К.: Лїну Флякевич в Двірцах, Ольгу Суху і Гонорату Боднарівну обі в Любели. — о. Мартинович Йосиф в Стрілках 5 К (Дн.): оо. Т. Цегельського з Бібрки і В. Несторовича з Ланів, п. Йосифа Гучкевича, упр. шк. в Романові, п. Юліяне Максимовича упр. шк. в Підгородищу, п. Івана Мицка упр. шк. в Селиськах. — о. Могильницький Теодор в Підмонастирци 10 К (Дн.): п. Меланїю Величковську з Загіречка, о. д-ра Єрму зі Львова, о. Пилипа Чолїя зі Слободи, о. Лениса Телїщука з Отиневич і п. Стефана Воробця з Руда. — о. Мих. Дороцький, декан і парох в Злоцькім п. Мушина 5 К (Дн.): о. Юліяна Дуцька Лєлюхів, о. Олена Гадзевичева Новий Санч, о. Лаврентія Ткачука Крамарівка, Івана Крайника Відень укр. ценз., о. Онуфрій Малецький Балигород.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер“ (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Дїла“ і викликаних.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ.

з дня 21. сїчня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Після добутя примістка Нанешті, на схід від Номолєаша, полонено 555 людий і забрано машинові карабіни і 4 метавки мін.

У відтинку Мештіканешті вчера пвполудни сильна неприятельська артилєрія розвивала дїяльність проти наших становищ. Опісля наступили проби російського наступу, але їх зломлено вже в перших початках.

Австро-угорський летун приневолив неприятельський лїтак коло Мармарошського Сиготу спустити ся на землю. Неушкоджений лїтак попав ся в руки наших летунів.

Дальше на північ в области австро-угорських військ не стало ся нїчого важного.

ВІЙНА З ІТАЛЇЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Положенє не змінило ся.

Заступ. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 21. сїчня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Крім значнїйшої місцями артилєрійської боротьби і успішних виправ наших стеж день пройшов без важних подій.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Баварського: На схід від Баранович німецькі відділи, ідучі до наступу, вдерли ся до російських ровів і привели з відти 17 бранців.

Фронт архикнязя Йосифа: У східних Карпатах намірений неприятельський наступ на шляху Вальпутна наслідком огня нашої артилерії не вспів розвинути ся. Малий наступ Росіян відперто.

Група Макензена: Разом з Нанешті дня 19 с. м. попав ся в наші руки примісток, який там завзято боронили ще Росіяни, Жовнїри з Померн, зі Старої Мархії і західної Прусії добули приступом кілька неприятельських лінїй з сильно збудованими точками опертя. Саму місцевість занято серед завзятої боротьби за кождий дім. Маси Росіян, які відступали через міст на Серетї, взято в криловий огонь наших батерій і машинових карабінів. Вони понесли тяжкі втрати; 1 офіцир, 555 жовнїрів, 2 машинові карабіни, 4 метавки мін попали ся в наші руки.

Македонський фронт: В луцї Черни, на схід від Парльова німецький стежний віддїл виконав успішну виправу.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 22. січня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

В горах Одобешті відперто неприятельські вивідні віддїли. На схід від Мельниці на Волини віддїли берненського полку піхоти ч. 8. несподївано впали до російських ровів і полонили там 1 офіцира і 109 жовнїрів та здобули 1 машиновий карабін і 1 метавку мін. Влучним гарматним огнем нанесено неприятелеви значні втрати.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Не стало ся нїчого особливого.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

На південь від озера Охриди наші війска ударемнили наступ неприятеля.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 22. січня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Коло Lens в боротьбі на ручні гранати відперто слабий атак Англїйців. Під Bozonvaux і на схід від Pontamousson вивідні віддїли привели з коротких виправ на неприятельські становища кількох Французів і 1 машиновий карабін.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя: На захід від Фрідріхштадту відперто в ночи російські дїд'їзди.

Фронт архикнязя Йосифа: В східних Катпатах в кількох місцях вели ся бої в терерї перед становищами з успіхом для нас. На північ від долини Ойтош обопільна дїяльність артилерії хвилями була значна.

Група Макензена: На захід від Панею неприятельська компанія заатакувала наші забезпечуючі становища над Путною. Ми її відперли.

Македонський фронт: Крім в доокремнених перепалок вивідних віддїлів не стало ся нїчого особливого.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ЖЕРТВИ

На У. С. С. зложили у Винниках в коронах: Павло Кияк 2·—, Станислав Ромбек 2·—, Врецьона Филимон 2·—, Врецьона Юрко 2·—, Курчак Андрій 2·—, Маркевич Михайло 4·—, Кульчицький Петро 2·—, Акерман Йосиф 2·—, Акерман Карло 2·—, Акерман Фердинанд 1·—, Чабанський М. 1·—, Ястодемський І. 2·—, Буковський Григорий 2·—, Кульчицька Пелягія 1·—, Дмитерко Теодор 2·—, Стасишин Михайло 1·—, о. Григорий Гірняк 5·—, разом 35 корон.

На українську Захоронку: Збірка в церкві у Винниках 20·—, о. Григ. Гірняк 5·—, разом 25 корон. 67 1—1

Коляда з Гусакова.

Виказ жертводавців котрі зложили в коронах і сотиках: о. Павло Дудик 10·—, о. Николай Голейко 10·—, Григорий Перчинський 30·—, Теодор Гнатишак 20·—, Розалія Козак 20·—, Григорий Будзїнський 10·—, Василь Шпильчак 10·—, Н. Н. 10·—, Іван Фединський 9·—, Ілько Вацлавяк 6·—, Юза Попівняк 4·—, Анна Гнатишак (Федька) 4·—, Григорий Фединський 4·—, Степан Себунчак 4·—, Теодор Токарчик 4·—, Марія Галун (Юзька) 4·—, Марія Галун (Гринька) 4·—, Морія Петрусяк (Мелька) 4·—, Марія Галун (Николи) 4·—, Марія Садовська 4·—, Марія Гнатишак (Василя) 4·—, Петро Фединський 4·—, Катерина Козак 3·—, Елеонора Дуда 3·—, Павло Будзїнський 3·—, Анна Галун 3·80, Марія Брилїнська 2·80, Анна Баран 2·—, Олена Перчинська 2·—, Андрій Дембіцький 2·—, Василь Голейко 2·—, Анна Германович 2·—, Григорий Цїшецький 2·—, Анна Цїшецька 2·—, Іван Шандровський 2·—, Анна Голейко 2·—, Катерина Глинчак 2·—, Григорий Кавецький 2·—, Катерина Дуда 2·—, Розалія Трухан 2·—, Никола Голейко 2·—, Параня Шпильчак 2·—, Катерина Кузьо 2·—, Марія Вояш 2·—, Анна Ваконь 2·—, Катерина Петрусяк 2·—, Онофер Дуда 2·—, Іван Токарчик 2·—, Аниа Даченко 2·—, Даниїл Голейко 2·—, Марія Петрусяк 2·—, Ева Крупа 2·—, Олена Фединська 2·—, Лука Фединський 2·—, Тацияна Голейко 2·—, Яким Гнатишак 2·—, Марія Кузьо 2·—, Ксеня Шпильчак (Василя) 2·—, Василь Смерчинський 2·—, Анна Гнатишак (Петра) 2·—, Катерина Шпильчак 2·—, Стах Хрусьцель 2·—, Розалія Фединяк 2·—, Ольга Галун 2·—, Чехарівська Катерина 1·30, Юлія Козак 1·60, Розалія Гнатишак 1·—, Іван Цїшецький 1·—, Ілько Цитвинський 1·—, Катерина Гнатишак 1·—, Анна Шандровська 1·—, Катерина Галабудьо 1·—, Катерина Зацєнська 1·—, Юля Фединяк 1·—, Ева Кузьо 1·—, Семен Дуткевич 1·—, Марія Чехарівська 1·—, Петро Гнатишак 1·—, Михайло Петрусяк 1·—, Катерина Нирка —·90, Катерина Токарчик —·80, Катерина Вальцїшевська —·60, Василь Козак 2·—, Марія Бойко 2·—, Ева Гнатишак 2·—, Смішкевич 2·—, Катерина Коженьовська 2·—, Григорий Старко 2·—, Михайло Галавін 2·—, Анна Чехарівська 2·—, Юзько Коженьовський 2·—, Катерина Калятинська 2·—, Гринько Гнатишак 2·—, Тацияна Еренберг 2·—, Николай Козак 2·—, з Акафисту 8·16, разом 324·— 66 1—1

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Іван Цьонь, Freiv. Baon, шукає брата Петра з села Тлустуго, який був при пільній артилерії (станиславівський). 64 2—3

Хто знає адресу Андрія Дембіцького в Пітрич, повіт Станиславів, що був при k. u. k. Inf. Siv. 23. Feldkomp. V. Zug 3 зволить мені ласкаво подати під адресою: Павло Дембіцький, евакуований в Пітрич, а тепер перебуває в Чертежи п. Журавно. 65 1—4

Оголошення.

ВЕЛИКИЙ, ДЕШЕВИЙ і ЦІКАВИЙ

КАЛЄНДАР

ПАМЯТКОВА КНИЖКА

СОЮЗА ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ

на 1917 р.

Обнимає поверх 500 сторін друку, містить 103 ілюстрації і численні статї з области культурного, економічного й політичного житя українського народу по обох сторонах кордону та найкращі взірці поетичної творчости національних поетів

Календар Союза містить між иншим найокладнїйший огляд военних подій за два роки і ще докладнїйший огляд українського житя в Росії від початку українського національного відродженя до останніх часів і статї про політичні змагання українського народу в часї війни.

Призначена в цїлости для національного освідомлени найширших народніх мас, Памяткова книжка Союза пова календарними відомостями нїколи не стратить на вартости, та буде для кождого Українця

ДОБРОЮ ПАМЯТКОЮ З ВОЄННОГО ЧАСУ.

— Ціна календаря 2 К 50 сот., в оправі 3 К 20 сот. — З пересилкою 3 К 50 сот.

Австрійські жовнїри Українці й російські полонені

котрі замовлять книжку безпосередно в Союзї у Відні дістають календар по зниженій цїні — ва 2 К, в оправі 2 К 70 сот. З пересилкою 3 К.

Книгарням і трафікам дає ся звичайний книгарський опуст.

Гроші надсилати почтовим переказом на таку адресу:

Wien VIII, Josefstädterstrasse 79, T. 6. Administration Nachrichtenblattes des „Bundes zur Befreiung der Ukraina". 63 1—?

На бажане висилають ся чеки почтової щадниці ч. 107.090.

В Німеччині замовляти „Памяткову книжку" по такій адресї:

Zentralstelle des Bundes zur Befreiung der Ukraina Berlin W. 66. Leipzigerstrasse 131.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ

„НАРОДНОЇ ГОСТИННИЦІ"

стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою

у ЛЬВОВІ вул Костюшка ч. 1.

Стація електричного трамваю. — Трамвай **L. D.**

Цїни номнат від К 2 — висше.

Товариство приймає нових членів що найменше з одним удїлом в квоті К 20 і гроші на книжочки вкладкові на 5%.

52 3—10

Відрївний денний (бльочковий)

КАЛЄНДАР на рік 1917.

Цїна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.

А. Окпиш, Львів, Кадецька 4. 13 10—20

21 Томів українськоі творів літератури 21

від Котлярдзського до Руданського включно, в редакції П. Юліяна Романчука, накладом Товариства „Просвіта" у Львові, на добрім папері, гарний друк, у полотняній оправі в витисками коштує **К 52·50**, в оправі півполотно з витисками **К 42.**

Поодинокі томи коштують 1) в полотняній оправі К 2·50 2) в півполотно К 2·—. При замовленю всїх томів нараз оплачуємо порто самі а при замовленю поодиноких томів належить долучити 45 сот. на рекомендоване порто (або 72 сотики на фрагт, коли замовляє ся більше як два томи нараз).

Твори обіймають слїдуючих письменників і поетів:

Книжка 1. І. Котляревського, П. Артимовського Гулака, Е. Гребінки (сторін 536; другий наклад).
" 2. і 3. Григорія Квітки-Основяненка в 2 томах (сторін: 544, 552; другий наклад).
" 4. М. Шашкевича, Ів. Головацького (сторін: 456 другий наклад).
" 5. Н. Устіяновича, А. Могильницького (сторін 512; другий наклад).
" 6. А. Метлинського, М. Костомарова (сторін 496).
" 7. і 8. Тараса Шевченка в 2 томах (сторін 552, 544; третий наклад).
" 9, 10, 11, 12, 13, 14. П. Кулїша в 6 томах (сторін: 504, 560, 576, 528, 560, 700).
" 15. і 16. І. Воробкевича в 2 томах (ст.: 420, 420).
" 17. Л. Глїбовича, К. Климковича, Вол. Шашкевича (сторін 580).
" 18. Ол. Стороженка (сторін 592).
" 19, 20. і 21. Ст. Руданського в 3 томах (сторін 456, 456, 480).

Висилаємо лише за попереднім надісланем готівки. Радимо спішити ся з замовленями, тому що деякі томи на вичерпаню а новий наклад не скоро буде можна вробити. — Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта". — Львів, Ринок ч. 10. V. B 2—7

Купуйте і замовляйте!

Календарець „РУСАЛКА"

„ Ціна 1 штука 30 сот. (почт. 35 сот.) „

10	штук з почт. оплатою К	3·00
25	" " " "	7·20
50	" " " "	13·50
100	" " " "	25·00

Від 25—100 шт. поручено (рекомендовано).

Вже продає ся відрївний календар на р. 1917. Ціна 1·20 К., з пересилкою 1·50 К.

21—25 Замовленя приймає: 7·40

А. ОКПИШ, Львів, Кадецка ч. 4.

„ Календарець на 1917 р. „ РУСАЛКА

ЦИБУЛЮ КОШАМИ

від 50—60 кґ по цїні К 1·— за 1 кґ висилає на провінцію

КРАЄВИЙ СОЮЗ Господарсько-торговельних Спілок у Львові, Зіморовича 20.

VI. 1 4—7

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарні „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 18. (9243) Львів, середа 24. січня (11 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
квартьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
квартьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 23. січня 1917.

З рамени економічної комісії товариства Просвіти відбули ся вчора 22. с. м. сходини відпоручників наших краєвих інституцій в цілі обговореня справи відбудови українських, економічних, просвітних і культурних організацій в краю.

Загально представив дійсний стан річий в сю хвилю дир. Омелян Саєвич. Потім переведено тригодинну дискусію, в якій забирали голос пп. Герасимович, д-р Макух, Гапяк, Коренець, Семчишин, Стернюк, д-р Витвицький, Е. Нагірний, д р Величко і о. Лежогубський.

Як вислід дискусії принято такий поділ праці при відбудові поодиноких організацій що: 1) Просвіта займеть ся відбудовою своїх філій, читалень і крамниць, 2) Сільський Господар відбудовою своїх філій і кружків, 3) Товариство педагогічне відбудовою своїх філій й кружків, 4) краєві фахові союзи: а) кредитовий, б) консумційний (Народна Торговля), в) молочарський, г) господарсько-торговельних спілок і ґ) збуту худоби, займуть ся відбудовою своїх соючних, їм приналежних спілок в тим, що Народна Торговля займеть ся також відбудовою церковних і приватних крамниць і торговельних підприємств. Кожда з сих краєвих інституцій вложила вже доси чимало праці в напрямі відбудови своїх організацій. В акції сій одначе конечна є одноцільність в дїяльности всїх краєвих інституцій і тому на внесенє пп. д-ра Макуха, Герасимовича, д-ра Витвицького і о. Лежогубського порішено:

Відпоручники Просвіти, Сільського Господаря, Краєвого Союза ревізийного стоваришень і фахових союзів кредитового, консумційного, молочарського, господарсько-торговельних спілок і збуту худоби рішають поробити старання в напрямі відбудови всїх українських економічних, культурних і просвітних організацій та приватних підприємств, та в тій цілі творять під проводом Краєвого Союза ревізійного спільний орган, в якого склад входять відпоручники Просвіти, Товариства педагогічного, Сільського Господаря, Товариства вз. обезпечень „Дністер", Земельного Банку гіпотечного, Руської Щадниці і всїх пяти фахових союзів стоваришень.

Порішено дальше приступити безпровлочно до спільної однощільної акції і в тій цілі уложити і друком оголосити відповідні інформації і квестіонарі та делеґовано до виготовленя їх пп. Коренця, Семчишина, д-ра Макуха і Гапяка.

Найблизше засіданє означено на день 29. січня с. р. (понеділок) о год. 5 пополудни.

Вільзон про основи будучого світового мира.

Нове письмо Вільзона до сенату.

ВІДЕНЬ (Ткб) Тутешна американська амбасада повідомляє, що Вільзон звернув ся 22. с. м. з письмом до сенату в справі мира.

В сім письмі вказує Вільзон на виміну нот про мир, яка відбула ся між ним і воюючими державами, і стверджує, що таким способом зближено ся до кінцевого міркованя про мир і про міжнародний концерт, який дійсно унеможливить, щоб коли небудь могла впасти на нас катастрофа подібна до теперішної. Американський нарід є покликаний до участи в великім дїлї кладеня серед народів основ мира, які мають бути нові і покладені по новому пляну. Американський нарід бажає собі, щоб не завести в сій службі, яка полягає на тім, щоби своє значінє й силу додати до значіня й сили инших народів в цілі запевненя мира і права на цілім світі. Таке управильненє не може вже тепер бути на довго відложене.

Далї вичисляє президент умови, на яких американське правительство признає своє право жаданя від народу згоди на формальне і торжественне приступленє до лїги мира. Найперше мусить бути покінчена теперішна війна. Самі умови не можуть забезпечити мира; буде конче потрібне утворенє сили, яка могла би запорукчити тривкість договору. Коли мир має бути тривкий, мусить бути запоручений зорґанізованою більшою людською силою. Не рівновага, але спільність власти є потрібна, не зорґанізоване суперництво, але зорґанізований спільний мир. Заяви обох воюючих груп стверджують недзозначно, що вони не мають намру знищити своїх противників. Містить ся в сім передовсім те, що мусить се бути мир без побіди. Тільки мир між рівними може бути тривкий мир, якого головною підставою є рівність спільна участь в спільних користях мира. Рівність народів, на якій мусить бути опертий мир, коли має бути тривкий, мусить бути рівністю прав без ріжниці між великими й малими, сильними і слабими народами. Мир мусїв би також признати принцип, що правительства виводять всяку свою справедливу власть зі згоди тих, що ними правлять. Президент Вільзон уважає прим. за доказане, що державні мужі скрізь є згідні що-до того, що повинна бути одна незалежна, самостійна Польща, та що всїм народам повинна бути запоручена ненарушима певність житя, віроісповіданя, індивідуального і суспільного розвитку. Свобода моря є conditio sine qua non мира. Рівність, співпраця, неперервані, вільні і нїчим незагрожені відносини між народами є сущною частю мира і процесу розвитку. Справа обмеженя зоружень на морі й суші мусить бути полагоджена в дусї правдивого бажаня прислужити ся сій справі, коли мир має принести поправу і має бути тривкий. Справа зоружень є найбільше безпосередно і найбільше рішучо звязана з будучою долею народів і людського роду.

В кінци Вільзон предкладає: Кождому народови, малому чи великому, має бути оставлена свобода, щоби міг без перешкоди, загроженя і сміло сам рішати про форму свого правлїня і про свій розвиток. Всї народи повинні в будучности понехати входити в звязки, які вганяють їх в суперництво за власть і втягають в інтриги й самолюбну ривалїзацію. Далї президент предкладає: правительство зі згоди тих, що ними правлять, свобода моря, обмеженє зоружень, яке з війска і фльоти зробило би виключно знаряд вдержаня порядку, а не знаряд нападу і самолюбного ужитя насильства.

Се є американські принципи, — кінчить письмо, — инших не могли би ми підперти.

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -
- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -
- - (Адреса: I. Romanczuk, Wien, Parlament.) - -

Із соціольоґії політичних партій.

(Далї).

Які результати в економічній дїяльности приносить сконцентроване спілкової сили й волї на спілкових органах, зложених з дуже обмеженої скількости осіб, се показала теорія і практика американських трестів*). В їх організації маємо рамки, в котрих розвивають ся економічні відносини, та котрі здібні розширитись майже безконечно; факт, що ті відносини ростуть рівнобіжно із зростом тривкости організації, показує, які важні спеціяльні органи для істнованя спілки та які недостаточні чисто-індивідуальні заходи.

Нерівність освіти, навіть нерівність в знаню даної справи, котра стоїть на черзі, є величезною перешкодою, коли загал учасників громади має рішати про спеціяльні питаня. Нема сумніву, що спеціяльні урядницькі органи або окремі комісії мають більше спеціяльного знаня, ніж ціла маса, та що їх істноване усуває спори й суперечки, які могла б спричинити сама недостача відомостий. Мало сього. Коли недостача обєктивности спинює часто цілу масу від одноцільного дїланя, то причина сього не все лежить тільки в простій нетямучости. Тут має слово ще одна обставина. Розділ на партії, викликаний спершу тільки невеликим числом принципіяльних питань, розтягаєть ся згодом також на инші питаня та згідність пропадає. Прим. політичні партії сіють суперечки також ж в релїґійних, естетичних і инших справах, хоч ті справи й не доторкали з першу принципіяльних спорів. Супроти сього економіка громадських сил подає аргумент за відданем таких спеціяльних справ під компетенцію фахових органів та за усуненем рішеня в тих справах з під хаотичних дискусій загалу.

Дальша користь із тих організацій лежить у сім, що вони дають громадським силам ліпший напрям. Се безперечний факт, що широка маса в своїм способі дїланя ніколи не може піднятись над розмірно низький умовий рівень, бо точка, на якій сходить ся дуже велика скількість умів, не може лежати богато висше тої точки, на котрій стають уми середної вартости. Правда, се правило не доторкає чутєвого житя: в юрбі родить ся збірне напруженя чутя, взаїмне розжарюванє одиниць, яке хвилево може піднести спільну пристрасть понад пересічне напруженє відокремлених одиниць. Инша річ з питанєм про розум або нерозум дїл, викликаних чутєвим вибухом. Більш або менш інтелїґентна вдача так ухвалених постанов не може переступити пересічної лїнії, на котрій найздібнійші одиниці сполучились із одиницями найменш здібними. Юрба може скріпити силу почувань, але не силу розуміня.

Збираючи сказане разом, треба сказати, що недостача спеціяльних органів в даній громаді являєть ся рівнозначною із низшістю тою громади в боротьбі з громадами, які витворили в собі такі органи. Давні німецькі корпорації мусіли впасти, бо не були в силї оперти ся органам держави. „Мусіли впасти, бо хибувало їм те, що дати можуть тільки індивідуальні сили, сконцентровані в нутрі суспільних органів, — вначить: швидкість рішаня, згуртованє всїх умових сил і та висша інтелїґенція, до якої здібні тільки одиниці, які висуває вперед амбіція або почутє своєї відповідальности"*).

*

Після сего екскурсу із загальної соціольоґії організації вертаємось до спеціяльної теми: олїґархічних течій в середині противолїґархічного руху та бодай трохи подрібнійше роздивимось в їх проявах. Перед тим ще одно застереженє (яке впрочім повинно бути самозрозуміле): Подаючи висше схему творення організації, а зосібна розглядаючи користи такого олїґархічного складника організації, яким являють ся їх органи, ми мали на увазї саме тільки порожну, ідеальну схему, та приймали в заложеню як найдоцільнійше виповненє тої схеми, значить, виповненє її в конкретних випадках як найрозумнійшим змістом. Що той конкретний зміст органів організації, себто люди, не конче мусять відповідати вазї свойого становища, що прим. вибір деяких послів може бути великою громадською похибкою, та що за сим і користи органів розмірно зменшають ся, се треба як неминучу поправку раз на все взяти під увагу.

(Далї буде.) в. п.

*) Гл. хочби: Василь Панейко, Трест (Trust). Правно-економічний нарис. (Часопись правнича і економічна, рік 1906).

*) Зіммель: ор. cit.

Царський указ в „хвилі звороту в війні.“

Потреби заосмотреня і перевозу.

ПЕТРОГРАД (Петр. аг.). Цар звернув ся до президента мінїстрів кн. Голїцина з отсим указом:

Поручивши Вам відповідальне становище президента мінїстрів, уважаю за вказане звернути Вашу увагу на найважнїйші задачі, яких полагодженє мусить бути головною дбалістю правительства. В теперішній хвилї, в хвилї звороту в війнї, всї думки всїх Росіян без рїжницї народности і суспільної кляси звертають ся до хороброї, славою окритої оборони вітчини і ждуть в напруженю рішаючої стрічі з неприятелем. В повній згодї з нашими вірними союзниками не допускають Росіяни до себе думки про заключенє мира перед кінцевою побідою. Я глибоко переконаний, що російський нарід, який з пожертвованєм зносить тягарі війни, сповнить до кінця свій обовязок і не відступить перед нїякою жертвою. Помічні жерела нашої вітчини є невичерпані і виключають небезпеку втомленя краю, що очевидно обявляєть ся в наших противнників.

Тим більше значінє в теперішних умовах має управильненє таких важних і складних справ заосмотреня населеня в поживу. Тому поручаю Вам передовсїм, щоби правительство, заступлене Вашою особою, постаралo ся як за заосмотренє хороброї армії, так і залагодженє неминучих трудностий в заосмотреню тих, що знаходять ся за фронтом. Тому числю на спільну працю цїлого народу, на здїйсненє на широких основах заряджень, виданих в останнім часї в области заосмотреня. Справа заосмотреня армії і населеня вимагає згідности заряджень як всїх властий на фронтї так і в краю, як також рїжних урядів.

Дальшою справою, яка на мою думку маєвслике значінє, є поправа перевозу як зелїзницями так і водними шляхами. Рада мінїстрів має виробити в сїй справі рішаючі заряджења, які запевнять використанє всїх перевозових засобів, шоб було можна на час заосмотрити армію і край в потрібні річи, в чім мають співдїлати всї уряди.

Я ззначив сї найважнїйші справи безпосередної працї й думаю, що дїяльність мінїстрів під Вашим проводом зустрінеть ся з підпертєм Державної Думи, злученої бажанєм побідного закінченя війни.

Уважаю обовязком усїх осіб в державній службі, відносити ся до законодатних тїл прихильно, отверто й гідно. При організованю господарського житя краю удїлять правительстру підпертя, якого не можна заступити, земства, які підчас мира й війни доказали своєю працею, що шанують і бережуть високі традиції мого дїда, незабутного царя Олександра II.

Відбудова польських Кół-ок рільничих.

Ц. к. галицьке Намісництво видало на днях до головного Заряду Кół-ек рільничих рескрипт, з якого змістом уважаємо конечним познакомити нашу суспільність, з окрема наших провінціональних дїячів.

Згаданим рескриптом заявляє ц. к. Намісництво готовість удїлити польським Кół-кам рільничим, які наслїдком воєнних подій понесли матеріяльну шкоду, помочи після отсих засад:

1. Коли грошева поміч для відбудови знищеного війною рільничого Кружка або склепу, або иншого підприємства рільничого Кружка не перевисшає квоти 4.000 К. може рільничий Кружок одержати на відбудову беззворотну субвенцію в натурі (будівельних матеріялах) від компетентної будівельної Експозитури ц. к. Намісництва (Централї для відбудови). В цїли одержаня такої субвенції повинен Заряд рільничого Кружка скликати збори членів рільничого Кружка, які мусять ухвалити приступленє до відбудови і уповажнити заряд Кружка до поробленя всяких кроків в тім напрямі. У виїмкових случаях, коли скликанє членських зборів з приводу війни є неможливе, а з працї задля відбудови має вийти безсумнївна користь для Кружка, вистарчить в цїли приступленя до відбудови ухвала заряду рільничого Кружка. Опісля повинен заряд рільничого Кружка уложити відповідне поданє до компетентної Експозитури будівельної ц. к. Намісництва (Централї для відбудови) о признанє тої субвенції в натурі, заряд Кружка нехай підпише те поданє і постараєть ся о потвержденє правдивости поміщених там дат зі сторони парохіяльного уряду, одного або обох обрядів громадського уряду і в загалї зі сторони вiродостойних осіб в місци осїдку, або в найблизшій околици знищеного війною Кружка, — а в кінци повинен вислати те поданє до головного заряду товариства Кół ек рільничих в Кракові в цїли удїленя ним своєї опінії. Головний заряд перешле відтак поданє до компетентної будівельної Експозитури.

2. Коли шкода, яку потерпів рільничий Кружок, не повстала наслїдком знищеня будинку, на котрого відбудову могла-би удїлити Централя для відбудови підмоги в натурі, а коли шкода полягає тільки в части на знищеню будинку, а в части на знищеню инших предметів як н. пр. річий пожарної сторожі, уладженя склепового, уладженя салї засїдань Кружка, читальнї, бібліотеки і т. д.— тоді має бути удїлена Кружкови матеріяльна поміч в грошах. З окрема, коли шкода, спричинена знищенєм инших предметів як дім рільничого Кружка, не перевисшає квоти 1000 К., повинен заряд рільничого Кружка подібно, як сказано в уступі під 1, постарати ся о ухвалу загальних зборів Кружка, або сам рішити про внесенє поданя о підмогу на ту цїль, а опісля внести таке поданє до компетентної будівельної Експозитури о признанє беззворотної субвенції в означеній квоті, не висшій над 1000 К.,—і вислати те поданє до головного Заряду товариства Кół ек рільничих, який заосмотрить поданє своєю опінїєю і вишле його, куди слїд.

3. О скільки потреба підмоги перевисшала-би квоту 4.000 К., взглядно 1000 К., тоді заряд рільничого Кружка повинен на основі ухвали членських зборів або власної ухвали вислати відповідне поданє, уложене і потверджене так само, як висше сказано, до ц. к. намісництва (Централї для відбудови) в Кракові через компетентне ц. к. староство і будівельну експозитуру, але на руки головного заряду Т. К. Р. в Кракові, з прошенєм о удїленє висшої, означеної, беззворотної підмоги.

4) О скільки потреба готівки виносила-би ще значнїйшу квоту, особливо коли би ходило про кільканайцять або кількадесять тисяч корон, тоді Кружок не може одержати беззворотної підмоги, тільки позичку. Заряд Кружка повинен в таких случаях на основі ухвали загальних зборів або власної ухвали вислати поданє до Галицького воєнного Заведеня кредитового в Кракові, після вказівок, які в кождім поодинокім случаю будуть Кружкови подані головним Зарядом Товариства.

5) Коли би вкінци треба було Кружкови доповняючої позички, в случаях, в яких позичка удїлена воєнним кредитовим Заведенєм виявила ся би недостаточною, або зачету на позичку, або вкінци зачету на винагороду за воєнні чинитьби, то мають бути внесені відповідно удокументовані прошеня через головний заряд Т. К. Р. до ц. к. Намісництва (Централї для відбудови) в Кракові.

В цїли улекшеня і уможливленя рільничим Кружкам заходів для одержаня матеріяльної помочи в спосіб висше означений, установить головний Заряд Товариства Кół-ек рільничих в поодиноких повітах своїх мужів довіря; установленє мужів довіря — пише ся в рескриптї ц. к. Намісництва — буде можливим з огляду на субвенцію обіцяну Централею для відбудови головному Зарядови Т. К. Р. Завданєм тих мужів довіря буде обнова організації рільничих Кружків і поміч в їх відбудові та в одержаню потрібних до того матеріяльних засобів.

Як бачимо з наведеного рескрипту Централя для відбудови краю обняла своєю дїяльністю відбудову польских Кół-ек рільничих, яким готова дати потрібні засоби для їх обнови під легкими до виконаня услівями. Не сумнїваємо ся, що з такою ж самою прихильністю віднесе ся та-ж Централя до справи відбудови українських економічних і просвітних організацій. Ми нарочно навели подрібний зміст окремого рескрипту, який вислала Централя до польського Товариства Кół-ек рільничих, щоби поданими там інформаціями користували ся наші економічні і просвітні товариства.

По Ромунії — Солунь?

„Neue Zärcher Zeitung“ доносить з Міляна: Італійська преса живо займаєть ся боєвою павзою, яка запанувала на ромунськім фронтї. Поясняють її то ослабленєм нїмецьких сил наслїдком великих втрат, то знов прихідом значних російських підмог. Деякі газети, опираючи ся на дотеперішних досвідах ромунського походу, вдоволяють ся здогадом, що інвазійне військо мусить найперше помістити в відповідних становищах над Серетом важку артилєрію, заки можна буде далї вести офензиву.

Як доносить „Corriere dela Sera“, французькі військові критики передвиджують сильні ворожі наступи з цїлю поправити теперішну лїнїю фронту, особливо корисну для оборони. Зрештою що-раз більше проявляєть ся тенденція неприятеля перейти в Ромунії до позиційної війни. Признакою сього є також війска про висланє військ, які стали вільні в Добруджі, на македонський фронт.

З богатьох натяків виходить, що в кругах автанту поважно числять ся з офензивою на Солунь. З сим звязують присутність Фалькенгайна на македонськім фронтї. В звязку з сею офензивою має стояти також нота грецького короля до Вільзона, яку преса поясняє як заповідь нового опору Греції проти домагань антанту. Призпакою намірів неприятеля йти разом з Греками проти війска Сарая мають бути австрійські наступи в околици озера Охриди. На гіпотезї співдїяльности Греків з центральними державами опирає франнуська преса домаганє репресій супроти Греції.

Плеканє правдивого австрійського духа і державного почутя.

Програма кабінету гр. Клям-Мартініца.

ВІДЕНЬ (Ткб.) „Korrespondenz Austria“ доносить: Президія парляментарного христ.-соц. Союза явила ся в президента мінїстрів гр. Клям-Мартініца, який в загальних рисах представив провідні лїнії праць правительства. Провідною звіздою правительства буде в усїх зарядженях плеканє правдивого австрійського духа і державного почутя. Промощенє й вигладженє дороги до парляменту є одною з перших задач, над яких полагодженєм працює правительство. Безнастанну дбалість посвячує правительство справам заосмотреня, в чім улекшує йому задачу гідна признаня готовість населеня до несеня жертв.

Перед чи за Серетом?

ЖЕНЕВА (Прив. тел.) Лїонські дневники подають донесеня з Ясс, які мають на цїли затерти по змозї лихе вражінє, викликане подіями на ромунськім фронтї. По тим донесеням буде в области Молдавії утворена з молодих ромунських жовнїрів армія під проводом французьких інструкторів, яка возьме участь в будучих боях. Чи ті бої відбудуть ся перед чи за Серетом, про се погляди у російських і ромунських не однакові. В Молдавії все ще проводитя військами генерал Маршинський на російськім а генерал Авереску на ромунськім фронтї.

Сазонов і Штірмер.

БЕРН. (Ткб.) „Temps“ доносить з Петрограду: Хоч іменованє Сазонова амбасадором в Льондонї ще не є офіціяльно оголошене, одначе є правда, що вибір упав на Сазонова, бо Покровський настоював, щоби Сазонов розпочав знов дипльоматичну дїяльність. Те саме бажанє висловив в офіціяльних кругах англійський амбасадор в Петроградї.

ЛЮГАНО. (Ткб.) „Stampa“ одержала потвержденє відомости, що бувшому російському президентови мінїстрів Штірмерови поручено в дійсности веденє заграничної політики, надаючи йому становище дорадника мінїстра заграничних справ Покровського, який дістав кількамісячну відпустку.

Французька преса про положенє в Росії.

ПАРИЖ (Ткб) Про положенє в Росії пише „Matin“, що найважнїйшою подїєю останних днїв є відложенє Думи. Цар, здаєть ся, став по сторонї Протопопова, а проти Думи. Внутрішна кріза є без сумнїву дуже поважна і треба її приписати антагонїзмови між правительством і Думою. Може бути, що також убийство Распутіна спричинило трудности особистої натури для політиків на визначних становищах.

„Evenement“ пише: Події в Петроградї заслугують на велику увагу. Вічні зміни в правительстві не дають запоруки систематичної дїяльности і устійненя відносин. Треба сподївати ся, що по замішаню все таки наступить сильний зворот до лївиці.

„Lanterne“ пише, що наступив наглий зворот і знов усе звертаєть ся до правиці. Внутрішна кріза в Росії істнує далї. Конець статї забрала цензура.

„L'oeuvre“ думає, що кріза в Росії стає з дня на день поважнїйша.

„Humanite“ завважує, що в Англії і Франції переконують ся, що кріза в Росії виходить поза рами внутрішної російської політики.

В Загвіздю під Станиславовом.

З російського комунікату.

ВІДЕНЬ (Ткб). Російський комунікат з 21. с. м. в уступі про західний фронт доносить: На південь від Станиславова наші стежі заатакували неприятельську стежу в околици села Загвіздя, часть її вбили в бою на багнети, а решту полонили. Зрештою обопільний огонь

Німецький учений про Українців.

Від нашого приватного кореспондента.

Раштат, 18 січня 1917.

Професор університету з Фрайбурга д-р К. Гінтер (Günther), що від довшого часу займається студіями над Славянщиною, мав 11. січня с. р. у Раштаті (в баденській провінції над Реном) 1½ годинний виклад про Україну й Українців, котрим дуже зацікавила ся численно зібрана німецька публика.

Після опису географічного положеня, якости й богатства українських земель проф. Гінтер відчитав з Гоголевого „Тараса Бульби" по німецьки місце, де змальована краса й поезія українських степів над Дніпром і згадав про культурну місію найдавнійшої України, що перша ставила чоло ордам із сходу і часто їх проганяла.

Далі навів кілька світлих картин із самостійного житя Українців, коли в них була своя велика держава з власною, богатою культурою, та ширше розказав про далшу сумну долю України аж по нинїшні часи, звертаючи увагу на ті історичні хвилї, в котрих Українцї стихійною силою зривали ся до бою за свою зрабовану волю. Коли царським указом з 1876 р. заборонено в Росії навіть українське слово, культурним прибіжищем всїх Українців стала Галичина в Австрії.

Переходячи до головних прикмет української літератури, прелєгент зупинив ся над житєм і творчістю Шевченка. В Шевченкових творах провідною думкою є боротьба за правду й волю своїх земляків і усїх поневолених народів. Твори ті заслугують на більшу увагу в західній Европі. Вкінцї прочитав Шевченкову поему „Кавказ" у німецькім перекладі Юлії Віргінії.

Мова, пісня й віра українського народу в кращу будучність зберегла його від винародовленя і не дала загинути у найтяжших навіть лихотїтях. Український нарід може також повеличати ся не будь якою своєрідною домашною штукою. Бесїдник покликав ся тут для прикладу на богаті орнаментом гуцульські вироби з дерева, славнозвісні українські писанки, вишиванки, чудово прикрашену глиняну посуду з Полтавщини і т. п.

Вже сама біленька українська хата з вишневим садочком, якій пари не знайдете між Москалями, характеризує поетичну вдачу Українців. Їх святочна ношa, головно у дївчат, вельми мальовнича. Українські народні обряди й звичаї, що походять переважно з дуже давних часів, мають в собі богато таємничости, але не менше й краси та принади. Віруване українського народу (в чарівницї, ворожки, русалки, закляті скарби, чудесні країни і т. п.) і його казки, основані на тих віруваних, свідчать про широку, буйну фантазію і вроджені здібности сего народу.

Загально беручи, Українцї — здоровий та роботящий, майже виключно хліборобський нарід, привязаний до своєї землї та минувшини і з нахилом до яркого демократизму.

На закінченє німецький учений теплим і вдячним словом згадав про докази людяного і щирого відношеня українських полонених до німецького народу і замітив, що така многонадійна нація гідна того, шоби пізнати її близше і піти назустріч її визвольним змаганям.

Свій виклад про Українців проф. Гітнер наміряє повторити ще в кількох містах, а опісля видати друком.

А. Миколаєвич.

НОВИНКИ.

Львів, 23 січня 1917.

— **Комітет для військових захистів** просить всїх, що моглиб достарчити нашим воякам лектури (книжок, часописий, молитвенників, читанок шкільних, хочби зужитих), шахів, доміно і инших ігр, музичних інструментів, гармонїк, листових паперів, зошитів, образців і т. п., щоби зволили се тепер уже зложити в канцелярії Ставроп. Інститута вул. Бляхарська ч. 9, I поверх, бо вже в тих днях ті дари мають бути переслані через військові власти до захистів. — Ол. Барвінський.

— **Новий представник Австро Угорщини у Варшаві.** Надзвичайного посла і уповновласненого міністра Стефана Угрона іменовано представником Австро-Угорщини у Варшаві на місце бар. Андріяна. Посол Угрон був досї в міністерстві заграничних справ референтом польських справ.

— **Снігова заметіль** навістила перед кількома днями Відень. Зимно дійшло до 8 степенів. З приводу ожеледи було кільканайцять нещасливих случаїв.

— **Жертви для военної кухні і бідної шкільної молодїжи.** З ц. і к. команди міста Львова одержуємо до оповіщеня отсей виказ грошевих жертв на воєнну кухню: Майор Стирца 20 кор., президія намісництва 10.000, за сконфісковані товари 2041·91, Комітет опіки для польських легіонерів 73 52. На вживленє незасібної шкільної молодїжи: Загальний Банк депозитовий 100 кор., Віденський Союзний Банк 1200, на руки п. Танца 1500, Централя для скір 1500, Дім банковий Рогатин і Улям 200, збірка пань у сильвестровий вечір 1414·67, президія намісництва 5000, дохід з равту 10.106·72, п. Ромашкан 200, Товариство кафлярів 50, на руки п. майора Стирци 1054, Комітет опіки для виселенців 1000, п. Фрідман 5·40, склеп з обувою „Американ" 100, реставратор В. Герман 100, Функціонарі міського трамваю 50, фірма Самуель Барах 100, Регенбоген 120, Б. Бардах 120, Лев Пропст 120, Г. Шапіра 120, И. Бромільський 120, М. Дудинський 120, Шренцель і Сп. 12, інжинер Єгер 600 К.

— **Мораторія для житєвих обезпечень.** Цїсарський розпорядок з 28. грудня 1916 містить отсї мораторійні постанови для житєвих обезпечень: 1) 25% незаплачених доси від хвилї заведеня мораторії премійних рат (одначе найменше 100 К.); ся сума без огляду на реченець платности біжучих премій має бути заплачена 1. цвітня 1917. 2) обезпечений має заплатити 25 провент кождої премії, платної в 1917 (одначе найменше 200 К) Инші постанови, як можність реактивованя обезпеченя протягом 6 місяців від дня платности назначеної премії без нових лїкарських оглядин задержує новий розпорядок без ніякої зміни. Сей розпорядок обовязує до 10. червня 1917, як і всї нові розпорядки про мораторію.

— **Громади Мацошин і Сопошин в жовківськім повітї** з нагоди коляди разом зложили 174 К. З тої суми призначено і вислено: 1) на руки Вп. радника двора д-ра Пулюя „на стипендийний фонд для шкільної молодїжи в Празї" 50 К., 2) на сирітський захист ім. митр. Шептицького у Львові (Зем. Банк гіп. ч. кн. 2842 — 25 К., 3) Укр. епархіяльному комітетови опіки над воєнними сиротами в Перемишли 25 К., 4) С. С. Служебничкам в Жовкві на удержанє чотирох сиріток з повіту 20 К., 5) на школу кор. Данила у Львові (через ред. „Дїло" дня 12. січня) 20 К., 6) на оселї немічників У. С. С. „Маківка" в Новім Санчи 20 К., 7) на волинські школи через ред „Дїло" дня 12. січня 14 К. Разом 174 К., за які в імени сиріт, шкільної убогої української дїтвори і наших геройських немічників У С. С. мацошинським і сопошинським громадам прилюдну подяку складає — о. Ст. Білинський.

— **Молодїж Ременівська** заколядувала 130 К, розділила: на захист ім. митр. Шептицького 40 К, волинські школи 40 К, Укр. Захоронку у Львові 30 К, школу Данила 10 К і школу Льва 19 К.

---

† ЛЯГЛИ ГОЛОВАМИ

Михайло Чухновський, укр. сїч. стрілець, помер по коротких а тяжких муках в ночи на 12. січня сего року. Уродив ся 31. VII. 1896 року в Устю зеленім, пов. Бучач, як син убогих міщан. Перед війною покінчив V. клясу гімн. в Станиславові як відзначаючий ученик, котрим був цїлий час в школї. До стрільців вступив в серпнї 1914 року і брав участь у всїх карпатських боях, аж під Дрогобичем, окружений Росіянами на звідах, попав ся в полон. По дорозї утїк і кілька днїв просидїв в голодї та душній душній атмосфері в нафтовім резервуарі. В марті 1915 р. повернув і вийшов в похід зі сотнею, та брав участь в боротьбах на горі Маківці, під Болеховом, у Викторові, під Галичем, над Гнилою та Золотою Липою. Там в смілім приступі на Завалів ранений в лїву грудь та праву ногу (кулею дум-дум). Відзначений медалею хоробрости. За час свого перебуваня на війні вспів зложити з відзначенєм іспит шестої кляси, а 14. січня 1917 р. мав відїхати здавати VII. кл. Та саме того дня придавила його грудь сира земля в глухім галицькім селї... Між товаришами був дуже люблений; спокійної вдачі, та незвичайно совісний в сповнюваню своїх обовязків. Стрільці віддали останню прислугу невіджалованому товаришеви, вколисали тужною піснею до вічного сну й зложили вінець співчутя та невідрадного жалю на свіжій могилї. Лиш мати даремно жде вісти від любого одинака під ворожим наїздом. В. й. п. — (УСС. А. Б.).

ОПОВІСТКИ.

Від товариства св. Павла. Супроти дуже тяжких відносин, які переживає тепер наше церковне житє і нарід, уважаємо конечним запросити Всечесних членів нашого священства товариства св. Павла на загальні збори, котрі відбудуть ся у Львові в дни 2. лютого с. р. о 4 год. з подудня в сали „Руської Бесїди", при вул. Косцюшка. На порядку дневнім стоять тут слїдуючі справи: 1) Звіт з дїяльности виділу товариста з послїдних трьох років. 2) Вибір нового виділу і контрольної комісії. 3) Обговоренє душпастирських задач духовенства на поли церковнім і суспільнім в нинїшнім тяжкім часї. 4) Внесеня членів. З огляду на велику вагу хвилї і наших теперішних церковних задач просимо Всечесне духовенсство, щоби зволило постаратись заздалегідь о потрібні перепустки і явитись численно на зборах. У Львові дня 12. січня 1917. Від виділу товариства св. Павла. — о. Евген Гузар голова, о. Евген Монцїбович секретар.

О. Теодор Савойка просить нас зазначити, що він послав свою лепту на **У. С. С.** ще в м. жовтни 1916 р., а не тепер, як би то могло виходяти з виказу в Ч. 4. з 1917 р.

На волинські школи

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

о. Йосиф Іванець з Ременова 10 К.: о. Івана Постернака пароха в Зіболках, о. Теофіля Мусія пароха в Руданцях, о. Михайла Шумила пароха в Стронятинї, о. Петра Яросевича пароха в Звертові. п. Володимира Іванця судію в Глинянах. — Андрій Волощак, поручник Прага 10 К. — о. Сїкора Никола Добра шляхоцька 10 К (Дн.): о. Володимира Насальського пароха в Ричилові, п. Стефанію Процькову, жену священика в Вербіжи, о. Івана Лебедовича в Павлокопі, п. Магдалину Будзиновську, учительку в Добрій шляхоцькій, о. Гната Плешкевича пароха в Камінброді. — Степан Дичок, поручник 95 п. п. 20 К.: Вп. п. добр. Сеникову тепер у Ряшеві, О. Голубовичеву і М. Герасимовичеву тепер у Відни і поручників: Винниченка, Іванова, Огоновського та Черського, всї при 95 п. п. тепер в Mährisch-Schönberg. Крім того С. Яцева і В. Коссара, поручників 28 п. п. — Навроцький Степан етап. почт. 182, 5 К (Дн.): Славку Цалювичівну уч. СВВ., Іру Вертипорохівну СВВ., Івана Дигдалевича УСС., Осипа Теліщака УСС., Льва Лїсковацького поручника 80 п. п. — Біласівна Леся, Більско 5 К (Дн.): Аркадія Малецького в Бялій, Софрона Шебця хорунж. 55 п. п. в Більску, Мих йла Біласа в Найдорфі, Теодора Біласа в Трускавци. — Наталка Мецгер, Бяла 3 К.: Луку Демчука, проф. гімн. Остапа Вахнянина зі Львова, інж. Романа Куїцького з Перемишля, інж. Савчука в Бялій і К. Конотопського. — Посилаю на Волинські школи 4 К, наша служниця Анна Войтович 2 К, а 1 К Текля Бориславська. Всї в Дрогобичи. На квоту 4 К, котру посилаю викликую: Маню Кіцилівну, Любу Криськівну, Ірусю Гузарівну з Відня, Синця Микетея з Відня. Іруся Кузївна. — Надучит. Волод. Корниляк 5 К.: надучит. Омеляна Іваницького тепер у Grödig, надучит. Дениса Омельського тепер у Хоценї, директора „Рускої Каси" Гавр. Гордого тепер у Відни, п-ю др. Олену Коссакову у Хоценї і надучит. Юрія Гордийчука тепер у Oberhollabrun. — Дмитро Коссак, Унятичі п. Дрогобич. місто желань святочних і новорічних 10 К. — о. Брановський Антін, Волостків 10 К (Дн): Вп. Михайла Питляра адвоката в Судовій Вишнї, п. Олену Комендацьку учительку в Волосткові, п. Теодора Бобакн в Дмитровичах, п. Анну Баргерівну в Кошелові і п. Наталію Кушнірівну в Суоовій Вишнї. — Бриль Петро, Тарнів 5 К (Дн.): Володимира Старецького ц. к. ревід. рах. дир. почт. у Львові, Леонарда Будзиновського ц. к. офіц. почт. у Львові, Теодора Сидорака урядника почт. Тарнів 2 і Луку Щурка уряд. поч. Тарнів 2. Всї три послїдні при пол. почт. Sortiers'elle. — о. Бадан Йосиф, Завадка 5 К.: Всч. оо.: Анатоля Кордасевича декана в Росохоли, Івана Федевича катихиту в Турцї, Володимира Яримовича завідателя в Краснім, Ореста Тустановича завідателя з Красрім, Т. Винярського завідателя в Гуснім і В. Чайковского завідателя в Ільнику. — о. Галайчук Вас., Угерсько 10 К.: о. Луку Захарясевича в Рахини кодо Долини, Ярослава Горалевича оберляйтнант авд. в Maramorosszsziget, Люсю Ломницьку жену священика з Гребенного коло Рави руської, о. Петро Мекелита парох в Сянічку п. Сянік, о. Скоробогатий адміністратрор в Довголуцї коло Стрия. — Горалевич Лев, Угорське 15 К: Олену Горалевичеву, Ярослава Горалевича, Наталію Галайчукову і Олександру Флюнтову. — Ольга Ревакович Волосянка 5 К: п. Марію Ревакович з Соколова, п. Павлину Ревакович зі Стрия, п. Стефанію Качмарську зі Славська, п. Люізу Юхновичеву з Опірця, о. декана Ярослава Лучаківського з Орави.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 23. січня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Болгари заняли коло Тульчі північний беріг рамени устя Дунаю. Над дол. Пугною відперто російські наступи. Також безуспішно пускали ся на наші становища ворожі підїзди на південь від долини Касіну. В армії Кевеша місцями жива артил. боротьба. З положеної далі на північ области ц. і к. військ нема нічого оголосити.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Коло Ґориції наші стрілецькі відділи опанували ворожий рів і привели відти 3 офіцирів, 134 жовнірів і 3 скорострільні.

Заст. шефа ґен. штабу Ф. Ґефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 23. січня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт наслїдника баварського престола Руппрехта: На північ від Армантіє звідні віддїли баварські вдерли ся до ворожого рова і вернули відти з кількома полоненими і скорострілами. Поза сим мрака спинювала боєву дїяльність.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя: Здовж Двини і на півн. захід від Луцка зростав хвилево огонь артилерії. На захід від Дунабурга залога нашого рова розігнала російський підїзд, який досвїта був вдер ся в нашу передню лїнію.

Фронт архикн. Йосифа: На кількох місцях в Карпатах лїсних і сумежних горах від сторони Молдавії серед ясного морозного повітря були живі бої артилерії. Підчас боїв перед ворожими становищами союзні війска полонили між Станїц і долиною Пугни 100 бранців і відперли сильні ворожі наступи на південь від долини Касіну.

Група Макензена: Над дол. Путною корисні нам бої передних сторожий. В Добруджі коло Тульчі перейшли болгари через південне рамя устє Дунаю і удержали північний беріг проти російських наступів.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

На У. С. С.

зложили в Скарбі Боєвої Управи У. С. С. у Відни в коронах і сотиках:

(Дальше.)

Вежбіцький Франц 1·—, Вахтель Осип 1·—, Гайт Мешулем 1·—, Л. Кнобель 1·—, N. N. 2·—, Брін Осип 1·20, Теперберг Газе 1·—, Г. Тенцер 1·—, Кан Пінкас —·50, Лев Утриш 1·—, Бай Іван —·40, Гудик Павло —·50, Туєс Ізаак 1·—, Молоковський Никола —·50, Катц Янів 1·—, Таубер —·50, Гольднер —·50, Надель —·50, Мельнік —·50, Воробець 1·—, Шнейдер —·60, Машнік —·50, Лїствак —·50, Кастуер —·50, Зобків 1·—, Волїк —·50, Вайс 1·50, Візель —·50, Палїга —·50, Ляуер —·50, Зеґель 1·—, Гідельовський —·50, Мартиняк 1·—, Швайцер 1·—, Гартман —·50, Безнїчек 1·—, Дзявонський —·50, Коленюк —·50, Нолеськовський —·50, Сенів —·50, Горський —·50, Мозер —·50, Хроботенка —·50, Сенегін —·60, Багайлюк —·50, Щербін —·50, Бестеґа —·50, Анофрі —·50, Боднар —·50, Паноків 1·—, Матвішин —·50, Гураль —·50, Пігі —·50, Шарин —·50, Наріцький —·40, Вергун —·50, Нагорняк —·50, Іваськів 1·—, Бурштин 2·—, Ментеріс —·50, Лєу 1·—, Заблоцький —·60, Первїні 1·—, Стоґрен —·50, Шабак —·50, Зейсель 1·—, Винницький —·50, Котнюк —·60, Йолес 1·—, Герман —·80, Тот —·50, Швайцер —·50, Плескун —·50, Бахт —·60, Фельдбані 1·—, Райн —·50, Темльбрунк —·60, Максені —·50, Стекна —·50, Пелепчук —·50, Пелепчук Ст. —·50 Бадровський —·50, Торончак —·60, Вундерман, —·50, Гасвіль —·20, Зайонц —·50, Лїс —·40, Щепанський —·50, Парасин —·50, Павлишин —·60, Куршмідер —·50, Квастак —·40, Гуманюк 1·—, Більонс —·50, Ленчишин —·50, Пастуць —·30, Дрогуш —·20, Процак —·50, Дубак —·50, Тинчук —·40, Сеньків —·50, Іроденко —·50, Вовк —·40, Пітура —·40, Мекуш —·40, Народолонїк —·50, Когена —·50, Пастернак —·40, Мегер —·50, Фельс —·50, Зебіцкі —·40, Романув —·60, Шлєан —·30, Вовк 1·—, Мадрона 1·—, Лїбрук 1·—, Конрад 1·—, Гелер 1·—, Райхсберг 1·—, Пасега 1·—, Рудек —·50, Весїкіпів 1·—, Ясяк 1·—, Фалькевич 1·—, Кбсс 1·—, Вешправський 1·—, Цукревіч 1·—, Семегу 5·—, Копар 1·—, Бальрій 1·—, N. N. 1·—, Прокопів 1·—, о. Іван Кузьмович Лавочне 50·—, Антін Гмитрасевич Дмитровичі 10·—, о. К. Миколаєвич Жуків 60·—, о. Іван Адам Рокитно 10·—, о. Іван Яворовський Стрільбичі 10·—, Стефан Фляйшор Борки янівські 67·—.

IX. 11—? (Далї буде.)

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Іван Цьонь, в села Тлустуго, який був при пільній артилерії (станиславівській). Freiv. Baon, шукає брата Петра 6 3—3

Хто знає адресу Андрія Дембіцького в Пітрич, повіт Станиславів, що був при k. u. k. Inf. Siv. 23. Feldkomp. V. Zug 3. звістить мені ласкаво подати під адресою: Павло Дембіцький, евакуований в Пітрич, а тепер перебуває в Чертежи п. Журавно. 65 2—4

Оголошення.

УКРАЇНСЬКА КРАВЧИНЯ — Львів, вул. Ґродзицких 9. I. пов. — виконує сукні дамські по умірковних цінах. 1—?

Одиноке українське

Тов. взаїмних обезпечень на житє і ренту

„КАРПАТІЯ“ 4—?

Почесний президент Його Ексциленція митрополит граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через се усиски припадають самим членам.

Ручить вже по трех лїтах неоспоримість і певність обезпеченя.

Признає по трех лїтах право викупу, а також вже по трех лїтах удїлює позички на низькі відсотки.

У всіх справах звертати ся на адресу

ЛЬВІВ, — вулиця Руська ч. 16.

Години урядові: від 8. до 2.

Небувале!

Вже вийшов

в українській мові

„Тижневий Календар“ на 1917.

Всї відчували брак такого календаря; наші українські інституції, адвокатські і нотаріяльні бюра, Високопреподобне Духовеньство, Лїкарі, Адвокати, Учительство.

ФОРМА — ПРАКТИЧНА

дасть ся уставити на бюрку або повісити на стіні.

Вільне місце на записки — **має кождий день.**

Ц на дуже приступна 1·60 сот.

Замовляти: *Д-р Григорій Саік Львів, Ринок 10.*

Без попереднього надіслання грошей не приймаємо замовлення. 12 9—?

Купуйте і замовляйте!

Календарець „РУСАЛКА“

Ціна: штука 30 сот. (почт. 35 сот.)

10	штук з почт. оплатою	К 3·00
25	„ „ „ „	7·20
50	„ „ „ „	13·50
100	„ „ „ „	25·00

Від 25—100 шт. поручено (рекомендовано).

Вже продає ся відрівний календар на р. 1917. Ціна 1·20 К., з пересилкою 1·50 К.

22—5 Замовленя приймає: 740

А. ОКПИШ, Львів, Кадецка ч. 4.

„Календарець на 1917 р.“ — РУСАЛКА — Друкарня Дїла ім. Руслана

НОВІ КНИЖКИ

Товариства „ПРОСВІТА“.

1. Календар „Просвіта“ на р. 1917. Ціна 2 кор. 50 сот На почтову пересилку долучити 30 сот. або рекоменд. 55 сот.

2. Підручник до науки нїмецької мови. Ціна брош. прим. 3 кор 50 с. а справлений в полотно в витисками 6 кор 50 с. На почтову рекоменд. пересилку долучити 55 с.

3. Дотепи, вигадки і жарти. Ціна брошур. примірн. 1 кор. 80 с., справл. в полотно в витисками 2 кор. 20 с. На почтову пересилку долучити 45 сот.

4. За козацькими хлїбом, оповіданє в давних часів, Ціна 70 сот. з пересилкою о 20 сот. більше.

5. Войнаровський, історична поема — Ціна 70 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

6. Чекає нас велика річ, історичні образки. Ціна 50 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

7. З кривавого шляху Укр. Січ. Стрільців, оповіданя і описи. Ціна 1 кор. 20 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

Книжки висилаємо тільки по отриманю готівки; на кредит і за посліплатою не висилаємо, в комісе не даємо

Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Тов „Просвіта“ у Львові, ринок ч. 10 V. c 1—?

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, не хай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 30 сот. з поштовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 12 К 30 сот. 25 шт. 25 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу:

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителїв удїляючих початків нїмецької мови. 70 1 30

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788. — Конто Почт. Щадниці ч. 25261.

Жирове конто в Австро-Угорськім Банку

приймає до обезпеченя від огню будинки, хатні і господарські, движимости, меблї, одежу і білизну, збіже в снопах і в зерні, худобу і т. п.

Кождий Українець повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці, то добробит цілого народа.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АСЕКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР“.

Нема жадного иншого українського Товариства асекураційного від огню, — тільки один

„ДНІСТЕР“.

„Дністер“ рахує найдешевші оплати за обезпеченя селянських будинків.

„Дністер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Дністер“ оцїнює та виплачує шкоди по огнї скоро і совісно, а на членів оцїнкової комісії запрошує все двох господарів.

„Дністер“ дає підмоги українським школам і бурсам, де виховують ся селянські дїти.

Люди асекуровані в „Дністрі“ можуть дістати позичку у всіх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінсем 1915 року 6,890.075·— корон.

В „Дністрі“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а Товариства кредитові готівку, цїнні папери і векслї за дешевою оплатою премії. I.A 2—?

Адреса „Дністра“: **Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, ул. Руська ч. 20.** — Адреса для телєграм: „Дністер“ — Львів. — Канцелярії Товариства отворені що дня від 8—2 перед пол.

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарні „Дїла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 19. (9244) Львів, четвер 25. січня (12 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошеня за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 24. січня 1917.

Ще рік тому належав президент Вільзон до найменше в Німеччині люблених державних мужів. Карикатури його пишались у німецьких гумористичних часописях, а політична преса говорила про нього рівно часто, як неприхильно. То були часи, коли Вільзон звертав ся до Німеччини з енергічними застереженями проти безоглядности у війні підводними човнами.

Не минуло року від того часу, а вибраний вдруге президентом Вільзон в ніні на найлїпшій дорозї до осягненя популярности і признаня в Німеччині і в цілім осереднім союзї.

Коли в своїм письмі до американського сенату Вільзон говорить про те, що мир в Европі можливий тільки на тій підставі, що не буде переможцїв ні переможених, то він стає на такім самім становищи, до якого—після погасненя надїї на швидкий і основний погром противників — перехиляють ся міродатні круги Німеччини.

А коли він рішучо домагаєть ся свободи моря, тої свободи моря, якій завсїди противилась Велика Британія, — то він піднїмає в гору одно з начальних домагань німецької політики з-перед війни і з часу війни.

Річ певна — инші кличі, виставлені американським президентом у письмі до сенату, імовірно не викличуть особливого одушевленя в міродатних кругах осереднїх держав. Те, що говорить ся в письмі про внутрішний правно державний лад, про відносини між правительствами, дипльоматівю і суспільностями, про самоозначенє национальностий — в осереднїх державах далеке від ідеалу, який виписує на своїм прапорі президент найбільшої европейського типу республики. Одначе далекі до того ідеалу не самі тільки осередні держави. Рівно далекі, а навіть ще дальші йому й ті члени антанту, котрі — як передовсїм Росія — в питанях демократизації політики і свободи национальностий стоять ще позаду осереднїх держав. Значить, також сих уступів Вільзонового письма не може антант толкувати виключно тільки в некорист осереднього союза.

Письмо Вільзона не в дипльоматичним актом в звичайнім значіню сього слова. Формально належить воно до области внутрішної американської політики. Та проте немає сумніву, що письму сьому судилось також визначне значінє в дипльоматичнім обсягу. Можливо, що маємо в ньому один з великих документів державної політики — документ, якому не буде можна відказати прикмети „історичного документу".

Будуча офензива.

Її тарен. — Досліднї наступи. — Румунсько-рось кий фронт. — Внутрішні відносини в Росії. — Орієнтальні пляни антанту.

Військовий співробітник дневника „Frankfurter Zeitung" майор Ендрее пише:

Відкиненє німецького мирового предложеня довело до нової тїсної злуки німецького народу і всїх його союзників. Се очевидне, що антант передовсїм тому не приняв мирового предложеня, бо він сподїє ся для себе рішаючих успіхів протягом 1917 р. Ніхто не сумнівать ся, що наші противники пороблять найбільші приготовленя, більші, як коли-небудь досї. Настрій поодиноких народів є того рода, що без воєнних успіхів підем воєнного духа пропаде безповоротно, а враз з ним впадуть і відвічальні полїгики. І так у неприятельських правительств сплела ся журба за свою вітчину з особистою амбіцією або привязанєм до власти, сили і історичного значіня. Тих психольогічних моментів не можна недоцїнювати. Осередні держави приневолені від тепер теж дальше бороти ся в цїли ідеальної дефензиви, яка очевидно у її переведеню може довести до офензивних виступів.

Питанє про те, де ми і де неприятель почне офензиву, ворушить в сих тижнях приготовлень умами всїх і як послїдовну психольогічну появу викликає, ріжні міркованя. Для щоденної преси було-би незпожиточно складати скомплїковані здогади про се питанє. Бо до відповіди на него недостає потрібних відомих основ. Те, що пише в тій справі неприятельська преса, обертаєть ся теж в межах тільки здогадів.

Обставина, що часть французького фронту (над Соммою) перебрало англїйське війско в силї яких 2 мілїонів, вказувала би на те, що французькі сили мають бути вільні для иншої цїли. Імовірно вони, скріплені новими формаціями, виступлять офензивно між правим англїйським крилом і швайцарською границею. Рішенє про те, де та офензива буде найбільше дїяльна, оставляємо французькому ґенеральному штабови; її підготовляєть ся завзятим і приковуючим наші війска розслїджуванєм нашого фронту, що впрочім робить ся так само і з нашого боку.

Хоч париський заступникдневника „Secolo" (се характеристичне для воєнної ради коалїції) доносить, що кождий ґенеральний штаб ан-

Із соціольогії політичних партій.

(Далї).

Міхельс, порядковуючи систему олїґархічні в соціялїстичнім руху, наводить на поперте своїми прояви їх слів дуже богатий фактичний матеріял, призбираний з історії і лїтератури соціялїстичних партій та із свойого широкого особистого досвіду. Тільки небогато й найголовнїйше з того можемо тут навести.

Нетільки пасивність більшости та спадкоємство політичного значіня хоронять власть олїґархічної меншости. Тїсної залежности більшости від зорґанїзованої меншости не усунуло також введенє демократичних форм парляментаризму в новітне публичне житє народів. Парляментаризм не рівняєть ся пановань загалу. Ні політичні права послів, ні сам спосіб їх вибору не дають їм змоги все бути вірним висловом і знарядом волї народної маси. Їх компетенція більше або менше обмежена конституційними законами, їх вибір залежить не стільки від „вільної й несилуваної" волї більшости виборців, скільки від волї агітаторів, впливових осіб у данім окрузї тай — в Галичині знаємо се найкраще! — від правительственних органів. Як відворотний бік такого стану річий виступає нетільки трудність, навіть неможливість докладного нагляду виборців над кождим кроком послів, а й повна недостача екзекутивної сили виборців проти вибраних послів. Після вибору посли de facto вповнї незалежні від „народного загалу" і його волї; за те доля того загалу, його матеріяльні й духові інтереси в дуже великій мірі підпадають під волю послів. У парляментарній системі не тільки нема чистої демократії, а навпаки — в парляментарнім заступництві виявляєть ся фактично олїґархія.

І та олїґархічна тенденція, як уже висше зазначено, лежить в сути кождої людської орґанїзації. Вона так само природна, як орґанїзація потрібна для збірного істнованя людий. В найважнїйших хвилях боротьби за платню не маси робітників самі себе заступають: їх заступає делеґація. Професіональних спілок без заступників і управителїв не можна собі подумати, їх нема. Навіть анархізм, який par excellence являєть ся змаганєм до свободи й самоозначеня людської одиниці, підпадає сьому законови, як тільки зійде з простору свобідної думки та береть ся орґанїзувати своїх приклонників у спілки для політичної дїяльности. Певна річ, инодї можна говорити тільки про чисто духові, ідейні впливи заступників на справи заступлених, одначе розрада ся дуже невелика. Кождe почутє сили (а вибраний заступник мусить у собі почувати сконцентровану силу виборців) викликає в людинї „самосвідомість" власти; володарські нахили дрімають у душі кождої людини —се елємептарне пізнанє психольогії.

Звичка стаєть ся правом. Проводир, котрого вибирали протягом якогось часу, домагаєть ся вкінцї „права на вибір", яке, розумієть ся, робить усяку демократію ілюзоричною. Проводирі, котрі іменем маси промовляли й писали, терпіли політичні переслїдуваня й економічну недолю, йшли на заслане й до вязниць, — мусять від народної маси вимагати відплати. Вдячність маси виявляєть ся у виборах таких людий до дальшого проводу, виборах, яких вислїд уже завдалегідь можна знати, бо вони майже автоматичні. Що розпочалось вдячністю, те завершуєть ся тим засобом прикмет, які проводирі собі в своїм провідницькім досвідї призбирали, і які часто роблять їх дальший вибір простою технічною неминучістю. Чим більше помотане політичне житє, чим більше потреба рутини й спеціяльного знаня в законодавстві або в управі робітницьких товариств, тим більше незалежним стаєть ся проводир від волї виборців.

З витворенєм проводирів розпочинаєть ся їх кастова ексклюзивність. В них родить ся бажанє статись замкненим у собі орґанїзмом, відосібненим навіть від решти партії. Німецька соціяльно-демократична парляментарна фракція чимало разів виступала в парляментї як само стійна корпорація та проводила свої погляди в супереч виразному домаганю самої партії. Стремлїнє відосібнитись від загалу проявляєть ся в домаганях заступників, аби їм вільно було доповняти своє число кооптацією без нових виборів. „Втиканя носа" звичайних виборців до парляментарних справ ніяка парляментарна фракція не любить. Приклад українських послів і польських „людових" дуже проречисто про се говорив.

Признаки володарства заступників над масами найочевиднїйше там пробивають ся, де стрічають ся суперечні інтереси або погляди обох сторін. Визначний проводир італїйської соціялїстичної партії Тураті в однім спорі з виборцями заявив: Соціялїстичні посли в парляментї служать пролєтаріятови, одначе з сею важною умовою, що пролєтаріят не вимагає від них чогось глупого. Розумієть ся, про се, що в данім разї „глупе", рішають самі посли, значить, право рішати застережене тільки їм самим. Се домаганє проводирів може з тактичних причин мати своє оправданє, одначе діло тут не в сім: тут іде про пізнанє, як мало ріжнять ся державні олїґархічні змаганя й течії (правительство, монарх і т. п.) від олїґархій пролєтарських. Посол почуває себе керманичем долї партії.

Тай від спразді такий керманич.

(Конець буде.) в. п.

танту уважає найважнійшим свій власний фронт та що не осягнено стратегічної одностайности, то все-таки мусимо числити ся з тим, що французька офензива, яка майже певно наступить, не буде відокремлена. Також Росія бачить себе спонуканою до великої офензиви. Виключене особового руху на південно російських зелізницях вказує на великі пересуваня військ і матеріялів. Одночасно завзятість, з якою Росіяни держать Галац, свідчить про те, що вони хотять задержати при собі ще послідну браму до випаду. Раз-у раз ведені дуже завзяті російські наступи над Серетом на північний захід від Браїли, які були відперті, винявши відступленє одної турецької дивізії від Валені, котре мусїло ся оставити Росіянам, та постійні атаки Росіян, і осталих ще в полї кількох ромунських полків в долинї Фасіну і Сушіци доказують, що російська воєнна управа не понехала ще зовсім думки вдержати ся на лїнії Серета. Дуже швидке відступлюванє з Ромунії імовірно видаєть ся не дуже то пригожим з огляду на внутрішне положенє Росії. Димісія Трепова, убийство Распутіна, противенства між Думою і правительством, се прояви крізи. Чванливий тон російських генералів уступив місця журливим словам в деинім приказї начального вождa на фронті Серету. Кажеть ся там, що „для російського війска на ромунськім фронті прийшов важкий час та що прояви недостачі хоробрости, які замітні були в послїдних днях, повинні минути ся.“ Положенє в нутрі краю є в теперішній світовій війні, в порівнаню звідносинами XIX. віку, важнїйше, як стратегія, і треба приняти, що поведенє російської воєнної управи буде впливати на настрій в державі. Та се не спричинить вменшеня боєвої дїяльности, а навпаки певно навіть викличе розпучливе змаганє до видимого успіху. Російська офензива, яка вже в новім роцї почала ся під Ригою і в околици Сморгоня, здаєть ся, мимо великих нагромаджених там мас війска, не має иншої цїли, як дослїдженє фронту. Суспільність одночасно потїшаєть ся обітницею вели кої морські офензиви, спільної з Англїєю.

Як з огляду на такі відносини думає антант продовжати солунську виправу, про се неможливо міркувати. Переложенє деякої скількости стратегічної енергії на турецькі боєвища подиктоване думкою про те, щоби на всякий случай завдати втрату Туреччинї та добути предмети для компензати, які високо цїнує Нїмеччина з приводу своїх моральних обовязків супроти свого союзника. Зновлена офензива Англїйців, скріплених індійськими військами проти Кут-ель-Амара, яка принесла змінні тактичні успіхи, належить до того пляну. Одначе великі повени, які тепер починають ся, здержуть або значно утруднять поширенє англїйських операцій.

„Не з браку довіря!“ не можемо нїкому висилати „Дїла“ на кредит, навіть своїм найпевнїйшим передплатникам, а тільки тому, що за всї матеріяли мусимо платити готівкою і то в десятеро дорозше, як в часах мирових. Тому просимо до

5-го кождого місяця

надсилати передплату, бо в противнім разї тогож дня здержимо висилку.

Руссофільський процес.

Від нашого постійного дописувателя.

ВІДЕНЬ (Вл. тел.). По перерві, що припала на час Різдвяних свят, почала ся розправа пуоти оо. Богатирця, Сеника і тов. дальше дня 11. с. м. На чергу прийшли кінцеві промови. Перший говорив військовий прокуратор д-р Вундер, якого промова забрала кілька днїв, бо в нїй, крім винуватости всїх обжалованих, подано цїлу генезу й історію руссофілъства. Крім оборонцїв д-ра Рабенлєхнера і д-ра Штернберга забирати-муть — як зачувати — голос ще й самі обжаловані як прим.: Богатирець, Цуркановичь, Булик, Савюк, Сеник і т. д., шо протягне розправу ще на кілька днїв. (яв)

Морська битва.

БЕРЛІН. (Вольф). Підчас виправи части наших торпедовцїв 23. с. м. рано в Ноорден прийшло до сутички з легкими англїйськими силами оружними. При тім один неприятельский контрторпедовець знищено підчас битви, а другий затонув, як се бачили підчас битви наші літаки. З наших торпедовцїв один був ушкоджений і в небезпецї. Після одержаних донесень причалив він до голяндської пристани Іміденн. Решта наших торпедовцїв після малих тільки втрат вернула.

Шеф адміральського штабу.

Між царем і Думою згода.

БЕРН. (Ткб.) Російський амбасадор в Парижи подав до відома пресї, що поворот Штірмера до російського міністерства заграничних справ має тільки титулярне значінє.

„Temps“, якого виводи згідні з поглядами инших дневників, заявляє, що у справах веденя війни і заключеня мира цар і Дума згідні собою.

Відбудова галицького промислу.

Позички на відбудову промислових підприємств.

Галицьке воєнне кредитове Заведенє в Кракові удїляє інвестиційних позичок до висоти безпосередних воєнних шкід на відбудову і адаптацію промисловнх будинків, на направу старих і закупно нових машин. Поданя треба вносити просто до Заведеня, а відпис поданя до ц. к. намісництва. В поданю треба подати висоту і цїль жаданої позички та її обезпеченє і представити маєтковий стан петента. До поданя треба долучити посвідку якости і висоти безпосередної воєнної шкоди, виставлену староством або повітовим виділом, фахово вироблений проект і кошторис необхідних інвестицій, а вкінци документи на власність, вартість і обтяженє предметів, які мають служити забезпеченєм позички, а саме гіпотечний витяг, грунтовий аркуш, асекураційну полїсу і отаксованє судовими знавцями або посвідку каси, яка дала позичку на першу гіпотеку.

Те саме Заведенє удїляє також оборотового кредиту на закупно знарядів, товарів і матеріялів до висоти понесеної в них безпосередної воєнної шкоди. Поданя вносити треба на руки дорадного комітету для промислу, ремесла і торговлї при місцевім ц. к. старостві, на друках, які видає сей комітет. До поданя треба долучити подрібний виказ воєних шкід в товарах, потверджений староством, спосіб ужитя позички, поруку. Порука може бути гіпотечна або особиста. Поданє о кредит інвестиційний і оборотовий можна вносити разом.

Оборотової позички на направу посередних воєнних шкід має удїляти Міське воєнне кредитове Заведенє в Кракові.

Заки будуть полагоджені поданя о позичку, може Централя для господарської відбудови Галичини удїляти зачетів на позичку. В сїй цїли треба внести до Централї відпис поданя о позичку і відписи залучників, та подати, чи петент вирахував ся вже з зачету на позичку, одержаного в Заведеню, чи зажадав дальшого зачету та чи примінив ся до вимогів ревізорів Заведеня що до веденя відбудови.

Коли б Галицьке воєнне кредитове Заведенє або міське Заведенє відмовило позички з огляду на вимоги свого статута, або коли б удїлені позички не вистарчали на відновленє або розширенє підприємства, тоді ц. к. намісництво — Централя для відбудови Галичини може удїлити доповняючої позички. До поданя треба додати залучники, як до поданя о позичку, а крім сего треба подати дані, на скільки через розширенє підприємства збільшить ся продукція, чи чи вона буде мати на стільки збут, щоби розширенє оплатило ся. Також треба долучити кошторис потрібних інвестицій.

Позички удїляєть ся на довжний скрипт під отсими умовами: До двох років буде вона безпроцентова, від третього року опроцентовуєть ся на 3 прц.; сплата в 40 квартальних ратах.

Як би перед сплатою позички виплачено пошкодованому воєнне в дшкодованє або винагороду за воєнні чинитьби його підприємства, а одержана квота перевисшала би довги петента у воєнних кредитових Заведенях, то ся надвишка мала би піти на їх сплату. Тому петент має до поданя о позичку долучити також заяву, що годить ся на виплату воєнного відшкодованя і винагороди за воєнні чинитьби до рук ц. к. намісництва.

Позичка буде забезпечена на недвижимости петента і на машинах. Підприємство має бути обезпечене до висоти своєї вартости. Відбудова має бути ведена скоро і по вказівкам ц. к. намісництва, яке виплачує позичку одноразово або постепенно в міру поступу робіт до рук петента або до рук фірм, які ведуть відбудову.

Якби петент ужив позички на иншу цїль нїж на відбудову, або не доповнив умов, то намісництво має право стягнути позичку.

Намісництво має також право закуповувати вироби фабрики, до якої відбудови допоможе, по умірковапих цїнах, визначуваних намісництвом. Які мають бути цїни виробів в першім роцї, пропозицію подасть властитель підприємства, що одержав позичку на відбудову.

Достава матеріялів.

Крім позичок на відбудову можуть промислові підприємства старати ся також о доставу матеріялів. В сій цїли треба звертати ся до Бюра сирівців в торговельній і промисловій палатї у Львові.

Для улекшеня транспортів матеріялів зелїзницею можна вносити поданя до намісництва—Централї для відбудови секція III., заосмотрені у фрахт, а Централя вистараєть ся в дирекції зелїзниць в Кракові о транспортовий дозвіл.

Робочі сили.

Коли на місци нема відповідних робучих сил то для підприємств, що працюють для цїлий військової управи, можна їх дістати через міністерство війни віддїл 10. О полонених треба подавати до нам'сництва.

Реклямацїї від війска

Поданя о реклямацію треба вносити через полїтичну власть першої інстанції до властивої військової власти, а відпис поданя подавати намісництву — Централї для відбудови з просьбою о підпертє.

Опуст зарібкового податку.

Підприємства, що стояли якийсь час без роботи, можуть дістати опуст зарібкового податку за той час. Просити о се треба фінансову власть першої інстанції.

Акція в користь гарбарського, кушнїрського і шевського ремесла.

Щоби прийти в поміч згаданим ремеслам, які наслїдком війни попали в тяжке положенє, особливо через недостачу сирівця, ц. к. намісництво — Краєва Централя для господарської відбудови Галичини поробило представленя в міністерствах війни, торговлї і публичних робіт, щоб для піднесеня тих галузий краєвого господарства придїлити їм відповідну скількість сирівця і допустити їх, особливо кушнїрство, до видатнїйшої участи в військових доставах. Наслїдком сих заходів міністерство війни рескриптом з 17. грудня 1916. ч. E/II. 34. 216/16 рішило: 1) Сирі шкіри розділяти рівномірно між всї гарбарнї, відповідно до їх продукційної здібности, ствердженої комісією. Наскільки яка гарбарня чуєть ся покривджоною при розділї шкір або в чім иншім, нехай внесе зажаленє через ц. к. намісництво — Краєву Централю для господарської відбудови Галичини до ц. к. міністерства війни, яке тоді справу розслїдить і видасть відповідне зарядженє. 2) Міністерство війни зі своєї сторони не ставить нїяких перепон що до відданя відповідної скількости військових достав галицьким кушнірам, та ся справа належить в першій мірі до компетенції міністерства публичних робіт.

Наслїдком сього виясненя зарядило ц. к. намісництво — Краєва Централя для господарської відбудови Галичини провіренє справности краєвих гарбарень, як також зібранє їх бажань і зажалень. Рівночасно звернуло ся намісництво до Краєвого промислового Союза о піднятє

акції що до кушнірських достав для війска; ся акція буде зі сторони намісництва — Краєвої Централі для господарської відбудови Галичини в міністерстві публичних робіт відповідно підперта.

Крім того повстає при помочи намісництва — Краєвої Централі для господарської відбудови Галичини при Краєвім промисловім Союзі „Центральне бюро для шкіряного промислу", якого задачею буде приготовити піднесенє сеї галузи краєвого промислу.

Отсї інформації про поміч правительства для відбудови промислу в Галичинї подаємо до відома українських промислових кругів. Великого промислу в нас, що правда, нема, але є поважне число середних і дрібних промислових підприємств, які повинні старати ся як найбільше користати з сеї помочи, осс бливо, що війна найбільше зруйнувала власне українську часть Галичини.

При сім звертаємо увагу, що наші промисловцї повинні старати ся о сю поміч в порозумінню з „Українським Товариством для підпирана ремесла і промислу" у Львові, вул. Зїморовича ч. 20, II пов. До сього Товариства треба звертати ся о поміч і пораду в сих сп авах і повідомляти його про внесенє подань о грошеву і всяку иншу поміч.

Нове поле діяльности для філій і кружків товариства „Сільський Господар".

Краєва Централя для господарської відбудови Галичини уладжує по всїх повітах склади будівельних матеріялів. Вона сама доставить тих матеріялів, а інтересовані у відбудові круги мають доставити людий до веденя тих складів. Можуть ними буди одиниці або організації, яким за їх труд Централя буде платити провізію від проданих матеріялів.

Лежить в інтересї нашого загалу, щоби заняли ся сею справою наші меткі люди і організації. Передовсїм покликані до сего філії „Сільського Господаря". Не сумнїваємо ся, що кожда філія знайде між своїми членами людий спосібних і охочих до веденя складу будівельних матеріялів, тож нехай управи філій скоро порозуміють ся і предложать „Краєвому Союзови госп. торг. Спілок" у Львові, вул. Зїморовича ч. 20 відповідних людий, а він далї сим ділом займеть ся.

Де філії не відновили-б своєї діяльности, нехай члени зійдуть ся і виберуть тимчасову управу, а де і се було-б неможливе, може сю справу взяти в свої руки котрий небудь з рухливійших кружків, або яка инша організація чи одиниця.

НОВИНКИ.

Львів, 24 сїчня 1917.

— **Підготовні курси.** Головна Управа Українського Педагогічного Товариства у Львові, вдоволяючи бажаню своїх членів, висказаному на сходинах 25. грудня м. р., хотїла би зорганізувати як найбільшу скількість підготовних курсів: 1) для учительських семинарій, мужеських і жіночих, 2) для гімназій, як рівнож реальних і торговельних шкіл. Такий курс може вести кождий тямучий учитель або учителька або й чоловік зпоза учительського званя. Інформації, плян і вимоги пришле за зголошенєм канцелярія УПТ. у Львові, вул. Мохнацького ч. 12. Головна управа Товариства буде в случаю потреби курси субвенціонувати. Науку треба би зачати як найскорше, щоби кандидати й кандидатки малї доволї часу не тільки познакомитись з науковим матеріялом, необхідним для вступного іспиту, але той матеріял дїйсно собі присвоїти і його перетравити, бо тільки з таких підготовних курсів є правдивий хосен. При сїй нагоді пригадує ся, що у Львові устроює Товариство що року в школї при вул. Мохнацького ч. 12. один пополудневий підготовний курс для учит. семинарії, другий вакаційний для гімназії.

— **Музичний попис.** Нам пишуть: В неділю дня 21. с. м. відбув ся в малій сали Музичного Товариства ім. Лисенка піврічний попис елєвів музичного Інститута. Програма попису (хоч може і надто довга) так своїм уложенєм як і виконанєм доказала, що наш муз. Інститут мимо тяжких відносин гарно та постійно розвиває ся, та що вповнї заслугує на довірє, з яким наша суспільність до нього звертаєть ся. Продукції фортепянові переплїтано продукціями скрипковими та сольовим співом. З признанєм треба зазначити, що спів сольовий під кермою такої учительки, як п. Олеска, в програмах пописів Інститута зачинає занимати чим раз виднїйше місце. Не будемо вдавати ся в оцїнку поодиноких точок програми. Можна тільки зазначити, що попис сей міг дати нашій суспільности перегляд праці так збору учительського як і елєвів, та виказати, що деякі елєви так сольового співу як і фортепянового та скрипкового відділу могли би виступати і поза рамами шкільних пописів.

— **Небіщикам кажуть промовляти** деякі львівські дневники. Ось так в однім з них п. н. „Björnstjerne Björnson про можливість мира" читаємо: „Neues Wiener Journal" поднє за берлінським кореспондентом „Az Est" під датою 17. I. 1917 р. ч. 8338 слїдуючі виводи славного і українській громаді відомого норвеського поета". Далї йдуть ті виводи, які одначе не є виводами „славного і українській громаді відомого норвеського поета" Бернштерне Бернзона, тільки виводами його сина, журналїста Берна Бернзона. Сам Бернштерне Бернзон, як се повинно бути звісно також редакціям згаданих львівських дневників, умер перед кількома роками. При нагоді згадаємо, що ті дневники так само принесли недавно звістку про убитє члена російської Державної Думи Йоллоса, який в дійсности був убитий в 1906 р.

— **Відзначенє.** Нам пишуть: Генерал майор Маркил Лаврівський, командант бригади за хоробрість відзначений військовим хрестом заслуги II. кляси з воєнною декорацією. Се вже трете з черги високе відзначенє нашого земляка в сій війнї. Перед недавним часом був відзначений генерал Лаврівський орденами зелїзної корони II. кляси і Леопольда з воєнною декорацією. Маркил Лаврівський походить з старої священичої родини, його батько, бл. п. о. Діонізій був парохом в Себечові перемиської епархії. Свого часу був він комендантом 77. полку піхоти, — все признавав ся до своєї народности і був дуже люблений офіцирами і жовнїрами свого полку. Подаю се до відома, бо польські газети подали ген. Лаврівського за Поляка, а я його знаю особисто — д.

— **В справі занятя молочарських виробів** оголошують урядово: Стали замітні побоювання, що наслїдком розпорядку уряду для поживи в справі заосмотрювання населенія у молочарські вироби і товщ. та наслїдком наказу про доставу означеного контингенту масла буде обмежена консумція молока. Супроти тих побоювань треба вказати на те, що апровізаційний уряд поручив краєвим властям політичним зарядити, щоби доставу масла розложено відповідно на поодиноких продуцентів, оглядаючи ся на примусову доставу молока. Ті продуценти, які докажуть, що доставляють молока на вживленє загалу, будуть лише о стільки приневолені до достави масла, о скільки се буде для них можливе без вменшеня достави молока. Инші продуценти будуть приневолені доставляти масло в більшій скількости.

— **Засуд нїмецького консула в Сан-Франціско.** До берлінського „Localanzeiger-a доносять з Роттердаму: Нїмецького генерального консула Ботта, віцеконсула і атташе конзуляту в Сан Франціско засуджено за заговір в цїли нарушеня невтральности Америки на 2 роки вязниці і 10.000 долярів гривни.

— **Перенесенє галицьких краєвих властий з Бялої до Кракова.** Як доносить краківський „Głos Narodu", має незабаром галицьке намісництво, краєвий Видїл, краєва шкільна Рада і краєва Дирекція фінансів перенести ся з Бялої до Кракова.

— **В цїли злагодженя білянсу военної господарки** оголишують урядово: Міністер торговлї зарядив, щоби заведеня і стоваришеня, діяльні в области господарки предметами загально уживаними, а підчинені міністерству торговлї, як найскорше предложили міністерству звіти і рахункові замкненя. Міністерство предложені звіти оголосить друком. Приводом до того зарядженя не є ніякі неправильности тільки бажанє, щоби дати публицї вгляд в дотеперішну господарку военних централь. Передовсїм займаєть ся публика висотою коштів адміністрації і додатків на управу, висотою надвишок і резерв, та політикою означеня цїн, о скільки централї мають на те рішаючий вплив.

— **З італїйського полону** нам пишуть: Нижше підписаний є від серпня в італїйській неволї і про нїкого з своїх до тепер не знає, де хто з них обертаєть ся, як вони про него, тому просить помістити його адресу. Jurijczuk Nikolaes, Kadett-aspirant Buonconvento (Siena) Italia Prigioniero di guerra.

— **Ромунський король на вигнаню.** До „Vossische Zeitung" доносять з Копенгаги, що в сих днях двір і правительство ромунське перенесуть ся з Яссо на російську область. З початку вибрано на місце їх побуту Кишинїв, але опісля відступлено від того наміру з військових причин і вибрано Одессу.

— **Щедра коляда.** Парохіяни з Чесник заколядували за спонукою о. Миколи Любинецького 500 корон. Ту коляду розділено: на „Українську Захоронку" у Львові 120 К., на волинські школи 80, на школу ім. Б. Грінченка 80, ім. кор. Данила 60, кн. Льва 30, хлопячу ім. Т. Шевченка 30, учительську семинарію У. П. Т. 40, жіночу школу видїлову У. П. Т. 40, школу вправ У. П. Т. 20 К. Всї наділені тою щедрою колядою інституції складають отсим чесним парохіянам і їх о. парохови сердечну подяку.

— **З Долини.** Дня 1. лютого 1917 р. відправить ся заходом кружка У. Т. П. в Долині заупокійне Богослуженє — за всїх бл. п. Добродіїв нашої гімназії в тутешній парохіяльній Церкві о годині 9 ій рано. Просить ся о численну участь.

— **З нагоди імянин о. Теодозія Лежогубського,** директора дівочої гімназії СС. Василіянок, зложили ученицї гімназії 100 К на фонд убогих учениць.

ОПОВІСТКИ.

Український Народний Театр Т ва „Бесіда" у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В суботу, дня 27 сїчня „Катерина", опера на 3 дії Н. Аркаса.

В неділю, дня 28 сїчня „Нещасне кохання" нар. драма зі співами і танцями на 5 дій Л. Манька.

Білєти раньше набути можна в „Народній Торговли". Початок о год. 7. вечером. 1—2

На волинські школи

„Пятнова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

о. Величковський Нестор, Добрусин 20 (Дн.): о. декана Володимира Утриска зі Скваряви, о. Банаха пароха з Глинська, о. Льонгіна Тустановського пар. з Вільок мазовецьких, о. Баранського з Кунина і п. Палядія Турчмановича зі Львова. — Снилик Денис, Стрептів 5 (Дн.): о. Михайла Якубова зі Стрептова, п. Уляну Ладівну зі Стрептова, п. Филипину Біликівну зі Желехова вел., п. Климентину Цепухову зі Стрептова. — о. Осип Пеграш, Підгородцї 10 К Дн.): о. Василя Яремака Львів, о. Клима Грушкевича Мокряни, о. Ів. Ореста Проскурницького Ряшів і д ра Володимира Ревюка урядника при Краєвім Видїлї Львів. — Леся Петрашева Підгородцї 10 К (Дн.): Вп. п. Мелю Грушкевичеву Мокряни, Лесю Калужняцьку Попелї, Олю Гаврилївну Дрогобич, Зоню Татомирівну Опака і Юлцю К ссаківну Дрогобич. — Котис Теодозія з Вислоку горішнім 10 К (Дн.).: п. О. Тесльову з Вислока, п. Ю. Назаревичівну з Чистогорба, Настасю Левицьку з Берегів, Стефцю Ринявець з Белза, Стефцю Шумську з Сушиці, Е. Лавриківну з Волчи, п, Маню Білинську з Кросна, Олю Яремкевич з Вовчого і Стефу Адріянович з Деревнї. — Лятушинська Катруся, Львів 5 К (Дн.): п. Дмитра Мудрецького, правника в Любачеві, п. С. Крупу укінченого богослова в Любачеві, п. М. Крупу богослова у Львові, п-ну Марійку Саламанчукївну у Львові, п-ну Анду Лїщинську у Львові. — Офіцири з 12 Feldkomsagnie Tiroler Kaiserjäger: Fähnrich D-r Prauter 3 K, Fähnrich Fischer 4 K, Lt. D r Uhlk 2 K, Fähnrich Pinzzku 2 K, Lt Dutka 5 K. — Пор. тир. Стрільцїв Іван Дутка 10 К.: хорунжого Микиту Кологона, богослова Івана Хому у Львові, поручника Андрія Укарму, поручника Савицького. — о. Олексій Ярема, в Перемишли. Викликаний професором Т. Гозою вислав я 100 (сто) кор. до Днїстра: о. канцлэра Александра Зубрицького, о. мітрата Левицького, професора Андрія Сабата в Перэмишли, о. Володимира Гинрлевича декана і пароха в Тисовій, о Павлз Стукача містодекана і пароха в Смільнику. — Жигмонт Олексин поручник УСС. 10 К (Дн.): Михайла Гнатюка поручника УСС., кадра УСС, о. Василя Оликсина полевого курата Холм, Григ. Гудима ц. к. надпоручника пол. почта 517/III/6, Івана Підлипного ц. к. поручника в ст. супров., радника Ковшевича ц. і к. надпор. авдит. Львів. — о. Карпяк Михайло з Сока-

ли 10 К (Дн.): д-ра Миколаєвича в Unter-Retzbach коло Цнайму Н. Австрія, о. Костя Миколаєвича в Жукові, Михайла Ліськевича у Відни, о. Паньківського в Устияновій, о. Дм. Михальчука в Ліщоватім. — о. Денис Теліщук в Отиневичах 20 К (Дн.).: о. д ра Василя Лабу полевого курата. о. Миколу Ізака полевого курата УСС, п. Івана Ніжанковського судію в Ходорові і п. Тараса Винницького в Залісцях. — Струсевич Володимир, С, Вищня 5 К (Дц.).: Вп. п. Максима Гнатишака і п. Теодора Грицеляка урядників судових з Судової Вишні, п. Теодора Бобака урядника зелізничого, О. Льва Ваня у Відни і п. Романа Дуткевича урядника Союза торг. Спілок у Львові.

Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Діла" і викликаних.

ПОДАВАЙТЕ СТАРУ АДРЕСУ!

Майже щоденно містимо отсю просьбу у „Ділі", а проте коли хто з Вп. Передплатників зміняє місце побуту, то звичайно не подає попередної адреси. Передовсім Передплатники з полевих почт (Фельдпост-ів) майже нїколи не дають при змінї адреси послїдного фельдпосту. А ми при найлїпшій волї не можемо дати перевести зміни, доки не маємо докладної попередної адреси. У нас картотека є уложена після почт, а не назвищ передплатників. Щоб уникнути нарікань просимо при змінї на НОВУ, подавати і попередну (стару адресу).

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 24. сїчня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група Макензена: З північного берега відноги св. Юрія ми знов уступили.

Фронт архикнязя Йосифа: Крім збільшеної місцями гарматної боротьби не сталося нїчого.

Фронт кн Баварського: В области австро-угорських війск нїчого нового.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Не було зміни.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не було зміни.

Заст. шефа ґен. штабу **Ф. Гефер**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 24. сїчня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

При майже зовсім ясній морозній погоді боєва діяльність в переважних частях фронту держала ся в уміркованих границях. Летуни використали корисні обсерваційні відносини для своїх многосторонних задач. Неприятелї втратили в численних воздушних боях і наслїдком нашого оборонного огню 6 літаків.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя баварського: По обох сторонах ріки А і на північ від Риги розвинули ся корисні для нас бої.

Фронт архикнязя Иосифа: При великій студени тільки місцями живий артилерійський огонь і бої на терені перед становищами.

Група Макензена: З північного берега відноги св. Юрія на північ від Тульчі ми знов уступили.

Македонський фронт: Положенє незмінене.

Перший ґен. кватирмайстер **Людендорф.**

ЖЕРТВИ

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРІНЧЕНКА

зложили на мої руки в коронах і сотиках:

Вп. Д р Коцовський 380 пол. поч. 50·—. Дальше через Адмін. „Діла": Вп. Анастазія Давидович зі Львова 5·—. Вп. Василь Лобода з Кульпаркова 1·—. Вп. Д р Семен Шевчук Львів 15·—. Вп. П. Ростинський 398 пол. поч. 12·—. Вп. Стефан Малецький 20·— і Вп. Михайло Тицяк з Борислава 3·50. Разом 106 кор. 50 сот.

За сї щедрі дари в так прикрих для нас часах складаю ласкавим жертводавцям в імени шкільної дїтвори і їх родичів сим прилюдно сердечну подяку. *М. Сінк.*

40 1—1

На У. С. С.

зложили в Скарбі Боєвої Управи У. С. С. у Відни в коронах і сотиках:

(Дальше.)

Михайло Здрілюк Feldpost 408 збірка 96·— на се зложили: Павло Цімко 6·—, Василь Півторан 10·—, Теодор Винник 4·—, Моравський Володимир 4·—, Полондюк Василь 4·—, Зборівський Теодор 4·—, Чобіт Петро 5·—, Здрілюк Мих. 4·—, Стефан Коваль 4·—, Петро Мисан 2·—, Осип Бихавський 3·—, Василь Тодорович 4·—, Кирило Ковальчук 2·—, Дмитро Івантишин 4·—, Козловський Ант. 2·—, Василь Лизун 2·—, Харитон Манчур 2·—, Петро Матвіїшин 2·—, Мих. Вінтонюк 2·—, І. Гортопан 2·—, Адольф Ревуцький 6·—, Хронович Мих. 4·—, Капінеліх Евген 2·—, Стефан Михалїшин 2·—, І. Мельник 2·—, Осип Чорний 2·—, Павло Кужга 2·—, Гринько Кирик 2·—, Онуфрей Корман 2·—, Ур. пар. Прасківці 15·—, о. Анд. Наконечний Замілів 30·—, о. Николай Боберський Ваньовичі 100·—, Громада Козара 110·—, на се зложили: Анна Семіла 2·—, Стефан Блащук 1·—, Марія Федик 1·—, Матрона Федик 1·—, Пилип Гладкий 1·—, Полагна Бойчук 1·—, Марія Бойчук 2·—, Юстина Федик 2·—, Палагна Куйбіда 2·—, Пилип Мацук 1·—, Прець Івани шин 2·—, Амброзій Іванишин 2·—, Антін Сиротюк 1·—, Павло Камінський 1·—, Матрона Дачишин 1·—, Матрона Грибек 1·—, Анна Дачишин 1·20, Марія Куйбіда 2·—.

IX. 12—? (Далї буде.)

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто знає адресу Андрія Дембіцького в Пітрич, повіт Станиславів, що був при k. u. k. Inf. Siv. 23. Feldkomp. V. Zug 3 зволить менї ласкаво подати під адресою: Павло Дембіцький, евакуований в Пітрич, а тепер перебував в Чертежи п. Журавно. 65 3—4

Оголошеня.

Пошукую сейчас учительки або семинаристки до науки двох дітей в II. і III. кл. шк. народ Винагорода після умови. о. О. Малецький, Балигород 73 1—3

Хлопця до послуги прийме сейчас **Товариство взаїмних обезпечень „Дністер"**. Зголошувати ся належить що дня в передполудневих годинах в бюрах Товариства при ул. Руській ч. 20.

ПОДЯКА.

Всїм, що в часї недуги моєї жени б. п. Анастазії зволили єї посітити, помочи, розрадити та потїшити, що віддали покійній послїдну прислугу відпроваджуючи тлінні останки на місце вічного спокою, що заявили менї і моїй родинї співчутє, що скріпили горем прибиті серця дїточі, складаю отсим щиру подяку.

Особливо же дякую сердечно: Д-рови Соловському, котрий через цїлий час недуги спішив все охотно з помочею лїкарською і о скілько міг піддержував до послїдної хвилї сили покійної, за єго труди, — Всечестному Духовенству а іменно О. О. Савчинови, Несторовичеви і Маюраковi, як також питомцям семінара духовного в Перемишли за се, що участию своєю звеличили обряд похоронний покійної а надто о. Несторовичеви за зичливість, труди і память о нас в тій тяжкій хвилї. Спаси Біг всїм!

72 1—1 *Іван Кохановський*, з дїтьми.

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Косцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вкладки щоденно в годинах урядових. Вкладки опроцентовує на 4%, починаючи вже від слїдуючого дня по дни вложення аж до послїднього дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна вкладати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці"

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних виручними амортизаційними ратами на протяг від 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на ескомт векслїв. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро

Посередничить у виєднуваню позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці" ул. Косцюшка. Народний Дім, І. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці", затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишли надають ся до льокації пупілярних, фондаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 9—?

Відрївний денний (бльочковий)

КАЛЄНДАР на рік 1917.

Цїна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.

А. Окпиш, Львів, Кадецька 4. 13 10—20

ОПУСТ 25% на машинах

можуть узискати господарі, що понесли страти через війну, купуючи

в КРАЄВІМ СОЮЗІ

Господарсько-торговельних Спілок у Львові, Зїнкевича 20.

Опуст уділяє ц. к. Намісництво, взори подань висилає Союз на жаданє. Господарські спілки для спільного уживаня більших машин можуть одержати ще дальші полекші що до сплати цїни купна. VI K 1—2

ЦЕРКОВНІ шт. ЦВІТИ

поручає як давнїйше

СТЕФАНІЯ ПОГОРЕЦЬКА

в СТРИЮ. 756 9—10

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, не хай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е виданє). Цїна 1 К 30 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 12 К 30 сот. 25 шт. 25 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу:

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителїв удїляючих початків нїмецької мови. 70 2 30

Не на один, а на десятки лїт варта купити і заховати

Календар „Просвіти" на р. 1917.

Повісти з нашої славної минувшини, оповіданя, малюнки, нариси, спомини з сучасних подвигів українських героїв жовнїрів і стрільців, статї літературно-наукові і публїцистичні та численні ілюстрації — не тратять нїколи на вартости.

Цїна лиш 2 кор. 50 сот. На звичайне порто треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

Продає ся тільки за готівку.

Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта" Львів, ринок ч. 10. Vчи 14—?

Відповідає за редакцію Д-р **ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.**

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 20. (9245) Львів, пятниця 26. січня (13 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
квартьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
квартьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчання і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 25. січня 917.

В окремій телеграмі дуже рішучо дементує нині наш віденський дописуватель розсівані в українськім громадянстві словом і друком запевненя, що відокремленя Галичини, заповідженого письмом бл. п. цісаря Франца Йосифа з 4. падолиста 1916 р., буцім-то усунена. Коли взяти під увагу загально відому обставину, що відомости нашого віденського дописувателя походять з жерела поважного і певного, то не будемо віддавати ся самообманови, що—так собі, розмірно легко і швидко наступив у нашу користь радикальний зворот у тих принципах державної й міждержавної політики, які протолошено памятного дня 4. падолиста. Настав не зворот, а тим менше зворот рішучий, а проявилась хиба тільки зміна темпа розвитку деяких процесів, про які нині ще не можна публично говорити.

Що в подій, які відбувають ся за кулісами великої політики, видобудеть ся тісними щілинами на світло дня, се пильно нотує наш дневник для відома українського загалу — так знайдуть наші читачі й нині кілька вказівок про ч а с і про с п о с і б переведеня в і д о к р е м л е н я Г а л и ч и н и. Що поза сим пускають ся в український загал — се означає не політичну дійсність, а є воно тільки стилістичним зусилєм представити ніби чисте золото справдішних фактів — писані, на жаль, ще на воді наші бажаня.

Яку ціль можуть мати такі вперті заспокоюваня українського загалу, не хочемо здогадувати ся. Одно певне — і що-до сього ніхто тверезий в нашій суспільности не буде сумнівати ся: що інтензивність відпору українського громадянства від сих успокоювань не зросте.

А тимчасом напруженість наша повинна рости, бо не сталось доси нїщо таке, що управняло-б нас — розпливатись у самовдоволеню.

Українська конференція з правительством в справі відбудови краю.

Від власного постійного дописувателя.

ВІДЕНЬ (Вл. тел.). Під проводом д-ра Костя Левицького була в понеділок делєгація Української Парляментарної Репрезентації і „Сільського Господаря" у президента міністрів гр. Клям-Мартініца і міністра апровізації Гефера. Предметом конференції з обома міністрами були справи відбудови краю, піднесеня рільництва і акції вижившення. яв.

Від власного постійного дописувателя.

ВІДЕНЬ (Вл. тел.). Вісти, ширені устно і в пресі, ніби-то відокремленя Галичини вже зовсім усунена, п о з б а в л е н і в с я к о ї о с н о з и. яв.

Політика кабінету гр. Клям-Мартініца.

Привернене конституційних відносин. — Австро-угорська угода. — Час і спосіб переведеня відокремленя Галичини. — Відокремленє Галичини і права українського народу. — Відокремленє Галичини і Чехи.

„Pester Lloyd" в кореспонденції з Відня подає отсї інформації про політику кабінету гр. Клям Мартініца, одержані кореспондентом „від особи, обзнакомленої з інтенціями президента міністрів":

Коли дневники й політики подають найріжноводнїйші вісти про політику кабінету гр. Клям Мартініца, ломлячи собі голову, яка властиво є політика сього кабінету, то се зовсім зайва праця, якої в теперішних воєнних часах ліпше було би собі заощадити. Адже кабінет гр. Клям-Мартініца ніколи не робив тайни зі своєї політики і зараз при обнятю правління оголосив програмову заяву, з якої всї люди доброї волі могли довідати ся про те, що їм треба знати.

Отже знаходимо там передовсім заяву правительства, що воно без застережень стоїть при конституції і тим самим буде старати ся привернути конституційні відносини. Ся заява розуміеть ся сама собою і тому могла дуже добре відпасти, одначе зложено її нарочно в як найрішучійшій формі, бо часть публики — хоч зовсім несправедливо — вважала себе в праві приписувати одному давнїйшому правительству протиконституційні тенденції.

З обітниці привернення повних конституційних відносин, які перервано вже перед вибухом війни через відложенє парляменту, а по вибуху війни через замкненє сесії, випливає з природи річи воля правительства визволити парлямент з омертвіня і уздібнити його до правильного функціонованя. Що се не може стати ся з нині на завтра, мусить признати кождий політик, який хоче, щоб його брати поважно. Тому президент міністрів говорив про „мощенє дороги до парляменту", про творенє конечних умов до сього, і можна запевнити, що на скільки сил і часу правительства не забирають справи вижившення, які передовсім мусять бути полагоджені, і пекучі воєнно-господарські справи, то справа парляменту є тою, яка в першій лінії займає правительство.

Президент міністрів навязав зносини з великими партіями парляменту, конферував з їх провідниками і пізнав їх погляди і бажаня. Тепер правительство знає, чого хотять партії і як уявляють собі переведенє своїх змагань. Отже буде ділом правительства рішити ся на таке поступованє, щоби з успіхом, себто без нїякої жури, що може наступити невдача, відновити парляментарне житє. Календарний реченець скликаня парляменту ще не є означений, що треба ствердити з огляду на подавані в дневниках ріжні реченці. Одначе треба пригадати, що монарх ще в падолисті м. р. дав припорученє поробити заряджења потрібні для зложеня присяги монарха на конституцію, та що теперішне правительство в своїй першій заяві проголосило як свою задачу поставити внесенє в цїли спов-

Із соціольогії політичних партій.

(Конець).

Часто говорять про „збуржуазнїнє", робітницьких партій. Такий процес іде з двох боків. Раз тим, що одиниці, видвигнені з пролєтаріяту на проводирів, разом із сим у своїх економічних і духових потребах стають в одну пару з буржуазією. Друге тим, що блеск пролєтарського руху притягає в його ряди синів буржуазії, котрі з правила стають на чільних позиціях соціялістичних партій. І не треба бути безумовним визнавцем історичного матеріялізму, щоб завважити, що із зміною пролєтарських економічних відносин на буржуазні зміняєть ся також політична й суспільна перспектива даних одиниць. Се не їх злоба, а обєктивна конечність.

Можна би безконечно більше наводити таких явищ і тез. Усї вони показують одно: вічне і природне сплетенє демократичних течій в суспільности з течіями протидемократичними, безперервне змаганє двох противних стремлінь людської волї. Наукові противники демократії бачать у сім найсильнїйший свій аргумент проти демократичного принципу, проголошують абсолютне запереченє демократії природним законим, основують на тім „законї" свої аргументи за монархією, аристократією та иншими формами олїгаркії. Невже така абсолютна правда справдї по сторонї противників демократії, реакціонерів усякого рода й барви? — Вернїмо ще раз до конкретного випадку.

Обговорюючи свого часу події в таборі польських людовців, автор сих уваг писав у „Дїлї"*) між ин. таке:

„Суперечка між управою людової партії, веденою п Стапінським, і партійними мальконтентами має визначний теоретичний інтерес. Лїдер людовців, котрому навіть найлютїйший ворог не міг би зробити докору їзза надмірної субтільности в зверхніх виступах і енунціяціях, своїм крепким: „малчать и не разсуждать!" на адрес опозиції в брутальній і наглядній формі дав вислів загальному явищу з обсягу громадянського житя, старій як світ боротьбі між олїгархічними тенденціями в суспільности й демократією. Се в усїх народах і часах пекуча проблєма демократії. З противенства до пануючих відносин родить ся опозиційний народний рух та видвигає на своє чоло, як вислів своїх ідеалів і змагань, одиниці та колєгіяльні репрезентації — партійні екзекутиви, начальні ради, посольські клюби. Їх рація й первісна мета: виконувати й висловлювати волю загалу своєї партії. Одначе згодом виявляєть ся в головах провідників стремлїнє статись чим ось більше, нїж простим „знарядом" демократії, виконавцем волї більшости, яка — до того — тепер представляєть ся їм уже не конче так дуже розумною й мудрою, як ранїйше. Психольогічно зовсім зрозумілий зріст особистої самосвідомости в умах „лїдерів", членів екзекутив і клюбів, доводить до того, що вони почувають у собі „непомильність" у веденю справ своєї партії та з більшою або меншою неохотою глядїти муть на тих своїх сопартійників, які мають инший погляд на партійну практику. Тодї пп. Стапінські крикнуть: молчать и не разсуждать!

„І прийдеть ся в нутрї демократичної партії ab ovo переводити б о р о т ь б у з а с в о б о д у с л о в а, з а в о л ю к р и т и к и, змагатись проти догми лїдерської непомильности, — в самім нутрї демократичної орґанізації пробивати шлях найелємантарнїйшому принципови справдїшної демократії: п р а в у н а к р и т и к у й к о н т р о л ю п у б л и ч н о ї д і я л ь н о с т и п р о в о д и р і в, критику й контролю, яка сталить характери, образує уми та дає запоруку житя й розцвиту ідейних, суспільних і політичних течій.

„Споконвічне питанє про останнє: чому? людських порядків і дїл, споконвічний конфлїкт між демократичними й олїгархічними струями в суспільности, пробивають ся у теперішній внутрішній крізї польського людового сторонництва. Вони — вічні проблєми й трудности кождої демократичної орґанізації."

Справдї! За висказом великого історика Момзена, що демократія заєдно сама себе нївечить, видвигаючи із себе олїгархічні сили, — є богато правди, — може цїла правда... Справедливу оцїнку сього може колись принесе якийсь світогляд, котрий не попадаючи в суспільну розпуку, безумовно признав би р е л я т и в і з м усяких н а у к о в и х і п о л і т и ч.

*) Ч. 270 за 1912 р.

ненія того припорученя. З сеї причини, як також тому, що в першій половині сього року вигасають посольські мандати і треба заздалегідь поробити законні зарядженя, треба ждати скликаня парляменту в недалекім часі, очевидно по утвореню конечних умов.

Побіч справ вижившення, для яких на внесенє президента міністрів покликано окремого міністра, що є доказом, з якою енергією теперішне правительство приступає до полагодженя сеї справи, і побіч справи скликаня парляменту стоять тепер на деннім порядку економічні переговори з Угорщиною. В сій справі можна сказати, що договори між гр. Штірком і гр. Тісою служать основою також теперішних переговорів. Одначе що-до подробиць є ще ріжниці, над якими власне радить ся. Є певна надія, що сі наради дадуть вислід, корисний для інтересів обох сторін.

В конференціях партій з президентом міністрів обговорено також докладно, з найріжніших становищ, галицьке питанє, при чім провідники партій означили докладно свої погляди про час і спосіб переведеня сеї справи. Супроти инакших вістий треба ствердити як річ самозрозумілу, що правительство стоїть при цісарськім письмі з 4. падолиста м. р., в якім зарядженo розширенє автономії для Галичини. (В сій справі звертаємо увагу на телєграму такого самого змісту від нашого віденського кореспондента. — Ред.). Одначе треба пригадати, що власне в тім письмі активованє нового політично-адміністративного ладу в Галичині звязане з тою хвилею, коли повстане нова польська держава. Сей уступ письма є міродатний для часу плянованої реформи. А що-до способу переведеня, то для галицького питаня так само, як для угоди з Угорщиною, є міродатна програмова заява правительства про привернене конституційних відносин.

„Schlesische Zeitung", яка належить до поважніших дневників Німеччини, містить п. н. „Die Ukrainer" передовицю, в якій характеризує коротко положенє Українців в Росії і Австрії, їх національні змаганя супроти Росіян і Поляків, констатує, що в теперішній війні український нарід в Австрії „поставив до боротьби всю свою силу і українські полки належать до найліпших в монархії", і пише з приводу актів 5. падолиста м. р.:

Вони боять ся придавленя свого політичного житя, усуненя з центральних законодатних тіл і повільної польонізації через унеможливленє національної освіти підростаючій молодіжи. Що вони не є також вдоволені границями самостійного польського Королівства, доки не будуть утворені національні гарантії для тамошних Українців (ми стоїмо на тім, що українські землі не повинні ввійти в склад польської держави! — Ред.), се зрозуміле. Що-до їх потреб в Галичині, то Австрія збирає ся числити ся з ними, що є найліпшим доказом, як тут має ся на узазі всї нації. Нехай би Росія пішла за сим приміром і перший раз в своїй історії здійснила гарні слова антанту! З природи річи повне полагодженє українського питаня є хвилево для Австрії получене з трудностями, бо часть Східної Галичини є воєнним тереном і будучі границі не є відомі. Та вже нині є певне, що будуче правительственне предложенє про відокремленє Галичини узгляднить всї добре набуті права

них ідеалів, — колись, бо досї такого світогляду в нас, захоплених боротьбою, нема. Тимчасом стоїмо на сім, що демократія — ідеал, такий ідеал, само змаганє до якого дуже корисне кождій суспільности. Кождий демократичний рух викликає з сірої юрби — часто проти волї проводирів — цілий ряд чільних одиниць, котрі з принципу або з інстинкту раз у-раз наново „ревідують" старі авторитети, наглядають їх дїяльність і запобігають осьтак неодному лихови. Демократія зістаєть са ідеалом кождого молодого, народного руху, і се — не тому, наче б народна маса не могла помилятись, а тому, що справдїшний демократичний порядок заохочує кождого до дїяльности й критики та дає запоруки проти схибленя без порівнаня певнійші ніж аристократичний або бюрократичний лад, у якому увага на авторитет „власть імущих" вдержує при житю й плекає разом і лихе і добре.

Можливо як найтіснїйше обмеженє олїгархічних течій і наклонів усе буде метою тих людий, котрі хотіли б бачити при громадській дїяльности як найбільше число талановитих одиниць, які навіть серед недосконалої демократії мають змогу вибитись своїми здібностями з сірої людськвї юрби, коли тимчасом навіть під „доброю" аристократичною системою їм така можність була-б заперта.

в. п.

Українців. і проєкт польського кола] мусить бути власне що-до сього значно змінений. Яким способом подбаєть ся про Українців в занятих російських областях, ще не рішено, хоч і тут дає ть ся Українцям відповідні запевненя. Визволяючій народи Росії на примір — і на журу."

——

Віденська „Rundschau" в ряді голосів з приводу відокремленя Галичини (ми в свій час наводили звідти голос пос. д-ра Евгена Левицького і голос з військових кругів) приносить уваги цісарського радника Пеніжека, віденського кореспондента молодо-чеського дневника „Narodni Listy".

„Так зване відокремленє Галичини — говорить він — не є тепер актуальним питанєм. В цісарськім письмі говорить ся про нього так само мало, як про виключенє польських і українських послів з Галичини з австрійського парляменту. Є се радше тільки заповідь, промеса без поданя дня тягненя і вигранх. Адже найперше мусить бути вироблений проєкт, предложений парляментови і там принятий більшістю двох третин. Тимчасом нині ніхто не може сказати, чи для сього буде така більшість. Се буде залежати від змісту проєкту і від того, чи те, що Галичині, буде дане також иншим краям. Трудно допустити, щоби прим. Тирольці дали Галичині більший вимір автономії, а самі вдоволили ся меншим. Про вплив на другу половину держави не хочу говорити, хоч той вплив неминучий. Також про те ні, що таке уладженє Галичини означає вступленє на таку дорогу угрупованя країв супроти монархії, яку всї краєві автономісти і федералісти можуть тільки повитати.

Панове з Німецького Національного Союза хотіли би урядити ся дуже вигідно. Вони числять, що в палаті послів на 516 голосів відпаде 106 Славян з Галичини, наслїдком чого уклад сил так змінить ся, що над 230 Німців буде мати супроти себе німецьку меншість. На сім обчисленю опирають ся всї їх надії, дожиданя, спекуляції. Не можна промовчати одного симптому, який тепер виступає по німецько-національній стороні. Є він дуже характеристичний. Се справді характеристичне, що з тої сторони домагають ся відокремленя Галичини не в інтересї держави і не в інтересї Галичини, тільки ставлять се як домаганє одної части негалицької народности, отже виключно з егоїстичного інтересу, з жадоби панованя і власти Німців супроти Чехів і Словінців. Відокремленє Галичини, як його хоче Німецький Національний Союз, має бути тільки способом до їх цїли.

Чи христіянсько-соціяльні підуть тою самою дорогою, не хочу в се входити. Одначе одно треба сказати: що не один дім з карт завалить ся, бо по війні, в якій всї народи Габсбурської монархії проливали кров і приносили жертви, противило ся би житєвим інтересам монархії видати її самовладї деяких груп."

Чому побито Ромунїю?

Ромунїя сама рішила ся на війну. — Братіяну уповав на невтральність Болгарії. — Пляни Братіяну — Чисельна перевага ромунських військ. — Сили Макензена і Фалькенгайна. — Воєнна нездібність ромунської армії.

Вірджінїо Гайда, петроградський кореспондент італїйського дневника „Stampa", пише в своїй кореспонденції про причини ромунської невдачі ось що:

Ромунїя почала війну, рішивши ся на неї сама та вибравши сама відповідну для себе хвилю. Ні Італія, ні Росія не напирали на Ромунїю, щоби вона рішила ся. Ромунїя довший час стояла в постійнім порозуміню з Італією та вкінци Італія виповіла війну, не повідомивши про те перед тим Ромунії, що викликало в Букарешті лихе вражінє. Також Росія здержувала ся від всякого натиску. Сазонов, що правда, підготовлював виступ Ромунії, та Штірмер поводив ся в тій мірі здержливо; шеф генерального штабу Алєксєєв був прямо противником ромунської інтервенції. Найбільше побивав ся Бріян за ромунською інтервенцією, хоч і він не-послугував ся нїякою пресією; Бріян надіяв ся великих користий від співдїяльности ромунських військ з орієнтальною армією антанту. Безпосередним приводом, шо спонукав Братіяну до виповідженя війни після цілорічної проволоки, було вражінє, яке викликала офензива Брусілова та висаджене на сушу в Солуни італїйських військ, а далї: пересвідченє про побіду антанту і відомости про невдоволенє в Болгарії і на Угорщині. Причинили ся до сього рішеня і чутки про велику намірену офензиву Гінденбурга в Галичині і на Буковині, якою — мовляв — мали піти осередні держави на Бесарабію і відрізати Ромунїю відтак від держав антанту. Про співдїяльність ромунських військ в військами антанту мав Братіяну свій окремий погляд, який стояв в прикрім противенстві до пляну антанту. А саме Братіяну числив на те, що Болгарія у війні Ромунії проти Австро-Угорщини останеть ся невтральною та не дав ся відвести від тої думки погрозами австро-угорського посла в Букарешті, що Болгарія стане до війни з Ромунією. Братіяну міркував, що Болгарія не має нїякого інтересу у війні проти Ромунії, о скільки Ромунїя сама не пічне неприятельських кроків. Відповідно до того ромунський премієр після початку війни з Австро-Угорщиною удержував добрі зносини з Болгарією; він сподївав ся відорвати Болгарію від осередних держав та таким чином запевнити Ромунії дипльоматичну побіду, яка дозволила би йому виступити тріюмфатором на мировій конференції. Болгарія пособдяла тій грі, складаючи ускокоюючі заяви через Радославова і наслїдника престола Бориса. Братіяну так був захоплений своїми міркованями, що навіть відмовив предложеню антанту, щоб вислати помічну армію проти Болгарії.

Братіяну не прихилив ся тепер до російського проєкту, щоби вислати російські війска через Добруджу на Болгарію. Будучим забезпеченєм південної границі і вже здійсненим забезпеченєм буковинської границі, яку держали роасійські війска, сподівав ся Братіяну уможливити сконцентроване всього румунського війска на одинокім фронті, в Семигороді. Держави антанту знов, далекі від того, щоби віддавати ся ілюзіям Братіяну, не добачували нїякого приводу, щоб журити ся судьбою Ромунії, бо вони знали добре про малу скількість військ, яку міг почвірний союз післати до Ромунії.

Із своєї армії, яка найвисше має 700.000 люда, могла Туреччина тільки малу частину післати проти Ромунії, Болгарія, ослаблена і вичерпана попередними війнами, могла в Добруджі помагати осередним державам також тільки малими віддїлами. Нїмецько-болгарсько турецька армія, оперуюча над Дунаєм, могла мати найбільше 100.000 жовнїрів. Також Фалькенгайн не розпоряджав більше як 90 000 людий. Ромунія отже мала подвійну, ба й потрійну перевагу над неприятелем, як се впрочім опісля виявило ся. Похід на Букарешт почав Фалькенгайн трома дивізіями, кожда з них по три полки, а проти него стояло 10 ромунських дивізій, кожда з чотирма полками. Але ромунське військо не відповіло нїяким вимогам, які ставить ся до армії в поли. Йому з початку війни недоставало всього: воно не мало нїяких полевих телєфонів, техніка стрілецьких ровів була йому невідома. Богато генералів виявило себе нездібними, а етапна служба не дописувала. Цілий корпус під Оршовою попав ся в неволю, бо не одержав приказу до відвороту. Про проломанє ромунської оборонної лїнії в Волощинї донесено Росіянам, що били ся на лївім крилї о півтора дня за пізно, так що наслїдком того 4000 людий пішло в полон.

Побіда Макензена і Фалькенгайна — кінчить петроградський кореспондент — є в меншій мірі вислїдом нїмецького напруженя сил, як непредвидженої і необчислимої слабости Ромунії. Тому за невдачу Ромунії не відповідає антант, який тепер мусить зреорганїзувати ромунську армію.

Приготованя Анґлії до рішаючої боротьби.

РОТТЕРДАМ (Прив. тел.) З Льондону доносять сюди: Невіль Чемберлєн, генеральний директор уряду національної служби, сказав у своїй промові, виголошеній на зборах національного союза роботодавців і робітників в Бірмінґем, отсе: Від того, що ми довершимо в найблизших тижнях, буде здаєть ся залежати, чи ми побідимо сеї весни, чи будемо ще мати війну через четверту зиму. Закон про обовязок військової служби поставив в рядах армії всїх здорових, по змозї злишних мущин, а тепер копальнї і фабрики муніції мусять їх одержати ще більше. Се є моїм завданєм. Ми мусимо з краю добути потрібну скількість гроша і муніції та вдержати на відповідній висотї наш курс заграницею. Се величезне завданє зорганізувати відповідно до того край, та я сподію ся, що се нам поведе ся. Край мусить зрозуміти, що правительство з усею повагою бере ся до дїла.

Тіса про права національности.

БУДАПЕШТ. (Ткб.) В угорській палатї послів пос. Мартин Льоваші (фракція Каролїя) інтерпелював, що правительство готове робити в

РАДІ
НА ДОХІД НЕМІЧНИКІВ
У. С. С.
ВІДБУДЕ СЯ
ДНЯ 3. ЛЮТОГО 1917.
В САЛІ
ТОВ. ім. М. ЛИСЕНКА.
75 1—2

тім напрямі, щоби проголошені в письмі Вільзона принципи були основою мирових переговорів.

Президент мінїстрів гр. Тіса заявляє, що згідно з послїдовною мировою полїтикою і становищем монархії супроти війни та мировою акцією, яку розвела монархія в послїднім часї, можна тільки з симпатією повитати всякі змагання задля привернення мира. Тому ми готові вести дальше виміну поглядів з правительством Сполучених Держав в справі мира. Природно, що вона мусить бути ведена в порозуминю з нашими союзниками.

Президент Сполучених Держав в письмі робить ріжницю між відповідю осередних держав і відповідю їх неприятелїв. Почвірний союз заявив, що готов почати мирові переговори і при переговорах поставить такі услівя, які на його думку можливі є до принятя для неприятелїв і можуть бути основою тривкого мира. Однак мирові услівя антанту, наведені в письмі до президента Сполучених Держав, означали би подїл монархії і турецької держави. Відповідь антанту є отже урядовою заповідю війни, яка має знищити нас і приневолює нас до боротьби з найбільшим неприятелем так довго, як довго істнує така ціль у неприятелїв. Серед тих обставин нема сумніву, котра група держав є перешкодою для мира, а котра своїм становищем наближаєть ся до поглядів президента Сполучених Держав.

Гр. Тіса відчитує поодинокі уступи письма Вільзона і говорить: Доки держави, ведучі війну з осередними державами, не змінять сущно своїх воєнних цїлий, так довго істнує невирівнане противенство між їх становищем і мировими цїлями президента Вільзона

Що до національного принципу, то гр. Тіса не хоче торкати тої теми, чи Англія і Росія мають моральне право підчеркати право національностий в рамах мира, який знищив би угорський нарід і видав Турків над Босфором на ласку російського панованя. Ціла публична опінія угорська бажає свобідного розвитку народу. При твореню національних держав може бути прикладений в цїлій повноті принцип національности тільки там, де дані народи живуть серед виразно поведених меж етнографічних, у великій масї, на области, яка надаєть ся до утвореня держави. На областях, де живуть мішані племена і народи, є неможливо, щоби кожде поодиноке плема творило національну державу. Так можуть повстати тільки держави без національного характеру, або на тій области витискає своє пятно нарід, який перевисшає инші числом і значінем. Серед таких відносин неможливе є примінене національного приципу тільки в спосіб, означений Вільзоном: „Треба дати кождому народови запоруку житя, віроісповідання та індивідуального і суспільного розвитку.“ Те домаганє нїде не переведене в дїло так, як в обох державах монархії. Тому монархія солїдаризуєть ся зовсїм з домаганями, поставленими президентом Вільзоном і буде стреміти до того, щоби в области, які безпосередно з нею межують засада та була здїйснена. Вірні нашій традиційній полїтицї і мировій акції, ми готові зробити все те разом з нашими союзниками, що запевнить народам Европи благословенє тривкого мира.

Палата приняла ту відповідь до відома.

Преса антанту про письмо Вільзона.

ЖЕНЕВА (Ткб). Паризькі дневники признають незвичайну вагу та історичне значінє письма Вільзона, однак думають, що предложенє в тій формі є нездїйснимим сном, бо Вільзон опираєть ся на погляд, що всякі теперішні питаня будуть розвязані. Загалом дневники годять ся на формулу про основу будучого мира, але застерігають ся проти мира без побіди.

ЛЬОНДОН (Ткб). „Morning Post“ пише: Вільзон предкладає інтервенцію, яку Американи відкинули в часї домашної і еспанської війни. Дозволивши на зломанє невтральности Бельгії, признав Вільзон, що нарід має право зломати приняті на себе обовязки. Се є зловіще для його теперішних плянів.

„Times“ заявляє: Приняти предложенє Вільзона, коли осередні держави уважають договори куснем паперу, значило-би лити воду на неприятельський млин.

„Daily News“ висказує думку, що письмо Вільзона є дальшим кроком в здїйсненю надії Европи; воно не припізнить того здїйсненя. Треба виждати, а час виявить, чи ми наблизили ся до мирової конференції і тривкого союза народів, про який говорить Вільзон.

НОВИНКИ.

Львів, 25 сїчня 1917.

— **З театру.** Д. 19. с. м. виставлено премієру Д. Лукіяновича „Жертвою?“, драму в 3 дїях. Подія драми розіграла ся в родинї Чаплинських. Вдова Чаплинська виховала свого сина далеко від родинного дому, щоб до 30 го року житя зберегла ся перед ним тайна, що його батько і дїди вмирали на 30 му році, то від сухіт, то від автосуггестії. Приспішений на кілька місяцїв приїзд сина нївечить її плян і працю, бо син про все дізнав ся. Щоб його, здорового, ратувати, каже йому мати, що він нешлюбний син. Та тодї він, що боготворив маму і був перенятий пієтизмом до батька, покинув за те її і родинний дім. Що йно наречена спровадила його назад на родину, але зараз після того мати вмирає. Перед смертю передала вона синови гетьманський меч, з яким у руцї—по родинному заповіту і традиції — Чаплинський добуде Україні волю. О скільки автор, нагороджений оплесками публики, зумів суцїльно перевести в своїй пєсї поставлений психольогічний проблєм, про се має висловити ся літературна критика. На сім місци підчеркнути хиба, що родову традицію і заповіт про гетманський меч плекає аристократична, поміщицька сїмя. Через жінок і Танського той рід виводить ся від Семена Палія, гетьманський меч, що переховуєть ся в родинї, походить від Богдана. Підірвану силу родової шляхти скріпляє демократка, наречена, потім жінка молодого Чаплинського, яка проти засади старої Чаплинської: „житє для сповнюваня і сповненя обовязків“ підносить клич: „де наше право?“, ціль житя в нім, а не поза ним. Публика зробила своє, бо наповнила салю по береги, „Укр. Бесїда“ подбала про нові, стилеві декорації. Натомість театральна дружина мусить скористати ще з досвіду при першій виставі: тодї на другій особи виступлять пластичнїйше, важні моменти будуть належито підчеркнуті, а то з'явить ся і суцїльна креація головних осіб драми. — С. В.

— **Нова дирекція Українсько-руської Видавничої Спілки**, вибрана на загальних зборах, відбула дня 23. сїчня перше засїданє, на якім уконституувала ся так: д-р С. Голубович, голова; д-р М. Лозинський, заступник голови; д-р Ів. Раковський, ліквідатор; Вол. Гнатюк, секретар і редактор видань; Вол. Дорошенко, касієр і заступник редактора. Заразом переведено дискусію над фінансовими справами товариства і постановлено поробити заходи для придбаня фондів, потрібних на покритє коштів задуманих видань. Ухвалено відновити обі серії книжок, більшу і меншу, та принято для них цїлий ряд творів, причім показала ся потреба поновного виданя деяких вичерпаних вже книжок. Звертаємо увагу, що Видавнича Спілка, се товариство на удїлах, та що до неї можна приступити кождого часу. Один удїл виносить 50 кор. і може бути сплачуваний ратами по 10 кор. Вписове виносить 2 кор. Кождий член може мати довільне число удїлів. Видавнича Спілка приймає також гроші на щадницю. У всїх грошевих справах належить звертати ся до касієра В. Дорошенка, у всїх видавничих до секретаря В. Гнатюка (Львів, ул. Чарнецького, ч. 24).

— **Грошові підмоги громади м. Львова.** Передвчера відбуло ся під проводом правит. комісаря Грабовського засїданє магістрату, на якім признано отсї грошеві підмоги: окружному львівському союзови T. S. L. субвенцію в квотї 8.900 Кор., Товариству повстанців з 1863 р. 1600 К., польському Товариству „Ognisko“ у Відни 240 К., академічному Сенатови з приводу обходу сотної річниці університету 1000 К., вкінци видавничому комітетови памяткової брошури по актї з 5. падолиста підмогу в квотї 200 К.

— **Суд повітовий в Галичи.** Президія львівського висшого ц. к. суду краєвого переказала тимчасово, аж до реактивованя суду повітового в Галичи, працї суду повітового в Галичи в повнім крузї дїланя суду повітового в Войнилові. Донесеня карні за злочини, провини і переступства з округа суда галицького належить вносити безпосередно до суду повітового в Войнилові. До тогож суду належить рівнож відставляти особи придержані органами публичного безпеченства.

— **В справі убогих.** Нам пишуть: В маю, чи в перших днях місяця червня 1916 р. зібрало ся поважне число Українцїв і Українок львівської громади в „Бесїдї“, щоби застановити ся над справою зорганізованя опіки над львівськими убогими. По дискуеії постановлено заснузати товариство і названо його „Товариство несеня помочи бідним м. Львова ім. Івана Милостивого“. Вибрано Комітет, який в можливо короткім часї мав се Товариство ввести в житє, а навіть зачеркнено плян організації сеї акції. Я довідав ся пізнїйше, що управа тов. св. Івана Милостивого, яке заснувало ся було ще перед війною при церкві св. Юра у Львові, піднесла спротив проти уживаня сеї назви для сеї нової організації. Як ініціятор висше зганих зборів, не будучи членом організаційного комітету, позволяю собі сею дорогою запитати членів організаційного комітету, що стало ся з проєктованою організацією несеня помочи бідним? Позволяю собі ще додати, що „время люто єсть і то вельми люто“. — Василь Нагірний.

— **Вислїд виборів до міських Рад в Польщі.** Жидівські дневники, видавані в польськім Королївстві, подають такий вислїд виборів до міських Рад в областях, занятих Австро-Угорщиною: в Добрини вибрано 4 радних жидівських і 2 християнських, в Лодзї асимілятори без сумніву понесли невдачу, в Острівци губ. ломжинської Жиди на 9 мандатів мають 9 запевнених, в Гомбінї варшавської губернії вибрано 12 радних жидівських і 6 християнських.

— **„Як дбаєш, так маєш“!** Всїм Тим, котрі поприсилали аж тепер гроші 10 К на книжки оголошувані в „Дїлї“, мусимо на жаль так відповісти, бо Реймонта — Мужики і Івана Фе-р-ко — „Коло смерти“ — розійшли ся і тому не можемо вислати бажаних книжок. — Маємо ще на складї книжки (гляди 4 сторона) і радимо з замовленями поспішити ся, бо і сих вже не богато.

ОПОВІСТКИ.

Український Народний Театр Т ва „Бесїда“ у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

З причин від управи незалежних **Катерина** опера на 3 дії Н. Аркаса відограєсь в неділю дня 28 сїчня, а не в суботу, як було заповіджено.

Білєти раньше набути можна в „Народній Торговли“. Початок о год. 7. вечером. 2—2

На захист ім. митрополита Андрія гр. Шептицького зложили: п. Микола Пончко, вахмайстер І. пол. уланів 10 К., п. Адам Дзюра, капраль І. п. уланів 2 К., о. Мандичевський зі Синевідська 20 К. — За сї жертви складають сердечну подяку СС. Василіянки.

9 грудня 1916 р. звінчались в Преображенській Церкві у Львові Дмитро Бойко, судовий авскультант з Перемишля і Ярослава Бачинська з Бережан. 74 Б. 1—1

На волинські школи

„Пятикова система“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Маєя Герасимовичівна, Львів 10 К (Дн.): Вп. д-ра Валєрія Бриндзана хорунжого, предсїдника „льожі в Ренесансї“ і всїх членів товариства. — Д-р Вербенець Волод. 100 К (сто) (Дн.): що найменше на ту саму квоту пп.: Генерл. алавд. Павлюха, генер. лїкаря д-ра Ярос. Окуневського, старших штабових лїкарів д-ра Ореста Зарицького, д-ра Михайла Коса, д-ра Маркила Рожанковського. — о. Грушкевич, Нагуєвичі 5 К.: Впр. о. совітника Івана Негребецького пароха з Ясениці сільної, о. Павла Кикту пароха Унятич, о. Александра Яцьова пароха з Медвежі, всї п. Дрогобич, о. Стефана Козбура пароха з Царонки на п. Двертак. — Рудзїнський Осип, Стара ропа 5 К (Дн.): богословів: Щирбу, Пашка, Карановича, Цимбалка і Дзївика. — Дацько Наталія, Пралківці 5 К.: Олесю Винницьку з Розбора округлого, Марію Колессову в Відни і Наталію Ткачук з Ольшаниці ad Яворів. — о. Лозинський Осип, Сливница 10 К.: о. Марка Турчиновського адмінїстр. в Вірку, о. Віктора Лапичака адм. в Старій соли, о. Михайла Гука адм. в Кінськім, о. Волод. Данилова адм. в Посадї робот., о. Теодора Нїмиловича адм. в Мединичах, о. Волод. Смулку адм. в Сїльци белзкім. — Гутнекевичівна Катря, Стрий ? (Дн.): д-ра В. Гуркевича при полевім судї в Стрию, От. Йосифа Савіцького, директора „Народ. Базару, Стефана Поповича фельдфеб. при k. u k. Quart. Abteilung в Стрию, Федора Боднара при віддїлї плїнних в Стрию, Галя Шиянова урядника каси Залїчкової в Стрию. — Зофія Воробкевич з Крехович 10 К. — Гр. кат. уряд парох. з Крихович. — Просимо сердечно приймити наші жертви на українські волинські школи. Михайло Шаран і укр. сїч. стр. Микола Говикович пішли ми між українських хліборобів і зібрали 101 корон. Заразом кличемо Україн-

ців громади Розвадова, Надятич, Стільська, Пісочної, Черниці і Волі великої. — Судія Евген Сельський, Львів 5 К (Дн.): Григорія Онуферку заступника прокуратора державного у Лчвові, Александра Чарнецького комісаря дирекції скарбу в Жовкві, Северина Левицького судію в Старім Самборі, Романа Гузара судію в Белзі, богослова Левицького. — Одн. добр. Гмитрасевич Василь на поклик п. М. П. 2 К. — Цьонь Василь 5 К.: Всч. о. А. Абрисввського, п. Григорія Маланчука, п. Михайла Павлика, п. Івана Угрина всіх з Якторова і п. Романа Височанського з Перегноєва. — о. М. Гриньке вич Крехів 6 К (Дн): — Будний Ів. І. R. 9., 20 К (Дн.): о. А. Гутковського полев. духовн. 19 п. кр. об., п. Волод. Гусака проф. гімназ. в Ланцуті, п-ну Зеню Стутківну з Бібрки, п-ну Дозю Іванціву уч-ку в Диниськах, п. Н. Гутникевича облрт. авдит. в Люблині, п. М. Галія хорунж. при 95 п. п., ц-ну Теклюсю Солжинську уч-ку на Адамівці, п. В. Флюнта поруч. при 77 п, п., п. одн. охот. В. Савка при 55 п. п.

Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер“ (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Діла“ і викликаних.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 25. січня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

В армії ґенерала полковника Терстіянського нїмецькі наступаючі війска виконали успішно підприняте. Зрештою на східнім фронті на південь від Припети не було нїде більших боєвих акцій.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Не було зміни.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 25. січня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт наслідника баварського престола Руппрехта: В Артоа, між Анкрою й Соммою і на фронті Ени зросла боєва дїяльність артилерії і метавок мін. Від часу до часу приходило перед позиціями до перепалок вивідних віддїлів. На південний схід від Беррі о Бак (на північний захід від Рейс) наступаючі пруські і саксонські війска впали до французького рова і повернули по завзятій боротьбі, приводячи взятих в полон 1 офіцира і 30 жовнірів, а також 2 машинові карабіни.

Група війск нїмецького наступника престола: На горі Комбр удало ся двом звідунам з ґановерського резервового полку піхоти поконати хоробрим нападом французьку позицію чисельно три рази сильнїйшу і вернути до власної лїнії зі здобутим машиновим карабіном. В Вогезах на Гільзенфіршт не вдав ся наступ французьких вивідних віддїлів. Погода сприяла підприняттям летунів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя: По обох сторонах ріки А наш наступ віддав нам в посіданє кілька російських становищ в лїсї на ширині 10 км., а також 14 офіцирів і 1700 жовнірів як полонених і 13 машинових карабінів. Сильні протинаступи спроваджених резерв не могли перешкодити нашим наступам. На захід від Луцка наступаючи війска ренських полків вдержали ся до становища в селї Семеринки і привели звідти 14 полонених.

Фронт архикнязя Йосифа: В покритих снїгом горах повторяють ся щодня перепалки підїздів, а тільки зрідка огонь артилерії стає сильнїйший. Між долинами Касіну і Путни забрано неприятелеви 50 полонених.

Група війск Макензена: На ромунській рівнині при острім морозї панував загалом спокій. Здовж Дунаю гарматний огонь з берега на берег і перепалки передних сторожий.

Фронт Македонський: Огневі атаки в луку Черни і перепалки без значіня в долині Струми.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто знає адресу Андрія Дембіцького з Пітрич, повіт Станиславів, що був при k. u. k. Inf. Siv. 23. Feldkomp. V. Zug 3 вволить мені ласкаво подати під адресою: Павло Дембіцький, евакуований з Пітрич, а тепер перебуває в Чертежи п. Журавно. 65 3—4

Ltn. Др Дмитро Юрчевич — Lndstrm Et. Baon Nr. 514 k. u. k. Feldpost 124 — пошукує брата Антона. 74 A 1—1

Хто знає, де в Ґеорґій, або братя Михайло і Ілия, який був вахм. жанд. в Калущині, вволить ласкаво мені зараз дати знати. — Евгенія Йосеп, жінка секретаря в Серету, тепер в Слонську п. п. Меднинчі (ad Дрогобич). 76 1—3

Оголошення.

НОВІ ЛЬОСИ Австр. Черв. Хреста за готівку около 33 К на сплати 5 льосів за 190 К в 38 ратах по 5 кор. Перша рата в стемпл. 8 кор. 50 сот., дальше по 5 кор. — Право гри вже 1 лютого. Головна вигр. 500.000 К.
ДІМ БАНКОВИЙ VIII.A 7—?
SCHÜTZ i CHAJES
Львів, пл. Марійська 7.

Відрївний денний (бльочковий)
КАЛЕНДАР на рік 1917.
Ціна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.
А. Окпиш, Львів, Кадецька 4. 13 11—20

ОПУСТ 25% на машинах
можуть узискати господарі, що понесли страти через війну, купуючи
в КРАЄВІМ СОЮЗІ
Господарсько-торговельних Спілок у Львові, Зїморовича 20.
Опуст уділяє ц. к. Намісництво, взори подань висилає Союз на жаданє. Господарські спілки для спільного уживання більших машин можуть одержати ще дальші полекші що до сплати ціни купна. VI K 2—2

Українські молитвенники:
I. **„Хвалите Господа з Небес“**
гарного формату, звиш 750 сторін друку, є найновійшим молитвенником в чистій народній мові.
Зміст молитвенника: Щоденні молитви раніщні і вечірні. Найважнїйші пісні з вечірні і утрені. Літургія св. Йоана Золотоустого. Образець Тайни покаяня. Молитва перед і по сповіди, перед і по Причастю. Молитви на час Великого посту і на більші свята. Акафисти, тропарі кондаки воскресні, щоденні і на більші свята. Найбільша збірка коляд і церковних пісень. Пасхальна таблиця.
Молитвенник друкований гарними черенками на білім тривкім папері коштує: 1) В переплеті з плюшу або шкіри зі золоченими берегами і футералом К 9·00. 2) В переплеті в полотно з мармуровими берегами К 4·00. V. П
II. **Малий молитвенник**
народною мовою, малого догідного формату.
Оправлений цїлий в полотно з витисками 1 корона.
Молитвеники можна дістати за попередним надісланєм грошей: в **Канцелярії Товариства „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10.** До замовлень доплачує ся 45 сот. на пересилку почтову. 2—?

УКРАЇНСЬКА КРАВЧИНЯ — Львів, вул. Ґродзїцких 9, І. пов. — виконує сукні дамські по умірковних цінах. 2—?

Глядай новинку в нинїшнім „Дїлї“.

Як дбаєш так маєш!

ПРЕГАРНІ КНИЖКИ
— о ПОЛОВИНУ ДЕШЕВШЕ —
всї вичислені книжки коштують тільки
7 КОРОН 7

А. ФРАНС: Боги жаждуть крови . . 2·—
ВОЛОДИМИР Б.: Латачки, опов. . . 1·—
В. Г. ЗЕЛІҐЕР: Синя фльота, світова повість. Часть І. і ІІ. Переклав М. Лозинський . . . . . 6·—
М. КОЦЮБИНСЬКИЙ: Листи до Володимира Ґнатюка . . . . 1·50
Д-р А. КРІСТЕНЗЕН: З фільософії політики переклав Д-р М. Лозинський 1·80
Б. бр. НОЛЬДЕ: Автономія України з історичного погляду.
В перекл. і з передм. М. Залїзняка . — 40
„Russica“ розвідки й статї . . . 1·60
М. ҐІЙО: Проблеми сучасної естетики. З франц. мови перекл. Др Щурат 1·60
ЛЄОНІД АНДРЕЄВ: Семеро повішених переклав В. Сїмович . . . . 1·—
НАШІ ХРИСТІЯНСЬКІ СУСПІЛЬНИКИ . . —·50

Замовлятн: **„ДІЛО“ Львів, Ринок 10.**
ПОРТО 80 сот., на Feldpost-и 1·50.
Поодинокі книжки з 50% опусту можна замовляти

Купуйте і замовляйте!
Календарець „РУСАЛКА“
Ціна: штука 30 сот. (почт. 35 сот.)
10 штук з почт. оплатою К 3·00
25 „ „ „ „ 7·20
50 „ „ „ „ 13·50
100 „ „ „ „ 25·00
Від 25—100 шт. поручено (рекомендовано).
Вже продає ся відрївний календар на р. 1917. Ціна 1·20 К., з пересилкою 1·50 К.
23—25 Замовленя приймає: 740
А. ОКПИШ, Львів, Кадецка ч. 4.
Календарець на 1917 р. „РУСАЛКА“ Ціна почт. пересилкою 1·50 К.

ЦИБУЛЮ КОШАМИ
від 50—60 кґ по ціні К 1·— за 1 кґ висилає на провінцію
КРАЄВИЙ СОЮЗ
Господарсько-торговельних Спілок у Львові, Зїморовича 20.
VI 1 5—?

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарні „Дїла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 21. (9246) Львів, субота 27. січня (14 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К.

Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Парлямент і відокремленє Галичини.

Відень 24. січня 1917.

Недавно обійшла майже цілу пресу „певна" вістка, що парлямент буде вже скликаний в марті. Сим закінчено би безпарляментарне триліте в Австрії, бож останнє засіданє посольської палати відбуло ся ще 16. марта 1914. Вістка ся опирала ся головно на донесеню кореспонденції нім. рад. посла Гумера, яка вже навіть подала була подрібний розклад парляментарних праць.

Нині вже ніхто й не манить себе думкою, начеб посольська палата мала зійти ся в марті. За те висуваєть ся другий точний реченець, а саме місяць май. На ділї одначе нема ніякої певности не лиш в тім напрямі, коли парлямент зберeть ся, але ще остає отворене питанє, чи він загалом зберeть ся в дотеперішнім складї. Шеф нового правительства відповідно до своєї першої заяви вправдї стараєть ся шляхом переговорів з партіями уможливити скликанє парляменту,

Та поминувши ті преважні чинники, не слїд спускати з ока перепон, роблених скликаню парляменту в дотеперішнім складї деякими німецькими посольськими кругами. Австрійські Німці, як се впрочім видно із останних рішень німецько-національного союза, остають дальше при бажаню використати війну на те, щоб цілій державі надати німецький характер через заведенє німецької державної мови і установленє переважаючої німецької більшости в парляментї, усунувши з нього галицьких послів.

До тогож в „зреформованім" парляментї через накинене зао-треного регуляміну опозиції вирвано би з рук можність боротьби обструкцією.

Не сумніваючись, що при дотеперішнім складї парляменту годї їм числити на більшість двох третин голосів, які упали-б за такими далекосяглими змінами в уладженю Австрії, пруть Німці на те, щоби ті зміни переведено шляхом позапарляментарним, уважаючи се за єдино раціональне промощенє дороги парляментови.

Осьтак на мандрівних зборах „австрійського німецько національного товариства", що відбули ся в Марбурзї, заявив радикальний німецький посол д р Віхтль зовсім виразно, що члени його клюбу мусять занимати відмовне становище проти скликаня парляменту, як довго не будуть сповнені німецькі услівя, зпрецизовані в тзв. „Osterbegehrschrift".

Та хоч инакше виглядають посольські промови перед виборцями, а инакше розмови послів з представниками правительства, то нині нема ніяких познак на те, начеб Німці уступили зі свойого дотеперішного становища. Очевидна річ, що може воно скласти ся і так, що парлямент буде ще скликаний пізнійше, прм. в маю, в дотеперішнім складї, та тодї стоятимуть посли безпосередно перед вигасненєм правосильности своїх мандатів, бо шестиліте кінчить ся вже в червни І коли воно справдї годї якось вірити, щоби правительство пускало ся на такий крок, як касація мандатів послів з Галичини, яких преціньо вибрано на шість лїт, то — що станеть ся з мандатами галицьких послів по вигасненю їх правосильности — остає питанєм, яке мусить і нашу суспільність трівожити, бож стоїть воно у тїсній лучбі зі справою відокремленя Галичини.

Сказати щось точне про цілу сю справу нині нїхто ще не зважить ся, та за те являєть ся на нашу думку крайно шкідливим присипляти публичну опінію запевненєм, начеб не безпеку виділеня Галичини вже удало ся усунути, бо вона на ділї висить і дальше над нашим народом. Треба тямити, що акт 4. падолиста остає в силї і нинї, та що правительство гр. Клям Мартініца не вичеркнуло зі своєї програми переведеня заповідженого заповіту. Річ очевидна однак, що від задуманого до зробленого далеко, особливо коли приходить ся до реалїзації такої важної реформи, як виділенє в держави найбільшого коронного краю, яке викликає при законодатнім фіналїзованю що раз нові сумнїви й перепони, так що навіть у дуже високих кругах уважаєть ся переведенє виділеня Галичини — задачею рівною розвязаню квадратури кола... До річи згадаємо, що як само заповідженє виділеня Галичини було условлене вимогами заграничної політики, так само і переведенє того заповіту не може чейже слїдувати швидше, поки не будуть остаточно розвязані ті назрівaючі проблєми заграничної політики, які його викликали, а саме порішенє справи польської в цілім обсязї. На раві правительство — на скільки відомо — праць коло виділеня Галичини ще не почало, не визначило собі навіть ще точної маршрути в сій справі, над якою трудять ся поки що тільки комісії кола та Німецького національного Союза.

Коли вже мова про відокремленє Галичини, то супроти ріжних чуток, які навіть найшли вислів у пресї, слїд зазначити, що конституційна відповідальність за акт 4. падолиста спадає безперечно лиш на премієра, який його підписав. Хоч рівночасно зовсім другою справою є питанє, як д-р Кербер був би поступав дальше з виконанєм сего заповідженого виділеня. Фактом є дальше, що д-р Кербер зовсім не перечив того, начеб пок. гр. Штірк не гадав ділити Галичини, а заявив тільки українським послам, що йому про такі наміри гр. Штірка нїчого не відомо. Фактом є дальше, що саме вчера один з членів кабінету пок. Штірка, і то той, що в своїх руках мав легіслятивні праці, впевняв вже й президію Української Парляментарної Репрезентації, що пок. гр. Штірк, заскочений смертю, нїякого свого проєкту виділеня Галичини не полишив.

Вкінци, щоб не ширило ся баламутство, треба зазначити, що десигнований в свій час на президента кабінету д-р Шпіцмілєр перед президією Української Парл. Репрезентації зовсім не перечив того, начеб пок. гр. Штірк мав намір поділу Галичини, тільки навпаки потвердив, що в свій час, коли була актуальна справа злученя польської території з Галичиною, носив ся гр. Штірк саме з думкою національного розмежуваня Галичини,

Отсих кілька заміток робимо в тім переконаню, що так само шкідливим є присиплюванє громадянської чуйности рожевими гороскопами, як і прямо незрозуміле дезорієнтованє своєї суспільности, котра, поносячи стільки жертв, бодай має право на се, щоб їй подавано не що инше, як тільки правду.

Яр В-ий.

Намір поборюваня унїятської церкви.

„Korrespondenz der Nationalitäten Russlands" пише в числї з 19. сїчня с. р.:

„Російська політика починає відкривати перед західними Славянами своє правдиве лице. Росіянам здаєть ся, що вони вже тепер можуть займати ся питанєм про те, як би західних Славян зєднити з православною Росією. В першій мірі повертають ся російські зусиля проти католицької і унїятської церкви. Недавно ще тому, як появила ся в російській пресї звістка, що Чехів-католиків, які остають в Росії, має приєднати ся для православя. Тепер „Новое Время" починає боротьбу з унїятською церквою і пише: „Неприхильне становище російської церкви, привительства і суспільности до унїятської церкви є зовсім оправдане, бо унїя не є властиво нїякою самостійною релїгією, тільки єзуїтською штучкою, плодом політики".

„В такій роботї мусимо добачувати початок руссифікації галицьких Українців. Чого можуть сподївати ся Українці від Росії, коли вже вже тепер в такий брутальний спосіб починаєть ся отверта боротьба проти католицької церкви, серед обид її?"

Українцї у міністра внутрішних справ.

Застереженє проти відокремленя Галичини. — Домаганє скликаня парляменту — Домаганя в справі втїкачів і евакуованих.

Комунїкат.

Відень, 24. січня 1917.

У міністра внутрішних справ бар. Ганделя явила ся вчера президія Української Парляментарної Репрезентації, зложена з послів Романчука, д-ра Петрушевича і д-ра Л. Бачинського, з пос. проф. д-ром Ол. Колессою як заступником голови Українського Запомогового Комітету і Української Культурної Ради, щоб обговорити актуальні політичні пляни, а також потребн українських втїкачів і евакуованих.

Конференцію, яка тягнула ся майже півтора години, розпочав провідник депутації, голова У. П. Р. Романчук, порушуючи важнїйші політичні справи. В першій мірі означено тут так само, як на конференції з президентом міністрів гр. Клям Мартініцом, з цілим натиском становище У. П. Р. проти відокермленя Галичини і вказано на потребу швидкого скликаня Державної Ради.

Опісля обговорено докладно домаганя Української Парляментарної Рэпрезентації й Українського Запомогового Комітету в справі втїкачів і евакуованих. Сї домаганя такі:

1) Як найбільше обмеженє евакуаційних заряджень.

2) Легітимації для делєгатів, які в цілях опіки над втїкачами мають відвідувати евакуованих Українців в галицьких громадах.

3) Наданє українських священиків і учителїв для українських втїкачів і евакуованих в Західній Галичині.

4) Признанє державпих підмог по думцї розпорядку з 30. падолиста 1916 ч. 60.745 також для евакуованих, які знаходять ся в инших повітах Східної Галичини як Сколє, Турка, Жидачів, Львів, Жовква, Перемишль і ин.

5) Належне удержуванє стану худоби евакуованих або відшкодованє.

6) Дійсне переведенє державних підмог по думцї висше наведеного розпорядку для повітів: Городок, Дїбромиль, Лїско, Мостиска, Яворів, Тїшанів, Старий Самбір і Самбір.

7) Випущенє з бараків і окремих громад тих втїкачів і евакуованих, які хотять і можуть вернути до дому, і доставленє тих сезонових робітників, які вернули з заграниці і є примусово держані в Освенцімі, до їх бараків або до дому.

8) Поліпшенє харчів у всїх бараках, особливо в Гредіг (недоїданє) і Хоцен, і заосмотренє втїкачів в одїж і обуву централею одїжи I. Fischhofgasse 3.

9) Знесенє обсерваційиої стації в Угорськім Градищи, де плекаєть ся пятнистий тиф і инші епідемії, як кір, — бо вона є огнищем зараз і взагалї панують в нїй неможливі санітарні відносини.

10) Перенесенє гімназіяльних курсів з Кірхберґу до Гмінду і навм на сю ціль тамошного вільного шкільного будинку та безпроволочне справленє наукових засобів.

11) Установленє для всїх українських шкільних курсів в Західній Австрії (Відень, Гмінд, Хоцен, Вольфберг) шкільного інспекторав Українця.

12) Підвисщенє підмог для висших станів.

На конференції покладено особливий натиск на обмеженє евакуаційних заряджень, о-

піку над евакуованими в Західній і Східній Галичині і удержуване їх худоби, поліпшене харчів і одіжи, а також підвисшене запомог для висших станів, уможливлене повороту до незагрожених повітів, дбане про релігійні і культурні потреби і інспекторат для українських шкільних курсів.

Міністер виявив велике заінтересоване для обговорюваних справ і приобіцяв прихильне полагодженє окремих бажань.

„Не з браку довіря!“ *не можемо нікому висилати „Діла“ на кредит, навіть своїм найпевнійшим передплатникам, а тільки тому, що за всї матеріяли мусимо платити готівкою, і то в десятеро дорожше, як в часах мира. Тому просимо до*

5-го кождого місяця

надсилати передплату, бо в противнім разї тогож дня здержимо висилку.

„Над Рен.“

БАЗЕЛЬ. (Прив. тел.) Генерал Малєтерр, який в дневнику „Temps“ оголошує тижневі оглядн воєнних подій, заявляєть ся в найновійшим своїм звітї за понеханєм солунської виправи та взагалї проти якого небудь балканського підпринятя. Вказуючи на всї промахи, яких досї допустили ся військові провідники антанту, він зокрема закидає Англійцям, що вони упирали ся при намірі взяти Дарданелї, підчас коли Франпузи йшли через Малу Азію на Босфор, бажаючи получити ся з Росіянами. Сьогодня похід для осягненя таких цїлий вимагав би таких зусиль, що вони не стояли би в нїякім відношеню до успіху. Тому треба можливо скоро довести до кінця війну на заході. На французькім фронтї треба почати рішаючу дїяльність, яка мусить довести до проломаня нїмецької лінії та увільненя французьких і бельгійських областий, щоби вкінци захитати настроєм нїмецького народу та приготовити його капітуляцію. Генерал Малєтерр кінчить: „Перед роком підносили ми клич: „На Софію і на Царгород.“ Нинї ми піднимаємо знова старий клич наших батьків: „Над Рен!“

Дві українські конференції в членами правительства.

Від нашого постійного дописувателя.

Відень, 23. січня 1917.

Нинї, ві второк явила ся під проводом пос. д-ра К. Левицького делєгація Української Парляментарної Репрезентації і „Сільського Господаря“, в якої склад входили ще пос. д р Микола Лагодинський, проф. Р. Залозецький та генеральний секретар „Сільського Господаря“ В. Струк, у президента міністрів гр. Клям Мартініца, щоб обговорити наші постуляти в справі відбудови краю і піднесеня галицького хлїборобства.

По сїй конференції явила ся та сама делєгація (з виїмком проф. Заложецького) у шефа уряду прокормленя міністра Гефера та обговорювала з ним саму організацію прокормленя і спосіб утвореня центрального і краєвого уряду прокормленя. **яв.**

Цїсар в нїмецькій головній кватирі

ВІДЕНЬ (Ткб.) З приводу роковин дня уродженя нїмецького цїсаря цїсар Карло вчера вечером відїхав до нїмецької головної кватири в товаристві гр. Церніна.

Нова мирова акція Вільвона?

ЖЕНЕВА (Прив. тел.) „Evening World“ довідуєть ся з державного департаменту:

Нова мирова акція Вільвона розпічнеть ся вже в першім тижни лютого, безпосередно по голосованю в сенатї. Буде вона що до своїх основ і предложень більш означена і більш рішучо формулована нїж попередні.

Погологки про уступленє Росіян в Східної Галичини.

ЦІРІХ (Прив. тел.). „Tageanzeiger“ доносить з Петрограду, що там ходять вісти про недалекий відворот Росіян з Східної Галичини. Околицю Станиславова вже почато евакуувати.

Здогади про рішаючий фронт.

Позиційна війна на ромунськім фронті.

„Neue Züricher Zeitung“ з 20. с. м. пише: Властива воєнна акція є обмежена на ромунські фронти. Побіч сього північне крило східного фронту виказує знов більше руху, а на західнім терені більшає число окремих підприпятий.

За те загальне напружене постійно росте. Все дожидаєть ся в найблизшім часї в якімсь місци головного удару; а що про час і місце нїхто крім втаємничених кругів не може нїчого знати, то виринають найдивнїйші здогади й комбінації. Часи високих напружень все були пригожим ґрунтом для твореня вістий; при сїм кождий подає, що його вість походить з найпевнїйшого жерела, що найменше від особи, яка має близькі зносини з провідними особами.

Як-раз те саме дїяло ся перед роком. Тодї дуже богато фільософували про „рішаючий фронт“, зовсїм так само, як тепер про можливість і шанси нарушеня невтральности Швайцарії. В користь подаваного „рішаючого фронту“, що-до якого очевидно не було згідности, наводили тисячі аргументів, аж в кінци в останних тижнях лютого цїле напружене знайшло розвязку завдяки нїмецькій офензиві на Верден. Тепер дехто думав, що рішаючим річним фронтом буде певне західний. Та швидко инші обставини викликали рїжні инші здогади. Могло здавати ся, що рішаючий момент довріває то на італійськім, то на російськім, то на англійсько-французькім фронті, аж в кінци ромунським походом перенесено центр дїяльности до східної Европи. Се тільки докавує, що найлїпше зробить ся, держачи ся супроти вістий і здогадів, які виринають в таких періодах напружень, як найбільше скептично.

На ромунських фронтах в останнім тижни йшла боротьба тільки за лїнію Серету. При сїм виявила ся сильна віднова російсько-ромунського опору, яку треба мабуть пояснити спровадженєм сильних скріплень. Сей опір проявляєть ся протиофензивами не тільки в рїжних відтинках Серету, але також в горах на захід від сеї ріки, а над долїшним Дунаєм замітний збільшений виступ російських морських сил. З того всего виходить, для групи Макензена і правого крила архикн. Йосифа щось в родї переходу до позиційної війни, про який одначе не можна певне сказати, чи його причина лежить виключно в російсько-ромунськім опорі, чи також у власних намірах.

Заходи польського кола в цїли відокремленя Галичини.

Конференція презеса кола з австрійськими президентом міністрів і з міністром заграничних справ. — Праці над проектом відокремленя Галичини.

Як доносить комунікат секретаріяту польського кола, 25. с. м. зібрала ся парляментарна комісія польського кола, на якій презес Білінський здав справу про конференції з шефами австрійского і спільного правительства. Дня 21. с. м. мав Білінський конференцію з гр. Клям Мартініцом, а 24. с. м. з гр. Церніном. Вислїд обох сих конференцій, які відносили ся до польської справи, до справи розширеня автономії Галичини і до краєвих домагань, назвав Білінський зовсїм корисним.

Переходячи до обговореня нарад підкомітетів, вибраних парляментарною комісією для обговореня всїх справ, злучених з заповідженим у маніфестї з 5. падолиста 1916 розширенєм автономії Галичини, а саме підкомітетів: конституційного, фінансового, господарського і воєнних відшкодовань, презес Білінський сказав, що сї наради, які ведуть ся від половини грудня 1916 при співучасти фахових дорадників і представників епископату, не є ще покінчені, але довели вже до порозуміня в основних точках. Подавши вислїд тих нарад, презес Білінський заявив ся за відложенєм нарад комісії до часу, коли субкомітети зможуть предложити готові елябораты, чого треба ждати в перших днях лютого.

Над сим звідомленєм переведено дискусію.

Відбудова млинів.

Торговельно промислова секція (III) Централї для відбудови почала акцію в цїли віднови млинарського промислу. Зі звітів про стан краєвого млинарства, предложених згаданій секції знавцями, слїдує, що перед війною були в Галичинї 4 типи млинів, а саме: водний, паровий, моторовий і скомбінований водно-паровий або водно моторовий. В роцї 1912 було в Галичинї млинів: 52 парових, 238 водно-турбінових, 291 моторових і 3071 водних звичайних старого типу. Ті всї млини мали 1344 цилїндрових машин і 6598 каменів. Меленє високе примінювали господарські млини, меленє плоске торговельні.

Знавці домагають ся в цїли реорганізації млинарського промислу дешевого кредиту та відповідних уладжень і поправи транспортових відносин. Тодї млинарські вироби подешевїють а краєві млини вспіють видержати конкуренцію з заграничдими. Було би бажаним, щоби торговельні млини злучили ся в одностайний союз млинарський.

Програму відбудови має уложити окрема конференція, яку задумує скликати Секція III. Централї для відбудови, а якій будуть предложені звіти знавців. Дотеперішна дїяльність згаданої секції обмежувала ся до веденя дослїдів про стан поодиноких млинів і удїленя грошевої помочи деяким з них. Від половини вересня 1916 р. переведено дослїди млинів в повітах Мелєц, Рава руська Добромиль, Ярослав, Бохня, Перемишль, Перемишляни, Величка, Мостиска, Старий Самбір, Цїшанів і у Львові та Кракові. Розважувано справу будови громадського млина в Ярославі та піднесеня млинарства в боженськім повіті. Залагоджено прихильно ряд прошень про удїленє грошевої помочи для рїжних млинів в сумі 600.000 корон.

Протягом перших лїт є позички для властителїв млинів безвідсоткові, а сплата їх починаєть ся в два роки по їх одержаню в 40 півричних ратах за оплатою 3% відсотків. Позички ті мають бути виплачувані не до рук заряду млина, тільки до рук підприємства, котрому властитель млина поручить відбудову. В цїли одержаня позички треба предложити Централї плян і начерк коштів відбудови до затвердженя, а опісля буде ся виплачувати позичку в міру поступу роботи. Властитель млина обовязаний під грозою виповідженя позички представити Централї кождочасного управителя млина до затвердженя. Роботами при відбудові млинів має займити ся краєве Заведенє для рільничого промислу у Львові.

Бонар Льов про мир.

ЛЬОНДОН (Райтер). Бонар Льов виголосив на зборах в Брістолю промову, в якій сказав між иншим: Ми відкинули предложенє Нїмеччини не з бажаня територіяльних добичий або блискучих побід, не з зависти і ненависти або з жадоби мести, тільки тому, що тепер заключений мир був би миром основаним на нїмецькій побідї, миром, який оставив би незнищеною ту військову силу, до якої зломаня ми зміряємо. Такий мир оставив би ту силу в тих самих руках, які від ряду поколїнь готовили ся до війни і які опісля знов вибрали би пригожий час, щоби кинути світ в те горе, яке переживаємо. Наша цїль, се теж цїль Вільвона; ми тужимо за миром, який буде значити, що не віддали свого житя даремно ті, що не вернуть ся вже.

НОВИНКИ.

Львів, 26 січня 1917.

— — **Виселенців і всї місцеві комітети помочи виселенцям** і нашу патріотичну інтелїгенцію, особливо також в Західної Галичини, просимо подавати нам подрібні інформації про помищенє, заосмотренє в одіж, поживу, санітарні відносини, культурні і релїгійні потреби виселенців, скількість евакуованої худоби, її заосмотренє, та відношенє місцевих людий і властий до виселенців, спосіб і виконуванє постанов міністеріяльних розпорядків дотично виселенців. Осібні друковані квестіонарі розсилаєть ся. Просимо місцеву інтелїгенцію зголошувати ся по ті квестіонарі до канцелярії „Народної Оборони“ Wien VIII. Buchfeldgasse 6 (Ukrainische parlamentarische Kanzlei) та в місцевостях і повітах, в котрих ще нема таких комітетів помочи виселенцям, як найскорше їх завязати. — Парлямептарна комісія помочи для виселенців.

СВІЖІ ЦВІТИ
слюбні букети, міртові вінці, вязанки цветові, надгробні вінці з лентами й написами гарної роботи дістанете в українській фірмі Замовленя на провінцію того самого дня висилаю. 394 24—24
Львів, ул. Льва Сапіги ч. 45.
у Петра Боднара.

— **З театру.** Ростана (не Ростанда!) комедія-сатира „Романтичні"—то одинока річ, яку теперішний наш театр вивів нетільки поправно, але навіть з певними познаками пієтизму для штуки. Нема в тій штуці ніяких сильнійших зворушень, окрім одного у Сільвети, немає драматичних сцен, пливе деклямація. До спокійної деклямації надаєть ся голос п. Єльського в ролї Персінета знаменито, і бачить ся, що такі ролї, то властивий жанр для п. Єльського. Патос і замашисті рухи п. Антоновича як не може красше пристали Страфорелеви; і справді, ні разу ще п. Антонович не ходив по сценї так свобідно, як саме в тій ролї. Може трохи за гестах були обидва старики Бергамен і Паскінот, (пп. Павленко і Садовський), але поза тим не тільки дуже гарно читали свої ролї, але й зробили все, чого вимагала від них сатира. Як кождим разом, так і тепер в повнім блеску показала ся велика сила небуденного таланту п. Рубчакової. Кілько ніжности виявила вона, а кілько наївности інститутки, що шкільні її ще не мали часу пилом припасти. А яка чудова була п. Рубчакова в сценї на лавочції! Страфорель став перед нею, як зреалїзоване всіх романтичних мрій Сільвети, а тодї напав мрійливу інститутку великий ляк перед дійсністю. На всї заклики, тиради і насміхи має вона тільки одно слово: пане! Але артистка дрожала весь час, як листочок, монотонну відповідь „пане" вимовляла так, що цїлий стан свій духовий малювала тим одним словом. Третий раз в сім сезонї бачив я її в тій ролї, але вона не повторила ся, не копіювала себе самої, тільки за кождий раз старала ся дати креацію, і то що раз лїпшу. — Е. У.

— **Авдієнції у Цїсаря.** Дня 25. с. м. приймав Цїсар в Баденї на приватних авдієнціях, після чого виїхав до Відня, де приняв міністра заграничних справ гр. Черніна і президента міністрів гр. Клям-Мертініца. О год. 3 пополудни приняв Цїсар амбасадора Сполучених Держав Америки Пенфільда.

— **В справі відпусток для рільників** доносять урядово: Дня 20. с. м. відбула ся в Відни скликана міністерством рільництва конференція представників головних рільничих корпорацій, якої цїлю було поучити рільників про заряджена міністерства рільництва що до весняної управи землї та одержати від них предложена що до заходів, які ще треба би в тій справі поробити. В тій конференції взяли також участь представники начальної Команди армії і міністерства війни. З виводів референта виявило ся, що переговори про увільненя або відпустки рільників на час засївів довели до успішного висліду; се відносить ся і до справи доставленя бранців, військових робітників і тягла до весняних робіт. Міністерство підперло справу рільничих машин і палива для них та постаралo ся про зерно на засїв.

— **Іменованє д ра Лєта.** Цїсар іменував б. міністра скабу д-ра Карла Лєта губернатором Загального кредитового земельного Заведеня у Відни.

— **Молодє братство в Бабинцях** долїшних (гр.-кмт. парохії Бабинцї долїшні, хлопцї і дївчата) заколядувало на Різдвані Свята: На захист ім. Ексцеленції митрополита Шептицького 130 К, на фонд для недужих УСС. 35 К, на волинські школи 35 К. Як минулого, так і сего року, молодїж не жалувала труду і охочо ішла від хати до хати з колядою; провід вів над молодїжю і много завдав собі труду і працї Михайло Нагорняк (листовий).

— **Кому надано стипендії ім. Шумлянського?** Передвчера вечером відбуло ся під проводом правит. комісаря м. Львова п. Грабовського засїданє кураторії фундації ім. Шумлянського, на якім надано 6 стипендій по 300 кор. отсим кандидатам: 1) Богуславови Боярському, ученикови VI кл. гімн. ім. А. Міцкевича; Романови Кубракевичеви, ученикови III кляси гімн. ім. Франца Йосифа; 3) Казимирови Журавецькому, ученикови III кляси гімн. ім. Франця Йосифа; 4) Антонови Фалькевичеви, ученикови V кляси гімназіяльної Франца Йосифа; 5) Тадеєви Вітвіцькому, ученикови V кляси VI гімн.; 6 Тадеєви Древенському, ученикови IV кляси VII гімназії.

— **Литовський легіон.** Військова часопись у Варшавї „Правительство і військо" доносить, що на Литві обмірковують проєкт виставленя при польськім війску окремого литовського легіону на случай злуки Литви з Польщею під спільним правлінєм.

— **Поляки на Литві і на Україні.** В книгарнях появило ся друге поправлене і доповнене виданє нижки Едварда Малїшевського п. з. „Polacy i polskość na Litwie i Rusi". Число польського населеня на землях обох тих країв в р. 1916 подає автор на два і пів мілїона людий.

— **Про вплив газової боротьби на звіринний світ** пишуть військовій часописи з зяхідного боєвища: Цїлими днями довгий барабанний огонь і люті наступи дусячїми газами стали початковими знаками „загальної офензиви". Газові хмари шкодиди жовнірам мало. Вони були добре забезпечені проти того. За се потерпів на тім сильно звіринний світ. Ми жовніри любили звірята. Один має в закопі свою сову, яких не брак в північній Франції; у другого в підстою гуляє освоєний заяць, червоноока морська свинка, а навіть освоєний грубоголовий щур. Консервованим молоком годує инший свою кіточку або рухливого молодого песика. Тепер недостає нам тих приятелів. Майже ні одно з тих ріжних звірят не могло пережити газового нападу. Перші морські свинки вітрили надходячу газову хмару. Вже кілька хвиль, заки прийшла перша хмара, бігали вони неспокійно і боязко то сюди то туди, аж вкінци занурили ся головою в темний куток. Так само коти. Також вони вітрили грозячу небезпеку і мявкали жалібно. Наша стара кітка занесла шість своїх слїпих котят в найкрайнїйший кут підкопу, закрила їх тринєм і остала при них; по відпертім наступі знайшли ми їх всїх неживими. Коли стали показувати ся перші слабі познаки хльорового газу, пси починали гавкати і скавулїти. Цїкаво було, що вони примикали сильно очи і старали ся сховатись. Газ шкодив їм ще найменше і досить наших псів за фронтом лишило ся ще при житю. Щурі і миши в закопі, по більшій части небажане товариство, згинули майже всї. Вони виходили з своїх дїр. Їх рухи були тяжкі, і вкінци падали вони неживі. Сови починали кричати і пущені на волю, втїкали з вітром. Коні в передних становищах ставали оголомшені і гинули. Більша часть втїчала на поблизькі горби. Коли показувала ся газова хмара, звірята ставали неспокійні, порскали сильно і не рухали ся з місця. Курки і качки галасували вже чверть години перед припливом хмари І ховали ся по кутах мурів. Найбільше гинули старі курки. Цїкаві свого рода появи можна було видїти в лїсі. Газ сунув ся досить густо здовж землї і не йшов в гору. Рослини инділи і чорнїли. Менші звірята і комахи, муравлї, гусїльниці, хрущі і мотилї гинули. Я внайшов також здохлого їжака і вужа. Ще найлїпше витримували впливи газу воробцї. Лиш якийсь час сидїли вони скулені до купи, однак скоро по тім показували знов свою стару живність і цвірінькали весело, як звичайно.— Р. Б.

— **Церковна музика.** В Преображенській Церкві (вул. Краківська) відспіває міш. хор під управою о. проф. Туркевича в неділю дня 28. с. м. о 8 год. рано коляди Матюка; о 10 год. рано Службу Божу Бортнянського і коляди Дорундяка.

— **Промоція.** Дня 26. сїчня с. р. відбула ся у львівськім університеті промоція п. Григорія Давида родом з Колодруб, тепер офіцира артилєрії, на доктора прав.

— **Відзнанене.** Микола Готко, надпоручник ц. к. 45 команди дивіз. піх. обор. кр, вістав відзначений хрестом 2 кляси Червоного Хреста на стяжці з воєнною декорацією.

Перед зборами Товариства ім. св. Павла.

З кругів духовенства пишуть нам:

І. Вкінци пробудив ся видїл нашого священичого Товариства св. Павла і скликав на день 2. лютого с. р. загальні збори своїх членів, щоби „обговорити на них душпастирські задачі духовенства на поли церковнім і суспільнім в нинїшні тяжкій хвилї". Справдї великий був вже час на се. І тільки дивуватись належить, що люди, що взялись за наш провід, могли в такій „тяжкій хвили" так довго мовчати.

По всїх краях розвинув клир в теперішнім часї дуже живу дїяльність, щоби гоїти в своїх суспільностях рани, нанесені їм війною. Ось і наші сусїди скликали зараз по уступленю російських вийск по пару разів наради епископів і відпоручників клиру і уложили відповідно до нових потреб дуже точну програму своєї працї на поли церковнім і суспільнім, прим. що до опіки над осталими родинами і сиротами, що до піддержаня матеріяльного їх буту і богато другого. Після того почала ся всюди плянова робота, котра, підпирана через адмінїстрацію і суспільність, приносить також значні успіхи.

А ми знов сидїли тихо, хоч війна нанесла як раз нашому народови найбільші спустошеня. Втративши двох світлих архиєреїв, що нам в працях проводили, стояли ми наче безрадні. На наших чолах взялись люди, котрі не визначались ширшим світоглядом і до організаційної роботи не надавались. Вони не здужали навіть церковним потребам відповісти, а не то многим суспільним, що стали тепер виринати. Ось вкажу лиш, що цїлі маси наших земляків опинилось через евакуації або виїзд в західній Галичині, Угорщині, Моравії і ин. і всї вони плачуть там за духовною опікою. Однак наші церковні власти не знають про сих бідних нїчого. Лиш десь колись озветь ся розпучливий голос, що в тій а тій сторонї остає стільки тисячів наших людий. Тодї займають ся їх долею передовсім світські круги (наша політична репрезентація або який світський комітет), а вже найменше церковні чола. І велика маса нашого народа остає на чужинах без церковного потїшеня.

Не красше стояло воно з нашим духовенством. Воно зістало понайбільше залякане і приголомшене масовими вязненями і болючим тракованєм від чужих а рівночасно не мало можности при тверднх воєнних приписах зібратись разом, ободритись взаїмно і уложити якусь програму спільної працї. Через те брали ся лиш живійші одиниці до видніїшої працї. Однак їх труд був безпляновий і відокремлений, і тому не приносив більшого успіху. Таким способом дїяло ся, що наша нива стояла в сім тяжкім часї облогом, і що нарід не находив в нас в своїм важкім положеню помочи, якої так дуже потребував.

Так воно не повинно бути дальше. Хоч-би мий не находили нїде прихильности, і хоч-би нас які злидні пригнітали, ми таки обовязані брати ся до дїла і сповнити свій довг. Зважмо, світської інтелїгенції лишило ся у нас в краю дуже мало; ми священики будемо тепер майже одинокими дїячами серед народу; і коли би ми залишили сповненє того обовязку, тодї були-би тяжко відповідальні перед Богом за моральний упадок і суспільну руїну, які пїтли-би в народї.

Але як брати ся до працї? Нехай не буде нїкому в гнїв, що вискажу деякі спостереженя і гадки.

Ми повинні вже раз покинути се, шоби оглядати ся заєдно лиш на епископські столицї і дожидати, що вони для нас все зроблять. Ми повинні памятати, що ми так само ученики Христа і наслїдники Апостолів, і що маємо приняті від Господа обовязки сповняти не лишень з наказу висшого, але з власного почутя. Деяким прикладом можуть послужити нам наші попередники, котрі видавали таких Качалів, Танячкевичів і многих подібних, а котрі в важних справах зїзджали ся на наради або на синод, высказували там перед архиєреями свої самостійні гадки і переконаня, та давали тим красне свідоцтво своєї характерности і духової зрілости.

Знаменем сего хочби такі прояви з нашого житя: що коли у всїх других станах потворились кріпкі організації для піддержаня їх задач і для береженя їх станових інтересів, то наш клир стояв роздроблений, і хоч творив в краю велику фалянгу інтелїгентних сил, не мав фактично значіня і довів до того, що в нами нїхто не числив ся. Або таке: зазнаючи в теперішній війнї дуже прикрих ударів на поли становім і церковнім, ми не упімнули ся за собою і не реагували, а переносили мовчки всякі знущаня і кривди. Або й се: хоч маємо в наших кругах здібних і тямучих мужів, то не бачили ми нї в наших церковних часописях, нї в инших письмах майже нїяких розправ про теперішні многоважні задачі духовенства і про нові потреби народу, не чули покликів і директив, котрі загрівали би собратів до нової працї. Якась дивна мертвота запанувала у нас від довшого часу. Кождий жнв для себе, тягнув з дня на день і ждав тільки, що йому сама доля принесе. Однак такий пасивний стан є особливо в теперішнім часї дуже фатальний. Релїгійно моральна і суспільна руїна буде в народї дуже велика, і тому мусимо ми нашу ининїшну задачу добре зрозуміти, обдумати основно плян працї і брати ся з цїлою енергією до її сповненя. До сего додати би ще, що і наша будуча судьба ще дуже неясна. Так отже в інтересї народу і католицької церкви є воно, щоби ми поставили в сю хвилю свідоме і характерне духовенство, котре не чекало би аж на вказівки з висше, але згуртувало ся солїдарно і з власного почутя рвало ся і сповняло Боже дїло. Тодї вступить в нас новий дух, і наша праця буде успішна і ми найдемо поважанє навіть у противників.

На волинські школи.

„Пятнова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви.

Ольга Угрин 5 К (Дн.): п. Самуїла Ротенберга і п. Ізидора Угрина урядників „Галіції" в Дрогобичи. — о. Яків Мохнацький в Хащові, 20 К (Дн.): о. Омеляна Калинича в Головецьку горішнім, о. Івана Чичулу в Дністрику дубовім, о. Юліяна Присташа в Липю, п. Тита Кавалця судію в Турці, адв. д ре Михайла Присташа в Лютовисках. — о. Пляцко Іван, Дашниця 10 К (Дн.): о. Мих. Жука в Волівци, о. Дм. Борівця в Михайлевичах, о. Ів. Косоногу в Гошанах, о. Мик. Ільницького в Гаях, о. Мик. Гентоща в Дубецьку. — о. Стефан Фіть о, Воля задеревецька 8 К (Дн.): на 5 К оо.: Теофіля Горникевича декана в Гошові, Івана Стрільбицького декана в Наварії, Филипа Пелеха декана в Толщові, Михайла Бабяка пароха в Дідушиці великій, Михайла Яцкевича пароха в Красові; на 3 К оо.: Павла Чужака з Підбережа, Маріяна Цурковського з Турі великої, Антона Стельмаха з Радехова, п. Михайла Дацькова богослова в Милошовичах, п. Антона Панчака богослова у Львові. — п. Евфрозина Барткова з Романова 20 (двайпять) К.: п. Іванну Боберську з Гринева, п. Софію Скрипчукову з Підяркова, п. Йосифа Чучкевича упр. шк. з Романова, п. Юліяна Максимяка упр. шк. з Підгородища. — Рішель Ірина 3 К (Дц.): Надю Гринцишин Прага, Ромця Лисого Львів, Стефцю Любинець Андреїв, Янцю Пелеиську учит. Ковель, Стефцю Гринцишин Венглішин.— Мачуга Осип УСС., 5 К.: Вп. Туню Зелську, Нусю Лонцку, надп. д ра Мих. Станька, сотника Осипа Яремовича, хорунжого 10 п. гірс. арт. Стефана Паньківського. — о. Іван Яремко 5 К викликаний Теофілэм Рибачевським і Зиновія Яремко викликана Йосифом Рибачевським рівнож 5 К. — Пеленський Геньо, уч. IV. кл. нар. в Жовкві 3 К (Дн.): о. катихиту Бараника в Горлицях, Марусю Павулівну в Сам[illegible]ві, Янцю Білинську в Мацошинї і Лесь[illegible]ка в Бутинах. — Д-р Кость Кисілевський в Готодку 5 К (Дн.): п. меценаса д-ра Озаркевича, п. судію Мартинюка, о. Н. Мельничина, о. Лиска В. і о. Стеблецького — усіх з Городка. — о. Данилів Володимир 5 К (Дн): Вп. о. Михайла Заворотника з Ліщави, п. Юрка Мегика з Гувник, п. Марійку Круківну учительку, о. Теодора Зраду Лупків, о. Теодора Німиловича з Мсдиинч. — Іван Гуриш Городок Ягайлонський 5 К. — о. Лїщинський Йосиф в Куличкові 10 К (Дн.): о. Л ку Салука з Белза, о. Петра Чавса Feldkurata з Белза, о. Івана Голїчка з Осердова, о. Івана Лїщинського з Бориславя і о. Мирослава Рпецакого з Мостів великих. — Інж. Степан Заячківський Журавно 25 К (Дн.): о. Юрка Боднара пароха в Монастирцях, д ра Костя Воєвідку лікаря УСС, д-ра Ярослава Воєвідку капітана, Володимира Гадзїнського надпоручника і Івана Сїтвицького надпоручника. — Лукашевич Марія 5 К (Дн.): Романчукевичеву Ірину в Беньківцях, Ф. Мричкову упр. в Ересці, Галю Крайківську в Зіланові, Ольгу Весоловську в Підгородю, Наталію Бордун в Викотах. — Лукашевич Олексій 5 К.: п. Стефу Кобздай в Смільници, Михайлину Кобилецьку Викоти, Петруню Голдіяну Максимовичі, Іванну Летвицьку Яворів. — о. Дурделя Мик. (Дністер) 10 К: 1) Вп. д ра Ник. Сабата ц. к. дир. гімн. Відень, 2) Впр. о. Басиля Мацюрака пароха Східниця, 3) Впр. о. Зенона Кірлиловича кутихита Гмінд, 4) Впр. о. Матія Мокрівського завідателя Радимно. — Мандрокова Евгеня Бабуші 4К: (Дн.) о. Івана Наберижного, завідателя в Кривім, Дозю Набережну (жену), о. Осипа Рожанського, Олю Меренову учительку в Ставчині і о Осипа Зацерковного у Відни.

Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Дїла" і викликаних.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 26. сїчня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На південнім крилї фронту архикн. Иосифа в долинї ріки Касіну відперто атак Румунів.

Один з наших наступів в воздушнім бою коло Кімполюнгу 23. с. м. скинув російський самолет.

Зрештою в области ц. і к. військ нїчого нового.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Не стало ся нїчого особливого.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 26. сїчня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ нїмецького наступника престола: На західнім березї Мози в відтинку ґенерала піхоти Франкова випробувані полки вестфальські й части полків баденських, успішно підпомагані артилєрією, піонірами і метавками мін, здобули приступом французькі окопи на горі 304 на фронтї широкім 1600 метрів. В бою грудь о грудь неприятель поніс крівавi втрати. В наші руки дістало ся 500 людий, в тім 12 офіцирів, і 10 машинових карабінів. В ночи Французи рушили до протинаступу, який одначе не повів ся. Побіч місця сього атаку наші виправи на горі „Мертвий Чоловік" і на північний схід від Авокур дали намірений успіх.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя: В боях над рікою А також вчера атакуючі східнопруські дивізії віднесли повний успіх, а саме опанували дальші російські становища по обох сторонах ріки. На східнім березї сильні протинаступи неприятеля скінчили ся нїчим. Полонено 500 жовнїрів.

Фронт архикнязя Йосифа: В горах Берецке, в долинї ріки Касіну відперто наступи кількох ромунських компаній.

Група Макензена: Нїчого нового.

Фронт Македонський: Коло Бійктасаа стоках гір Моглєна болгарські війска відперли атак сербських сил.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

Домагайте ся „Дїла" в усїх публичних льокалях!

На У. С. С.

зложили в Скарбі Боєвої Управи У. С. С у Відни в коронах і сотиках:

(Конець.)

Ян Зобко 2·—, Федь Куйбіда 1·—, Мих. Гладкий 1·—, Анна Матковська 1·—, Анеля Грожман 2·—, Марія Міщак 2·—, Матрона Мапан 1·—, Яков Екерт 2·—, Марія Лаврів 2·—, Танька Струк 2·—, Анна Сенчій 1·—, Марія Мапан 1·—, Роман Іванишин —·50, Никола Гураль —·50, Ян Вистельнек 2·—, Олена Куйбіда 2·—, Максим Борис 2·—, Яків Воловєц 2·—, Танька Куйбіда 2·—, Анна Борис 1·—, Семко Белей 2·—, Ксенька Федик 1·—, Анна Федик 1·—, Полагна Федик 1·—, Цецилія Камінська 1·—, Доміїка Яцента 2·—, Трофин Іванишин 2·—, Марія Сиротюк 1·—, Настя Борис 2·—, Федь Дачишин 1·—, Текля Семчій 1·—, Ілюська Сидор 2·—, Паранька Левицька 2·—, Альбін Шкретка 2·—, Полагна Федик 2·—, Никола Трач 2·—, Трофин Майструк 2·—, Матрона Коцовська 2·—, Максим Коцовський 1·—, Настя Хміляр 2·—, Гарасим Харик 2·—, Дачян Харик 2·—, Танька Сапіла 2·—, Ясько Вільчинський 2·—, Юлія Мапан 2·—, Андрей Симчишин 1·—, Паранька Самїла 2·—, Танька Гризак 2·—, Марія Мапан 2·—, Корнило Сапіла 2·—, Осип Фігаль 3 80.

IX. 13—?

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Пошукую сейчас учительки або семінаристки до науки двох дітей в II і III. кл шк. народ Винагорода після умови. о. О. Малецький, Балигород. 73 2—3

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові

Підвалє ч. 7.

— Конто почтовоґ щадниці ч. 116.984. — Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Складайте ощадности взагалї зайві грошї на процент, щоби кождо корона могла служити народньому господарству, та вам приносити зиск, а не марнувала ся.

Акційний капітал	К 1,300.000
Резерви Банку	К 200.000

Приймає вкладки на біжучий рахунок від К 10— на 4 проц.

Уділає гіпотечні і векслеві позички.

Виплачує купони від заставних листів.

Вимінює по користнім курсі російські рублї і нїмецькі марки.

Певність льокації запоручують: акційний капітал Банку і резерви.

На жадане висилає посвідки зложеня (чеки) Почтової Щадниці. 728 10—?

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 30 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 12 К 30 сот. 25 шт. 25 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і грошї просимо присилати на адресу: А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научання! Важне і для учителїв удільючих початків нїмецькоґ мови. 70 3—30

Відрівний денний (бльочковий)

КАЛЕНДАР на рік 1917.

Ціна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.

А. Окпиш, Львів, Кадецька 4. 13 12—20

ОПУСТ 25% на машинах

можуть узискати господарі, що понесли страти через війну, купуючи

в КРАЄВІМ СОЮЗІ

Господарсько-торговельних Спілок у Львові, Зіморовича 20.

Опуст уділяє ц. к. Намісництво, взори подань висилає Союз на жадане. Господарські спілки для спільного уживаня більших машин можуть одержати ще дальші полекші що до сплати ціни купна. VI K 3—2

Цїлий світ перейдеш

як умієш по нїмецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта" п. з.

Підручник до науки нїмецької мови зладив **Ю. Рудницький,**

можна легко учити ся говорити по нїмецьки.

Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 55 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта" Львів, ринок ч. 10.

V. Б 2—?

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО. З друкарнї „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 22 (9247) Львів, неділя 28. січня (15 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
квартально . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
квартально . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Одно з питань національної будучности.

Відклик до нашої сільської інтеліґенції.

Не потреба повтаряти, ні говорити, які страти поніс наш нарід в часі сеї війни. Про се говорить ся і пишеть ся в кождім майже числі нашої преси. Та годі не вказати на одно. Вже в передвоєнну пору, значить, в мирнім часі зазначували ми все, що у нас брак інтеліґенції, тому і накликували нашу суспільність все і все, щоби бачним оком глядїла на всї школи і українською дїтворою, українською молодїжю заповняла по міських школах шкільні лавки. Фреквенцією в школї, в гімназіях, учительських семинаріях, про реальні школи красше не згадувати, у виділових школах, якщо ходить про нашу молодїж, ніколи ми не були вдоволені, бо вона ніколи не стояла в пропорції ні з чисельністю нашого народа, ні з потребами його. Так було перед війною у нас.

А щож говорити нам нині, коли то ураганна, крівава світова буря потрясла в коріни, в самих слабких ще основах нашим бідним народом і позбавила його молодїжи? Що було розумне, метке, свідоме, ідейне, молоде, що відважно йшло, стреміло наперед, горнуло ся до праці, до науки і рвало ся до сонця, до віри мимо колод, мимо перепон, мимо голоду і холоду, нераз з куском чорного, разового, житнього хліба і кубком зимної води, що ставало за цїлоденну їду, — все те нині в могилї! Наш живий цвіт, молодїж в земли... Нарід лишив ся без цвіту, без дїтий.

В инших народів є свої резерви на те місце, так як у кождій армії. Але у нас? Страшно подумати, жаль дивити ся, а ще страшнійше зазирнути у нашу чорну будучність, як що не наступить у нас проба відвороту з дороги резигнації, апатії, безрадности, і то в пору. Кождий некрольоґ, кождісінька вість про смерть українського героя повинна прошибати нас як електрична іскра від мізку до самих стіп і сейчас повинні ми всї, як один народний організм, подумати над тим, в який спосіб заповнити би прогалини, бо нарід в кождім уманівшім, свідомім борци тратить на певно і раз на все народного каміняра.

Висше сказано: у инших народів є свої резерви, а у нас?

У нас також були би резерви. Вони знайшли ся би при добрій волї. Лиш троха охоти! Одно, два мудрі, розсудливі, батьківські слова розваги і поради зі сторони прим. священика, учителя, чи учительки, а хоч би і зі сторони старшого і розсуднїйшого нашого селянина, що читає часопись, що є письменний, тай от уратована неодна дитина, що її мама силоміць відірвала від шкільної лавки, мовлячи: „тобі школи не треба, сиди в хатї тай роби!"

Тепер, як відомо, по селах лишили ся самі жінки, старці, калїки тай недоростки. Жінки, мами, що все оставали у нас тай тепер держать ся чомусь осторонь від школи, читальні, одним словом, від книжки, зрозуміла річ, запрятані лиш в господарстві. Щоби ратувати свою екзистенцію, вони всї свої сили повертають у той бік. Поза своєю огорожею: хатою, стайнею з одним рогом, хвостом і копитом, стодолою, і то порожною, вони нічого не видять. Їм заєдно здаєть ся, що вони ратують газдівство. Для тої цїли відірвали свої дїти, своїх синів, від книжки, позабирали їх з міста, значить, з міських шкіл силоміць домів, і тим чином, річ ясна, зробили велику шкоду собі, своїм дїтям, а що найважнїйше цїлій українській суспільности. Примірів подавати хиба не треба. Досить заглянути до першої лїпшої гімназії і зіставити числа шкільної української молодїжи перед війною і тепер. Побачимо, що числа ті стали подекуди низше 80 або 90%. Ще болючійше діткнуло би нас таке явище, безприміре в инших народів, що жертвою несвідомости нашої падають що найкрасші і що найталановитїйші одиниці. Наші селянки (мами) не розбирають зовсїм сего і не застановляють ся над сим, чи дитина їх талановита чи ні, чи горне ся і любить книжку чи ні? Для них найважнїйше се, що син числить лїт 13 або висше, отже в хатї буде з него... господар. Тому усякий зрозуміє, як сумно виглядати буде наша будучність, як що і в тім напрямі лиха не направить ся.

Тому кличемо і звертаємо ся до свідомійших одиниць нашого громадянства: Ратуймо нашу молодїж! Не даваймо їй марно нидїти і пропадати! А нашим селянкам-матерям отвираймо очи і освідомляймо їх та вкажімо їм шлях, по якім повели-б ми їх дїти до щастя і до добробиту. Селянка наша послухає і колись ще гарно подякує тай батьком-добродїєм назве того, хто тепер їй дитину назад до школи і до книжкн заверне. Вертаймо до часів Ярослава Мудрого і як — треба, силоміць — видираймо талановиті дїти з рук наших селянок і відставляймо їх туди, де для них найкрасше місце: в школї і при книжцї!

о. Стефан Білинський.

Польські фантазії про польсько-український компроміс.

На наші уваги з приводу статї „Czas-у" про польсько-український компроміс відізвав ся і „Czas" і ще перед ним „Gazeta Wieczorna".

„Czas" нарікає, що „на реальний грунт трудно їх (себто українських політиків) спроводити; волять вони замикати ся в блуднім колесї фантастичних фікцій і самообману, ніж поглянути з мужескою відвагою в дійсність".

Довше і претенсіональнїйше розписала ся „Gazeta Wieczorna". Вона так само бачить у нашім становищи „негацію" і з сього приводу дає нам „політичні науки": як то нас війна нїчого не навчила, як то ми не хочемо угнути ся перед міжнародним значінем польського питаня й числити ся з тим, що „преціньтакі значні території (мабуть треба розуміти: українські) знайдуть ся швидко в рамах польського організму, преціньв відокремленій Галичині не дасть подумати ся істнованє Українців без попереднього полагодженя рахунків з нами і знайденя спільної платформи інтересу з польською державною рацією".

Сказати правду, — нема найменшої охоти дискутувати з таким противником як польські публіцисти й політики, бо все одно до нїчого розумного з ними не договориш ся, навіть до установленя спірних точок ні.

Вони хотять для свого народу повної свободи національного розвитку з правно державними гарантіями. Се є позитивне змаганє. Та коли того самого хотять для свого народу українські провідники, — вони кричать: негація! Вони кричать на весь світ, що історичний розвиток виказав, що нарід над народом не може панувати, що зокрема ся війна незалежно від волї воюючих сторін ведеть ся в інтересї поневолених народів, — і тому повинна бути відбудована Польща. Але всї ті „лекції історії" зараз забувають, коли ходить о український нарід, і читають нам моральні науки, що ми повинні з сеї війни витягнути науку, що нам треба угнути ся перед польською державною рацією.

Коли в тими панами можна говорити на розум, — то нехай вони ввійдуть в себе і трохи понижать тон,

Чому їх національні змаганя є позитивні, а наші національні змаганя—негацією? Чи тому, що стають напоперек їх змагань на нашій земли? Але ж ми на своїм, а вони на чужім!

І нехай вони ввійдуть в себе й подумають, чи були би ми тут в Галичині дійшли до того, на чім тепер стоїмо, як би від самого початку були слухали польських рад і не робили того, що вони називають негацією. Адже тим, що вони в нас називали єдино позитивним, було „gente Ruthenus, natione Polonus"; все инше була — негація! І коли вони нині числять ся з нами як з окремим народом, то тільки завдяки тій нашій „негації", нашому змаганю до наших позитивних національних цїлий.

Правлять нам вони науки, що преціньі в тім польськім державнім організмі, який з волї центральних держав має повстати, і в відокремленій Галичині наше істнованє без їх згоди буде неможливе. Позвольте, панове, чи справді ви такі певні, що плянований польський державний організм буде обнимати українські землї,

І ще одно: Росія не така сильна, як можуть бути ті польські державні організми, а одначе ми там істнуємо і йдемо вперед проти її волї! І чи не кориснійше було би вам подумати, чи можливе прим. істнованє відокремленої Галичини проти волї українського населення.

Є в виводах названих газет і инші річи, про які треба згадати.

Так прим. „Gaz. Wiecz." дорікає нам, що ми — сирий етнографічний матеріял. А тимчасом сам „Czas" в статї про польське королївство (ч. 37. з 23. с. м.) мусить признати, що в королївстві трудно „завести порядну і справну адміністрацію політичну і фінансову, знайти досить людий з відповідною до сього освітою і знанєм справи". Так, панове, нарід не може розвивати ся в неволї,

Пише „Czas", що ми несправедливо відкидаємо польську протекцію, бо „инакше задивляють ся на се російські Українці, для яких польська поміч має неоцінену вартість". Позволимо собі сьому твердженю як найрішучійше заперечити. І то не тільки на основі власного знання відносин на російській Україні, але нехай „Czas" вкаже нам з української преси хоч один голос, який би потверджував його твердженє. Очевидно, може хиба сказати, що „Рада", „Літ.-Наук. Вістник", „Вістник Союза визволеня України" і т. д. — все те „затроєне негацією галицьких Українців".

Є в „Gaz. Wiecz." ще одна річ, яка сильно пахне денунціяцією. Се — говоренє, що ніби-то наш тон супроти Росії значно злагіднів та що ми ширимо вісти про можливість зміни курсу супроти Українців з Росії. Що-до злагідненя тону, то се очевидно одна з численних у тих панів неправд, якої цїль занадто ясна. А що-до вістий, — так, ми дуже радо беремо з російської преси кожду вістку, яка свідчить, що українська справа в Росії все-таки йде наперед. Чи тільки Полякам вільно друкувати цїлі шпальти про те, як то держави антанту признають міждержавне значінє польської справи, а нам мало би бути не вільно реєструвати фактів, які стоять в звязку з нашою національною справою в Росії?! Віримо, що ті факти неприємні тим, хто хотїв би переконати центральні держави, що українська справа в Росії не істнує.

Кінчимо: Нехай перше Поляки навчать ся признавати нас народом, який має таке саме як вони право до житя, нехай навчать ся розуміти й шанувати наші змаганя, словом, нехай позбудуть ся своєї негації супроти нас і навчать ся пошанувати в нас як позитивне те, що є позитивне у кождого народу, замість називати те негацією тільки тому, що воно стоїть напоперек їх змагань, — а тоді може прийде час — бодай на установленє спірних точок. До того ча-

су всяка дискусія в сій справі — безплідна. А що ми будемо істнувати й розвивати ся і проти їх волі, не угинаючи ся перед їх „державною рацією“, — се вони дуже добре знають.

І чи не свідомість сього, свідомість, що без і проти нас з тими польськими державними організмами буде труднійша справа, диктує їм ті виводи про те, що ми повинні угнути ся перед польською державною рацією і приняти диктований ними компроміс?!

Обезпеченя і мораторія.

Товариство вваймних обезпечень „Дністер“ звертає отсим увагу своїх членів, що по мисли розпорядженя цілого міністерства з 28. грудня 1916 р. В. з. д. 423 від 1. січня 1917 р. є виняті з під мораторії:

1. Всї виплати відшкодовань Товариств обезпечень.

2. Асекураційні премії обезпечених членів, а то:

а) коли премія платна по 31. грудня 1916 р., в цїлости, а лиш при житєвих обезпеченях до квоти 25% річної премії, найменше однак 200 К.;

б) коли премія платна була перед 1. січня 1917 р., до висоти 25% залеглости, найменше однак 100 К., платних 1. цвітня 1917 р.

Тепер отже є заведений що до заплати біжучих асекураційних премій і виплати відшкодовань нормальний передвоєнний стан, себто, що з одного боку Товариства обезпечень мають обовязок і мусять виплачувати повне відшкодоване (хоч се робило Товариство „Дністер“ і до тепер, не користаючи з мораторії, і виплачувало ціле відшкодоване очевидно за шкоди звичайні, а не воєнні), а з другого боку премії мусять бути заплачені і то в означенім статутом реченци, бо инакше Товариства обезпечень не мають обовязку платити відшкодованя і за звичайні шкоди.

Але не лиш біжучу премію маєть ся платити. Розпорядженє накаауе платити і давнійші залеглі премії, тільки дає тут полекшу, що мусить ся заплатити не цілу премію нараз і не вараз, але поки-що до 1. цвітня 1917 р. 25 процент, а найменше 100 К., а решту по дни 30. червня 1917 р. Се розпорядженє доказує, що хибна є загально розповсюднена думка мов-би то підчас війни не треба платити премій за минувший час, бо Товариства поносили і в минувшім часї ризико і мусять платити відшкодованя з того часу, отже мусять мати і з чого платити, а таким жерелом до виплати відшкованнь є лиш членські премії.

Житєві премії біжучі, як висше сказано, мусять бути заплачені в статутових реченнях до квоти 25% річної премії найменше однак 200 К., а залеглі премії рівнож до висоти 25%, найменше однак 100 К., до дня 1. цвітня 1917 р., инакше обезпеченя можуть бути уневажнені.

Після сього розпорядженя не підлягають також мораторії, отже мусять бути в звичайних реченцях плачені рати гіпотечних позичок, инакше наражують ся довжники не тільки на заплату високих процентів проволоки, але також на судові позви і кошти судового поступованя.

В теперішнім часї воєнного лихолїтя обовязком всїх свідомих людий поучувати наше селянство, а з осібна тих, що мають з чого заплатити, про обовязок плаченя асекураційних премій, обезпечуваня свого майна, а особливо ново-поставлених будинків і хороненя в той спосіб послїдного оставшого ще дорібку, бо за звичайні, неспричинені війною шкоди ніяка держава шкоди не виплатить і кожда одиниця має про забезпеченє своєї будучности сама дбати.

Проект морського права Лянсінґа.

БЕРН (Пр. тел.). Льондонський дневник, „Daily Chronicle“ доносить з Ню Йорку:

Перед кількома днями передано американському інститутови для міжнародного права проект регуляміну морської невтральности. Проект містить постанови, які, відносять ся до заборони торговельної блокади пристаний воюючих держав, до права перешукуваня кораблїв, яке йде дальше контролї корабельних паперів, до ненарушимости переписки горожан невтральних і воюючих держав, до заборони конфіскованя й затоплюваня торговельних кораблїв невтральних і воюючих держав, при чім одначе має бути дозволена конфіската або знищенє товарів, які підходять під понятє контрабанди, — і т. д.

Свято уродин нїмецького цісаря.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) З нїмецької головної квартири доносять: Цісар прибув до нїмецької головної кватири, щоби зложити бажаня нїмецькому цїсареви з приводу річниці уродин. Цїсареви товаришив міністер заграничних справ гр. Цернін, який передполуднем відбув нараду з присутними в головній кватирі канцлєром і державним секретарем Циммерманом. В полудне відбуло ся снїданє, в якім взяла участь також цїсарева Вікторія Августа. Його Цїс. і Кор. Ап. Величність в тоастї підчеркнув, що було Його бажанєм повитати Свого дорогого Приятеля і вірного Союзника з роковинами уродин і впевнити Його про волю видержати аж до побідного кінця. Нїмецький цїсар відповів тоастом, дякуючи за новий доказ сердечних, нерозривних звязків, які лучать обі держави і її народи.

„Незнані герої.“

Пересилаю Вам переклад статї майора, мого баталїонового команданта, по народности Хорвата, в якій він висловлюєть ся про жовнїрів Українців, в якими він спільно воює. Переклад із часописи „Hrvalska, Zagreb, 9 I. 1917“, за дозволом автора. — Евг. Явор.

— З італїйського фронту.

Більше нїж пять тижнїв минуло, як я на тім фронтї. Дійсно, коли згадати ті страшні боротьби, які перебуває чоловік, то мимоволї дивно, що доси живеть ся. Часто думаю про свою вітчину у Загребі і якби не осуджувати і обективно не оцїнювати щирости і завзятости наших молодців, то таки бачу, якими смішними являють ся твердженя наших домашних чи недомашних ворогів. Граната за гранатою, чи міна за міною, але мур наших жовнїрів стоїть непохитно.

Дня 28, 29 і 30 с. м. уживав ворог найгірших способів, щоби нас побити. Найтяжшими калїбрами тарабанив він серед боротьби над нашими головами. Де давнїйше цвили буйні виногради і винниці, там тепер самі дїри, які поробили гранати; дощ поробив з них малі озера. Многі хлопці пожертвували тут свою кров, а ті, що остали при житю, були зелені від екразиту і жовті від олова.

Та мимо найбільших нападів все те остало безуспішним для віроломного союзника. Удало ся йому тільки вдерти ся у наші передові становища; та тревало се дуже коротку хвилину, бо наші машинові кріси і наші хоробрі вояки відперли його знов у зад. Се ті воїни, котрих імен нїхто не знає; є то легіні того народу, що хотїв розбити великоросійську пропаганду, котрої союзники тепер на него напали і пустошать його вітчину. Се Українці-легіні одного полку, що має давну бувальщину. Коли другі полки черпають розраду з писем і привітів своєї милої вітчини, котрі їх геройські подвиги підносять під небо і описують у своїй пресї, черпають сі люди свою моральну силу із невичерпаного жерела любови і віддапности до Пануючого Дому.

Як я сам доніс своїй мужві сумну вість про смерть нашого улюбленого володаря, запримітив я, як в неоднім оцї заблисла слеза. Всї були пригнетені тугою по так великій стратї. Клякли навкруг мене і в мить присягли торжественно, що тою самою вірністю і віддапністю перняті для нового господаря, готові пролити кров і боротьбою доказати того, що ворог забереть ся з тої землї, яка криє кости його дїдів і дїтий.

Подвиги і наступи тих молодців є до неописаня великі, чого доказом поодинокі пережиті моменти. Кождий з них знає, що не бореть ся за себе, тільки за своїх нащадків. Кождий чує в собі святу повинність, щоби груду землї, котру одїдичив від своїх дїдів, передав цїло і без змази свому потомству.

Дав би Бог, щоби всюди і на фронтї і у нутрі держави всї були так переконані у побіду. Щоби спокійно могли ми сказати: Austria Erit In Orbe Ultima.

Острілюване анґлїйського морського фронту.

БЕРЛЇН. Бюро Вольфа доносить: В ночи на день 25. січня легкі оружні сили нїмецькі вдерли ся на води при англїйськім березї на південь від Lowestoft, щоби заатакувати неприятельські сторожні і почтові пароходи. Підчас перешукуваня моря не запримічено неприятеля. Торпедові човни освітили опісля світлистими гранатами уфортифіковане місце South Wo'd і опісля отворили гарматний огонь. Запримічено влучні стріли. Оружні сили, які так в походї назад не стрінули ся з неприятелем, вернули без шкоди.

Ще одна нота Вільсона.

ЛЮГАНО (Ткб.) Після депеші одного туринського дневника говорять в парляментарних кругах в Римі, що Вільсон небавом вишле ноту, якої цїлию буде довести до конференції представників воюючих держав. Дїяльність Вільсона спричинена є також политичними і фінансовими обставинами.

Анґлїйські робітники не хочуть мира.

ЛЬОНДОН (Ткб.) З'їзд робітничої партії в Менчестері відкинув 1.697.000 голосів проти 302.000 резолюцію з домаганєм безпроволочних мировых переговорів.

Бувший президент французької републики Фаллїєр про мирове предложенє центр. держав.

„Basler Anzeiger“ подає, що сказав б. президент французької републики Арман Фаллїєр до професора Сорбонни Едмона Дельсара про справу мира.

Нїмецьке мирове предложенє — говорив він — було поважно подумане. Нїмеччина не хоче набутків, вона бореть ся без анексійної думки, коли вірити запевненям нїмецького правительства. Думаю, що Нїмеччинї й Росії не буде трудно порозуміти ся що до Польщі, коли тільки по російській сторонї зродить ся воля до порозуміня. Зі сторони Нїмеччини нема нїяких перешкод, коли б мир мав бути тепер заключений. За те для Франції, Росії, Анґлії й Італії війна ще не дозріла до мира. Тільки погром Нїмеччини уможливив би Анґлії сповнити всї обіцянки, які вона поробила. За могучість Анґлії, за її кредит хапають ся всї малі держави, які поставили своє істнованє на карту за антант. Програна війна усуває англїйську флягу з моря, і тому легко зрозуміти, що Анґлія веде сю війну з цїлим накладом своїх величезних сил.

Ми Французи можемо швидше видержати програну війну нїж Анґлія. Ми не є в першій лінії кольоніяльною державою, і наша политика в противенстві до англїйської обертаєть ся в простійших лїніях. За те ціла майстерна будова англїйської світової імперії може розпасти ся, коли з її фундаментів витягнути один вугловий камінь. Сим каменем є віра світа в непобідимість Анґлії. Невиграна війна є для Анґлії програною війною. З сього становища війна також для Анґлії не є ще дозріла до мира. По першім великім успіху, — він не потребує бути рішаючим, — мова Анґлії про мир буде більше примирима.

Анґлія втратила би більше нїж национальний маєток, коли б мусїла заключити мир, диктований нїмецьким побідником, бо тоді всї її дивжники вичеркнули би те, шо їй винні, з книги своїх державних довгів. Коли т Анґлія програла сю війну, то мала б як раз стільки неприятелїв, скільки має тепер приятелїв. Тому Анґлія мусить побідити, може вистав би навіть від побіди.

НОВИНКИ.

Львів, 27. січня 1917.

— **В справі перенесеня краєвих властий до Кракова.** В послїдних днях донесли віденські і краєві дневники вістку про перенесенє краєвих властий, урядуючих тепер в Бялій, до Кракова. Та вістка неправдива, тільки намісник перенесе свій осїдок з Бялої до Кракова.

— **Розпорядок про публичні воєнні кухні.** На днях появив ся розпорядок про уряджене воєнних заведень для проживлюваня населеня. Такі кухні будуть пиредовсїм уладжені публичними або приватними урядами і більшими промисловими й торговельними підприємствами для тих осіб, що там працюють, і для їх родин. Кухні такі не будуть обчислені на який-небудь дохід; їх виключною цїлю буде добро поодиноких членів, які будуть обовязані до означених грошевих вплат. Плян організації і веденя публичної воєнної кухні буде перед її отвореним предложений до затвердженя урядови для виживленя населеня. Поживу буде доставляти держава по можливо найнизших цїнах. Урядові круги сподїють ся від заведеня нової институції великої полекші для незасібних верств населеня, для яких їда буде дешевша, та яким відняті будуть всї прикрости щоденних заходів в цїли одержаня поживи.

— **Різдвяні свята на чужині.** Нам пишуть: Далеко від рідного краю, на Моравії, відсвяткувала українська громада під покровом острявської „Просвіти“ своєрідне свято „Навечерія Христова“ 6. січня 1917. Український жіночий комітет під проводом Вп. пань Бородієвичевої, Лохової і Дзюбакової наварив кутї, борщу, пирогів і чаю. В гарно прибраній сали засїло поверх 100 люда ріжного стану „цивілї“ і жовнїри до снїльної вечері. Не бракувало й калїк-інвалїдів.

Книгарня — Наук. Тов. ім. Шевченка — у Львові. Ринок ч. 10. має великий ВИБІР УСЯКИХ УКРАЇНСЬКИХ — КНИЖОК — з усіх галузей знаня, як з красного письменства, так і народніх, популярних видань, а також шкільні підручники, словарі й ріжні наукові книжки, співаники, ноти, молитовники, — евангелія й инші релігійні виданя. — IVБ 3—?

Свято відкрив короткою промовою о. маршалок Драгинський. Та спільна вечера, котра дуже всіх вдоволила, закінчилась відспіванем кількох колид. Признане для пань комітетових висказав о. Панасевич, а подяку від жовнірів п. професор Шпитковський. — С. Хандога.

— **Уродини цісаря Вільгельма II**, котрі припали на суботу 27 с. м., відсвятковано у цілій Німеччині дуже урочисто; в сім двірськім святі взяли також участь більші міста всіх держав, остаючих в союзі з Німеччиною. У Львові відбуло ся того дня урочисте богослуженє в протестантській церкві, почім відпоручники властий духовних, державних і військових явили ся у ге нерального конзуля п. Гайнцого, щоби зложити в його руки желаня. В тій самій цілі явила ся депутація від української політичної організації (д-р Сидір Голубович, д-р Стефан Баран і д р Володимир Бачинський) і її іменем д-р Голубович зложив желаня в руки п. Гайнцого.

— **Зміна границь дальшої военної области.** „Wiener Zeitung" оповіщує розпорядок міністерства внутрішних справ яким на основі ріщеня начальної команди армії змінено границі північної дальшої военної области в той спосіб, що з тої области вилучено громади Бялу і Ліпнїк в Галичині.

— **Заборона подавати цукор в кавярнях.** Німецькі дневники доносять, що уряд для виживленя займаєть ся приготовленєм розпорядку, після якого не буде вільно в кавярнях подавати цукру до яких-небудь напитків:

— **Додатки з приводу дорожнечі для учителїв.** З президії ц. к. краєвої Ради шкільної доносять нам, що асигнати додатків для учителїв з приводу дорожнечі вислано вже до дотичних ц. к. податкових урядів, а в відписї ц. к. шкільним Радам окружним в цілї повідомленя учительства. Учителям з повітів, що остають під неприятельською інвазією, і тим, які служать у війску, а яким виплачує платнї ц. к краєва Каса скарбова в Бялій, буде згаданий додаток виплачений одночасно з їх платнею за лютий.

— **Галицькі жиди супроти відокремленя Галичини.** До польських дневників доносять з польських парляментарних кругів: Під проводом д ра Тіллеса, предсїдателя жидівської віроісповідної громади в Кракові, явила ся депутація всїх більших віроісповідних громад жидівських в Галичинї (зі Львова, Перемишля і т. д.) у презеса кола д-ра Білїнського і міністра д-ра Бобжинського, щоби висловити солїдарність жидівської суспільности із змаганями польського народу до одержаня власної державности а зокрема із змаганями до відокремленя Галичини.

— **Гімназисти в полонї.** Нам пишуть: Ученики Роман Втошинський, укр. гімн. V. кляси, родом з Монастириск, і Теодор Манюх, бувший ученик укр. гімназії в Станиславові і укр. стр., родом з Яблонова, пошукують своїх родичів. Адреса: Сезезневскій Рудник, Юревскій Завод, Екатеринославскої губ., Главная Контора.

— **З львівського Університету.** Ректорат львівського університету оголошує, що до дня 31. грудня 1916 р. записало ся в зимовім півроцї шк. р. 1916/17 у львівськім університетї 1223 слухачів. З того числа припадає на теольогічний видїл 237, правничий 295, лїкарський 312, фільософічний 379. Число звичайних слухачів виносить 1118, надзвичайних 325, до того 4 гоєпітаитки. Серед звичайних є 325 жінок, серед надзвичайних 79. З загального отже числа записаних доси студентів припадає на мужчин 67 проц., на жінки 33 проц.

— **Відзначенє ґенерала Данкля.** Військовий Листок Штрефлєра оголошує письмо Цїсаря до ґенерала Данкля, яким Цісар, супроти того, що ґенерал Данкль з причини лихого стану здоровля не може обняти проводу армії, іменує його в признаню заслуг капітаном першої прибічної ґарди лучників.

СПОВІСТКИ.

Український Народний Театр Т ва „Бесїда" у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

Заповіджена на суботу **„Катерина"**, опера на 3 дії Н. Аркаса, з причин від управи незалежних відограєсь невідклично в неділю, дня 28 сїчня.

В суботу дня 27 сїчня вистави не буде.

Білєти раньше набути можна в „Народній Торговли". Початок о год. 7. вечером. 1—1

Сходини в справі жіночої організації заходом тов-а „Жіноча Громада" відбудуть ся в четвер 1. лютого с. р. о год. 10 рано в сали тов. „Українська Бесїда" при вул. Костюшка. На порядку дневнім реферат Вп. д-ра М. Пачовського і дискусія на тему: Становище і роля жіноцтва в суспільнім житю. Просить ся о численну участь. — За видїл: Е. Макарушкова' голова; С. Пашкевичівна, секретарка. 79 1—2

Йосиф Сахрин, ц. к. офіцїял уряду льотер. у Львові, зістав іменований офіцїялом в IX ранзї. З сеї нагоди складає 10 корон на Укр. Захоронку у Львові.

† ПОМЕРЛИ:

Отець Иосиф Ґжимала Кобилянський, пралат і схоластик митрополитальної капітули у Львові, помер дня 26. сїчня с. р. в 82. р. житя, а 55. р. священства. Перенесенє тіла відбуде ся в св. Юрі до катедрального храму в неділю 28. с. м. о 5 год. вечером, а похорон довершить в понеділок 29. с. м. по відправлених богослуженях о 11 год. перед полуднем на личаківський цминтар. В. й. п.

Емілія Сапрунівна, уч, IV. кл. Українського Ліцея в Перемишли, померла дня 22. сїчня в 15. весні житя, в Ричигові, де перебула в часї своєї недуги. В. її п.! 78

Перед зборами Товариства св. Павла.

З кругів духовенства пишуть нам:

II. Другою нашою хибою було се, що провінціональне духовенство, попавши в якусь пасивність, стало спускати ся на столичний клир, львівський чи перемиський, і вдавати на него весь провід і роботу. Тимчасом сей клир стояв оподаль від душпастирського житя, не входив близше в потреби народа, жив в иншім світї, а наслїдком того займав ся поза своїми становими обовязками всякими другими справами в рїжних інституціях, а здаєть са найменше дїлами церковними. Приклад того хоч би в сім, що видїл Товариства св. Павла у Львові, зложений з львівських духовних, „мимо (як сам каже в відозві) дуже тяжких відносин, які переживає тепер наше церковне житє і нарід" і „мимо великої ваги хвилї і наших теперішних церковних задач' мовчав через так довгий час і не спонукав ні консисторій до якоїсь поважної акції, ні не збирав духовенства для обговореня і поставленя пляну для нинїшної роботи. Очевидно, ті люди живуть в инших відносинах, не відчувають глибше сїльської недолї і тому не заняли ся справою живійше.

Вказуючи на сї хиби в провінціональнім і столичнім клирі, не хочу робити йому докорів. Перед війною мали ми инші відносини і тому не відчували так живо потреби організаційної і плянової роботи. Однак тепер змінили ся річи цїлковито, наш нарід і церков попали в страшну моральну і матеріяльну руїну, а перед нами отвираєть ся безлїч всяких завдань, так що справдї не знати, за що вперед хватити і як тому видолати. Супроти сего годї тривати дальше бездушними, ходити одиницями навгад та чекати, що нам слїпа судьба принесе. Ми мусимо поставити перед собою ясний образ: які спустошеня, моральні і матеріяльні, зайшли тепер в нашім народї, і означити собі цїлком подрібно, які роботи повинні ми нинї як пастирі своїх стад сповнити.

Після сказаного буде ясне, як повинні ми від тепер поступати. Передовсїм провінціональне духовенство мусить перестати спускатись лиш на вершки і столиці, та вижидати звідтам спасеня, а брати ся само до дїла. Воно жиє серед народу, розуміє найлїпше всї теперішні його злидні і потреби, і воно буде в першім рядї переводити всю цїлюшу роботу в краю; через се може найлїпше уложити всю програму праці, як і спосіб її переведеня. Чейже повинні найти ся у нас наслїдники Качалів і Танячкевичів, котрі вказували би всій своїй братії напрям і дорогу. Одні повинні просвічувати дїлами, а другі братись за перо і всякі публїкації та розкривати правду перед своїми і чужими. Дальше повинні по всїх повітах найти ся мужі, котрі організували би там формальні духовні кружки, та загрівали би і наставали в них на солїдарне виконуванє уложеної плянової роботи. А тих завдань буде таке множество! Занепад релїгійности і христіянської моральности, здичінє людий, полишенє так многої молодїжи бев батьківської опіки і вихованя, розпучливий стан тільких сиріт, загрожене обдовжених сиротинських земель, сподівана поява по наших селах так многих нещасних калїк і інвалїдів і проч. і проч. І годї буде нам казати, що до нас належить лиш відправа в церкві, а більш нїчого. Бо коли ми принялись бути пастирями наших стад, то й мусимо сповняти для них ті дїла милосердя, які їм тепер конечні. Инакше були би ми тяжко одвічальні перед Богом за погибіль народу і мусїли би колись почути тверде осужденє: „Йдіть від мене прокляті! Що не учинили ви тим малим, те й менї не учинили!" Правда, що сї завданя будуть тепер дуже многі і тяжкі; однак коли б ми мали ясну програму праці і взяли ся до неї всї солїдарно, тоді приходила би нам праця лекше і милїйше, — а коли би й зачала небавом приносити ще гарні успіхи, тоді й дала би нам найкраще вдоволенє. Але не досить ще сеї праці.

БІБЛІОТЕКА Наукового Товариства ім. Шевченка

І ось дача наших спосібнїйших собратів брати за перо й у всяких меморіялах і прилюдних публїкаціях збирати основно ті очерненя і домагатись сильнїйше належних нашому обрядови нрав. Не можу поминути ще сего, що воно дуже прикро, що у нас не найшов ся досі нїхто, котрий на злобний памфлєт д-ра Смольки на весь наш клир дав би перед чужою публїкою достойну відповідь. А вжеж перо інтелїгентного сїльського священика надавалось як найкраще до сего предмету! — Ось на борзї зібрані завданя — хоч далеко ще не всї — до котрих покликаний весь загал нашого сїльського духовенства.

Однак важними співробітниками у всїх тих працях повинні стати також столичні, а іменно львівські священики. Між ними є спосібні мужі, котрі могли би в тій роботі віддати добрі прислуги. Та бажали би ми, щоби вони з огляду на нинїшне важке положенє і руїну нашої церкви і народа звернули тепер свою дїяльність на вказане тут поле. Нинї стоїть всюди на першім місци відбудова краю, — розуміють ся не тільки економічна, але ще більше моральна. Всї тямучі світські люди є однодушної гадки: що передовсїм мусить йти релїгійно-моральна віднова народних мас, а вже разом з нею економічна. Релїгійно-моральна сторона — се підвалина дальшого житя народа. Коли ся підвалина стане сильна, тоді і все житє народа піде певним ходом і його будучність запевнена. Колиж би сего не зроблено, тоді „всує будуть трудити ся зиждителї", вся инша робота була би марна і наслїдки відбивались би фатально на нашій дальшій долї. І яке рїжнородне і вдячне поле відкриває ся тут для дїяльности львівських священиків: релїгійно лїтературне, гуманїтарне, виховуюче і др. З окрема належало би до них: удержувати звязь з провінц. кружками, приходити в поміч їх потребам, давати деякі поради, творити сирітські захисти і промислові школи, виєднувати для них субвенції, видавати надсилані статї і брошури, вносити меморіяли і т. п. Се було би добре доповненє праці парохіяльного клиру і кружків, і могло би всю справу сильно наперед повести.

Власне довідую ся, що в тім самім часї, 1. і 2. лютого, мала би відбувати ся у Львові також нарада визначнїйших мужів з краю в цїли відбудови і помочи нашому народови. В сій справі возьмуть участь і наші священики, а многі обговорювані там справи будуть нам спільні. Через се скористаємо і ми з сих фахових нарад, запевнимо собі поміч й других станів в роботї, а на зборах нашого товариства приноровимо собі многі річи до наших потреб і обставин. Побоюю ся тільки, чи час визначений на наші збори не буде надто короткий і чи будемо в силї всї предмети достаточно обговорити.

Вкінци вискажу ще бажанє, щоби в нову управу товариства увійшли, відповідно до повисшого часу, такі мужі зі Львова і краю, котрі могли би намірену справу дїйсно наперед двигнути.

Священик.

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -
- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -
- (Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament.) -

На волинські школи

„Пятковасистовая".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви.

Олена Вальохівна абсоль. укр. ліц. Ластівки 5 К: т. Славцю несторовичівну абс. укр. ліц. з Перемишля, п. Евгена Каченського окінченого богослова Терло, т. Людмилу Шевченківну абітурієнтку укр. ліц. в Перемишли, п. Василя Козлинського десятника УСС., т. Лїду Адріяновичівну уч. І кл. гім. з Тустанович. — Пєсцьоровський Петро 10 К: Володимира Лева, почт. контрольора, Петра Курмановича, почт. контрольора і Юстина Левицького у Львові і Петра Бріля і Йосифа Тарнавського в Тарнові. — о. Григорій Ковя 5 К. — Ольга і Марія Горбачевські в Празї (Дністер) 8 К. — Венгринович Стефан 3 К (Дн.) Філька Татомира, Ірейку Маренін, Михайла Вовчика, Коханівну з Юнацкова і Домцю Дзюрківну. — Хоркавий Олекс. Feldpost 179 5 К: Настуню Хоркаву в Одерберґу і всї дівчата з Жидачева, котрі брали участь в прегарнім хорі „коляди" з окрема: П ни Г. Серафинівну і сестри Даниловичівні. — Збір учительський укр. гімн. в Перемишли зложив 92 К (Дн.). — Михайло Климкевич четар 30 п. з Відня 10 К: надпор. Гуссаківського 30 п. п. Замость, Лїдію Тустановську з Вільок маз. ad Рава руська. Миколу Книша, комісаря з Рави руської, Надію Ящкевич, Львів, о. Стефана Ничая в Монастирця ad Рава руська. — Михайло Лучак У. С. С. 10 К (Дн.): Дарочку Стрільчиківну (Перемишль), Оксаночку Пристаївну (Львів), Олю Кузьмич (Пісочна), Гриця Грицая підх. У. С. С. Чумака Степана підх. У. С. С., Д ра Антона Бориса У. С. С., проф. Антона Лотоцького У. С. С., Редакцію стріл. часопису „Самохотник", Баландюка підх. У. С. С., Миколу Опоку (Відень) і всїх стрілкинь У. С. С. — Ірена Вертипорох 6 К: Леонтину Пилипець учит. Яструбків, І. Савчука Браташі, К. Чеканюк Болехів і М. Кипріян Немирів. — Інж. Володимир Дутка 5 К: о. К. Петрушевич Стрий, Інж. С. Турин Стрий, Проф. Левицький Йосиф Стрий, Рев. зел. В. Устіянович Стрий, Дир. Торг. Я. Кисілевський Стрий. — Татомир Марія, Опака 4 К (Дн.): пп. Лесю Петрашеву з Підгородець, Зеню Масляникову з Бігалв, Марійку Кункевич з Дрогобича, Рузю Манастирську з Попелів, Стефу Гаврилівну з Дрогобича. — Марія Заячківська 5 К: Одарку Навроцьку, Олену Криловську, Ірену Шмігельську, Уляну Кордибівну, Евгенїю Утриско. — Ксенофонт Роздольський, парох Звенигорода 10 К (Дн.) о. Зацерковного з Водник, о. Задорецького з Гринева, о. Константина Роздольського з Коропця, Церк. Братство в Звенигородї, Церк. Братство в Водниках. —Д-р Гр. Гарматій, Сандомір 10 К (Дн.) Надпоручника Леопольда Балицького, поруч. Івана Шафрана, обох при окружній команді в Сандомирі; Василя Коваля, Feldpost 409, Евгена Гірняка повіт. ветеринаря при окруж. команді у Влощовій і хорунж. Родіона Слїпого У. С. С.— К. Навроцька, Гмінд, 10 К: дир. П. Гарматїя, Зен. Ганкевича, Катрю Ваньову, Ан. Конрадову, Лїзу Процівну і всїх у Гмінді. —

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адмінїстрацію „Дїла" і викликаних.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 27. сїчня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Австро-угорські і нїмецькі війска ґенерала-поручника фон Руіца підчас звідів в долинах Путни і Касіну взяли 100 полонених. Зрештою в области авс ро угорських війск не стало ся нїчого важнїйшого.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Гарматна боротьба і дїяльність летунів була в области Горициї живійша ніж звичайно. В околици озера Доберда вдержував ся ґарматний огонь в незменшеній силї аж до півночи.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не стало ся нїчого нового.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 27. сїчня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Армія ґенерала-поручника кн. Альбрехта Віртемберського: На південний захід від Діксміде знищили ми бельґійську позицію, зложену з 10 людий, не понісши при сім страти.

Група баварського наступника престола Рупрехта: На південь від каналу Ля Бассе не вдало ся кілька англійських наступів, які були підготовлені гарматним огнем. На південний схід від Шіллі відперто Французів, які посували ся наперед до наших ровів. Коло Барльо наші звідуни застали першу лїнію неприятеля опорожнену.

Група вийск нїмецького наступника престола: По нічних наступах Французів на здобуті нами становища на горі 304, які відперто, наступив в ранних годинах дальший атак, який також кріваво відперто. Коло Манель в долинї Воевр і на горі Комбр, як також в луку Мози на захід від Ст. Мігіель вдерли ся наші вивідні відділи до французьких ровіо. Привели вони 20 полонених. При сім відзначили ся, як попередних днів, атакові війска ганноверського резервового полку пїкоти ч. 73.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя баварського: На схід від ріки А також новоспроваджені Росіянами підмоги не могли відібрати терену, взятого нашими військами.

Фронт архикн Йосифа: Між долинами Касіну і Путни нїмецькі й австро-угорські вивідні відділи взяли неприятелеви 100 полонених.

В области групи війск Макензена і на фронті Македонськім не стало ся нїчого важного.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто знав адресу Андрія Дембіцького з Пітрич, повіт Станиславів, що був при k. u. k. Inf. Siv. 23. Feldkomp. V. Zug 3 зволить мені ласкаво подати під адресою: Павло Дембіцький, евакуований з Пітрич, а тепер перебуває в Чертежи п. Журавно. 65 3—4

Хто знає де є Георгій, або братя Михайло і Ілия, який був вахм. жанд. в Калущинї, зволить ласкаво мені зараз дати знати. — Евгенія Йосеп, жінка секретаря в Серету, тепер в Слонську п. п. Мединичі (ad Дрогобич). 76 2—3

Оголошення.

НОВІ ЛЬОСИ Австр. Черв. Хреста за готівку около 33 К на сплати 5 льосів за 19 К в 38 ратах по 5 кор. Перша рата в стемпл. 8 кор. 50 сот., дальше по 5 кор. — Право гри вже 1. лютого. Головна вигр. 500 000 К.
ДІМ БАНКОВИЙ VIII.A 7—?
SCHÜTZ і CHAJES
Львів, пл. Марійська 7.

Учителя англійської мови пошукую. Листовні условя до Адміністрації „Дїла" під А. К. 77 1—3

Пошукую сейчас учительки або семинаристки до науки двох дітей в II. і III. кл. шк. народ. Винагорода після умови. о. О. Малецький, Балигород. 73 3—3

Не на один, а на десятки лїт варта купити і заховати

Календар „Просвіти" на р. 1917.

Повісти з нашої славної минувшини, оповідання, малюнки, нариси, спомини з сучасних подвигів українських героїв жовнїрів і стрільців, статї літературно-наукові і публїцистичні та численні ілюстрації — не тратять нїколи на вартости.

Ціна лиш 2 кор. 50 сот. На звичайне порто треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

Продає ся тільки за готівку.

Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта" Львів, ринок ч. 10. Учн 16—?

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Косцюшки ч. 1.

Принимає і виплачує щадничі вкладки згідно з постановами урядових. Вкладки оприцентовує по 4% починаючи вже від слїдуючого дня по дни вложення аж до послїдного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна складати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці"

Удїляє позичок: а) гіпотечних платних щорічними амортизаційними ратами на протяг лїт 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на есконт векслїв. Справи позичок полагоджує можливо скоро

Посередничать у внесенню позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків удїляє канцелярия „Руської Щадниці" ул. Косцюшка, Народний Дім, І. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці", затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишли надають ся до льокації пупілярних, фондаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 10—?

Купуйте і замовляйте!

Календарець „РУСАЛКА"

Ціна: штука 30 сот. (почт. 35 сот.)

10	штук з почт. оплатою К	3·00
25	„ „ „ „	7·20
50	„ „ „ „	13·50
100	„ „ „ „	25·00

Від 25—100 шт. поручено (рекомендовано).

Вже продає ся відрівний календар на р. 1917. Ціна 1·20 К., з пересилкою 1·50 К.

24—25 Замовленя приймає: 740

А. ОКПИШ, Львів, Кадецка ч. 4.

Календарець на 1917 р. „РУСАЛКА" Цїна 30 сот. на почті 35 сот.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„ДНІСТЕР"

у ЛЬВОВІ

ул. Руська ч. 20.

Телеф. 788.

Засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР" в р. 1895 на підставі закона о стоварищених з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до висоти удїлу.

Цїлю Товариства є удїлюванє кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі" від більше лїт.

Відсотки від вкладок 4 проц.,

без потрученя рентового податку.

ВКЛАДКИ

приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах від 8. до 2. в полудня.

Конто в Почтовій Щадниці 85.827.

Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Щадничі вкладки	К 4,725.800
Власний маєток	„ 649.000
Удїлені позички	„ 4,850.000

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.

I. 3—?

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО. З друкарнї „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 23. (9275) Львів, второк 30. січня (17. ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
квартьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
квартьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошеня за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Для відвойованя Ромунії.

Голос військового орґану.

Урядовий „Русскій Инвалидъ" пише: „Проти устя Серету зачав ся наступ, приготовлений усїми засобами, чим має злекшити ся тяжко загрожений Ґалац. Російські армії, котрі взяли остаточно ромунські війска за свої плечі, рішені кріпко побідити тут або дати себе знищити. Російська військова управа не пожалує для сього від давна приготовленого наступу нїякої жертви, бо втрата Галацу малаб найповажнїйші стратеґічні наслїдки."

Коли сї виводи не мають на ціли повести противника в блуд, то вони містять не тільки заяву про дотеперішні бої над Серетом, але й про найблизші намїри російської військової управи. Однак се послїдне дуже неімовірне, щоби військова управа зраджувала свої заміри; тому цїлком слушно належить приняти сю вістку „Русского Инвалида" з певним недовірем. Та нехай ся вістка послужить нам за вихідну точку наших розважань про положенє над Серетом.

Від тижнїв робили Росіяни великі зусиля, щоби піти вперед через лїнїю Серету на південь і освободити своє праве крило в напрямі гір від грозячого окруженя. При сїй нагоді належить згадати про бій, в котрім Росіяни вибороли назад Вадени на південь від Галацу, і невдатний випад з примістка Номольози. Сї обидва наступи підприняли Росіяни могучими силами; можливо, що на тім закінчить ся, однак можемо уважати сї наступи як вступ до великого наступу через Серет, підпринятий для відвойованя Ромунії. Що на разї наступив певний застій, се не є ще доказом того, що наступ залишено: рїжні обставини, як веремя, опізнене прибутє резерв і т. п, могли спричинити се опізненє.

Возьмімо, що повідомленя „Русского Инвалида" відповідає правдї. Тодї спитаємо себе: Чому опорожнили Росіяни недавно майже цїлком правий беріг Серету, а тепер старають ся здобути його зі значними втратами? Се робить вражінє, що російська військова управа хвилює в своїх оперативних рішенях. Виглядає так, буцїм би то Росіяни були рішені передше ставити опір на лївім березї Серету, одначе від тодї змінили свій замір, здобуваючи ся на наступ через ріку. Може бути, що до того спонукали їх певні обставини, а може тільки чисто політичні розважаня; на всякий випадок противник мусить числити ся з тим.

Відносини для російського наступу з лїнії Серету не є корисні; вони не легкі і вимагалиб великих жертв, що признає також і звіт „Русского Инвалида". Впрочім звіт допускає також можливість, що може ходити тільки о оборону лїнії Серету; та тодї ся оборона мусїлаб бути безпосередною, себто чинною, отже здобути також правий беріг ріки і то не лиш переходово, бо се не згоджувалоб ся з високопарними словами „Русского Инвалида" про побіду і дати себе знищити.

З висше згаданого повідомленя „Русского Инвалида" виходить, як поважно глядить російська військова управа на положенє над Серетом. Виглядає майже так, начеб вона сама очікувала там головного рішеня цїлої війни. І дїйсно сим боям припадає велике значінє, котре пізнає кождий, хто вміє читати карту. Не пророкуючи нїчого, можна висловити отсе: котра з обох воюючих партій зможе кинути скорше над Серет величезні сили, та здобуде для себе що найменше добрі вигляди для весняного походу на цїлім східнім боєвищу. Коли зачнеть ся вже від давна заповіджена одностайна офензива антанту, се годї сказати або догадати ся наперед.

В звязи з попередними виводами булоб цїкаво знати, чи той наступ над Серетом заповіджений „Русским Инвалидом", представляє ту часть одностайної офензиви, яка припадає Росії, чи крім сеї треба сподївати ся також инших великих ударів Росії, в Карпатах, Волинї, Галичинї і т. д., отже на цїлім східнім фронтї. Хоча ми нїколи не недоцїнювали того факту, що Росія має ще богато людий, то при сій нагоді все таки можемо висловити сумнїви, чи російські війска будуть могти поставити чисельну перевагу на всїх частях богато соток кільометрів довгого фронту від Балтійського по Чорне море. На нашу думку вони можуть виступити в перевазї тільки на одній части цїлого боєвища.

Належить зазначити виборенє Нанешт Німцями. Як се буде мати великий вплив на цїлий фронт, так розпадеть ся цїлий плян Росіян, наведений в „Русск-ім Инвалид-ї".

Після рїжних вістий має зачати ся більший наступ на македонськім боєвищи аж тодї, як прибудуть туди знатні італійські скріпленя. Чи Італиї згодять ся на те? Може в тім випадку, коли на місце забраних війск прийдуть на італійське боєвище ті французькі війска, які мають збирати ся коло Безансону. —ич

Конференція невтральних.

СТОКГОЛЬМ (Ткб). „Svenska Dagbladet" доносить на основі інформації міністерства заграничних справ, що вістка про намірену конференцію невтральних в столиці Швеції є правдива. Ініціятива вийшла від шведського правительства, але реченця конференції ще не означено. Згаданий дневник пригадує послїдний урядовий звіт з конференції міністрів північних держав в Крістіянії, в якім була бесїда про потребу, щоби як найбільше невтральних країв взяло участь в обговорюваню невтральних інтересів. Вже тодї означено цїль конференції, яка небавом має відбути ся.

Проф. Ягіч про Шевченка.

„N. Fr. Presse" в 27. с. м. приносить п. н. „Taras Schewtschenko, ein biographisch-kulturgeschichtliches Bild des kleinrussischen (ukrainischen) Dichters" отсї уваги проф. Ягіча з приводу книжки Єнзена про Шевченка:

Славнозвісний знавець богатьох славянських літератур, шведський історик літератури і поет д-р Альфред Єнзен, директор заложеної в Стокгольмі, тепер уже дуже богатої бібліотеки інститута Нобеля, в ряді своїх численних праць, в яких визначні поети і письменники славянських літератур по части в шведській, по части в німецькій мові були обговорені або також переложені, власне тепер присвятив чудову малу працю українському поетови Тарасови Шевченкови.

Свою студію називає він „житє поета", одначе обнимає вона в двох частях не тільки житеву долю поета, але також історичне представленє головного предмету його творчости, України, і всесторонну аналізу його поетичної творчости. Книжочка написана незвичайно живо, повна ентузіязму і подиву для поета, якого не тільки автор як добрий знавець літератури сам приняв до свого серця, але також умів зробити симпатичним для читачів сеї гарної студії. Його представленє дає дуже виразний, яркими красками намальований образ житя поета, приправлений автобіографічними виписками.

Перед нашими очима живо виступає справжний мученик по части свого соціяльного положеня, по части своєї любови свободи. Недоля, яку мусїла пережити богато обдарована артистична вдача кріпака в першій молодости, і ще більша недоля, яка його зустріла по увільненю, властиво по викупі з кріпацтва, як заслано в солдати за деякі гріхи, сповнені з найвищої необережности, себто за вислови в його поезіях, просто потрясає кождого читача в сім представленю. З ніжним зрозумінем проаналїзовані й оцїнені з рїжних становищ самі поезії. Автор говорить про поета з найвисшою похвалою і хотїв би його поставити в перший ряд великих славянських поетів.

В дійсности ся справжна поетична вдача, яка побіч дуже численних блискучих описів природи і нїжних висловів почувань грішить деякими пересадами, які противлять ся доброму смакови, повинна вдоволити ся наказуючим пошану другим рядом. Обєктивно беручи, для самоука, який в своїм житю мусїв взнати богато недолї серед найсумнїйших відносин, також осягненє сеї духової висоти є гідне подиву.

По дорозї в Сихем.

Як наближало ся свято помиреня, Ісус і рибалка Петро опустили дім Йоанни, жени Хузе. Був ранок, червоний від центурії, що квітчала узгіря, коли отуливши ся у свій хитон світлий, недїлений, Ісус минув оливні сади Бетелєму і зійшов у низ, на поля. Сихем побудоване на горбах мріло з далеку мов сон, імла з над Йордану плила під ним і воно, здавало ся, стояло серед неї, як човен на містичному озері.

— Два таланти золота і нитку топазів подала Йоанна, пращаючи нас, Учителю... — говорив Петро, йдучи вузкою стежкою в слїд за Ісусом.

Він добув дари ізза пазухи синьої, робітницької одежі, поклав на мозолистій долонї і витягнув її несміло, до світла, перед очи Учителя.

Але той не дивив ся. Струнький, як лїлія з Пісні Пісень, він ішов з божественним смутком перед себе, відгортаючи лагідно мідяно червоні филї волося, що з поранковим леготом падали йому на очі, на обличя смагле як топаз Йоанни.

Було соняшно і мрійно: пташня шуміла співами у зеленім сїтнику, наче левити на флєйтах свистїли коси здоганяючи мельодією вигукуване пів нагих чередників, що пасли вівці, білі як єрмонські снїги.

Мандрівники йшли довго, та образ Сихему не приближав ся, а став чогось то обіч. Сонце викочувало ся чимраз висше, стежки плутали ся як сїтка, несподївано для ока виринули гроби ковані в придорожнім камени і оброслі блющем руїни кирниці Агін-Медавара. Пісок котив ся уперід ніг прочан, гнаний невидимим подувом жари, і Ісус з часта задержував ся та висипував гострі кремінці із сандалів.

Аж коли образ Сихему стянув лївобіч, Ісус приложив долоню до чола і глянув кругом, немов шукав когось, хто б справив на путь.

Там, під стїлкою рогоза, встромивши босі ноги в перстенї розхідника, лежав черевом до трави обідраний, заялозений овечою нечистю вівчар. На збитім волосю почіпали ся хорохвяні стручки і соломяна мерва, по руках з розтопіренимн лїниво пальцями лазили пестрі мухи, та вівчар, приплющивши очи від сонця, лежав з з насолодою і не рухав ся. Ранком вдало ся йому у хозяїна потягнути немало з винного бурдюка і тепер одолївала його дрімота. Овечки й собі поблукавши без толку, лягли тут і там, вянули від спеки.

— Пане, ось вівчар — зрадів святий рибалка, піду поспитаю його.

Він схилив ся над дрімаючим.

— Будь ласка, чередничку, куди йти до Сихем? Ми прочани, запізнимо жертвоприносини.

Вівчар глянув на нього мутно, з під лоба, почухав ся за ковнїром від пасїкомих, потім

Українські господарські домаганя.

В доповненю поданих уже „Дїлом“ відомостий одержали ми отсї подробиці про українську конференцію з міністром гр. Клям-Мартінїцом в справах господарських, підготованих господарською комісією укр. парл. репрезентації:

Депутація предложила міністрови і обговорила з ним меморанда, котрі домагають ся:

1) признаня краєвому товариству господарському „Сїльський Господар“ у Львові титулу, компетенций і вивінованя ц. к. товариства господарського, щоби в сей спосіб запевнити українському хлїборобству рівнорядну участь у всїх областях краєвої культури і відбудови хлїборобства;

2) виєднаня для краєвого товариства господарського „Сїльський Господар“ у Львові місця в ц. к. державній зелїзничій радї, щоби в сей спосіб було в нїй заступлене безпосередно українське хлїборобство;

3) звороту живої худоби після числа штук і ваги на державний кошт для евакуованого українського селянства, що втратило худобу через евакуації;

4) належної українському хлїборобству і його господарським організаціям рівномірної участи в організації і дїяльности центральної Комісії для обороту худобою при ц. к. Міністерстві рільництва, в краєвій комісії обороту худобою і в ц. к. галицькім закладї обороту худобою при ц. к. Намісництві, як рівнож розширеня організації обороту худобою на тіснїйшу воєнну область східної Галичини;

5) призначеня одержаних із дїяльности організації обороту худобою грошевих надвишок до фонду годівельного, утвореного законом з дня 30. грудня 1909, В. з. д. ч. 222, щоби в сей спосіб обезпечити на будуче дїяльність субвенціонованих із сього фонду інституцій (згаданий закон був ухвалений лиш на 9 лїт);

6) приділеня торговельному синдикатови „Сїльського Господаря“ безпосереднього контингенту штучних погноїв і покликаня його представника до комісії для розділу штучних погноїв;

7) безпосереднього приділеня контингенту насїня конюшини і инших пашних ростин для торговельного синдикату „Сїльського Господаря“, покликаня його представника до комісії розділу сих насїнь і удїленя значнїйшої субвенції на опусти для убогих, війною знищених українських хлїборобів при закупнї насїнь конюшини і инших пашних ростин;

8) застереженя для українських хлїборобів першенства при роздачі вимуштрованих військових коней і жеребних кобил та здержаня всяких дальших реквізицій на коні в східній Галичинї;

9) визначеня премій за управу вовкинї (люпину) на зелений погній і на насїнє в висотї половини цїни насїня;

Депутація обговорила з міністром кожду наведену точку з окрема, при чім він висказав ся із наглядним врозумінєм річи до кождої піднесеної справи.

Як міністер рільництва і президент міністрів, стоїть на становищи, що кождий нарід має одержати в державі повне право і належне йому місце, бо в сей спосіб скріпить ся привязанє народа до держави. Український нарід дістав ся від самого початку війни в огонь і остає в огни до нинї, так що в зрозумілим, що поніс найбільші жертви і втрати. Сї жертви нагородити, а втрати по можности в цїлости вирівнати і подбати, щоби кожда одиниця одержала по війнї лїпші условини житя, як мала їх перед війною, се задача і цїль правительства, котрому проводить.

Розуміє значінє хлїборобських організацій і тому змаганя їх буде підпирати. З окрема застановить ся над бажанєм українського народа мати своє ц. к. товариство господарське, провірить справу та скоро лиш виробить собі дефінїтивний погляд на справи, які йому депутація предложила, запросить депутацію до себе і дасть їй дефінїтивні відповіди.

В справі покликаня представника „Сїльського Господаря“ до зелїзничої Ради порозуміють ся з міністром зелїзниць. Розважить представлені йому домаганя що до евакуованої худоби і застановить ся над сим, щоби приготовити відповідну скількість худоби до розділу між евакуованих, які худобу в наслїдок евакуації стратили, в хвилї їх повороту до своїх осель, бо розуміє, що инакше остали би цїлі полоси східної Галичини без худоби, тим більше, що признає се, що вигляди передержаня евакуованої худоби до сього часу в станї придатности дуже невеликі.

Домаганя в справі організації обороту худобою візьме рівнож під прихильну розвагу і обговорить їх з намісником Галичини, який є власне у Відни. Так само застановить ся над домаганєм що до зужитя надвижок з обороту худобою.

Що до штучних погноїв, то маєть ся до розпорядимости справдї лиш ограничені скількости, що очевидно впливає некорисно на рільничу продукцію. На се лиш в части можна зарадити. Буде старати ся, щоби розділ погноїв в нутрі Галичини був справедливо переведений та щоб українські організації дістали справедливу участь в контингентї, призначенім для Галичини.

Домаганя в справі насїня конюшини і пашних ростин приймає до відома і їх розважить.

Справа розділу військових коний і кобил є доситя тяжка, бо всї краї домагають ся узглядненя. Признає, що Галичина, а особливо східна Галичина понесла в конях найбільші страти, зглядно найбільше коний віддала до ужитку війска. На се памятаєть ся тепер і буде памятати ся при демобілїзації.

Поширенє плеканя вовкинї (люпину) на зелений погній признав дуже бажаним і домаганє премієваня оправданим.

Наконець порушив ще член депутації проф. Роман Залозецький справу некорисного для українського населеня уживаня Централею відбудови фондів, призначених на відбудову краю, на творенє промислових підприємств виключно в західній Галичинї, як рівнож на обставину, що вплив українського народу на напрям дїяльности сеї Централї є майже нїякий, бо ані українські члени прибічної ради, ані українські інституції не беруть мериторичної участи в дїяльности Централї і не є про неї достаточно інформовані.

Президент міністрів обіцяв, що буде про се говорити з намісником Галичини та ще раз підчеркнув, що дав поки-що вислів своєму засадничому становищу до порушених справ, а мериторичні відповіди дасть на слїдуючій конференції, на яку депутацію в своїм часї запросить.

Греція в путах антанту.

ЛЮГАНО (Ткб.) „Corr ere della Sera“ доносить, що військова місія антанту, зложена з 20 офіцирів французьких, англїйських та італїйських, почала вже своє урядованє. Вона виконує нагляд і її центральним осїдком є Атени, а експозитури розміщені по инших містах.

Удержавненє кухнї.

Розпорядок про збірні кухнї, про який ми донесли, наближає нас до знесеня окремого домашного господарства і до заведеня державної кухнї. Щоби суспільність не вразив наглий перехід від індивідуального господарства до збірних консумційних заведень, згаданий розпорядок заводить поко що необовязуючі для загалу постанови для людий одної і тої самої верстви, які на основі кооперації можуть уладжувати спільні кухнї. Такі кухнї засновано у Відни ще минулого року; заснували їх великі промислові, торговельні і фінансові підприємства, в яких працює велике число урядників. Істнованє тих кухонь вихіснувало тепер правительство для своїх цїлий „удержавненя кухнї“ та своїм розпорядком завело урядовий надзір над ними, так що до якости як що до цїн і — що важнїйше—видало постанови, на основі яких можуть користувати ся згаданими кухнями і родини тих слуг й урядників, що працюють в одній інституції. Будуть уладжені також кухнї для фабричних робітників, гірників і т. д., а якість страв і цїни будуть примінені в кождім окремім случаю до звичаїв і засібности членів дотичної кухонної спілки. Крім того будуть заведені також загально доступні, публичні кухнї громадськими управами. Всї вони будуть заосмотрені припасами поживи просто з державних складів.

Ми так вжили ся з нашим хатним господарством, яке в головній мірі основане на домашній кухнї, що й важко подумати нам про те, що нам прийдеть ся вирекши ся по неволї деяких тих буденних приємностий, які нам давало „домашне огнище“. Та здаєть ся, що тверда конечність, спричинена воєнними відносинами, заведе всїх нас до державної кухнї. Може бути, що дійде до того і без законного примусу, самі фактичні обставини доведуть нас до того. А саме правительственний розпорядок постановляє, що всї публичні кухнї мають першенство в приділї харчів перед домашними господарствами; чим більше отже буде публичних кухонь—а їх число буде постійно зростати — тим труднїйше буде вести кождому з окрема своє господарство, а згодом воно виявить ся неможливим.

Уладженє збірних кухонь стрічаєть ся з деякими трудностями. Так н. пр. трудно буде доставлять їду для старців, малих дїтий, хорих до дому; до того треба численної прислуги, а в случаях більшого віддаленя між приватним мешканєм консумента і кухнею така достава неможлива. Та на теперішних кухнях збірних, над якими держава обняла нагляд, мають саме бути пороблені досвіди, потрібні для будучої державної кухнї, і таким робом сподїєть ся правительство усунути всякі трудности.

Конференція з президентом уряду для виживленя населеня.

Відень, 26. сїчня 1917.

В дни 23. с. м. явила ся у новоіменованого міністра Гефера, зложена з пп. д-ра Костя Левицького, д-ра Миколи Лагодинського і ген. секретара Василя Струка, депутація від української парляментарної Репрезентації і краєвого товариства господарського „Сїльський Господар“ у Львові і предложила йому зібрані в меморіялї, випрацьованім господарською комісією укр. парл. Репрезентації, найважнїйші домаганя

поклав голову назад у траву і пробурмотїв злісно:

— Он там дорога! — відчепіть ся!

Не відриваючи черева від землї, він показав їм простягненою ногою напрям, в якому мали іти.

Минула ще година і Сихем приблизило ся, окружене як вінком гаями смокви, над ним горіла вже луна заходу. Ісус оглянув ся знов, бо почув спів, наче жайворонка.

— Учителю, ось чередничка над потоком овечок пильнує — сказав святий рибалка. — Піду, поспитаю.

Дійсно над берегом жерельної струї стояла дївчина в білесенькій одежинї, світле волося красило шийку, як клейнот дорогий. Вся вона була чиста, як майський світ, і так внїшно та любовно гладила вовну своїх овечок, коли котра підбігла, торкаючи мордочкою її жартливо стулену долоню.

— Моя дитинко, покажи нам найкоротшу дорогу до міста — просив Петро, цросвітлївши від теплого почутя, яке залило його невчене серце на вид нїжности і чистоти.

— В Сихем будете вже небавком — відповіла чередничка — дорога простісїнька, як [illegible] урочок, саме повз ручаю. Тільки в однім [illegible] розходить ся, та ви відете праворуч, а та[illegible]же й майдан під містом. Як би ви пождали [illegible]инку — додала з любою успішкою — то я [illegible]свої овечки до купи позганяла, а тоді пров[illegible]б вас з ними... Пождете?

І не дослухуючи ся відповіди, стала весело і скоро кликати свою маленьку отару.

Але Ісус поклав на її малій ручці свою долоню, глянув на неї мило і пустив ся іти у вказаному напрямі.

— Учителю! — відізвав ся святий Петро по хвилї мовчаня.

Ісус звернув на нього свої тихі очи.

— Що даси — питаю — отсїй дївчинцї за се, що вона так весело і щиро послужила нам? Що даси їй, Учителю?

— Щож би? — відповів Ісус з твердою повагою. — Чередника, що ногою показав нам дорогу, дам їй за мужа.

— О, Господи!—зжахнув ся старий рибалка і молитовно зложив руки до просьби. — Якже се? Чому? Невже ж вона не заслужила найлїпшого у Тебе? Пригадай, Господи, як вона хутенько зганяла овечки, рада послужити нам. Згадай, як квапила ся одягати платочок на голову і провадити нас... Дай їй такого, як вона, Учителю!

— І не буде инакше — відповів Ісус, піднісши очи на пливучі облаки. Не о неї одну я мушу печалити ся. Хтож би любив, зодягав чисто, навчав добра його дїтий? Хто-б йому овечки з поля заганяв на сон? Хто-б розсвічував в його хатї світильники в святий день Сабату? Я дам йому її, а тодї в нього по всї днї його житя буде пшениця і сикер Хельбонський, і біла вовна. Буде мід, олива і бальсам, коралї і мідяний посуд. Замість кропиви рости ме йому кипарис, а замість тернини родити ме мірт.

Святий рибалка протягнув рукою по чолї, немов хотїв звіяти з нього жах і здивуваня, потім ще раз, повний милосердя, глянув в лице Ісусове, — та воно було спокійне і скуплене в собі. Тодї, вкривши очи долонями, святий Петро йшов по стежцї за Ісусом, і не дивлячи ся на красу Сихему, плакав.

Катря Гриневичова.

українського народу в области організації і напряму діяльности сього нового уряду, а іменно:

1) щоби український нарід одержав половину місць, призначених для Галичини в прибічній раді ц. к. Уряду виживленя, одно місце в дирекції і відповідне число місць урядничих в сім уряді;

2) щоби українські господарські і спілкові організації, а іменно: „Сільський Господар, Союз господарсько-торговельних Спілок, Союз збуту худоби, Народна Торговля і Союз молочарський, були покликані до безпосередної участи в акціях ц. к. Уряду виживленя і такогож краєвого уряду при ц. к. Намісництві як безпосередні виконуючі органи сих ц. к. Урядів та щоби діяльність ц. к. Уряду виживленя взагалі оперла ся на господарських і спілкових організаціях, бо сим способом буде дана запорука справедливого розділу средств поживи між найширші круги населеня, а ц. к. Уряд виживленя найде в сих організаціях і через них в цілім населеню сильну опору у всіх областях своєї діяльности;

3) щоби ц. к. Уряд виживленя стремів до підвисшеня цін рільничих продуктів не так через підвисшуване усталених доси для відбору цін, як радше і в першій мірі через обниженє зисків посередників і коштів адміністрації інституцій для занятих средств поживи.

Депутація ограничила ся до основного обговореня двох точок врученого міністрови меморанда.

Міністер заявив, що не видить в своїм уряді ні народів, ні верств суспільности, ні партій, лиш людий, яких треба накормити. Се його задача і ціль, до котрої стремить. Буде руководити ся поновною справедливостю і зрозумінем потреб населеня цілої держави без ніяких ріжниць. Український нарід може числити на вповні справедливе трактованє в кождім напрямі діяльности остаючої під проводом Уряду виживленя людности.

Справами перзональними не мав ще часу заняти ся, бо мав пильнійші річи, однак і в тім напрямі буде старати ся відповісти предложеним йому домаганям.

Головним його старанєм в тім напрямі буде зорганізувати собі по краях органи, які удержували би лучність між ним а всіми верствами населеня. Думає поділити в тій цілі край на округи і установити для тих округів своїх мужів довіря, які об'їжджали би свої округи і давали йому безпосередні звіти із стану средств поживи в округах. Впрочім числить на се, що українські представителї будуть з ним в постійнім контакті і зі своєї сторони просить, щоби передовсім члени депутації у всіх справах звертали ся безпосередно до нього, а він в кождім случаю буде старати ся кожду предложену йому справу як найприхильнійше полагодити.

„Не з браку довіря!“ не можемо нікому висилати „Діла“ на кредит, навіть своїм найпевнійшим передплатникам, а тільки тому, що за всї матер'яли мусимо платити готівкою, і то в десятеро дорозше, як в часах мира. Тому просимо до

5-го кождого місяця

надсилати передплату, бо в противнім разї тогож дня здержимо передплату.

НОВИНКИ.

Львів, 29. січня 1917.

— **Рисунковий курс в школї ім. Мар Шашкевича.** Нам пишуть: П. Танчаковський, директор школи ім. Мар. Шашкевича, узглядняючи потреби учительства, упросив артиста маляра п. Івана Голембйовского, професора к. к. учительської семинарії в Станиславові, щоби той отворив рисунковий курс, а тим самим дав можність учительству користати з цінних педагогічних вказівок. І се вповні удало ся. На курс зголосило ся 82 учеників. Були між ними не тільки молоді учительки і учителї, але і старші особи, директори і управителї шкіл, катихити і військові, які тоді хвилево перебували у Львові. Всї вони, знаючи педагогічну славу проф. Голембйовского, автора підручників до науки рисунків, згуртували ся радо в школї Шашкевича, щоби скористати з цінних вказівок в новім напрямі рисунків. Предлегент так заохотив своїми малюнками, переведеними легкими способом своїх учасників до праці, що ті докладали всяких вусиль, щоби на сих курсах як найбільше скористати та опісля улекшити повіреній собі дїтворі зрозуміне многих для неї тяжких річий. Курс тривав коротко, бо всего 12 днїв по 2½ год. денно, але вислід праці був великий. Хто заглянув до школи Шашкевича від 17. січня між 5 і 7 по полудни, той побачив там в двох салях розміщені ріжні малюнки, виконані пастелями, вуглем, акварелею і пером (краєвиди, цвіти, овочі, ярини, звірята, птиці, гриби, статї людські в руху), різби в гіпсї і модельоване в пластеолїнї. Були там також ілюстрації уступів, поміщених у шкільних підручниках. В короткім часі вмів п. Голембйовський дати підставні відомости нового напряму рисунків, чим зробив чималу прислугу згуртованому учительству, бо воно на підставі набутих тепер відомостий нового напряму рисунків буде вміти облегчити правю дїтворі, представляючи прочитане і оповідене в малюнках, які дїти так люблять, та які переносять душу дїтий в країну мрій і казок. Також представляючи все, що лиш надать ся до сего малюнками, розбудить ся в дїтях замилуване до краси, до природи, а тимсамим охоронить ся душу дитини від злих впливів, на які вона така вразлива. Окрему подяку складає укр. учительство п. директорови И. Танчаковському, котрий постарав ся о отворене сего курсу та щиро всїми ученики займав ся. — С. Л.

— **Справа адвокатів Перацького, Міхейди і Окуневського.** Дня 25. с. м. найвисший судовий трибунал перевів розправу над внесенєм прокуратора о счеркненє з листи адвокатів д-ра Перацького, д ра Міхейди і посла д-ра Теофіля Окуневського. Що-до перших двох трибунал відкинув внесенє прокуратора, признаючи, що пп. Перацький і Міхейда не опустили Галичини добровільно. За те виїзду пос. д-ра Теофіля Окуневського трибунал не признав оправданим і засудив його на счеркненє з листи адвокатів.

— **З Праги нам пишуть:** Заходом „Шпитальної Секції“ при організації українського учительства в Празї устроєно в Різдвяні Свята для хорих вояків Українців у праських шпиталях „ялинку“, на яку зволили зложити в коронах: консист. радник д-р о. Бриндзан, пос. Н. Василько 250, уч. Василь Волощук 1, уч-ка Витвицка 2, проф. д-р Горбачевський 10, надуч. Глїбка 1, дир. гімн. Ісопенко 2, кр. інсп. А. Клим 2, уч-ка А. Киселиця 2, уч-ка Ковак 2, уч ка Ковальська 2, питомець Лабай 4, пос. К. Левицький 10, ц. к. радник суду краєвого Г. Лисинець кий 4, генеральн. вікарій Л. Манастирський 10, о. полевий курат А. Міський 2, уч. В. Олексюк 2, пос. О. Попович 20, пос. О. Пігуляк 10, пр д р Пулюй 4, о. І. Плешкевич 2, ексц. гр. пр. митрополит Репта 20, пос. Ю. Романчук 5, уч-ка О. Ріппель 2, ц. к. суд. Стрийський 2, п. Ушакевичева 2, „Flüchtlingsfürsorgekomitee“ 500, „Запомоговий Комітет для збігців з Буковини і Галичини“ 100; крім того: львівський „Комітет різдвяних дарунків для УСС. і жовнірів ц. і к. армії“ 600 книжок, віденський „Український жіночий Комітет помочи для ранених“ 50 книжок. На зборах укр. учительства зібрали тт. Ясїнчукова і Альбота 30, а на сходинах „Української Громади“ в готелї „Граф“ 32·60, проф. Вальнер (збірка) 3, Е. Ковердович (збірка в церкві) 29·98. — На фантову льотерію зложили фанти пп.: Е. і Ів. Ковердович, Драчинський, Смеречинська, Онишків, Герман, Примак, М. Щербанович, Р. Івасюк, Димитрієвич, Самоверський; датки на фанти в коронах: уч-ки Л. Герасимович 2, А. Волощук 2, Е. Дудич 1, Савицька 0·80, Киселиц 1, Соневицька 1, уч-лї С. Волощук 2, М. Альбота 2, пов. інсп. Ю. Якубович 3. Секцію підпирають в її діяльности отсї товариства своїми видавництвами: тов. „Просвіта“, „Культурна Рада“, „Союз визволеня України“, „Український жіночий Комітет помочи для ранених“ у Відни, а особливо редакція „Буковини“ і „Свободи“, з яких перша посилає по 50, а друга по 30 чисел. Всїм Всп. Жертводавцям складаємо отсим від українських вояків праських шпиталїв найсердечнійшу подяку. — За „Шпитальну Секцію“ при організації укр. учительства в Празї Ірина Ясїнчук, голова.

— **Ольга Кобилянська в Київі.** До Вістника С. в. У. доносять приватно, що між Українцями, вивезеними з Буковини, є теж відома письменниця Ольга Кобилянська, яка живе в Київі.

— **Розпорядок в справі мешкань.** Пишуть урядово: Правительство вже від довшого часу займало ся питанєм, як запобігти недостачі мешкань, яка проявляєть ся в часї війни, особливо в тих місцевостях, де є більше військових, робітників і виселенців. Розпорядок, який в тій справі на днях оповіщено, бере в охорону відпаємників. Постанови того розпорядку, який обовязує з днем оповіщеня, а тратить обовязуючу силу дня 31. грудня 1918 р., не будуть відносити ся до цілої державної области, тільки до тих місцевостий, які означить окремий розпорядок міністерства справедливости, публичних робіт і внутрішних справ. Виданим розпорядком обмежено виповідженє до важних случаїв і заповіджено утворенє уряду найму в місцевостях з населенєм над 20.000.

На волинські школи

„Патнов-системa“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви.

о. Іван Лїщинський, Борислав 10 К.: о. декана К. Федоровича в Губичах, о. ігумена О. Бурдяки в Дрогобичи, Богдана Лепкого в Wetzlar (коло Франкфурту), о. курата Івана Адама в Рокітні, со. Адріяновича і Бахівського в Тустановичах, о. Калужняцького Ігнатія в Попелях і інж. Филипа Левицького в Бориславі. — Ольга Лїщинська 10 К.: Іванну Лепкову в Долинї, Наталку Лепківну в Яворові, меценасову Перфецьку в Відни, Сизю Федоровичівну в Губичах, Ольгу Сашкову, Ольгу Внентшаківну і Філю Стисловську в Бориславі, Славу Смикову в Кропивнику новім. — Таля Лїщинська 5 К.: Талю і Стися Лепких в Wetzlar, вуйка Льоня Лепкого підхор. УСС., Ольгу і Геню Іванчуківні в Перемишли, Ольдзю Кулиничівну в Бориславі. — Мірося Лїщинська 5 К. Ганю Лїщинську в Львові, Данцю Лїщинську в Попелях, Бодя Смика в Кропивнику, Юрка Федоровича в Губичах і Марка Лепкого в Долинї. — Михайло Хоркавий, Дрогобич 10 кор.: Михайла Дацкова, укінч. богослова з Милошович, п. Пустомити. Всеч. о. Джулинського, пароха з Мельнич, п. Журавно, Стефана Щурка, Василя Трутяка і Григорія Кузя, всї урядники почтові в Бориславі. — Одарка Крайчик, Маковиско, п. Бобрівка, 5 К.—Володимир Вородиєвич, надпор. Castelnuovo (Dalmatien) 10 К. (Дн.): рез. надпор. Теодора Поліху, Njegus-Montenegro, рез. надпор. Діонізія Бурачинського, Kriegshafen Cattaro, Олену Малїшевську, Львів, ред. Стефана Чарнецького, Львів, Ірену Балгаровичівну, Глиняни. — Стефан Стефан, надпор. авд., F. 334 (Дн. 50 корон (пятьдесять). Кличу за те 10 кор.: Вп. Стефана Тисовського, капіт.-авд. в Mährisch-Ostrau, Григорія Ластовецького, надп.-вд. при судї маринарки в Полї, Василя Жука, надп.-авдитора, Марійку Лагодинську в Відни, Ромка Лагодинського, надп.-авд. в Ярославі. — Оля Голїнатівна Стрий 5 К. (Дн.),—А. Лящович Динів 5 К.: Олену Мудрієву в Кудерявцях, Емілію Прихитківну в Пітричах, Стефанію Прихитківну в Верешици,—М. Мокрівський (в Дн.) 5 К.: Олену Стецеву в Беньк. Вишни, Олену Малецьку в Летнї, Ядв. Стецеву, Софію Левицьку з Нижанкович, М. Склепковичеву з Сосниці.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер“ (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Діла“ і викликаних.

ОПОВІСТКИ

„Кредит Звязковий“, перед тим „Банк звязковий зі Станиславова, тепер в Бялї, перенесений з днем 1. II. 1917 р. на вул. Фридриха ч. 9. партер. 84

Сходини в справі жіночої організації заходом тов-а „Жіноча Громада“ відбудуть ся в четвер 1. лютого с. р. о год. 10 рано в сали тов. „Українська Бесїда“ при вул. Костюшка. На порядку дневнім реферат Вп. д-ра М. Пачовського і дискусія на тему: Становище і роля жіноцтва в суспільнім житю. Просить ся о численну участь. — За видїл: Е. Макарушкова голова; С. Пашкевичівна, секретарка. 79 2—2

---

† ПОМЕРЛИ.

Микола Герасимович, президент сенату в найвисшім трибуналї касаційнім, помер у Відни, як доносять урядові телєграми. Покійний був при кінци 80 рр. соймовим послом з Жидачівщини. В. й. п.

---

† ЛЯГЛИ ГОЛОВАМИ

Хорунжий **Методій Боберський** поляг 5. X. 1916 р. на італійськім боєвищи.

Сими днями надійшла полева листівка з дня 5. XII. 1916 р. в нїмецькій мові.

Любий Товаришу! На твою листівку з дня 25. X., яку я отримав доперва нині, з причини частої зміни місця побуту, мушу Тобі переслати сумну відповідь. Дня 5. X., кілька днїв перед VIII боєм над Сочею, став Твій брат Методів Боберський жертвою обовязку. По полудни, коли кермував огнем своїх метавок мін, зранив його тажко відломок ворожої міни в груди, а найблизшого дня помер він підчас перевозу в помічні до шпиталю. На жаль не можу Тобі подати місця його послїдного спочинку, тому, що я не був присутний при його погребі. Я поручив його за хоробрість до відзначеня

срібного медалю хоробрости І кляси. Нехай се буде Тобі дрібною потїхою в тій болючій стратї. Пересилаю моє дружне співчутє. Поручник Фридрих Прауч,

Методій Боберський ходив до гімназії в Самборі і Перемишли, покінчив права в львівськім університетї, поробив правничі іспити, відбув судову практику на адвоката і стояв перед послїдним ригрозом. Мав власне 28 літ. Належав до тої молодїжи, що цїкавить ся громадськими порядками і впливає своєю дїяльністю на освідомленє народу в своїм селї і в своїм повітї. Небіщик провадив якийсь час писарку в селї Ваньовичах і припильнував, що громада упорядкувала і висипала шутром дорозу в селї, огородила кладовище і переписувала ся з властями по українськи. Се на око дрібниці, але хто знає навички наших селян і вийтів, той зуміє оцїнити вартість таких дрібниць. Небіщик був кошовим „Січи" в Ваньовичах, умів зробити сю „Січ" дїяльним товариством і вложив також много роботи в тамошну читальню „Просвіти". Пильнував село, щоби селяни брали участь в вічах, скликуваних в повітї, а коли самбірський повіт уладив повітовий сосільсько-січовий здвиг, причинив ся до його удачі вкладом свого часу, охоти і енергії. Повіт назначив його тоді на вожда здвигу.

Від початку війни пішов до бою. Стояв в Карпатах, опісля на Волинї, а відтак пішов на італійський фронт.

Кожда свідома і енергічна одиниця є цїнним майном народу. А коли нарід з того майна мусить робити видатки, то має право очікувати і жадати, щоби ті видатки принесли йому значінє, повагу і право рішаня про свої права в державі. **Оеи.**

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ.

з дня 28. січня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Ґрупа війск Макензена: Не стало ся нїчого важного.

Фронт архикнязя Йосифа: На захід від Валєпутни неприятель, який в тім місци мав перевагу, вдер ся до наших найбільше наперед висунених ровів. Нашу лїнію перенесено на слїдуючу гору.

Фронт баварського князя: На фронтї австро угорських вийск не стало ся нїчого важного.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Не було зміни.

Заступ. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ.

з дня 28. січня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група вийска баварського наступника престола Рупрехта: Після сильного огню повело ся англїським віддїлам усадовити ся в малій части нашої найбільше наперед висуненої лїнії на південний захід від Leimesloys на північ від Сомми. В области иншиx армій, поминувши хвилеве скріпленє огня і боротьби перед становищами на обмежених що до простору відтинках, був спокій.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя Леопольда баварського: Над рікою Аа була сильна боротьба артилєрії. Наступи Росіян по обох берегах ріки не повели ся.

Фронт архикн. Йосифа: У відтинку Мештіканешті над Золотою Бистрицею мусїли ми наслїдком переважаючого російського натиску переложити оборону близше східного берега ріки.

Група вийск Макензена: Не стало ся нїчого важного.

Фронт Македонський: В боротьбах стежних віддїлів в долинї Струми віднесли Болгари користи.

Перший ген. кватирмайсте **Людендорф.**

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 29. січня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

В відтинку Мештіканешті поводив ся неприятель вчера спокійно. Нинї рано він рушив знов до наступу, одначе відперто його при важких для нього втратах.

Над Золотою Липою заатакували вчера Росіяни великими силами турецький XV. корпус. Хоробрі турецькі віддїли відкинули ворога в огірчених боях і в погони дотерли аж до другої лїнії російських становищ. При сім взяли вони численних полонених.

Зр штою нїчого важного.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

В відтинку на схід від озера Доберда віддїл полку піхоти ч. 91. привів з удачної нічної виправи 31 полоненик Італійців. Дїяльність артилєрії взагалї уміркована. Тільки між озером Гарда і долиною Ечі звертав неприятель часами живий огонь проти наших місцевостий.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Нїчого нового.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 29. січня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група вийск баварського наслїдника престола Руппрехта: На північ від Армантієр наступили Англійдї, йдучи 3 а филями, на становища баварського полку, котрий відпер ворога, завдаючи йому великі втрати. На захід від Фромель, на схід від Нювіль, Сан Воат, на півн. березї Анкру і на північ від Віякур над Єною були безуспішні ворожі наскоки. На півн. захід від Летраншоа внищено англ. пост.

Група вийск нїмецького наступника престола: На західнім березї Мози була жива боєва дїяльність. Ранком пробували Французи без огневого підготованя піти на становища на горбі 304, одначе мусїли відплисти під огнем, який ми безпроволочно розпочали. В полудне розпочав ся сильний артил. огонь на наші рови. Потім прийшли три франц. наступи, які відперто зовсїм. У Вогезах звісний відділ дав наш 9 бранців.

По сильнім острілюваню віддїли вюртенберського полку ч. 124 вдерли ся до франц. ровів на Гартмансвайлєркопф і привели вїдти 35 бранців і 1 скоростріл.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя баварського: Над Аа непрозорий воздух і снїговиця обмежували бвєву дїяльність. Турецькі вийска над Золотою Липою відперли російські наступи, підняті по сильнім артил. острілюваню. На однім місци швидким протинаступом очищено рів від ворога, а в погонї за ним піймано бранців. Нїмецькі вийска привели з російських становищ над Нараївкою 9 бранців.

Фронт архикнязя Йосифа: У відтинку Мештіканешті удержував ворог сильний огонь цїлу нїч. Два російські наступи не вдали ся,

З области вийск Макензена і з македонського фронту нема нїчого цїкавого.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ЖЕРТВИ

На школу ім. короля Данила і на дарунки для бідної дїтвори сеї школи зложили в коронах і сотинах:

Антін Костишин 10·—, Маріян Лаврів в товарі і грошах 15·20, о. Коновалець з Малехова 20·—, Марія Мокрицька 6·—, Яремкевич Василь з Вояч 3·—, Назаревич Каролина зі Львова 3·—, Моравський Володимир з Долини 5·—, о. Бартків Евстахий Романів 5·10, Ковальська Іванна Белеїв 10·—, о. Саєвич Йосиф з Лянович 20·—, Кульчицький Симеон ем. секр. скарбу 6·—, Великанович Данило Долина 4·—, о. Галайчук Володимир Угерско пов. Стрий 4·—, о. Шевчик Іван Лїнина мала 10·—, о. Онишкевич Ст. Кутновичі 5·—, Гр. кат. Уряд пар. Тирява сільна 22·—, о. крил. Чапельський 10·—, о. Погорецький з Любіни збірка 21·—, Ростинський надпор. через „Дїло" 12·—, Товар. Гостинниця 15·—, Лїщинський Іван з Дрогобича 5·—, Д-р Коцовський Feldpost 380 10·—, о. В. Винявський Гусне вижне 5·—, Громада Кутновичі 20·—, Блянка і Д р Стеф. Баран 15·—, о. Каранович Йосиф Яксманичі 10·—, Д р Крипякевич Іван 5·—, Товариство „Днїстер" 100·—.

Ласкавим жертводавцям складає старшина кружка ім. кор. Данила сердечну подяку і поручає ся дальшій опіці нашої патріотичної суспільности.

Ласкаві датки прошу слати на руки скарбнички Ст. Гошовської, Львів, Театинська 7.

82 1—1

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто знає де є Георгій, або братя Михайло і Ілля, який був вахм. жанд. в Калущині, ав лить ласкаво мені зараз дати знати. — Евгенія Йосеп, жінка секретаря в Серету, тепер в Слонську п. п. Медничі (ad Дрогобич). 76 3—3

Оголошеня.

Учителя англійської мови пошукую. Листовні условія до Адміністрації „Дїла" під А. К. 77 2—3

Лекції глядає правник в рїжних кляс. — Ласкаві заголошеня з поданем условій просить слати на адресу: „Евакуований", Бенькова п. Сянки. 81 1—2

Товариство „Українська Бесїда" у Львові розписує отсим

КОНКУРС

на управу театру з реченцем від 1. марта 1917. Оферти належить вносити до 15. лютого с. р. Устних пояснень удїляє референт справ театральних о. сов. Туркевич (пл. Юра ч. 5.)

ЗА ВИДІЛ:

Ілия Кокорудз голова. *Д-р Володимир Пежанський* секретар.

80 1—1

ОГОЛОШЕНЄ.

Отсим повідомляю, по мисли §. 35. стат. що **дня 8. лютого 1917 о год. 2. по полудни** відбудуть ся в льокалю Товариства кредитового

„НАДЕЖДА"
в КРИНИЦИ
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
ЧЛЕНІВ

того Товариства з слїдуючим порядком дневним

1. Отворенє зборів через куратора.
2. Звіт куратора з єго дїяльности.
3. Вибір комісії ревізійної з 2 членів в цїли спровіренья дїяльности куратора та евент. поставленя внесеня на удїленє абсолюторії.
4. Вибір Ради Надзираючої з 6 членів і 3 заступників на 3 роки (§. 28. стат.).
5. Вибір комісії ревізійної з 2 членів.
6. Розділ чистого зиску за роки 1914—1916 та евент. признаня дивіденди.
8. Зміна статута.
9. Внески та запити членів.

Єслиби о год. 2. не явило ся потрібне після §. 39. статута число членів, відбудуть ся другі загальні збори з тим самим порядком дневним того самого дня о год. 3. по полудни в тім самім льокалю без огляду на число явивших ся членів.

Евген Шепарович
куратор.

83 1—1

21 Томів української творів літератури 21

від Котлярдзського до Руданського включно, в редакції П. Юліяна Романчука, накладом „Товариства „Просвіта" у Львові, на добрім папері, гарний друк, у полотняній оправі з витисками коштує **К 52·50**, в оправі півполотно з витисками **К 42.**

Поодинокі томи коштують 1) в полотняній оправі К 2·50 2) в півполотно К 2·—. При замовленю всїх томів нарав оплачуємо порто самі а при замовленю поодиноких томів належить долучити 45 сот. на рекомендоване порто (або 72 сотики на фрагт, коли замовляє ся більше як два томи нарав).

Твори обіймають слїдуючих письменників і поетів:

Книжка 1. І. Котляревського, П. Артимовського Гулака, Е. Гребінки (сторін 536; другий наклад).
" 2. і 3. Григорія Квітки-Основяненка в 2 томах (сторін: 544, 552; другий наклад).
" 4. М. Шашкевича, Йа. Головацького (сторін: 456; другий наклад).
" 5. Н. Устіяновича, А. Могильницького (сторін 512; другий наклад).
" 6. А. Метлинського, М. Костомарова (сторін 496).
" 7. і 8. Тараса Шевченка в 2 томах (сторін 552, 544; третий наклад).
" 9, 10, 11, 12, 13, 14. П. Куліша в 6 томах (сторін 504, 560, 576, 528, 560, 700).
" 15. і 16. І. Воробкевича в 2 томах (ст.: 420, 420).
" 17. Л. Глібовича, К. Климковича, Вол. Шашкевича (сторін 580).
" 18. Ол. Стороженка (сторін 592).
" 19, 20. і 21. Ст. Руданського в 3 томах (сторін 456, 456, 480).

Висилаємо лише за попереднім надісланем готівки. Радимо спішити ся з замовленями, тому що деякі томи на вичерпаню а новий наклад не скоро буде можна зробити. — Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта", — Львів, Ринок ч. 10.

V. B 3—7

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарні „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 24. (9276) Львів, середа 31. сїчня (18. ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понедїлків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщинї:

місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цїлорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цїлорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошеня за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Дїло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Для відбудови нашого житя.

Львів, 30. сїчня 1917.

В справі відбудови українських економічних, культурних і просвітних організацій відбуло ся в понедїлок дня 29. с. м. під проводом д-ра Костя Левицького засїданє Виділу Ради Краєвого Союва ревізійного при співучасти відпоручників краєвих інституцій: „Просвіта" (дир. Гапяк), Сїльський Господар (д-р Макух, д-р Величко, реф. Павликовський), Товариство педагогічне (д-р Макарушка), Дністер (д-р Федак), Земельний Банк гіпотечний (д-р Кульчицький), Краєвий Союз кредитовий (д-р Голубович), Краєвий Союз консумційний „Народна Торговля" (реф. Е. Нагірний, люстратор Семчишин), Краєвий Союз господарсько-торговельних спілок (дир. Коренець), Краєвий Союз молочарський (дир. Кисїлевський) і Краєвий Союз збуту худоби (д-р Макух).

По відкритю засїданя Головою дир. Омелян Саєвич начеркнув як задачу сеї „Спільної Організації для відбудови":

1) обдумувати і вишукувати на спільних засїданях способи і дороги до віднови поодиноких організацій, розсіяних по краю;

2) слїдити за способами користаня з фондів публичних, призначених на відбудову краю;

3) старатись всякими можливими способами, а з осібна через українських відпоручників до дотичних централь відбудови краю, о узискане всяких подрібних інформацій і о узискане рівнорядного трактованя українських інституцій з прочими інституціями в краю при відбудові;

4) взаїмно собі помагати при відбудові у всіх напрямах, а з осібна через спільне видаване друком потрібних поучень, квестіонарів ітп.;

5) взаїмно себе контролювати на спільних засіданях, щоби робота відбудови не спинювала ся непотрібно а поступала можливо скорим ходом наперед;

6) в сій спільній роботї приймаєть ся принцип поділу працї в тім розуминю, що кожда з краєвих інституцій, репрезентована в „Спільній Організації відбудови", задержує свою повну автономію і працює над відбудовою своїх, собі приналежних організацій в краю.

Як найблизшу задачу „Спільної Організації відбудови", що як раз тепер є на часї, зачеркнув референт:

1) виєднати в краєвих централях відбудови рівномірне трактованє українських інституцій з прочими інституціями в краю;

2) спонукати сї інституції, що розсіяні по краю вже є чинні, щоби в міру потреби безпроволочно скористали з помочи, яку удїляють краєві централї відбудови;

3) старати ся всїми можливими способами відновити і привернути до житя ті інституції і організації в краю, які ще доси не є чинні.

Потім порішено отсї внесеня референта:

1) просить ся українських відпоручників до краєвих централь відбудови поперти всї змаганя „Спільної Організації відбудови" в справі відбудови українських інституцій;

2) признаєть ся як конечно потрібне, щоби кожда з наших краєвих інституцій спонукала свої (собі приналежні), вже дїяльні підорганізації в краю, щоби вони в міру потреби безпроволочно скористали з помочи, удїлюваної з фондів, призначених на відбудову краю;

3) признаєть ся як конечно потрібне, а) щоби кожда краєва інституція в своїм обємі дїяльности безпролочно підняла всї можливі заходи в цїли урухомленя тих своїх по краю розсіяних інституцій, які ще доси дїяльности не розпочали, та б) зібрала потрібні дані що до теперішного стану їй приналежних інституцій в дорозї обіжників і квестіонарів, по можности як найскорше;

4) поручаєть ся президії „Спільної Організації відбудови" для удержаня одноцїльности акції в порозуминю і при співучасти дотичних краєвих інституцій виготовити друком потрібні поученя і квестіонарі, які мають бути залучником до подань о поміч до краєвих централь відбудови;

5) просить ся всї краєві інституції, заступлені в „Спільній Організації відбудови" переслати президії сеї організації по можности як найскорше проєкт квестіонарів, які уважали би за вказане розіслати;

5) кошти друків покривати будуть поодинокі краєві інституції в відношеню до запотребованя дотичних друків, а евентуальні дальші кошти адміністрації покривають всї інституції по можности рівномірно.

По ухваленю сих рішень, приступлено до точки другої. Дир. Коренець зреферував справу віднови приватної і спілкової торговлї. В дискусії забирали голос пп. д-р Кульчицький, д-р Говикович, дир. Рожанський, д-р Макарушка, люстратор Семчишин, д-р Макух, дир. Саєвич, д-р Витвицький, ревіз. Стернюк, реф. Е. Нагірний, дир. Кисїлевський і д-р Федак. Почім дальшу дискусію відложено на слїдуюче засїданє.

Поворот вивезених з Росії.

Від нашого постійного дописувателя.

Відень 26. сїчня 1917.

Президія Загальної Української Ради через весь час свойого правильного функціонованя робила постійно заходи, щоби склонювати нашу дипльоматію до ужитя як найбільше енергічних засобів до приневоленя російського правительства, аби воно повернуло назад до рідного краю ті сотки Українців і Українок, які вивезено до Росії під всякими титулами. Річ ся одначе через російський пасивний опір не йде так гладко, якби воно могло здавати ся, помимо всякої учинности дипльоматії монархії, та посередництва невтральних дипльоматичних заступників, які опікують ся австрійськими горожанами в Росії. Російська армія по Горлицях пішла в супереч міжнародним постановам боєм проти цивільного населеня і Росія вже другий рік держить вивезених Українців на засланю в дуже прикрих відносинах.

Сего тижня поновив голова З. У. Р. пос. д-р К. Левицький інтервенцію в уряді справ заграничних в справі наших вивезених Українців до Росії і на основі одержаних ним інформацій

можна надіяти ся тепер рішучого звороту в цій справі і її повороту на користь.

По довгих домаганях повело ся іменно дипльоматії Австро-Угорщини й Німеччини заключити загальну умову з російським правительством в справі повороту вивезеного населеня. Після сего договору мають бути відпущені домів передовсім усї жінки та мущини у віці до 17 р. житя, та старші поза 50 років; предвиджуєть ся одначе визволене у віці служби військової, коли дана особа покажеть ся нездібною до військової служби.

Розуміеть ся, що поки що нема означеного реченця, коли має почати ся сей обмін, а знаючи звичаї російського уряду, можна припускати, що він не подарує собі нагоди, щоб найти мотиви до придержаня декого навіть з поміж таких осіб, що підпадали би під згадану умову. Та не зайвим буде і те пригадати, що від хвилї виїзду випущеного засланця з місця поселеня до опущеня границь російської імперії минає звичайно ще дуже богато часу. Бож рос. уряд переводить над ним довгу політичну карантану в тюремних стїнах, щоб опускаюча Росію людина не могла збагнути, що саме дієть ся в масовій тюрмі народів в хвилї її виїзду.

З сеї причини саме не можна означити, коли верне з Росії дальша частина закладників, які вже досї мали виїхати з місця дотеперішного побуту, як прим кр. інспектор Матіїв і другі.

При кінцї сих стрічок згадаємо, що разом з п. Т. Рутовським вернула до Австрії буковинська Українка Михайлина Кляп, виміняна за жінку ред. Д. Янчевецького, котрий мимо засуду на смерть пішов в обмін за Рутовського. Пані Кляп — як нас інформують — мимо німецького назвиска є Українкою, нар. учителькою і жінкою команданта жандармерії з Чорнавки. Російські власти запроторили її були в Наримський край—буцімто за шпіонажу.

Письмо Вільзона до сенату і виглядн на мир.

Невтральний голос.

„Neue Zürcher Zeitung“ пише:

Письмо Вільзона до американського сенату знайшло у воюючих сторін, загалом беручи, таке саме приняте, як його остання нота. В антанту невдоволене й відкинене з умотивованєм, що тільки побіда антанту може здійснити благородні цїли Вільзона; в центральних держав принципіяльну згоду з мировою думкою й застереженя що до подробиць, при чім иноді кладеть ся більший натиск на точки, в яких Вільзон годить ся з центральними державами, а иноді навпаки на домаганя, які стоять у противенстві до становища центральних держав. В кінци приятелї мира згідні що до того, що письмо Вільзона у всякім випадку піддержало акцію за миром і зберегло її перед забагненєм, в яке попасти грозило їй по останній відповіди антанту.

Хоч за сим поглядом промовляє богато, одначе все таки треба мати на увазї, що значіня письма Вільзона для акції за миром не треба переціновати. Воно не більше, тільки хиба менше від його попередної ноти здібне спричинити швидкий конець війни. Тодї Вільзон виступив був з практичним предложенєм, яке могло вважати ся першим кроком до розпочатя мирових переговорів, і зажадав поданя мирових умов обох сторін. Після того, як та проба мала тільки частинний успіх, Вільзон не продовжає тих своїх заходів, тільки виставляє в імени Америки нову мирову програму, яка не покриваеть ся з домаганями жадної з воюючих сторін.

Чезез се спосіб заключеня мира не дізнав упрощеня, тільки ускладненя. Бо воюючі сторони мусїли би не тільки порозуміти ся з собою, але ще вволити домаганям, які ставить до них найбільша невтральна держава в імени цїлої людскости. Далї треба мати на увазї, що вже само бажанє Вільзона, щоби мировий договір містив рівночасно основи для постійної інтернаціональної організації держав, противить ся становищу центральних диржав, які справу закінченя війни хотять трактувати окремо від справи заложеня інтернаціональної організації, що отже навіть що до предмету будучих мирових переговорів нема єдности. Таким чином і в сім напрямі інтервенція Америки могла би радше утруднити ніж облекшити переговори.

Проти сього можна би сказати, що з другої сторони рішуча воля Америки довести війну до швидкого кінця і її постанова недопустити до надмірного використаня евентуальної повної побіди одної сторони, скріпить морально рух за миром у воюючих державах. Одначе питанє, чи сим що осягнеть ся, доки військове положенє і ще більше військові наміри остануть такі невияснені як тепер.

Крім того має письмо Вільзона, коли оцінювати його з практичного становища, дві недостачі. По-перше є воно занадто загальне і полишає богато подробиць, які війна поставила на деннім порядку, а тимчасом при заключуваню мира треба буде ті підрядні справи (прим. малі пересуваня границь) полагодити так само, як великі інтернаціональні правні конфлїкти. Пацифістична програма, яку розвиває президент Вільзон, є безперечно дїлом не якогось незначного ума, одначе таке наукове трактованє справи віддїляє від актуальних спірних питань занадто глибока пропасть, щоб можна було надіяти ся безпосередно впливу. А тільки предложеня, які мали би безпосередний вплив, могли би привести конець війни! По-друге нема в письмі Вільзона ніяких даних, що думають зробити Сполучені Держави, коли-б на письмо їх президента воюючі держави були глухі. Чи можна вірити, що воюючі сторони, які вже півтретя року ведуть проти себе боротьбу, вкладаючи в неї все своє істнованє, дадуть ся одним маніфестом відвести від своєї дороги. Се було-б бажане, але можливим видасть ся воно аж тодї, коли для одної або для обох сторін зникне всяка надія на поліпшенє воєнного положеня. Тодї американське предложенє стане пригожою підставою до переговорів.

Українська Парляментарна Репрезентація дякує отсим всїм Вп. Землякам, що зволили вложити добровільні дари на фонд „Народної Оборони“ і просить з дальшими датками поспішати на адресу Ю. Романчук (Wien I. Parlament).

Ю. Романчук, Д. Петрушевич, д-р М. Трильовський.

Збіжевий монополь в Німеччині після війни?

„Berliner Tageblatt“ пише: Як довідуємо ся в поінформованих кругах, порішено вже задержати державний збіжевий монополь в Німеччині і після війни. Збіжевим торговцям не виплатить ся ніякого відшкодованя. Однак ще непевне, чи парлямент згодить ся з тим предложенєм.

Переґрупованя армій антанту.

БАЗЕЛЬ (Прив. тел.) Після донесень берненського Bund а на відтинок фронту між Галацом і Рені прийшло в послїдних тижнях вісїм до десять російських дивізій, щоби держати Галац так довго, як се тільки буде можливе, в цїли обороненя лїнії Серету. Як пише „Zürcher Tagespost“ „Русское Слово“ заповідає переґрупованє військ антанту на сході і на заході. Англія мала би післати ще більше військ на французький фронт, Франція доставила би часть своїх сил на італійський фронт. Італія знова вишле кілька своїх корпусів на Балкан і в тій цїли італійська воєнна управа видала вже потрібні зарядженя.

Що дієть ся в Греції?

В Греції антант осягнув те, що його прикази про перевіз грецьких військ з воєнної области виконують ся без опору і точно; випущено те-ж на волю увязнених сторонників Венізельоса. Та проте блькада грецьких берегів ще не знесена; антант задумує що-йно тодї знести її, коли Греція сповнить всї його домаганя з всею докладністю. Важне те, що на приказ представників антанту з острова Китери знов видалено приклонників Венізельоса. Той острів, положений перед південно-східним краєм Ляконії та поза, так скавати, признаною сферою власти Венізельоса, та як довго він був в руках його правительства, загрожував королївській власти на Пельопоневї. Коли отже тепер антант знов віддав згаданий острів королївському правительству, то тим виявив довірє до короля Константина, якого йому перед кількома тижнями ще відказував.

НОВИНКИ.

Львів, 30. січня 1917

— **Цїсар до Поляків.** „Polnische Stimmen“ пишуть: Дня 21. с. м. приняв цїсар Агенора гр. Голуховського на окремій авдієнції. При тій нагоді цїсар кілька разів дав вислів своїй найгорячійшій симпатії до польського народу та поручив гр. Голуховському, щоби те подав до відома польському колови.

— **Чи є українська захоронка і церков?** Пишуть нам: „Gazeta Lwowska“ ч. 18. з 21. січня 1917. доносить, що в Освенцімі будуєть ся великий барак для „uchodźców“, де вже є „kościół i ochronki“. Се певно також для нещасних евакуованих Українців. Запитую: чи забезпечені там інтереси нашого обряду? Рівнож у Львові при вулици Кадетській повстає „przytułek“ для полишених дїтий і сиріт — запитую: чи забезпечені там інтереси нашого обряду?

— **Відзначенє німецького генерального консула у Львові.** Кореспонденційне бюро оголошує: Німецький генеральний консуль у Львові п. Едвард Гайнце одержав від німецького цїсаря особливе відзначенє у видї зелїзного хреста II. кляси на біло-чорній стяжці. Для осіб, які не мають нагоди на фронтї добути собі зелїзний хрест, є таке відзначенє незвичайною почестю.

— **Чернін чи Чернін?** З Відня нам пишуть: Редакція „Дїла“ трансскрибувала доси імя австро-угорського міністра загр. справ так, наче-б се було імя мадярське або німецьке. Тимчасом імя „Czernin“ є походженя чеського і читаєть ся „Чернін“.

— **За границю можна висилати** в Австрії ноти австро-угорського банку і посвідченя касові воєнної каси повичкової, як також чеки і векелї валюти коронової тільки за дозволом австр. Централї девіз. В разї висилки їх грошевими листами або вартісними пакетами має надавець предложити такий дозвіл урядови почтовому. а на самій посилцї виписати увагу: „за дозволом австрійської Централї для девіз з дня . . .“

— **Комітет повітових рад.** Польські дневники доносять, що дня 22. січня відбули ся у Львові збори повітових рад із східної Галичини в цїли утвореня організації, яка би заступала галицькі автономні уряди, що з приводу воєнних подій не урядують, в виконуваню їх прав і обовязків. До стисльйшого виконуючого виділу вибрано: кн. Владислава Сапігу як предсїдателя, Фелїкса Гнєвоша як його заступцика, Олександра Домбського, д-ра Адама Глажевського, Владислава Краінського і д-ра Станислава Рудрофа.

РАВТ

НА ДОХІД НЕМІЧНИКІВ
У. С. С.
ВІДБУДЕ СЯ
ДНЯ 3. ЛЮТОГО 1917.
В САЛІ
ТОВ. ім. М. ЛИСЕНКА.

75 2—2

Виконуючий виділ має „помагати сторонам в приватних і публичних справах, при яких рішенію треба співдіяльности горожанських чинників."

— **Свято йорданське в Мор. Острав**і. Українське Тов. „Просвіта" в Мор. Острав дбає за своїх земляків як може і старається ся, щоби їх примусовий гіркий побут на чужині хоч як так упріємнити. За стараєм виділу сего Товариства відсвятковано дня 19. січня с. р. перший раз в Мор. Острав свято Йордану. Службу божу в р.-кат. церкві „Спасителя" співав при участи оо. Дідуника і Благи військових куратів, о. кан. Редкевич зі Станиславова, тепер перебуваючий в Більску. Мішаний хор під умілою управою п. Панасюка співав знаменито. Церков величезна була повна. Особливо наших жовнірів було кількасот, бо управа Товариства подбала через письменну і особисту інтервенцію у військових властий, що Українці-жовніри гр. кат. обряду були в сей день на час Служби Божої від обовязків звільнені. Само водосвятє відбуло ся з браку процесії в внутрі церкви. Також були запрошені і на се торжество явились: За політичний уряд: староста д-р von Гшмайдлєр і шеф державно поліції п. надкомісар д р Бендель, за міську раду адвокат д р Кравс, за — жидівську віроісповідну громаду адвокат д-р Тільф і мн. ин. Всїм подобав ся наш спів і відправа в церкві. На сїм місци висказуємо подяку всїм тим, що причинили ся до звеличаня нашого обряду чим небудь, а особливо складаю подяку щиру для о. каноніка Редкевича, котрий не жалував труду і приїхав аж з Більска, щоби особисто взяти участь в Богослуженю і то цїлком безінтересовно. — С. Хандога.

— **Краєві нафтові централї.** Для обороту нафтою мають бути заведені для кождого коронного краю окремі уряди при краєвих правительствах. Такий уряд має теж бути зорганїзований в найблизшій будучности при галицькім намісництві.

— **Виділ Української Захоронки** у Львові почуває ся до милого обовязку зложити щиру подяку Всїм, що причинили ся до уладженя маланчиного вечерку в дни 13. І. 1917.

— **Мешканці села Миклашів** Львівського товариства зложили на коляду народню в день Різдва Христового 500 корон. Гроші розділено: для львівських укр. шкіл на руки Тов. Педагогічного 250 К, для Академічної Помочи 150 К, для веєнних сиріт 150 К. Честь такій громаді.

†

За упокій бл. п.

Барвінського Володимира

основника і першого редактора „Дїла"

і бл. п.

о. Йосифа

автора трагедії „П. Полуботок"

відбуде ся поминальне богослуженє в пятницю д. 2. лютого с. р. о 8½ рано в Успенській церкві, на котре запрашає Родина.

Господарка воєнного часу.

В справі розпродажи овець з евакуованих повітів

оповістило ц. к. намісництво дня 12. січня 1917 р., що з огляду на щораз більші трудности в перезимованю сих овець поручило ц. і к. районовим командам в Новім Санчи і Тарнобжегу розпродати їх межи рільників. Інтересовані евентуально відпоручники рільничих Товариств мають в справі закупна сих овець звернути ся до дотичних районових команд.

2000 штук рогатої худоби (ялівчину)

задумує управа бараків в Гмїндї помістити у рільників в Галичинї на кілька місяців в сей спосіб, що віддасть їх в перехованє рільникам, котрі зголосять ся о се до ц. к. намісництва, краєвої Централї для господарської відбудови краю, секція II, Краків вул. Чиста ч. 16. Титулом винагородженя за перехованє буде Управа платити по одній короні від штуки денно. О худобу старати ся можуть рільники, осїлі на захід від Сяну.

В справі збереженя запасів вики до засїву

візвало ц. к. намісництво всїх ц. к. старостів і ц. і к. районових комендантів, щоби звернули увагу інтересованих кругів на конечність збереженя посїданих запасів вики до засїву, як також запобігали уживаню вики на корм для худоби, бо краєві запаси є дуже обмежені а виглядн узисканя позакраєвої вики на засїв дуже малі.

В справі обороту пільним горохом (відміни „пелюшна" — Sanderbse) і люпином

видав Уряд для вижившенія людности дня 28. січня 1917 р. розпорядженє, котрим занято всї запаси пільного гороху і люпину з днем оголошеня сего розпорядженя.

Хто посїдає більшу скількість понад 100 кг. пільного гороху або люпину, обовязаний найдальше до 10. лютого с. р. зголосити се в повітовій політичній власти. Зголошені запаси перейме Воєнне Заведенє для обороту збіжем за ціну по 40 К. за 100 кг., а люпину 50 К. за 100 кг. гороху. Решту засобів, яка остане по покритю запотребованя на засїв, перекаже Воєнне Заведенє для обороту збіжем Централї паш. Ані люпину, ані гороху пільного не вільно уживати до перерібки в промислових підприємствах без дозволу Уряду для вижившенія людности.

В справі обовязнового грису.

належного рільникам від збіжа, яке віддають комісіонерам Воєнного Заведеня для обороту збіжем, видало ц. к. намістництво дня 19. січня 1917 р., обіжник до всїх ц. к. староств і п. і к. районових комендантів, в якім поручає їм пильнувати, щоби комісіонери Воєнного Заведеня для обороту збіжем видавали завсїгди продуцентам при викупні збіжа квіти на побір обовязкового грису (краску зеленої), а опісля щоби уряди громадські не зволїкали з предкладанєм виказів повітовим заступникам, бо стверджено, що в многих случаях задля недостачі нагляду уряди громадські не сповняють точно свого обовязку предкладаня виказів і що заступники краєвої Централї паш не виконують як слїд своїх чинностий.

При тій нагоді взиває Краєве Товариство господарське „Сїльський Господар" у Львові загал своїх членів, щоби у власнім інтересї старали ся на час відобрати належну їм скількість обовязкового грису, а то тим більше, що як довго не відобрали продуценти належного їм обовязкового грису, так довго Краєва Централя паш не може задиспонувати так званим вільним грисом, і наділити рільників ним, дійсно потребуючих грису.

Управильненє обороту сїном і соломою

Ц. і к. команда районових команд постановила приказом з дня 30. грудня 1916 ч. 7770, що всякі посвідченя транспортові, видані на видані на вивіз сїна пова Галичину, з нечисленними виїмками, оголошеними в залучнику до того приказу, тратять обовязуючу силу з днем 31. грудня 1916.

Сю постанову доповнила згадана команда приказом ч. 16 з дня 6. січня б. р. 155/Л. в тім напряні, що перевіз сїна в нутрі краю з одного повіту до другого зедїзницею або кінми зробила зависимим від дозволу дотичної районової команди.

В справі закупна лошать.

В 1917 р. взиває ц. і к. військова управа годівельників коний, щоби в цїли продажі зголошували ся до дня 15. лютого 1917 свої дво- і трилїтні а також і старші лошата, надаючі ся до асентерунку до „K. u k. Inspizierender der Pferdergänzung des Militärkommandos Lemberg", (передтим „Remontenassentkommission № 3") derzeit in Mähr. Ostrau."

На волинські школи

„Пятьовсистема".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Оля Чайківська 5 К. Савина Адріяновича Хирів, Нусю Німентовську уч. VIII. кл. гім. СС. Василиянок, Славка Войнаровського уч. VIII. гімн., Сясю Яворську уч. VIII. гімн. СС. Василиянок і Володимира Целевича судію, всїх у Львові. — Волод. Сенчина хорунжий у Відни К? (Дн): Михайла Білика гімн: учид, в Яворові, Романа Гаванського хорунжого УСС. Дмитра Паращука Marinearzlaspir. Поля, Олександра Сусюка в Бернї, однор. добр. Кашубинського Василя пол. поч. 63. — о. Стадник Андрій, Николаїв 20 К.: Впр. оо.: Юліяна Твардиєвича, декана з Лопянки, Петра Лящука з Підгорок, Івана Павлусевича з Підмихайля, Івана Рошака з Вістової, Михайла Якубова з Стрентова. — о. Г. Мороз, Бориня 10 К (Дн.): оо. Кароля Федоровича в Губичах, Івана Волосянського в Сокали, Алексея Очабрука в Волици, Івана Федевича в Турцї, Альбіна Добрянського в Волосянцї. — Кузиківна Стефа, Буців 5 К (пять) (Дн.): о. Андрія Пшепюрського, полевий духовник УСС., пп. проф. Дмитра Греголинського в Перемишли, Івана Лазори хорунжого полева почта 26, Івана Озаркевича УСС у Львові „Народна Лїчниця", Янку Романцївну в Криниці п. Мединичі, Нїзю Раковську в Букачівцях і п. Семена Мигаля богослова IV. р. в Перемишли. — Ірина Стецївна з Літині 5 К: п. Е. Стецев з Бенькової Вишні, п. Зеновію Косоноцьку з Заліської Волї, п. Петра Подоляка з Папина. — Андрій Бучак, поручник з 5 полку тяж. арт. 10 К.: д ра Осипа Залужного шефа лїкаря з L. I. B. 30, Михайла Дацькова, поручника з Kais. Sch. Rgt. I., Корнила Кізюка, поруч. з 95 п. п., Миколу Алискевича поруч. при 13 корпусї, Володимира Гамаля надпоруч. при 18 п кр. об.—Микола Творидло 20 К: Петра Гриньовського, Льва Ореста Редкевича, Евгенїю Перфецьку у Відни. — Зофія Домбчевська 2 К.: о. Евгена Лотоцького, Наталїю Кмицикевич у Відни, Марію Глинську, Лукію Ломинську, Наталїю Лепкіену, Володимира Лепкого, Духу Кружлєвську. — Мирослава Домбчевська 2 К.: Евгена Залузького, Евгенїю Гриноовську, Святослава Кмицикевича, д-ра Романа Перфецького, Зоху Кружлякову, Ольгу Насальську. — Юлїян Павликовський 10 К. — Ірина Гнатюківна, Львів 20 К.: кличе що найменше на ту саму квоту: Марійку Левівну студ. мед. у Львові, Ілію Цьокана четара УСС., Олексу Іванчука, хорунжого УСС., Осипа Філяса, Омеляна Мартинця і Андрія Кокодинського, всїх трьох студ. мед. у Гмїндї, дол. Австрія.—Д р Теодозій Воєвідка Львів 3 К. — Д р Теодозій Воєвідка Львів 5 К. (Дн.) — Мар. Саламанчуківна 5 К.: Люсю Радївну і Костусю Дикївну у Львові, хорунжого Юлїяна Головінського пол. почта 212, однорічних добровольців: Африкана Хруща тепер у Відни і Івана Глуховецкого етапова почта 182. — Дївчата в Любели в коляди 50·50 К. Ірина Стецїв з Літині 5 К.— о. Іван Кипріян парох в Немирові 15 К. — о. Ілярїон Фенчинський в Станиславчику 10 К. — о. Константин Ласїйчук в Лукавиці нижній п. Стрий 10 К.—Громада Стратин через ред. „Дїло" 22 К.—Михайло Яцїв 4 К.: Михайла Антонишина і Івана Черкавського богословів, Михайла Коника хорунжого 9 п. п., Романа Козоріза упр. нар. школи в Тужилові і Івана Михаловича богослова.—о. Михайло Черняга 5 К.: о. Антона Стельхаха в Радехові, о. Иосифа Осташевського в Завадовичах, о. Івана Крука в Щирци і о. Антона Радоского. — Савицька Стефа 5 К.: пп. Стефу Янкевич, Стефу Туркевич, Стефу Дудрик, всїх зі Львова, Стефу Ульванську, Липівці, Осипа Когута, Закопане. — Марійка Левицька 5 К.: Стефцю Туркевичівну Львів, Лїдзю Тустановську Вільки Мазовецькі, поручника Влодзя Левицького, пол. почта 369, поручника Олька Лужницького пол. почта 385 і поручника Александра Заворотюка пол. почта 361. — о. Ігн. Ших, парох в Більчи 40 кор.: о. Ігнатий Ших, парох в Бітли 10 К., Любов Ших 10 К., Геня Ших 5 К., Славко Ших 5 К., Юлько Ших 5 К. і Ромко Ших 5 К.— не викликую нїкого. — Марія Стажинська з Самбора 10 К. (Дн): Ольгу Маковечку в Мармарош. Сиготї, Михайла Мартинця, надїнжинєра в Самборі, Гуменюків в Мощеніци, Миколу Сїтницького в Кошицях і Тадея Залєского в Самборі.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адмінїстрацію „Дїла" і викликаних.

† ПОМЕРЛИ:

Клим Захнянин, вислужений ц. к. надпоборець податковий, родж. в Сїняві дня 11. IV. 1840 р., помер дня 27. І. 1917 р. в Перемишли в 77 році житя. Покійний служив в Сїняві, Перемишли, Бучачи, Цїшанові, Домброві і Вісничи. Двічи ставлено його кандидатуру до Сойму в Цїшанівщинї, почім треба було переноситись на захід. В Перемишли оснував Покійний враз з радн. Львом Шеховичем товариство „Руську Бесїду" і брав дїяльну участь в тамошних українських товариствах. Був він найстаршим братом пок. Анатоля, Івана і Гната. Після спенсіонованя був він протягом пятнайцяти лїт касієром „Віри". З першого подружя лишив він сина о. Володимира, дочку Марію, видану за послом Львом Левицьким, і учителя гімназії Клима. Один з синів, лікар в Равї руській, д р Ярослав, умер в падолистї 1916 року. З другого подружя з Климентією, з роду Круліковських, лишив Покійний двоє дїтий, Наталію і Маріяна, шо служить на фронті і через те участи в похороні отця взяти не міг. Похорони відбули ся при участи шести священиків, близшої і дальшої родини та великого числа перемиської інтелїгенції дня 29. І. 1917 року.

ОПОВІСТКИ.

З Народної Торговлі. Отсим позволяємо собі пригадати, що Загальні Збори членів „Народної Торговлі“ за адм. рік 1915/16 відбудуть ся в четвер 1. лютого о год. 4. з полудня в власнім домі Ринок 36. 87

Звичайні сходини Учит Кружка по святочних феріях відбудуть ся дня 2. лютого 1917 о годині 10. рано в сали при вул. Мохнацького ч. 12. На порядку дневнім реферат і дискусія на тему: „Дух учительства“. Просить ся о численну участь. За видїл: *М. Балицька*, голова; *О. Козакевич*, секретарка. 1—2

Народні стипендії для української молодіжи. Комітет помочі для укр. шкільної молодїжи в Празї подає до відома, що дві народні стипендії по 250 К призначені для учениць і учениць і учеників учительських семінарій. Хто хоче старатись о ті стипендії, має найдальше до 15. лютого с. р. прислати поданє і долучити шкільні свідоцтва та свідоцтво бідности під адресою: Hofrat Dr. I. Puluj in Smichow Pressigasse 1268. Поданє має бути рекомендоване і з докладною адресою подавця.

Тов. „Українська Академічна Поміч“ бажає сьогорічних масниць прийти з помочю не лиш українським академікам виселенцям, але також й цілій молодій, українській суспільности, що зітхає за забавою, тому дня 10. лютого 1917 р. о год. 7 вечером уряджує в салї тов. ім. Лисенка прегарні Вечерниці сполучені з музично-вокальними продукціями, хорошою товариською забавою та десятками милих несподіванок. Стрілецька орхестра веселити ме душу милих гостий а здобутий в Ромунії буфет буде сповняти належито свою задачу тим більше, що важні там будуть тільки картки хлібові, які свіжо що видав австро угорський банк. Вступ за запрошеннями по 2 К від особи. Добровільні датки на цїли „Акад. Помочи“ приймає ся з подякою. Хтоб через помилку не одержав запрошеня, зволить ласкаво зголосити ся в день вечериць при касї; скорше письменно або устно в льокали тов. „Акад. Поміч“, вул. Панська 11а/II. що дня між год. 12—12½. 86 1—3

Конференція антанту в Петрограді

ПЕТРОГРАД. (Петр. Аг.) На конференцію антанту прибули сюди: з Франції міністер колоній Думерг і ген. Кастельно, з Англії міністер льорд Ревельстон і генерал Вітсон, з Італії міністер Сціяльоя і генерал Руджжені Лядероні.

Конференція буде продовженєм конференцій, які відбували ся доси в инших містах. Її цїлю є установленє сильних способів для дальшого веденя війни і порозуміне про використанє всїх засобів союзників.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 30. січня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На цїлім фронті не стало ся нїчого особливого.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Виправи наших війск в околици Горициї знов увінчали ся успіхом. Під Кастанєвіцою віддїли полку піхоти ч. 71 вдерли ся до становищ неприятеля, поконали кілька італійських компаній, знищили рови й вернули, полонивши 6 офіцирів і 140 жовнірів та здобувши 2 машинові карабіни. На схід від Вертойби віддїли ц. і к. полку піхоти загального ополченя ч. 2 привели з подібної виправи 27 полонених і 2 машинові карабіни. Наші місцевости між озером Гарда й долиною Ечі бучи також вчера острілювані.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не було зміни.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гевер**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 30. січня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група війск баварського наслїдника престола Руппрехта: На фронтї Артон були перепалки вивідних віддїлів. Між Анкрою і Соммою хвилями сильний гарматний огонь.

Група війск нїмецького наступника престола: Вечірні наступи Французів на гору 304 були безуспішні.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Між Балтійським і Чорним морем не стало ся нїчого важного.

Фронт Македонський: В луку Черни і в долинї Струми перепалки вивідних віддїлів.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ЖЕРТВИ

На Українську Захоронку у Львові зложили в коронах:

Марійська конґрегація при церкві О. О. Василиян 84·—, Монастир О. О. Василиян 10·—, о. Микола Любинецький з Чесник коло Рогатина з коляди 120·—, адвокат Д р Евин 100·—, Д р Е. Гросман 10·—, о. М. Левицький Княжівське 20·—, Громада Оброшин і Бартатів 50·—, о. Охримович Східниця 10·—, Громадяни з Винник 25·—, о. Гр. Тимчишин Кропельники 14·—, Молодїж з Ременова 30·—, Йосиф Сахрин з Берна 10·—.

За що Видїл „Української Захоронки“ складає отсим в імени дрібної дїтвори щиру подяку 85 1—1

Оголошеня.

НОВІ ЛЬОСИ Австр. Черв. Хреста за готівку около 33 К на сплати 5 льосів за 19 К в 38 ратах по 5 кор. Перша рата в стемпл. 8 кор. 50 сот., дальше по 5 кор. — Право гри вже 1. лютого. Головна виг. 500 000 К.
ДІМ БАНКОВИЙ VIII.A 7—?
SCHÜTZ і CHAJES
Львів, пл. Марійська 7.

Учителя англійської мови пошукую. Ластовні условія до Адміністрації „Діла“ під А. К. 77 3—3

Лекції глядає правник в ріжних кляс. — Ласкаві зголошеня з поданєм условин просить слати на адресу: „Евакуований“, Беньова п. Сянки. 81 2—2

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, не хай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е виданє). Ціна 1 К 30 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 2 К 30 сот. 25 шт. 25 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші просиму присилати на адресу:
А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителїв удїляючих початків нїмецької мови. 70 4—30

Важні справи!

Загальні Збори „Українського Товариства для попираня ремесла і промислу“ 2. лютого с. р. о год. 10. перед пол. — Саля „Зорі“, вул. Вірменська ч. 25. Вп. Члени і Прихильники

Приходїть конче!

87 1—2

Одиноке українське
Тов. взаїмних обезпечень на житє і рентн
II. **„КАРПАТІЯ“** 5—
Почесний президент Його Ексцилєнція митр. полит граф Шептицький.
Товариство оперте на взаїмности, а через се ро виски припадають самим членам.
Ручить вже по трех лїтах неоспоримість і вча палість обезпеченя.
Правнає по трех лїтах право викупу, а таких вже по трех лїтах удїлює позички на низьк відсотки.
У всїх справах звертати ся на адресу:
ЛЬВІВ, — вулиця Руська ч. 18
Години урядові: від 8. до 2.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ
„НАРОДНОЇ ГОСТИННИЦІ“
стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою
у ЛЬВОВІ вул Костюшка ч. 1.
Стація елєкричного трамваю. — Трамвай ч. 9.
Ціни комнат від К 2 — вище.
Товариство приймає нових членів що найменше з одним удїлом в квоті К 20 і гроші на книжочки вкладкові на 5%.

Небувале!
Вже вийшов
в українській мові
„Тижневий Календар“
на 1917.
Всї відчували брак такого календаря; наші українські інституції, адвокатські і нотаріяльні бюра, Високопреподобне Духовеньство, Лїкарі, Адвокати, Учительство.
ФОРМА — ПРАКТИЧНА
дасть ся уставити на бюрку або повісити на стїні.
Вільне місце на записки — має **кождий день.**
Ціна дуже приступна 1·60 сот.
Замовляти: *Д-р Григорій Саік Львів, Ринок 10.*
Без попереднього надісланя грошай не приймаємо замовленя. 12 10—?

НОВІ КНИЖКИ
Товариства „ПРОСВІТА“.

1. Календар „Просвіти“ на р. 1917. Ціна 2 кор. 50 сот На почтову пересилку долучити 30 сот. або рекоменд. 55 сот.

2. Підручник до науки нїмецької мови. Ціна брош. прим. 3 кор 50 с. а оправленний в полотно з витисками 6 кор 50 с. На почтову рекоменд. пересилку долучити 55 с.

3. Дотепи, вигадки і жарти. Ціна брошур. примірн. 1 кор. 80 с., оправл. в полотно з витисками 2 кор. 20 с. На почтову пересилку долучити 45 сот.

4. За козацькими хайбом, оповіданє з давних часів. Ціна 70 сот. з пересилкою о 20 сот. більше.

5. Войнаровський, історична поема — Ціна 70 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

6. Чекає нас велика річ. історичні образки. Ціна 50 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

7. З кривавого шляху Укр. Січ. Стрільців, оповіданя і описи. Ціна 1 кор. 20 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

Книжки висилаємо тільки по отриманю готівки; на кредит і за посліплатою не висилаємо, в комісе не даємо
Замовленя і гроші слати на адресу:
Канцелярія Тов. „Просвіта“ у Львові, ринок ч. 10. V. c 2—?

Календарець на 1917 р. РУСАЛКА
Купуйте і замовляйте!
Календарець „РУСАЛКА“
Ціна: штука 30 сот. (почт. 35 сот.)
10 штук з почт. оплатою К 3·00
25 „ „ „ „ 7·20
50 „ „ „ „ 13·50
100 „ „ „ „ 25·00
Від 25—100 шт. поручено (рекомендовано).
Вже продає ся відрівний календар на р. 1917. Ціна 1·20 К., з пересилкою 1·50 К.
25—/5 Замовленя приймає: 740
А. ОКПИШ, Львів, Кадецка ч. 4.
Календарець на 1917 р. РУСАЛКА

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарні „Діла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 25. (9277) Львів, четвер 1. лютого (19 січня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . 2·70 К.
квартально . . 8·— „
піврічно . . . 16·— „
цілорічно . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . 2·40 К.
квартально . . 7·— „
піврічно . . . 14·— „
цілорічно . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 31. січня 917.

Серед щоденного напливу що-раз то нових звісток політичних і воєнних — не богато жибувало, а був би минув ся без належної оцінки той уступ відповіди держав антанту на мировий крок президента Вільзона, де говорить ся про святі права національностий і про тверду постанову звязаних в антанті держав визволити всї стогнучі в австрійськім армі народи. А тимчасом навіть серед тої повени воєнних брехонь і лукавств, до якої европейське людство мало сумну нагоду призвичаїтись за час сеї війни — навіть серед тої повени відклик держав антанту на святі права народів такий хуковий і так бє по лици правду, що без короткого бодай осуду його не можна попри нього перейти.

Хто у відповіди Вільзонови покликаєтся на національні права? І проти кого він сміхує ся виковати собі моральну зброю із тих саме прав?

Не говорімо про далеку нам справу Ірляндії від Великою Британією, тай про італійську війну на загарбане південно славянського побережа Адрії не говорімо. Для нас Українців — довоїї сказати імя Росії, щоб у найяркійшім світлї заблисла ціла нагість народожирного царства, яке нині, перед людством XX. століття має сміливість накладати на себе маску освободительки національностий. Від зломаня Переяславської умови, протягом віків, через заборону української мови й письменства в 1876 р, і через кривавe винищуване українського національного гр. кат. обряду в Хоя«щині аж до нищеня української національности в занятих тепер просторах Галичини і Буковини—якою чорною гадюкою вється ся і до неба за пімстою кличе противукраїнська політика національна російської імперії!

І носителька такої політики, Росія, сміє нині пристроюватись перед світом у тогу покровительки і освободительки національностий! Замало протестувати про такі соблазни: свідомість новочасного чоловіка бунтує ся проти такого надуживаня великих і святих кличів і хотїлось би на вселюдне позорище вивести ганьбу такого виступу.

Нехай ніхто з табору наших ворогів по тім боці боєвої лінії і не пробує—глядаючи за облекшаючими обставинами для безприкладної ганьби російської противукраїнської політики — покликуватись на положенє українського народу по сім боці кордону, перед війною і в часї війни! Тай на акт з 4 падолиста 1916 р. нехай не покликують ся адвокати Росії в таборі й західних союзників! Із потоптаної заприсяженої царями української автономії, з актом з 1876 року, з жорстоким переслїдуванєм українства в занятих областях—безумовно не вільно порівнувати австрійської політики в українській справі. Український нарід Габсбурської монархії свідомий основної, корінної ріжниці між положенєм наших земляків у самодержавній Росії і нашими мозольними змаганями до самоозначеня в рамах, запорученим австрійською конституцією. Тут ми маємо законну змогу йти вперед до лїпшого, там ні одна фірточка законних свобід національних не розкрита нашим землякам. Навіть при закономірнім здійснюваню акту 4. падолиста 1916 застережене нам важке слово, а там—нам закриті уста супроти без порівнаня тяжких ударів нашої національности.

Розуміє се українська суспільність Австрії, а доказів розуміня сього давали і дають кождого дня сини українського народу — в цїсарській армії і в рядах легіону добровольців українського стрілецтва.

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -

- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -

- (Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament) -

Чи Східна Галичина й Буковина втрачені?

Заперечене архикн. Йосифа.

„Budapesti Hirlap" оголошує розмову з ґенералом полковником архикн. Йосифом, вождом на семигородськім фронті.

На питанє, „яке є воєнне положенє на сім фронті, архикн. Йосиф відповів:

„Дуже добре, справдї добре. Нині, що правда, дістаю відомість про сильні російські наступи, але се нїчого. Найтяжші річи маємо вже за собою. Російська офензива не зрушить нашого фронту. Росіяни взагалї не стоять так добре, як дехто думає".

„А Ромуни?"

„Ромунських вийск майже нема, а ті, які ще є, стиснені на вузкій лінії. Треба їм признати, що вони в останнім часї добре бють ся, неначе б зібрали останки сил".

Про Семигород Архикнязь сказав: „Дивна річ, як мало шкоди потерпів Семигород в порівнаню з иншими фронтами. Тут богато втратили й потерпіли тільки одиниці, коли деиде цїлі краї знищено".

На питанє про будучність Архикнязь відповів: „Я жовнїр і хочу ним остати і по війні. Бачу трудности, але не небезпеки, нїчого хмарного. Коли вийдемо побідно з війни, тоді й Угорщина, я переконаний, зацвите".

„Але коли се буде?"

„Не знаю, але думаю, що мир не є вже далеко. Я, що правда, не маю причини сього говорити, але я се чую. Все вже доведене до крайности. Антант зробить ще одну велику пробу. Але й се не може вже довго потягнути ся".

„А тоді всї проблєми рішать ся, чи може Буковина і Східна Галичина будуть втрачені?"

„Ні — відповів Архикнязь з усміхом, — ми й сих областий не втратимо".

Орґанізація національної опіки над сиротами.

Неогріті, голодні тиняють ся по українських селах сироти. Не видно краю воєнної хуртовини і число сиріт на українських землях з кождим днем більшає. Від їх фізичного і морального вихованя залежить будучність великої части молодого поколїня.

Коли беремо ся за відбудову знївеченої війною країни, то треба нам її почати від основи всякої суспільної орґанізації, а саме: подбати про фізичну силу й духове здоровлє народу, в першій мірі бевпомічних дїтий. Орґанізацією опіки над сиротами мусить займити ся сама суспільність і то вараз, негайно. Державна адміністрація має до розвязаня під теперішну пору стільки завдань, що всїх суспільних потреб заспокоїти не може. До того зростають незвичайно державні розходи так, що з часом держава стане перед альтернативою: або підвишшити значно податки, або оставити велику часть культурної, а зокрема суспільно добродїйної дїяльности самій суспільности. Вкінци до орґанізації суспільної самопомочи в области вихованя дїтий заставляють нас наші окремі політичні відносини.

Хоч як трудна під нинїшну пору орґанізована праця, то ті завдання в области орґанізованої опіки над сиротами, які мусять бути сповнені, дадуть ся виконати й при теперішних відносинах та тими силами, які остали нам до розпорядимости. Маю на думцї участь нашого інтелїґентного і селянського жіноцтва в національнім вихованю лишених батьківської помочи дїтий. Для сповненя того обовязку не треба особливого знаня, ні великих матеріяльних засобів, тільки богато доброї волї послужити найменшим і найбіднїйшим, та богато серця. Сповнюючи той обовязок жіноцтво буде мати за собою заслугу в відродженю народу, а сьогодня вже причинить ся до оживленя й скріпленя тут і там пірваних наших орґанізаційних звязків.

Дотеперішна суспільна опіка над сиротами обмежила ся у нас до заснованя кількапайцяти захоронок (се заведеня не тільки для сиріт) і краєвого сирітського захисту у Львові. Та тими захоронками (з огляду на дуже малу їх скількість), користувало ся тільки дуже мале число дїтий. Ще менше бездомних сиріт можна було примістити у львівськім сирітськім захисті. Усї майже українські сироти по наших селах і містах досї загально — народної опіки не зазнали. З ріжних причин вони мусять остати у своїм родиннім місци і тут повинна бути розведена над ними опіка, для якої повинні бути засновані окремі орґанізації: товариства опіки над сиротами. Такі орґанізації тим більше конечні, що їм призиває значну ролю у вихованю малолїтних закон.

Нові законні постанови про опіку з 12. жовтня 1914 р. дають широкий круг дїланя опікунчим радам сиротинським, які мають стати публичним органом для веденя опіки над малолїтними. Ради такі мають бути засновані по змозї в кождій місцевости, територіяльні округи для їх компетенції будуть визначені політичними властями (з правила староствами), які про те порозуміють ся з дотичним президентом суду. Членами опікунчих рад будуть представники признаних державою віроісповідних громад, школи, громади і особи, що займають ся опікою над молодїжю, з окрема представники товариств для такої опіки. Се одна з функцій признаних законом приватним інституціям, яких цїлю дбати про молодїж, лишену батьківського дому; а друга: се безпосереднє ведене опіки над малолїтними, яке поручить їм суд на основі законної постанови, що установляє інститут загальної опіки (Generalvormundschaft). Та поза тими завданями остаєть ся для товариств опіки над дїтьми цїла сфера добродїйної дїяльности, яку вони будуть розвивати у своїм власнім, не порученім державою крузї дїланя. Згадати би тільки про розслїдженє родинних відносин сироти, його майна, його приміщенє, заосмотренє в поживу, дбайливість про моральне вихованє і шкільну освіту дитини. Ясне, що коли за виконанє тільки загально тут начеркнених завдань не возьме ся наша суспільність, вихованє українських сиріт опинить ся в чужих рукак; що те вихованє не пособить зростови української національної культури, се теж певне.

Та заки заснують ся у нас окремі товариства опіки над дїтьми (ще раз підчеркаю, що вони повинні бути засновані скрізь по краю зараз) нехай займуть ся долею сиріт одиниці: рідня, сусїди малолїтного, громада й сїльські інтелїґенти, нехай подбають про те, щоби приодїто й нагодовано дитину, щоби дано їй теплий куток, щоби не витрачувано її майна. Перш усего про сиротство дитини нехай буде зроблене донесенє до суду. Парохіяльними урядами або й інтелїґентними сїльськими одиницями повинна бути зладжена статистика сиріт в кождій окремій місцевости, яка би давала відповідь на отсї питання: скільки в дотичній місцевости сиріт, скільки круглих сиріт, скільки з одним родичем, скільки їх з дальшою рідньою, скільки без нїякої рідні, який вік поодиноких дїтий, який їх маєток і з чого складаєть ся, хто ним і як завідує, чи побирають сироти шкільну освіту і яку. Розуміють ся сего квестіонаря не уважаю вичерпуючим.

Се ті завдання суспільно національної опіки над сиротами, які можуть і мусять бути сповнені нами вже тепер в часї війни. Про заснованє великих сирітських заведень і сирітських осель подбаємо після війни. Опікою польських орґанізацій вже нині користує ся на областях, знищених війною, сімдесять тисяч дїтий. Що можемо противставити тій дїяльности ми? „Ратуймо дїтий для будучности народу"! — се клич, який повинен понести ся широким відгомоном по українських землях. Бо стільки України, скільки

Українців. Тісна братня злука всіх нас і суспільно-національна самопоміч зможуть забезпечити наше національне житє.

Д-р Стефан Витвицький.

„Не з браку довіря!“ *не можемо нїкому висилати „Дїла“ на кредит, навіть своїм найпевнїйшим передплатникам, а тільки тому, що за всї матеріяли мусимо платити готівкою, і то в десятеро дорозше, як в часах мира. Тому просимо до*

5-го кождого місяця

надсилати передплату, бо в противнім разї тогож дня здержимо висилку.

„Зовсїм нова конституція для самостійної і відокремленої Галичини.“

Працї польського кола над переведенєм відокремленя Галичини.

„Nowa Reforma“ доносить з Відня:

Субкомітети польського кола працюють далї над виготовленєм проєкту закона про відокремленє Галичини. Сї працї будуть покінчені найпізнїйше протягом місяця. Праця конституційного субкомітету майже зовсїм покінчена. Також праця фінансового субкомітету поступила вже дуже далеко. Оголошенє сього елябората викаже величезні трудности річеві й політичні. Не було легко в такім короткім часї дістати всї статистичні дати, потрібні для установленя нового краєвого буджету, уложеного на зовсїм инших, ніж дотеперішні, підставах доходів і видатків. Відношенє краю до держави, участь у спільних державних видатках, в державних підприємствах, нове управильненє зелїзничих і комунїкаційних справ, взагалї все те вимагає основних студій, знаня справи й богатого статистичного матеріялу.

Завдяки ревности членів кола, презеса кола і міністра для Галичини, далї підпертю всїх чинників, удало ся в дивно короткім часї утворити зовсїм нову конституцію для самостійної й відокремленої Галичини,— задача може труднїйша, ніж конституція для зовсїм нової держави. Корисний хід сих праць треба також завдячити гармонїйному співдїланю всїх політичних груп кола. Твір комісії, як вже тепер можна сказати, є висловом не тільки національних і політичних потреб краю, але також висловом поступу в области суспільних реформ і новочасної адмінїстрації. Подробиці проєкту конституції не надають ся ще тепер до оголошеня, але найважнїйша і найгрунтовнїйша часть є вже полагоджена і за 3—4 тижні цїлий проєкт буде готовий.

Очевидно для введеня його в житє потрібна є згода правительства і порозумінє що до способу наданя йому сили закона. Се останнє стоїть в тїснім звязку зі справою скликаня парляменту. Видаєть ся просто неправдоподібним, щоб тяжка машина австрійського парляменту могла такий обємистий і складний закон швидко полагодити, не говорячи про можливість політичних компліка ій, які могло би викликати внесенє такого закона до парляменту. А що скликанє парляменту з огляду на вигасаючі в червни мандати мусїло би наступити найдалї в маю, а одною з перших функцій парляменту було би вислуханє присяги монарха на конституцію, то був би природний здогад, що управильненє і установленє всїх конституційних справ наступить перед скликанєм парляменту шляхом патенту.

Такий патент не змінив би одначе хвилевих відносин, доки є війна, і навіть якийсь час по війнї, аж до переведеня виборів до нового сойму чи сенату галицького. Аж до того часу галицькі посли остали би далї в австрійськім парляментї.“

Послуханє Джолїтія.

Відень 28. лютого.

Послуханє Джолїтія у короля подія безперечно знаменна, бо саме перед і безпосередно по вибуху війни італїйські інтервенціонїсти окричали були його як запроданця і зрадника. Коли він нинї стає знов перед короля, се незвичайно симптоматичне, але на тім і конець. В міродатних кругах остерігають перед привязуваннєм яких дальших комбінацій, получених як з особою Джолїтія, так і з всякими вістками про ферменти в Італії, Франції й Росії, бо всї ті держави, навіть як би хотїли робити які самостійні кроки, мусять слухати невільничо диктату Англії.

ВОЄННІ ЦІЛИ.

З погляду теорії війни і політики.

На тему воєнних цїлий містить військовий співробітник „Neue Zürcher Zeitung“ отсї уваги:

Як мирове предложенє центральних держав, так посередницька нота Вільзона і відповідь держав антанту вклали в уста всїх вислів „воєнні цїли“. В першім випадку тому, бо центральні держави не означили воєнних цїлий, в другім тому, бо Вільзон хотїв бути поінформований про воєнні цїли, і в третім тому, бо означені антантом воєнні цїли вважали з ріжних сторін як їх найвисше потенціоноване. Також найновійше письмо Вільзона буде мати той наслїдок, що дебата ще частійше буде обертати ся кругом понятя „воєнної цїли“.

Тимчасом се понятє містить в собі зовсїм ріжні річи, залежно від того, чи уживати його в точно мілїтарнім, чи в більше переносним значінню. Се більше переносне значінє надавали очевидно сьому понятю висше названі дипльоматичні акти. Отже цїкаво буде представити розумінє сього понятя з чисто мілїтарного становища. Найбільш покликаним речником сього чисто мілїтарного понятя воєнних цїлий буде воєнний фільософ Клявзевіц з своєю працею про війну.

Війна є актом насильства і в своїй первісній формі має за цїль примусити противника сповнити нашу волю. Коли се має наступити, то мусимо поставити противника в положенє, яке є для нього гірше нїж жертва, якої від нього вимагаємо. Отже мусимо або зробити його дїйсно безборонним, або довести до стану, в якім по всїй правдоподібности грозить йому безборонність. При сім треба відрїжнити три річи, які як три загальні предмети містять у собі все инше. Є се оружна сила, край і воля неприятеля. Оружна сила мусить бути знищена, себто поставлена в такий стан, щоб не могла далї бороти ся. Край мусить бути здобутий, бо в краю могла би повстати нова оружна сила. Та хоч сї дві річи стали ся, то війну, себто вороже напруженє і дїланє неприятельських сил, не можна вважати покінченою, доки не покопана також воля неприятеля, себто його правительство і його союзники не приневолені до підписаня мира або нарід до піддання.

Та що війна є тільки продовженєм політики з помічю инших способів, то також абстрактні цїли первісної війни підлягають змінї, відповідно до політичної цїли, яку хочеть ся осягнути війною. Так прим. цїлю війни може бути здобутє провінції, як се було в першій шлеській війнї. Але може бути, що відповідно до властивостий інтересованих держав політична цїль не надаєть ся безпосередно на воєнну цїль і тому мусить бути заступлена якимсь еквівалєнтом, піднесеним при мирових переговорах. Так прим. у війнах 1866 і 1870/7 було з'єдинене Нїмеччини найважнїйшою воєнною цїлю політики Бісмарка, одначе ся цїль не могла бути предметом переговорів анї в мирових переговорах з Австрією анї з Францією, тільки замість неї мусїв бути підсунений инший еквівалєнт. В сім випадку, коли цїль воєнного акту є еквівалєнтом політичної цїли, то цїль воєнного акту може мати лагіднїйші форми. З сього виходить, що можуть бути війни з ріжними ступнями значіня й енергії, від війни в цїли знищеня аж до оружної обсервації.

З усего того виходить також, що воєнна цїль може протягом війни основно змінити ся. Вона може зійти від свого початкового потенціонованя і придбати лагіднїйшу форму, відповідно до того, як розправлено ся з неприятельською оружною силою, неприятельським краєм і неприятельською волею, до чого треба ще додати, що на сю волю можуть мати вплив не тільки воєнні події, але також економічні мотиви. Отже воєнна цїль не є постійна, тільки змінна відповідно до обставин. Вона може переходити всї ступнї від чисто військової найяркійшої до політичної найлагіднїйшої форми. При сім історичний досвід учить, що з довготою війни зменшаєть ся з правила первісно поставлена воєнна цїль. Так з початком 30 лїтної війни воєнні цїли ріжних партій були основно инші, ніж при мировых переговорах в Оснабрїку. Се поясняєть ся не тільки тим, що при більшій довготї війни взаїмні домагання зменшують ся наслїдком втоми сторін, але також причиняєть ся до сього приступленє нових сторін до війни. Се викликає також, як се було в 1648 р. і є тепер, комплїкацію в воєнних цїлях, що особливо утруднює прелїмінарі мира і доведенє до завішеня оружя.

Комітет помочи для української шкільної молодїжи у Відни.

Відень, в сїчни 1917.

Великий наплив українських виселенців з Галичини і Буковини до Відня, серед яких находило ся поважне число української молодїжи середних шкіл, викликав потребу зорганїзованя курсів шкільної науки для тої молодїжи у Відни. Наші чільнїйші педагоги з краєвим інспектором д-ром І. Копачем на чолї взялись до сього дїла вже в перших місяцях воєнної хуртовини.

В жовтни 1914 р. створились у Відни гімназійні наукові курси з українською викладовою мовою. Ся школа повнить своє дїло вже третий шкільний рік з черги при вул. Радецького ч. 2 в III. окрузї м. Відня. В першім шкільнім роцї 1914/15 побирало в сїй школї науку 321 учеників (—ць), в шк. роцї 1915/16 було 191 учеників (—ць), а в сім шк. р. 1916/17 вписалось досї майже 200 учеників (—ць).

В падолистї 1914 р. отворено у Відни семінарийні учительські курси з українською викладовою мовою, а при них чотироклясову народну школу (школу вправ) для української дїтвори. І ся школа продовжує своє дїло у Відни до сеї пори при вул. Альберта ч 20 в VIII. окрузї. В шк. р. 1914/15 вписалось 70 учениць(—ків), в слїдуючім 124, а тепер 1916/17 вписалось 193 учениць (—ків).

В жовтни 1916 р. зорганїзовано у Відни чотиротижневі матуральні курси з українською викладовою мовою для учеників-жовнїрів. До кінця грудня 1916 р. користало з курсів 48 учеників, що повнять в сю пору військову службу.

Шкільна молодїж взагалї, а наша з'окрема потребує помочи та опіки поза школою. Потрібне се в рідним краю, а тим більше на чужинї, на еміграції у великім місті.

Українська Культурна Рада і Український Запомоговий Комітет для збігців у Відни пособляли матеріяльно шкільній молодїжи, виєднуючи і даючи їй постійні (місячні) підмоги та признаючі певні квоти на закупно шкільних книжок. Моральна опіка оставала лиш в руках учителів в школї. Однак анї матеріяльна поміч обох згаданих організацій, анї моральна опіка учителів не могли бути повними та вистарчаючими. Сї недомагання, а ще більше те, що українська шкільна молодїж, яка перебуває у Відни без родичів і є полишена сама собі, не лиш бідує, але й наражена є на деморалїзацію великого міста, було безпосередним мотивом до утвореня Комітету охорони і помочи для української шкільної молодїжи у Відни. Головою Комітету вибрано о. мітрата д-ра Жука, а заступником директора д-ра Н. Сабата.

При Комітетї отворено дві секції:

І. секцію для учеників під проводом проф. Никифора Даниша; ІІ. секцію для учениць під проводом п. Мелянії Цегельської.

Повний Комітет сходить ся раз на місяць, а секції що тижня. Комітет опікуєть ся шкільною молодїжию поза школою, а саме: помагає дістатись до Відня до школи і до „Studentenheim-у“ (бурса) тим ученикам і ученицям, що тинялись (та ще й доси тиняють ся) по ріжних місцевостях західної Галичини; спрямовує шкільну молодїж з бараків до школи, щоб не тратила марно років; учеників і учениць, що свїжо прибувають до Відня, приміщує на разї в гостинници (кімнати, винаймлені Комітетом нарочно для молодїжи); виєднує для молодїжи запомоги; посередничить в користь молодїжи в ріжних комітетах для збігців, у міністерстві внутрішних справ, в заряді в Гмінді то що; провірює приватні станції учеників і учениць; в дуже конечних случаях пособляє шкільній молодїжи своїми невеличкими фондами, придбаними з добровільних датків добродіїв та прихильників молодїжи. Загалом Комітет змагає до сього, щоб улекшити бездомній молодїжи побут на чужинї, помогти їй продовжувати шкільну науку в сих трівожних часах, помогти їй використати добрі сторони великого міста, а відвертатись від того, що некорисно впливає на молодїж в шкільнім вїцї.

Замітка. Ученики, що мають ще приїхати (з бараків і з західної Галичини) до Відня до школи, повинні безумовно віднестись наперед до проф. Н. Даниша (Wien IX. Brünnlbadgasse 14/17) по інформації, залучуючи до себе адресовану переписну картку. В такім случаю дістануть пояснене, чи і коли мають приїхати, де заїхати та кілька днїв приміститись безплатно, поки не примістить ся їх в „Studentenheim“ або на приватній станції.

М.

Росія й Італія приготовляють велику офензиву.

„Giornale d' Italia" пише, що рівночасною італійською й російською офензивою проти Австро-Угорщини віднесеть ся повну побіду.

„Matin" пише, з приводу найновійших поголосок про нову офензиву на заході, щоб не вірити в чуди, бо Німці дуже основно приготовили ся проти англійської офензиви.

Воєнний кореспондент „Österr Morgenzeitung" Лянґштайн пише про італійський фронт, що Італійці роблять великі приготовання для нової офензиви Щодня приходять в операційну область транспорти свіжих військ і ше невивчених річників, яких там мають учити.

Перед найвисшим воєнним напруженем.

Антант не може бути певний успіху — Центральні держави є приготовані.

БЕРН (Прив. тел.) Військовий критик дневника „Bund" пише про сподівані нові бої:

Сі нові бої принесуть найвисшу міру зузиль, потім розпічнеть ся спад Коли антант хоче рішити ся на загальний наступ, мусить бути приготований на величезні кривавi жертви, при чім одначе не може бути певним успіху. Адже доси мали ми на західнім фронті сім великих операцій в цїли пролому, — одна сильнійша від другої, — і всї даром. Центральні держави жде рішаюча проба, на яку вони приготовили ся збільшеними засобами, як найодноцільнійшим проводом і при свобіднім розпоряджуваню своїх резерв.

Поголоски про збіжевий монополь в Німеччині по війні.

З приводу поголосок, які занотували ми вчера, пише „Frankf. Ztg." в дописи з Берліна:

Через газети йде поголоска, що постійне задержанє збіжевого монополю по війні є вже в кругах державного правительства порішене. Ми маємо причини думати, що тут ходить тільки о одну з богатьох поголосок, які відносять ся також до инших монополів і виринають від довшого часу в кругах, які займають ся будучою податковою політикою. Ми не думаємо, щоби в справі плянів, які відносять ся до будучої податкової і фінансової політики по війні, принято вже тепер якісь певні рішеня. Не треба забувати, що самим висловом „збіжевий монополь" ще не сказано богато, та що під таким монополем можна думати ріжні річи, також в тім напрямі, яке збіже має монополь обняти і яка має бути цїль монополю: економічна чи фінансова. Коли-б ще підчас війни парляментови предложено податкові проекти, що є можливе, то були-б се проєкти, які мали би причинити ся до покритя процентів від довгів і які мабуть не пересуджували би пізнійшого дефінітивного управильненя нашого фінансового запотребованя.

Синод про вінчаня воєнних бранців.

Від нашого постійного допасувателя.

Відень, 29. січня 1917.

Св. Синод оповістив резолюцію, після якої вінчаня російських підданих з воєнними бранцями не стрічають ся з забороною церковних законів. Необхідний тут тільки дозвіл військових властий, при чім від воєнних бранців так само як і від збігців не вимагаєть ся представленя доказів з місця уродженя, що вони мають право вступати в подружну звязь. Вистарчає заява двох свідків, що жених не є споріднений з нареченою.

Булоб зайвим згадувати, що отся така „лїберальна" деклярація святителїв російської православної церкви поведе за собою безлїч припадків бігамії особливо між бранцями з поміж австрійських Славян, які живуть розміщені по селах. Синод рефлєктував при своїй децизії мабуть і на те, що богато бранців, подружившись в Росії, не зможе або й не захоче вертати до рідного краю і таким робом заступати ме до певної міри утрату в людськім матеріялї, які потерпіла у війні Росія.

НОВИНКИ.

Львів, 31. січня 1917

— **Др Тадій Рутовський** приїде до Львова завтра, в четвер, о год. 2·15 по пол. на головний дворець, де його привитають відпоручники міських властий і організацій. З двірця поїде д-р Рутовський святочно прибраними вулицями до міста. В пятницю 2. лютого о год. 11 рано буде святочний привіт в ратушевій сали. Промовляти-муть пп.: прав. комісар Грабовський, іменем прибічної Ради д-р Хлямтач, іменем польського Н. К. Н. редактор Лясковнїцький, і ин.; будуть між ин. також промови представників вироісповідних громад евангелицької й жидівської. Вечером буде в ратуши равт. Протягом обох днів буде Львів ілюмінований наліпками в червоно-білих барвах—як в загалї цїле свято привитаня д-р Рутовського буде мати польську патріотичну признаку. З-поміж української людности міста Львова привитають д-ра Рутовського—незалежно від офіціяльних маніфестацій — особисті свідки його діяльности у Львові в часї наїзду, котрі й не залишать висловити д-рови Рутовському щиру подяку за його особисту людяність і його співчувайоче серце для недолї людий без огляду на їх приналежність до чужої йому народности і віри.

— **Депутації з чолобитнями у цїсаря.** Дня 29. сїчня приняв цїсар у Бурзї отсї депутації з чолобитнями: ректорів університетів і технїк, депутації обох університетів (німецького й чеського) в Празї, які передали цїсареви дипльоми почесного доктора прав, краєві адміністраційні комісії Чехії й Істрії, депутацію м. Праги, депутацію м. Трієсту, зложену з правительственного комісаря і 4 членів прибічної ради, вкінци депутацію товариства турецьких ізраелитів м. Відня.

— **Візване обовязаних до військових такс** Управа міста Львова взиває обовязаних до плаченя військової такси, уроджених в лїтах від 1881 до 1893 включно, щоби у непереступленім реченци від 3. до 28. лютого 1917 вголосились особисто для розкладу військової такси за роки 1915, 1916 і 1917 у X. департаменті магістрату при вул. Т. Рутовського ч. 11. І. поверх в урядових годинах між 9. і 1. в полудне. Зголошеня можна доконати устно або письменно. Залишенє зголошеня у назначенім речинци карати сь буде гривною до 50 корон або карою 5-дневого арешту.

— **З апровізаційної гумористики.** „Arbeiter-Zeitung" пише: Одна високо шанована і особливо близько стояча особистість мала ввічливість висловити ся, що вівсяний хлїб є смачний і дуже поживний. Сей нелицемірний і чесний вислів міг би облекшити—коням видержати, коли-б вони тільки—діставали овес.

— **Відносини на провінції.** Довголїтний передплатник пише нам з Пільзна (Чехія): Прошу о ласкаве прилюдне напятнованє здирства, яке має місце в Яворові. Днесь доносить менї моя жена, що мешкає з дїтьми в Яворові, що там нафти не можна дістати, бо жиди поховали і потайки продають одну лїтру нафти по 4 кор. 40 сот. або вимінюють за масло і яйця. Щось подібне не чувано хиба на свїтї, щоби в краю, де копальнї нафти від боком, можна платити за одну лїтру бориславської нафти 4 кор. 40 с., коли та сама нафта з Борислава в Пільзнї в Чехії коштує лише 60 сот. одна лїтра. Може дотичні чинники вглянуть в ту справу?

— **Поляки у надренсько-вестфальськім краю.** Польський статистик д р Ваховяк оголошує наукову працю про польську робітничу людність замешкалу в промислово гірничих областях надренської і вестфальської провінції. З книжки д-ра Ваховяка довідуємо ся, що після пруської статистики з 1861 р. було в надренсько-вестфальськім краю тільки чотири польські родини, разом 16 осіб. Тепер Поляки творять там цїлі громади з польською більшістю. Урядова статистика подає число Поляків замешкалих в надренськім краю на 71.695 а у Вестфалії на 182.507 голов, разом отже 254.202. Після обчислень д ра Ваховяка виносило число польської людности в обох провінціях 400—500 тисяч людий. Велика скількість культурних і просвітних товариств, чисельна преса, недостача партійних спорів, все те доказує про добру організацію польських осель, заснованих в нутрі Німеччини.

— **Побіда жидів при міських виборах в Лодзї.** На днях оголошено вислїд виборів до міської ради в Лодзї. На 50 мандатів одержали польські кандидати, що виступали в кількох комітетах, 17 мандатів, 2 мандати припали Полякам жидам, а 24 мандати добули жидівські радні, що виступали під кличем жидівської національної окремішности. З того приводу пише жидівський „Lodzer Volksblatt": „При теперішних виборах жиди в Польщі переважно виявили, що не признають асиміляторів своїми представниками. Асиміляція вийшла з виборчої боротьби розторощена. Є всякі прояви, що на провінції починають ся тепер справдї нові часи".

— **Землетрясенє**, яке 29. сїчня завважано також в Любляні, дало ся дуже сильно відчути в селї Мункельсдорф, положенім над Савою в політичнім повіті Гуркфельд. В сім селї, яке числить 250 мешканців, не остав анї один дім неушкоджений. Кілька домів завалило ся, 28 домів і господарських будинків є тяжко ушкоджені, а з решти домів майже кождому щось стало ся, або попукали стїни, або попадали комини. Населенє втїкало в переляку, ратуючи передо всїм худобу. Стїна, валячи ся, погребала двох молодців. Завдяки ратунковій акції жандармів, видобуто засипаних з розвалин. На просьбу президента Атемса військовість вислала на місце катастрофи шатра, коци і полеві кухнї.

— **Снїговиця в Анґлії.** Бюро Райтера доносить, що Англію навістила велика снїгова заметіль. Село рибалок біля Дортмут цїле знищене з виїмком двох хат. Деякі міста і села в Ірляндії відрізані від сусїдних околиць снїговими засипами.

— **Вже вийшов** стрілецький календар „Альманах" на рік 1917 і продаєть ся по цїні 5 К за примірник в книгарнї Наукового тов. Шевченка.

— **Відзначенє.** „Signum laudis" одержав Вп. п. Володимир Соллогуб надпоручник 80 п. піхоти і гімн. професор в Станиславові (гімн. укр.) за хоробре поведенє против ворога в многих битвах 91 1—1

На волинські школи

„Листовисилка".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви.

о. Теодор Левицький 10 К.: Вс. о. д-ра Гр. Лакоту в Перемишли, о. Лев де Візеровича Тиховського в Добрянах, о. Крука Івана Щирець коло Львова, о. Теодора Зраду Лупків, о. Волод. Данилова Посада рибицка. Попелївна Галя, Львів (Дн.) 2 К.: Галю Сиракузівну, Гальцю Мійську, Манюсю Стецьківну всі у Львові, Льва Козаневича 2/М. В. XXVI етап. почта 265 і Василя Яцевюка проф. гімн. з Вижниці тепер у Львові. — Маріян Онишкевич, радник вис. суду кр. у Львові 10 К (Дц.).: радн. вис. суду кр. Ярослава Ільницького, радн. вис. суду кр. Мечислава Дністрянського, радн. суду кр. Йосифа Романовича, радн. суду кр. Йосифа Дрималика і адвоката д-ра Макса Левицького — всїх у Львові. — Т. Кекіш, Дусанів 10 К (Дн.): пп. Цегельських з Бібрки, Яримовичів з Корелич, Глібовицьких з Фірлїєва, Шавалів з Клїшівної, Масляків з Болехова. — Салагуб Ілія, надпор. пров. 10 К (Дн.): о. Петра Чавса полевого курата, надпор. Тнмка Шурака, надпор. д ра Івана Сіяка, надпор. д ра Матвія Яворського, поручника пров. Василя Хабера. — о. Василь Адріянович пар. Сушиця вел., 20 К (Дн.): о. Йосифа Дуба декана пар. з Лопушниці, о. Івана Ольшанського пар. з Хирова, о. Миколу Паньківського пар. з Устіянови, о. Михайла Булу пар. з Россіх, о. І. Прийму катихиту з Хирова. — Юлія Адріяновичева, Сушиця вел. 10 К (Дн.): Вп. п. Ольшанську жену о. пар. з Хирова, п. Ляврентія Вітошинського з Хирова, п. Камілію Сиротинську жену пар. з Карова, п-ну Ірину Паньківську з Устіянови, Марійку Слонську з Перемишля, І. Стефанію Адріяновичеву в Деревні. — Ольга Козакевич, Львів 2 К (Дн.): Мечку Оссовську, Низю Стронську у Львові, Софію Дудинську, Галю Кульчицьку у Відни, д ра Гарасимчука, д-ра Бриндзана і д-ра Ревюка. — о. Петро Сас Погорецький в Білені великій 50 К (Дн.): о. кан. Гиполита Погорецького, пароха Бродок, о. шамб. Емілїяна Погорецького катих. в Ярославю, хорунжого Романа Погорецьколо в Новім Санчи, д ра Романа Лаврівського комісаря в Болехівцях та п. Володимира Лаврівського ц. к. судію в Луцї. — Величковська Меланія, Загіречко 10 К (Дн.): Вп. п. Марію Могильницьку з Підмонастиря, п. Евгенію Юзичеву з Виспи, п. Неонілю Гвоздикову з Цубловець, о. Осипа Олійника з Лїщина і п. Петра Пелехатого з Кракова. — Бобак Теодор 10 К (Дн.).: о. Тимчишина Грягорія пароха в Кропивниках, о. Шпильку Панталеймона пароха в Дальові, п. Целевича Олега ц. к. професора в Перемишли, п. Савулу Стефана урядника суду в Лїську, Гмитрасевича Антона директора. — Марія Ясеницька жена пароха і декана в Радиничах, 10 К (Дн.); п. Олену Бенцінову з Ст. Самбора, Олену Ніжанковську з Завадова, Олену Гумінякову з Соколї, Ольгу Ільницьку з Соколї, Шеховичеву з Цьвіржи. — Микола Головач: о. Мокрівського з Радимна, о. Михалїху з Сурохова, п. Зеню Косоноцьку з Залїської Волї, п. Зоню Чеховичівну і Дзюся Микуловича з Перемишля. — о. Іван Калимон Хотинець, Стібно 10 К (Дн.).; о А. Твердохліба Краковець, о. А. Наконечного Заміхів, о. С. Чичиловича Кобильниця, о. О. Калинича Головецько гор., о. Ів. Голїчка Осердів. — о. Дуцько Юлїян Лелюхів почта Мушина 5 К. (Дн.). Олену Дарецьку в Злоцкім п. Мушина, Марію Гринчукову в Матієвій, Елєонору Бар

нецьку в Якубовій Воли, Антіна Гусака в Мохначці мирній, о. Василя Смолинського пароха в Ростоці великій,—о. Калиневич Буск 10 К.: о. Нкохая Білевича пароха в Полоничній, Августину Андрущишин в Краснім, о. Сидора Зельського декана в Милятині старім, о. Емі ліяна Мриглодовича в Грабовій, Маріяна Чучмана концепіста ц. к. староства в Рогатині, — о. Антін Боднар в Утіховичах 20 К.: о. Володимира Сухого, завідателя в Ладанцях, Вп. п. директора Василя Сеницю, управ. школи в Ладанцях, о. Івана Піньковського, завідателя в Осталовичах, о. Григорія Бойка, завід. в Глібовичах свіржських і Вп. п. хорунжого Михайла Староселця Lir. 24. — Кароль Бардин, парох в Ланів, тепер в Желдци 10 К. (Дн.): о. Евгена Чубатого з Деревлян в Кра, о. Івана Глодзінського в Руді, о. Николу Гошовського в Фалишу, о. Михайла Сизенького в Дернові, Романа Бардина, поручн. 97 полк., пол.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Діла" і викликаних.

ОПОВІСТКИ.

З „Народної Торговлі". Отсим позваляємо собі пригадати, що Загальні Збори членів „Народної Торговлі" за адм. рік 1915/16 відбудуть ся в четвер 1. лютого о год. 4. з полудня в власнім домі Ринок 36. 88

Звичайні сходини Учит Кружка по святочних феріях відбудуть ся дня 2. лютого 1917 о годині 10. рано в сали при вул. Мохнацького ч. 12. На порядку дневнім реферат і дискусія на тему: „Дух учительства". Просить ся о численну участь. За видїл: *М. Балицька*, голова; *О. Козакевич*, секретарка. 1—2

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з дня 31. сїчня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група військ Макензена: Турецькі війска відперли коло устя Серету великий числом російський віддїл стежний.

Фронт архикнязя Йосифа: Росіяни половили наступи у відтинку Мештіканешті. Два їхні наступи відперто на кождій точцї. При третім наступі втратили ми одну точку опертя на південь від шляху з Валєпутни.

Фронт князя Леопольда баварського: На південь від Припети не стало ся нїчого важнїйшого.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Не було зміни.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з дня 31. сїчня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Острий мороз і снїговиця перешкаджали боєвій дїяльности. На льотаринській граници коло Lenitrey була від полудня боротьба артилєрії дуже сильна. Вечером заатакували Французи часть наших становищ. Їх відперто.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя Леопольда баварського: На східнім березї ріки Аа наші війска добули російське становище в лїсї і відперли кілька сильних наступів. Ми полонили 14 офіцирів і більше як 900 жовнірів та добули 15 машинових карабінів.

Фронт архикнязя Йосифа: Після нагального огня заатакували Росіяни кількакратно становища на південь від шляху з Валєпутни. Два сильні наступи не повели ся, за третим приступом повело ся російському віддїлови вдерти ся до одної точки опертя.

Група військ Макензена: Біля Думаю рушили вперед численні неприятельські стежні віддїли. Їх відогнали турецькі сторожі.

Македонський фронт: Німецькі стежі привели в луку Черни кількох бранцїв Італійцїв.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРІНЧЕНКА

вложили на мої руки в коронах і сотиках:

о. Станис. Шпитковський зі св. Юра у Львові 6·—, о. Маріян Клодзінський з Путятич 6·—, о. Волод Мармош з Ясниск через Адмін. „Українського Слова" 45·—; Через Головну Управу У. П. Т.: Громада Купновичі 20·—, Громада Чесники 80·—, Д р Степан Баран 20·—; Гр. кат. Церква в Хутарі 30·—. Разом 207 кор.

За сї щедрі дари в так прикрих для нас часах складаю ласкавим жертводавцям в імени шкільної дїтвори і їх родичів сим прилюдно сердечну подяку. *М. Сінк.*

Адреса: Управа школи ім. Б. Грінченка, Городецька 95, або Грунвальдська 4. 40 1—1

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Де є Йосиф Купчинський? який був перед війною в Бучачи, евакуований опісля в станиславівський повіт і від того часу не маю про него вістки. Хто знавби о его побутї буде ласкав мені дати знати: о. Володимир Купчинський, завідатель парохії Прусів п. п. Лука, ad Самбір. 89 1—3

Оголошення.

Відрївний денний (більочковий)
КАЛЄНДАР на рік 1917.
Ціна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50); висилає по надісланю готівки.
А. Окпиш, Львів, Кадецька 4. 13 13—20

ОГОЛОШЕНЄ.

Дня 20. лютого 1917 р. о год. 2. з полудня відбудуть ся в комнатї Каси

XXVII. Звичайні Загальні Збори
КАСИ ЗАДАТКОВОЇ
в РАДИМНІ

з слїдуючим дневним порядком:

1. Відчитанє протоколу з послїдних Загальних Зборів.
2. Звіт Управи з замкненя рахунків і білянсу за р. 1916.
3. Внесенє контрольної комісії на удїленє абсолюторії Управі і Надзираючій Радї.
4. Розділ чистих зисків.

Наколи би о год. 2. з полудня не було присутних після статута відповідне число членів відбудуть ся Збори того самого дня о 3. год. з тим самим порядком дневним.

Річні звіти, рахунки і білянс виложені в льокали стов. до перегляду членам.

Д-р Кормош в. р. голова Н. Р. — *о. І. Косоноцький* секретар Н. Р.
90 1—1

Не на один, а на десятки лїт варта купити і заховати

Календар „Просвіти" на р. 1917.

Повісти з нашої славної минувшини, оповіданя, малюнки, нариси, споминя з сучасних подвигів українських героїв жовнїрів і стрільців, статї літературно-наукові і публїцистичні та численні ілюстрації — не тратять ніколи на вартости.

Ціна лиш 2 кор. 50 сот. На звичайне порто треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

Продає ся тільки за готівку.

Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта" Львів, ринок ч. 10. Учн 17—?

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ
в ПЕРЕМИШЛІ
вулиця Косцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щаднячі вкладки грошеві згодних урядових. Вкладки оппроцентовує по 4% починаючи вже від слїдуючого дня по дню вложенія аж до послїднього дня через який відобрано.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна складати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щаднищі, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці"

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних місячними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на ескомт векслїв. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро

Посередничить у виєднуваню позичок в Гал. Воєннім Заведенію кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці" ул. Косцюшка. Народний Дім, І. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці" затвердженого через д. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишлї надають ся до льокації пупілярних, фондеційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 11—7

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 30 сот. в почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 2 К 30 сот. 25 шт. 25 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу:

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научання! Важне і для учителїв удїляючих початків нїмецької мови. 70 5—30

Не відмавляйте ся!
Важні справи!

Загальні Збори „Українського Товариства для попирання ремесла і промислу" 2. лютого с. р. о год. 10. перед пол. — Саля „Зорі", вул. Вірменська ч. 25. Вп. Члени і Прихильники

Приходїть конче!

87 2—2

ВЕЛИКИЙ, ДЕШЕВИЙ і ЦІКАВИЙ

КАЛЄНДАР

ПАМЯТКОВА КНИЖКА
СОЮЗА ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ
на 1917 р.

Обнимає поверх 500 сторін друку, містить 183 ілюстрації і численні статї в области культурного, економічного й політичного житя українського народу по обох сторонах кордону та найкращі взірці поетичної творчости національних поетів

Календар Союза містить між иншим найдокладнїйший огляд воєнних подій за два роки і ще докладнїйший огляд українського житя в Росії від початку українського національного відродженя до останніх часів і статї про політичні змаганя українського народу в часі війни.

Призначена в цїлости для національного освідомленя найширших народніх мас, Памяткова книжка Союза пова календарними відомостями ніколи не стратить на вартости, та буде для кождого Українця

ДОБРОЮ ПАМЯТКОЮ З ВОЄННОГО ЧАСУ.

— Ціна календаря 2 К 50 сот., в оправі 3 К 80 сот. — З пересилкою 3 К 50 сот.

Австрійські жовнїри Українцї й російські полонені котрі замовлять книжку безпосередно в Союзї у Відни, дістають календар по зниженій цїні — за 2 К, в оправі з пересилкою 3 К 50 с.

Книгарням і трафікам дає ся звичайний книгарський опуст.

Гроші надсилати почтовим переказом на таку адресу:

Wien VIII, Josefstädterstrasse 79, T. 6. Administration Nachrichtenblattes des „Bundes zur Befreiung der Ukraina". 63 1—?

На бажане висилають ся чеки почтової щадниці ч. 107.699.

В Нїмеччині замовляти „Памяткову книжку" по такій адресї:

Zentralstelle des Bundes zur Befreiung der Ukraina Berlin W. 66. Leipzigerstrasse 131.

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарнї „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

№. 26. (9278) Львів, пятниця 2. лютого (20 січня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

Діло

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч., ІІ. пов.

Конто почт. щадн. 26.726

Адреса тел. „Діло—Львів"

Число телефону 261

Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно 2·70 К.
чвертьрічно 8·— „
піврічно 16·— „
цілорічно 32·— „

у Львові (без достави):

місячно 2·40 К.
чвертьрічно 7·— „
піврічно 14·— „
цілорічно 28·— „

За зміну адреси платить се 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитом, звичайна 30, в надзвичайному виданю 40, в виданю вечірнім 50, в додатках 60 с., в редакційній части 1 К. Повідомлення про виданя і зарухи 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірочне число: у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Заострене війни підводними човнами.

Англія, Франція й Італія мають бути відрізані від моря.

Ноти центральних держав до Злучених Держав і до инших нейтральних. — Заява Бетмана-Гольвега і гр. Черніна.

Нота ц. і к. правительства.

ВІДЕНЬ (Ткб.) З приводу різкого відкинення противниками мирового предложеня і послідовної з того конечности вести дальше війну із скріпленою силою та конечности можливого скороченя війни при помочи всяких, навіть найстрійших воєнних способів, ц. і к. правительство в порозумінню з берлінським кабінетом порішило дня 1. лютого с. р. приступити до воюваня підводними суднами у заострений формі і в означених межах областий замкнених довкруги Англії, Франції й Італії та у Східній части Середземного Моря ударемнити всяку пароплавбу.

З тої причини ц. і к. міністер заграничних справ дня 31. м. м. вислав до всіх представників невтральних держав при ц. і к. Дворі ноту отсего змісту:

Австро-Угорщина і їх союзники в серпні 1914 р. станули до накиненої їм боротьби. Свідомість того, що тут ходить про їх істноване і життєві інтереси, додали їм сил до видержаня супроти перемоги неприятелів і осягненя успіхів, з якими успіхи неприятелів неможуть навіть рівнатись ся. Протягом 30 місяц в війни ті успіхи скріпили ся і збільшили ся і в тій самій мірі завойовницькі пляни неприятелів знівечено.

Австро-Угорщина і їх союзники могли бути переконані, що свої чисто оборонні воєнні цілі вони осягнули. Той умірко-аний погляд і бажане не допустити до дальшого даремного проливу крови зродили мирове предложене чотирох союзних держав. Їх противники, заслїплені обманчивою думкою, що прецінь вспіють ще відвернути судьбу війни і нас розторощити, відкинули ту оферту в різкий спосіб. Подали вони свої домагання в справі мира, які мають на цілі здавленє і знівеченє держав почвірного союза. Бог і світ є свідками, на кого спадає вина дальшої війни. Супроти наміру неприятеля покорити війска Австро-Угорщини і їх союзників, знищити їх фльоти і виголодити їх населенє, мусить боротьба вести ся дальше на суші і на мори всяким, хоч би найстрійшим оружем. Тільки більше заострене всяких воєнних способів спричинить скороченє війни. Неприятелі вже перед тим старали ся відтяти пароплавбу до Австро-Угорщини і її союзників та замкнути всякий довоз до тих держав. Подібно, як і на инших морях, також на Адрії затоплено торпедами без попередного остереженя шпитальні кораблї, як „Електру", і безоружні особові пароходи, як „Дубровник", „Бісково", „Данило Ерво" і „Загреб". Австро-Угорщина і її союзники будуть від тепер примінювати ту саму методу і будуть старати ся всякими способами відтяти Англію, Францію й Італію від всякої комунікації від сторони моря. В тій цілі від дня 1. лютого 1917. в межах означеної замкненої области ударемнять вони всяку пароплавбу. У виконаню того наміру від дня 1. лютого 1917. почавши в означеній низше области, зачеркненій на двох долучених картах, довкруги Англії, Франції й Італії та у східній части Середземного Моря будуть всяким оружем противділати тій пароплавбі.

(Тут слїдує означене замкненої области).

Невтральні кораблї, які випливуть на ту область, зроблять се на власну відвічальність. Хоч пороблено заходи, щоби у відповіднім реченци ушановано невтральні кораблї, які в дни 1. лютого наблизять ся в своїй плавбі до пристаний замкненої области, то однак треба з натиском подати раду, щоби всякими способами, які є до розпорядимости, о тереженої кораблї і завернено їх з дороги. Невтральні кораблї, що стоять на якорі в пристанях замкненої области, можуть безпроволочно виплисти ще в тої области, коли зроблять се перед днем 5. лютого і найкоротшою дорогою видуть на вільну область.

Також висше наведені постанови порішила Австро-Угорщина з намором скороченя війни через примінене успішних воєнних способів і приближеня мира, в якім би в протиставленю до неприятелів оперто ся на умірковані услівя, не подиктовані думкою про знищене, в тім пересвідченю, що остаточною цїлю війни не є завойоване, тільки свобідний, безпечний розвиток власної держави і инших.

З повним довірем у відвагу і хоробрість сухопутних і морських сил, скріплену конечністю знівеченя неприятельських замислів, які бажають нас знищити, Австро-Угорщина і союзні з нею держави приступають до будучої важкої фази боротьби з тою вірою, що вона принесе успіхи, які остаточно порішать довголїтну боротьбу та оправдають понесенї жертви крови і майна.

Маю честь прохити о поданє того до відома . . . . . правительству.

До американського амбасадора у Відни вислано рівнозвучну ноту, до якої долучено вступ. Сказано в нїм, навязуючи до письма Вільзона до американського сенату: Підписаний мав честь одержати письмо з д. 23. с. м., в якім амбасада подала йому до відома ноту, видану того-ж самого дня до американського сенату. Ц. і к. правительство розважило основно зміст того важного письма, яке визначаєть ся глибокою моральною повагою. Не закриває воно очий на величні цїли, до яких стремить президент, але мусить заявити, що бажане президента Вільзона, щоби промостити шлях до тривкого мира, являєть ся тепер нездїйснимим з приводу відмови, з якою стрінуло ся мирове предложене Австро-Угорщини і їх союзників у неприятелів.

Крім того ц. і к. правительство поручило своїм представництвам в Мадриді, Берні швайцарськім, Газі, Копенгазі, Кристіянії і Стокгольмі, щоби вони повідомили д. 31. м. м. про висше наведену ноту правительства Еспанії, Швайцарії, Голяндії, Данії, Норвегії і Швеції.

Німецька нота до Злучених Держав.

БЕРЛЇН (Ткб). Амбасодорови Злучених Держав вручено ноту, в якій німецьке правительство, згадуючи з жалем про відкинене мирового предложеня центральних держав, зазначує, що згадані в ноті центральних держав мирові умови не мали за цїль знищити неприятелів. Канцлер Німеччини на кілька тижнів перед тим заявив, що Німеччина нїколи не думала про влученє Бельгії до території німецької держави. Нота звертає увагу на становище Англії, яка з надужитем морських сил змагає до виголодженя Німеччини. Нота стверджує, що німецьке правительство ані перед власною совістю, ані перед народом, ані перед історією не могло би взяти на себе відповідальности за понеханє якого небудь способу, який міг би прискорити закінченє війни. Німеччина сподївала ся осягнути ту цїль в перегозорах з президентом Злучених Держав. Та що проба порозуміня зустріла ся з противної сторони з заповідю заостреної боротьби, німецьке правительство є змушене ужити крайних способів.

Промова канцлера Німеччини.

БЕРЛЇН (Ткб). На засїданю буджетової комісії парляменту, в якім взяли участь крім членів комісії також запрошені посли, канцлер Бетман Гольвег виголосив промову, в якій стверднв, що цїла вина дальшого неденя війни паде на неприятелів. В мирових умовах антанту висловлена ясно цїль: знищенє оружної сили Німеччини, забранє Ельзасу і Льотарингії і Східної Мархії, розібранє Австро-Угорщини, ошуканє Болгарії і виперте Туреччини з Европи. Сї умови є визовом до крайної боротьби. Німеччина приймає визов і зробить усе, щоб побідити. Тим самим дана є відповідь на те, в якій мірі має бути ведена війна підводними човнами. Німеччина не може означити пізнїйшого реченця. Число підводних човнів в порівнаню з минулою весною значно збільшило ся, отже є запорука, що акція буде успішна. Другим співрішаючим моментом були злі жнива за границею і справа вугля. Дїяльність підводних човнів відчують держави антанту подвійно наслїдком безоглядної підморської боротьби.

Канцлер обговорив загальне політичне положенє. Подав до відомости, що Гінденбург ствердив, що на всїх фронтах позиції є сильні, що є до розпорядимости потрібні резерви. Загальне військове положенє позволяє Німеччині прияти на себе всякі наслїдки необмеженої війни підводними човнами.

Канцлер відчитав ноту, вислану до Злучених Держав, і ствердив, що ходить тут о боротьбу за житє, що кождий знав від 4. серпня 1914 р. Що є в людській силї, те станеть ся для оборони вітчини.

Заява австро-угорського міністра заграничних справ

ВІДЕНЬ (Ткб). Міністер заграничних справ гр. Чернін в розмові з кореспондентом Агенції „Associated Press of America" Шрайнером сказав:

Не розумію, як американські газети могли казати, що наші неприятелі в відповіди, даній президентови Злучених Держав, означили свої мирові умови, коли тимчасом центральні держави сього не зробили. В дійсности, як про се кождий може переконати ся з основи нот, ми зазначили наші умови так само в загальних рисах, як неприятелі. Подаючи зміст заяви наших неприятелів, можу сказати, що хотять вони територіяльно обтяти Німеччину, а внутрі позбавити її права рішати про себе, розірвати Австро-Угорщину і зовсім знищити Туреччину. За те ми заявили, що не ведемо війни завойовницької, тільки оборонну, і ясно протиставили загрозливим цілям антанту наші оборонні цїли. Заявляючи, що наша війна є війною оборонною, що не змагаємо до нїчого иншого, як до забезпеченя нашого істнованя і свобідного розвитку, означили ми наші воєнні цїли так само, як неприятелі свої.

Котрі цїли є більше умірковані, більше розумні, котрі більше забезпечують будучність Европи й цивілізації і тривкий мир, котрі умови уможливляють будучу згоду, а не означають постійної ненависти й невдоволеня, се — думаю — можу спокійно віддати під обєктивну оцїнку таких невтральних держав, які справді мають на увазї добро цїлої людськости, які не руководять ся особливими причинами в користь одної чи другої сторони. Залежить нам дуже на думцї великого американського народу. Чого бажаємо від нього, се того, щоб розглянув великі проблєми людськости з тою позагою й безсторонністю, яка характеризує американські погляди.

Наше предложенє було льояльне, чесне і щире. Рішучо не була се засїдка або маневр, як се говорять наші неприятелі. Жалїємо, що його відкинено, і не вагаємо ся признати се отверто, хоч би сей наш жаль, як се нераз дїяло ся, пояснювано як обяв нашої слабости.

Наші неприятелі від початку війни вкладали стільки фалшу в свої твердженя особливо що до Австро-Угорщини, що опісля було збите фактами, що самі зневірили ся у власну оцїнку. Супроти становища наших неприятелів, які просто в дмовляють нам права істнованя, бо се не відповідає їх історичним теоріям, не остає нам нїчого иншого, як боронити ся до останку. Будучність докаже, що маємо силу на виконанє наміру.

Наші неприятелі не хотять мира з посередництва. Коли нас приневолюють до дальшого проливу крови, то мусять се приписати

самим собі. Маємо надію, що Америка признає се і відповідно до сього оцінить нашу постанову. Будучність покаже, що плян антанту знищити нас є несповнимий. Коли сей погляд промостить собі шлях до неприятелів, надійде та велика, гарна хвиля, в якій думка про мир одягнеть ся в реальну одіж. Тоді розпічнемо почесну мирову працю, щоб утворити світ, який нам і всім иншим державам уможливить свободу, безпечний розвиток і виключить поворот світової війни.

В справах відбудови українського житя.

Наради членів Ширшого Народного Комітету і мужів довіря української національно-демократичної партії.

Нині розпочали ся у Львові в сали товариства ім. Лисенка наради членів Ширшого Народного Комітету і мужів довіря української національно-демократичної партії. Явило ся — мимо важких відносин комунікації — на наради коло 150 учасників із всіх незанятих українських повітів. З парляментарних послів приїхали пп.: д-р Кость Левицький, Сінгалевич, Онишкевич, Колесса, Голубович, Цегельський, Будзиновський.

Крім них явились на салї з бувших послів розвязаного галицького сойму пп.: Перфецький, Куровець, Горбачевський, Залозецький, Бачинський, Рожанковський.

Відкрив наради голова Н. К. д-р Кость Левицький привітом, у котрім сказав:

Від часу освободженя значної части української землї від російської інвазії відчували ми спільно велику потребу наради в нашій центральній організації національно-демократичного сторонництва, аби посполу порозумітись про те, що сталось та порадити ся про те, що дальше робити. Відчував се наш Народний Комітет і ви, пов. панове члени Ширшого Народного Комітету і наші мужі довіря.

Минулого року весною приготовлено скликанє такої наради на конець місяця червня, але звісні події воєнні на східнім фронті воєннім перепинили здійсненє сего з'їзду і тому відложено нашу нараду на час пізнійший та догіднійший.

Вислідом тих розважувань було скликанє нинїшного з'їзду мужів довіря українського національно демократичного сторонництва. Нинїшний з'їзд мужів довіря не є ані Народним з'їздом, ані формальним Ширшим Народним Комітетом, бо на жаль велика частина нашої української области находить ся ще під російською інвазією та під боєвим огнем, а може ще більша часть наших організаторів стоїть під оружєм на війні.

У всякім разї отсей з'їзд являєть ся в теперішних обставинах способним представником нашої організації, аби розпізнати дїяльність народну в часї війни та вказати на потреби і домаганя у тяжкій боротьбі українського народу. Мусимо взаїмно порозуміти ся по довгій розлуцї і перебутих тяжких хвилях, та зійшовши ся в одній думцї народній, іти разом вперед у визвольнім походї українського народу.

Отсей перший наш з'їзд в часї великої війни відбуваємо під панованєм нового монарха цїсаря Карла І. У своїм першім манїфестї до своїх народів зволив наш монарх найласкавійше заявити, що бажає стати справедливим володарем своїх народів, берегти все свобід конституційних та усїм своїм народам признати рівне право. Сю цїсарську заповідь найвисшої справедливости монаршої приймаємо найвдячнійше, та передаємо до престола Його цїсарської Величности нашу непохитну заяву горожанської вірности. Наш цїсар Карло І. нехай живе: многая лїта!

Оклик в честь цїсаря трикратно повторили присутні стоячи.

З черги вибрано президію нарад: п. д-ра Антона Горбачевського предсїдателем і о. кан. Городецького заступником предсїдателя. До секретаріяту вийшли пп. д-р Баран і д-р Перфецький.

Реферат про політичне положенє від початку війни

виголосив голова Н. К. пос. д-р Кость Левицький. З цензурних причин можемо з його змісту подати покищо тільки короткий начерк.

Згадавши одушевлений настрій, яким приняв український загал вибух війни, представив бесїдник ті політичні події, які довели до організації Головної Української Ради і українського стрілецтва. Правительства осередних держав приняли і одобрили рішенє української суспільности.

Перший період війни приніс нам тяжкі переходи: в одної сторони звісний наклеп на цїлий нарід, з другого ворожий наїзд. Щоби привернути суспільности добре імя в державі і її союзників, зорганізовано публіцистичну працю і роблено енергічні заходи у правительства. Для познайомленя світа союзників і невтральних з українською справою служили пресові публікації і подорожи українських делегатів.

Заходи ті мали значний, хоч і неповний успіх.

Окрема задача стояла перед нашою політикою в области охорони і удержаня українських утїкачів і виселених.

За сим пішло ставленє наших правно-політичних домагань в справі устрою Галичини і Австрії. Домаганя сї піднесла зорганізована в маю 1915 р. Загальна Українська Рада.

Воєнні успіхи з весни 1915 р. принесли замітне поліпшенє наших політичних шанс у Відні й Берлїні. Виявило ся се між ин. зростом інтересів до української справи в Німеччині. На зустріч сьому пішли наші пресові експозитури в столицях осередних держав.

Димісіонованє Коритовського і установленє генерала Колярда намісником було важним етапом на дорозї до заспокоєня українських політичних потреб. За сим пішла димісія Дембовського. Смерть Колярда перервала сю бажану українському загалови лїнію.

Заява бл. п. гр. Штірка, вложена українським представникам іменем осередних правительств в справі будучого укладу правно-політичних відносин Галичини означала заповідь рішаючого звороту державної політики в користь української національности.

Ся корисна нам констеляція в Австрії спричинила також деякі поступи в трактованю української національної справи в занятих областях Росії.

Бесїдник представляє в черги наші заходи в справі занятих областий: що-до Холмщини, українського шкільництва на Волині, вербункових комісаріятів УСС., економічної організації на Волині. В справі церковній і преси вислїди наших заходів були негативні.

Рівнобіжно з сим ставлені наші домаганя в справі галицької адмінїстрації і організації відбудови краю стрінулись з великими трудностями, які побороти або бодай обійти вдало ся в незначній части. Інституції для відбудови Галичини зорганізувало правительство для цїлого неподїльного краю.

Навязанє політичних зносин з угорським президентом мінїстрів принесло нам деякі успіхи, до яких треба зачислити заяву в справі становища Австрії до Українців і дозвіл видаваня українського органу в мадярській мові.

Полагода конкретних українських домагань, передовсїм університетського, в стадії переходовій, проволїкала ся — не з нашої вини — доси. Політичний небозвід ставав для нас щораз хмарнійшим. Виявляли ся познаки нового звороту.

Округи Холму, Грубешова і Томашова втягнено в половині 1916 р. до губернатоства Люблинського.

Літна офензива Брусїлова спричинила важкі наслїдки в цїлім положеню.

З початком жовтня 1916 р. відбули ся авдієнції Білїнського і Бобжинського у цїсаря, — поясненє гр. Штірка було одначе успокоюче.

По смерти гр. Штірка виринули чутки про недалеке відокремленє Галичини. Ми звернулись в тій справі до нового премієра д-ра Кербера.

Наших відпоручників приняв д-р Кербер аж 4. падолиста, коли рішенє про Галичину було вже готове. Події, які наступили після акту 4. падолиста 1916 р., є ще в свіжій памяти загалу.

Президія З. У. Р. уступила і приняла на себе тільки провізоричне дальше веденє справ. Два українські клюби парляментарні сполучились в одну Українську Парляментарну Репрезентацію, котра виступила з манїфестом до народу.

Серед того прийшла зміна престола, а за нею зміни в правительстві. Із свіжими навіями виступило українське заступництво перед новим цїсарським міністром-президентом Клям Мартінїцом...

Яке положенє нинї? Ходить передовсїм о відвойованє і удержанє занятих Росією областий. — Маємо що-до сього добрі надії. Особа нового цїсаря дає нам запоруку розуміня нашої справи на міродатних місцях.

У правительстві і партіях слїдно нинї деякий зворот у трактованю питаня відокремленя Галичини.

Наближаючись до кінця промови, бесїдник ще раз формулує наші правно-політичні домаганя що до устрою Австрії, підчеркуючи як першу нашу задачу — роботу над всесторонним піднесенєм мас народу. Воєнний час, при всіх невзгодинах, приніс нам поглибленє національної свідомости і поставив українську справу в ряді політичних питань Европи.

Зазивом до витреваня покінчив бесїдник двогодинний реферат, принятий оплесками вибраних.

На сім перед 1 год. перервано наради до год. 2-ої пополудни.

До кабінетової канцелярії вислано іменем збору депешу з заявою віддановости Цїсареви і державі.

*

На пополудневих нарадах, які відбували ся під проводом д-ра Горбачевського, веля ся дискусія над політичним рефератом.

Д-р Баран мотивує і ставляє резолюції в справі правно-державного становища Галичини в австрійській державі і в справі занятих українських територій Росії.

Пос. д-р Цегельський з уповажненя привидії У.П.Р. складає звіт з дїяльности У.П.Р. за три місяці. Розказавши коротко історію змагань українських послів до одноцїльної клюбової організації перед війною і в часї війни, бесїдник представляє організацію У.П.Р., до котрої належать посли н. д. і радикальні і до котрої заявив приступленє також п. Вітик. У.П.Р. видала до суспільности манїфести з нагоди акту 4. падолиста з зазивом піднести акцію для охорони національних інтересів. У.П.Р. одержує сотками петицій до правительства і престола від широких мас народу — число таких петицій повинно кождого дня рости. У.П.Р. відбула ряд конференцій з чужими партіями і правительством — головно в справі відокремленя Галичини. Партія християнсько-соціяльна не має доси одноцїльного погляду на акт 4. падолиста. Соціяльні демократи також не мають ясного становища в сій справі, заявили, що сформулують своє становище, коли буде готовий конкретний проект. Чехи противлять ся відокремленю Галичини так довго, поки Чехія не буде рівночасно відокремлена. Словінцї противлять ся відокремленю Галичини з огляду на своє становище меншости супроти Нїмцїв. Для правительства вироблено ряд меморіялів (поділ краю, начерк конституції українського кор. краю, зміна адмінїстрації, відокремленє Галичини, заграничні справи).

Конференції відбула УПР. з правительством в ріжних справах. На одній конференції д-р Шпіцмілєр заявив, що гр. Штірк носив ся з думкою поділу Галичини тільки на той випадок, якби Галичина мала бути влучена до Польщі.

Зміна престола і правительства принесла деяку поправу в положеню української справи. Гр. Клям-Мартінїц заявив, що як цїсар, так і він є переконані про вірність і льояльність української людности.

Бар. Гандель заявив, що справи акту з 4. падолиста він не опрацьовував. Коротко перед смертю назначив з ним конференцію про Галичину бл. п. гр. Штірк, одначе тимчасом граф Штірк згинув.

Про всї инші конференції були недавно комунікати в пресї.

УПР. заходить ся також коло організації українського пресового бюра у Відні.

Зазивом до національної єдности і духового підєму закінчив бесїдник свою промову.

Наради ведуть ся далї.

Австрійські воєнні цїли.

Від нашого постійного дописувателя.

ВІДЕНЬ. (Вл. тел.) В „Австрійськім Політичнім Товаристві“ почав ся ряд дискусійних вечерів про „наші воєнні цїли“. Дебата має характер довірочний та м. и. також з огляду на цензурні відносини не буде публикована. (дв.)

Англійські домаганя.

ВІДЕНЬ (Прив. тел.) Англійська часопись „Nation“ вичисляє ряд умов, під якими можливий мир Англії з Німеччиною, а саме: відступленє Мецу і части Альзації й Льотарингії Франції разом з відступленєм занятих французьких областий; покиненє й відшкодованє Бельгії; самостійна Польща (очевидно під скиптром Романових — Ред.); відступленє переважної части нїмецьких кольоній в Африці; привернене независимости Сербії, вивінованої належним залїзничим полученєм; зневтралїзованє Дарданелїв; відступленє Трентіна Італії та переміне Трієсту на свобідне портове місто.

З сих умов наглядно видно, як ще далеко до отверезїня Англії, та як ще далеко до мира. Замітне одначе, що в сих умовах мира забуто „про Галичину“. Чи се припадок, чи може Англія лиш в святочних виступах деклямує про „визвольну“ місію Росії?

„Відокремленє Галичини втратило богато на актуальности".

„Kurjer lwowski" приносить від свого віденського кореспондента інформації про праці польського кола над відокремленєм Галичини.

„Принявши вже готовий проєкт відокремленя, — інформує кореспондент — коло порозуміють ся з правительством. Коли се станеть ся, настане період жданя на хвилю, коли справа відокремленя Галичини стане актуальною. Як се тепер зачувати з богатьох сторін, справа втратила богато на актуальности, отже з означенєм того кінцевого реченця буде трохи трудно, тим більше, що справа лежить зовсім поза компетенцією і областю дїяльности кола".

Відзначенє праці бл. п. д-ра Ів. Франка.

Від нашого постійного дописувателя.

ВІДЕНЬ. (Вл. тел.) На святочних річних зборах Імператорської Академії Наук, що відбули ся в Петрограді 11. сїчня с. р. під проводом віцепрезидента академії М. А. Карпинського, предложив м. и. ак. Б. Перец звіт про дїяльність відділу російської мови й літератури, із якого виходить, що одну з премій імени О. Котляревського присуджено українській науковій праці д-ра Івана Франка п. з. „Студії над українськими народними піснями". **Яр. в ий.**

Календар „Благодійного Товариства".

Від нашого постійного дописувателя.

Відень, 28. сїчня 1917.

(яв) Важкі утиски, серед яких опинило ся українство в Росії, кажуть нотувати всякий і не дуже то замітний сам по собі прояв українського національного житя по той бік боєвої лінії. Оттак зазначуємо тут, що в Петрограді появив ся український „Календарь на рік звичайний 1917", виданий „Благодійним Товариством". Ціна календаря 85 коп., головний склад виданя в петроградськім українськім Базарі.

До сеї вістки вважаємо незайвим подати кілька інформацій про саме „Благодійне Товариство", яке офіціяльно зветь ся „Благотворительное Общество изданія общеполезныхъ и дешевыхъ книгъ". Засновано його при кінци 1898 р. Видавничу дїяльність почало воно зараз в слїдуючім роцї та до 1. сїчня 1914 р. видало 814.133 примірників українських книжок, що розпадають ся після змісту на такі групи: виданя про сїльське господарство, виданя з медицини й гігієни, виданя про природознавство, виданя громадського й економічного змісту, виданя про минуле, особливо з історії України, та шкільні підручники й публікації з красного письменства.

За зазначений час Товариство зі своїх видань продало 443.416 книжочок, а даром роздало 81.230 примірників. В останних роках війни число розданих примірників пішло незвичайно в гору, бо Тов-о обдаровує ними скрізь по шпиталях ранених жовнірів Українців.

Дїйсні члени Товариства платять щорічно не менше трох рублїв вкладки, та сих вкладок на покритє видатків особливо з огляду на роздаровуваня видань не стало би, тому на сю ціль ідуть ще й окремі добровільні датки.

Міністер публичних робіт українські домаганя в справі відбудови краю.

Депутація, зложена з пп. д-ра Костя Левицького і секр. Василя Струка, явила ся іменем укр. парл. Репрезентації в дни 27. сїчня с. р. у міністра публичних робіт барона Трики та обговорила з ним і вручила йому вироблений господарською комісією укр. парл. Репрезентації меморіял, який обнимає слїдуючі домаганя:

1) покликанє до управи Централї відбудови краю і експозитури відповідного числа українських урядничих, фахових і помічничих сил, як таких, що мають найлїпше зрозуминє для окремішностий і потреб українського населеня;

2) а) піддане дїяльности Централї відбудови краю під контролю прибічної ради через вложенє на управу Централї обовязку предкладаня прибічній Радї звітів, білянсів, буджетових прелїмінарів і програм дїяльности до дискусії і одобреня;

б) утворенє прибічних рад для експозитур в цїли публичної контролї і приноровленя дїяльности експозитур до потреб населеня;

3) вменшенє округів поодиноких експозитур через побільшенє числа експозитур або через поділ істнуючих експозитур на секції, так, щоби вже кождий судовий повіт або в дуже знищених областях відповідне число знищених громад мали для себе або окрему експозитуру або секцію експозитури та утворенє, по громадах льокальних комітетів відбудови;

4) розширенє підпертя найбіднїйших і помочи потребуючих через установленє зависимости між висотою підмоги на відбудову а відношенєм понесених наслїдком війни страт до вартости господарств (забудовань) так, щоби про висоту підмог рішали рівномірні річеві огляди;

5) забезпеченє достаточних фондів на відбудову східно-галицьких повітів, які наслїдком війни дїйсно найбільше потерпіли і вимагають найдальше ідучої помочи зі сторони держави.

Реферату депутації вислухав міністер дуже уважно і з великим заінтересованєм.

В відповіди заявив, що предложені йому в меморанді справи і домаганя розгляне з цїлою прихильностию і безстороиностию та буде старати ся, щоби державна акція відбудови Галичини узгляднила рівномірно потреби обох народів і обох частий краю та принесла населеню цїлого краю без ніякої ріжниці успішну і трівку поміч.

Італійський голос про конференцію антанту в Петрограді.

Закінченє періоду нового упорядкованя. — Росія й Італія мають поконати Австро Угорщину.

ЛЮГАНО (Пр. тел.). „Corriere della Sera" пише, що думка про конференцію в Петрограді повстала перед думкою про конференцію в Римі, а саме по нещасливім висліді ромунського походу. Одначе міністерські кризи в Англії і Франції припізнили виконанє сеї думки.

Петроградська конференція представляє не вступ, а закінченє періоду критики й нового упорядкованя, з якого мусить вирости будуча акція великого союза. Для Італії наради в Петрограді мають особливе значінє, бо військам Росії й Італії припадає що-раз важнїйша головна задача в сій війні поконати Австро-Угорщину.

Нім.-нац. Союз домагаєть ся безпроволочної перебудови Австрії.

ВІДЕНЬ (Вл. тел.). Президія нїмецького національного Союза на засіданю 30. сїчня рішила домагати ся від правительства безпроволочного переведеня нового управильненя справ в Австрії і особливо управильненя чеського питаня.

НОВИНКИ.

Львів, 1 лютого 1917.

— **„Украинская Жизнь"** в 1917 р. Різдвяне число „Кіев. Мысли" містить між ин. отсю оповістку: Відкрита передплата на 1917 рік на щомісячний журнал „Украинская Жизнь" (шестий рік виданя). Програма журнала: Провідні статї про національні питаня. Огляд подій біжучого житя на Україні. Голоси преси, передовсім російської і польської, про українське питанє. Критичні статї і літературні огляди; бібліографія. Українське мистецтво. Мемуари і статї по історії українського відродженя. Ріжні вістки і замітки. Відповіди редакції на питаня читачів, що відносять ся до програми журнала. — У 1917 роцї „Украинская Жизнь" буде виходити під тою самою редакцією і при участи тих самих співробітників. Завданя журнала достаточно визначили ся за 5 лїт його істнованя, щоби треба було говорити про них ширше. Інтереси, потреби і вимоги трийятимілїонового українського народу й познайомленє з ним російського громадянства — от се, чому служило, служить і невідхильно буде служити наше виданє. Умови передплати: з доставою і пересилкою на рік: в Росії — 8 карб., за границею — 10 карб.; на 6 міс.: в Росії — 4 карб., за границею 5 карб. Для народних учителів, сїльського духовенства, молодшого земського медичного персоналу, а також для шкільної молодїжи, робітників і селян допускаєть ся, при безпосереднім звороті до редакції, полекша у передплатї: на рік — 7 карб. з доставою і пересилкою. Ціна окремого числа по книгарнях 1 карб. Передплата приймаєть ся у конторі „Української Жизни", Москва, Новинский бульв. д. 103, кв. 39. — (Ф. К.)

— **Адреси мешканців Львова** можна одержати —як оголошує львівська Дирекція поліції—почтою. В тій цїли завела Дирекція поліції подвійні картки кореспонденцийні адресові в мовах: українській, польській і нїмецькій, які можна купити в мельдунковім бюрі Дирекції поліції по 20 сот. за штуку. Також можна їх купити в опасках по 100 штук за попереднім надісланєм квоти 20 К.

— **Для Українців-жовнірів в поли.** З військових кругів одержуємо отсей лист: В Грубешові засновуєть ся при помочи офіцирів товариський кружок „Soldatenheim", що має заспокоювати духові потреби жовнірів. Кружкови тому будуть передовсім потрібні книжки і часописи. Щоби українські жовніри не остали позаду инших народностий, відкликаємо ся до української суспільности, щоби не відказала їм своїх жертв в українських дневниках і книжках. Маємо надію, що наше прошенє буде сповнене. Жертви просимо посилати на адресу: K k. Gruppenkommando, „Soldatenheim", Etappenpost Hrubeszów. Врублєвський підполковник, Еммеріх Деляр полевий курат.

— **Ucrainica в „Новім Времени".** У тижневім ілюстрованім додатку до різдвяного числа часописї „Новое Время" (ч. 14.658) находимо м. ин. малюнок старої церкви з під Сколя по дорозї на Тухлю. Малюнок з натури кисти М. Кравченка з марта 1915. **яв.**

— **В справі вивозу засобів поживи зі Львова.** Як відомо, команда міста видала заказ вивозу предметів поживи зі Львова, однак поручила Дирекції поліції, щоби в деяких случаях давала дозвіл на вивіз деяких продуктів в область II. армії. Дотичне бюро містить ся в будинку Дирекції поліції від вул. Браєрівської бічної. Дирекція поліції видає дозвіл на вивіз тільки до отсих округів: Львів, Бібрка, Золочів, Жовква, Перемишляни, Городок ягайлонський, Мостиска. Дозвіл той може бути виданий тільки цивільним особам. До инших місцевостий може видати дозвіл тільки команда II. армії. Безусловно не видає поліція дозволу на вивіз зі Львова: муки, цукру, товщу, каші, круп, кави, набілу, нафти, мила, вугля і дров. В дуже обмеженій скількости можна вивозити: мармоляду (найвисше 3 кг.), чай, свічки, оселедці (найбільше 30 штук), ярини, сири чужого виробу (2 кг тільки). В більших слількостях можна вивозити за дозволом: цукорки, тїсточка, дріжджі, мігдали, родзинки, цикорію, оріхи, овочі, лїкери, рум; в необмеженій скількости: вино, шампан і мід. На вивіз пива треба одержати загальний дозвіл. Протягом одного тижня можна вивезти зі Львова 100 гектолїтрів пива. На вивіз спірту „Bonbout" дозволяє найперше спіртова Централя, а опісля поліція. Подібне поступованє обовязує в справі вивозу нафти.

— **Оперовий співак** Алчевський виступає тепер в петроградськім надворнім Марийськім театрі. Дня 16. сїчня співав у „Івані Лейденськім". **яв.**

— **Для українських уланів.** В одній дивізії уланів, яка стоїть на галицькім фронті, в полку, який порівнуючи має найбільше відзначень за хоробрість, служать Українці, які рекрутують ся з повітів, що від самого початку війни стоять під російським наїздом. Сї люди вже третий рік не мають від своїх рідних нїякої вісти, нїхто не присилає їм ні листів ні дарунків, — словом, нїчого, що такою розрадою служить для инших щасливійших. Тепер є особлива нагода передати сим людям дарунки, які сказали би їм, що хоч вони відрізані від своїх рідних, то українське громадянство — велика українська родина — тямить про них. Отже звертаємо ся до львівських Українців з горячим зазивом пожертвувати для них книжки (особливо календарі „Просвіти" й инші на сей рік), товариські забави і т. п. Для одиниць буде се невеликий видаток, а для людий, що третий рік стоять в поли, велика розрада. Жертвовані предмети просить ся складати в Ставропигійській книгарни від 9—12 рано і від 3—6 по пол. Хто має намір що жертвувати, просить ся не зволїкати, бо за пару днів жертви мають відійти на місце призначеня.

На волинські школи.

„Пятковасистема".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Крім оголошених в „Пятковій системі" вложили в грудни і сїчни в (в коронах): о. Іван Заяць, Сьмільник 100, Тов. обезпечень „Дністер" 100, проф. Денис Коренець 50, Мик. Білецький, Паників 50, Сл. Будзан, Злоцьке 5, М. Іванів 5, о. Т. Савула, Дмитровичі 12, П. Когут, Баранї Перетоки 6, о. В. Лапичак, Ст. Сіль 20, С. Ульванська, Липівці 5, о. Ф. Ортинський, Топільниця 5, о. Вас. Курилас 5, Зах. Тереса, Сукіль 2, пор. Мих. Замойський 10, о. Алекс. Стефанович 10, о. Иос. Логинський, Володимирці 10, Олїмпія Левицька, Желдець 10, Ів. Ковальська, Белеїв 10, М. Гутникевич, Люблин

10, А. Микитяк, Стрий 4, Теод. Прийма 20, Вас. Сохацький 6, о. Ст. Мандзик, Ясень 5, о. Ів. Титар, Ганчава 20, „Просвіта", Мор. Острава 3·10, Семен Хандога, Мор. Острава 4·10, надпор. М. Грегорійчук 10, Вен. Сінків, Болехів 20, о. И. Кміцикевич, Млинівська 4, Галюся Кассараб, Дібринів 10, Анна Дигдалевич, Полянчичі 5, о. Мих. Волинець, Загіречко 10, о. Окел. Менцінський, Малястів 10, Андр. Корнеля, Камінка Стр. 20, о. Петро Смик, Кропивник 25, Теод. Бундзяк, Борислав 10, Дм. Стефанюк, Тустановичі 10, Мар. Тимчакова, Соколівка 10, Мик. Колодій 5, Ант. Бабюк 8, Ів. Бішковський 25, хор. Ілля Іванюк 46, о. Мих. Клюк, Зарудці 27, Авг. Муссаковський, Самбір 2, Вол. Сайко, Шкодра 5, Евст. Рожанковський 5, д-р Теодоз. Воєвідка 5, о. Ів. Чапельський 10, о. Л. Горалевич, Угорсько 15, Е. Мандзикова, Плетиничі 5, о. Вік. Мандзик 5, о. Вас. Лабенцький, Шкодра 5, Денис Снилик, Стрептів 5, о Ів. Падів, Перевозець 20, д р Кисілівський, Городок 5, Олена Залізнякова, Відень 25, Ів. Сурмей, Львів 3, о. Ів. Гринишин, Макова 20, о Йос. Каранович 5, Волод. Пулюй 1, д р Ол. Бариляк 5, Актори укр. театру через п. А. Парахоняківну 20, Іван Дутковський, Прашиц 5, Мих. Кебузинський, Перемишль 3, д р Старецький, Відень 6, 5. о П. Пелех, Товщів 10, о М. Цурковський, Соколів 2, о. І. Мороз, Борина, 25, Петро Богачевський, Львів 5, Мик. Мох, Львів, 5, Фединський О. (п. п. 380) 5, Т. Ващик 5, о. Ів. Качмар, Милів, 5, о Ст. Фітьо, Воля задер. 20, Анна Горочевичівна, Львів. 5, Мих. Луцький, Янчин, 10, збірка о. Мариновича, Любінь, 54, д р Сем Шевчук, Львів, 10, надпор. П Ростинський 50, надпор. Ст. Малецький 10, Сем. Медвідь, Вен. Турка, 2.

(Далі буде.)

За „Бюро культурної помочи для укр. населення окупованих областей"

До Івана Крип'якевич

Ст. Любінець 2 К.: Дзядзя Івана Любинця з Дембиці, Марійку Назаркевичівну з Дембиці, Ольгу Гринишинівну з Андреева, кор. почт. і п. Романа Коссара однор. охотн. 80 пп. Babiz на Моравах. — Кирило Малицький зі Щирця 20 К (Дн.): о. сов. Олександра Стефановича у Львові і товаришів з р. 1877, Михайла Чернявського в Городиславичах, Василя Чередарчука в Старобродах, Гната Гамаля в Підяркові, Олександра Мишугу в Варшаві, Антона Шлемковича в Тарнобжегу, Івана Давидовича в Башни дол. — Андрухів Василь 4 К.: п. Янку і Нусю Пулюй, Вп. Михайла Пулюя, Теодора Мацькова (ученика V кл. гімн.) всі у Львові. — Іванців Василь 4 К.: п. Юркевичівну Нусю, Душенчуківну Геню зі Золочева, Івана Курмановича Львів, Дякова Олексу і Посполюха Петра підхорунжих УСС. — В. Б. 3 К.: пп. Рудковську Нюню і Криницьку Ольгу Львів, п. Полошинюківну Наталку Відень, Козака северина пор. 32 куріня, пол. стрільців, Деркача Пилипа хорунжого Укр. Січ. Стріль. — Мировий Володимир 5 К.: Ст. Губчака, дир. „Віри" в Перемишлі, Юліяна Кіндрика, властителя реальности у Львові, Наталку Левицьку в Іванівцях, Надю Теодоровичівну в Стрию, Олену Петрушевичівну в Стрию, Марусю Грабович у Львові, — Уляна Ракоши, Ясениця сільна 5 К. (Дн.): Вікторію Бахманову Дрогобич, Марію Коморовську Болехів, Стефана Масляка п. к. судію в Болехові, поручника Ілію Николина Неполомице і надпоручника д-ра Григорія Ракочого пол. почта 240.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. ки. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Діла" і визначених.

ОПОВІСТКИ.

Суботний (3. лютого) **раут** в сали Тов. ім. Лисенка заповідає ся чудово. Гостий чекає богато несподіванок. Буфет в заряді „Українського комітету помочи для ранених". Білети вступу будуть служити на підставі заряджения ц. к. дирекції поліції як одноразові нічні перепустки. Стрій поєдинчий воєнний спеціеровий. Хтоби через помилку не дістав запрошення, зволить ласкаво зголоситись до п. д ра Воєвідки, який в тій справі буде урядувати на „Бесіді" (вул. Кастюшка ч. 1) в пятницю і суботу в год 3—4. 92 1—2

Звичайні сходини Учит. Кружка по святочних феріях відбудуть ся дня 2. лютого 1917 о годині 10. рано в сали при вул. Можнаського ч. 12. На порядку дневнім реферат і дискусія на тему: „Дух учительства". Просить ся о численну участь. За видїл: *М. Балицька*, голова; *О. Козакевич*, секретарка. 2—2

Тов. „Українська Академічна Поміч" бажає сьогорічних масниць прийти з помочю не лиш українським академікам виселенцям, але також й цілій молодій, українській суспільности, що зітхає за забавою, тому дня 10. лютого 1917 р. о год. 7 вечером уряджує в салї тов. ім. Лисенка прегарні Вечерниці сполучені з музично-вокальними продукціями, хорошою товариською забавою та десятками милих несподіванок. Стрілецька орхестра веселити ме душу милих гостий а здобутий в Ромунії буфет буде сповняти належиго свою задачу тим більше, що важні там будуть тільки картки хлібові, які свіжо що видав австро угорський банк. Вступ за запрошеннями по 2 К від особи. Добровільні датки на цїли „Акад. Помочи" приймає ся з подякою. Хтоб через помилку не одержав запрошення, зволить ласкаво зголосити ся в день вечерниць при касі; скорше письменно або устно в льокали тов. „Акад. Поміч", вул. Панська 11а/II. що дня між год. 12—12½. 86 2—3

Товариство заїдчикове в Глинянах, стов. зареєстр. з обм. порукою, повідомляє своїх вкладників, що почавши від 1. липня 1916 числить від вложених вкладок по 4%. — Дирекція. 93

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 1. лютого 1917.

Незвичайно остра зима на цїлім східнім фронті не допускає ніякої значнійшої боєвої діяльности. Також з італійського фронту і з Альбанії нема нїчого важного до оголошення.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 1. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В богатьох місцях фронту наступи в стежних цїлях дали нам цінні відомости про неприятеля

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя Леополь'да бавар ського: При дуже великих морозах тільки в кількох місцях боєва діяльність була значна.

Над Нараївкою, на південний схід від Липиці долїшної части саксонського полку вдерли ся до російського становища і вернули, приводячи 60 бранців і 1 машиновий карабін як воєнну добичу.

На фронті архикнязя Йосифа і в области військ Макензена малі сутички перед становищами і відокремлений артилерійський огонь.

Македонський фронт: На південний захід від озера Дойран відперто відділи, які після сильного огня пішли приступом.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ПОДАВАЙТЕ СТАРУ АДРЕСУ!

Майже щоденно містимо отсю просьбу у „Ділї", а проте коли хто з Вп. Передплатників змінює місце побуту, то звичайно не подає попередної адреси. Передовсім передплатники в полевих почт (Фельдпост-ів) майже нїколи не дають при зміні адреси послїдного фельдпосту. А ми при найлїпшій волї не можемо дати перевести зміни, доки не маємо докладної попередної адреси. У нас картотека є уложена після почт, а не назвищ передплатників. Щоб уникнути нарікань просимо при зміні на НОВУ, подавати і попередну (стару адресу).

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Де є Йосиф Купчинський? який був перед війною в Бучачи, а покликаний опісля в станиславівський повіт і від того часу не маю про него вістки. Хто знавби о его побуті буде ласкав мені дати знати: о Володимир Купчинський, завідатель парохії Прусинп. п. Лука, ad Самбір. 89 2—3

Оголошення.

Українська кравчиня — Львів, вул. Гродзицких 9. І. пов. — виконує сукні дамські по умірованих цінах. 3—?

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по німецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-німецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 3 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовлення і гроші прошу присилати на адресу: А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научання! Важне і для учителїв удільних початків німецької мови. 70 6 30

ЦЕРКОВНІ ШТ. ЦВІТИ

поручає як давнїйше

СТЕФАНІЯ ПОГОРЕЦЬКА

в СТРИЮ. 756 10—10

Приймаєть ся передплата на

„Вістник Союза Визволення України"

Виходить що тижня в неділю, в розмірі 10 сторінь великого формату, з ілюстраціями, рік видання IV.

Річна передплата виносить 15 кор. (15 марок, 6 рублїв, 3 доляра), піврічна 8 кор (8 марок, 3 рублї), квартальна 4 кор 50 сот. (4 мар 50 фен., 1 руб 75 коп.).

Ціна поєдиноких чисел 40 сот. (40 фен., 15 коп.).

Вістник Союза Визволення України є часописєюбезпартійною і стоїть на становищи самостійницькім, всеукраїнськім.

Крім статей на теми бїжучого політичного житя і богатої хроніки в житя Росії, російської України і зайнятих областий російської України, Вістник богато місця уділяє творам красного письменства, справам Українських Січових Стрільців і проч.

В Вістнику містять ся правильно огляди голосів чужої преси та реферують ся книжкові видання про українську справу, а також достійні огляди воєнних і політичних подій.

Адреса редакції і адміністрації часописи **Wien VIII. Josefstädterstr. 79. Tür 6.**

Конто почтової щадниці 107090. 2—4

Українські молитвенники:

I. **„Хвалите Господа з Небес"**

гарного формату, звиш 750 сторін друку, є найновійшим молитвенником в чистій народній мові.

Зміст молитвенника: Щоденні молитви ранїшні і вечірні. Найважнійші пісні з вечірні і утрені. Літургія св. Йоана Золотоустого. Образець Тайни покаяня. Молитва перед і по сповіди, перед і по Причастю. Молитви на час Великого посту і на більші свята. Акафисти, тропарі кондаки воскресні, щоденні і на більші свята. Найбільша збірка коляд і церковних пісень. Пасхальна таблиця.

Молитвенник друкований гарними черенками на білім тривкім папері коштує:

1) В переплетї з плюшу або шкіри зі волоченими берегами і футералом К 9·00. 2) В переплетї в полотно з мармуровими берегами К 4·00. v. n

II. **Малий молитвенник**

народною мовою, малого догідного формату.

Оправлений цїлий в полотно з витисками 1 корона.

Молитвенники можна дістати за попередним надісланем грошей: в Канцелярії Товариства „Просвіта" у Львові, Ринок ч. 10. До замовлень доплачуєть ся 45 сот. на пересилку почтову. 3 ?

Купуйте і замовляйте:

Календарець „РУСАЛКА"

на 1917 р.

Ціна 1 штука 30 сот. (почт. 35 сот.)

10	штук з почт. оплатою К	3·00
25	„ „ „ „	7·20
50	„ „ „ „	13·50
100	„ „ „ „	25·00

Від 25—100 шт. поручено (рекомендовано).

Вже продає ся відрівний календар на р. 1917. Ціна 1·20 К., з пересилкою 1·50 К.

25—5 Замовлення приймає 7 ш.

А. Окпиш, Львів. Кадецка ч. 4.

„Календарець на 1917 р." РУСАЛКА — Купуйте коротко адресуйте

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.**

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 27. (9279) Львів, субота 3. лютого (21 січня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.
РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щадн. 26.726.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Число телефону 261
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
в Австро-Угорщині:
місячно . . . . 2·70 К.
квартьрічно . . . 8— „
піврічно . . . . 16— „
цілорічно . . . . 32— „
у Львові (без достави):
місячно . . . . 2·40 К.
квартьрічно . . . 7— „
піврічно . . . . 14— „
цілорічно . . . . 28— „
За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:
Стрічка петитова, двошпальтова 40, в надісланих 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.
Одно примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 2. лютого 917.

Впало одно з найгрізнійших рішень у сій — і без того такій страшній війні! Проголошена осередним союзом постанова знищити всяку морську лучбу на найважнійших для ворожих держав областях моря поставила перед небувало тяжкими задачами і питанями весь — кажучи без переборщеня — світ: світ осередних держав і світ ворожого союза в першім ряді, а світ невтральних країв — майже в рівній мірі. Вже в найблизших днях відчуємо наслідки сього рішеня — надіймо ся, що будуть вони добрі для нас, шкідні тільки для ворогів! І надіймо ся, що справді не доведуть вони до небажаних спорів з державами невтральними, головно з Америкою!

Осередний союз рішив ся на могучий удар — із запертим віддихом ждемо, щоб він справді влучив як-раз тих, котрі своєю руйнуючою зажертістю присилували осередні держави взятись аж за таку зброю для оборони свойого істнованя.

Відкидаючи мирове предложенв і виставляючи супроти нього програму розбору Габсбурської монархії, сторона антанту клала тим самим моральну й політичну підставу під те рішенв, яке обовязує на морях антанту від дня 1. с. м. На програму руїни прийшла відповідь нищеня. Така льогіка яке збхопило біле людство старої Европи і яке моторошним способом висловило ся в недавній відповіди антанту на мирову ноту Вільзона. Лявіна котить ся далї — зі здвоєною силою руїни.

Весна, від котрої ділять нас тільки два-три місяці, буде памятною в історії людства весною. Іграшкою супроти неї видаєть ся та оспівана поетами весна Наполеонського відвороту з Росії. Прийдуть страшні річи — на суші і на мори. Сірчаний огонь посиплеть ся на простори землї й моря, заняті европейськими народами. Кров і огонь, смерть і біль, руіна людий і культури — ось-чого свідками прийдеть ся нам бути може вже в недовгім часі. Будучий історик здрігнеть ся і очи свої закриє, розглядаючи спомини — тільки бліді, німі спомини, а не дійсність! — того, що ще судилось переживати нашому поколїню.

А може — одначе вірити сьому не хочеть ся — в останній годині якийсь добрий дух ще здержить підняту до удару руку? Може радикальна безоглядність рішеня осередних держав так потрясе світом невтральних, що зародить ся з нього рівно радикальна постанова: покласти край війні і довести до мира? Може — але таких, котрі числились-би з такою можливістю, мабуть нема на світї божім...

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -
- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -
- (Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament) -

В справах відбудови українського житя.

Наради членів Ширшого Народного Комітету і мужів довіря української національно-демократичної партії.

Першого дня нарад пополудни в дискусії політичній забирали голос пп.: о. Северин Борачок (Яйківці), д р Тэофіль Кормош, д р Василь Щурат, о. Теодор Савойка, о. Омелян Трешневський (Хоробрів). По фактичнім простованю д-ра Костя Левицького, вибрано редакційну комісію для поставлених резолюцій.

На порядок нарад прийшов реферат організаційний, який виголосив д-р Стефан Баран. По рефератї, якого повний текст подамо в найблизшім часї окремо, розвинула ся жива дискусія, в якій забирали голос пп.: о. Стефан Онишкевич, дир. шк. Іван Білинський (Пчани, жидачівський повіт), о. Стефан Білинський (Жовква), д-р Мих. Пачовський.

На рефератї і дискусії були присутні пані делегатки Жіночої Громади у Львові.

По перерві, в часі якої радила комісія редакційна, піддано під голосованє і ухвалено отсї резолюції:

Резолюції д ра Степана Барана.

I. Зїзд членів Ширшого Народного Комітету і Мужів довіря українського національно-демократичного сторонництва Галичини протестує як найрішучійше проти відокремленя згляднo розширеня автономії Галичини, натомість домагаєть ся утворення з українських областий Австрії окремої провінції в безпосередній спо луції з рештою австрійських країв.

II. Вважаючи намірене осередними державами утворенє самостійної польської держави з визволених тепер з під російського панованя польських етнографічних областий, як заповідь визволеня сими державами і инших поневолених Росією народів, між ними і українського, і утвореня для них самостійних правно-державних організмів — заявляємо ся зі всею рішучістю проти прилученя в якій-небудь формі українських частий Холмшини і инших українських областий до будучої польської держави — натомість домагаємо ся:

1) утвореня з занятих українських областий включно з Холмщиною окремої адміністрацийної одиниці;

2) допущеня української мови і українського письма до публичного житя на занятих українських областях;

3) заспокоеня релігійних і культурних потреб укр. населеня та організації українського шкільництва на укр. областях і перенятя його на кошт австро угорської Монархії;

4) безпроволочної визначної господарської помочи для українського населеня на занятих українських областях і стоячої з тим в звязи відбудови знищених війною господарств та безпроволочного дозволу повороту для виселених волинських Українців до їх рідних місцевостий.

Резолюції д-ра Василя Щурата.

Зїзд протестує проти лицемірства відповіди держав антанту на мирову ноту президента Вільзона, в котрій сї держави виступають як защитниці принципу національностий і як визвольниці народів угнетених державами почвірного союза, а то з огляду на се, що одна з головних держав антанту, Росія, не лиш угнітає в варварський спосіб 35-міліоновий український нарід, безпощадно здавлюючи його мову і культуру та скувавши його в пута політичної неволї, але і не менше безпощадно і в не менше варварський спосіб нищить всяке українське національне житє на хвилево занятих нею областях Східної Галичини і Буковини.

Привіт Українським Січовим Стрільцям.

З'їзд членів Ширшого Народного Комітету і мужів довіря українського національно-демократичного сторонництва засилає Українському Січовому Стрілецтву як живому вислови визвольних змагань українського народу і продовжителям його історичної лицарської традиції горячий привіт і подяку за його геройські жертви і кровавi труди на жертвеннику ідеї Вільної України.

Резолюція д-ра Ст. Барана.

Взиваєть ся повітових організаторів і мужів довіря, щоби безпроволочно приступили в кождім повіті до утвореня, відновленя зглядно розширеня трівкої повітової національної української організації на час війни з одиниць, охочих до громадянської працї, до якої треба втягнути і українське жіноцтво, а то в цїли оборони українських національних прав, в цїли оживленя українських, культурних і господарських організацій, в цїли систематичної збірки грошій і датків в натурі на загальні народні потреби і потреби місцевих українських організацій, в цїли несеня правної помочи і поради незасібному українському населеню і несеня помочи безпосередним жертвам війни, в першій мірі военним сиротам та українським хорим і раненим жовнірам.

В цїли переведеня тих задач має повітова організація утворити поміж собою 4 окремі секції, а се:

I. Секцію оборони українських національних прав і несеня правної помочи і поради незасібному українському населеню, зокрема виселенцям.

II. Секцію для збірки датків в грошах і натурі на загальні і місцеві народні потреби і для жертв війни, головно военних українських сиріт і українських виселенців.

III. Секцію помочи жертвам війни, в першій мірі военним українським сиротам, українським виселенцям і раненим та хорим українським жовнірам.

IV. Секцію культурної і господарської організації та оживленя українських культурних та господарських організацій і ширеня популярного тижневника „Свобода".

В кождій українській громаді, особливо в округї кождої гр. кат. парохії належить перевести подібну як висше організацію, а передовсім утворити комітет для опіки над жертвами війни, головно военними сиротами і для збірки грошій і датків в натурі на народні цїли.

Повітові організації підлягають Народному Комітетови у Львові, організації по громадах, підлягають натомість повітовій організації.

*

Другий день нарад з'їзду був не менше численний як перший, і між учасниками слїдне було велике заінтересованє політичними справами. З'їзд розпочав ся о 10 год. в сали Товариства ім. Лисенка поставленєм внесеня о. Йосифа Чеховича з Річиці пов. Рава руська, щоби Українську Парляментарну Репрезентацію узнати одинокою політичною репрезентацією для всїх політичних справ цїлого українського народу з поминенєм дотеперішної всеукраїнської політичної Репрезентації Загальної Української Ради, яка мала би вповнї припинити свою дїяльність.

Над сим внесенєм розвинула ся широка нарада, в якій забрали голос о. Остап Нїжанковський з Голобутова пов. Стрий, о. Омелян Трешневський з Хороброва пов. Сокаль, д-р Стефан Баран, пос. д р Льонгін Цегельський, пос. д-р Кость Левицький, пос. д р Сидір Голубович і пос. Володимир Сїнгалевич. Внесенє о. Чеховича перепало, натомість перейшла величезною більшістю голосів отся резолюція

в справі істнованя і компетенції наших начальних політичних організацій,

поставлена і мотивована д-ром Стефаном Бараном:

„Зїзд, приймаючи до відома основанє Української Парляментарної Репрезентації як оди-

нокого представництва політичних інтересів українського народу Галичини — вважає потрібним і конечним дальше істнованє Загальної Української Ради для репрезентації загальних інтересів всего українського народу — передовсім для справ ухраїнського січового стрілецтва і справ занятих українських областий, і взиває Загальну Українську Раду і Українську Парляментарну Репрезентацію до розмежованя своїх агенд у висше наведенім напрямі".

На сім наради о год. пів до третої по пол. перервано; дальші реферати про відбудову краю відбули ся по пол. о 5 год.

Заострене підводної війни.

Від нашого постійного допысувателя.

Відень 31. січня 1917.

По трийцятимісячнім проливі крови переходить сеї півночн в йна у найстрашнійшу фазу. Коли центральним державам годі було наблизити конець війни мировими предложенями, відкиненими зневажливо антантом, то успіх сей бажають вони осягнути заостренєм підводної війни, з яким загал наш в хвили, коли появлять ся сї стрічки друком, вже певно буде познакомлений на основі телєграфічно переданих нот до Зединених Держав та других невтральних, та розмови австро угорського міністра заграничних справ гр. О. Черніна з представником американської журналістичної спілки.

Морські простори довкола Англії й Франції та Середземне море оголошують центральні держави тереном, де жде всякий ворожий а то й невтральний корабель неминуча загибіль від підводних човнів, які воювати муть тепер без всякої пощади.

Для взаїмної комунікації невтральних держав між собою полишено значені шляхи, по яких вони можуть безпечно проїздити.

В дипльоматичних кругах центральних держав розуміють добре що заострене підводної боротьби відчують невтральні держави прикро, але при тім надіють ся, що вони признають неминучість тільки такого виходу. Саме огляд на невтральні держави казав центральним державам так довго здержуватись від безпощадного приміненя так успішного оружя як підводні човна, за чим побивали ся зі всею рішучістю такі свідомі моряки як б. адмірал Тірпіц. Саме факт, що моряцькі круги так побивали са за заостренєм підводної боротьби, є на думку дипльотатії центральних держав доказом, що заряджене тепер заострене війни не може ослабити центральних держав.

Коли на мирові предложеня центральних держав прийшла глумлива відповідь антанту, коли виразне підчеркнене, що центральні держави ведуть тільки оборонну війну, дало йому можність підсувати їм грабіжницькі цїли, і начеркнути при тім нестямну карту будучої Европи, та коли по сім послідувало ще й заострене блькади проти невтральних, то на се могла бути тільки одна відповідь, а саме заострене підводної війни.

На сей важний крок зважили ся провідні особи центральних держав не без зрілої розваги, не без належного підготованя та не без обчисленя всїх наслїдків, які він може потягнути за собою.

Приходить страшна, жорстока фаза війни, та дипльоматія центральних держав надіеть ся, що безоглядне приміненє так страшного оружя як підводне човно єдино може наблизити хвилю всім бажаного мира. Яр. В-ий.

Виселенцї у занятій части Галичині.

„Кіев. Мисль" доносить, що головний повновласник для приміщеня виселенців звернув ся до віддїлу допомоги фронтового комітету з предложенєм з'орґанїзувати вижившене в районї *** корпуса, відки має бути виселених у глибокий зад до 2.000 людий, переселенє яких при холоді й лихім стані комунікації було би дуже трудним. Віддїл робить заходи, аби налагодити вижившене, одначе справа зустрічає перепони їзза трудностий достави живности. По обчисленю районної управи центральної Галичини безплатного живленя потребує там до 100.000 душ, а поки що одержують його тільки коло 20.000. Кадри тих, що потребують такої допомоги, постійно доповнюють ся виселенцями з-від позицій. (Ф. И.)

Краєвий Виділ Галичини у Цїсаря з чолобитнею.

ВІДЕНЬ Тлб.) Цїсар приняв вчера по полудни чолобитну депутацію автономічних представництв Горішної Австрії, Зальцбурга, Стирії, Каринтії, Країни, Гориції і Градиски, Моравії, Шлеска, Тиролю і Форарльберґу, Галичини і Буковини.

Іменем галицького преставництва промовив краєвий маршалок Незабітовський тими словами:

Промова маршалка.

Найдостойнїйший Пане, Наймилостивїйший Цїсарю і Королю, Наймилостивїйша Цїсарево і Королево:

Йдучи за голосом наших сердець, наближаємо ся до стіп найвисшого Престола зі словами найглибшої пошани і найвірнїйшого привязаня. Приходимо, як представники народу польського і українського, що заселюють Королївство Галичини і Володимирії з Великим Князівством Краківським.

Почуванєм вдячности ворушить нас память про добродійства, які подала нашому краєви Найдостойнїйша Династія, а особливо незабутий, великодушний Попередник Вашої Цїсарської Величности, який ідучи за своїм почутєм справедливости, запевнив йому основи здорового розвитку, що відповідає історичним прикметам і пособляє заспокоєню релїгійних і національних потреб.

Послїдна незабута, найвисша маніфестація з дня 5. падолиста минулого року запоручає нам розширене самоуправи краю аж до тої повноти, яка дасть ся погодити з приналежністю до Монархії і її розвитком, що від давна було цїлию наших краєвих репрезентацій.

Таке розширенє законодатної і виконуючої власти краю дасть нам можність енергічної діяльности в области культурного і господарського двигненя рідного краю Оставляючи права, як горожан держави, і свободу, пособить воно одночасно матеріяльним і духовим інтересам Монархії, бо її велич і сила, як досі, так і на будуче остане нашим горячим бажанєм.

Першою найважнїйшою цїлю нашої праці буде відбудова краю, який підчас війни шалїючої в його межах вже майже від трьох лїт, став жертвою повного знищеня.

(По українськи). Не зможемо того довершити при власних силах, числимо отже на поміч цїлої Монархії, в сильній надії, що ту поміч одержимо, бо цїлий наш край з певністю не остає позаду иших що-до жертв крови, а що до жертв майна певно їх переписшає.

(По польськи). Найдостойнїйший Пане! Щоб Тобі судило ся заключити небавом з неприятелями справедливий, почесний мир для щастя і добра народів, живучих під Твоїм скиптром. Щоб Тобі судило ся також як найдовші лїта держати в своїй справедливій руці скиптр Твоїх Предків. Боже осїни, Боже благослови Нашого Найдостойнїйшого Цїсаря і Короля.

Відповідь Цїсаря.

Дякую за вислови почувань льояльности і вірности висказані іменем Мого Королївства Галичини. Є для мене сердечною радістю, що з Ваших уст почув я запевненє привязаня до Династії і вдячности за запевненє Моїм стрічним Дїдом розширеня прав самоуправи Галичини з нагоди проголошеня самостійного Польського Королївства.

Бажаю, щоби той край, який в теперішній війні, приносячи тяжкі жертви, дав нові доказ привязаня і несхитної вірности піднїс ся по заведеню мирових відносин при тїсній співдїяльности заселюючих його народів і при помочи Мого правительства до успішного розвитку національного і господарського, на який повсїм заслужив за понесені жертви крови і майна.

Вірна і Мому батьківському серцю близька людність може бути певна, що Моє правительство при гоєню ран, завданих краєви серед теперішної оборони східних границь держави, буде дїяльно помічне.

(По польськи) Дякую Вам сердечно за чолобитню, зложену Менї іменем людности Могутнього краю і прошу, щоби Ви тій людности переказали Мій цїсарський привіт.

(По українськи). Будьте також певні, що все буду памятати про той тяжко навіщений війною край.

Внутрішне положенє в Росії.

„Times" про новий царський указ. — Правительство і Дума. — Консервативний блок.

З приводу царського указу до нового президента міністрів кн. Голїцина доносить лондонський дневник „Times" з Петрограду:

В царськім указї висловлені, що правда, гідні подиву принципи, а саме, що Росія рішила ся бороти ся далї аж до побіди, одначе нема в нім відповіди на пекучі домаганя членів Думи, які знаходять серед народу й армії живий відгук, а саме, щоб заведено правительство, яке відповідало би парляментови. Видно, се домаганє не може бути сповнене, доки впливові міністри є глухі на домаганя публичної опінії. Авдієнція президента Думи Родзянка скріпляє вражінє, що цар хоче задержати кабінет Голїцина. Отже нового царського указу, який злагіднив би внутрішну кризу, не можна ждати, і ся криза остає постійною. Менші уступки, як іменованє Сазонова амбасадором в Льондонї і обіцянка злагідненя виїмкових законів против Жидів, не вистарчають, щоб опозицію заставити до мовчаня і злагіднити недовірє до правительства. „Русское Слово" доносить, що 17 високопоставлених і дуже впливових осіб підписали пропамятне письмо, яке дійшло до рук царя, з домаганєм знесеня невідповідального міністерства. Найголовнїйші дневники прилучають ся до сього домаганя як найвиразнїйше. Прим. „Нов. Время" пише: „Патріотичний запал, який панував з початком війни, перемінюючи ся в дїло, змаганє народу розвинути фабрики муніції, щоби працювати разом з військом, все те спараліжовано виключно на приказ бюрократії. Бюрократія бачила в тих змаганях небезпеку для свого монополю. Відчуженє між правительством і публичною опінією мусїло вплинути на настрій цїлого народу. Запал швидко зник і замість співробітництва всїх сил держави, так радо заповідженого з початком війни, почала зростати пропасть між народом і правительством. З найгіркійшими почуваними слїдить нарід за сим процесом, і нинї ми більше ніж коли віддалені від того співробітництва в інтересї війни і побіди". Стільки „Нов. Время". Проба утворити блок правиці очевидно не вдала ся. Парляментаристи всїх конституційних партій оголосили вислід нарад з виборцями з усїх частий держави. Подавляюча більшість виборців похваляє політику поступового блоку й заявляє, що стоїть непохитно при домаганю установленя відповідального правительства. Кажуть, що Голїцин має виробити програму нового законодавства. Одначе політичні реформи не будуть переведені. В сій справі правительство має держати ся слів царя, що реформи мають прийти аж по війні.

До „Frankf. Ztg." доносять з Стокгольму:

Обережні критики оцінюють теперішне положенє як переходову стадію без означених лїній і тенденцій. Російські газети старають ся статями про розвучливі виглядн Німеччини закрити своїм читачам очи на поважні відносини в Петрограді й Москві і рівночасно оголошують, що правительство на випадок особливих подій розширило повновласти деяких властий обох міст і виробило докладний плян заряджень, які показали ся би конечними. В думських кругах — як доносять „Бирж. Ведомості" — не вірять офіціозному поясненю, що Думу відложено на ново тому, бо нова рада міністрів мусить мати час зорієнтувати ся про нові пекучі справи. Посли кажуть, що спокійне дожиданє є поки що найлїпшою відповідю на тактику правительства, одначе засіданє бюджетової комісії, яка має зійти ся в найближших днях і заняти ся бюджетом міністерства внутрішних справ, викликає напруженє. „Рєч" пригадує заяву кн. Голїцина, що Дума має зійти ся 25. січня, одначе в дійсности вже при його іменованю було все уложене. Особливо підозрілою й дивною є тодішна заява реакційної „Земщини", що коли-б Думу відіслано домів, можна би числити на дуже швидке закінченє війни. „Русское Слово", яке заповідає швидку подорож Ллойда Джорджа до Росії й каже, що він інтересуєть ся передовсім працею громадських інституцій, — пише, що Протопопов рішуче заповів розвязанє Думи й нові вибори, коли поступовий блок буде вести далї свій дотеперішний курс.

Міністерство внутрішних справ працює тепер головно над поліційними звідомленями про „шкідливу дїяльність робітницьких груп". Послу Гучкова як голову центрального военного комітету завізвано дати докладні відомости про час і місце нарад робітницьких груп.

В Петрограді відбувають ся тепер переговори в справі утвореня нового консервативного блоку з усїх правих членів Державної Ради й Державної Думи.

Виселенцї у занятій части Галичині.

„Кіев. Мисль" доносить, що головний повновласник для приміщеня виселенців звернув ся до віддїлу допомоги фронтового комітету з предложенєм з'орґанїзувати вижившене в районї *** корпуса, відки має бути виселених у глибокий зад до 2.000 людий, переселенє яких при холоді й лихім стані комунікації було би дуже трудним. Віддїл робить заходи, аби наладити вижившене, одначе справа зустрічає перепони їзза трудностий достави живности. По обчисленю районної управи центральної Галичини безплатного живленя потребує там до 100.000 душ, а поки що одержують його тільки коло 20.000. Кадри тих, що потребують такої допомоги, постійно доповнюють ся виселенцями з-від позицій. (Ф. И.)

Відкрите старинної української ікони.

Як доносить „День“ із Харкова, на зборах харківського епархіяльного церковно археольогічнодо товариства архимандрит мелецького монастиря волинської епархії Алексій подав вістку про археольогічне відкрите величезної ваги. В 1915 р. з театру війни з мелецького монастиря на Волині евакувано до Харкова старинний чудотворний образ Миколи Чудотворця. При оглядї образу замічено, що дошка потріскала і живопись осипувала ся. Докладний розгляд живописи спеціялїстом художником викрив, що під верхним образом був другий, первісний; по знятю першої верхньої верстви показав ся первісний оригінальний образ. На думку авторитетного спеціялїста Гордєєва образ є ключем для виясненя найдавнїйшої української іконописи XV—XVII ст. (Ф. К.).

Відносини Франції до Америки.

Поанкаре про війну і мир та воєнні цїли Франції.

„Deutsche Tageszeitung“ переповідає за „Matin'ом“ розмову, яку мав з президентом Поанкаре американський дневникар Маршаль.

Перше питанє Маршаля було: „Чи можу я подати до відома Америці, що Франція є нашим приятелем, хоч ми не бємо ся по її стороні?“

Поанкаре відповів, що давні спомини спільні і внутрішні уладженя обох держав звязують обі держави. Теперішна війна, яку зачала Німеччина, тільки затіснила французькоамериканські взаємини. Споючені Держави, що правда, остали невтральними, але проте прояви американських симпатій є просто захоплюючі, так само, як її заяви моральної солїдарности та зазиви до витриваня в боротьбі. Америка певно знає те, що Франція бється не тільки за свою свободу і національну честь, але і за права людини та волю народів. Нарушенє бельгійської невтральности державою, яка її запоручила, надає тій війні символічне пятно.

Про ноту Вільзона висловив ся Поанкаре, що він знає про світлий ум президента, однак він не має права в боротьбі за людство зложити оружя, заки можна буде заключити гуманний мир. „Се певне — говорив голова французької держави — що Німеччина, яка під сю пору поводить ся так, немов би вона була побідником, хоч вона не може сумнївати ся про найблизше побідженє її, не є зріла до такого мира“.

Маршаль питав опісля, чи Франція уважає віддачу її утрачених країв сущним услівєм мира.

Поанкаре відповів: „Франція була терпелива і старала ся усунути з дороги всї причини конфлїкту. Вона виявила терпеливо, що всї провокації як справа Танжера і Агадіра, вона стерпить. Та нинї, коли їй без причини виповіджено війну, коли полила ся її кров з вини противника— чи могла би Франція не жадати сатисфакції, яка основувала ся би на праві і справедливости?“

Анґлія хоче задержати німецькі кольонії.

ЛЬОНДОН (Ткб). Міністер кольоній Льонг виголосив у Вестмінстері промову, в якій сказав, що зі здобутих німецьких кольоній уже жадна ніколи не верне під німецьке панованє.

Пересунене російських військ з Філяндії на фронт коло Риґи.

КОПЕНГАҐА (Ткб). „Berl. Tidende“ доносить з Гапаранди: З певного жерела потверджують, що в останнім часї перевезено російські війска з Фінляндії на фронт коло Риги, де вони брали участь в боях. Перевоженє сих війск спричинило велику недостачу зелїзничих возів, наслїдком чого мусїли обмежити товаровий рух.

Американський імґраційний закон проти анальфабетів.

„Veto“ Вільзона

„Frankfurter Ztg.“ доносить з Ню Йорку: Вільзон заложив „veto“ проти плянованого імґраційного закона, який хоче заборонити анальфабетам вступ до Америки. Одначе зачувати, що конґрес перейшов над сим спротивом Вільзона до денного порядку.

Війна вближаєть ся до кінця?

Мир буде заключений в Еспанії?

МАДРИД (Іскрова телеґрама кореспондента ц. к. Кор. Бюра). „Debate“ й инші дневники доносять, що провідник консерватистів Dato сказав на бенкетї перед приятелями, що світова війна вближаєть ся до кінця та що мир буде заключений правдоподібно в Еспанії.

„Не з баку довіря!“ не можемо нїкому висилати „Ділa“ на кредит, навіть своїм найпевнїйшим передплатникам, а тільки тому, що за всї матеріяли мусимо платити готівкою, і то в десятеро дорозше, як в часах мира. Тому просимо до

5-го кождого місяця

надсилати передплату, бо в противнім разї тогож дня здержимо передплату.

Змаганя невтральних до мира.

Нові мирові пляни Вільзона. — Вільзон пляную на 1. марта конференцію в Ґазї.

НЮ ЙОРК (Прив. тел.) Орган Вільзона „World“ пише: Президент Вільзон обмірковує два пляни, щоб наблизити ся до мира. Він хоче запросити воюючі держави на офіціяльні наради над мировою програмою, висловленою в його письмі до сенату. Другий плян полягає на тім, щоби спонукати воюючі держави, щоб їх заступники разом з виділом, який заіменував би Вільзон, радили над основами завішеня оружя. В кождім разї Вільзон буде далї старати ся позискати світ для своїх намірів

ҐАҐА (Прив. тел.) В дипльоматичних кругах, які мають зносини з американським посольством, подають як певну річ, що Вільзон в короткім часї повідомить воюючі держави, що Америка є готова вислати до Ґаги своїх офіціяльних заступників, коли воюючі держави так само схильні вислати своїх заступників. Конференція мала би зійти ся 1. марта. На нїй мали би обговорювати ся предложенє мирової програми Вільзона, без входженя в подробиці.

Аґітація за мировою конференцією невтральних в Швайцарії.

ЖЕНЕВА (Прив. тел.) Швайцарські товариства, які аґітують за миром, хотять звернути ся до правительства з домаганєм, щоб воно порозумїло ся з невтральними державами в цїли як найшвидшого скликаня інтернаціональної мирової конференції заступників невтральних держав в Швайцарії.

Воздушні боротьби на Заході і Сході.

БЕРЛІН (Ткб). Дня 30. січня на цїлім західнім фронті перешкаджала снїговиця діяльности наступів. Проте наші летуни виконали ряд далеких виправ. В ночи дня 30. січня обкинули вони зелїзничий дворець в Альбер і важні табори військові в Nieucourt, Cerpy і Bray над Соммою бомбами, які важили 3000 кг. В ночи, на 31 січня обкинено зелїзничий дворець в Quillacourt і Nerlev lie бомбами, які важили 300 кг. Кинене неприятелем бомб в Околици Athies Nam і Nesle не мало успіху. На східнім фронті летуни помагали успішно атаковим рухам німецьких військ над рікою А. При прозорім воздусї виконали наші летуни в дни 30. січня на вузкій части фронту 50 далеких летів і керували огнем наших батерій та перевели оглядини мимо того, що в горішних воздушних верствах температура доходить до —40° степенів. Газівню в Ризї і неприятельські зелїзничі двірцї та обози обкинено бомбами ваги 900 кг. Оборонні батерії приневолили летуни до мовченя. По російськім боцї появили ся тільки два літаки далеко поза неприятельськими лїлїями.

НОВИНКИ.

Львів, 2 лютого 1917.

— **Участь австрійських народів в воєнних позичках.** Із віставленя про участь поодиноких народностий у воєнних позичках слїдує, що на загальну суму всїх воєнних позичок в квоті 18 мілїярдів німецькі краї дали 15 мілїярдів, на голову отже випадає там по 1154 К., коли 6 мілїонів Чехів підписало $1^1/_4$ мілїярда, або 208 К. на голову, а прочих 13 мілїонів членів инших народів дало $1^3/_4$ мілїярда або 142 К на голову.

— **Святочний репертуар театру М. Садовського у Київі.** Підчас Різдвяних свят у театрі Л. Садовського у Київі йшов такий репертуар: 26. ст. ст. грудня рано „Наталка Полтавка“, вечером „Ґандзя“; 27. рано „Дай серцю волю—заведе в неволю“, вечером „Ревізир“; 28. рано „Бурлака“, вечером „Вій“; 29. рано „Пошлист в дурні“, вечером „Вондарівна“; 30.—11-ий раз „Про що тирса шелестїла“; 31. „Ой не ходи Грицю“. (Ф. К.)

— **Український дїточий концерт колядок у Київі.** Дня 28. ст. ст. в Народній авдиторії у Київі відбув ся український дїточий концерт колядок. Виконавцї — діти виселенців в захистів Товариства запомоги півдня Росії. Першу частину концерту становили колядки, другу—народні пісні, дїточі гри і танцї. Хор складав ся з 80 дїтий. (Ф. К.)

— **Розвязанє польського „Народового Комітету“.** Дня 29. січня порішила виконуюча комісія польського „Начального Комітету Народового“, що той комітет з огляду на підчиненє польського легіону польській державній Радї не має вже ніякого завданя і перестає істнувати. Для ліквідації ріжних інституцій Н. К. Н. вибрано окремий субкомітет.

— **Мирова аґітація провідників анґлійських робітни із.** Анґлійські соціялїсти уладжують численні збори в справі мира. На одних із зборів в Льондонї промовляв партійний провідник Филип Сневден проти війни до послїдного жовнїра і послїдного шилїнга, бо такого народу, як німецький не можна знищити. Коли Німеччина згодить ся опорожнити Бельгію і заплатити їй відшкодованє — говорив Сневден — то не остав по за тим вже ніяке питанє, якого не можна би розвязати дорогою переговорів.

— **Розпорядок у справі навчаня дітий у занятій части Галичини.** Як повідомляє „Кіев. Мисль“, відділ до помочи населеню комітету півд.-захфронту Земського Союза одержав вістку, що губернатор Галичини видав розпорядок навчаня дїтий по захистах віддїлу, бо право таке мають тепер тільки міста і села. Супроти того відділ рішив перервати навчанє там, де отвирають школи міста або села і поробити заходи, щоби одержав дозвіл вести дальше навчанє по захистах там, де таких шкіл нема. (Ф. К.)

— **Відєнський ілюстрований Календар „З. У. Р“**, якого поява припізнила ся в значній мірі через придержанє військовою цензурою історії останних стрілецьких боїв у Бережанщинї, а ще більше через технічні причини, а саме через непредвиджене нарокованє до війска складачів, які вміли складати український друк, тепер уже на укінченю і на днях появить ся у розпродажи.

— **Цїсар Вільгельм туреччким кандидатом до мирової нагороди Нобеля.** Царгородські дневники доносять, що на запрошенє, з яким комітет нагороди Нобеля перший раз звернув ся до турецького університету, щоб той означив кандидата до мирової нагороди Нобеля, видїли літератури і права рішили предложити німецького цїсаря, бо від почвірного союза вийшов перший крок до мира.

— **Засуд ґенерального інтенданта в Будапешті.** Дивізійний трибунал гонведів в Будапешті оголосив засуд в справі ґенерального інтенданта Евґена Бори, якого за підкупність засуджено на 8 м сяців вязниці, заострені постом що тижня, утрату уряду і всяких відзначень. Сконфіскована в нього суму 6.000 К. призначено на підмогу для вдів і сиріт по офіцирах.

На волинські школи

„Пятиковсистемна“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Напор. Іван Сїтницький 25 К.: п. Наталію Кулицьку, надпор. Мат. Сороковського, надпор. Ром. Шипайла, хор. Клима Утриска, кад. Миколу Сїтницького. — Нуся Утриско 5 К.: Марійку Смішко у Львові, інж. Ром. Кульчицького в Перемишли, пор. Вас. Білецького в Городку, Вол. Утриска у Відни і проф. Івана Левицького у Відни. — Володимира Думін, учителька Ластавки 5 К (Дн.): п. Тосю Мартинкову з Пацикова, п. Галю Максимякївну учит. з Підгородища, п. Катрю Козиняківну учит. в Черневі, о. Михайла Гірняка з Голого равського, п. Михайла Підлужного проф. гімн. з Романова. — о. Іван Лебедович, Павлокома 10 К.: о. д-ра Романа Решетила катих. гімн. і Ярослава Константиновича в Сяноцї, п. Марію Макареву в Загірю ad Сянік, п. Ірину Колтунюкову в Люблинци новім п. Цїшанів, Григорія Лебедовича в Башни горішній ad Любачів. — о. Гнат Заяць, Мащина велика 5 К (Дн.): о. Александра Говду з Боднарки, о. Любомира Сандовича з Долини, п. Перейму управ. школи

в Ропиці руській, п. Яворського управ. школи в Пкитній, п. Тхіра управ. школи в Чорнім. — Марія Фуртак, Тростянець 5 К.: Ірину Негребецьку в Перемишли, Наталку Кміцикевич у Відни, Іванну Руднїцку у Відни, Надю Яцкевич у Львові, Стефу Кульчицьку в Грацу. — Хома Іван 5 К.: о. А. Радомського у Волоши новій, п. Стефцю Бенцівну у Ст. Самборі, о. Матвія Павлюка в Залісю, п. П. Климовича в Ст. Самборі, о. Ст. Гарасовського в Баличах. — Марія Гарабач в Любачеві 5 К.: д-ра Лаврівського, повітового лікаря в Нїску, пп. Е. Лаврівську і К. Трембіцьку обі в Любачеві, п. Е. Кульчицьку в Вощанцях і о. Юрія Черкавського в Дахові. — о. Стефан Гарабач 10 К.: о. Семена Кульчицького в Вощанцях, о. Івана Лесака в Щуткові, о. Івана Логінського в Белзци. — Д-р Лука Мишуга УСС., Володимир Волинський 100 К (Дн.). — Петро Пастернак 4 К.: п. Іванну Долошицьку в Зіболках, п-ну. Александру Мацюраківну в Зіболках, п-ну Юлію Димкевичівну в Зіболках, п-ну Софію Телесницьку в Артвсові, п-ну Антоніну Пастернаківну з Зіболках. — Василь Олексин військовий курат в Холмі 10 К.: п. Зиновію Білинську в Княжполї, п. Ольгу Лишпьку в Старій соли, п. Неонилю Кліщову в Підбужи, п. Марію Олексинову Девятири, п. Людмилу Біликову в Дрозловичах. — о. В. Кулик 10 К (Дн.). од, охот. Михайло Струтинський з Підмихайля, Ізу Дольницьку Відень, Стефанію з Вариводів Охримовичеву, о. Симена Круцького зав. пар. Трускавець, о. Дмитра Базівського зав пар. Східниця. — о. Іван Пастернак, Зіболки 10 К.: Ярослава Пастернака, Іванну Долошицьяу, Северина Пастернака, Олесю Мацюраківну, Таню Пастарнаківну. — Ученики української гімназії в Перемишли через директора А. Алискевича 180 К, а се: „Драматичний Кружок" з миколаївської вистави 50 К, з коляди 50 К, з щедрівки 80 К. — Н. Н з нагоди Шевченкових вечерниць у Володимирі 50 К. — Стефанія Лебедовичівна 10 К.: п. Левкадію Окнишівну, п. Ірену Туркевичівну, Ірену Білевич, Стефана Базилевича з Цішанова і Стефанв Пашка з Цішанова. — Антія Паньчак, богосл. 5 К (Дн.). Філю Фітю з донечкою (Воля Задеревацька); Петруся Теодота Соловія богосл.; о. Василя Куриласа (Германів); Никольця Дереша гербу Николишин богосл. і п. Мелясю Муріївну семинаристку (Львів). — Ольга Криницька Перемишль (Дн.) 5 К.: Осипа Когута У. С. С. Олексу Козьоринського Перемишль, Иосифу Сальцову Перегінсько, Д-ра Стефана Рудницького Відень і Гіту Небиловець Перегінсько.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Діла" і викликаних.

Повістки.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда" у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю дня 4. лютого 1917 „Дай серцю волю, заведе в неволю", народна драма в 5 діях М. Кропивницького.

Білети раньше набути можна в „Народній Торговли", в день представленя при касї від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 1—2

Суботний (3. лютого) равт в салї Тов. ім. Лисенка заповідає ся чудово. Гостий чекає богато несподіванок. Буфет в заряді „Українського комітету помочи для ранених". Білети вступу будуть служити на підставі заряджена ц. к. дирекції полїції як одноразові нічні перепустки. Стрій поєдинчий воєнний спацеровий. Хтоби через помилку не дістав запрошеня, зволить ласкаво зголоситись до п. д-ра Воєвідки, який в тій справі буде урядувати на „Бесїдї" (вул. Костюшка ч. 1.) в пятницю і суботу в д год 3—4. 92 2—2

Тов. „Українська Академічна Поміч" бажає сьогорічних мясниць прийти з помочю не лиш українським академікам виселенцям, але також й цїлій молодій, українській суспільности, що зітхає за забавою, тому дня 10. лютого 1917 р. о год. 7 вечером уряджує в салї тов. ім. Лисенка прегарні Вечерниці сполучені з музично вокальними продукціями, хорошою товариською забавою та десятками милих несподіванок. Стрілецька орхестра веселити-ме душу милих гостий а здобутий в Ромунії буфет буде сповняти належито свою задачу тим більше, що важні там будуть тільки картки хлібові, які свіжо що видав австро-угорський банк. Вступ за запрошеними по 2 К від особи. Добровільні датки на цїли „Акад. Помочи" приймає ся з подякою. Хтоб через помилку не одержав запрошеня, зволить ласкаво зголосити ся в день вечерниць при касї; скорше письменно або устно в льокали тов. „Акад. Поміч", вул. Панська 11а/II. що дня між год. 12—12½. 86 3—3

Заряд бібліотеки Головного Виділу Товариства „Просвіта" повідомляє отсим, що ся бібліотека замкнена від липня 1916 р. з причини її перенешеня до нового льокалю, буде знова отворена і віддана до публичного ужитку, а то з днем 5. лютого с. р. Книжки буде можна в ній визичати що дня від год. 4—6 по пол., крім неділь і гр. кат. свят. Ся бібліотека містить ся тепер в реальности Товариства (Ринок ч. 10.) на другім поверсї (вхід від галерії). V 1—1

На народні цїли присилає о. Василь Кліш від парохії Сінява к. Ярославя квоту 708 кор. 70 сот. до Товариства „Просвіта" з слідуючою дописков: Зібрали ся тутешні дівчата та під проводом хлопців заколядували 708 кор. 70 с. З тих гроший призначуємо: 1) дар „Просвіті" 50 кор., 2 на фонд інвалідів У. С. С. 150 кор., 3) на сироти для епарх. коміт. у Львові 150 кор. 4) на сироти для епарх. коміт. в Перемишли 150 кор., 5) Фонд народної оборони 50 кор., 6) на поміч для української шкільної молодіжи в Празї 50 кор., 7) для „Академічної Помочи" 50 кор., 8) на Волинські школи 50 кор. — разом 700 кор. Прочих 8 кор. 70 сот. на портория і прочі видатки евентуально „Просвіті". Сї гроші узбирані в парохії Сінява к. Ярославя а то в місцевостях Сіняві і Диткові 238 кор. 60 с., Виливі 287 кор. 02 сот., Рудка 183 кор. 08 сот. Управа Канцелярії Товариства „Просвіта" потверджує, що таку квоту отримала і складаючи тимчасово щиру подяку патріотичним громадам заявляє, що займе ся розсилкою гроший призначеним товариствам. — А. Гапяк, директор. V 1—1

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 2. лютого 1917.

На нїякім з теренів війни не було важнїйших подій.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 2. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт наслїдника баварського престола Руппрехта: Між Армантієр і Арра не повели ся численні наступи сильних англїйських стежних віддїлів. По обох сторонах Анкри і Сомми вела ся оживлена дїяльність наших стеж, які на південний захід від Міромон і на північний схід від Лесарс привели з неприятельських ровів 1 офіцира і 12 жовнірів. На дорозї з Гедекур до Бодекур Англїйці по сильнім огни вдерли ся до нашого становища на ширині, яку займає одна компанія. Становище очищено протинаступом. В наших руках остало якесь число полонених.

Група войск нїмецького наступника престола: На горі Комбр в лїсї Cailly атакові войска вернули зі знищеного стрілами французького становища, приводячи 20 полонених. В Вогезах наші стежі привели з виправи 6 Французів.

На північній части західного фронту були дуже дїяльні летуни. Наші летничі ескадри перевели цїнні звіди в англїйській части Франції. Неприятелї втратили в воздушних боях 7 самолетів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

По сильнім морозї і снїговици не було важнїйших подій.

Македонський фронт: Положене незмінене.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф**.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Де є Йосиф Купчинський? який був перед війною в Бучачи, евакуований опісля в станиславівський повіт і від того часу не маю про него вістки. Хто знавби о его побутї буде ласкав мені дати знати: о. Володимир Купчинський, завідатель парохії Пруси п. п. Лука, ad Самбір. 89 3—3

Оголошеня.

Абсольвентна школи торговельної „Просвіти" глядає посади при якій Укр. Касї в західній Галичині ав Сяном. Відомість Іван Целенський, радник судовий, Linz a/D Humboldstr. Nr. 31. 96 1—6

Молода інтелїгентна вдова пошукує при родинї примішеня з цїлим удержанем. Зголошеня Адм. „Діла" для О. Б. 95 1—1

Оженить ся управитель 6-кл. школи, в середнім вїцї, добре ситуований, з панночкою молодою, з більшим віном. — Посередництво буде винагороджене. — Ласкаві веанонімові зголошеня під „Найперше свої. 7." до Адміністрації „Діла". 94 1—1

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу:

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научання! Важне і для учителїв удїляючих початків нїмецької мови. 70 7—30

ЗЕМЕЛЬНИЙ

БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові

Підвалє ч. 7.

— Конто почтової щадниці ч. 116.984. — Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Складайте ощадности взагалї гроші на процент, щоби кожда корона могла служити народньому господарству, та вам приносити вись, а не марнувала ся.

Акційний капітал . К 1,300.000
Резерви Банку . . К 200.000
Приймає вкладки на біжучий рахунок від К 10·— на 4 проц.
Удїлає гіпотечні і векслеві позички.
Виллачує купони від заставних листів.
Вимінює по користнім курсі російські рублї і нїмецькі марки.
Певність льокацїї запоручують: акційний капітал Банку і резерви.
На жадане висилає посвідки зложеня (чеки) Почтової Щадниці. 728 11—7

Відрівний денний (більочковий)

КАЛЕНДАР на рік 1917.

Ціна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.

А. Окпиш, Львів, Кадецька 4. 13 14—20

Цїлий світ перейдеш

як умієш по нїмецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта" п. з.

Підручник до науки нїмецької мови зладив **Ю. РУДНИЦЬКИЙ,**

можна легко учити ся говорити по нїмецьки.

Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 55 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта" Львів, ринок ч. 10.

V. C 3—7

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 28. (9280) Львів, неділя 4. лютого (22 січня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.725.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпальтова 40, в виділеннях 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло".

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 2. лютого 1917.

З двох днів, призначених на наради членів Ширшого Н. К. і мужів довіря української національної партії, добрі дві треті часу заняли наради над політичними справами. Для решти важних справ осталось на жаль тільки небогато часу, безперечно за мало у відношеню до ваги тих питань економічної відбудови, які стояли на черзі. Питаням сим прийдеть ся хиба присвятити окремі наради.

Що питаня політичного положеня нації в сій хвили і укладу національної політики на найблизший час запанували над усіми иншими питанями, се річ зрозуміла. Адже се вперве від вибуху війни з'їхались у Львові з усіх повітів дїячі найбільшої української політичної партії, вперве за час трьох років одержали вони змогу вимінятись думками про найпекучійші справи політичного істнованя свойого народу і вперве мали вони нагоду збірно виступити в обличю подій, які потрясаючи світом, потрясають також фундаментами української теперішности й будучности.

Зміст і тон нарад майже без виїмку достроював ся своєю повагою до поваги часу, а склад учасників з'їзду відповідав територіяльному розкладови українських повітів незанятої наїздом Галичини. В сумі одержав наш і чужий політичний світ вірний образ політичного настрою і пореченистий вислів політичної волі цілого українського громадянства сеї країни. Заняв з'їзд у резолюціях становище до всіх важних питань правно політичного положеня українського народу — в обличю держави, заграници і в нутрі української суспільности й української національної демократичної партії. Резолюції в справах відокремленя Галичини і занятих українських областий Росії, протест проти національної програми антанту і заява про українське стрілецтво — будуть для дальшого ходу української політики рівно міродатні, як для дальшого укладу нашого організаційного житя міродатні будуть рішеня в справі віднови організацій і в справі істнованя й розмеженя компетенції Української Парляментарної Репрезентації і Загальної Української Ради.

Через неминучі в живім збірнім тілї ріжниці поглядів перейшли зібрані з усіх сторін країни дїячі нашої партії до рішучого й поважного ствердженя, що також у політичнім житю обовязує принцип поділу праці, поділу, в якім мусить знайти своє місце і своє право кожда сила, кожда здібність і кожда справдїшна воля праці. Се один з найцінийших овочів сих нарад.

Як побічний, правда, та проте також дуже цінний вислід з'їзду треба означити обставину, що дав він довго вижданну нагоду чільним представникам усїх околиць краю воробити собі безпосередні поміченя про відносини праці і трудівників у наших начальних політичних органах. З сього погляду особливо цінна була знаменита в своїм роді, богата особистими і річевими звістками й подробицями тай замітна своїм політичним тактом промова посла Володимира Сінгалевича. В звязи з повною темпераменту промовою посла д-ра Цегельського кинула вона сніп світла на трудности, серед яких приходить ся українським заступництвам сповняти свою тяжку національну службу.

Дотеперішні успіхи підводних суден у морській війні.

Кораблї Англії й її союзників, затоплені Німеччиною й Австро-Угорщиною. Вплив на ведене війни на суші.

В хвили, коли центральні держави проголосили безпощадну війну підводними човнами, читаюча публика з заінтересованєм зустріне кілька цифр, які ілюструють дотеперішні успіхи центральних держав у морській війні.

На сю тему видав власне німецький контрадмірал Карло Гольвег брошуру п. н. „Die Aufgaben der deutschen Flotte im Weltkrieg", яка хронольогічно подає дати до кінця жовтня 1916 р.

Розглядаючи дїяльність німецької фльоти підчас війни, Гольвег стверджує, що вона осягнула свою ціль. Вона ніколи не думала усунути панованє Англії над морем; її цілю було творити для неприятеля постійне і важке ризико. І сю ціль вона осягнула.

З початком війни англійська военна фльота виносила 2,205.000 тон. З сього німецька фльота знищила до 1. падолиста 1916 р. 563.050, не вчисляючи в се 21 помічних кружляків і тих торговельних кораблів, які ужито для военних цїлий. Отже до 1. падолиста 1916 р. знищено 25·5% тільки чисто военних англійських кораблів, беручи за основу обчисленя їх стан з початком війни.

Ще значно більший вплив дїяльности німецької фльоти на военну акцію Англії слїдний в торговельній війні. Всї неприятелї Німеччини разом втратили в торговельній війні до кінця жовтня 1916 р. від німецьких кружляків 337 528 тон брутто, від підводних човнів, мін і т. п. 2,967.000 тон брутто, разом 3,322 000 тон брутто. Означивши вартість тони з ладунком на 600 марок, знищено таким чином майже 20 мілїярдів марок вартостий.

Втрати самої англійської торговельної фльоти виносили до кінця жовтня 1916 р. 2 555.000 тон брутто, себто вартости 15.330 мілїонів марок. Творить се 13 3% англійської торговельної фльоти без кольоній.

Сей вислід значно збільшить ся, коли візьмемо під уваги власне оголошені урядові дати про дїяльність австро угорської фльоти і вислід дїяльности фльоти обох держав за останні два місяці. Адже в самім місяци групни 1915 р. обі центральні держави знищили неприятельських 415.000 тон брутто. А від початку війни до 31. грудня 1916 р обі центральні держави знищили неприятельські торговельні кораблї в скількости 4,021 500 тон. На Англію припадає з сього 3,069 тон, що творить майже 15% цілої англійської торговельної фльоти з початком війни. До сього треба ще додати 537.500 тон брутто знищених невтральних кораблів. Принявши вище подану вартість, означає се знищенє вартостий на суму 27 300 мілїонів марок.

Контрадмірал Гольвег розглядає також питанє, чому німецька фльота не спиняє успішнійше довозу війска й муніції до Франції. На його думку сю задачу німецької фльоти, яка чисельно є слабша від фльоти неприятелїв, значно угруднюють географічні відносини. Дорога з Англії до Франції така коротка, що транспорти війска й муніції перебувають її за одну ніч. Сї транспорти йдуть на малих кораблях, з приспоненими світлами, під охороною военних кораблів, так, що зустріти їх належить до припадку. Для частійших наступів більших німецьких сил дорога з німецьких пристаний є за далека, а держати ся постійно в каналї менша німецька фльота не може.

Тут мусять справляти свою службу передовсїм підводні човни, які безперечно значно утруднюють транспорти. Можна певне сказати, що між більшими кораблями, затопленими до 1. падолиста 1916 р., було 101 транспортових з 450 000 тон брутто, з чого 75 000 тон припадає на транспорти війска. Ладунок решти затоплених кораблів складав ся з ріжного военного матеріялу, якого втрата мала поважний вплив на ведене війни. Тільки поміч невтральних уможливила ведене війни взагалї.

При сім треба мати на увазї, що підводні човни, побіч виконуваня всїх небезпек, мусїли ще вважати, щоб не наробити свому правительству міжнародних клопотів, завдяки чому неодин підозрілий корабель мусїли пускати свобідно.

З окрема про війну на Сході треба сказати, що дїяльність німецької фльоти на Балтийським мори запевнила німецьким військам на суши правильний довіз до Лїбави, Віндави і Мемеля. Коли офензива проти Румунії так швидко поступала наперед, то причинили ся до сього також німецькі підводні човни, які спиняли довіз муніції до Росії через Архангельск. Тільки один затоплений пароход „Бистриця" віз муніцію й военний матеріял для Румунії вартости 25 мілїонів марок.

Митрополит гр. А. Шептицький поважно недужий.

Відень 1. лютого 1917.

„Утро Россіи" з дня 30. ст. ст. грудня 12. н. ст. сїчня, яке саме тепер надійшло сюди, доносить:

„В духовних кругах піднято питанє про переведенє унїятського митрополита Аидрея гр. Шептицького з Ярославля, де його недавно перевели зі Суздальського монастиря, в один із південних городів тому, що здоровлє гр. Шептицького викликує серіозні побоювання".

Ф. К.

Українська добродійна організація.

„Товариство запомоги населеню півдня Росії, яке потерпіло від війни", істнує від мая 1915 р. у Київі. Товариство се є українською національною організацією, яка має завданє нести поміч українським виселенцям із Галичини. Товариство виявило зразу свою дїяльність тим, що відкрило у Київі 2 харчові пункти, а крім сего „захисти для виселенців і втїкачів", де видано коло 160.000 порцій і роздано кілька тисяч одїжи і біля. Пізнійше Товариство заняло ся запомогою виселенцям на місцях їх поселеня, організуючи декілька дїточих захистів і робітень. Товариство опираєть ся на членських вкладках, жертвах і підмогах. В останнім часї Товариство відкрило філіяльні відділи в Одесї, Чернигові і м. Широкім (херс. губ.)

Дня 29. н. ст. грудня в театрі „Народного Дому" у Київі була українська вистава у користь Тов. запомоги населеню України, яке потерпіло від війни. У виставі взяли участь М. Садовський і всї найлїпші сили його трупи. Виставлено М. Старицького „Не так склалось, як ждалось". У фоє театру з'організовано виставу і продажу дїточих робіт із захистів Товариства.

(Ф. К.)

В справах відбудови українського житя.

Наради членів Ширшого Народнього Комітету і мужів довіря української національно-демократичної партії.

Пополудневі наради другого дня зїзду розпочались о год. 5 пополудни — зразу під проводом д ра Антона Горбачевського, а опісля під проводом д-ра Стефана Федака, рефератом проф Романа Залозецького з Відня

про повстанє і діяльність державних воєнних економічних орґанїзацій і відбудови краю,

та спеціяльним рефератом

про орґанїзацію нашого ремесла і промислу.

Референт в дуже займаючий спосіб обговорив загально економічне положенє нашої держави в часї теперішної війни, згадав про причини, які змусили нашу державу як і инші воюючі держави до далеко ідучих реформ в економічній области, до значного ограниченя свободи дотеперішної індивідуальної господарки, до певного і то в деяких областях дуже значного усуспільненя продукції, консумції і обороту. Для управильненя продукції, консумції і торговлї, покликала держава до житя цїлий ряд окремих інституцій, які іменем держави стали підметами в таких дотеперішних областях економічнего житя, які доси підлягали виключно волї поодиноких одиниць чи приватних корпорацій; знесенє зглядно ограниченє конкуренції в дотеперішнім вільнім оборотї деякими продуктами, головно всїми продуктами конечними до житя, є маркантною признакою теперішною воєнної господарської системи. Викликане війною усуспільненє в економічній области в великій мірі остане і по війні і на ту обставину наша суспільність повинна бути приготована і відповідна до зміни обставин перевести завдалегідь свою економічну орґанїзацію.

Опісля виголосив проф. Залозецький подрібний реферат про орґанїзацію нашого ремесла і промислу, який закінчив поставленєм слїдуючих резолюцій:

1) Зїзд протестує проти поминеня Українців в головних управах воєнних централь і в прибічних рядах, особливо в управі централї відбудови краю і в проводї її поодиноких секцій. Також домагаєть ся справедливого узлядненя в складї ріжних рад побічних, в комісіях і експозитурах відбудови.

2) Зїзд домагаєть ся отвореня централї відбудови краю для східної Галичини з належним узлядненєм в проводї і в екзекутиві фахових українських сил.

3) Зїзд домагаєть ся заложеня рільничих, промислових і торговельних шкіл з українською викладовою мовою в Галичинї для потреб української людности — з окрема також школи для артистичного промислу для плеканя і розвою питомого стилю.

4) Зїзд взиває нашу суспільність, а з осібна її економічні і банкові сфери до орґанїзації спілок для закладаня фабрик і промислових заведень, передовсїм для цїлий відбудови краю, як негелень, фабрич вапна, ґіпсу, цементу, тартаків, фабрик рільничих і господарських знарядів, штучних погноїв і т. д.

5) Зїзд взиває українських рукодїльників і ремісників до заснованя продукційних спілок і спілок для публичних достав.

6) Зїзд уважає потрібним основанє Союза тих спілок як рода патронату для попираня інтересів рукодїльників і ремісників.

Другим з черги був реферат ген. секретара „Сїльского Господаря" п. Василя Струка про

орґанїзацію нашого селянського стану і відбудову сїльского господарства.

який референт закінчив поставленєм слїдуючих резолюцій:

1) Зїзд домагаєть ся від держави повного відшкодованя за всї воєнні шкоди і страти, які теперішна війна ведена на областях українського народу в небувалих розмірах нанесла українському народови та зруйнувала передовсїм українське рільництво і селянство — як услівя і основи для відбудови українського рільництва і селянства;

2) Зїзд домагаєть ся від держави прискореного поступованя при виплаті належитостий за воєнні чинитьби та примінюваня при вимірі сих належитостий як рівнож при вимірі належитостий за реквізиції цїн відповідаючих теперішній купній вартости валюти;

3) Зїзд домагаєть ся забезпеченя для українського народу справедливої і величині воєнного знищеня відповідаючої участи в користаню фондами призначеними на державну акцію несеня помочи рільництву та селянству при обезпеченю рільничої продукції на час війни та відбудови рільництва і селянства і опертя сеї державної акції на широких кругах українського хлїборобства і його фахових орґанїзацій;

4) Зїзд домагаєть ся від правительства належної українському народови і відповідаючої його чисельній силї і понесеним шкодам і стратам воєнним участи у всїх державних орґанїзаціях, утворених для переведеня згаданої в точці 3) державної помічної акції так в тїлах дорадних як і орґанах виконуючих сих орґанїзацій;

5) Зїзд домагаєть ся забезпеченя достаточних средств поживи так що до скількости як що до якости для українського населеня, так щоби українське населенє могло передержати до слїдуючих жнив і було в силї перевести весняні роботи:

6) Зїзд домагаєть ся забезпеченя переведеня весняних робіт дрібної по їлости в східній Галичинї через забезпеченє і вчасну доставу насїня та через поміч зі сторони цивільних і військових властий, а передовсїм переведенє засади, що примус до праці на чужім ґрунтї може бути примінений лиш по повнім обробленю власних ґрунтів.

З черги посол д-р Сидір Голубович виголосив реферат

про орґанїзацію і відбудову наших кредитових стоваришень,

в котрім подав вказівки, що тепер належить робити, а передовсїм візвав присутних, щоби в нашій суспільности, особливо на селї, пропаґували і переводили в житє думку концентрованя в наших кредитових стоваришенях злишного капіталу, який тепер лежить без користи, а якого наша суспільність безпосередно по війні буде дуже потребувати для економічної відбудови нашого господарського житя. Свій реферат закінчив д р Голубович поставленєм слїдуючих резолюцій;

1) Зїзд узнає конечність віднови і урухомленя українських кредитових стоваришень і взиває покликані до сего чинники, щоби безпроволочно перевели відповідні орґанїзаційні роботи;

2) Зїзд взиває всї заряди українських кредитових стоваришень, духовенство, учительство і всїх членів свого сторонництва, щоби відповідним поучуваннєм вплинули на українську людність і заохочували її до складаня грошей в український кредитових стоваришенях.

Дальший реферат

про віднову нашого економічного житя

виголосив директор Зем. Банку Ґіп. д р Лесь Кульчицький. Референт в дуже гарний і займаючий спосіб представив загальні лїнії, по яких повинна йти віднова, особливо етична, нашого житя. На внесенє д ра Барана рішено упросити д ра Кульчицького, щоби свій знаменитий реферат випечатав друком.

Наконець прийшов на чергу нарад реферат проф Дениса Коренця

про орґанїзацію і відбудову наших торговельних спілок і стоваришень.

З огляду на се, що проф. Корінець був перешкоджений явити ся на зїздї, оброблений ним реферат і резолюції виголосив в його заступстві директор Краєвого Союза торговельних спілок п. Сильвестер Герасимович і поставив слїдуючі резолюції:

1) З'їзд взиває Краєвий Союз Ревізийний, всї фахові українські союзи і Краєве Товариство господарське „Сїльський Господар", щоби заняли ся збіркою статистичних дат зі всїх наших торговельних спілок і товариств для розслїду їх теперішного стану і обдуманя способу як найуспішнїйшої орґанїзації, та щоби вони в тій цїли дали почин до основаня Центрального бюра поради і помочи;

2) з'їзд взиває Українську Парляментарну Репрезентацію, а з окрема її економічну комісію, щоби пильно слїдила за средствами помочи, які правительство удїляє того рода спілкам і стоваришеням, та щоби подбали, щоби наші торговельні круги мали всюди відповідне заступництво в управі і прибічних радах воєнних державних торговельних орґанїзацій;

3) з'їзд взиває українські торговельні спілки і стоваришеня, щоби як найскорше перевели у себе орґанїзацію і розпочали правильну дїяльність;

4) з'їзд взиває нашу суспільність до твореня нових торговельних спілок і стоваришень і поширюваня думки про потребу кооперативи в торговельній области.

Над виголошеними рефератами розпочалась дискусія, в котрій забирали голос радник інж. Андрій Корнеля з Камінки Струм., о. Бронислав Гоцький з Острова пов. Ярослав, д р Стефан Баран, дир. Омелян Саєвич і о. Омелян Трешневський з Хороброва пов. Сокаль. О. Гоцький висказав бажанє, щоби в справах господарської відбудови краю скликано окрему нараду наших дїяльнїйших людий з краю і щоби принайменше один реферат про теперішні господарські потреби нашого населеня віддати одному з наших провінціональних дїячів, який господарське житє на селї і його потреби знає з власної обсервації, та щоби на будуче наради устроювати так, щоби відразу з'їзд дїлити на секції, а не лучити на одній наради справ полїтичних з чисто господарськими.

Дир. Ом. Саєвич поставив додатково до внесених д ром Голубовичем резолюцій слїдуючу резолюцію:

З'їзд взиває Українську Парляментарну Репрезентацію, фахові економічні союзи і краєве Товариство господарське „Сїльський Господар", щоби українські Райфайзенки, остаючі доси під спільним з польськими патронатом при Краєвім Виділї, вилучити окремо і утворити для них окремий патронат при Краєвім Виділї."

Вкінци серед довго триваючих оплесків принято внесенє о. Омеляна Трешневського, щоби іменем з'їзду вислати привітну телеґраму до нашого заслуженого дїяча і провідника д ра Евґена Олесницького, котрий з причини недуги на з'їзд не міг явити ся. Телеґрама, вислана в імени з'їзду до д ра Олесницького, звучить:

„З'їзд українських нотаблїв, висказуючи Вам горячу подяку і признанє за Вашу дотеперішну народну працю, бажає Вам скорого повороту до здоровля, щоби Ви дальше могли віддати свої сили для добра українського народу. Д р Антін Горбачевський, д р Стефан Баран."

Наконець предсїдатель нарад д р Федак піддав під голосованє поставлені поодинокими референтами і внескодавцями резолюції, які принято одноголосно з тим, що остаточну редакцію поручено президії Народного Комітету.

На тім вичерпав ся дневний порядок з'їзду, який о год. ½9 вечір замкнув д р Федак короткою промовою з подякою для учасників і референтів та з бажанєм, щоби слїдуючий з'їзд відбув ся серед корисніших для нас обставин.

Новий український журнал у Москві.

„Утро Россіи" з 13. н. ст. січня повідомляє: Від січня 1917 р. в Москві буде виходити український журнал „Шлях" при участи лїпших літературних сил України під редакцією Ф. Коломийченка. Ф. К.

Орґанїзація українського жіноцтва.

Дня 1 с. м. відбулись під проводом п. Олени Кульчицької сходини Товариства „Жіноча Громада" при численній співучасти членів (присутних було до 100 осіб).

Реферат виголосив д р М. Пачовський про становище і ролю жінотва в житю суспільнім. Прелеґент станув на поглядї, що по війні виявить ся великий брак мущин на всїх полях праці та що наслїдком того просвітна, торговельна, господарська і промислова дїяльність мусить перейти на жіноцтво, тай закликував жінки до інтензивної праці і відповідного підготовленя, подаючи вказівки, як се перевести в дїло. До сего пропонував прелеґент три дороги: 1) аґітацію, 2) фахову освіту, 3) окрему орґанїзацію.

Ся орґанїзація представила ся би так: Центральний Комітет у Львові, якому підлягали би повітові орґанїзації і Сїльські комітети.

Для улекшеня праці Центральний Комітет дїлив ся би на 4 секції: 1) релїґійно гуманітарну, 2) просвітно шкільну, 3) робітничо-промислову і 4) господарсько-торговельну. Орґанїзація та повинна бути в тїснїй звязи з мужеськими Товариствами.

В дискусії забрали голос пп.: Богачевська, Коренцева, Голубцева, Пашкевичівна, Бачинська, Навроцька, Савицька і инші.

На внесенє п. Пашкевичівної ухвалено: 1) справу орґанїзації жіноцтва, поручити Товариству „Жіноча Громада"; 2) змінити назву сего Товариства на „Союз Українок", як також змінити § 7. того Товариства в тім напрямі, щоби в склад його могли входити не лиш поодинокі особи, але і Товариства, яко члени корпоративні. Вкінци на внесенє д ра Пачовського ухвалено вибрати Комітет, який заняв ся би справою орґанїзації вже тепер, заки переведеть ся офіціяльну зміну назви статуга, з чим треба би чекати аж до загальних зборів Товариства „Жіноча Громада".

Домагайте ся „Дїла" в усїх публичних льокалях!

Книгарня — Наук. Тов. ім. Шевченка — у Львові. Ринок ч. 10.
має великий вибір усяких українських — книжок — з усіх галузей знання, як з красного письменства, так і народніх, популярних видань, а також шкільні підручники, словарі й ріжні наукові книжки, співаники, ноти, молитовники, — євангелія й инші релігійні виданя. —
ІУБ 4—?

Держави антанту і невтральні про боротьбу підводними човнами.

Італія.

ЛЮҐАНО (Ткб). Берінська нота про боротьбу підводними човнами викликала в цілій Італії дуже сильне вражінє.

„Giornale d' Italia" пише, що заострене війни підводними суднами є пустою погрозою, а неприятель бажає спричинити натиск на невтральні держави, щоби старали ся про мир та здержали плавбу торговельних кораблів. Крок Німеччини вказує на те, що внутрішні відносини осередних держав є вже дуже лихі.

Франція.

ПАРИЖ (Ткб). Міністер маринарки відповідаючи в сенаті на інтерпеляцію в справі німецької ноти, заявив, що не може дати повних вияснень. Супроти нових заяв неприятеля Франція остане спокійною. Міністер заявив, що в послїдних 11 місяцях 51 мілїонів тон, призначених до французьких пристаний, затопили підводні судна тільки 273.000, отже пів прц. Коли те число в будучности трохи підвисшить ся, то не захитає се настроєм Фраиції.

Невтральні.

КОПЕНГАҐЕН (Ткб). На тайнім засїданю парляменту міністер заграничних справ давав вияснення про теперішнє положенє та запевнив, що наміром правительсва є старати ся о те, щоби оборот у заграницях був удержаний на тих самих основах, що досї.

Президент замкнув засїданє, закликаючи членів парляменту, щоби спокійно, з холодною кровю приняли німецьку ноту.

БЕРН (Ткб). Союзна Рада обговорювала господарське положенє, витворене для Швайцарії наслїдком замкненя моря. Союза Рада заявила, що нема приводу трівоги.

МАДРИД (Авас). Міністри заграничних справ, війни і маринарки працювали через цїлу ніч і застановляли ся над наслїдками німецької ноти. Правительство має відложити парлямент. Дневники згідно уважають положенє дуже поважним.

КРІСТІЯНІЯ (Ткб). Столична преса містить змінений розпорядок про підводні човни, а пів урядовий дневник „Intelligenz-Bedler пише, що німецько норвеський спір полагоджено на вдоволенє обох сторін. Нарід і правительство норвеське крім надії недалекого мира не мають нїякого бажаня більше, як тільки вдержати невтральність і добрі відносини до обох воюючих сторін.

РОТТЕРДАМ (Ткб). Серед корабельних підприємців в Амсуердамі настала непевність. Положенє є дуже поважне, бо довіз найважнїйших заморських товарів непевний. Дневник „Nieuwe Rotterdam Courent" виказує побоюваня, що Англія приневолить голяндські кораблї до плавби по тій области, яку замкнула Німеччина.

Мирові цїли Сазонова.

ЛЮГАНО (Ткб) Сазонов заявив одному з англійських дневникарів, що мир є можливий тільки після увільненя Бельгії, Сербії, Ельзасу і Льотарингії, після відступленя Італії деяких областий та по деяких уступках в справі Дарданелїв. Звертає увагу обставина, що Сазонов не згадав про Польщу ні про Ромунію.

НОВИНКИ.

Львів, 2 лютого 1917

— **У Львові нема Українців, тільки є Поляки „без ріжниці віроісповідання й национальности"!** Таке виходить з святочної промови п. Рутовського, виголошеної в львівській ратушевій салї на принятю, устровнім з приводу його повороту. Сказав він: „Львів, який бачив, як филя наїздників кинула ся на місто, яке є ідеалом, вершком мрій ворога, що змагає до забраня сеї польської Руси з її столицею Львовом, щоби вже зовсім над нами панувати, — Львів знає, що йому грозить і зрозумів дальші наслїдки сеї навали А що в сім прастарім патріотичнім Львові польський патріотизм не спочиває тільки в підземелях костелїв і на Личаківськім кладовищи; що правдиво патріотичне є се цїле, велике живе, новочасне місто; що в нім кождий, від старця до шкільної дїтвори, всї без ріжниці стану суспільного становища, віроісповіданя і без ріжниці навіть части одної національности, яка стала на становищи предків, тих, що бачили будучність народу в унії, — той Львів від разу зрозумів, що йому грозить... і тому згуртував ся в одній спільній працї в цїли оборони будучности не тільки міста як міста, але в цїли оборони Львова для народу, для Польщі". — Так говорив п. Рутовський, а його неясні слова можна тільки так зрозуміти, що Українці м. Львови, які проявляли відпорність супроти російської інвазії, се на його думку Поляки „без ріжниці віроісповіданя і народности", а їх відпорність була патріотичним ділом для Польщі. Можна би хиба побажати п. Рутовському стільки почутя приличности, щоб він не говорив в імени Українців м. Львова і не тягнув їх під „спільний дах", — коли він добре знає, що вони про той „спільний дах" думають.

— **В справі Академічного Дому.** З покликаних кругів просять нас помістити отсе пояснене: В одній львівській газеті появила ся 28. м. м. новинка п. з. „Академічний Дім у Львові", якої непідписаний але всїм добре відомий автор, побіч ряду інвектив на нелюбих йому людий докоряє Наукове Товариство ім. Шевченка, що воно буцімто дає загибати Академічному Домови, який руйнуєть ся, а міг би бути уратований „одною тисячкою корон". При сім не посоромив ся шан. автор інформувати фальшиво читачів про історію і теперішне становище сеї інституції. Він замовчав імена фундаторів Академічного Дому якими були: звісний український патріот Евген Чикаленко у Київі, та українське громадянство в Галичині, натомість приписав сю заслугу одному з членів куратории. Адміністрацією А. Д. майже за весь час його істнованя займало ся Наукове Товариство ім. Шевченка, яке за сю честь доплатило до інституції поверх пятьдесять тисяч корон. З огляду на се, та з причини, що характер наукового товариства мало надаєть ся до удержуваня того роду гуманітарної інституції, зрекло ся Наукове Товариство ім. Шевченка ще на початку 1914 р. адміністрації Академічного Дому. Колиж куратория А. Д. не вказала в означенім часї—згідно з первісною умовою—кому товариство має передати дальшу адміністрацію, прислує сьому право передати її комунебудь. Та се не стало ся доси тому, що А. Д. полишив ся по російській інвазії у зруйнованім стані, якого направа коштувати ме не „одну тисячку корон" і не пять тисяч, а в десятеро більше, як се дворазова фахова оцїнка виказала. Очевидна річ, що Наукове Товариство ім. Шевченка не в силї доложити ще раз таку велику суму і тому підійметь ся віднови тільки тоді, як мати-ме запевнену підмогу з фондів, призначених на відбудову краю і як воєнно-політична ситуація дасть яку таку запоруку пожиточности і тривкости інвестицій. Заходи в сім напрямі пороблено й коли вони увінчать ся успіхом, буде можна приступити до реставрації й утвореня нового заряду. Про се основне рішенє не сам лише виділ Наукового Товариства ім. Шевченка, тільки разом із широкою громадою.

— **Комітет помочи виселенцям** просить Вп. Панї комітетові і инші охочі, щоби зволили занятись шитєм дальшої серії одягів для дитий виселенців Прикроєний матеріял видає п. Грозикова, вул. Домініканська ч. 11 II. пов.

— **Епископський комітет під проводом епископів лат. обряду** зорганізував опіку над дїтьми і над виселенними Із загального звіту того комітету довідуємо ся, що комітет роздав для жертв війни у Східній Галичині пів мілїона корон і доставив населенню в тій части краю через парафіяльні комітети і консумційні стоваришеня поживи за більше як два мілїони корон. Комітет давав підмоги 130 заведеням, які опікували ся сиротами; виселенцям доставляв одіжи, обуви і харчів та в цїли несеня помочи виселенцям позискував місцеві комітети в повітах: Бохня, Тарнів, Дембіца, Мелєц, Тарнобжег, Ряшів, Стрижів Самбір і Перемишль. Місцеві комітети одержують від Епископського комітету готову одіж, обув, накривала і до того матерія и, з яких місцеві швачки шиють одіж для виселенців. Епископський комітет видав теж брошуру п. з. „Опіка над виселенцями", в якій між иншим наведено розпорядок мін. внутр. справ з 30 падолиста 1916 р. ч. 60.745, а яку роздано безплатно між виселенців. Тепер комітет відкликаєть ся до жертвенности суспільности.

— **Учительський страйк в пйотрківськім окрузї.** Варшавські дневники доносять, що наслїдком учительського страйку в пйотрківськім окрузї здержано науку в 238 школах, 298 учителїв покинуло працю, 40.000 дїтий не побирає науки, з того 12 000 в самім Пйоткові.

— **Відзначене.** За особливо патріотичне і повне жертви поведенє при ворозї відзначені зістали: о. Петро Княжинський, парох в Пасовици пов. старосамбірского золотим хрестом заслуги з короною на стяжцї медалї хоробрости, а начальник громади Тисовиця п. Дмитро Павлечко срібним хрестом заслуги з короною на такій самій стяжцї.

— **Новий перегляд для ополченців в Будапешті.** Пишуть урядово: Магістрат міста Будапешту оповіщає розпорядок міністра гонведів, по думцї котрого перебуваючі в Пешті ополченці річників 1872 до 1891, угорські вони чи австрійські горожани, чи приналежні до Боснії і Герцеговини, признані в дотеперішних переглядах иездібними, або звільнені від військової служби з приводу нездібности, дальше увільнені, що належать до тих річників, вкінци ополченці річників 1865 до 1399, які не ставили ся до дотеперішних переглядів, мають зголосити ся з легітимаційними картами протягом 24 годин. Їх перегляд відбуде ся в часї від 26. лютого до 19. марта.

— **Дївчата з Братковець** зложили на сиротський захист ім. митр. Андрея Шептицького 50 К. в адм. „Діла".

† ПОМЕРЛИ:

Альойза Дїдикївна уч. II. року торг. школи тов. „Просвіта" у Львові, померла по довгих і тяжких терпінях в 20 році житя дня 6. сїчня с. р. в Крилосї коло Галича. Похорони відбули ся при участи цїлого села, духовенства з сусїдних сіл, німецького офіц. збору, військової музики і маси німецьких вояків. В. й п.

На волинські школи

„Литвова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Отаман Франц Кікаль кмдт. легіону УСС. 50 К (Дн.): Вп. сотника Галущинського Михайла і о. курата Андрія Пшепюрського. — о. Евген Чубатий з Куткора 5 К.: о. С. Зельського з Милятина і Коруновича управителя школи в Куткорі на довільну квоту. — Мирослава Кохановська, Перемишль 10 К (Дн.): Марію Притулякову, Олексу Козьоринського з Перемишля, Омеляна Волосянського хор УСС. Івана Михаловича Львів і Ольгу Родович Нагачів. Хорунжий Петро Горецький пол. почт. 423, 10 К.: поручника Т. Савчина, хорунжого Романовського, надпоручника Рогошевського, поручника Кравця,

— Венгринович Стефан 3 К (Дн.).: Татомира Філька, Іренку Маренїн, Коханівну з Юнашкова, Вовчика Михайла і Домцю Дзюрківну. — Мечка Оссовська 2 К (Дн.).: Лїнцю Посацьку з Кропивника, п. Дмитра Микитюка УСС. п. Івана Мелника УСС., п. Стефана Хомика УСС., п. Михайла Онуфрака УСС., п. Романа Прибильського УСС. всїх у Львові. — Катруся Диківна, Львів 5 К (Дн.). — Северин Борачок, Жирава 25 К.: п. Франю Кокринську, Галю Чапельську зі Львова, Геню Буженську і Бронислову Борачок з Перегинська. — о. Миколай Хмільовський 5 К: о. дра К. Єрму, о. Амвросія Мушкивича ЧСВВ. в Золочеві, о. сов. Вільгельма Белкота в Золочеві, о. Володимира Підсольського в Белзцю, п. Сильвестра Заліпського поручника 80 п. — о Теофіль Мусій, Руданці викликаний складає на Вол. школи 10 К. — Іларіон Козак, Львів 5 К.: о. протопресв. Амброзія Полянського в Конюхові, Миколу Пристая в Конюхові, Евгена Костецького в Краснім, Володимира Гірняка у Львові, Миколу Олійника в Лєбінцях. — Хрущева Олена 3 К.: Вп п. Анну Подляшецьку з Гладищова, п. Ірену Дрогомирецьку з Станіскавова, п. Дзюсю Гоцьку і Нюсю Гоцьку в Перемишли. — о. Лука Салук катихит в Белзї 10 К (Дн.): оо Милоша Левицького фельдкурата, Вас. Олексина фельдкурата, Ів. Чачелика фельдкурата. — Зофія Садукова в Белзї 5 К (Дн.): п. Ольгу Ціпановську в Перемишлї, п. дрову Зеновію Долинську в Залїщиках, п. Ірену Карпякову в Сокалї. — Маруся Павула 3 К (Дн.): Наталю Лебедовичів у в Гійчу, Дзюню Герасимовичівну у Львові, Юрця Хировського в

Вже вийшов! Стрілецький КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ

ПРОПАМЯТНА КНИГА

УКРАЇНСЬКОГО СІЧОВОГО ВІЙСКА!

102 1—6

Ціна богатої змістом і картинами книжки великого формату на прегарнім (евангельськім) папері 15 арк. друку **5 К.** Можна набути в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10., **а в укладчика підх. У. С. С. М. Голубця, Львів, вул. Куркова ч. 11. вже з пересилкою.**

Стрию, Богдася Табановича в Гійчу і Наталку Слободянівну уч. І. кл. гім. СС. Василіянок у Львові.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер“ (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Діла“ і викликаних.

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -

- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -

- (Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament) -

ОГОЛОШЕНКА.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю дня 4. лютого 1917 „Дай серцю волю, заведе в неволю“, народна драма в 5 діях М. Кропивницького.

Білети раньше набути можна в „Народній Торговли“, в день представленя при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 2—2

Міщанський ремісничо-промисловий Союз кредитовий у Львові, вул. Руська ч. 3. п. І. повідомляє своїх вкладникій, що від вложених ощадностий числить дальше по 5%. — Дирекція. 99 1—1

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 3. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Коло Бекаш на схід. границі Угорщини наші сторожні війска відперли наступ російських відділів. Пеза сим нема нїчого до ого лошеня.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Італійський летун кинув бонби на Набрезіну, одначе без замітної шкоди.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 3. лютого 1917.

Нема ні звізки до оголошеня подій особливого значіня.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

НАДІСЛАНЕ.

Адвокат і оборонець у військових справах

Д-р Йосиф Яблонський

(субститут адвоката Д-ра Івана Зварича)

провадить свою канцелярію

в Самборі

при вул. Львівській в домі Костшевського.

101 1—3

ПОДЯКА.

На поліпшене харчу та на конечні потреби для української шкільної молодіжи у Відни зволили ласкаво зложити в коронах добровільні жертви Впов. Пп. Добродії: президент Василько Николай 1.500·—, директор Литвинович Ярослав 150·—, о. Будзенко 20·—, д-р Олесницький Евген 20·—, Н. Терлецька 20·—. д-р Гринчак 10·—, проф. д-р Дністрянський Стан. 10·—, надінжинєр Дудинський Роман 10·—, д-р Дрогомирецький Николай 10·—, професор д-р Колесса Александер 10·—, президент д-р Левицький Кость 10·—, гофрат Минайський 10·—, о. Озїмкевич 10·—, презид. Романчук Юліян 10·—, дир. д-р Сабат Николай 10·—, радник Шмериковський Юліян 10·—, надрадн. Ясеницький В. 10·—, пос. Сїнгалевич Володимир 6·—, Бірецька Оксана 5·—, Герасимовичева 5·—, Даниш Никифор 5·—, Кошарюк Олександер хорунжий 22 п. п. 5·—, Ліскевич М 5·—, Оробко Омелян 5·—, пос. Семака Ілія 5·—, Стельмахів 5·—, пос. Стефаник Басиль 5·—, радник двора Каранович 4·—, Н. Н. 4·—, Лаврук П. 4·—, д-р Петрушевич 4·—, Фединська 4·—, Ант. Л. 3·—, д-р Бережницький 2·—, д-р Бриндзун 2·—, о. Волчук Ігнатій 2·—, д-р А. Б. 2·—, О. Г. 2·—, д-р М. К. 2·—, д-р Л. 2·—, д-р Т. К. 2·—, д-р Кулачковський 2·—, Zał. 2·—, Ганчарюк Сенько 2·—, д-р Кордуба Мирон 2·—, Коронажницький 2·—, о. Бажанський 1·—, Бекул Іван 1·—, Видинівський 1·—, Цїсик Олеляи 1·—, Н. Н. 1·—, д-р Шварц-Гілер на руки пос. Левицького Льва 300 К, збірка в церкві св. Варвари у Відни 169·—, пос. Левицький Лев метр. сотнар бульби, кілька кг. муки, ковбаси то що.

Комітет помочи для української шкільної молодїжи у Відни складає отсим щиру подяку Вп. п. жертводавцям і добродіям нашої шкільної молодїжи на еміграції та просить людий доброї волї і прихильників бездомної шкільної молодїжи о ласкеві добровільні жертви на необхідну потребу нашої шкільної молодїжи у Відни.

Жертви просить ся посилати на адресу о. мітрата д-ра Й. Жука (Wien,. I Riemergasse 1).

За Комітет помочи для української шкільної молодїжи у Відни: о. д-р Й. Жук — голова, Меланія Цегельська — провідник секції для учениць, Никифор Даниш — провідник секції для учеників. 98

Оголошення.

Абсольвентка школи торговельної „Просвіти“ глядає посади при якій Укр. Касі в західній Галичині за Сяном. Відомість Іван Пеленський, радник судовий, Linz a/D Humboldstr. Nr. 31. 96 2—6

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Тов. „Жіноча Громада“ у Львові відбудуть ся в суботу 17. лютого 1917 р. о годині 4. пополудни з порядком нарад:

1. Відчитаве протоколу попередних зборів.
2. Звіт діяльности.
3. Справа зміни статута.
4. Вибір нового виділу. 100 1—3
5. Вивесеня членів.

Льокаль оголосить ся пізнійше Виділ.

Дуже важне!

Хто хоче без учателя научити ся по німецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-німецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научання! Важне і для учителів удільних початків німецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 8 3

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Косцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вкладки асекуровано згодинах урядових. Вкладки опроцентовує по 4½, починаючи вже від слідуючого дня по дня вложення аж до послідного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна вкладати особисто в касі товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних сторічними амортизаційними ратами на протяг від 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на ескомт векслів. Справи позичок załatwiaє можливо скоро.

Посередничить у виндикацію позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків удільне канцелярія „Руської Щадниці“ ул. Косцюшка. Народний Дім, І. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішніх справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишлі виняті ся від льокації пупілярних, фондиційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну обезпеку. III. 12 ?

УКРАЇНСЬКА РИЗНИЦЯ

в Самборі

Філії: **Львів**, Ринок ч. 43.

Перемишль, Ринок ч. 14.

поручає

всяку знадобу церковну

з окрема

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ФЕЛОНІВ

всякої якости і краски.

СВІТЛО ПРАВДИВЕ ВОСКОВЕ.

Приймає оправу евангелий, золочене чаш, направу фелонів і пр.

97 1—4 **ДИРЕКЦІЯ.**

Відрівний денний (бльочковий)

КАЛЕНДАР на рік 1917.

Ціна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.

А. Окпиш, Львів, Кадецька 4. 13 15—20

Не на один, а на десятки літ варта купити і заховати

Календар „Просвіти“ на р. 1917.

Повісти з нашої славної минувшини, оповіданя, малюнки, нариси, спомини з сучасних подвигів українських героїв жовнірів і стрільців, статї літературно-наукові і публіцистичні та численні ілюстрації — не тратять ніколи на вартости.

Ціна лиш 2 кор. 50 сот. На звичайне порто треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

Продає ся тільки за готівку.

Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта“ Львів, ринок ч. 10. Vчн 18—?

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО. З друкарні „Діла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 20. (9281) Львів, второк 6. лютого (24 січня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить ще-дня рано крім понеділків.

РЕДАНЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:

місячно	2·70 К.
квартярічне	8·— „
піврічно	16·— „
цілорічно	32·— „

у Львові (без достави):

місячно	2·40 К.
квартярічно	7·— „
піврічно	14·— „
цілорічно	28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, дрібнийтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вмічання і заручини 1·20. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Сполучені Держави зривають дипльоматичні зносини з Німеччиною.

Письмо Вільсона до конґресу.

ВАШИНҐТОН, 3. лютого (Райтер). Амбасадор Сполучених Держав у Берліні Джерард одержав поручене замкнути амбасаду. Всї консулї й атташе Сполучених Держав мають виїхати з Німеччини. Еспанія обіймає охорону інтересів Сполучених Держав в Німеччині.

ЛЬОНДОН (Райтер). Правительство Сполучених Держав рішило зірвати дипльоматичні зносини з Німеччиною. Президент Вільзон повідомив про се конґрес. Німецькому амбасадорови гр. Бернсторфови доручено пашпорти, американському амбасадорови Джерардови поручено виїхати з Німеччини.

УВАГА БЮРА ВОЛЬФА: Потвердженя сих відомостий нема в тутешнім урядовім місци, але нема сумнїву що-до їх правдивости.

ВАШИНҐТОН, 3. лютого (Райтер). Президент Вільзон в своїм письмі до конґресу вказує на американську ноту до Німеччини з 8. цвітня що затопленю корабля „Suss-x", на відповідь Німеччини з 4. мая і відповідь Америки з 8. мая, в якій принято німецькі запевненя. Німеччина не відповіла на сю ноту. Далї Вільзон наводив уступи з німецького меморіяду з 31. сїчня і сказав:

Супроти сеї заяви, яка нагло і без якої-небудь попередної вказівки а розмислом бере назад торжественне запевнене, дане в німецькій ноті з 4. мая, не остає правительству Сполучених Держав нїчого иншого, що було би з гідністю і честю Сполучених Держав, як піти дорогою, заповідженою ним в ноті з 8. цвітня на випадок, коли Німеччина не розстанеть ся з своєю методою уживаня підводних човнів. Тому поручив я Лянсінгови, щоби повідомив Бернсторфа, що дипльоматичні зносини з Німеччиною є зірвані, що американський амбасадор з Берлїні буде зараз відкликаний та що Бернсдорфови будуть доручені пашпорти.

Мимо сього не сподіваного поступку німецького правительства і сього наглого, гідного жалю відкликаня запевнень, даних нашому правительству, в хвилї найкритичнїйшого напруженя відносин між обома правительствами, здрїгаю ся повірити, щоби німецькі власти дїйсно мали намір зробити се, до чого, як нас повідомили, уважають себе управненими. Не можу перемогти себе так, щоби повірити, щоб не було огляду на давну приязнь обох народів або на власні торжественні зобовязаня, та щоби вони в самовільнім переведеню безпощадної фльотової програми нищили американські кораблї й людське житє. Тільки дїйсні, явні їх учинки можуть приневолити мене повірити в се. Коли б на нещастє моє глибоко вкорінене довіре до їх розваги і мудрої застанови показало ся неузасадненим, коли б в необважнім нарушеню міжнародного права і звітів гуманїтарности мали впасти жертвою американські кораблї або людське житє, попрошу конґрес уповажнити мене до поробленя засобів, потрібних на те, щоб наших моряків і горожан охоронити при переводженю їх мирних, легальних підпринять на отвертім мори. Не можу робити менше. Уважаю за певну річ, що всї нейтральні правительства підуть тою самою дорогою.

Не бажаємо неприятельського конфлїкту з німецьким правительством, є ми щирими приятелями німецького народу і поважно бажаємо вдержати мир з правительством, що є тубою, через яку той нарід промавляє. Не вірмо, що вони є неприязно настроєні, — хиба дійшло би до того, щоб ми мусїли в те повірити, — і не маємо в намірі нїчого иншого, як будучу оборону безсумнївних прав нашого народу. Не маємо егоїстичних намірів, стараємо ся тільки остати вірними стародавним принципам нашого народу, охороняти наше право до свободи і справедливости і ненапастоване житє. Є се основи мира, а не війни. Дай Боже, щоб акти нарочної несправедливости правительства Німеччини не визвали нас до оборони тих основ.

Конференція американського амбасадора в гр. Чернїном.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Міністер заграничних справ гр. Чернїн мав нині одногодинну нараду з тутешним амбасадором Злучених Держав Пенфільдом.

Російська преса в справі відокремленя Галичини.

Відгомін статий „Діла" в Росії.

Вийшло 6. число „СВУ." за сей рік і принесло — як звичайно — богато цїкавого матеріялу і вістюк. Не хотячи надуживати ввічливости Редакції сього органу передрукованем цїлих сторін к із „Вістника", обмежуємось на поданю вістюк про голоси російської преси до акту 4. падолиста. При сій нагоді звертаємо увагу Читачів на анонс сього видавництва, який появляєть ся раз у тиждень в „Дїлї". — Ред.

Виступи українських політичних організацій з приводу актів з дня 5. падолиста 1916 р. відбили ся голосним відгомоном також в російській пресї, яка, видко, дуже пильно стежить за положенєм української справи в політиці центральних держав, але не все вірно передає факти, коментуючи їх очевидно по свому розумінню.

Наводимо тут два голоси з двох противележних політичних таборів, а саме голос лїберальної „Рѣчи" й реакційного „Колокола".

„Рѣчь" у статї п. з. „Польська государственность" (ч. 334, 17. грудня 1916) лучить уступленє кабінету Кербера з актами з дня 5. падолиста. Згаданими актами — пише „Рѣчь" — Кербер викликав на денне світло підземні духи (!) Австрії, загнати які назад в підземелє і панувати над ними, ледво чи хто зможе. Польські акти викликали вибух політичних пристрастий в цїлій імперії, але спеціяльно діткнули Українців, котрих з „головою віддано Полякам"—замість висвободженя в під польського панованя через утворенє з українських земель окремого коронного краю.

В широкій статї „Рѣчи" згадуєть ся про зложенє мандатів в Загальній Українській Радї, про ухвалу Народного Комітету, що він буде піддержувати українське представництво в боротьбї проти відокремленя Галичини, цитуєть ся заклик „Вістника СВУ." „до самооборони" і статю „Дїла" на тему, що актами 5. падолиста останнього слова ще не сказано, наводить ся інтервю співробітника „Berliner Tageblatt у" в д-ром Костем Левицьким, вкінцї говорить ся про призначенє Бобжинського на міністра, який, мовляв, як „спеціяліст від польсько-українських компромісів" постарає ся чимсь задобрити Українців, „але і се завданє — кінчить „Рѣчь" — навряд чи можна здїйснити". Глибоких історичних суперечностий не можна анї знищити, анї затемнити, тим більше тепер, коли не тільки в Галичинї і в Австрії, але по цїлім світї виявили ся національно-політичні противенства. Для австрійських Українців дїлема — з Австрією, чи з Польщею — з богатьох причин розвязуєть ся в протипольськім дусї. Коли акти про Галичину й польську державу й усувають сю дїлему та доля злучить Українців з Польщею, то перед австрійськими Українцями стає друга дїлема: з Польщею, чи з Росією? Як сю дїлему розвяже австрійське українство, се буде залежати від того, як поставить ся українську справу в Польщі й Росії, та від дальших воєнних і політичних подій підчас сеї війни й по її закінченю".

Що инше співає „Колоколъ". В статї „Послїдния попытки Австрїи и Мавепинцы" (ч. 3147 з 2. грудня 1916) спиняєть ся він над тим, як приняли заповіджене відокремленє Галичини Поляки й Українцї. Що-до Українців—„Колоколъ" наводить відому резолюцію Української Парляментарної Репрезентації в справі відокремленя Галичини

БІБЛІОТЕКА Наукового Товариства ім. ШЕВЧЕНКА

Далї „Колоколъ" цитує статю з „Дїла", в якій між иншим говорило ся, що колись нам грозило прилученє до Росії Галичини й Буковини, се не повинно нас кидати в розпуку, бо властиво колискою українського руху була й буде російська Україна, й у відповідь на се наводить дуже цїкавий документ, називаючи його добрим початком в заходах коло недопущеня в Росії мазепинської пропаганди. Є се представленє предсїдателя московського товариства „За Росію", внесене до міністра внутрішних справ. Зацитовані „Колоколомъ" уступи сього представленя звучать: „В часї, коли наша армія, олицетворюючи собою єдиний „русский" народ, з пожертвованем житя бєть ся з ворогом, позаду неї знаходять ся люди, що бажають внести розлад у нашу єдину „русску" сїмю, і поширюючи ідеї, виплекані такими ворогами нашої вітчини, як знаменитий Бісмарк, пропонують серед наших Малоросів штучно утворене для них „Українство", — роблять заходи коло заснованя українських гімназій і заведеня в школах української мови, утвореної всенїмецькою інтригою в Галичинї й чужої „русскому" народови, який заселяє нашу Малоросію і розмовляє малоруським нарічєм. Для того Головна Рада Товариства просить не давати дозволу на відкритє українських гімназій і не дозволяти штучно утвореній українській мові вдирати ся через народні школи до „русского народу".

Цїсар Карло І. і Поляки.

З приводу чолобитнї галицького Краєвого Виділу у цїсаря пише віденський кореспондент „Gazet и Wieczorn oї":

„Хід авдієнції, особливо слова монарха, викличуть в цїлім краю радісний відгук. Монарх у своїй промові покликав ся на письмо бл. п. цїсаря Франца Йосифа з заповідю розширеня автономії Галичини і прийняв його також як свою програму.

„Монарх зазначив виразно звязок між заповідю розширеня автономії Галичини і проголошенєм самостійного Польського Королївства і означив розширенє автономії як нагороду за жертви майна і крови, понесені Галичиною.

„Галицькі Поляки одержали таким чином торжественне потвердженє письма цїсаря Франца Йосифа. В останних часах старали ся з одної сторони пускати в хід поголоски, нїби то новий монарх не є прихильником розширеня автономії Галичини і навіть не признає проголошеня з 5. падолиста. Безпідставність сих поголосок вийшла на верх вже в часї авдієнції визначних польських політиків у монарха Теперішні цїсарські слова, які буде читати цїлий польський загал, покладуть кінець темній роботї деяких сфер, які бажали би підкопати ідеальне, на вза-

ймним довірю оперте відношене між польським народом і династією Габсбургів.

„Молодий монарх дав уже богато разів виразів своїм симпатіям для польського народу, а своєю теперішною енунціяцією зазначив торжественно, що обіймає в цілости симпатії цісаря Франца Йосифа для польського народу і його політичну програму в польській справі.

„З початком сього тижня явить ся субкомітет політичної комісії польського кола у гр. Черніна, щоби з уст представника міністерства заграничних справ, який тішить ся повним довірєм монарха, почути автентичні виясненя про становище монархії в польській справі. Се становище не підлягло ніякій зміні. Треба допускати, що голоси пугачів, які стараються сіяти взаїмне недовіре, раз на все замовкнуть."

Так інтерпретує польский дневник слова монарха.

Союз українських парляментарних і соймових послів Буковини про політичну орієнтацію українського народу в Австрії.

Письмо М. Василька до гр. Черніна.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Міністер заграничних справ гр. Чернін одержав отсе письмо посла Державної Ради і буковинського сойму Миколи бар. Василька, датоване 3. с. м.:

Держави антанту, означуючи в своїй ноті до президента Вільзона як одну з своїх воєнних цілий „визволене Славян в Австрії", тим самим визивають заняте становища славянських народів в Австрії що до того наміру, який пречінь служить передовсім ніби то інтересам Славян в Австрії.

Австрійські Українці означили своє становище в сій справі ясно і недвозначно зараз з початком війни: виставленє українського легіону, гуцульські стрільці добровольці, маніфест всіх українських партій, який мав за ціль змобілізованє всіх фізичних і моральних сил українського народу проти історичного ворога Українців — Росії — за державою Габсбургів, яка на цілій земній кули є одиноким місцем, де Українці могли плекати свій національний і культурний розвиток і свою національну окремішність. Всі вожди армій і команданти груп видали жовнірам приналежним до української народности, які борють ся під їх командою, свідоцтво повненя своїх обовязків з запалом. Жаден австрійський нарід не терпів так довго і так тяжко під пановзнєм неприятеля як Українці; жадна околиця не була як терен війни так довго наражена на наслідки війни як земля, заселена Українцями; побіч нещасних жидівських утікачів Українці дали мабуть найбільший контінгент утікачів, які ратували ся перед „освободителями". Те саме відносить ся до числа Українців усіх станів, вивезених „освободителями" на Сибір як закладників. Через цілий час війни політична орієнтація українського народу в Австрії не змінила ся. Як з початком війни, так і тепер стоїть він незломно при Австрії. З тугою жде він почесної побіди австрійського оружя, до якої з запалом причиняєть ся своєю кровю.

Українці коронного краю Буковини, вірні своїй традиції, прилучили ся до сього становища українського народу в Австрії. Було се для них тим лекше, бо завдяки оглядній адміністрації орієнтація всеславянська, панславістична і руссофільська не могла в границях їх краю здобути собі прихильників, так що політичне представництво нашого народу ані в Державній Раді ані в соймі не числить ані одного члена, який не признавав ся би до програми „Австрійців української народности".

„Вірні цісареви й державі" були й остануть буковинські Українці. Єдиним їх бажанєм „визволеня" є очищенє рідної землі з нестерпного російського панованя.

З порученя Союза українських парляментарних і соймових послів Буковини і як його голова маю честь предложити сю заяву Вашій Ексцелєнції до ласкавої відомости.

Микола Василько.

Невтральні супроти заострення боротьби підводними човнами.

Голяндська преса грозить війною.

АМСТЕРДАМ. (Ткб) „Telegraph", орган приязний антантови пише: Найліпше буде для Голяндії остати в добрих відносинах до союзників, а в тій цілі є конечне енергічнійше, як доси, протестованє, коли би затоплено голяндські кораблі. Міністер заграничних справ мусить стати свідомим того, що за ним стоїть цілий голяндський нарід.

„Allgemeen Handelsblad" пише: Нове воєнне заряджене Німеччини могло би стати приводом до того, щоби ми прилучили ся до держав, які ведуть війну з Німеччиною. Сподіємо ся, що наше правительство поробить заходи з иншими невтральниаи, щоби можливо енергічно боронити ся проти поведеня Німеччини. Богато буде залежати від становища Америки.

Дожидаюче становище Данії.

КОПЕНГАГЕН. (Ткб.) „Politiken" пише: Немає нікого, хтоби з якою небудь певністю міг щось сказати про нашу найблизжу будучність. Тепер діло в тім, щоби поводити ся спокійно і старати ся про те, щоби нічого не втратити. Обставина, що инші невтральні краї поводять ся подібно, успокоює. Як довго можна вдержати такий переходовий лад і таке вижидаюче становище, про се поки що трудно сказати.

Наради в Норвегії.

КРІСТІЯНІЯ (Ткб). Норвеський парлямент відбув тайне засіданє, яке тривало дві години. Міністер заграничних справ дав пояснене положеня. Опісля відбуло ся в присутности міністра засіданє комісії для заграничних справ. Того самого дня відбуло ся друге тайне засіданє парляменту.

Що думають в Еспанії.

ЛЮГАНО (Ткб). Італійські дневники доносять з Мадриду: Міністер заграничних справ відбув в ночи конференцію з американським амбасадором. У всіх політичних кругах Еспанії замітний погляд, що положенє є тяжке.

НОВИНКИ.

Львів, 5 лютого 1917

— **З Наукового Товариства імени Шевченка.** Засіданє історично фільософічної секції буде ві второк 6. лютого 1917. о год. 6. вечером.

— **Збори священичого товариства.** Дня 2. лютого відбули ся загальні збори Товариства св. Ап. Павла у Львові. На зборах явило ся звиш 70 священиків з найдальших сторін краю. В неприсутности голови о. шамбеляна Гузара, який обняв завідательство парохії в Вольсберзі, та заступника голови д ра Боцяна, що жиє в російській неволі, відкрив збори о. проф. Лужницький, запрошуючи на провідника о. дек. Яновича. Присутний на зборах Впр. о. офіціял Білецький промовив до присутних, зазначуючи, що український клир серед нечувано трудних відносин в часі російської інвазії умів гідно постояти за права церкви і народу. В своїй промові висказав о. офіціял іменем цілого українського клиру слова синівського привязаня супроти Свят. Отця Венедикта XV, непохитної вірности супроти Його Величности цісаря Карла І та любови супроти дорогого Архипастиря Ексцел. Андрея. По промові о. офіціяла рішили збори вислати телєграму з чолобитнею Його Величности цісареви Карлови І. Короткий звіт з діяльности Товариства зложив о. проф. Монцібович. Із звіту довідуємо ся, що Товариство розвинуло перед інвазією дуже широку діяльність. По інвазії діяльність не була така видатна, хоч і тут виділ забирав голос у всіх важнійших справах церковних. Причиною сього було цілковите здекомплєтованє виділу. По звіті слухав реферат о. сов. Стефановича, який зазначивши на вступі, що „тут є місце, де можемо сказати собі правду в очи", порушив живі питаня праці духовенства в напрямі душпастирювання, удїлюваня науки релїгії в школах, та суспільного і економічного двигненя народу із стану, в якім він знайшов ся з причини війни та російської інвазії. В дискусії, яка вела ся вельми обєктивно і поважно, забирало голос більше священиків львівських і з краю, підносячи ріжні справи церковні і суспільні, які ждуть праці, та взиваючи себе взаїмно до напруженя всіх сил, щоби загоїти рани, завдані народови подіями послідних літ. Особливо звернено увагу, що обовязком священика як душпастиря є освідомлювати нарід та служити йому радою і помічю у всіх його потребах. А сих потреб під теперішну пору дуже богато, от хоч би справа воєнних причинків та відшкодованя, справа сиріт, евакуованих та відбудови краю. Поодинокі бесідники подавали практичні вказівки та звертали увагу на бюро правної поради, основане Товариством „Просвіта" і „Сільським Господарем". Рівнож піднесено конечну потребу зорганізованя видавничої діяльности Товариства та зроблено почин до основаня потрібного фонду. Вкінци вибрано новий виділ, в якого склад увійшли: о. Стефанович як голова, о. Лежогубський як заступник голови; як виділові: оо. Лужницький, Лопатинський, Паньківський, Дзерович, Монцібович, Радвинович; як заступники виділових: оо. Білецький, Костельник, Лучинський. До контрольної комісії вибрано: оо. Лициняка, Туркевича і Лиска.

— **Число населення Київа.** По обчисленю відділу карткової системи Київ (без Демієвки і Святошина) числить нині 489.881 душ одного тільки цивільного населеня. Поодинокі части міста числять: двірцева 34.249, бульварна 43.282, лукіянівська 79.957, старокиївська 78 036, печерська 24.693, подільська 38 881, соломенська 24.287, плоська 71.427, либедська 91 564, полоса при зелїзниці 3 505. (Ф. К.)

— **Перегляд опольченїв в дальшій Австрії.** Оповіщенєм, яке видало намістництво у Відни, покликано до нового перегляду річники 1891 до 1872 в цїли провіреня здібности до служби в загальнім ополченю з оружєм. Перегляд відбуде ся між 3. і 28. марта.

— **В справі відокремленя Галичини** відбуло ся дня 3. лютого в будинку парляменту засіданє „галицького комітету", утвореного в німецькім національнім Союзі, на якім вели ся дальші наради над галицькою справою. На засіданю був присутний між иншими міністер Бернрайтер.

— **Народний університет у Київі.** Як повідомляє „Кіев. Мисль", міністерство народної просвіти повідомило попечителя київського наукового округа, що дозволяє групі київських громадянських дїячів В. Науменкови, Д. Григоровичови Барському й ин. відкрити у Київі народний університет під умовою, що на буде ніяких перепон зі сторони місцевих військових властий. Міністерство затвердило також плян народного університету, який має складати ся з факультетів суспільно медичного, літературно-історичного, природного, інжінірно механічного, а також фізичного відділу математичного факультету. В число слухачів приймають ся особи обох полів, не молодші як 16 літ, незавсимо від їх освітного цензу (Ф. К.).

— **Касовий оборот воєнної кухні в грудни 1916 р.** Доходи: Касова решта фонду воєнної кухні з днем 30. падолиста 1916 р. — 369 К 75 сот., касова решта фонду шкільних дітий з днем 30. падолиста 1916 р. — 15.135 К 17 сот., з фонду кіна як доповненє 32 К 25 сот. Дари для бідних шкільних дітий 26.038 К, субвенція президії намісництва 5000 К, разт на дохід фонду бідних шкільних дітий 10.106 К 72 сот. Дари для воєнної кухні 4.182 К 32 сот., субвенція на ту ціль президії намісництва 10.080 К, представленє уладжене дир. Лєлєвичем 194 К, виклади проф. Вацка 308 К 50 сот., концерт п. Королевич Вайдової 814 К 34 сот., за сконфісконані товари 889 К 73 сот., надплати 24 К 21 сот. Дохід кухні для інтелїгенції 13.356 К, дохід кухні для урядників 15.523 К, 50 сот. Загальна сума 102.172 К 99 сот. Видатки: Денні видатки кухні для інтелїгенції (31 днів) 619 К 46 сот., рахунок за предмети поживи 16.962 К 42 сот., денні видатки кухні для урядників (31 днів) 691 К 86 сот., рахунок за предмети поживи 15 267 К 99 сот. Дарунки на Різдво для шкільних дітий 25, рахунок кухні для шкільних дітий за предмети поживи 8487 К 66 сот. Загальна сума 42 033 К 39 сот. Касова решта фонду воєнної кухні за місяць сїчень 10.452 К 50 сот. Касова решта фонду виживленя шкільних дітий за місяць сїчень 1917 р. 49.687 К 10 сот Загальна сума 60 139 К 60 сот.

— **Зменшене пайки цукру.** Розпорядок уряду виживленя, оголошений у „Wiener Zeitung", зменшує скількість цукру на голову пересічно о ¼ кг. Для мешканців міст і областий з населенєм переважно промислових означуєть ся пайку цукру, припадаючу місячно на голову на 1 кг. супроти дотеперішної скількости 1 ¼ кг., а для сільских областий на ¾ кг. Для людности, що тяжко працює, виносить вменшене тільки ½ кг. а пайка на голову, в місце дотеперішної 1 ⅜ кг., означуєть ся на 1 ⅝ кг.

— **Новий державний монополь.** Цісарський розпорядок признає штучні солодкі матеріяли, серед них і сахарину предмегом державного монополю.

— **Покликане гажистів** Міністерство краєвої оборони оголошує: В найблизшім часї будуть покликані гажисти, що не мають тепер ніякого військового степеня, і аспіранти на гажистів річників 1873—1866, яких при дотеперішних пере-

гядах признано невдібними до оружної служби в загальнім ополченю, візвані до ц. к. повітових команд доповняючих краєвої оборони в цїли переведеня там комісійного перегляду, чи надають ся до військової адміністраційної і льокальної служби при командах, віддїлах війска, властях і заведених пева областю воєнного фронту.

— **Заговір на Лойда Джорджа.** Бюро Райтера доносить, що в справі заговору проти Лойда Джорджа переслухано посуджені 3 женщини і 1 мущину. Заява генерального прокуратора, що підсудні старали ся отроїти Лойда Джорджа і Артура Ендерзена, викликала сензацію. Отрую а саме стрихніну і кураре принесла пані Wheeler з Southampton. Підсудні напустили стріли отрую кураре, а стріли ті мали влучити Лойда Джорджа.

— **Мілїони для жидів в Польщі.** Жидівська преса у Варшаві одержала депешу з Ню Йорку, що нова збірка американська в хосен жидівських жертв війни почала ся там вічем, на яким задекларовано відразу 3,000.000 доляків. Нова збірка обчислена на 10,000 000 долярів. Сіоністичний комітет у Варшаві одержав в послїдних днях около 50.000 марок з Америки від емігрантів, які пересилають гроші для своїх кревних.

— **Хто знає про малого Івана Солтиса?** Одержуємо отсей лист з поля: „Високоповажаний Пане Редакторе! Ополченець Денис Солтис в 80. пп. оповідає менї про свою журу отсе: „Я родом з Дитятина, в рогатинськім повітї, полишив вдома жінку Катерину і четверо дїтий: Параньку, Івана, Василя і Петра. У вересни 1916 р. прийшов від військової власти приказ опорожнити село Дитятин. Моя жінка зложила свої річи на вози і посадила на нїм дїти та опустила село. Серед заколоту не запримітила вона, що її 11-лїтного сина Івана нема з нею. Коли стала свідома того, почала шукати за ним, та даремно: хлопець пропав. Він має, як сказано, 11 лїт, кругле лице, темне волосе, скінчив 1 клясу народної школи та дуже любить коні." Про той случай дізнав ся Солтис з листа своєї жінки та просить мене, щоби я йому поміг у вишуканю сина. Не знаю красшого способу, як просити Вас, щоби Ви звернули увагу Ваших читачів на загубленого хлопця. Може Вам і редакції „Свободи" поведеть ся відшукати дитину та зрадувати нещасливого батька. Пишу ся з високим поважанем відданий д р Филип Вашіц, кадет-аспірант 80 п. п.,

— **Морози в Німеччині.** День 2. лютого був найзимнїйшим днем в околици Кольонії, який занотовано від сотки лїт. Над Реном було 23 степенів морозу, а в Гох Гізель 26.

— **Ощадність з поживою у Франції.** Міністер виживленя і міністер господарства вислали до префектів обіжник з зазивом до ощадности в споживаню збіжа і хліба та заборону уживаня їх до кормленя худоби.

На волинські школи

„Пятков система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Марія Вітовська, сотникова в Брошневі 10 К (Дн.). п. Карачевську жену радника суду Старий Самбір, п. Альбіну Монцїбович управ. школи Брошнів п. Креховичі, тов. Анну Семківну учительку в повітї долинськім, свого мужа Дмитра Вітовського сотника УСС., п. Йосифа Паппа начальника почти Старий Самбір, п. Бавя Весоловського Львів, п. д ра Давидяка k. u. k Verpflegsoff Брошнів. — Теодор Рожанковський 30 К., кличе на 10 К.: д ра Маркила Рожанковського Поля, Йосифа Карановича Відень, Володимира Федака Бережани, д ра Стефана Шухевича пол. почт. 87, д ра Льонгіна Цегельського етап. поч. 182, д ра Володимира Бачинського Львів, Ярослава Вітошинського Львів, о. Андрія Пшепюрського етап. почт. 182, сотника Камінського етап. почт. 182, Ярослава Іванишевського етап. почт. 182, д ра Костя Воєвідку етап. почт. 182, четара Гаразимова етап. почт. 182, Михайла Гнатюка етап. поч. 182, чет. Іванця етап. почт. 182, чет. Труха етап. почт. 182, підхор. Лепкого етап. почт. 182. — Лїна Ковалївна Відень 5 К.: Вп. п. Яворських Холм, Івана Остапяка Steyer, Івана Крайчика Відень, Юліяна Муссаковського Дрогобич, Ярослава Мулика УСС. — Ядвіха Ковалева Відень 10 К.: Вп. п. Чорненьких Холм, Стася Мерчука Старий, совітника Т. Комаринського Відень, Марію Ковалївну Відень, Галю Комаринську Самбір. — Павлина Реваковичева в Стрию 10 К (Дн.): п радн. інж. Вол. Дутку, п. радн. суд. Вол. Кульчицького, п. рад. суд. Ант. Копровського в Стрию, о. Остапа Нижанковського пароха в Завадові, о. Бабяка пароха в Дїдушицях малих. — Володимир Микулович, Перимишль 5 К.: Вп. о. Стефана Дороша пароха в Кореници, п. Марію Гоцьку в Висоцьку, п. Любку Добрянську в Радружи ad Горинець, т. Стефана Гриневецького в Смолинї, т. Козму Малика в Перемишлї. — Братство дівчат в Бортятинї 10 К: (Дн.): Братство дівчат в Домомостисках, п. Евстахія Будзиновського, п. Василя Сенчишина начальника Сокола, п. Антона Вуйніцького начальника громади і Ірцю Кишакевич — о. Сальц Йосиф, Перегінсько 20 К (Дн.): п. Льва Борачка управ. школи в Перегінську, п. Кассіяна Мандрука в Перегінську, п. Франца Криніцького в Перегінську. — Е. Мединська Сіхів, п. Соколів коло Стрия 10 К (Дн): п. Елеонору Яримович з Корелич, п. Ів. Бабякову з Дїдушиць великих, п. Марію Дригиничеву з Дашави, п. Галю Лепкову Стрий, п. Володимира Тимпюрака лейтнанта Stab der 119 preuss, Inf. Division Deutsche Feldpost. — о. Йосиф Шанковський, парох Чаниж 10 К (Дн.): Впр. о. декана Михайла Дзеровича з Топорова, о. совітника Теофіля Корчинського з Виткова, о. Льва Горалевича з Угерська, о. Івана Березінського з Переволочної і о. Миколая Мриглодовича з Грабової. — Медицька Зофія 5 К: Ізидору Давидович Войславичі, Евгенію Ріпецьку Мости великі, Марійку Калїнську Волиця ad Сокаль, Марію Смулківну Сокаль, д-ра Стефана Маційовича Тартаків. — о. Прокіп Тис з Хлївчан 10 К.: о. Івана Тарасовича з Теглева, о. Николу Тисовича з Угнова, о. Брониславa Гробельського з Остобіжа і о. Юрія Ковшевича з Улівська. — Невикликаний дав я 10 К. на школи у Волини. Викликаний післав я до тов. „Днїстер" ч. 9888 10 К. і не викликую нїкого. З поважанем М. Луцький в Янчина. — Оля Голїнатівна в Стрию 5 К.: Наталку Левицьку, дир-ку „Днїстра" в Стрию, Олю Мійську, учит. в Стрию, д ра Михайла Сегена стар. лїкаря в Штерналю, д ра Володимира Левицького пол. поч. 37, д ра Якова Ягляка пол. поч. 297. — Мик. Алиськевич, поручи. 20 К., поручників: Андрія Бучака, Fldp 90, Гриця Ничку, Львів, і Володимира Гамаля, Lir. 18, хорунжих: Родіона Ковальського, Мехів, і Івана Німчука, Відень, оо. Михайла Кота, Новиця, і Івана Ореста Проскурницького, Камінь, Дмитра Цибрівського, студ. техн. Відень, п и Маню Кокурудзівну, Камінь, і Дорцю Цїховську, Лецівка. Olypeć Bielitz Kaiserstrasse 26 10 К. (Дн.): Данила Олинця, Олександра Панейка зі Львова, Михайла Андроховича, Николая Карачевського, Антона Березинського, Альфреда Будзиновського, Олександра Гошовського, Володимира Филиповича і Аркадія Олинця, — Кляса Va ф. ц. акад. гімназії у Львові 11 К. на волинські школи з нагоди іменин Вп. професора Николи Каставецького і V. кл. української гімназії у Відни, — Іванна Адріяновичівна Сушиця вел 5 К.: товаришки VII. кл. С. С. Василіянок у Львові, абітурієнтку Олю Чайківську і Надю Войнаровську зі Львова, Олю Шумску зі Святого, Олену Канду з Ярославля, М. Балакима проф. гімн у Львові, Романа Хогинецкого гімн. учен. з Ярославля, Юрія Адріяновича з Деревні і Володимира Васькова зі Сушиці великої.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Днїстер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Дїла" і викликаних.

† ПОМЕРЛИ:

Стефанія з Левицьких Калитовська, жінка адвоката в Стрию, проживш лїт 38, померла в дни 1. с. м. в санаторії д ра Длуского в Закопанім, осирочуючи мужа та троє дрібних дїтий. Покійна, донька загально знаного і поважаного бл. п. о. Олександра Левицького, пароха Скали, переняла його прикмети духа і народні ідеали, яким служила по конець житя. Вона інтересувала ся живо всїми подіями українського житя, визначаючи ся ширшими поглядами в народних справах та критичним змислом. Противничка всякої заскорузлости, дволичности і нещирости в громадянськім житю, виявляла свої погляди отверто, досадно і з гумором. Держала ся їх твердо також в практичнім житю. Тай переконаня ті не були у неї поверховні, але оперті на знаню і широкім очитаню. З пильної лектури були їй відомі усї важнїйші твори світової літератури, а сучасна українська література інтересувала її так живо, що не було новійшого українського поета ні белетриста, якого б вона докладно не знала і критичним хистом його вартости не оцінювала. Деяких, як Франка й Коцюбинського, вона залюбки цитувала нераз на память цїлими уступами. Знала безліч українських народних пісень, співанок, коляд, пословиць і т. и., а через те її українство було живе, своєрідне і таке суггестивне, що ним переймало ся легко окружене, особливо дїти, виносячи з під того впливу любов всього рідного.

Як визначний член українського жіноцтва в Стрию брала дїяльну участь у всїх справах стрийської громади, визначаючись ініціятивою в починах і совісним виповнюваним обовязків. Наділена артистичним змислом і смаком, особливо на ниві народної орнаментики, одна з перших в часі теперішної війни дала почин до поширюваня українських вишивок поміж чужинців, причинила ся головно до уладженя вистави українських вишивок в р. 1915 в Стрию і від того часу іменем Товариства Українських Жінок вела ту працю під своїм проводом, посвячуючи їй весь свій вільний від родинних обовязків час майже до послїдної хвилї, коли вже була тяжко хора. Покійна брала живу участь і в инших актуальних справах Товариства, а то з початком війни в стрийськім українськім комітеті гуманітарної помочи для ранених і струдженних подорожю жовнїрів — за що вже в послїднім часі свойого житя була відзначена срібною медалею Червоного Хреста з воєнною декорацією.

Українське громадянство тратить в Покійній дїяльну одиницю, яка при своїй горячій любови рідних сторін, мала се нещасте, що померла далеко від своїх на чужині. Покійна глибоко відчувала свою долю; лежачи на смертній постели в санаторії та прочуваючи свою сумну долю, у хвилях полекші співала собі потиху пісню укр. січових стрільців: „Кру-кру в чужині умру..."

Відчуваючи її тугу за рідною землею, родина Покійної виєднала перевезенє її тлінних останків до Стрия, де будуть її похорони в четвер дня 8. с. м.

Глибокий жаль полишила Покійна по собі серед рідні, близьких, знакомих та українського громадянства. Честь її памяти!

Перед вибухом війни.

Американська готовість.

ЛЮГАНО. (Ткб.) До італійських часописий доносять з Льондону: Вільзон держав у тайні свою постанову в справі з Німеччиною, поки міністерство маринарки не зробило всїх потрібних заряджень, як замкненє всїх арсеналів перед чужинцями, затаєне рухів американської фльоти і нагляд над інтернованими німецькими кораблями, тай поки не переведеню всїх мір для збереженя публичного супокою. Проте таки спалено ладунок, призначений для підводного судна „Deutschland", а залога німецького океанічного парохода „Вашінґтон" зробила корабельні машини нездатними до уживаня.

Конфіската німецьких кораблів.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) Німецький парохід „Цецилія" в Бостонї занято. Американське правительство розглядає питанє, чи воєнні кораблї мають супровожати американські кораблї через замкнену морську область. У Панамі занято 4 кораблї лінії „Hamburg Amerika", котрі там стояли від початку війни.

Російське звідомленє

з 2. лютого.

Західний фронт: Після нагального артилєрійського огня на наші рови на захід від Славятина, 20 верст на південий захід від Бережан, сильні німецькі віддїли в білих одностроях вдерли ся до наших ровів першої лінії. Протинаступом резерв при помочи артилєрії виперли ми Німців назад до їх ровів.

Румунський фронт: Виміна огня і стежі.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬКОГО ШТАБУ.

з дня 4. лютого.

ВІЙНА НА СХОДІ.

В области оружних австро угорських сил не стало ся нїчого важного.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Не було зміни.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

На південь від озера Охріда огонь наших військ відпер неприятельські стежні віддїли.

Заступ. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

Вже вийшов! **Стрілецький КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ**

ПРОПАМЯТНА КНИГА

УКРАЇНСЬКОГО СІЧОВОГО ВІЙСКА!

102 2—6

Ціна богатої змістом і картинами книжки великого формату на прегарнім (евангельськім) папері 15 арк. друку **5 К.** Можна набути в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10., а в укладчика підх. У. С. С. М. Голубця, Львів, вул. Куркова ч. 11. вже з пересилкою.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 4. лютого.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група війска баварського наступника престола Рупрехта: При незрозорім морознім воздусї була більше оживлена, як в попередних днях, боротьба артилерії між Lens і Arras і на просторі від Serre ко лїсаў Saint-Pierre Vaast. На північ від потока Анкр заатакували Англійцї о пізвочи після ураганного огня наші статовища; коли на північ від Beaucart наступи розбили ся, повело ся одному віддїлови близько берега ріки вдерти ся до на наших найбільше наперед висунених ровів.

Група війск нїмецького наступника престола: На північний захід від Pont a Mousson і на північ від Saint Mihel повели ся наші стежні виправи.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя: В часї боїв, які мимо острого морозу розвинули ся над рікою А, відперто кілька російських наступів.

На фронтї архикн Йосифа і в области групи Макензена положенє незмінене.

Македонський фронт: Крім огневих атаків кодо Монастира та між Вардаром і озером Дойран не стало ся нїчого важного.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорфф**.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 5. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Неприятельські віддїли, які шукаючи стрічі з нами висували ся до наших становищ на південний захід від Беренжен, відперто огнем.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Вчера рано віддїл баталїона стрільців ч. 30. вдер ся до неприятельського становища на захід від провалу Плєкен (Карнїйський хребет) полонив і офіцира і 28 жовнірів та добув 1 машиновий карабін, 1 метавку мін і кілька стрільб. Знищивши добуті неприятельські окопи наші стрільці без втрати, гідної згадки, вернули на свої становища.

Позатим не стало ся нїчого важного.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Положенє не змінило ся.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 5. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група війск нїмецького наступника престола: Від північного берега Анкри до Сомми серед сильного артилерійського огня в деяких відтинках відбували ся також бої піхоти. В протинаступі відобрано Англійцям назад більшу часть ровів на схід від Beaucourt. При тім кругло 100 бранців остало ся в наших руках.

По полудни нагальний наступ Англійців на північ від Beaucourt остав без успіху а так само не вдав ся новий нічний приступ значних сил на наші становища від околиці на схід Guedecourt аж до околиці на південь від Pys. Також на шляху від Beaulencourt до Guedecourt вели ся бої. На південь від Сомми віддїл, який виконав наступ, привів з неприятельських лїній більше, як 25 Французів і Англійців.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя: Над Нараївкою малі російські віддїли, шукаючи стрічі з нами посували ся до наших становищ охоронних їх відперто огнем. На фронті в'йск архики. Йосифа і в области групи Макензена положенє серед незначного артилерійського огня і сутичок перед становищами не змінило ся.

Македонський фронт: Нїчого нового.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф**.

ОГОЛОШЕННЯ

З львівського „Бояна". Проба мішаного хору буде в середу 7. с. м. точно о год. 7 вечером.

Комітет помочи виселенцям просить Вп. Панї комітетові і иншї охочі, щоби зволили заняти сь шитєм дальшої серії одягів для дїтий виселенців. Прикроєний матеріял видає п. Грозикова, вул. Домінїканська ч. 11 II. пов.

Рада Надзірна Краєвого Союза господарсько-молочарського в Стрию ухвалила знижити стопу процентову від вкладок з днем 1. лютого 1917 з 5% на 4%. 105 1—1

З Дирекції ц. к. Української гімназії в Перемишли. Іспити приватистів (-сток) за І. півріч відбудуть ся в днях 3, 5—8 лютого; вибраний день належить подати Дирекції наперед до відома. — Дирекція.

ЖЕРТВИ

На річ Товариства „Академічна Поміч" через Земельний Банк Гіпотечний у Львові зложили дальше в коронах і сотиках отсї Добродії: Михайло Воробець Лисятичі 10·—, о. Андрій Пеленський Лисятичі 20·—, о. Олександер Яворський Лопушанка 5·—, о. Дмитро Хабурський Томашівці 25·—, о. Павло Тимчак Соколівка коло Ожидова 36·85, о. Йосиф Рейнарович Тархавиця 40·—, о. Іван Ковальчин Пулави 20·—, о. Володимир Яворський Жиравка 10·—, о. Михайло Кордуба Сушно 10·—, о. Іван Сендзік (з коляди) Горуцко 10·—, М. Щуровська Стинова 4·—, о. Володимир Семків Миклашів (збірка) 100·—, Олександер Бабій 10·—, Данило Цурковський 2·—, М. Р. 20·—, Українська цукорня Д. Стецьків Львів 20·—, — за що щедрим жертводавцям щиру подяку складає Видїл. 105 1—1

Оголошеня.

200.000 кор. виносить головна виграна 4-ро К. львівів державної добродійної льотерії. Дальші головні виграні К 50 000, К 30.000, К 20.000, К 10.000, К 5.000, 4.000, К 3.000, по 2.000, 1.000, їтд. Тягнене дня 22. лютого с. р. Загалом 21.146 виграних в лучній квоті К 625.000. Ціна льосу К 4·— з пересилкою почтовою К 4·50 (Льосів за посїплатою не висилаємо.) ДІМ БАНКОВИЙ **Schütz i Chajes**, Львів, вул. Марійська 7. VIII. 8—?

Інструктора (ни) до уч. III. кл. гімн. і I. кл. гім. потребую сейчас. Зголошеня з поданєм условій слати до о. Івана Бачинського в Словіті п. п. в місц. 110 1—4

Панночка пошукує учительки до науки нїмецького і польського язика. Зголошеня: Вірменська ч. 18. партер в подвірю від год. 2—4 по полудни. А. К. 104 1—2

Фірмана найлучше виселенця), зараз приїму до вожења дерева, дешо плачу 5 кор. до Устроня. Зголошувати ся у Захарясевича, Львів, Вронівська 8. 103 1—2

Куплю цїле уряджене до невеликої цукорнї в цїнї до 2.000 К. Зголошенє в Адміністрації „Дїла" „Цукорня". 103 1—3

УЧЕНИК в укінчевою II. кл. гімн. в віці 14 лїт — потрібний до фірми:

І. БОРИС — Перемишль

Торговля фарб, лякерів, матеріялів, світла і насїнь. 109 1—6

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Тов. „Жіноча Громада" у Львові відбудуть ся в суботу 17. лютого 1917 р. о годині 4. пополудни з порядком нарад:

1. Відчитанє протоколу попередних зборів.
2. Звіт дїяльности.
3. Справа змїни статута.
4. Вибір нового видїлу. 100 2—3
5. Внесеня членів.

Локаль оголосить ся пізнїйше. Видїл.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ

„НАРОДНОЇ ГОСТИННИЦІ"

стовариченя зареєстрованого з обмеженою порукою

у ЛЬВОВІ вул Костюшка ч. 1.

Стація електричного трамваю. — Трамвай ч. 9.

Ціни комнат від К 2 — вище.

Товариство приймає нових членів що найменше в одним уділом в квоті К 20 і гроші на книжочки вкладкові на 5%.

32 5 10

Думе панове!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, нехай замовить собі сейчас українсько-нїмецький

САМОУЧОК

укляду О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу:

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научання! Вжите і для учителїв уділяючих початків нїмецької мови, як також ученикїв приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 9 30

21 томів української творів літератури 21

від Котлярєвського до Руданського включно, з редакції П. Юлїяна Романчука, накладом „Товариства „Просвіта" у Львові, на добрім папері, гарний друк, у полотняній оправі з витисками контує К 52·50, в оправі напівполотно з витисками К 42.

Поодинокі томи коштують 1) в полотняній оправі К 2·50 2) в напівполотно К 2·—. При замовленю всїх томів вправі сплачуємо порто самі а при замовленю поодиноких томів належить долучити 45 сот. на рекомендоване порто (або 72 сотики на фрагт, коли замовлює ся більше як два томи вправі).

Твори обіймають слїдуючих письменників і поетів:

Книжка 1. І. Котляревського, П. Артимовського Гулака, Е. Гребінки (сторін 536; другий наклад).
" 2. і 3. Григорія Квітки-Основяненка в 2 томах (сторін: 544, 552; другий наклад).
" 4. М. Шашкевича, Ів. Головацького (сторін: 456; другий наклад).
" 5. Н. Устіяновича, А. Могильницького (сторін 512; другий наклад).
" 6. А. Метлинського, М. Костомарова (сторін 496).
" 7. і 8. Тараса Шевченка в 2 томах (сторін: 552, 544; третий наклад).
" 9, 10, 11, 12, 13, 14. П. Куліша в 6 томах (сторін: 504, 560, 576, 528, 560, 700).
" 15. і 16. І. Воробкевича в 2 томах (ст.: 423, 428).
" 17. Л. Глібовича, К. Климковича, Вол. Шашкевича (сторін 580).
" 18. Ол. Стороженка (сторін 592).
" 19, 20. і 21. Ст. Руданського в 3 томах (сторін: 456, 456, 480).

Висилаємо лише за попереднім надісланєм готівки. Радимо спішити ся з замовленями, тому що деякі томи на вичерпаню а новий наклад не скоро буде можна зробити. — Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта". — Львів, Ринок ч. 10. V. B 4—?

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.**

З друкарні „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 30. (9282) Львів, середа 7. лютого (25 січня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАНЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
квартьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
квартьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчання і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Коли Німеччина стояла на розпутю.

Анґлія й Німеччина проти Росії — або Анґлія й Росія проти Німеччини.

Найновійший конфлікт між Німеччиною і Злученими Державами, якого розвитку з запертим віддихом жде цілий світ, є наслідком конфлікту між Німеччиною й Анґлією. Цікаві причинки до історії сього останнього приносить січневий випуск журнала „Süddeutsche Monatshefte", присвячений заграничній політиці Німеччини. Знаходимо тут статю професора університету в Тібінгені д ра Йоганнеса Галлєра про заграничну політику кн. Більова. Стаття, яка полемізує з книжкою кн. Більова про німецьку політику, обговорює між ин. той момент німецької заграничної політики, коли Німеччина стояла на розпутю: чи рішити ся на союз з Анґлією, чи відкинути його і в наслідках дійти до теперішної німецько англійської ворожнечі.

А саме — пише проф. Галлєр — в рр. 1898—1901 англійське правительство, міністри і посли, кілька разів зближало ся до нас з виразним бажанєм формального союза. Першою застівкою був договір з 1898 р., якого текст невідомий та про який знаємо, що він забезпечив Анґлії невтральність Німеччини в війні з Бурами, а нам отворив вигляд на набуте португальських кольоній в Африці. Отже тоді були ми в фазі зближеня до Анґлії, і се залежало від нас зробити з сього союз, якого друга сторона живо собі бажала.

Що промовляло проти сього з німецького становища, се з великою силою поясняє кн. Більов: Ми мусїли би служити англійським інтересам проти Росії, як се зробила Японія, при чім були-б ми в гіршім положеню ніж Японія, бо війна проти Німеччини була в Росії популярна і богато лекша до веденя, коли ми мусїли-б рівночасно боронити ся проти Франції. На се ми могли би піти тільки при „абсолютно зобовязуючих англійських зобовязанях", а при тім мусїли би певно зректи ся вибудови нашої фльоти. Се остання причина була, здаєть ся, рішаюча, бо кн. Більов на иншім місци своєї книжки признав, що до 1909 р. політика мусїла служити будові фльоти, аж по сім часї привернено природне відношене, щоби фльота служила політиці. Отже англійський союз в рр. 1898—1901 відкинули ми головно тому, щоб могти будувати нашу фльоту.

Кн. Більов не показує виразно, який був безпосередний наслїдок сього і чи можна було його передвидїти. Ми мусїли собі сказати, що відкиненєм союза викличемо ворожнечу Анґлії і примусимо її шукати союзів з иншими великими державами. Що вона не могла оставати в своїй дотеперішній блискучій одинокости, було ясно. Коли не могла знайти опертя о потрійний союз, мусїла шукати його по противній сторонї. Зміна правлїня в 1901 р. прискорила сей зворот, але він прийшов би був і без того. Король Едвард, здавна відомий як ворог Німеччини і прихильник союза з Францією й Росією, виступив на сцену підчас кінцевого акту німецько англійських переговорів про заключене союза. Коли вони розбили ся, при чім він уже дещо поміг, було йому не важко звернути міністрів в бажанім для нього напрямі, різко ворожім супроти Німеччини. З того часу був Едвард VII. паном англійської заграничної політики, і відомо, куди він її повів. Відкинене англійського союза Німеччиною означало таким чином початок англійської політики окруженя.

Тут є точка, на якій мусимо запитати ся, чи не було можливе і вказане инше рішене. Се питане не є виключно академічне. В свій час ставлено його дуже поважно, обмірковувано дуже основно, одначе одноцїльної відповіди не було. Коло 1900 р. союз з Анґлією мав між німецькими державними мужами щирих прихильників.

Допустїмо, що англійське предложене не було би відкинене, — які се мало би наслїдки? Безперечно не могли би ми були тоді заключити союза на основі повної рівности з Анґлією, до певної міри були би ми попали в залежність Кн. Більов вказує на остерігаючий примір Франції, яка тепер мусить проливати кров за Анґлію. Та се є прибільшене. Ми певне не були би пролили крови, бо не були би побиті. Значно близша є вказівка на Японію. Вона заключила з Анґлією союз, в якім стала залежною, і не потребує сього нині жалувати, бо очевидячки зближаєть ся до своїх цілий. Також для нас залежність не мусїла би бути вічна; ходить тільки о се, щоб ми тимчасом на тім скористали. Коли б, як того треба було ждати при тодішнім положеню, ми тоді через союз з Анґлією були попали в конфлікт з Росією, то се послужило би інтересам Анґлії. Але чи тому мусїло се шкодити нашим інтересам? На випадок війни з Росією, коли б Анґлія стояла по нашій сторонї і може навіть Францію примусила би до невтральности, — але й без того, — були б ми все таки з початком століття швидко побідниками і були б могли вирівнати рахунок попередних століть, усунути хоч на один людський вік натиск нашого східного сусїда на наші не охоронені границї. Є познаки, що ніхто менший як Бісмарк думав при кінци 80 их рр. про щось подібне і тільки тому понехав той плян, бо тоді не можна було осягнути формального союза з Анґлією.

Очевидно, наше відношене до Анґлії стало згодом инакше, в Анґлії збудила ся купецька заздрість і піднесла клич „delenda Germania".

Зрозуміла річ, що для нашої зростаючої світової торговлї була потрібна успішна фльотова охорона, а будова фльоти мусїла би була уступити на дальший плян, коли-б ми були звернули ся з Анґлією проти Росії. Але чи було потрібне, чи було навіть бажане, щоб наш розвиток у державу світової торговлї поступав так швидко? Не треба легковажити думки, що обережнїйший темп в розвитку нашого промислу був би тільки корисний дль німецького народу як цїлости, коли б ми були рівночасно через територіяльне розширене на схід запевнили корисне ужите для нашого надміру в людях. А так були ми примушені до політики, яка в своїй найглибшій основі мала щось неприродного. Ми мусїли підносити наш промисл, бо наша територія була за тїсна для постійно зростаючого числа населеня; при сім могли ми числити тільки на заграничні ринки, де ми мусїли попасти в ворожнечу з Анґлією, а ще далеко були до того, щоб видержати оружний конфлікт з нею. А при сім — і се є тут рішаюче — наше континентальне становище ще зовсім не було готове.

Кн. Більов пише, що напруженє з Анґлією мусїло прийти, коли Німеччина „по полагодженю своїх давних континентально політичних задач, по забезпеченю свого становища в Европі" ступила на дорогу світової політики. В сім твердженю є одна помилка, а саме в слові „по". Не *по*, тільки *перед* полагодженєм наших континентально-політичних задач, *заки* ще наше становище в Европі було забезпечене, взяли ся ми до світової політики. Теперішна війна показала се кождому, хто хоче бачити. Знати можна було се вже давнїйше, і Бісмарк се знав, — тому такий страх перед ворожими коалїціями, який позбавляв його сну.

Держава, що лежить між двома великими державами, з яких одна є її смертним ворогом і яких злуцї може вона протиставити тільки штучні дипльоматичні заходи, які ніколи не є певні, — така держава не то не є забезпечена, але просто загрожена. Тому її найважнїйшою задачею мусить бути позбути ся того загроженя. Перше, що в сій цїли треба було зробити, се осягнене мілїтарно певних, охороняючих границь. Як ми в сій справі стояли, знає нині кождa дитина. На сходї просто страшна лїнія, яку неможливо було держати; на заходї найважнїйша промислова область, економічне серце держави, хоронене тільки дуже сумнівною невтральністю малої держави, на яку ніяк не можна було спустити ся. Поправити се нещасливе положенє повинно було бути все одною з найпильнїйших задач нашої континентальної політики. Були ще й инші, які треба було полагодити: польське і східне питанє. Перше так довго промовчувано, друге так довго обговорювано, аж про їх полагодженє перестадо ся думати. Так повстало хибне понятє, що наші европейські задачі полагоджені, коли в дійсности найбільші і найтруднїйші були ще перед нами. Може сам Бісмарк несе за се найбільшу часть вини своїм у наслідках нещасним словом про насичену Німеччину.

В невикінченім положеню, при так мало укріпленім становищи в Европі, почали ми змагати до світового становища. Се було сміло, але рішуче не була се дорога, яку можна назвати нормальною. Можна тільки питати, чи ступити на сю дорогу були ми змушені, чи не було якої иншої. Мабуть все таки була. Коли союз з Анґлією на переломі століття давав нам можливість через поконанє Росії утворити на один людський вік забевпеченє в Европі, сильну, легку до оборони границю, простір для кольонїзаційного розширеня, а при тім засоби рішити східне питанє відповідно нашим інтересам, то не було се вкінцї нещастє, коли-б відложено те, що називаєть світовою політикою. Ми могли розпочати її пізнїйше і були б тоді в нашім континентальнім становищи також перед Анґлією забезпечені. Бо теперішна війна доказала на ново, — з історії і з природи річий можна було се вже перед тим знати, — що Анґлія ніколи не нападе нас безпосередно, тільки все буде потребувати проти нас континентальної коалїції. Та по повній побідї Німеччини над Росією вона такої коалїції довго не могла би знайти.

Все те питаня, на які не можна категорично відповісти. Але вони мусять бути поставлені, щоби стало ясно, що Німеччина коло 1900 р., коли князь Більов вів заграничну політику, стояла на розпутю. З представленя кн. Більова сього не видно, бо воно показує тільки одну дорогу. Що та друга була би широка і гладка, сього ніхто не скаже. Та взагалї нема королївської дороги для народу, який змагає вперед. Але небезпеки й перешкоди ледви були би більші від тих, які ми знайшли на нашій теперішній дорові.

Стільки з виводів проф Галлєра. Додамо до них хиба тільки виразнїйше ніж у них зазначене того, що на союз з Анґлією проти Росії Німеччина не рішила ся мабуть головно тому, бо в німецькій заграничній політиці панував принцип, шо найлїпшою запорукою тривкости союза є однакові погляди і тенденції монархів в области внутрішної політики своїх держав. З сього погляду союз між Німеччиною й Росією вважав ся певним понад усякі сумнїви, бо монархів обох держав лучили однакові погляди про потребу оберіганя консервативних основ у внутрішній політиці і однакові інтереси оберіганя тих основ у себе дома. Що ся рахуба завела, показала теперішна війна.

Рада міністрів у Відни.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Під проводом президента міністрів гр. Клям-Мартініца відбула ся вчера рада міністрів.

Сподіване уступленє Голїцина.

КОПЕНГАҐЕН (Ткб). „Berlinske Tidende" доносить за „Русскими Вєдомостями", що в петроградських політичних кругах сподіють ся уступленя президента міністрів кн. Голїцина ще, заки збере ся Дума. Між кн. Голїцином і Протопоповом істнують поважні ріжниці, їзза яких неможлива праця тих двох міністрів. Протопопов стремить до власти в кабінетї. Як наслїдника кн. Голїцина називають в першій лїнії б. міністра рільництва Бобрінського і президента державної Ради Щегловітова.

Гр. Тіса про положенє.

БУДАПЕШТ (Ткб). Угорська Палата послів приняла на послїднім засіданю предложенє закона про виїмкові зарядженя в часї війни. На внесенє оповиції відбуло ся тайне засїданє, яке тривало кілька годин. По отвореню явного засіданя забрав голос гр. Тіса і навязуючи до дискусії на тайнім засїданю сказав, що забирає голос, щоби зобразити положенє, витворене заостренєм війни підводними суднами.

Ми здержували ся — говорив гр. Тіса — від приміненя того способу боротьби. Однак, коли неприятелї на наше мирове предложенє і пропозицію Вільзона відповіли заповідженєм брутального знищеня, не остало ся нам нїчого иншого, як оборона нашого заатакованого житя, при ужитю всїх способів, якими розпоряджаємо. Мн хопили ся за нове оруже, свідомі, що є всякі услівя на повний успіх (оклики: „Eljen!"). Ми зробили те, шануючи можливо права невтральної переплавби, та не маємо досї нїякого приводу думати, що те рішенє не знайде в невтральних державах відповідного зрозуміня. Тільки правительство Сполучених Держав відповіло зірваненм зносин в Німеччиною. Проте не можемо не вірити в те, що Сполучені Держави розважать усе, що приневолило нас ужити того оружя, яке є найуспішнїйшим способом до осягненя скорого мира на тих основах, які проголосив президент Вільзон. Ми щенинї готові до переговорів, та поки неприятелї бажають нас знївечити, мусимо ужити всяких способів, які маємо до розпорядимости, а які запевнять нам успіх. (Оклики).

Президент мінїстрів просить, щоби Палата приняла до відома його заяву, яку зложив в порозуміню з мінїстром заграничних справ.

Посли Аппоні, Андраші і Раковський промовляли за становищем правительства, щоби безоглядно вести війну підводними суднами. Гр. Каролї приймає до відома заостренє війни підводними суднами та можливі консеквенції. Жалів би, як що прийшло би до війни між Австро Угорщиною і Сполученими Державами. Сподїєть ся, що удасть ся вдержати мир з невтральними державами.

Лойд Джордж про воєнні цїли Анґлії.

ЛЬОНДОН. (Ткб.) Президент мінїстрів заявив в промові, виголошеній в Льондонї, що одною з воєнних цїлий Анґлії є переведенє принципів міжнародного права, яке-би запоручило міжнародний мир. Другою цїлию є недопустити до того, щоби Туреччина володїла над иншими расами. Говорячи про воєнне положенє, запримітив президент мінїстрів, що Балкан се одинока часть терену, котрою журять ся союзники. Послїдний крок Німеччини, се дальший поступок на дорозї до повного варварства. Неприятель зважив ся на той послїдний крок тому, що є близький розпуки. Буде мир в 1917 р., коли неприятель побачить, що передержуючи до 1918 р. вийде на тім гірше, замість лїпше. Анґлія мусить не тільки покликати всїх здібних мущин у віцї від 18 до 41 лїт, але всї мусять взяти участь в новій орґанізації. Правительство бажає собі помочи народу через ощадність засобів поживи. Час є по сторонї Анґлії і її союзників, а одиноким способом зискати на часї є не гаяти часу.

Промова царя на конференції антанту.

РИМ. Агенція Стефані доносить з Петрограду: На бенкетї в честь членів петроградської конференції антанту, цар повитав учасників промовою, в якій сказав між иншим: Глибоко пересвідчений про успіх, який буде мати для будучих операцій сконцентроване стремлїнь усїх союзників числю на те, що ваша праця знайде свій вислів в хвилї остаточної побіди, запевненої великою вартістю сил союзників на суші і на мори. Пю в честь голов союзних держав і присутних тут відпоручників.

Ґенерал Нівель на італїйськім фронтї.

РиМ. (Аг. Стефани). Головнокомандуючий французьких війск на північнім і північно-західнім фронті ґенерал Нівель був від 1. до 4. лютого в гостинї у вожда італїйської армії.

Сполучені Держави конфіскують німецькі кораблї.

БЕРЛЇН. (Ткб.) Прийшла тут вістка, що правительство Сполучених Держав крім кораблїв, про які донесено, заняло також нїмецькі помічничі кружляки, що стоять в американських пристанях, а їх залогу інтерновано.

Значінє приступленя Сполучених Держав до антанту.

СТОКГОЛЬМ. (Ткб.) „Afton Bladet" пише про те, чи Сполучені Держави можуть в теперішнім положеню відограти рішаючу ролю. Вільзон, як мировий посередник міг мати дуже сильний голос, а коли він пійде війною проти Німеччини, то осередні держави приготовились до неї Америка в тім случаю не може богато осягнути. Для виглядів на полях битви приступленє Америки до антанту буде без значіня. Про воєнну готовість американської фльоти можна сумнівати ся. В загалї воєнна інтервенція Вільзона не могла би зробити положеня осередних держав безнадійним, ані навіть трудшим.

Вільзон бажає спільної дїяльности з Швайцарією проти Німеччини.

БЕРН (Ткб). Швайцарська тел. Агенція доносить: Президент Вільзон вислав до швайцарського правительства ноту, в якій предкладає Швайцарії прилучити ся до становища Сполучених Держав проти Німеччини. Союзна Рада займала ся на окремім засїданю тою нотою і уложила текст відповіди для Вільзона. Та відповідь буде оголошена, коли її текст буде в руках Вільзона.

Вістка з Америки, немов то Швайцарії поручено заступство інтересів Німеччини в Америцї, не справджуєть ся, але після інформації присланої агенції, нема сумнїву, що Швайцарія таке предложенє приймила би.

НОВИНКИ.

Львів, 6 лютого 1917.

— **„Україна й Вільзон".** Під таким заголовком містить хорватський „Obzor" з дня 31. сїчня с. р. вістку з Берна, що українське товариство в Швайцарії післало до президента Сполучених Держав американських Вільзона заяву, в котрій висловлює йому пошану, як подвижникови мирової акції.

— **Провіренє послїдного спису людности у Львові.** З львівського магістрату доносять: Управа міста Львова покликала з днем 5. лютого с. р. горожан з поміж учителїв народних шкіл для провіреня послїдного спису населеня. Покликані до тої праці будуть її вести спільно з мужами довіря. Тому просить управа міста Львова мужів довіря, щоби помагали контрольорам у виконуваню їх горожанських функцій, дали їм потрібні списи та вказівки. Ті контрольори мають урядовий характер і як уповновласнені управою міста Львова мають право вільного вступу до мешкань, положених в придїлених їм округах, та до жаданя пояснень, що відносять ся до стану населеня. Хтоби боронив їм вступу ди дому або мешканя або відказав ся від уділеня жаданих інформацій, буде строго караний по думцї обовязуючих приписів.

— **Кілька вістей з Угорщини.** Принагідний кореспондент пише нам з угорської місцевости Рімасомбат: „Будапештенський „Neues Politisches Volksblatt" в числї з 19. сїчня подає вістку з Кракова, що Крат забив епископа Ортинського за те, що сей не хотїв приступити до укр. незавісимої церкви. Прошу в титулї „Дїла" змінити слова „передплат. в Австро Угорщ." на „пе-

Відбудова українського рільництва і селянства.

Стан українського рільництва і селянства перед війною

Господарський розвиток австрійських країв відбував ся в часї конституційної ери на засадах вільної конкуренції, лїберальізму. Сї засади спричинили в західно австрійських краях великий розвиток промислу і торговлї та впровадили в рільничу продукцію сих країв капіталістичну господарку із стало збільшуваною інтензивностю рільничої продукції в наслїдок приміненя умілої управи рілї і фахового рільничого образованя.

В тім самім часї було українське селянство, сей майже виключний представитель українського рільництва, без належної опіки із сторони краю і держави, без можности заробітків в краю і під впливом дуже низької стопи плати заробітньої по дворах. Українське селянство було позбавлене цїлковито можности фахово образуватись, а навіть елєментарне образованє в народних школах було недостаточне, так, що рільнича продукція не підносила ся в парі із зростом тягарів, тим більше, що загальний стан культури був дуже низький.

Наслїдком сього було безнастанне задовженє селянської посілости і її що-рав дальше йдуче роздрібненє аж до неможности виживленя селянської родини.

В послїдних двайцяти роках наступає із сеї причини зворот в напрямі сталої заморської, а опісля сезонової заробітної еміґрації, та в слїд за тим, зглядно рівнорядно з сими явищами, пробуджуєть ся голод землї, який лиш в части знаходить заспокоєнє в парцеляції більшої посілости.

Рівночасно доводить просвітно орґанізаційна дїяльність загал селянства до свідомости, що поліпшеня своєї долї може українське селянство надіяти ся від зорґанізованя себе і приміненя господарки інтензивної, уліпшених машин, добірного насїня, штучних погноїв, а передовсїм від переміни господарки збіжевої на господарку годівельну, так як господарка годівельна для своєї рентовности не вимагає тільки ґрунту, що господарка збіжева.

З часом повстали в тім напрямі цїлі сїти орґанізацій, яких завершенєм було зорґанізованє краєвого Товариства господарського „Сїльський Господар" у Львові, що оснувало свою дїяльність не лиш на членських вкладках, але передовсїм на значнїйших субвенціях краєвих і державних.

В сумі сей зворот до лїпшого не вирівнав ще загальної тенденції упадкової, бо роздрібненє ґрунтів поступало нестримно наперед так, що пересічний обєм селянських господарств виказував всього два до три морґи управної рілї, а рівночасно задовженє йшло в гору, а не цофало ся, що було знаком, що селянська продукція не зростала в тім відношеню, в якім зростали її тягарї.

Шкоди українського рільництва і селянства в часї війни.

Від самого початку вибуху війни ведеть ся вона в нашій части краю. Від сходу на захід перейшла буря війни цїлу українську часть краю, вернула опісля назад на схід і знов посунула ся на захід та ведеть ся дальше на нашій земли.

Шкоди і страти, які ся війна для українського рільництва і селянства вже до тепер спричинила, і до кінця ще спричинить, дадуть ся подїлити на три віддїли, які поодинко перейдемо:

І. Українське рільництво потерпіло як цїлість на цїлій своїй галицькій території по обох боках фронту слїдуючі страти:

1) в наслїдок недостачі рук до праці, змінних воєнних відносин та недостачі живого мертвого інвентаря, погноїв і відповідного насїня втратила управа рілї загально на видатности;

2) стан худоби рогової і безрог впав в наслїдок реквізиції, рабунків, а вкінци в наслїдок недостачі паші пересічно що-найменше до одної третини стану з-перед війни;

3) стан коний в наслїдок реквізиції і свідчень воєнних змалїв до одної четвертини;

4) наступив великий убуток знарядїв рільничих в числї і ужитковій вартости;

5) упали автоматично всї прочі галузи рільного господарства, а передовсїм продукція молока, садівництво, огородництво, пчільництво і т. д. і домашний промисл;

6) потерпіли дуже дороги через надмірне уживанє і неможність вчасної направи;

7) упала продукційна вартість землї через лихе оброблене, недостаточне гноєнє, попертинанє її цїлою сїтю глубоких стрілецьких ровів, які змінили рівнож наводненє ґрунтів, або через се, що воду відпровадили, або через се, що на них впровадили надмір води, а вкінци через несчислимі глубокі ями від вибухів ґранатів і мін;

8) через неможність направок і догляду впала дуже ужиткова вартість господарських забудовань і мешкальних домів;

9) згрошевленє рільничих продуктів не могло відбувати ся на основі попиту і подажи,

В сумі сї страти необчислимі і не дадуть ся одноразово вирівнати, лиш довгий час, інтензивна праця і богато гроша зможуть сї страти загладити.

(Далї буде.) **Василь Струк.**

редплат. в Австрії" і додати, що „Діло" не має дебіту в Угорщині, бо шкода тих чисел „Діла", які угорська почта конфіскує. Одно число прийде, а десять чисел бракує. Отже ледви десятому числови вдасть ся просмикнути, а десять чисел конфіскує угорська почта. За заставовою шибою тутешної книгарні Rabely Miklos (який заразом є редактором тут. півурядового тижневника) появив ся переписний листок з фотографією сільської дівчини і хлопа повішених на дереві. Під фотографією підпис „два руські зрадники в Галичині, повішені 27. цвітня 1916.

Мимо кількаразових жадань, властитель не хоче зняти тої фотографії, яка обиджає стаціонованих тут українських жовнірів. — Півурядовий орган унгварської гр.-кат. консисторії „Görög kath. Szemle" доносить в 2 ч., що святковане минувшого Різдва, яке перший раз відбувало ся після григоріяиського календаря, відбуло ся по селах з великою трудністю. Але редакція потішаєть ся тим, що всяка новість стрічаєть трудности і заохочує дальше до боротьби з кирилицею, бо причину всякого зла добачує в азбуці і календарі, а не в мадяризації.

— **Максимальні ціни муки.** Розпорядком ц. к. галицького намісництва з 25. сїчня 1917 установлено для дрібної продажі муки отсї ціни за 1 кг.: мука житна разова 48 сот., мука пшенична на хліб 50 сот., мука житна одностайна 50 сот., мука ячмінна 50 сот., мука вівсяна 50 сот., мука кукурудзяна 50 сот., мука пшенична одностайна 56 сот., мука пшенична кухонна ч. 2 66 сот., мука ячмінна кухонна 66 сот., пшеничний грисик 88 сот., пшенична мука кухонна ч. 1 98 сот., кукурудзяний грисик 1 К, пшенична мука пекарська 1 К 18 сот. — Для місцевостий, положених в дальшій области як 10 кільометрів від зелїзничої стації достави, дозволяєть ся, з огляду на висші кошти довозу, на підвишку о 2 сот. від 1 кг. Ті місцевости будуть означені політичною властю повітовою.

— **Виклад директора д ра Остапа Макаруш а** на тему „Війна і вихованє" буде в суботу, 10. лютого в „Народнім Домі" в салї гімн. Ia о год. 5 тій по полудни. О численну участь членів і гостий просить головний виділ „Учительської Громади".

— **Іменованя в судівництві:** Міністер справедливости іменував між иншими судіями повітовими і начальниками суду: пов. судію Осипа Кульчицького в Монастирисках для Рудок, судію Ігнатія Менцїнського в Перемишли для Луки; перенїс пов. судію Омеляна Булика із Збаража до краєвого суду у Львові і судіїв Володимира Крвавича в Буківску до Яворова, Володимира Хиляка в Лїську до Турки, Романа Блажкевича в Городку Ягайльонським до Ходорова, Володимира Подлуського з Мостиск до Перемишля і Осипа Рубіновича з Мельниці до Лютовиск. Іменував судіями в окрузї львівського висшого суду краєвого між иншими авскультантів: Олексу Козарічука, Павла Ярему, Володимира Бучацького, Петра Мостовича, Юрія Шведицького, д-ра Миколу Срібного, Володимира Лужецького, Петра Рішака і Петра Печерського.

— **Державні довги Австрії.** Парляментарна комісія контрольна державних довгів оголосила оноді звіт про державні довги в Австрії; вони виносили в дни 30. червня 1916 р. разом 24.55 міліярдів корон. Переважна часть довгів се перші чотири позички воєнні, на меншу часть складають ся зачети в австро угорськім банку, в консорції австрійських і німецьких банків. До кінця червня 1916 р. осягнули воєнні позички квоту 13.61 міліярдів корон. На річну оплату відсотків за воєнні позички треба 1.027 мілїонів корон. Инші державні довги вин сять 11.47 міліярдів корон, а на відсотки від них треба 450 7 мілїонів корон. Загальний отже державний довг Австрії з кінцем 1916 р. виносив суму 36.02 міліярдів корон супроти 27.04 міліярдів з кінцем грудня 1915 р.

— **В честь учительки.** З Перемишля доносять: Святочний вечір в честь вельми заслуженої директорки Марії Примівної (який з огляду на двірську жалобу не відбувся в грудни) устроюють ученицї укр. ліцея в Перемишли в своїй хаті в неділю 11. с. м. Початок о год. 6 вечер.

— **Виклад про унію України з Росією** виголосить дня 9. с. м. п. Володимир Калинович на засіданю секції „Leo Gesellschaft" у Відни.

— **Добровільне обмеженє консумції в Анґлії.** Контрольор засобів поживи в Анґлії видав до людности в дозву, з зазивом до як найбільшого обмеженя консумції хліба, муки і цукру. Тою відозвою поручаєть ся споживанє 4 фунтів хліба, 2½ фунта пшеничної муки і ¾ фунта цукру на одну особу тижнево. Контрольор сподієть ся, що вистарчить добровільне обмеженє консумції та додає, що на случай потреби будуть видані примусові зарядженя.

— **Прошенє.** Мені бракують з виданих в Відни р. 1914 „Ukrainische Nachrichten" числа 1, 2, 3, 7 і 12. Сї числа вичерпані вже в адміністрації часописи, і тому прошу, хто посідав би їх і не переховував комплетів, щоби зволив мені ласкаво відступити. Я оправляю такі річи і віддаю в бібліотеку. Здаєсь, що з тодішних віденських видань буде дуже маленько комплетів; тож був би і сей зібраний повний річник добрим жерелом для історії нашого теперішного житя. — о. Александер Стефанович, Львів, вул. Чарнецького ч. 26.

— **Особисті вісти.** Віцепрезидент гал. дирекції почт і телеграфів Артур Шіффнер виїхав на відпустку. Завідательство дирекції почт обняв старший радник Казимир Лаский.

— **Коляду з Гуссакова** (324 корон) зложену дня 20. сїчня в редакції „Діла" Ф. О. розділено: 150 корон на Фонд убогих сиріт ім. митр. Андр. Шептицького, 100 корон на Волинські школи а 74 корон на немічників (інвалїдів) У. С. С.

— **Дівчата з Ялина і Пакошівки** заколядували підчас Різдвяних свят квоту 200 К. З того вислано на фонд Народн. Обор. 100 К. На волинські школи 50 К. На приют дітий по жертвах війни в Перемишли 50 К. Окрім сего зібрано з дрібних датків від парохіян з Ялина, Пакошівки і Грабівки квоту 100 К., яку вислано на фонд інвалідів У. С. С.

— **Спростоване похибки.** Дня 26. сїчня с. р. було в „Дїлї" оголошене моє відзн-чене. Назвиско моє: **Микола Ґошко** (Goszko) а не Готко, тому прошу о ласкаве спростоване.

— **Домашня бібліотека** за 7 корон. (Гляди анонси IV. сторони.)

† ПОМЕРЛИ.

Дня 2. лютого виселенці гмінські відпровадили на трагічне гмінське кладовище мані пулянтку бюра евіденційного, **Текслю Кондратишин.** Покійна, двайцять дво літна дівчина, власними силами перебивала ся крізь злиденне житє, здобула матуру гімназіяльну і семинаріяльну, додаючи ще одну стрічку до мартирольогії українського студентства. Виселена з Буцнева, в тернопільськім повіті, своєю не пересічною освітою звертала увагу і будила живі надії, хоч з природи тиха і скромна, своєю особою займала дуже мало місця на Гмінді Невідрадні відносини особисті, праця для населеня поза годинами служби і найбільше шаліюче вокруг горе підтяли корінє утлому здоровлю. „Я хлопка" — повторяла часто — „тому я розумію нарід і знаю, чим він мучить ся". Сама, ділила тут долю простолюдина без ніякої для себе привілегії, навіть труною зрівнавши ся з сїрою, нещасною масою, із якої як промінь вийшла і згасла. В. Їй п!

Нові книжки і виданя.

„Нива" ч. 1. за 1917 р. Зміст: Свщ. Юліян Дзерович: Моральна відбудова Галичини. — о. д р А. Ішак: Кодифікація церковного права. — Промова папи Венедикта XV. з дня 4. грудня 1916. — Д р К. Студинський: Сповідь Відступника. — Свщ. С. Хлїбовицький: У відповідь д-рови Смольці. — Памяти о. д ра Дмитри Яремка. — Свщ. Юліян Дзерович: Biały papież czy biały car? — Стан військових духовників в Австро Угорщині по конець вересня 1916 р. — Всячина.

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -
- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -
- (Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament.) -

На волинські школи

„Пятиов система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви.

Радник вис. суду краєвого Мечислав Дністрянський 10 К.: д ра Станислава Дністрянського проф. унів. у Відни, Тадея Лучаківського рад. висш. суду краєвого у Відни, Юліяна Романчука мол., надворного секретаря у Відни, Михайла Лїськевича надв. секретаря у Відни, Айталя Вітошинського надворного секретаря у Відни. — Андрій Сабат, проф. гімн. в Перемишли 100 К.: о. совітника І. Дашкевича в Тустановичах, п. д ра Теофіля Кормоша в Перемишли, п. дир. Із. Білинського в Перемишли, о. Ю. Адріяновича в Тустановичах і п. дир. „Віри" Губчака в Перемишли. — Івась Сабат 2 К.: Володимира Форостину, Данила Годованця, Славця Павлюха і Коля Малиновського, всїх 4 в Перемишли і Сясю Сїлецьку в Тустановичах. — Вп Громада Кліцко, Якимчичі 208·20 К. (Дн.). — Громада Сливгиця 50 К викликує громади: Коровники, Негрибку, Ляшки муровані, Стару Сіль. — Ольга Яцїв з Камінки стр. К.: крилош. Гробельського в Кромерижи, п. дек. Ан. Цегельську, учит. Рузю Будзїнську, катих. Ольгу Хоминову з Камінки стр. і Славку Яремову жену надпор. в Анджейові. — Евгенія Шухевичева з Камінки струм. 10 К.: п. Йосифу Березинську з Оглядова, ц. О. Паукову з Середополець, п. О. Купчинську з Перетина, п. П. Буглеву з Кракївця. — Медицка Зофія 5 К.: Ізидору Давидович в Войславичах, Евгенію Ріпецку в Мостах великих, Марійку Калїнську в Волоци аg Сокаль, Марію Смулківну в Сокалї, д-ра Стефана Маційовича в Тартакові. — Іванна Матейківна 5 К (Дн.).: Вп. Радкевичеву і Вп. дир. Вачкове з Гаїв коло Львова, Вп. п. Банахову і п. Нусю Мурську учит. з Глухович, п. Василя Дзядигу учит. з Чернушович. — Олекса Бундзяк Ластівки 5 К.: пп. Лясю Бундзяк з Ластівок, Дмитра Кібіча уряд. почт. з Мразниці, Юречка з Бориславя, Николая Штітляна з Мразниць, Дозя Бундзяка з Мразниці. — Богданко Кіця Думін, Ластівки 2 К.: Славцю Адріяновичівну з Тустанович, Зеню Гірняківну з Голого равського, Наталку Сприсівну з Телешниці, Неся Хаджая з Вовчого, Ромця Лисого зі Львова. — Д. Подолюхівна учителька в Черчику 5 К.: Вп. Софію Дуткову упр. школи в Дрогомишли, Т. Пелиня упр. школи в Бердихові, П. Вальчикову упр. школи в Віжомли, Е. Кісьову учительку в Хотиници, М. Білика проф. гімн. в Яворові, Kadiasp. Івана Білоуса в Єгерндорфі, Kadtasp. Адама Мудрицького пол. почт. 37. — Подолюхівна, учителька в Дрогомишли 5 К, а від о. Крайчика пароха з Яворова (Мале передмістє) 10 К.: Голїнову упр. школи в Молошковичах, Родовичівну учительку в Нагачеві, Осїдачеву учительку в Наконечнім, о. Боднара пароха в Утїховичах, Кіся упр. школи в Хотинци, В. Пелиня однорїч. I. R. 89. Komf. II. Рящеві, Т. Дерлицю однорїч. капраля в Люблинї. — Константин Міськевич, Долина 5 К. — о. Теодор Величковський гр. кат. парох в Долинї 20 К. — Стефанія Адріянович Шумська, Стрілки 10 К.: Олю Шумську уч. в Святім, Олену Каноову Ярослав, Ірену Паньківську Устіянова, Марію Мазяр Лужок горішний, Марію Слонську Перемишль. — Баричко Ол. 5 К.: Ярослава Стефановича інж. Пйотрків, Володимира Левицького ук. бог. Глиняни, Олю Рудницьку Гуменець, Дацкова ук. бог. Милошевичі п. Круки Щирець, — Стефанович Лев Львів 10 К.—Др Стефанович Іван полева почта 37 10 К. Льва Стефановича суд. радника Львів, о. совітника Стефановича Львів, інж. Ярослава Стефановича Пйотрків. Андрія Кадайского полева почта 284, докторову Анну Яворовску Яричів, — Гамерський Остап поручн. арт. 20 К: д ра Г. Стрипського кустоса нац. музея в Будапешті, Василя Кіцулу поручн. у Відни, Кирила Годованця поручн. арт. полева почта 372, Ярослава Солтикевича хор. пол. почта 350 і Володимира Баранецького однор. охотн. в Кракові,—Ферчишин Стефан віст. У. С. С. 5 К.: Христину Бортниківну учительку з Урманя, Теодозія Бортника упр. школи в Урмані, Бабуряка Ілярія віст. У. С. С., Ворону Василя десятн. мед. У. С. С., Гулу Павла У. С. С., Ребеця Петра підх. У. С. С., Миколу Луцького десятника У. С. С., Нагайла Івана четаря У. С. С. і Галю Бортниківну з Урманя, — Михайло Вовчик 3 К.: о. Петра Войтовича в Грушові, Антона Добрянського, офіцяла суд. в Підгородцях і Олексу Лиса, урядника почт. в Ряшеві. — Володимир Целевич 5 К.: Григорія Наливайка ц. к. гімн. проф, Стефцю Роздольську і Стефцю Коритківну учен. учит. сем. УПТ. у Львові, Осипа Семенюка сотника УСС., Володимира Целевича вістуна УСС. — Марійка Підсонська, Золочів, 10 К.: Ірину Дольницьку Відень, Марійку Зробикївну Золочів, Осипа Конашевича Золочів, Романа Купчинського хор УСС., А. Базилевича пол дух. — Михайло Біляч УСС. 10 К: Палїіва Дмитра УСС., Надю Боднарізну, Зосю Підсонську, Василя Лучинського УСС., Івана Сембая УСС.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Діла" і викликаних.

ОПОВІСТКИ.

Усїх хлопців, уроджених в 1889 році, котрі ще в 1916 році зголосили ся добровільно до Українських Січових Стрільців, але досї не дістали покликуючих листків, взиває ть ся, щоби безпроволочно явили ся в запаснім коши УСС. в Пісочній, коло Миколаєва над Дністром. Кождий з них має принести з собою метрику уродженя і письменний дозвіл батька зглядно опікуна, на вступленє до українських січових стріль

ціа. Зголошувати ся треба в збірній станиці УСС. у Львові або Відні — від там уудуть відставлені де Коша.

Від Української Боєвої Управи.

Справа зорганізованя краєвої опіки над українськими сиротами і занедбаними дітьми стаєть ся з кождим днем більше пекучою і не можна її довше відкладати. Для того в цілі обговореня дотичного питаня запрошує підписаний Комітет отсим всіх Вп. Земляків, місцевих і з провінції, що інтересують ся сею справою, на спільну нараду, яка відбудеть ся у Львові дня 13. с. м., о год. 5 по полудни в комнатах тов. „Українська Бесіда", ул Костюшк ч. 1а. — Український епархіяльний комітет опіки над воєнними сиротами у Львові. В. Нагірний, голова; о. В. Лициняк, секретар.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 6. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На північний захід від Кірлібаби відділи баталіону стрільців ч. 26 наступили на головне становище неприятеля, вбили 20 Росіян і засипали неприятельські рови.

Коло Команешті в воздушній боротьбі примушено осісти неприятельського боєвого летуна.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Положенє не змінило ся.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 6. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Наслідком морозу і мраки діяльність артилерії і летунів була мала. Тільки між Анкрою й Соммою огнева боротьба була часово сильна.

З вивідних виправ в области Сомми, на східнім березі Мози і на льотаринській граници приведено над 30 Англійців і Французів, а також кілька машинових карабінів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Від риського побережа аж до Устя Дунаю не стало ся нїчого особливого.

Фронт Македонський: Хвилями значний огонь в луку Черни і в низині Струми.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

НАДІСЛАНЕ.

Адвокат і оборонець у військових справах

Д-р Йосиф Яблонський

(субститут адвоката Д-ра Івана Зварича)

провадить свою канцелярію

в Самборі

при вул. Львівській в домі Костшевського.

101 2–3

Оголошеня.

Інструктора (ки) до уч. III. кл. гімн. і I. кл. гімн. потребую сейчас. Зголошеня з поданем условій слати хо о. Івана Бачинського в Словіті п. п. в місци. 110 2–4

Панночка пошукує учительки до науки німецького і польського язика. Зголошеня: Вірменська ч. 18. партер в подвірю від год. 2–4 по полудни. А. К. 104 2–2

Фірмана (найлучше виселенци), варав прийму до воженя дерева, денно плачу 5 кор. до Устроня. Зголошувати ся у Захарясевича, Львів, Вроновська 8. 103 2–2

УЧЕНИК з укінченою II. кл. гімн. в віці 14 літ — потрібний до фірми:

І. БОРИС — Перемишль

Торговля фарб, лякерів, матеріялів, світла і насінь.

109 2 6

7 кор. ДОМАШНЯ БІБЛІОТЕКА **7 кор.**

ОБРА НАГОДА

бо майже за безцін!

Кождий може набути собі сї прехороші книжки і в сей спосіб покласти основу все вартісної домашньої бібліотеки; тимбільше, що в часах такої дорожнї лекше заплатити 7 К — як 17·40 с. Продаємо по коштах власних і то ще з мир. часів, хто купить не пожалує!

А. Франс: Боги жаждуть крови 2·—
Володимир Б.: Латачки, опов. 1·—
В. Г. Зеліґер: Синя фльота, світова повість. Часть I. і II. Переклав Д-р М. Ловинський . . 6·—
М. Коцюбинський: Листи до Володимира Гнатюка . . 1·50
Д-р А. Кристенсен: З фільософії політики, переклав Д-р М. Ловинський . . . . . 1·80
Б бр Нольде: Автономія України з історичного погляду. В перекладї і з передм. М. Залїзняка . . . —·40
„Russica" розвідки й статї . 1·60
М. Гйо: Проблеми сучасної естетики. З франц. мови перекл. Д-р Щурат . . . . . 1·60
Леонїд Андреєв: Семеро повішених, перекл. Д-р В. Сімович 1·—
Наші християнські суспільнини —·50

Замовлятн: **„ДІЛО" Львів, Ринок 10**

Замовлені книжки за попереднім надісланем грошей висилаємо **того самого дня** так на провінцію як і на Feldpost-и. — **Порто 80 с** — Feldp. 1·50 (само полотно коштує 1 К) — Поодинокі книжки можна замовляти з 50% опусту, тодї просимо на висилку звичайну долучити 20 с. на поручену 60 с.

7 кор. ДОМАШНЯ БІБЛІОТЕКА **7 кор.**

Куплю цїле уряджене до невеликої цукорнї в цїнї до 2.000 К. Зголошенє в Адміністрації „Дїла" „Цукорня". 103 2–3

Відрічний денний (більочковий)

КАЛЕНДАР на рік 1917.

Ціна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.

А. Онпиш, Львів, Кадецька 4. 13 16–20

„ДНІСТЕР"

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788. — Конто Почт. Щадниці ч. 25261.
Жирове конто в Австро-Угорськім Банку

приймає до обезпеченя від огню будинки, хатні і господарські, движимости, меблї, одежу і білизну, збіже в снопах і в зерні, худобу і т. п.

Кождий Українець повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці, то добробит цїлого народа.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АСЕКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР".

Нема жадного нишого українського Товариства асекураційного від огню, — тільки один

„ДНІСТЕР".

„Дністер" рахує найдешевші оплати за обезпеченя селянських будинків.

„Дністер" звертає кождорічний чистий виск своїм членам.

„Дністер" оцїнює та виплачує шкоди по огнї скоро і совісно, а на членів оцїнкової комісії запрошує все двох господарів.

„Дністер" дає підмоги українським школам і бурсам, де виховують ся селянські дїти.

Люди асекуровані в „Дністрі" можуть дістати позичку у всїх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер".

Власні фонди „Дністра" виносять з кінцем 1915 року 6.890.075·— корон.

В „Дністрі" можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а Товариства кредитові готівку, цінні папери і векслї за дешевою оплатою премії. I.A 3—?

Адреса „Дністра": **Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові, ул. Руська ч. 20.** — Адреса для телеграм: „Дністер" — Львів. — Канцелярії Товариства отворені що дня від 8—2 перед пол.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Тов. „Жіноча Громада" у Львові відбудуть ся в суботу 17. лютого 1917 р. о годинї 4. пополудни з порядком нарад:

1. Відчитанє протоколу попередних зборів.
2. Звіт дїяльности.
3. Справа зміни статута.
4. Вибір нового виділу. 100 3–3
5. Внесеня членів.

Льокаль оголосить ся пізнїйше. **Виділ.**

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е виданє). Ціна 1 К 40 сот. в почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу:

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителїв удїляючих початків нїмецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 10 30

НОВІ КНИЖКИ

Товариства „ПРОСВІТА".

1. Календар „Просвіти" на р. 1917. Ціна 2 кор. 50 сот На почтову пересилку долучити 30 сот. або рекоменд. 55 сот.

2. Підручник до науки нїмецької мови. Ціна брош. прим. 3 кор 50 с. а оправлений в полотно з витисками 6 кор 50 с. На почтову рекоменд. пересилку долучити 55 с.

3. Дотепи, вигадки і жарти. Ціна брошур. примірн. 1 кор. 80 с., оправл. в полотно з витисками 2 кор. 20 с. На почтову пересилку долучити 45 сот.

4. За козацькими хатбом, оповіданє в давних часів. Ціна 70 сот. в пересилкою о 20 сот. більше.

5. Войнаровський, історична поема — Ціна 70 сот., в пересилкою о 20 сот. більше.

6. Чекає нас велика річ, історичні образки. Ціна 50 сот., в пересилкою о 20 сот. більше.

7. З кривавого шляху Укр. Сїч. Стрільців, оповіданя і описи. Ціна 1 кор. 20 сот., в пересилкою о 20 сот. більше.

Книжки висилаємо тільки по отриманю готівки; на кредит і за посліплатою не висилаємо, в комісе не даємо.

Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Тов. „Просвіта" у Львові, ринок ч. 10 V. c 3—?

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарні „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 31. (9283) Львів, четвер 8. лютого (26 сїчня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понедїлків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. ощадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщинї:

місячно . . . . 2·70 К.
квартьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цїлорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
квартьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цїлорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланих 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення при вінчанях і заручинах 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Окремі примірники коштують у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Дїло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

РЕЗЕРВИ ІНТЕЛЇҐЕНЦІЇ.

На сю тему подав влучні замітки о. Ст. Бінинський в одним з попередних чисел „Дїла", — звертаючи увагу на потребу приготовити нові кадри молодїжи до шкіл, бо війна поражаючим способом зменшила фреквенцію і грозить нам в будучности ще більша недостача інтелїгенції. До сих думок хочу подати кілька доповнень зі становища учителя.

Фреквенція наших гімназій упала більше як на половину і буде упадати ще низше. Ряди учеників найвисших кляс все проріджує бранка; до низших кляс з села приходить чимраз менше дїтий. Справа вижившення і удержання дитини в місті стає чим раз тяжша, — значний процент молодїжи живить ся самою картоплею, є десятки учеників, що від двох років не їли мяса. Не кождий батько відважуєть ся вислати сина в місто на голодоване і не одна дитина серед шкільного року знеохочуєть ся до науки і втїкає на село, де все таки лекше проживити ся.

Сумні відносини, — та чи взагалї можна їм зарадити? Скільки знаю, позитивно розвязано справу в Перемишли, де енергічний директор української гімназії вже з початком року поробив заходи, щоби всій молодїжи запевнити прожиток в бурсах. У Львові щось раджено над тим, але не реституовано ні одної бурси для хлопців; не знати, чи справдї відносини є неможливі до переборення, чи тільки не достає сильної руки й помислової голови, щоби перевести організацію. Тому, хто з сільських організаторів хоче вислати селянську дитину до міста, мусить числити ся з тим, що не можна її примістити денебудь і так легко, як колись, але треба знайти таке приміщене, щоби ученик не примирав голодом і не перебував зими в неопаленій хатї. Не одна талановита одиниця марнуєть ся тепер, бо той, хто вислав її до школи, в найтяжшій хвилї відмовляє їй помочи. Кому удасть ся поладнати сю тяжку справу апровізації селянської молодїжи в містї, сей справдї розвяже питане наших „резерв".

Щоби піднести фреквенцію середних шкіл і тим самим число будучої інтелїгенції, конечна річ вислати як найбільше число молодїжи до міста. Але при тім треба памятати ще про одно, на що на жаль мало звертаєть ся увагу, — на вибір відповідного матеріялу. Богато наших організаторів дбає тільки о се, щоби до гімназії ішло богато учеників з даного села, але тим, чи вони відповідають вимогам середної школи, мало хто журить ся. В кождім селї знайдеть ся кількох інтелїгентних, талановитих хлопців, про яких з гори можна сказати, що вони і в гімназії могли б визначити ся, — чому сї одиниці лишають ся при рілї, а до міста попадають якраз хлопці з мірними здібностями, з тяжким інтелєктом, без примітивної культури. Адже нїчого лекшого, як перевести вибір в матеріялї і, що не надаєть ся до висшої освіти, полишити на місци, а заопікувати ся тими більше, що можуть стати колись прикрасою інтелїгенції. Се вже аж надто відоме, що ученик без талану є тягарем для школи, тягарем для опікуна і тягарем для самого себе; але треба також памятати, що такі одиниці потім страшно обнижають уровень загалу інтелїгенції.

Приятелї народної просвіти повинні би також більше уваги прикладати до сього, щоби їх пупілї вступали до середної школи з достаточним приготовленєм. Вимоги для іспиту до першої кляси нині є значно низші як давнїйше і загалом кажучи, не великі; пересічний інтелїгент на селї міг би з малим накладом працї знаменито підготовити дитину до гімназії. На жаль, навіть дуже заслужені дїячі не думають про сю „дрібницю", щоби дати дитинї добрі основи, а вже від першої кляси починають акцію випрошувань і протекцій до учителїв, — а коли ученик вкінци застрягне а котрій класї, голосять, що наша школа нищить наші дїти!...

Коли при селянських дїтях ще можна знайти якісь „догодячі обставини", то вже злочином є, коли інтелїгент числить на протекції, а не дбає о се, щоби його син справдї став — інтелїгентом. Яке негодоване стрічає напр. учителя української мови, коли поважить ся дати „двійку" зі сього предмету, — адже українську мову „знає кождий" Українець! Але, коли вже порушимо сю справу, то треба сказати, що більшість дїтий з інтелїгентних домів незвичайно слабо володіє рідною мовою і нераз навіть ученики, що сїдають до матури, не вміють писати літературною мовою. Инакше було би, коли б інтелїгентний дім не заславяв свого сина перед вимогами учителя, але якраз поміг школї сповнити її завдане. Від інтелїгентів маємо право вимагати, щоби їх дїти приносили до школи дещо культури, — інтелїгентови лекше мати дома бібліотеку, учити сина чужих мов, повести до театру на добру штуку, — на жаль в дуже богато случаях інтелїгентна родина не сповняє своєї місії, хоч могла би її сповнити при добрій волї.

Учитель.

Відокремлене Галичини і воєнне відшкодоване.

Як доносять „Polnische Nachrichten", субкомітети парляментарної комісії нольського кола вже майже покінчили свої праці над проєктом відокремленя Галичини. Одначе звідомленє про вислід сих праць не буде предложене повній парляментарній комісії перед 20. с. м.

Супроти поголосок, що польське коло за відокремленє Галичини домагаєть ся від держави компезати в формі воєнного відшкодованя в сумі 4 міліярдів корон, міродатні круги кола заявляють, що сума воєнних шкід не установлена ще навіть централею для відбудови Галичини та що самозрозуміло відокремленє Галичини не можна лучити з питанєм воєнного відшкодовапя.

На шляху до рішеня.

Апровізаційні, транспортові і фінансові трудности по сторонї антанту.

Професор торговельної Академії в Берлїні Артур Норден, визначний спеціялїст в области світової торговлї, пише в „Berl. Tagebl.":

Пануюча думка, яка тепер не повинна показати ся обманчивою, говорить, що заострена морська війна посуне насаначно наперед на шляху до рішеня. З чисто економічного становища ся ціль і без того не так віддалена, як можна би думати, не вважаючи на німецькі воєнні успіхи. Бо й поминувши наші підводні човни й инші воєнні небезпеки,—заосмотренє наших неприятелїв у воєнний матеріял, поживу й инші потрібні предмети стало й без того дуже непевне.

Є се наслїдок головно трьох явищ, з яких перше є природне, одначе так само як і два остаині стоїть в звязку з війною. Се перше явище — се упадок світового жнива, яке по англійським жерелам виносило в 1916 р. 1.625 мілїонів Quarter-ів супроти 1.917 мілїонів в 1915 р. В звязку з війною стоїть се явище тому, бо зменшене управленого простору і менший урожай є в части наслїдком недостачі штучних навозів, в чтсти наслїдком недостачі робочих сил. Що сї наслїдки відчувають невтральні краї, вистане вказати на недостачу вивозу нїмецьких калієвих солий за границю і на значіне італійських робітників для хлїборобської продукції Америки, звідки їх відкликав поклик під оружє і куди війна припинила їх еміґрацію.

Другою обставиною, яка що-раз більше утруднює заосмотрене антанту, є недостача і дорожнеча транспорту. Ся обставина наступила би й без нїмецьких торпед і небезпеки від мін, бо поважна часть світової торговельної фльоти є унерухомлена, а часть пішла на безпосередну воєнну службу.

В кінци третим явищем, яке автоматично веде до закінченя війни, є фінансовий розвиток.

Не тільки давнїйше,—як се роблено,—але й тепер ще не можна сказати, що грошева сила Англії кінчить ся. Одначе що вона що-раз більше упадає, се певне.

Що кожда нова англійська позичка дає підписчикам що раз кориснїйші умови, з сього ще не можна робити некорисних виводів для фінансів Англії, хиба тільки, що англійські горожани хотять на воєнних позичках робити також інтереси, а не тільки виявляти свій патріотизм.

Та инакше буде виглядати фінансове положене Англії, коли звернемо увагу на виплати Англії за границею, передовсїм в Америці. Самим вивозом не може Англія вирівнати привозу; річний білянс за 1916 р. виказує, що пасивність торговельного білянсу перевисшала активність о 345 мілїонів фунтів штерлінгів, при чім в сю статистику не ввійшов весь привіз на замовленя і рахунок правительства. Щоби заплатити за привіз, велика скількість французького і американського золота, яке ніби то ще остає в тих державах як покрите нот, в дійсности помандрувала вже за океан. Але й сього золота за мало і тому Англія мусїла затягати позички в Америці. Потім почала вона продавати Америці американські папери, які має в себе. В тій цїли правительство почало найперше купувати американські папери від тих, що добровільно хотять їх продати; потім обложило особливим податком тих, що чужих паперів не хотять продавати; в кінци перед тижнем вийшов королївський розпорядок, який уповажняє правительство до реквізиції заграничних паперів.

Се крок стане зрозумілий, коли взяти на увагу, що обдовженє (публичне і приватне) Англії в Америці виносить 340 мілїонів фунтів штерлїнгів (6.800 мілїонів марок), та що американська найвисша банкова власть піднесла голос остороги проти дальшого позичаня американського гроша до Европи.

Причина сеї остороги лежала по части в тім, що Америка мусить держати тепер в готовости свої грошеві засоби, але по части була вона також висловом недовіря до фінансовії сили антанту. Що таке недовірє істнує, видно з того, що антант на жаданє Америки мусів обовязати ся дати для затяганих в Америці позичок особливі запоруки в формі паперів невтральних країв Англія спершу згодила ся на такі запоруки, але потім хотїла увільнити ся від сього зобовязаня за посередництвом фірми Моргана. Та тоді власне піднїс ся згаданий голос остороги і Англія мусїла далї згодити ся на згадані запоруки. В сій власне цїли проголошено тепер реквізицію заграничних паперів.

Можна сподївати ся, що сей спосіб принесе поки що успіх, бо лежить се в інтересї Америки збогачувати ся далї доставами воєнного матеріялу для антанту. Вистане сказати, що американський сталевий трест виказує в IV. кварталї 1916 р. надвишку 96.322 мілїонів доларів супроти 40.858 міл. в тім самім часї в 1915 р., 8.010 міл. в р. 1914 р. і 23 036 міл. в 1913 р. Та не так легко піде з доставою американського збіжа для антанту, бо в самій Америці запанувала дорожнеча.

Таким чином незалежно від транспортивих трудностий утруднювати ме що раз більше доставу і воєнних матеріялів і предметів поживи для антанту фінансове положене антанту так що заосмотренє наших неприятелїв Америкою й иншими невтральними мусить автоматично ставати що раз гірше.

Чи ми, маючи на увазї сей розвиток, мали ждати, аж наші неприятелї з природи річи так, ослабнуть, що будуть податливі до мира? Відповідь на се питане випала негативно, бо прискорене кінця війни лежить в інтересї зменшеня наших власних жертв. Вибраний спосіб заповідає успіх, але вимагає більше ніж доси вкладу і згуртованя всіх наших сил. Воля до дїла повинна виявити ся передовсїм при найблизшій нїмоцькій воєнній повичці.

Виглядн одностайного весняного наступу.

Погляд військового письменника.

Розглядаючи воєнні можливости, які ждуть нас в недалеких тижнях і місцях, підписаний буквами „-ич“ співробітник військової часописи пише:

В розглядї сїм за основу будуть служити нам головно досвіди, які ми зробили в сій війні і будемо опирати ся також на відомім нам способі ведення війни наших противників, далї на деяких висловах преси держав порозуміня, з котрих уважний читач може все таки зробити певні висновки.

Цікавить нас найбільше питанє, як наміряють вороги повалити нас військово тепер, коли їх господарська побіда над нами не має виглядів. Нема сумніву, що вони числять в першій мірі на свою перевагу; одначе вони помиляють ся дуже, коли числять ся з тим, що сили осередних держав все меншають. Та в дійсности так не є, а що до переваги ворогів, то вона була вже й на початку війни, а проте не довела до побіди. Годї зрозуміти, чому се мало змінити ся в будучности.

Здаєть ся, що вороги числять далї й на те, що по сякім такім порозумінню між собою наступить вже раз одностайний і придавлюючий наступ на осередні держави, яким думають повалити їх.

На сїм місци позволимо собі сказати кілька слів про переведенє і виглядн такого наступу.

Правда, в першій мірі прийшлоби під увагу число жовнїрів, котре зможуть вислати напроти нас держави порозуміня. Возьмімо, що вороги будуть на будуче в перевазї, як впрочім і доси; однак події сеї війни показують, що сама перевага не дає певности побіди. Сї сили мусїлоб повести ся також з переважаючою стратегією. Тут не вистарчають слова, як повалене противника, знищене пруського мілїтаризму і т. д., тут мусить панувати ясність про те, як перевести се в дїло.

До такого одностайного підприємства моглиб дійти держави порозуміня тільки тоді, як би підчинились під волю одного, скажімо так, як союзні держави під волю Наполєона. Але навіть тоді, як би було так, повстало-би питанє, чи вибраний покликаний дїйсно до того. Бо така задача не легка і ще труднїйша, ніж задача Наполєона в 1812 р.

Ходить о те, як наміряють держави порозуміня перемінити свою волю побіди в дїло. З усего, що чуємо, виглядає так, наче вороги думали, що в перевазї жовнїрів і гармат треба добачати запоруку побіди. Коли приняти, що вороги розпоряджають дійсно сею надмірою, а також вождом для одностайного проводу, то успіх зависїв би від переведеня. Се уявляють собі наші вороги досить просто: одностайний наступ перемагаючими силами на всїх фронтах!

Вже один раз в сій війні не дописав подібний клич про російський паровий валок; тим менші виглядн мають нові пляни ворогів, бо й осередні держави не стояли цїлий час бездїльно. Пригляньмо ся близше переведеню сього пляну.

Наступ на всїх фронтах. Ми спитаємо ся: коли, рівночасно, чи по собі?

Коли намірений рівночасний наступ на всїх фронтах, то він ледво чи може вдбути ся перед маєм, бо инакше ані Італїйцї ані Росіяни не моглиб співдїлати через лихі відносини клїмату. Та такий одностайний наступ не був би несподїванкою, бо противник знав би докладно з якими силами має до дїла. Але по друге: Чи не показали події на західнім і італїйськім фронтї, що й найбільша перевага не ручить за побіду? Впрочім, коли вороги вдарять слїдуючий раз з більшим числом людий і гармат, хто ручить їм за те, що вони не стрінуть також на скріплених ворогів? Коли держави порозуміня зрікають ся рівночасности наступу на всїх фронтах, а вдарять тільки на однім або двох фронтах з величезною перемогою, то може стати ся, що осередні держави будуть боронити нападену часть а прочими силами вдарять на розмірно найслабший ворожий фронт, бо вороги безперечно не мають тільки сил, щоб поставити всюди перевагу: в Бельгії, північній Франції, Альзації, Альпах, Красї, Македонії, Ромунії, Волинї, Литві і т. д.

Що до часу, коли держави порозуміня моглиб відновити свої наступи, будьто одностайно будьто частинно, то сей час зависить від погоди на поодиноких боєвищах. На італїйськім фронтї моглиб зачати Італїйцї частинну офензиву через Крас вже тепер, зате наступ в нутро Каринтії або Тиролю виключений перед маєм. На східнім фронтї в Галичинї, Волинї, булоб можливе продовженє бою в найблизших шести до вісьми тижнях, якби потревали далї морози; зате виключені цїлком наступи в мартї і цвітни, коли топлять ся снїги і лїд, через що розмокають ся всї дороги. В Ромунії і в Молдавії може наступити топленє снігу вже в лютім, що вплине дуже некорисно на хід боїв.

З усего наведеного видно, що одностайний наступ держав порозуміня з ріжних причин є і остане тільки на словах. Та одно певне, а саме, що вороги будуть пробувати свого щастя на всїх фронтах, щоб вигнати нас з обсаджених областий.

—ич.

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -
- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -
- (Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament) -

Посилайте часописї в поле!

Голос жовнїра з боєвого фронту.

Пише до нас один з жовнїрів Українців:

Від 1 серпня 1914 р. пішов я на війну і досї не був ще дома, хоч як тужу до своїх: якось не ведеть ся. Я вже другий раз в полю від 20 місяцїв. Є зі мною досить жовнїрів Українців з Галичини. Бував я доволї богато на чужині і бачив всяких людий, та не стрічав нїгде людий, якіби стидали ся свого народу, одні тільки наші, українські жовнїри соромлять ся своєї мови і свого обряду. Жовнїри чужих народностий дорожать своїм іменем і своєю мовою, читають свої газети. Газет приносить сюди почта богато; є й німецькі, чеські, мадярські, польські, словінські — а нашу газету трудно де побачити. На кождім місци видко, як наші жовнїри Українцї відрікають ся свого народу і своєї мови, котрої мати їх навчила. Не раз, не два чув я, як наш чоловік цьенька по польськи або калїчить язик якоюсь мішаниною, немов би боявся, щоби хто не почув, що він говорить по українськи. Всяко назве себе наш чоловік тільки не Українцем. В моїм віддїлї є яких 25 Українців з ріжних сторін Галичини, та вони майже нїколи не уживають своєї мови. Коби хто поспитав кождого з них по черзї: хто він, то може 10 з них відповіло би по правдї, хто вони, инші певно ні. Кождий знає мене, що я не відрікаю ся свого і других переконую, що се сором стидати ся себе самого, і коли кого з товаришів питають про його народність, то він все оглядаєть ся, чи мене нема за близько; як мене не бачить коло себе, зараз називає себе якимсь чужинцем.

Вже довший час читаю „Дїло“ і „Свободу“. За 20 місяцїв свого побуту в поли згуртував я ледви 6—7 товаришів, що возьмуть до рук газету; за свої гроші спровадив я 10 календарів „Русалка“ для жовнїрів та розпродав з них ледви 8, а осталих двох і за дурно нїхто не возьме. З трудом удало ся менї для трьох товаришів спровадити українські молитвенники.

Прошу Вас, Високоповажаний Пане Редактор, спонукайте через Вашу газету тих, що остали ся дома, щоби вони посилали нашим жовнїрам в поле газети, щоби кождий з них мав що читати про своїх і про свій край. Є такі між нами, що платять за газети, але є й инші, які читали-би, але коби їм хто запренумерував часопись. Богато жовнїрів, читаючи рідне слово, проснуло ся би із сну, бо газета на полї то найприємнїйша річ. Прошу менї дальше посилати „Дїло“ і „Свободу“, нехай читаю собі і другим. Дай Боже, щоби вже скоро не було між нами ні одного товариша, який не читавби „Дїла“ або бодай „Свободи“. Здоровлю щиро Вашу Редакцію: Гаразд! — Теодор Маланюк, Feldpost 357.

Відбудова українського рільництва і селянства.

(Далї).

II. Нерівномірно розложеними треба уважати слїдуючі страти і шкоди українського рільництва і селянства:

1) доцїльне зрівнанє з ямлею сїл і осад в цїли очищеня терену в округах твердинь, мостових причілків боєвих фронтів;

2) доцїльне паленє сїл, положених безпосередно за боєвою лїнією, щоби прогнати з них ворожі резерви;

3) розбиранє господарських забудовань на матеріял до будови стрілецьких ровів і на опал;

4) забиранє з собою худоби та забиранє з собою або нищене всяких припасів, щоби не попали в ворожі руки;

5) нищень средств комунїкацїйних;

6) евакуації загрожених областий із всього добутку і населеня;

7) унеможливленє всякої рільничої продукції в областях боєвих лїній та областях евакуованих на весь час воєнних операцій в сих областях.

В своїй сути вичислені тут шкоди і страти розкладають ся нерівномірно, однак через те, що воєнні операції мілїонових армій розгрівають ся на українській території від самого початку, діткнули вони її в цїлости досить рівномірно, так що треба приймити, що по війні найменше одна третина українських сїл буде в звалищах, а одна третина української родючої землї буде запущеною.

III. Вичислені в обох розділах воєнні шкоди і страти українського рільництва поносить безпередно і майже виключно українське селянство, яке кромї сього вийде з війни із слїдуючими незвичайно важкими втратами:

1) в убитих і окалїчилих на війнї, нездібних до працї інвалїдах, дальше в померших в наслїдок пошестий, евакуацій і инших воєнних нагод утратить українське селянство приблизно одну четвертину свого числа перед війною, в тім половину мущин в віці найбільшої придатности до працї;

2) в упадку фізичнім і моральнім в наслїдок страшних обставин, в яких воно війну переживає, а передовсім через недостаточне і нерівномірне відживлюванє та в наслїдок занедбаня публичного вихованя в сім часї в школї, церквї і в організаціях;

3) в упадку житя родинного, на якім оперта була національна відпорність українського селянства, його витревалість і здібність удержати ся на клаптику унаслїдженої землї;

4) в упадку дїяльности культурних і економічних організацій.

Вичислені у всїх трех розділах шкоди і втрати говорять самі за себе і дають перегляд їх суми, які однак цифрово ані статистично нїколи не дадуть ся устійнити, лиш найдуть свій вислів в відносинах, які на їх основі витворюють ся, зглядно по війнї на довгий протяг лїт витворять ся.

З окрема великий вплив буде мати втрата робочих рук, мущин в силї віку.

Ся втрата робучої сили ослабить значно наше селянство і його рільничу продукцію, а се тим більше, що примінюванє улїпшених рільних машин, які могли би в части заступити ся робучі руки, в наслїдок малої фінансової силї сих малих селянських господарств і низької рільничої техніки в нас не все не легко і не всюди буде можливим.

Відношенє рільничої продукції української до західно австрійської перед війною, в часі війни і по війні.

Некорисні відносини українського рільництва і українського селянства перед війною в порівнаню з відносинами до західно австрійського рільництва і селянства найшли свій вислів в загально звіснім відношеню української рільничої продукції що до якости і вартости до західно-австрійської рільничої продукції, яке дасть ся представити відношенєм одної одиниці до трех одиниць.

В часї війни західно австрійське рільництво потерпіло також певні втрати в наслїдок недостачі робітника, змененя тягла і недостачі штучних погноїв. Ті втрати не лиш вирівнали, але перевисшили осягнені в часї війни зиски із продажи рільничих продуктів по дуже корисних цінах для міст і армій. Через весь час війни західно австрійське рільництво не віддало на цїли заосмотреня армій нїчого безплатно.

Такий стан був би очевидно і у нашого селянства, коли би українська часть краю не була видовищем війни, так, що українське рільництво було би могло на основі осягнених зисків із продажи рільничих продуктів привернути по війнї рівновагу своєї продукції без нїякої помочи, при чім відношенє вартости української рільничої продукції до рільничої продукції західних країв остало би на загал незмінене.

(Далї буде.) **Василь Струк.**

Вільзон готовить ся.

ЛЬОНДОН. (Ткб) Бюро Райтера доносить з Вашінґтону: Вільзон відбув нараду з державним секретарем війни і маринарки про спосіб доповненя законних постанов в тім дусї, щоби правительство могло в случаю потреби обняти в посїданє корабельні заведеня, фабрики муніції і инші фабрики, що виробляють оружє.

ФРАНКФУРТ. (Ткб) До „Frankfurter Ztg." доносять з Ню Йорку. В кругах членів конґресу замітне переконанє, що Вільзон мусїв зірвати зносини з Німеччиною, вднак не є імовірне, щоби почали ся неприятельські кроки, заки не станеть ся якийсь непредвиджений случай. Досї не робить ся воєнних приготовлень. Внесене про затягненє 500 мілїонової позички на воєнні цїли та внесене про змобілїзованє двох мілїонів жовнїрів зголосило деяке число послів не іменем своєї партії, але на власну руку. Конґрес як такий не видав того рода заряджень. Американські Німці поводять ся з великою резервою.

Війна підводними човнами і офензива на суші.

БЕРН (Прив. тел.) Військовий критик дневника „Bund" пише про відношенє між війною підводними човнами і офензивою на суши:

Коли Анґлїйці і Французи поробили приготовленя до офензиви, то мусять її тепер розпочати. Коли стягненє військ, розділ муніції і артилерійського матеріялу, готовість відповідна виробленим плянам ще не поступили так далеко, щоби було можна розпочати офензиву зараз, то кождий день необмеженої війни підводними човнами виходить їй на некористь, заки вона ще почала ся. Вже підчас битви над Соммою і ромунської офензиви були замітні по анґлїйській і російско ромунській сторонї перешкоди, спричинені обмеженими операціями нїмецьких підводних човнів перед Архангельском і на Атлянтійськім океанї, — а тепер? В падолистї 1916 р. затопили нїмецькі підводні човни 400.000 корабельної містоти. Коли приняти, що се рекордове число в обмеженій війнї підводними човнами стане нормальним числом необмеженої війни, — а се обчисленє є занадто обережне,— то недостача транспортових кораблїв стане по противній сторонї швидко нестерпною. Тому для антанту все буде залежати від того, що вона може осягнути вже приготовленими і розділеними матеріяльними і людськими силами, заки привид голоду стане грозити не тільки як доси Нїмеччинї й її союзникам, але й державам антанту, а також невтральним.

На думку автора необмежена війна підводними човнами внесе ще більше замотанє у воєнну розправу, але се принесе не продовженє тільки скороченє війни.

Цар установляє комісію для польських справ.

ПЕТРОГРАД (Петр. Аг.). Цар дня 25. сїчня с. р. зарядив, щоби утворено окрему комісію до нарад над польськими справами під проводом президента мінїстрів. Її членами стануть мінїстри: війни, внутрішних справ, заграничних справ, скарбу, шеф генерального штабу, президенти Думи і державної Ради та ряд осіб, окремо іменованих, між ними б. президент мінїстрів Горемикін та б. мінїстер заграничних справ, а тепер амбасадор в Льондонї, Сазонов.

Невтральні супроти зазиву Вільзона.

Невтральні держави не заявили ся ще досї на ноту Вільзона, якою він закликає їх прилучити ся до становища Сполучених Держав в справі заостреня боротьби підзодними човнами. Про становище невтральних поки що можна тільки ставити менше або більше стійні здогади на основі голосів невтральної преси.

Майже певне, що не підуть за закликом Вільзона Голяндія і Швайцарія. Голяндська преса висказує сумнїви, чи оборона інтересів Голяндії тим способом, якого хотів ся Вільзон, може числити на успіх. Голяндське правительство свідоме того, що зовсїм инакше положенє шестимілїонового народу, який мусїв би боронити граничної лїнії на довжинї 600 км. проти нїмецької армії, як становище 130 мілїонового народу, віддїленого океаном від заблькованої Нїмеччини. До того міродатним буде для рішеня Голяндії ще й переконанє, що малі народи не можуть ніяк примінити ся до вимогів сучасного способу веденя війни.

Швайцарські часописї вже нинї заявляють, що Союзна Рада не вийде поза межі строгої невтральности. Иншого рішеня не допускають географічне положенє і услівя політичного істнованя Швайцарії. Як держава положена в глибинї европейского континенту, Швайцарія є в иншім положеню та инакше мусить відносити ся до питаня бльокади, як Сполучені Держави. Ім не грозить втрата торговельних переходів, а зірванє дипльоматичних зносин довело би до повного застановленя швайцарського господарського обороту.

Що такі міркованя остають ся однак тільки здогадами, се доказують найновійші телєграфічні вістки, по яким президент Вільзон у своїй промові перед конґресом сказав з натиском: „Уважаю певною річю, що всї невтральні правительства підуть тою самою дорогою". Нема досї офіціяльного коментаря про те, які невтральні держави мав Вільзон на думцї. Найблизші днї певно принесуть нам відповідь на те питанє.

НОВИНКИ.

Львів, 7 лютого 1917

— **Ювилей у нашім видавництві** Завтра минає 25. лїт, як 8. лютого 1892 р. вступив до служби в видавництві „Дїла" в характері возного п. Іван Стецик. Уроджений в 1864 р. в селї Вільшаниця, Яворівського повиту, п. Стецик як сільський парубок пішов до війска, а відбувши військову службу, вступив в 1890 р. до роботи при машинї в друкарнї Наукового Тоариства ім. Шевченка, де тодї друковало ся „Дїло". Звідси перейшов як возний до видавництва „Дїла", де остає й до нинїшного дня. Працюючи при „Дїлї", оженив ся і виховав 4 дїтий, з яких оба сини (один був складачем в друкарнї „Дїла" а другий торговельним помічником) тепер на войнї, старша дочка, яка скінчила учительську семинарію, є учителькою на Волинї, а молодша ходить до VIII кл. виділової школи. Поза службовими обовязками п. Стецик усе брав живу участь у житю українських народних верств м Львова, належачи до українських товариств і організацій, які старають ся збудити і зорганізувати український Львів. Так минуло 25 лїт, протягом яких п. Стецик записав ся як найлїпше в памяти всїх тих, що їх — иезалежно від ступня їх становища — гуртуе праця в видавництві „Дїла", і став до повної міри характеристичною фігурою в тих тепер доволї уже широких кругах наших людий, що працюють в львівських українських товариствах. Видавництво „Дїла" подумає про те, щоби відповідно пошанувати 25 лїтну працю свого робітника, а ми від редакції „Дїла", складаємо п. Стецикови з приводу його ювилейного свята найщирійші бажаня, щоб він, зберігаючи своє дотеперішне справдї селянське здоровле і погідну вдачу ще довгі лїта міг почувати себе на своїм скромнім становищи корисним членом великої української родини.

— **Книжок для жовнірів.** Управа громади міста Львова звертаєть ся з уклінним прошенєм до мешканців м. Львова, щоби схотїли у власнім крузї занятись гуманїтарною акцією, що мала-б на цїли достарчити шляхотної розривки для наших жовнірів, що бють ся в полї. Просить ся именно надсилати до президії магістрату відповідних для жовнїрів до читаня, народних видавництв, календарів, ігор, музичних інструментів і т. д., котрі будеть ся для них відсилати. Всякі такі дарунки для жовнірів приймає президія магістрату через цїлий день від год. 8 рано до 8 год. вечір. Висока ціль заохотить без сумнїву найщдрші круги мешканців нашого міста до дїяльности в тім напрямі, до котрої-то управа м. Львова П, Т. мешканїв м. Львова дуже уклїнно запрошуе.

— **Обмеженє зелїзничого руху.** Пишуть урядово: З приводу великих завдань, які мають сповнити зелїзниці у воєнній области, а саме потреби довозу войск і матеріялів на фронт, довозу поживи, а тепер і з приводу трудностий, які спричиняє зима, є необхідним значне обмеженє особового і товарового руху. Обмеженє особового руху очевидно вимагає також співдїяльности загалу населеня і тому взиваєть ся публику, щоби понехала всякі злишні подорожі.

— **Нї одної брошури в українській мові.** Читаємо в урядовім Вістнику митр. Консисторії: Повідомляе ся Всч. Духовенство, що ц. к. Намісництво і медичний факультет Краківського Університету видали осібні брошури для поборюваня ношести полових недуг: 1) Накладом ц. к. Намісництва — Powszechne wykłady Uniwersytetu Jag l. Przykłady odczytów popularnych o chorobach wenerycznych. 2) D r S. Mikołajski — W imię ojczyzny! — Listy do syna. 3) D-r Stanisław Ciechanowski — Zdrowie społeczne a choroby weneryczne. 4) D r K Mafew-ki i D r A Rosner — O zapaleniu oczu u noworodków. 5) Накладом ц. к. Намісництва — Pouczenie o zapaleniu oczu u noworodków, 6) Накладом ц. к. Намісництва — Pouczenie o chorobach płciowych. Брошури сї можна набути за посередництвом ц. к. Староств.

— **Іменованя в львівській архиепархії.** Поч. совітниками Митр. Конс. іменований: о. Лев Горалевич, парох в Угерцях, дек. стрийського. — Крилошанськими відзнаками наділені: о. Іван Бордун, парох в Бережници, дек. стрийського, о. Микола Гошовський, парох в Фалиши, дек. стрийського. — Віце деканом дек. нараївського іменований: о. Василь Кушнїр, парох Вербова, дек. нараївського.—Завідательства парохій одержали оо.: Омелян Винтоняк excurr. в Закомарі, дек. олеського, Тадей Ільницький в Небилові, дек. перегинського, Петро Гарасимів в Колтові, дек. олїївського, Лев Левицький (з стан. еп.) в Бережници королівській, дек. жидачівського, Теофіль Билинкевич (з стан. еп.) з Гозїєві, дек. болехівського, Данило Міхур в Гряді, дек. ярічівського, Микола Данилюк excurr. в Кулихові, дек. радехівського, Тарас Теофіль Турчманович (з стан. еп.) в Вістові, дек. калуського, Василь Грицей в Болехові, дек. болехівського, Володимир Стернюк excurr. в Милошовичах, дек. щирецького, Лев Бачинський в Соколівці, дек. бобрецького, Михайло Студинський душпастирство в бараках для евак. в Хоцені в Чехах.—Сотрудництва одержали оо.: Володимир Бук систем. в Золочеві, деканата золочівського, Стефан Комар систем. в Лисятичах, дканата стрийського, о. Константин Ласійчук (з стан. еп.) ескпон. в Бубнищи дек. болехівського. о. Микола Анастазієвський (з стан. еп) прив. в Кропивнику дек. калуського. о. Василь Дуда, систем. excurr. з правом управи в Куровичах дек. глинянського.

— **Військовий аванс гр. Мартініца і гр. Черніна.** Дневник розпорядків краєвої оборони доносить: Цїсар іменував рітмайстра в евіденції Гайнріха гр. Клям Мартініца майором в евіденції при кінноті краєвої оборони, а мінїстра заграничних справ гр. Черніна майором в резерві.

На волинські школи

„Пятков системи"

Просимо усїх Вп Жертводавців придержувати ся форми оголошуваної в Дїлї, значить ся насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) вимикаиних. — В той спосіб заощадите нам богато роботи, бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку

АДМІНІСТРАЦІЯ ДІЛА — Львів, Ринок 10.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Д-р Іван Копач, Бяла 20 К. — о. Лев Залужний і парохія Потік 40 К. — Одарка Навроцька 5 К.: Марію Кордубівну, Володимира Бандрівського, Любов Кульчицьку, Ананію Степанову. — Марія Ліщинська 5 К. — Стефанія Пашкевич 3 К. — Богдан Весоловський 5 К. (Дн.): Дару Бачинську у Фрайштатї, Ірену Селезінківну в Бялій, Лїду Калуську в Стрию, Тетяну Терлецьку у Відни. — Персонал зелїзничої стації Кульчицї п. Самбір 14 К. А саме: С. Шчеснюк 2, І. Василькович 1, С. Мельничин 1, А. Ворончак 2, С. Баранецький 1, А. Милькевич 1, І. Бісінгер 1, Д. Струк 1, Ю. Дороговець 2, В. Мороз 2 К. — о. Северин Добрянський, парох в Монастирци п. Лїсько. Дня 16. І. вислали ми на Волинські школи (Тов. кр. Днїстер дотич. книж.) 100 К, 70 К коляда дївчат, 30 К з опусту при купнї нас. камяниці через пароха і парохіян. — о. Стефан Глібовицький з Бродів 10 К (Дн.) катихит гім. укр. курсів у Відни: о Терентія Доманика з Чивчан, о. Теодора Ковальського з Фраги. о. Тита Глїбовицького з Фірлїєва, Дениса Глїбовицького зі Львова, д ра Левка Рудницького зі Щирця. — Сидір Кузик у Відни 10 К (Дн.): п. Катрусю Біляк в Дуброві к. Банялуки (Боснія), п ну Люсю Білїнкевичівну в Розточках. п ну Стасю Дорундяківну у Відни, д-ра Миколу Срібного у Львові, д-ра Миколу Николайчука, Kais. deutsche Feldpost 109 . хорунжого УСС. Тадея Ковалика. — Д-р Кость Воєвідка, кошовий лікар УСС. 20 К.: штаб. лік. д ра Ковшевича, дїдича М. Терлецького зі Стебника, посла Ілію Семаку Відень, інж. Степана Заячківського в Журавнї. — підх. УСС. Микола Угрин Безгрішний 57·51 К. (світлини): Гарматїя Укр, Січових Стрільців. — Галя Мійська, Львів 2 К (Дн): Зофію Рожанковську, уч. II. кл. гімн., Ірену Дику, уч. II. кл. гімн., Дарку Дрималиківну, уч. II. кл. гімн., Ілю Макарушківну, уч. II. кл гімн., Зеня Попеля, всї у Львові. — Оля Криницька, Перемишль 3 К (Дн): Івана Озаркевича УСС. Львів. Стефана Гайдучка УСС., Марійку Цепухівну, Желехів Вел., Стефу Горбачевську Львів, Івана Новозворського УСС., Петра Франка УСС.

Вже вийшов! Стрілецький КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ

ПРОПАМЯТНА КНИГА

УКРАЇНСЬКОГО СІЧОВОГО ВІЙСКА!

102 3—6

Ціна богатої змістом і картинами книжки великого формату на прегарнім (євангельськім) папері 15 арк. друку **5 К.** Можна набути в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10., а в укладчика підх. У. С. С. М. Голубця, Львів, вул. Куркова ч. 11. вже з пересилкою.

Вісті.

Усіх хлопців, уроджених в 1889 році, котрі ще в 1916 році зголосили ся добровільно до Українських Січових Стрільців, але досі не дістали покликуючих листків, взиває ся, щоби безплатно явили ся в запаснім коші УСС. в Пісочній, коло Миколаєва над Дністром. Кождий з них має принести з собою метрику уродження і письменний дозвіл батька, згляднo опікуна, на вступленє до українських січових стрільців. Зголошувати ся треба в збірній станиці УСС у Львові або Відні — від там уудуть відставлені до Коша.

Від Української Боєвої Управи.

Товариство „Просвіта“ у Львові купить перший том: „Повісті й оповідання Івана Нечуя Левіцького“ (Київ, 1909. Виданє друге.) Оферти просимо слати до Канцелярії Товариства у Львові (Ринок ч. 10.) V 1—2

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 7. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На ромунськім фронті місцями значнійша артилерійська боротьба. На північний схід від Кірлібаби ми відперли наступ двох неприятельських компаній. Над Березиною з успішної вилрави на терені перед становищами приведено 2 офіцирів і 50 жовнірів російських та 9 мегавок мін. В тім підприняту взяли участь австро-угорські відділи.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Положенє не змінило ся.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 7. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Тільки на кількох відтинках, з приводу непрозорого воздуху, боєва діяльність виходила поза звичайну міру. На південний захід від Sennheim перед полуднем французька компанія після сильного огня рушила до приступу. Її відперто, при чім кількапайцять бранців попало ся в наші руки. В успішних стежних виправах близько берега, по обох сторонах ріки Анкри, на північно-східнім фронті Вердена і коло ліса Паррей (в Льотарингії) полонено 60 жовнірів і добуто 3 машинові кріси.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя Леопольда баварського: Над Березиною військо, що пішло приступом, вдерло ся до неприятельських ліній, а знищивши окопи, вернуло, приводячи 2 офіцирів і 50 жовнірів, як бранців та 9 метавок мін. Також на зелізничім шляху Ковель-Луцк наступ відділів наших військ увінчав ся успіхом. Там забрано з російських ровів 18 жовнірів і 1 метавку мін.

Фронт архикнязя Йосифа: На північний захід від Кірлібаби наступ двох неприятельських компаній остав без успіху.

Група військ Макензена: Вздовж Путни і Серега хвилями артилерійський огонь більшав. Кількакратно прийшло до сутичок перед становищами.

Македонський фронт: В луції Черни і по обох берегах Вардара відокремлені сильні огневі филї серед впрочім малої діяльности боєвої.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

Оголошення.

Інструктора (ки) до уч. III. кл. гімн. і I. кл. гімн. потребую сейчас. Зголошення з поданєм условій слати до о. Івана Бачинського в Словіті п. п. в місц. 110 3—4

Фортепіян короткий, новий в сильним і милим тоном продам Львів, Ринок 41. I. пов. 111 1—2

Строітель фортепіянів і піяніно приймає строїня, скірковання і инші направи. Виїжджаю на бажанє на провінцію. — Зголошувати ся: Михайло Войнарович, Львів Ринок 41. I. п. 112 1—2

УЧЕНИК з умісченою II. кл. гімн. / в віці 14 літ — потрібний до фірми:

І. БОРИС — Перемишль

Торговля фарб, лякерів, матеріялів, світла і насїнь. 109 3—6

Відрізний денний (більочковий)

КАЛЕНДАР на рік 1917.

Ціна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 7·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.

А. Ониш, Львів, Кадецька 4. 13 17—20

Товариство „Просвіта“ у Львові

розписує отсим

КОНКУРС

на три премії

за написане белєтристичного твору: оповіданя, новелї або гуморески. Сюжет має бути історичний — або з сучасного взглядно недавного побуту (з житя інтелїгенції або людового). Дотичний твір мусить обіймати найменше від пів аркуша до одного аркуша друку формату Календаря „Просвіти“ на 1917 рік.

Перша премія виносить 200 кор., друга 150 кор., а третя 100 кор.

Премійований твір остає власностію Товариства „Просвіта“ у Львові. Товариство застерігає собі право першеньства що до закупна на власність, по усталених до тепер Виділом Товариства ремунераційних цінах, надісланих на повисший конкурс творів, котрі не осягнули премії.

Реченець конкурсу невідклично 30. цвітня 1917 р. год. 12 в полудне.

Твори, заосмотрені гаслом чи знаком, належить надсилати до Канцелярії Товариства „Просвіта“ у Львові (Ринок ч. 10.) без підпису автора. Імя і назвиско автора та докладна адреса мають бути долучені до посилки в окремій запечатаній ковертї, на верху котрої має бути подяне гасло чи знак, так як на рукописи.

За Головний Виділ Товариства „Просвіта“

О. Т. Лежогубський заст. голови. *А. Гапяк* за секретаря.

V 1—3

Не на один, а на десятки літ варта купити і заховати

Календар „Просвіти“ на р. 1917.

Повісти в нашої славної минувшини, оповіданя, малюнки, нариси, спомини з сучасних подвигів українських героїв жовнірів і стрільців, статї літературно-наукові і публіцистичні та численні ілюстрації — не тратять ніколи на вартости.

Ціна лиш 2 кор. 50 сот. На звичайне порто треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

Продає ся тільки за готівку.

Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта“ Львів, ринок ч. 10. V чн 19—?

Куплю ціле уряджене до невеликої цукорні в ціні до 2.000 К. Зголошенє в Адміністрації „Діла“ „Цукорня“. 103 3—3

ВИЇМКИ з українсько-руського письменства XI—XVIII століття

для висших кляс середних шкіл

вложив

Д-р МИХАЙЛО ПАЧОВСЬКИЙ

II. видане. — Ціна К 1·50. Порто звич. 30 с., поручене 60 с.

Замовлятн: Книгарня Наукового Тов. ім. Шевченка Львів, Ринок ч. 10. IV B 1—6

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Косцюшки ч. 2.

Приймає і виплачує щадничі вкладки щоденно в годинах урядових. Вкладки опроцентовує по 4%, починаючи вже від слідуючого дня по дню вложення аж до послідного дня перед днем відобранє.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна вкладати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в филіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних ануітетовими амортизаційними радами на протязь літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, й на ескомт векслїв. Справа позичок вигоджуєсь можливо скоро

Посередничить у впливанню позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких информацій і друків уділює канцелярия „Руської Щадниці“ ул. Косцюшки. Народний дім, I. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щаднця“ в Перемишли вадають ся до льокації пупілярних, фондиційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну обезпеку. III. 13—?

ВЕЛИКИЙ, ДЕШЕВИЙ і ЦІКАВИЙ

КАЛЄНДАР

ПАМЯТКОВА КНИЖКА

СОЮЗА ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ

на 1917 р.

Обнимає поверх 500 сторін друку, містить 103 ілюстрації і численні статї в области культурного, економічного й політичного жатя українського народу по обох сторонах кордону та найкрасші взірці поетичної творчости національних поетів

Календар Союза містить між иншим найдокладнійший огляд воєнних подій за два роки і ще докладнійший огляд українського жатя в Росії від початку українського національного відродженя до останніх часів і статї про політичні змаганя українського народу в часї війни.

Призначена в цілости для національного освідомленя найширших народніх мас, Памятковa книжка Союза нова календарними відомостями ніколи не стратить на вартости, та буде для кождого Українця

ДОБРОЮ ПАМЯТКОЮ З ВОЄННОГО ЧАСУ.

— Ціна календаря 2 К 50 сот., в оправі 3 К 80 сот. — З пересилкою 3 К 50 сот.

Австрійські жовнірі Українці й російські полонені

котрі замовлять книжку безпосередно в Союзі у Відні, дістають календар по зниженій ціні — за 2 К, в оправі з пересилкою 3 К 50 с.

Книгарням і трафікам дає ся звичайний книгарський опуст.

Гроші надсилати почтовим перекавом на таку адресу:

Wien VIII, Josefstädterstrasse 79, T. 6. Administration Nachrichtenblattes des „Bundes zur Befreiung der Ukraina“. C3 2—?

На бажанє висилають ся чеки почтової щадниці ч. 167.090.

В Німеччині замовляти „Памятковy книжку“ по такій адресі:

Zentralstelle des Bundes zur Befreiung der Ukraina Berlin W. 66. Leipzigerstrasse 131.

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарні „Діла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 32. (9284) Львів, пятниця 9. лютого (27 січня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 18., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 251.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
квартально . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
квартально . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпальтова 40, в надісланих 60, в оповістках 60 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1 К. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Поділ Австрії на округи.

Округ - підставою державної адміністрації і національної самоуправи.

Всі розмови про перебудову Австрії дадуть звести ся до двох головних тенденцій: одна — розширене автономії країв і переміна держави в федерацію самостійних державних організмів, якими тоді стали би краї; друга — перебудова „королівств і країв заступлених в Державній Раді" по одноцільному пляну, так, щоб з них зробити модерну одноцільну державу. Ся друга тенденція домагаєть ся плянового поділу цілої держави на округи, з яким звяжуе реформу адміністрації і національну самоуправу. Обі тенденції — не нові і зустрічаємо їх в цілім конституційнім розвитку Австрії. Поділ на округи знайшов вислів з самого початку конституційної ери, в кромержижськім проекті конституції; автономічно-федералістичний принцип був основою жовтневого диплому.

В теперішнім часі в поділі на округи бачить єдиний лік при перебудові Австрії богато німецьких учених і політиків. Один з них, професор німецького університету в Празі д р Гайнріх Равхберг, так представляє сю справу в „N. Fr. Presse":

Поділ на округи має за ціль: 1) поліпшене адміністрації, 2) національне розмежоване в національно мішаних краях.

Зі становища користий адміністрації важна є відповідна величина висших адміністраційних областий. Між кругом задач адміністрації і простором та числом населеня її области істнує конечний звязок. При теперішнім територіяльнім поділі Австрії сей звязок поминено. Мимо великих ріжниць що до простору і числа населеня між австрійськими краями всі краєві власти мають однакові задачі. Порівнаймо прим. Зальцбург і Чехію. Краєвий президент Зальцбурга управляє тільки 715 квадратовими кільометрами з чвертю міліона населеня і має нагляд тільки над 6 політичними повітами. Намісник Чехії стоїть над 5.195 квадратовими кільометрами з 7 міліонами населеня і над 106 політичними повітами; його округ перевисшає що до простору і населеня королівство Баварію. Коли-б поділити Чехію на 10—12 округів, то були би се адміністраційні области, які можна би порівчати з Зальцбургом або Шлеском. Таких нам треба. Те саме можна сказати про краї як про самоуправні тіла.

Отже поділ на округи є влучним способом, собі вменшити тягар краєвих властий більших країв. Намісникам і краєвим виділам можна і треба відняти значну часть їх справ і передати окружним властям. Сі власти можуть переняти також деякі справи політичних повітів, особливо такі, які вимагають урядників з технічною наукою. Окружна власть мусить бути оперта на поділі праці, старосство мусить бути упрощене. Се пересунене компетенції треба злучити зі скороченем дороги інстанцій і з децентралізацією адміністраційного судівництва. Утворене на взорець судівництва трьох адміністраційних інстанцій, над якими є ще надзвичайна правна поміч в формі Адміністраційного Трибуналу, є і зайве і дороге. З правила вистане розгляд тільки одної висшої інстанції, над якою очевидно мусить стояти Адміністраційний Трибунал як сторож правної одноцільности. Такою висшою інституцією була би для рішень повітової власти окружна власть, для рішень окружної власти краєва власть, для рішень краєвої власти річево компетентне міністерство. Таким способом міністерства булиби звільнені від переважної части справ, які їх тепер заливають, і вернули би до своєї властивої задачі, якої є ведене адміністраційної політики і дбане про розвиток адміністрації.

Поділ на округи уможливляє рівночасно національне розмежоване. В краях з національно розграниченими областями не було би важко повести границі округів згідно з національними границями, так що округи були би національно одноцільні. Через се справа внішної урядової мови рішаєть ся сама собою, і бажане населеня мати урядників своєї національности можна би спокійно сповнити, на скільки не промовляли би проти сього инші, висші мотиви. Що правда, все ще оставала би справа національних меншостий і справа національного ключа для обсади в центральних краєвих властях, але сі справи через поділ на округи були би значно обмежені і лекші до полагоди.

Все те відносить ся до самоуправи не менше як до державної адміністрації. А навть до самоуправи значно більше, бо тут національна дражливість є особливо велика і не є виключена небезпека, що адміністраційні управненя будуть надужиті для національних і політичних цілий. До сього треба додати, що самоуправні тіла творять господарські спільности, які кошти управи обмежують і розкладають на той сам круг осіб, який користає з їх чинитьб. В часі живої національної свідомости є зрозуміло, що кождий нарід хоче податки, які дає на самоуправу, видавати на самого себе і забезпечити собі се тим способом, що ведене самоуправи поручає тільки своїм землякам. Се відповідає також провідній думці самоуправи. Слово „самоуправа" висловляє протитенство до понятя „бути управлюваним" не тільки в розумінню бути управлюваним державною бюрократією, але також почесними урядниками і їх підчиненими з чужої національности. Бо в такім випадку маємо не самоуправу, тільки чужу управу, яку справедливо відчуваєть ся як чуже панованє. Тому загальне бажане поробити самоуправні тіла національними господарськими спільностями, в яких кождий нарід дбає про власні потреби культури і добробуту, на скільки ними не займаєть ся вже держава. Поділ на округи помагає сьому бодай що до місцевих відносин. Поза сим треба його доповнити національними соймовими куріями, секціонованєм краєвих виділів і поділом урядницьких місць в краєвих урядах між національности краю,

Децентралізація самоуправи більших країв потрібна не тільки з національних, але також з річевих причин. Самоуправа має сповнити ряд задач, для яких краї є за великі, громади за малі, повітові ради, де вони істнують, за мало здатні. Вистане згадати про новочасні задачі соціяльної політики, як охорона матери і дитини, опіка молодіжи, реформи поселеня й мешкань, поборюване туберкульози, захисти для вояків і т. п. Тому, що сими справами краєві управи не займали ся або тільки мало, потворили ся окремі організації, які користають з публичних засобів, але не мають близшого звязку з рівною їм що до сути публичною управою. Для всіх таких змагань округ був би властивою рамою. Згадані організації не повинні би зникнути, але він повинен би їх одноцільно зорганізувати й доповнити. Очевидно здатність округа до сього буде залежати від того, чи широкі круги населеня, о яких добро тут ходить, будуть мати голос в репрезентації й управі округа. Вони повинні бути не тільки предметом, але також носителем управи, яка в першій мірі до них відносить ся і є самоуправою.

Коли так державна адміністрація і самоуправа буде оперта на округах, то державні і автономні округи не повинні оставати побіч себе без звязку, тільки державний провід і спільне урядництво повинні поставити їх в органічну злуку. Ініціятива, житєвий досвід і повага вибраних почесних урядників повинні бути використані також для держави; фахова наука, діловий досвід і обовязкова безсторонність державних урядників — для самоуправи. Тільки в злуці розвивають обі системи свої прикмети; окремо вони легко вироджують ся: виборна система в дилєтантизм і партійну самоволю, урядничa в бюрократичне відсунене від світа й педантерію. В округах на місце „подвійної управи", на яку чуєть ся стільки нарікань, мусить прийти одноцільна управа подвійними силами, державними і суспільними. Коли їх співдіяльність в окрузі покажеть ся доброю, то при пізнійшій адміністраційній треба буде її розширити в гору і в діл: на краєві і повітові управи. Близший звязок між державною адміністрацією і самоуправою і виборний елемент в першій уможливлять далі вести спільний і успішний нагляд над підоядними самоуправними тілами, знести безглузде розріжнюване між власним і порученим кругом діланя громад і скласти в одно подвійний хід інстанцій, а також сцентралізувати адміністраційне судівництво і зробити його близшим для населеня.

До сих уваг проф. Равхберга додамо тільки те, що відносить ся до змагань нашого народу: Перше всего хочемо осягнути в рамах державної конституції український край, а в нім очевидно буде місце й на округи.

Хто буде вести опіку над українськими дітьми у Львові.

Із звітів про засіданє львівського магістрату довідуємо ся, що громадою міста Львова будуть в найблизших днях зорганізовані дві институції опіки над дітьми, що потребують опіки і помочи, а саме: Уряд генеральної опіки і Уряд поради для материй, що мають немовлята.

Про суспільну і національну вагу обох нових институцій не будемо гаяти слів; вкажемо тільки коротко на їх завданя.

Інститут генеральної опіки установлений цивільним законодавством. Користуючись дотичними законними приписами віддасть громада міста Львова опіку над усіми сиротами (розуміють ся і сиротами воєнними) та дітьми, що потребують правного заступництва одному опікунови, який буде платним урядником громади. До того буде згаданий опікун займати ся незасібними дітьми, які потребують помочи. Свої обовязки буде сповняти генеральний опікун сам і при помочи фахово вибразованих підчинених собі урядників, а саме так званого сиротинського опікуна і двох вибразованих вихователів для дітий вище 7 літ, та двох пістунок для дітий низше 7 літ. Генеральний опікун буде кермувати вихованєм малолітних дітий, їх образованєм, згодом буде він вибирати для них відповідне звание, до якого діти будуть почувати покликане та будуть до него приготовлені. Дбати буде також опікун про матеріяльні засоби для дітий, перш усего буде старати ся одержати для них законом установлені аліменти. Плата генерального опікуна виносити ме 5000 К річно, сиротинського опікуна 3000 а плата вихователів і пістунок по 1600 К річно.

З урядом опіки буде получений уряд правної охорони для дітий, що буде давати правну пораду незасібним родичам дітий, не підчинених загальній опіці, буде інформувати їх про компетентні власти, про зміст подань в справах опіки і т. и.

До співдіяльности в институцією генеральної опіки буде покликаний Уряд помочи („Poradnia") для материй немовлят: його ціллю буде поборювати смертність серед немовлят, піклувати ся ними, старати ся про відповідне відживлюване їх. Тричі тижнево будуть матері одержувати в окремім льокалі в пополудневих годинах лікарську пораду для своїх немовлят. Генеральний опікун і підчинені йому урядники будуть обовязані вести нагляд в домі матері, щоби переконати ся, чи вона приміюсть ся до вказівок і поручень лікаря. Матері, які кормити-муть дітьми власною грудию та будуть точно повинувати ся заряженєм лікаря, одержаним в Уряді помочи, дістануть нагороди в грошах, або поживі з добродійних фондів міста.

Независимо від двох згаданих институцій львівський магістрат ухвалив на однім з послідних засідань предложене про організацію публичного виховання бідних і опу-

щених дітей, що остають під опікою громади міста Львова. Предложене основане на комбінованій системі виховання, а саме на виховану в заведеню і вихованю родиннім. Слабші і анормальні діти будуть виховувані в окремих заведеннях, діти нормальні буде віддавати ся до поодиноких родин на виховане, ведене під надзором дирекції сирітського заведеня і управи міста.

Усіми наведеними тут справами займаєть ся в першій мірі галицьке намісництво і команда міста, до якої належить референт добродійности міста Львова. Команда міста поручила вироблене подрібного проекту організації для опіки над дітьми радникови магістрату Островському і саме на основі його предложеня будуть набавом утворені уряди: генеральної опіки над дітьми і помочі для матерій немовлять.

На сторінках нашого дневника обговорювано порушені тут теми в окремій статі. Вказувано там на конечність національної організації опіки над українськими дітьми, що потребують суспільної помочи і подано в загальних начерках спосіб переведеня такої організації. Щоби тільки не взято ся у нас за те діло за пізно!

Виїзд німецьких заступників в Америки.

ЛЬОНДОН (Ткб.) Гр. Бернсторф з урядниками німецької амбасади та всі німецькі консулі в Сполучених Державах опустять в понеділок Ню Йорк і через Данію вернуть до Німеччини.

Стріли в угорськім парляменті.

БУДАПЕШТ (Ткб.) На вчерашнім засіданю угорської палати послів заявив гр. Андраші, що члени опозиції возьмуть участь в нарадах постійної комісії для справи „incompat bil tatis". Гр. Теодор Батіяні промовляв в тім самім дусї. Підчас його промови впали з галерії три стріли на салю. Ніхто не був ранений. На салі і на галерії стало замітне обуренє. Президент взвав палату, щоби задержала спокій і звернув ся з упімненєм до галерії. Чоловік, що стріляв, мав на собі однострій капраля гузарів. Він стріляв із службового револьвера. Його арештовано і відведено до квестури. Називає ся він Юрій Паляфальві і є капралем гузарів. Служив у відділі гр. Кольомана Тіси, який його пізнав та пригадав собі, що злочинець є алькоголіком. Паляфальві також в часі, коли стріляв, був пяний. Заявляє, що не знає, чому стріляв. Не хотів нікого вцілити, стріляв от так собі.

Славяни і Німці.

Народи і їх життевий світогляд.

Доцент антропогеографії у віденськім університеті і старшина інституту для дослідів Сходу д-р Ервін Ганіліх видав перед кількома тижнями книжку, замітну також як симптом політичних настроїв і надій деяких австрійських кругів, п. з. „Österreich, Erde und Geist", Wien, 1917, Стор. 168. З книжки сеї вибираємо для наших читачів главу, яка приносить цікаві помічення в психольогії славянського і німецького племени. — Ред.

Всі люди мають у собі всі властивости людий, які є тільки взагалі можливі. Вони ріжнять ся між собою тільки розділом душевних властивостий. В однім народі одні властивости сильнійші, в другім инші. Та се ще не все. Кождий нарід має центральну вартість, яку ставить над усе. Ходить отже о се, щоб відкрити сю первісну духову силу Австрії. Є се дуже важка задача. Бо що се говорити ме сучасному чоловікови, коли ми скажемо, що центральною точкою цілого австрійського єства є доброта! А одначе се так і не инакше.

Австрієць, се чоловік, який мусить бути добрий, щоби бути щасливим. Він є великий в доброті, хоробрий задля доброти, творить красу в доброті і є зовсім єдиний в доброті свого серця. Коротко кажучи, — все, що инші творять з зовсім инших мотивів, має в нього корінє в сій основній властивости його духа. Вона надає всім його ділам краску і тон Австрії.

Звідки походить ся властивість австрійського чоловіка? На се можна дати тільки отсю відповідь: Властивість доброти виходить з славянства. Вона творить первісний характер, який зберіг ся в славянськім чоловіці до нині. Німецький Австрієць має сю властивість з вікової спільности з своїм славянським сусідом. Вона в нього значно слабше розвинена ніж у Славянина, але значно сильнійше ніж у Німців поза границями Австрії.

Богато менше з сього типу мають инші неславянські народи Австрії, Мадяри й Ромуни. Їх розуміне світа є богато подібнійше до розуміня західного, романського чоловіка.

Звідки походить ся властивість душі? Чому Славянин є передовім добрий? Щоб дати на се відповідь, треба сказати про два корні чоловіка. Кождий нарід має внішну і внутрішну вітчину. Внішна — се його рідний край. Як ясна й відома є ся внішна вітчина кождого народу, так темна й загадочна є для кождого народу надземна вітчина, в якій він є так само горожанином як в земній: край його духа і його серця.

Кождий нарід знає не тільки, куди він належить тут на земли, але також, де його місце в горі, на небозводі духа, де кождий нарід так само вкорінений, як міцною ногою стоїть на земли.

Не знаємо, як народи прийшли до своєї земної вітчини. Всі в ній повстали. Було се зовсім недосконале і неправильне представленє, коли думали, що Славяни, Германи, Кельти, привандрували до своїх країв. Ніхто не годен доказати, що Славяни були давнійше де инде, ніж на Сході Европи. Що найбільше, що вони в добрих часах виходили трохи поза границі своєї вітчини. Але се є все. Не богато инакше має ся річ з Германцями й Кельтами.

Так само є з духовою вітчиною народів. Кождий носить в собі міцне переконане, якого не можна знищити, що служить вищій цілі, належить до спільности, якою не є сам.

В Европі бачимо передовсім три способи, як уложити житє й вивінувати його найвищими цілями в безконечність: славянський, германський і кельто романський. Коли Славянин уладжує своє внутрішне житє по закону доброти, то Німець поступає по закону вірности, а Кельт, Романець, по закону чести. Доброта, честь і вірність, се три ідеали, які мають однакову силу над людським серцем. В кождім з них можна йти до найвищої цілі, яку люди взагалі здібні розуміти, й осягати її. Є се ріжні дороги, які ведуть одначе в одним напрямі.

Нинішні Німці сповняють у вірности своє призначенє. Кождий, що йде на зустріч смерти, кінчить з житєм у вірности. Ніхто не знає докладно, кому він зберігає вірність. Один говорить про Бога, другий про цісаря, третий про вітчину. Але всі думають про свою вищу, невидиму вітчину. Їх вожди і монархи, цісарі, королі, принци і князі, — все те, се тільки великанські образи вірности. А там, де паде перше світло на германських людий, перед більше ніж півтора тисячлітєм, що бачить там внутрішне око? Ріґінер фон Бехелярен, Гаген фон Трон'в, ціла пісня Нібелюнгів, — що се як не висока пісня вірности, яка наповняє небо Німеччини? Через богато століть, коли німецька наука про духа осягнула висоту, як ніколи потім, тоді утворив Кант науку про обовязок до найвищого. Тому ті, що нерадо говорять про вірність, бо се слово є для них за цінне й за високе, говорять найрадше про обовязок. Але всі вони думають те саме.

Кельто-Романець стоїть так само в службі того невидимого, яке є для нас всіх так само певне, як земля під нашими ногами. Вистане прикликати славу, щоб найглибші й найсильнійші мотиви його істоти як чоловіка й духової цілости поставити в службу однакової, всіх спільної цілі.

Так треба розуміти, коли говорить ся про закон доброти, як центральний первісний закон східного чоловіка. Хто хоче зрозуміти Австрійця, Славянина, мусить старати ся всіми силами своєї уяви утворити собі в дусї образ чоловіка, який від найбільшої до найменшої річи є опанований законом доброти. Нїщо його так не болить, як коли він мусить бути твердий. При запереченю своєї істоти він попадає в таку розпуку, що став противенством доброго, чортом що-до брутальности. Можна всего від нього жадати, щоб був трохи розумний, вірний, чесний; але щоб він був тільки трохи добрий, сього не можна вимагати від жадного Слав-

Відбудова українського рільництва і селянства.

(Далї).

В наслїдок однакож вичислених шкід і втрат українського рільництва се відношенє пересунулось незвичайно на некористь українського рільництва так, що загальною задачею його відбудови мусить бути в першій мірі що найменше привернене відношеня з перед війни.

Сумою воєнних шкід і втрат, які українське рільництво і селянство в часї війни в інтересї оборони держави понесло, мусимо уважати не лиш все те, що українське рільництво в часї війни втратило, але рівнож, що воно в порівнаню з західними краями повинно було в часї війни зискати, коли би українська часть краю не була тереном війни.

Засади відбудови.

З огляду на се мусимо приймити як засаду відбудови вирівнанє в можливо як найкоротшім часї всіх шкід і втрат українського рільництва і селянства, понятих в вище представленім обемі так, щоби наше рільництво і селянство через таку відбудову могло не лиш відзискати своє попередне некорисне відношенє до рільництва західних країв, але щоби одержало основи пересуненя сего відношеня на свою користь. Не менше важним услівєм відбудови мусимо уважати узисканє можности переведеня відбудови за готівку, а не на основі кредитів хоч би і дуже догідних, бо сі кредити все ж таки обтяжать і так вже перетяжену українську селянську посїлість.

Сеї готівки мусить достарчити українському селянству держава:

1) через повне заплаченє воєнних шкід після вартости обектів шкід безпосередно по війні;

2) через повну виплату воєнних чинитьб і належитостий за реквізиції рівнож після вартости обектів чинитьб і реквізицій безпосередно по війні;

3) через достарченє фондів, потрібних українському рільництву до привернення і вбільшеня його продукційної сили так, щоби воно в своїм розвитку могло надігнати розвій рільництва в західно австрійських краях.

Щоби се могло наступити, мусить держава:

1) привернути стан комунїкацій що-найменше до стану з перед війни;

2) привернути нарушену війною якість і родючу силу українських ґрунтів через уміле засипанє ровів і ям та через усуненє повсталих в наслїдок знищеня мелоративних пересунень в наводненю ґрунтів, які спричинили глубокі стрілецькі рови, а вкінци привернути знищені воєнними операціями межі селянських парцель;

3) привернути через відповідну економічну політику ціни на господарськ потреби, який був перед війною, або вплинути на таку підвишку цін рільних продуктів, щоби відношенє цін потреб господарських до цін продуктів рільничих було по війні що-найменше таким, яким було перед війною.

Однакож з огляду на се, що привернене стану з перед війни в ніякім напрямі не може бути вистарчаючим тому, що по війні потрійно або може почвірно збільшать ся державні тягарі на оплату процентів коштів війни і рільнича продукція мусить відповідно збільшити ся і стати інтензивнійшою, щоби при тих тягарах могло рільництво, а з окрема українське селянство удержатись, мусить наступити по війні рішучий зворот в користь як найусильнійшого попираня державою рільничої продукції і селянства не лиш потрібними на се фондами, але й реформами.

На сім місци мусимо ствердити, що вину недостаточного розвитку українського рільництва і занепаду українського селянства перед війною поносить в першій мірі держава з одної сторони через се, що не журила ся ані одним, ані другим безпосередно, а з другої сторони через се, що не впливала в тім напрямі на автономічні краєві власти, яким віддала майже в цілости долю українського рільництва і селянства.

По війні отже мусить держава дотеперішні занедбаня направити, конечно потрібні реформи перевести і дати українському рільництву і селянству можність всесторонного розвитку.

Надіємось, що досвіди і наука із теперішної війни, як виказала, що рільнича продукція є услівєм побіди держави на рівні з чисельною силою і уоруженєм армії, спонукає державу до сего звороту та що управа військова, відвічальна за удержанє армії і держави в стані повної готовости до оборони, буде старати ся о потрібне для її цілий піднесенє і уліпшенє рільничої продукції.

Маємо отже надію, що по війні переведе держава всі потрібні для збільшеня продукції реформи та дасть також українському селянству змогу удержатись і розвинутись також в тяжкій часі по війні.

(Далї буде.) Василь Струк.

ника. Свої цвіти, дерева, хату, звірята любить він, як коли б усе те було частями його „я". До батька й матери, до жінки й дитини, до сусіда, до судії й до цісаря стоїть він у відношеню неописаної доброти. Він має таке богатство, чесність і щирість серця, таку мягкість вдачі, що йому незвичайно важко стати до боротьби з ближними Є се рідка річ, бути задля доброти чесним, сильним, вірним, совісним, здобути ся на найвисше, щоб иншим зробити добре. В тім відданю серця лежить сильна односторонність істоти.

Нема нічого лекшого як наводити подробиці, які, здаєть ся, стоять в противенстві до того закона, прим. панська істота Великорусів, славянської аристократії взагалі. Та сї закиди легко опрокинути. Великоруси сильно перемішані з Фінами. В них живе подвійна душа: добра душа Славянина і зовсім инакша, переважно жадібна власти і горда душа східноєвропейського Номада. Хто хоче пізнати істоту славянства, мусить жити з селянами, які скрізь від Словінців аж до Сибірі виказують ті самі головні властивости, а саме, що вони є добродушні люди.

Безперечно до утвореня такої вдачі богато причинило ся те, що славянська раса в своїм історичнім розвитку знаходить ся ще на початку. Вона є богато близша свому первісному станови ніж кождий инший нарід Европи. Вона богато менше втягнена в службу цілости і богато менше зужила ся в ній і прибрала постійні форми. Пралюдський сирий матеріял стоїть не обтесаний і неуформований як перед богатьома століттями

Всї люди є з природи добрі. Аж противенства, які зустрічають при виконуваню доброти, вміняють їх властиву істоту. Вони за нічим так не тужать, як щоби бути добрими. Одначе ніякий нарід не має за житєвий ідеал доброти самої в собі. Тільки Славяни мають гарну задачу, у своїй історії в творах, в житю і штуці представляти чисту доброту. „В доброті бути чоловіком" — можна поставити як напис над бажанєм кождого незіпсованого східного чоловіка.

Поділ славянської суспільности на клясу пануючих і поневолених з певністю причинив ся до того, щоб законсервувати дитячу доброту славянських народів. Пануюча верства відняла поневоленій цілу житєву боротьбу, хоч вона відняла їй також грунт для житєвого розвитку. Але жити з славянським народом легко і приємно. Треба буде старати ся оберегти славянські народи, щоб вони не пішли за ідеалами иншими, починаючи тепер з цілою силою жите і творене розвинених народів світа. Вони мусять остати собою і стати свідомі того, що вони мають єдину в своїм роді історичну місію: показати, що також в доброті можна стати дозрілим і великим.

Хто на весну розпічне офензиву.

Міркуваня в кругах антанту.

Читаємо в „Neue Züricher Zeitung":

Італійські газети що дня пишуть про великі приготованя, які робить німецький генеральний штаб на весну. Про збільшене німецького війска ходять фантастичні числа. До 120 нових корпусів мають бути вже готові, щоби спільно з якими 300 новими підводними човнами вступити в той період боротьби, від якого і антант і осередні держави ждуть кінцевого рішеня.

Величезні зброєня Німеччини, про які в пресї антанту, здаєть ся, аж тепер почали собі ясно здавати справу, висунули питанє, хто сим разом розпічне офензиву, а хто буде її дожидати Хоч від конференції в Римї сподївана велика офензива антанту стала темою щоденних розмов, одначе се питанє, здаєть ся, не є вияснене.

В довшім рефератї про настрої і погляди французьких військових критиків пише „Corriere della Sera", що дуже можливо, що антант остане дефензивний. Посол Гардіє і сенатор Бранже остерігають нарід перед ілюзіями Користи офензиви є безперечні, але не абсолютні. Успіх офензиви залежить передовім від числа гармат великого калібру. З досвідів війни виходить, що знаменито уплянновані і зорганізовані офензиви кінчили ся тільки дорого оплаченими тактичними успіхами, а дефензиви, як битва під Верденом і над Ізерою, приносили властиво побіду обороняцим. Некористи дефензиви лежать в неможливости викинути противника з занятих ним областий. Та мимо того ліпше є вести довгу дефензиву, ніж з недостаточними засобами брати ся до офензиви. Отсе все зводить ся до питаня: Чи пороблено такі приготованя, щоб мати абсолютну певну запоруку переваги над противником. Остерігаючи нарід перед розчарованєм на випадок, як би ініціятива ще раз остала по сторонї противника, Гардіє і Бранже кажуть, що коли б так стало ся, то се мало би значінє заяви антанту, що він не вважає своїх приготовань вистарчаючими для переведеня загальної офензиви і волить поки-що оставати в дефензиві.

Поодинокі держави Америки за Вільзоном.

ВАШІНГТОН (Райтер). Парляменти майже всїх Сполучених Держав поршили поперти Вільзона. Конечні праці, щоби бути приготовленим на всякий случай, відбувають ся дальше систематично. Предсїдатель комісії в палаті репрезентантів для справ маринарки приготовив внесеня про воєнний буджет. Після тих внесень правительство має одержати повновласть до виданя облїгацій 3%, сплачуваних по 5 лїтах, на покрите коштів скорої достави кораблів, головно підводних суден і контрторпедовців. Ті внесеня жадати-муть теж повновласти для Вільзона до реквірованя кораблів, машин і робітників.

„Німеччина в розпучливім положеню".

На погляд Чемберлена.

ЛЬОНДОН (Райтер). На великих зборах в справі національної служби, які відбули ся у Вестмінстері, заявив Чемберлєн, що поведене Німеччини пояснюють загально, як знак її розпучливого положеня. Чемберлєн закликав до ужитя всїх розпорядимих сил особливо до покликаня під оружє всїх молодих людий. Так само в Ірляндії будуть видані відповідні зарядженя.

Президент міністрів Лойд Джордж, витаний оваційно, подав до відома зібраним, що під сю пору Англія покликала розмірно більше мущин до служби у війску і фльоті, ніж котра небудь з центральних держав. Великого числа людий потребувала фльота. Нарід боре ся за житє і цивілізацію. На погрози Німеччини треба сейчас відповісти. Війна підводними човнами не є нічим иншим, як тільки дальшим розвитком боротьби. Німці переступили всякі межі цивілізації і веденя війни в людський спосіб. Найнебезпечнїйшою є зорганізована жорстокість. Коли союзники в сій війні не усунуть можливости, щоби тріюмфувала німецька система, то світ верне до варварства з перед 2000 літ. Лойд Джордж закликав мущин і жінок до напруженя всяких сил і підчиненя себе військови. Опісля премєр згадав з признанєм про співпрацю великих робітницьких організацій та вказав на традицію Англії, краю богатого на землї і під землею. Сучасне поколїнє повинно боронити одержаної спадщини Ніхто не сміє відхиляти ся від обовязку. По війні кождий буде свідомий, що освободив Англію від найстрашнїйшої небезпеки та що Англія була на першім місци серед народів, які стали до оборони цивілізації.

НОВИНКИ.

Львів, 8 лютого 1917.

— **З театру.** „Дай серцю волю, заведе в неволю" писане Кропивницьким тільки для театру, себто для сценічних ефектів, писане може навіть для поодиноких акторів, які грали в його трупі Як така сценічна штука вона, очивидно, може на сцені тримати ся. Але з огляду на поступи драматичної літератури треба режісерському олівцеви переїхати ся по драмі Кропивницького. Супроти висше сказаного не диво, що в виставі бракувало нерва. Не йшли також гуртові сцени. Але поодинокі артисти: п. Демчук, Кривенко і Садовський за свій комізм, п ні Пилипенко (Маруся) в IV дії за божевільну розпуку збирали цілком заслужені оплески. Всї трагічні ефекти використав, найглибше публику зворушив знаменитою грою п. Антонович в ролї Микити. — Е. У.

— **Коли зголошувати ся до військової служби.** Після розпорядку, який на днях одержано у львівськім магістратї, признані за здібних до військової служби з оружєм при переглядї переведенім в днях від 15—28 січня с.р., а роджені в лїтах від 1898—1892, обовязані ставити ся до військової служби в отсих речениях: з політичного повіту Львів (місто) дня 12. лютого; з повітів Сокаль і Жовква дня 17 лютого; з повітів: Золочів, Броди, Зборів, Радехів, Камінка струмилова дня 22. лютого; з повітів Рогатин, Бібрка, Перемишляни, Бережани дня 26. лютого; з повітів Богородчани, Надвірна, Печеніжин, Коломия, Косів дня 1. марта.

— **Відзначене.** Золотий крест заслуги з короною на стяжці медалї хоробрости і німецький лицарський ордер „Mariannerkreuz" одержав о. Омелян Трешневський, парох Хороброва в Сокальщині, за заслуги для австрійського і німецького Червоного Хреста.

— **Ученики як замітачі вулиць.** Минулої суботи по полудни ученики середних шкіл у Відни, йдучи за зазивом тамошної шкільної Ради краєвої стали вперве, як добровільні роботники, до замітаня вулиць і згортаня снігу. До роботи зголосило ся до 260 учеників. Місто доставило їм лопат і мітлів.

На волинські школи

„Питова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

VI. кл. „А" укр. гімн. в Перемишли 25 К (Дн.): V. клясу ліцеальну в Перемишли, VI. кл. гімназіяльну Василіянок у Львові і VI. клясу гімназіяльну в Яворові. — Кл. VII. б. укр. гімн. в Перемишли 50 К (Дн.): VII. кл. акад. гімн. у Львові, VII. кл. гімн. СС. Василиянок у Львові, V. кл. ліц. в Перемишли, VII. а. кл. укр. гімн. в Перемишли і II. рік Торг. школи Т-ва „Просвіта" у Львові. — о. Павло Стукач, парох в Смільнику 50 К (Дн.): о. Є. Колодія з Волї Міхової, о. К. Ясениць кого із Жовтанець, о. Николая Булу з Дверника, о. Фр Згорлякевича з Хревта і о. І. Моравського з Орового. — Йосифа Рожанковська 5 К.: Іцьку Макарушківну, Ірину Дику, Дарку Прималиківну, Івана Гладиловича, Славка Цурковського, всїх у Львові. — Розалія de Sas Турянська 5 К.: пп. д-ра Стеф. Ціпановську, д р. Іванну Вітошинську, Дзюбу Гарматіївну, Марисю Трильовську, Вас. Рудка, всї в Гмінд-Бараки. — о. Ів. Скороботатий, Довголука 10 К (Дн.).: Вп. пп. радника Волод. Михальського, Якова Тишовницького власт. Довголуки. о. Володимира Сабата декана і пароха в Синевідську нижнім, о. Волод. Марчака завід. пар. в Гірнім, п. Осипа Гранківського учителя в Монастирци. — о. Миколаєвич Конст. 10 К (Дн.): о. С. Метелля Люблинець, о. О. Малецького Балигород, п. Ірину Черкавську Дахнів, п. Лесю Матюк Зелена, п. Едмунда Базилевича нотара Чесанів. — о. Роснецький Олександер, Раків 10 К (Дн.).: п. Евгена Коляджина ц. к. судію в Долині, о. декана Йосифа Охримовича в Велдїжи, п. Івана Коропецького судію в Долині, о. Михайла Паука в Середопільцях, п. Олександра Рудавського упр. школи в Надїєві. — Косоноцька Зиновія 5 К (Дн.): Олену Малецьку з Летні, Наталку Косоноцьку з Подолиць, Янку Кіршінберівну з Перемишля, Манчю Кичурівну з Ярославя і Еву Крицьку з Залїської Волї і Володимира Дозорцева з Жовкви. — о. Данилів Волод. 10 К (Дн.): о. Петра Андрейчина пароха в Грушові, о. Віктора Жука Завадів, Михайла Чайківського богослова з Волї Мигової, о. Івана Скварка Тисова і укр, богословів дух. сем. в Перемишли. — Склепковичева Анна 5 К (Дн.): о. д ра Пинила Василя в Перемишляни, о. Романа Березонського з Оглядова, п. Марійку Цегельську в Камінцї стр., п. Нусю Бардиївну в Желдци, п. Антона Горошка в Соснице. — Микита Петро УСС. 5 К. (Дн.): Кузьмінського Дмитра в Коровниках, Юзичинського Зенька п. п. 295, Винницького Юлька Str. 34. — Влодко Кукура 1 К і Івась Лучковський 2 К, оба ученики II. кл. школи Шашкевича в Перемишли. — Ева Кобринівна 2 К (Дн.): учит. Михася Березу Станківці, Івана Пупка пол. поч. 295, Романа Могетича Kaschau Reserveoffizierschule, о. Филипа Чулія Свобода Болехівська, учителя Фартуха Кулява. — Др Роман Цегельский проф. гімн. 5 К (Дн.) — Олександер Камарюк хорунжий 35 п. п. 5 К (Дн.). Татомир Теофіль, Львів 3 К.: тов. Іляріона Ортинського, Михайла Лабая, Миколу Беня, Івана Попеля і Михайла Дрогобицького всї у Львові. — Перекавом почтовим рівночасно висилаю квоту 80 К до тов. кред. „Дністер" на волинські школи. Є се коляда від моїх парохіян в громадах Середопільці і гр. Мукане, яку я зібрав на ціль висше згадану. З поважанєм о. Мих. Паук. — Оля Голінатівна Стрий 5: Наталку Левицьку директорку Дністра, Ольгу Мійску учит. обі в Стрию, д ра Михайла Себена старшого лікаря в шпитали Штериталю, д-ра Володимира Левицького полева почта 37, д-ра Якова Нагляка полева почта 297. — Онуферко Григорій ц. к. заступн. прокур. держав. у Львові 5 К (Дн.): д-ра Якова Поврозника ц. к. заст. прокуратора держ. у Львові, Осипа Мартинюка ц. к. судію в Городку Ягайл., Дениса Глібовицького ц. к. радника судового у Львові, д ра Богдана Савчака канд. адв. в Кракові вул. Кармеліцка 28/II, Миколу Паранкевича ц. к офіцияла судового Gmünd Barakenlager № 148/10.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Діла" і викликаних.

† ПОМЕРЛИ.

Василь Коренець, вислужений директор школи в Стрию на Ланах, помер в Стрию 1. с. м. в 69. році життя. Покійний походив з міщанської родини в Стрию, де скінчив також низшу реальну школу; а що висших кляс в Стрию тоді не було, то за порадою Стефана Дубравського вибрав собі званє народного учителя. Зложивши іспит на учителя головної школи, учителював якийсь час на селі, потім був помічним учителем в реальній школі в Стрию, потім головним учителем в Миколаєві над Дністром. В 1870 р. дістав посаду молодшого учителя в школі на Ланах в Стрию, в якій працював уже весь час, ставши опісля її управителем. Коли йшов на емеритуру, школа числила 16 кляс і була поділена на мужеську й жіночу, так гарно розвинула ся під його проводом. В признаню 40 літної учительської служби відзначено його зол. хрестом заслуги і почесною медалю. Покійний був членом укр. товариств в Стрию. В часі наїзду заняв ся склепом Союза торг.-пром. спілок і охоронив його від руїни. Покійний полишив вдову, дві дочки і двох синів: Дениса, професора академічної гімназії у Львові і о. Олександра, катехита гімн., обох відомих також з письменських праць. Похорон відбув ся 4. с. м. при участи 7 священиків і великім здвизі учасників. В. Й. П.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 8. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Пробу неприятельського наступу на схід від долини Касіну ми здавили вже в самих початках огнем. На захід від Воронеґрина відділи німецьких військ вдерли ся до становища неприятеля, завдали йому доволі значні втрати і без втрат вернули з кількома бранцями.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Крім малих успішних для нас виправ коло Тольмайн і у Ваґляреа (на південний схід від Роверето) не стало ся нічого важного.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

В околиці Перат патролюючий жандарм зістрілив італійський літак.

Заст. шефа ґен. штабу **Ф. Гефер**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 8. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Армія кн. Віртемберського: В лузі Іпери вечером була значна огнева діяльність. В луці Wytchaete розсадивши значну область, виявили ми велику часть неприятельських хідників мінових. Англійська воздушна ескадра кинула бомби на місто Brügge. Ряд домів знищено а в одній із шкіл убито одну жінку і 16 дітий, дві старші особи зранено. У військових уладженях не було шкід.

Фронт наслідника баварського престола Руппрехта: По обох сторонах каналу La Basse, над рікою Ancre і коло Bouchavesnes артилерійська боротьба була сильнійша, як в попередних днях. По півночи Англійці пішли до приступу на північнім березі ріки Анкри і коло Bouchavesnes. Обмежені успіхи початкові ми швидко вирівнали нашим протинаступом

Група військ німецького наступника престола: В долині Ire і коло Vauquois, на схід від Аргонів наші відділи привели 17 бранців з французьких ровів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя: Коло Киселина, на захід від Луцка стежний наступ був для нас успішний.

Фронт архикнязя Йосифа: В Карпатах, вкритих снігом і в гористій области західної Молдавії в кількох місцях значна огнева діяльність і сутички стежних відділів.

Група військ Макензена: Положенє не змінило ся.

Фронт Македонський: Між озерами Охріда і Преспа сутички передних сторожий. Полонено кількох Французів.

Перший ген. квартирмайстер **Людендорф**.

7 кор. ДОМАШНЯ БІБЛІОТЕКА 7 кор.

ОБРА НАГОДА

бо майже за безцінь!

Кождий може набути собі сі прехороші книжки і в сей спосіб покласти основу все вартісної домашньої бібліотеки; тимбільше, що в часах такої дорожнї лекше заплатити 7 К — як 17·40 с. Продаємо по коштах власних і то ще з мир. часів, хто купить не пожалує!

А. Франс: Боги жаждуть крови 2·—
Володимир Б.: Латачки, опов. 1·—
В. Г. Залїґов: Синя фльота, світова повість. Часть І. і ІІ. Переклав Д-р М. Ловинський . . 6·—
М. Коцюбинський: Листи до Володимира Гнатюка . . 1·50
Д-р А. Крістензен: 8 фільософій політики, переклав Д-р М. Ловинський . . . . . 1·80
Б. бр Нольде: Автономія України в історичного погляду. В перекладі і з передм. М. Залізняка . . . —·40
„Russica“ розвідки й статї . 1·60
М. Гіве: Проблеми сучасної естетики. З франц. мови перекл. Д-р Щурат . . . . . 1·60
Леонід Андреєв: Семеро повішених, перекл. Д-р В. Сімович 1·—
Наші християнські суспільники —·50

Замовляти: **„ДІЛО“ Львів, Ринок 10**

Замовлені книжки за попереднім надісланєм грошій висилаємо **того самого дня** так на провінцію як і на Feldpost-и. — **Порто 80 с** — Feldp. 1·50 (само полотно коштує 1 К) — Поодинокі книжки можна замовляти в 50% опусту, тодї просимо на висилку звичайну долучити 20 с. на поручену 60 с.

7 кор. ДОМАШНЯ БІБЛІОТЕКА 7 кор.

НАДІСЛАНЕ.

Адвокат і оборонець у військових справах

Д-р Йосиф Яблонський

(субститут адвоката Д-ра Івана Зварича)

провадить свою канцелярію

в Самборі

при вул. Львівській в домі Костшевського.

101 3–3

Оголошеня.

200.000 кор. виносить головна виграна 4-ро К. львівів державної добродійної льотерії. Дальші головні виграні К 50 000, К 30.000 К 20.000, К 10.000, К 5.000, 4.000, К 3.000, по 2.000, 1.000, ітд. Тягнене дня 22. лютого с. р. Загалом 21.146 виграних в лучній квоті К 625.000. Ціна льосу К 4·— з пересилкою почтовою К 4·50 (Львів за поспіпатою не висилаємо.) ДІМ БАНКОВИЙ **Schütz i Chajes**, Львів, пл. Марійська 7. VIII. 9—?

Інструктора (ки) до уч. III. кл. гімн. і І. кл. гімн. потребую сейчас. Зголошеня з поданєм условій слати до о. Івана Бачинського в Словіті п. п. в місця. 110 4—4

Фортепіян короткий, новий в сильнім і милим тоном продам Львів, Ринок 41. І. пов. 111 2—2

Строїтель фортепіянів і піяніна приймає строїня, скірковання і инші направи. Виїжджаю на бажане на провінцію. — Зголошувати ся: Михайло Войнарович, Львів Ринок 41. І. п. 112 2—2

Абсольвентка школи торговельної „Просвіти“ глядає посади при якій Укр. Касі в вахідній Галичині ва Сяном. Відомість Іван Пелеиський, радник судовий, Linz a/D Humboldstr. Nr. 31. 96 3—6

УЧЕНИК з укінченою II. кл. гімн. в віді 14 літ — потрібний до фірми:

І. БОРИС — Перемишль

Торговля фарб, лякерів, матеріялів, світла і насїнь. 109 4—6

Не 24·50 а 20 К хто пришле, дістане усї книжки разом з пересилкою:

АВДИКОВИЧ: Моя популярність . . 2·60
ЗАРЕВИЧ: Хлопська дитина . . . 1·80
КОНИСЬКИЙ: Молодий вік Одиниця . 2·—
ВОРОБКЕВИЧ: Над Прутом . . . 1·60
КРИМСЬКИЙ: Андрій Лаговський, повість 2·—
МАКОВЕЙ: Оповіданя . . . . 2·—
КРАВЧЕНКО: Буденне житє . . . . 2·—
ЯРОШИНСЬКА: Перекинчики . . . 2·60
СРОКОВСЬКИЙ: Оповіданя . . . 1·40
КАТРЕНКО: Пан Природа . . . 1·40
ДЕРЛИЦЯ: Композитор . . . . 2·—
ВОЛОДИСЛАВИЧ: Орли . . . . 2·20

Поодинокo можна також замовляти, тодї на звичайне порто просимо залучити 30 сот. пор. 60 с. а на Feldp ости по 1·60 (само полотно коштує 1 К). IV Г 1—4

ЗАМОВЛЯТИ: **КНИГАРНЯ НАУК. ТОВ. ШЕВЧЕНКА**

Львів, Ринок 10.

Без грошій замовлень не виконуємо!

Українські молитвенники:

I. **„Хвалите Господа з Небес“** гарного формату, звиш 750 сторін друку, є найновійшим молитвенником в чистій народній мові.

Зміст молитвенника: Щоденні молитви ранішні і вечірні. Найважнійші пісні з вечірні і утрені. Літургія св. Йоана Золотоустого. Образець Тайни покаяня. Молитва перед і по сповіди, перед і по Причастю. Молитви на час Великого посту і на більші свята. Акафисти, тропарі кондаки воскресні, щоденні і на більші свята. Найбільша збірка коляд і церковних пісень. Пасхальна таблиця.

Молитвенник друкований гарними черенками на білім тривкім папері коштує: 1) В переплеті з плюшу або шкіри зі золоченими берегами і футералом К 9·00. 2) В переплеті в полотно з мармуровими берегами К 4·00. v. n

II. **Малий молитвенник** народною мовою, малого догідного формату.

Оправлений цілий в полотно з витисками 1 корона.

Молитвеники можна дістати за попередним надісланєм грошій: в **Канцелярії Товариства „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10.** До замовлень доплачуєть ся 45 сот. на пересилку почтову. 4—?

Небувале!

Вже вийшов

в українській мові

„Тижневий Календар“

на 1917.

Всї відчували брак такого календаря; наші українські інституції, адвокатські і нотаріяльні бюра, Високопреподобне Духовеньство, Лікарі, Адвокати, Учительство.

ФОРМА — ПРАКТИЧНА

дасть ся уставити на бюрку або повісити на стіні.

Вільке місце на записки — **має кождий день.**

Ціна дуже приступна 1·60 сот.

Замовляти: *Д-р Григорій Сайк Львів, Ринок 10.*

Без попереднього надісланя грошій не приймаємо замовленя. 12 11—?

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарні „Діла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 33. (9285) Львів, субота 10. лютого (28 січня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.728.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2·70 К.
квартально . . . . 8·— „
піврічно . . . . . 16·— „
цілорічно . . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 2·40 К.
квартально . . . . 7·— „
піврічно . . . . . 14·— „
цілорічно . . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с., в реклямовій части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1 К. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одна примірна комора у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 9. лютого 917.

Звіт центральної організації кас Райфайзена в Німеччині за 1916 р. приносить кілька інтересних дат про збільшене грошевих засобів серед німецького селянства. В звіті переведено порівнуюче зіставленє передвоєнних грошевих засобів із контом селянських кас за час війни.

З кінцем липня 1914 р. довжні були селянські стоваришеня центральній рільничій касі позичковій 84 міліонів марок, а мали своїх зложених там актив в на біжучім рахунку і в депозитах 79.1 міліонів марок. В дни 1 грудня 1916 виносила сума довгів вже тільки 34.8 міліони марок, отже вона обнизила ся о 47.2 міліонів марок, актива ж селянських стоваришень в центральній касі дійшли до 212.2 міліонів марок, значить вони зросли о 133.2 міліонів марок. З того зіставленя слідує, що сума грошевих засобів прибільшила ся о 180.4 міліонів марок. До того в тім самім часі, себто до грудня 1916 р., центральна рільнича каса позичкова про себе і на поручене поодиноких стоваришень підписала на воєнну позичку 363.5 міліонів марок, а саме: 10 міліонів на першу, 45 на другу, 85 на трету, 127 на четверту і 96·5 міліонів марок на пяту воєнну позичку. Коли до числити ті суми теж до селянських приходів, то одержимо суму 543.9 міліонів марок, як приріст грошевого капіталу, зложеного німецьким селянством в його стоваришеннях. Поза уміщеним того гроша у воєнних позичках центральна каса осталі фонди роззичила громадам, щадничим касам і воєнним заведеням для сповненя їх воєнних і суспільно економічних цілий.

Та наведені тут числа далеко не вичерпують ще всіх грошевих приходів німецьких селянських кругів за час війни. Не обнято тим зіставленєм суми сплачених особистих і гіпотечних довгів, сплачених стоваришенями і фізичними особами, як довжниками.

Чи такий зріст грошевих капіталів селянства можна вважати прибільшенєм національного майна? Се питанє важне і для наших національно економічних відносин, бо і в нас денеде проявляє ся приріст гроша в деяких селянських кругах і в наших фінансових кругах, а окрема в центральних львівських інституціях обдумуєть ся способи, як використувати збільшені грошеві фонди і куди їх звернути. Відповідь на питанє се може бути тільки негативна. Свої гроші одержав селянин за продані коні, корови, вози й другі знаряди господарські; ні того проданого живого ні мертвого інвентаря селянин нині не купить, не зможе теж заопатрити ся в потрібну скількість навозів і предметів для поліпшеня землі, а все те йому необхідно потрібне для вдержаня своєї продукції хоч би на давній висоті, не говорячи вже про її піднесенє до тої міри, яка потрібна тепер вже, в часі недостачі відповідної скількости поживи. Сама праця не принесе збільшеня скількости рільничих продуктів, без навоженя землі ведеть ся на ній тільки рабункову господарку, без приросту молодої худоби значне число селянських господарств ледви животіє. З одного боку отже збільшена грошева струя, — з другого вменшенє рільничої продукції, її занепад, се наслідки воєнних відносин і се їх вплив на рільництво. Війна урухомлює капітал та вона його не доповнює, ані на місце знівечених не творить нових вартостий,—вона зуживає тільки національний капітал і національний добробут. Се треба мати нам на увазі, коли думаємо про питанє, на що повернути треба нашим селянам зайві у них грошеві засоби.

Справа пос. д-ра Окуневського.

Відень в лютім 1917.

На основі цісарського розпорядку з 24. грудня 1915 ч. 394 про утрату адвокатури з причини опущеня державної території адвокатом або адвокатським кандидатом в часі війни, вніс був свойого часу генеральний прокуратор при Найвисшім Трибуналі скерженє з адвокатської листи цілого ряду адвокатів і адвокатських конципієнтів з Галичини й Буковини. На переведений дня 28. червня м. р. розправі Найвисший Трибунал, розглянувши всі обставини, які могліб оправдувати виїзд названих адвокатів за границю і які предложив установлений куратором неприсутних віденський адвокат д-р Едмунд Кор фельд, затвердив внесенє прокураторії що до 29 адвокатів і адвокатських кандидатів, а достаточно оправданою признав лише неприсутність львівського адвоката д-ра В. Унгара, пробуваючого в Швайцарії, та асс. кандидата д-ра В. Слоневського з Львова, котрий в часі інвазії пробував у Тернополі і через те не міг вертати. Що до трех осталих адвокатів, а саме д-ра Яна Перацького, д-ра Володислава Міхейди і д-ра Теофіля Окуневського заряджено доповняючі доходженя на обставину, чи вони дійсно покинули територію держави під примусом ворога.

Українське парляментарне заступництво поробило старанні заходи, щоби по можности установити обставини виїзду д-ра Окуневського до Росії, особливо, що з боку ворожої нам преси розпускано на сю тему найбевсоромнійші наклепи. І так повело ся сконстатувати, що д-р Окуневський пробував через перші місяці московської інвазії в місці свойого осідку, в Городенці, та за той час заступав ся за населенєм повіта супроти переслідувань російських салдатів. Із сеї причини попав навіть у неласку коменданта оперуючої там російської армії. Дійшло навіть до того, що коли утворено дорадне тїло мійському комендантови Городенки, то комендант армії письменно заявив ся проти принятя д-ра Окуневського до „байрату", як людини „неблагонадьожної". Пізнійша особиста жалоба д-ра Окуневського перед генерал губернатором гр. Бобрінським у Львові на надужитя російського салдатства мала одначе такий наслідок, що російські військові власти посла Окуневського арештували в Городенці і вивезли. Після того опинив ся він через кілька місяців в Київі. Із цензурованих листів д-ра Т. Окуневського виходить, що його ставлено перед російський воєнний суд за „дїланя в користь ворожої держави", себто Австрії, а помимо увільнюючого присуду поставлено під поліційний нагляд, відкидуючи його просьбу о дозвіл вернути до Галичини. Не зайвим буде ще згадати, що пос. Окуневський згадує в однім листі, що почуває себе крайно зломаним старцем, який до того опинив ся ще в скрутнім матеріяльнім положеню...

Докази зібрані таким робом дано до розпорядимости куратором неприсутних адвокатів та внесено також просьбу до міністерства внутрішних справ о вимінy пос. Окуневського разом з иншими вивезеними послами.

Поновна розправа перед Найв. Трибуналом в справі адвокатів Перацького, Міхейди і Окуневського відбула ся дня 24. січня і на ній—як відомо вже — таки рішено на внесенє прокураторії д-ра Т. Окуневського з адвокатської листи счеркнути, опираючись головно на звіті городенського суду та поліційної опінії. Найвисший Трибунал не вдавав ся принципіяльно в подрібні доходженя в анальогічних справах, а що з справі пос. Окуневського вони булиб не легкі та не покінчили ся би швидко, то Найвихший Трибунал не прихилив ся до дальших доходжень. З актів виходить справді, що д-ра Окуневського Міскалї трактували спершу в Городенці ворожо, та що він мусів пішки йти етапами по вивезеню. З дороги одначе вспів вернути до Львова, де пробувала його жінка, родовита Росіянка. Доказу, щоб д-ра Окуневського російські власти приневолили до виїзду в Росію, годі було з істнуючих актів не вести. А що той, хто виїхав за границю, має після закона „оправдати" свою неприсутність і сам доказати, що він був приневолений покинути австрійську територію проти своєї волї, то Найвисший Трибунал станув на становищи, що д-р Т. Окуневський такого доказу не перевів, що він австр. територію покинув добровільно і своєї неприсутности не виправдав. Треба одначе підчеркнути, що Найвисший Трибунал зазначив виразно в своїм орученю, що счеркненє д-ра Окуневського з адвокатської листи не має характеру дисциплінарної кари, та що се тільки адміністраційне зарядженє. Д-р Т. Окуневський має по своїм повороті отворену дорогу до регабілітації та може по виправданю перед міністром судівництва осягнути поновне вписанє до адвокатської листи.

До речі слід ще нагадати, що в хвили переводженя розправи проти д-ра Окуневського місце його осідку остає знов під російським наїздом, що вело за собою також немалі трудности при вишукуваню евентуальних відказових свідків.

„Пляни Гінденбурґа" і швайцарська невтральність.

Італія успокоюють ся.

„Neue Zürcher Zeitung" пише:

Публична думка в Італії очевидячки стає спокійнійше відносити ся до пильно розсіваних поголосок про пляни Гінденбурга вдарити широким фронтом через Швайцарію до Італії й південної Франції. Хоч на швайцарській границі Італія переводить далі оборонні зарядженя, одначе ані не прискорює їх ані не збільшає в такій мірі, щоб се давало причину до занепокоєня. Розмови італійських журналістів з державними мужами Швайцарії про швайцарську невтральність і про останні військові покликаня в Швайцарії зробили очевидно добрий вплив. Незалежно від того, які наміри приписуєть ся противникови, про правдивість швайцарських запевнень що до невтральности переконані всі круги. Крім того вигляди німецького наступу через Швайцарію, користи такого наступу для Німеччини дискутують ся що-раз критичнійше, що причинюєть ся до успокоєня. Так прим. генерал Корсі містить в дневнику „Tribuna" статю, в якій вказує на військову силу і географічне положенє Швайцарії і каже, що з огляду на се поголоски про намір німецького перемаршу через Швайцарію треба приймати дуже обережно.

Поголоски про потреби нового рішеня польської справи.

Польща під скиптром Габсбурґів. — Поляки не хотять відокремленя Галичини. — Конечність змін в політиці в Королівстві. — Відложенє конференції політичного субкомітету польського кола в ґр. Чернівом.

БУДАПЕШТ (Прив. тел.). Дневник „Vilag" в кореспонденції з Відня про політичне положенє в Австрії пише про трудности, які представляє здійсненє такого рішеня польської справи, яке проголошено маніфестами 5. падолиста 1916 р. Поляки хотять відокремленя Галичини, в чім підпирають їх австрійські Німці, які сподіваються таким способом осягнути більшість в австрійськім парляменті. За те Українці домагають ся вилученя Східної Галичини з дотеперішного краєвого звязку й утвореня окремого українського коронного краю. В Польськім Королівстві організація державного житя зустрічає також трудности. З огляду на все те Ні-

меччина починає приходити до переконаня, що Польща, злучена з союзницею Німеччини Австрією, була би певнійша для інтересів центральних держав, ніж Польща самостійна. І тому на ново починає відживати думки унії Польщі з Австрією під скиптром Габсбургів.

БЕРЛІН (Прив. тел.). „Die Post" приносить статю „Zur polnisch galizischen Frage", якої автором має бути якийсь німецький професор одного з австрійських університетів. Він пише, що полагодженє галицького питаня в польськім дусі зустрічає великі трудности. Самі Поляки не мають одноцільного погляду на справу і між ними росте невдоволенє й напруженє. Праці, які були розпочали Поляки над відокремленєм Галичини спершу з таким запалом, спинили ся. В практиці відокремленє Галичини показало ся не таке дуже корисне. Поляки знають, яку шкоду принесло би їм усуненє їх з австрійської Державної Ради. Галичина не дїставала би австрійських, властиво німецьких грошей, що для неї з огляду на її економічний занепад є дуже важне. Тепер обмірковуєть ся питанє, чи відокремленє Галичини є взагалї на часї.

КРАКІВ (Пр. тел.). Соц.-дем. „Naprzód" доносить, що на нарадах політичного субкомітету польського кола панував майже одноду шний погляд про конечність змін в політиці в Польськім Королівстві. Обговорювано широко справу польських легіонів як „кадр польського війска", справу дипльоматичного заступництва Австро-Угорщини в Варшаві і справу компетенції варшавської Державної Ради.

ВІДЕНЬ (Пр. тел.). На понеділок, 5. с. м., була визначена конференція політичного субкомітету польського кола з міністром заграничних справ гр. Черніном. Одначе конференцію відложено на 21. с. м., бо міністра в останній хвилї покликано на авдієнцію до цїсаря. Предметом конференції має бути загальна польська справа з особливим узлядненєм австро-угорської окупації.

Росія й українська пропаґанда між полоненими Українцями російської армії.

Стокгольмський дневник „Aftenbladet" з 28. сїчня с. р. доносить:

Російське правительство за Штірмера займало ся питанєм, що зробити з українськими жовнірами російської армії, які знаходять ся в полоні в Німеччинї, коли вони по заключеню мира вернуть до Росії. Сих полонених, в числї коло 400 000, вже два роки освідомляєть ся їх рідною мовою в дусї українських змагань. Російське правительство боїть ся їх впливу на українське населенє, коли вони вернуть до дому, і тому має намір виселити їх на Сибір. Вже в червни 1915 р. вели ся переговори в справі закупленя землї на поселенє їх. Кажуть, що на Сибір мають виселити всїх жовнірів інородців, які вернуть з полону з Німеччини.

Спільна воєнна рада антанту ще не утворена.

Читаємо в „Neue Zürcher Zeitung":

По конференції антанту в Римі наступила зараз конференція маринарки в Льондонї, а зараз по ній зійшли ся заступники правительств антанту на нову конференцію до Петрограду. Про предмети нарад і вислїди всїх тих конференцій видано офіціяльно тільки дуже сухі комунїкати. Доси не знаємо більше над те, що в Римі обговорювано особливо балканське питанє, в Льондонї справи маринарки, причім на перший плян виступило домаганє успішної акції на Середземнім морі (ходить очевидно о тіснїйшу співдїяльність фльоти Італії і західних держав), а в Петроградї мають бути обговорені відносини на східнім фронтї.

В кождім разї з усего того виходить, що воєнна рада антанту, про яку стільки говорено в давнїйшім періодї війни, ще не утворена, бо коли б істнувала така рада, то відпала би потреба всїх тих конференцій

Анґлїйський король, Аскіт і Бонар Льов про положенє.

ЛЬОНДОН (Райтер). В престольній промові заявив анґлїйський король, що мирові предложеня осередних держав не містили ніяких услівій Народи підчинені Англії, її союзники сильно і згідно стоять при домаганях відшкодованя, сатисфакції за минувшість і запоруки на будуче. У відповіді на ноту Вільзона були загально начеркнені воєнні цїли Анґлії. Погрози дальшими злочинами проти міжнародного права і загальних прав людства тільки скріплять анґлїйську рішучість Анґлїйська фльота перевела тісну блькаду неприятеля. Королївські війска борють ся не тільки в Европі, але й в Египтї, Мезопотамії і середній Африці; вони всюди готові почати спільно із союзниками великий похід проти неприятеля з вірою в побідне його покінченє.

ЛЬОНДОН (Райтер). В палаті громад Аскіт, як провідник ліберальної партії заявив, що не сміє впасти ні один голос протесту, ні з особистих ні з партійних причин. Послїдний крок Німеччини називає Аскіт політикою дикости без заслони та війною проти невтральности

Бонар Льов вказав на те, що промова Аскіта є найкрасшим свідоцтвом згоди в краю. Бесїдник повідомив палату про зарядженя маринарки і сгвердив, що ще ніколи володїнє Англії на мори не було таке повне, як тепер. Німецькій боротьбі підводними човнами буде ся протиділати. Намір Німеччини, щоби виголодити край, не поведе ся. Зображуючи воєнне положенє, сказав бесїдник, що все промовляє за корисним зворотом в хосен союзників. Росія зробила поступи в околиці Риги. Подібний успіх, тільки в меншій мірі, вінесло російське війско на Буковині. Над судьбою Румунії треба жаліти, але румунська армія істнує і є готова до бою. Німців здержано над Серетом і вони не осягнули цїли, до якої стреміли. Вони понесли великі втрати та не будуть здібні до зусиль, які їх ждуть на инших фронтах в новою порою року. Здаєть ся, що особливо завдяки анґлїйським офіцирам знищено більшу часть збіжа, на яке Німеччина числила в Румунії. Треба теж припускати, що копальні нафти умілo і успішно загвожджено.

Бесїдник вказав на положенє в Египтї, на успіхи в Мезопотамії та на німецьку східну Африку, яку майже цїлу добуто.

Анґлія та її союзники можуть бути горді на минувшість та з вірою глядїти в будучність. Вони мають моральну перевагу над противником. Коли буде ще запевнена й перевага матеріялу, можна буде сподївати ся успіху. Се безсумнівне, що неприятель хотїв дійти до побіди не тільки поборенєм противника, але й тим, що бажав залякати світ цілий і окружити невтральних. Бонар Льов дізнав ся що йно, що війна виявила істноване двох окремих річий: вдачі людської і вдачі німецької. Бесїдник вказав на поведенє Німців в Бельгії і їх жорстокости в тій війні.

Південна Америка не піде ва Вільзоном.

БЕРЛІН (Ткб). Прийшли тут звістка, що держави південної Америки відмовили зазивови Вільзона прилучити ся до його становиша. Вони вдоволять ся імовірно протестом проти проголошеня Німеччиною замкненої области.

Плян Сполучених держав для антанту.

ЛЬОНДОН (Ткб). До „Morning Post" доносять, що Вільзон на конференції з державними секретарями для справ війни і маринарки уложив вже плян військової помочи, яку мають Сполучені Держави дати антантови. Імовірно поки що Америка обмежить ся до помочи на мори, обнимаючи сторожу над північною і південною частю Атлянтійського океану.

НОВИНКИ.

Львів, 9 лютого 1917

— **До команданта українського легіону майора** Кікаля вислав посол Микола Василько дня 6. с. м. отсе письмо: Ваша Всечестности, Високоповажаний Пане Команданте! З днем посвяченя прапора Українських Січових Стрільців линуть серця всїх Українців до тих хоробрих і повних пожертвованя легіонів, що, вірні традиціям своїх предків, стоять від самого початку війни у витривалій боротьбі проти відвічного ворога українського народу, проти Росії. Союз українських послів з Буковини має собі за честь просити

Відбудова українського рільництва і селянства.

(Далї).

Нарис програми відбудови:

Щоби се могло статися, мусить в тім співділати цілий український нарід, він мусить виказати державі всї дотеперішні занедбаня супроти українського рільництва і селянства і предложити їй свої домаганя відбудови і перебудови українського селянства.

Одним словом, мусить український нарід виробити собі основну програму для відбудови та ужити всїх своїх сил для її переведеня, розумїючи, що від повного переведеня сеї програми буде залежати, чи по війні українське рільництво і селянство, а разом з ним цілий український нарід буде йти до що раз більшого економічного розвитку, чи до що раз більшого занепаду, який по війні приспішив би дуже значно внутрішну кольонізацію чужим елементом.

Вироблене такої програми, се річ не легка, і я не маю намїру її в цілости предложити, бо вона повинна бути опертою на численних студіях із всїх областий нашого економічного життя і повинні її виробленєм заняти ся всї покликані до сего провідні круги українського народу. Я обмежу ся лиш до нарису тих точок, які, на мою думку, в ніякім случаю не повинні бути в сій програмі пропущені, а іменно:

1) остаточне поборенє безграмотности українського селянства через заведенє примусових курсів для безграмотних і наложенє законного обовязку виказати ся знанєм писаня і читаня;

2) видатне вивіноване народного шкільництва в напрямі поглубленя і поширеня відомостий і практики в области рільництва, годівлї худоби, домашного господарства та потрібного в рільництві ремесла і домашного промислу, щоби збудити у селянської дїтвори замилуваня до сих галузий рільництва і дати їй в тім напрямі елементарні відомости;

3) заложенє в кождім повітї що найменше одної дворічної школи господарської для старшої дїтвори з долученєм до неї середного селянського господарства і варстатів рільничого селянського ремесла, причім одним з важнїйших предметів науки в сих школах мусить бути господарська рахунковість і спілкове діловодство;

4) установленє для кождого повіта одного агронома з висшим образованєм і з довшелїтною практикою та приданє йому відповідного числа мандрівних учителїв з середним рільничим образованєм;

5) заложенє в східній Галичинї кількох українських середних селянських шкіл рільничих з узглядненєм господарської і спілкової торговлї для виобразованя селянської молодїжи на згаданих висше мандрівних учителїв і провідників спілкових рільничих організацій краю;

6) заложенє у східній Галичинї відповідного числа низших і середних шкіл для всїх галузий рільничого ремесла, промиску і торговлї, рільничими продуктами і потребами;

7) законне установленє для хліборобів обовязку належаня до національної рільничої організації, щоби в сей спосіб цілий рільничий стан научив ся станової солїдарности і користав з діяльности сих організацій;

8) вивіноване сих організацій відповідно до потреб всїх галузий їх діяльности, віддане їх під безпосередну контролю міністерства рільництва і зроблене їх офіціяльними органами сего міністерства для справи підпиранє рільничої продукції ділом, словом і письмом, організованє рільничої продукції і хліборобів для рільничої ініціятиви і заступництва рільничих інтересів, а вкінци для розділу державних і краєвих субвенцій і адміністрованя ними;

9) підпиранє державними фондами витвореня українського рільничого промислу у всїх його галузях, підпиранє рільничого ремесла, підпиране творення відповідаючих льокальним потребам фабрик і варстатів рільничих знарядїв і машин;

10) підпиранє істнуючих і творенє нових спілкових організацій для продукції і збуту рільничих продуктів та закупна господарських потреб і признанє сим організаціям характеру органів, наділених відповідним публичним авторитетом і остаючих під контролею держави, так, щоби вони лучили безпосередного консумента з продуцентом і були в стані заступити державні або півдержавні монополї в сих областях, які держава на час війни завела або яких заведеня домагають ся деякі круги на шкоду рільництва на час по війні.

Поставлені в висше наведених точках домаганя мають на цїли зробити українське селянство індивідуально спосібним до введеня інтензивної господарки, піднесеня рільничої продукції та рільничої культури взагалї. Переведене сих точок в житє перемінило би в половині неграмотні українські селянські маси в фахових рільників, ремісників, підприємців і купців, так, що ті маси навіть на случай конечности еміграції були би в стані найти собі в цілім світі конечні умови кваліфікованої працї.

(Конець буде.) **Василь Струк.**

Вас, Високоповажаний Добродію, переказати в сей нагоди геройським синам українського народу горячу подяку й сэрдечний привіт Українців з Буковини. До сеї просьби залучаємо щире бажане, щоби вдало ся Січовим Стрільцям під Вашою кермою добути до численних давних і нові лаври та щоб прийшло ся Вам, Високоповажаний Добродію, пізнійшими літами згадувати зі вдоволенєм той час, коли Ви мали провід над любимцями нашого народу. Приймість, Високоповажаний Добродію вираз глубокої пошани від щиро відданого Вам Миколи Василька.

— **Відносини на провінції.** Нам пишуть: Навязуючи до дописи в „Ділі" з 1. с. м. про відносини на провінції доношу, що будучи на Різдвяних святах в Жовкві, бачив я, як наше селянство за літру нафти платить жидам по 6 К, а найдешевше по 5 К, — і се ще роблять купці ласку—бо продаючи літр нафти бабі за 5 або 6 К. ще жадають від селянина ріжних „дарунків". На мою раду, щоби селяни пішли на скаргу до староства, махнули вони руками,

— Соли, масла, нафти, цукру і т. д. бідний селянин не купить, хочби тижнями стояв під склепом—за се купець все має сотнарами, але він нічого не продасть селянинови, коли приміром за тонку соли не дасть ся жидови що найменше літр фасолі, або кілька яєць, а крім сего особно мусить ся платити товар...

— **Продовжене реченця важности почтових друків і вимінa значків почтових.** Урядово оголошують: Друки згідно почтові формулярі приватного накладу з витисненим значком франкатури, як коперти, листи карткові, карти кореспонденційні, опаски друкові, картки адресові і т. д., як також карткові листи і карти кореспонденційні поодинокі і подвійні (з додатком на відповідь) краєві і заграничні, дальше друкові опаски, адресові картки, урядового накладу допущені на дальше і важні до кінця марта 1917, однак бракуюча до офранкованя квота після нової тарифи мусить бути доповнена через наліплене або безпосередне витисненє додаткових значків Отсе заряджене не відносить ся до реченця важности опасок і адресових окладнок з витисневими або наліпленими значками газетними, до пересиланя періодичних ціннників і инших друків, визначеного особам висилаючим періодичні ціннники і т. д. міністерством торговлї розпорядком з 16/X 1916. В заміну за незужиті до кінця марта 1917 формулярі згляду друки з витисненими знаками попередної емісії витисне державна друкарня безплатно нові значки почтові на предложених нових формулярах, коли дотичне поданє предложить ся протягом місяца цвітня 1917. Так само можна буде протягом місяца цвітня 1917 згадані вище формулярі урядового накладу згляду друки з витисненими почтовими значками виміняти з кождім урядї почтовім на инші почтові значки нової емісії. **Від 1 мая 1917 почавши не буде дозволена вимінa** таких значків, а почтова управа не буде платити за них відшкодованя. Рівночасно уповажнено гал. уряди почтові і до дальшої виміни военних почтових значків і виданих ювілейних карт кореспонденційних з витисненими значками на нові значки листові рівної вартости франкової **а то в часі від 1 сїчня до 28 лютого 1917**, при чім запримічуєть ся, що при виміні не може бути узгляднена надвишка на цїли воєнної добродійности, побрана разом з ціною за значки в своїм часі від відбудів, бо надвишка згляду додатки сего рода зачислено вже на річ добродійної цїли. Вкінци звертаєть ся увагу уряд в почтових що почтові значки листові і газетові попереднього виданя **в т р а т и л и обігову вартість** з днем 1 грудня 1916 і можна їх тільки виміняти на нові значки в часі від 1 сїчня до 20 лютого 1917 р.

— **Галицький уряд для вижившенця.** Дневники доносять, що в Кракові отворено апровізаційний уряд при галицькім намісництві. Президентом того уряду став проф. д-р Новак.

— **Святий вечір на чужині.** Нам пишуть: До новинки з дня 28. сїчня під заголовком „Різдвяні свята на чужині", треба додати, що окрім там згаданих пань положили також великі заслуги і не жалували ні коштів ні труду коло вечері в Нав. Рож. Хр в Моравській Острави, а то Вп. пп. Валерія і Маруся Стафінякіні, Настуся Хорказа і п. Чайковська, за що згаданим паням складаємо прилюдно сердечну подяку. — В. Дзьобак.

— **Заборона іміграції до Америки для аналь-фабетів.** Бюро Райтера доносить що Сенат вашингтонський приняв 62 голосами проти 29 предложенє закона, заосмотрене vetom президента. Той закон вимагає, щоби імігранти від були іспит з читаня і писаня. Тому що Палата репрезентантів вже передтим приняла те предложенє, воно тим самим стає законом.

— **Всесв. о. Базюк Олексій**, гр. кат. Апост-Адміністр. на Босну і Герцеговину, дотепер в Сараєві, переніс свій осідок з днем 1. сїчня 1917 р. до Баня-Луки (Banja Luka) Kaiserstr. 56/I.

† ПОМЕРЛИ:

о. Теофіль Ґутковський, парох Ясенова в Брідщинї, підкаменецький декан, помер в 64 ім році житя у Львові 5 лютого с. р. Похорон відбув ся 8. лютого. Покійник лагідної вдачі, визначав ся як найгарнійшими прикметами душі; лишив по собі у близьких і знакомих загальний щирий жаль. В літї м. р. евакуовано його нагло і покійник змушений був на старі літа зазнати скитальчого житя в всякими його невзгодинами. В. Й. П.

Листи з провінції.

Старий Самбір.

Дня 19 м. м. святкував Старий Самбір сегорічвий Йордан в особлившим торжеством О год. 10 рано розпочала ся в місцевій церкві понтифікальна Служба Божа, яку відправив, при співучасти численного духовенства станиславівський епископ Ексц. Григорій Хомишин, котрий, як звісно, перебуває тепер в недалекім монастири ОО. Василян в Лаврові. В Богослуженю взяли участь, крім місцевої інтелїгенції, міщан і селян, також представники всїх місцевих властий цивільних і військових. Місцевий мішаний хор дуже гарно відспівав архиєрейську Службу Божу і кілька гарних коляд та йорданських пісень. Коло 1/2 12 в полудне рушив процесіяльний похід разом з процесією латинників і їх місцевим парохом з церкви серед торжественного звуку дзвонів і гарних пісень йорданських на Дністер на свяченє води. Довгий і величавий сей похід пересував ся наперед вулицею церковною, потім через Ринок в напрямі будинків староства, перейшов зелїзничий шлях і станув над Дністром на відповідно устроєнім місци напротив „Горішної Посади".

Передом ішли всї місцеві і церковні братства зі своїми свічами, образами і хоругвами. Особливо братства молодців в лентах та дівчат в народних строях звертали на себе увату. За ними серед двох рядів жовнїрів і місцевих сїчовиків з прапором і топірцями - поступало духовенство, а в далї в асистї богословів ішов Епископ. Дальше йшли урядники і страшина військова, а за ними численно зібраний нарід, вложений з місцевих міщан та доколичних селян, які в дуже великім числї прибули з сусїдних сїл на таке велике торжество Величаво маяла синя хоругов Сїчовиків з бунчуком в горі та з львом з одної і з Архангелом з другої сторони. Оки всїх звертали ся тепер на неї, бо давно вже її не бачили і всїм мимоволї пригадали ся ті сумні хвилї, коли то наїздник так запопалливо за нею пошукував а Сїчовиків повивозив на Сибір! Тимто вона сталась такою цїнною і дорогою для кождого. Рівночасно пригадали ся тепер всїм також колишні мирні хвилї, коли то сїчовий прапор високо маяв на народних святах і торжествах. На вид прапора і Сїчовиків в одностроюю нова надія вступила у всїх, якась віра і радість огорнули серця учасників сего свята. Бракувало лиш сїчової оркестри, котру наїздник сильно здекомплетував.

Коли похід прибув на ріку Дністер, на відповідно прикрашенім місци відправив Епископ водосвятє йорданське, а потім свяченою водою окропив військо і нарід. Тепер цїлий похід завернув до церкви. Радісно і тержественно гомоніли йорданські пісні „Явил ся еси" і „Всяческая" і розносились далеко в чистім зимовім воздусї серед підгірської околиці маленького підкарпатського місточка.

Коли похід вернув у церков, окропив Епископ ще раз сїчовиків і вірних, які тепер з свяченою водою в руках почали розходити ся до домів. Належить ся признанє Ексц. Епископови, що прибув в тім дни до сего місточка і присутностию своєю піднїс величність хвилї, і для місцевого пароха о. сов. Бенцїна, котрий не жалує старань, щоби звеличити обряд та піднести національну і патріотичну свідомість вірних.

Належить тут також зазначити, що в церкві в Старім Самборі відбули ся дня 17, 19 і 22 грудня м. р. єрейські свяченя 5 неопрезвитерів перемиської епархії. Свячень довершив в асистї архидіякона о. пралата Мацина і численного духовенства Епископ. Дня 19. грудня м. р. в день св. Миколая, як в день храмовий старо самбірської церкви, відправила ся Архиєрейська Служба Божа, в часї котрої виголосив Епископ проповідь і удїлив неопрезвитерам чину діякона. Прочих свячень удїлив в названі дни в часї читаної Служби Божої. **п. к.**

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви.

Лев Шехович емер. ц. к. радник висшого суду краєвого у Львові 10 К., кличе товаришів: Александра Кмицикевича, д ра Романа Чайківського у Львові, Івана Фединкова, Василя Маляркевича і Романа Дмоховського в Перемишли. — Танчаковський Йосиф учитель школи імени Маркіяна Шашкевича у Львові 5 корон (Дїло): о. Івана Новосада катехита у Львові, Бурачинську Мальвіну вул. Льва Сапіги 73 у Львові, Стефанію Шипайлівну і Анастазію Косівну учительки школи ім. М. Шашкевича у Львові, П. Целевичеву жінку проф. гім. в Перемишли. — Ом. Шумна Угерсько 25 К (Дн): яко викликана а на 10 К: п. Галю Котовичеву, Марію Устіяновичеву, Наталку Левицьку всї в Стрию, Наталку Галайчукову і Дениса Драчинськозо в Угерську. — Ольга Клїщ Підбуж 5 К (Дн.): Кляводію Олексинову в Старяві, Стефу Дмитрасевич в Перемишли, Івасю Мишківну в Ванькові, Дамяна Тустановичав в Бялій, Любомира Мисика у Львові. — о. Ярослав Кекиш в Стінячі 10 К (Дн.) — Левицька Наталка Стрий. 5 К (Дн.): о. ректора І. Паньківського у Львові, надпор. д ра Дениса Маєра пол. почта 26, надпор. Осипа Левицького пол. 37, Зеню Гутковську Стрий, Олю Мармурозич Стрий. — Томчук Петро 3 К (Дн): пп. Кузьмак Геня з Яворова, Нуся Яворська Дрогобич, Марійка Демчуківна Пчани, Бедзюк Дмитро Гмінд. — о. В Грицай пар. 10 (Дн): Вп. п. Івана Чеховича нотара в Болехові, панну Люсю Білїнкевич дочку о. пароха Теофіля Білїнкевича в Гозївві, о.декана Йосифа Грабовецькдго пароха в Тисові, п. Кирила Чекалюка цїс. кор. судію в Болехові. — Олекса і Зофія Ткачук в Новім Санчи 10 К: Любомира Рожанського і д ра Івана Макуха у Львові, Осипа Скибинського в Старім Санчи, Богдана Комаринського, інжиніра в Старім Самборі, Єронима Радловського, судію пов. у Відни. — Надп. Дольницький 20 К. (Дн.): Leutnant Greca Basil, Reservespital Nr.. Wien III, Jacyszyn Stefan, Leutnant поч. пол. 434, Fediuszka, поручник, поч. пол. 434, Маріян von Явецький, поч. пол. 434, Паньчак Стефан, Ersatz Baon Żurawycie, Пукіт Григорій, поручник, поч. пол. 434, Хойнацький Роман, поручник поч. пол. 434. — Лев Марків 3 К.: Вп. Стефу Пашкевич, учит. сем. Укр. Т. Пед. Львів, Мирона Дольницького, учит. укр. гімн., Яворів, Осипа Зятика, судію в Дрогобичи, Осипа Навронького, четаря УСС., д ра Вол. Білозора, лікаря УСС.— Теодозія Вільчинська Мшанець 5 К. (Дн.): Галю Малецку з Летні, Тазю Михаліху з Сурохова, Волод. Кречковского з Гільча, Нінку Селезінку з Бистрої і Геню Манастирську з Мостів великих,—Нуся Левицька учителька Помонята 10 К. (Дн.): однор. охот. Івана Левицького в Оломунці, о Ювеналя Білинського Помонята, Леонтину Чепіль Васючин, однор. охот. Андрія Озаркового Ясло, Володимира Новицького Помонята-Пєари, — Мирослав Борнез Рогатина 4 К.: Іося Ковалева з Тарнова, Оксану Кудрикївну з Чер а, Іренцю Дуткевичівну з Рогатин —**Евгенія Ф**енчинська з Колодичу 5 К. (Дн); **о. А. Риб**ка з Полнятич коло Ярославля, **Ольгу Коте**цьку з Перемишля, Нусю Долинську з **Доб**ровиля, о. Льва Федоновича з Улазова і Теодора Вареху з Перемишля, — о. Антін **Флю**нт Братківці 10 К.: Любу Войцеховську учительку з Лисятич, Омеляну Шумну учит. з Угерска, Оленьку Петрушевичівну зі Стрия, Марійку Цепухівну з Желехова вел., Дениса Драчинського з Угерска, — Анна Охримовичева Корчин 10 К.: (Дн),—о. Ів. Гринишин в Моковій п. Роботичі, — о. Евген Омелянський 10 К. (Дн.): о. Віктора Сиротинського з Камінки нової, о. Олексу Артимишина з Камінки лїсової, о. Мих. Гірняка з Голого, —

Просимо усїх Вп Жертводавців придержувати ся форми оголошуваної в Дїлї, значить ся насамперед пише ся Імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних. — В той спосіб заощадите нам богато роботи, бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку.

При сій нагодї пригадуємо, що жертви складає ся пятковою системою, значить можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати.

АДМІНІСТРАЦІЯ ДІЛА — Львів, Ринок 10.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Дїла" і викликаних.

оповістки.

Вінчане. Стефан Біляк, канд. адв. зі Львова, і Марійка Ляховичівна зложили в нашій Адміністрації 30 К на „Волинські школи“ місто повідомлень про своє вінчане, яке відбуло ся в Дуневі дня 3. лютого с. р. 114

Український Народний Театр Т ва „Бесіда“ у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю дня 11. лютого „Нещасне кохання“ нар. драма зі співами в 5 діях Л. Манька.

В понеділок дня 12. лютого премієра „Любов бідного Маркіза“ штука на 5 дій, 6 відслон О. Фиета в перекладі Ст. Сілецького.

Білети раньше набути можна в „Народній Торговли“, в день представленя при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 2—2

Товариство Кредитове в Старім Самбор гляда урядника з практикою, котрий міг би заразом провадити хор. Зголошеня до пароха о. Бенїґна. 105 1—1

Самочки укладу п. О. Солтиса до набутя в книгарни Тов. ім. Шевченка Львів, Ринок 10. 1—3

Для вивезених галицьких заложниць зложили дальші датки ці: о. Іван Садовський з Глібович вел. 3 К о. Іляріон Лушпінський з Морохова 10 К, і о. Кирило Фаціевич зі Стрияск нов. 12 К. — З огляду на конечну потребу дальшого підпомаганя вивезених, просить ся присилати обильнійші датки на вклад кн. ч. 10200 тов. вз. кредиту „Дністер“ у Львов, вул. Руска ч. 20.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 9. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

В кількох місцях фронту значнійша дїяльність артилерії і успішні для нас виправи стеж.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Не стало ся нїчого важного.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 9. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В луках Іперн і Wytschaete, та від ріки Анкри по ріку Сомму була значнійша боротьба артилерії. Перед полуднем Англійці ушкили до приступу коло Serre. Їй відперто. На північнім березі Анкри по короткій перерви почали ся наново наступи, підчас яких ми коло Baillescourt втратили трохи терену. На північ від ліса St. Pierre-Vaast наслідком наступу, який загалом не вдав ся, остав ся в руках Англійців вузкий кусень, до якого вдерли ся. Той кусень віднято окопами.

Між Мозою і Мозель коло Фдр. після успішного приготовленя огневого одна компанія наша дійшла аж до третої лінії французької і після малих тільки втрат привела відти 26 бранців.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Від Двини по Дунай не було значнійших воєнних операцій.

Македонський фронт: Нїчого нового.

Легуни в сїчни мимо острого морозу сповнили свої важні стежні і агресивні завдання. Минулого місяця втратили ми 34 літаки. Англійці, Французи і Росіяни втратили у воздушних боротьбах наслідком зістріленя з землї 55 літаків, з яких 29, як можна було заприміґити, стало за лініями, а 26 є в наших рукак.

Крім того струщено три горіючі неприятельські увязані бальони. Ми не втратили нїякого бальона.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -
- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -

(Адреса: I. Romanczuk, Wien, Parlament)

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРІНЧЕНКА

зложили на мої руки в коронах і сотиках:

Вп. Миколай Кобзар зі Львова 6, Катерина Сисова 2 Ксеня Гловач 6, Всч. о. Тарасович 10, Августина Лещій ва 4, Павло Цимбалістий поруч. пол. почт. 10, Всч. о. Яків Косоноцький парох Поділця 10, Хв. Дирекція Тов. „Сільський Господар“ субвенцію 100. разом 148 К.

За сї щедрі дари в так прикрих для нас часах складаю ласкавим жертводавцям в імени шкільної дітвори і їх родичів сим прилюдно сердечну подяку. *М. Сілк.*

Адреса: Управа школи ім. Б. Грінченка, Городецька 95, або Грунвальдська 4. 40 1—1

Оголошення.

Інструктора (ки) до уч. III. кл. гімн. і I. кл. гімн. потребую сейчас. Зголошеня з поданем условій слати до о. Івана Бачинського в Словіті п. п. в мі ци. 110 5—4

УЧЕНИК з увічемою II. кл. гімн. в віці 14 лит — потрібний до фірми:

І. БОРИС — Перемишль

Торговля фарб, лякерів, матеріялів, світла і нафти. 109 5—6

БЮРО АРХІТЕКТОНІЧНЕ

ВАСИЛЯ НАГІРНОГО

у Львові, Ринок 36.

виготовляє пляни на церкви і доми мешкальні, як також оцінки воєнних шкід на будівлях. 116 1—?

Успішна поміч

для терплячих на скривленє тіла і горби (стрижня хребетного) через ношенє лїчничих горсетів ортопедичних у дітий і старших осіб. Лучше хоробі зараз зарадити, як пізно. Конечно треба явити ся особисто.

Для інвалідів штучні руки і ноги (протези) системи швайцарського і американського.

УВАГА. З причини зміни льокалю і розширеня підприємства приймаю замовлена тільки до 1 марца с. р. Приймаю від год. 10—1 і 3—6. Рапорт. Дипломов. фіз. закладів заг. лїчи о ортопедичних — Львів, вул. Пекарська ч. 12. I. п. 113 1—3

Товариство „Просвіта“ у Львові

розписує отсим

КОНКУРС

на три премії

за написане белетристичного твору: оповіданя, новелї або гуморески. Сюжет має бути історичний — або з сучасного взглядно недавного побуту (з житя інтелїґенції або людового). Дотичний твір мусить обіймати найменше від пів аркуша до одного аркуша друку формату Календаря „Просвіти“ на 1917 рік.

Перша премія виносить 200 кор., друга 150 кор., а третя 100 кор.

Премійований твір остає власностію Товариства „Просвіта“ у Львові. Товариство застерігає собі право першеньства що до вакупна на власність, по усталеним до тепер Виділом Товариства ремунераційних цінах, надісланих на повисший конкурс творів, котрі не осягнули премії.

Реченець конкурсу невідклично 30. цвітня 1917 р. год. 12 в полудне.

Твори, взаємотрені гаслом чи знаком, належить надсилати до Канцлярії Товариства „Просвіта“ у Львові (Ринок ч. 10.) без підпису автора. Імя і назвиско автора та докладна адреса мають бути долучені до посилки в окремій запечатаній ковертї, на верху котрої має бути подяне гасло чи знак, так як на рукописи.

За Головний Виділ Товариства „Просвіта“

О. Т. Левогубський заст. голови. *А. Гапяк* за секретаря.

V 2—3

ВИЇМКИ з українсько-руського письменства XI—XVIII століття

для висших кляс середних шкіл

вложив

Д-р МИХАЙЛО ПАЧОВСЬКИЙ

II. видане. — Ціна К 1·50. Порто звич. 3 с., поручене 60 с.

Замовляти: Книгарня Наукового Тов. ім. Шевченка Львів, Ринок ч. 10. IV B 2—4

ЗЕМЕЛЬНИЙ

БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові

Підвалє ч. 7.

— Конто почтової щадниці ч. 115.984. Жирове конто в Австро-угорськім Банку. —

Складає ощадности взагалї зайві гроші на проценти, щоби кожда корона могла служити народньому господарству, та вам принести вигоду, а не марнувала ся.

Акційний капітал . . К 1,300.000
Резерви Банку . . . К 200.000

Приймає вкладки на біжучий рахунок від К 10— на 4 проц.

Удїлає гіпотечні і векслеві позички.

Виплачує купони від заставних листів.

Вимінює по користнім курсі російські рублї і німецькі марки.

Певність льокації запоручують акційний капітал Банку і резерви.

На жадане висилає посвідки вложеня (чеки) Почтової Щадниці. 728 12—?

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по німецьки, нехай замовить собі сейчас українсько-німецький

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу

А. ОКПИЦ, Львів, вул. Кадецька ч. 4

Увага! Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научанья! Важне і для учителїв удїляючих початків німецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 1—3

Цїлий світ перейдеш

як умієш по німецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта“ п. з.

Підручник до науки німецької мови

зладив Ю. РУДНИЦЬКИЙ,

можна легко учити ся говорити по німецьки.

Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 55 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта“ Львів, ринок ч. 10.

V. C 4—?

Одинока українське

Тов. взаїмних обезпечень на житє і рент.

II. **„КАРПАТІЯ“** 6—?

Почесний президент Його Ексциленція митрополит граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через то усї виски припадають самим членам.

Ручить вже по трех лїтах неоспоримість і певність обезпеченя.

Признає по трех лїтах право викупу, а також вже по трех лїтах удїлює позички на низьких відсотки.

У всїх справах звертати ся на адресу:

ЛЬВІВ, — вулиця Руська ч. 18.

Години урядові: від 8. до 2.

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарні „Діла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 34. (9286) Львів, неділя 11. лютого (29 січня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2·70 К.
квартально . . . . 8·— „
піврічно . . . . . 16·— „
цілорічно . . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 2·40 К.
квартально . . . . 7·— „
піврічно . . . . . 14·— „
цілорічно . . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланих 60, в сповістках 50 с., в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1·20. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірник числа у Львові 10 с. на провінції 15 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Акція Вільзона проти Німеччини і невтральні держави.

Право і інтерес невтральних в теперішній війні.

Ще так недавно хотів Вільзон з'єднити всі невтральні держави для спільної мирової акції, до якої давав ініціятиву, — а тепер так само хотів би з'єднити їх до спільної неприятельської акції по стороні антанту проти Німеччини і її союзників. Чи йому се вдасть ся?

З дотеперішних відомостий виходило би, що европейські невтральні держави не пішли за ініціятивою Вільзона і рішили кожда йти по лінії своїх інтересів. Ось найновійші відомости про їх становище:

Швайцарія, яка вже була дала тимчасову відповідь на ноту Вільзона, тепер установила вже текст ноти, в якій подає причини які заборонюють їй приступити до акції Вільзона й покинути невтральність. Швайцарське правительство установило рівночасно текст ноти до Німеччини з означенем становища Швайцарії супроти заостреної війни підводними човнами.

Швеція в ноті, врученій американському амбасадорови, висловляє жаль, що не вдало ся з'єднити всіх невтральних до одноцільної мирової акції та що Злучені Держави пішли дорогою, яка противить ся принципам політики Швеції. Шведське правительство, — говорить ся в ноті — опираючи ся на опінії народу, висловленій в одиодушних резолюціях представництва народу, бажає в будучности, як се робило доси, йти дорогою без сторонности й невтральности в відношеню до обох воюючих сторін і тільки тоді буде готове вийти з тої дороги, коли до зміни дотеперішної політики примусять його життєві інтереси краю і гідність народу.

Як відомо, доси панувало між Швецією, Норвегією й Данією близше порозуміне що-до становища в часі війни; поки що нема познак, щоб те порозуміне мало би зірване. В кождім разі в теперішній стадії Норвегія й Данія до акції Вільзона не прилучить ся.

В Голяндії правительство устами міністра ван дер Ліндена заявило в другій палаті, що воно, зберігаючи без сторонне становище, проти заряджень Німеччини рішуче запротестувало. Як супроти инших подій, якими нарушено міжнародне право, так і тепер правительство не бачить причини до зміни своєї міжнародної політики. Стоячи на становищи, яке все займав парлямент і партії, правительство не відступає від наміру протиставити оружний опір всякому нарушеню території і суверенности Голяндії, звідки таке нарушене не прийшло би. Трудности міжнародного положеня має правительство надію перемогти рішучістю й розвагою.

Еспанія прислала Ніввеччині ноту, якої текст одначе так перекручений, що треба нового порозуміня в сій справі. Поки що стоїть на тім, що вона своєї невтральности не покине.

Аргентина звернула ся до Німеччини з нотою, в якій висловляє жаль, що Німеччина вважала конечними такі крайні заряджепя, і заявляє, що як усе, так і тепер в своїм поступованю буде держати ся основ міжнародного права. Означає се поки що словний протест.

Здаєть ся, що влучна буде оцінка положеня, яку містить в кореспонденції з Ню Йорку льондонський дневник „Times". Тепер в Америці ровуміють,—читаємо там — що поклик Вільзона до невтральних держав не буде мати великого успіху. Також обурене латинських народів Америки остане головно академічним. Здаєть ся отже, що не повів ся намір Вільзона, який хотів шляхом морального натиску довести Німеччину до зрозуміня, що вона не має слушности.

Та хоч невтральні в сій акції не прилучають ся до акції Вільзона, то все таки будучність ним не є прояснена. Не знаємо, яке буде їх становище далі,—з огляду на те, що з одного боку відчують вони війну підводними човнами на своїх інтересах, з другого будуть виставлені і на докусу і на натиск зі сторони Англії.

Коли взяти на увагу відношене невтральних до обох воюючих сторін, то справа представляєть ся так:

Англія з самого початку нарушила міжнародне право, заборонюючи невтральним торговлі з центральними державами. Але се нарушене могла вона рівночасно винагородити великими зисками, які приносить приморським невтральним краям торговельна пароплавба в цілі заосмотреня Англії в поживу й воєнні матеріяли. В імя тих зисків вони зносять терпеливо всі англійські шикани аж до обмеженя достави продуктів поживи включно; за те промисл, торговля і корабельні підприємці богатіють.

І не тільки те. Німеччина мала перед війною другу в черги що до величини торговельну фльоту на світі. Тепер та фльота в части сконфіскована, в части унерухомлена. Що се значить? Що торговельні фльоти приморських невтральних країв не мають проти себе німецької конкуренції і ростуть в силу, так, що й по війні будуть здатнійші до конкуренційної боротьби.

Німеччина проголосила тепер необмежену війну підводними човнами в тій цілі, щоби вибороти проти Англії свободу моря. Свобода моря потрібна також невтральним. Але Англія, нарушуючи свободу моря, дає невтральним великі зиски. Німеччина, приступаючи до боротьби в імя свободи моря, загрожує не тільки ті зиски, але може в дальших наслідках викликати-також економічні крізи в окремих невтральних краях.

В кождім невтральнім краю перехрещують ся тепер з собою: правні інтереси будучности (свобода моря), економічні інтереси пануючих верств і життєві інтереси широких мас. Швайцарія, яка не є в морській торговлі безпосередно заінтересована, може звертати головну увагу на правні інтереси будучности. В подібнім положеню знаходить ся Швеція, а також Данія, яка може продавати свої аграрні продукти центральним державам. За те в Голяндії й Норвегії інтерес корабельних підприємців іде рівнобіжно з інтересом заосмотреня широких народних мас в поживу, яку сі краї діставали доси з волі Англії.

Маючи на увазі се ріжнородне перехрещене ріжних інтересів в невтральних краях, годі сказати, яку дорогу вибере кожда з невтральних держав для охорони своїх інтересів. Покищо певне тільки те, що в теперітній стадії поклик Вільзона не викликав сподіваного успіху.

Російські Українці в справі мирових плянів Вільзона.

Відень 8. лютого 1917.

Союз визволеня України вислав до амбасадора північно американських Сполучених Держав у Відни письмо такого змісту:

„Ваша Ексцеленціе! У відручнім письмі Президента північно-американських Сполучених Держав до Сенату з дня 22. січня с. р. піднесено великі слова про волю всіх народів і право кождого народу до самостійного державного житя.

„В звязку з проголошенем сих великих слів позволяємо собі звернути увагу п. Президента, що під російським пановапем стогне в неволі великий 35-міліоновий український нарід, позбавлений елементарних національних прав, навіть права уживаня своєї мови в письмі і слові; що Росія вирушивши нїби то на визволене австрійських Славян, та зайнявши Буковину й часть Галичини, заселені Українцями, що користають під австрійським пановапем зі свободи національного розвою, знищила тут придбаня української національної культури, аж до заборони українського слова.

„Український нарід в Росії все змагає і змагає до самостійного державного житя, і згадане письмо п. Президента управнює нас до надії, що ті змаганя знайдуть попертє у п. Президента, згідно з проголошеною ним засадою свободи і рівности народів.

„Просимо передати се наше письмо Вашому Правительству".

Російські приготованя.

Воєнний кореспондент „Frankfurter Zeitung" пише з німецької пресової кватири:

Постійний мороз, що триває від трьох тижнів, спричинив перерву у великих воєнних операціях на східнім фронті; боєва діяльність обмежуєть ся тільки до частинних наступів на вузких відтинках фронту. Тим більше оживлена праця вела ся за фронтом. Снїговиці і мороз здержали декуди рух на зелїзничих шляхах і дорогах та заставили військо до роботи. Новістю є російські наступи при помочи отруйних газів, які мимо вказівок французських інструкторів остають ся без успіху.

Користи, які добули Росіяни під Ригою, не облекшили їх становища: вони мусїли спровадити сюди великі маси піхоти, щоби оборонити вихідну точку. Тут ведуть ся бої при 31° зимна, коли в Карпатах перед першим зимовим походом більші діланя піхоти вже при 10° вважали ся неможливими.

З приводу російських зусиль в цілі ратованя Добруджі, а опісля в цілі оборони Молдавії, та значних втрат в убитих і полоненах за час загального спокою на фронті між Ригою і Станиславовом Росіяни не дуже то збільшили свої боєві сили. Мимо збільшеня скількости батерій та уставленя найтяжших корабельних гармат, які мусить ся довозити зелїзницею, російська військова управа не може вирівнати артилерійської переваги осередних держав на східнім фронті, яку вони тут мають вже від серпня минулого року. З тої причини неприятель обмежуєть ся до малих офензивних підпринять. Загальна офензива від Риги по Дунай така, яку почав противник минулого року в однім дни на фронті вів Риги до Чернівців, нинї являєть ся труднійшою до переведеня, бо нині російський фронт став довший о 600 кільометрів і саме на продовженю, в Румунії, він найбільше загрожений.

Осередні держави чим раз більше одностайно управляють, наглядають і заосмотрують свій фронт, коли управа російської боєвої лінії, мимо усуненя французько ромунського проводу в Ромунії, чим раз менше одностайна. Російські вожди, на північ від Припеті, заздрі на Брусїлових генералів, не хотять віддати своїх надчисельних військ, немов то в тої причини, що ще і серед пізної зими вони боють ся німецької офензиви; власть Брусїлова вменшено тим, що цар віддав провід над російськими військами в Бесарабії й Ромунії заступникови шефа генерального штабу Гуркови, який буде мати чи не найтяжше становище. Таким робом Брусїлов приказує тільки на фронті між Ковлем і Львовом, де йому в осени не поталанило.

Мимо морозів і великих снїгів все таки ведуть ся відокремлені бої під Ригою і Мінском, на Волині на захід від Луцка та в східній Галичині на південь від Бережан і під Станиславовом, вкінци на молдавськім фронті та по долїшнім Дунаю. На фронті архикнязя Йосифа Росіяни мимо 27 степенів морозу і снігу високого на метер ішли кількома приступами коло Мештіканешті, але крім обсадженя гори 2 кільометри на південь від точки опертя, себто тунелю, не осягнули вони нїчого. Наступаючі за кождим кроком западають ся в снігу та кождий з них паде від кулї. В области Окни, по обох сторонах Трогуша, над Серетом, на схід від Фокшані по Галац було спокійно. Російська

постанова: боронити сильно Молдавії на лінії Серета—став тепер очевидна. Ромунські полки стягнено з того відтинку фронту та віддано їх російським і французським інструкторам для обнови. Молдавія на північ від долішнього Серета стала зовсім російською военною областю. Ромунські зелізниці, кораблі, склади з припасами перейшли в руки російської управи, ромунським полкам прийдеть ся битись за Росію.

Російські приготовання вказують що наші противники лякають ся нас. Військові заряджена у великім стилю мають забезпечити Молдавію і російську армію над Дунаєм. В цілій південній Росії застановлено на довший час особовий і торговельний рух на зелізницях і всі поїзди віддано до розпоряди війска та для заосмотреня міст поживою. В московськім генерал-губернаторстві застановлено вже від кількана-цяти днів приватний рух зелізничий. За російським фронтом відбувають ся великі пересунена військ і особливо в области коло Галаца мали прийти російським військам підмоги. Тут найнебезпечнійша точка російського фронту, який з приводу свого продовженя від часу ромунської невдачі може вичерпати російські резерви.

Польські пляни що-до Волині.

В польськім місячнику „Kultura polska" появила ся допись з Волини, яка обійшла майже всю польську пресу.

Говорить ся в сій дописи, що наслідком евакуаційних заряджень російського правительства число українського населеня на Волині значно змаліло, наслідком чого процентове відношене пересунуло ся значно в користь Поляків. Далі йде характеристика польського елементу на Волині. Потім згадуєть ся про заходи для насаджуваня польського шкільництва. При сім нарікаєть ся, що польські культурні і просвітні організації з Королівства і Галичини менше опікують ся польським елементом на Волині, ніж галицькі Українці волинськими Українцями.

„Українці зза кордону вислали своїх делегатів для розбудженя українського житя" — пише автор дописи і додає з очевидним вдоволенем: — що їм своєю дорогою не повело ся, бо крім заложеня пару шкіл і звербованя до Січових Стрільців кількох (дословно) добровольців ніяких инших успіхів не осягнули.

Кореспонденція кінчить ся закликом: „Можна сказати, що Волинь є надзвичайно пригожим тереном для нашої експанзії, але пригожим нині, коли національні відносини ще не скристалізувалися. Нині тільки мале зусиле зі сторони польської суспільности і польських суспільно національних організацій може розбудити там приспаний елемент, що без огляду на будучність сього краю може мати для нас величезне значіне.

„Але тут обовязок лежить на цілій польській суспільности в усіх завойованях і окупаціях, головно на Галичині і сусідній части Королівства. Польська суспільність части Волині є за слаба, щоб сама могла перевести сю працю. Вона може до неї тільки причинити ся. Зі всіх справ на перший плян висувають ся справи урухомленя польських шкіл."

Сей заклик говорить сам за себе. Поляки хотять скористати з того, що Росія зменшила український елемент на Волини, і укріпити своє становище, розширити свою експанзію. Покликані українські чинники мусять звернути на се особливо пильну увагу.

НОВИНКИ.

Львів, 9 лютого 1917.

— **Смерть вожда австро угорської фльоти.** Комендант маринарки, великий адмірал Антін Гавс помер дня 8 лютого с. р. на запалене легких.

— **Вісти від Митрополита.** О. Володимир Лиско, завідатель парохії Городок ягайл., одержав від Ексц. Митрополита картку, датовану з дня 27. жовтня 1916 р такого змісту: Суздаль, дня 27. жовтня 1916 Дорогий О. Володимире! Картку з 25. липня 1916 дістаю і з серця дякую за память і відомости. Тішу ся дуже, що не зле вам поводить ся в тих тяжких страшних часах. Бог не опускає і не опустить. Я з Києва від о. декана (зн. о. Цегельського) мав часто відомости. Добре держали ся, та і инших піддержували, тут ще не мав. Я здоров, всіх вас сердечно здоровлю. Серцем, молитвою, гадкою я часто в сами. Нехай Бог всіх благословить. † Андрей.

— **Продовженє малих ферій з приводу морозів.** Пишуть урядово: З приводу трудностий у заосмотреню вуглем велів міністер просвіти шкільним властям краєвим зарядити, щоби в тих середних школах і инших середних шкільних заведенях, в яких наука з приводу недостачі палива стрічаєть ся з трудностями, піврічні ферії продовжено до 20. лютого. В тих школах можна почати науку й пізнійше о скільки би того вимагали місцеві відносини. Також і в народних та видїлових школах краєві власти шкільні можуть з приводу недостачі палива зарядити перерву в науці.

— **Заборона ліцитацій.** „Wiener Zeitung" оповіщає розпорядок міністра справедливости з дня 4 лютого с. р., виданий до всіх судів, яким забороняєть ся ліцитувати предмети, що до яких установлено примус віддачі або заведено максимальні ціни.

— **В девяті роковини смерти бл. п. Анатоля Вахнянина** відбудеть ся заупокійна тиха служба Божа у вторник, дня 13 лютого в Успенській (волоській) церкві о годині 9. рано, на яку запрошує Родина.

— **Іспити покликаних до війска студентів прав.** Як доносить Кор. Бюро з Відня, міністер просвіти зарядив, щоби тим студентам права, які на основі висліду послідного перегляду мають розпочати військову службу підчас теперішного зимового семестра, дана була нагода зложеня тих державних іспитів, що їх нормально могли би кандидати здавати що йно з кінцем літного семестра 1917, або при кінци зимового. Ті іспити будуть могти студенти здавати ще перед початком військової служби, зглядно в перших її тижнях. Близших пояснень уділять деканати правничих факультетів.

— **Помічі для властителів лісів.** Краєва Централя для відбудови почала в послідніх часі акцію в цілі підмоги для лісного господарства в краю. Щоби улекшити випрятане спаяних молодих лісів та приспішити засаджене деревами областий, знищених війною, буде давати Централя для відбудови властителям лісів субвенції в насіню або молодих деревцях та в готівці до суми 100 К. за кождий гектар спрятаного ліса або засадженої области, о скільки лісові роботи будуть покінчені до кінця червня 1917 р.

— **Авдієнції у цісаря.** Цісар приняв в Бадені на авдієнції архикняза Карла Стефана, великого коморного гр. Лянцкоронського і кн. Конрада Гогенльое Шіллінгфірст.

— **Виміна інвалідів між Францією і Австро-Угорщиною.** З Берна доносять, що по довгих дипльоматичних переговорах між французькими і австро-угорським правительством заключено договір в справі виміни бранців інвалідів. Будуть вимінен також ті австро угорські жовніри, що попали ся у сербську неволю а пізнійше були перевезені до Франції, а Австро Угорщина знова будуть віддані полонені Серби. Перший транспорт відійде імовірно для 20. с. м.

† ПОМЕРЛИ:

Анна Таранько, мати народного учителя у Вістові калуського повіту, відомого діяча в учительській організації і инших культурних товариствах Калущини, який тепер служить на волинськім фронті, померла у Вістовій дня 4 с. м. по короткій недузі, проживши 62 літ. В. І. П.!

Що діють ся на провінції.

Лист в Угнівщини.

Що дієть ся тепер на нашій галицькій провінції? Як уложило ся і як укладаєть ся житє українського громадянина? Як проявляєть ся наша національна енергія? — на питаня сі тиснеть ся ляконічна відповідь: Застій, розпука, наріканя і взаїмні обвинувачування.

Ту саму відповідь дасть і Угнівщина. Застій на всіх полях національного житя, а розпука, наріканя і обвинувачуваня — в житю українських громадян Угнівщини.

Коли перед війною національне житє місточка Угнова, як і околиці, сяк так розвивалось, а в послідній році перед війною на полю економічнім почало давати і гарні овочі, так з вибухом війни упало цілком.

Товариство „Читальня Просвіти" вже й не животіє. Дім товариства, від хвилі мобілізації занятий жандармерією на поміщене ополченців, переходить з рук до рук. То займали його наші ополченці, то, з інвазією, російські салдати,

Відбудова українського рільництва і селянства.

(Конець).

Поставлені точки не вичерпують однак програми, бо вона мусить бути доповнена програмою конечних реформ, а іменно:

1) редукції латифундій і більшої посілости при помочи держави в користь розширеня селянських, тепер пересічно лиш 2—3-моргових господарств, так, щоби витворив ся і удержав ся 12 моргový тип українських селянських господарств;

2) підпираня пропаганди недїлимости селянських господарств, яке при висшій рентовности рільництва та при запевненю можности заробкованя через образованє у вказаних в першім роздїлї програми напрямах є вповнї осягаєма без примусу на основі осягнених ощадностий;

3) установленя законного обовязку на обезпеченє від огню і граду, а живого інвентаря від нещасливих припадків і падежи, зглядно втрати ужиткової вартости;

4) державного обезпеченя для хлїборобів на старість і нездібність до працї;

5) віддовженя селянських господарств через переведенє державою конверзії селянських довгів на низько процентові довгороченцеві під державною порукою;

6) обмеженя кредитової спосібности селянських господарств через ограниченє права екзекуції за довги і податки лиш на чистий дохід селянських господарств з вилученем з під екзекуції господарств самих включно з живим і мертвим інвентарем як варстатом працї хлїбороба;

7) переведеня в цїлости на державний кошт меліорації грунтів і пасовиск та регуляції рік і потоків;

8) розширеня сїтий зелїзниць і гостинців з повним увзглядненем інтересів рільництва;

9) корисної для рільництва тарифової политики;

10) Визначної цлової охорони для продуктів рільництва і рільничого промислу.

Так перший віддїл програми, як і сей віддїл конечних реформ не вичерпують понятя ширшої відбудови і мусять бути доповнені публичною дискусією, студіями, працями та публікаціями. Аж тоді будемо могти виробити собі справдїшну доцїльну програму, якої переведенє буде обовязком цїлого українського народу, а з окрема його політичних репрезентацій та економічних організацій.

Попри се треба покласти як найбільшу вагу на виобразованє торговельне, так, щоби в українського селянства витворив ся також купецький стан, опертий тривко на продукції і рільничих потребах українського рільництва.

Теперішна акція відбудови.

Теперішну акцію відбудови веде правительство в основі в двох напрямах:

1) в напрямі удїлюваня кредитової помочи через Воєнне Кредитове Заведенє;

2) в напрямі можливого в теперішних воєнних відносинах удержаня продукційних сил рільництва через поміч в грошах і матеріялї при відбудові знищених будинків, при управі рілї через забезпеченє і розділ насіня, погонів, рільничих знарядів, тягла та робучих сил.

Сю акцію переводить Краєва Централя для господарської відбудови краю, а іменно її перша (будівельна) і друга (рільнича) секція.

Теперішна акція відбудови є акцією ратунковою і помічною, а користанє з неї залежить в першій мірі від сего, на скільки наше хліборобство з відповідним натиском сеї помочи домагаєть ся, а наші організації сих домагань припильновують. Наш цілий нарід є в тім положеню, що може числити лиш на се, що пильними заходами і безнастанним ставленєм домагань собі виєднає. З сеї причини українська репрезентація політична старала ся від самого початку війни разом з Краєвим Товариством господарським „Сільський Господар" у Львові як репрезентацією господарською о се, щоби мати участь в організаціях, творених державою для відбудови краю, і достаточний безпосередний вплив на них.

Найважнійшим висліром заходів в тім напрямі є се, що відбудови краю не повірено ані автономічним краєвим властям, ані міністерству для Галичини, а лиш утворено при намісництві окрему централю для відбудови краю з прибічною радою, в якій з гори означено відношенє числа членів українських до не українських. Вправдї не могли згадані висше заходи з ріжних причин перепровадити утворенє двох рівнорядних централь для відбудови, окремої для західної, а окремої для східної Галичини, однак вже з причин чисто технічних можна мати надію, що коли пересунеть ся фронт воєнний поза границї східної Галичини, або коли скінчить ся війна, то окрема централя для відбудови східної Галичини, від утвореня якої ніколи не відступимо, буде мусїти бути утворена.

В теперішних відносинах мусимо стояти на становищи, що українське рільництво, яке найбільше в часі війни потерпіло, має в першій мірі право до найдальше йдучої помочи із дїяльности і фондів теперішної Централї. Тому старанєм нашим є, щоби українські рільничі ор-

Книгарня — Наук. Тов. ім. Шевченка — у ЛЬВОВІ. Ринок ч. 10.
має великий ВИБІР УСЯКИХ УКРАЇНСЬКИХ — КНИЖОК — з усіх галузей знання, як з красного письменства, так і народніх, популярних видань, а також шкільні підручники, словарі й ріжні наукові книжки, співаники, ноти, молитовники, — євангелія й инші релігійні виданя. —
IVB 5—7

то німецькі війска. По інвазії знова став приміщенєм полонених з тою ріжницею, що вже видніють на домі вивіски: „Читальня Просвіти", „Сільський Господар" і инші, котрі може вразять око і приведуть рефлексію у одиниць серед полонених. До нутра її ніхто не заглядає, занята, а може нема людий, котрі хотіливб постаратись, щоби дім товариства був вільний, де люди могливб сходитись, бодай раз в неділю чи свято, порушувати пекучі справи загальні і особисті, підтержувати себе на дусі, щоб могло житє товариське бодай вегетувати. А так дуже потрібна нам тепер виміна гадок, поглядів, чи то, шоб усунути надмірний песимізм, чи оптимізм, чи то для інформованя себе, заціка-влюванія справами, які несуть тяжкі воєнні часи, як щоби вже і тепер продумувати спільно над працею в будучности.

Товариство „Сільський Господар" рівнож не проявляє житя, хоч тепер моглоб віддати чи не найбільше услуг населенню. Нарід лишений собі сам. Одні з провідників сповняють тяжкі обовязки для держави, а другі лишились дома, переполохані, добачають небезпеку особисту там, де її і нема. Застій в повнім сього слова значіню.

В шкільним будинку поміщено паралельні кляси T. Sz L., котрі перед тим містились поза будинком народної школи з українським язиком викладовим. Тиха агітація з одної сторони, а наша нерозважливість з другої сторони довели до сього, що українські хлопці — сини нашої „інтеліґенції" — ходять до школи СС. Феліціянок з польською мовою викладовою, де учать ся всї дівчата, збільшають фреквенцію сеї школи, що певно відобєть ся на школі з українським викладовим язиком, не говорячи вже про впливи у вихованю. Кинено справдї клич, щоби з заміну за се, українські дівчата кидали школу СС. Феліціянок і записувались до школи хлопців з українським язиком викладовим, але вже пізно, по вписах. На те треба було агітації — та кому се на серци.

На поли економічнім проявляють національні противники рівнож широку діяльність. Зразок сеї діяльности, не дуже приємний для місцевого населеня, особливо в воєннім часї, такий: Під проводом місцевого латинського пароха заложено склеп на удїлах. З браку фондів втягано як удїлових і місцевих Українців. І було „bratersiwo" — та недовго! Бо коли склеп розвивав ся, управі стали силю в оцї удїлові Українці. Почала управа склепу робити

ганізації одержали спромогу взяти як найбільшу участь в діяльности сеї Централї та стати її безпосередними виконуючими органами, так, щоби українське селянство та загал українського хліборобства мав повну запоруку повного використаня належної йому з державних фондів помочи.

Рівнорядно з сим іде реорганізаційна робота наших інституцій, яка має на меті сї інституції відбудувати, їх діяльність привернути і їх до праці на повоєнний час приготовити.

Се підготованє до праці наших організацій і інституцій на повоєнний час мусить однак йти не лиш по лїнії реорганізації, але рівнож по лїнії реформ, яких конечність виказала війна, і які тим більше конечні в віднесеню до великих задач, які на сї організації і інституції ждуть в хвилю заключеня мира. Ми мусимо зробити все, щоби мир не заскочив нас неприготованими до економічної праці на велику повійні потрібну скалю.

Сї приготованя повинні також узглядднити, що по війні довгий час буде за мало рук до праці на ріли та за мало худоби і тягла. Буде конечною річю примінити загально улїпшені знаряди рільничі і машини і уживати в більших розмірах штучних погноїв.

В дуже численних случаях буде мусїти заступити коня моторовий плуг а инші роботи господарські инші машини. Бажане є творенє машинових спілок по громадах або організованє громад, щоби вони як такі удержували для ужитку всїх громадян моторові плуги, молотїльні, косярки, сївархи і т. д. та спільно справджували штучні погної.

Василь Струк.

ріжниці між удїловими Поляками і Українцями. Ліпший товар, дешевше, се для удїлових Поляків. Для Українців гірший товар, дорозше, а ще і уваги: „Rusini do ruskiego księdza, niech on postara się!"

Се дїєть ся під провогом місцевого латинського пароха. Справді парох сей є взором польського священика-громадянина, бо в його руках спочиває національна робота не тільки Угнівщини, але і сусїдної Холмщини, однак працюючи для своєї нації, приносить велику шкоду нашій народній справі. Він стягає до себе всї елєменти і надає напрям.

Від него повинниб учитись і місцеві Українці.

Як шанують ся українську мову в уряді громадськім, чисто українськім — про се свідчить обставинна, що всї написи, розпорядки місцеві виходять в язиці польськім, а вже з конечности в німецькім.

Так виглядає „житє" національне в провінціональнім, українськім місточку в Угнові.

Де причини, що житє національне, котре в часї передвоєннім як так розвивалось, нині настав застій в тім житю? Щоби на се відповісти, належало би приглянутись ще житю українських громадян місцевих, бо житє національне буде залежати від житя, житєвої енергії тих українських громадян.

Про українського громадянина хлібороба не много до сказаня. Прибитий тягаром, який принесла йому війна і воєнні обставини, він мовчить. Брак було у него ініціятиви, заінтересованя перед війною, то щож говорити нині, коли все лихо валить ся на його голову. Нарікає і жде лїпших часів.

Про українського громадянина інтеліґента, чи він священик, судія, адвокат, студент університету, чи теольогії, одно може сказати: кождий з них живе після „свого" світогляду, на якім відбивають ся ще сильно і воєнні обставини. Кождий з них живе в першій мірі для себе і свого окруженя. Зійдеть ся один в другим, зачнуть розговір про справи національні, так, коли годять ся в поглядах, дійдуть до заключень песимістичних — розпуки, або нарікань на чужих, а найчастїйше починаєть ся обвинуваченє всїх. Світський інтеліґент громадянин обвинувачує священиків, закидає неробство, серед „ідеальної незалежности". Кидає епітетами під адресою цїлого стану — у нас се на порядку денним — всю вину застою скидаєть ся на духовенство. На закиди, чому самі інтеліґенти світські не проявляють діяльности, дістаєть ся відповідь: „Ми залежні особливо тепер".

Кождий знаходить причину пасивности в національних справах, бо часто добачує небезпеку там, де її взагалї нема.

Інтеліґент стану духовного має своє оправданє, мовляв: „І світські нїчого не роблять".

Наслїдок сего такий, що національне житє цїлком не проявляєть ся, що більше, витворюють ся особисті непорозумїня, ворогованя, закиди, скидуванє з себе вини, що хиба приносить шкоду національній справі, а користь ворогам. Се віддалює одиниці від себе. Неможливою стає виміна гадок, порушуванє спільних справ, справ національних, твореня ідей, котрі в будучности булиби переведені в житє. „Одні шукають товариства в церкві"—каже один світський інтеліґент — „а другі в шинку", відповідає другий інтеліґент.

Таке роспучливе житє українського громадянина в часї війни. Родить воно апатію, житєву інерцію.

Справді брак одиниць з організаторським талантом і тут може є причиною. Тяжкі воєнні часи, котрі абсорбують житєву енергію на особисту вегетацію, можуть дещо оправдувати. Може бути оправданєм і загальна зневіра, розчарованє,

А однак повного оправданя не знаходить ся. Одиниця серед розпуки і розчарованя може попасти в житєву апатію, але нарід, особливо його провідники, повинні здвоїти енергію. Коли брак помочи у чужих, так оперти ся на власних силах. Нема причини впадати в апатію і розпуку, нарїканєм, обвинувачуванєм покривати своє неробство.

Сумну відповідь даєть ся на питаня, які тиснуть ся у свідомість кождого Українця. А однак відповідий таких буде дуже много. Вони можуть викликати зневіру ще більшу. Можуть однак привести і рефлексію, а в слїд за тим і зворот до лїпшого розбудити енергію в житю національнім вже нині, котраб з хвилею повороту супокійних часів проявилась в повній силї. І се цїль дописи.

—сьний.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Роман Білинський поручник полева почта 37, 25 К (Дн.): Михайла Струтинського, Вол. Гадзїнського, Ярослава Секелу. Вол. Юринця, інж. Сандурського. — о. Хабурський Дм. в Томашівцях 25 К: Впр. о шамб. і декан. Ст. Городецький Дїбранів, о. парок Микола Мендюк Негівці, о. Іван Пазлусевич зав. парох Підмихайле, п. Йосиф Олєвич учитель Дубовиця — Олексій Ярема професор гімн. в Перемишли 100 (сто) К (Дн): о. Володим. Гинилевича пароха і декана з Тисової, о. митрата д-ра Василя Левицького, о. канцл. Алекс. Зубрицького, проф. Сабата Андрія з Перемишля, о. Павла Стукача парох. і дек. в Смільнику к. Лупкова. — Юлія Рубчаківна, учителька в Калуши 4 К. (Дн.): п. Пант. Посацького, учит. в Грабівці, п. М. Палїївну, учит. в Перевізци, п. І. Гулейчука, урядн. в Кракові, п М. Козорісівну, Львів. п. Грон. Білінського, урядн. в Калуши. — Сяся Яворська 5 К: Марусю Грабовичівну у Львові, Маріянця Величковського УСС., Галю Данилович'вну, уч. VIII. кл. гімн., Костика Пачовського, проф. в Яворові, і Ромка Лопатинського УСС. — Дмитро Ганущак, дир. дібр. митр. в Осмолоді 10 кор. (Дн.): Лев Борачок, дир. шк. в Перегинську, д-р Евген Трешневський, лїкар в Щирци, д-р Евг. Гвоздецький, адвокат у Львові, Остап Хмілевський в Крилосї. — Карачевський Теофіль п. к. судія в Старім Сарборі 5 К (Дн): д-ра Теодора Соневицького в Старім Самборі, о. Андрія Бенціна пароха в Старім Самборі, о. Олеляна Калинича в Головецку, Северина Левицького судію в Старім Самборі, Волод. Комаринського інжінєра екр. будів. в Старім Самборі,—Карачевська Маруся 2 К: Любцю Соневицьку в Старім Самборі, Стефцю Бенцїнівну в Старім Самборі, Дарку і Олесю Калинич в лїцею в Перемишли, Ксеню Комаринську в Старім Самборі, — Головач Микола, Перемишль, 5 К. (Дн.): о. Матвія Мокрівського в Радимнї, о. Андрія Михалїху в Сурохові, п. Зеню Косоноцьку в Заліській Волї, п. Зоню Чеховичівну і Дзюся Микуловича в Перемишли. — Гоцко Олеся 10 К. (Дн): пп. Володимиру Згорлякевич з Хревту, Ольгу Колянковську з Висоцька, Теклю Дубову і Стефанїю Кориткову з Ветлина, Богдану Дзеровичівну з Миротина. — Кисїлевський Евген, асист. под. в Соколові, 4 К. (Дн.): Евгена Тисовського, ц. к. судію у Відни, Арсенія Стеткевича, ц. к. управ. податк. в Сяноцї, д-ра Костя Кисїлевського, проф. гімн. в Городку Ягайлонським, Осипа Голїнатого, ц. к. концеп. при ц. к. намісництві в Бялій, Евгена Козанкевича, ц. к. офіціяла податк. в Соколові, Осипа Фільваркова, ц. к. урядн. почт. в Камені і Алекс. Білецького, асист. податк. в Тарнові. — Збудовський. Рівночасно висилаю до „Дністра" на конто 9888, т. є волинські школи 11 К., на котрі зложились: А. Жуковський надрев. 2 К, Ц. Збудовський надрев. 3 К., Е. Колянковський ревід. 3 К., Д. Красножон 2 К. і П. Белей 1 К., — о. Захаріясевич Ярослав Одрехова п. Заршин 16 К. збірка, — Гутникевич Микола надпор. авдитор 40 і 20 К. (Дн.), —Гринишин Михайло хорунжий Ldr. 17 10 К. (Дн.): Михайла Хухру, — Шиянова Галя 5 К. (Дн.): о. Михайла Яцкевича Красів п. Бродки, о. Йосифа Логінського Володимирці п. Жеравно, Михайлину Кулиничеву Борислав, Ольгу Мармуровичівну Стрий, Катрусю Гутникевичівну учительку Дуліби ad Стрий.

Просимо усїх Вп Жертводавців придержувати ся форми оголошуваної в Дїлї, значить ся насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних. — В той спосіб заощадите нам богато роботи, бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку

При сій нагоді пригадуємо, що жертви складає ся пятковою системою, значить можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати.

АДМІНІСТРАЦІЯ ДІЛА — Львів, Ринок 10.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Дїла" і викликаних.

Нові книжки і виданя.

Ґерарт Ґавтман: **Затоплений дзвін.** Німецька драма-казка. Переклав Микола Голубець. Львів. 1916.

Д р Степан Балей: **З психольогії творчости Шевченка.** Львів, 1916.

Календарик для січових стрільців і жовнірів України на рік 1917. Видав „Український Жіночий Комітет помочи для ранених" у Відни. Зміст: Олена Левицька: На переломі літ. — Календаріюм. — Юра: Новорічний поклик. — Андрій Бабюк: „Воля або смерть!" — О. Кобець: Українським Січовим Стрільцям. — Уляна Кравченко: В зимовий вечір. — О. Галичанка: З наших щоденних мандрівок. — Юра: Воєнна ідилля. — Сирота. — Орися Величківна: Іван Франко. — Тео Д: Розмова. — Володимир Гнатюк: Війна і народна поезія. — Олена Залізняк: Дещо з діяльности українських жінок. — Листи з часів війни. — Інформаційний відділ. — Замовляти: „Ukrainisches Damenhilfskomitee für verwundete Soldaten" Wien VIII, Langegasse 5.

ОПОВІСТКИ.

| **Український епархіяльний комітет опіки над воєнними сиротами** у Львові пригадує отсим, що нарада в справі зорганізованя краєвої опіки над дітьми відбудеть ся ві второк 13. с. м. о год. 5 по пол. в комнатах „Української Бесіди". Просимо дуже о ласкаву участь всіх тих наших Громадян, що розуміють і узнають потребу пляновоі опіки над занедбаною дітворою і мають добру волю причинитись чимнебудь до здійсненя згаданої ідеї.—Президія.

| **Український Народний Театр Т ва „Бесіда" у Львові.** Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю дня 11. лютого „Нещасне кохання" нар. драма зі співами в 5 д'ях Л. Манька.

В понеділок дня 12. лютого премієра „Любов бідного Маркіза" штука на 5 дій, в відслон О. Фієта в перекладі Ст. Сілецького.

Білети раньше набути можна в „Народній Торговли", в день представленя при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 2—2

| **Самоучки укладу п. О. Солтиса** до набутя в книгарни Тов. ім Шевченка Львів, Ринок 10. 2—3

| **Товариство „Просвіта" у Львові** купить перший том: „Повісті й оповіданя Івана Нечуя Левицького" (Київ, 1909. Видане друге.) Оферти просимо слати до Канцелярії Товариства у Львові (Ринок ч. 10.) V 2—2

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дня 10. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На північний захід від Станиславова виправа наших військ вінчала ся повним успіхом. Відділи, які вдерли ся до російських ровів, привели відти 17 бранців і 3 машинові карабіни.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

В околици Ґориції наші війска в нічних виправах добули кілька частий неприятельських ровів, завдали Італійцям великі криваві втрати і привели 15 офіцирів та 650 жовнірів та добули 10 машинових карабінів, 2 метавки мін і богато иншого воєнного матеріялу. Відділи полків піхоти ч. 85 і 87 і піхота загального ополченя з Долїшної Австрії і Буковини взяли визначну участь в тім успішнім підприняттю

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не стало ся нїчого.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 10. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В области армії полевого маршалаки. Біртемберського Альбрехта, на фронті під Іперн і Wytschaete а в области групи кн. Руппрехта в Артоа та між Анкрою і Соммою кількакратно діяльність артилерії більшала. Під осльоною огня в богатьох місцях англійські відділи стежні, а на північ від Seilly сильнїйші відділи наступали проти наших становищ, та всюди їх відперто.

Група військ нїмецького наступника престола: На західнім березї Мози від полудня почав ся нагальний огонь фраяцуський. Огнем нашим ми здавили приготований наступ на гору 304. На східнім березї ріки на Перцевій горі зломано наступ французької компанії. Коло Во на північ від St Michael один з наших наступаючих віддїлів вдерся до французких лінїй і знищив окопи з залогою.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя Леопольда: На північний захід від Станиславова пляново виконана виправа принесла нам 17 бранців і 3 машинові карабінн.

На фронті архикнязя Йосифа і в области групи Макензена при безнастаннім морозі положенє не змінило ся.

Македонський фронт: Між Вардером і озером Дойран хвилями значний огонь артилерийський і міновий.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -
- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -

- (Адреса: I. Romanczuk, Wien, Parlament) -

Виказ жертв на У. С. С

від 14/2 1916 в ч. 294 які зложили в коронах і сотиках:

Д р Роман Шепарович Туря велика 10·—, о Василь Павула Смереків 20·—, Левка Кондратовичь Дрогобич 60·—, М. Яричевський Белїц 21·56, Михайло Тимонь k. k. L. I. R. 33 25·—, из се зложили: Іван Гіра Яворів 1·—, Стефан Слуцький Яворів 1·—, Михайло Слобода Яворів 1·—, Іван Хоцевич Новиця 1·—, Михайло Покришка Слобода Болехівська 1·—, Франц Штенґль Відень 2·—, Луць Павлишин Калуш 1·—, Адам Баєр Стрий 1·—, Антін Стадник Городок ягейлонський 1·—, Кость Михайлюк Стрий 1·—, Павлів Іван Грабів 1·—, Василь Павлів Грабів 1·—, Ів. Айзенкебль Берлїн —·50, Андрій Великопольський Груск —·60, хор. Михайло Тиндик Судова вишня 4·—, Давид Бик Борислав 1·—, Василь Дмитрейчук Вишків 2·—, Василь Матвійшин Ґаї нижні 1, Михайло Гук Ґаї вижні 1·— IX. 1—?

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Шукаю мужа Павла, дїтий Петра Анни, Марії, Михайла Голинських в Живачева Городенка. Ласкаві вголошеня: Настя Голинська, Gmünd NÖst. Barackenlager 14. 1—3

Де є Настя Мотюк з Милованого повіт Тлумач, котра перед війною виїхала до Прус на роботи, хтобы знав о її побуті буде ласкав дати звати. Анна Мотюк, мати евакуована, Suchorów powiat Tarnobrzeg, poczta Baranów. 119 1—2

Оголошеня.

„СВІТ" „СВІТ"

Приймаєть ся замовленя і передплату

на

Ілюстрований двотижневник для українських родин

„СВІТ"

що після довгої перерви, з дня **15. с. м.** пічне **II. рік** свого істнована й появляти меть ся

1. і 15. кождого місяця

в обемі 16—32 ст. друку, під редакцією

Д-ра ДЕНИСА ЛУКІЯНОВИЧА.

Річна передплата виносить в Австрії **12 корон,** в Нїмичинї й окупованих областях стількиж марок, згл. рублїв.

Кождому, хто надішле свою адресу вишлеть ся 1. (пробиков) число даром.

Гроші і письма слати тільки на адресу Адмінїстрації „Світу" — **Львів, Куркова ч. 11.** 119 1—5

Інструктора (ки) до уч. III. кл. гімн. і I. кл. гімн. потребую сейчас. Зголошеня з поданем условій слати до о. Івана Бачинського в Словітї п. п. в місци. 110 6—4

Не 24·50 а 20 К. хто пришле, дістане усї книжки разом з пересилкою:

АВДИКОВИЧ: Моя популярність	2·60
ЗАРЕВИЧ: Хлопська дитина	1·80
КОНИСЬКИЙ: Молодий вік Одинця	2·—
ВОРОБКЕВИЧ: Над Прутом	1·60
КРИМСЬКИЙ: Андрій Лаговський, повість	2·—
МАКОВЕЙ: Оповіданя	2·—
КРАВЧЕНКО: Буденне житє	2·—
ЯРОШИНСЬКА; Перекинчики	2·00
СРОКОВСЬКИЙ: Оповіданя	1·40
КАТРЕНКО: Пан Природа	1·40
ДЕРАЩЯ: Композитор	2·—
ВОЛОДИСЛАВИЧ: Орли	2·20

Поодиноко можна також замовляти, тоді на звичайне порто просимо залучити 30 сот. пор. 60 с. а на Feldpoсти по 1·60 (само полотно коштує 1 К). IV Г 2—4

ЗАМОВЛЯТИ: **КНИГАРНЯ НАУК. ТОВ. ШЕВЧЕНКА**

Львів, Ринок 10.

Без грошей замовлень не виконуємо!

Абсольвентка школи торговельної „Просвіти" глядає посади при якій Укр. Кас! в західній Галичині за Сяном. Відомість Іван Пеленський, радник судовий, Linz a/D Humboldstr. Nr. 31. 96 4—6

УЧЕНИК з укінченою II. кл. гімн. в віці 14 літ — потрібний до фірми:

І. БОРИС — Перемишль

Торговля фарб, лякерів, матеріялів, світла і насїнь. 109 6—6

Не на один, а на десятки літ варта купити і заховати

Календар „Просвіти" на р. 1917.

Повісти з нашої славної минувшини, оповіданя, малюнки, нариси, споминки з сучасних подвигів українських героїв жовнірів і стрільців, статї літературно-наукові і публіцистичні та численні ілюстрації — не тратять ніколи на вартости.

Ціна лиш 2 кор. 50 сот. На звичайне порто треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

Продає ся тільки за готівку.

Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта" Львів, ринок ч. 10. Учи 20—?

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот, 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші просимо присилати на адресу:

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителїв удільничих початків нїмецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 12 36

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Косцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вкладки щоденно вгодинах урядових. Вкладки опроцентовує на 4% починаючи вже від слїдуючого дня по дню вложенья аж до послїдного дня перед днем відобранє.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна складати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці"

Удїляє позичок: а) гіпотечних платних піврічними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на есконт векслїв. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро.

Посередничить у внесенню позичок в Гал. Воєннім Заведенію кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків удїляє канцелярія „Руської Щадниці" ул. Косцюшка. Народний Дім, I. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. кроме неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці", затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишлї надають ся до льокації пупілярних, фондиційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 14—?

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарні „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 35. (9287) Львів, второк 13. лютого (31 січня ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходять що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, дасконтова 40, в виділеній 60, в оповістках 60 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення про місячня і загублени 1·20. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірник числа у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло".

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Українська Парляментарна Репрезентація про біжучі політичні справи.

Протест до Вільсона проти поневолення України Росією. — Заява краєвого маршалка Галичини перед цісарем і український нарід. — Не відокремлене Галичини, тільки утвор не українського коронного краю. Домагане скликання парляменту. — Справа втікачів і евакуованих.

Комунікат.

Відень 10. лютого 1917.

В четвер і пятницю, 8. і 9. с. м., радила в повнім складі під проводом голови Ю. Романчука Українська Парляментарна Репрезентація.

Предметом нарад першого дня було становище галицьких Українців супроти того уступу ноти антанту до Вільсона, де говорить ся про наміри антанту визволити австрійських Славян. Ухвалено одноголосно відповісти на сей уступ ноти антанту письмом до Вільсона, яке таки того самого дня зложено в американській амбасаді в Відни.

В сім письмі зазначено, що найбільша супротивна сила антанту, Росія, угнетає 35 мілїонів українського народу в своїх границях так само безоглядно, як уже відчас війни старала ся винищити українство в Галичині. Галицькі Українці протестують як найрішучійше проти такого „визволення", яке означає повне поневолене українського народу. Кінцевою ціллю Українців не може бути прилучене до російського царства, тільки незалежна українська держава, утворена по визволеню України зпід російського панованя.

Другого дня нарад обговорювано справу нового устрою Галичини, справу скликаня парляменту і справу втікачів та евакуованих зі Східної Галичини. Становище Української Парляментарної Репрезентації в сих справах означено ухваленєм отсих резолюцій:

1) З приводу найновійшої промови краєвого маршалка до Його Величности цісаря У. П. Р. протестує торжественно проти зложеної в імени обох народів краю заяви маршалка, що ніби то ціле населене краю привитало з вдячністю заповідь відокремленя Галичини. У. П. С. стверджує, що всі українські політичні організації Галичини без виїмку все займали і тепер займають проти заповідженого відокремленя Галичини наскрізь негативне становище. Таким чином заява краєвого маршалка зовсім не відповідала дійсному становищу річи, і краєвий маршалок ніяк не повинен був складати такої заяви в імени галицьких Українців.

Сей протест має бути переданий правительству і цісарській кабінетовій канцелярії.

2) У. П. Р., поновляючи свій як найострійший протест проти відокремленя Галичини, заявляєть ся поділом краю на дві національно розграничені провінції, в звязку з новою організацією Австрії на основі національного принципу, який повинен заняти місце псевдо історичного територіяльного принципу т. зв. коронних країв.

3) У. П. Р. поновляє домаганє безпровольочного скликаня Державної Ради й делегацій і висловляє жаль, що президент міністрів в інтересі держави й її народів, в інтересі поваги Австрії й парляментаризму не зробив сього доси — всупереч своїм давнійшим змаганям, як також всупереч оголошеній програмі свого правительства.

4) В справі втікачів і евакуованих стверджено, що евакуацію переводить ся часто без конечної потреби і безоглядно та що положенє евакуованих і найбільшої части втікачів є незвичайно нужденне. Рішено поробити в сій справі енергічні кроки у правительства.

Переговори між Австро-Угорщиною і Америкою.

БУДАПЕШТ (Прив. тел.). Віденський кореспондент дневника „Az Est" довідуєть ся в міродатних кругах, що між графом Черніном і амбасадаром Сполучених Держав у Відни ведуть ся переговори про те, як могли би американські горожани подорожувати по Середземнім мори без небезпеки житя для себе. В Берлїні мали поклик ні чинники виявити в тій справі схильність до уступок, розуміють ся під услівєм, що принципи заостреної війни підводними човнами не будуть нарушені.

Недосяжна ціль петроградської конференції.

ЛЮГАНО (Прив. тел.) Петроградський кореспондент дневника „Corriera della Sera" доносить: Льорд Мільнер, провідник англійської делегації на конференції, приняв заступників преси і заявив їм, що конференція займає ся передовсім приготованями до одностайної акції на всіх фронтах, яку ледви чи дасть ся осягнути в причини великого віддаленя ріжних фронтів та недогідних получень. Так само трудно скласти спільний провід, який в теорії виглядає гарно та в практиці не дасть ся перевести. Все таки завдяки послїдній конференції в Римі доведено до одностайности західного фронту. Про східний фронт радить саме петроградська конференція та можна сподівати ся успішних її висліджів. Генерал Кастельно заявив, що антант входить в нову фазу війни з рішучою перевагою. Система пересуваня військ між західним і східним фронтом, якої дотепер держала ся Німеччина, в будучности буде неможлива.

Поміч для селян.

Удїлюване селянам на відбудову субвенції в матеріялах.

В обіжнику ц. к. намісництва з 22. січня с. р. до всїх будівельних експозитур, який появив ся в „Урядовім Тижневнику" ц. к. намісництва — Краєвої Централї для господарської відбудови Галичини, читаємо таке:

В послїдних часах трафили ся случаї, що декотрі будівельні експозитури ц. к. намісництва (К. Ц. д. г. в. Г.) удїлили субвенції на відбудову в матеріялах селянам, які — як виявило ся пізнїйше — одержали вже з Гал. Воєнного Кредитового Заведеня позички призначені на ту саму ціль. Щоб на будуче запобігти того рода подвійному користуваню з державної акції відбудови, має кожда ц. к. експозитура перед кождим залагодженєм поданя о субвенцію в натурі віднестн ся до гал. Воєнного Кредитового Заведеня, евентуально коли ходить о компетентів української народности, також до Земельного Банку Гіпотечного, Укр. Краєвого Союза Кредитового у Львові і української каси ощадн. п. н. „Руська Щадниця" в Перемишли, в ціли ствердженя, чи той, хто старає ть ся о субвенцію, одержав вже з одної з повисших фінансових інституцій позичку на відбудоьу з державних фондів, а на потверджуючій случай, яка є квота тої позички і яке її призначене. Розуміють ся іменно само собою, що одержана вже позичка пр. на доповненє інвентаря і ин. не стоїть на перешкоді удїленю субвенції в матеріялах на відбудову будівель господарських або до мешкання, як також, що субвенція в натурі може бути і в тім случаю признаною, коли квота побраної позички, може, супроти нинїшних відносин, вистати лише влучно зі субвенцією експозитури на покритє в цілости намірені і конечної відбудови.

„Українське Товариство для поширеня ремесла і промислу". Львів, вул. Зіморовича ч. 20.

Еспанїя, Голяндія і Швайцарія проти заостреної війни підводними човнами.

Австро-угорські посли в Мадридї, Газї й Берні одержали від правительств Еспанії, Голяндії і Швайцарії ноти з протестом проти заповідженого нотою з 31. січня с. р. заостреня війни підводними човнами.

В ноті Еспанії говорить ся, що коректна невтральність Еспанії в теперішній війні не може мати за наслїдок нараженя житя еспанських горожан на таку поважну небезпеку і такого сминеня й обмеженя еспанської торговлї. Еспанське правительство вже раз було заложило протест, коли на його думку поведенє австро угорських морських оружних сил не відповідало приписам міжнародного морського права. Тим більше мусить воно піднести тепер так само сильний як спокійний протест, звергаючи оправданим способом увагу на те, що австро угорське правительство не зможе відтягнути ся від відповідальности, яку бере на себе голословно в огляду на втрату людського житя, яка може бути наслїдком його поведеня. Сей протест опирає еспанське правительство на обставинї, що заповідь заостреної війни підводними човнами ставить ся поза правними основами інтернаціонального житя. В кінци еспанське правительство висловляє надію, що з огляду на приязні відносини між обома державами австро угорське правительство навіть при вимогах, які ставить страшна новочасна війна, знайде дороги і способи, щоби вволити бажаню Еспанії, яке ставить еспанське правительство з огляду на свій обовязок береженя житя своїх горожан і своєї суверенности.

Голяндія в своїй ноті покликуєть ся на свої попередні протести до англійського і нїмецького правительства; вказує на те, що вона як кольоніяльна держава була би через заряджене австро угорського правительства відрізана від зносин з своїми кольоніями; виказує в довшім виводї, що заряженя, заповіджені нотою з 31. січня, противлять ся міжнародному праву і нїяк не можуть підходити під правне поняте блькади; в кінци заявляє: „Вірне принципови, який обороняло королївське правительство в теперішній війні, може воно в нищеню невтральних кораблїв воюючими сторонами бачити тільки нарушенє традиційного міжнародного права, не говорячи вже про те, що таке нищенє нарушувало би закони людськости, коли б було переводжене без огляду на безпеченство осіб на кораблях. Відповідальність за знищене голяндських кораблїв австро угорськими воєнними кораблями в означених областях і за втрату людського житя впаде на австро угорське правительство".

В ноті Швайцарії говорить ся: Ц. і к. правительство певне знає, що його заряджене є важким нарушенєм права мирової торговлї, яке прислугує Швайцарії. Сї заряженя загрожують заосмотреню Швайцарії в поживу і її заморському вивозови. Теперішне замкненє моря ц. і к. правителтством наступає по ряді заряджень, якими протягом війни обі воюючі сторони всупереч приписам міжнародного права й договорів обмежили вже нашу господарську свободу і проти яких ми даром підносили наш голос. Швайцарське правительство протестує також проти теперішного замкненя моря і застерігає собі всякі права на випадок, коли б наслїдком сього мало впасти жертвою житє

швайцарських горожан або швайцарський ладунок. Зрештою швайцарське правительство не сумніваєть ся, що ц. і к. празительство зробить усе можливе, щоб по змозі ухилити важкі наслідки блькади для горожан і господарського житя Швайцарії.

Небезпека знищеня торговельної фльоти антанту

КОПЕНГАГА (Ткб). „Politiken" пише: Що денна втрата 40.000 тон винесе місячно 1,200 000 тон. Се було би небезпечне навіть для заосмотреня Англії та для морських получень антанту. Тому є для Англії дослівно житевим питанєм, щоби протиділати тій новій небезпеці, а світ з напруженою увагою буде слідити за числом затоплених кораблів.

ГАГА (Тєб). „Vaterland" уважає можливим знищене торговельної фльоти антанту в часі, який дасть ся передвидіти.

Про зближене між Німеччиною і Апостольською Столицею.

БЕРЛІЇН (Ткб). „Germania" домагаєть ся затіснення дипльоматичних взаємин між Німеччиною і Апостольською Столицею та ставить предложене, щоби монахійський нунцій був та кож акредитований у німецького цісаря, як представника всеї Німеччини.

Торговельна конференція антанту.

ЦІРІХ (Ткб). Італійські дневники доносять, що парляментарна конференція антанту для торговельних справ відбуде дня 13. цвітня третє повне засіданє.

НОВИНКИ.

Львів, 12 лютого 1917

— **Зміни в двірських урядах.** „Wiener Zeitung" приносить цісарські письма в справі звільненя: князя Монтенуово з уряду першого гофмайстра, гр. Лянцкороиського з уряду найвищого коморного, бар. Шісля із становища директора кабінетової канцелярії. Першим гофмайстр м іменований кн. Конрад Гогенльоге, першим комірним гр. Леопольд Берхтольд, управителем кабінетової канцелярії радник двора д р фон Польцер, який одержав III клясу ранги.

— **До українських громадян і громадянок Жовківщини Мостенщини, Угнівщини і Куликівщини** звертаєть ся комітет, зложений з пп. о Ст. Билинського, о Йосифа Мариновича, судії Ярослава Пачовського о. Володимира Утриска і проф. Ант. Ульванського, — з закликом до наради над відбудовою просвітного і економічного житя в повіті, яка буде в Жовкві дня 1. марта с. р. о 11 год. перед полудном в комнатах „Народного Дому". В зазиві звертаєть ся увагу на невідрадний образ занедбаня праці в повіті. Коли до часу вибуху війни — читаємо там — як так просперували: філія „Просвіти" з кількананйцяти читальнями по селах, пов. тов. „Сільський Господар" з своими досить діяльними кружками, тов. „Сокіл", Кружок укр. пед. Тов. ім. Т. Шевченка, що удержував в Жовкві бурсу того імени з 60 питомцями, головно селянськими дітьми з повіту, то нині з того всього нема майже ні слїду. За те є чимало евакуованих з наших повітів, яких слїд точний спис перевести і бодай найбіднійшим дати яку поміч і пораду; маємо в кождім селї безліч сиріт по поляглих на війні і по жертвах війни, що нидіють і вянуть, хоч так легко можна їх примістити в котрімсь із наших дієпезалежних захистів; маємо опорожнені газдівства по тих, що будьто зі страху, будьто обманені виїхали до Росії; вкінци не бракує і таких, що через війну зістали не одного позбавлені і не одно стратили, а не знають, де кинути ся і як порадити собі, щоби якось зібрати до купи кінці і животіти хоч є бюро правної поради при тов. Просвіта" і „Сільський Господар". В повіті слїдний також застій на поли шкільництва. Не з сюди з правильної науки користає наша сільська молодіж, а вже найсумнійше і найдоскульнійше буде се, що в жовківській ц. к. гімназії впало число української молодіжи до числа 35. Такий занепад в повіті! На всіх царинах потрібна відновa. Щоби праця в повіті вийшла доцільною, щоб подати її напрям, просить комітет на нараду всіх громадян доброї волї.

— **„Історичне і політичне значінє України".** Під таким наголовком дня 9 с м. виголосив виклад перед добірною публикою в товаристві „Leo Gesellschaft" у Відни проф. Володимир Кальнович. В дискусії забирали між иним голос пп. Віктор Левицький і д р Трильовський. Останній вказував на конечність заложеня товариства у Відни на взір „Ukraine". По викладі відбув ся комерс в „Deutsches Haus".

— **За реформу московської правописи.** Загальноросійський з'їзд учителїв московської мови в середних школах при участи представників Академії Наук ухвалив одноголосно домагати ся вреформуваня дотеперішно московської правописи (и і заступити через і, вилучити ѣ і ъ). Подинокі бесідники вказували між иншим на трудности, які справляє дотеперішна правописьу школї, на мільонові видатки на зайві ъ і т. ин. (В. СВУ)

— **Жертви на военну кухню і для бідної шкільної молодіжи.** На военну кухню зложили: Фірма Х. Шафф 120 корон, фірма К. Глязерман 15, фірма Е. Корнблюм 10, Товариство лижварське 583·44, Кредитова Унія у Львові 500, за сконфісковані товари 1947·91, з продажи военних памяток 81·36, Галицьке Товариство рурових продуктів 500, фонд кіна 2 армії 1000. — Для бідної шкільної молодіжи: дарунок громади міста Львова 200 корон, Промисловий Банк у Львові 960 клюб мяча „Погонь" 20, Галицький Банк Людовий 100, адміністрація „Österr. Volkszeitung" 16·80, за інсерати п. Танц 1000, Галицький акц. Банк гіпотечний 91 корон.

— **Бїланс военних кухонь за сїчень 1917 р.** Приходи і сальдо военних кухонь з днем 31. грудня 1916 р. 10.452·30 К, сальдо военних кухонь для бідної молодіжи шкільної д. 31. грудня 1916 р. 49 687·10 К., з фонду Кіна для военних кухонь 4000 К., з того самого фонду для кухонь бідної шкільної молодіжи 1.000 К., за сконфісковані товари для военної кухні 1.947 К. 91 с., жертви на военні кухні 2.840 К. 9 с., на кухні для бідної молодіжи 6.894 К. 60 с., дохід з концерту п. Курц для кухні шкільної дітвори 1.170 К., дарунок громади міста Львова для кухні шкільних дітий 25.000 К., надплати 66 К. 66 с., з кухні для інтеліґенції за 11.8.7 обідів по 1 К. 11.827 К., з кухни для урядників за 14.103 обідів по 1 К. 14.103 К., бідним шкільним дітям роздано 18.600 обідів безплатно. Сума приходів 136.488 К. 66 с. Розходи: денні видатки в кухні для інтеліґенції 901 К. 4 с., рахунок за предмети поживи для тої ж кухні 21 473 К. 86 с., денні видатки в кухні для урядників 475 К. 96 с., рахунок за предмети поживи 17.757 К. 98 с., заплачено за поживу для кухні шкільних дітий 14 097 К. 72 сот., Сума розходів 54.706 К. 56 с. Сальдо военної кухні з днем 1 лютого 1917 р. 12.628 К. 12 с., сальдо кухні для бідної шкільної дітвори з днем 1 лютого 1917 р. 69 653 К. 98 сот.

— **Ізьона Кубц, молода паніїстка, жертвувала** весь чистий дохід із свого концерту, що відбув ся 26. сїчня с. р., в сумі 1000 К. разом із квітою 170 К., яку їй вручили пр фесори тутешної консерваторії замість цвітів, на военну кухню для бідної шкільної молодіжи. Команда міста висказує за той дарунок най щирійшу подяку.

— **Український календар в Росії на 1917 р.** Петроградське українське „Благотворительное Общество изданія общеполезныхъ и дешевыхъ книгъ" видало український календарь на 1917 р. (В. СВУ.)

— **Новий цивільний комісар для Сербії.** З Білгороду доносять урядово, що в місце помершого шефа секції Таубенія іменовано цивільним краєвим комісарем при військовім губернаторстві в Сербії шефа секції в боснійсько герцеговинськім правительстві Юрія Теодора Кусевича.

— **Обовязок військової служби в Злучених Державах.** Бюро Райтера доносить з Вашінгтону, що комісія сенату для військових справ заявила ся за загальним законом про військову службу на основі якого всї мужеські горожане у віці від 19 до 26 року мають відбути 6 місячні військові вправи при армії або при фльоті.

— **З львівського „Бояна".** Проба мішаного хору відбудеть ся в середу 14. лютого с. год. 7 ій вечером точно. Просить ся о численну участь.

Д-Р ОСИП НАЗАРУК

Анзельм Мозлєр.

Посмертна згадка.

Нехай читача українського дневника не дивує, що з такою розмірно значною докладністю поділимо ся з ним вісткою про смерть чоловіка по походженю чужого нашій нації. Але Покійний належав до першого ряду тих, що надавали сильного й систематичного розгону нашій політичній роботї в останніх двох десятилїтях на глибокій провінції, що вносили в ту роботу ясність і зрозуміне, безоглядне зрозуміне, яке вносять тільки чужинці по походженю. Хто з будучих істориків нашого політичного руху в Східній Галичинї не знатиме сеї незвичайно оригінальної особистости, не розуміти ме неодної важної появи в житю мас нашої Галичини. Причиною, що сього чоловіка і його діяльности не знали у нас ширші круги, було його до хоробливости сильне ховане себе в тінь. Сього фільософічно виробленого чоловіка можна було за житя тільки одним дійсно діткнути: публичною похвалою. Уважаючи, що причина сеї дразливости тепер не істнує, позволю собі згадати сього робітника.

Анзельм Мозлєр уродив ся в Бучачи в р. 1872 як син лікаря старої дати (хірурга) що разом з своєю жінкою дуже дбали о вихованє своїх дітий. До гімназії ходив в Бучачи і Станиславові. Вже тоді проявила ся в нім неохота до т. зв. „шопок" (так любив називати пусті, блятерські торжества) і з приводу польського торжества в честь Крашевського позволив собі на їдкий і дуже дотепний дотеп, за котрий покарано його карцером. Університетські студії відбув у Відні, наперед фільософічний факультет. Докторат фльософії осягнув за працю про розкопи старинности на острові Кретї. З тої праці, як взагалї зі своїх фільософічних студій любив собі опісля здорово покпивати. Вже з більшим поважанєм відносив ся Покійний до правничих студій, особливо до суспільної економії. З професорів віденського університету високо цінив Антона Менгера, Філіповича, Влясака і Бернацика. Але до правничих студій взяв ся Покійний що йно по дуже бурливих житевих пригодах.

Повинуючи ся зразу волї родичів, приготовляв ся до карієри університетського професора. Та фільософічні студії так йому не подобали ся, що присвячував більше уваги суспільній економії. Тим способом заінтересував ся близше робітничом рухом теоретично, а практично зустрів ся з ним як член і виділовий академічного товариства у Відні „Sozialwissenschaftlicher Bildung-Verein". Се товариство було в своїх початках не таке як тепе: воно живо займало ся агітацією між віденським робітництвом, з його кругів виходили референти, агітатори, пропагатори соціялїзму. Там Покійний захопив ся ідеєю соціялїзму й остав їй вірний до смерти, не тільки на слозах, але й у дїлах — в усіх дїлах і в цїлім світогляді своїм. А світогляд його був рівно широкий як інтересний. Будова його тільки розпочала ся у Відні, випроваджена „під дах" була в Київі, а викінчена і прикрашена на глухій галицькій провінції, котру він умів зробити не глухою: в Бучачи і Монастириськах.

До Київа дістав ся ось як: ще у Відні любив перебуваги в товаристві російських революціонерів (особливо часто згадував одну студентку, що знаменито кидала сніговими кулями), його сильно критичний змисл добачував у тих молодих ідеалістів поруч гарних сторін (одушевляв ся все житє їх широкою натурою) також крайню непорадність в їх конспіраціях. А що розуминє смішности було у нього розвинене до дуже високих розмірів отож нераз викпивав смішности тих впрочім симпатичних йому людий. Раз викпивав так у віденській кавярні їх непорадність при перевоженю до Росії революційної літератури. На те відозвала ся одна з російських студенток:

— Покажіть, як се робить ся ліпше!

— Можу показати, — заявив Покійний.

— Коли?

— Хоч би зараз!

Йому спакували дві порядні валїзи літератури і він скоро пустив ся в дорогу. Та зараз за границею його увязнили: здаєть ся, що видав його російським посіпакам шпіон, котрий їхав за ним таки з тої віденської кавярні. Не коли не тратив він гумору. При переслухуваню в київській тюрмі (на „Лукіянівці") кпив собі в найліпше з російських властий, але так, що за ті кпини не могли йому нїчого зробити. Приклад:

— Чи признаєте ся, що ви везли революційну літературу до Росії?

— Ні.

— Якто? Адже вас зловили з нею.

— Я не знав, що в тих валїзах є, бо мені передав їх один знакомий для другого знакомого.

А якби той знакомий передав вам був динаміт?

— То був би на верху написав: осторожно!

Київську тюрму, в котрій перебув півтора року, згадував усе з великим теплом, як згадують виховуючі школи, в котрих гарно жило ся. З людий, що сидїли з ним у тій тюрмі, згадував часто Україна п. Кривенюка (що був опісля у Львові) і ще одного, котрий імпонував покійному оригінальними характеристиками ріжних націй, справ, книжок. Дуже сподобав ся Покійному висказ того товариша про Німців зроблений з того приводу, що мали в тюрмі і Німця співтоваришів: Німець не має душі тільки „зеле". Сей висказ приміновав по-

Великі товариські сходини
посяідні в сегорічнім зимовім сезоні
уряджують дня 17. лютого с. р. в салї
Тов. ім. Лисенка
Тов. „Укра'нська Бесіда" і Тов ім М Лисенка
121 1—2

Нові книжки і виданя.

Стрілецький Календар Альманах Артистичної Горстки і Пресової Кватири У. С. В. в полї на звичайний рік 1917. Стор. XVI + 162 + оголошеня. Цина 5 кор.

Поминувши календарну часть і оголошеня, є се літературно-мистецький збірник п. н. „Тим, що впали", отже присвячений житю і ділам Українського Січового Війска На зміст збірника, який зладив Микола Голубець, а украсив Іван Іванець, складають ся І. поезії: Миколи Голубця, Левка Лепкого, Р мана Купчинського, Осипа Маковея, Івана Панева, М Г., Михайла Гайворонського, Грицька Труха, Невідомого, Івана Балюка, Юри Шкрумеляка і переклади з Гайнріха Гайне; II. нариси й оповіданя О. Іванчука, В. Пачовського, В Дзіковського, Л. Лепкого і Д. Лукіяновича; III. записки, спомини та інформаційні начерки: † Т. Меленя: Український Легіон, В. Дзіковського: Від Веречок до Семиковець, М Голубця: Із неписаного журнала, І Цьокана Економічно адміністраційна сторона У. С. В., Д. Вітовського: Маківка. † Ю. Соколовського: Із дневника героя, † І. Балюка: Під Галичем, Р. Купчинського: Перегляд 1. полку У С. В., † І. Балюка: Листи з поля, П. Франка: В літаку, д ра І. Білозора: Із записок кур. лікаря, М. Яцкова: До історії Коша У. С. В., В. Дзіковського: До історії гуцульської сотні, Л. Лепкого: Брикуля, д-ра С. Витвицького: Збірна Станиця У. С. С. у Львові, В. Дзіковського: Бої під Бережанами, І. Калиновича: Важнійші жерела до історії У. С. С.; IV. сильвети: В. Берези- О. Кузіва С. Ю Масляка: Іван Балюк, М. Голубця: Олена Кульчицька. Книжка украшена рисунками вініетами, заставками і світлинами з життя УСС.

---

† померли.

Петро Огоновський, ем. професор гімназіяльний і радник шкільний, б. голова Товариства „Просвіта" і член українських товариств, помер у Відни 9. с. м. в 64. році житя. Похорон відбув ся 12. с. м. з каплиці Центрального кладовища у Відни. В. Й. П.

Мартин Вербицький, ем. ц. к. радник вищого суду краєвого, заосмотрений св. Тайнами, упокоїв ся по довгій і тяжкій недузі дня 11. лютого 1917 р. в 65. році житя. Похорон відбудеть ся 14. лютого 1917 р. о годині 11. в полудне з улиці Стрийської ч. 22 на цвинтар Личаківський. 123

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви.

Др Максим Левицький 10 К: Йосифа Онишкевича ц к. нотара у Львові театральна 6, І. Козака інспектора Товариства обезпечень робітників від випадків у Львові ул. Сиопківська 29, Йосафата Рубиновича ц. к. судію у Львові, громаду Куликів і начальника тої громади Макариса. — Посилаю рівночасно 10 К на волинські школи до товариства „Дністер" і викликую ц к. радника апеляційного Альойза Добрянського у Львові і о. Гарбовського пароха в Свиднику З поважанем Альбіна Добрянський. — о. Іван Тарасович Теслів 10 К (Дн.): о. Василя Залеського в Журавиці, о. Михайла Татомира в Кавецку, о Остапа Цепинського в Змиевисках, о. Олександра Лебедовича в Гійчу, п. Милю Куманецьку в Яворові. — Михайло Петрина учитель народний в Бережниці Нов. Стрий 3 К (Дн.): усіх учителїв (льовс.) стрийського повіту. — о. Іван Онест Проскурницький Камінь 10 К (Дн.) Володимиру Проскурницьку зі Львова жену судії Ярослава, Йосифа Проскурницького Oberleutn при Wachbatai in Braunau Bohmen. о. Евгена Гвоздика з Болоничів ad Перемишляни, о Анатола Базилевича Feldcurate, о. Теофіла Дурбака зі Струмилова ад Долина. — Павло Ярош поручник пол. почта 434, 10 К (Дн): Тосю Якшівну в Рожанці нижній, Івана Явчака в Загірю, поручника Весоловського і хорунжого Вербицького обох 77 п. п. Судомира управ. школи в Вислоці Великім. — Поручник Андрій Укарма 34 п. кр. об. 10 К (Дн): Гелю Гавриляківну в Волянині, Алекс Трильовського ц. к. надст. скар. в Ніску, Мих. Шевчука, фельдв. Фрайберг (Морава). Мих Кебузинс кого ц к. ц к. підоф почт. в Перемишли, Микола Гошка ц. к. надпор. пол. почт. 295, Осипа Бачинського укінч. богосл. в Негрибці, Осипа Ярошевича уряд „Руської Щадниці" в Перемишли. — Гнат Бобанич емер. учитель в Синевидську нижнім поч. Любинці коло Стрия 10 К (Дн.): — Отсим повідомляю, що висилаю (Дністе) на волинські школи кор н 5 (пять) від себе а 2 (дві) корони від Онуфія Гніди на ту ту саму ціль і кличемо — всіх знакомих — з глубоким поважанем Іван Цюропайлович.— Малицький Кир Щирень 20 К (Дн): о. сов Олександра Стефановича у Львові і товаришів з року 1877, Василя Чередарчука Старіброди, Михайла Чорнявського Городиславичі, Івана Давидовича Баїина долїшня, Гната Гамаля Підярків Олександра Мишуту Варшава, Антона Шлемковича Тарнобжег. — Олена Верганівська 3 К (Дн.): Марію Бачинську, Марію Бучацьку, Марію Прох., Стефанію Качарабу і Стефанію Рондяк. — Анна Вергановська 3 К (Дн.): Іренку Макарушкевну, Лідку Дзеровичівну, Віру Яцкевичівну Стефку Бабієвну та І. Гладиловича. — Софія Чехович 5 К.: Галю Гоцьку з Колоденця, УСС. Михася Гавронського, УСС. М. Девоссера, УСС Евгена Якимова і Стефана Венгриновича зі Львова. — Фклипович Іван 5 К.: Яворську Нусю Дрогобич, Маликівну Геню Бережниця кор., Дудинську Наталю Львів, о. Самолевича Ів. в Яворові, Максимюка Прокопа в Гмінді — Оля Насальська, Львів 4 К (Дн.): Олю Коломийцівну Львів, Малю Здерковську Львів, посла д ра Волод. Сінгалевича Відень, о. Ілярія Олянівича Лисиничі, о. Ореста Мартиновича Висова к. Горлиць, Олексу Слизюка Львів — Тимкевичева Марія 5 К (Дн.): Мелянію Іваньову в Медиці, Стефанію Смулкову в Сільци белькім, Стефанію Гамівкову в Сяноці, Евгенію Самолевичеву в Яворові Галю Данилевичівну у Львові Потоцького 95 — о. Ан. Тимкевич 5 К (Дн.): о. Макса Вітошинського в Сеньковій Воли, о. Івана Іваня в Медиці, о Івана Лебедовича в Павлокомій, о Ом Очабука в Глумчі, о. Ігн Ринявця в Королевій руській, о. Ом. Чайківського в Ільнику. — свящ Никола і Юлія Галянти зі Стрия складають 10 корон на Волинські школи місто святочних і новорічних желань знакомим.—

Просимо усіх Вп Жертводавців придержувати ся форми оголошуваної в ДІлі, значить ся насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) виликаних. — В той спосіб заощадите нам богато роботи, бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку

При сій нагоді пригадуємо, що жертви складає ся пятковою системою, значить можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати.

АДМІНІСТРАЦІЯ ДІЛА — Львів, Ринок 10.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Дїла" і викликаних.

Цїсар Вільгельм у Відни.

ВІДЕНЬ. (Тко.) Нїмецький цїсар прибув сюди нині перед пол. у відповідь на візиту, яку зложив недавно цїсар Карло в осідку нїмецької головної кватири.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ.

з дня 11. лютого.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На південний схід від Окни коло Бекаса і на південний схід від Золочева відперто неприятельські полеві сторожі Над долїшним Стоходом привів один атаковий віддїл якесь число полонених з російських становищ.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

В Горициї в кількох місцях вели ся бої за рови, добуті нашими військами. Неприятельські протинаступи не повели ся. Дальших 370 полонених остало ся в наших руках. Віддїли 37. п. п. краєвої оборони визначили ся підчас наступу.

Італійські летуни кинули на Трієст, Муджію і Сан Рокко бомби.

На північ від Тольмайну після успішного підприняття попали ся в наші руки 42 Італійці.

Неприятельський наступ на провал Штільфс відперто кріваво.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Без змін.

Заступ. шефа ген. штабу **Ф. Гевер.**

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 11. лютого.

ЗАХІДНИИ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група війск баварського наслїдника престола Руппрехта: На захід від Ліль, по обох сторонах каналу Лябассе і по обох сторонах Скарп та в північній части области над Соммою оживлена артилерийська боротьба. На північнім березі потока Анкр заатаковали Росіяни численними силами на північний схід від Бомон, а слабими силами на південнім березї на схід від Гранкур і на північ від Курст-

---

кійний часто і до ріжних типів „не Ниців". В тій тюрмі навчив ся покійний по ролїйськи і запізнав ся з російською літературою тай так її полюбив, що тільки в ній бачив добрих писателів, що представляють житє бідноти, все одно, з яких кругів. Найвище цінив Гліба Успенського, Щедрина (Салтикова) та Тургенева. В Лукіянівці запізнав ся і з поезіями Шевченка. Поезії, кроме народної й революційних пісень, не любив, кажучи, що в ній за богато штучного й афектовного, але для одного Шевченка робив виїмок (до його улюблених стихів, котрі знав на память, належали: „Минають дні, минають ночі...", „Минули літа молодії", тай численні виїмки з „Гайдамаків"). В тюрмі позволяв собі на ріжні дотепи, котрі так зручно підпихав властям під ніс, що ніколи не був за них окремо караний. І так прим. для осмішеня тюремних властий казав собі прислати — мадярські книжки, хоч по мадярськи не умів, і мав велику сатисфакцію з того, що власти не могли їх сцензурувати і доручили йому ті книжки — „на слово", що в них нема нїчого революційного. Любив також писати з тюрми дотепні жалоби до міністерств у Петербурзї. Предложене властий, щоб вніс просьбу до царя о випущене, відкинув з острими кпинами в легкій формі. Мимо того старанем родини, котра відносила ся до ріжних впливових людий в краю і заграницею, таки удало ся виєднати у російських властий прислїшене розправи і вчислене слїдчого арешту в вимір кари. В тюрмі перебув кільна разів голодівку з солїдарности, — опісля все говорив, що голодівка українських студентів, арештованих за демонстрації в 1907 р., імпонує йому більше ніж голодівки в київських тюрмах, бо там уживане в часї голодівки маси горячого чаю є цукром належало до звичайних річий, котрих власти не уважали за зломане голодівки.

По воротом з Росії закінчив ся перший період його житя.

Я пізнав Покійного в осени 1900 р. по його повороті з Росії і моїм примусовим опущеню бучацької гімназії. Він був тодї в самих початках своєї трибунської дїяльности в Бучаччині. Звернув ся я до нього в просьбою, щоб написам мені поданє до Краєвої Ради Шкільної о дозвіл кінчити гімназію в якій небудь инщій місцевости. Покійний мав щасливу руку в помаганю молодіжи, причим помогали його численні знакомства в столицї і на провінції. При його помочи скінчила школи значна скількість українських і жидівських гімназистів, семинаристів і т. п., з чим покійний старанно крив ся навіть перед тими, котрим помагав; про те можна було довідати ся тільки чистим припадком.

Він був годі адвокатським конципієнтом в Бучачи, але найбільше праці присвячував організації бідноти. Почав від міської — христіянської й жидівської людности, основавши для неї товариство „Братерство". Скоро почали горнути ся до того товариства і дооколичні селяни. В товаристві переважала молодіж. І дуже в нім було привітно: відбували ся часто збори, що вечірні сходини, виклади концерти, курси історії, географії, суспільної економії, забави з танцями Львину частину коштів того руху поносив Покійний з власних фондів.

Кошти агітації зменшили ся значно, коли він взяв ся організувати ще й селян. В тій цїли основав політичне товариство „Рівність" головно ізза того, щоби зголошеня зборів не робити на 3 дни наперед, тільки на 1 день. Розпочав ся сильний рух. Не було ні свята ні неділї, свобідної від зборів в сусїдських По якимсь часї не було в бучацькім окрузі ні одного села, де Покійний не відбув би зборів На ті збори любив брати з собою як найбільше студентів, переважно правників, щоб заправляли ся на будучих дїячів З особлившим інтересом слїдив за вироблюванем пропагаторів з селян

(Конець буде).

лят. На дорозі з Pussieux до Бомон вдерли ся вони до наших становищ на ширині, яку займала одна компанія, всюди инде їх відперто, по більшій части в рукопашнім бою.

Група військ німецького наступника престола: На лівім березі Мози від полудня скріпив ся огонь—так само, яко в попередних днях, однако до наступу не прийшло. Французи наступали в лісї Ailly (на південний схід в д Saint Mihiel) та по обох сторонах Мозель. Ми відперли їх огнем і в боротьбі з близька.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя Леопольда баварського: Як морози пустили, віджила боєва діяльність на богатьох відтинках. Коло Поставів (на північ від озера Нарочі) і на південний схід від Золочева відперто російські стежі. Над долішним Стоходом наш відділ привів з виправи якесь число бранців, полонених на російських становищах, причім сам не поніс втрат.

На фронті архикнязя Йосифа і в области групи Макензена поза боями перед становищами і живійшої боротьби артилерії на деяких місцях не було важнійших подій.

Фронт Македонський: На північний захід від Монастира не мав ніякого успіху наступ Французів так само, як наступ Англійців виконаний після сильного огневого приготовлення на південний захід від озера Дойран.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 12. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

В околиці Путни російський наступ ручними гранатами не повів ся. В виправах патруль і наступаючих відділів на південь від Галича і на північний захід від Воронежина полонено 2 офіцирів і 40 жовнірів і здобуто один машиновий карабін.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

В південнім відтинку височини Красу і в долині ріки Віпах гармата боротьба була квиляки доволі значна. Неприятельський летун кинув близько Грієсту кілька бомб, які одначе не вробили шкоди. На Тирольськім фронті наші війска з успіхом вробили дві виправи. В долині Сугана відділ полку піхоти ч. 14. здобув неприятельські становищм на південь від провалу Коальба, полонив 2 офіцирів і над 60 жовнірів і здобув 1 машиновий карабін, 2 пістолетові машинові карабіни і 1 метавку мін. В відтинку Валлерса цісарські стрільці заатакували несподівано в ночи передне італійське становище в провалї Лено, полонили 22 жовнірів і здобули 1 машиновий карабін.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Над Воюзою положенє не змінило ся.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гесер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 12. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт наслїдника баварського престола Руппрехта: На схід від Армантієр і на південь від каналу Ля Бассе англійські наступи, підготовлені значним огнем, скінчили ся нїчим. Протягом дня артилерія сильно острілювала наші становища по обох сторонах Анкри Протягом ночи Англійці 6 разів атакували знищені стрілами становища від Серр аж до ріки. Всї наступи відперто. Неприятель, якого війска, що йшли до наступу, переважно мали на собі снїгові сорочки, поніс в нашім оборонним огни, а на північ від Серр також у боротьбі зблизька важкі втрати. Уступленє з лїнії ровів на південний схід від Серр, яка стала неужиточною, відбуло ся перед початком англійських наступів пляново і без перешкод.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя баварського: Наступи наших відділів над Двиною і під Киселином на захід від Лукка повели ся в цїлій повноті. Під Киселином полонено 2 офіцирів і 40 жовнірів і здобуто 1 машиновий карабін.

Фронт архикнязя Йосифа: В горах по обох сторонах долини Ойтош і в низині Путни були численні наступи під'їздових відділів.

Група військ Макензена: Над Серетом перепалки позицій. Над долїшним Дунаєм діяльність артилерії середної сили.

Македонський фронт: Нїчого нового.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

Виказ жертв на У. С. С

від 14/2 1916 в ч. 294 які вложили в коронах і сотиках:

(Далї).

О. Андрій Трешневський Бахір 6·—, громада Поповичі 12·40, о. Василь Волошинський Вербяни 54·20, на се вложили. громадська почичка в Вербянах 10·—, Володимир Волошинський 10·—, Василь Момрин 4·—, дрібними датками 8·32, Ева Понїма 1·—, Іван Ірва —·40, Мануся Білецька —·40, Стефан Рій —·40, М. Гук —·40, Петро Кісількевич —·40, Гануся Гук —·40, Івася Теличко —·40, Генця Куна —·10. Маруся Ірза 15, Ксеня Гера — 10, Маруся Пока —·15, Маруся Бокин —·20, Осип Халїпский 4·—, Гринь Білецький 4·—, всї з Вербян, читальня „Просвіти" Мшана 39·—, о. Евстахій Качмарський Славско 38·—, уряд парохіяльний Ястиски 41·26, о Зеновій Фронт Гараб —·15, о. Лонгин Гвоздик Пчани —·15, о. Іван Попель Рябе 139·80, на се вложили: Іван Попель 7·60, Марія Попель 10·—з Рябя, Емілія Човс Чорна 10·—, о. Ілярїон Туна Чорна 2·—, Іван Слутий Задвірє —·50 Теодора Баран Рябе 1·—, Марія Зазуляк —·50, Олеся Поцелївна 2·—, Петро Попель 1·—, всї з Рябя, Анна Федишин Жолобок 1·—, Катерина Прунчок Рябе 1·—, ур. парох. Рябе 10·—, Хая Безем (гоафікантка) 1·—, Марія Гамівка 1·—, всї з Рябя, о. Мик. Паньківський Устіянова 20·—.

IX 2—?

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Де є Настя Мотюк з Милованого повіт Тлумач, котра перед війною виїхала до Прус на роботи, хтоби знав о її побуті буде ласкав дати вати. Анна Мотюк, мати евакуована, Snchorów powiat Tarnobrzeg, poczta Baranów. 119 2—2

Оголошення.

200.000 кор. виносить головна виграна 4-ро К. льосте ржавної добродійної льотерії. Дальші головні виграні К 50.000, К 20.000 К 2.000, К 10.000, К 5.000, 4.000, К 3.00, по 2.000, 1.000, ітд Тягнене дня 22. лютого с. р. Загалом 21.146 виграних в лучній квоті К 625.000. Ціна льосу К 4·— з пересилкою почтовою К 4·50 (Льосів за поспілатою не висилаємо. ДІМ БАНКОВИЙ **Schütz i Chajes**, Львів, пл. Марійська 7. VIII. 10—?

„СВІТ" „СВІТ"

Приймаєть ся замовленя і передплату

на

ілюстрований двотижневник для українських родин

„СВІТ"

що після довгої перерви, з дня **15. с. м.** пічне **II. рік** свого істнована й появляти меть ся

1. і 15 кождого місяця

в обємі 16—32 ст. друку, під редакцією

А-ра ДЕНИСА ЛУКІЯНОВИЧА.

Річна передплата виносить в Австрії **12 корон**, в Німеччині й окупованих областях стількиж марок, згл. рублів.

Кождому, хто надішле свою адресу вишлеть ся 1 (зразкове) число даром.

Гроші і письма слати тільки на адресу Адміністрації „Світу" — **Львів, Куркова ч. 11.**

120 2—5

Абсольвентка школи торговельної „Просвіти" глядає посади при якій Укр. Касі в західній Галичині за Сяном. Відомість Іван Пеленський, радник судовий, Linz a/D Humboldstr. Nr. 31. 96 5—6

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по німецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-німецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот в почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу

А. ОКПИШ, Львів, вул Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научання! Важне і для учителїв уділяючих початків німецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 13 26

Відрухний денний (більочковий)

КАЛЕНДАР на рік 1917.

Ціна К 1·20, з пересилкою К 1·50 (5 шт. К 5·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.

А. Окпиш, Львів, Кадецька 4. 13 18—20

БЮРО АРХІТЕКТОНІЧНЕ

ВАСИЛЯ НАГІРНОГО

у Львові, Ринок 38.

виготовляє пляни на церкви і доми мешкальні, як також оцінки воєнних шкід на будівлях.

116 2—?

УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ

„НАРОДНОЇ ГОСТИННИЦІ"

стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою

у ЛЬВОВІ вул Костюшка ч. 1.

Стація електричного трамваю. — Трамвай ч. 9.

Ціни комнат від К 2 — вище.

Товариство приймає нових членів що найменше з одним уділом в квоті К 20 і гроші на книжочки вкладкові по 5%.

ВИЇМКИ з українсько-руського письменства XI—XVIII століття

для висших кляс середних шкіл

вложив

Д-р МИХАЙЛО ПАЧОВСЬКИЙ

II. видане. — Ціна К 1·50. Порто звич. 30 с., поручене 60 с.

Замовляти: Книгарня Наукового Тов. ім. Шевченка Львів, Ринок ч. 10. IV B 3—4

21 томів української творів літератури 21

від Котлярдзського до Рудаиського включно, в редакції П. Юліяна Р манчука, накладом „Товариства „Просвіта" у Львові, на добрім папері, гарний друк, у полотняній оправі з витисками коштує **К 52·50**, в оправі півполотно з витисками **К 42.**

Поодинокі томи коштують 1) в полотняній оправі К 2·50 2) в півполотно К 2·—. При замовленю всіх томів нараз оплачуємо порто самі а при замовленю поодиноких томів належить долучити 45 сот. на рекомендоване порто (або 72 сотики на фрагт, коли замовляє ся більше як два томи нараз).

Твори обіймають слідуючих письменників і поетів:

Книжка 1. І. Котляревського, П. Артимовського Гулака, Е. Гребінки (сторін 536; другий наклад).
" 2. і 3. Григорія Квітки-Основяненка в 2 томах (сторін: 544, 552; другий наклад).
" 4. М. Шашкевича, Ів. Головацького (сторін: 456; другий наклад).
" 5. Н. Устіяновича, А. Могильницького (сторін 512; другий наклад).
" 6. А. Метлинського, М. Костомарова (сторін 488).
" 7. і 8. Тараса Шевченка в 2 томах (сторін: 552, 544; третий наклад).
" 9, 10, 11, 12, 13, 14. П. Куліша в 6 томах (сторін: 504, 560, 576, 528, 560, 700).
" 15. і 16. І. Воробкевича в 2 томах (ст.: 420, 420).
" 17. Л. Глібовича, К. Климковича, Вол. Шашкевича (сторін 580).
" 18. Ол. Стороженка (сторін 592).
" 19, 20. і 21. Ст. Руданського в 3 томах (сторін: 456, 456, 480).

Висилаємо лише за попереднім надісланем готівки. Радимо спішити ся з замовленями, тому що деякі томи на вичерпаню а новий наклад не скоро буде можна вробити. — Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта", — Львів, Ринок ч. 10. V. B 5—7

Одинокє українське

Тов. взаїмних обезпечень на житє і рент

„КАРПАТІЯ" 7—7

Почесний президент Його Ексцеленція митрополит граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через се виписки припадають самим членам.

Ручить вже по трех літах неоспоримість і виплаченість обезпеченя.

Правнає по трех літах право викупу, а також вже по трех літах уділює позички на низькі відсотки.

У всіх справах звертати ся на адресу:

ЛЬВІВ, — вулиця Руська ч. 18.

Години урядові: від 8. до 2.

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 36. (9288) Львів, середа 14. лютого (ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щад. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно	3·70 К.
квартьрічно	8·— „
піврічно	16·— „
цілорічно	32·— „

у Львові (без достави):

місячно	3·40 К.
квартьрічно	7·— „
піврічно	14·— „
цілорічно	28·— „

За зміну адреса платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, звичайнотова 40, в виділюванім тексті 60, в оповістях 80 с. в предплатній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталоголошення по окремім умовам. Одно примірник кождого числа у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Мобілїзація Америки.

Політична слабість і військова сила Німеччини. — Америка проти Японії. — Вільсон і невтральні. — Що може Америка зробити як союзник антанту.

В „Frankfurter Zeitung" пише Франц Карло Ендрес:

Зірвавши дипльоматичних зносин зі Злученими Державами Америки, яке є політичним наслїдком німецького військового заряджения, представляє безперечно нову грудність на тернистій дорозї, якою мусить іти німецький нарід. Ми мусимо військово виграти війну, бо для політичної побіди пропустили ми вже час перед війною. Наші противники милили ся, думаючи, що ми ніколи не зможемо в такій високій мірі вирівнати нашу політичну слабість нашою військовою силою. Всї сумні міркованя морального характеру, що на світї мірить ся подвійною мірою, є безцїльні, а при тім неслушні. Бо взагалї не мірить ся, тільки кінець кінців панує чистий політичний егоїзм. Що сей егоїзм світа не покриває ся з тим, чого ми бажаємо, се є льогічний вислїд нашої помилки: що ми в політицї не досить числили ся з виключним впливом того егоїзму.

Америка робить тепер військові приготованя. Треба признати, що Вільзон є розумний і так само є розумні всї Американцї, які тепер роблять військові приготованя. Для нас Німців сей розум не має великого значіня, бо він тільки через половину звертасть ся проти нас, чого доси світ не розуміє в цілій повноті. Хтось инший повинен би звернути увагу на те, що Америка використовує нагоду, щоб усунути свою дотеперішну військову слабість, не сягаючи на себе вакиду „мілїтаризму", який не тїшить ся любовю в Америцї. Тим иншим, якого військові приготованя Америки обходять в другій половинї, є Японія Ніхто не сумнівать ся, що розправа між Америкою й Японією лежить в лонї часу і колись неминуче мусить уродити ся. Отже яка се знаменита нагода для Америки, навдягнати тепер сильну військову перевагу Японії, під взядом хвилевого мотиву ворожнечі проти Німеччини працювати в імя постійного мотиву ворожнечі проти Японії і при тім бути певним, що не всї се бачать. Зручнійше не могла Америка вибрати хвилї для усуненя своєї військової слабости. Бо Японія може тепер тільки в дусї гнївати ся, але не протестувати. На-зверх мусить вона свого нового приятеля пригорнути до серця. В світї має значіне жест, а його улекшило Америцї загальне положене.

Вільзон зовсїм льогічно пробував вплинути на невтральних. Коли при тім справдї сподївав ся успіху, то допустив ся льогічної помилки. Його акція мала політичну цїль і виплівала з чисто політичних мотивів. Одначе для невтральних, які чи на суші чи на мори граничать з Німеччиною, крім політичних мають також дуже велике значінє військові мотиви. Сюди треба зачислити свідомість, чи політичний крок, при всій успішности своїх наслїдків, не міг би потягнути за собою важкої мілїтарної шкоди і через те безконечної нужди для цїлого народу невтральної держави. До сього треба додати, що правительства Швайцарії, Голяндії і північних держав, які політично думають дуже розумно, а військово дуже тверезо, дуже добре розуміють егоістичне становище Америки і не мають охоти стати „піонірами" Америки, так само, як не хотять проливати кров за Англію. В обчисленю Вільзона є крім сього ще одна помилка. Наша німецька війна підводними човнами є в теперішній хвилї на думку наших знавців найвластивійшим сп собом для прискореня закінченя війни, отже для осягненя висліду, який в цїлости лежить в програмі невтральних. За те вступ ще якоїсь невтральної держави міг би в найкрішім разї війну продовжити, не спричиняючи військового рішаючого звороту.

Що Америка на випадок війни може зробити проти нас під військовим оглядом, треба ще розслїдити. Висилки поважних частий американського війска в 1917 р. не мож брати під увагу, бо своєї слабої армії з часу мира потребують Американцї як рами для твореня нових груп. Коли б вони части своєї армії перевезли до Европи, то поминаючи обставину, що сей крок не був би популярний в Америцї, се унеможливило би пляи виставити велику армію.

Антант тріюмфує з приводу виступу Америки. Він перецїнює моральну користь, яку з сього має його справа. Беручи річ тверезо, най перше будуть обмежені американські достави, бо Америка сама тепер потребує свого воєнного промислу, а при тім мусить бояти ся, що кораблї, які все таки висилала би до Европи, в великій части впадуть жертвою наших підводних човнів.

Остає приріст сили, спричинений американською фльотою. Але й тут на випадок війни велике розширенє морського операційного терену вимагало би цїлої американської фльоти, так що для европейської війни на мори остало би ледви кілька кораблів для паради. Коли могуча злучена фльота наших противників не могла нас прогнати з океанів, не могла перешкодити нам непокоїти Англію, то можемо зі спокоєм дожидати зросту американської фльоти й війска. Адже ми добре знаємо, що коли покажеть ся, що нам тими зброєнами мало що можна вдїяти, то американський практичний змисл зуміє видані гроші зужити продуктивно, коч би проти хвилевого приятеля. В вашингтонськім Білім Домі, коли були замкнені двері, ніколи не забували американської безпомічности супроти великодержавних змагань Японії.

Цїсар Вільгельм у Відни.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Цїсар Вільгельм відвідав архикнягиню Марію Йосифу, матїр цїсаря Карла, а опісля зложив візити членам Цїсарського Дому. Свому адютантови велїв цїсар Вільгельм зложити вінець на домовинї цїсаря Франца Йосифа І. Вечером відбув ся обід в Бургу а опісля чайний вечір у архикнязя Фридриха і архикнягині Єлисавети.

Бразилія остає ся невтральною.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Представник Бразилії вручив в міністерстві заграничних справ відповідь на ноту з 31. сїчня. У відповіди каже ся, що бразилійське правительство привязує безуслівно вагу до того, щоби до кінця війни не змінено невтральности, однак уважає своїм обовязком запротестувати проти блькади з д. 31. сїчня. На ц. і к. правительство впаде відвічальність за всї случаї, які стрінули би бразилійських горожан.

„Мобілїзація туги за миром".

„Corriere della Sera" говорить в передовици про мобілїзацію туги за миром. По такім довгім часї війни було би дивно заперечувати втому воюючих. Німецьке правительство мусїло числити ся з тугою за миром у свого народу і вибрало спосіб перемінити її в волю до війни. В сій цїли німецьке правительство розпочало мирову акцію, щоби по відкиненю предложеня, що можна було предвидїти, звалити на противника вину за дальше ведене війни. Се вдало ся. Та по скріпленю волї до війни остала ще дальша робота, а саме скріпити певність народу, бо ж думка про війну без кінця не є можлива. Сею дальшою роботою є заострена війна підводними човнами, яка обіцює народови швидке закінчене війни.

Анґлійська операція на Баґдад.

В Азії приготовляють Англійцї сим разом основну операцію на Багдад. Вони осягнули вже Кут-ель Амару, хоч ся місцевість знаходить ся ще в турецьких руках. Англійцї будують за своїм фронтом зелїзницю, щоб їх акція була певнійша, і стягають скріпленя. На весну повинні зачати ся тут поважні бої за Багдад. Се є льогічний наслїдок англійської військової політики, яка має за цїль здобуте предметів компензати, а також консеквенція довголїтної англійської політики над перським заливом.

Признанє правительства Венізельоса.

ПАРИЖ (Ткб.) Французьке правительство поручило французьким властям, щоби зносили ся урядово з представниками Венізельоса. Признано генеральних конзулів солунського правительства в Марилії, Ліоні, Бордо і Авр.

Поміч українським виселенцям.

Берно, 2 лютого.

Дня 23. сїчня с. р. відбули ся в Берні конституюючі збори української громади при ласкавій співучасти делєгата У З. К. у Відни всв. о. мітрата д ра Жука. Збори сї, на котрі прибуло кількадесять осіб з нашої інтелїґенції так галицької як і буковинської, були дуже оживлені. Отворив їх горячою довшою промовою п. Михайло Білик, вказуючи на цїль і потребу організації. Делєгат У. З. К. обіцяв моральну і матеріяльну поміч для українських виселенців, яких є тут по цілій Моравії кільканайцять тисяч, а якими доси ніхто не заопікував ся. Маймо надію, що сій анормальности положить ся тепер конець, а наша інтелїґенція поспішить в поміч нещасним збігцям, які доси були позбавлені тої опіки і помочи. Не сумнїваємось, що і наша українська суспільність поспішить в поміч нещасним жертвам війни, їхнім дїтям, які боячи ся бараків осїли тут і скитають ся без опіки і помочи.

Всякі датки на потреби наших виселенців належить слати на адресу: Тома Головацький, директор банковий в Königsfeld bei Brünn, Slovinskagasse 13. II/18.

На зборах повисших вибрано У. З. К. для Моравії з осїдком в Берні, якого президію становлять: пп. Андрій Русин, ц. к. начальник почти — голова, Ілія Ілюк, директор школи — заступник голови, Михайло Білик, урядник банковий — секретар, Тома Головацький, директор банковий — касієр і п ні Каролина Войтовичева — контрольорка.

Рівнож повстав і комітет пань, якого задачею буде: доглядати і помагати хорим українським жовнірам по тутешних шпиталях. Президію його становлять: п ні Леонтовичева, вдова по священику — голова, п на Юля Даскалюківна, учителька — заступниця голови і п на Марійка Леонтовичівна, учителька — секретарка.

Президія комітету відбула вже вступну конференцію з ц. к. намісництвом і є надія, що ц. к. власти, які доси майже не знали тут про якихсь Українців, зроблять усе, аби дати можність тому комітетови сповняти приняті на себе обовязки.

Годить ся бодай завначити, що від 1914 року істнує в Берні польський комітет, в якім побирають запомогу усї Українці, а про окремий комітет доси ніхто і не думав.

Мусимо надіяти ся, що бодай на будуче буде инакше: наша місцева інтелїґенція так в Галичини як і Буковини, сповняючи свій обовязок супроти народу, возьме ся щиро до праці, а наша суспільність матеріяльними жертвами допоможе комітетови виконувати взложений обовязок.

Всякі датки як і звіти з нашої діяльности будуть оголошувані в часописях.

Всї українські редакції просимо о помі-щенє сеї дописи.

Український запомоговий комітет в Бернї.

За комітет: Михайло Білик, секретар; Андрій Русин, голова.

НОВИНКИ.

Львів, 13 лютого 1917

— **Засїданє історично-фільософічної секції** Науков. Тов. ім. Шевченка відбудеть ся 16. лютого о год. 6. вечером.

— **Новий правительственний комісар для Львова.** До польських дневників доносять, що д р Тадій Рутовський має бути іменований правительственним комісарем міста Львова. Іменованє буде проголошене ще в сім тижни.

— **Про причинок за покликаних до надзвичайної військової служби.** У нас за мало звертаєть ся уваги на те, що родинам поклика их до надзвичайної служби військової належить ся надзвичайний причинок, як що наслїдком поклика ня родина в своїм удержаню основно загроже на. І через сей брак належної уваги дїєть ся, що коли в инших краях нашої держави причин ки побирає дуже широкий круг населеня, то у нас лучаєть ся, що наші повітові комісії відмовляють причинку навіть таким родинам, які не мають очивидячки средств на своє удержанє та виставлені є на недостаток. Ось так приміром повітова комісія причинкова в Мостисках відмови ла причинку Євці Білас з Кульматич за її сина Гринька, хоч Біласова є вдовицею, має до удер жаня аж три доньки, з тих одну хору на ноги, а другу ледви одинайцятилїтну дитину, а на те все реальність вартости 600 К. Родина в сво-їм недостатку радила с бі в сей спосіб, що син Гринько працював час до часу в углекопах в Німеччинї, звідки присилав тяжко зароблений гріш на удержанє матери і сестер. Справа ся опинила ся вкінци в Адмінїстраційнім Трибуналї у Відни, де саме дня 8. с. м. відбула ся роз права на жалобу Біласової від відмовного рішеня комісії повітової. Трибунал був видимо иншого погляду чим комісія в Мости сках, бо по розправі вніс ухвалу комісії яко противозаконну, та наказав виданє нової ухвали в сій справі. Біласову заступав перед три буналом адвокат віденський, посол д р Евген Левицький. Було би вказане, щоби наша інтелї генція більше звертала увагу і на сю справу,

коли закон від того рода рішень предвиджує дуже добру дорогу жалоби до Адмінїстраційного Трибуналу, який справи сї розсліджує дуже точно та обєктивно

— **Відозва генерала Рімля.** Командант міста Львова генерал Рімль звертаєть ся до загалу мешканців Львова з зазивом, щоби причинили ся грошевими жертвами до военних кухонь. Управа міста, щоби пособити тій справі зарядила, що при нагоді заведеня нових легітимацій на побиранє поживи будуть міські урядники побирати добровільні грошеві жертви а са ме від кождої легітимації по 2 сот. Генерал Рімль висказує надію, що людність, оцінюючи як слїд значінє военних кухонь радо причинить ся дрібною грошевою лептою до піддержаня тих добродійних заведень, що помагають най-біднїйшим.

— **Недуга президента міністрів.** Доносять урядово, що президент міністрів гр. Клям Мартініц хорий від кількох днїв на легку інфлюенцу. Є надія, що президент міністрів за кілька днїв верне до здоровля.

— **Відзначенє.** Стефан Кушнїр, поручник, ранений в 1915 р. недалеко Перемишля, повітовий судія з Самбора, голова філії „Сокола" в Самборі — тепер судія при військовій команді в Холмі, відзначений лицарським хрестом Франца Йосифа з военною відзнакою.

— **На цїль Українського Краєвого Комітету помочи для виселенців у Львові** зложили в коронах: пп. Іван Сенишин, надревідент зелїзниць державних зі Львова 20 Юлія Ковшевичева, жена радника судового 50 і 30, О. Барвінський, радник двору від о. Стефана Білинського, пароха з Мацошина 20, о. Михайло Кіт з Новиці коло Калуша 43 05 з чого передано 20 К. для виселенців на Волини Н 200, Антін Костишин 10, Товариство господарське „Сільський Господар" 1000 і 500 Омелян Саєвич, директор Ревізійного Союза 10, Редакція „Діла" зложених через Товариство господарське „Сільський Господар" 25. — Дякуючи за сї жертви просить Комітет суспільність о надсиланє дальших жертв для виселенців. — А. Кмицикевич.

— **Обмеженє руху поїздів** Команда м. Львова оголошує З приводу комунїкаційних трудностий, спричинених некорисною погодою, заряджено як найбільше обмеженє руху цивільних і військових подорожних. По думцї сього зарядженя цїлий ряд особових поїздів перестане незабаром правдоподібно на цїлий місяць лютий курсувати. Взиваєть ся населенє, щоби в лютім здержувало ся від всяких непотрібних подорожий, особливо прогульок і поїздок для приємности, щоб ся блекшило тягар зелїзницям, які тепер передовсїм служать оборонї вітчини і віддало їх виключно на потреби важних военних цїлий.

— **Недостача вугля у Відни.** З приводу недостаточних припасів вугля у Відни обмежено там трамваєвий рух, саме за тановлено їзду во зів трамваєвих між год. 9 рано і 5 пополудни на всїх лініях з ви мком тих, що лучать із со бою поодинок дворїї зелїзничі. Видано також заряджене, щоб представленя в театр кінчили ся о год. 9 вечером. Перед год. 10 мають ся гасити свїтло у всїх комнатах в театрі. Уладжуване к нцертів застановлено аж до дальшого від клику. Так само замкнено всї льокалї, в яких відбували ся забави і представленя кінотеатрів. Реставрації мають бути замкнені о год. 10 а кавярні о год. 11 в ночи. Комнати для гри в публичних льокалях мають бути замкнені вїлий день.

— **В справі реклямацій від війска** оголошує команда м. Львова: До команди міста що раз частїйше зголошують ся люди з просьбою о звільненє від служби в загальнім ополченю або о відложенє розпочатя військової служби. Звертаєть ся увагу, що реченець вступленя установляє ц. і к. військова команда в Моравській Острави на підставі дозволу ц. і к. міністерства війни в порозумінню з ц. к. міністерством краєвої оборони та що команда міста не є компетентна що до згаданих просьб. Просьби о дозвіл на дожиданє полагодженя внесених подань о звільненє в місци побиту треба вносити до політичних властий І. інстанції, які на основі доказу, що внесено поданє о звільненє, можуть удїлити проволоки до 6 тижнів. Поданя о продовженє реченця вступленя треба би заздалегідь вносити до властивої доповняючої команди.

СТИПЕНДІЇ.

Головний Виділ Товариства „Просвіта" у Львові оголошує отсим конкурс на отсї стипендійні запомоги на р. 1917:

А. Висші наукові заведеня.

1. На дві одноразові запомоги із стипендійного фонду ім. Тараса Шевченка в квоті по 300 К. О сї запомоги можуть старати ся передовсім убогі талановитї літерати і артисти української народности, а також убога талановита молодіж української народности, що по укінченю висших шкіл віддаєть ся спец яльним студіям науковим.

2. На дві постійні запомоги із стипендійного фонду ім. Стефана Сас Дубравського по 270 К. для молодіжи (обох полів) висших шкіл, потомків родини фундатора і його жени Катерини з Шемердяків. — В браку компетентів можуть старати ся о сї запомоги, але лиш як о запомоги на 1 рік: іменники фундатора, потомки дрібної шляхти, уроджені в давних обводах самбірськім і стрийськім, вкінци сироти по учителях народних і середних шкіл в тих округах.

3. На одну постійну запомогу із стипендійного фонду ім. Івана Верхратського в квоті 270 К., для слухачів фільософічного виділу аж до укінченя фільософічних студій. Першенство мають сироти по священиках, професорах і урядниках.

4. На 1 одноразову запомогу із стипендійного фонду ім. Олександра Терлецького в квоті 500 К., призначену для студентів Гірничої Академії. Першенство мають петенти спорідненї або однїменники фундатора. — В браку таких компетентів наділяє Головний Виділ підмогою студентів або студенток инших висших наукових закладів якого небудь факультету. В слїдуючім роцї першенство до побору стипендійної підмоги має той, хто її вже попереднього року побирав, наколи стан його убожества і пильність в науцї не змінили ся.

Б. Середні наукові заведеня.

Д-Р ОСИП НАЗАРУК

Анзельм Мозлєр.

Посмертна згадка.

(Ковець.)

До найбільших сатисфакцій належало у нього слухати промов неграмотного господаря з Нагорянки Миколи Пилатюка, котрий належав до т. зв. уроджених бесїдників. Покійний уважно слїдив його розвиток і щиро тїшив ся кождою його новою притчою. Взагалї мені не лучало ся зустрічати людини, котра так щиро тїшали ся би успіхами других і так уважно висувала других „на сонце і простір пововодженя". При Покійнім відбув і я (разом з цїлим рядом инших студентів) першу школу публичної діяльности. Була се школа без учителя, бо Покійний ніколи нїчого не вчив і часто проголошував засаду, що найгірші ті пропагатори, котрих хтось „виховував" на се. Одначе вчити ся при нім було можна — з його принагідних висказів. Ось де що з його поглядів: „Бесїдник повинен перестати публично висту ати, коли стратить огонь", „штучний запал бесїдника гірше разить, чим недостача запалу", „найбільша штука в житю — в сам час уступити з свого поля", „мужикови крім слів треба ще щось конкретне дати, щоби утримати його при організації, нпр. правну пораду, лїкарську пораду, позичку і т. п."; найбільшою похвалою було у нього сказати: „Сей говорить конкретно". Такі і подібні вискази, можна було від нього почути тільки при нагоді виступу якогось кандидата або чужого бесїдника, котрий пережив ся. Коли ж було його питати о його погляди на справу пропаганди як учителя, він все збував такі питаня дотепами, як пр.: „Властиво вся мудрість в тім напрямі, як впрочім і многих инших, коїть ся в бештаню, яке мене зустрічав від моєї матері, коли роблю за великі авантури. Вона каже менї коротко: „Wohin? Wozu? und — Erwägung!"

Великий хлїборобський страйк в 1902 р. мав у Покійнім одного з найбільш рухливих організаторів. Льокаль робітничого товариства в Бучачи був тоді в постійній облозї селян-інтересентів, котрі присилали з усїх сторін повіта і навіть з сусїдних повітів депутації о правну пораду, просьби о заступство перед властями в справі увязнених і т. д. Течія мужицьких жінок і дітий перепливала тоді через товариство. А що тоді страйк коштував Покійного, того не знав нїхто, навіть він сам мабуть. Епільог тих справ коштував також — бо по засудах Покійний утримував родини засуджених.

Психічний інтерес Покійного до того народнього руху полягав на слїдженю організаційних здібностий мужицтва. Він з одушевленєм слухав опозіданя про те, як по запалих селах виступали самосїбні провідники з поміж мужицтва, ставали на чолї маси,

„І хто по сім, або тім сподївав би ся був такої енергії?!" — викликував звичайно. Сей рух народний так йому припав до вподоби, що він пробував утримати його в перманенції — і як прийшли слїдуючі жнива (1903 р.), з'організував нові страйки, що втягнули його в довги. Довги ті ще збільшили ся, коли з'організував у Бучачи страйки кравецьких, пекарських і столярських робітників. Власним коштом урядив для штрайкуючих кравців і столярів робітні, котрі одначе із-за негоди між робітниками не довго проперували.

Та найживійшу діяльність розвинув Покійний в часї великої агітації за виборчою реформою і першої виборчої кампанії на основі загального виборчого права. Бучач і околиця в промірі кількапайцяти миль виглядали тоді як сфильоване море. Народні маси в такій скількости горнули ся до політичної акції, що Покійний на бучацькім ринку та в палатї графів Потоцьких уряджував десятьтисячні віча всупереч виразній постановї властий. Процеси йшли тоді за процесами, акти обжалованя виглядали як грубі книги, але суд присяжних у Станиславові одноголосно увільнив його. В тім часї був Покійний політичною силою на Поділю. Одначе ніколи навіть не пробував висунути свого „я", тільки в усїм піддавав ся рішеню української мужицької організації, в котрій верх мали нагорянські мужики і группка українських молоденьких інтелїгентів. Вони рішали про вибір кандидатів на послів, то значить, про самих послів, а він навіть не приходив на засїдавя, на котрих такі рішеня западали. Брав ся щойно до переведеня роботи. Округ знав так знаменито, що скількість голосів передсказував з дивною докладністю, навіть в поодиноких околицях, селах і кутах. Перед початком акції брав кусник паперу і своїм невиразним, дрібним письмом писав ряд цифр та зсумувавши їх протягом 10 хвиль, говорив: „В сім і тім кутї треба ще поагітувати, а вислїд буде такий і такий." Вибір посла В. Будзиновського се головно дїло Покійного; не вірив у можливість звершеня мужицьких мас на сіоністичного кандидата, і вибір двох сіоністичних послів був для нього несподіванкою. Сам ніколи не хотїв кандидувати і все казав, що нема більш невдячної праці, як посольська

Окремий дїл його діяльности представляє організоване дворської служби, для котрої Покійний власним коштом видавав небувалий досї орган в мовах українській і польській п. з. „Дворська Служба — Dworska Służba". Писав до того органу вступні статейки: їх пересту.

Великі товариські сходини
послідні в сегорічнім зимовім сезоні
уряджують дня 17. лютого с. р. в салї
Тов. ім. Лисенка
Тов. „Українська Бесіда" і Тов. ім М. Лисенка. 121 2—2

5. На 20 одноразових запомог із стипендійного фонду ім. О. Станислава Новосада по 240 К, призначених для учеників шкіл середних української народности.

6. На 20 одноразових запомог із стипендійного фонду ім. О. Станислава Новосада по 240 К, призначених для учениць шкіл середних української народности. — При запомогах під 5. і 6. мають першенство сироти по українських священиках.

7. На 2 одноразові запомоги із стипендійного фонду ім. Михайла Спожарського в квоті по 160 К, призначені для убогих учеників української народности низших клас гімназіяльних, синів священиків з Галичини і Буковини.

8. На 1 постійну запомогу із стипендійного фонду ім. Стефана Сас Дубравського в квоті 240 К, призначену для молодіжи (обох полів) середних шкіл, потомків родини фундатора і його жени Катерини з Шемердяків. — В браку компетентів можуть старати ся о сю запомогу, але лиш як о запомоги на 1 рік: іменники фундатора, потомки дрібної шляхти, уроджених в давних обводах самбірськім і стрийськім, вкінци сироти по учителях народних і середних шкіл з тих округів.

9. На постійну запомогу із стипендійного фонду ім. Франца Фронца в квоті 180 К, призначену для ученика української народности вищої гімназії в Перемишли аж до укінченя з виключенєм синів священиків і дяків.

10. На 1 одноразову підмогу із стипендійного фонду ім. о. Йосифа Шуховського в квоті 200 К, призначену міщанському синови Шуховському з Миколаєва над Дністром, ученикови гімназії. Першенство має ученик Шуховський з української Академічної гімназії у Львові. — Коли по триразовім оголошеню не зголосить ся міщанський син Шуховський з Миколаєва над Дністром, тоді Головний Виділ буде управнений надавати дотичну запомогу иншому убогому і талановитому ученикови гімназії української народности.

11. На 2 одноразові запомоги із стипендійного фонду ім. Теодора Качали в квоті по 240 К., призначені для сина селянина господаря української народности, ученика середних шкіл, з нотами в свідоцтві переважно відзначаючими, або студента університету з дуже добрими кольоквіями. Петенти, походячі з Ферлієва (повіт Рогатин), Кабаровець (повіт Золочів) і Мединї (повіт Збараж), при рівних нотах в свідоцтві мають першенство.

12. На 1 постійну запомогу із стипендійного фонду ім. Миколи Заяця на 100 К., призначену для убогих, чесних і спосібних учеників Українців середних шкіл в Галичині, між котрими мати муть першенство свояки фундатора з громади Годинї мостиського повіту. Наділений стипендійною підмогою має бути дійсним членом протиалькогольного українського Товариства „Відродженє", і має обовязок коло 5. мая замовити заупокійну Службу Божу за іменника стипендії бл. п. Миколу на котрій приступить до принятя св. Тайн. Сповненя сих обовязків має доказати письменними посвідченями при побираню запомоги,

В) Народні школи. 13. На 2 постійні запомоги із стипендійного фонду ім. Стефана Сас Дубравського по 120 К. для молодіжи (обох полів) народних шкіл, потомків брата фундатора Василя Дубравського з Топільниці, сестри Юлії Ясеницької і Юстини Пліш з Туря, і Анни Яворської з Топільниці.

Г) Довільні. 14. На кілька одноразових запомог із стипендійного фонду ім Стефана Сас Дубравського в висотї 40 до 240 К. для шкільної молодіжи, не обнятих постановами фундаційного акту.

Поданя о надане повисших стипендійних запомог, заосмотрені в метрику хрещеня (при родинних стипендіях також родове дерево) свідоцтво убожества і свідоцтво шкільне з послідного півроку належить вносити через Дирекцію заведеня до Головного Виділу Товариства „Просвіта" у Львові (ринок ч. 10.) найдальше до дня 15. марта 1917 р. — Львів, дня 10. лютого 1917 р. За Головний Виділ Товариства „Просвіта": о. Теодозій Лежогубський, заступник голови. Антін Гапяк, за секретаря.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

о. Дмитро Баківський в Тустановичах від місцевих парохян 100 К, від себе 10 К, і на ту квоту кличе: о. Стефана Воробця пол. курата, о Івана Волошинського завідателя парохії в Липі, о. Івана Сендзїка у Горуцку. — Від Товариства кредитового „Надежда" в Криницї 100 К. (Дн): Ставроп. Брацтво у Львові, Ризницю в Самборі, „Бескид" в Сяноцї та 4) „Рускую силу" Лобовий пов. Н. Санч. — Конст. Міськевич (Долина) 5. К.: пароха о. Константина Целевича з Кальної, почта Витвиця коло Болехова, о. Тадея Ільницького з Росточок, поч. Витвиця коло Болехова, Вп. дирек. гімназ. Редкевича з Долини, Вп. судію Коропецького з Долини, директора школи народної, Вп. Павло Зобнів, дирек. школи в Якубові, поч. Долина. — Марія Жданівна 5 К.: Іваську Кіршінгер, Перемишль, Нельця Давидовича, хорунж., Dv Tel. Abt., Миколу Беня, студ. теоль., Львів, Катр. Фаріонову Пакість п. п. Мостиска, Михася Давидовича, Башня. — Роман, Наталка Кулицькі 10 К.: Богдана Ксьонжека, пол. почта 423, д-ра Михайла Станька, надпоручн. в Перемишли, Зофію Зарицьку в Перемишли і д-ра Костика Воєвідку, пол. поч. 182 СС. — Володимир Кекіш 10 К. (Дністер): Родину Кекішів в Дусанові, пп. Гуралїв в Якимові, пп. Кекішів в Стінці, пп. Качоровських в Станимирі, д-ра Осипа Кекіша в Вежбнїку, Івана Кекіша в Вольбромі. — о. Омелян Очабрук, Глумча 10 К (Дн.): о. Івана Іваня в Медиці, о. Івана Тимчука в Войтковій, о. Дмитра Панасевича полевого курата при k. u. k. Feldsuperiorat in Mähr. Ostrau, о. Івана Лебедовича в Павлокомі і Петра Пелехатого ук. богослова в Кракові. — о. Навроцький, Станківці, 25 К (Дн): Впов. директора д-ра Николая Сабата, о. Володимира Винявського в Гуснім вижнім і о. Василя Соловія в Пукові. — Александра Зельська 3 К.: Дануся Лончину, Оксану Чернецьку, Зиновія Курчабу всїх у Львові і Нюка і Анатолька Абрисовського в Яхторові. — Станослава Смішкова, Львів 5 К (Дн): Йосифа Сахрина ст. оф. льот., Юлію Медведеву жінку оф. скарб., Володимира Гнатишака оф. почт., Миколу Сидорака зел. магазинєра, Романа Турянську жінку урядн. дир. доменїлїсів всїх у Львові. — Евг. і Ольга Іванчуківні 10 (десять) К: Стефан Терлецький Перемишль гімназія, Стефан Максимович Борислав, Дмитра Коровень Рогатин, Сюньо Іванчук Мразниця, Катруся Шевчуківна Безбруди. — о. Зенон Кирилович катехит Гмінд 10 К (Дн.): Вп. д-р Иосиф Білинський ц. к. управитель табору для збігців. д-р Цїшановський гол. лїкар при ц. к. таборі для збігців, о. Н. Романюк, парох всї в Гмінді, Авреля Кириловичева, у Львові, Катря Кітівна, секрет. у Гмінді — о. Евген Омелянський 10 К (Дн.): о. Віктора Сиротинського з Каменкі Нової, о. Михайла Гірняка з Голою і Олексу Аргимишина з Каменки Лісової. — Малий Ромцьо Карманський 10 К.: Славця Ярему, Перемишль, Святополка і Романьчика Пачовських, Wetzlar (Hessen), Стефця Шухевича, Перемишль, Вандзя Кузика, Перемишль. — о. Олександер Дикий, архикат. проповідник у Львові 5 К.: п. Володимира Дикого, професора гімн у Львові, о. Михайла Тимчишина, пароха Лімної, Вп. радн. Гавяка, урядника ц. к. прокураторії скарбу у Львові, п. Григорія Рибака в Мартинові новім, п. Антона Легіна в Живци. — о. Кліш В. 10 К. (Дн): о. Г. Клюфаса в Лежахові, о І. Зарембу в Теплицях, о. І. Брилїнського в Пикоровичах. — о. Гук Михайло 10 К. (Дн.): о. Івана Жарського, декана в Глудні, о. Петра Кузика, пароха в Бупові, о. Івана Качмара, пароха в Милику, о. Дмитра Панасевича, Feldkurat a в Ostrau і Теодора Козія, поручника, пол. поч. 385. — Жданівна Францішка 5 К. (Дн.): п. Козенкову Подемщина, поч. Горинець, Миколу Крупька, Боден, Тим. Гнатова, Башня, Михайла Смика, Грозьова, поч. Лмна, Ів. Шведюка, хорунж., пол. поч. 393.

Просимо усїх Вп. Жертводавців придержувати ся форми оголошуваної в дїлї, значить ся насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних. — В той спосіб заощадите нам богато

діованєм повинен заняти ся кождий, хто хоче навчити ся популярно писати (пр. статейка „Dwa światy"). Сила його писаня (як і промов) полягала на: 1) великій приступности, 2) викликуваню контрастів, 3) дотепі та 3) оригинальности сюжетів. Писав дуже мало. Кромі статий у „Двірській Службі" оповістив друком спомини з свого побуту в київській тюрмі (по нїмецьки в однім в віденських дневників і на який рік перед смертю написав для українського мужицтва на спілку зі мною два перші томи Всесвітної історії — рукописі є у мене і колись будуть оповішені друком. Покійний заборонив вправдї згадувати свое назвище, через що я, даючи до розгляду перший том тов. „Просвіті", написав поруч сього назвища „і тов." (тай ва те мусїв з ним звести страшну дебату), одначе робив він се з відрази до ріжних запитів: „хочу спокійно їхати зелїзницею, а не щоби усякий дурень завдавав менї ріжні питаня, чому так а не инакше." Тепер має він уже вічний спокій і причина до укриваня його назвища відпала. Особливо цїнний другий том праці, бо Покійний знаючи найважнїйші европейські мови, використав до історії Египту найновійші жерела, праці американських египтольогів, видання комісії і т. д. На відповідне продовженє сеї інтересної праці треба би кількох людий, знавців мов та історії.

Адвокатська канцелярія Покійного в Монастирисках була перворядним і постійним огнищем української агітації (конципієнтів мав постійно Українців) Добре було мати в тій канцелярії заняте: Покійний мав величаву бібліотеку правничу, фільософічну, економічну й повістеву; все там були найновійші книжки й журнали в мовах російській, українській, нїмецькій, польській і англїйській; відпустку можна було все дістати, а виїзди в політичних справах взагалї не уважали ся за відпустки, хоч би як довго тривали; грошеві зачети були самовровумілі; всякий український кандидат, посол, агітатор мав у нього кождої хвилї і на довільний час нічліг, добрий харч, піввози—все даром, в разї потреби і кредит. Гроший не цїнив, хоч теоретично признавав їм велику вагу для виробленя людий. Так само велику вагу приязував до осягненя становища і м. ва се, що Драгоманов підчеркував у своїх писанях потребу осягненя становища, високо цїнив розум сего писателя. Кромі нього високо цїнив Франка й Грушевського як історика, не як політика. Хоч сам провадив боротьбу в духовенством (в дуже культурний спосіб), інтимно виска-ував ся, що з української інтелїгенції — духовна, особливо сільська, представляє більшу вартість, ніж світська; останній закидав те, що в нїй за часто вибивають ся пусті, неробучі типи, ласі на наживу. Полїтик без фаху або з довгами був в його очах чимсь страшним для такої нації, як українська. Людий на загал не цїнив високо, тим висше поодинокі типи. Дуже дивував ся, як хто чим небудь віддячив ся йому, особливо, як звертав позичені в нього грошї. Не любив т. зв. „шоякових" (масненьких) типів до тої мири, що лучало ся, як „тільки за чемність" випрошував з канцелярії клїентів: шляхтичів, кажучи: „Tu, proszę pana, jest chłopska kancelarya", а тим, що обурювали ся, додавав: „Як хочете, я вам се на письмі дам, або на дверех скажу прибити". Людий дїлив на перший погляд на симпатичних і несимпатичних і рідко помиляв ся в оцінці порядности другого. В висказуваню своїх поглядів був дуже відважний (пор. проти нього звернену брошуру, видану при співучасти Дашинського п. з. „Europa czy Buczacz?"). Як безоглядний був у поведеню з сильними міра сего, так до несмілости лагідний у поведеню з убогими й слабими. Відійшов з ним у молодім віці чоловік, що богато доброго зробив в жнтю своїм. На характеристику його дуже всесторонного ума, треба би посвятити далеко більше місця, ніж се можливо зробити в часописнім фейлєтонї.

Помер в Закопанім дня 31. сїчня с. р. на „апаеті ю pern cios-y". Похоронено його в Кракові.

З приводу його смерти пише менї одна знайома панї, що пильно слїдила дїяльність Покійного: „Не хочеть ся вірити, що його вже нема між живими. Тихо і дуже сумно буде від тепер без нього у селах та на полях нашого Подля. І дуже пусто".

Я бачив ся з Покійним в останнє два тижнї перед його смертю в Закопанім. Був вже фізично такий ослаблений, що тільки з трудом переносив ся з ліжка на верандовий лежак. Але ум його функціонував як давно: був живий і дотепний та мав інтерес до всего, особливо до літератури. Читав з замилуваням Джека Лондона. При пращаню зачіпив я його улюблену думку про „ревізію світогляду". Покійний поважно сказав: „Се вже ви самі хиба зробите, бо перед вами ще житє". І се були останні слова, які я чув від того визначного чоловіка з малої провінції*), що своїм бистрим умом і добрим серцем так богато зробив доброго Так не стало чоловіка, на думці котрого залежало всїм, що його знали.

З часописних некрольогів про Покійного замітний голос віденської „Arbeiter Zeitung", котра називає його одною з найоригінальнїйших голов між галицькими соціялістами.

---

*) Про житє на провінції мав Покійний власну теорію, котру скорпіунав аж на смертній постелї.

роботи, бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку

При сій нагоді пригадуємо, що жертви складає ся пятковою системою, значить можна не більше як п я т ь о с і б викликувати. Понад пять будемо счеркувати.

АДМІНІСТРАЦІЯ ДІЛА — Львів, Ринок 10.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Діла" і викликаних.

ОПОВІСТКИ.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда" у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В четвер дня 15. лютого „Степовий Гість" драма на 5 дій Б. Грінченка.

Білети раньше набути можна в „Народній Торговли", в день представленя при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 1—2

Бібліотека Товариства „Просвіта" отворена кождого дня від години 4—6 вечером. 1—10

Самоучки укладу п. О. Солтиса до набутя в книгарни Тов. ім Шевченка Львів, Ринок 10. 3—3

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 13. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На південь від провалу Валєпутна наші війска здобули приступом сильно укріплену російську точку опертя. При сім полонено 3 офіцирів і 168 жовнірів і здобуто 3 машинові кріси. Коло Звижина над горішним Серетом неприятель висадив у воздух міновий хідник, а опісля в дворазовім наступі даром старав ся вдерти ся до наших становищ.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

В долині ріки Віппах ішла далі значна гарматна-боротьба. Неприятельські наступи в области Св. Петра відперто. Число полонених на південь від провалу Коальба збільшило ся на 3 офіцирів і 88 жовнірів. В провалі Тональ наші війска наступили несподівано на неприятельську точку опору і полонили 33 Італійців.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не стало ся нїчого нового.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер**

ПОДІЇ НА МОРИ.

Д. 11. с. м. по пол. ґрупа наших гідропляній виконала вдачний вивідний лет до Вальони, Санті Каранта і Корфу. Инша ґрупа ранним раном 12. с. м. заатакувала військові предмети і торпедові кораблї в Бріндізі. Кілька бомб поцїлило. Всї самолети вернули в добрім станї.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 13. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Через день густа мрака майже на цїлім фронтї обмежала боєву дїяльність. В области Сомми гарматна дїяльність віджила вечером і йшла в ночи зі змінною силою. Особливо була значна мім лїсом St Pierre Vaast і Peronne.

Між Іперном і Арра не повело ся богато наступів неприятельских вивідних віддїлів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя баварського: На південь від озера Дрисвіти кілька віддїлів дістало ся в наступ до російського становища і вернуло звідти з 90 полоненими і 1 машиновим карабіном. На захід від Луцка вивідні наступи Росіян і їх розсаджуване мін остало без успіху. Коло Звижина над горішним Серетом відперто наступи кількох російських баталіонів.

Фронт архикнязя Йосифа: На південь від провалу Валєпутна наші війска здобули приступом сильно укріплену точку опертя. Полонено 3 офіцирів і 168 жовнірів і здобуто 3 машинові карабіни та богато военного матеріялу. Між долинами Уз і Путна були в богатьох місцях значні артилерійські бої і перепалки на терені перед становищами.

Група війск Макензена: Не стало ся нїчого особливого.

Македонський фронт: В луку Черни наші війска по успішнім огневім підготовленю заатакували неприятельське становище на горі на схід від Паральова, здобули приступом се становище і кілька обозів за фронтом. Наші втрати були малі. Полонено 2 офіцирів і 70 жовнїрів італійських і здобуто 5 машинових карабінів і 2 метавки мін.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ПОДЯКА.

В тяжкім горю, яке діткнуло мене і мої дрібні дїти через несподївану смерть моєї найдорожшої жінки і матери сирїт бл. п. Стефанії Калитовської — найбільшою відрадою були для мене ваяви сердечного співчутя, якого дізнав я — неваслужено — від найширших кругів приятелїв і знайомих та усього стрийського укр. громадянства.

Тож щира і сердечна дяка нехай буде від мене і моїх сиріток всім тим, що так в часї недуги Покійної, як і сумного похоронного обряду словом і дїлом те своє співчуте заявили.

Передовсім дякую усему місцевому і околичному Духовенству, що без окремого выдомленя, яке серед давних обставин було неможливе, взяло преміяльну участь в обрядї похоронним, а окреми Вп. Радн. о. Гриньовському і о. Льву Горалевичеви за провід, а Вп. оо. проф. Галянтови, кан. війск. Гаврищукови, Галайчукови, Гошовському, Іваськови, Кордуби, Матковському і Петрушевичеви за чин у участь в обрядї похоронним, хорови Товариства Укр. Жінок за прегарний спів, о. Матковському за сердечне слово прощальне, сказане над домовиною в церквї, а Вп. п. Марії Весоловській за прегарну промову виголошену від Товариства Укр. Жінок в честь памяти Покійної над могилою. Дякую теж Вп. Радникови Дутці і Вп. п. рев. Устіяновичеви за ласкаву поміч, якої удїлили менї в часї нод режи моєї недужої жінки до санаторії в Закопанім і при перевезеню її тлінних останків до Стрия, — а найщирїше дякую моїм шваграм Ользі і Винкентови Миласевичам, Людмилї і о Йосифу Савицким та Вп. Панству Тышовницким в Довголуки за їх поміч вглядно по ну посвятн опіку для Покійної в часї її тяжкої недуги.

Дякую вкінци усім приятелям, знайомим і усїй Стрийскій Укр. Громадї за їх щире співчуте, выявлене менї в приводу тяжкої втрати і за численну участь в похоронах, якою вддали Покійницї послїдну прислугу.

Д р ЕВҐЕНІЯ КАЛИТОВСЬКИЙ
з дїтьми Павлусем, Танусею і Мартусюе.

ЖЕРТВИ

На школу ім. вн. Льва у Львові на Личакові вложили (в коронах) на вклад. книж. Кред. Тов а „Дністер" ч. 9980 дальші жертви слідуючі Добродії: Михайлина Гаранова Хоросно старе 14·—, Михайло Грицковань Береска 40·—, Ів. Горнаткевич Дрогобич 2·—, Никола Терлецький Стебник 40·—, о. Ант. Твердохліб Краковець 5·—, о. Ів. Жарський Глудно 3·25, о. Ів. Скубиш Сеписка 3·—, о. Володимир Гмитрасевич Лїско 10·—, о. Йос. Гапяк Лопінка 2·—, о. Волод. Андрухів Лашки долішні 10·—, Ольга Кліш Підбужи 4·—, о. Філяр. Ортинський Топільниця 2·—, о. Стеф. Кишик Олака 4·—, Д. Р. Кульчицький Сендзішів 20·—, о. Евг. Качмарський Славско 16·—, о. Ів. Кузьмович Лавочне 10·—, о. К. Селецький Жужель 6·—, о. І. Тарасович Теглів 4·—, о. Антін Федорак Тісна 2·—, о. Андр. Наконечний Замїхів 4·—, о. Андр. Пеленський Лисятичі 30·—, о. Тома Дунїкевич Цїшки 20·—, о. Юл. Галькевич Рожанцї 6·—, о. Ів. Калимон Хотинець 5·—, гр. кат парохія в Наварії 17·20, о. Ів. Михайлів Воронів 4·—, о. Волод. Ковальський Себечів 5·—, о. Павло Штоклако Нисмичі 2·—, о. Вас. Лаврецкий Варяж 5·—, о. Евст. Мединський Сихів 2·—, о. Вас. Кузьмич Пісочна 1·—. (Конець буде.)

НАДІСЛАНЕ.

АДВОКАТСЬКА КАНЦЕЛЯРІЯ у ВІДНІ
надв. і суд. адвоката
Д-ра ЕВГЕНА ЛЕВИЦЬКОГО
поміщена де і давнійше:
Wien, VIII. Josefstädterstrasse 73.
Адресувати можна також: Dr. Eugen Lewickyj in Wien, Parlament. 125 1—2

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Михайло Качурак з Окнян, пов. Товмач, шукає жінки Магди, дітий Анни, Катаринн і Михайла. Відомість слати на адресу: Гр. кат. Уряд парох. Рудно к. Львова. 124 1—2

Настя Андрухова, Гайнд, Бараки 11. Долїшна Австрія, пошукує Гриця Андрухова, Медведівці, Бучач. 1—2

Оголошеня.

Відрізний денний (бльочковий)
КАЛЕНДАР на рік 1917.
Ціна К 1·20, в пересилкою К 1·50 (5 шт. К ·—, 10 шт. 12·50), висилає по надісланю готівки.
А. Окпиш, Львів, Кадецька 4. 13 19 20

Дня 1. марта с. р. о год. 7. вечером відбудуть ся в комнатах „Народного Дому" в Жовкві

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
ТОВАРИСТВА
„УКРАЇНСЬКА БЕСІДА"
в Жовкві.

Порядок дневний:
1. Справозданє за р. 1914, 1915 1916.
2. Вибір Виділу.
3. Внески і запити.

За Виділ:
Я. Пачовський голова. *А. Уловенський* секретар.

Окремих запрошень не висилає ся. 122 1—1

№ 24·50 а 20 К хто пришле, дістане усї книжки разом з пересилкою:

АВДИКОВИЧ: Моя популярність	2·60
ЗАРЕВИЧ: Хлопська дитина	1·80
КОНИСЬКИЙ: Молодий вік Одинця	2·—
ВОРОБКЕВИЧ: Над Прутом	1·60
КРИМСЬКИЙ: Андрій Лаговський, повість	2·—
МАКОВЕЙ: Оповіданя	2·—
КРАВЧЕНКО: Буденне житє	2·—
ЯРОШИНСЬКА: Перекинчики	2·60
СРОКОВСЬКИЙ: Оповіданя	1·40
КАТРЕНКО: Пан Природа	1·40
ДЕРАЦЯ: Композитор	2·—
ВОЛОДИСЛАВИЧ: Орли	2·20

Поодинокo можна також замовляти, тоді на звичайне порто просимо залучити 30 сот. пор. 60 с. а на Feldpoсти по 1·60 (само полотно коштує 1 К). IV г 3—4

ЗАМОВЛЯТИ: **КНИГАРНЯ НАУК. ТОВ. ШЕВЧЕНКА**
Львів, Ринок 10.
Без грошей замовлень не виконуємо!

„СВІТ" „СВІТ"
Приймаєть ся замовленя і передплату
на
Ілюстрований двотижневник для українських родин
„СВІТ"
що після довгої перерви, з дня **15. о. м.** річне **II. рік** свого істнованя й появляти меть ся
1. і 15. кождого місяця
в обємі 16—32 ст. друку, під редакцією
А-ра ДЕНИСА ЛУКІЯНОВИЧА.
Річна передплата виносить в Австрії **12 корон**, в Німичинї й окупованих областях стількиж марок, згл. рублів.
Кождому, хто надішле свою адресу вишлеть ся 1. (пробове) число даром.
Гроші і письма слати тільки на адресу Адміністрації „Світу" — **Львів, Куркова ч. 11.** 120 3—5

НОВІ КНИЖКИ
Товариства „ПРОСВІТА".

1. Календар „Просвіти" на р. 1917. Ціна 2 кор. 50 сот На почтову пересилку долучити 30 сот. або рекоменд. 55 сот.

2. Підручник до науки нїмецької мови. Ціна брош. прим. 3 кор 50 с. а оправлений в полотно з витисками 6 кор 50 с. На почтову рекоменд. пересилку долучити 55 с.

3. Дотепи, вигадки і жарти. Ціна брошур. примір. 1 кор. 80 с., оправл. в полотно з витисками 2 кор. 20 с. На почтову пересилку долучити 45 сот.

4. За козацьким хлїбом, оповіданє з давних часів. Ціна 70 сот. в пересилкою о 20 сот. більше.

5. Войнаровський, історична поема — Ціна 70 сот., з пересилкою о 20 сот. більше,

6. Чекає нас велика річ, історичні образки. Ціна 50 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

7. З кривавого шляху Укр. Сїч. Стрільців, оповіданя і описи. Ціна 1 кор. 20 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

Книжки висилаємо тілька по отриманю готівки; на кредит і за посліплатою не висилаємо, в комісе не даємо

Замовленя і гроші слати на адресу: **Канцелярія Тов. „Просвіта" у Львові, ринок ч. 10** V. с 4—?

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 37. (9289) Львів, четвер 15. лютого (2 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 46, в надісланих 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1·40. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 14. лютого 1917.

Факт безсумнівний, що підчас війни зросла цікавість до книжок: не тільки стрілецькі рови і шпиталї жадають книжок, але і сі, що лишили ся дома, хапають за книжки частійше, ніж перед війною. Але хоч попит на книжку зріс, книгарська продукція сильно упала. Німецькі книгарі і бібліотекарі доказують се цифрами. В 1913 р. книгарських новостий появило ся в Німеччині коло 35.000, в 1914 р. продукція упала вже о 16 прц., в 1916 р. нових видань було вже тільки 20.000.

Занепад не всюди був однаковий. Майже на половину упала продукція географічних книжок і карт. Се дивне, бо ніколи географічна карта не була таким бажаним артикулом, як тепер, — толкувати се можна тим, що поодинокі карти виходять у вищім накладі ніж попередно. Таксамо на половину упала продукція, видана з медицини і гигієни, — і се знов вражає, бож ніколи лікарська штука не мала такого поля попиту, як тепер. Пояснюють се тим, що хоч воєнні хороби дають богато матеріялу, то науковий дослід у теперішних відносинах не може поступати вперед. Також книжок про сільське і демашне господарство виходить менше, хоч зросли незвичайно видання, присвячені питаням виживлення. Натомість треба піднести, що теольогія, з поміжними галузями по невеликім занепаді 1914 р., знов у 1915 р. мала вищу продукцію ніж 1913 р. Сама теольогічна наука, правда, не розвиваєть ся, але душпастирська практика була дуже діяльна підчас війни і напр. проповіди і молитвенники розходять ся дуже широко. В правничих науках застій не був надмірний, бо воєнні комплікації дуже відбили ся на праві і до нових законів треба нових коментарів і пояснень; таксамо справа воєнних відшкодовань, інвалідів і под. має широку літературу. Шкільні видавництва зменшили ся, але причиною тут в не зменшене запотребованя, а радше ощадність, що не позволяє друкувати нових накладів. Навіть бекетристика втратила що-до числа видавництв — зате відрадним явищем в се, що тепер читають ся більше клясичні річи ніж літературні новини, нераз нерівної вартости. Наукові інституції майже цілком завісили свої видання, — се треба почислити до пасивів війни. Натомість популярна література в деяких областях тішить ся успіхом, особливо історично політичні твори, полемічні писаня і воєнні памфлети; на жаль тільки деякі з тих творів мають вищу вартість.

Книжка подорожіла значно, але се не є перешкодою в її поширеню, читачі купують і дорожші книжки, як тільки вони їх інтересують. Зверхна форма книжки підчас війни не змінила ся на гірше, а радше поправила ся. Публика є що до сього досить вибаглива. Зріст естетичного смаку і критичних вимог до книжки се основи, на яких можна буде будувати по війні.

Все те відносить ся до книгарського ринку в Німеччині. Українські видавництва мають ще тяжші умови, ніж західні, тому й занепад більший. Було би інтересно, щоби наші дослідники в области бібліографії порушили ту важну справу не тільки з фахового, бібліографічного, але й з ширшого і громадянського становища.

Справа катеринославської організації української с.-д. партії.

Відень 11. лютого 1917.

Як доносить „День" із Одеси, воєнно-окружний суд у справі катеринославської організації української соціяльно-демократичної робітничої партії засудив управителя каси хорих закладу Шодуара Романченка і селян Вирву і Дубового на 4 роки каторги. Трьох обвинених суд увільнив.

ф. к.

Закрите катеринославської „Просвіти".

Відень 11 лютого 1917.

Московське „Русское Слово" з дня 21 сїчня с. р. доносить з Петрограду:

Нині міністер вн. спр. А. Д. Протопопов одержав телеґраму від катеринославського губернатора, який повідомляє, що він признав конечним закрити українське товариство „Просвіта". Розпорядок закрити товариство губернатор уже видав. Мотиви закритя в телеґрамі не подані.

ф. к.

†

ПЕТРО ОГОНОВСЬКИЙ.

Перед двома днями подали ми коротку вістку, яку одержали вже по замкненю числа, про смерть Петра Огоновського. Ся вістка викликала безперечно глибоке вражінє в широких кругах нашого громадянства, бо Покійний належав до гурту тих дїячів нашого старшого покоління, яких треба назвати творцями нашого національного житя в Галичині.

Пок. Петро Огоновський уродив ся 20. липня 1853 р. в Чагрові рогатинського повіту, де його батько був парохом. До гімназії ходив у Бережанах, на університет у Львові й Відни. В 1879 р. вложив учительський іспит і став заступником учителя в IV. гімназії у Львові; в 1885 р. перейшов до української гімназії у Львові, в якій працював майже 30 літ, аж до емеритури.

Подібно, як два брати Покійного, Омелян і Олександер, що як професори львівського університету і визначні дїячі на поли науки і громадянського житя поклали великі заслуги,— так само і пок. Петро Огоновський вже як студент університету почав брати діяльну участь в публичнім житю. У Львові належав до акад. тов а „Дружний Лихвар", у Відни належав до „Січи", де був членом виділу, секретарем і головою. На ті часи припадають переслїдуваня українських студентів за соціялїзм; сї часи в „Січи" змалював Покійний у своїх записках. Опісля тов-о „Січ" іменувало його своїм почесним членом. У Львові працював довгі літа в виділї тов а „Просвіта", як касієр і контрольор. За дїяльність в тов-і іменовано його в 1892 р. почесним членом „Просвіти". В 1906 р. вибрано його головою „Просвіти" і на сім найвисшім становищи в тов і працював він до 1912 р. Про ріжнородність громадянських інтересів Покійного свідчить хоч-би те, що належав він до ініціяторів заложеня ремічничого тов а „Зоря". Побіч праці в „Просвіті" працював також в Наук. Тов і ім. Шевченка, де належав довший час до виділу. При реорганізації тов а в наукове вибрано його дійсним членом тов а в математично природописно лїкарській секції. Занятий працею в товариствах, а при тім слабого здоровля, не міг Покійний розвинути усїх своїх своїх сил для наукової праці і займав ся в сій области головно укладанєм підручників математики для середних шкіл.

Слабовитий, тихої і доброї вдачі, роботящий і ввічливий, єднав собі Покійний симпатії всїх, з ким мав зносини, як в школї між учителями й учениками так і на громадянській роботї.

Покійний здавна був хорий на груди і тільки старанний спосіб житя держав його при якім такім здоровлю. Нарештї сеї зими слабий організм таки не видержав, і Покійний мусїв на чужині розпрощати ся з світом.

Честь Його пямяти!

*

Жалібне засїданє Головного Виділу Товариства „Просвіта" з причини смерти бл. п. Петра Огоновського, довголїтного голови і почесиого члена Товариства „Просвіта", відбуло ся ві второк, дня 13 с. м. Провідник засїданя Впр. о. Т. Лежогубський, схарактеризувавши Покійника як чоловіка на скрізь праведного і чесного, чоловіка, що не мав в житю ворога, піднїс його надзвичайні заслуги в розвою Товариства „Просвіта". Працював тут довгий ряд лїт спершу як член Головного Виділу, а опісля як Голова Товариства.

Присутні члени вислухали промови стоячи. Щоби пошанувати память Покійного, повзяли присутні члени отсї ухвали: вивісити чорну хоругов на домі Товариства, видати посмертні письмо родині, відправити заупокійне Богослуженє, умістити житєпись Покійного разом з портретом в календарі „Просвіти" на рік 1918 і зробити з сього відбитку, а вкінци порішено в засаді утворити з власних фондів Товариства стипендійну фундацію ім. Петра Огоновського для студентів університету, з узглядненєм студентів, що віддають ся студіям науки математики і фізики.

*

Українська академічна гімназія у Львові уладжує в пятницю 16 с. м. о 8-ій год. рано в Преображенській церкві поминальне Богослуженє за упокій бл. памяти професора Петра Огоновського, на яке запрошуєть ся українську громаду.

Тайне політичне товариство в Японії.

Японія й Америка.

Берлїнські дневники доносять за російськими, що на зборах тайної японської партії „Gengyosha" провідник партії Тояма заявив, що Японія мусить старати ся витягнути з теперішного політичного й військового положеня як найбільшу користь. В сій цїли повинна партія підперти змаганя теперішного президента міністрів Теравшія, який знає, чого хоче, і рішений безоглядно йти до своєї цїли. Особи, які не хотїли би ставити тепер остро японсько-американського питаня, мусять бути усунені.

Щоби зрозуміти значінє сього донесеня, треба зазначити, що „Gengyosha" є тайне політичне товариство, яке числить 10.000 членів, що готові в імя патріотизму на все, навіть на убийство політичних противників і власну смерть. Провідником сього товариства є Тояма. Оружєм, яким він воює, є політичне вбийство. Мі-

ністри, яких політику вважає Тояма шкідливою для Японії, знаходять ся все в небезпеці життя. Хоч правительство знає, що інспіратором різних політичних замахів є Тояма, одначе не може йому нічого зробити, бо члени гов а поводять ся так, що на провідника не може впасти ніякий закид.

Проти президента міністрів Окуми Тояма уряджував два рази замах при помочи бомб, в 1890 р., при чім Окума втратив ногу, і в 1915 р. Причиною замаху було, що Тояма вважав політику Окуми занадто слабою й нерішучою. При виборах до японського парляменту в 1891 р. помічю Тоями тішив ся Матсуката, який був виступив з фльотовою програмою, що мала зробити Японію світовою державою. Тояма спровокував китайсько японську війну, викликуючи розрухи на Кореї. В 1903 р. агенти Тоями почали організувати в Манджурії банди, які опісля в російсько японській війні віддали Японії великі услуги. Агенти Тоями підпирали також в останних роках революціонерів південного Китаю проти Пекіну, щоб утворити для японського правительства привід вмішати ся у внутрішні справи Китаю. В 1898 р. Окума, а в 1900 р. Іто предкладали Тоямі міністерський фотель, але він відмовив, хотячи зберегти вільну руку.

Коли Тояма тепер справді хоче виступити проти Америки, то се в кождім разї буде цікава гра між сими новими союзниками, якими стали тепер Злучені Держави й Японія.

Втрати кораблїв.

БЕРН (Ткб.) „Figaro" приніс спис втрат торговельної фльоти антанту і невтральник держав за час від 1 до 10 с. м. Спис обіймає загалом 58 кораблів антанту і 38 невтральних держав, із загальною містотою 176.905 тон. Спис основуєть ся тільки на донесенях агенції „Lloyd a", які не брали під увагу великої скількости справді затоплених кораблів.

Спільний виступ невтральних?

За обмеженем підводної боротьби?

АМСТЕРДАМ (прив.). Ходять чутки, що між правительствами невтральних держав ведуть ся тепер переговори про спільний виступ для склоненя Німеччини, щоби змінила або обмежила війну підводними суднами.

Застановленє італїйської торговлї морської.

БЕРН (Тел. прив.) Швайцарська преса доносить, що ціла італійська мореплавба торговельна застановлена.

„Положенє кождого дня критичнїйше".

Паризькі газети доносять з Вашінґтону: Правительство постановило стати покищо на вижидаючім становищи. Один визначний урядовик заявив: Положенє кождого дня критичнїйше. Все таки кождого дня яснїйше показуєть ся, що Німеччина всіми способами старяєть ся обминути війну з Америкою.

НОВИНКИ.

Львів, 14 лютого 1917.

— **З Наукового Товариства ім. Шевченка** На засіданю історично фільософічної секції Наукового Товариства ім. Шевченка 6. лютого обговорено справу ювилеїв, які приходять в 1917 р., а саме: андрусівської умови, львівського університету, галицького станового сойму, автономії Галичини і сотних роковин уродженя історика Миколи Костомарова. Всім ювилеям рішено присвятити згадки і статї у виданях товариства. Дїяльности Костомарова буде присвячений окремий том Записок зі статями такого змісту: Костомарів історик, археольогічні працї Костомарова, громадянські погляди К., Костомарів-письменник; побіч сього будуть поміщені пригодні замітки і причинки до біографії наукової і л тетературної дїяльности К. По можности будуть уладжені також святочні збори на память ювілею.

— **Парохіяльні печатки.** Нам пишуть: Наслїдком розпорядку Митроп. Ординарияту у Львові з дня 24. вересня 1915 ч. 1572/орд. (оповіщеного в ч. 3 „Львівських архієпархіяльних Відомостий" з дня 1. жовтня 1915), поручаючого духовенству уживати в своїм внутрішнім і внїшнім урядованю народної мови і шкільної правописи, оказала ся потреба заступити також давні парохіяльні печатки, зладжені етимольогічною правописю, а ще гірше так зв. „язичієм" і правдивою „какографією" (на пр. „Печать гр.-кат. чина приходскаго въ Лабовой")—новими, спорядженими українською мовою і шкільною правописю. Богато парохіяльних урядів се зробило, однак ще не всї, бо ще й тепер деякі парохіяльні уряди от хочби у Львові (на пр. церкви Успенської і Преображенської) уживають старих печаток, які повинні би вже піти до архіву. Перерібка печаток повинна на наш погляд дотичити передовсім мови і правописи. Деякі парох. уряди однак пішли далї і почали змінювати також образки на печатках. Не входимо в те, чи вони до сего управнені, однак думаємо, що зовсім невідповідно є замісць ритовини представляючої Святого чи Правник (на пр Покрову Пр. Д. Марії) уміщувати цісарського орла. А таку печатку має парохіяльний уряд у Вороні, товмацького деканату, а саме навколо напис. „Печать церкви у Вороні. Товмач. Sigillum Ecclesiae in Vorona Tovmacz",—а в середині—найзвичайнїйший цісарський орел, так неначе би се була урядова печатка суду, староства, округа скарбового і т. п. Рівнож напис латинською мовою є вовсім зайвий, але наші люди завсїди хочуть здобути ся на щось оригінальне.

Подібні печатки українською та латинською мовою (хоч без орла!) мають під Львовом гр.-кат. парохіяльні уряди в Дмитровичах і Товщові (осїдок винницького деканату). Час би вже постарати ся о відповідну зміну. Так само була би найвисша пора постарати ся о усунене дивоглядів з парох. печаток, які на жаль бачимо навіть недалеко Львова...

— **Команда українського Леґіону** подає до відома, що передача стрілецького прапора покищо задля причин від Команди вовсім незалежних відбути ся не могла.

— **Засіданє історично-фільософічної секції Наук.** Тов а ім. Шевченка для вибору дійсних членів буде в четвер 1 марта о год. 6 вечером в канцелярії товариства.

— **Бібліотека Головного Видїлу Товариства Просвіта в 1915 і 1916 рр.** В часї інвазії була бібліотека замкнена і опечатана російськими властями. По інвазії функціонувала бібліотека в часї від 15. жовтня 1915. до 30. червня 1916. В тім часї користало з неї 202 особи, а то 148 гімназіяльних учиників, 1 ученик учительської семинарії, 12 учениць гімназії СС. Василянок, 15 учениць учительських семинарій, 2 студентів висших шкіл і 24 особи з поза молодїжи середних і висших шкіл. Сим 202 особам визичено 2289 томів. Плати за визичене не брав заряд бібліотеки жадної, лише на оправу 2 кот. від тому, не виключаючи при тім добровільних датків. В той спосіб зібрано в згаданім часї квоту 62 кор. Що дотичить приросту книжок належить занотувати, що бібліотека зростає головно дарованими книжками і тою дорогою дістала бібліотека в тім часї 205 книжок. Бібліотека містила ся до половини 1916 р. в домі Товариства, Ринок ч. 10, на першім поверсї, в другій половині 1916 р. перенесено її на другий поверх (вхід від галерії) і є отворена кождого дня від год. 4—6 вечером.

— **З полону** Ст. Сидорович, одн. добров., полонен. в Росії, в Нечаянному, херсонської губер. Одес. у.

— **Жертвенність Лемків.** Нам пишуть: В селї Незнаєвій, горлицького повіта, глухій закутині Лемківщини заколядувала шкільна дїтвора квоту 67 корон. Квоту сю розділено в сей спосіб, що 40 К відослано на волинські школи, решту ужито на місцеві цїли. Жертва ся є дійсно княжим даром, коли зважимо, що село числить 40 хат, а в додатку в часї воєнних операцій зістало цїлковито спалене.

Нові книжки і виданя.

Осип Залеський: „Пісня борців" (слова О. Олеся) на муж. хор, присвячена УСС. Укр. музичне видавництво „Ліра" ч. 9. ціна 60 с.

Осип Залеський: „Полягли в бою" (слова М. Голубця) на муж. хор, Укр. муз. вид. „Ліра" ч. 10, ціна 1·20 К.

Можна замовляти в книгарни Наукового тов. ім. Шевченка у Львові, ринок ч. 10.

Святий вечір „на Ґвінті".

Гутірка.

Навіть у людини, найбільше в жорстокостях війни отупілої або притисненої в „Hinterland i" всякими страхітями істнованя, слова „Святий вечір" наносять на леди, якими тепер душа обросла, теплий Гольфштром лїрики. Знаю людий, які боять ся сей один вечір бути самими, хоч поза ним не шукають гурту. Є і такі, яким не страшно лиш раз тодї доторкати ран, згадувати давно похоронені імена, мимо того, що з правила не оглядають ся поза себе, щоб не попасти в круговорот особистого терпіня, яке губить змисл для почувань загалу.

„Святий вечір на Гмінді"! Сих кілька слів замикає в собі один з найбільше виразних епізодів, які переживають тут наші виселенці. Не говорю про декоративний бік річи — про фасунок" нового одїня, церков, сіяючу світлами і ликом многоцвітних риз, або про хвою чи там „деревце", обвішане чічками напроти царських врат. До всякого рода паради і ефектовних миляних пузирів табор, що лежить як узол на лїнії Прага—Відень, вже звик і направду не в праздничних блискальцях річ, а в сім теплім леготі, що торкає душу, засипляє на морозї, нашептує їй забути річи і заставляє дивити ся кругом себе в пошукуваню того, що живій людинї святе і найдорозше — дому.

А дім як вартість духова не може істнувати на Гмінді. Тисячі і десятки тисяч людий, яких не вяжуть ніякі збіжні інтереси, не розділюють розбіжні, живуть тут чорними купами, як та галич на безконечнім передновку, як побите лихом людське муравлище на велетенськім, пересильнім етапі. Вже село, „кватири", на які час до часу незначними гуртками виписують наших, дає хоч в карикатурі щось з „дому" — унормоване заняте, дрібні радости, пливучі в власного кута, в який не лїзуть кожду мінуту чужі очи і ноги, а надівсе є там творча природа, в яку корінем вросло серце хлібороба і який він іде на зустріч з первобутною любовною тоскою. Наші їдуть охочо в села, але тих, що приневолені оставати ся, дуже, дуже богато.

І тому, розуміючи чулою інтуіцією, як нестерпно але проводити такий вечір без ніякої принаркраси, як болюче видїти святий день у цілій наготі безсильного убожества, — гурт тутешної інтелїґенції з панею докторовою Бухнер, матїрю тутешного начальника табору, на чолї, задумав роздачу різдвяних дарунків для всеї дїтвори Гмінду, бажаючи сим способом хоч трохи і хоч на часинку піднести настрій у старших, внести щось з доброї суґґестії у всї приспані злиднями бараки.

Фабриканти, які ріжними часами доставляють всячину для табору, скинули тут свої лепти: було їх немало і— як на хвилю — нераз коштовні. Гурт інтелїґенції, відбувши много нарад під неструдженим проводом п. Бухнер, поділив між себе плян роботи, не легкої, коли зважити, що у Гмінді є *ще* коло шість тисяч дїтий ріжного віку, з яких кожде мало бути обдароване подарками, відповідними до пола і віку. Цілі тижні вперед стягано статистичні дані, клясифіковано поодинокі ґрупи дїтий, складано пакунки після родів і цін, так, щоби кождий сортимент не перевисшав з гори назначеної суми.

І як за потертєм чарівної лямпи Алядин бачив те, чого забажав, так тут пляновий поділ праці, пильність одиниць справили, що торжество відбуло ся гладко, живо, без сутолоки і непорозумінь, а що найважнїйше, сей день був повний радісним гамором дїточим, утїхою без застережень.

Мені випала роля роздавницї на XVI. секції. Барак був чисто вимитий, за всю обстанову мав два столи, заставлені військом подарків, на середині горіли свічки на ялинці, прибраній чічками і срібною пряжею, між усїм тим увихала ся „матечка", уставляючи на лавках в спосіб шиковний і приманчивий дїточі черевички, розгладжувала малі волічкові кафтаники з білою обшивкою на ковнірі і рукавцях. В декотрім черевичку сторчав полїшинель, жовнїр з кріском, кістяна тарахкавка, мячик з целюльоїду. Я мерзла серед всеї тої мертвої пишноти, фізично й душевно мерзла.. Служачий з надвору став саме пускати довгим ланцом матери з немовлятами на руках, сестер з малими дїтьми, що судорожно чіпали ся спідниць старших, боячи ся чогось неясного для себе, батьків змарганих, з червоними від плачу очима й такими ж дїтьми на руках. Служачий дїлив напливаючих після віку, серединою поставив тих небожат, що закутані в коци і хустки як Самоєди заризикували прийти самі. Скілько воркого, сумовитого проміня сипало ся на покусливі яблока, забавки, книжочки з пестрими картинками. Матери поглядали мило, жіночою льоґікою, яка опираєть ся на сентиментї, розсуджуючи, що треба роздавницю зєднати для своїх дїточок. Добирали хвилї, щоб я звернула увагу на всї принади сих позакутуваних в лахмітє малих людий, фліртували карими й голубими очима, допрошуючи ся окремих поглядів. Ударяло мене, які всї ті дїти— старі... Як привиди, що їх натовплює уява в приkрім снї, так вони, одно до одного майже подібне краскою лиця й виразом очий, стояли, жадібно витагаючи вперед тонкі шиї. Ніде руху

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви.

Спиридон Губчак, директор Тов. „Віра" в Перемишли **100 К**: п. Д-ра Михайла Коса в Бернї, п. Д-ра Івана Куровця в Калуши, п. Йос. Калужняцького ц. к. судію пов. в Перемишли.— Марія Лотоцька зі Строиятина 5 Корон Дністер. — Марія Смішко 5 К (Дн.): Мечиславу Оссовську у Львові, Льва Геца УСС., Володимиру Дорош в Бринцях церковних, Леська Білецького уч. VI. кл. гімн. в Ярославі, Евгена Бобовника уч. VI. кл. ак. гімн. у Львові — Людмила Шевченко 5 К.: п. Олю Левкевичівну в Перемишля, М. Говртка поруч. УСС., Пелясю Пауківну абсольвентку укр. ліцея Лози, Стефу Назаревич абіт. укр. ліцея Пэремишль, Евгенію Очабрукову Глумче, Галю Ільницьку абітурієнтку українського ліцея Перемишль. — Скарбек Олімпія 15 К.: п. Іванну Тисову жену свящ. в Хлівчанах, п. Клементину Байнорівну учительку в Пукові, п. Йосифа Лясовського касієра Союза Кр., пп. Івана Семчишина і Ан. Окпиша урядників Нар. Торговлї. — о. Іван Бордун в Бережниці 5 К (Дн.): і кличу на ту квоту всіх священ. стрийського деканату. — Свістель Франц четар 10 К (Дн.): старш. лїкаря д-ра Осипа Залужного, д-ра Володимире Білозора, поручника Мірона, Луцького і лїкара запасного Коша УСС. Костя Воєвідку. — о. Александер Тржесьньовский 10 К: Волод. Дидинського надінжиньра в Сяноцї, В. Манастирського в Сяноцї, Гр. Демчука проф. в Сяноцї, п. Марію Станґенберґ учит. в Юлині і о. Романа Дрималика пар в Стростянцї. — Іван Стецьків полева почта 295 5 К (Дн.): п. Зузю Чичулівну учительку в Ріпчицях, п. Юліяна Карпинського Ruef 1/77 в Ярославі і товаришів 33 полку краєвої оборони Гриня Волосянського, Ів. Пика і Василя Соболя. — Миськів Семен, хорунжий, поч. пол. 79. 5 К. (Дн.): о. Дмитра Бахівського, Тустановичі, Людвика Ганкевича, хорунж. 55 пп., Михайла Клосевича, кадет асп. 55 пп., Bielitz, Василя Цьоня, Глиняни, Дмитра Миськова УСС., Львів. — Олена Чичула, Дністрик дубовий 5 К. (Дн.). — Лисковський Стефан, Долина, 4 К. (Дн.): Пансьтво Парилів Еміль і Анна (кожде осібно) учителї в Долинї, Іван Кочержук, учитель, Туря Мала коло Долини, Лев Павлишин, учит. в Лолинї коло Долини, Іван Скоморовський, учит. в Креховичах, п. в місци, Стефан Личковський в Торговиці, пов. Товмач, евак. тепер в Долинї. — о. Ничай Стефан, парох в Манастирку 10 К. (Дн.): д-ра Івана Кунцева, властителя Улицька зарубаного, інжин. Зенона Горницького з Рави руської, Теодозія Лещинського, офіціяла уряду подат. в Равї руській, о. Ів. Калинського, пароха з Волиці Комаревої і о. Льонг. Тустановського, пар. з Вільок мазовецьк.— Адвокат д-р Лонгин Озаркевич в Городку яг. 10 К (Дн.). — Стефа Адріянович, Деревня 15 К (Дн.). — о. Волод. Винявський, Гусне 5 К (Дн.).: о. М. Куновського з Матькова, п. Н. Яримовича з Корелич, о. М. Романовського з Либохори, о. П. Коблака з Орова і о. І. Ліцовського з Висоцька нижнього. — Кокоруд з Іван, Off. St. Vt. 20 К (Діло): Вп. хор. Гробельського і Шинкарюка, рах. підоф. Кликайла і Катрача, фельф. Скорупського і Ясїнського та цугсф. фон Цота етап. почт. 259, фельф. Кравчука і рах. під. Дачишина, усї 58 п. піх. — Орест Чемеринський 5 К.: Мартусю Чемеринську Пітричи, Галинцю Костинюківну Глиняни, Марійку Гаркаву Львів, Марійку Стеткевич Морава, Лїлю Шевчиковську Гмінд. — Ірина Маренін, Яворів 4 К (Діло): Всч. о. Михайла Твердохліба з Вербиці, о. Віктора Жука в Завадова і Впов. п-ю Олену Зраду з Лупкова. —

Просимо усіх Вп. Жертводавців придержувати ся форми оголошуваної в Дїлї, значить ся насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних. — В той спосіб заощадите нам богато роботи, бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку

При сій нагодї пригадуємо, що жертви складає ся пятковою системою, значить можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати.

АДМІНІСТРАЦІЯ ДІЛА — Львів, Ринок 10.

Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Дїла" і викликаних.

ОПОВІСТКИ.

Український Народний Театр Т-ва „Бесїда" у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В четвер дня 15. лютого „Степовий Гість" драма на 5 дїй Б. Грінченка.

Білети раньше набути можна в „Народній Торговли", в день представленя при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 2—2

Бібліотека Товариства „Просвіта" отворена кождого дня від години 4—6 вечером. 2—10

Самоучки укладу п. О. Солтиса до набутя в книгарни Тов. ім. Шевченка Львів, Ринок 10. 4—3

Дня 1 марта 1917 р. відбудуть ся в Жовквї в „Народнім Домі" о год. 11 перед пол. загальні збори філії „Сільського Господаря". Просить ся о численну участь. — Видїл. 130 1—1

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -

- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -

- (Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament) -

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 14. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група військ Макензена: Не було особливих подій.

Фронт архикнязя Йосифа: На південь від Бекас відперли ми кілька російських наступів. На дорозі від Валепутни здобули наші війска російське становище; опісля неприятель, щоби його відзискати, виконав даром сильні протинаступи. Полонено 23 офіцирів і 1200 жовнїрів і здобуто 12 машинових карабінів, 6 метавок мін і 3 гармати.

Фронт кн. Баварського: Нема нічого оголосити.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Без зміни.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 14. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наслїдника престола Руппрехта: На північнім березї ріки Анкри неприятель вів далї наступи по дуже сильнім артилерійськім підготовленю і при ужитю значних сил пїхоти. Перед полуднем атакував він два рази на південь від Серр. Оба наступи відперто в боротьбі в близька. Части неприятельських військ, які усадовляли ся перед фронтом, розігнано в протинаступі білим оружєм. Завважане готовлене дальших підмог на північ, а по полудни також на південь від Анкри, взяла наша артилерія під успішний огонь нищеня. Аж до Сомми була також в инших відтинках також в ночи сильна огнева боротьба.

Група військ нїмецького наступника престола: Наступи наших вивідних віддїлів в луку St. Mihiel і на західнім стоцї Вогезів були успішні.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя баварського: Не було нїяких особливших подій.

Фронт архикнязя Йосифа: В відтинку Мештіканешті осягнули вчера наші війска нові успіхи. Здобуто приступом кілька російських становищ і вдержано їх проти нагальних протинаступів. Число полонених побільшило ся на 23 офіцирів і над 1.200 жовнїрів, добича на 3 гармати, 12 машинових карабінів і 6 метавок мін.

Група військ Макензена: Здовж Серету і Дунаю гарматний огонь і перепалки позицій.

Македонський фронт: В Луку Черни наступи Італійців в цїли відобраня гір на схід від Паральова, мимо оживленої огневої діяльности, остали без нїякого успіху.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

В справі української воєнної бібліографії.

Нам прислано отсю відозву:

Отсим звертаєть ся підписаний вдруге до П. Т. українського громадянства, а передовсїм до шановних письменників редакторів й видавців, як неменше до наших хвальних Товариств з уклінним проханєм надсилати підписаному свої виданя, всякого рода воєнні публїкації, часописи, журнали, а навіть поодинокі часописні вирізки (спеціяльно розходить ся о публїкації і відзиви чужої преси про нас), з яких можна б користати при укладї таких публїкацій, як: „Загально українська бібліографія за 1914—1917 рр.", при виданю „Голосів чужої преси про українську справу в часї світової війни" або при укладї „Українського народного помянника", де містили б ся всї публїкації, видані на протязї воєнної пори, всї важнійші відзиви европейської преси про нас і де згадувало б ся всїх Українців, що згинули на полї бою наслїдком воєнних походів і ран, або як жертви світової хуртовини.

Щоб задумане дїло вповнї відповіло своїй метї та містило по змозї весь друкований матеріял воєнної доби, підписаний звертаєть ся до всїх, що признають потребу такого виданя,

---

пустоти, нїде свавільного сміху, що відбиває в собі дїточе блакитне небо. Я звернула ся за поясненєм до сестри, бо як неяк, є ще й здорові дїти „на Гвінтї".

— Вони всї із шпиталїв — обясняє вічливо сестра, світловолося „Reichsdeuts he" з гострим носиком і тонкими, енергічними губами.

Так, дійсно — до котрого небудь, що на руках у матери я схилю ся, заговорю, кидає собою мов в страху у бік, не раде й глянути, ховає голову і кричить. Матерям се неприємно і вони оправдують дїтий, кажуть їм подавати руку, кланяти ся, і бувають сердиті та діткнені у своїх надїях, як вони не хочуть того всего робити. Се є нестерпно сумне і я збентежено йду від них.

Від знаку сестри все тихне, лиш свічечки на ялинці порскають світлим пилом і мов іде від них монотонний, дрібний шум, як коли моросить мрака. Починаю свою скорбну річ: ось переводжу подібности в судьбі тої, що втікала в світ за очі перед Іродом, так як неодна українська матїр перед ворогом по ямах ховала ся, по лїсах, аж прибила ся у край чужий, далекий, з дорогим тягаром на руках...

Се, що приходить тепер, є як войк, з внутренностий душі видертий, люди сплакують з душі камінь, скидають непосильний тягар від теплої, сердечної сльози.

Не можу говорити, голос рветь ся, і я скоро, штучною енергією, кінчу. Беру в руки картку заповнену з нїмецька перекрученими назвищами, викликую, кладу у милі рученьки таємничі пакунки, коробки, одїж, аж поки сей довгий хоровід не випровадить слуга за двері салї. Столи стають чим раз пустїйші, барак світить вапном обдертий в прикрас і понурий як кожде незамешкане житло. Дїти, що раз у рік дірвали ся яблок та цукорків, їдять живо та голосно, як крілики, оглядають на ходу ріжні паперові і бляшані дива, зиркають боком на ті, що в руках у сусїда. Крівь отверті двері пхаєть ся мороз, з улиці доходить скрипучий танок дїточих ніг, у якім помітна радість, наче похміле.

— Чому держите таку велику дитину на руках?—питаю ся чоловіка в чорним, розкошланим волосєм, що полою кожуха заслонює звисаючі ноги може осьмилїтної дївчинки.

Обернув на мене червоні очи і сплакав:

— Тому, що воно—сирота, мама на Гвінтї померла, прошу пані...

Бідачиськоі він живе ще пізня понять старого часу, означує людські болї і житеві факти старими назвами, він ще не прибив ся душею до того трагічного берега, де вартости признані ще вчера вічними, нині стали сентиментальною завадою, що її відкидає без скрупулів сучасна anima militans...

Кидаю останні річи між жіночу юрбу і виходжу на простір. З усїх секцій пливуть струйками дїти, руки у них повні всяким веселим крамом, шапки зуховато почіплені від бадьорости, ноги підстрибують незвично на деревляних підошвах.

Вечером я вийшла на битий шлях і в котрий барак поступила, всюди грали ся на долівках дїти. Вони призабули солодку різдвяну кутю, якої тут не мають, і щораз торкали питанями старих, що сиділи серед тяжкої застанови, оперши счорнілі лиця на долонях.

Катря Гриневичева.

щоб зволили ласкаво підпомагати розпочату працю і надсилали підписаному всякі хоч би найдрібнійші публікації (свойого та чужого видання), українські передвоєнні часописи й журнали, передовсім потрібні: „Діло“, „Нове Слово“, „Руслан“, але з 1914 р., голоси чужої преси (цілі №и або витинки замітки з докладним означенем де, коли, в якім числі друкували ся), а також воєнно-територіяльні ілюстрації, малюнки, переписні листки, фотографічні знимки, що зображають наших людий, героїв жовнірів або наші землі.

Понадто потрібні є воєнні оповістки, оголошення, відозви, маніфести, протести, програми, посмертні плякати, карти (мапи) і тим подібні друки, які появили ся на протязі від 1. січня 1914 р. по нинішний день, однаково в якій мові вони печатали-б ся (кирилицею, гражданкою, латинкою, готиком, турецьким чи жидівським письком) як тільки в даній публікації чи статі хоч словом згадуєть ся про Україну та Українців;—а підписаний зобовязуєть ся вдруге після надрукованя проєктованих праць весь зібраний матеріял ним і другими — віддати на власність „Українського Воєнного Музея“ або „Наукового Тов. ім. Шевчанка“ у Львові.

З окрема звертаєть ся підписаний з уклінною просьбою до всіх українських авторів, письменників, публіцистів, редакторів і видавців, які друкували чи видавали що небудь друком в часі 1914—1917 р., або поміщували свої праці по чужих часописах, журналах і збірних виданях, щоби підписаному надіслали свої твори, або у відписі (на підставі автописий) подали заголовки тих праць, статей чи заміток. Рівночасно вважуєть ся підписаний просити П. Т. українських авторів о ласкаве відкритє своїх криптонімів та псевдонімів, що ними підписували свої праці, бо проєктована „Загально українська бібліографія“ містити ме при кінці „Показчик“, в котрім буде розвязка по змозі всіх криптонімів й псевдонімів, як також поазбучний спис авторів враз з заголовками їх писань. В кінци просить автор сих стрічок цїле українське громадянство, щоби зволило повідомляти підписаного про смерть кождого Українця (будь він інтеліґент, селянин чи робітник), коля тільки полиг на полї бою, або помер наслїдком ран, хоріб у шпитали, щоби можна було всїх тих звісних й незвісних борців героїв, як не менше жертви ворожої інвазії занотувати ad perpetuum rei memoriam в майбутнім воєннім помянику. Передовсім пожадані є фотографії і коротенькі некрольоги погибших у війні Українців.

При тій нагоді хай вільно буде підписаному зложити прилюдну подяку всім тим Високо поважаним Добродіям Жертводавцям і Співробітникам, які причинили ся до призбирання бібліографічного матеріялу для названих публікацій, або чинно помагали підписаному при їх укладі. Ось назвища тих Вповажаних Добродіїв: Радник двору Олександер Барвінський, д р Богдан Барвінський, І. Вочковський (Прага), Ан. Бабюк (УСС.), Теодозій Бундзяк, д-р Гр. Величко, ред. Г. Гордий, Катря Гриневичева (Гмінд), В. Дзїковський (УСС.), ред. Дмитро Донцов (Швайцарія), ред. Вол. Дорошенко, Ілярій Жидан (Загреб), ред. Андрій Жук (Відень), Микола Залїзняк, проф. Вол. Калинович (Відень), Зеновій Козловський (Кор. Польське), радник двору д р О. Кулачківський, о. Я. Левицький, Левко Лепкий (УСС.), Т. Мойсеович (УСС.), о. Евген Монцібович, д-р Осип Назарук, ред. В. Степанківський (Львовчна), д р І. Стрипський (Будапешт), Ю. Шкрумеляк (УСС.), А. Юркевич (Швайцарія), редакції: „Буковини“, „Вістника Союза визволеня України“, „Діла“, „Місіонара“, „Нашої Школи“, „Українського Слова“, „Ukrania“, „L'Ukraine“, „Ukrainisches Korrespondenzblatt y“ і „Шляхів“, а з товариств: „Просвіта“, „Наукове Т-во ім. Шевченка“, „Укр. педагогічне Т-во“ — вкінцї з чужинців підпомагали редакції: „Hrvatska Novine“ (Загреб), „Nowa Reforma“ (Краків), „Korrespondenz der Nationalitäten Russlands“ (Берн—Швайцарія) і „Reichspost“ (Відень).

В надії, що й другі підуть слїдами названих ВП. Добродіїв, ожидає підписаний негайних посилок, друків, публікацій, щоб міг приступити до остаточного впорядкованя і зредагованя бібліографії хоч за 1914 рік.

Адресувати просить ся: Іван Калинович, Борислав (Галичина).

ЖЕРТВИ

На школу ім. кн Льва у Львові на Личакові зложили (в коронах) на вклад. книж. Кред. Тов а „Дністер“ ч. 9980 дальші жертви слїдуючі Добродії:

о. Михайло Козак Трибохівцї 3·—, гр. кат. уряд парох. Ходорів 15·—, о. Мих. Шумило Стронятин 18·—, о. Орест Солтикевич Улюч 26·—, о. Ів. Щуровський Стинава 2·—, о. А. Стадник Николаїв н. Д. 5·—, гр. кат. уряд парох. Николаїв 3·—, о. Ів. Грицишин Ліщина 2·—, о. Пав. Бачинський Глиняни 5· , Кар. Юр. Проць Баня кошовська 10·—, о. Богд. Еліяшевський Зашків 10·—, о. Прокіп Тис Хлївчани 8—, о. Йос. Гапяк 2·—, Марцеля Фльорик 2·—, гр.-кат. комітет парох. Стебник 96·16, Мих. Кіш Трудовач 1·—, Ярослав Колтунюк Львів (збірка в комерсу в честь Вп. д-ра Федака) 40·—, о. Володислав Ільницький Ясїнка масьова 4—, Юлія Любинець Єнджеїв 6·—. Управа школи ім. кн. Льва на Лучакові складає отсим сердечну подяку щедрим жертводателям і просить слати дальші ласкаві жертви на книжочку Тов. „Дністер“ ч. 9980, Львів, вул. Руська. 127

ПОДЯКА.

Подобало ся Всевишньому віслати на нашого Батька бл. памяти Василя Кореця, емеритован. директора школи на Ланах в Стрию, тяжку недугу що закінчила ся недавною його смертю. В тім часї дізнали ми моральної помочи й потїхи від многих людий, що старали ся облекшити нашому батькови тяжкі його хвилї та віддали честь його памяти. Тому дякуємо передовсїм о. совітникови Галявтови, що заступив йому в тих тяжких хвилях сина і священика, заосмотрюючи його св. Тайнами на дорогу вічности, та попращав його гарним словом похоронним в церкві. З окрема ми богато виині паньству Галявтам, що були йому наче за рідні дїти, коли нас ворожа інвазія з ним на довший час розлучила. Відтак дякуємо о. Н. Гриньовському ва провід в похоронах, оо. В. Марчакови, що трудив ся в тій цїли аж з Гірнього, К. Петрушевичеви, Н. Матковському, Й. Савіцькому і кс. Кшановському, Хв. братствам церковним, Вп. п. інспекторови Ф. Соколовському, Вп. стрийському учительству, що устами довголїтного товариша працї і приятела Покійника, Вп. п. С. Левицького попращало нашого батька в гарній бесїдї нагробній, Вп. п. директорови І. Кравчишинови, довголїтньому приятелеви нашої родини, за прегарний похоронний спів, Вп. персоналеви краєвого Союза госп. торг. спілок в Стрию, дуже привязаному й живо відданому нашому дорогому батькови а своєму доброму директорови, за дуже гарний вінець на домовину, Вп. п. директорови І. Чабакови, і другим товаришам і приятелям та почитателям нашого батька за ласкаву участь в похоронах і заяву співчутя з нами в тім тяжкім смутку й жалю. Всїм щире і сердечне Спасибі!

В Стрию, дня 10. липня 1917.

Опечалена родина:

Йосифа, вдова;
Олександер і Денис, сини;
Мелянїя і Ольга, синові;
Марія Устиянович і Софія Калуська, доньки;
Володимир Устиянович і д-р Володислав Калуський, зятї;
Інж. Володимир Дутка і Максим Дубовець, шварґри;
Софія, Юлїян, Роман, Олександер, Анна, Марта, Лідія, внуки.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Михайло Качурак з Окнян, пов. Товмач, шукає жінки Магди, дітий Анни, Катарини і Михайла. Відомість слати на адресу: Гр. кат. Уряд парох. Рудно к. Львова. 124 2—2

Настя Андрухова, Гмінд, Бараки 11. Долїшна Австрія, пошукує Гриця Андрухова, Медведівці, Бучач. 2—2

Людий в Конюшкова, пов. Броди, прошу, щоби донесли мені, де перебуває моя жінка Анна Лотоцька і дїти, а їм сказали мою адресу, най до мене зараз напишуть, або приїдуть. Wasyl Łotockyj, Wien, 19. k. u. k. Kriegsspital-Grinzing Baracke 42. Saal 1. Bett 19 129 1—1

Оголошення.

Абсольвентка школи торговельної „Просвіти“ глядає посади при якій Укр. Касі в західній Галичині за Сяном. Відомість Іван Пеленський, радник судовий, Linz a/D Humboldstr. Nr. 31. 96 6—6

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Філії „ПРОСВІТИ“ в Долинї

відбудуть ся в льокали власнім на Горішу дня 1. марта 1917 о год. 12. в полудне, а без огляду на число учасників о 1. год. по полудни зі слїдуючим порядком дневним:

1. Звіт з дїяльности уступаючого Виділу.
2. Вибір нового Виділу.
3. Внесеня і запити. 131 1—3

Просить ся читальні „Просвіти“ Долинщини вислати своїх делеґатів, бо осібних повідомлень про Звичайні Загальні Збори Філії не висилає ся.

За Виділ:

ДОМЕТІЙ ПОПОВИЧ голова. ОМЕЛЯН НАЗАРЕВИЧ секретар.

ВИЇМКИ з українсько-руського письменства XI—XVIII століття

для висших кляс середних шкіл

вложив

Д-р МИХАЙЛО ПАЧОВСЬКИЙ

II. видане. — Ціна К 1·50. Порто звич. 30 с., поручене 60 с.

Замовляти: Книгарня Наукового Тов. ім. Шевченка Львів, Ринок ч. 10. IV B 4—4

„СВІТ“ „СВІТ“

Приймаєть ся замовленя і передплату

на

Ілюстрований двотижневник для українських родин

„СВІТ“

що після довгої перерви, з дня **15. с. м.** пічне **II. рік** свого істнована й появляти меть ся

1. і 15. кождого місяця

в обємі 16—32 ст. друку, під редакцією

Д-ра ДЕНИСА ЛУКІЯНОВИЧА.

Річна передплата виносить в Австрії **12 корон**, в Німеччині й окупованих областях стількиж марок, згл. рублів.

Кождому, хто надішле свою адресу вишлеть ся 1. (зразково) число даром.

Гроші і письма слати тільки на адресу Адміністрації „Світу“ — **Львів, Куркова ч. 11.** 120 4—5

Не на один, а на десятки лїт варта купити і заховати

Календар „Просвіти“ на р. 1917.

Повісти з нашої славної минувшини, оповіданя, малюнки, нариси, спомини з сучасних подвигів українських героїв жовнїрів і стрільців, статї літературно-наукові і публіцистичні та численні ілюстрації — не тратять ніколи на вартости.

Ціна лиш 2 кор. 50 сот. На звичайне порто треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

Продає ся тільки за готівку.

Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта“ Львів, ринок ч. 10. Vчн 21—?

Успішна поміч

для терплячих на скривлене тїла і горби (стрижня хребетного) через ношенє лїчничих горсетів ортопедичних у дїтий і старших осіб. Лучше хоробі зараз зарадити, як пізно. Конечно треба явити ся особисто.

Для інвалідів штучні руки і ноги (протези) систему швайцарського і американського.

УВАГА. З причини зміни льокалю і розширеня підприємства **приймаю замовленя тільки до 1 марта с. р.** Приймаю від год. 10—1 і 3—6. **Рапапорт, директор філ. закладів загр. лїчнично ортопедичних — Львів, вул. Пекарська ч. 12. І. п.** 113 2—3

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по німецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-німецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот в почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу:

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителїв удільничих початків німецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 14—36

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО. З друкарні „Діла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 38. (9290) Львів, пятниця 16. лютого (3 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходять що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „
у Львові (без достави):
місячно . . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „
За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень: Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1·00. Некрольоги стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою. Одно примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ВІДБУДОВА КРАЮ.

І. Галичина понесла найбільші жертви зі всіх австрійських країв в обороні цілої держави. Щоби бодай в части винагородити ті великанські втрати майна, домагаєть ся населенє Галичини, а в першій мірі її посли, щоби правительство винагородило ті шкоди і відбудувало Галичину грошем цілої держави, бо Галичина понесла жертви для охорони цілої держави.

Заступники Галичини домагають ся, щоби з державних фондів винагороджено мешканцям краю всю шкоду, яку вони перетерпіли з причини війни. Ті шкоди виносять великанські суми, найменше 6 міліардів корон.

Правительство не висказало ясно своєї думки, чи воно думає винагородити всю шкоду, яку спричинила війна, а на раві поробило лиш кроки, щоби дати найконечнійший ратунок сим, що що не можуть поратувати себе в біді.

Вже в другій половині 1915 р. призначило віденське правительство 22 мілїонів корон і поручило намісництву, щоби воно за ті гроші виставило будинки на поміщенє сих бездомних, що вже зовсім не мали де перезимувати, і давало підмоги найбіднійшим, зразу на прохарчованє, а опісля лиш на закупно найконечнійшої одіжи, господарських знарядів, хатної обстанови.

Се т. зв. запомогова акція і будова провізоричних поміщень. Сю акцію переводила президія намісництва і староства. Вислід сеї акції показав ся дуже нужденним. Сотки тисяч людий не мали даху над головою і зимують вже третю зиму в окопах і шатрах. Адміністраційний апарат показав ся неспосібним вести сю акцію.

Ми домагали ся, щоб установлено у Відни окремий уряд, що заняв би ся лиш відбудовою, а в Галичині установлено два окремі краєві уряди: один на захід, а другий на схід Галичину, що переводив би при участи українських організацій безпосередно відбудову краю. По довгих хитанях рішило правительство установити окремий уряд на цілу Галичину і передати йому чинности, що мають на цілі відбудову Галичини на всіх господарських областях.

Сей уряд є окремим віддїлом гал. ц. к. намісництва під назвою: „Краєва Централя для господарської відбудови краю". Як відділ намісництва підлягає Централя намісникови і віденським міністерствам. Вона має окремого управителя, яким є президент Станислав Гродзіцький; крім него придїлено до Централї богато урядників з намісництва, староств і Видїлу краєвого як референтів. Централя розпадаєть ся на три головні віддїли, звані секціями: 1) будівельна секція, що займаєть ся відбудованєм спалених і знищених будинків; 2) рільнича секція має за завданє двигнути з упадку і відновити рільництво і лїсництво; 3) торговельно промислова секція, що займаєть ся відновою рукодїла, промислу і торговлї; четверта секція є адміністраційна під проводом радн. намісництва Ноеля. Крім того засновано ще статистичне бюро, що має зібрати і упорядкувати всї воєнні шкоди в Галичині, і банкову секцію, що займаєть ся удїлюванєм позичок. Кожда секція має свого окремого провідника і більше число урядників. Провідником будівельної секції є радн. двора Роман Інгарден, рільничої проф. д р Юлїян Новак, а торговельно промислової Рогер барон Батаглія.

Краєва Централя і будівельна секція є в Кракові, Краківський готель, рільнича секція в Кракові, вул. Чиста 16, а торговельно промислова секція в Кракові, Ринок 30.

Крім урядників, що рішають і виконують придїлені їм справи, є додана до Краєвої Централї прибічна рада, що має заступати пошкодованих і боронити їх інтересів перед властями.

Прибічна рада має лиш дорадний, а не рішаючий голос. Вона висказує свої погляди на засіданях, ставить домагання і внески, і голосує над ними, але ухвали ради не мають сили, як сойму або парляменту, лиш є висловом домагань пошкодованих, а урядники не конче мусять їх сповнити, і так дієть ся, що вони самі видають заряджєня і навіть переводять важні справи, а раді подають лиш до відомости, що і як зарядили. Однак рада може богато вимогти, коли лиш твердо поставить справу.

Повна рада складаєть ся з 38 членів: 6 членів ради висилає Краєвий Видїл, а 32 іменує намісник. До ради входить 12 Українців, 25 Поляків і 1 Німець. Члени ради поділені на 3 секції, відповідно до трьох секцій Централї: будівельна секція складаєть ся з 11 членів, рільнича з 16, а торговельно-промислова з 11 членів. Наради відбувають ся на засіданях повної ради, на яких сходять ся всї члени і обговорюють справи всїх трьох секцій, або на засіданях поодиноких секцій, в яких беруть участь лиш члени, придїлені до даної секції.

З Українців входять: До будівельної секції: д-р Іван Макух з Товмача, тепер у Львові вул. Зїморовича 20, Василь Нагірний, архітект у Львові, Ринок 36, і Михайло Стефанівський, шлюсарський майстер у Львові вул. Вірстатова 10; до рільничої секції: Іван Кивелюк, член Краєвого Видїлу і президент С. Г., тепер в Бялій, о. Тит Войнаровський, заступник президента С. Г. у Львові, о. Стефан Онишкевич, посол до Ради Державної в Купновичах, п. Конюшки сїмянівські, Лазар Винничук, посол соймовий в Угринова долїшн., тепер в Собутові, п. Войнилів, д-р Теофіль Кормош, адвокат в Перемишли, Василь Струк, головний секретар С. Г., тепер у Відни VIII, Piaristengasse 56; до торговельно-промислової секції: д р Лесь Кульчицький, директор Земельного Банку зі Львова, Денис Коренець, директор Союза торговельно-промислових Спілок у Львові, вул. Зїморовича 20, і Филип Левицький, інжинєр в Бориславі.

Краєва Централя розпочала свою дїяльність 1. червня 1916 р. В 1916 р. відбуло ся одно повне засїданє ради дня 11. серпня 1916 р., а секційних засїдань 3.

Круг дїланя повної Централї.

Краєва Централя має перевести відбудову знищених війною міст, громад і осель, доріг, водопроводів і т. п. і віднову рільного і лїсного господарства, рукодїла, промислу і торговлї в Галичині. Відповідно до завдань, які вона має сповнити, розпадаєть ся Централя на три віддїли, звані секціями: будівельну, рільничу і промислово торговельну.

Справи цілої відбудови краю рішає і полагоджує Централя на спільних засіданях, званих президіяльними, а справи, що відносять ся до поодиноких дїлів відбудови, на секційних засіданях. Найважнійші справи рішають ся на президіяльних засіданях повної Централї, на яких рішають лиш урядники без участи ради. Проводить на них звичайно сам намісник.

До таких справ належить загальний прелїмінар коштів цілої відбудови, сума видатків на відбудову на один рік для кождої секції, удїленє позичок на відбудову поодиноких млинів, фабрик і промислових заведень, заключенє контрактів купна і достави будівельних матеріялів, потрібних до відбудови, закупно ріжних перевозових знарядів, закупно сирих матеріялів, машин для фабрик і рукодїл, загальні вказівки і організаційні справи і взагалї справи, яких переведенє коштує грубі міліони.

Д-р Іван Манух.

Поголоски про окремий мир в Росії.

БЕРН. (Вл. тел.) „Bureau des Nationalités de Russie" доносить:

На основі наших інформацій в Росії знов виринули поголоски про окремий мир між Німеччиною й Росією. Сильний похід реакційної преси проти Державної Думи, скріпленє правого крила в Державній Раді іменованими з 1. сїчня, приготованя до утвореня „правого блоку", який має всїх правих членів обох палат злучити до боротьби проти поступового блоку, — все те стоїть в найблизшім звязку з поголосками про окремий мир.

В сій справі заслугує на увагу статя „Земщини", яка домагаєть ся відложеня Думи на весь час війни і пише, що „без Думи можна ждати швидшого закінченя війни".

Здаєть ся, що вбийство Распутіна і уступленє Штірмера не зменшили впливу прихильників мира в Росії. На місце Распутіна знайшов ся вже настудник — в особі епископа Пітіріна. А іменованє Голїцина викликало в цілій пресї (з виїмком реакційної) тільки недовірє й сумнїви.

В пресї слідно велике занепокоєнє й говорить ся про великі зміни, які мають наступити у внутрішній політиці Росії.

За переведенєм примусової рекрутації в Польськім Королівстві.

Ухвала польського віча в Варшаві.

Як доносить краківський „Ilustrowany Kurjer Codzienny", 11. с. м. було в Варшаві політичне віче, скликане „Клюбом польських державників", яке ухвалило резолюцію з домаганєм переведеня примусової рекрутації в Польськім Королівстві.

Резолюція говорить про нещирість заяв Вільзона в польській справі, стверджує конечність союза Поляків з центральними державами і потребу виступу польської армії ще в теперішній війні, — і каже далі: „Зваживши, що польська армія є умовою запевненя істнованя польської держави, причинить ся до розширеня її території на схід від наших природних границь; зваживши, що покликанє до житя польської армії, гідної великого народу, може відбути ся тілько дорогою примусової рекрутації; зваживши, що польська держава має право приказувати, а не потребує просьбою кликати до сповненя обовязків супроти вітчини, — віче ухвалює звернути ся до Державної Ради, як першого органу повстаючої польської держави, з домганєм ухваленя примусової рекрутації до польської армії і покликаня річників 1913—1917.

Як бачимо, нїяка польська організація не минає нїякої нагоди, щоби не проголосити потреби розширеня польської держави на схід, на українські землї.

Опіка над сиротами.

Сходини в справі в'орґанїзованя краєвої опіки над сиротами.

З почину „Українського епархіяльного Комітету опіки над воєнними сиротами" відбули ся 13. лютого в кімнатах Бесіди сходини українського громадянства в справі утвореня Краєвої організації для опіки над українськими сиротами. Ваги й пекучости сеї справи не треба й доказувати. Обовязок військової служби воєнні операції як раз на нашій земли, пошести і вкінци евакуація тисячам наших дїтий забрали родичів. Обовязок вихованя тих дїтий спадає на суспільність, бо сього вимагає не лиш почутє християнської любови та вселюдської гуманности, але й наш національний інтерес. Дїти ті мусять бути виховані; не виковаємо їх ми, виховає хто инший, та для кого иншого — не для нас. Що ми з сього всесвітного пожару виратуємо, — — се буде наше. На першім місци мусимо тут поставити наші сироти-дїти, основу грядучого поколїня.

Вагу сеї справи зрозуміла мабуть більше провінціональна інтелїгенція, що безпосередно стикає ся з народом, ніж львівська, хоч хто знає, чи тут небезпека не більша чим по наших селах. Коли з провінції раз у раз відзивають

ся голоси, які бажали би знати, що робить ся у Львові для наших сиріт, то між львівським громадянством майже не бачимо інтересу для сеї справи, крім кількох людий благородного та горячого серця для наших сиріток, що творять Український епархіяльний Комітет з п. дир. В. Нагірним і о. сов. Лициняком на чолі.

Зовсім такий самий був склад учасників сходин. Бачили ми там тих нечисленних львівських панів і пань, бачили ми там навіть провінціональних священиків, які не щадили труду та серед нинїшних відносин комунїкаційних прибули до Львова, за те не бачили ми наших педагогів, кромі трьох, хоч се наскрізь справа виховання, нїкого з львівських парохів, нїкого з політиків.

О год. 5½, при співучасти 43 присутних, отворив п. дир. Нагірний сходини, підносячи вагу та пекучість справи опіки над сиротами. На предсїдателя покликано п. радн. Із. Громницького, на секретаря п. М. Чубатого.

Референт о. сов. Лициняк в основно обробленім рефератї представив теперішний стан наших сиріт. Понад 17.000 наших дїтий позістає в нуждї в західній Галичинї,

За нуждою фізичною йде нужда моральна, дичінє через брак виховання. Лиш при найбільшім напруженю сил зможемо запобігти хоч в части катастрофі. Се, що доси зроблено (два епархіяльні Комітети) не вистарчає. Та небезпека росте; наші сусіди узурпують собі право заступати наші дїти-сироти перед державою, виховувати їх, а в слїд за тим і побирати на сі цїли державні субвенції. Не треба додавати, що виховують вони наші дїти для себе. Референт предложив проєкт статута для маючого повстати Краєвого Товариства опіки над українськими сиротами; за взір взяв анальогічне нїмецьке краєве товариство на Моравії. Під кінець реферату поставив внесеня: Сходини зволять 1) ухвалити, що основанє такого товариства конечне, 2) вибрати комісію, яка випрацювала би подрібний статут сього товариства.

Над рефератом розвинула ся дискусія, в якій забирали голос п. дир. Мороз, о сов. Стефанович, о. Мягкий, дир. Федак, надр. Добрянський, рад. дв. Барвінський, о. Лиско з Городка і много инших. Бесїдники висказували ся за як найскоршим основанєм такого товариства. О. сов. Стефанович жадав, щоби воно зосереджувало в собі всї наші споріднені з ним організації Перед загал мусимо однак виступити з чимсь реальнїйшим; така організація мусїла би мати задачу не лиш репрезентанійну і організаційну, але також старати ся о фахове виобразованє сиріт на ремісників і т. п. О. Мягкий представив дотеперішну дїяльність перемиського Комітету, який не лиш в Перемишли заложив вже 3 приюти для сиріт, але вже й має свої філії в Самборі та Яворові. Дир. Федак зазначив, що таке товариство конечне ще й тому, що Комітет епархіяльний перед законом не є особою празною і не може анї нїкого перед судом заступати анї не є здібний принимати записи; дїти сироти лиш можуть репрезентувати перед правом заступники статутарного товариства. Праці роздроблювати не потрібно; ті самі люди, що працюють в Комітетї, можуть працювати також в будучім товаристві. Товариство таке повинно розтягати свою опіку і над українськими дїтьми, що хвилево як евакуовані перебувають поза границями Галичини.

Инші бесїдники подавали поясненя про правні постанови в справі опіки над сиротами. Закон сей прекрасний, та добрий він лиш для народів, що є господарями в своїй хатї; для нас він некорисний. Тенденцію сього закона зрозуміємо, коли знати-мемо, що автором його був ексмінїстер Мадейський, а переведено його силою § 14. Дальше звертали бесїдники увагу, що закон сей признає директорови сирітського закладу заступати дїти перед правом. Закон передвиджує й генерального опікуна (гол. по містах) для дїтий певного округа. Генеральним опікуном може бути навіть адмінїстраційний урядник (староста). По селах мають бути ради опікунчі, в склад яких входять репрезентанти обох віроісповідань, школи, начальства громади і делєгати товариств, що займають ся опікою над сиротами. Ходить о се, щоби тими делєгатами були люди з нашого товариства. Округи ряд опікунчих творить адмінїстрація в порозуминю з місцевим судом. Се також дає можність творити округи, де ми були би змайоризовані. Яке ж було б вихованє наших сиріт, колиб вони опинили ся в чужім сирітськім закладї, підпали під заступництво не свого чоловіка генерального опікуна або чужої нем ради опікунчої? Тому конечним є оснувати своє товариство з філіями і кружками сїльськими. Рад. дв. Барвінський розказав про генезу централї опіки над дїтьми, на чолї якої стоїть мінїстер Бернрайтер. О. Лиско жадав спопуляризованя справи опіки над сиротами і розведеня агітації в тім напрямі. На тім дискусію замкнено. Ухвалено одноголосно конечність такої інституції; до комісії статутарної вибрано: д-ра Студинського і п. Козакову (з рамени епарх. Комітету) та дир. Федака, рад. Лукавецького, рад. Дністрянського, д-ра Витвицького, о. сов. Лициняка і о. Демчука ЧСВВ.

Предсїдатель замкнув сходини, дякуючи присутним за участь а п. дир. Нагірному за дотеперішну працю та за скликанє зборів.

Маємо надію, що дїло, яке на тих сходинах дістало свій початок, розвине ся вкоротцї у велику всенародну інституцію, що дасть Українї чесних, характерних громадян — кадри своїх ремісників-фаховців.

Варшавський „Centralny Komitet Narodowy“ розвязуєть ся.

Польські соціялісти не хотять дати армії, поки не буде скликаний демократичний сойм. – Становище Пілсудзкого в Державній Радї.

Як доносять польські дневники, варшавський С. К. N. на засіданю 11. с. м. рішив своє розвязанє. С. К. N. гуртував у собі польські лїві елємети до соціялістів включно, які стояли на становищи незалежности. Тепер соціялїсти в С. К. N. виступили з домаганєм безпроволочного скликаня сойму на основі загального, рівного, безпосередного і тайного виборчого права, заявляючи, що доки не буде сповнене се домаганє, вони не будуть брати участи в твореню польської армії, бо вони стоять на становищи: найперше сойм, а потім військо. Проти сього становища соціялістів виступили инші групи С. К. N. і так повстав конфлїкт, наслїдком якого рішено розвязати організацію.

Ся політика польських соціялістів — доносять польські дневники — вустріла також остру критику чужих елєментів, які співдїлають при твореню польської держави.

Угодова с проти Нїмеччини „Godzina Polski“, критикуючи становище соціялістів, пише: „З огляду на рішенє розвязати С. К. N. стає двозначним положенє членів Державної Ради, вибраних з його круга, м. ж ин. і бригадіра Пілсудзкого.

Нїмеччина не відступить від свого рішеня.

Непорозумінє в приводу посередництва швайцарського посла в Вашингтонї.

БЕРЛІН (Ткб.) Бюро Вольфа оголошує: Знов надходять з заграници відомости про розширений там здогад, що замкненє моря підводними човнами і мінами проти Англії ослаблено або має ся ослабити з огляду на Америку чи з яких инших причин. З огляду на невтральні держави треба ще раз ясно заявити, що тепер ведеть ся необмежена війна проти цїлого морського руху в замкнених областях та що не буде вона під нїякою умовою обмежена.

БЕРЛІН (Бюро Вольфа). Бюро Райтера ширить у невтральній пресї відомість, нїбито Нїмеччина просила Швайцарію повідомити американське правительство, що вона є готова до переговорів зі Злученими Державами в справі заяви про замкненє моря, остаючої в звязку з підводними човнами, на скільки се не буде відносити ся до замкненя торговлї з Англією,— одначе правительство Злучених Держав повідомило швайцарського посла, що не може вдавати ся в переговори, доки Нїмеччина не відкличе заяви про заостренє війни підводними човнами.

Підставою сього донесеня є отсей дїйсний стан: Нїмецьке правительство одержало телєграму швайцарського посла з Вашінґтону, який, коли б Нїмеччина на се згодила ся, жертвував своє посередництво в переговорах з правительством Злучених Держав в справі деклярації про замкненє моря, бо сим можна зменшити небезпеку вибуху війни. З огляду на се попрошено швайцарське правительство повідомити свого посла в Вашінґтонї, що Нїмеччина як доси так і далї є готова до переговорів зі Злученими Державами, на скільки ті переговори не будуть відносити ся до замкненя торговлї з неприятелями, отже не тільки з Англією. Як предмет переговорів входили би в рахунок тільки деякі уступки для американського особового руху. Замкненє заморського довозу для неприятелїв не було би через се нїяк обмежене. Для нас нема відступленя в рішучім веденю війни підводними човнами, звернені проти всякого морського довозу для наших неприятелїв.

Крівавим шляхом IV. куріня 24. п. п.

Памяти погибших інтелїґентів.

Світова війна, якої вибух приняло наше громадянство в Австрії з великими надіями, а то з нетаєним одушевленєм, принесла нам — як доси — певне розчарованє, до якого причинили ся в немалій мірі важкі й криваві втрати нашого народу на полї бою. Богато молодого, надійного цвіту лягло головами в українських стрілецьких рядах, та безмірно більше синів нашого народу згинуло в рядах ц. і к. армії на всїх можливих теренах війни. Про перших писало ся в наших часописях — хоч неточно й неповно — все таки доволї богато, про других тільки в ряди годи і то випадково. А преціньіх геройська смерть, якою надіяли ся вони вибороти свому народови красшу будучність, повинна збудити в нас настільки пієтизму для їх памяти, щоб згадати про них хоч кількома словами, поминувши вже потребу таких згадок для національної статистики українських страт в сій війнї.

При нагодї замічу, що статистика українських національних страт в сій війнї булаб не тільки цїкава, але малаб немале значінє й вартість для нас самих, а при тім можнаб на неї нераз покликати ся. Передовсім в Австрії, бо перевеванє статистики національних втрат на рос. Українї з уваги на величезний простір, повну недостачу укр. преси й инші причини являєть ся просто неможливим. У нас можна се ще тепер зробити, по війнї буде також неможливо. Хто забирав ся би до такої праці, повинен переглянути докладно всї наші часописи від початку війни, всї галицькі й буковинські календарі, звідомленя управ всїх східно-галицьких середних шкіл, матеріяли тов. „Академічна Громада“ і „Січ“ у Відни, листи страт У. С. С., офіціяльні листи страт і деякі матеріяли, що тепер в руках приватних людий. В статистику повинні увійти не тільки погибші інтелїґенти, але по змозі й звісні з дїяльности селяни, загалом всї ті, що чимнебудь додатним — хочби як дрібном й невначним — в нашім національнім житю визначили ся. Про кождого погибшого треба би по змозі помістити отсї дані: імя й назвище, званє, коли і де роджений, де ходив до школи, в котрім полку служив, яку рангу мав при війску, коли і де згинув, евент. відзначеня; а коли покійний відгравав ширшу ролю в нашім національнім житю, треба би се зазначити кількома словами. Думаю, що така позбучна статистика наших страт в сій війнї появить ся вже в найблизшім календарі „Просвіти“ („Народний Помяник“).

Руководячись отсими міркованями, подаю кілька нових імен і дат на згадку про погибших синів України в IV. куріни 24 п. п., про подзиги якого на сербськім й італійськім фронтї читачі „Дїла“ мали нагоду читати кількома наворотами оригінальні справозданя. Дати про погибших подаю за перші два роки війни в тій надії, що й инші куріні й полки оголосять публично по змозі повні листи своїх страт. Нехай не пропадає безслїдно наша крівава слава!

Перший, хто з інтелїґентів-Українців зложив своє житє в IV. курінї, був одн. доброволець Микола Горбовий. Походив з Косова, ходив до укр. гімназії в Коломиї, опісля студіював право у львівськім університетї Був пильним і солїдним чоловіком, грав пречарно на флєтї і відзначав ся правим характером. Згинув в перших днях жовтня 1914 року на горі Власенїца в Боснії.

Разом з ним згинув також одн. добр. Стефан Романовський. Ходив до укр. гімназії в Коломиї, опісля був студентом лїсової академії у Відни, де належав до тов. „Січ“ і до новоутвореного акад. спортового товариства „Хортиця“. Був веселої й товариської вдачі.

Третим погибшим був одн. добр. Роман Гушул, що згинув 21. жовтня 1914 р. на Романа Пляніна. Про нього була в своїм часі згадка у віденськім „Дїлї“.

Разом з ним була згадка і про одн. добр. Івана Шинкарука, що наложив головою дня 28. падолиста 1914 р. на гор. Буква.

На тій самій горі згинули ще тодї одн. добровольцї: Олекса (?) Зубрицький, Микола Трусевич і Олекса Олесницький, Перші оба були ранені в черево і поховані врав з Шинкаруком в спільнім гробі.

Про покійного Зубрипького не міг я роздобути жадних інформацій; сказано менї тільки, що його мати має мешкати в Тернополї.

Іван Нїмчук.

(Конець буде).

Сумнівний здогад.

Коли Англія захоче мира.

КОПЕНГАГЕН. (Прив.) Здогадують ся, що коли місячно буде пропадати 1 міліон тон англійських кораблів, то прийде між Англією і Німеччиною порозуміне що до мира.

НОВИНКИ.

Львів, 15 лютого 1917.

— **Відбудова краю** Увагу наших Читачів звертаємо на статю п. д ра Івана Макуха, якої початок подаємо нині. Се зладжений для господарського органу перегляд інститутів, яким припала за задачу праця над відбудовою знищеної війною країни. Познайомити ся з інформаціями, поданими в статі, повинен кождий український горожанин — особливо ж кождий, хто має нагоду служити порадою нашим знищеним війною селянам і міщанам. Від того, чи і як покористуємось публичними можливостями в области відбудови, у великій мірі залежати ме такий чи инший суспільний і економічний стан нашої народности в десятилітях по війні.

— **Д р Т. Рутовський — правительственним комісарем м. Львова.** „Gazeta Lwowska" з 15. с. м. доносить: Д р Тадій Рутовський одержав нині з президії намісництва декрет, яким намісник з порозуміню з Краєвим Виділом іменує його правительсвенним комісарем м. Львова. Декрет носить дату 11. лютого 1917 р. ч. 2499/пр. Рівночасно намісник в порозуміню з Краєвим Виділом звільнив дотеперішного правительственного комісаря м. Львова, радника намісництва Адама Грабовського, від дальшого сповнюваня уряду правительственного комісаря для тимчасової управи м. Львова і удїлив йому відпустки до часу покликана його на нове становище. При сій нагоді намісник висловив радникови намісництва Адамови Грабовському признанє за його знамениту, повну посвяти, невтомну й успішну дїяльність для громадських справ на займанім становищи правительственного комісаря. Новий правительственний комісар м. Львова д р Т. Рутовський виїздить на кілька днїв до Кракова. До часу його повороту функції правительственного комісаря сповняти ме радник намісництва Адам Грабовський.

— **Про покріпляючу стацію на головнім двірци у Львові** і її дїяльність одержали ми такі звістки: Український краєвий комітет помочи для виселенців у Львові, який завязав ся дня 21/VIII, 1916 р., поставив собі крім инших цїлий також задачу, вести „покріпляючу стацію" для виселенців на головнім двірци у Львові. По полагодженю формальностий з військовими властями почав комітет дня 10 жовтня 1916 р. дїяльність на головнім двірци і веде там стацію покріпляючу з повним вдоволенем відповідних властий та несе виселенцям слово розради і поміч матеріяльну і моральну. Службу в тій стації сповняє 56 членів комітету безкорисно і без перерви — міняючись — в день і ночи. Хоча в покріпляючій стації також і члени „жидівського комітету" працюють, то однак та обставина не впливає на точний хід служби наших членів. Для тої стації призначили військові власти 2 убікації в бараку, оподалїк головного будинку, — одну для служби, а другу як кімнату інспекційну для членів комітету. Службу в покріпляючій стації повнять наші члени в сей спосіб, що пані держать її в день, а то партіями по 2 в часї від 8—1, 1—4 і 4—10 год. вечером, натомість панове (студенти університету) повнять її по одному від 10 г. вечір до 8 год. рано. Виселенцям, які переїздять, дає військова власть даром хлїб (і бохонець на 14 осіб) і зупу, натомість члени подають їм чай з цукром і мармоляду. Кромі того обдїляють наші члени по більшій части на пів голі та босі дїти виселенців даром теплими суконками, на які матерію закупили та самі пані їх пошили. На основі записок, ведених комітетом, переїхало через головний двірець у Львові доси 7000 виселенців, яких наші члени обслужили. Ведене покріпляючої стації вимагає великих видатків, а то для закупу матерій на одіж для дїтий. Ц. к. Намісництво удїлило було вправдї нашому Комітетови на ведене тої стації з початком грудня 1916 р. грошевої підмоги в квоті 1000 корон, однак та сума була не вистарчаюча, та Комітет мусїв недобори покрити зі своїх невеликих, з приватних жертв ускладаних фондів. Комітет перэслав знов прошене до ц. к. Намісництва о нову субвенцію.

— **Сахарина замість цукру.** Оголошений 14. с. м. розпорядок міністерства фінансів містить приписи про новий монополь, заведений цїсарським розпорядком з дня 25. сїчня 1917 що-до штучних виробів для солодженя. Вироблюване їх і дальше перероблюване в таблички буде відане приватному промислови, по змозї в краю. Для продажи буде утворена ц. к. стація побору в Відни. Дрібна продаж буде з правила поручена аптикарям. Посередне огниво будуть творити гуртівники. Виїмково дрібну продаж можуть дістати також инші промисцовці. День, коли розпічнеть ся продаж, буде поданий пізнійше: станеть ся се правдоподібно в половині марта. Тарифа продажи буде оголошена тодї, коли запевнить ся контрактово доставу потрібної скількости сахарини. Загалом можна сказати, що населенє має дістати сахарину, щоб заступити нею цукор; вона має бути дещо дешевша від рівнозначної скількости оподаткованого цукру.

— **Нові монети з портретом цїсаря Карла.** Незабаром мають бути видані нові золоті і срібні монети з портретом цїсаря Карла. Золоті монети по 10, 20 і 100 К мають появити ся тільки в малій скількости. За те в більшій скількости появлять ся монети по 1 і 2 К. Крім того має бути видана нова срібна монета на 50 сот.

— **Велика битва над Соммою,** вірне представленє памятних боїв над Соммою в 3 величезних частях висвітлює перший раз у Львові кіно Червоного Хреста при вул. Академічній 8. від пятниці 16. с. м. і в дальших днях. Сей фільм, знятий в середовищи вибуху бомб і гранатів, серед гуку гарматних куль, перед самим неприятелем, бо в віддаленю ледви 150 метрів, вимагав нечуваної відваги й погорди смерти. Чотирох людий, занятих зниманем, заплатило за се житєм, одначе наслїдком посуненя наших військ наперед сам фільм щасливо вратовано. Закуплений одною з нїмецьких фірм, збудив при висвітлюваню надзвичайну сензацію. Комітет, не зважаючи на величезну суму, якої зажадано, спровадив його на короткий час до Львова, щоб дати львівській публиці змогу оцїнити й подивляти наших правдивих героїв. 1—3

ОПОВІСТКИ.

Вінчанє п. Івана Костюка, укінченого богослова у Львові, з п-ю Марією Семенюківною, учителькою в Ключеві мал., відбудеть ся в неділю, дня 18. лютого 1917 р., в Маластові п. п. Ропиця Руська. 132

Заповіджені на суботу дня 17. с. м. великі товариські сходини в салї тов. ім. М. Лисенка з причин від комітету независимих і трудних до побореня перешкон, не відбудуть ся. Вислані уже запрошеня відкликують ся. 1—2

„Л. З. О." — У. С. С. устроює в Розвадові дня 17. лютого (субота) вечером товариські забави. Музика власна. Аранжує Великий Майстер церэмонїй. Буфет під зарядом Вел. Підкоморя і Вел. Підчашого. Окремих запрошень Великий Комтур не висилає.

Бібліотека Товариства „Просвіта" отворена кождого дня від години 4—6 вечером. 3—10

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волини, які супроти останнїх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви

Д-р Михайло Терлецький, адвокат в Дрогобичи 50 К. — Нуся Терлецька, Відень 10 К: ВП. Оксанну Бірецьку, Ярослава Весоловського, Василя Стефаника, Володимира Темницького, Юрия Шмериковського, усїх у Відни. — Татяна Терлецька: Оксанну Бачинську, Ольдзю Терлецьку в Туетановичах, Ірусю Попелівну в Дрогобичи і Ольдзю Зарицьку в Тустановичах. — Мирон Тарнавський, курінний отаман У. С. С. Етерр. 455 50 К (Дїло). — Нуся Тарнавська, 10 К (Дїло). — о. Володимир Утриско, декан в Скваряві новій 50 кор. в тій самій висотї покликую о. Лазаря Березовського ігумена Ч. св. в Жовкві, о. Юлїяна Гумецького пароха в Гійску, о. Северина Мацюрака пароха в Дорогошові великім, п. Івана Сїтницького ц. к. надпоручника, полева почта 289, п. Миколу Сїтницького ц. к. проф. семин. в Заліщиках, тепер офіцирська школа в Кошицях. — Д р Володимир Загайкевич 10 К о. Вл. Сельського і о. Костя Петрушевича в Стрию, д-ра Филипа Евина, д-ра Михайла Станька адв. і офіц., д ра Миколу Терлецького адв. і офіц. Дрібовля. — Роман Загайкевич 4 К: Марту Коренець, Манюсю Файгель, Улюсю Старосольську, Славцю Колодій і Іринку Селезінківну. — Олюська Загайкевич 4 К: Леся Дмоховського, Богданка Кишакевича, Міронка Бурачинського, Юрця Голубовича і Стефанка Шухевича в Перемишли. — о. Антоній Рудницький з Богородчан міста, парох, тепер перебуваючий в Гуменци коло Щирця 20 К: о. Осипа Терлецького пароха Лисович коло Болехова, о. Василя Кузьмича пароха Пісочної коло Миколаєва і о. Остапа Манастирського пароха Лесївки. — Стефанія Рудницька з Богородчан 20 К: пп. Евгенію Величківську, жену пароха Добрусин коло Жовкви, Марусю Весоловську, жену секретаря суду в Стрию, і Климентину Лужницьку, жену катех. у Львові. — д р В. Безпалько 5 К. (Дн.): Орисю Лежогубську і Оленку Чабанівну з Відня, о. Т. Сембая з Городилова, пор. Луку Антоновича-Налукового на 20 К., суд. Степана Воркуна з Перемишля, хор. С. Безпалька з Відня,—о. Лука Захариясевич в Рахинї 10 К. (Дн.): Алекс Захариясевича, управ. школи в Турі великій, Климентину Топольницьку учит. в Турі великій, Юлїю Гецівну учит. в Нараєві, Корнеля Кобринського ц. к. лїсничого в Турі малій, Марію Кмиціївичівну управ. школи в Рахинї, — Стефанія Сеникова в Ряшені 10 К.: Антонїну з Поховських Кордубову і Марію Околотову у Відни, Ореста Подляшецкого капітана-авдитора в Махові, Михайла Грицину поручника 1 полку краєв. оборони і Спірідіона Гречорощука хорунжого кавалерії в Сопроні (Угорщина), — Охримович Наталка Красна над Бечвою на Мораві 5 К. (Діло): Евгенію Кульчицку зі Львова, судієву Софію Петрушевичеву з Жовкви, Миколу Залїзняка з Відня, Олеляна Галицкого з Брук н. Ляйта, о. Ром. Охримовича пар. Урича, —Хорунж. Нягуль Евген 10 К (Дн.): пор. Божейка Маріяна, хорунж. Поповецького Евгена, Фраціяна Амброзія, Лупуленка Івана, Будуровича Івана, Рожанковського Льва, Козарійчука Омеляна, Алексевича Юрка, Перча Тому і Сандуляка Михайла. Всї з 36 полку піх. об. кр. — о. Михайло Кручковский Нагачів 20 К: о. Юлїяна Низового Чернилява, о. Льва Левицького Яворів, о. Михайла Телена Рогізно, о. Івана Скубиша Селиско, п. Петра Будзїцкого управителя школи Нагачів — о. А. Дубицький 5 К. (Дн.): Впр. о. Олексу Казюка в Сараєві, Вп. Василя Дубицького з Бережан, тепер в Топірцях, Вп. Дмитра Дубицького з Угерська, Вп п. Евгенію Борисову з Борщева. — Марійка Дубицька 2 К.: Цьоцю Славцю Борис з Борщева, Зосю Дубицьку з Самбора, Мелясю Сороківну з Фльоринки і Тосю Шпріницвну з Укини. — Микола Дубицький 2 К.: Вуйця Омеляна Бориса, полева почта 287, Влодзя Дубицького, учит. гімн. в Стрию, Вп. Мик. Никифорука УСС., етап. почта 182, УСС. Іванка Дубицкого з Бережан. — Пор. Володимир Гамаль, етап. почта Холм 20 К.: пор. Олексу Ващука, пор. Романа Борисевича, пор. Івана Рудзїнського, хорунж. Михайла Данилка, хор. Андрія Хому — всїх в Кракові та надпор. Грабовенського, етап. почта, Холм. — Марійка Калінська, Волиця Комарева 5 К (Дн.). — Надрадник Лучаковський 20 К.: секретара двору д ра Романчука у Відни. — Ірина Шмігельська 5 К (Дн.): Стасю Мосорівну в Сколїм, Олену Коссакову в Хоцен, Зоню Коренцівну, Гальку Чабанівну, Орисю Лежогубську. — Яців Степан, четар пол. почта 203, 20 К (Дн.): Орисю Стронську і Людвісю Тучапську в Коровиї, п. Марію Гарабачеву з Любачева, Олену Алексевичеву з Перемишля, інж. Pazouta Чеха з Праги, четара Замороку Рриця з Кракова. — о. Яків Косоноцький, Подільщі п. Погірці 10 К. (Дн.) — Грубська Софія, учителька в Багуши 4 К (Дн.): Славу і Олю Хомишин з Нанчілки великої, Грлю Захарівну зі Стрия, пр. Тадея Залеського з Самбора і Іванку Коник з Львова. — о Льонгін Тустановський в Вільках мазовецьких 20 К (Дн.): о. декана В. Гойдиша пароха в Девятири, о. декана Е. Гриневецького пароха в Смолині, о. Івана Курчабу, пароха в Неслухові, паню Олену Тустановську в Папортні. —

Просимо всїх Вп. Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Дїлї, значить ся, насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних, В той спосіб звошадите нам богато роботи. бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сій нагоді пригадуємо, що жертви складаєть ся пдтковою системою значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адмінїстрацію „Дїла" і викликаних.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 15. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група військ Макензена: Під Фокшані відперли ми кілька російських компаній. Над Путною наші патрулї розвивали з успіхом дїяльність на терені перед становищами.

Вже вийшов! Стрілецький КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ

ПРОПАМЯТНА КНИГА

УКРАЇНСЬКОГО СІЧОВОГО ВІЙСКА!

102 4—6

Ціна богатої змістом і картинами книжки великого формату на прегарнім (евангельськім) папері 15 арк. друку **5 К.** Можна набути в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10., а в укладчика підх. У. С. С. М. Голубця, **Львів, вул. Куркова ч. 11. вже з пересилкою.**

Фронт архикнязя Йосифа: На південь від тунелю коло Мештіканешті ударемнено російський наступ.

Фронт князя баварського: На північ від залізниці Золочів-Тернопіль і під Свидниками на Волини наші віддїли наступили на російські рови. Сї виправи були успішні. Неприятель понїс значну втрату в людях. Крім того на схід від Золочева полонено 6 офіцирів і 275 жовнірів російських.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Положене не змінило ся.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 15. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт наслїдника баварського престола Руппрехта: В останнім часї були на фронтї між Армантієр і Арра численні бої вивідник віддїлів. Неприятель в своїх часто роблених підприятях, які були по части звязані з підготовним артилєрійським огнем, а по части без нього, мав значні втрати. Полонені, яких ми взяли, дали цінні інформації, доповнені власними вивідними виправами. Вчера між Серр і Соммою буда артилєрійська боротьба, в якій брали участь важкі гармати, особливо сильна в вечірних годинах. Наступів піхоти не було. В наш успішний огонь прийшли тільки малі частинні наступи проти деяких з наших наперед висунених позицій, які по приказу відступили на наші головні становища.

Прозорий воздух сприяв нашій летничій діяльности від каналу аж до Вогезів. Неприятель утратив вчера 7 літаків, з яких два зістрілив поручник фон Ріхтгофен; є се його 20. і 21. побіда в воздушнім бою.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя баварського: Коло зелїзниці Ковель-Луцк один з наших стежних віддїлів напав на російську полеву сторону і привів 41 полонених. На південний захід звідси, коло Киселина, наш відділ привів з виправи 30 Росіян і 1 машиновий карабін з неприятельського становища. На північ від зелїзниці Золочів-Тернопіль удало ся вповні добре обдумане і жваво переведене підприятє. По коротким огневім підготовленю наші атакові віддїли вдерли ся коло 100 метрів глибоко в російські лїнії, полонили 6 офіцирів і 275 жовнірів і держали ся 5 годин в неприятельських ровах. За той час вдало ся мінерам знищити розширені мінові хідники і зробити нешкідливим підкоп під наші становища.

Фронт архикнязя Йосифа: Нїяких особливих подій.

Група вийск Макензена: Над Путною знищено російську позицію. Над Серетом відперто наступ більше компаній. Пристань і військово важні заведеня в Галацу острілювано з успіхом.

Македонський фронт: Положене незмінене.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

Оголошеня.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Філії „ПРОСВІТИ“ в Долині

відбудуть ся в льокали власнім на Горішу дня 1. марта 1917 о год. 12. в полудне, а без огляду на число учасників о 1. год. по полудни зі слїдуючим порядком дневним:

1. Звіт в дїяльности уступаючого Виділу.
2. Вибір нового Виділу.
3. Внесеня і запити.

131 2—3

Просить ся читальні „Просвіти“ Долинщини выслати своїх делегатів, бо особних повідомлень про Звичайні Загальні Збори Філії не висилає ся.

За Виділ:

ДОМЕТІЙ ПОПОВИЧ голова. ОМЕЛЯН НАЗАРЕВИЧ секретар.

Не 24·50 а 20 К хто пришле, дістане усї книжки разом з пересилкою:

АВДИКОВИЧ: Моя популярність	2·60
ЗАРЕВИЧ: Хлопська дитина	1·80
КОНИСЬКИЙ: Молодий вік Одинця	2·—
ВОРОБКЕВИЧ: Над Прутом	1·60
КРИМСЬКИЙ: Андрій Лаговський, повість	2·—
МАКОВЕЙ: Оповіданя	2·—
КРАВЧЕНКО: Буденне житє	2·—
ЯРОШИНСЬКА; Перекинчики	2·60
СРОКОВСЬКИЙ: Оповіданя	1·40
КАТРЕНКО: Пан Природа	1·40
ДЕРЛИЦЯ: Композитор	2·—
ВОЛОДИСЛАВИЧ: Орли	2·20

Поодиноко можна також замовляти, тоді на звичайне порто просимо залучити 30 сот. пор. 60 с. а на Feldpoсти по 1·60 (само полотно коштує 1 К). IV Г 4—4

ЗАМОВЛЯТИ: **КНИГАРНЯ НАУК. ТОВ. ШЕВЧЕНКА**

Львів, Ринок 10.

Без грошей замовлень не виконуємо!

„СВІТ“ „СВІТ“

Приймаєть ся замовленя і передплату

на

Ілюстрований двотижневник для українських родин

„СВІТ“

що після довгої перерви, з дня **15. с. м.** річне **II. рік** свого істнована й появляти меть ся

1. і 15. кождого місяця

в обємі 16—32 ст. друку, під редакцією

Д-ра ДЕНИСА ЛУКІЯНОВИЧА.

Річна передплата виносить в Австрії **12 корон**, в Нїмиччині й окупованих областях стількиж марок, згл. рублів.

Кождому, хто надішле свою адресу вишлеть ся 1. (зразкове) число даром.

Грошї і письма слати тільки на адресу Адміністрації „Світу“ — **Львів, Куркова ч. 11.**

120 5—5

Українські молитвенники:

I. **„Хвалите Господа з Небес“**

гарного формату, звиш 750 сторін друку, є найновійшим молитвенником в чистій народній мові.

Зміст молитвенника: Щоденні молитви раннїшні і вечірні. Найважнїйші пісні з вечірні і утрені. Літургія св. Иоана Золотоустого. Образець Тайни покаяня. Молитва перед і по сповіди, перед і по Причастю. Молитви на час Великого посту і на більші свята. Акафисти, тропарі кондаки воскресні, щоденні і на більші свята. Найбільша збірка коляд і церковних пісень. Пасхальна таблиця.

Молитвенник друкований гарними черенками на білім тривкім папері коштує:

1) В переплетї з плюшу або шкіри зі золоченими берегами і футералом К 9·00. 2) В переплетї в полотно з мармуровими берегами К 4·00. V. П

II. **Малий молитвенник**

народною мовою, малого догідного формату.

Оправлений цїлий в полотно з витисками 1 корона.

Молитвенники можна дістати за попередним надісланем грошей: в **Канцелярії Товариства „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10.** До замовлень доплачуєть ся 45 сот. на пересилку почтову. 5—?

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Косцюшки ч. 3.

Принимає і виплачує щадничі вкладки щоденно вгодинах урядових. Вкладки опроцентовує на 4%, починаючи вже від слїдуючого дня по дни вложения аж до послїдного дня перед днем відобрана.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна вкладати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Удїляє позичок: а) гіпотечаних платних виручними амортизаційними ратами на протяг від 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбарди ефектів, й на ескомт векслїв. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро

Посередничить у виединуваню позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків удїляє канцелярія „Руської Щадниці“ ул. Косцюшки Народний Дім, І. пов. щоденно безкоштовно в годинах урядових від 9—1 год. кромі неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишлї надають ся до льокацій пупілярних, фондаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну обезпеку. III. 15—?

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ „ДНІСТЕР“ у ЛЬВОВІ ул. Руська ч. 20. Телеф. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришеня з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена на дводвійної висоти удїлу.

Цїлю Товариства є удїлюваня кредиту своїм членам рільникам обмеженим в „Днїстрі“ від більше лїт.

Відсотки від вкладок 4 проц.,

без потрученя рентового податку.

ВКЛАДКИ

приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах від 8. до 2. в полудня.

Конто в Почтовій Щадниці 35.527.

Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Щадничі вкладки	К 4,725.000
Власний маєток	„ 649.000
Удїлені позички	„ 4,850.000

Канцелярії Товариства отворені кождий полуднем.

I. 4—?

Відповідає за редакцію Д-р **ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.**

З друкарні „Діла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 39. (9291) Львів, субота 17. лютого (4 ст. ст.) 1917. Рік XXXVII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. ощад. 26.725

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с., в реклямовій части 1 К. Повторюваним оголошенням і звіркам 10% Некрологія стрічка 1 К. Стилізованим за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Східна Галичина, Царгород і Росія.

Думка міродатних французьких кругів про політичні цілі Росії. — Реве-ляції про російську опозицію проти анексії Східної Галичини.

Під наголовком „Франція і питанє Царгорода" принесло число „Neue Zürcher Zeitung" з 10. с. м. допись з Парижа — зміст якої тим замітний, що перейшла вона французьку політичну й військову цензуру (дуже остру!) тай що знайшлась на сторінках часописи, якої Франція і її союзники вже нераз уживали до висловлювання своїх політичних поглядів перед читаючою по німецьки публикою невтральної преси.

Зазначивши, що навіть у деяких французьких кругах викликала неприємне вражінє заява російського міністра що до Царгорода, як признаної антантом воєнної цілі Росії, автор дописи пише:

На думку французьких кругів політична ціль Росії в сій війні ось яка: Забезпека перед німецькими нападами і свобідна дорога для господарського роввитку. Сі два понятя зосереджені в отсих конкретних предметах: Польща, Галичина і Царгород. Одначе в супереч повсюдному поглядови предмети сі далеко не рівновартні — з них тільки Царгород грає міродатну ролю. Після уступок, які цар мусів зробити в справі будучої автономії Польщі і для нестримних заходів сеї держави до свободи (на які вплинула також участь Росії в союзі з західними державами), зводить ся інтерес Росії до того, щоби Польща не попала ся під німецького володаря і в залежність від осередних держав.

Що-до Галичини, то польська часть її з Краковом і так припала би автономній Польщі. Знов-же Українці (в орігіналї кажеть ся: Малороси —ред. „Дїла"), котрі заселюють Східну Галичину, творили би свого рода троянського коня в рамах Великої Росії. Їх окремішна віра і їх західно-европейські житєві форми (Allüren") здатні до сього, щоби розжарити партикуляристичні стремління Малоросів, і з них самих зробити власних носителів сепаратистичного руху в Південній Росії. Се й причина, чому в російських правительственних кругах істнує опозиція проти можливого прилученя Галичини.

Инакше стоїть справа з Царгородом. Актуальна ся справа для Росії не так з вікової традиції, скільки з господарських потреб. В останних десятилїтях сталась південна Росія збіжевою скарбницею Західної Европи, а промислова підприємчивість внайшла надзвичайно корисне поле в угляних і зелізних покладах сеї країни. В міру зросту числа людности і безмірного розвитку горговлї й лучби, став ся свобідний вихід з моря житєвою конечністю мілїонів. Хоча в звичайних часах Росія мала право переїзду через Босфор, то одначе часті війни з Туреччиною (італійська, балканська, врешті російська) робили те право ілюзоричним. Росія на дїлї все є відрізана від моря, як тільки Туреччина має політичні клопоти. Сього велика держава не може стерпіти. Призналa се перша Англія, а навіть Німеччина в своїх заходах коло окремого мира мала поставити либеральне управильненє питаня Дарданель на першім місци свого предложеня.

З огляду на те також Франція мусїла згодити ся на домаганє Росії що-до Царгорода. На се вплинув нетільки огляд на приязнь із союзником, а й особисті інтереси. Царгород припаде в участи побідникови. Або Німеччина або Росія буде панувати над Царгородом і східною частю Середземного Моря. На німецьке пановань Франція вже тому не могла б згодити ся, бо означало б воно конець французького впливу на Сході (Сирія) і небезпеку для французьких кольоній в північній Африці.

Одначе — кінчить допись — коли б навіть війна покінчила ся без побідників і побіджених (як бажав би Вільсон), то французька сторона стоїть на тім, що Царгород має в якійсь формі бути відкритий для російського впливу.

Українці у Цїсаря.

Відень, 15. лютого 1917.

Цїсар приняв нині на приватних авдієнціях адмірала архикн. Карла Стефана, маршала пол. архикн. Фрідріха, міністра загр. справ Черміна, послів Романчука і Костя Левицького, президента Найсизшої Палати Обрахункової бар. Бека і міністра публичних робіт Трнку.

В справі воєнних засївів

видав президент міністрів гр. Клям Мартініц як управитель міністерства рільництва відозву, в якій читаємо:

Вже третїй рік від початку війни наближає ся час весняних робіт і засівів, і то в щораз тяжших умовах для рільників. Численні перешкоди, які вустрінуть нас у сій праці, мусять бути й будуть побрені.

Як минулого року, так і тепер для потреб рільників будуть організовані партії робітників з жовнїрів і полонених. Звільнене від військової служби й відпустки будуть удїлювані рільникам в як найширшій мірі. Всї військові тягла, які будуть до розпорядимости, будуть віддані на услуги рільництва. Фабрикація рільничих машин, мимо всїх трудностий, ведеть ся далї, щоби до весни було як найбіллше готових рільничих машин.

Паливо і мази для рільничих моторів є запевнені. Пороблено тахож заходи, щоби до-віз вугля для рільничих потреб був переведений на час. В противних випадках треба звертати ся просто до міністерства рільництва. Штучні навози, яких тепер є дуже мало, старано ся як найсправедливійше роздїлити між окремі краї. Ціни на навози установлено на основі порозуміня між заступниками міністерства рільництва і рільничих кругів; є вони як на теперішні часи розмірно низькі. Було би вказане, щоби малі рільники набували навози за посередництвом рільничих організацій, а великі просто в фабриках штучних навозів.

При міністерстві рільництва утворено окремий відділ для видаваня заряджень в цїли успішного переведеня весняних засївів. Особливу увагу присвячено насїню на засів. В випадках, коли би рільники не мали на се власного збіжа, мусять дістати його з резерв, призначених на сю ціль. Цїлу акцію приділеня, привезеня і роздїлу збіжа, стручкових ростин і т. п. між окремі господарства, має перевести Воєнне Заведенє для обороту збіжем і його філій. Хто отже не має ніякого або відповідного насїня, повинен звернути ся до Заведеня або відповідного комісіонера. Крім того міністерство рільництва само буде наглядати, щоби запотребованє насїня було дїйсно покрите. Користаючи з міністерського розпорядку з 26. липня 1916 р., який для обороту насїнєм передвиджує співдїланє головних рільничих товариств з Воєнним Заведенєм для обороту збіжем, міністерство рільництва постаралo ся тепер о приділенє до окремих філій Заведеня по одному представникови рільничих товариств. Задачею й обовязком сих представників буде не тільки предкладати внески, але також особисто співдїлати в тім напрямі, щоби акція доставки насїня була доцільна і швидка. Для забезпеченя достави насїня міністерство рільництва уділило також вказівок всїм політичним властям окремих країв.

З огляду на сї заряджения в цїли переведеня весняних засївів правительство сподівається ся, що рільники Австрії і тепер сповнять свою задачу, тим більше, що звісна є їх сила і відпорність в теперішній війні. Нехай до сеї працї заохочує їх переконанє, що від працї рільника і власне від переведеня теперішних засївів залежить вислїд трилїтних боїв що в теперішній війні рільна продукція є так само важна, як фабрикація оружя й муніції!

Розміщенє російських армій.

Цірїх, 10. лютого.

„Tagesanzeiger" доносить, що розміщенє російських армій вже покінчене та що нові сили вже уставлені.

Зложено чотири групи: Перша під проводом Рузького стоїть під Ригою і над Двиною, друга під проводом Еверта коло Баранович, трета під проводом Брусілова на Волині і в Східній Галичині, четверта ново сотворена, на Буковині, над Серетом і Дунаєм, під проводом Гурка.

Берпський „Bund" доносить, що в склад останної армії входять війска, котрі ранїйше боролись на Волині й Кавказі.

Звільненє архикн. Фрідріха зі становища заступника начального вожда.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) З воєнної пресової квартири доносять: Цїсар видав отсе відручне письмо: Любий пане полевий маршале архикн. Фрідріх! Від коли Я обняв начальну команду, особливож від коли знаходжу ся в місци й осїдку, означено Вашій дїяльности в характері Мого заступника за вузкі границї. Тямлячи з вдячністю про Ваші великі заслуги в характері начального вожда, звільняю Вас тому зі становища Мого заступника і ставлю Вас до розпорядимости Мого начального приказу. Я буду від випадку до випадку поручати Вам особисті задачі. Не обмежені щоденними службовими обовязками, проявите Ви вповнї при тих порученях для добра Моєї оружної сили Ваш воєнний досвід і Вашу високо цїнену Мною енергію. Вашим урядовим місцем осїдку є Відень. Ваше окруженє складаєть ся з одного ґенеральцого ад'ютанта, одного прибічного ад'ютанта, одного особистого ад'ютанта і одного ординансового офіцира.

Баден, 11. лютого 1917 р.

Карло в. р.

Заосмотренє Росії.

Безпосередна комунїкація між Америкою і устями рік Об і Єнїсей.

ПЕТРОГРАД (Петр. Аг.) На засїданю буджетової комісії Думи 14. с. м. повідомлено, що до пристани в Архангельську завдяки улїпшеням, заведеним в останнім роцї, привезено морем 60 разів стільки товарів, що в останнім роцї перед війною.

ПЕТРОГРАД (Петр. Аг.) Акційне тов-о „Сибір" для плавби, промислу і торговлї думає урядити в 1917 р. безпосередну комунїкацію між східним побережем Америки і устями рік Об і Єнісей через Карійське море. Перші пароходи мають в кінцем вересня або в початком жовтня приплисти до Ново Миколаєвска над Обом і до Красноярска над Єнісеєм.

ВІДБУДОВА КРАЮ.

II. Круг діланя поодиноких секцій.

Будівельна секція.

Будівельна секція веде технічну відбудову краю, то є переводить відбудову і направу спалених і знищених будинків. Вона збирає списи спалених і знищених будинків (статистику), робить взори нових будинків, обчисляє кошти відбудови, видає гроші на будову, старається о будівельні матеріяли, контрактує підприємців до будови провізоричних будинків, кермує будівельними експозитурами (своїми повітовими філіями), видає вказівки і норми для веденя провізоричних будівель і взагалі кермує справами будови краю. На разі переводить вона дальше розпочату президією намісництва будову провізоричних будинків на поміщенє бездомних і їх худоби та збіжа, а зовсім не розпочала ще дефінітивної (сталої) відбудови краю. На провізоричну відбудову одержала вона від віденського правительства 55 міліонів корон. За час від 1. червня 1916. до 30. падолиста 1916. призначила 46,885.725 К, а видала 28,445.446 К на провізоричну будову, а то:

на будову стоділ призначено	14,440.099 К
а фактично видано	10,215.260 „
на будову домів і бараків призначено	21,587 940 „
а фактично видано	15,064.740 „
Субвенцій уділено:	
властителям більшої посілости	1,462.200 „
на пущенє в рух цеголень і тартаків	41.833 „
Запомог уділено:	
на костели	433.888 „
на керниці	23.500 „
на фінансові підмоги і для евакуованих	1,002.225 „
для міста Львова із загально призначеної підмоги 1,700.000 К	200.000 „

До кінця мая 1916 р. видало намісництво на провізоричні будови 18,736.246 К.

З дотеперішної діяльности будівельної секції виходить ясно, що вона доси не виробила сталого пляну цілої відбудови краю, та що ціла її робота то латанина. Правда, що сего вона може й не могла зробити, бо віденське правительство не сказало ясно, чи воно думає відбудувати край в цілости і якими фондами.

Справа фондів на відбудову дуже пекуча, а становище віденського правительства доси не означене що до питаня, за чиї гроші має відбудувати ся знищені села, міста, промислові заведеня, більшу посілість, школи, церкви, громадські і парохіяльні будинки.

Одні міністри заявили, що сільські громади має ся відбудувати беззворотними субвенціями, міста при помочи субвенцій і позичок з Воєнного Заведеня кредитового, а більшу посілість позичками. Инші міністри неясно виявляють свою думку про сю справу і взагалі не займають ясного становища до сеї справи.

Становище Краєвої Централі для відбудови краю неясне; раз каже ся, що сільські громади має ся відбудувати беззворотними запомогами, раз, що субвенцію на відбудову мають дістати лише рільники, що мають до 5 моргів ґрунту, а хто має більше ґрунту, мусить позичити гроші в Воєннім Заведеню кредитовім на відбудову, а всї инші міста і більша посілість мають відбудувати ся позичками.

На засіданю прибічної ради 5. грудня 1916 заявили представники Централі ясно, що правительство мусить дати беззворотні фонди на відбудову всїх знищених частий Галичини, і предложили вже навіть приблизний прелїмінар коштів відбудови цілої Галичини на 3.010 міліонів корон.

Становище нашої суспільности, виявлене її політичною репрезентацією і господарськими корпораціями, ясне: держава має відбудувати край своїми фондами.

Так само засада: хто має відбудувати знищені будинки, не усталена будівельною секцією, ані віденським правительством.

При провізоричній відбудові латало ся: провізоричні будинки ставили самі інтересовані, а правительство давало їм фонди або матеріяли; або підприємці будували і доставляли готові будинки, або вкінци будували експозитури, а де їх не було, староства.

Ся справа мусить бути засадничо усталена.

Централя заявила ся за сим, що самі інтересовані мають відбудувати ся, а Централя має дати фонди, технічний нагляд і поміч в доставі матеріялів. Після нашої гадки самі пошкодовані відбудують ся найдешевшим коштом і найпрактичнійше, а лише треба їм дати фонди та спосіб роздобути матеріял, і фахову поміч та нагляд зі сторони експозитур. Лише в такім случаю, коли нема кому заняти ся будовою, то експозитура повинна заняти ся поставленєм будинків.

Тим самим участь державних чинників, як технічних, так і адміністраційних повинна тяжіти на відбудові як найменше. Доси знаємо з практики, що видатки на ріжних урядників пожирають великі суми з фондів, призначених на відбудову, а хосен дуже малий. Будуєть ся дуже дорого зри помочи чужих підприємців, непрактично, а підприємці заробляють при будовах найменше сто процент. Противно: повинно втягнути ся самих пошкодованих до роботи при відбудові, а навіть віддати велику частину нагляду Кружкам „Сільського Господаря" по громадах, а по повітових містах філ. „Сільського Господаря". Тим способом можна облекшити працю державним органам, а пошкодованим дати нагоду самим пильнувати відбудови і використати всї практичні досвіди населеня при відбудові. Богато можна оминути ошибок, які вже доси зроблено.

Про організацію і участь самих пошкодованих в відбудові подаємо низше.

Виконуючими органами краєвої Централї що до будівельних справ є будівельні експозитури. Доси утворено в середній і східній Галичині отсї експозитури:

1. Ланьцут для повітів Переворск, Ланьцут, Ряшів і Низько. Управитель ц. к. старший інжинер Франц Полуднєвський.

2. Ярослав для повіта Ярослав. Управитель ц. к. радн. Йоахим Трачик.

3. Перемишль для повіта Перемишль. Управитель ц. к. стар. радн. буд. Евстахій Панненко.

4. Сянік для повітів Сянік, Березів і Лісько. Управитель стар. інж. Вид. краєв. Володимир Дидинський.

5. Старий Самбір для повітів Старий Самбір, Добромиль і Турка. Управитель інж. Богуш.

6. Мостиска для повітів Мостиська, Самбір, Яворів. Управитель стар. інж. Вид. краєв. Гембажевський Домінік.

7. Львів для повітів Львів, Городок Ягайлонський і Рудки. Управитель радн. буд. Вид. кр. Тадей Розвадовський.

8. Любачів для повітів Чесанів і Рава Руська. Управитель ц. к. радн. буд. Володислав Скочинський.

9. Камінка Струмилова для повітів Камінка Струмилова і Радехів. Управитель радн. буд. Вид. краєв. Андрей Корнелля.

10. Стрий для повітів Стрий, Сколє, Дрогобич. Управитель ц. к. стар. інж. Едвард Бронарський.

11. Станиславів для повітів Станиславів, Богородчани, Калуш, Долина. Експозитура не функціонує. В повітах Калуш і Долина веде відбудову інж. Станко.

12. Жовква для повітів Жовква, Сокаль. Управитель експоз. архитект Людвик Бальдвін Рамулт.

Д-р Іван Макух.

Приказ цїсаря Вільгельма до маринарки.

БЕРЛІН (Ткб.) „Вістник розпорядків для маринарки" оголосив приказ цїсаря Вільгельма до маринарки. В сім приказї цїсар зазначує, що в рішаючій боротьбі з найзавзятійшим, найбільше зненавидженим неприятелем, який хоче виголодити Німеччину, найважнійша задача припадає маринарцї, особливо підводним човнам. Цїсар висловляє надію, що маринарка зломить неприятельську охоту до боротьби.

Домаганя властителїв кораблїв в Еспанії.

БЕРН (Ткб.) Лїонські ґазети доносять, що властителї кораблїв в Барцельонї й Більбао висловили охоту пустити кораблї на море, але домагають ся від правительства убезпеченя життя кождого моряка і відшкодованя. Всї еспанські кораблї мають бути ескортовані военними кораблями до місця, де ескорту обіймуть военні кораблї антанту і відставлять еспанські кораблї до пристаний призначеня.

В Злучених Державах.

На Кубі і в Мексику.

ЛЬОНДОН (Ткб). „Times" доносить з Вашінґтону: Положенє на Кубі і в Мексику викликує велике занепокоєнє в Злучених Державах. На Кубі вибухла поважна революція. Коли тамошне правительство не зможе привернути порядку, Злучені Держави будуть інтервенїювати.

В американських пристанях.

ЛЬОНДОН (Ткб). „Times" доносить з Ню-Йорку: В американських пристанях і на стаціях наслїдком того, що американські й невтральні кораблї не хотять удавати ся в дорогу за океан, назбирали ся великі маси товарів. Обчисляють, що в Ню-Йорку лежить коло міліона тон

Крівавим шляхом IV. куріня 24. п. п.

Памяти погибших інтелїґентів.

(Конець).

Микола Трусевич походив з убогої міщанської родини з Угнова. Ходив до української ґімназії в Перемишлї. Батько його, щоби удержати свою родину і сина в школї, виїхав до Америки на заробки, Бл. п. Микола був вельми добрим і ширим хлопцем, до того мав все ґумор, тож не дивниця, що був всюди люблений і пожаданий в товаристві. Залюбки брав участь в аматорських виставах в Угнові, якими й придбав собі немалу популярність. Працював також в чит. „Просвіти" і в кружку „Сільського Господаря". Як вибухла війна з Сербією, він разом з Горбовим й Романовським був уже в IV. куріни в Фочі, звідки й зараз рушили всї в поле, де перебули найстрашнійші початкові хвилї воєнного житя.

Про смерть Олекси Олесницького довший час не можна було нїчого певного сказати, бо тїла його на побоєвищи товариші не найшли. Одначе з уваги на се, що у війні ріжно буває, а від того часу минуло вже давно повних два роки без якої небудь вістки про нього, мусить ся приняти, що й він наложив там разом з иншими головою. Тїло його імовірно поховали санїтети з якогось чужого куріня. Бл. п. Олекса був сином о. декана Альойзія з Чортівця, пов. Городенка. Ходив до української ґімназії в Коломиї, опісля студіював у львівськім університетї право. Був ґарним народним робітником і працював не тільки в своїм селї, де викорінив був майже зовсім хрунївство, але й в цілій околици. Без нього не відбували ся в сім окрузї ні одні збори, ні одно віче, ні одна аматорська вистава, за що накидав ся на нього м. ин. кореспондент „Gazety Narodowej". Тїшив ся всюди великою симпатією, бо всяке окруженє умів собі зєднати своїми жартами й дотепами. Пишучий сї стрічки пригадує собі як нині, як він бавив і веселив нераз в поли нас всїх, своїх товаришів, тоді, коли — як то кажуть — кождий з нас чув в собі з умученя найменшу кісточку...

Се були-б мабуть всї українські інтелїґенти IV. куріня, що поховані на сербськім теренї війни. Крім них згинуло там ще немало селян-патріотів, м. ин. кількох кошових „Сїчий", одначе імена їх мені невідомі.

Про погибшого народного дїяча, сїчовика сі Снятинщини, Германюка, як також про патріотів підофіцирів Андрія Ковальчука і Миколу Микуляка була вже в своїм часї згадка в „Дїлї". Всї три носили військові відзначеня.

Дня 18. жовтня 1915 р. погиб на котї 588 біля Санта Лючія кадет аспірант Івана Луцького, іменований по смерти кадетом. Був відзначений великою срібною медалею хоробрости. Покійний походив зі шляхотської родини, ґімназію кінчив в Самборі; по матурі студіював право. Був вельми спокійний, працьовитий і пильний; працював над освідомленєм української шляхти в Самбірщинї. В полї був від лютого 1915 року.

Про погибших, кілька разів відзначених курінних офіцирів: кадета Евґена Гнатковського і четаря Михайла Гнатюка, що лягли головами в половинї 1916 р., писало ся в „Дїлї" і в инших часописях, тому докладнійше згадувати про них тут не будемо.

Останнїм, що зложив свою молоденьку голову на склонї другого року війни, а саме в червни 1916 р., був кадет-аспірант Панталеймон Дяконович. Родив ся в шляхотській сїмї у Веречанцї на Буковинї 1895 р., до ґімназії ходив в Чернівцях. По скінченю 6 кляс захопила його війна. По зложеню доповияючого іспиту („Ergänzungsprüfung") і скінченю офіцирської школи вирушив в лютім 1916 р. в поле, де був нецїлих чотири місяцї. Се був молодий, білявий, вічно усміхнений хлопчина, справжня дитина. Любив дуже природу і свою Буковину, для якої думав посвятити всї свої сили.

Отсих кілька дат молодим борцям про вічну память.

Іван Ющук.

стали. Товарові поїзди не можуть виладовувати товарів, бо нема до розпорядимости кораблїв. Вже перед тим недоставало вагонів, а тепер сей стан ще погіршив ся. В Чікаго лежать запаси збіжа 4 рази більші, ніж звичайно. В Бостоні лежить стільки збіжа, що вже нїчого не можна довозити.

Нота Швеції й Данії.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Шведське правительство доручило австро-угорському послови в Стокгольмі ноту з приводу заостреня війни підводними човнами. По довшім виводї нота заявляє: Шведське королївське правительство є приневолене заложити формальний протест у ц. і к. правительства проти заповіджених заряджень і поробити всякі заходи з огляду на втрати в людськім житю і в матеріялї, які можуть з сього виникнути для Швеції.

Рівнозвучну ноту одержав австро угорський посол в Копенгазї від данського правительства.

НОВИНКИ.

Львів, 15 лютого 1917.

— **Коли прийде черга також на українську правопись?** Кілька днів тому доносили ми про працї коло реформи правописи російської, знов же нинї читаємо в краківських газетах, що вчора відбули ся в Академії Наук у Кракові наради в справі уодностайненя польської правописи для Поляків усїх „заборів".

— **Що їх болить.** Польські дневники доносять про успіхи польського шкільництва на Волини, де заложено 5 клясову школу в Володимирі Волинськім, 3-клясову в Устилузї, 2 клясову в Любомли і більше як 15 шкіл одноклясових. В сих школах береть ся від дітий вписове пересічно по 2 К. місячно. Та сих гроший на школу замако і дневники завзивають до складок, заохочуючи до них польське громадянство ось як: „Треба числити ся з сим, що галицькі Українцї з великим розмахом взяли ся до закладаня шкіл на Волини і вписового не беруть. Засобів на ведене шкіл доставляють їм складки, які численно напливають до „Дїла" та до инших українських газет і організацій. А „na kresach" з огляду на мале національне освідомлене треба числити ся з тим, щоби через побиране за високих шкільних оплат не звертати населеня до чужих шкіл, в сім випадку українських."

— **В справі районованя продажи хлїба у Львові,** почавши від 18. с. м., оголошено урядово: 1) Зачинаючи від дня 18. лютого 1917 р., стає продажа хлїба в окрузї міста Львова та підміських громад зрайонованою. З тим днем вільно купувати хлїб виключно тільки у зласнім районовім склепі. 2) Кождий голова родини одержить перед днем 18. лютого 1917 р. за посередництвом мужа довіря іменну легітимацію на побиране муки, в котрій назначений буде для нього районовий склеп для побираня муки і хлїба. 3) В перщім тижни важности хлїбової карти закуповувати можна хлїб в районових склепах виключно на лївий відтинок карти хлїбової карти, означеної числом 1, а на другий тиждень на правий відтинок, назначений числом 2. — Кождий голова родини може одначе на один день закупити лиш один бохонець хлїба, коли скількість її членів не переносить 6 осіб, а найвисше 2 бохонцї, коли родина складаєть ся з більше, ніж 6 осіб. 4) При закупнї хлїба повинен купуючий виказати ся за кождим разом легітимацією рожевої краски в районовім склепі, а зеленої краски в склепі конзумовім, а продаючий має обовязок справдити через відчитане скількости осіб, на яку є легітимація виставлена, кілько бохонців хлїба вільно йому продати згаданій родинї. Продажа і купно хлїба без показаня легітимації та стягненя відповідної скількости хлїбових карт або також за ціну вищу, ніж тарифова, що тепер виносить 50 сот., буде строго каране. 5) Районові купцї є обовязані зачинати продажу хлїба у своїх склепах найпізнїйше о год. 7. рано, отже також старатись власним коштом, щоби його звезли вже перед тою годиною, щоби могли в час продажу зачинати. 6) Районовий купець не має права відмовити продажі хлїба родинї приділеній до його склепу як також резервувати хлїб для других осіб, зглядно робити се зависимим від продажі других артикулів. Помимо зрайонованя буде у кождій дільницї установлена певна скількість нерайонованих склепів запасних для осіб, що не одержали ще легітимацій та для переїздних осіб. Зазначуєть ся виразно, що районоване продажі є обовязкове, що отже кождий має право купувати хлїб виключно у приділенім собі склепі районовім так само, як і закупна муки.

— **Засїданє фільольольогічної секції Наук. Тов-а ім. Шевченка** відбуде ся в суботу, дня 17. лютого 1917 р. в салї музея товариства о год. 6. вечером. На дневнім порядку реферат д. Гнатюка і біжучі справи. — Управа секції.

— **П. радн. Ізидорови Громницькому,** ветерани нашого шкільництва, складає широкий гурт його знайомих і приятелїв в українській громаді бажаня з нагоди Імянин. Нехай доля позволить йому ще довгі лїта працювати на своїм стяновищи для добра рідної школи та суспільности.

— **Сільська молодіж на національні цїли.** Січовики в Стрільбичах зібрали на коляду 60 К. З того дано: на скарб Січових Стрільців у Відни 20 К., на інвалідів У. С. С. для тов-а Маківка в Новім Санчи 20 К. і на Волинські школи 20 К.—Молодіж парохії Лисятичі з Пятничанами і Пукеничі заколядувала 500 К. З того післано на укр. гімназію в Долинї 50 К., на укр. гімн. в Яворові 50 К. для Укр. Педагогічного Тов. у Львові 50 К., для школи Грінченка у Львові 20 К., на захист Митр. Шептицького в Стрию 50 К., для Комітету Пань в Стрию, що відвідують хорих жовнірів в шпиталях, 50 К. На фонд будови читальнї з Лисятичах 230 К. Окрім того дівчата з Лисятич зібрали між собою і післали на Волинські школи 29 К.

— **Відзначене.** Микола Гошко, надпоручник ц. к. 45 команди дивізії піхоти обор. краєвої одержав срібну медаль заслуги на стяжді військового хреста заслуги. — Найвисше похвальне признане (Signum laudi-) за хоробре поведене супроти неприятеля одержав п. Олександер Довбенко, поручник 30. полку полевої тяжкої артилерії.

ІЗ ЩОДЕННИКА.

Читане часописий.

Чи вмієте Ви взагалї читати часопись?

Глупе питане! Хто не читає часпоиси? Адже навіть власти приказують її читати! Нечитане газети не звиняє нікого перед правом; скорше можна діждатись прощеня ізза незнаня закона, ніж ізза незнаня одного з богатьох розпорядків, які приносить часопись. Читане часописи тим паче не є дрібницею.

„Ми заробили 100.000 корон в однім дни".

„Битва під... ведеть ся з неменшою завзятістю далї.. Гори трупів, ріки крови..."

„Хвостики під міськими склепами". „Знидїлі лиця жінок". „Дїти дичіють".

Наче в калейдоскопі зміняють ся картини на сторінках часописи. Сумні й веселі—в суміт.

А люди читають і читають. Ні журі ні глибших дршевних потрясень не слїдно на їх обличях. Тай думок не слїдно ніяких. Невже взагалї можна говорити про глибоке переживане великого часу?

Тай добрі люди кидають прочитану часопись — наче б виходили з кіна: наче щось недійсне, давно минуле відчувають те, що надруковане. Якби хто схотїв відсвітлити численні обличя газетних читачів, то одержав би тільки збірку байдужних лиць, яких не обурює нїяка погань, не вводить в догаду нїякий масовий обман, не вворушае до глибини сердець нїяка трагедія людської долї.

Здаєть ся менї, що люди не вміють читати часописи.

Не нарікаймо на цензуру. Є в світї річи гірші. Безсердечність. Страшенна затверділість супроти нужди, супроти людства.

Ант. Марен.

ОПОВІСТКИ.

| **На теплу одіж для бідної дїтвори в Володимирі волинськім** на руки комісаріяту УСС. в Володимирі вол. зложили: Н. Н. з Кракова 100 К, д р Михайло Терлецький 50 К, Тетяна Терлецька 10 К, Вол. Дорошенко 10 К, Вол. Темницький 10 К, Вол. Бандрівський 10 К, о. Дамян Лопатинський 10 К. 1—1

| **Український Народний Театр Т-ва „Бесіда" у Львові.** Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю дня 18. лютого пополудни о год. 3. по знижених цінах „Перехитрили" нар. опер. на 3 дії М. Кропивницького.

В неділю дня 18. лютого вечером о 7 год. „Любов бідного Маркіза" штука на 5. дій о відслон О. Фиєта, в перекладі Ст. Сїлецького.

Білети раньше набути можна в „Народній Торговли", в день представленя при касї від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 1—2

| **Заповіджені на суботу** дня 17. с. м. великі товариські сходини в салї тов. ім. М. Лисенка з причин від комітету независимих і трудних до побореня перепон, не відбудуть ся. Вислані уже запрошеня відкликуєть ся. 2—2

| **Загальні збори Товариства „Жіноча Громада"** відбудуть ся не в суботу, як було подане, а в середу дня 21. с. м. о год. 4. по полудни в сали Тов. „Укр. Бесїда" при вул. Костюшка. 136

| **Банковець,** умїючий провадити дїловодство і книговодство касове, з довшою практикою, пошукує відповідної посади в наших кредитових інституціях навіть на короткий час. Може провадити хор і організацію. Оферти приймає Адм. „Дїла" до ч. 350. 135 1—2

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

о. Остап Нижанковський, парох в Завадові, 15 К (Дїло). — Роман Говикович в Закопанім 5 К: Єра Гарматія у Відни, Богдана Нижанковського в Завадові, Богдана Кабаровського в Закопанім, Романа Олесницького у Львові і Богдана Копача в Бялій. — Анна Говикович 5 К: Таню Яросевич в Фрайденталь, Іринку Селезїнка в Бистрій, Лялюсю Федак у Львові, Зоню Гарматій у Відни і Орисю Чапельську в Закопанім. — Володимир Бандрівский канд. адв. Відень 10 К (Дїло): судію Зятика Йосифа Гутковського, д-ра Наймана, лїкаря в Дрогобичи, надпорн. Індишевського, десятника УСС. д-ра Луку Мишугу. — Громада Горуцько з коляди 40 корон. — Іван Остапюк, Ems 5 К. (Дн.) кличе всїх своїх товаришів. — Василь Лукіянів, Енгельсберг 10 К.: поручн. Бемка Володимира, поручн. Арсенича Петра, Шпанюка Івана — всі 3 Eis.-Baon Inf Rgt 24, Freudenthal, а дальше: поручн. Яковіщука Онуфрія, Inf. Rgt. 24,
хорунж. Павлова Остапа, I. R. 103,
— Канашевич Осип 10 К. (Дн.): Галю Березинську в Переволочній, Івана Гамоту судию повітового, Юлїяна Древницкого і Михайла Павлюка судиїв з Золочеві,— Нагайло Іван чет. У. С. С. 5 К. (Дн.): четарів У. С. С. Миколу Саєвича, Богдана Гарасимова, Северина Красноперу, Дмитра Катамая, Івана Цяпку, — Ольга Ляшецка Старосіль 10 К. (Дн.): Теофіля Карачевського пов. судію Старий Самбір, Осипа Нарольського дир. Добровляни, Михайла Смішкевича офіціяла податкового Старосіль, поручника Івана Рудзїнського Llr. Краків, Емиліяна Ляшецкого начальника суду Старосіль, — Тарас Винницький Залїсцї 20 К (Дн.): о. Юрія Боднара з Монастирця, о. проф. Богдана Вахнянина в Перемишли, п. надпоручника Волод. Гадзїнського Eis. B. komp. 16 і о. Михайла Чорнего в Дїдушицях малих. — Черкавський Іван богослов Львів 3 К: Вп. добродійку Іванну Тисову в Хлївчанах, Вп. п. управителя школи Стефана Лущика в Хлївчанах, Нїкона Сохоцького богослова у Львові, Макара Михайлова богослова в Вільках мазовецьких, Юлїяна Горницького богослова в Раві руській. — Антонишин Михайло богослов Львів 4 К: Тарнавську Йосифу учительку в Черневі, Пащака Михайла проф. гімн. в Мельцу, Васю Боднарівну учительку в Чдрневі ad Букачівцї, Тимотея Федевича управ. школи в Черневі і Івана Рибака четара в Радимнї. — Склеп читальнї „Просвіта" в Лисятичах 25 К (Дн.): Склеп апровізаційний в Завадові, Склеп апровізаційний в Фалиши, Склеп апровізаційний в Дїдушицях, Склеп апровізаційний в Гірнім, Склеп апровізаційний в Добрівлянах. — Марусв Басаграб управ. школи в Брязї пов. Болехів 20 К (Дн.): о. Захарясевича пароха з Рахиня, Альбіна Мощібович упр. школи, в Брошневі, Маруся Вітовська упр. шк. Брошневі, М. Антонович п. Долина Оболонс ч. 63. Осип Басаграб E. F. Zugsf. Bahnhofkommando. — о. Ів. Волосянський парох в Сокалї 10 К (Дн.) — о. Андрій Михалїха, Сурохів з місци 5 К (Дн.). — Олекса Іванчук, хорун. УСС. 20 К (Дн.): Девосира Михайла, Щуровського Володимира. Слободу Тадія, Глушка Стефана, Ясеницького Евгена хорунжих УСС. — Лев Козанивич, I. R. 77, 2 К (Дн) не кличе нікого. — Зенон Попель, Львів 2 К (Дн.) не кличе нікого. — Комендацька Олена, Волостків 5 К (Дн.): п. Маню Світликівну учительку в Дидятичах, Юльцю Корнову учительку в Реклинци, Тосю Волощаківну учительку в Милошковичкх і п. Гавриіла Михайлишина урядника податкового в Судовій Вишнї. — о. В. Кутнїр 5 К., за громаду Вербів 25 К. — Дее. УСС. Ласійчук Дм. 20 К: Дм. Паліїва дес. УСВ, Яцушка Дм. УСВ., Мрочка Тд. УСВ., Граньчишина УСВ. — о. Лев Вань, Відень 5 К (Дн.): о. мітр. д-ра Жука у Відни, о. совіт. Кондрацького в Суд. Вишни. п. Романа Любінецького опер. співака в Боррай, д ра Рамзе оперового співака в Teplitz Schönau, п. Богдмна Карпевича з Лежайська. — Сохоцький Нїкон, богослов у Львові 3 К: п. Стефку Петрицьку в Вербові, п. Ірку Білевичівну у Львові, п. Зеню

Корчинську в Виткові, п. Ганю Мацевичівну в Долині, Ів. Нагайла четара УСС. Січовий Кіш. — о. Милош Юрій Левицький полевий курат полева почта 423, 10 К: Оліmню Любицьку упр. школи в Тенетисках, о. Антона Рудніцького директора товариства кредитового Нар. Дім в Дрогобичи, о. Івана Кордубу катихету в Бережанах, Ілярина Левицького професира гімназії у Львові, Володимира Зубрицького професора гімназії в Перемишли. — Петро Климович в Старім Самборі 5 К (Дн.): п. Стефанію Войтовичеву в Грушовій, п. Іванну Шпиталеву в Тершові, п. Северина Левицького ц. к. судию в Сг. Самборі, о. Льва Ваня у Відни і о. Юліяна Мягкого в Перемишли. — фенрих Емілїян Бурда 2 К: вп. Довю і Надію Іванець з Губинка. п. А. Чорнія з Підберезець і п. Юлю Стефанович з Перемишля. — Голейко Володимир Львів 3 К: Вірчака Василя, Дуга Петра у Львові. — Микола Бень Львів 4 К: Нусю Стронську Дахнів, Марійку Жданівну Криве ad Горинець, Мих. Вахняківну Болянівчі, п. Емілію Ковальську Брусно, п. Кліментину Стронську Брусно, Север. Сапруна Львів. — о. Іван Повх учитель з Сільця 10 К.: о. Марка Турчановського з Самбора, о. Чучкевича з Руського села, п. Йосифа Ярошевича урядника Руської щадниці в Перемишли, п. Кузьминського Дмитра теольога з Коровник і Вп. збір учительський школи Шашкевича в Перемишли. — Родина Повхів з Сільця 10 К. викликують родину: Колішницьких, Засадних, Ярошів, Войтовичів, Кавенських. — Стефа Горбачевська 3 К.: Гната Якимчука оберл.

. Res. Tel. Batz. Abt. 6. Луця Палажія богослова у Львові, Маріяна Пашкевича УСС., Якима Заяця EperjesUngarn, д ра Володимира Ревюка у Львові. — Ірина Романчукевичева 5 К.: Наталю Стернюкову з Добрян, Галю Лонкевичеву з Княжолуки, Оксану Прицкевичівну з Гошова, Теофілю Фітьову з Волї Задер., Анну Панчаківну з Волї Задер., Марію Ковалеву з Тарнова, Марію Соловійову з Наварії. — Гнат Гамаль упр. шк. в Підяркові 20 К (Дн.): о. Івана Скрипчука з Підяркова, п. Михайла Кочоровського упр. школи в Миколаєві, о. Данила Міхура в Грядї, п. Миколая Максимяка емер. уч. в Підгородищу, п. Ів. Мицька упр. шк. в Селисках Ів. Віннїцкого уч. в Підяркові. — Хорунж. Радіон Ковальський 20 К.: капітана Підлящецькоко при окружнім судї, Мехів, надпоручн. Щуровського при окружн. команді, Мехів, однор добр. д ра Мисого Волод. з Ріма Сомбат, Надю Яцкевичівну зі Львова. Марусю Фуріяківну з Тростянця — Микола Гошко, надп. 10 К. (Дн.). — Неокіля Клїшева, Підбуж 10 К. (Дн.). о. І. Олексина в Старяві, о. В. Мисика в Ванькові, Амалію Клїшеву в Сіняві, Зофію Лісинецьку в Празї, Васю Школьницьку в Павлові. — Богданко Табанович, Tiure 3 К.: п. Галюсю Васіянівну, ученицю II. року жіночої семинарії у Львові, і Стефка Молодовця, ученика IV. кляси гімназ. у Львові. — —Денис Олійник ц. к. респіцієнт стр. скарб. 10 К., Филип Корнин вахм. жанд. 10 К., Василь Садовий вахм. жанд. 10 К., Йосиф Омелянівський вахм. жанд. 5 К., Василь Федевич вахм. жанд. 6 К., Ілеко Макітра вахм. жанд. 5 К., Ківіцкі Андрій 2 К., Кукса Кароль 5 К., Палкоско Венцель 5 К. — В. М. 5 К.: підх. Карася І, підх. Кірнецкого Стеф., підх. Федишина І., дес. Кривого Ф., віст. Білецкого В. Всіх У. С. С. етап. почта 182, — о. Іван Піньковський Устияновичі 10 К.: о. декана Николу Кравцїва з Волкова, п. Марію Соневицку з Осталович, о. Йосифа Яримовича пароха з Білого, о. Михайла Осанцу завідателя парохії, п Петра Кузьму у Відни,—Онуфрик Михайло У. С. С. 5 К. (Дн.): вістуна У. С. С., Івана Матиса, Степана Свитака, Василя Лучишина і Юрка Викалюка—всї з У. С. С.,—Гасюк Ольга Плетеничі 5 К.: Дзюню Гасюкову Львів, Марійку Гасюк Варів, д ра Стефана Гасюка, д ра Михайла Ільницького Львів і підхор. Олеся Дякова етап. почта 182,—Микола Дереш-Николишин богослов Львів 5 К.: Олексу Дереша-Николишина хорунжого 9 п. п. Журавиця, Нусю Воловичівну учительку в Дашаві, Антона Мандяка і Теодора Базюка богосл. Добровляни ad Стрий, Теодозій Гриник богослов Львів, —

Просимо всїх Вп. Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Дїлї, значить ся, насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних, В той спосіб зробшадите нам богато роботи, бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сій нагоді пригадуємо, що жертви складаєть ся пятковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер“ (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адміністрацію „Дїла“ і викликаних.

Домагайте ся „Дїла“ в усїх публичних льокалях!

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 16. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На північ від Дорни Ватри запірним огнем унеможливлено російський наступ.

Над Бистрицею Солотвинською відперто наскок ворожої патрулї.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Французький полк з артилєрією наступив із Коріци на уставлені на захід від сеї місцевости компанії наших граничних стрільців і албанських відділів. Не вдаючи ся в острійшу битву, відійшли наші відділи назад на свої становища на горах.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 16. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наслїдника престола Руппрехта: На північ, схід від Армантієр, на південь від каналу Ля Бассе і в области Сомми була аж у ніч дїяльність артилєрії піднесена. Нагромаджені в ровах відділи ворожої піхоти ми взяли під руйнуючий огонь і не допустили наступам розвинути ся.

Група військ німецького наступника престола: В Шампанії на південь від Ріпон по успішнім огневім підготованю наша піхота перевела хоробро наступ з повним успіхом. Приступом здобуто чотири ворожі лінії в ширині 2.600 м., в глибині 800 м.

Взято 21 офіцирів, 837 жовнірів, 20 скорострілів і одну мінову метавку. Наші втрати незначні. Французкі втрати зросли наслїдком безуспішности протинаступів. На західнім березі Мозелї звідні відділи привели 44 пійманих, переважно з третої лінії французької.

У воздушній боротьбі втратили вороги 7 літаків.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя Леопольда баварського: Між Балтиком і Днїстром серед снїговиць і морозів боєва дїяльність тільки в небогатьох місцях була значна. Над Бистрицею Солотв. наші передні сторожі на півн. захід від Богородчан відперли російський наступ.

Зрештою без зміни.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

Оголошення.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Філії „ПРОСВІТИ“ в Долині

відбудуть ся в льокали власнім на Горішу дня 1. марта 1917 о год. 12. в полудне, а без огляду на число учасників о 1. год. по полудни зі слїдуючим порядком дневним:

1. Звіт з дїяльности уступаючого Виділу.
2. Вибір нового Виділу.
3. Внесеня і запити. 131 2—3

Просить ся читальні „Просвіти“ Долинщини выслати своїх делеґатів, бо особних повідомлень про Звичайні Загальні Збори Філії не висилає ся.

За Виділ:

ДОМЕТІЙ ПОПОВИЧ голова. ОМЕЛЯН НАЗАРЕВИЧ секретар.

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по німецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-німецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу:

А. ОКПИШ, Львів, вул Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителїв удільних початків німецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 15 -80

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -

- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -

- (Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament.) -

Пошукую семинаристки для ученицї І. видїлової школи, если можливо то і до шитя. — Евгенія Дяконова в Махівцях, п. Поморяни. 134 1—10

Сіль з Німеччини

для громад львівського повіту

спровадив

Краєвий Союз господ.-торговельних Спілок

у Львові

і продає її в своїм магазині

при вул. Зїморовича ч. 20.

VI H 1—2

ЗЕМЕЛЬНИЙ

БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові

Підвале ч. 7.

— Конто почтової щадниці ч. 116.884. — Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Складайте одиниці взагалї зайві гроші на процент, щоби кожда корона могла служити народньому господарству, та вам приносити зиск, а не марнувала ся.

Акційний капітал .	К 1,300.000
Резерви Банку . .	К 200.000

Приймає вкладки на біжучий рахунок від К 10·— на 4 проц.

Удїлає гіпотечні і векслеві позички.

Виплачує купони від заставних листів.

Вимінює по користнім курсї російські рублї і німецькі марки.

Певність льокациї запоручують акційний капітал Банку і резерва.

На жадане висилає посвідки вложеня (чеки) Почтової Щадниці. 728 13

Приймаєть ся передплата на

„Вістник Союза Визволеня України“.

Виходить що тижня в неділю, в розмірі 16 сторін великого формату, в ілюстраціями рік видання IV.

Річна передплата виносить 15 кор. (15 марок, 6 рублїв, 3 доляри), піврічна 8 кор. (8 марок, 3 рублї), квартальна 4 кор 50 сот. (4 мар 50 фен., 1 руб. 75 коп.).

Ціна поодиноких чисел 40 сот. (40 фен., 15 коп.).

Вістник Союза Визволеня України є часописьюбезпартійною і стоїть на становищи самостійницькім, всеукраїнськім.

Крім статей на теми біжучого політичного житя і богатої хроніки з житя Росії, російської України і зайнятих областий російської України, Вістник богато місця удїляє творам красного письменства, справам Українських Січових Стрільців і проч.

В Вістнику містять ся правильно огляди голосів чужої преси та реферують ся книжкові видання про українську справу а також постійні огляди военних і політичних подій.

Адреса редакції і адміністрації часописи: **Wien VIII. Josefstädterstr. 79. Tür 6.**

Конто почтової щадниці 107090. 3—4

Цїлий світ перейдеш

як умієш по німецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта“ п. з.

Підручник до науки німецької мови зладив **Ю. Рудницький,**

можна легко учити ся говорити по німецьки.

Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 55 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта“ Львів, ринок ч. 10.

V. C 5—?

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарні „Дїла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 40. (9292) Львів, неділя 18. лютого (5. ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

Діло

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2·70 К.
квартьрічно . . . . 8·— „
піврічно . . . . . 16·— „
цілорічно . . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 2·40 К.
квартьрічно . . . . 7·— „
піврічно . . . . . 14·— „
цілорічно . . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітом, дрібнішого тексту 40, в надісланих 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1 К. Некрольогія стрічка 1 К.

Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірник кошторо у Львові 10 с.

на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло".

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 18. лютого 917.

Буде тому зо три тижні, як принесло „Діло" звістку про телеграму, яку гурт українських еміґрантів у Швайцарії вислав до президента Вільзона з нагоди його (годішних) мирових заходів. Зміст депеші був очевидно такий, який при таких нагодах звичайно буває: привіт мировим зусиллям і визначене українського національного становища. Значіня таких привітів не треба недоцінювати ні перецінювати. Ніхто розумний не бачить у них богато більше крім вислову конвенціональної чемности, який рівночасно служить за пригадку чи познаку істнования даної національности. Ніхто тямучий не вважати-ме таких депеш за великі політичні акти, до яких треба би „займати становище" і т. п. Не так одначе стало ся з українською депешею зі Швайцарії до Вільзона. До нинішного дня одержала наша редакція до поміщеня або до „приватного відома" вже вменше трьох протестів проти тої депеші. І річ цікава: проти змісту депеші ніхто із знаменитих протестантів не протестує, (бо й нема проти чого протестувати!), а протестують ся тільки проти висилаючого підмету. Яким правом — мовляв — посмів він (тут приходять усякі більше або менше соковиті епітети для висилаючого), не поспитавши мене, висилати депешу?! Я (імярек) рішучо протестую, і т. д.

Що загалови вже сама депеша не занадто цікава; що вже зовсім не цікаві загалови імена і претенсії протестантів,— се типовим українським „індивідуалістам" і на думку не прийде. Кождий з них хоче „протестувати" навіть проти в принципі доброго діла, тому тільки, що хтось инший, не попросивши його дозволу, ділом взяв ся за справу.

Таких українських протестів, письмом, друком і словом, заживали ми в останніх роках і заживаємо нині доволї — нетільки в боку швайцарських земляків наших. Для дрібничковости, парафіянщини і примітивного анархізму нашого „інтеліґентного" протестанта протести сі є признакою клясичнсю. Одначе наш невиличимий парафіянин нетільки протестує при кождій нагоді, або й без неї, — він неменше завзято лається ся, по змозі як найгрубше.

Ось учора одержали ми (по кількох місяцях перерви в доставі) знов низку українських газет з Америки. Цікаво розглядаємось серед їх змісту — і що знаходимо? Три чверти простору сих часописий займають статї, новинки, справоздання з віч — всї на одну тему і в однім тоні: важерті сварки і грубі лайки. За що? Передовсім за дуже цікаву „проблєму": чи галицька парляментарна репрезентація українська „зрадила" український нарід і „запродалась" правительству й Полякам, чи може не зрадила і не запродалась? „Свобода" думає, що ні, а „Народна Воля", орган „опозиції", впевняє, що так. Тому впевняє, що так? Тому, бо на погляд „незалежних" політиків з „Народної Волї" українська парляментарна репрезентація занадто мляво і (очевидно!) тільки про око запротестувала проти акту з 4. падолиста 1916. Ось в чім річ! Отже „обманці", „зрадники" і передовсім „запроданці" — вони всї і всї ті, котрі їх боронять, себто сторонники „Свободи". Таке повторюють ся на ріжні лади на сторінках органів наших заморських земляків. Tout comme chez nous — сказавби Француз — тільки, що сим разом „обманцями", „зрадниками" і „запроданцями" мали-би бути о. віцепр. Романчук і найблизші товариші загально поважаного ветерана нашої політики! До таких „мудрощів" додумалась наша американська опозиція. Difficile est satyram non scribere.

Дивлячись на все те, людина тільки раменами здвигає: яка все однакова душа сього українського поколїня — чи виявляється вона серед чужої обстанови, в Швайцарії й за Океаном, чи на своїм обійстю — у Львові і Відни!

З перед двох лїт.

Арештоване Українців у Львові під російським наїздом.

Нинїшної ночи з 17. на 18. с. м., припадають дволїтні роковини першого масового арештованя російськими властями виднійших Українців у Львові. „Освободителї Подяремної Руси" занявши Львів, поробили при помочи тутешних москвофілів точні списи оставших у Львові виднійших Українців і в ночи з 17. на 18. лютого 1915 р. зарядили ґенеральну ревізію по їх мешканях. Тої ночи арештовано у Львові около 60 Українців, між ними директорів „Дністра" д ра Степана Федака, д-ра Володимира Охримовича, дир. „Народної Торгевлї" Заячківського, ректора дух. семинарії д ра Боцяна, адвокота д ра Миколу Шухевича, емер. радника вис. суду кр. Льва Шеховича, священників з Юра о. радника Теофіля Бобикевича, о. д ра Горишкевича і о. д ра Соболя, редактора „Нового Слова" Миколу Курцебу, урядника „Провидіня" Івана Івашка, урядника унів. бібліотеки д-ра Богдана Барвінського, гімн. професора о. Ярослава Левицького, власт. реальности Василя Грицькова, Василянина брата Гродзкого, зелїзничого шлюсаря Миколу Бучинського, університетських студентів Стафіняка, Войнаровського Осипа Партику, Осипа Неділку, Ловицького, Евгена Чубатого і много, много инших, котрих імена і назвища повинні подати ті, що з ними тоді сидїли. Між арештованими була також чаша звісна громадянська дїячка Константина Малицька. Арештованих примищено в арештах при вул. Казимирівській, звідки за якийсь час випущено декого на волю, а решту задержано аж до хвилї вивезеня до Росії (в маю 1915 р.).

В слїдуючих днях переведено дальші арештованя — часто серед білого дня на вулици. Тодї арештовано між иншими: адвоката з Яворова д-ра Романа Секелу, лїкаря д ра Олександра Барвінського, редактора видавництва „Просвіти" Юлїяна Балицького, адв. кандидата д-ра Івана Бандля, урядника кр. Союза ревіз. Івана Тишкевича, урядника кр. Виділу Осипа Лотоцького, переплетника Івана Чарнецького і ин.

В марті 1915 р. арештовано майже весь персонал тов. „Дністер" і посла д ра Теофіля Окуневського з Городенки та о. Осипа Іванця, декана з Ременова коло Львова, що як раз тодї були (в „Дністрі") в мешканю свого свояка пок. д ра Евгена Озаркевича. Нових арештантів примищено здебільша в вязници при вул. Баторія, де вже від довшого часу сидїли перші арештанти українські політичні (ще з осени 1914 р.) дир. книгарні Наукового Тов. ім. Шетч. Дермаль і нотаріяльний кандидат Михайло Мочульський.

З арештованих померли в львівській вязниці ще в часї наїзду студенти Стафіняк і Войнаровський, а на засланю в Росії Кость Паньківський і Микола Бачинський.

Велику більшість арештованих в лютім 1915 р львівських Українців вивезено опісля до Росії і розмішено здебільша в Сибіри (головно в далекій єнісейській губернії), де пробувають доси.

З тодїшних арештантів позволено вернути до Львова тільки одному д-рови Федакови.

О скільки знаємо з достовірних вісток, богато з політично-засланих Українців зі Львова (і взагалї з Галичини) жиє в Росії в великій нуждї. Обовязком наших суспільности є прийти їм з помочю. Недавно оголошено зазив в наших часописях до жертв для політично заслання галицьких Українців, але сей зазив минув майже зовсім без слїду.

Пригадуючи нині нашу мартирольогію з перед двох лїт, звертаємо ся ще раз до нашої суспільности з просьбою, щоби складала датки на жертви російського наїзду, присилаючи гроші на адресу тов. вз. кредиту „Дністер" у Львові, вул. Руська 20 ч. кн. вкл. 10.200.

Один підводний човен затопив за добу 51.800 тон.

БЕРЛИН (Ткб.) Бюро Вольфа доносить: Протягом 24 годин один з наших підводних човнів затопив: один помічничий кружляк, два помічничі кружляки чи може транспортові пароходи і один транспортовий пароход — разом 51.800 тон містоти.

Щоби зрозуміти сю цифру, як взагалї цифри, подавані в приводу заостреної війни підводними човнами, пояснимо, що на основі міжнародного порозуміня мірить ся торговельні кораблї тонами брутто, числячи на одну тону 2·83 кубічних метрів. Щоби з числа тон брутто одержати містоту нетто віднимаєть ся від того числа весь простір корабля, який займають мешканя для офіцирів і моряків, машини, кітли, склад вугля і т. д. Так дістаєть ся число тон нетто. Тони брутто і нетто є тільки мірами простору і не мають нїчого спільного з тоною ваги (=1000 кг.) Инше значінє має тона при военних кораблях, де вона означає вагу витисненої кораблем водної маси.

При торговельних кораблях, о які ходить в війні підводними човнами, тона означає звичайно тону брутто = 2·83 кубічних метрів, себто весь простір корабля.

Бої коло Горицїї.

Перед більшими підприятями на італійськім фронті?

Воєнний кореспондент „Frankfurter Ztg." Вірт доносить 13. с. м. з італійського фронту:

Головне значінє наступів проти Горицїї лежить в тім що Італійцї в сій области, єдиній, де за цїлу війну осягнули рід успіху, в наступаючих стали оборонцями. Тепер вони не тільки далекі від того, щоб виперти австро-угорські відділи з їх гірських становищ на схід від Горицїї, але не можуть навіть перешкодити їх новому сходженю в долину Сочі. Єдиним „визволеним" Італійцями містом не тільки панує артилєрія ген. Бороєвича, але й його піхота присунула ся аж до краю міста, так що Горицїя в дійсности не є тепер італійська, тільки лежить між обома лїніями. Малі наперед висунені відділи Італійців, які мають невдячну задачу з огляду на престіж держати ся в зовсім опороженім містї, не можуть в сім нїчого змінити. Для властивих італійських боєвих відділів Горицїя є тільки областю переходу і про дійсне стратеґічне чи навіть політичне пованє не може бути мови.

З огляду на се, що гарматні бої тут і в сумежній на південь области Красу зросли вчера до великої нагальности, можна тут швидко ждати більших підприємств.

Чому треба нам зорґанізованя краєвої опіки над дітьми?

Реферат на зборах 13. с. м. в „Українській Бесїді“ у Львові.

І. Попри многі инші, дуже великі нещастя, які теперішна війна нанесла вже дотепер нашому народови, одним без сумніву з найбільших є масове сиріτство зі всїми наслїдками, які воно в конечности за собою потягне.

Нема вправдї покищо статистики, яка би цифрами промовила до нашого переконаня, але вже на основі тих даних, про котрі довідуємось з дневників,—як на пр. що між 40 000 населеня, евакуованого зі східної Галичини до західної, находить ся аж 17.000 дітий в крайній нуждї;

число сиріт і занедбаних дітий зросте в сотки тисяч!

Що їх чекає?

Більшій части тих дітий грозить рішучо небезпека смерти з причини незвичайно тяжких обставин, особливо по містах, а се: через брак поживи, одежі, через зимну і мокру хату; не забуваймо, що се орґанізми, які що йно розвивають ся, і є вони вже третий рік без молока, без хлїба, каші і ин. поживних артикулів, а при тім виставлені на студінь.

Річ ясна, що серед таких обставин більша половина дітий не є в силї видержати.

Я лишаю на разї на боцї другий важний момент, т. є повне занедбане духового виховання у дітий в часї війни, се, що дїти, не маючи нїякої опіки, або тільки опіку слабої матери, дичіють в застрашаючий спосіб,—а хочу звернути увагу тільки на чисто фізичне житє і кажу, що нашому народови, більше чим кождому иншому в Галичинї грозить страшна депопулявація і дегенерація,

Ся велика небезпека є для нас ще о стільки небезпечнїйшою, що ми її на жаль не бачимо і не доцінюємо належно її розмір в і насїдків,—а вона таки істнує, вближаєть до нас, і то з такою зелїзною, невідкличною конечностю, що навіть при найбільшім напруженю сил зможемо її тільки зменшити, але зовсім її усунути не потрафимо.

Кажу—при найбільшім напруженю сил—т. зн. маю на думцї таку акцію, до якої станув би весь наш зорієнтований загал і доложив всїх сил, щоби зменшити то нещастє, яке висить над нами.

Тимчасом такої акції у нас цїлком не видко, а що найсумнїйше, то ся обставина, що мало є людий, які взагалї інтересують ся сею справою.

Щож зроблено доси у нас в напрямі опіки над дїльми?

В грудни 1915 р. отворено у Львові заходом невеликого гуртка людий сирітський захист ім. митр. Шептицького і поміщено в нїм дотепер 200 сиріт.

В три місяцї пізнїйше повстала така сама институція в Перемишли і пригорнула дотепер около 300 сиріт.

Правда—праця сих двох комітет в заслугує на повне признане і наша суспільність може бути вдячною тим людям, що вже другий рік жертвують свої труди для загальної справи.

Однак все те, що доси зроблено, є тільки дрібною частиною тої працї яка повинна і мусить бути зробленою, коли депопуляція і дегенерація не має прибрати прямо катасрофальних для нашого народа розмірів.

Д р С. Витвицкий, мабуть одинокий, що з поза Комітету забрав 1. с. м. в „Дїлї“ прилюдно голос в справі сиріт, каже дуже слушно, що „стільки України, скільки Українців“. Так, на нїщо не придадуть ся всї концепції наших полїтиків, даремними будуть всї жертви житя і крови наших героїв, шкода говорити про економічну відбудову краю, як не буде для кого його відбудовувати, — як зпід наших ніг усувтєть ся фундамент народної будівлї!

Коли горить хата, то преціньратуємо з неї в першій мірі найцїннїйше дочасне добро, т. є. житє людське, а доперва відтак добро матеріяльне.

Чомуж суспільність наша не бачить того, що тепер горить наша народна хата і що з тої пожежу треба насамперед ратувати житє людське, бо тільки тоді буде з ким і для кого зачинати кожду иншу працю. Се клич ратованя людського житя є нинї моральним приказом нашої народної совісти і ми відповімо за него перед Богом, історією і народом!

Се праця того рода, що: 1) не сьміє бути не зробленою, 2) не можемо допустити до сего, щоби хто инший нас в тім виручив.

Уважаю за річ зайвину наводити мотиви до тих обох речень, бо маю честь промовляти до самих інтелїгентних слухачів, які добре мене розуміють.

Длятого — щоби не гаїти часу — переходжу до властивої річи, т. є. як повинна би виглядати така наша краєва орґанізація.

В цвітни 1916 р. звиджував я деякі нїмецькі захисти у Відни і коло Відня; при сїй нагоді був я в Zensralstelle für Kinderschutz und Jugendfürsorge, яку отворено мабуть ще перед 10 літами при мін. внутр. спр., і якої управителем є тепер міністр. секр. д-р Лєдерер, а вкінци старав ся також пізнати орґанізацію Militär- Witwen- und Waisenfond, якого предсїдателем б. міністер гр. Вікенбурґ.

З розмови з обома тими панами зрозумів я, що центральні власти будуть субвенціонувати акцію опіки над дїтьми в поодиноких краях, але хотять мати до дїла тільки з краєвою репрезентацією, а не з поодинокими, льокальними захистами.

Річ впрочім зовсїм зрозуміла.

Звідти поїхав я до Берна на Моравії, де опікою над дїтьмизаймаєть ся окреме товариство на статутах під назвою: „Deutsche Landeskommission für Kinderschutz und Jugendfürsorge in Mähren; душею сего товариства є його секретарка п-на Маргарета Роллєр, б. учит. школи видїл., про яку вже у Відни говорено менї, що се ein weiblicher Apostel.

Вона зрезигнувала з учит. посади, бо їй в школі було за тїсно, не могла позбутись гадки, що рівночасно, коли вона учить в клясї яких 50 дітий, гинуть в краю без опіки тисячі дїтвори її дорогого народа.

Отже покинула школу і посвятилась орґанізаційній працї для цїлого краю.

Ся пані представила менї дуже ввічливо в головних начерках суть роботи товариства, його орґанізацію і дотеперішні успіхи.

А коли відтак оглянув я ще міський уряд опіки над дітьми і побачив, як там знають про кожду нїмецьку дитину, в чиїх вона руках і що з нею дїєсь, то менї отворились очи і я зрозумів, що ми під тим зглядом находимось о добрих 25 лїт позаду за Нїмцями, та що нема пильнїйшої, більше реальної і богатшої в успіх „полїтики“, як взятись нам безпроволочно до такої самої працї для нашого народа.

Для поясненя скажу наперед, що на Моравії жиє 70% Чехів, а тільки 30% Нїмців, отже Нїмці мусять уживати великого накладу енергії, щоби устоятись перед чеським заливом, — і саме длятого їх тамошна орґанізація і ті способи, якими вони боронять себе перед счехизованєм, надають ся найкрасше для нас до наслїдованя. Зараз по поворотї з Берна виготовив я 7 мая 1916 р. загальний начерк такої орґанізації для нас, розіслав всїм членам „Укр. епарх. Ком. опіки над воєн. сир.“ у Львові і деяким особам з поза Комітету.

Дотичне моє внесенє звучало так:

„Ходить о те, щоби обняти пляновою і систематичною опікою всї ті українські дїти в Галичинї (сироти, неправесні, занедбані, убогі і хорі), котрі такої опіки конче потребують, без неї можуть або передчасно умерти, або одержати лихе вихованє, або вихователись не для свого народа.

(Конець буде). **о. В. Лициняк.**

Програма австрійських Нїмців.

ВІДЕНЬ (Ткб.) На останнїм засіданю спільної комісії Нїмецького Національного Союза, Христіянсько соціяльного Союза і Христіянсько-соціяльної партії принято спільну програму, яка має бути подана до відома президента міністрів. Програма обнимає отсї точки:

Сипле, сипле, сипле снїг...

Сипле, сипле, сипле снїг
З неба сірої безодні;
Мірядами летять
Ті метелики холодні.

Одностайні мов жура,
Зимні мов лихая доля,
Присипають все житя,
Всю красу лугів і поля.

Білий килим забутя,
Одубіня, отупіня
Все покрив, стискає все
До найглибшого коріня.

Сипле, сипле, сипле снїг,
Килим важче налягає.
Молодий огонь в души
Меркне, слабне, погасає.

Іван Франко.

Книжка, на яку треба звернути увагу.

Маємо на думцї „Памяткову книжку Союза визволеня України і календар на 1917 р.“, якої зміст ми вже подали в свій час в бібліографічнім відділї. Одначе ся книжка заслугує на те, щоби звернути на неї увагу в окремій статї й поручити як найширшим кругам нашої читаючої публики.

Є се величезний том, який обимає ст. CV + 388, отже до 500 сторін друку і пова календарем та календарними інформаціями містить богатий літературний і публїцистичний матеріял, який справдї робить книжку памятковою. До сього додати, що книжка прикрашена 103 ілюстраціями.

З богатого й цїнного змісту зазначимо що найважнїйше.

І так маємо тут докладний огляд воєнних подій за 1914—15 р., зладжений В. Темницьким, і огляд воєнних подій у першім півроцї 1916 р., якого автор підписаний буквами П. Т. Огляди зладжені дуже добре і читають ся з інтересом.

В статї п. н. „Українські Сїчові Стрільці“ дав В. Темницький докладний історично інформаційний нарис про наше сучасне українське військо.

В звязок з сим нарисом треба поставити статї: І. Боберського п. н. „Сокільський рух в австрійській Україні“ і І. Чупрея п. н. „Сїчовий рух в австрійській Україні“. В „Сїчах“ і „Соколах“ сіяло ся те зерно, з якого зродили ся Українські Сїчові Стрільці.

Далї в сім звязку треба зазначити статю д-ра І. Крипякевича п. н. Історія українського війска в нарисї (І. Княжі часи. ІІ Початки возаччини. ІІІ. Гетьманщина. Сїч. IV. Українські військові орґанізації в Галичині в 1848 р.).

Інформації про наші політичні орґанізації в часї безпосередно перед війною і підчас війни дають статї: М. Лозинського п. н. „Українське представництво в Австрії“, В. Темницького п. н. „Загальна Українська Рада“ і А. Жука п. н. „Союз визволеня України“.

В статях Богдана Лепкого п. н. „Чим жила українська література“ і Василя Сїновича п. н. „Короткий огляд української літератури“ маємо історично-інформаційні нариси з історії нашої літератури.

Популяризаційне значінє має статя Л. Цегельського п. н. „Звідки взяли ся і що значать назви Русь і Україна“. Те саме можна сказати про статю В. Левицького п. н. „Як живеть ся українському народови в Австрії.

Статя С. Кузика п. н. „Потреба самостійности України з народно-господарського погляду (як Росія визискує Україну)“ має крім воєнно-агітаційного характеру також тривкійше наукове значінє.

Найцїннїйша річ в книжці — се велика праця Володимира Дорошенка п. н. „Українство в Росії (Новійші часи)“. На більше ніж 100 сторінках (246—354) автор подає докладну історію розвитку українства в Росії від початку українського національного відродженя. Богатство змісту оцїнить читач хоч би з написів роздїлів: Періоди в центра українського руху в Росії. — Початки українського відродженя (Полтавсько харківський період). — Сорокові роки Шевченка і Кирило Методіївське братство). — Кінець 50-их і початок 60-их років. — Сїмдесяті роки. — Вісїмдесяті та девятьдесяті роки (Указ 1896 р. — Доби реакції. — Драгоманів). Девятисоті роки: І. Перед революцією. ІІ. Революція й реакція. — Політичний рух (Українські громади в І. і ІІ. Державній Думі). — Реакція і українство. — Розвиток українства в часї реакції: Праця ілюстрована портретами визначнїйших українських дїячів.

Сим кінчемо наше вичисленє. Поминули ми, очевидно, богато річий, які, розуміть ся, мають вартість, — та годі вичисляти весь зміст в статї, яка має за ціль вказати тільки на найважнїйші річи.

Думаємо, що в нашого огляду читач побачить, що книжка, на яку отсе звертаємо увагу, заслугує на те, щоби знайти місце в кождій українській хатї, в якій цїкавлять ся українською справою і українською книжкою, те значать, в хатї кождого освїченого Українця.

1) Згуртоване сил для санації суспільних і господарських наслідків війни. 2) Оставане в союзі з Німеччиною. 3) Змагане до тіснійшої економічної злуки з Німеччиною і — в міру господарського розвитку — постепенне змагане до цлово торговельного союза, а також заключуване торговельних договорів з третими державами спільно з Німеччиною і запевнене відповідної области збуту. 4) Зміна конституції, на скільки показала ся потреба сього, і зміна регуляміну палати послів. 5) Запевнене Німцям в Австрії становища, якого вимагає державний інтерес. 6) Реформа адміністрації, вдержане і індивідуальний розвиток самоуправи країв і громад. Заведене в Чехії поділу на округи і запевнене відповідної законної охорони для німецьких меншостий в инших коронних краях. 7) При переведеню відокремленя Галичини по думці цісарського письма з 4. падолиста 1916. увага на те, щоб розширена автономія сього найбільшого коронного краю не довела до розвільненя державної злуки і щоби при сім під кождим оглядом зберігано і забезпечено інтереси держави, особливо військові, фінансові й комунікаційні. 8) Законне заведене німецької державної мови в розмірах відповідних інтересам держави. В краях з більше мовами треба узгляднити в урядї і школї потреби населеня, яке говорить иншою мовою. 9) Запевнене німецького характеру німецьких країв і части країв, особливо столиці Відня. 10) Оборона інтересів Австрії при управильненю господарських відносин з Угорщиною.

В РОСІЇ.

Соціялістичний плян революції? — Замах на міністра маринарки.

КОПЕНГАҐА. (Ткб.) Російські газети доносять: 11 соціялістичних членів Думи, які належать до головної управи воєнного комітету, арештовано під закидом, що вони допустили ся вчинків проти публичного безпеченства. Слідство виказало, що вони плянували революцію, яка мала би обхопити цілу Росію.

КОПЕНГАҐА. (Ткб.) До „Berl. Tdende" доносять з Петрограду, що на міністра маринарки Ґрігоровича виконано на вулици револьверовий замах. На нього напало двох незнаних людий, але він був також узброєний і своєю холоднокровністю зміг їх відігнати. Вони втікли непізнані.

Війна підводними човнами починає робити враженє.

Що зробить Америка.

„Neue Zürcher Zeitung" пише:

В італійській пресі очевидячки зміцняєть ся переконане, що заострена німецьке війна підводними човнами є більше ніж блюфом, що вона ставить антант перед поважні проблеми, а навіть, що недостача поживи, вугля і сирих матеріялів для воєнного промислу може прибрати такі розмири, що наєуваєть ся порівнане з трудностями, від яких терплять центральні держави. Признає се отверто „Corriere della Sera", говорячи в дописи з Льондону про безперечний початковий успіх заострені німецької війни підводними човнами, про вислід, який може заохотити Німеччину йти далі тою дорогою, приймаючи навіть в обчисленє небезпеку виповіджене війни Америкою.

Ся небезпека наблизила ся особливо по затопленю трансатлянтійського пароходу „Каліфорнія". Америка перебуває тепер час дожиданя, який використовує для приготовань. За першим актом явної ворожнечі мусить піти виповіджене війни. В Вашінґтоні оцінюють положенє спокійно, але загально панує переконане, що тільки чудо може відвернути війну.

Далі пише газета, що в міродатних американських кругах мало виглядів має плян, щоб торговельні кораблї плили в товаристві воєнних. Се потягло би за собою втрати воєнної фльоти, яку Америка мусить оберігати для воєнних цілий Одиноким способом оборони торговельних кораблів було би їх артилєрійське узброєне.

Спосіб зголошуваня воєнних шкід.

Поміч для селян і підприємців

В попереднім нашім повідомленю в „Дїлї" з 13. с. р. про „Поміч для селян" пояснили ми, що всї селяни (також підприємцї, як низше), які понесли шкоди наслідком воєнних подій, мають право жадати від ц. к. будівельних Експозитур субвенції в натурі або грошах, згляднo від гал. Воєнного Кредитового Заведеня в Кракові, або від „Земельного Банку гіпотечного" чи „Краєвого Союза Кредитового" у Львові, або „Руської Щадниці" в Перемишли низьк опроцентової позички. Хто отже досї з того ще не користав, нехай зголосить ся або особисто у свого управителя ц. к. будівельної Експозитури і зажадає, чого йому треба, найлїпше з відповідним письмом в руцї, або коли особисто не може там явити ся, нехай зверне ся письменно почтою з представленєм своїх шкід і бажань що-до відбудови, згляднo до висше наведених фінансових інституцій що до позички.

Зазначуємо, що ц. к. будівельні Експозитури дїлають з рамени ц. к. намісництва—Краєвої Централї для господарської відбудови Галичини, і думаємо, що не зле було би звернути ся з другим таким самим письмом до ц. к. намісництва — Краєвої Централї для господарської відбудови Галичини, як вони того жадають; в тім письмі треба зазначити, що в тій самій справі звернено ся вже до ц. к. будівельної Експозитури в даній місцевости.

Зголошувати шкоди найлїпше на формулярах, які видала друкарня І. Єґера, Львів, Пасаж Гавсмана ч. 5, і які можна і в нас дістати за зворотом цїни і пересилки. Формулярів є кілька родів на ріжні зголошеня, як: воєнних чинитьб в польсько українськім текстї, реклямацій рільників і реклямацій инших категорій в німецькій мові і — що нас тут найбільше обходить — отсї в польсько українськім текстї:

Формуляр А. Зголошеня шкід, спричинених війною в рільничих підприємствах. Цїна 40 сот.

Формуляр В. Для властителїв торговельно промислового або гірничого підприємства та для пошкодованих всїх инших звань або зарібкових галузий (з виїмком рільників). Загальне зголошенє воєнних шкід. Цїна 40 сот.

Формуляр С. Для властителїв торговельно промислового або гірничого підприємства та для пошкодованих всїх инших звань або зарібкових галузий (з виїмком рільників). Окреме зголошенє шкід війною заподїяних властителеви підприємства на власности, положеній поза місцем виконуваня підприємства. Цїна 40 сот.

Формуляр D. Зголошенє менших воєнних шкід (до 1000 корон). Цїна 12 сот.

(На пересилку і опакованє друків треба долучити, на случай замовленя в нашім бюрі, 20 сот. на звичайну посилку, згляднo 60 сот. на поручену. Грошї посилати найлїпше в марках).

Кому справляє трудність виготовленє відповідного поданя, спроваджене і виповнене тих формулярів, і кому не залежить на приспішеню справи, той нехай напише принайменше зараз „поручено" лист або кореспондентку і подасть там місцевість і дату, свою точну адресу, рід шкоди і прошенє о поміч в натурі або грошах яко субвенцію, згляднo о низькопроцентову позичку,—хоч се протягне справу на довгі місяцї.

Звертати ся з письмами загалом треба з одної сторони до своєї ц. к. будівельної Експозитури, а з другої з таким самим письмом, що вже висше сказано, до ц. к. намісництва — Краєвої Централї для господарської відбудови Галичини в Кракові, вул. Чиста ч. 16, для відбудови рільництва Секція І., згляднo Ринок ч. 30, для відбудови торговлї і промислу Секція ІІІ.

„Українське Товариство для поширеня ремесла і промислу". Львів, вул. Зіморовича ч. 20.

НОВИНКИ.

Львів, 17 лютого 1917.

— **Французьке видане книжки проф. Смольки** п. н. „Die reussische Welt" появило ся в Швайцарії п. н. „Les Ruthenes et les problemes religieux du mondee russien" (Berne, Ferdinand Wyss 1917, стор. 40+590). Про сю книжку писали ми в свій час і з приводу французького виданя її можемо тільки відкликати ся до тих наших виводів. Краківської „Czas", говорячи про книжку Смольки з великими похвалами, зазначує, що „невдоволеними з неї показали ся тільки деякі органи ruśk-oї опінії, прим. „Дїло", зрештою нераде всїм пробам відібраня ruśkому питаня антипольського характеру"; далї „Czas" тїшить ся, що книжка проф. Смольки буде протидїлати „тенденційним публікаціям", якими „Русини, зближені своїм напрямом до „Дїла", засипують Европу". — Невжеж „Czas" думає, що в польсько українськім питаню є також „Rusini", які своїм напрямом не є зближені до „Дїла" і які є вдоволені книжкою проф Смольки?! Українське громадянство про таких не знає, а якби які появили ся, то тим самим відсудили би себе від української національної спільности!

— **Ц. к. управа табору для обігців в Ґмінді** отворила українсьу низшу ґімназию врав з приготовляючою клясою для учеників середних шкіл. Наука в згаданій ґімназії вже розпочала ля, і ведеть ся кваліфікованими силами. Дирекція сеї ґімназії взиває молодіж, що перебуває по ріжних бараках, кватирах і т. д., щоби як найскорше прибувала до Ґмінду і вписувала ся до школи.

— **Сьогорічний літний час в Німеччині** розпічнеть ся на основі рішеня Союзної Ради 16. цвітня о 2. год. над раном і скінчить ся 17. вересня о 3. год. над раном. Сю пору переходу до літнього часу вибрано з огляду на потреби велїзничого руху.

— **Ґен. Данкль полковником всїх** прибічних ґвардій. Цїсар видав отсе відручне письмо: Системізую становище полковника всїх прибічних ґвардій при Моїм Дворі і поручаю сю функцію капітанови моєї першої прибічної ґвардії лучників ґен.-полк. Вікторови Данклеви.

— „**Війна і вихованє**" — виклад дир. д ра Остапа Макарушки викликав незвичайне зацїкавленє і широку дискусію, якої продовженє буде в понедїлок 19. с. м. в „Народнім Домі" на II. поверсі, саля Іа, в годині 5. по полудни. Членів і гостий о численну участь просить „Учительська Громада".

Нові книжки і виданя.

Українсько-німецький Самоучок. Зладив О. Солтис Третє виданє. Львів 1917. Стор. 128. Накладом видавництва: Бібліотека пожиточних видавництв, видає А. Окпиш (Львів, вул. Кадетська ч. 4) В передмові до сього виданя „Самоучка" пише автор: „Коли кількатисячні перші наклади сего підручника розійшли ся в короткім часї і тут в краю і серед робітничих кругів за границею, приступив я отсе, користаючи з критичних заміток та принагідних фахових порад, до написаня нового, справленого та значно поширеного українсько німецького Самоучка".

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви

II. батайон 36 полку кр. обор 270 К, які зложили: пол. курат д р Лаба 50 К, хоружі: Сандуляк 40 К Васкан 20 К, Евстафієвич 20 К, Козарійчук 20 К, Алексієвич 20 К, Гнїдий 40 К, Перч 20 К, Марковецький 20 К, підоф. Никифорак 10 К і штабсфельдв. Вашиванюк 10 К і кличуть всїх офіц. Українців I. і III. батайону того самого полку. — Ольга Весоловська з Підгородя 5 К: Анну Дудкевич Рогатин, Катарину Бігусову Візенберг Морава, надпор. Н. Капусту полева почта 234, чет. М. Гнатюка, чет. Северина Левицького пол. почт. 191. — о. Іван Кузьмович Лавочне 25 К: о. совітника Миколи Селевїнку пароха Янчина, о. декана Дидика пароха Нараєва, о. декана Кравцева пароха Корелич і о. Стефана Крижановського пароха Либохори. — о Григорій Дяків Городославичі п. п. Гаї к. Львова 10 К (Дн.). і о. Гр. Дяків Город. п. п. Гаї к. Львова 20 К (Дн.)— — Іванна Затхеївна учителька Бінчарова 5 К. (Дн.), — Дмитро Стефанович в Тустановичах 10 К. (Дн.): Антіна Попеля в Тустановичах, о. Адріяновича Юліяна катехита в Бориславі, о. Дмитра Бахівского сотрудника сист. в Тустановичах, Амалію Модрицьку учителїчку в Тустановичах, Анну Войтовичівну учительку в Дрогобичі,—адвокат Балтарович в Золочеві 10 К. (Дн.): о. Амброзія Білика ігумена Василіян в Золочеві. о. Иосифа Кравчука катихита в Золочеві, о. Володимира Бука, кооператора в Золочеві, Емілію Антонякову власт. реальн., начальницю склкду „Народної Торговлї" в Золочеві,—Юлія Назаревич учит. в Чистогорбі — К.: Комарницьких, Івана Левицького, Олїмпію Любицьку, о. Дм. Габлу, о. Мих. Гробельського і учит. Казиміру Боронівну,—о. Гр. Калимон Ришкова Воля 10 К. (Союв): о. декана Кипріяна Хотинецкого в Ярославі, о. Андрія Наконечного в Замікові, о. Стефана Дороша в Кореници і о. Івана Калимона в Хотини, — Евген Шепарович в Криници 5 К. (Дн.): Володимира Шепаровича в Стрию, Анатоля Стрийського в Ярославі, д ра Е. Макарушку у Львові, д-ра Я. Гординського у Львові, Семена Хандогу в Моравській Остраві, — Колодрубець Іван—St. Georgen 20 К.: (Дн): інж. Левицького Филипа Борислав, о. Лїщинського Івана Борислав, о. Сенджіка Івана Модрич п. Дрогобич, сотника Лавора Івана Schwere F. K. 24 хоружого Татарського Теофіля F. K. 2 Совron,—о. декан Анатоль Кордасевич в Росохачи 5 К. (Дн.): о. Ем. Гомзу в Багноватого, о. Емілїяна Вахнянина в Гумення, о.

Морова з Борині, о. дек. Алексія Хтея з Деброгостова і Віктора Кордасевича з Гаїв нижн., Аполінарій Якубовський, ученик народної школи в Пархачи, збірка від моїх товаришів 6 К (Дн.) — Юлій Винницький, одн. ох. 5 К (Дн.): Наребецьку Славцю з Перемишля, Василя Трицецького, Менцінського Стефана, Величка Михайла, богословів IV. року. — Горхинська Михалина 5 К (Діло): о. Василя Сологуба в Наконечнім, о. Володимира Венгриновича, Володимиру Марків в Тарнаві вижній, Олену Молчкову в Яворові, Івана Панчишина в Наконечнім. — о. Евген Чубатий, Куткір 10 К (Дн.): Впр. о. Ів. Курчабу пароха Неслухова, о. Евстаха Хрущевського пароха Вирова, о. Льва Костюка пароха Соколі, на довільну квоту і о. Тимовтея Кульчицького пароха Утішкова на довільну квоту, так само п. Івана Желехівського, уряди. Земельн. Банку. — Др Ярослав Кривжановський, надпор. 9. а. п. 10 К (Дн.) — Юлія і Ярослав Кальба 6 К. (Дн.): Ольгу Олянович в Лисиничах п. п. Винники і п. Лисяка, цуґсфірера в Янчині. — Грабовець В. полева почта 371, 5 К (Дністер): Гр. Гонтарського, Szombathely, Ст. Фрачта, Kassa, Ст. Базилевича, Чесанів, М. Костека, Нове село, Матвійова Etappenpost 194. — Гандзя Мацевичівна, учителька Долина 10 К (Дн.): п. Стефу Петрицьку учительку в Вербові, п. Іванну Шанковську абіт. в Чанижи, д ра Володимира Лисого у Львові, п. хорун. Павла Цимбалістого полева поч. 49, п. поруч. Корнила Будного. — Маріян лицар Явецький, 20 К.: Василя Болюха і Олексу Левицького фенріхи, Михайла Тупкалу всіх 15 п. п., о. Туруду в Берлїнї і Самолука урядника почт. в Ніску. — Нагляк Яків пол. почт. 297, 10 К.: Вп. п. Зофію Гаванську, п. Магдусю Терлецьку, п. Богдана Гарасимова, п. Василя Дмитричку, п. Василя Пастущина. — Мащаківна Ол Корманичі 2 К (Дн.): Вп. Олександру Соколову в Турцї, Олександру Жарську в Гмінді, Олександра Попелівну в Арлам. волї, Олександра Петрика одн. охот. в Перемишлї і Олександра Прокопа в Кракові.— о. Іван Тимчук в Турю 10 К. (Дн): Володимир Чернявський, хорунжий, Lebring, Іван Чернявський, надрадник судов., Відень, о. сов. Михайло Дзерович, Топорів, о. Н. Чайківський, полев. курат, поч. пол. 296. — Стефа Коренцівна 3 К. („Діло"). — о. Микола Мандюк, Негівці 10 К: Вп. п. Марію Павлусевичеву в Підмихайлю, о. Антона Лучаківського в Станькові, о. Дмитра Хабурського в Томашівцях, о. Евгена Мандзія в Войнилові і о. Миколу Юрика в Сівці — Белщівна Стеф., Старий Самбір 5 К. (Дн.): Уня Лициняк, уч. VIII кл. гімн. С. С., Львів, Вронowська 5, Стефан Клепарчук, богослов II р., Львів, Михайло Коленський, богослов, Львів, Юрко Білецький, студ. мед. вет., Львів, Володимира Ясеницька, учителька, Радичі. — Олена Бездушківна, Яворів 5 К.: Вп. Зосю Пасічинську, Нагачів, Вп. Янцю Пасічинську, Макунев, Вп. Корнелю Куликову, Мізунь Старий, Вп. Василя Мищишина, Змиєвиска, Вп. Макса Руманецького, Семирівна. — Дарка Лежогуська Відень 5 К (Дн.). — Паньківська Устіянова 10 К (Дн.): Маркіяна Терлецьково і д ра Івана Полохайла. — пор. Заворотюк пол. поч. 361, 10 К (Дн.): Вп. панну Олю Кризокульську та панну Маню Пашківну Львів, поручників: Семена Шкреметихи, Івана Маличака Відень та поручника Андрущишиного Ряшів. — Лев Орест Редкевич Долина 20 К (Дн.): п. директора Ізидора Блюка в Кірхбергу, п. Директора Білецького в Яворові і збір учитель. прив. укр. гімн. в Долині. — Настя Наркова, Ферберг 5 К (Дн.) — Иосиф Іжицький пол. почт. 234, 5 К (Дн.): поручника Теодора Мацканича і пор. Колодницького. — Стефа Коренцівна уч. II. кл. гімн. у Львові 3 К.: Нусю Студинську уч. VIII. кл. гімн., Аду Трушівну уч. II. кл. гімн., д ра Р. Слюзара, Б Дрималика уч VIII. кл. гімн., всіх у Львові і Галюсю Туринівну уч. II. кл. гімн. в Стрию. — Олекса Ткачук, Новий Санч 10 К (Дн.): Осипа Скибінського в Старім Санчи, Богдана Комеринського в Старім Самборі, Любомира Ржанського у Львові, Єронима Радловського у Відни, д ра В. Маковського в Гмінді.—

Просимо всіх Вп. Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Ділї, значить ся, насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних. В той спосіб зволадите нам богато роботи, бо не треба буде каждої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сій нагоді пригадуємо, що жертви складає ся підтковою системою значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо сперкувати. Жертви посилає ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адміністрацію „Діла" і викликаних.

ОПОВІСТКИ.

Український Народний Театр Т ва „Бесіда" у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю дня 18. лютого пополудни о год. 3. по зниженых цінах „Перехитрили" нар. опер. на 3 дії М. Кропивницького.

В неділю дня 18. лютого вечером о 7 год. „Любов бідного Марківа" штука на 5. дій о відслон О. Фиєта, в перекладі Ст. Сїлецького.

Білети раньше набути можна в „Народній Торговли", в день представленя при касї від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 2—2

Концерт в честь Т Шевченка устроює молодіж укр. акад. гімназії і її філії у Львові дня 20. лютого в сали тов. ім. Лисенка. Початок о год. 6½. Вступ за запрошенєм. Добровільні датки приймаєть ся з подякою. 137 1—2

Бібліотека Товариства „Просвіта" отворена кождого дня від години 4—6 вечером. 3—10

Банковець, умічний провадити діловодство і книговодство касове, з довшою практикою, пошукує відповідної посади в наших кредитових інституціях навіть на короткий час. Може провадити хор і організацію. Оферти приймає Адм. „Діла" до ч. 350. 135 2—2

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 17. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Від нині рано атакує неприятель наші становища на північний схід від Герестраф. Бої ведуть ся. Коло Станиславова, на південь від Зборова і на південь від Бережан наші полеві сторожі відперли сильнійші російські вивідні відділи.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Не було ніяких сущних подій.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефвр.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 17. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група війска баварського наступника престола Рупрехта: На фронтї Артоа і в области Сомми, особливо по обох берегах Анкри, артилєрійська боротьба осягнула значну силу. На кількох місцях відперто значнійші англїйські вивідні відділи, а на південь від Мірамон сильнійший атак, виконаний по гурагановім огни.

Група війск німецького наступника престола: Над Еною назахід від Беррі о Бак і в Шампанії на південь від Ріпон не вдали ся французькі наступи.

Наші летничі ескадри обкинули видатно бомбами важні урядженя за неприятельським фронтом. Над Соммою вилетїло в воздух кілька складів муніції. Гук і стрясенє землї було чути ам до Ст. Кантен.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя баварського: Коло Іллукшт ня південний захід від Луцка, коло Зборова, на південь від Бережан і на південний захід від Станиславова розбили ся російські підприняття.

Фронт архикнязя Йосифа: На горах на північ від долини Ойтош розвинули ся від досвіта бої.

У групи війск Макензена і на фронтї Македонськім при малій боєвій діяльности положенє не змінило ся.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРІНЧЕНКА

зложили на мої руки в коронах і сотиках:

Через Адміністрацію „Діла": о. М. Левицький з Княжівського 10·—, о Гр Тимчишин з Кропивник 15·—, о. Іван Павлів з Войнилова 20·—, о. Михайло Кордуба зі Сушні 5·—, Громада Сукіл 20·—, Громада Оброшин 15·70, Ілярин Козак зі Львова 2·—, Андрій Домбчевський зі Львова 2·—, Юрій Шмерковський з Відня 10·—, Іван Грабар з Бутин 25·—. Через Головну Управу У. П. Т. у Львові: Команда піонірів У. С. С. 30 пар теплих нарукавків для бідних дітий шкільних, о. Семків з Миклашова 60·—, о. ів. о. Дмитро Хабурський з Томашівки 10·—, о. ів. Винницький із Залузців 20·—, о. Евг. Шухевич з Підберезець 10·—, Коляда з Глинська 20·—, Громада Синевідсько 20·—, Товариство урядників і священиків у Львові 20·—, Алекс. Ониськів з Кракова 30·—, Вп. Гера через руки п. Алекс. Лісковацького збірку 60·—, Антін Рудницький з Дрогобича 100·—, Леопольд Балицький уч. в Роздолї через І. Білиського 40·—, Л. Пеленський коляду з Лисятич 20·—, о. Мих. Кручковський через Дирекцію „Дністра" (даток Товар. пов. і ощад. в Нагачеві) 20·—; разом 554·70.

За сї щедрі дари в так прикрих для нас часах складаю ласкавим жертводавцям в імени шкільної дітвори і їх родичів сим прилюдно сердечну подяку. *М Сіяк.*

Адреса: Управа школи ім. Б. Грінченка, Городецька 95, або Ґрунвальдська 4. 40 1—1

Оголошення.

Пошукую семинаристки для ученицї І. вивїзової школи, если можливо тої до шитя. — Евгенія Дяконова в Махнівцях, п. Поморяни. 134 2—10

Успішна поміч

для терплячих на скривлене тіла і горби (стрижня хребетного) через ношенє лїчничих ґорсетів ортопедичних у дїтий і старших осіб. Лучше хоробі зараз зарадити, як пізно. Конечно треба явити ся особисто.

Для інвалідів штучні руки і ноги (протези) систему швайцарського і американського.

УВАГА. З причини зміни льокалю і розширеня підприємства **поймаю замовленя тільки до 1 марта с. р.** Приймаю від год. 10—1 і 3—6. **Рапапорт. директор філ. заклад. заг. лїчнично ортопедичних — Львів, вул. Пекарська ч. 12. І. п.** 113 3—3

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Косцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вклади щоденно в годинах урядових. Вкладки опроцентовує по 4% починаючи вже від слїдуючого дня по дня вложенья аж до послїдного дня перед днем відобранья.

ВКЛАДКИ в „Руській Щаднищ" можна складати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щаднищ, які Дирекція Щаднищ на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щаднищ".

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних сторічними амортизаційними ратами на протяг лїт 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, й на ескомт векслїв. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро.

Посередничить у виєдинуваню позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділює канцелярія „Руської Щаднищ" ул. Косцюшка Народний Дім, І. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. кромі неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щаднищ" затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишлї надають ся до льокацій пупілярних, фондаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 16 ?

Не на один, а на десятки лїт варта купити і заховати

Календар „Просвіти" на р. 1917.

Повісти з нашої славної минувшини, оповіданя, малюнки, нариси, споминя з сучасних подвигів українських героїв жовнїрів і стрільців, статї літературно-наукові і публїцистичні та численні ілюстрації — не тратять ніколи на вартости.

Ціна лиш 2 кор. 50 сот. На звичайне порто треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

Продає ся тільки за готівку.

Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта" Львів, ринок ч. 10. Vчн 22—?

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.**

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 41 (9293) Львів, второк 20. лютого (7 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щади. 26.725.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:

місячно . . . 2·70 К.
квартьрічно . . 8— „
піврічно . . . 16— „
цілорічно . . . 32— „

У Львові (без достави):

місячно . . . 2·40 К.
квартьрічно . . 7— „
піврічно . . . 14— „
цілорічно . . . 28— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень: Отверкнені оголошення, оголошення 40 в кількости 60, в оповістках 80, в надісланій части 1 К. [illegible] вічний [illegible] Найменьша сума 1 К. Сталі оголошення за довшій час [illegible] Оплата заказана [illegible] у Львові 10 с. на провінції 20 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Перемиський епископ.

Відень 18. лютого 1917.

„Wiener Zeitung" оповіщує:

Цісар іменував о. Йосифа Коцилівського, чина оо. Василян, гр.-кат. епископом в Перемишли.

Ухвали парляментарної комісії У. П. Р.

Скликане парляменту і делегацій. — Український коронний край в рамах Австрії.

„N. Fr. Presse" з 18. с. м. доносить:

Парлямептарна комісія Української Парляментарної Репрезентації приняла на засіданю 17. с. м. отсї ухвали:

1) Парляментарна комісія стверджує, що У. П. Р. все домагала ся безпроволочного скликаня Державної Ради й делегації в інтересі австрійської держави, її народів і парлямептаризму. Робити сповненє сього домаганя залежним від якихсь умов, значить спричиняти ще далї повапарляментарне погалоджуванє таких справ, які на основі конституції можуть бути полагоджувані тільки в парляментї. Треба жалїти, що власне наступники колишньої т. зв. конституційної партії обстоюють як раз таку протиконституційиу дорогу.

2) У. П. Р. мусить жалїти, що обі нїмецькі головні партії (див. „Програма австрійських Нїмців" в ппопереднім числї „Дїла" — Ред.) приняли відокремленє Галичини в свою спільну програму, по якій Українці, які преціиь супроти Нїмців, супроти заведеня нїмецької мови як мови зносин, а навіть як мови держарної, стояли все на дуже прихильнім становищи, мали би ще більше як доси бути видані своїм національним противникам.

3) Українці стоять від давна на становищи національної чи національно територіяльної автономії; теперішних т. зв. коронних країв не можуть вони вважати дійсно органічними, тільки псевдо-історичними, механічними творами. З окрема Галичина з 8 мілїонами населеня і 78.500 кв. км простору є вже зі становища адмінїстраційної техніки одинокою в цілій Европі занадто великою адмінїстраційною областю, яка вже хоч би з сеї причини, а ще більше з причин національних, історичних, географічних і економічних повинна бути поділена на дві окремі провінції

4) Українці не домагають ся нїчого иншого, як тільки оставати в тіснім звязку з Австрією, не залежати від елементів, з якими на основі конституції стоять вони на рівні, тільки знаходити ся в державній безпосередности. При тім домагають ся вони тільки кождому народови належного природного права: бути управлюваним власними урядниками, судженим власними судями, научуваним власними учителями.

Із злиднїв сибірських засланців.

Від нашого постійного дописувателя.

Відень 14 лютого 1917.

Зростаюча дорічня відбила ся діймаючо також на Українцях, вивезених російськими „освободителями" на далекий Сибір, де тепер казочна дешевість засобів поживи з добрих часів перейшла до історії. Особливо прикра доля припала тим жертвам російської самоволї, що не можуть одержувати нїякої підмоги з краю. Всї ті особи мусїли від другої половини минулого року жити єдино з щомісячної десятирублевої підмоги, виплачуваної американським конзулем. Одно добре, що минуле лїто було над Ангарою гарне, так що бодай під клїматичним оглядом приходилось засланцям жити не зле.

Тепер — як саме довідую ся з компетентного жерела — слїдує деяке полїпшенє в запомаганю вивезених в Росію наших горожан. А саме підвисшено їм щомісячну підмогу, так що дорослі особи одержувати муть по 15 рублїв, а дїти по 8 рубдїв місячно. Річ очевидна, що і з сеї квоти годї по людськи прожити, особливо через те рос. уряд прямо начинив засланцями сибірські оселї, що витворило значне підскоченє найнеобхідиїйших засобів житя.

Як прикрий куріоз диплсоматичної бюрократії слїд зазначити отсей факт із долї наших засланців: Ще в осени 1915 р. прислано з Америки телеграфічно 1500 рублїв для д-ра Вол. Охримовича, на руки американського конзуля у Владивостоці. Одначе грошій сих конзуль не передав адресатови й досї, вимагаючи предложеня письма від адресата, якого він одначе не має! Гроші сї — се, як відомо, частина збірок американських Українців на жертви війни в „старім краю" і переслав їх на поратунок сибірським засланцям „Український Народний Союз" після рішеня конвенції з 1915 р. Гроші вислано для поспіху телеграфічно без коментарів, та сим тільки тим „приспішила ся" справа, що з гроший сих вивезені на Сибір Українці не можуть користати й досї!

"Улїта єдет, кагда то будет" — каже московська приповідка. І таким то слимаковим „гальопом" іде справа визволу вивезених до Росії австрійських горожан! Хоч Австро-Угорщина акцептувала точки умови, анальогічної до умови, заключеної в сій самій материї між царським правительством і Нїмеччиною, додаючи тільки незначну точку в справі горожан з окупованих територій, то Росія — як довідую ся — закуталась у мовчанку і мимо всїх понаглювань з боку австр.-уг. дипльоматії — мовчить як заклята, хоч теж принято предложені саме російським правительством точки що-до обопільного визволеня інтернованого жіноцтва і мущин у віці не підлягаючім військовій службі, згл. осіб у віці між 19-им та 55 р. житя але признаних невдібними до військової служби.

Яр. В-ий.

Чому треба нам зорґанїзованя краєвої опіки над дїтьми?

Реферат на зборах 13. с. м. в „Українській Бесїдї“ у Львові.

II. Що така пляново зорґанїзована опіка над дїтьми цїлого краю від хвилї їх уродженя аж до повного вихованя є в практицї можливою до переведеня, о тім поучує нас дїяльність того рода товариств в Нїмеччинї і Чехії, а особливо свїтла і прямо взірцева орґанїзація, яку перевела берненська „Deutsche Landeskommission für Kinderschutz und Jugendfürsorge in Mähren“. На взір сеї нїмецької орґанїзації пропоную, щоби по мисли закона з 15. падолиста 1867, В. з. д. 134, повстала як найскорше у Львові:

I.

„Українська краєва комісія опіки над дїтьми і молодїжю“ в Галичинї, якої задачею, як централї, булоб:

1) переведенє плянової орґанїзації опіки над дїтьми в цїлім краю, 2) заступати справу перед властями, 3) звязь з інституціями, котрі займають ся дїтьми і молодїжю, 4) ширити ідею плеканя дитини і давати почин до всего, що стремить до сеї цїли, 5) устроювати фахові курси, брати участь в конґресах, слати меморіяли і т. д., 6) удїлювати потрібних в тій области порад і пояснень*).

Відки взяти на сю цїль гроший? Поминаю сю обставину, що на час війни і через рік по війнї буде правительство давати гроші на воєнні сироти, беру тільки нормальні часи і наводжу на разї ось що: 1) членські вкладки, 2) сотикові тижневі збірки між укр. молодїжю всїх шкіл в Галичинї, 3) збірка в краю в день дитини, 4) участь в доходах зі Staatswohltätigkeits'otterie, 5) записи, 6) евент. збірка в Америцї, 7) підмоги державні і краєві.

Ся краєва комісія покликує до житя в кождім судовім повітї:

II.

Повітову Комісію опіки над дїтьми і молодїжю (як фїлїю централї).

Ся знов має обовязок:

1) постаратись о постійного заводового опікуна для дїтий дотичного округа,

2) давати безплатну лїкарську поміч убогим новородкам і пораду матерям,

3) дїти позбавлені родительської опіки примістити при відповідних родинах, зглядно в істнуючих закладах, та наглядати над їх вихованєм (при помочи пань і вишколених до сего плекарок),

4) правна поміч при спорах о алїментацію і других важних случаях,

5) примущувати старші дїти в таких місцях (заводових школах, торговлї або ремеслї), щоби здобули собі на будуче можність заробкованя,

6) контакт з сирітським судією,

7) здавати звіти краєвій Комісії і виконувати її зарядженя.

Щоби уможливити собі переведенє орґанїзації цїлого округа судового, засновує повітова комісія в кождій громадї:

III.

Місцевий віддїл опіки над дїтьми і молодїжю.

Яка його задача в громадї?

1) Має в евіденції всї дїти тої місцевости, котрих доля позбавила родичів, або котрі не одержують належного вихованя,

2) наглядає над тим, чи опікуни сповняють свій обовязок, евентуально вносить до суду (через Повітову Комісію) о зміну опікуна і пропонує кандидата,

3) дбає, щоби не змарнувалась анї одна дититина в громадї, для того приміщує сироти по відповідних родинах, або через Повітову Комісію в закладах,

4) в дотичній громадї є органом виконуючим Повітової Комісії, якій предкладає письменний звіт.

Розуміють ся само собою, що се тільки дуже загальний, отже недокладний нарис сеї орґанїзації; хочу через те подати тільки основну думку, а викінченє її і вигладженє в подробицях відповідно до наших обставин і часу належати буде до тих осіб, яких покличемо до її переведеня. Замічаю, що при Повітових Комісіях отворить ся чудове поле до соціяльної працї для наших пань, які злучені в окремих до того секціях, можуть стати для убогих материй і дуже часто непровинено унещасливлених дївчат правдивим благословенєм через: пораду, поміч і опіку в часї тяжи, слабости, відтак кормленя і вихованя дитини.

Вірю сильно, що через таку плянову працю зредукує ся новородків смертність принайменше о 20%, яку спричинює тепер головно: нужда, темнота, брак розумної поради, а часто зла воля; збільшимо приріст населеня нашого, виховаємо нове поколїнє здорове фізично і духово, а через те позискаємо також вплив на старших.

З огляду на се, що:

1) теперішна хвиля і тисячі нещасливих дїтий просто розпучливо кличуть нас до такої працї,

2) правительственні круги є тепер схильні більше чим коли иноді підперти матеріяльно і морально таку орґанїзацію, яка лежить також в добре зрозумілім інтересї держави (збільшимо податкому спроможність і число рекрута), вношу, щоби справу сю трактувати як наглячу“.

Так пропонував я перед 10 місяцями.

На жаль, тодїшний мій голос не найшов послуху, не загрів нїкого і я відійшов з нїчим, однак в глубокім пересвідченю, що до сего предмету таки вернемо невдовзї, бо обставини приневолять нас до сего.

Тимчасом праця обох епарх. Комітетів опіки над воєнними сиротами йде вправдї дальше, львівський Комітет опікувть ся своїм захистом, а перемиський знов своїм (в послїднім часї перетворив ся навіть в товариство на статутах), але не було у нас і нема такого тїла, яке на основі обовязуючих законів мало би право і титул заступати всї укр. дїти в краю та журитись ними.

Саме в тім лежить головна недостача наших дотеперішних заходів на сій области. Як батько в родинї має на основі природного права титул і обовязок заступати у всїм свою дитину і не сміє нїхто відібрати йому сего права, хоба що з власної вини став ся до него несповсібним, — так само кождий нарід має природне право і моральний обовязок занятись своїми сиротами і занедбаними дїтьми та не чекати, щобо чужі його в тім виручили. Нарїканя на винародовленє і спізнені протести свідчать не тільки про чуже душехватство, але також про нашу незрілість і нездарність!

Або є в нас житєві засоби і потрафимо устоятись в сімї народів в самостійнім бутї, або коли не чуємо в собі вже сили чи охоти до працї над собою, в такім разї спускаймось на дно!

Вкінци для докладности додам ще, що оба згадані комітети при висших судах краєвих, львівський і краківський, перетворились в послїдних трьох місяцях в товариства на статутах; важне також знати, що на домаганє Команди міста рішила управа міста Львова завести у себе Уряд опіки над дїтьми з заводовим опікуном, а крім того, коли не помиляюсь, дістало місто Львів від правительства 2 мілїони на докінченє будови величавого будинку для сиріт при вул. Кадетскій, в якім будуть з уряду поміщувати кожду дитину, яка не буде мати належної опіки. Випадало би отже і нам рішитись, чи самі займемось своїми дїтьми, чи волимо, щоби другі се за нас зробили?

Думаю, що в тім зглядї не повинно бути між нами двох гадок. Длятого вношу— сим разом вже з уповажненя „Укр. епарх. Комітету опіки над сиротами“ у Львові, — щоби Свїтлі Збори зволили:

1) порішити, що справа зорґанїзованя краєвої опіки над українськими дїтьми і молодїжю в Галичинї є необхідно конечною,

2) покликати окрему орґанїзаційну комісію, яка би занялась безпроволочно виготовленєм статута і введенєм такого товариства в найкоротшім часї в житє.

о. В. Лицинян.

*) Значить, централя мала би дві головні задачі: орґанїзацію і репрезентацію.

Як виглядає в практицї брак такої краєвої репрезентації у нас, поясню одним бодай приміром в послїдних місяцях. Зі збірки тижня „Червоного Хреста“ призначено на убогі дїти в Галичинї квоту щось повад 330.000 К; що не було нїяких наших орґанїзацій опіки над дїтьми в Галичинї, які мали би право називатись краєвими, тільки т. зв. „Wschodnio-galicyjski Komitet krajowy ochrony dzieci i pieczy nad młodzieżą“ при пре идї в. к. висшого Суду краєвого у Львові і такий самий при президії висшого Суду краєвого в Кракові для західної Галичини, длятого віденська централя „Червоного Хреста“ виплатила цїлу повисшу суму на їх руки: з того припало 170.000 К для східної Галичини. В падолисті мав львівський комітет засїдане, на якім розділювано в сеї квоти підмоги тим товариствам і комітетам, що займають ся опікою над дїтьми, при чім на українські цїли призначено 31.500 К!

Росія, Нїмеччина і Польща.

Персональна унія Польщі з Росією?

„Daily News“ доносить з Петрограду: Кажуть, що перед 14. марта буде оголошений царський маніфест, в якім буде описаний новий лад для Польщі. Тепер дуже спішать ся з полагодженєм сього питаня. Зачувати, що міродатні круги не мають уже нїчого проти незалежної Польщі, яка була би сполучена з Росією тільки персональною унїєю.

Поляни не мають правного титулу до самостійности в рун центральних держав.

В берлїнськім дневнику „Der Tag“ з 1. с. м. пише член пруської палати панів д-р Райнке про польську справу:

Жде нас ще важка й терниста дорога, яка буде осягнена цїль, означена цїсарськими маніфестами з 5. падолиста. Центральні держави дадуть собі раду з своїми неприятелями і без польської армії. Та коли б більшість Поляків не слухала голосу розуму й була на стільки заслїплена, щоби ослабляти наше рамя, замість скріплити його проти свого східного неприятеля, або коли-б між Поляками взяла верх великопольська агітація, то ми мусїли би пригадати, що правний титул Поляків на те, що з вільної волї дали їм оба монархи, зовсїм не істнує, що скляна чаша може бути знов позбавлена свого змісту та що скло є крихкий матеріял.

Польська дебата в „Австрійськім політичнім товаристві“.

Реферат пос. Гальбана і відповідь пос. Василька.

ВІДЕНЬ (Вл. кор.). В четвер 15. с. м. урядило „Oesterreichische Politische Gesellschaft“ дискусійний вечір про польське питанє. Вступний реферат виголосив професор львівського університету пос. Гальбан. В дискусії брали участь: бувший парляментарний посол д-р Штайнакер, пос. Василько і професор віденського університету пос. Редлїх. Пос. Василько дав знамениту відправу виводам пос. Гальбана в українській справі. Дальша дискусія відложена на четвер 22. с. м.

Цїсарські рішеня в справі команди фльоти.

Цїсар іменував віцеадмірала фон Кайлера шефом секції маринарки в міністерстві війни, а віцеадмірала Нєгована командантом фльоти. Обом іменованим надав цїсар рівночасно гідність тайних радників з увільненєм від такси.

Як видно з сих іменовань, в найвисшій управі нашої воєнної маринарки входить тепер в житє рівнорядний поділ на дві части. Доси функції команданта маринарки були получені в одній особі, яка мала уряд шефа секції маринарки в міністерстві війни і команданта фльоти.

Майже постійна присутність при фльоті виключала з природи річи особливе виконуване уряду шефа централї маринарки в Відни. Щораз більший круг дїяльности і зростаюче число задач вказували доцільність віддїленя агенд шефа секції маринарки в міністерстві війни від агенд команданта фльоти. Шеф секції маринарки в міністерстві війни заряджує самостійно агендами сього уряду, який як доси є центральною властю для всїх справ оружної сили монархії на мори. Командант фльоти, який відлягає безпосередно начальній команді армії, видає прикази в напрямі стратеґічно-тактичнім.

Як видно з сього представленя, не є правдиві згадки, які появили ся в деяких дневниках про вкороченє начальної команди в воєнній маринарцї, „бо команди маринарки“ нема.

Зміни в дотеперішній орієнтації що-до Галичини?

Перед конференцією президії польського кола з гр. Черніном.

Як доносять „Polnische Stimmen“, реченець засїдання повної політичної комісії польського кола може бути означений аж по конференції президії польського кола з міністром заграничних справ гр. Черніном, яка має відбути ся 21 с. м. Бо не є неможливо, що ся конференція, яка буде при вячена польській справі взагалї, не остане без впливу на рішенія в справі нового ладу в Галичинї і може в деяких напрямах спричинити певні зміни в дотеперішній орієнтації.

НОВИНКИ.

Львів, 19 лютого 1917.

— **Сїмдесяті шестї уродини пос. Ю. Романчука.** Дня 24. с. м. кінчить посол Юлїян Романчук 75 лїт житя. Три чверти стол тя житя, се не малий шмат часу, осягненє того віку уважаєть ся слушно за факт, який заслугує на спеціяльну увагу. Сїмдесяті шестї роковини житя посла Романчука обходять одначе не лише кружок осіб йому найблизших, але також цїлий загал, бож він дві третини свого житя віддав праці нам народом і навіть тепер, в осени свого віку, не усунув ся в добре заслужений стан відпочинку. Теперішні відносини в таборі української політики, які мають своє жерело в особистих сил-

Книгарня — Наук. Тов. ім. Шевченка — у Львові, Ринок ч. 10 має великий ВИБІР УСЯКИХ УКРАЇНСЬКИХ — КНИЖОК — з усіх галузей знання, як з красного письменства, так і народніх, популярних видань, а також шкільні підручники, словарі й ріжні наукові книжки, співаники, ноти, молитовники, — евангелія й инші релігійні видання. — IVB —

патіях і антипатіях, не повинні станути на перешкоді ушановаю достойної особи Нестора нашої політики. При сій нагоді пригадаємо, що в 1913 р. вийшов огляд житя і діяльности пос. Ю. Романчука п. н. „Юліян Романчук, перший український віцепрезидент австрійської палати послів. Його житє і діяльність. В 30 літний ювилей його посольської діяльности".

— **Цісарева серед украінських інвалідів.** Як доносять віденські газети, цісарева Зита відвідала 12 с. м. товаровий дім, заложений централею товариства „Soziale Fürsorge für erwerblose Frauen und Mädchen" і розмовляла з присутними там жовнірами-інвалідами, між якими були Віденці, Стирійці й Українці, питаючи кождого з них, в яких обставинах був зранений. Як цісар, так і цісарева говорить по українськи. При декороваю Українських Січових Стрільців і при инших нагодах уживав цісар української мови, якої цісарська пара навчила ся під час свого побуту в Коломиї.

— **В справі заряджена недостачі соли.** Нам комунікують: Господарська Комісія Української Парляментарної Репрезентації застановляла ся на своїм засіданю в дни 22. січня с. р. над способами усуненя недостачі соли в східній Галичині. Одним із таких способів признала господарська Комісія виєднанє дозволу для населеня черпати сировицю із солянок і упросила д-ра Костя Левицького до інтервеніованя в сій справі у міністра фінансів. Інтервенція відбула ся в дни 27. м. м. і її результатом є відповідь міністра фінансів письмом з дня 4. лютого с. р., з якої для загальної відомости наводимо отсей уступ: „В справі домаганя знесеня заказу загального користаня із солянок маю честь заприміти, що галицька Дирекція Скарбу одержала в падолистї 1916 р. уповажненє видавати дозвіл на видаванє сировиці із східногалицьких салін (варівень соли), коли сї саліни в наслїдок надзвичайних воєнних відносин варенє соли в цілости або в части застановили, або так обмежили, що можна побоювати ся недостачі соли, а дальше позваляти на черпанє сировиці до людського ужитку із солянок, положених в скарбових округах Самбір і Станиславів, з яких побирано сировицю для худоби, а іменно за оплатою належитости, відповідаючої приблизно монополевій вартости твердої соли, яка в сій сировиці находить ся. Впрочім одержали стоячі в руху галицькі саліни такі засоби вугля, що виріб соли є у них знов нормальний". Подаючи отсю відповідь міністра фінансів до загальній відомости, просить господарська Комісія Української Парляментарної Репрезентації, щоби населенє інтересованих повітів віднесло ся до неї в случаю потреби дальших заходів в сій справі або безпосередно або через краєве товариство господарське „Сільський Господар" у Львові.

— **Про управильненє торговлї яйцями в Галичині** „Сільський Господар" подає до відома: З днем 1. лютого 1917 обняв Уряд проживленя при ц. к. Намісництві управильненє торговлї яйцями в краю і вивіз поза Галичину. Коли дотеперішні льокальні міри не довели до бажаних вислїдів, постановило ц. к. Намісництво видати однакові постанови для цілого краю. Відповідно до того пляну зносить Намісництво льокальні максимальні ціни і обмеженя вивозу з одного повіта до другого, видані ц. к. Староством, а накладає строгу контролю на вивіз за границю. Уряд проживленя буде установляти максимальну ціну для торговлї en gros на певний період часу по вислуханю прибічної ради, зложеної з продуцентів, консументів і купців. По тій максимальній ціні буде галицька спілка збуту яєць і дробу („Ovum") в Кракові, вул. Скавківська ч. 1, як торговельний орган Уряду проживленя, закуповувати запаси від поодиноких торговців, які у них остануть по покритю місцевої консумції. Сї набуті запаси буде Уряд проживленя розділювати між потребуючі консумційні центри міста, а надвишку відішле до Уряду для вживленя людности у Відни. Щоби запевнити покритє запотребованя місцевим консументам, обовязані торговці продавати яйця кождому консументови, що до них зголосить ся, відповідно до його потреб, так само шпиталям, військовим віддїлам, організаціям консументів і т. п. Льокальна ціна повинна бути щонайменше о 3 сот. на штуцї низша від установленої максимальної ціни. Тепер установляєть ся аж до відкликаня максимальну ціну за скриню перебраних яєць в опакованю придатнім до транспорту (1440 яєць в скрині) на 350 К., т. зн. на одну штуку 24·3 сот. Супроти того найвисша ціна плачена просто продуцентови не повинна перевисшати 21 сот. за штуку. З огляду на збільшенє продукції в теперішнім часї буде ціна стало обнижувана і публично оголошена.

— **Подяка.** Всїм, що були ласкаві в дни моїх імянин прислати мені бажаня, дякую отсим сердечно за память. — Гр. Коссак.

— **Задля піднесеня годовлї бараболь** в краю закупило ц. к. Намісництво, Краєва Централя для господарської відбудови Галичини, весь сегорічний запас бараболь культури Генрика Долковського в Новім Селї стація зел. Кенти. Припас сей віддасть ц. к. Намісництво рільникам за посередництвом головних рільночих корпорацій в краю. Тому Краєве Товариство Господарське „Сільський Господар" взиває, щоби рефлектанти безпроволочно надіслали свої замовленя на руки Товариства, бо реченець минає з днем 25. с. м. В замовленю належить подати: місце осїдку, почту, стацію зелїзничу замовляючого і долучити заяву, з якій замовляючий зобовяжеть ся, що за бараболї, одержані зі заведеня Генриха Долковського, продасть Воєнному Заведенію для обороту збіжем таку саму скількість вибраних і здатних до садженя по унормованій ціні максимальній. Замовляти можна що найменше 1 метричний сотнар по ціні 16 К. льоко стація зел. Кенти без мішка. В міру приділу замовляючі будуть мусїти вислати потрібну скількість мішків прямо на адресу заведеня Генрика Долковського. Висилку бараболь довершить Заведенє за посліплатою. Ріжницю ціни після катальогу, що виносить пересічно 36 К. за метричний сотнар покриє ц. к. Намісництво, Краєва Централя для господарської відбудови Галичини, безпосередно фірмі з власних фондів. Подаючи се до відома рільничому загалови, взиваємо до як найширшого покористуваня ся пільгами, даваними Централею відбудови в цїли відновы насінних бараболь зі загально звісної і солїдної фірми Генриха Долковського. — „Сільський Господар".

† померли.

Кс. д-р Іван Вільніцкий, довголїтний лат. катихит жін учит. семинарії у Львові, помер 18 с. м. в 64 році житя. Покійний належав до „старої школи" між латинським духовенством і і відзначав ся розмірною прихильністю до Українців. В послїдних часах єпочивав у його руках провід заведеня і на сїм становищи поводив ся він безсторонно. Був приятелем молодіжи, а українських учениць хвалив та нераз ставив їх пильність та поведенє за примір. В. й. п!

Нові книжки і виданя.

„Світ". Рік III. Ч. 1. Зміст: На порозї. — Невідомий: То не хлопця кинула дівчина... (вірш). — В. Дахнівський: Семиковецькі могили. — Д-р В. Щурат: Ossolineum. — Л. Лепкий: Як сонце гляне з поза хмар... — Ю. Словацький: Ухваливши, як рідко... — М. Г.: Чи Шевченкова картина? — Д. Лукіянович: Іван Кволий і сукриста Паза (оповіданє). — Вольтер: Про історичну правду і неправду. — Наші картини. Записки.

Що дїєть ся на провінції.

Лист з Яворова.

І. Як тяжко в Яворівщинї відновити діяльність в якійсь народній організації чи інституції, так не менше стрічають ся безнастанно посторонні перепони або й прямо від своїх колоди в піддержаню і оживленю вже просперуючих товариств. Навіть касинове товариство „Українська Бесїда" майже пів року не проявляла ніякого житя, хоч стоїть воно подалеки від всякого „політикованя". Головною перешкодою був брак відповідного льокалю, а рівнож брак ініціятиви від членів, з окрема від розбитого виділу. Та від місяця усунено вже недомаганя в тім напрямі і майже кождого тижня бодай раз в суботу відбувають ся в комнатах „Української Бесїди" товариські сходини, старші члени гуторять про бжучі національні справи, про санацію місцевих товариств, а молодіж шукає розривки в забавах. Побажати би тільки щоби більше членів горнуло ся до товариства та щоби проявили ся і не остигали серед охочих до ідейної та корисної праці запал і енергія, щоби взяти ся також пляни переводити в дїло.

Не пора оглядати ся і руководити ся пустими амбіціями, непорозумінями і гнївами. Треба також зберігати національну амбіцію, стояти на сторожі національних прав і народної чести; в тім напрямі богато недостає нашим громадянам. У нас на порядку, що всякий інтелїгент полагоджує у всїх властий свої справи в urzędowiй мові. Ні в судї, ні в старостві не почуєш нашої мови,

Адвокат і священик і учитель розправляє або свідчить в судї по польськи, так само урядує судя Українець з українськими сторонами, а був і такий випадок, що священик-Українець складав яко свідок присягу в польській мові. Коли трафить ся який білий крук і відважить ся перед урядником-Поляком відозвати ся в українській мові, зараз стріне ся зі здивованєм, що „nawet najwybitniejsi miejscowi działacze ukraińscy nie robią żadnych językowych trudności".

З початком лютого кількох ополченців в Яворові зажадало було виставленя посвідки зложеня до пересмотру в українській мові, але магістрат покликав ся на інтерпретацію закона про урядову мову в автономічних властях, що мовляв в тутешнім магістратї польська мова урядова, отже також і інтересовані сторони се обовязує польські письма і посвідки принимати. Призване в тім дїлї староство о інтервенцію відмовило ся, звиняючи ся, що не є до того компетентне, а впрочім — тепер війна і годї язикову борбу починати.

„На слова" доволї в нас „патріотів", але до праці ідейної, невсипучої, нема ніяких майже людий. Ось відновлена філія „Сільського Господаря" спить як і за часів інвазії. Філія „Просвіти" до нині не відновлена, як рівнож не чути нїчого про роботу політичної організації. Пос. Сінгалевич обїхав вже свій округ під фронтом пару разів а сюди не показуєть ні посол більшости ні меншости.

Без відгуку щезають між нашим тутешним громадянством всякі поклики, прилюдно чи приватно піднесені, щоби дбати і всякими силами посбляти скріпленю резерв інтелїгенції. Управа яворівської української гімназії звернула ся власне в половині січня с. р. до всїх парохіяльних урядів, управ народних шкіл і громадських урядів в повіті, що отвирає з початком лютого приготовний курс до гімназії, та просила о поміч в сій справі, головно о впливанє на родичів, аби у власнім інтересї як і з огляду на будучність і добро нашого народа посилали дітий на науку і до середних шкіл. Відозва дирекції остала без всякого успіху — нїкому на селї й не в голові тепер заняти ся також народною справою, нїхто не думає про якісь приготованя на мирний час, кождий робить лиш те, де зиск бачить, а народна робота не є така поплатна. Таке недбальство наших сїльських „патріотів", байдужність, оспалість гідні напятнованя, тим більше, коли зважить ся пожертвованє і посвяту управи гімназії і учительського збору, щоби улекшити науку молодіжи і виховати її на ідейних, інтелїгентних, харектерних і трудячих людий.

На волинські школи.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

Краєвий Союз господ-торговельних спілок у Львові місто вінця на домовину бл. п. Василя Коренця пересилаємо К 100 (сто корон). — о. Кипріян Ясеницький Жовтанці 50 К (Дїло). — о. Богдан Домбчевський Грусятичі 20 К (Дїло). — **Місто вінка на гріб бл. п. Стефанії Калитовської складають Галина і Яков Тишовницькі 50 кор** (Дн.). — Яков Тишовницький з Довголуки 50 кор. (Дн.): Вп. генерала Павлюха у Відни IX. Alserstrasse 71, Григорія Ілюка в Синевідську вижнім, Радника суд. Кульчицького, адвоката Д-ра Калитовського і директора Товариства Залїчкового Павлюка з Стрия. — Оксанна Бачинська: Дудя і Славка Бачинських, Дзюню Герасимовичівну, Лїдку Колтунюківну і вуйця Юрця Лопатинського. — Тадій Залєський в Самборі 10 К (Дн.): Стефана Залєського в Сколїм, Маркіяна Залєського в Сихові, Ганю Литвин в Макові, о. Івана Савицького в Самборі, Антона Ульваньського в Жовкві. — д-р Степан Шухевич надпор. по-

лева почта 37, 25 К (Дн.): Й. Е. преосв. Григорія Хомишина станиславівського епископа (невідомого з місця побуту) дальше адвоката д ра Филипа Евина, д ра Евгена Гвоздецького, д-ра Сг. Барана, д ра Яр. Олесницького усіх зі Львова. — о. Єронім Моравський парох в Оровім 50 К (Дн.): о. Котецького декана в Любовисках, о. Із. Кузьова міст. декана в Дидьовій, о. Ів. Яросевича в Райськім, о. П. Луцького в Поляні і Ром. Стецева в Банковій Вишни. — Четар І. Цьокан 20 К.: четара Панчака Василя, четара Свістля Франца, хорунж. Черкавського Олексу. — Стр. Іван Дмигрів 2 К.: стр. Панька Андрусева, стр. Дмитра Фарнегу, стр. Стахи Кеміра, Катрю Гучківну, Івана Дмитрова з Підмихайлець. — Ст. стр. Маєр Фіш 2 К: дес. Шквірука Петра, міст. Цьокана Гриня, ст. стр.: Лехманя, Сабригу, Гр. Бобяка Вас. — Іванович Антін Львів 5 К (Дн.). — о. Михайло Дзерович декан і парох в Топорові 10 К (Дн.). — о. Володимир Хомяк в Боляновичах 5 К (Дн.): о. Івана Колтунюка, завід. в Крукеничах, п ну М. Вахняківну учит. в Боляновичах, о. Кульчицького в Раковій, п. О. Грушкевичівну в Раковій, п. І. Сенкевичівну в Медиці. — Юрий Гордійчук Оберголябрум 10 К (Дн.): Микола Іоценко гімн. директор, Василь Чаховський шкільний інспектор, Микола Глібка надучитель всі три тепер в Празі, податковий поборця Теофіль Коник і гімн. професор (надінспектор українського табору в Оберголябрум), Олександер Филипович, обидва тепер в Оберголябрум. — Біликівна Ф. Желехів великий 5 К (Дн.): Олю Юрчишинову Витвиця, Наталку Метельську Львів, о. В. Сидоровича Желехів рел., Ев. Веселовского укр. богос. Львів, Вас. Білика фенр. Штернберга. — Казимира Моравецька в Освенцімі 5 К: пп. Софію Андрановичеву учит. в Дрогобичи ad Миколаїв, Марусю Побігушу учит. Вал—Руда—Радлів, Геню Камінську учит. Ленки п. Щепанів, Марію Зубалеву учит. Войнич ad Бжеско, п. Василя Горбая учит. (Fähnrich. Ltr. 2 I. Erskomp Brünn). — Гірний Теодозій 10 К (Дн.): п. М. Гутникивича оберл авдітора, о. курата 58 полку Плавюка, д ра Грабовського і д-ра Козакивича на довільні квоти, всі в Люблині, п. Оберл. Горбачевського 80 полку Рімашомбана Угри. — Ольга Морозівна Перемишль 20 К: тов. Надю Сивеньку Дернів п. Камінка струм., відх. Вас. Мороза пол. поч. 434, Дмитра Мудрецького Любачів, тов. Геню Петриківну Бабина хорунжий Ярослав Кобилянського Самбір, одн. охот. Ореста Чеховича Перемишль. — Ольга Шундерівна 5 К (Дн.): Славку Хиляківну уч. IV. кл. гімн. в Перемишли, Люнку Чижовичівну уч. IV. кл. гімн. в Самборі, Корнельку Бережанську уч. IV. кл. гімн. в Самборі, Славку Сасиківну уч. III. кл. гімн. в Самборі, Івана Хлоня уч. VII. кл. гімн. в Дрогобичи. — Ольга Мійська в Стрию 5 К (Дн.): п. Матковську Валерію в Стрию, п. рад. Сосновську Марію в Стрию, п. інспек. Соколовського Фелікса в Стрию, п. проф. Терлецького Маркіяна в Перемишли, о. Шанковського Евгена з Заболотівцях і п. Фіцаловича Івана Сколе. —

Просимо всіх Вп. Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Ділі, значить ся, насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних. В той спосіб заощадите нам богато роботи, бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сій нагоді пригадуємо, що жертви складає ся пдтковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Покад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адміністрацію „Діла" і викликаних.

ОПОВІСТКИ.

Концерт в честь Т. Шевченка устроює молодіж укр. акад. гімназії і її філії у Львові дня 20. лютого в сали тов. ім. Лисенка. Початок о год. 6½. Вступ за запрошенєм. Добровільні датки приймаєть ся з подякою. 137 2—2

Бібліотека Товариства „Просвіта" отворена кождого дня від години 4—6 вечером. 4—10

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ.

з дня 18. лютого.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Бої на північ від долини Ойтош, про які донесено вчера, по полудни ослабли. Скрізь неприятеля відперто. На фронті на північ від Карпат живійша вивідна діяльність.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Не було зміни.

Заступ. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 18. лютого.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група кн. Рупрехта: По сильнім огневім підготовленю пробували численні англійські вивідні відділи вдерти ся до наших ровів на північ від Армантієр, на південний захід від Ліль, як також на північ від каналу Ля Бассе коло Рансар. Відперто їх по части в боротьбі зблизька, підчас якої остали в наших руках полонені, по части огнем. По невдачі наступу на південь від Міромон 16 с. м, вечером неприятель через слідуючу ніч скріпив діяльність артилерії і заатакував рано знов по обох берегах Анкри. По змінних боях, які йшли цілий день і підчас яких полонили ми 130 жовнірів і здобули 5 машинових карабінів, остмаили ми опісля неприятелеви наш становища в лійках перед позиціями. На південь від Пі відперто нагальний англійський атак. Ми вдержали всі становища. Над Озою коло Дрельнкур привели ми з виправи 14 полонених.

Група військ німецького наступника престола: В Шампанії неприятель живо острілював з гармат і метавок мін наші становища на південь від Ріпон і на західнім березі Мозелї і наші рови в Священичім лісї. Неприятельські наступи не вспіли розвинути ся з приводу нашого нищачого огню.

В ночи з 17. на 18. с. м. один з наших воздушних кораблів обкинув вилатно бомбами місто і пристань Бульонь.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Баварського: Над Лавкессою на південний захід від Двинска, вдерли ся наші атакуючі війска до російських лінїй і привели звідти коло 50 полонених.

На фронті архикнязя Йосифа: В горах на північ від долини Ойтош Росіяни спинили свої наступи, бо перші наступаючи филї відкинув наш оборонний огонь.

Група військ Макензена: Нїчого нового.

Македонський фронт: На північ від озера Дойран відігнано огнем артилерії англійску компанію, яка посувала ся до наших становищ.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 19. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Фронт князя баварського: На схід від Липиці Дол. над Нараївкою Росіяни висадили міновий підкіп під нашими найдальше вперед висуненими ровами і швидким нападом обсадили вирву. Протинаступом ми відзискали сю вирву. На південь від Бережан відперто пробу ворожого наступу, підняту по сильнім підготовленю з помічю метавок мін. На Волині успішні виправи наших звідних відділів.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

В останних днях виявила ся рухливість італ. артилерії також у поодиноких відтинках фронту в горах. Знов острілювано Тарвіс. Нині рано патрулї п. п. 73 привели 22 бранців з виправи на ворожі становища на схід від Монте Зебіо, на північ від Асіаго.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 19. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На більшій части фронту панувала густа мрака, котра обмежувала діяльність артилерії і летунів, а позваляла тільки на напади звідунів. Сторожкість залоги наших ровів ударемнила численні ворожі випади. Нашим звідунам вдало ся привести кільканайцять бранців.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Нїчого важного.

Македонський фронт: Сутички передних сторожий і де-не-де огонь артилерії. Зістрілено два ворожі літаки.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

Оголошення.

200.000 кор. виносить головна виграна 4-ро К. м. Львів державної добродійної льотерії. Дальші головні виграні К 50.000, К 30.000, К 20.000, К 10.000, К 5.000, 4.000, К 3.000, по 2.000, 1.000, itd. Тягнене дня 22. лютого с. р. Загалом 21.146 виграних в лучній квоті К 625.000. Ціна льосу К 4·— з пересилкою почтовою К 4·50 (Льосів за послїплатою не висилаємо.) ДІМ БАНКОВИЙ **Schütz і Chajes**, Львів, пл. Марійська 7. VIII. 1—?

Пошукую семінаристки для учениці І. видїлової школи, если можливо то і до шитя. — Евгенія Дяковова в Махнівцях, п. Поморяни. 134 3—10

Права родин покликаних до війска і ин. необхідні інформації містить „Інформаційний календарець". Ціна 30 сот. — „Жовнярський". Ціна 20 с. — „Шкільний". Ціна 20 с. До кождих 10 шт. 2 даром. Пересилка 1 шт. 5 сот. 12 шт. 30 сот. — Висилає А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Львів, вул. Карпінського ч. 19. 139 1—15

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видання). Ціна 1 К 40 сот з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовлення і гроші прошу присилати на адресу

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научання! Важне і для учителїв уділяючих початків нїмецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 16—30

Сіль з Нїмеччини

для громад львівського повіту

спровадив

Краєвий Союз господарсько-торговельних Спілок у Львові

і продає її в своїм магазині

при вул. Зїморовича ч. 20.

VI H 2—2

21 Томів української творів літератури 21

від Котлярдзського до Руданського включно, в редакції П. Юліяна Романчука, накладом „Товариства „Просвіта" у Львові, на добрім папері, гарний друк, у полотнянїй оправі в витисками коштує К 52·50, в оправі півполотно з витисками К 42.

Поодинокі томи коштують 1) в полотнянїй оправі К 2·50. 2) в півполотно К 2·—. При замовленю всїх томів марав оплачуємо порто самі а при замовленю поодиноких томів належить долучити 45 сот. на рекомендоване порто (або 72 сотики на фрагт, коли замовляє ся більше як два томи нараз).

Твори обіймають слїдуючих письменників і поетів:

Книжка 1. І. Котляревского, П. Артимовского Гулака, Е. Гребінки (сторін 536; другий наклад).
„ 2. і 3. Григорія Квітки-Основяненка в 2 томах (сторін: 544, 552; другий наклад).
„ 4. М. Шашкевича, Йа. Головацького (сторін: 456, другий наклад).
„ 5. Н. Устіяновича, А. Могильницького (сторін 512; другий наклад).
„ 6. А. Метлинського, М. Костомарова (сторін 496).
„ 7. і 8. Тараса Шевченка в 2 томах (сторін: 552, 544; третий наклад).
„ 9, 10, 11, 12, 13, 14. П. Куліша в 6 томах (сторін: 504, 560, 576, 528, 560, 700).
„ 15. і 16. І. Воробкевича в 2 томах (ст.: 420, 420).
„ 17. Л. Глібовича, К. Климковича, Вол. Шашкевича (сторін 580).
„ 18. Ол. Стороженка (сторін 592).
„ 19, 20. і 21. Ст. Руданського в 3 томах (сторін: 456, 456, 480).

Висилаємо лише за попереднім надісланем готівки. Радимо спішити ся з замовленями, тому що деякі томи на вичерпаню а новий наклад не скоро буде можна зробити. — Замовлення і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта", — Львів, Ринок ч. 10. V. B 6—?

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч 43 (9294) Львів, середа 21. лютого (8 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 48, в надісланих 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення при вінчанні і заручинах 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 20. лютого 917.

По довшій перерві становище гр.-кат. епископа в Перемишли знов обсаджене. Епископом став Василянин о. Йосиф Коцилівський.

Наслїдком недостач суспільного укладу українського громадянства припадає особам наших епископів становище в нашій суспільности без порівнання значнїйше й поважнїйше, нїж в инших, соціяльно висше розвинених суспільностях. Гр.-кат. епископ в Галичинї своїм характером і діяльністю може зазначитись в житю і історії українського народу — в значінню додатнім або відємнім — без порівнання могучїйше, нїж його товариші по званю в инших суспільностях. Таким чином виростає у нас кожда зміна на епископських престолах до розмірів важної події нетільки в нашім церковнім, а й нашім політичнім, культурнім і взагалї громадянськім істнованю. Кождого вступаючого на епископський престол нового владику стрічає український загал неминучими питанями: Хто вїн такий? Чого може від нього сподїватись наша церква і наша національність?

Про особу о. Йосифа Коцилівського знає український загал мало. А навіть те, що про нього говорить ся поміж людьми, переважно дуже суперечне само в собі. Коли прим. з одної сторони представляєть ся нового перемиського владику як вибранця еп. Хомишина, визнавця його національно-політичних поглядів і наслїдника особистого й товариського свїтогляду станиславівського епископа, — то з другої сторони впевняють знайомі о. Коцилівського, що в особі його одержує українська суспільність людину з українського національного погляду зовсїм певну, вповнї свідомого українського громадянина, розважного і незалежного по вдачі, наділеного певним житєвим досвідом, вишколеного до відповідної громадянської і особистої тактовности. Яка буде дїйсність, се покажеть ся вже незабаром, і від сього залежатиме та міра впливу, пошани і поваги, яка припаде в участи новому владицї серед українського загалу.

Маючи се на увазї, ми рішучо остерігали би наше громадянство перед за скорим заниманем становища до нового епископа. Остентаційне виявлюване недовіря булоб рівно хибне, як виявлюване сліпої й безпідставної унежености. Навіть з обставини, що о. Коцилівський, як відомо, не належав до числа тих кандидатів на епископський престіл, котрих вказувано як кандидатів поважних українських кругів і вивезеного Митрополита, — навіть із сеї обставини не вільно нам виводити некорисних для нового владики висновків. Бо як з одного боку виявило ся, що не всї кандидати Ексц. Митрополита здїйснили ті надії, які покладав на них Митрополит і нарід, так з другого боку не вільно забувати, що еп. Коцилівський в ролї українського громадянина — покищо незаписана карта, та що цїла будучність ще лежит — перед ним. Надїймо ся, що виповнить ся та будучність змістом як найкрасшим, достойним його попередника, незабутного, золотими буквами в памяти українського громадянства записаного бл. п. епископа Чеховича.

Згадуємо при сїй нагодї память бл. п. Попередника нового епископа не тому, наче-би ми ждали і бажали собі, щоб новий владика в усїм, в усїх методах управи епархії пішов слїдами пок. о. Константина. Ні, з національного й церковного становища знайшлось-би в дотеперішній адміністрації перемиської епархії богато, навіть доволї богато такого, чого українське громадянство воліло би було не бачити і не мати. Останні роки зазначились серед думаючих громадян Українців дуже замітною еволюцією поглядів на задачі гр. кат. церкви, церковної адміністрації і духовенства в житю нашого народу; нові і грядучі відносини житя нашого видвигають тут бажане мати й духовний стан, приспособлений і вишколений до сих нових вимог; українське село, українське місто й місточко горячо відчуває потребу такого українського священика, який своїми особистими відносинами був би здатний віддати ся вповнї й безумовно єдино тільки праці над своєю паствою; який для праці такої вмів би виборoти собі конечну самостійність, повагу й рішучість супроти чужих органів власти, і який одержав би в семинарії основну фахову освіту душпастиря, себто освіту богословсько-катехистичну в рівній мірі, як освіту соціяльну. Без прикмет сих не може священик бути справдїшним душпастирем і він органічно безсильний, коли ходить о організоване житя вірних для добра церкви і народу. Пок. епископ Чехович занадто глибоко був вкорінений своїм віком і вихованем у відносинах безповоротно минулого часу, щоб могти відповісти всїм домаганям, які видвигнув час новий. Коли одначе проте таки остане особа Покійного у вдячній памяти поколінь, то причина сього лежить у тих прикметах характеру і серця, у тій особистій доброті, тактовности й розважливости, і в тім патріотизмі і громадянськім дусї, якими так щедро була наділена особа незабутного еп. Константина. На прикмети сї вказуємо новому перемиському епископови. Нехай їх возьме за провідну звізду всїх своїх дїл, і нехай їх виповнить новим змістом — змістом новочасного, західноевропейського католицького священника і громадянського трудівника.

Вийде з сього безмірна користь церкві і суспільности.

Ґен. Розвадовський знов у цїсаря.

ВІДЕНЬ (Ткб). Цїсар приняв на окремих послуханях міністра краєвої оборони ген. Георгія і полевого маршалка поручника Йордана Розвадовського.

У занятій части Галичини.

Відень, 17. лютого 1917.

У „Кіев. Мислї" чичаємо: 12—13 (25—26) грудня в Тернополї була районна нарада співробітників віддїлу Земського Союза. Постановлено відбувати такі наради що місяця. На нарадї рішено організувати на всїх харчових пунктах, де видаєть ся сухий пайок дорослим, — роздачу горячої їди дїтям. А що з причини недостачі обуви і одїжи дїти не можуть ходити на більші віддалї — признано конечним завезти рухомі походні кухні, які розвозили би горячу страву до кождого села, а в більших селах — роздача повинна відбувати ся в кількох місцях. У районї південної Галичини відкриваєть ся другий захист для дїтий — у Надвірнїй. Управителькою поставлена К. Кайданова. В Тернополї відкриваєть ся книгарня. Шукаєть ся саме тепер помїщеня для неї. Співробітницю союза Раткевич висладно до Москви для закупна книжок. У районї центральної Галичини приступлено до організації кравецької робітні у Станиславові, де з причини недостачі заробітків населенє дуже бідує.

Ф. К.

Процес оо. Богатирця, Сеника і тов.

Засуд: 16 присудів смерти, прочі обжаловані увільнені

Від нашого постійного дописувателя.

Відень, 17. лютого 1917.

(яв). В часї між днем 21. червня й 2. серпня 1915 р. відбувала ся перед дивізійним судом краєвої оборони у Відні головна розправа проти членів руссофільського „Народного Совєту" — послів д ра Дмитра Маркова, ц. к. судового надрадника Вол. Куриловича, адвокатів д рів Кирила Черлюнчакевича й Івана Дрогомирецького, коваля Григорія Мулькевича, селянина Томи Дякова й віденського кореспондента часописи „Новое Бремя", Дмитра Янчевецького, за головну зраду та за злочин против оружної державної сили. По переведеню явної розправи признано їх керманичами тайної організації, що мала на метї при російській підмозї відірвати Галичину й Буковину та північно-західну часть Угорщини від Австро Угорщини та прилучити їх до Росії, і засуджено всїх на кару смерти через повішенє. По відкиненю скарги неважности став сей присуд правосильним, одначе присуду смерти не виконано з уваги на цїсарське помилуване, яким замінено всїм засудженим кару смерти на досмертну вязницю, котру вони вже й відбувають по ріжних військових карних

заведенях монархії, за виїмком Д. Янчезецького, котрого — як відомого — виміняно за Тадея Рутовського.

Вже в акті обжалованя проти Маркова й товаришів зазначував ц. к. військовий прокуратор військового коменданта Відня, д-р Рудольф Вундерер, що обжаловані тоді особи не вичерпують числа осіб, на яких паде поважне підозрінє що-до винуватости в закиненім їм злочині. Слїдство, ведене тоді проти тих дальших осіб, довело до нової великої розправи 24-ох руссофільських дїячів з Галичини й Буковини, що почала ще у вересни м. р. перед воєнним судом в сали віденського краєвого карного суду, куди обжалованих привожено з гарнїзонового арешту.

Під обжалованє попали: 1) гр. прав. сотрудник з Веренчанки (на Буковині) о. д-р Касіян Богатирець (ур. 5. падолиста 1868 р.), чільний дїяч політичних, культурних і економічних організацій буковинських руссофілів та начальний редактор чи співробітник часописий „Народная Рада", „Православная Русь" і „Русская Правда", 2) Ілярїон Цуркановіч (ур. 13. сїчня 1878 р.), укінчений правник, колишний урядник Дудикевичевої „Самопомощи" й член управи Св. Михайлівського Інституту в Коломаї, а далї співробітник чи відповідальний редактор „Православної Руси", „Русскої Правди", „Вєри і Церкви" та заснованої по увязненю його товариша Олексія Геровського „Народної Волї", 3) д р Семен Булик (ур. 1. 9. 1877), краєвий адвокат у Мушинї, що працював передтим в руссофільських адвокатських канцеляріях д ра Алексеєвича, д-ра Черлюнчакевича, д-ра Дрогомирецького й д-ра Савюка; д-р Булик був між ин. членом „Народного Совєту" й головою тов. „Надежка" в Криниці, 4) о. Гаврило Гнатишак, гр. кат. парох у Криниці (ур. 19. 7. 1880), член „Народного Совєта" та повітовий організатор „русско-народної" організації, 5) о. Роман Прислопський, гр-кат. парох в Жегестові (ур. 28. 8. 1886), член центрального й філіяльного виділу „Общества ім. Мих. Качковського", управи руссофільської бурси в Новім Санчі та видавець часописи „Свєт" і співвидавець часописи „Лемко", 6) д-р Олександер Гассай (ур. 26. 3. 1879), адвокатський кандидат у канцелярії д-ра Булика й управитель новосандецької „Русскої Бурси" та член політичного тов. „Русская Рада", 7) д р Іван Черлюнчакевич (ур. 18. 9. 1882), рідний брат засудженого перемиського адвоката Кирила, б. адвокатський конципієнт д рів Булика й Савюка, а потім адвокат в Скалатї та член „Народного Совєта" і повітовий руссофільський організатор Скалатшини, д р Олександер Савюк (ур. 21. 1. 1876), краєвий адвокат у Сяноцї, засновник сяніцької „Народної Ради", що 1913 р. їздив до Петрограду в руссофільської депутації по поратунок для руссофільських організацій; з вибухом вій-ни нарокував був він як акцесіст ополченя до військової служби, 9) д р Ярослав Сьокало (ур. 21 2 1885), адвокатський конципієнт у канцелярії адв. Копистянського в Галичі, котрий помер у слїдчій вязниці, та член тамошньої філії „Общ. ім М. Качковського", „Дружини" й кредитового тов. „Надежда", 10) о. Микола Винницький, гр. кат. парох у Галичі (ур. 9.7. 1868) директор „Надежди", засновник „Дружини", повітовий організатор „Русскої Народної Організації" і член „Народного Совєту" до 1913 р., 11) о. Корнило Сеник (ур. 3. 1. 1862) гр. кат. парох у Любичі Королївській, б. соймовий посол (1907—11), член управи „Русскої Ради" й „Общества ім. М. Качковського", 12) о. Іван Мащак (ур. 5. 2. 1861), гр.-кат. парох в Липиці Горішній, член „Народного Совєту" й повітовий організатор русофілів Рогатинщини, 13) о. Маркил Раставецький (ур. 13. 5. 1865), гр.-кат. парох в Рімнім, член „Русскої Ради", „Народного Совєту", централї „Общества ім. М. Качковського", організатор русоф молочарської організації, відомий з гостюваня думського посла Стаховича, 14) Дмитро Вислоцький (ур. 14. 11. 1888), студент прав, відповідальний редактор часописи „Лемко" в Новім Санчі, а потім засновник органу „Русская Земля" в Перемишлї, 15) о. Іван Станчак (ур. 14. 3. 1868), гр.-кат. парох у Висоцькім, член „Русскої Ради" та політичний організатор русофілів у Ярославщині, 16) Остап Цюк (ур. 22. 2. 1885), урядник кредитового т ва „Надія" в Криниці, співробітник „Лемка", 17) Іван Андрейко (ур. 6. 10. 1888), студент прав, б. відпов. редактор „Лемка" й агітаторський помічник о. Гнатишака, 18) Теодор Мохнацький (ур. 29. 3. 1876), господар у Мохначці Долїшній, 19) Олександер Миляпич (ур. 29. 3. 1876), народний учитель у Поворознику, секретар криницької „Надії" та член управи новосандецької бурси, 20) Методій Трохановський (ур. 4. 5. 1885), нар. учитель і заступник директора „Надії" в Криниці 21) о. Теодозій Дуркот (ур. 23. 6. 1869), гр. кат. парох у Ждині, голова горлицької філії Общ. ім. Качковського та директор щадниці „Русская сила", 22) Микола Гремосяк (ур. 12. 12. 1874), хлїбороб у Криниці, русофільський кандидат до законодатних тїл в Лемківщини, 23) Лука Старицький (ур. 20. 11. 1874), гр.-кат. дяк у Знесїню під Львовом і член централї Общ. ім. Качковського, та вкінци 24) Яким Газюк, 46 літний господар у Шипотї Камеральнім, русофільський агітатор, що стояв у дружбі з Геровськими.

Військова прокураторія обжаловувала одну частину обжалованих від 1 до 15 як провідників злочинної роботи, а инших яко безпосередних спорудників злочинну державної зради з §§ 58 і 59 б карн. зак. та винуватців злочину проти оружної сили держави з § 328 військового карн. зак.

Один з обжалованих, о. Г. Гнатишак, помер ще перед початком розправи, так що переводжено її лише проти 23-ох обжалованих, при чім що до одного обжалованого (Газюка) відступлено від обжалованя.

Півшестимісячна розправа, в якій заряджувано нераз кількаденні перерви, покінчила ся остаточно нині, в суботу, проголошенєм присуду, яким обжалованих: о. Богатирця, Цурканович, д-ра Булика, о. Прислопського, д-ра Гассая, д ра Черлюнчакевича, д-ра Савюка, о. Винницького, о. Сеника, о. Мащака, о. Растовецького, ак. Вислоцького, о. Станчака, ак. Андрейка, сел. Гремосяка й дяка Старицького за-уджено на кару смерти через повішенє; прочих обжалованих увільнено від вини і кари.

Всї засуджені зголосили внесенє жалоби неважности.

ВІДБУДОВА КРАЮ.

III. Обсяг дїланя і задачі будівельних експозитур.

1. Загальний круг дїланя: Всї технічні і технічно адміністраційні чинности, що мають на цїли приготовити і перевести технічну відбудову знищених війною сїл, міст і місточок, костелів, церков, парохіяльних будинків, народних шкіл і фільварків більшої і середної власности, промислових заведень, керниць, водопроводів і доріг; евіденція будівельних матеріялів і укваліфікованих робітників в округї експозитури.

2. Порядок будови. Управитель Експозитури має обовязок розслїдити і пізнати розміри шкід в своїм округї, скількість матеріялів, які є під рукою, і які можна вскорі вытворити, та уложити порядок будови після того, що пильнійше, а що пізнійше можна виконати.

3. Спис шкід: Статистика шкід. Експозитура є обовязана зібрати спис спалених і знищених будинків в сїльських громадах і містах після громад, а обшари двірські після повітів, і предкладати що 14 днїв Централи, а статистику костелів, церков, домів молитви і біжниць після повітів предложити намісництву.

Коли вже староство або рада повітова зібрали матеріяли що до величини шкід, то Експозитура має зужиткувати сей матеріял і ошибки справити, та предложити Централи.

4. Матеріял: Експозитура має оглянути ся за потрібними матеріялами в своїм округї і подати внески до Централї, як можна узискати сї матеріяли.

5. Знищені межі селянських ґрунтів: Експозитура має переконати ся на місци, чи межі селянських ґрунтів зникли, і поставити до намісництва внесок, щоби їх відновлено з уряду і без кошту.

6. Керницї: Належить в статистиці подати, чи керницї знищені і чи дасть ся їх направити.

7. Цїлий кошторис і загальна програма відбудови: На основі зібраних статистичних дат знищених будинків треба уложити сумаричний виказ всїх шкід і виробити загальну програму відбудови свого округа та подати, в кількох лїтах має ся відбудувати округ.

8. Провізорична відбудова: Експозитури мають вести дальше провізоричні будови, розпочаті старостваии, та провадити нові, щоби дати людности дах над головою.

9. Плян і кошториси: В містах мають самі пошкодовані постарати ся о пляни будови і кошториси. Так само властителї більшої посїлости, парохіяльні комітети і инші. Для сїльських громад видасть Централя взори будинків на основі знимок і фотографій характеристичних будівель ріжних околиць. Виконана будівель мають підняти ся самі пошкодовані.

10. Удїленє будівельного консенсу: Затвердженє планів будови і дозвіл на будову мають удїлити громадські зверхности після обовязуючих будівельних приписів. Краєвий Виділ виробить вкоротцї новелю до будівельних законів, котру мало би ся впровадити в житє цїсарським розпорядком.

Заступники експозитур мають право і обовязок взяти участь в розправах о дозвіл на будову і спротивити ся удїленю дозволу, коли будова не відповідає приписам будівельного закона що-до технїчної конструкції, санітарних і огневих відносин.

11. Наглядь над будовами: При переведеню будови мають експозитури наглядати, щоби виконати будову після пляну і будівельних приписів, та спротивити ся будові, коли хтось не придержуєть ся приписів.

12. Поміч при позичках: Всї просьби на відбудову, які Воєнне Заведенє кредитове в Кракові надішле до експозитури до розсмотреня і заопініованя, мають експозитури безкорисно і скоро полагоджувати.

13. Взори будинків, характер околиць, новітний спосіб ставленя будинків, вимоги краси і практичности, здорові будинки: Експозитури мають зібрати в округї взори дотеперішних будинків, шоби до них приноровити нові будинки так, щоби будівельний характер околиці не затрачував ся. При будові мають допильнувати, щоби селяни забудовували ся красше, здорово, практично, приноровили при будові всї нові урядженя і порядки так, щоби нове село було культурнїйше, лїпше що до зглядів на здоровлє, гарнїйше і взагалї скористало з поступу на поли будівництва.

14. Регуляція міст і місточок і більших громад: Краєвий Виділ взяв на себе обовязок перевести регуляцію міст, місточок і більших громад, щоби сотворити красші відносини санїтарні і огневі, а експозитури мають співдїлати при урегульованю сих відносин.

15. Виплата субвенцій на відбудову: Що місяця мають експозитури предкладати Централи виказ, кілько кому належить виплатити на будову, а виплата наступає в міру поступу будівлї.

16 Колявдація (справдженє): По виконаню більшого числа будівель має з'їхати комісія до справдженя. Заступник експозитури подає внесок на справдженє і бере в нїм участь.

17. Місячні звіти і викази: Що місяця має експозитура предкладати Централи звіт з поступів праці в округї, а що кварталу виказ виплачених запомог і позичок на будову після громад та виказ, кілько буде потрібно фондів на слїдуючий квартал.

18. Виказ будівельного матеріялу: Експозитура має обчислити, кілько буде потребувати будівельного матеріялу для відбудови свого округа, щоби переконати ся, кілько мусить спровадити і якого матеріялу, а кілько може вивести зі свого округа до инших округів. Потрібні викази має предложити Централи.

19. Загальні уваги: Централя видала отсей регулямін для експозитур, а при кінци піднесла з натиском, що завданєм експозитур є уможливити скору і добру відбудову знищених громад; крім того мають вони служити всїм пошкодованим радою у всїх справах відбудови, відносити ся до потерпівшої людности прихильно і помагати людности на кождім кроцї у всїх справах будови.

Д-р Іван Манух

Запитанє Злучених Держав до Австро-Угорщини.

В справі становища в війні підводними човнами.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Тутешний амбасадор Злучених Держав вручив у міністерстві заграничних справ Aide Mémoire такого змісту:

В ноті ч. 4167 з 9. грудня 1915 в справі „Анкони" американське правительство представило своє становище в справі дїяльности підводних човнів на мори підчас війни. Се становище ясно представлено перед тим нїмецькому правительству, і правительство Злучених Держав думало, що ц. і к. правительство про се повідомлено. Ц. і к. правительство відповіло нотою ч. 5735 з 14. грудня 1915, в якій заявило, що анї не знає достаточно виміни думок між Злученими Державами й Нїмеччиною, а при тім думає, що навіть повне знанє не вистане

до оцінки справи „Анкони“, бо в гру входять питаня відмінної натури. Мимо сього ц. і к. міністерство заграничних справ в ноті ч. 5949 з 29. грудня 1915 (відповідь на ноту американської амбасади з 21. грудня 1915 ч. 4307) заявило:

„Що до принципу, висловленого в ноті, що неприятельські приватні кораблї, доки не втїкають або не ставлять опору, не сміють бути нищені, заки подорожні не будуть уміщені в безпечнім місци, ц. і к. правительство є в можности прихилити ся в дійсности до сього погляду вашінґтонського кабінету“.

Дальше заявило ц. і к. правительство з приводу затопленя корабля „Персія“ в січни 1916, що воно хоч не повідомлене про сю подію, буде руководити ся принципами, що до яких зобовязало ся в справі „Анкони“, коли б мало показати ся, що відповідальність у сій справі паде на Австро Угорщину.

Рівночасно з повідомленєм нїмецького правительства з 10. лютого 1916 австро-угорське правительство заявило:

„Який-небудь і в якій небудь цїли узброєний в гармати торговельний корабель тратить мировий характер“—

та що

„з огляду на се австро-угорські морські оружні сили одержали приказ, щоби вважати такі кораблї за кораблї воєнні“.

Відповідно до сеї заяви затоплено на Середземнім мори — правдоподібно австро угорським підводним човном — кораблї, на яких знаходили ся американські горожани. Деякі з тих кораблїв, прим. англїйські пароходи „Secondo“ і „Welch Prince“ було сторпедовані без остереженя підводним човном, який їхав під австро-угорською флягою

Американський амбасадор у Відни зажадав виясненя що до тих випадків, одначе не одержав нїякої відповіди.

Рівночасно з нїмецькою заявою з 31. сїчня 1917, яка деякі части моря коло берегів держав антанту означила як загрожені підводними човнами, ц. і к. правительство подало до відомости, що Австро Угорщина і її союзники від 1. лютого 1917 будуть всякими способами унеможливлювати всяку плавбу в означеній замкненій области.

З сього можна вносити, що запевненя, дані в випадку пароходу „Анкона“ і поновлені підчас дискусії над справою пароходу „Персія“, в усїх сущних точках, а тим самим і заява, поміщена в ноті цїсарського нїмецького правительства з 4. мая 1916, яка звучала:

„Держачи ся загальних міжнародних принципів про придержуване, перешукуване і нищене торговельних кораблїв, не буде затоплювати ся таких кораблїв ані в области, ані поза областю оголошеної воєнним простором части моря без остереженя й ратованя людського житя, хиба що такі кораблї пробуватимуть утїкати або ставити опір“ —

що сї запевненя заявою австро-угорського правительства з 10. лютого 1916 і 31. сїчня 1917 менше більше змінено.

Тому, що правительство Злучених Держав має сумнїви, як розуміти ті заяви, особливо останню з них, бажає воно довідати ся дефінїтивно й ясно, яке становище займає ц. і к. правительство в справі війни підводними човнами і чи запевненя, дані в випадках кораблїв „Анкона“ і „Персія“, треба вважати за змінені або відкликані.

Як довідуємо ся, вміст сього Aide Mémoire обмірковують в міністерстві заграничних справ з міждержавного становища під річевим оглядом, після чого буде дана відповідь.

НОВИНКИ.

Львів, 20 лютого 1917

— **З уступленєм п. Ґрабовського** зі становища правительственного комісаря м. Львова уступає перший за весь час істнованя львівської міської управи начальник львівської адміністрації, який навіть супроти українського елемента зберігав певну приличність, закономірність і предметовість. По правлїню всяких пп. Найманів була то у Львові новість, якій належить ся признанє. Висловлювалась вона на зверх головно в друкованю переважної части публичних оповісток також в українській мові й письмі—в місце дотеперішнього свідомого „переочуваня“ українських явикових прав. Особливо в першім періоді урядованя п. Грабовського було замітне стремлїнє також в инших областях житя іти, бодай в дуже скромних і обмежених розмірах, на стрічу пошані національних прав і потреб української людности; в другім періоді відносини замітно змінили ся—імовірно не без впливу відомих політичних кругів польських, котрі в тім часї знов піднесли голову високо — супроти українства. Одначе все таки навіть тоді звичаї і методи пп. Найманів не віджили до нового блеску. Пращаючи п. Грабовського, можемо се ствердити прилюдно.

— **Посилки до Галичини застановлені.** Урядово доносять: На разї не буде приймати ся до 24. с. м. посилок до Галичини, з виїмком посилок військових, службових і санїтарних тай пакетів з дрїжджами і грошевих посилок.

— **Відносини на провінції.** З Перемишлян нам пишуть: Що дорожнеча тепер страшна, се річ не нова. Але такого лихварства, такого підбиваня пїн і здирства — думаю — нема нїде в цїлій Галичинї, як у нас в Перемишлянах. Прим. 1 кг. цукру платить ся у Жидів 5 до 6 кор., 1 лїтр нафти 5 до 6 кор., за малі пачки тютюну, котрі коштували по 65 сот., беруть у нас по К. 1·60 до 2 К. 40 сот., 1 кг. муки коштує 3 до 4 кор. і т. д. Ми не розуміємо, на що властиво є максимальні цїни — чи вони не обовязують нашого повіту? Про артикули, на які нема максимальних цїн, як н. пр. мило, шкіра на обуву, всїлякого рода матерії і инше, то вже нема й що балакати. Річи страшні, нечувані — хоч гинь! Річ цїкава, чи п. староста перемишлянський знає про ті справдїшні злочини лихварів, — бо доси він на те ані слівцем. Коли не знає, то ми отсею дорогою подаємо йому до відомости і поручаємось його ласкавій памяти.

— **Смерть полковника Українця.** Дня 18 с. м. помер у Софії тамошний ц. і к. військовий атташе полковник штабу генерального Іван Новак. Вчора перевезено тїло покійного до гр.-кат. каплицї, звідки відбудеть ся завтра похорон після гр.-кат. обряду. При вмираючім був його брат, лїкар маринарки. Покійний був по народности Українець. З нагоди його смерти вислав король Фердинанд кондолєнційну депешу до цїсаря Карла, котрий телєграфічно на ту депешу відповів.

— **Загальні збори Кружка У. П. Т. ім Б. Грінчення** відбудуть ся дня 4. марта 1917 р. (неділя) пополудни о годинї 3. (бо нема світла) в будинку шкільнім на Городецькім ч. 95. у Львові з отсим порядком нарад: 1. Відчитанє протоколу з попередних загальних зборів. 2. Зданє звітів: а) педагогічного, б) адміністраційного і в) касового, рефер. М. Сїяк. 3. Звіт комісії контрольної. 4. Дискусія над звітами і удїленє абсолюторії. 5. Відчитанє спису звичайних членів Кружка. 6. Вибір голови і решти членів старшини Кружка. 7. Внесеня і запити членів. Старшина Кружка просить Добродіїв і прихильників нашої школи о як найчисленнїйшу присутність. Від сего буде залежати доля і будучність нашої школи — М. Сїяк, заступник голови. о. Волод. Федусевич, секретар. 1—3

— **Голос з полону.** Я здоров і находжу ся в полонї в Турестанській Азії (гор. Катта Курган). Всїх рідних і знакомих прошу не відмовити донести менї про місце побуту і стан здоровля моєї жени Іванни Давидович, учительки з Гнильча, пов. Підгайці, брата Томи, однорічного охотника з 17 п. п., бувшого в резервовім шпиталю в Ст. Міхаель (Стиря), і другого брата Теодора, бувшого добровольця в укр. стрільцях. — Володимир Давидович.

— **Відзначенє в ц. і к. воєннїй маринарцї.** Остап Циців (зі Стрия), ц. і к. начальник безтротного телєграфу на патрулевім судні „Віза“, одержав срібну медалю хоробрости першої кляси.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останнїх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

А. Борковський Ваньовичі 20 К. (Дн.:, —Олена Хрущева в Бутиничах 5 К. („Дїло“) Анну Подлящецьку з Глинного, Ірину Дрогомирецку з Станиславова, Марію Мариновичеву з Любелї, Дзюню і Нусю Гоцких з Перемишля, — Дмитро Мудрецкий Любачів 5 К. (Дн.): д-ра Стефана Мудрецкого Відень, дир. Миколу Козориса Любачів, Іванну Макухівну Перемишль, Олю Морозівну уч. 5 кл. ліц Перемишль, — VI. кл. „Б“ Перемишль 30 К. (Дн.): III у, IV у, V-у клясу українського лїцея в Перемишли і III-у і IV-у клясу української гімназії в Перемишли,—Мартинович М. учитель в Лютичи 10 К.: о. Пасїчинського Кирила пароха в Макуневі п. Дитятачі, Ізидору Пасїчинську в Макуневі, о. Теофіля Пасїчинського сотрудника в Макуневі, господаря Івана Крукиницького в Макуневі і Дмитрашевича учителя в Дмитровичах п. Судова Вишня, — хорунж Гаврацей Микола п. п. 430 10 К.: Мокрівську жену пароха в Радимнї, о. сов. Андрія Наконечного в Замїхові п. Радимно, дир. школи Дуба в Ветлинї п. Сурохів, о. Михаліху Андрія пароха в Сурохові, Гоцку Лесю в Висоцку п. Сурохів, — Северин Левицький судія Самбір 5 К. (Дн.): Василя Бережанського радника суду в Самборі, Наталію Гарасовську в Баличах, о. Петра Войтовича в Грушеві, о. Пасїчинського в Волї Коблянській, ц. к. судію Яворського Володимира в Мостах великих, — Маруся Павула в Смерекові 3 К. (Дн.), — Ольга Сухова 5 К. (Дн.): о. Йосифа Мариновича з Любелї, о. Луцкого з Дворець, Марію Гараковську з Деревнї, Пеленську зі Жовкви і Олексу Фартуха з Куляви, — Дорця Ціховська, Лецївка 20 К. (Дн.): Нусю Ціховську з Яворова, Марусю Весоловську з Стрия, Костика Воєвідку, лїкаря Укр. Стр., Богдана Комаринського з Ряшева, Михайла Мартинця, надрадн. лїсництва. — о. Петро Кузик в Буцові 10 К.: о. совітника Андрея Борисевича з Дрогоєва, о. Клима Грушкевича з Мокрян, о. Івана Прийму, катихита з Хирова, і о. Иосифа Рейнаровича з Тарнавки. — Коник Матвій 10 К. (Дн.): Василя Чаплю, надпор. Івана Павлїша, поручн. Володимира Чернявського і Осипа Шипайлу, сан. хорунжих — всї з 3. п. п. обор. краєвої, Грац, і Івана Марцюка з 27. п. п., Перемишль, Brücken Korpskomando —Кость Левицький, Стебник 5 К.: Вп. Миколу Терлецького, властителя дібр, Михайла Микитина, укінч. ст. праз — обох в Стебнику, Володимира Левицького, ц. к. поручника 22. полку,

Івана Іванця, четаря УСС., Павла Джулинського, укінченого богослова в Мельничу. — М. Гавдяк, Дрогобич 2 К. — Николай Ивановський, Модрич 10 К. (Дн.). — Петро Олинець 10 К (Дн.): Данила Олинця, Олександра Панейка зі Львова, Михайла Андроховича, Альфреда Будзиновського, Антона Бережницького, Миколу Карачевського, Олександра Гошовського, Володимира Филиповича і Аркадія Малецького. — о. Совітник Тадей Кончевич, парох Мільна, 5 К. — Аврелїя Кірилович Львів 10 К (Дн): Іванку Яновичеву в Тарнобжегу. — о. Антін Стельмах, завідатель в Радехові, 5 К (Дн). — Паранкевич Микола 5 К: Алексія Саляка радника суду в Ходорові, Константина Глуховського директора табулї Відень XX. Waldmühlergasse No 12/II, Теофана Бачинського управителя уряду податкового зі Станиславова, Івана Дмитришина та Івана Залїщука ц. к. офіц. суду замешк. в Гминдї таборі. — Тимотей Огродник Львів 10 К: Атаназія Дольницького, Зиновія Альботу в Оберголябрун, Волод. Моровика в Відни.— Шурак Тимотей, надп. F. 421, 10 К.: д-ра Володимира Кучера гімн. учителя у Львові, Михайла Возняка гімназ. учителя у Відни, Евгена Чумака гімн. учит. у Відни, о. д-ра Осипа Застирця директора семинарії у Відни, сан. поруч. Івана Нагляка I. R. 4. — Іван Стецьків пол. почт. 295, 5 К.: п. Т. Е. Чичулївну уч. в Ріпчицях, Юлька Карпінського, І. Пика. Гр. Волосянського і Вас. Соболя. — о. І Голїчек Осердів 10 К,: Емануїлу Олесницьку в Горній, Ірену Крайчик в Будинині, Петра Чаувса пол. курата, Николая Новака в Годимах, Матвія Мокрівського в Радимнї. — о. Малецький в Балигородї 10 К: д-ра Романа Витошинського адвоката в Лїску, о. М. Устияновського, пароха в Смерецї, п. М. Занькова ц. к. судію в Балигородї, п. І. Шарана ц. к. офіц. суду в Балигородї, о. Юрія Мирослава Черкавського пароха в Дахновї, о. Йос Чеховича пароха в Річици. — о. Юрій Ковшевич в Ульвівку 10 К: о. Мартина Миколайчука в Торках., о. Івана Ковалевського в Ваневі, о. Андрія Трешневського в Бахорі, о. Володимира Граба в Спасові і о. Володимира Кречковського в Гільчу. — Меланія Ковшевич 10 К: Ольгу Чарнецьку в Бахорі, Софію Трешневську в Бахорі, Ольгу Миколайчукївну в Торках, Єлену Данилович в Ряшеві і Марію Мокрівську в Радимнї. — Грицай Гриць підхор. УСВ. 10 К: новоіменованих хорунжих УСС.: Бородиевича Евгена, Мойсеовича Теофіля, Купчинського Романа. Салдата Миколу, Загребного Гнатка усїх на Etappost 445. — Евген Залуський Львів 5 К: Вол. Кириловича з Ярославя, Вол. Льва, Тому Телїшевського, Од. Максимовича, Стан. Панькова і Иос. Залуського всїх зі Львова. — Іван Романяк учит. в Снятинцї 10 К: тов. Василя Ісика, Костя Мацюка, Марію Бірівну, Вас. Остапчука, Ром. Стеціва. —

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 20. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На північний схід від Фокшані віддїли, які виконали наступ, привели з неприятельських ровів якесь число полонених, 3 машинові карабіни й 1 метавку мін. В области Лудової розсаджено російський блькгавс. Над Нараївкою значна гарматна боротьба. Під Радивиловом один з наших летунів скинув неприятельський самолет.

Цїнник насїнь.

Конюшина червона (ціна торгова). — Инші конюшини і трави по курсових цінах в міру запасу.

БУРАКИ ПАШНІ: ціна за 1 кґ.

Півцукрові білі . . . К 3·60 | Морква пашна біла . . К 50·— | Ріпа стернянка . . . К 8·—
Мамути червові . . . К 4·— | Морква „ помаранч. . К 60·— | Мак синій . . . . К 10·—

ЯРИНИ: ціна за 1 кґ.

Цибуля цитавська . . К 140·— | Свекли єгипетські . . К 16·— | Капуста бруншвіцька . К 30·—
Цибуля голяндська . . К 140·— | Свекли инші . . . . К 12·— | Капуста волоська . . К 50·—

Цибулю, свекли, капусту, редьковцю, редьку, цукровий горох і фасолї, динї, моркву, калярепу, петрушку, огірки, салату, шпінат і инші ярини доставляємо також **в пачочках по 30 сотиків.**

При замовленях належить послугувати ся розісланими друками на замовленя і з одної громади разом замовляти з огляду на обмеженя в перевозї посилок. Ціна розуміє ся в міру запасу за готівку з гори, опаковане числимо по власних коштах. За якість насіня ручимо до висіяня — невідповідне до ужитку приймаємо назад. В браку одної сорти вільно нам вислати иншу сорту того самого насіня. Посилка іде на ризико замавляючого — за термін достави не ручимо. З огляду на великий брак насінь і перевозові трудности належить спішити ся з замовленями.

Для спілок, філій і кружків „Сільського Господаря“ і крамниць даємо при замовленях ярин і цьвітів в пачочках рабат 30%.

Окремих цїнників не висилає ся.

Краєвий Союз госп.-торговельних спілок, Львів, вул. Зїморовича ч. 20.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Вчера по пол. зріс огонь неприятельської артилерії на фронті в Побережу м ж Плавою і морем. В ночи були тільки відокремлені огневі наступи. На тирольськім фронті італійська артилєрія була більше дїяльна ніж звичайно, особливо між Торболе і Льоббіо.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

На південний схід від Борат перепалки сторожий.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 20. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Армія генерала-поручника кн. Альбрехта Віртемберського: Англійці перед пол. по огневім підготовленю виконали наступ на захід від Messines. Наступ не вдав ся. Один офіцир і 6 жовнїрів дістали ся в полон.

Фронт наслїдника баварського престола Руппрехта: На фронті над Анкрою відперто кілька вивідних наступів Англійців. На північнім березї Анкри під'їздовий віддїл заскочив англійську позицію і привів 7 полонених По короткім огни наші відділи здобули приступом точку опертя на південь від Letransloy і полонили залогу, зложену з 30 людий,

Група військ нїмецького наступника престола: В Шампанії й Вогезах малі виправи Французів були безуспішні. На північно східнім фронті Вердена вдало ся нам заскочити неприятельську позицію, яку знищено в білий день.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя баварського: В деяких відтинках російська артилєрія була дїяльнїйша ніж попередних днїв, особливо на південь від озера Дрисвіти і на східнім березї Нараївки.

Фронт архикнязя Йосифа: В Карпатах серед снїжних заметий відбули ся корисні для нас під'їзди. Російський бльокгавс на на південь від Смотреця по зловленю оборонців розсаджено. На північ від долини Слянїц, по прогнаню неприятельських позицій і відпертю протинаступів, посунули ми наше боєве становище наперед на гірський хребет.

Група військ Макензена: Під Радулєшті над Серетом віддїли, пішовши до приступу, вдерли ся до російського становища, збурили землянки і вернули з 11 полоненими і кількома машиновими карабінами.

Фронт Македонський: Між Вардарем і озером Дойран до вечера сильно обстрілювано наше становище Атак після сього не наступив.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

ПОДЯКА.

Вп. Преподобним і Всечесн. оо.: декан. Ю. Дорожинському, віцерект. І. Паньківському, совітникам і катехитам Ю. Дзеровичеви, І. Рудовичеви, В. Лискови, С. Біленькому, префектам Лучинському і Бучкови, сов. Бобикевичеви, А. Дикому, Пясецькому, Шпитковському, Ю. Дуткевичеви і Гр. Залуцькому ч. св. ВВ. і хорови Вп. Студентів Теольогії, які під проводом Вп. о. проф. Ал. Стефановича зволили взяти участь у відправі похоронів Найдорожшого мого Отця, бл. п. Теофіля Ґутковського, пароха і декана Ясенева, Вп. Панству Добродїям Лотоцьким, Дзеровичам, Бариляким і Лисим і Вп. Д. С. Гасюкови за память в часї слабости бл. п. мого Отця і ревну поміч в уладженю похоронів перенята глибокою вдячністю складаю щиру подяку.

ОЛЕНА ҐУТКОВСЬКА.

Львів, 18. II. 1917. 143. 1—1.

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРІНЧЕНКА

зложили на мої руки в коронах і сотиках:

Збірка з села Рудна ученицї IV. кляси Івана Ярош, Катерина Матура 14 К., Всч. о. Іван Пстик з Ляшок коло Бобрівки 50 К, Вп. Алекс. Сас Лїсковацький збірка пп. кондукторів на порученє Вп. Леонт, Добрянського 200 К, через дирекцію „Народна Торговля“ збірка від пп. Юлїяна Сїчинського 10 К, д-ра Стеф. Федака 10 К, о. Алекс. Стефановича 5 К, директора Ілії Кокорудза 3 К, д-ра Алекс. Бариляка 2 К, д-ра Волод. Мацькевича 2 К, о. Мих. Клюка з Зарудець 10 К, збірка від пп. проф. акад. гімназ. з рук Вп. Як. Яцкевича 20 К, Шкільна Поміч у Львові з рук Вп. Танчаківлского 50 К, разом 376 К.

За сї щедрі дари в так прикрих для нас часах складаю ласкавим жертводавцям в імени шкільної дїтвори і їх родичів сим прилюдно сердечну подяку. *М. Сіяк.*

Адреса: Управа школи ім. Б. Грінченка, Городецька 95, або Ґрунвальдська 4. 40 1—1

ЖЕРТВИ

зложені в „Земельнім Банку гіпотечнім“ у Львові на „Руську Академічну Поміч“ у Львові дальше в коронах і сотиках:

ВП. Мих. Яцків 1·—, о. Василь Клїщ в Сїкяві з коляди 50·—, Янця Телїшевська Гмінд бараки 10·—, Д-р Степан Баран Львів 20·—, о. Яків Яхно Заколоть п. Підбуж 10·—, Д-р Куровець лїкар в Калуши 50·—, Д-р Семен Шевчук Львів 20·—, Кирило Малицький Щирець 3·—, Федь Белей Богорія 41·80, о. Іван Винницький 42·—, о. Михайло Паук Середопільц. п. Радехів 20·—, о. Фр. Рабій Самбір 5·—, Іван Кохановський в Краківци 5·—, о. Мих. Лада в Долинї 5·—, Франц Кікаль комендант У. С. В. 10·—, Володимир Левицький пол. почта 69 10·—, Дмитро Бойчук пол. почта 2 30·—, о. Мих. Кручковський Нагачів 20·—, Тимотей Шурак пол. почта 421 20·—, Д-р Вінкентий Яворський Сараєво 25·—, Марія Іжицька 6·—, за що Виділ жертводавцям складає щиру подяку.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто мав би яку вістку про Масю Зелїнкевичівну з Нижнева, пов. Товмач, вараз дасть мені знати: д-р Володислав Кугак, Новий Санч, шпиталь резервовий. 142 1—2

Хто знав би де перебувають моя жена Каролїна Зімрос і 3 невістки: Марія Трембач, Каролїна Трембач і Франка Зімрос, евакувані з села Петликовець старих повіт Бучач, зволить ласкаво мені донести на адресу: **Франко Зімрос** в Володимирцях, почта Журавно. 141 1—1

Оголошення.

Народний стрій жіночий мало уживаний — можливо з черевиками — закуплю. Зголошеня до 26. лютого під „Стрій“ адм. „Дїла“. 140 1—3

Пошукую семинаристки для ученицї І. видїлової школи, если можливо то і до шитя. — Евгенія Дяконова в Мажівцях, п. Поморяни. 134 4—10

Права родин покликаних до війска і ин. необхідні інформації містить **„Інформаційний календарець“**. Ціна 30 сот. — **„Жовнярський“**. Ціна 20 с. — **„Шкільний“**. Ціна 20 с. До кождих 10 шт. 2 даром. **Пересилка** 1 шт. 5 сот. 12 шт. 30 сот. — Висилає А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Львів, вул. Карпінського ч. 19. 139 2—15

НОВІ КНИЖКИ
Товариства „ПРОСВІТА“.

1. Календар „Просвіти“ на р. 1917. Ціна 2 кор. 50 сот На почтову пересилку долучити 30 сот. або рекоменд. 55 сот.

2. Підручник до науки нїмецької мови. Ціна брош. прим. 3 кор 50 с. а оправлений в полотно з витисками 6 кор 50 с. На почтову рекоменд. пересилку долучити 55 с.

3. Дотепи, вигадки і жарти. Ціна брошур. приміри. 1 кор. 80 с., оправл. в полотно з витисками 2 кор. 20 с. На почтову пересилку долучити 45 сот.

4. За козацьким хлїбом, оповіданє з давних часів. Ціна 70 сот. з пересилкою о 20 сот. більше.

5. Войнаровський, Історична поема — Ціна 70 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

6. Чекає нас велика річ, історичні обравки. Ціна 50 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

7. З кривавого шляху Укр. Сїч. Стрільців, оповіданя і описи. Ціна 1 кор. 20 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

Книжки висилаємо тілька по отриманю готівки; на кредит і за посліплатою не висилаємо, в комісе не даємо

Замовленя і гроші слати на адресу:
Канцелярія Тов. „Просвіта“ у Львові, ринок ч. 10 V. с 5—?

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарні „Дїла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч 43. (9295) Львів, четвер 22. лютого (9. ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2·70 К.
квартально . . . . 8·— „
піврічно . . . . . 16·— „
цілорічно . . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 2·40 К.
квартально . . . . 7·— „
піврічно . . . . . 14·— „
цілорічно . . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 30 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланих 60, в оповістках 80 с., в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 2·00. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 21. лютого 1917.

Авдієнція, на яку мин. четверга візвано до Монарха найповажнійших становищем і заслугами українських провідників політичних, була подією замітною і відрадною в нашім політичнім житю в сій державі.

Се перша авдієнція, яку австрійський Монарх дав політичним провідникам українського народу саме з титулу сього їх політичного і національного становища. Вже сеї одної обставини було-б доволі, щоб звернути увагу на четвергову подію. Підчеркує характер сеї події хвиля, в якій Монарх зволив покликати українських провідників: хвиля, від якої — по згідному запевненю міродатних мужів державних Австро-Угорщини і Німеччини — тільки небогато нас ділить часу до того моменту, коли прийдеть ся народам і військам осередного союза стати до найстрашнійшого, може навіть рішаючого бою зі світом ворогів. В бою сім буде важити ся й рішати ся наша справа на рівні зі справою будучности і побіди осередного союза. В таких хвилях неоцінену вагу має кождий акт, який здібний скріпити спійла взаїмного довіря нашого табору супроти табору ворожого.

Актом таким було у дуже високій мірі принятє, яке стрінуло українських провідників у Монарха. Принятє було найласкавійше. Щирим відгомоном відіб'ють ся у серцях українського загалу Найвисше признанє для патріотизму української людности й українських жовнірів тай з особистого досвіду виведена похвала українського січового стрілецтва.

Запевненє Монарха про прихильність для українського народу не останеть ся без могучого вражіня серед найширших мас тяжко війною навіщеної української суспільности, тай повинно не остатись без поважного вражіня на тих наших ворогів, котрі доси сміють подавати в сумнів істнованє наше як окремої національности і прилюдно виступати з наклепами на наше національне імя.

Авдієнція мала характер приватний, тож про хід її по принятому звичаю не подаеть ся до публичного відома нічого поза сим, що принесе півурядовий комунікат. Комунікат такий появив ся вчора вечером; подаємо його низше.

Комунікат про авдієнцію Українців у Цісаря.

ВІДЕНЬ (Ткб.). „Politische Korrespondenz" доносить, що минулого четверга були на приватній авдієнції у Цісаря представники українського народу посли Юліян Романчук, віцепрезидент палати послів, і д-р Кость Левицький. Українську депутацію принято найласкавійше. Цісар інформував ся про національні потреби української людности в Галичині, признав льояльне становище української людности підчас теперішної війни і піднїс з'окрема на підставі особистого досвіду геройську поставу українського легіону тай запевнив українських представників про свою симпатію і прихильність до українського народу.

Українські провідники у гр. Чернїна.

Від нашого постійного дописувателя.

Відень, 19 лютого 1917.

Відложена вже раз та плянована відтак на четвер конференція українських провідників відбула ся нині вечером.

На запрошенє міністра гр. Чернїна явили ся нині у него о 6 год. веч. від Української Парляментарної Репрезентації прев. Юл. Романчук, д-р Евг. Петрушевич, д-р К. Трильовський (в заступстві неприсутного у Відни д-ра Льва Бачинського) і д-р Евг. Левицький та голова Загальної Української Ради д-р Кость Левицький.

Конференція, на якій обговорено справу скликаня делегацій та питаня, торкаючі спеціяльно інтересів українського народу, тривала до 7 ої год. вечером.

ВІДЕНЬ. (Прив. тел.) Українська депутація предложила гр. Чернїнови меморіял про домаганє української суспільности. Міністер заняв до предложених домагань прихильне становище. Тільки що-до справи відокремленя Галичини заявив ся некомпетентним.

Справа Митроп. Шептицького.

Від нашого постійного дописувателя.

Відень 19. лютого 1917.

(яв) Послїдна офіціяльна вістка про долю вивезеного Митрополита, якою розпоряджує наш уряд заграничних справ, походить ще з 25. грудня, коли то американська амбасада в Петербурзї прислала повідомленє, що гр. А. Шептицького перевезено в падолистї з Сувдаля до Ярославля, де він проживає в приватнім мешканю, але під поліційним доглядом. Тепер в огляду на вістки про недугу Митрополита, які принесла російська і польська преса, звернув ся знов наш уряд справ заграничних через американське посередництво із запитом про теперішне положенє гр. А. Шептицького. Поки-що не наспіла ще одначе нїяка відповідь.

Митрополит Шептицький проживає тепер в Ярославлї (при Іллїнській площі). Оттимто не зайвим буде подати кілька вісток про місце його теперішного інтернованя, яке впрочім не надто далеко віддалене на північ від Суздаля.

Місто Ярославль — се столиця ярославльської губернії й округа тої самої назви, який творить південно-східну часть тої губернії. Ярославльська губернія лежить в північній части осередної Европейської Росії та межує з губерніями вологодською, костромською, владимірською, тверською й новгородською. Населенє губернії великоруське зі значною примішкою фінського елементу—творить православну ярославсько костромську архіепархію. Крім православних живе в губернії 300 католиків, 770 евангеликів,

Бій за верх

З послїдних боїв українського легіону

Росіянам захотїло ся спробувати пролому на відтинку нашої сотнї, яка під назвою „Гуцульської Сотнї" творить часть відділу одного з найвизначнїйших войовників в Карпатах.

Дня 5. сїчня 1917 р. зачали російські пушкарі около 2-ої години по полудни посилати нам свої щоденні любистки. Ми не звертали на се уваги, бо привикли вже були до тої ввічливости противника. Ввічливість ся зачала однак прибирати бурливий вигляд і наш приказник зарядив строге поготівлє. Пушочна пальба перемінила ся в барабанний огонь, а гук пушок творив один безперервний гремїт понад шпилями гір, покритих глубоким снїгом, в морозистім просторі.

Приказник зарядив, щоби в першім рові лишили ся лиш вартові і дневний офіцир, а сотня щоби подала ся до заступних (резервових) ровів. В відповідній хвилї мав нас дневний офіцир покликати назад до першого закопу.

Дивним дивом не міг я однак завважити в ворожих закопах, що розтягали ся від нас на віддаль яких кількасот метрів, жадного руху. Около 7 ої вечером замовкли ворожі пушки і наш приказник велїв стрільцям переходити до копами („лявфграбенами") в перший закіп. Наш відтинок, завдовжки на більше як пів кільометра, тягнув ся каблуком по полудниево східнім склонї кміти. Лїве крило сего відтинку обсадила чета хорунжого Гриця Голинського, до котрої приділено один стокріс („машіненгевер") і чету хорунжого Онуфра Івановича. Середину заняли чети четаря Івана Бужора і хорунжого Романа Каратницького. Приказник, сотник заняв місце коло Голинського.

Росіяни ще не рухали ся. Ми почали не терпеливити ся. Се знає лиш сей, хто з крісом в руках очікував надходячого сернюка або найшляхотнїйшу дичину: чоловіка соперника.

Коло пів до 8 ої дав приказник приказ: „Половина кождої чети лишаєть ся в закопі, а друга йде до колиб, має однак тримати ся кождої хвилї готова до бою!" Сам сотник лишив ся в рові.

Коло 8 ої грянули австрійські пушки і засипали ворожі закопи стрільнами. Рівночасно прибіг дневний по колиб: „Все в закопи! Росіяни підсувають ся!" Ми почали вискакувати з наших деревлянних будок і пустили ся бігцем до закопу, віддаленого о яких 30 кроків.

Вечір був погідний, ясний, і видно було, як Росіяни трема лавами підсували ся на нас. Перша густа, майже плече в плече, друга трохи рідша, а ва нею трета вже зовсім рідка, чоловік від чоловіка на яких 10 кроків.

Наша артилерія працювала поспішно і слала сотки набоїв, які пролїтали понад наші голови і вбивали ся в ворожі ряди. Мимо того густого огня підсували ся вони все близше до нашої лінії, а їх стокріси засипували нас в відплату за пушочні великі набої струями куль. Але стокрісові кулї перелїтали нам понад голови, вимірені були за далеко і сичали на дармо, підчас коли вистріли наших пушкарів гремїли поважно в напрямі противників і наповняли наші груди вірою в непійдимість.

Ворог підсував ся все близше і близше. Ми отворили огонь з нашого закопу. Праве рамя спішить ся, щоби вистрілити всї кулї, заложені в крісї, і сягнути по нові, заложити і знов вистріляти всї до одної і посягнути за дальшими вкладками куль. Се той сам горячковий поспіх, коли господар скидає в стодолї снопи з воза, щоби чим скорше виїхати в поле по дальші пшеничні снопи, бо з заходу видно хмари, а вітер несе ворожу зливу. Лїве око жмурить ся і передає всю силу зору правому оку, а праве око шукає чорної лінії в темнавім просторі, шукає чорних плям і неначе щирий, розумний провідник каже раменам: „Туди! туди! Тепер туди! Скоро! Туди!"

Оба рамена працюють під проводом правого ока, опирають кріс о праве плече і справляють цївку в чорні тїни. Пальцї правої долонї спокійно стягають язичок і потягають його, щоби пружина спричинила вибух набою і вигнала кулю з кріса. Скоро, але спокійно! Як стріляєш, то мір! Як говориш з противником, то думай!

Офіцир, що кермував огнем пушок, давав на вершку гори за нами знаки батеріям, куди вони повинні міряти і в якій швидкости стріляти. Він світив ракетами. Цїле поле виглядало то біло, то рожево, то зелено, то червоно. Мимо

1620 жидів і 130 магометан. Населенє займаєть ся рільництвом, управою льну, є також значна скількість ткацьких фабрик.

Колись творила ся губернія окреме ярославльське князівство, що тривало від 1218 до 1791 р., коли увійшла в склад вел. кн. московського.

Головне місто губернії Ярославль заснував коло 1030 р. великий князь київський Ярослав Мудрий. Лежить воно на високім, правім березі Волги, гарно побудоване, має широкі вулиці й гарні променади та поверх 70 тисяч населення. У місті живе губернатор і православний архієпископ. Місто має духовний семинар, 2 муж. і 1 жіночу гімназії, правничий тзв. Демидівський ліцей, театр, 3 часописі і значну скількість фабрик.

Підсоне тут непостійне, але на загал уважаєть ся за здорове. Пересічна температура в місті Ярославлі зимою —10·8, літом + 17·5, пересічна річна +3·2° С. Фльора в околици Ярославля має вже північний характер з перевагою шпилькових лісів.

Коли митрополит Шептицький зможе покинути російські вязниці, се годі збагнути супроти завзятя, з яким російське правительство знущаєть ся над головою гр. кат. церкви та відкидає всякі пропозиції щодо виміни. В останне відкинуло воно—як відомо—пропозицію нашої держави, щоб гр. Шептицького обміняти за Д. Янчевецького. Тепер з боку австро угор. уряду справ заграничних — як довідую ся — намічено знов особу, яку можна запропонувати Росії для обміни за безправно інтернованого Митрополита, та справа ся є покищо тільки в ході.

Преса антанту вдоволена положенєм.

Що рішить про війну із Сполученими Державами? — Антант одержить доволї мунїції з Америки. — Куди повертають ся симпатії Еспанії. — Сподівання коалїційної преси.

„Neue Zürcher Zeitung" пише в депеші з Мілляно:

На днях виїхали два американські безоружні кораблї „Orleans" і „Rochester" з американських пристаний та пустили ся в дорогу через область замкнену Німеччиною до Бордо. Вислїду тої плавби дожидає з надзвичайним зацїкавленєм італійська преса. Думають, що, як затопленє американського парохода „Hausatonic" було рішаюче в справі зірвання дипльоматичних зносин між Сполученими Державами і Німеччиною, так і можливе затопленє одного з кораблїв: „Orleans" або „Rochester" спричинило би виповіджен: війни Сполученими Державами.

Також становище Еспанії уважає „Corriere della Sera" корисним для антанту. Еспанське правительство заняло всї приватні стації для безд ротного телєграфу та виробило предложенє про удержавненє обезпеченя кораблїв. Між еспанськими корабельними підприємцями і правительством ведуть ся переговори про виміну англійського вугля з еспанськими металями. Над інтернованими німецькими кораблями розведено строгий надзір.

Взагалї замітний в італійській пресї за послїдні дни бадьорий настрій. Трудно сказати, о скільки він оснований на поглядах міродатних кругів. Що дня приносять дневники звістки про потоплені кораблї, не подаючи містоти їх, хиба тільки при великих кораблях. Інтерес до вислїдів війни підводними човнами, який перше виключав всякі инші теми, видимо зменшав ся. Перші успіхи німецьких підводних суден дали основу, на якій можна означити максимальні границї) для можливих втрат. Чи ті границї виявили ся меншими, як сподївано ся спершу, чи тільки преса антанту притворюєть ся, немов то вона настроєна оптимістично, досить, що вона виявляє богато добрих надій. Їх основою є віра в заповіджені успіхи сухопутної війни.

Про питанє заосмотреня антанту в муніцію спроваджувану із Сполучених Держав висказуєть ся льондонський кореспондент „Corriere della Sera" дуже оптимістично. Він пише, що Німеччина помиляєть ся дуже, коли думає, що з приводу зміненого положеня Сполучені Держави не будуть в силї заосмотрювати держав коалїції в оруже. Американське підприємство „Steel Co" може само виробляти більше муніції, як цїла Німеччина. Мають також Сполучені Держави доволї кораблїв для потрібних достав; в американських доках будуєть ся тепер 682 кораблї, що будуть мати 2,100.000 тон містоти. Також будує американське правительство 68 підводних човнів.

Блькада Грецїї.

АМСТЕРДАМ (Ткб). Атенський кореспондент „Times a" доносить, що Англія, Франція і Росія в нотї, висланій до Грецїї, заявили, що блькада тільки тоді буде знесена, коли сповнені будуть домаганя ультимату, себ-то, коли війска і воєнний матеріял будуть перевезені на Пельопонез, так, щоби не було ніякої небезпеки. Військові дорадники є того погляду, що досї того домаганя не сповнено.

Поправа американсько-німецьких відносин.

КЕЛЬН (Ткб) „Kölnische Zeitung" одержала від свого кореспондента в Америцї іскрову депешу з Ню Йорку під датою 15. с. м. з донесенєм, що німецько-американські відносини, як здаєть ся, розвивають ся кориснїйше, ніж того сподівано ся.

НОВИНКИ.

Львів, 21 лютого 1917

— **Зміна в управі м. Львова.** З приводу уступленя радн. Грабовського зі становища правительственного комісаря м. Львова, явили ся вчера, 20. с. м., в президіяльнім бюрі магістрату українські члени прибічної Ради м. Львова пп. шкільний радник Громницький і нотар Онишкевич (третий член Ради дир. Нагірний не був присутний у Львові), щоби попращати його й висловити йому признанє за ту обєктивність, з якою він відносив ся на своїм становищи до національних прав українського населеня і його потреб. — Нині, 21. с. м., в полудне буде торжественне засїданє прибічної Ради, на якім буде доконаний акт передачі управи міста новоіменованому правительственному комісареви м. Львова п. д ру Т. Рутовському.

— **Управа консуму урядників тов. „Дністер"** просить всїх своїх Вп. членів предложити їй до пятниці дня 23. лютого с. р. між год. 5–7 вечером легітимації, які одержали тепер з „Міської апровізації" без огляду на те, чи вони виготовлені до консуму, чи районового склепу. Членам, яким доручено легітимації до районового склепу, виміняєть ся на консумові. Хто не предложить легітимації, перестане бути членом консуму, а слїдом за тим не буде могти набувати товарів.

— **Похорон полковника Новака.** Доносять із Софії урядово: Відбув ся тут торжественний похорон австро угорського атташе військового, полковника Новака. Король Фердинанд в признаню заслуг помершого надав йому військовий ордер III кляси за хоробрість.

— **Примірне жіноцтво.** В часї Різдвяних свят зібрано в селї Волошинова 187 корон на оселї для інвалїдів УСС. З зібраних гроший дали 132 кор. самі жінки, за що їм честь і подяка. о. Антін Радомський, завідатель. — Братство дівчат в Бортяшинї защедрувало 66 К і поділило свою коляду: На школи волинські 10 К, на Захист сирітський в Перемишли 20 К, на яворівську гімназію 20 К і 16 К на Захист ім. Шептицького у Львові. — Українські дівчата в Поморянах заколядували 146 К і розділюють: 50 К на інвалїдів сїчових стрільців, 50 К на Захист укр. сиріт ім гр. Андр. Шептицького, 46 К на волинські школи.

— **Виділ Товариства св. Ап. Павла** просить П. Т. членів всї письма, як також грошеві посилки адресувати: Виділ Т-ва св. Ап. Павла у Львові, гр.-кат. дух. семинарія з листами Вп. о. ректора Ілярія Паньківського.

— **Іменованє проф Залозецького.** „Wiener Zeitung" оголошує: Цїсар іменував надзвичайного професора політехніки у Львові і професора львівської академії торговельної Романа Зало-

ЗАВТРА — долучимо для ВП. наших Передплатників — ЧЕКИ

і просимо надіслати передплату, щоби не переривати висилки часописи, що і для Передплатників і для нас є некорисне. — Навернені передплатники дістають опісля з 5–10 дневним опізненєм часопись, а ми маємо богато роботи здержуючи і знова навертаючи. Пригадуємо, що хто до **5-ого** не пришле гроший, тому здержимо висилку „Дїла". **АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА"**

воді нагадали ся менї часи, коли я як ученик І огнем російські ряди і сей помисл був послїдним ударом сокири, що підтинає до решти пень тополї. Вона трясеть ся, дрожить, хилить ся в дїл, кладеть ся і ломить ся на земли в двоє, троє, в четверо. Росіяни подали ся в зад долї склоном нашої гори, щоби вийти з перехрестного огня. Вони були зломані.

читав на фестинових афішах: „Вечером штучні огнї" і спішив на фестин, щоби побачити, як при музицї крутили ся молоді пари, а там десь з поза гущавини парку вибігав в гору на небосклін темної ночи луч за лучем, зеленавий, синявий, багряний. В горі перемінював ся луч в китицю іскор, що летїли на парк з веселими, всміхненими лицями і веселою мельодією „Рах цях-цях". Пан Ярослав підійшов близше: „Пан но Стефо, музика зачинає вальця". Панна Стефа відповіла: „Перше ракети, потім валець!"

Тут на склонах буковинських гір було так само: „Перше ракети — потім валець". Віддаль між нами і Росіянами виносила лише з 80 кроків. Вони доходили до наших дротяних перепон. Артилерія зачала притихати. За те ми приспішили огонь: Мір, стріляй, мір, стріляй — стріляй, стріляй — стріляй! З кождої чети по двох стрільців вислав сотник під проводом вістуна Панька Чортоломного по стріловину, бо при так приспішенім огни могло її забракнути.

„Урра! Урра! Урра!"

З лівого крила нашого відтинку прийшов привіт надходячим гостям, гучний неначе моздір, що витає своїм гуком надіжджаючий весільний похід. Се чети Голинського і Бужора кидали на стрічу ручними гранатами, що дерли землю і огнем значили поле. Стрільці з чети Каратницького вилїзали з закопу, присїдали на верху і так мірили в надходячу стїну. Каратницький мусїв їх на силу стягати назад в рів.

Стрільці з чети Івановича закрилили своїм

Наша артилерія мусїла підчас нашої боротьби якої пів години мовчати, а тепер загудїла ворогови на пращанє.

Коли показала ся ворожа резерва, було вже за пізно, а властиво прийшла в добру хвилю, бо великий моздір засягнув її двома стрілами, собі на вечеру.

Ми відітхнули свобіднїйше і обтирали піт з чола. Одні закурили папіроси, другі кушали хлїб, що його власне роздав десятник Мельник. Позбирали ся гуртки і розмавляли живо про свої поміченя і вражіня. Сотник переходив ровом від стріцця до стрільця, жартував своїм звичаєм, роздавав папіроси і хвалив. Страти були малі: один тяжко ранений і трех легко ранених.

На другий день рано прийшла в приказї похвала майора фон ... що гуцульська сотня українського легіону і сусїдна компанїя баталїону єгрів відперли своєю очайдушною відвагою напр одного російського полку.

Після звіту М. Г-ча оповів

Бб.

Один з польських меморіялів.

Відень 19 лютого 1917.

Дістаємо відомість про один з безчисленних польських меморіялів, якими польські політичні організації, польські державні мужі, польські професори й висші урядники, польські публїцисти і т. п. засипують міродатні круги держави, щоб їх „поінформувати" про українську справу.

За скликанє парляменту.

ВІДЕНЬ (Ткб). Управа христіянсько-суспільного Союза відбула після донесеня кореспонденції „Austria" кількогодинне засїданє, на якім д р Гессман зложив звіт про політичне положенє. Ухвалено одноголосно домагати ся від правительства, щоби як найскорше **скликано парлямент.**

зецького правительственним радником в технічнім досвідним уряді.

| **Бібліотека Товариства „Просвіта"** отворена кождого дня від години 4—6 вечером. 5—10

Що діеть ся на провінції.

Лист з Яворова.

Вже два рази в „Ділі" м. р. писало ся про брак катихита в народній українській школі ім. Шевченка в Яворові та при тій нагоді за кождим разом вказувано, як негайно і конечно треба зепобігти того рода аномалії і виєднати у утворене при тій школі посади учителя релігії, щоби молодіж мала також запевнене моральнорелігійне вихованє і осягнене було завданє народної школи. Як одначе з одного боку до сеї важної і неминучої потреби відносить ся перемиський гр.-кат. ординаріят і далі байдужно, наче би приміром ходило посаду для рабіна, так

Супроти того, що рівнож в сім році ніхто в школі ім. Шевченка не уділяє науки релігії — сотрудник до сего приділений не силі сповняти вложених на него обовязків з перетяженя працею в гімназії і в парохії — не менше зі страху, що з кінцем шкільного року діти знов не будуть клясифіковані з релігії і тим самим зайдуть знов трудности при принятю учеників в наслідок переходу до иншого заведеня або місцевости,—міщани з Яворова внесли на днях до превидії краєвої шкільної ради таку петицію:

„Від кільканайцяти літ істнує в Яворові мішана 4 клясова народна школа ім. Т. Шевченка з українською мовою викладною, а до сеї пори не утворено при тій школі посади катихита гр. кат. обряду, хоч за такою потребою є всякі условини, так фактичні, як і законні. Передовсім місцеве духовенство, хоч після §. 5 закона в 15. вересня 1909 В. кз. ч. 123 обовязаний є парох або його сотрудник учити в школі релігії дітий дотичного віроісповіданя безплатно 9 годин тижнево, а понад приписаних 9 годин за ремунерацією, не в силі і не може уділяти науки релігії в згаданій школі, а то з сеї простої причини, що парохія є розмірно велика і численна та богато дає занятя душпастирям. Отся причина, брак часу у місцевого духовенства займати ся катихитурою довели до такого сумного а небувалого наслідку, що в шкільнім році 1915/16 діти в школі ім. Шевченка в Яворові зовсім не побирали науки релігії й одержали з кінцем року свідоцтва без ноти з того предмету, як також не відбули приписаної сповіди.

„В отсім шк. році 1916/17 згадана школа числить в 7 ох відділах майже 400 школярів, виключно гр.-кат. віроісповіданя, а обовязаних до школи є загалом до 600 дітий, окремо ще відбуваєть ся наука доповняюча. Разом з екзортою припадає затім для науки релігії 18 годин тижнево, а тим самим також з огляду на часло дітий заходять деякі правні вимоги за отворенем посади катихита при тій школі. Власне § 1. покликаного висше закона постановляє, що в прилюдних народних 4 клясових школах мають бути установлені окремі учителі релігії з постійною платнею, коли число годин у всіх клясах разом виносить найменше 18 годин тижнево, а число учеників дотичного віроісповіданя сягає понад 80. Про лученє поодиноких кляс в цїли спільного побираня науки релігії і зменшеня в той спосіб годин катихитури для пароха, не може в сім випадку бути й бесіди, бож кожда кляса, або відділ числять понад 50 дітий, а лучити кляси можна тілька до найвисшого числа школярів 50 (§ 6. тогож закона). Пова тим місія для світських учителів до научування релігії в 4-клясових школах є рішучо виключена і недопустима.

„З тих наведених висше фактичних і законних приводів громадяни міста Яворова—як родичі дітий побираючих науку в згаданій школі ім. Шевченка—дбаючи о морально релігійне вихованє молодіжи, від 1901 року домагають ся безнастанно системізованя окремої посади катихита при тій школі. Місцева, а також окружна рада шкільна, ідучи на стрічу сим оправданим домаганям і узнаючи пекучу потребу окремого учителя релігії при школі ім. Шевченка, в падолистї 1916 р. одноголосно заявила ся за утворенєм такої посади і покликуючи ся на постанови обовязуючого закона поставили від себе в тім напрямі внесенє до Краєвої Шкільної Ради.

„На жаль Краєва Шкільна Рада, хоч в 1913 р. не вгодила ся на системізованє посади катихита при тій школі головно з браку фондів, сим разом поставила ся зовсім відмовно до дотичних внесень, заявляючи в своїй резолюції з 28. падолиста 1016 ч. 2443/III, що того рода справа не на часі.

„Супроти того, що незаспокоєне отсеї основно доказаної і пекучої потреби нашої народної школи рівнало ся би нехтованю справедливих прав українського гр. кат. населеня міста Яворова і минало ся би з цїлю школи, підписані громадяни м. Яворова просять високу црезидію кр. шк. Ради, розглянути наведені висше приводи та зарядити негайно утвореня посади катихита гр.-кат. віроісповіданя при мішаній школі ім. Т. Шевченка в Яворові."

Вказаним було би, щоби консисторія також не занедбувала сеї справи, як се доси водило ся, а енергічно підперла наведену петицію і від себе рівнож домагала ся системізованя посади катихита. Приділюванє місцевих чи позамісцевих священиків з припорученєм уділяти науки релігії в тій школі, оказало ся непрактичним і безуспішним вже хоч би з того огляду, що тижнево припадає 18 годин науки. Сею справою повинні врещті заняти ся наші члени кр. шк. ради та Українська Парляментарна Репрезантація й виєднати, щоби українську школу в Яворові трактувала краєва шкільна власть на рівні з такимиж польськими школами, в яких для несповна 200 жидівських дітий і латинників є окремі учителї релігії.

На волинські школи.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим довозші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви

Братство церковне Камінка Нова ad Камінка Волоска повіт Рава руська 50 К (пядесять корон): Братства церковні: в Камінці Лісній, в Камінці Липнику, в Камінці Старе Село, в Рудї Манастирській і в Рудї Лісній. — село Хмелівка 60 (шістьдесять) К.,— Ірена Домбчевська Фрайштадт 5 К. (Дн.): Варвару Літинську Відень, Софію Ракову Горуцко, д-ра Луку Сафіяна і д-ра Юлія Гірняка Львів, інж. Василя Рижевського Корнайбург, — о. Матвій Павлюк завідатель в Залісю 5 К. (Дн.), — Маріян Чучман Рогатин 10 К. — о. Володимир Підсонський з Белзця 5 К: о. Стефана Косака з Хильчиць, П. Л. Семчишина управителя школи з Почап. — о. Микола Білевич Полонична 10 К; о. Климентія Базилевича Нове село, о. Петра Гаруха Незнанів, Леонтину Білевичівну учительку Буск і Евгенію Білевичівну учительку Полонична. — Йосиф Папп в Старім Самборі 4 К (Дн.): п. Сабараєву Бронїславу в Коблї старім, п. Лавецьку Катарину в Старій Соли, о. Клюку Володимира в Гвіздци, п. Романа Шеховича в Топільници і п. Стефана Малиновського, проф. гімн. в Перемишли. — Володимира Дорошівна з Вибранівки 5 К. — о. Зрада Теодор 5 К (Дн): Вп. Анну Мудру з Бонарівки, Ол Малярчикову з Ванівки, Емілію Війтовичеву з Чорнорік, Стефанію Жукову з Завадова, Сильвестра Крупу Любачів. — Галя Зрадова 3 К (Дн.); Вп. Евгенію Гринишинову з Лїщан, Наталію Слонську з Михайлевич, Івана Жука з Любачева, Дмитра Паланицю богослова II р. Львів, Славу Мудрівну з Бонарівки. — о. Ст. Сороковський Криве 5 К (Дн.): п. Устіяновську з Смерка, Осїдачову з Ветлини, Ганякову з Лопіньки, Малецьку з Балигорода, Федоракову з Вісни.— Іванна Сальц 20 К (Дн): Вп. Олену Трешньовську жену доктора в Щирци, Ольгу Сайкову управ. школи в Ракові п. Рахін, Ірену Чекетову жену пароха в Ценяві п. Рожнятів, Ярослава Небиловця ц. к. поручника Львів. — о. Проскурницький Іван Орест Камінець 10 К (Дн): п. Володимиру Проскурницьку зі Львова жену Ярослава судії, Йосифа Проскурницького Oberlautnanta 7 Wachbat. Braunau Böhmen, о. Евгена Гвоздика Полоничі ad Перемишляни, о. Анатоля Базилевича Feldkurata, о. Теофіля Дурбака зі Струтина. — Гринчишин Іван УСС. 20 К: Федика Михайца поруч. 89 п. п., Тричука Василя пор. арт. Поля, Гілецького Михайла хор, УСС., Цибульського Івана підхор. УСС., Вербицького Карла полева поч. 408. — Антін Малиголова Гмінд 5 К: Михайло Лешеґа, Стефанія Максимівна, Юлія Бойківська, Камінський Олекса, Роман Вінницький всї в Гмінді. — Михаська Пласкачівна 5 К: Володимира Пласкача п. Самбір, Марійку Лаврівську Береги п. Самбір, Таську Якшівну Рожанка виж. п. Славско, Василя Халавку Fhn, Lir. 17. Краків, Остапа Павлова Fhn. пол. почта 412. — Андрій Занько Угринів 5 К (Дн.): п. Миколу Гусаковського учит. Жовква, Емілїяна Пушкара дир. школи в Сїльци белзкім, Йосифа Яворського дир. школи в Ільковичах коло Сокаля, Гринькова дир. школи Сокаль Забуже, Стефана Козія дир. школи в Баранїх Перетоках коло Сокаля. — д-р Денис Маєр надпор. 24 п. п. 10 К: пан в поручників: Єнджийовського, Мацуського, Грабовецького, Яковіщука і пана хорунжого Свериду всїх пятьох з 24 п. п.

і пана Евгена Маєра конципієнта прив. з Праги. — Филип Левицький управитель копальні нафти в Бориславі 10 К: Ярослава Левицького упр. коп. нафти Борислав, Северина Левицького начальник почти Сянік, Володимира Левицького священика Красна, Всеволода Левицького уряд. домен Львів, Емїль Левицький властитель реставрації Львів. — о. Григорій Бойко в Свіржи 10 К (Дн); о. Онуфрія Гайовського завідателя парохії Полюхів великий, Василя Костїва надпоруч, Flieger-Ersatz Komp. 11 Mostar, Миколу Бойка однор. добр. вістуна етап. почта 259 при 58 полку.— Ануся Паньківна 3 К.: Марушку Ольхівну з Комарна і Осипа Мартинюка Лотоцького. — Михайло Мамотюк, надкондуктор зелїзниці з Скали в Стрию 5 К.: Миколу Щербана в Стрию, В. Грабчака, Стефана Атаманьчука, Павла Сторожинського, Петра Орловського в Стрию. — Іван Цюропайлович 5 К (Дн.). — Онуфрія Гніда 2 К (Дн), — Ребець Петро підх. УСС. 5 К.: хор. Гаванського Ром в Коши УСС., хор. Грабара Олексу УСС., хор. УСС. Мельника Федіра, хор. УСС. Калинця Ант., підх. УСС. Янова Трофима, підхор. УСС. Цибульського Івана, дес. Слободяна Матвія УСС., упр. шк. нар. Кулинича Мик. в Камінці Лісній. — Яворський Осип Пантна 5 К.: п. Настю Плаксієву з Тимови, п-ну Зеновію Масяківну з Незнаєвої, п. Литвина Дмитра упр. шк. з Рихвалда, о. Жука завідателя з Волівця, Наконечного Пилипа учит. тепер в Jägerndorf. — о. Шавала Михайло, Кліщівна 10 К (Дн.): Володимира Шавалу ц. к. судію в Сокали, Зенона Кинасевича поручника в Kenyszmezo bei Esztergom і о. Стеф Ковалїва полевого курата. — Марія Колессова, Відень 5 К (Дн.): Марію Рибачкову, Софію Раковську, Ольгу Колессову, Олександру Олесницьку всї у Відни — Оля Родович, учит. в Нагачеві 10 К. (Дн.): о. декана М. Кручковського, п. Зоню Пасічинську, п. Анну Будзїцьку — всї з Нагачева, п Северина Левицького, судію в Ст. Самборі, вуйця Богдана Ольшанського в Самборі, п. Т. Цюропайловича, проф. гімн. в Яворові, Дядька Вербового У. С. С.—М. Білик з Яворова 5 К.— Петро Івахів з Яворова 3 К.— Лїда Адріянович 5 К. (Дн.): Ілярія Попеля, уч. VI кл. гімн. в Дрогобичи, Ярослава Валюха, уч. IV кл. гімн. в Перемишли, Оксану Голубінку, уч. II кл. в Кракові, Галю Адріяновичівну в Деревни і Михаська Попеля, уч. IV кл. гімн. в Дрогобичи. — Іван Мицко, учитель 5 К.: п. Михайла Бобиляка, уч. в Попелянах, п. Ігнатія Гамаля, упр. школи в Підяркові, п. Михайла Кочоровського, упр. шк. в Миколаєві, і п. Ів. Винницького, упр. шк. в Болотні. — А. Войнарович, надп. 34 п. п. 20 К. (Дн): п. Евгенію Форостинову, п-ну Ярославу Несторовичівну, п-дра В. Константиновича в Перемишли, Т. Ракобовчука У. С. С., Михайла Біласа У. С. С. — Осип Витошинський, Стрілиска нові 5 К. (Дн.) — Йосифа Михайлишин, учителька і школярі із Замочок, п. Жовква по 10 К. (Дн.). — о. Юліян Адріянович, Тустановичі 10 К. (Дн.): Івана Дашкевича, пароха в Тустановичах, о. Леонтія Адріяновича, пароха в Деревни, Стефана Ковалїва, упр. шк. в Бориславі, Антона Попеля в Дрогобичи і Якова Дуніна, упр. шк. в Ластівках. — д-р Григорий Лакота Перемишль 10 К (Дн.), —Михайло Лїськевич 20 К. (Дн.): о. Михайла Жарського в Ямнї долішній, судію Евгена Жарського в Рудках, надв. секретаря Айталя Витошинського у Відні, прокуратора Йосифа Ганїнчака у Відні, суд. радника Олексія Саляка, —В. Пинило Перемишль 7 К.,— о. Павло Олїйник 5 К: Осипа Конашевича з Золочева, о. Василя Сидоровича з Желехова, о. Віктора Чорного з Вільшаниці, — Михайлина Олїйник 5 К.: Марію Лазорко зі Львова, Леську Чорну зі Золочева, Нусю і Маню Закаляківні з Бібрки,—хорунжий Іван Німчук у Відні 10 К.: товаришів-дружинців по сім боці боєвої лінії: д-ра Миколу Сисака лікаря в полку уланів, Анатоля Лабія в 95 п. п. і У. С. С.: Стефана Блаженка, Михайла Лабія і Петра Квасницю.—Стефанія Бенцінівна 2 К.: Нусю Добрянську, Наталю Білобрамівну — обі в Старім Самборі, Богдана Білобрама абітурієнта в Перемишли, Дмитра Сенету богослова у Львові,—

Українці жовнїри, котрі довший час перебувають серед чужих, на західно-полудневім терені війни.

Einj. Freiw. Сютрик Іван 5·—, фрайтер Вагілевич Данило 2·—, Дачишин Осип 1·—, Фабуляк Олекса 1·—, Крін Яким 1·—, Гевак Василь 1·—, Краківський Дмитро 1·—, Васильків Ілия 1·—, Іваськів Михайло 2·—, Цап Олекса 2·—, Юрків Стефан 1.—, Голинський Юліян 1·—, Кліщук Іван 1·—, Мотрофайло Василь 1·—, Сорочинський Михайло 1·—, Пенцак Дмитро 2·—, Голиш Іван 1·—, Королишин Стефан 1·—, Юрів Іван 2·—, Крук Андрій 1·—, Охришко Дмитро 1·—, Дубас Никола 1·—, Кахній Петро 2·—, Філіпович Ілия 2·—, Звежинський Стефан 1·—, Гринчишин Михайло 1·—, Гринїв Ки-

Вже вийшов! Стрілецький КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ

ПРОПАМЯТНА КНИГА

УКРАЇНСЬКОГО СІЧОВОГО ВІЙСКА!

102 4—6

Ціна богатої змістом і картинами книжки великого формату на прегарнім (евангельськім) папері 15 арк. друку **5 К.** Можна набути в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10., **а в укладчика підх. У. С. С. М. Голубця, Львів, вул. Куркова ч. 11. вже з пересилкою.**

рило 1·—, Дидик Гриць 1·—, Боднар (Іван) Матвій 2·—, Дяконюк Ілія 1·—, Дзюб Михайло 2·—, Медвецький Максим 2·—, Москалюк Микола 1·—, Верста Гриць 2·—, Бернадюга Максим 1·—, Дуда 1·—, Вільф Лев (Ізраіл.) 1·—, Канока 1·—, Гринчишин Юрій 1·—, Нікифорук Ілій 1·—, разом 55 К.

24. I. 1917.

Просимо всіх Вп Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Ділі, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних, В той спосіб зощадите нам богато роботи. бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сій нагоді пригадуємо, що жертви складає ся пятковою системою значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адміністрацію „Діла" і викликаних.

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -

- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -

- (Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament.) -

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 21. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Не стало ся нїчого особливого.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Артил. боротьба на фронтї Побережа по полудни знов була доволї значна. В ночи во рожий корабель воздушний безуспішно кинув бомби на наші становища в Красї і на кілька місцевостий.

У вечинку Юдикарій огнем скорострілів ми зістрілили ворожий літак на схід від Монте Кадрія. Пільот згинув, обсерватор важко ранений.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не стало ся нїчого особливого.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 21. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Непогода й дощі держали боєву дїяльність в мірних границях. На півд. схід від Іперн і по обох сторонах каналу Ля Бассе звідні напади Англійців, а під Флірі частинні наступи Французів не вдали ся. Підчас здобутя пункту опору на південь в Лєтранльоа дня 19. с. м. піймано 2 офіцирів і 26 жовнірів англійських і здобуто 5 скорострілів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В декотрих відтинках фронту, особливо в Карпатах Лїсних і по обох сторонах долини Ойтош дїяльність артилєрії і сутички на теренї перед становищами.

Фронт Македонський: По значнім огни між Вардарем і Дойраном відбули ся напади англійських відділів. Відперто їх.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто мав би яку вістку про Масю Зелінкевичівну з Нижнева, пов. Товмач, нараз дасть мені знати: д-р Володислав Кугак, Новий Савч, шпиталь резервовий. 142 2—2

Поручник, лїкар ветеринер. Василь Майка – Prow. Train. Inf. Reg. 58. — просить О. Кордубу з Бережан о адресу Івана Майки з Тернополя, який в вересни 1916 перебував в Конюхах коло Бережан, 144 1—2

Оголошення.

200.000 Кор. виносить головна виграна 4-ро К. **львсів** державної добродійної льотерії. Дальші головні виграні К 50.000, К 20.000, К 20.000, К 10.000, К 5.000, 4.000, К 3.000, по 2.000, 1.000, ітд. Тягнене дня 22. лютого с. р. Загалом 21.146 виграних в лучній квоті К 625.000. Ціна льосу К 4·— з пересилкою почтовою К 4·50 (Львсів за поспіпатою не висилаємо.) ДІМ БАНКОВИЙ **Schütz i Chajes,** Львів, пл. Марійська 7. VIII. 12—?

Пошукую семинаристки для ученицї І. видїлової школи, если можливо т·і до шитя. — Евгенія Дяконова в Махнівцях, п. Поморяни. 134 5—10

Народний стрій жіночий мало уживаний — можливо з черезинками — закуплю. Зголошення до 26. лютого під „Стрій" адм. „Діла". 140 2—3

Права родин покликаних до війска і ин. необхідні інформації містить „Інформаційний календарець". Ціна 30 сот. — „Жовнярський". Ціна 20 с. — „Шкільний". Ціна 20 с. До кождих 10 шт. 2 даром. **Пересилка** 1 шт. 5 сот. 12 шт. 30 сот. — Висилає А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Львів, вул. Карпінського ч. 19. 139 3—15

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовлення і гроші прошу присилати на адресу:

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научання! Важне і для учителїв удільчих початків нїмецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 17—30

Одиноке українське

Тов. взаїмних обезпечень на житє і ранти

II. **„КАРПАТІЯ"** 7—?

Почесний президент Його Ексцеленція намістник полит граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через се ті зиски припадають самим членам.

Ручить вже по трех літах неоспоримість і вигідність обезпеченя.

Признає по трех літах право викупу, а також вже по трех літах удїлює позички на низькі відсотки.

У всіх справах звертати ся на адресу:

ЛЬВІВ, — вулиця Руська ч. 18

Години урядові: від 8. до 2.

БЮРО АРХІТЕКТОНІЧНЕ

ВАСИЛЯ НАГІРНОГО

у Львові, Ринок 36.

виготовляє пляни на церкви і доми мешкальні, як також оцінки воєнних шкід на будівлях.

116 3—?

Не на один, а на десятки літ варта купити і заховати

Календар „Просвіти" на р. 1917.

Повісти з нашої славної минувшини, оповіданя, малюнки, нариси, спомини з сучасних подвигів українських героїв жовнірів і стрільців, статї літературно-наукові і публіцистичні та численні ілюстрації — не тратять нїколи на вартости.

Ціна лиш 2 кор. 50 сот. На звичайне порто треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

Продає ся тільки за готівку.

Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта" Львів, ринок ч. 10. Vчн 23—?

УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ

„НАРОДНОЇ ГОСТИННИЦІ"

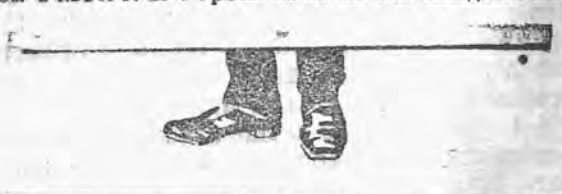
стоваришення зареєстрованого з обмеженою порукою

у ЛЬВОВІ вул. Костюшка ч. 1.

Стація електричного трамваю. — Трамвай Ł. D.

Ціни комнат від К 2 — висше.

Товариство приймає нових членів що найменше з одним уділом в квоті К 20 і гроші на книжочки вкладкові на 5%

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Костюшки ч. 5.

Приймає і виплачує щадничі вклади щоденно в годинах урядових. Вкладки опроцентовує по 4%, починаючи вже від слїдуючого дня по дни складження аж до послїдного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна складати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці"

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних кількарічними амортизаційними ратами на протязї від 10—45 після вибору позичаючого; б) на льокбарди ефектів, і на ескомт векслїв. Справи позичок полагоджують можливо скоро

Посередничить у внедиуваню позичок в Гал. Воєнним Заведенію кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці" ул. Костюшка. Народний Дім, І. пов. щоденно безкоштовно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці", затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишлї надають ся до льокації пупілярних, фондаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 17 ?

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО. З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 44. (9296) Львів, пятниця 23. лютого (10 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітом, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с., в редакційній части 1 К. Повідомлення при вічанє і заручини 1 К. Некрольогія стрічка 1 К. Стало оголошення за скорочену ... умовою. Окремі примірники числа у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Справа лектури для полонених в Росії і Італії.

Львів, 20. лютого 1917.

Що потрібна і корисна є добра книжка — особливо, коли вона писана в рідній мові — для кождого письменного чоловіка, на се не треба доказів. Вона йому тим дорозша, чим більше від віддалений від рідного краю, коли більша туга за рідним словом. Хто був бодай раз на чужині, а до того може ще обмежений в своїй свободі, той знає і розуміє сей голод писаного рідного слова. А хто-ж дальше від далений від вітчини і більше відтятий від світа, як не наші бідні полонені в замкнених таборах на Сибірі чи Сицилії? Хто зрозуміє їх невискавану тугу за своїм словом?

Щоби облекшити їх незавидну долю подаванєм відповідної лектури, заснував ся у Відни ще в падолисті 1915 р. комітет, який на підставі умови австрійського, російського і італійського Червоного Хреста занимаєть ся збіркою книжок і висиланєм їх до таборів наших полонених в Росії і Італії. До комітету сего належать: Ексц. Markus Freiherr von Spiegelfeld, Ексц. Rudolf Freiherr von Slatin, Граф Franz Thurn Valsassina і ин. Комітет сей відозвами в часописях розбудив живий інтерес до сеї справи серед нїмецькоі суспільности, яка зложила стільки преріжних книжок, що комітет заснував за 1916 рік в 102 таборах 166 бібліотек, зложених в 56.000 книжок. Крім сего вислано 199 менших пачок з медичної области до більших шпиталїв. Сим зроблено велику радість полоненим, які не знаходили слів вдячности і подяки за духову поживу.

Так зробили Нїмці. А ми? Кілько пішло наших книжок для полонених? — Нї одна! Всюди ми на послїдним місци, або нас цїлком нема. Подібно і тут.

Як стидно було менї, коли запрошений до цензурованя українських релїгійних книжок, побачив я на одній поличці в кутї лиш кілька примірників Святого Письма в українській мові, а більше нї одної книжки. Питаю здивований:

— Чому не маєте більше книжок?

— Бо нїхто не прислав!

— Чи ви оголосили відозву в українських часописях?

— Ми післали відозви до краєвої збірниці у Львові, котра повинна се зробити. Чи зробила, не знаємо.

— Імовірно нї — кажу — бо наша суспільність є дуже жертволюбна і напевно була би прислала масу книжок.

Винна отже ту є передовсїм к р а є в а збірниця у Львові, якої головою є проф. д-р К. Твардовський, а дїловодчиком Генрик Пельчарський (ц. к. унїверситет), котра українські книжки і українську суспільність „переочила".

Супроти сього почуваю ся обовязаним звернутись до української суспільности о я к н а й с к о р ш і, ч и с л е н н і к н и ж к и д л я п о л о н е н и х. Здаєть ся менї, що не потрібно промавляти до національної амбиції, уживати великих слів, щоби доказати вагу сеї справи. Збіркою повинні занятись дирекції шкіл, читалень і инших товариств.

Від посилки є виключені: 1) книжки, що появили ся по 1913 р., 2) часописи, 3) писаня гумористичні, 4) воєнна лїтература, 5) книжки про історію Росії або якої-небудь воюючої держави. Посилані книжки не можуть мати нїяких дописків і уваг. Книжок до поодиноких бранїв бюро се не висилає. Пожадані є книжки наукові з кождої области, книжочки до моленя і побожні читаня, словарі і гарна лїтература. Найлїпше посилати є не до Львова, а просто до Відня, бо в тім лиш случаю посилки ті вільні від оплати почтової. Адресуєть ся так: Fürsorgekomité des Roten Kreuzes für Kriegsgefangene. Lektüre für Kriegsgefangene. (Sammelstelle: Wien, IV. Karlsplatz 13). Крім сеї адреси мусить ся зазначити на посилцї і переказі: „Freiwillige Gaben für das Rote Kreuz, Militärunterstützungssache".

Хто-би одначе хотїв вислати означену книжку до певної особи, не лиш бранця але і особи інтересованої, то мусить знати отсе: Бюро, що такі книжки висилає, є: Gemeinsames Zentralnachweisebüro Auskunftstelle für Kriegsgefangene Abteilung „H/I" — Bücherstelle Wien, I, Landskrongasse № 1

Спосіб поступованя в тім случаю такий: Кождий, хто хоче якусь книжку означеній особі післати, має устно або письменно в тім бюрі бажану книжку замовити. Книжки, присланї стороною, не можуть бути вислані. Замовляючий має подати докладну адресу бранця чи інтернованого, свою адресу і наголовок книжки, автора і по можности накладню. По замовленю висилає бюро свій чек з поданою квотою, а одержавши гроші від замовляючого, купує бажану книжку і висилає адресатови. Гроший наперед переказом посилати не можна. До Росії недозволені є книжки, які вийшли по 1914 р. включно, виїмок становлять лиш клясики і біблії. До прочих держав ограничене се істнує. Переписка з бюром нїмецька, а також наголовок книжки треба подати в нїмецькім перекладї.

Маю надію, що слова мої не остануть без успіху, і що добрі серця українські радо жертвують книжки для полонених, тим більше, що не є се получене з трудностями: лиш трохи доброї волї, а вдячність бідних полонених буде найлїпшою нагородою для жертводавців.

о. Лев Вань.

Бяла, 19 лютого.

В послїдних часах стрічались ми кілька разів з енунціяціями, котрі мали виходити від галицького видїлу краєвого. З огляду на те, що енунціяції ті в чисто польськім національнім дусї держані, обвинувачує дехто нашого заступника у видїлї п. Кивелюка, що він в тих енунціяціях причасний.

На основі засягнених інформацій треба ствердити отсе:

Заяви видїлу краєвого виходять або зі згідної ухвали видїлу і тоді носять підпис маршалка і всїх членів, — або як ухвала більшости чи також енунціяція самого маршалка, і тоді носить підпис лиш маршалка.

Нї одна з національно польських заяв видїлу не має характеру згідности, ані підписів всїх членів. — (Кондоленція по смерти Сенкевича, „podziękowanie" за 5/11 1916, гратуляція Варшаві) і знаємо, що наш заступник у видїлї краєвім іменем української народности тим заявам протиставив ся.

Зіставала би енунціяція з нагоди чолобитнї цїсареви.

За бл. п. Баденія був добрий звичай, що він подавав видїлови до відома, що його іменем буде говорити. Теперішний маршалок виїхав наперед сам до Відня не повідомивши членів про зміст промови. Аж посередною дорогою довідав ся наш заступник, що в промові чолобитній буде і подяка за 5/11 1916. Був сдино можливий протест проти сего хиба абсенцією, одначе се була би невмістна демонстрація, а на инші місця не було.

„Історичною місією Поляків є експанзія на схід".

Промова п. Рутовського в Кракові.

На принятю в Кракові виголосив б. віцепрезидент м. Львова, а тепер правительственний комісар м. Львова д-р Т. Руговський промову, в якій говорив про основну лїнію польської політики, опираючи ся на поміченях, які поробив підчас свого побуту в Росії.

П. Рутовський ствердив, що побут у Росії укріпив його в його переконанях, що задачею сучасного польського покоління є продовжати польські державні традиції Ягайлонів: п е р т и с я н а с х і д і б о р о т и с я п р о т и Р о с і ї з а в о л о д ї н є н а д у к р а ї н с ь к и м и з е м л я м и.

В останних часах — говорив п. Рутовський, маючи на думцї програму, проголошену п. Дмовським, провідником руссофільської групи польського табору — хотїли накинути нам иншу програму; сказали, що Ягайлонський вік і пізнїйші часи не є одначе есенцією історії Польщі, що ми повинні вернути до епохи Пястів, виректи ся кількох віків польської державної експанзії, бо наші „kresy" повинні губити ся в мазовецьких пісках. Нині всї ті мусять чей-же переконати ся, що се не є правда, що Польща не вирекла ся цїлої своєї історичної праці, але стоїть при своїй програмі, яка була програмою Пястів, Ягайлонів і цїлої новійшої історії, і вірить, що має в минувшости заслуги, які дають їй право не зрівати з тою минувшістю.

Далї характеризував п. Рутовський погляд тої части Поляків, що пішла за накиненою їм п р о г р а м о ю е т н о г р а ф і ч н о ї П о л ь щ і, при чім з жалем ствердив, що та програма почала приймати ся. Сказали їм — говорив про ту часть Поляків п. Рутовський — а потім вони нам сказали: Виречіть ся дальших аспірацій, обмежіть ся до етнографічної Польщі, а знайдете ласку на півночи. Нехай Польща раз заявить, що вирікаєть ся своїх аспірацій на Литві, на українських землях, а тоді для тої етнографічної Польщі можна сподівати ся великих користий.

П. Рутовський зачисляє до найтяжших хвиль своїх переживань підчас війни, коли в гуртї польських патріотів чув слова, що коли Поляки дістають з'єдинену Польщу з її західними дільницями, морем і Гданськом, то польський патріот повинен виректи ся ширшої вітчини, хоч би вона була для нього яка дорога. Тоді — оповідає п. Рутовський — аргументовано: Ви там у Львові і Східній Галичинї не робіть трудностий, бо преціньми в Королївстві дістанемо автономію, коли ви погодите ся з долею і пристанете на те, що та Червона Русь, де ви є кольонїстами, перейде туди, куди мусить перейти.

Так говорила львівським Полякам делеґація польських дїячів з Росії, яку губернатор Бобрінський спровадив був до Львова. Та на се п. Рутовський — як каже — відповів, що Поляки Східної Галичини не можуть зректи ся.

Потім, коли вже часть Східної Галичини була відібрана від Росіян, п. Рутовського просто перелякали слова, які він почув на дискусії в Петроградї: „Не дамо Галичини, але до Литви, України (себто Київщини) Поділя й Волини не маємо права, бо ми є там — признаймо ся — кольонїстами". На се один з польських послів з Литви відповів з обуренєм: То ви може й Костюшка й Міцкевича назвете кольонїстами?!"

Характеризуючи погляди Поляків, які перед війною належали до Росії, п. Рутовський сказав: „Хоч маю глибоке переконанє, що Королївство і Варшава швидко отрясуть ся з політики застою чи пацифізму й ваганя, одначе мушу признати, що вражіня, які я виніс з Росії, не були веселі. Бачив я знищеня в польській душі, бо все таки в зіткненю з юхтовим чоботом щось стало ся з тим польським елементом, що будило повні побоюваня. Зустрічав ся я з переконанями, радами, заходами, які отинали кров у жилах. І коли б вони виграли,

то був би се дійсно фінал, виреченя минувшости й будучности".

Про становище Росії супроти Польщі п. Рутовський сказав: „Перебуваючи так довго в Росії, виніс я переконанє, яке потверджував кождий день, що те, що приносять нам Росіяни, є загладою не тільки сеї дільниці (себто Галичини), але загладою. яка сягне далї і мусить скінчити ся знищенєм Польщі. Росіяни нїчого так не бажають, як покласти рав руки на східних окраїнах Польщі, бо справедливо переконані, що тодї будуть богато сильнїйші там, де вже панують".

Так говорив п. Рутовський, а його слова такі ясні і так висловляють польські змаганя супроти українського народу, що знайдуть в душах усїх Українців однаковий відгук.

Польське невдоволенє програмою австрійських Нїмців.

В числї з 18. с. м. подали ми комунікат про програму австрійських Нїмців, себ то Нїмецького національного Союза і Христіянсько-соціяльного Союза в австрійськім парляментї. В сій програмі, зложеній з 10 точок, сема точка відносить ся до відокремленя Галичини; говорить ся в нїй, що згадані партії будуть уважати на те, „щоб розширена автономія сього найбільшого краю не довела до розвільненя державної злуки і щоби при сім під кождим оглядом зберігано і забезпечено інтереси держави, особливо військові, фінансові й комунїкаційні".

Се становище австрійських Нїмців викликало серед Поляків розчарованє й невдоволенє, якому дає вислів цїла польська преса.

І так „Gazeta Wieczorna" з 21. с. м. в кореспонденції з Відня вносить з тої ухвали, що в нїмецьких кругах наступив некорисний зворот що до відокремленя Галичини; іронїзує над тою ухвалою, що вона повинна би говорити не про „інтереси держави", тільки про „інтереси західних країв держави",. бо о се властиво ходить Нїмцям; в кінци потїшає польську публику тим, що перед кінцем війни говорене про відокремленє Галичини має тільки теоретичне значінє.

Так само „Nowa Reforma" з 21. с. м. нарікає, що Нїмцї спроневірили ся свому давнїйшому становищу в справі відокремленя Галичини. В своїх давнїйших програмах, — як „Pfingstprogramm", „Osterprogramm" і Linzer Programm", — „домагали ся вони послїдовно відокремленя Галичини. „Los von Galizien!" було національним кличем, який тепер мав вкінци здійснити ся. З запалом повитали вони також заповідь відокремленя Галичини з 5. падолиста м. р. Та ледви польське коло приступило до виробленя конкретного проєкту і висловило бажанє найшвидшого полагодженя справи, Нїмцї відступають". Сей „відворот Нїмців бачить „N. Ref." в ухвалї, де вже тільки „скромно" говорить ся про „розширенє автономії" Галичини. „Ще перед кількома тижнями Нїмцї инакше говорили й мали зовсїм инакші домаганя що до Галичини, але христ. соц. партія не хотїла писати ся на „Osterprogramm" і „Pfingstprogramm", і для вдержаня солідарности бодай на зверх „Нїмецький національний Союз" мусїв змінити свою радикальну програму що до відокремленя Галичини".

„Українцї, — пише „N. Ref." далї, — які були загнївані на Нїмців за галицьку справу, певне тепер знов перепросять ся. При дуже цїкавій і знаменній дискусії в „Oesterr. Politische Gesellschaff" над рефератом пос. Гальбана про польську справу пп. Василько і Редлїх знаходили ся вже на тім самім возї. Не знаємо тільки, чи пос. Редлїх прилучив ся також до думки Василька, що для Українців є лїпший російський кнут, ніж польське правлїнє."

Як бачимо, ходить тут о дискусію, про яку ми донесли в ч. з 20. с. м. і в якій пос. Василько дав знамениту відправу пос. Гальбанови на його виводи про права Поляків до будованя польського державного орґанїзму в Східній Галичинї. Що відправа була знаменита, видимо найлїпше з того, що „N. Ref." відплачує пос. Василькови аж... денунціяцією.

Пише про сю дискусію також „Kurjer Iwowski" з 22. с. м. в кореспонденції з Відня. Згадавши про реферат пос. Гальбана і промову б. парляментарного посла Штайнакера, який „за найважнїйшу точку польської справи уважає українську справу і домагав ся з наївногою рішучістю полагодженя її при помочи міжнародної контролї", — кореспондент пише:

„По нїм вирушив на ораторську арену буковинський Українець пос. Микола Василько. Представник Українців ударив в австрійську централїстичну нуту. Не бажав собі нїякого відокремленя Галичини, бо його нарід бажає бути в Австрії під одним дахом з иншими народами, а змаганя Поляків мали би той наслїдок, що кождий нарід дістав би власний дах і всї ті дахи ходили би люзом. Українцї потребують адміністрації австрійської, а не польської."

Як бачимо, польська преса дуже невдоволена, що на відчигї пос. Гальбана виступив пос. Василько, поясняючи справу з українського становища. Отже іронїзує його виводи й денунціює. Та сї виводи польської преси для українських полїтиків не є нові і не роблять на них вражінє.

Росія і національний принцип.

Добре в теорії, а не в практиці.

Берн, 13 лютого 1917.

Російська преса не перестає обговорювати умов мира. В „Рєчи" з 24. сїчня с. р. пише Мілюков з приводу мирової ноти Вільзона про управильненє національного питаня по війнї. Між ин. читаємо там: Принцип, що нїхто не має права переносити народи з одної держави до другої, неначе б вони були річами. є гарний і не означає нїчого иншого як проголошеня права плебісциту. Одначе не треба аж доказувати, що практичне примінене сього собою справедливого принципу не все відповідало би його змислови. Прим. наші союзники нїколи не згодили ся би на плебіслит в Ельзасї й Льотарингії, бо він тільки забезпечив би стан, утворений несправедливістю. Плебісцит в знищеній Арменії віддав би пановане Курдам і Туркам. Плебісцит в Македонії дав би так само вислїд, який не відповідав би анї дійсному станови анї справедливости.

„Новое Время" також застерігаєть ся проти приміненя в Росії принципу рівноправности народностий. Се означало би розбитє Росії на „Злучені Держави Росії", до чого не можна допустити.

За „конкретні мирові услівя"

БУДАПЕШТ (Ткб.) В угорськім парляментї після перерваної дискусії над звітом президента міністрів про надзвичайні повновласти підчас війни, пос. Людвик Голльо (з групи Каролія) інтерпелював правительство, чи з огляду на вимоги гуманности і цивілізації не було би вказане в цїли покінченя проливу крови подати в конкретній формі мирові услівя. Підчеркаючи, що він не бажає здержаня воєнних подій, інтерпелянт поставив запит, чи угорське правительство було би схильне з окремою комісією, вибраною парляментом, порозуміти ся довірочно в справі мирових услівій.

Президент міністрів гр. Тіса висловив передовсїм обуренє з того приводу, що бесідник заявив, немов би війна не була накиненою неприятелями. Експанзія Нїмеччини, утвореної в р. 1871, не грозила інтересам нїякої иншої держави. Се є нарочне перекручуваня фактів, коли неприятелї представляють справу инакше. Союз з Нїмеччиною мав мирові цїли і встоявся серед війни. Осередні держави не думають вести війну хоч би о одну мінуту довше, як сего треба для вратованя істнованя. Що до того згідні з собою всї союзники. В кінци гр. Тіса заявив, що тривкий мир залежить від того, щоби нїхто не мусїв думати про реванж. Оруже, якого уживають тепер осередні держави дасть

ЧЕКИ — долучуємо для ВП. наших Передплатників — до 5. Марта.

і просимо надіслати передплату, щоби не переривати висилки часописи, що і для Передплатників і для нас є некорисне. — Навернені передплатники дістають опісля з 5—10 дневним опізненєм часопись, а ми маємо богато роботи здержуючи і знова навертаючи. **Пригадуємо, що здержимо висилку „Дїла" воїм без виїмки, як не дістанемо грошей**

Війна і народна словесність.

В „Календарику для Сїчових Стрільців і жовнїрів Українців" на 1917 р., який видав „Український Жіночий Комітет помочи для ранених" у Відни (цїна 1 кор), звертає наш заслужений етнограф п. Володимир Гнатюк в статї п. н. „Війна і народна поезія" увагу на народну творчість, викликану війною, і взиває до записувань народних пісень, оповідань і т. п., які повстають тепер між народом на воєнні теми.

При записуваню пісень радить автор звертати увагу також на отсї обставини:

1) Які саме пісні співають вояки в полї і які з них найрадші?

2) Звідки їх беруть, чи з рукописних зшитків, чи з друкованих збірників? Коли знайдуть ся між вояками рукописні зшитки, належить переписати їх в цїлости та при тім подати імя й місце походженя (село, повіт) властителя зшитка і відомости про те, як повстав зшиток (хто, коли й де писав його, звідки брав пісні й инше).

3) Чи мають відділи поодиноких родів оружя (піхота, улани артилєрія), піонїри, санїтети і т. д. свої власні пісні, які співають лиш вони, і які саме ті пісні? Чи не мають своїх власних пісень також поодинокі військові групи (полки, бригади, дивізії, корпуси)? Чи не співають ті відділи залюбки деяких загальних пісень, які саме і чому?

4) Чи не співають одні відділи військ пісень, в яких посмішкують ся з других? Які саме ті пісні?

5) Чи не зазначують ся в піснях племінні ріжниці (Гуцули, Байки, Лемки, Подоляни, Покутяни, Волиняки), або національні (Українці, Поляки, Румуни, Мадяри, Чехи, Хорвати, Нїмці, Турки)? Записати всї такі пісні, хоч би се були лиш й відривки.

6) Чи не вкладають ся до старих пісень нові додатки або чи не переробляють ся старі пісні на нові?

Кому було би тяжко дати відповідь на такі питаня, то нехай запише лиш самі пісні; і се буде добре.

Так само при записуваню оповідань добре було би також дати відповідь на ось які питаня:

1) Звідки оповідач походить (село, повіт), його вік і занятє перед війною, коли його покликано до служби? Які його погляди на війну, її причини й цїли?

2) Чи полишив родину і господарку та в якім станї? Чи довго був без звісток з дому? Які чутки звідти доходили до нього? Чи був на відпустцї в часї війни і які зміни застав у себе, а які в селї та в околици? Що переживала його родина в часї війни? Які недостачі терпіла і як се на нїм відбило ся?

3) В яких походах брав участь (проти Росіян, Сербів, Італійців, Ромунів)? В яких був битвах і яке виносив із них вражінє? Чи був ранений або хорий, чи лежав у шпиталї, як довго і як йому там було? Чи був відзначений, коли, де і за що? Чи богато згинуло його товаришів, односїльчан або знайомих? Чи бачив їх смерть і яке вражінє вона на нього зробила? Чи брав участь у їх похоронї?

4) Які недостачі терпів сам і загалом вояки в часї походу і битв та як їх переносили?

5) Які були відносини між самими вояками до себе і між вояками та їх старшиною? Чи були випадки самопосвяти за старшину? Чи трафляли ся межи старшиною свої люди і як до них відносили ся вояки?

При сій нагодї звернемо увагу всїх тих, що хотїли би записувати твори народної словесности, на брошуру п. Володимира Гнатюка п. н. „Українська народна словесність (В справі записів українського етнографічного матеріялу)", яка вийшла недавно в Відни накладом Союза визволеня України (цїна 1 К). В першім роздїлї сеї брошури автор представляє вплив української народної словесности на розвиток українського письменства, а також на чужі літератури, як польську („українська школа"), російську й инші; далї вказує він на те, що наша народна словесність робила велике вражінє на чужих письменників і вчених і заставляла їх заняти ся дослїдом її. В другім роздїлї подає він короткий огляд праць над українською народною словесністю. Третий роздїл містить докладні інформації, як записувати твори народної словесности. Се поученє треба поручити кождому, хто хоче працювати в сій области.

Вертаючи до справи записуваня творів народної словесности на воєнні теми, завначимо, що простора збірка воєнних пісень та оповідань буде мати своє особливе значінє, бо вона викаже народні погляди на війну, відносини до неї та її характеристику. Жаден учений не зможе про се звідки инд довідати ся, а знати народну думку про яку суспільну появу, особливо про таку, як тепер війна, — потреби сього чейже доказувати не треба.

В кінци зазначимо, що записані твори народної словесности треба присилати до Етнографічної Комісії Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, вул. Чарнецького ч. 24.

їм успіх, який доведе до як найскоршого і вдоволяючого мира. Гр. Тіса просить о принятє до відома його відповіди.

Перед голосованєм над принятєм до відома заяви президента міністрів посли опозиції з виїмком членів групи Каролія вийшли із салї. Відповідь принято до відома всїми голосами проти 8 голосів присутних на салї членів групи Каролія.

Надії на вислід війни підводними човнами сповнять ся.

Заяви представників нїмецького правительства.

БЕРЛІН (Ткб). В головній комісії нїмецького парляменту, яка 21, с. м. знов вібрало ся, державний секретар уряду заграничних справ Ціммерман дав довірочні поясненя про розвиток політичного положеня по 31. січня с. р. і висловив незломне переконанє, що ужитєм такого оружя, яким є підводні човни, осягнеть ся бажану ціль.

Державний секретар уряду маринарки Капелле в докладнім виводї зазначив, що надії, покладані на необмежене уживанє підводних човнів, не тільки здїйснили ся, але дїйсність навіть їх перевисшила. Вказав на систематичне затаюванє втрат в анґлїйській пресї і на ту корисну обставину, що нема навіть найменшого приводу до вдогаду, неначе б від початку необмеженої боротьби підводними човнами якийсь човен затонув. Окоронні зарядженя Анґлії держали ся в дуже тїсних границях. Адже на Північнім мори нема корабельного руху. Плавба невтральних майже спинила ся. Словом, маринарка з повним довірєм може дожидати дальшого ходу війни підводними човнами. Надії, які привязував нїмецький нарід до сеї війни, є зовсїм потверджені її дотеперішним успіхом.

Державний секретар внутрішних справ Гельферіх вказав на сильне погіршенє заосмотрюваня Анґлії в необхідні предмети, а також заосмотрюваня її союзників і невтральних у вуголь Анґлією в часї до кінця грудня 1916 р. Обнижене в порівнаню з груднем 1915 є богато більше, ніж обнижене цифр що-до цілого 1616 р. в порівнаню з 1915 р. Цифри показують, що апровізація Анґлії наближаєть ся до небезпечної точки, отже з господарського становища з великою рішучістю можна числити на сповненє надій, злучених з війною підводними човнами.

В справі виселенців.

Комунїкат.

Відень 20. лютого 1917.

На днях 17. і 20. лютого явили ся у міністра внутрішних справ бар. Гандля і міністра уряду для вижившеня Гефера відпоручники Української Парляментарної Репрезентації, її комісії для виселенців і Укр. Загального Комітету пп. Петрушевич, Лев Левицький і Перфецький і предложили обом міністрам ряд домаганьв справі облекшень важкої долї наших виселенців зі східної Галичини і Волинї. Обговорено основно тяжке положенє наших втїкачів і виселенців в Галичинї і в таборах для виселенців та в перлюстраційних стаціях, з осібна невиносиме положенє в таборах Ґредік і Гмінд та в перлюстраційній стації в Унгаріш Градіш і зажадано негайного виданя відповідних заряджень для облекшеня долї виселенців і заосмотреня їх поживою, одїнєм, білєм і обувю.

Справа облекшеня виселенцям повороту до краю, безпроволочного здержаня дальшого переселюваня виселенців з Галичини і розширеня виселенчого округа на повіти ширшого воєнного округа, становили поза справою безпроволочного заосмотреня поживою і паливом таборів в Ґредік і Гмінд та направи бараків особливо важний предмет обох конференцій.

Оба міністри, а в справах вижившеня особливо міністер Гефер виявили заінтересованє порушеними справами і прирекли видати в найблизшім часї відповідні зарядженя. Першим таким зарядженєм міністерства внутрішних справ являєть ся висланє безпосередно по авдієнції осібної комісії до табору Ґредік.

Відповідні „Petita" вручено на письмі обом міністрам. Крім них передано також два меморіяли про табори в Ґредік і Гмінд.

Перед найбільшою битвою історії?

БАЗЕЛЬ. (Тел. пр.) З Анґлії доносять, що Лойд Джордж і Аскіт заявили на зборах в останніх днях, що протягом 5 тижнів треба сподївати ся на західнім фронті найбільшої битви історії людства.

НОВИНКИ.

Львів, 22 лютого 1917

— **Від п. віцепр. Юліяна Романчука одержали ми нині таку депешу:** Дякуючи найщирійше ва згадку про мої уродини, прошу дуже вже з огляду на теперішні сумні відносини здержати ся від усякого святкованя або манїфестацій. Однодушно і згідно провятїмо всї наші почуваня і дїла нашій вітчині! — Романчук.

— **Засїданє комісії для історії штуки Наукового Товариства ім. Шевченка** буде дня 26. лютого (понеділок) о годині 6. вечером в канцелярії Товариства вул. Чарнецького ч. 26. — Заряд.

— **Ніклові 20-сотикові гроші** будуть по думцї, розпорядку міністерства скарбу вимінювані в ц. к. касах і урядах до 30. цвітня 1917 р. включно.

— **Запит** 1. Чому в бараках в Освенцімі, хоча там майже виключно українські виселенцї і сезонові робітники в числї до 2000 — нема священика гр.-кат. а лише латинський, що не може обслужити людий, котрих мови не знає? 2. Чому в Освенцімі при ревізії робітників сезонових з Прусії відбирають ім українські молитвослови, кажучи, що се не вільно? 3. Чому хоч приходять вже контракти робітничі, не пускають робітниць на роботу, ніби-то задля якоїсь там школи?

— **Товщ з дробу на картки.** Постанови міністерського розпорядку з 30. серпня 1916 відносять ся також до товщу з гусий і иншого дробу і тому вільно його продавати тільки за картками.

— **Іменованя в львівській дієцезії.** Віцедеканом дек. підкамінецького іменований: о. Юліян Дуткевич, парох в Дубю. — Завідательства парохій одержали оо: Зиновій Жигалович excurr. в Кустини дек. лопатинського, Аполінарій Осадца в Колтові дек. олїївського, Володимир Ленкавський (з станисл. еп.) в Спасї дек. рожнїтівського, Стефан Яськевич (з станисл. еп.) в Гребенові дек. скільського, Антін Рудницький (з станисл. еп.) в Дмитрю дек. щирецького. — Сотрудництва одержали оо.: о. Василь Дуда excurr. в Перегинську дек. перегинського (а не в Куровичах, як се через похибку друкарську було мильно подане в ч. 11. Аепарх. Від.), о. Константин Весна, прив. з правом управи в Куровичах дек. глинянського, о. д-р Володимир Пелліх, заст. сотрудника при архикат. церкві св. Юра у Львові.

— **В справі управильненя обороту насїнєм червоної конюшини** подає Краєве Товариство господарське „Сїльський Господар" у Львові. Рескриптом з дня 27. січня 1917 р. ц. к. Намістництво з порученя ц. к. Міністерства рільництва звернуло увагу всїх ц. к. Староств і районових Команд на се, що закупно насїня червоної конюшини у продуцентів дозволене лиш членам Воєнного Союза для торговлї насїнєм червоної конюшини (Kriegsverband für den Kleesamenhandel Wien VIII, Langegasse 74), або особам, що одержать від згаданого Союза уповажненє до закупна, але вони обовязні відпродувати товар лиш членам Союза. Особи, що потребують насїня для власного господарства, можуть без перепон набувати його у продуцентів безпосередно після унормованих цїн. Торговельні фірми, котрі детайлічно продають насїнє місцевим рільникам, а самі набувають його виключно від членів Союза, не мусять бути членами Союза. Рескрипт взиває ц. к. Староства, щоби до 15. лютого донесли, чи в повітї нема запасів червоної конюшини, котрі можна би зарекївірувати для Воєнного Союза.

— **Російські Поляки про Пілсудського.** З нагоди установленя польської державної Ради часопись „Sprawa polska", орган польського Народного Комітету в Петроградї пише між иншим про Пілсудського: „Є в державній Радї людина зовсїм необчислима, а саме п. Й. Пілсудський. Се без сумнїву незвичайна індивідуальність і сильний характер. Знаємо, що він був противний добровільній військовій службі під нїмецькою комендою. Які його теперішні політичні пляни, се невідомо. Від Пілсудського можна сподївати ся вчинків політично незрілих, легкодушних (преці він має за собою формованє галицького легіону), однак можна й сподївати ся по нїм рішучих і конечних виступів. Се покаже найблизша будучність.

— **Великий вибух в Архангельску.** Данські дневники доносять, що катастрофа, яка лучила ся д. 27. січня с. р. в Архангельску, була найбільшою на світї експльозією, що робила вражінє землетрясеня. Один вибух йшов по другім. Вже перший з них знищив зелїзничу стацію. Тисячі людий згинуло, матеріяльні шкоди обчисляють на 100 мілїонів рублїв. Думають загально, що катастрофа була спричинена пекольною машиною. Досї увязнено около 100 Фінляндців, як посуджених о замах.

— **Відзначенє.** Лїкар д-р Степан Гасюк, надпоручник 15 полку драгонів, одержав срібне signum laudis.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останніх подій тим дорогші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Андрій Кадайський Feldpost 284 — 100 К (сто) (Дн.): Теодора Стефановича Feldp. 284, Тофана Feldpostassistent-a 284, Івана Кадайського Львів. — Др Володимир Миколаевич, в Унтертрецбах 50 К (пятьдесять кор.) (Дїло): Др Івана Бережницького зі Львова, Др Володимира Лаврівського в Ніску, Др Дмитра Левицького з Рави руської. — о. Андрій Бенцїн парох Старого Самбора 5 К: о. Ів. Шпиталя пароха з Тершова, о. Яр Пасїчинського з Волї Кобилянської, о. Петра Мазяра завідателя в Лужку горіш., о. Івана Шевчика пароха в Лїнинцї мал., о. Івана Яворського пароха в Стрільбичах, — Олена Стецїв Бенькова Вишна 20 К. (Дн.), — В. М. Гуменюки Мощениця 10 К. (Дн.): Голубовичів в Ждинї, Марусю Семенюківну в Маластові, Василя Попадюка в Солотвинах п. Криниця, Асю Теслюківну в Волиці, Гриця Сохацкого учит. з Колодрібки. — Василь Блавацький хорунжий пол. почт. 223, п-у Стефцю Шумилівну, о. Михайла Шумила зі Стронятина, хорунжих: Василя Гринева, Миколу Петрова і Гриця Пахольчука усїх 36 п. об. краєв. — о. Іван Скварко в Бортнім 10 К (Дн.): о. Івана Фенича в Белзї, о Юл. Мягкого в Перемишли, п. Стефанію Лівчак уч. в Перекопаній, п. Евстахію Петерсову учит. музики в Перемишли і о. Івана Бучка проф. сем. дух. у Львові. — Климентина Чолійова учителька, Володимир Чолій учитель з Перегінська по 5 К. (Дн.). — Марія Смулка, Сокаль 10 К (Дн.): Вп. Марію Шалинську в Холмі, Маню Лявpецьку в Варяжи, Ольгу Лисківну у Львові, Славку Несторовичівну в Перемишли і Тадзя Залеського ц. к. проф. в Самборі. — о. декан Петро Мекелита в Сянічку 10 К (Дн.): кличу всїх п. товаришів, які здавали іспит зрілости в акад. гімназії у Львові в р. 1890. — о. Ст. Кишик з Опави 10 К (Дн.). — Марія Тушинська 2 К, Іван Афтаназів 2 К, Александер Ружицький 2 К, Юліян Ружицький 2 К, Ант. Ружицька 5 К всї в Заторі — д-р Конюшевський Перемишль 10 К (Дн.): Впр. о. протоігумена Платонїда Філяса у Відни, Вп. Романа Дмоховського радника вищого суду кр. у Перемишли, Ярослава Стефановича старшого інжинїра в Пйотркові, Філярета Грабовенського радника суду в Самборі та о. Філярета Ортинського пароха в Топільниці. — Кекіш Іван Вольбром 5 К (Дн.): о. Ярослав Кекіш парох Стінка, Павло Рибак учитель, Lig. Gruppe d. II. AAK. Тарнів, Еміля Ліхновська учителька Bruckenthal, Никола Безушко Rud. Eisb. Redt. Korneuburg — Яськів Михайло хор. 9 го полку 10 К (Дн.): Зелика Остапа, Осецького Гілярого, Гащука Михайла, Мороза Вас. Кузїва Ів. всї хоружі 9 полку. — хор. Александрук 10 К (Дн.): п. поручників Бурнка Юлія, Сорохана Ів. Костинюка Юзя. — Ірена Дрогомирецька радникова в Бутини 10 К. (Дн.): Омеляна Лисняка, капітана д-ра Ярослава Воєвідку, надпор. Володимира Гадзїнського, надпор. Юліяна Шепаровича всї з Станиславова і надпор. Цуркановича з Черновець, — з коляди дївчат і хлопців в Тарнаві вижній 24 К. (Дн.). — Деркач кондуктор зелїзничий 10 К., — Зазуляк Яків 5 К., — Мирон Брух 1 К., — Стефанія Ульванська учителька Липівці 20 К. (Дн.): Софію Ковальську в Линівцях, Марію Ульванську у Львові, Марійку Кассарабу в Лискові, Ірену Круліковську учительку у Львові, — о. Йософ Савицький катихит в Стрию 5 К. (Дн.): о. Миколу Матковского, Володимира Шепаровича, Мануїла Павлюка директора каси задаткової в Стрию, Володимира Сельского пароха в Стрию, Олю Кравчишинівну учительку в Стрию, — Голейчук Настя Угерско 10 К. (Дн.): Іванну Вітковицьку учит., Юлію Галянтову жену вахм., Валерію Матковську жену свящ. — всї в Стрию, Івана Петрушевича пенс. судію в Калуши, Нат. Гошовску в Фалиши, —

Просимо всїх Вп. Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Дїлї, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних. В той спосіб заощадите нам богато роботи. бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сій нагоді пригадуємо, що жертва складаєть ся пятковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо скеркувати. Жертви просимо ся посилати до кред. тов. „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адміністрацію „Дїла" о викликаних.

ОПОВІСТКИ.

Бібліотека Товариства „Просвіта“ отворена кождого дня від години 4—6 вечером. 5—10

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В суботу дня 24. лютого „Весіля при ліхтарнях“ оперетка в 1. дії І. Офенбаха — рочпічне: „Заручини по смерти“ комедія на 2 дії Паливоди Карпенка.

В неділю дня 25. лютого „Ой не ходи Грицю — та на вечерниці“ нар. драма зі співами і танцями в 5 діях М. Старицького.

Білети раньше набути можна в „Народній Торговли“, в день представленя при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 1—2

Старанем Української Захоронки відбуде ся в неділю дня 25. лютого с. р. о 4 год. з полудня в салї „Бесіди“, при вул. Косцюшка дїточе представленє, по якім слїдують дїточі забави. Вступ для дорослих 1 кор. для дїтий 50 сот.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 22. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Дїяльність наших під'їздів і нападаючих віддїлів вчора знова була дуже значна, особливо на фронтї між Дорна Ватра і Днїстром. Віддїли наші скрізь успішно сповнили свою задачу і, потерпівши тільки малі втрати, привели чимало полонених.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Над Воюшею значнїйші сутички. На півн. захід від Тепелєнї розбито ворожі віддїли.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 22. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт наслїдника баварського престола Руппрехта: На південь від Армантієр по славнім підготовленю огнем кілька англ. компаній вдерло ся в наше становище. Сильний протинаступ безпроволочно їх відти викинув. Начислено 200 англ. трупів і 39 полонених.

Ворожі напади в цїлях звідних на півд. захід від Варнетон, над Ля Бассе і між Анкрою і Соммою не вдали ся.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя баварського: На півд. захід від Риги і на півд. березї Нарочи безуспішні виправи російських звідних віддїлів. Під Лабузами над Щарою і в кількох місцях між Днїстром і Карпатами Лїсними наші віддїли виконали кілька успішних підїздів.

На фронт архикнязя Йосифа і Макензена при снїговицях була боєва дїяльність незначна.

Македонський фронт: На схід від Вардару Англїйцї силкувались примістити ся перед нашим становищем. Ручними ґранатами їх прогнано.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто мав би яку вістку про мого брата **Романа Мриглоцького**, який в роцї 1914 був почтовим офіціянтом в Делятинї, ласкаво повідомить мене **Володимир Мриглоцький, Львів, Лїсна 6.** 146 1—3

Поручник, лїкар ветеринар. **Василь Майка** – Prow. Train. Inf. Reg. 58. — просить О. **Кордубу в Бережан** о адресу Івана Майки в Тернополя, який в вересня 1916 перебував в Конюхах коло Бережан, 144 2—2

7 кор. **ДОМАШНЯ БІБЛІОТЕКА** **7 кор.**

ОБРА НАГОДА
бо майже за безцїн!

Кождий може набути собі сї прехороші книжки і в сей спосіб покласти основу все вартісної домашньої бібліотеки; тимбільше, що в часах такої дорожнї лекше заплатити 7 К — як 17·40 с. Продаємо по коштах власних і то ще з мир. часів, хто купить не пожалує!

А. Франс: Боги жаждуть крови 2·—
Володимир Б.: Латачки, опов. 1·—
В. Г. Белїнеи: Синя фльота, свїтова повість. Часть І. і ІІ. Переклав Д-р М. Лозинський . . 6·—
М. Коцюбинський: Листи до Володимира Гнатюка . . 1·50
Д-р А. Крістензен: З фільософії політики, переклав Д-р М. Лозинський . . . . . 1·80
Б бр. Нольде: Автономія України в історичного погляду. В перекладї і в передм. М. Залїзняка . . . —·40
„Russica“ розвідки й статї . 1·60
М. Гйо: Проблеми сучасної естетики. З франц. мови перекл. Д-р Щурат . . . . . 1·60
Леонїд Андреєв: Семеро повішених, перекл. Д-р В. Сїмович 1·—
Наші християнські суспільники —·50

Замовляти: **„ДІЛО“ Львів, Ринок 10**

Замовлені книжки за попереднім надісланем ґрошій висилаємо **того самого дня** так на провінцію як і на Feldpost-п. — **Порто 80 с.** — Feldp. 1·50 (само полотно коштує 1 К) — Поодинокі книжки можна замовлятя в 50% опусту, тодї просимо на висилку звичайну долучити 20 с. на поручену 60 с.

7 кор. **ДОМАШНЯ БІБЛІОТЕКА** **7 кор.**

Оголошеня.

Пошукую семинаристки для ученицї І. видїлової школи, если можливо то і до шитя. — **Евгенія Дяконова** в Махнівцях, п. Поморяни. 134 6—10

Приймаєть ся передплата на

„Вістник Союза Визволеня України“.

Виходить що тижня в неділю, в розмірі 16 сторін великого формату, в ілюстраціями рік видання IV.

Річна передплата виносить 15 кор. (15 марок, 6 рублїв, 3 доляри), піврічна 8 кор. (8 марок, 3 рублї), квартальна 4 кор 50 сот. (4 мар 50 фен., 1 руб. 75 коп.).

Ціна поєдиноких чисел 40 сот. (40 фен., 15 коп.).

Вістник Союза Визволеня України є часописєюбезпартійною і стоїть на становищи самостійницькім, всеукраїнськім.

Крім статей на теми біжучого політичного житя і богатої хроніки з житя Росії, російської України і зайнятих областий російської України, Вістник богато місця удїляє творам красного письменства, справам Українських Січових Стрільців і проч.

В Вістнику містять ся правильно огляди голосів чужої преси та реферуєть ся книжкові видання про українську справу а також постійні огляди военних і політичних подій.

Адреса редакції і адміністрації часописи: **Wien VIII. Josefstädterstr. 79. Tür 6.**

Конто почтової щадниці 107090. 3—4

Українськ молитвенники:

I. **„Хвалите Господа з Небес“**

гарного формату, звиш 750 сторін друку, є найновійшим молитвенником в чистій народній мові.

Зміст молитвенника: Щоденні молитви ранїшні і вечірні. Найважнїйші пісні з вечірні і утрені. Літургія св. Йоана Золотоустого. Образець Тайни покаяня. Молитва перед і по сповіди, перед і по Причастю. Молитви на час Великого посту і на більші свята. Акафисти, тропарі кондаки воскресні, щоденні і на більші свята. Найбільша збірка коляд і церковних пісень. Пасхальна таблиця.

Молитвенник друкований гарними черенками на білім тривкім папері коштує: 1) В переплетї з плюшу або шкіри зі золоченими берегами і футералом К 9·00. 2) В переплетї в полотно з мармуровими берегами К 4·00. v. п

II. **Малий молитвенник**

народною мовою, малого догідного формату.

Оправлений цїлий в полотно з витисками 1 корона.

Молитвеники можна дістати за попередним надісланем ґрошій: **в Канцелярії Товариства „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10.** До замовлень доплачуєть ся 45 сот. на пересилку почтову. 6—?

Народний стрій жіночий мало уживаний — можливо в черевиками — вакуплю. Зголошеня до 26. лютого під „Стрій“ адм. „Дїла“. 140 3—3

Права родин покликаних до війска і ин. необхідні інформації містить **„Інформаційний календарець“.** Ціна 30 сот. — **„Жовнярський“.** Ціна 20 с. — **„Шкільний“.** Ціна 20 с. До кождих 10 шт. 2 даром. **Пересилка** 1 шт. 5 сот. 12 шт. 30 сот. — Висилає А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Львів, вул. Карпінського ч. 19. 139 4—15

„ДНІСТЕР“
ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788. — Конто Почт. Щадниці ч. 25261. Жирове конто в Австро-Угорськім Банку

приймає до обезпеченя від огню будинки, хатні і господарські, движимости, меблї, одежу і білизну, збіже в снопах і в зернї, худобу і т. п.

Кождий Українець повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці, то добробит цїлого народа.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АСЕКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР“.

Нема жадного нишого українського Товариства асекураційного від огню, — тільки один

„ДНІСТЕР“.

„Дністер“ рахує найдешевші оплати за обезпеченя селянських будинків.

„Дністер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Дністер“ оцїнює та виплачує шкоди по огнї скоро і совісно, а на членів оцїнкової комісії запрошує все двох господарів.

„Дністер“ дає підмоги українським школам і бурсам, де виховують ся селянські дїти.

Люди асекуровані в „Дністрі“ можуть дістати позичку у всїх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Днїстер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1915 року 6,890.075·— корон.

В „Дністрі“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а Товариства кредитові ґотівку, цїнні папери і векслї за дешевою оплатою премії. I.A 4—?

Адреса „Дністра“: **Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, ул. Руська ч. 20.** — Адреса для телєграм: „Днїстер“ — Львів. — Канцелярії Товариства отворені що дня від 8—2 перед пол.

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарнї „Дїла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 45. (9297) Львів, субота 24. лютого (11 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. ощад. 26.724.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261

Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячне . . . . 2·40 К.
чвертьрічне . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить си 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, звичайна 40, в надісланім 32, в оповістках 80 с., в редакційній части 1 К. Повідомлення про вічання і заручини 1·20. Найдрібніша стрічка 1 К. Сталі оголошення на особливу умову.

Окрема принірична комірчина у Львові 16 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 23. лютого 1917.

Коли тому 75 літ побачив Юліян Романчук світло дня, виглядав світ значно, дуже значно инакше, ніж сей, котрий оглядають очі нашого покоління. Панував тоді в Австрії цісар Фердинанд; на вершку свойого значіня в державі і в Европі стояв Меттерніх; перша зелізниця вперве появилась в Австрії на кілька літ перед роком уродин Романчука; маса нашого селянства жила в ярмі панщини. В роках, коли Юліян Романчук учив ся пізнавати перші букви, глухим відгомоном відбивались у свідомости дитини чутки про жорстокі бої в Італії, про повстанє в Угорщині, про мартову революцію в такім тоді далекім Відні. Імена нового цісаря Франца Йосифа, Шмерлінга і полководців часу кримської війни так природно і самозрозуміло перелітали попри уха кількалітнього хлопчика, як нині оббивають ся об слух наших синів гімназистів імена цісаря Карла I, Кляма Мартінїца і маршалів нинішної европейської війни. Вступаючого в академічне житє молодця привитали 60-і роки відомостями про першу сесію нової державної ради, за якими пішли що раз нові, суперечні й помотані в собі звістки про безконечні правно державні трудности у Відні, про війну з Данією, про катастрофу під Садовою, про уродини дуалізму, про передачу Галичини під польську автономію і—тай се мабуть було для світогляду і діяльности будучого і нинішнього Романчука рішаюче—про Шевченка, „Кобзар", українство. В мужеський вік входив Романчук в порі, коли із збудованєм на французьких боєвищах нової Німеччини доконала ся в історії европейського людства та преважна подія, від якої розпочав ся той ряд фактів, котрий завершив ся (поки що) сьогоднішною війною народів. Що потім було? Зріст польської сили в державі і польського впливу на долю нашого народу, Андраш, Гогенварт, Таффе і—як вони там називали ся — всі ті конструктори і деструктори політичного істнованя сеї монархії і нашого в ній істнованя.. Переживав ті події Романчук вже зрілим мущиною, глядячи на них із того педагогічного, неполітичного становища, яке йому судилось занимати у відбитій від світа, забутій і відсталій провінції австрійських окраїн, тай оцінював їх значіне тими засобами історичних і політичних мірил, які йому тут могли стояти до розпорядимости. Потім прийшли початки парляментарної діяльности Романчука; Баденї і Кербер; нова ера і парляментарна виборча реформа, і всї инші імена і процеси, які не чужі вже й молодшому нашому поколінню, і які Романчук переживав у поважнім мужеськім віці, а далї й сивоволосим старцем.

Старцем таким бачимо й знаємо Юліяна Романчука нині, коли наші внутрішні змаганя на тлї незалежних від нашої волї подій знов винесли 75 літнього Ветерана нашої політики на чело нашого парляментарного заступництва.

Благословенно довгий вік, богатий всесторонною працею для свого народу; вік учителя, письменника, редактора, посла; вік трудівника невсипущого, до найменших подробиць пильного і солїдного; вдача розважлива, яка знає тільки одну пристрасть: безпристрастну твердість в держаню повіреного становища; характер чесний, чистий і самостійний; душа, якій доля позволила пережити в світї стільки подій, як нїкому з нас, — таким Юліян Романчук входить завтра в сїмдесять-шестий вік житя. Нехай же в день сей Ювилят прийме найщирійші бажаня всього доброго на дальші й многі роки також від нашого видавництва, від „Дїла", в яке вложив Він стільки працї і якому прихильність Він зволив зберігти до нинїшного дня!

Відповідаючи вчора телєграфічно на нашу скромну пригадку Своїх 76 их уродин, Голова Української Парляментарної Репрезентації звернув ся до українського загалу з зазивом до однодушного і згідного відданя наших почувань і дїл нашій Вітчинї. Змістом сього зазиву руководив ся Ювилят протягом цїлого житя свого, лагодячи пристрасти, вирівнуючи противенства. Та може нїколи сей зазив не заголомонів з уст Юліяна Романчука серед таких моторошно прикрих відносин нашого громадного співжитя, як нині. В хвили, коли поза плечима Юліяна Романчука і при надуживаню його імени веде в українськім таборі безприкладна в своїй грубости кампанія проти горожанської й особистої чести людий, коли кождий день приносить нові причинки до тої розєдняючої роботи, яка на все останеть ся чорною плямою в історії політичної, моральної й естетичної культури деяких кругів нашої інтелїгенції наших днїв, з їх словесною і друкованою публїцистикою, — в такій хвили прилюдний зазив Юліяна Романчука проніс ся наче голос національної совісти.

Юліян Романчук остав ся вірним собі. Та чи його голос остороги влучить туди, куди повинен влучити? Від відповіди на се питанє буде залежати богато з того, що в нашій країні принесуть нам найблизші роки.

Економічний зїзд.

Народний Комітет на засіданю дня 17. с. м. рішив скликати на понеділок дня 26. марта с. р. економічний зїзд наших видніїших дїячів з краю з отсим дневним порядком: 1) відбудова селянського стану і села; референти: п. Василь Струк з Відня (загальний референт), п. Юліян Павликовський зі Львова, (весняні засїви і потребя рільників під теперішну пору) і д-р Іван Макух зі Львова (правні поради і вказівки для рільників); 2) найважнїйші потреби сїльського населеня під теперішню пору; референти о. Бронислав Гоцький з Висоцка пов. Ярослав і д р Теофіль Кормош з Перемишля; 3) Справа евакуованих, реф. д-р Роман Пеофецький з Відня; 4) Справа воєнних сиріт, реф. о. Василь Лициняк зі Львова. Зїзд відбудеть ся в сали тов. ім. Лисенка при вул. Шашкевича 5 у Львові; початок о год. 9 рано. Зїзд має тривати один день з тим, що рано виголосить ся реферати, а по полудни відбудеть ся дискусія над ними. Запрошеня на зїзд вже розсилають ся; хто би його не одержав, а хоче взяти участь в економічнім зїздї, одержить запрошенє при вступі на салю. За Народний Комітет: д-р Кость Левицький, голова, д р Стефан Баран, секретар.

В Мезопотамії.

Про положенє в Мезопотамії оголошує турецький генеральний штаб звідомленє, яке простує невірні англійські донесеня про успіхи англійської армії. А саме Англійцї впевнювали, що турецькі війска на південнім березї Тигра зовсїм окружено, що вони мають перед собою англійську армію а за собою Тигр, яким заволоділи англійські деякі сили. Отсе ж то донесенє оспорюєть ся турецьким штабом, та підчеркаєть ся, що турецькі війска по приказу перейшли на другий беріг ріки та що англійські віддїли були приневолені дня 19. с. м. відступити о 10 км. від ріки Не буде зайвим до сего зображеня теперішного положеня сказати декілька слів про розвиток воєнних подій в Мезопотамії за послїдні місяцї. Англійцї, навчені досвідом а саме невдачами своїх генералів Айльмера і Гевншенда, придержують ся тепер тактики, основаної на повільних, методичних операціях. Область, де зливають ся разом Евфрет і Тигр, є основою англійських операцій; значні підмоги, які прийшли з Індій, скріпили англійську армію на стільки, що вона могла почати офензиву. Їй повело ся відогнути турецький фронт біля Кут-ель-Амари та піти вперед окружаючим походом обома берегами Тигра та над каналом Гай. Та рішаючого удару вона противникови не завдала і, як дізнаємо ся про те з Царгородського звідомленя, Турки вспіли обезпечити ся перед окруженєм своїх становищ тим, що на південь від Тигра вони приневолили Англійців до відступленя. Одинокою цїлю турецьких стратегічних дїлань є успішна оборона, яка має вихіснувати пригожий терен та зискати на часї. Проволока у воєнних операціях має тут велике значіне з огляду на те, що наближаєть ся пора року, в якій боєва дїяльність затихне. Чого до тої пори не довершать Англійцї, те останеть ся до порішеня в пізнїйшій порі.

Взагалї дотеперішних англійських успіхів не треба переціновати, бо досї ще Англійцї не заволоділи зовсїм гирлом Тигра, ні його долїшним руслом, що було найблизшою цїлью їх операцій, та хоч-би воно й повело ся їм, то се ще не рішало би про загальне воєнне положенє Туреччини в Азії. Що йно маючи у своїх руках Багдад, могли би Англійцї змінити успішно те положенє та відси знівечити користи дотеперішних турецьких успіхів в Персії. В англійськім воєнні пляні відпав один чинник, який взято в рахунок: Росіяни, які йдучи походом з Арменії на південь, мали наступати проти Турків з півночи, є з приводу подій на румунськім фронті обезсилені, бо вони мусили кождого знищеного жовнїра післати з азійського фронту до Бесарабії, над Серет чи над Дунай. Оттим то мусить Англія сама подбати про фронт в Мезопотамії і сама йти на Багдад. Які трудности стоять перед таким завданєм се виявила судьба двох дотеперішних англійських походів.

Турки повинують ся конечности одностайного фронту і ставлять свої сили до розпорядимости там, де їх найбільше треба. Тому то вони обмежили ся в Мезопотамії до самої тільки дефензиви, тому й понехали всяких офензивних проб проти Єгипту та півострова Сіная. Англійцї чванили ся немов великим успіхом, тим, що їм повело ся, йдучи з Єгипту заволодіти областю морського берега поза Ель Аріш та поширити свій терен на півострові Сіная. Та сей успіх осягнули вони легко, бо Турки з огляду на розмїщенє своїх війск на инших фронтах покинули нарочно ті области, які перед кількома місяцями добули біля Суезького каналу. Англія, яка тут і в Мезопотамії розпоряджає великими силами, бажає тут і там здобутків. Та судьба Мезопотамії і Єгипту не рішить ся на тих фронтах, тільки на основі загального воєнного положеня.

Чи прийде до війни із Сполученими Державами?

Здогади про поправу американсько німецьких відносин. — Військове предложенє ґенеральнього штабу Сполучених Держав.

ЛЬОНДОН (Ткб.) „Times" доносить з Ню Йорку під датою 20. с. м.: Тутешна преса висловляє надію, що правительству вдасть ся поладнати в мирний спосіб спір з Німеччиною. Свої здогади опирає преса на відомости, що Вільзон перед замкненєм конгресу не буде жадати повновластий для охорони американських інтересів. Також дїяльність приклонників мира виявляє деяких успіх.

ВАШІНҐТОН (Райтер). Після розмови з Вільзоном заявив секретар для справ війни Бекер, що ще сего тижня конґрес одержить військове предложенє вироблене ґенеральним штабом. Як зачувати, президент Вільзон є приклонником загального військового образованя.

„Вістник Союза визволеня України".

Вже четвертий рік виходить у Відни тижневник „Вістник Союза визволеня України".

Заложений безпосередно по вибуху війни, в вересни 1914 р., коли все наше політичне житє мусїло собі шукати захисту в Відни, „Союзом визволеня України", безпартійною організацією російських Українців, яка піднесла клич визволеня України з під Росії через побіду центральних держав, став він в першій мірі трибу-

ною, з якої проголошувано й мотивовано сей клич.

Та в міру того, як розвивало ся наше національне житє і в звязку в війною, зміст „Вістника Союза визволеня України" ставав що раз ріжнороднійший і всестороннійший. Побіч статий, які випливали з воєнно політичної програми „Союза визволеня України", „Вістник", розвиваючи ся, почав присвячувати що раз більше уваги всім проявам нашого національного життя. Політичні, культурні і економічні справи українського народу в Австрії обговорюють ся на сторінках „Вістника" з всею докладністю. Про українське житє в занятих н. і к. військами частях російської України знаходимо в „Вістнику" як найстараннійші інформації. Богато уваги присвячує „Вістник" житю Українців жовнірів російської армії, полонених в Австро Угорщині й Німеччині. Дуже старанно ведеть ся в „Вістнику" відділ інформацій з російської України. Інформації про те, як дивлять ся на українську справу в Німеччині, в невтральних державах, а також в державах антанту, творять у „Вістнику" також постійну рубрику. В кінци посвячув „Вістник" чимало місця красному письменству, рецензійному відділови, а також дає чимало ілюстрацій.

Вже з сеї короткої характеристики видно змаганє редакції „Вістника" дати в нім українській читаючій громаді лектуру ріжнородну всесторонну і поважну, зробити сей тижневник поважним журналом.

Се змаганє заслугує на як найбільшу прихильність і діяльне підпертє громадянства Одно і друге повинно знайти вислів в як найчисленнійшій передплаті „Вістника Союза України".

Умови передплати знайде читач в оголошенях нашого дневника.

Епископ о. Йос. Коцилівський.

З богословських кругів нам пишуть:

Вступна стаття в „Ділі" з дня 21. с. м. про новоіменованого перемиського епископа потребує доповненя про особу нового Владики.

При кінци 1914 р. і з поч. 1915. в часі російської інвазії найшло ся у Відни значне число українських богословів (около 50), які по більшій части попали в нужду, бо не мали відповідного пристановища, ні проводу. По якімсь часі зарадив сьому лихови о. протоігумен Філяс, тодішний ґенеральний вікарій на львівську і перемиську дієцезію, віддаючи провід над українськими богословами емігрантами в руки майже нікому незнаного Василянина о. Коцилівського. О. Йосиф Коцилівський займив ся широ повіреними собі питомцями, часто вказуваз на від страшаючі приміри церковної і національної апостасії у занятій Галичині і на злочинну роботу москвофілів перед війною проти католицької Церкви і українського народа.

Тимчасом старали ся оо. настоятелї о зорганізованє духовної семинарії. В тім ділї богато поміг їм о. пралат д-р К. Стоян, парляментарний і соймовий посол з Кромержижа в Моравії, який з правдивою христіянською любовю жертвував свій труд і впливи для полекші долї українських питомців, постарав ся о приміщенє і наукові сили для нашої духовної семинарії в Кромержижи.

О. Йосиф Коцилівський став ректором нашої семинарії в Кромержижи. Тут заяснів його організаторський талант. В короткім часі зумів він взірцево упорядкувати духове житє питомців, нїде не жалував труду, а при тім як добрий батько разом з питомцями проводив на чужині сумні і веселі хвилї. Був ревним трудівником в семинарії і поза нею, інформуючи рівночасно при кождій нагоді висші духовні і політичні круги чеського народу про наш обряд, віру та нарід, чим здобув собі велику пошану у своїх і чужих.

Під проводом о. ректора Коцилівського 70 питомців богословів скінчило один рік теольогічних студій з добрим успіхом, а вдячна память про него жив в їх серцях, коли згадують прикмети його благородного духа, його любов до нашої Церкви, обряду і народа, його трудолюбивість, безсторонність і розвагу.

Характер новоіменованого Владики дає запоруку, що буде достойним наслїдником бл. п. еп. Чеховича.

Льорд адмираліції Карвон про боротьбу підводними човнами.

Небезпека для Англії. — Як її відвернути? — У 18 днях потоплено 134 кораблї. — Боротьба з підводними човнами.

ЛЬОНДОН. (Ткб.) В палаті громад підчас нарад над буджетом маринарки заявив перший льорд адмираліції Карзон, що число 400.000 людий, які служать в англійській фльоті є доказом її сили. Говорячи про небезпеку підводних човнів, вказав Карзон передовсім на великі завдання великої фльоти. Треба пригадати собі діяльність фльоти від початку війни. Коли війна поширила ся, адмираліція прийшла з помочию виправі до Єгипту, Мезопотамії і Солуня, стараючи ся про удержанє свободи моря. Загалом Англія терпить менше наслїдком війни, як котрий небудь инший з країв ведучих війну. Від початку війни перевезено морем 8 мілїонів людий, 9 мілїонів тон вибухових матеріялів та більше, як мілїон ранених і хорих. В послїднім році переглянено на повнім мори і в пристанях 15.350 кораблїв. Погроза війни підводними човнами не нова. Се небезпека, яка наближала ся від кількох місяців. Вона безперечно велика. Нема нїякого чудесного способу проти неї.

Бесїдник думає, що при переведеню заряджень вже обдуманих і тих, які ще обдумаєть ся, можна буде поволи небезпеку зменшити. За послїдні два місяці число оружних кораблїв торговельних збільшило ся о 47·5 проц. Зоруженє те стає з тижня на тиждень що раз лїпше. Втрати Англії з приводу війни підводними човнами є великі, однак вони не відповідають пересадним нїмецьким донесеням. Протягом перших 18 днів лютого затоплено 134 кораблї ріжного рода, що були власністю Англії, її союзників або невтральних. Але протягом того ж самого часу причалило до англійських пристаний 6.675 кораблїв, а виїхало з них 5.873. Трудно означити втрати неприятеля, се слїдує із способу боротьби. Бесїдник одержав звіт про 40 случаїв боротьби зведеної з підводними човнами від початку лютого. Се дуже важне. Карзон згадує про занятє одного підводного човна контрторпедовцем як про безсумнївний факт. Бесїдник звертаєть ся до народу з зазивом, щоби він поміг фльоті, вменшуючи привіз і впевняє, що по його переконаню небезпека меншає. Мимо затоплюваня кораблїв, бесїдник не чув ні про одного моряка, який не хотїв би виїхати на повне море. Се рішить про побіду у війні. Мимо нервозности і перестраху невтральні держави підуть за приміром Англії. Карзон думає, що невтральні кораблї небавом будуть виїзджати на повне море. Предкладає, щоби на будуче оголошувано число кораблїв затоплених мінами, або торпедами та число кораблїв, які причалили до англійських пристаний, або з них виїхали, а також число кораблїв заатакованих підводними човнами. Бесїдник осуджує мовчанку.

Італїйський транспорт війска затоплений

БЕРЛЇН (Бюро Волефа). Один з наших підводних човнів 17. с. м. затопив торпедою італїйський транспортовий корабель „Мінас" (2.845 тон), який віз до Солуня 1000 жовнірів, богато муніції й золото вартости 3 мілїонів марок. Залога пароходу і все війско, яке було на нім, потонуло з виїмком двох людий, яких виратував підводний човен.

Сподіване обниженє курсу девіз.

БУДАПЕШТ (Ткб). На нинїшнім засіданю ґенеральної ради австро угорського Банку заявив ґенеральний секретар у своїм звіті, що наслїдком заостреня війни підводними човнами невтральні держави а саме Голяндія, Швайцарія і три північні держави будуть імовірно приневолені довозити Німеччині і Австро-Угорщині вуголь нафту і инші річи, і тому подекуди оправдана надія, що вдасть ся запобігти дальшому зростови курсу девіз в тих державах.

НОВИНКИ.

Львів, 23 лютого 1917

— **Юліян Романчук** уродив ся 24. лютого 1842 р. в селї Крилосї під Галичем. Його батько Семен походив з міщанської родини зі Збаража і був народним учителем; мати Марія була дочкою священика о. Глинського. До народної школи ходив Романчук в селї Дулїбах коло Стрия, де батько був тоді на посаді, і в Стрию; перші дві ґімназіяльні кляси кінчив у Стрию, від III—VIII кляси ходив у Львові, де в 1860 р. здав з відзначенєм матуру. По скінченю фільософічного виділу у Львові став Романчук учителем спершу в нїмецькій (1863 р.), потім в українській (1868 р.) ґімназії у Львові, де оставав весь час професором, аж доки в 1900 р не спенсіонував ся. В 1864 р. оженив ся Романчук з дочкою радника Коцюби, Леокадією; подруже мало 4 дітий, з яких троє вмерло, а один син, д р Юліян Романчук, є надворним секретарем при касаційнім трибуналї в Відни. Повдовівши в 1888 р., оженив ся Романчук в 1889 р. з сестрою своєї покійної жінки Марією З громадянської діяльности Романчука зазначимо коротко найважнійші моменти, а саме: В 1868 р. належав Романчук до членів основателїв тов а „Просвіта", в якім працював як член виділу, редактор та автор календарів і книжочок і видавець „Руської Письменности". В р 1896—1906 був Романчук головою „Просвіти". В признаню заслуг вибрано його почесним членом „Просвіти". В 1869 р. Краєва шкільна Рада іменувала його членом комісії для укладаня українських шкільних підручників. Як член сеї комісії, уложив він нову етимольогічну правопись, стараючи ся, щоби вона як найбільше відповідала потребам нашої мови; сеї правописи уживали в школах аж до заведеня правописи фонетичної. В 1873 р. належав до членів основателїв „Товариства ім. Шевченки"; при переміні тов-а в наукове вибрано його дійсним членом. В 1879 р. заложив Романчук популярну газету „Батьківщина", яку редагував до кінця 1887 р. В 1880 р. належав Романчук до основателїв нашого дневника, в якім помістив чимало своїх статей. Між ин. заступав він в першім 20 літю істнуваня „Діла" часто головного редактора, писав як посол кореспонденції з Відня, належав до управи Видавничої спілки „Діла" і був її головою. В 1885 р. дав Романчук почин до заложеня політичного товариства „Народна Рада", в якім довгий час був головою. На парляментарну арену виступив Романчук найперше в галицькім соймі, де послував в каденціях 1883—9 і 1889—95 з калуського повіту. Як голова соймового клюбу виголосив 25. падолиста 1890 р. промову, яка вважаєть ся проголошенєм тодішної польсько-української угоди. До парляменту вийшов Романчук перший раз послом в каденції 1890—1897 з округа Калуш Бібрка Долина; з того самого округа послував також в каденції 1900—7. Від заведеня загального і рівного виборчого права в 1907 р. заступає Романчук в парляментї округ Долина-Рожнїтів Калуш-Войнилів-Солотвина-Надвірна-Делятин. В парляментї був до 1910 р. головою українського представництва. В 1910 р. вибрано його віцепрезидентом парляменту і він зрік ся становища голови клюбу. По проголошеню маніфестів з 5. падолиста 1916 р. вибрано Романчука головою новоутвореної тоді „Української Парляментарної Репрезентації". На сім становищи обходить він отсе свої 76-літні уродини.

— **В справі скликаня парляменту.** „Deutsche Nachrichten" доносять: Члени президії нїмецького союза д р Дінґгофер, Панц і д р Вабер під проводом предсїдателя Денка явили ся у гр. Клям Мартініца і спитали іменем Союза, як правительство ставить ся до справи скликаня парляменту з огляду на те, що законний період важности мандатів посольських кінчить ся. Президент міністрів відповів, що не уважає конечним складати в тій справі нову заяву, тому що президент стоїть на давнім становищи супроти парляменту. Президент міністрів вказав на те, що покищо правительство не може означити реченця, коли буде скликана Державна Рада, та воно подбає про те, щоби в огляду на близький конець її функційного періоду був запевнений потрібний час для парляментарних нарад.

— **„На Анґарі наші дуже бідують".** В листку о. Горникевича до п. дир. д ра Федака пишеть ся між ин.: „На диво прийшла сегодня, 17. XII. 1916 р., Ваша картка — без дати. Кажу на диво, бо вже майже 4 місяці минули, як ми не мали нїяких вістий з дому. „Пособія" від консуля ідуть, але тільки нам трем, себто менї, о. Боцянови і о. Соболеви. Наші на Анґарі дуже бідують. Може би можна їм помогти. Зима сего року тяжка, у нас від 1. с. м. безперервно 30—45° R. день і ніч. Андрій здоров. Здаєть ся, що йому тепер буде лекше. Просимо на нас не забувати..." — Подаючи сї звістки про житє вивезених Українців, поновляємо наш зазив до української суспільности, щоби складала датки на поміч для сих нещасних жертв війни. В сій справі одержали ми нині від о. Ст. Білинського з Мацошина таке повідомленє: „Ідучи за Вашим покликом (гл. „Діло" ч. 40), висилаю нині до „Дністра" на ч. кн. вкл. 10.200, для жертв російського наїзду суму 60 К, а то 50 К призбираних при виплаті парохіянкам і парохіянам військового причинку, а 10 К від себе". Vivant sequentes!

— **Зменшенє обему дневників.** Будапештенські дневники оголошують однозвучну заяву, що з приводу недостачі паперу будуть вони видавані в зменшенім обемі.

— **Вільгельм Вінтерніц,** професор медичного виділу віденського університету, славнозвісний учений в области ґідротерапії, властитель водолїчничого заведеня в Кальтенляйтґебен, помер 22 с. м. в Відни, в 83. році житя.

— **Управа олійних рослин.** „Сільський Господар" комунікує: Розпорядком цілого міністер

ства з 8 лютого 1917 р. уповажнено міністра рільництва жадати від рільників обовязуючих заяв про упразу певних олійних ростин, а в случаю, коли би вони добровільно не зголосили потрібної поверхні землі під управу сих ростин, має міністер рільництва право наложити на певні области обовязок віддати означений простір землі під управу, засіяти його вказаними олійними ростинами, плекати і зібрати їх. Розділу поверхні призначеної під управу олійних ростин в поодиноких областях будуть переводити після осібних вказівок міністерства рільництва політичні власти краєві, повітові і громадські. Всякі заряджения дотично управи кождої ростини з окрема буде міністерство рільництва оголошувати. Як перше таке оголошене видало міністерство рільництва 8. лютого 1917 в справі добровільного зголошуваня до управи маку. З огляду на брак товщу поручає міністерство управу маку в далеко ширших розмірах як в минулім році. Охочим до управи маку буде достарчене насіне в ціні 150 К. за 100 кг., а за випродукований з того насіня мак установляє ся вже тепер ціну 200 К. за 100 кг. В міру засівів буде міністерство достарчати також азотових погноїв (амонового сіркану) найбільше 25 сотн. метрич. на гектар в ціні около 36 К. за 100 кг. Рівнож застерігає ся продуцентам віддане по установленій ціні (40 К. за 100 кг.) макухів в скількости відповідно до достарченого маку. (25 кг. макухів за кождих відставлених 100 кг. насіня маку). Зголошувати ся треба найдальше до 24. лютого 1917 у начальника громади і подати поверхню землі призначену під управу маку, скількість потрібного насіня і штучного погною. Про засів, стан, розвій та вигляди зборів маку будуть начальники громад збирати від продуцентів інформації і відсилати їх до ц. к. староств, а вони до міністерства рільництва.

---

† ПОМЕРЛИ:

Дня 18 с. м. помер у Відни о. **Василь Романовський**, парох місточка Угнова, по тяжкій недузі, в 58 році житя, в 30 р. священства. Про Покійного пишуть нам: Не входячи в критику політичних поглядів покійного, треба признати, що в Покійнім тратить парохія Угнів пароха, котрий положив великі заслуги около обнови церкви. На поли економічнім положив Покійний для Угнова і околиці заслуги, закладаючи і ведучи кредитове товариство, котре сбертало мілїоновим майном і давало населеню поміч для ратованя від руїни, яку несли лихварі. В. И П.!

Поміч для підприемців.

Одностайне і приспішене залагодженє подань ремісників, дрібних купців і промисловців о удѣленє субвенції.

Про сї дуже важні справи поясняє торговельним кругам, як і особам, які тими справами інтересують ся, обіжник ц. к. намісництва—краєвої Централї для господарської відбудови Галичини з 24. сїчня 1917, який появив ся в „Урядовім Тижневнику" („Tygodnik urzędowy" c. k. Namiestnictwa—Centrali krajowej dla gospodarczej odbudowy Galicyi, Kraków, ul. Wiślna l. 8, висилає ся безплатно, треба лиш о то попросити звичайною кореспонденткою, подаючи при тім точну свою адресу. Досї вийшло 8 чисел). Обіжник той звернений до всїх ц. к. староств Галичини:

В цїли одностайного і приспішеного залагодженя прошень рукодільників, дрібних купців і дрібних промисловців о удїленє їм субвенції в готівці або „в натурі" для урухомленя їх підприємства, поручає ц. к. намісництво — краєва Централя для господарської відбудови Галичини що слїдує:

Внесені до тамошного ц. к. староства в тім напрямі поданя сторін належить як найскорше всесторонно провірити і предложити тут, доносячи одночасно:

I. Чи і які безпосередно і посередно шкоди поніс петент в наслїдок воєнних подій: а) в будинках, б) в домашнім урядженю, в) в урядженю і випосаженю промислового підприємства, в який спосіб ті шкоди повстали, в якій висотї, чи були зголошені і де, що й кілько з того припадає на воєнні чинитьби і в якій стадії знаходить ся признане тих чинитьб.

II. Чи заходить потреба удїленя петентови помочи, в якім напрямі, т. є чи субвенції, чи низькопроцентової позички, в яких розмірах, чи в готівці, чи „в натурі" т. є через достарченє йому урядженя, машин, знарядів, сирівців, помічничих матеріялів і т. д., а в тім послїднім случаю, чи і що можнаби набути для него на місци або в околици і за яку цїну, зглядно, що і по якій цїні може петент набути корисно сам, а що належало би для него закупити і чи евентуальне закупно можна йому спокійно оставити.

Взагалї належить подати все, що требаби для петента зробити, щоби міг урухомити промисл або торговлю, зглядно розвинути на більшу скалю.

III. Яка є особиста кваліфікація (здібність і характер) петента, яко рукодїльника, промисловця або купця.

IV. Чи заслугує на довірє і чи не заходять з огляду на приписи промислового закона які непоборимі перешкоди до провадженя підприємства, як також, чи взагалї урухомленє підприємства петента в теперішнім часї є, з огляду на тамошні відносини, можливі і вказані і чи підприємство то має вигляди на успіх.

V. Чи петент одержав вже на цїль урухомленя свого підприємства субвенцію або позичку, в якій висотї і як її ужив.

VI. На чиї руки належало би виплатити субвенцію або позичку і хтоби підняв ся контролї над належним і доцїльним зужитєм її.

VII. Чи пропоноване петентом уряджене є відповідне і вистарчаюче.

VIII. Скілько робітників затруднював петент в своїм підприємстві перед війною, а скілько затруднює тепер, який є стан його родини, чи й яке посідає движиме або недвижиме майно, евентуально де, якої вартости, чи й як є обдовжене то майно, які має петент инші довги, чи на случай удїленя йому позички міг би хто обняти за него поруку і який є маєтковий стан евентуальних ручителїв.

О скілько петент просить також о поміч на відбудову або реконструкцію збуреного зглядно ушкодженого дому або будинків, належить в тій справі віднести ся прямо зі своєї сторони до тамошної будівельної Експозитури ц. к. намісництва (краєвої Централї для господарської відбудови Галичини) о як найскорше удїленє петентови помочи в тім напрямі і о тім одночасно тут донести. Дальше належить стало інформувати ся о поступі відбудови зглядно реконструкції, доносячи тут безпроволочно про трудности, на які евентуально та відбудова або реконструкція натрафляла б.

За-для трудностий, які лучать ся з совісним і точним провірюванєм того рода справ, утворило в тій цїли ц. к. намісництво (К. Ц. д. г. в. Г.) інституцію Причинкових комісарів, які з рамени ц. к. намісництва (К. Ц. д. г. в. Г.) фунгують вже в деяких повітах, а в найблизшій будучности обймуть і в инших повітах діяльности. Комісарі ті списують що-до кождого підприемства чи петента після долученого взірця осібний протокол і подають по вислуханю місцевих чинників свої внесеня на удїленє субвенції в грошах чи натурі зглядно низькопроцентової позички.

„Українське Товариство для-попиранія ремесла і промислу". Львів, вул. Зїморовича ч. 20.

На волинські школи.

„Пяткова система".

Волод. Гнатишак, Львів 10 К.: Богдана Петрицького в Речичанах, Ананія Гнатишака в Тшинци, о. Володимира Петрика в Бабині, Льва Гнатишака у Відни, о. Петра Петрицького в Колоколині. — Олесь Олійник з Розвадова 2 К.: Мусю Андрусевичівну з Дрогобича і Мусю Стадникову з Миколаєва. — Четар У. С. С. Грицько Трух 8 К.: Сяню Дзеровичівну зі Львова, Мелясю Колодницьку зі Стрия, Геню Мазяківну зі Стрия, Олю Мармуровичівну зі Стрия, Асю Бігунівну з Волиня.— о. Лев Абрисовський, Якторів 5 К.: Ярославу Фединську, Перегноїв, Клима Ганкевича, Унів, о. Миколу Юрика, Сївка войнилівська, о. Семена Білень кого, Львів, о. Володимира Семкова, Миклашів. — Мирослав і Анатоль Абрисовські, Якторів 6 К.: Олю, Ірину і Ромка Фединських, Перегноїв, Бабусю Стефанію Височанську, Перегноїв, Бабусю Оксану Абрисовську, Якторів, Зенка і Славка Маланчуків, Якторів, Юрку і Олю Бачинських з Словіти. — Евгенія Небиловець Перегінсько 5 К.: Ольгу Чапельську Любачів, Ірину Ясеницьку Дрогобич, Анну Конестинську Львів, Тальцю Сапруківну Перегінсько, Евгена Яеницького хорунжого УСС. — Славцьо Павлюх 2 К (Дн.): Орка Сабата в Перемишли, Марка Бачинського в Поронін, Любчика Гузара у Відни, Одарку Мухнацьку в Хащові, Одарку Іваніцьку у Відни. — о. Вербенець Володимир Стбно 5 К (Дн.): Малецького Панька зі Стібна, о. Ів. Шпиталя зі Стібенця. о. декана Д. Бодревича в Порохнику, о. Ів. Голічка в Осердові, поручника 84 полку Ів. Матичака у Відни. — Нїна Селезінкова, Бистра коло Бялої 10 К (Дн.)і М. Говиковичеву Закопане, І. Кузьмовичеву Лавочне, Олю Бачинську Гмінд. Галю Шепарович Требінє, Івана Нижанковського ц. к. судію в Ходорові. — Ольга Мармурович Стрий, 5 К.: Ірену Сінгалевич Стрий, пор. Ференса Йосифа пол. почта 403, Мойсея Івана УСС., Сохацького Адама У. С. С., Левицького Богдана авскультанта в Стрию. — хорунжий Адам Кошалковський полева почта 76, 10 К: панну Галю Онишківну з Нїсмич Сокаль, панну Надю Макухівну зі Львова, панну Наталю Бирківну зі Львова, хорунжого Василя Горбая, хорунжого Михайла Дякова. — Олена з Шумських Кандова Ярослав 10 К (Дн.) — Кокорудз Іван хорунжий полева почка 408, 20 К (Дн.): Вп. пп. Гробельного хор. мед., Ясїнського Юрка фельдф., Кликайла рах. підоф., Кабрича Івана рах. підоф., фон Цета Ст. цугсф. всї в Люблини.

ОПОВІСТКИ

Бібліотека Товариства „Просвіта" отворена кождого дня від години 4—6 вечером. 6—10

Український Народний Театр Т-ва „Бесїда" у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В суботу дня 24. лютого „Весїля при ліхтарнях" оперетка в 1. дії І. Офенбаха — розпічне: „Заручини по смерти" комедія на 2 дії Паливоди Карпенка.

В неділю дня 25 лютого „Ой не ходи Грицю — та на вечерниці" нар. драма зі співами і танцями в 5 дїях М. Старицького.

Білєти раньше набути можна в „Народній Торговли", в день представленя при касї від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 2—2

Ще одна нїмецька „Мева".

КОПЕНГАГЕН. (Ткб.) Доносять, що другий нїмецький помічний кружляк, імовірно „Прінце", далї веде сміливу дїяльність на океанах. Затопив він богато кораблїв, яких вартість обчисляють на 15—20 мілїонів долярів.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 23. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група війск Макензена: На схід від устя Бузею не вдали ся проби російських компаній наблизити ся до нас.

Фронт архикнязя Йосифа: Серед безупинних морозів незначна боєва дїяльність.

Фронт князя Леопольда баварського: В кількох відрізках фронту збільшена боротьба артилерійська і мінова. Дїяльність наших підїздів також учора була успішна. Більші виправи сього рода виконано під Бережанами і на північний захід від Залїщів. У сих двох точках віддїли наші основно знищили ворожі закопи. Під Залїщями крім того пійману 3 офіцирів і 250 жовнїрів тай здобуто 2 скорострїли.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Нема нїчого до оголошеня.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 23. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Серед мраки і дощу день у переважній части фронту минув ся супокійно. В декотрих місцях фронту в Артоа і над Соммою, а також між Мозею і Мозелею вивязали ся сутички віддїлів. Приведено кількох полоневих.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя: Під Сморгонем, на захід від Луцка тай між Золотою Липою і Нараївкою огонь артилерії і метавок мін був значнїйший нїж звичайно. Коло Звижина, на схід від Золочева наші віддїли нападом вдерли ся в російське становище і вернули, розсадивши 4 мінові хідники. Привели 250 полонених і 2 скорострїли. На півд. захід від Бережан рівнож успішний напад звідунів.

Група війск Макензена: Наші сторожі в долинї Серету коло Корбула відперли кілька російських компаній.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

Ч. 9327/1917.

ОГОЛОШЕНЄ.

По причині впровадженя цісарським розпорядком з 25. січня 1917 Д. з. д. Ч. 37 монополю матеріялів солодячих видає ся на підставі § 5. того розпорядку отсі заряджения:

Хто посідає того дня, в котрім згаданий цісарський розпорядок входить в житє, більше ніж 100 ґрамів нетто штучних матеріялів солодячих всякого рода, обовязаний є той запас до дня **28.** лютого 1917 зголосити властивому Віддїлови сторожи скарбової заявленєм в трех примірниках, подаючи скількість і вагу нетто посіданих пачок, як також і силу солодячи тогож матеріялу.

Аптикарі і гуртовні торговельники матеріялів мають ті заявленя вносити на підставі записків, ними до того часу веденых, котрі в тім дни належить замкнути.

Віддїли сторожи скарбової провірять на підставі одержаних заявлень запаси і потвердять сторонам внесенє заявлень на двох примірниках заявленя і ті примірники сторонам звернуть.

Рівночасно з внесенєм заявленя мають ті особи, котрі хотять осягнути уповажненє до гуртовної або дрібної продажи штучних солодячих матеріялів, внести до дотичних властий прошеня, згляднo донесеня, предвиджені для тих уповажнень. При удїленю уповажнена на продаж гуртовну будуть узгляднені лиш гуртовні торговельники матеріялів (гуртовні дрогісти), а при удїленю уповажненя на дрібну продаж, лиш аптикарі. Близші пояснення в тій справі можуть сторони інтересовані одержати у Властий скарбових краєвих, Властий скарбових I. інстанції і Надзорів сторожи скарбової, дальше в Палатах торговельних і промислових і в Ґреміях аптикарських.

Взірці згаданих висше прошень, згляднo донесень, як також згаданих повисше друків по три примірники на заявленя можна одержати безплатно в Палатах торговельних і промислових і в Ґреміях аптикарських.

Друки ті в язиці німецькім можна крім того получити в Надворній і державній Друкарні у Відни (бюро для продажи друків) особисти або через почту.

День, від котрого числячи, виключно лиш продаж монопольних матеріялів солодячих буде дозволена, зістане оголошеній.

Зголошені запаси, котрих особи управнені до продажи дотеперішними приписами до того часу не розпродали, мають бути відослані разом з одним примірником тих двох заявлень, котрі зістали звернені посідаючим матеріяли солодачі по внесенім заявленю, через властивий Віддїл сторожи скарбової до бюра побору заряду монопольних матеріялів солодячих (Fassnngsstelle der Süssstoffmonopo verwalweltung) у Відни III, Vordere Zollamtstrasse, котрий то заряд займет ся виміною штучних матеріялів солодячих одержаних на підставі попередних урядових позволень за монопольні матеріяли солодачі, згляднo заплатою.

Запаси, котрі не є покриті урядовим позволенєм, узнаєть ся за пропавші. Неправдиві заявленя, як також полишенє заявленя потягає за собою покараня після закона карного скарбового.

Ц. к. Краєва Дирекція скарбу.

Бяла, дня 16. лютого 1917.

Ц. к. Віцепрезидент

Буґно, в. р.

148

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО. З друкарні „Діла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 46. (9298) Львів, неділя 25. лютого (12 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., ІІ. пов.

Конто почт. щадн. 26.725.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
квартьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
квартьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, проміжкова 40, в надісланім 60, у оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вічання і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Між миром і війною.

Теперішний настрій в Злучених Державах. — Що може спонукати Злучені Держави до виповіджения війни. — Провокаційна плавба двох американських кораблів. — Чому Китай солідаризує ся зі Злученими Державами. — Злучені Держави й південна Америка.

Що Злучені Держави — пише „Neue Züricher Zeitung" — ще не виповіли Німеччині війни, се не здивує нікого, хто знає американські відносини. В державі, яка так чесно стоїть за миром, як Злучені Держави, розвиток положеня від зірваня дипльоматичних зносин до виповіджения війни відбуваєть ся далеко повільнійше, ніж в европейських мілітарних державах. Довголітне перерване дипльоматичних зносин між Злученими Державами й Мексиком найліпше доказує, що в Америці стан між миром і війною не мусить вести до оружного рішеня.

Знали се держави антантанту і преса антанту ще більше, ніж преса центральних держав не вірила в можливість швидкої війни. Так вашингтонський кореспондент льондонського „Times a" телеґрафував 4. лютого: „На основі найліпших інформацій можна запевнити, що в Вашингтоні зірваня дипльоматичних зносин не вважають неминучим прольогом війни. Війни боять ся тут так само, як беруть під увагу її можливість; але все ще сподівають ся, що її можна буде уникнути. Американський нарід піде, що правда, всюди за своїм президентом, але війни він не бажає". Так само вже тоді сказав кореспондент, що Америка не хоче зривати з Австро Угорщиною: „Президент бажає собі, щоб австро угорський посол остав, бо таким способом Злучені Держави можуть мати якийсь вплив на поведене з полоненими в областях, здобутих центральними державами. При тім президент сподіваєть ся, що при помочи Австро Угорщини зможе знайти відповідну нагоду, щоб иншим способом зробити щось доброго".

Останні слова може прояснять дещо загадкову історію проби нового навязаня зносин між Німеччиною і Злученими Державами, якої підняв ся був швайцарський посол в Вашингтоні. Від кого вийшла ініціятива до сього кроку швайцарського посла, годі знати. Коли б вона вийшла від Вільзона, то може або в німецькій або в американській урядовій заяві був би на се якийсь натяк; можливо також, що ініціятива вийшла неофіціяльно з німецької чи австро угорської сторони. Ся проба показала, що обі сторони не бажають собі війни; одначе показала вона також, що новому навязаню зносин стоять необоримі трудности, бо одна з сторін мусіла би відступити від свого становища.

В кождім разї можна вважати певним, що Злучені Держави доти здержать ся від дальших кроків, доки не наступить якесь ярке нарушене Німеччиною обітниць, які вона дала Злученим Державам давнійше; тут треба завважати, що в Америці стоять на тім, що ті обітниці не залежать від застережень, які була поробила Німеччина в своїй ноті, бо ті застереженя американська нота з 10. мая 1916 р. виразно відкинула. Та все таки не знати, що Злучені Держави будуть уважати таким ярким нарушенем. Так „Morning Post" доносить з Вашингтону, що Вільзон є готовий до як найширшої інтерпретації компромісу з Німеччиною. Прим. на його думку не було би нарушенем давнійших зобовязань Німеччини, коли б американський моряк згинув на англійськім кораблі.

Та зовсім инакше було би, коли б ходило о Американців на американських кораблях. З сього погляду дуже цікаво, як скінчить ся плавба двох американських кораблїо, які нарочно вибрали ся в дорогу до Бордо, отже в околицю моря, замкнену Німеччиною. Сї два кораблї, „Orleans" і „Rochester", виплили з Нью-Йорку 10. лютого під американською флягою і є означені великими буквами „U. S. A.", одначе не мають приписаних німецькою нотою полос. Нарочно не мають вони гармат, щоб Німеччина не могла сказати, що ходило тут о узброєні кораблї. З 35 людий залоги є 32 Американців; капітан також. Чи сї кораблї справдї виконають свою плавбу до кінця, ще не знати, бо не є виключене, що перед вступленем в замкнену область американське правительство їх відкличе, щоби не можна було сказати, що поважні кроки, які могли би вийти з цілої справи, були спровоковані з Вашингтону.

Поклик Вільзона до невтральних держав знайшов несподівано відгук в Китаю. Побіч правительства Болівії китайське правительство є одиноке, яке прилучило ся до Злучених Держав і загрозило Німеччині зірваném дипльоматичних зносин. З огляду на те, що від вибуху світової війни вісти, які надходять з Китаю, є скупі й непевні, трудно знати щось певного про причини сього кроку китайського правительства. Треба здогадувати ся, що вплинуло на се рішене бажаня китайського правительства вдержати як найліпші зносини зі Злученими Державами. Коли взяти на увагу напружені відносини між Китаем і Японією з одної і між Японією і Злученими Державами з другої сторони, то стане зрозуміло, що Китай має на увазї будучий союз зі Злученими Державами проти Японії.

Виступаючи з покликом до невтральних, Вільзон певне знав, що він не буде мати фактичного успіху, і числив радше на успіх моральний. Сей моральний успіх він осягнув, особливо в південній Америці, що може причинити ся до будучої консолїдації цілої Америки.

Великий український концерт у Петрограді.

Відень, 21 лютого 1817.

Петроградська „Рѣчь“ о ч. 13 з д. 28 сїчня с. р. містить на виднім місци (на 1 тій сторонї) велику оповістку українською мовою й правописю слїдуючого змісту: Петроградське Українське Громадське Зібрання „Громада“, заля Калашниківської біржі (Харьківська вул. № 9) 28 сїчня (января) 1917 р., артист театра Музичної Драми Павло Максимович Журавленко улаштовує великий український концерт. Весь чистий прибуток піде на користь „Громади“. В концертї ласкаво згодились взяти участь Добродїйки: Бількорійська, Т. А. Гей. арт. Муз. Драми А. П. Милич, арт. Муз. Драми А. І. Попова, арт. Муз. Драми А. Н. Пушкарьове та Добродії: арт. Муз. Драми В. А. Войтенко, арт. Муз. Драми П. М. Журавленко, М. Н. Закопайко, арт. Муз. Драми А. Л. Качановський, арт. Муз. Драми А. А. Паршин, арт. Муз. Драми Н. Н. Филиповський, арт. Муз. Драми Г. А. Яцентковський (віолончель), Дуети, тріо, квартет. Початок о 8 год. вечера. Хор під орудою Ф. П. Левицького. Будуть виконані твори композиторів: Заремби, Лисенка, Сениці, Степового, Стеценка та инших. Рояль фабрики Шредер. За роялем Д ка Н В. Радієнко та Д-дїй Г. Г. Шейдлєр. Відповідальний розпорядчик М. А. Корчинський. Квитки: стільцї від 1 карб. 65 к. до 4 карб. 30 к. та крісла від 4 карб. 75 к. до 9 карб. 50 к. продають ся у магаз. Вольфа, Невський пр., д. 13 і в Гостиному дворі Балабухи, Володимирський пр., д. № 15; „Український Базар“, Петр. Сторона, Великий пр., д. № 1; Шредера, Невський пр., д. № 52. По недїлях у „Громадї“ (Миколаївська вул., д. № 29) від год. веч., а в день концерту в залї Калашниківської Біржи від 6 год. веч.

У ч. 15 „Рѣчи“ в 30. сїчня с. р. поміщена знов отся оповістка українською мовою й правописю: Українське Літературно Художнє Товариство. В концертовій салї Тенїшевської Школи (Мохова, 33). В суботу, 21. сїчня 1917 р. перший великий український концерт при ласкавій участи: п-їй арт. імператорських театрів Н. Вадевич, арт. Нар. Дому Л. Винниченко, арт. імп. теат. М. Маркевич, арт. імпер. теат. М. Михайлової, арт. імпер. теат. Никитіної, арт. імпер. теат. Е. Петренко, арт. імпер. теат. О. Слатиної, арт. італійської опери О. Чапсевої; п-ів: проф. Ф. Акименка (рояль), арт. імпер. теат. М. Бальшакова, арт. імпер. теат. В. Грохольського, Е. М. М на (віолончель), проф. І. Калбандіана (скрипка), арт. імпер. теат. И. Супрененка: Рояль фабрики Шредер. Акомпанує М. Дулов. Початок о 8 годинї в вечері. Розпорядчик Сергій Жук. Квитки (білети) від 1 карб. 50 к. до 9 карб. 50 к.; для учнїв 1 карб. 05 к., продають ся в депо роялів Шредера (Невский, 52), в магазинї Балабухи (Володимирський, 15), Український базар (Петр. стор. Большой пр. 1), Вольфа (Невський, 13), а у день концерту в касї Тенїшевської Школи. **Ф. к.**

„Російська небезпека в нїмецькім домі“.

„Russische Gefahr im deutschen Hause“ — се титул книжки професора університету в Тібінгенї д ра Йоганеса Галлєра, зверненої проти книжки професора берлїнського університету Оттона Геча про Росію.

Проф. Геч, редактор віддїлу заграничної політики в берлїнськім консервативнім дневнику „Kreuz Zeitung“, вважаєть ся духовим провідником того напряму нїмецької політичної думки, який стоїть на тім, що між Росією й Нїмеччиною не було й нема властиво спірних точок, так що обі сї держави можуть по війнї вернути до передвоєнних добрих відносин. Сей напрям назвала російська поступова преса „нїмецьким неоруссофільством“ і з іронією поборює його; деякі симпатії знаходить він тільки в крайне реакційних кругах.

Проти сього напряму і головно проти проф. Чеча виступає в своїй книжцї проф. Галлєр; нашим читачам пригадаємо, що в ч. 30, з 7. с. м. реферували ми його статю про заграничну політику кн. Бїльова, де він виказує, що Нїмеччина була би ліпше вийшла, як би була в свій час заключила союз з Англїєю проти Росії. Проф. Галлєр викавує, що книжка Геча про Росію написана тенденційно в руссофільськім дусї, в чім автор посуваєть ся до такої уложеності супроти Росії, до якої нїколи не знизили ся французькі публїцисти супроти своєї союзницї — Росії. Особливо характеристичне те, що книжка проф. Геча вийшла новим виданєм вже підчас війни.

Нїмецький парлямент ухвалює нові податкові предложеня і 15 мілїярдів воєнного кредиту.

БЕРЛІН. (Ткб.) В нїмецькім парляментї почало ся перше читанє буджету та предложень про нові податки та новий кредит воєнний.

Перший промовляв державний секретар скарбу гр. Редерн. Він вказав на те, що мирове предложенє Нїмеччини відчинено. Мирова дїяльність невтральних держав остала ся теж без успіху. Супроти того тільки скріпило ся змаганє до побіди. Се накладає на державу обовязок вдержаня в цїлій повнотї військового, господарського і фінансового зоруженя.

Рівночасно з буджетом предложено податкові проєкти, які предвиджують 1.250 мілїонів нових податків в будучім роцї, що основують ся на воєнних доходах. Також домагаєть ся правительство нового воєнного кредиту в небувалій висотї 15 мілїярдів марок. Мотивуючи те домаганє державний секретар сказав між иншим, що воєнні видатки виносять пересічно на місяць 2.646 мілїонів марок. Мінїстер має основу до здогаду, що відношенє воєнних видатків, які поносять обі групи воюючих держав, не змінило ся. Відношенє се представляєть ся як 2:1. Воєнні видатки цїлого світа виносять досї 300 мілїярдів марок, з того на Нїмеччину і їх союзників припадає тільки 100 мілїярдів на коалїцію більше, як 200 мілїярдів. В будучім місяци правительство видасть нову позичку. Мінїстер має довірє до господарської будучности Нїмеччини, вказує між иншим на поступи в области хемії, особливо на дві геніяльні методи, одна відносить ся до витворюваня азоту, друга до виробу алюмінюма. Дальше згадує про винаходи в области сушеня і консервованя рільничих плодів. В будучности сотки мілїонів, які йшли за границю, остануть ся в краю.

На внесенє пос. Шпана приступлено до нарад над воєнним кредитом в сумі 15 мілїярдів марок.

П. Еберт: (соц. дем.) Неприятелї хотять розторощити Нїмеччину, тому соціяльна демократія висловлює сильну постанову видержати до осягненя мира, який обезпечить житєві інтереси нїмецького народу.

П. Лєдебур (соц. дем. союз працї): Не можемо згодити ся на те предложенє; партії, що його ухвалюють, приймають тим самим відвічальність за воєнні цїли правительства. Такого довіря ми не можемо ухвалити правительству. Наше мирове предложенє було пусте і без змісту. Мусимо зречи ся всяких анексій. Соціялісти всїх країв повинні поборювати імперіялістичні змаганя. Не можемо також приняти на себе відповідальности за нїмецький спосіб ведення війни, а з окрема за війну підводними човнами, яка доведе до зірваня зносин в Америкою. Ми противні також внутрішній політицї. Ще не знесено стану облоги. Відкидаючи кредит 15 мілїярдів, звертаємо ся до всїх угнетених народів з зазивом, щоби співдїлали в справі мира на основі спільного порозуміня.

П. Паєр наклеймив промову Лєдебура яка служить цїлям неприятелїв.

Промовляли ще пос Шпан (центр.), гр. Вестарп (конс.), кн. Щенаіх (нац. лїб.) за предложенєм, яке ухвалено проти голосів соц. дем. союза працї.

Конференція польських політиків з гр. Черніном.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Представники політичної комісії польського кола, а саме презес Білїнський, член палати панів Голуховський і посли Абрагамович, Гломбінський, Герман, Дашинський і Кендзьор мали 21. с. м. конференцію з мінїстром заграничних справ гр. Черніном про теперішний стан справи в Польськім Королївстві. При сім гр. Чернін представив репрезентантам польського кола справи, які їх інтересують. Далї гр. Чернін запевнив польських парляментаристів, що привязує велику вагу до постійних зносин з ними. В імени присутних гр. Голуховський висловив згоду на погляди, представлені мінїстром, подякував за інформації й заявив, що польське коло радо користати ме з зазиву до постійної виміни думок з гр. Черніном.

Виміна священиків і лїкарів.

ВІДЕНЬ (Ткб). Нота французького уряду заграничних справ, переслана ц. і к. міністерству заграничних справ через тутешну американську амбасаду, заявляє, що французьке правительство приняло предложенє австро угорського правительства в справі виміни священиків і цивільних лїкарів. Вже видано заряджения в цїли як найшвидшого повороту австрійських і угорських горожан: лїкарів і священиків.

Польські полїтики у цїсаря.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Цїсар приняв 23. с. м. в Баденї на окремих авдієнціях шефа секції в мінїстерстві маринарки віцеадмірала Кайлєра, мінїстра судівництва бар. Шенка, польського мінїстра без теки Бобжинського і презеса польського кола б. мінїстра Білїнського.

Австро-Угорщина і Америка.

БУДАПЕШТ (Прив. тел.) „Pester Lloyd“ доносить з Відня: У відносинах між Америкою і Австро-Угорщиною не було в послїдних днях нїякої зміни. Проте положенє требу уважати дуже непевним. Ріжні, незгідні одні з другими донесеня з Америки спричинені змаганєм антанту довести до ще більшої непевности, а до того ще політика Америки під теперішну пору дуже нерішуча і тяжко виробити собі осуд про значінє і цїль нових законних предложень. У Відни знають про те, що настрій 17. і 18. с. м. ще не був некорисний. Як пізнїйше уложили ся відносини, про те досї нема нїяких донесень. Се безсумнївне, що прояснене відносин наступить вже в найблизшій будучности.

Непоровуміня в російськім штабі?

БЕРЛІН (Ткб). кореспондент „Vossische Ztg.“ в Стокгольмі подає вістку про суперечки в російськім генеральнім штабі. Уважають певним, що від 20. сїчня ст. ст. шєф штабу Алексєєв остає поза службою. Від того часу приказ штабу підписує ген. Гурко.

Спільний протест невтральних.

ДІССЕЛЬДОРФ. (Прив. тел.) „Düsseldorfer Anzeiger“ доносить з Амстердаму, що голяндська преса заповідає спільне виступленє всїх невтральних проти англїйської блькади, яка на весь час війни спричинила здержанє невтральної пароплавби. Дневники пишуть, що Вільзон, коли у него ще є почутє справедливости, хиба прилучить ся до того кроку невтральних.

Заняте копалень вугля в Англії.

ЛЬОНДОН (Райтер). Правительственний розпорядок оповіщає, що з днем 1. марта с. р. держава обнїме всї копальнї вугля і деякі канали.

НОВИНКИ.

Львів, 24 лютого 1917

— **Економічний зїзд** відбуде ся у Львові в понеділок дня 12. марта с. р., а не дня 26. марта с. р., як се хибно подано в вчерашнім числї „Дїла“.

— **З Наукового Товариства ім. Шевченка.** Засіданє історичної секції, що відбуло ся 16 лютого, було присвячене питаням з історії штуки. Зреферовано працю Василя Карповина „Інвентаризація деревляних церков Галичини“, яка обіймає опис старих деревляних церков після місцевостий і повітів з виказом літератури про кожду будову. По довшій дискусії секція рішила оснувати Комісію для історії штуки і видавати як окрему публїкацію „Матеріяли для історії штуки“. — Нова комісія уконституувала ся, вибираючи головою д ра Василя Щурата, містоголовою д ра Иосифа Пеленського. секретарем д-ра Богдана Барвінського. — Засіданє комісії для історії штуки відбудеть ся в понеділок 26 лютого о год. 6 вечером в канцелярії Наук. Товариства, з таким порядком: 1) Програма праць комісії. 2) Д-р В. Щурат Матеріяли до історії українського малярства 17. і 18. в. 3) Комунікати.

Книгарня — Наук. Тов. ім. Шевченка — **у ЛЬВОВІ, Ринок ч. 10.** має великий ВИБІР УСЯКИХ УКРАЇНСЬКИХ — КНИЖОК — з усіх галузей знаня, як з красного письменства, так і народніх, популярних видань, а також шкільні підручники, словарі й ріжні наукові книжки, співаники, ноти, молитовники, — євангелія й инші релігійні виданя. — IVБ 7—?

— **Дальша дискусія над відокремленем Галичини** вела ся — як доносять з Відня — в „Österr. Polit. Gesellschaft“ в четвер 22. с. м. За відокремленем Галичини промовляв пос. Левенштайн. В дискусії промовляли нїмецькі посли Фрідман і Гагер. Останний промовляв пос. Гальбан. На дискусії були присутні посли д р Кость Левицький і Василько, два міністри і богато висших урядників з міністерств.

— **Про положенє виселенців у Ґмінді** пишуть нам а Відня: „Waldviertler Nachrichten“, додаток до ч. 7. „Oesterr. Landzeitung“ з 17. с. м., містить в рубриці „Bezirksnachrichten, Waldviertel-Gmünder Bezirk“ отсю допись: „Загальна нужда спричинила, що богато людий без засобів до житя, особливо виселенці з бараків (тут кілька рядків сконфісковано) жебрають. На їх вид стискаєть ся серце і неодин поміг би, як се бувало давнїйше. Одначе тепер се неможливе, чого не хотять ті бідні зрозуміти. Нині, коли хліб та инші важні предмети поживи можна дістати тільки на картки, і то дуже скупо, нїхто не може нїчого дати, коли сам не хоче голодувати. Ті жебраки стають просто язвою“. — Стільки нїмецька газета про наших людий, бо всякому звісно, що в величезних бараках в Гмінді знаходить ся кільканайцять тисяч душ, майже виключно українських.

— **Польські утїкачі зі східної Галичини в кольоніях під Харковом.** „Gazeta Wieczorna“ передруковує з „Dziennik-a Kijowsko-go“ опис кольонїй під Харковом, в яких живуть польські втїкачі з Галичини. Автором сього опису є п. Юрій Бандровський, співробітник львівського „Słow-a polsk ого“ (де писав також під псевдонїмом „Tersytes“), який разом з редакцією сього вшехпольського дневника вибрав ся до Росії. В сім описї про мешканців згаданих кольоній читаємо: „Більше як рік минув від часу, коли на вулицях Київа появили ся галицькі вигнанці, переважно інтелїгенція зі Львова і східно галицьких міст і місточок... Нїчого дивного, що виведена війною з рівноваги, числячи на те, що її скитанє буде коротке підчає відвороту російської армії, вона масово втїкала.. Нещасливі вигнанці важко завели ся в своїй надії швидкого повороту до краю. Не тільки, що їх дожиданя не сповнили ся, але ще казали їм заборати ся з Київа“.

Описуючи житє в кольоніях під Харковом, п. Бандровський хвалить польську молодіж, як вона завзято „кує“, щоб перемогти трудности російського викладу в тамошних гімназіях.

— **З Городеччини** пишуть нам: На днях одержали всї уряди громадські в повітї обіжник городецького староства, в якім взиваєть ся начальників громад, щоби вони всякими способами, які їм стоять до розпорядимости, старали ся у своїх громадах придбати фондів для комітету латинських епископів (Książęco Biskupi Komitet). Фондів згаданого Комітету повертаєть ся на поміч виселенцям Полякам. Евакуовані Українці тою дїяльністю не обняті і ними мусять заопікувати ся власна суспільність. От н. пр. К. В. К. удержує в Городку і в Родатичах 2 склепи з предметами поживи. В тих склепах продаєть ся товарі тільки виселенцям Полякам і польській місцевій людности. Від кождого купуючого вимагаєть ся письменної посвідки латинського священика, що він Поляк. Другий примір: городецьке староство призначило для двох згаданих склепів 5 бочок нафти, а для прочої продажі в цїлім повіті

3 бочки нафти. Мимоходом згадаємо, що польських виселенців є в повітї 1000, а українських 8000 душ. Тому відкликаємо ся до українського комітету виселенців в Городку, щоби як найскорше приступив до заснованя власного склепу.

— **Упадок чорносотенного орґану в Київі.** Перестав виходити з початком 1917 р. київський чорносотенний дневник „Кіевъ“, який між ин. займав ся систематично тровлею українства. Часопись користувала ся підмогою міністерства внутрішних справ у розмірі 7 000 карб. кождого місяця. Крім того вона держала ся примусовою передплатою. Між ин. комітети народної тверезости передплачували для своїх читалень 1000 примірників. Також школи мали обовязок передплачувати сю часопись. Дїяльну участь брало в нїй, з наказу свойого начальства місцеве духовенство. (Ф. К.).

— **Концерт української музики у Київі.** Київське товариство „Прихильники музики“ заповіло на лютий і март ряд концертів, посвячених музиці українській, польській, східній і ин. (Ф. К.)

— **Длячого „Народна Торговля“ не продає цукру?** Як довідуємо ся, львівський магістрат, покликуючи ся на рескрипт ц. к. Уряду прокормленя людности заказав гуртівникам цукровим, а також і „Народній Торговли“ подрібну продаж цукру. Се заряджене цїкаве, а то тим більше, що „Народна Торговля“ яко один з найбільших склепів у Львові була в можности продати денно понад 2000 кг. на карти цукрові.

— Як довідуємо ся, дирекція „Народної Торговлї“ внесла відклик від сего заряджена до ц. к. намісництва і сподїємо ся, що наша репрезентація подбає о знесеня сего заказу, хотяй би з огляду на се, що наша громада буде мусїла купувати цукор або у детайлїстів, переплачуючи сей артикул, або вистоювати „в хвостиках“ під магістратскими склепами. Також через таке заряджене дасть ся спромогу спекулянтам вихіснувати ситуацію і продавати цукор по 2 і більше корон за 1 кг.

— **Відзначенє Рутовського.** Цїсар надав б. першому віцепрезидентови м. Львова д рови Тадеєви Рутовському в признаню незвичайно патріотичного і жертвенного поведеня перед неприятелем командорський хрест ордеру Франца Иосифа з звіздою з воєнною декорацією.

— **Заняте клямок на воєнні цїли.** Розпорядок міністерства краєвої оборони з 23. с. м. заряджує заняте на воєнні цїли окутя дверий. Окутєм треба вважати клямки, ґузики, ровети при замках і т. п. Також мосяжне, бронзове, мідяне окутє при брамах всякого рода буде заняте на воєнні цїли. Окутє, що має вартість історичну або артистичну може бути полишене на основі ореченя політичної власти. Властителї домів і віднаємчики будуть обовязані віддати окутє представникам підприємств, яких означить міністерство публичних робіт. Міністерство торговлї оре че на основі опінії знавців, яке окутє має заступити заняті предмети.

— **Радіоактивні жерела на Україні?** „День“ доносить із Катеринослава: Експедиція для дослїдів радіоактивних жерел намітила для дослїдів сільні озера в Маріупольськім повітї і сільні води й болота в містї Бахмутї і в Ново-Московськім повітї. (Ф. К.)

— **Пожар в українськиї трупі Піддубного.** „Кіев. Мнсль“ повідомляє з Кременчука: Згорів театр „Звізда“. Шкоди значні. Потерпіла трупа Піддубного. (Ф. К.)

† ПОМЕРЛИ.

Антонина з Огоновських Раковська, вдова по бл. п. Альбинї Раковськім, б. пароху в Чагрові, померла по тяжкій недузї дня 20. с. м. в 73 роцї житя. Похорони відбули ся в суботу, 24. с. м. о год. 4 по пол., з передпохоронного дому при вул. Кохановського ч. 26 на Личаківське кладовище.

Евакуаційні легітимації для Львова.

Магістрат м. Львова подає до відома, що ц. к. намісництво в порозуминю з нач. командою армії зарядило, щоб легітимації для оставаня у Львові на випадок евент. евакуації були видавані властивим ц. к. віддїлом кватирмайстерським. Без його візи легітимація не буде мати стійности. Тому належить видані легітимації звернути Департаментови IV, двері 107, магістрату найдальше до 26. с. м. По заосмотреню візою будуть вони знов звернені.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

Др Михайло Кос, в Бернї, **100 К** (Дн.): п. поручника Крутія в Бернї і п. поручника Газдайку в Бернї. — Товариство „Залїщковe“ в Стрию 50 К (Дн.) „Народний Дім“ Стрий, „Касу задаткову“ Стрий, „Краєв. Союз молочарський“ Стрий, „Народний Дім“ Дрогобич, „Каса задаткова Верховина“ Сколе. — Емілія Заньківна Угринів 5 Корон (Дн.) Вп. панну Марусю Лаврецьку з Варяжа, Марійку Блащуківну учительку в Лучицях, Маню Лихограївну учительку з Угринова, Олю Гнатевичівну з Тудоркович, Марійку Смулківну з Сокаля і Осипа Табаку k. u. k. Etappenpost Cholm. — І. Колодрубець підхор. 24. п. піхоти 20 К: Вп. інж. Филип Левицький Борислав, о. Іван Віщинський Борислав, о. Ів. Сендзїк з Модрича, сот Ів. Лазор F. K. R. 24 підх. Теоф. Татарський Sopron. — Я. П. 10 К (Дн.): оо. Н. Демкова пароха в Хреневі, Стефана Василїва сотр. пар. св. Петра і Павла зі Львова, М. Ванівну уч. в Дїдилові, Павла Джулинського укінч. богосл. з Мельнича п. Журавно, і тов. Мих. Панаса кад.-асп. в Люблинї. — о. Константин Роздольський з Коропця 10 К (Дїло) о. Евстахія Данилевича з Розгадова, о. їгум. Евгена Нищого з Краснопущі, Петра Гайовика уч. з Угорець і церковні братства в Коропци, в Угорцях, в Бібщанах. — о. Іван Сендзїк Горуцько 10 К (Дн.): о. Целевича з Лозини, о. Коновальця Страдче, о. Александровича з Янова, п. Рогожу з Янова, о. С. Круцько з Трускавця. — о. Йосиф Лосинський парох в Володимирцях 10 К: Всесв. о. Алексія Базюка мітрата в Баналюцї (Banya Luka), Впр. о. Тому Березовського крилош. в Ляховичах зарічних, о. Волод. Марчака в Гірнім, п. Якова Яцкевича проф. гімн. у Львові, п. Т. Мивитку надстр. дир. скар. в Самборі. — Маруся Коронцівна, Львів 4 К. — Петро Лунь У. С. С. 5 К. — Др Володимир Загайкевич, Стрий 10 К. (Дн.): д ра Михайла Станька, о. пароха Вл. Сельського і о. Костя Петрушевича — обох в Стрию, п. Филипа Евина і п. Михайла Терлецького в Дрогобичи. — Роман Загайкевич, Стрий 4 К: Марту Коренець, Манюсю Файґель, Славцю Колодїй, Ірину Селезїнківну і Улюсю Старосольську. — Олюся Загайкевич, Стрий 4 К.: Леся Дмоховського, Богданка Кишакевича, Міронця Бурачинського, Юрка Голубовича і Стефанка Шухевича. — Ольга Мармурович, Стрий 5 К. (Дн.): Гашинського Адама, Стрий, полевий суд, Іваницького Антона У. С. С., етапна почта 445, Козла Володимира, Стрий, Шияна Івана, Стрий, Лужецького Володимира, ц. к. судію в Стрию. — Мартуся Коренцівна у Львові 4 К (Дїло): Галюсю Карпяківну в Перемишли, брата Олексуня у Відни, Ярка Вергановського у Львові, Богдана Рибачка у Відни, Люся Окпиша уч. III. кл. гімн. у Львові. — Теодозий Гриник, богослов Львів 5 К (Дн.): Анну Баргерівну, учит. в Кошелові, о. Володимира Хомяка, пароха в Боляновичах, Осипа Коленського, Теофіля Кміцикевича, о. Ілия Шерстило Вислобоки. — Мечислава Оссовська Львів 5 К (Дн.): Лесю Стрільбицьку у Вишенцї малій, Франку Якшівну в Уричи, д-ра Осипа Маковея, надпоручника Radiogrupe пол. поч. 191, Богдана Кузьму підхор. УСС. ет. поч. 445, Тараса Витвицького дес. УСС. у Львові. — Евгенія Федоришин в Журавнї 10 К (Дїло). — Поручн. УСС Р. Камінський пол. почта 423 (Дїло) 10 К. — Дївоче Братство Судова Вишня 16 К. (Дїло),—Павло Рибак Тарнів 5 К. (Дїло): надп. Кузика і Капусту, рах. підоф. Клима і Габлевич, Володимир Дикий, ц. к. професор академічної гімназії у Львові 5 К (Дн.): Неонїлю Рибачківну учительку в Тенетниках, Осипа Янева, проф. акад. гімн. у Львові, о. Омеляна Рудницького пароха в Конюшках ad Рогатин, Юрія Метика укінченого богослова в Риботичах, о. Гната Юхновича декана в Тухлї. — Данило Джердж 5 К.: Михайца Демчука, Дмитра Греголинського, Петра Годованця, Юрія Ростковича і Плятона Горницького ц. к. проф укр. гімназії в Перемишли. — Людмила Біликова, Дроздовичі 10 К (Дн.): о. д-ра Григорія Лакоту в Перемишли, о. Михайла Комарніцького в Перемишли, о. Юлїяна Мягкого в Перемишли, о. Стефана Мацюрака в Перемишли. — Марія Олексин учит. в Девятирі 10 К (Дн.); п.

Вже вийшов! **Стрілецький КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ**

ПРОПАМЯТНА КНИГА

УКРАЇНСЬКОГО СІЧОВОГО ВІЙСКА!

102 5—6

Ціна богатої змістом і картинами книжки великого формату на прегарнім (евангельськім) папері 15 арк. друку **5 К.** Можна набути в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10., **а в укладчика підх. У. С. С. М. Голубця, Львів, вул. Куркова ч. 11. вже з пересилкою.**

Ольгу Олексин з Добромиля, п. Володимира Олексина з Магерова, п. Ольгу Штокалкову з Нїсмич, п. Стефанїю Машківську з Верхрати і п. Володимира Іванця ц. к. судію з Глинян. — Дмитро Вітовський, сотник УСС. ц. к. Окружна Команда Ковель 10 К (Дн.): т. Марка Луцкевича Ковель, т. Любова Волкановича Ковель, „Бабця“ в Бібрцї. — Інж. Ярослав Стефанович в Пйотркові 20 К (Дн): адв. д ра Михайла Конюшецького надпор. авдитора в Перемишли, інспектора Миколу Худика в Кракові і інж. В. Дудинського в Сяноцї, Ф. Тузяка в Кракові і Льва Прухницького в Вадовичах.— Дмитро Бойчук, Lnt. Lir 37., 20 К. (Дн.) п. тов. офіцирів: Садуляк М., Алексієвич Г., Бодурович Н., Никифорак С., Запалило Е., всї Lr 36., — Марія Ковалївна, учителька, Відень 10 К.: Вп. п. Лену Скрутівну, учительку з Мислова, Полю Вознякевичівну, учительку з Гмінду, Мартина Посацького, управителя школи в Мислові, Ярослава Комаринського, поруч., пол. поч. 337, Івана Коваля, комісаря зелїзн. в Стрию. —

Просимо всїх Вп. Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Дїлї, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних. В той спосіб заощадите нам богато роботи, бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сїй нагодї пригадуємо, що жертви складає ся підковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Покад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер“ (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адмінїстрацію „Дїла“ і викликаних X.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 24. лютого 1917.

На всїх трьох театрах війни не стало ся нїчого важного.

Заст. шефа ґен. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 24. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В луку Вічете боротьба артилєрії досить сильна. На фронтї в Альтоа відперто кілька англїйських вивідних віддїлів. В области Сомми Англїйці обсадили деякі опущені нами замулені части становищ. В Шампанії Французи вечером і в ночи атакували лінії на південь від Ріпон, здобуті нами 15. с. м. Ті атаки скінчили ся нїчим.

На західнім березї Мози неприятельський віддїл на північний схід від Авокур вдер ся до одного з наших передних ровів. В протинаступі зараз неприятелїв відперто, а кількох з них полонено.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

При сильних морозах не стало ся нїчого особливого.

Македонський фронт: На острілюване з моря грецьких місцевостий на схід від Струми відповіджено успішним острілюванєм кораблїв і становищ англїйських.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

Домагайте ся „Дїла“ в усїх публичних льокалях!

Виказ жертв на У. С. С

від 14/2 1916 в ч. 294 які зложили в коронах і сотиках:

(Далї).

Юлька Космик Задвірє 1·—, о. Ілия Пристош Михнївці 7·90, о. Юлїян Мирон Пристош Липе 7·90, Ява Кухар Рябе 1·—, Гануся Гутник Рябе 1·—, Стефан Бащак Рябе — 50, Дмитр Габуда Рябе 1·—, Марія Мельник Нанова 3·—, Уряд парохіяльний Нанова 5·—, Теодора Негребецька Боднарів 1·—, о. Юлїян Негребецький Бандрів 1·—, Марія Кічак Рябе 1·—, о. Михайло Зубрицький Береш долїшний 10·—, о. І. Лотоцький Люговиска 10·—, Марія Бережанська Рябе —·50, Каська Іваник Рябе 1·—, Іван Протиняк Рябе —·50, Каська Пільо Рябе —·60, Марія Шевчик Рябе 1·—, Микола Копула Бебеш —·50, IX. 2—?

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто мав би яку вістку про мого брата Романа Мриглоцького, який в році 1914 був почтовим офіціантом в Делятинї, ласкаво повідомить мене Володимир Мриглоцький, Львів, Лїсна 6. 146 2—3

Василь Щур, Федь Галайбіда, Луць Коваль, всї евакуовані зі Сюлка коло Божикова повіт Підгайцї, замешкалі тепер в Корналовичах п. Калинів, повіт Самбір, пошукують своїх жінок Теклї, Анни, Марії. з дїтьми. 150 1—5

Текля Петришин. Гмінд, бараки 35, шукає Михайла Петришина, K. u. k. Inf. Reg. Nr. 80. 2. Marschkomp. Bataill. Obersta Dobrowolskij 147 1—3

Оголошення.

Пошукую семинаристки для ученицї І. видїлової школи, єсли можливо то і до шитя. — Евгенія Дяконова в Махнівцях, п. Поморяни. 134 7—10

Права родини покликаних до війска і ин. необхідні інформації містить **„Інформаційний календарець“.** Ціна 30 сот. — **„Жовнярський“.** Ціна 20 с. — **„Шкільний“.** Ціна 20 с. До кождих 10 шт. 2 даром. **Пересилка** 1 шт. 5 сот. 12 шт. 30 сот. — Висилає А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Львів, вул. Карпінського ч. 19. 139 5—15

БЮРО АРХІТЕКТОНІЧНЕ

ВАСИЛЯ НАГІРНОГО

у Львові, Ринок 36.

виготовляє пляни на церкви і доми мешкальні, як також оцінки воєнних шкід на будівлях. 116 4—?

„НИВА“ — церковний місячник.

Виходить на ново від 1916 р. Кожде число в обемі 4 до 5 аркушів ріжнородного і інтересного вмісту. В кождім випуску

ПРАКТИЧНІ ПРОПОВІДИ

на слїдуючі неділї.

Річно коштує 10 кор. — Окавове число висилає ся за надісланєм 60 сот. в марках почтових.

Адресувати: **„НИВА“ — Львів, — вул. Якова Стшемє ч. 15.** 686 9—?

Інструктора пошукую для ученика III. кл. гімн. — заразъ — ближші відомости, о. Кирил Фацієвич в Стрілисках нових — почта в місци. 149 1—4

УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ

„НАРОДНОЇ ГОСТИННИЦІ“

стоварвшеня зареєстрованого з обмеженою порукою

у ЛЬВОВІ вул. Костюшка ч. 1.

Стація елекричного трамваю. — Трамвай ч. 9.

Ціни комнат від К 2 — вище.

Товариство приймає нових членів що найменше з одним удїлом в квоті К 20 і гроші на книжочки вкладкові **на 5%,**

52 8 101

ЗЕМЕЛЬНИЙ

БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові

Підвалє ч. 7.

— Конто почтової щадниці ч. 116.954. — Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Складайте ощадности на процент, щоби коли служити народньому господарству, та вам приносити вони, а не марнувала ся.

Акційний капітал	К 1,300.000
Резерви Банку	К 200.000

Приймає вкладки на біжучий рахунок від К 10·— на 4 проц.

Удїлає гіпотечні і векслеві позички.

Виплачує купони від заставних листів.

Вимінює по користнім курсї російські рублї і німецькі марки.

Певність льокації запоручують: акційний капітал Банку і резерви.

На жаданє висилає посвідки зложеня (чеки) Почтової Щадниці. 728 14—?

Не на один, а на десятки лїт варта купити і заховати

Календар „Просвіти“ на р. 1917.

Повісти з нашої славної минувшини, оповіданя, малюнки, нариси, спомини з сучасних подвигів українських героїв жовнїрів і стрільців, статї літературно-наукові і публїцистичні та численні ілюстрації — не тратять нїколи на вартости.

Ціна лиш 2 кор. 50 сот. На звичайне порто треба долучити 30 сот., рекомендоване 55 сот.

Продає ся тільки за готівку.

Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта“ Львів, ринок ч. 10. Vчн 24—?

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарні „Дїла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 47. (9299) Львів, второк 27. лютого (14 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, звичайна 40, в надісланих 60, в оповістках 80 с., в редакційній части 1 К. Повідомлення про вмерших і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

мисловці; численно була заступлена висша бюрократія німецька й польська.

Дискусію розпочав пос. Левенштайн, який старав ся гладкістю затерти вражінє різкого виступу референта Гальбана. Він поясняв, що польською програмою будо не утворенє польської держави і відокремленя Галичини, тільки з'єдиненє королівства й Галичини під габсбурським скиптром. Відокремленє Галичини стало актуальне наслідхом актів 4. падолиста 1916, які рішили польську справу инакше. ніж сього бажали собі австрійські Поляки.

В українській справі бесідник заявив, що не є покликаний до рішаня польсько українського спору, може тільки подати погляд, засягнений нарочно у рішаючої сторони, до якої також Українці відносять ся з довірєм (щось занадто „містичне"! — Ред.). Сей погляд звучить: Передумового відокремленя Галичини є повне вияснене польсько-українського питаня, так, щоби край, увільнений від спорів, міг приступити до праці над своїм відродженєм. Сойм мусить бути здатний до праці, отже не може бути обтяженим українським питанєм.

Пос. Фрідман зазначив, що аж по війні можна буде означити, які симпатії знайшли центральні держави в Поляків. Поляки ніколи не виступили проти некорисної для Австрії австро-угорської угоди, проти дуалізму, отже не диво, що Німці не хотять їх мати в австрійськім парляментї. Відокремленє Галичини не може виходити поза певні границї. Проєкт Гальбана не надаєть ся до здійсненя.

Пос. Вабер пригадав, що відокдемленє Галичини, се польський помисл, з яким Поляки виступили ще в „галицькій резолюції" з 1868 р.

Редактор д-р Штольберт зазначив, що 80 процент реляцій про настрій польської суспільности не ствердже її ворожого становища супроти Росії. Рішучість проти російського фронту серед Поляків підлягає в кождім разї сумнівови. З огляду на се треба в польській справі йти згідно з Берлїном.

Підчас вечері, для якої перервано дискусію, промовив референт пос. Гальбан, боронячи своїх поглядів. На се відповів пос. Редліх, що польські бесідники гарно говорили, але його не переконали, щоб серед Поляків було глибше державне почутє. Навіть у Чехів є воно сильнїйше.

На сім дискусію перервано.

Російський зимовий фронт.

Спокійна зима. — Приготованя на весну. — На північ від Припети. — На Волини і в Східній Галичинї. — Тактика заскочуваня неприятеля малими віддїлами. — В Карпатах. — В Румунії. — Гурко проти Макензена.

Трета російська воєнна зима — пише в „Frankf. Ztg." воєнний кореспондент Еміль Оплятка — переступила вже кульмінаційну точку, при чім не прийшло ані до такої великої битви, як першої зими на мазурських озерах і в Карпатах, ані до таких битв, як другої зими під Різдво й Новий Рік на Буковині й Литві. Тільки на найдалї висуненім на північ крилї. коло Риги прийшло до більшої акції, одначе російській офензиві наслїдком нашого швидкого й сильного наступу швидко не стало віддиху. Обі сторони старають ся використати до нових збройонь і приготовань павзу в боях, закінчених в осени наслїдком нашої артилерійської переваги, яку поволи осягнено на цїлім фронтї. Загальне положенє і стабілїзація румунського фронту над долїшним Серетом кажуть здогадувати ся, що російські армії при притягненю нововивчених річників і пересуваню на фронтї так групуєть ся, щоб рівночасно з офензивою на заході могла наступити російська акція проти нашого східного фронту між Північним морем і Карпатами, а головний російський удар мав би наступити в Румунії, коло Галацу.

Російському головному штабови північно-західного фронту в Пскові, який остає під командою ген. Рузского й Еверта, підлягає шість армій, які держать фронт між Ригою і озерами Припети коло Пинска. Разом з численною кінготою виносять вони більше як 110 дивізій, одначе поважна часть зпова фронту відійшла на румунський фронг, і тому мабуть так швидко Росіяни спинили свою офензиву коло Риги, понїсши тільки великі втрати.

На південь від Припетї мусїв ген. Брусілов відступити начальну команду над російськими силами в Східних Карпатах, Молдавії і Бесарабії. Коли правдиві вісти про його тяжку недугу, то можливо, що він уже не зможе докінчити приготовань до нової кампанії. На Волини і в Східній Галичинї стоїть під командою Брусілова коло 80 дивізій піхоти і кінноти. Хоч від 5 місяців нема тут більшої боєвої акції, одначе російські частинні наступи на Волині і в Східній Галичині відбували ся і серед найлютїйших морозів, — що правда без найменших успіхів. За те успішною показала ся наша тактика заскочуваня неприятеля малими віддїлами, спеціяльно вправленими до такого підприємства. З молодих жовнїрів, в віці 18—24 лїт, творить ся малі групи під проводом підофіцирів і молодих офіцирів і на основі досвідів про бої зблизька вишколюєть ся їх в новій тактиці нападаня на неприятельські рови. Їх задачею є швидко напасти на неприятельські точки опертя в перших лїніях, обезоружити їх або знищити, й вернути знов до своїх становищ. Властивий напад виконує група, зложена з кільканацяти неустрашимих. По швидкім острілюваню неприятельської точки опертя нашими батеріями група виконує напад, а тимчасом наша артилєрія замикає дорогу неприятельським скріпленям. Одним розмахом поконуєть ся всї перешкоди, щоб заскочити неприятеля в його ровах. Єдиним оружєм є ручні ґранати, якими група навчила ся знаменито орудувати. Ледви група очистила ручними ґранатами неприятельські рови, поспішає за нею друга ґрупа, яка приносить свої ручні ґранати, а за нею третя ґрупа без оружя, яка має здемонтувати неприятельські машинові кріси, метавки мін і піхотні гармати—до чого вона спеціяльно вивчена,—і швидко вернути назад. На останку йде робітнича ґрупа, яка має знищити неприятельські рови й позакладати міни. Коли всї вертають, перша ґрупа видала останні ручні ґранати і вертає також, замикаючий огонь нашої артилєрії криє їх відворот. Сї молоді жовнїри вміють також орудувати неприятельським оружєм і часто уживають його для оборони свого житя.

Хоч російська артилєрія не оставляє нас в супокою, одначе тепер боєву діяльність спинює зима. За якийсь час сніг розтане і настане пора весняного болота, яке спинює всї рухи тої сторони, яка хотїла би почати офензиву.

В східних Карпатах на фронтї архикн. Иосифа частинні бої і в найбільші морози не переривали ся. Тă до великих підпринять прийде тут аж тодї, як рушить ся боєва діяльність над долїшним Серетом. Російська армія, яка стоїть здовж лїнії Чернівці Ясси, пробує від тижнїв заняти сильно боронений нами південний конець Буковини в околиці Кірлїбаба Якобени Дорнаватра. Тут сходять ся границї Буковини й Румунії з карпатською границею Угорщини. Але богато більше діймаючим для неприятеля був би тут наш успіх. Тому російські полки наступають тут проти доріг в долині Путни й Золотої Бистриці, одиноких доріг в сих горах. Дня 12. лютого почав ся тут наш протинаступ, який тревав два дни і якого цїль: полїпшенє наших і значне погіршенє російських лїній—була пляново осягнена.

Під новою командою ген. Гурка були до-

„Без і проти Українців нема полагодженя „галицького питаня".

Краківський „Ilustrowany Kurjer Codzienny" подає докладнїйше звідомленє з дискусії, яка була останнього четверга, 22. с. м. в Österreichische Politische Gesellschaft" у Відни над рефератом пос. Гальбана про відокремленє Галичини. На дискусії були між ин. присутні: б. намісник Кільмансег, б. міністер фінансів бар. Енгель, б. міністер зелїзниць Дершата і б. польський міністер без теки п. Длуґош. З польського кола крім Гальбана і Длуґоша були Колїшер, Левенштайн і Зеленєвський. З українських послів були д-р Кость Левицький, Василько, Сінґалевич, д р Трильовський, крім того було кількох українських публїцистів. Загал слухачів творила віденська інтелїґенція і про-

си в Карпатах, над долїшним Серетом і над устєм Дунаю тільки малі бої. В Молдавії був супокій. Наші використовують спокій для будови доріг і пустили в рух майже всї зелїзниці. Утїкачів спроваджуєть ся назад до їх місцевостий і видаєть ся зарядженя в справі весняних робіт.

Часове поліпшенє стану погоди спричиняє не тільки гарматну боротьбу, але також воздушні звіди. Згідно доносять про живий рух на трьох лїніях, які ведуть над долїшний Серет через Роман, Ясси і Ренї. Все вказує на повільне порядкованє армій в Молдавії. Се ген. Гурко приготовляє дивізії проти Макензена.

Українські представники у гр. Ченїна.

Свіже число „Вістника Союза Визволеня України" принесло кілька подробиць про авдієнцію українських представників у гр. Чернїна:

Дня 19. с. м. приняв міністер заграничних справ гр. Чернін депутацію Української Парляментарної Репрезентації, в склад якої входили пп. Романчук, Петрушевич, Евген Левицький і Трильовський та запрошений міністром голова Загальної Української Ради д-р Кость Левицький. Провідник депутації д. Романчук зложив передовсім міністрови іменем У. П. Р., яка перший раз мала нагоду представити ся гр. Чернінови, гратуляції з причини покликаня його в рішаючу для монархії і її народів хвилю на таке трудне й важне становище; після того відчитав міністрови pro memoria що-до пекучих домагань українського народу. Опісля пос. Трнльовський мотивував бажаня що до Українських Січових Стрільців. Промови пп. Романчука і Трильовського заняли доволї богато часу і на відповідь міністра лишило ся тільки небогато хвиль, бо тимчасом прийшла черга на иншу авдієнцію. Коротко заявив ся міністер прихильно що до домаганя безпроволочного скликаня делегацій і як їх конечної передумови скликаня парляменту, але притім зазначив, що в сій справі правительство пильно заходить ся коло того, щоби усунути трудности, ставлені скликаню палати послів. Так само прихильно заявив ся міністер, що до домагань в справі визволу українських громадян з Галичини, а в першій мірі недужого митрополита гр. Шептицького, як і що до будучого поведеня з українськими виселенцями з Волині. Натомість не хотів міністер заявити ся що до справи відокремленя Галичини, проти переведеня якого в дїло У. П. Р. заложила у міністра протест, як і що до домаганя поділу Галичини й утвореня окремого українського коронного краю, бо згадані справи не входять в обсяг його компетенції.

Російська адміністрація і українська справа.

Читаємо у „Вістнику СВУ.":

„Русское Слово" доносить, що полтавський губернатор предложив в грудни м. р. окреме звідомленє до міністерства внутрішних справ в українській справі. Губернатор доносив між иншим про ухвалу миргородського земства про заведенє української мови в народних школах і просив о інструкцію, чи має протестувати проти тої ухвали, й постарати ся, щоб її не обговорювано на полтавськім губернськім земськім зібраню.

Білінський і полковник Шептицький у цїсаря.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Дня 23. см. був принятий цїсарем в Баденї презес польського кола Білінський на авдієнції, яка тривала півтора години.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Цїсар приняв на окремій авдієнції полковника гр. Шептицького.

Кут-ель-Амара в англійських руках.

ЦАРГОРОД (Ткб.) Звідомленє головної кватири турецької: Фронт над Тигром: Після уложеного пляну і щоби вдержати полученє з військами, котрі прийшли, як підмоги, взято тепер назад на захід наші хоробрі, геройські війска, що від року держали висунені вперед становища в Кут ель Амара та на схід і захід відти. Той рух війска вдержано в повній тайні перед неприятелем.

ВІДБУДОВА КРАЮ.

IV. Як старати ся о відбудову знищених господарств?

Доки не скінчить ся війна не хоче правительство відбудовувати знищених осель, а лише ставить будинки для тих родин, що не мають де перезимувати себе і свого інвентаря. Се так звана провізорична відбудова. Щоби бездомна людність мала де перезимувати та примістити худобу і збіже, треба для неї скоро поставити невеликий будинок, в котрім все можна примістити. Се будівлї на тимчасове поміщенє людий і інвентаря. Сеї провізорії не можна так розуміти, що ті провізоричні будівлї має ся розібрати і знарнувати тоді, коли вже приступить ся до відбудови цїлого господарства, лише поставлені тепер будинки на тимчасове мешканє перемінить ся при повній відбудові на господарські будинки, а добудує ся мешкальний будинок і прочі потрібні будинки. Тому вже при будові сего будинку, призначеного на тимчасове поміщенє, треба зробити собі плян, де котрий будинок має стояти і ставити сей будинок на тимчасове поміщенє в тім місци, де би він міг лишити ся на будуче переміненний на стайню і не псував порядку на подвірю, та щоби його не потреба пересувати.

Многі пошкодовані не хотять навіть з того користати, бо побоюють ся, що по війні нїчого вже більше не дістануть на відбудову, як тепер поставить ся їм хоч би один будинок; другі знов боять ся ворожого наїзду і здержують ся з відбудовою.

Сї побоюваня неоправдані, а противно навіть шкідні. Треба користати з фондів, які є призначені тепер на відбудову. А як би навіть ворог знищив поставлені будинки, то їх ще раз відбудують.

Тому наші організації повинні взяти ся широ до відбудови. В кождій знищеній або спаленій громаді або в кількох громадах спільно треба оснувати комітет для відбудови громади. Коли в громаді є кружок „Сільського Господаря", то він має взяти на себе обовязки комітету відбудови. Де нема кружка, треба його заснувати, а коли би не можна сего зробити зараз, то треба оснувати окремий комітет. Кружок, чи окремий комітет має в порозуминю з громадською зверхністю списати спалених і знищених, а то окремо тих, що вже відбудували ся за позичені чи свої гроші, і подати списи до будівельної експозитури, а в котрих повітах нема ще експозитури, до староства, і жадати, щоби експозитура чи староство відбудувало спалених, то є дало матеріял на будову, а коли є де купити матеріял, то гроші на закупно матеріялу та гроші на потрібні видатки при будові, а звернуло кошти відбудови тим, що самі відбудували ся. В обох случаях треба подати кількo жадає ся гроший на одного господаря. Жадати на господарство найменше 4.000 К. Управа кружка або комітету з начальником громади повинна пильнувати, щоби експозитура, чи староство полагодили справу скоро і прихильно. Коли би не хотїли сего зробити, писати зараз жалобу до будівельної секції Краєвої Централї для відбудови краю в Кракові, готель Краківський, і то коротко а ясно, щоби можна виро зуміти, о що йде, і повідомити Тов. „Сільський Господар" у Львові, ул. Зїморовича 20, про се що зроблено. Кружок „Сільського Господаря", а де нема кружка, вибраний комітет мусить опікувати ся відбудовою, пильнувати відбудови дуже ревно і щиро і все докучати письмом і особисто, щоби справа не залежувала ся по бюрах. Філії „Сільського Господаря" повинні мати перегляд всїх знищених громад і від себе вставляти ся, де треба, щоби власти йшли населенню на руку.

Кружки С. Г., а де їх нема, вибрані громадські комітети, філії С. Г. і Краєве Тов. госп. „Сільский Господар" — се наші власти, що мусять щиро пильнувати відбудови, бо инакше відбудують кого иншого, а не нашого селяни на і міщанина.

При Товаристві „Сільський Господар" є окрема технічна Комісія, що дає пораду ві всїх справах відбудови. До неї мають пошкодовані звернути ся о пораду і поміч в відбудові.

Члени технічної Комісії, що переводить відбудову в кількох повітах, подає такі вказівки про відбудову:

Упорядкованє села. Кождий, хто переводить відбудову, мусить звернути увагу на се, щоби будинки станули в порядку, відповідали вимогам будівельного закона та потребам господарства, то значить, стояли у регуляційній лїнії. Тому треба розсунути трохи давнїйше густо побудовані доми, поширити дороги, поробити нові і тим способом зискати нові будівельні площі.

Зміж або комасація будівельних парцель. Частинний зміж або комасація будівельних площ є конечна при відбудові. Щоби можна перевести се в короткій дорозї, на се треба згоди інтересованих та грошевої помочи держави на викупно скравків ґрунту, які випадуть при замінї ґрунтів. Се не легко перевести. До сего треба розумних інтересованих, а таких мало в громадї. Треба цїсарського розпорядка на примусове переведенє заміни ґрунтів і частинноко зміжу ґрунтів в короткій дорозї та усталеня пляну, уложеного з відпоручниками громади.

Пошкодовані нехай самі беруть ся до відбудови. Експозитури не мають великого числа робітників, надзирателїв інжинерів, тому віддають радо будову цїлих домів, чи лише деяких частий будинку з акорд; коли самі пошкодовані хотять будувати ся, дають їм потрібні матеріяли, робітників і гроші. Централя усталила кошти будинку о розмірах 5·30 метрів ширини і 13.80 довжини або 73 квадр. метрів простору по 65 корон на 4.500 корон, тому радо допоможе пошкодованому субвенцією в висотї 3 до 4.000 К, то є дасть таку субвенцію, яку то суму мусїла би сама видати на будівлю.

Тому ті господарі, що можуть і мають спромогу самі будувати ся, нехай беруть ся самі до праці. Розумнїйший і охочий до праці нехай зладить виказ пошкодованих з громади, подасть висоту грошевої підмоги, дотеперішну поміч при відбудові і кошти будови та внесе просьбу разом з виказом до будівельної експозитури, котра ствердить то все і подасть до краєвої Централї до затвердженя та виплати потрібних фондів чи то на руки експозитури, чи комітету, або на руки самих інтересованих, о скільки вони вже виконали будівлю.

Хто не може сам будувати ся, той може будувати ся, той може дістати з експозитури поміч в робітниках і матеріялах. Експозитура може сама виставити будинок у власнім заряді, або віддати будову підприємцям Будівлї віддані в підприємство мусить затвердити Централя.

Коли господар хоче більший будинок поставити, як Централя тепер ставить то се може зробити, але надвишку коштів мусить сам покрити.

Д-р Іван Макух.

Про воєнні повновласти для Вільсона.

ВАШІНГТОН (Райтер). Сенат одноголосно відослав до комісії заграничних справ резолюцію поставлену сенатором Фалем в справі повновласти для президента Вільсона до ужитя оружних сил Сполучених Держав в цїли охорони житя американських горожан. Сенат буде голосувати над резолюцією в середу.

За одностайну „середну Европу".

ВІДЕНЬ (Ткб.) Переговори, які від довшого часу ведуть ся між австрійським і угорським правительством, довели поки що до того висліду, що тепер нїщо не стоїть на перешкоді початкови торговельно-політичних переговорів з третими державами, з окрема з Нїмеччиною. Супроти того оба правительства не можуть поки що дати нїяких дальших інформацій.

Затоплене американських горожан.

ВАШІНГТОН. (Бюро Райтера). Американський консуль депешує з Мальти до державного департаменту, що два американські місіонарі, які були на помостї затопленого без остереженя парохода „Атени", втопили ся.

НОВИНКИ.

Львів, 26 лютого 1917.

— **Відложенє приїзду цїсаря до Львова.** Як доносить команда міста Львова, приїзд Його Цїс. і Кор. Величности до Львова проєктований на найблизший час, наслїдком перешкод не наступить.

— **В справі опіки над сиротами** відбула ся дня 25. с. м. у Львові під проводом през. д-ра Костя Левицького нарада, в якій взяли участь радн. дв. Барвінський, о. сов. Стефанович,

радн. Січинський, дир. Федак, проф. Студинський, о. сов. Лициняк, дир. Саєвич, д-р Макух і д-р Витвицький. На основі реферату д ра Витвицького розвинула ся дискусія на тему опіки над українськими сиротами у Львові та зорганізованя українського краєвого товариства для охорони дитини, в якій забирали голос всі присутні, а яка довела до конкретних рішень; для виконаня деяких в них вибрано зпоміж учасників нарад окрему комісію.

— **Віцепрезидент гал. дирекції почт і телеграфів** Артур Шіффнер повернув з відпустки і обняв управу дирекції.

— **Здержанє листового обороту підводними човнами.** Після рескрипту ц. к. міністерства торговлї з дня 10 лютого здержано на разї оборот листовий підводними човнами.

— **Українська книгарня в Льозаннї.** З приватного листа дізнаємось, що п. Петро Чикаленко, син відомого українського дїяча Евгена, відкрив в Льозаннї українську книгарню і веде її при співробітництві п. Евгена Бачинського.

— **Подорож німецького амбасадора з Америки.** Бюро Вольфа пише: „Associated Press" доносить з Галіфаксу, що перерва в дорозї німецького амбасадора гр. Бернсторфа і осіб, які його супроводжають, спричинена перешукуванєм скандинавського особового корабля „Frederic III", тривати ме більше тижня.

— **Відзначенє.** Проф. акад. гімн. у Львові п. Іван Сїтницький, надпор. 24 п. п. гавбиць одержав вдруге найвисше похвальне признанє (срібне Signum laudis).—З Яворова нам пишуть: О. декан Кричковський з Нагачева, яворівського повіту, одержав високе відзначенє: лицарський ордер Франца Йосифа І. за хоробре поведенє супроти ворога. З сеї нагоди зложив о. декан 100 К. на бідних учеників прив. української гімназії в Яворові. Відзначенє о. декана з радістю приймило до відома населенє Яворівщини, що о. декана високо цїнить за його незвичайні прикмети і заслуги для Яворівщини.

— **Курйоз.** Нам пишуть з Праги: У військових шпиталях в Празї, де приміщені вояки ріжних народностий, між якими є очивидно й немало Українців, находять ся ріжні пояснєня на таблицях в ріжних мовах. Одно таке пояснєнє в укр. мові звучить ось як: „Ранены і хоры! Вы напоменаны ваше Kopfzettel, то єст цедулки напесанны над вашеме лушкаме, добре перечитате, ци ваше имя, рôк ассентирунгу вашего, село альбо місто перед служеле, добре і акуратно без блуде напесаньи".

— **Грошові перекази до армій.** На підставі рескрипту ц. к. міністерства торговлї у Відни з 7 с. м. допустимі є від тепер також приватні почтові перекази до армії і фльоти на квоту 1000 корон.

— **Латинська азбука для Туреччини.** З Цареграду доносять урядово: Віцепрезидент палати послів Гуссейн Джагі в розмові виказував конечність безпроволочного заведеня латинської азбуки як одинокого способу в цїли радикальної реформи турецької мови.

— **Нові панцирні самоходи німецькі.** З російського фронту доносять, що підчас послїдних наступів в околици озер і під Барановичами Німцї вперве уживали панцирних самоходів нового типу т. зв. танків.

— **Висліди рекрутації в Польщі.** Варшавський „Biuletyn" пише: Які марні висліди дає вербунок, ведений серед невідповідних обставин, не попертий нїяким міродатним моральним приказом в нутрі суспільности, про се говорять отсї цифри: Від початку вербункової акції, веденої військовим департаментом в области цїлого Королївства до хвилї її примусового застановленя приказом окупаційних властий зголосило ся 1.373 добровольців (між ними 24 з Галичини і 220 з Литви); з того признано здібними 697. Із зголошених 1.373 кандидатів 380 не зголосило ся зовсїм. Супроти таких висліди — пише „Biuletyn" — дискусія про конечність рекрутації не має цїли: в дуже скорім часї така рекрутація скомпромітувала би безнадійно справу польського війска і звязану тїсно з нею справу відбудови власної держави."

„Союз Українських Жінок".

Дня 21 с. м. відбули ся в льокали Бесїди звичайні Загальні Збори товариства. Присутних було 43 членів. Проводила нарадам п. Е. Макарушкова, секретаркою вибрано п. Монцїбовичеву.

П. Пашкевичівна зложила звіт з дїяльности видїлу від часу послїдних загальних зборів, себто від дня 12. грдня 1913. З сего довідуємо ся, що заверуха воєна і ворожий наїзд спинили дїяльність товариства, і через відомі події в червни 1916 р. тяжко було здійснити нормальний хід дїяльности в товаристві, тимбільше, що видїл був здекомплєтований. З причин сих многі проєктовані пляни не дали ся здїйснити, як: переведенє організації жіноцтва на провінції, видаванє часописий для жінок і др. Однак робота мимо великих перепон все таки йшла. Утворено мандрівну бібліотеку, уладжено два святочні вечері: 28. сїчня 1914 р. в честь Лесї Українки, а 14. мая в честь Ольги Кобилянської. Зібрано на ювилейний дар для хорої письменниці 990 кор. Видїл висилав делегатки до Укр. Соймового клюбу в справі узглядненя прав жінок при виборчій реформі.

Відпоручниці Товариства брали участь в працях ширшого комітету українського „Шкільного Союза", в анкетї в справах захоронок, в акції ювилейного Шевченківського комітету. В порозумінню з Товариством ім. „Петра Могили" видїл мав висилати референтки на провінцію і рішено було уряджувати недїльні прогульки. По освободженю Львова утворено кілька секцій, які мали заняти ся: працею на економічнім полї; уладженєм бюра правної поради; посередництвом збуту річий домашного промислу, а вкінци піднесено гадку основаня курсу німецької мови і курсу шевства.

Звіт касовий показує такий стан: Кромі готівки (6 К. 50 сот.) весь маєток ульокований в фінансових Товариствах на суму 1.154 К. 32 сот.

На внесенє п. Львової ухвалено уступаючому видїлови абсолюторію з подякою.

Дальшою точкою нарад був реферат п. д ра Мих. Пачовского в справі зміни статуту і назви Товариства. По вислуханю вичерпуючого реферату збори рішили змінити назву Товариства на „Союз українських Жінок". Недостачу мущин до організаторської працї, спричинений теперішною війною, мусить заступити жіноцтво; в тій цїли отвирає Товариство чотири фахові секції: 1) релігійно гуманітарну, 2) просвітно шкільну, 3) робітничо промислову і 4) господарско-торговельну.

Членом т-ва може бути кожда Українка від 16 року житя. Яко корпоративний член може належати кожде жіноче і мішане т-во. Тож просить ся всїх охочих до працї зголошувати ся до поодиноких секцій пізля вподоби.

Реферат, який буде окремо друкований, про програму працї в утворених фахових секціях, виголосила від тимчасового Комітету п. Шипайлівна.

Збори приняли до відома звіт дїяльности філії „Жіночої Громади" в Перемишли.

В склад нового видїлу увійшли: п. Евгенія Макарушкова голова, п. Вергановська заступниця голови; видїлові пп.: Шухевичева, Корінцева, Мудракова, Грозикова, Федакова, Лициняка і Савіцька; заступниці видїлових пп.: Стернюкова, Баранова і Пашкевичівна. До контрольної комісії вибрані пп.: Бандрівська, Гвоздецька і Морозова.

У вівторок 27 с. м. відбудеть ся засїданє видїлу в т-ві „Бесїда" о год. 5-ій попоцудни.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші Жертви

о. мітрат д-р В. Левицький, Перемишль 100 К (сто). — Дася Голубович, Відень 10 К (Дїло): Вп. П. Стефанію Голубовичеву, Христину Гериновичеву в Самборі, Олю Могильницьку у Відни, Мірка Луцького поруч. пол. 41.

Данила Сеника надпоручника Поля і Миколу Бабина надпоруч. Кракові. — — д-р Микола Сабат проф. гімн. Відень 20 К. (Дїло), — о. Омелян Котис парох Воля цеклинська 5 К. (Дн.): о. Ів. Мишковського з Перегримки, о. Антона Федоряка в Довжиці, о. Юрія Менцїнського Feldkurata, о. Александра Гута Feldkurata у Відни, о. Володимира Венгриновича з Білича горішнього,—Нуся Бардинівна учителька в Желдци 5 К. (Дн.): судиїну Мілюсю Огоновску з Відня, докторову Наталю Михайловичеву з Старої Пазови (Славонія), Люсю Ломницку жену свящ. з Грабенного, Галю Пясецку зі Львова і Йосифа Олевича з Дубовиці,— Свава Яремова Махнів 5 К: Іванну Заяцеву Мацина вел., Теодору Луцейко Футори, Софію Фруглевич Королик вол., Софію Федевич Турка, Олену Симкову Оларівка. — Володимир Ярема Босна Брод 5 К: Валєрію Дуткевичеву Сихів, Стефанію Твердохлїбову Вербиця, о. Юрія Жука Вербиця, Марію Яремову Перемишль, о. Антонія Яцева Махнів. — Евгенія Ріпецька Мости Великі 5 К: пп. Марію Гоцьку Двірці, Марію Яворську, Софію Тимкевичівну Мости Великі, Галю Пясецьку Реклинець. — Олена Малецька в Летнї п. Мединичі 10 К.: о. Луку Салука з Белза, п. Оленку Небожукову зі Стібна, Марту Гарасимович зі Львова, Галю Пясецьку з Реклинця і Дозю Вільчинську з Мшанця. — Богдан Карпевич в Лежайську 5 К (Дн.): Вп. Зоню і Марусю Тустановські в Вільках мазовецьких, п. Мирона Брилинського, ученика VII. кл. гімназіяль. в Перемишли, п. М. Царевича в Ковли, п. Юрія Яремкевича ученика VI. кл. гімн. в Перемишли. — Мартин Посацький управитель школи в Мислові 5 К. (Дн.). — Евстахія Гордійчукова Ярослав 10 К.: Кимаковича судію повіт. Ярослав, д-ра Ів. Станька надпор. Перемишль, д-ра Евгена Щуровського хорунжого при Укр. С. С., Жарского судію пов. в Рудках, Антона Крушельницького учит. гімн. в Долинї, — д-р Теодор Соневицький Старий Самбір 5 К. (Дн.): Михайла Соколовского інспектора шкільного Володимир волинський, Івана Микету, поручника Люблїн, Лаврентія Вітошинського Хирів. о. Петра Княжинського Тисовиця, Миколу Ковальчука інспектора шкільного Старий Самбір,—Люба Соневицька Старий Самбір 2 К.,— Чехович Іван ц. к. нотар в Болехові 10 К (Дн.): п. д-ра Константина Ікаловича лїкаря в Болехові, п. Юліяна Русина ц. к. завідателя уряду податкового в Болехові, о. Константина Штайдена експозита в Волоскім селї. — Василь Бережанський суд. радник Самбір 5 К (Дн.): Ф. Грабовенського, В. Щербатюка суд. рад., П. Левицького, Фірманюка пов. судїв і І. Бойцуна прсф. гімн. всїх в Самборі. — Зеньо Курчаба 3 К: Евгенію Курчабову і Наталку Соллогубівну Неслухів, Ольгу Ломничову, Славка Купчинського зі Львова і надпор. Володинира Соллогуба з Рімашомбат. — Ю. Назаревич учителька в Чистогорбі 10 К: Команицьких з Перемишля, Ів Левицького і Ол. Любицьку з Тенетиск, о. Дм. Габлу з Радожич, о. Мих. Гробельського з Прелук, Каз. Боронівну з Щавного. — Данусьо Лончина 3 К: вуйків, надпор. Володимира Соллогуба в Рімашомбат, Володимира Зельського Львів, Лялюсю Головчаківну Глиняни Олюшку і Ірінку Фединських Перегноїв. — Юліян Головінський хорун. пол. поч. 212, 5 К (Дн.). — Наталка Воробцївна учителька в Лисятичах 5 К.: Ірінку Білинську ст. філ. у Львові, Дорку Негребецьку учит. в Берегах, Ярослава Чижа пор. в Ряшеві, Ярослава Чучкевича УСС, Карила Тарантюка краєв. люстр. у Львові. — о. Алексей Хтєй в Доброгостові 5 К (Дн.): о. Евгена Кульчицького пар. в Терці, о. Нип. Гумовського завід. в Уличнім, о. Ом. Чайковського завід. в Ільнику, п. Стефанію Полянську в Ільнику, п. Семена Тисовського упр. шк. в Сянках. — о. Йосиф Каранович Яксманичі 7 К (Дн.): Івана Козака упр. школи в Яксманичах, Йосифа Плювака війта, Івана Бабяка, Андрія Литвина і Андрія Кокота всїх з Яксманич. — Василь Михальчишин з Любачева 10 К.: о. Павловського Костя декана в Сухій Воли, д-ра Івана Полохайла, Стефана, Марію і Дарусю Шалинських в Холмі, о. Бодревича декана в Порохнику, о. Антона Чичиловича в Хоцен. — Юліян Нижанковський ц. к. коміс. лїсн. в Сухій 10 К (Дн.): Омеляна Винницького ц. к. коміс. лїсн. в Кросценку н. Д., Романа Шеховича ц. к. надком. лїсн. в Топільници, Володимира Шматеру ц. к. надком. лїсн. і надпоруч. в Краковї, Ол. Котиса ц. к. управ. лісів в Таяяві, І. Нижанковського ц. к. суд. в Ходорові. —

Просимо всїх Вп. Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Дїлї, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість Жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних. В той спосіб заощадите нам богато роботи, бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сій нагоді пригадуємо, що Жертви складаєть ся пдтковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адмінїстрацію „Дїла" і викликаних. Х.

ОПОВІСТКИ

Бібліотека Товариства „Просвіта" отворена кождого дня від години 4—6 вечером. 7—10-

Вп. П. Дмитро Навалоєський в Підярков п. Миколаїв коло Гаїв. Самарканд, дня 18. грудня 1916 (н. ст.) Туркестанський край. Найдорожші Родичі! Не дістаючи від Вас жадної вістки, догадуюсь, що мої всї картки є лише „голосом вопіющого в пустини", тому звертаюсь до „Дїла" з просьбою о посередництво. Я здоров, чого і Вам з щирого серця бажаю Фотографію я отримав. Пишіть, що дієть ся з Вами і знакомими, чи Влодко вже виздоровів? Передайте йому мій привіт. Не забувайте і пишіть, бо може і не догадуєтесь, як тяжко на чужині без своїх рідних і рідного слова. Цїлую сердечно Ваш Михайло.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ.

з дня 25. лютого.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На північний захід від Татарського провалу неприятель після семигодинного артилерійського приготовленя рушив до приступу. Він вдер ся на якийсь час до наших ровів, але в протинаступі його зовсім відперто.

Поза тим нічого важного.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На фронті в Побережу дїяльність артилерії з огляду на прозорий воздух знова що дня є значна. В околици Горициї оноді на відтинку Vertoiba вивязала ся особливо нагальна боротьба артилерійська і мінова. Вона тривала також через ніч, а над раном скріпила ся до найбільшої сили. Під охороною сильного огня запірного кілька італійських компаній опісля заатакувало наші становища. Вони вспіли вдерти ся до нашої передної лінії, однак відділи випробованого ц. і к. 1. полку піхоти загального ополченя ч. 2 виперли неприятеля, завдали йому значні втрати і пішли погонею за ним аж до його окопів.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Положенє не змінило ся.

Заступ. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 25. лютого.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На південь від Іперн та між Армантієр і Арра відперто кілька наступів англійських підпринятих в части після сильного огня. Наші віддїли пішли стежною виправою на захід від Lievin аж в глибину неприятельських становищ. Забрано бранців і знищено окопи. В области Сомми хвалями артилерійська боротьба була значна особливо між Sailly і Bouchavesnes. На схід від St. Mihiel французька виправа була безуспішна. Наша виправа в лїсовій области, положеній близше до Мозелї, принесла нам 11 бранців. Під Lusse на східнім стоцї Вогезів наші віддїли, що пішли приступом привели 30 жовнїрів з французьких становищ. В ночи з 23. на 24. с. м. обороннім огнем спричинено пожар на французькім воздушнім кораблї і стручено його в лїсї на схід від Савальбен.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя баварського: Не стало ся нїчого особливого.

На фронт архикнязя Йосифа в Татарськім провалї, в північній части Лїсних Карпат російський наступ остав без успіху.

Група військ Макензена і Македонський фронт: Положенє при малій боєвій дїяльности в области перед становищами не змінило ся.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорфф.**

АВСТРО УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 26. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група Макензена: Не стало ся нїчого особливо важного.

Фронт архикнязя Йосифа: На північний захід від Татарського провалу наші війска в боротьбі на ручні гранати відперли новий наступ Росіян.

Фронт князя Леопольда баварського: На південь від Бережан відперто наступ Росіяч. На захід від Луцка наші віддїли вислані в цїли переведеня наступів заскочили кілька неприятельських сторожий.

ВІЙНА З ІТЛЇЄЮ.

По полудни на фронтї в Побережу і деяких відтинках в Тироли почав ся знова сильнїйший огонь артилерійський. Під Vertrina наше війско ночию вдерло ся до сильно обсадженого неприятельского підкопу, знищили його і вбили цїлу залогу з виїмком кількох жовнїрів, яких взято до неволї.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не було зміни.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 26. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В кількох відтинках між Армантієр і Авр англійські вивідні наступи, підприняті в части після огневого приготовленя, в части ненадїйно остали без успіху. На південь від Cernay в Шампанії Французи безуспішно йшли наступом. Між Мозою і Мозелею повели ся виправи наших стежних від їлів.

В богатьох воздушних боротьбах неприятелї вчора втратили 8 лїтаків, між ними два з воздушної ескадри, яка безуспішно кидала бомби в области Сер.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя: На захід від ріки А відперто російські підїзди. Біля зелїзниці Ковель-Луцк нашим стежам повело ся знищити неприятельську сторожу. На південь від Бережан не повів ся частинний наступ Росіян.

Фронт архикнязя Йосифа: Так як попереднього дня остав ся без успіху наступ Росіян підпринятий значними силами на північ від Татарського провалу.

З група військ Макензена і македонського фронту не зголошено нїяких подій.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто мав би яку вістку про мого брата Романа Мриглоцького, який в році 1914 був почтовим офіцїялом в Делятинї, ласкаво повідомить мене Володимир Мриглоцький, Львів, Лїсна 6. 146 4—3

Василь Щур, Федь Галайбіда, Луць Коваль, всї евакуовані зі Сюлка коло Божикова повіт Підгайцї, замешкалі тепер в Кориаловичах п. Калинів, повіт Самбір, пошукують своїх жінок Текли, Анни, Марії, з дїтьми. 150 2—5

Оголошеня.

Нові льоси Австр. Червоного Хреста мають дуже добрий плян гри і кождий льос мусить бути вильосований в протягу 40 лїт. Головна виграна 200 тисяч корон. Найбливше тягнене 1. червня. Поручуємо ті льоси за готівку по 35 (враз з податком і присилкою) врав на сплати місячні в групах по 5 льосів. Перша рата в стемпльями і податком 10 кор. дальші рати по 6 кор. — Дім банковий **Schütz i Chajes,** Львів, пл. Марійська 7.

VIII 3—?

Інструктора пошукую для ученика III. кл. гімн. — зараз — ближші відомости, о. Кирил Фацієвич в Стрілисках нових — почта в місци. 1/9 2—4

Пошукую семинаристки для ученицї І. вищої школи, если можливо то і до шитя. — Евгенія Дяконова в Малнівцях, п. Поморяни. 134 8—10

Права родин покликаних до війска і ін. необхідні інформації містить „Інформаційний календарець". Ціна 30 сот. — „Жовнярський". Ціна 20 с. — „Шкільний". Ціна 20 с. До кождих 10 шт. 2 даром. Пересилка 1 шт. 5 сот. 12 шт. 30 сот. — Висилає А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Львів, вул. Карпінського ч. 19. 139 6—15

- - КРОЇ - -
- ЖУРАЛЇ -
- - МАНЕКІНИ - -
постійно на складї в фірми
Р. ЛЯНДАВ
Львів, ул. Чарнецького 3.
151 1—?

Стару адресу
при зміні на нову конче подавайте.
Адміністрація „Діла".

Одиноке українське
Тов. взаїмних обезпечень на житє і ренту
II. „КАРПАТІЯ" 8—1
Почесний президент Його Ексцеленція митрополит граф Шептицький.
Товариство оперте на взаїмности, а через ся на зиски припадають самим членам.
Ручить вже по трех лїтах неоспоримість і безпалість обезпеченя.
Признає по трех лїтах право викупу і також вже по трех лїтах уділює позички на малі відсотки.
У всїх справах звертати ся на адресу:
ЛЬВІВ, — вулиця Руська ч. 18.
Години урядові: від 8. до 2.

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по німецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-німецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу:

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителїв удїляючих початків німецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 18 3?

21 томів української творів літератури 21

від Котлярдвського до Руданського включно, в редакції П. Юліяна Романчука, накладом „Тозариства „Просвіта" у Львові, на добрім папері, гарний друк, у полотняній оправі з витисками коштує К 52·50, в оправі півполотно з витисками К 42.

Поодинокі томи коштують 1) в полотняній оправі К 2·50. 2) в півполотно К 2·—. При замовленю всїх томів нарав оплачуємо порто самі а при замовленю поодиноких томів належить долучити 45 сот. на рекомендоване порто (або 72 сотики на фрагт, коли замовляє ся більше як два томи нарав).

Твори обіймають слїдуючих письменників і поетів:

Книжка 1. І. Котляревського, П. Артимовського Гулака, Е. Гребінки (сторін 536; другий наклад).
„ 2. і 3. Григорія Квітки-Основяненка в 2 томах (сторін: 544, 552; другий наклад).
„ 4. М. Шашкевича, Ів. Головацького (сторін: 456; другий наклад).
„ 5. Н. Устіяновича, А. Могильницького (сторін 512; другий наклад).
„ 6. А. Метлинського, М. Костомарова (сторін 496).
„ 7. і 8. Тараса Шевченка в 2 томах (сторін: 552, 544; третий наклад).
„ 9, 10, 11, 12, 13, 14. П. Кулїша в 6 томах (сторін: 504, 560, 576, 528, 560, 700).
„ 15. і 16. І. Воробкевича в 2 томах (ст.: 420, 420).
„ 17. Л. Глїбовича, К. Климковича, Вол. Шашкевича (сторін 580).
„ 18. Ол. Стороженка (сторін 592).
„ 19, 20. і 21. Ст. Руданського в 3 томах (сторін: 456, 456, 480).

Висилаємо лише за попереднім надісланем готівки. Радимо спішити ся з замовленями, тому що деякі томи на вичерпаню а новий наклад не скоро буде можна зробити. — Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта", — Львів, Ринок ч. 10. V. B 7—?

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ „ДНІСТЕР" У ЛЬВОВІ

ул. Руська ч. 20.
Телеф. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР" в р. 1895 на підставі закона о стоваришеннях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Ціль Товариства є уділюваня кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі" від більше лїт.

Відсотки від вкладок 4 проц.,

без потручення рентового податку.

ВКЛАДКИ

приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах від 8. до 2. в полудне.

Конто в Почтовій Щадничій 85.471.

Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Щадничі вклади К 4,725.20
Власний маєток „ 649.80
Уділені позички „ 4,350.00

В Канцелярії Товариства отворені карти покупнев.

I. 5—?

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО. З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 48. (9.300) Львів, середа 28. лютого (15 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2·70 К.
квартьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 2·40 К.
квартьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, дворозпитова 40, в надісланім 60, в оповістках 60 с., в редакційній части 1 К. Повідомлення про вмічання і заручини 1·20. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою. Один примірник числа у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ВІДБУДОВА КРАЮ.

V. Кінцеві вказівки.

З поданих вказівок виходить ясно, що кождий повинен користати з помочи, хто лиш може. Пошкодовані повинні самі брати ся до відбудови. наші підприємці і майстри нехай лучать ся в спілки для будови домів, нехай купують ліси, тартаки, будують цегольні, вапнярки і взагалі приготовлюють цілий апарат, потрібний при відбудові.

Розумнійші люди по громадах мусять також заняти ся відбудовою наших громад і пильнувати, щоби будували ся в регуляційній лінії і придержували ся будівельного закона, та щоби характер нашого селянського будівництва не затрачував ся. Однак мусять пильнувати, щоби нові хати мали відповідну висоту 2·70 м. від підлоги до стелї, вікна були досить великі, 90 цм. ширини і 1·10 м. висоти або 1·20 м. висоти і 1·10 ширини; двері 2·20 м. вис. і 90 м. шир., або 1·80 вис. і 90 цм. ширини; малий комин, піч з англійською кухнею та дах, критий по можности матеріялом незапальним. Треба пильнувати, щоби господарські будинки стояли окремо від мешкального дому і щоби була взірцева гноївня.

Щоби можна вести добру господарку, треба розложити будинки на подвірю відповідно до потреб господарки. Сего часто не можна зробити, бо будівельні парцелї є за вузкі. Тому мусить ся перевести бодай частинну комасацію будівельних парцель.

Треба дбати про красу домів. Не забувати, що взірцеве село мусить мати церков з приходством, школу, громадський дім з побічними будинками, читальню, захоронку, спільну пекарню, кушальню, публичні керниці, порядну дорогу з деревляними хідниками, а все те так уставлене в громаді, щоби було і гарно і відповідало потребам.

З якого матеріялу будувати. Нині дерево коштує великі гроші, тому треба використати глину до будови. Треба ставити цегольні приватні чи спілкові, виробляти цеглу до будови. Краєва Централя допоможе значними фондами до будови цеголень. Де є добрий пісок, можна вирабляти з него бетони до будови. Дахи крити черепом з глини або цементовими дахівками. Закладати дахівкарні цементові, де є лиш добрий пісок. Всї матеріяли будівельні виробляти в себе в дома, щоби гріш лишив ся в себе в дома, а не йшов у чужі руки. При великім запотребованю матеріялів все треба виробляти машиною: цегли, дахівки, вікна і двері. Найкрасша нагода двигнути свій промисл. Кожда громада, чи більше громад спільно повинні взяти ся до закладаня промислових заведень для виробів цегли, дахівок, дверий, вікон і взагалї матеріялів до будови, а краєва Централя дає гроші на закладане промислових заведень і фахову поміч.

Регуляція знищених громад. Краєвий Видїл переводить при помочи своїх інжинерів регуляцію знищених міст, місточок і більших громад та переводить даром поміри. Всї більші громади, що бажають упорядкувати у себе відносини, повинні віднести ся до Краєвого Видїлу в Бялій з домаганєм перевести регуляцію громади.

Поміч при відреставрованю публичних будинків. Церкви, приходства, школи, читальні, громадські будинки можуть одержати також поміч з Експозитури при реставрації. Треба віднести ся через Експозитуру до краєвої Централї для відбудови краю і подати, чого і кілько потрібно на направу. Ходить о се, щоби хтось заняв ся направою сих будинків і часто пригадував краєвій Централї і Експозитурі свою просьбу о поміч при направі, бо в нинішних часах при великій працї і браку персоналу не одна справа забуваєть ся в Експозитурі чи Централї.

Поміч для публичних керниць. Краєва Централя признає фонди на направу публичних керниць і на будову нових. Зверхницти громадські повинні жадати помочи від краєвої Централї через Експозитури, а де їх нема, через староства, на будову публичних керниць.

Інформованє інтересованих. Технічна комісія для відбудови сїл при Краєвім Товаристві господарськім „Сїльський Господар" у Львові ул. Зїморовича ч. 20. має давати пояснєня в справах відбудови наших громад в щоденних часописях і в окремих листках.

До прибічних рад повітових і громадських комітетів відбудови, филій і кружків „Сїльського Господаря" вибирати людий фахових, віддапих справі, рухливих і не байдужих; їх обовязком є пильнувати й боронити справи та обстоювати за пошкодованими, а не, як доси, відносити ся байдуже до справ відбудови.

Які зміни треба поробити в організації Краєвої Централї для відбудови краю, щоби наблизити уряд до пошкодованих?

Краєва Централя для відбудови краю є в Кракові. До неї трудно дістати ся. Тому треба поділити Централю на дві части: одну часть лишити в Кракові для відбудови західної Галичини, а другу часть (филію Централї) перенести до Львова, для відбудови східної Галичини.

На чолї львівської филії повинен стояти Українець, що щиро заняв ся би відбудовою рідного краю.

Будівельні експозитури обнимають по кілька повітів. Пошкодовані не можуть побачити навіть управителя будівельного уряду, а не то з ним говорити і порадити ся. Він не може об їхати всїх громад, бо далеко лежать від його осїдку, а не стає йому часу на далекі обїздки.

Будівельна експозитура повинна обнимати найбільше один повіт, а навіть дуже знищений повіт повинно поділити ся на кілька округів і до кождого округа приділити окремого будівельного урядника, щоби він міг допильнувати будівель, а пошкодовані могли з ним без труду і кошту зійти ся і полагодити свої справи.

В східній Галичині повинно ся поручити відбудову краю українським технічним силам.

Повітові прибічні ради при староствах.

В кождім повітї повинна урядувати при експозитурі або старостві прибічна рада, що має заступати пошкодованих перед урядом і боронити населеня перед властями.

Склад ради: Відповідно до знищеня 8 до 12 членів; склад національний після знищеня населеня по національній приналежности. Членами прибічної ради вибирати найрозумнійших членів громадських комітетів, і то таких, що розуміли ся би на будові.

Круг дїланя: Заступати населенє в його домаганях перед політичними властями при відбудові повіту; дбати про рівномірне розложенє відбудови на всїх пошкодованих в повітї; допильновувати поступів відбудови в цілім повітї; удїляти рад і уваг, як найскорше і найпрактичнійше перевести відбудову; експозитурам чи староствам та Краєвій Централи предкладати свої поміченя, ради і жалоби, та пильнувати, щоби похибки усунено.

В справах торговлї і промислу та ремесла і рільництва є рада дорадним органом для фахових органів при старостві і в тій цїли має обовязок заступати населенє з його домаганями перед фаховим органом староства та удїляти населеню відповідних рад і інформацій.

Засїданя відбувають ся раз в місяць, а в міру потреаи і частїйше.

Доси не покликано повітових прибічних рад при експозитурах зглядно староствах, хоч така організація застережена в статутї для Краєвої Централї. Треба наставати, щоби тим способом населенє мало також голос при відбудові знищених громад.

Д-р Іван Манух.

Російський міністер просвіти про національну школу.

„Русское Слово" подає розмову з новим міністром просвіти Кульчицьким про програму його діяльности. Про національну школу міністер сказав: „Національна школа може бути ріжна. Є прим. в Росії окрема нація — Вотяки, яка не має навіть свого письменства. Творити для Вотяків національну школу не було би ніякого змислу. Богато доцільнійше було би, щоб їх, як горожан Росії, вчити російської мови і вести науку мовою тої країни, якої є вони горожанами. В національнім питаню я буду взагалї держати ся тих загальник поглядів, які має ціле правительство. Справа національних обмежень в школї стоїть поза компетенцією окремого міністра. Коли менї прикажуть, двері школи будуть отворені для всїх."

Треба признати, що ся міністерська заява є одинока в своїм роді — своєю безглуздістю.

Гр. Лямезан у Цїсаря.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Цїсар приняв вчора в Баденї на авдієнції полковника корпусного генерального штабу гр. Лямезана. Опісля цїсар поїхав до Відня, де пополудни відбула ся в Бургу конференція під проводом цїсаря над справою заосмотреня в вуголь і справою перевозу.

О год. 4½ пополудни заприсягнув цїсар ново іменованого великого гофмайстра кн. Гогенльоге і великого шамбеляна гр. Бехтольда, а опісля приняв на окремій авдієнції міністра для Галичини д-ра Бобжинського.

Язикове рішенє державного трибуналу.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Державний трибунал відкинув жалобу, внесену чеськими торговельними Палатами в Празї, Будейовіцах і Пільзні проти розпорядку міністерства торговлї, силою якого в будучности всї звіти і письма до властий центральних і міністерств мають згадані Палати вносити в нїмецькій мові. Трибунал орік, що формальні заміти не мають значіня. Що до самої річи підчеркає ореченє, що рішенє є зависиме від того, чи артикулом XIX. основних законів основане є конституційне право Палат вносити ся з центральними урядами в мові, яку вони виберуть, та чи Палати мають право вносити жалоби проти розпорядків міністерства. Державний Трибунал вже орік кількакратно, що ні державні ні автономічні органи не можуть в арт. XIX. основних законів виводити права вносити жалоби проти розпорядків верховної власти, які відносять ся до урядованя.

Авдієнції у Цїсаревої.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Цїсарева приняла вчора між иншими на авдієнції бувшого великого шамбеляна гр. Лянцкоронського і міністра скарбу Шпіцмілєра, а опісля кн. Ренату Радивилову, кн. Тересу Сапіжину, кн. Тересу Любомірську, гр. Ірену Лямезан Саліс, гр. Марію Стаженську, гр. Феліцію Мицельську і п. Вільгельміну Лєо. Згадані пані зложили Цїсаревій подяку за обнятє протекторату над польським комітетом пань для опіки над дїтьми евакуованого населеня в Галичині.

Перед десятою битвою над Сочею.

Воєнний кореспондент „Österr. Morgenzeitung" доносить:

Генерал-полковник Бороєвич фон Бойна висловив ся в розмові з воєнними кореспон-

дентами, що він з повним довірем дожидає грядучих великих подій, які готовлять ся на фронті Сочі, маючи в тямці геройські подвиги своїх військ.

Генерал-полковник закінчив розмову ось так: „Ми дожидаємо недалекого двобою без ляку. Коли ми встояли ся в девяти битвах над Сочею, то видержимо з Божою помочю і десяту".

Домаганя в области судівництва.

Відень, 24 лютого 1917.

Посли Петрушевич та д р Евген Левицький були дня 23 с. м. на авдієнції у міністра судівництва гр. Шенка, щоби іменем Укр. Парл. Репрезентації представити йому домаганя Українців на полї судівництва. З окрема піднесли представники клюбу факт, що українська мова майже зникла з актів судових, бо судії не У країнї ведуть протоколи навіть з українськими сторонами з правила по польськи. Міністер вислухав дуже пильно українських заступників та обіцяв розглянути справу всесторонно.

Евг. Л

Нова конференція антанту в Парижи.

При участи американських дипльоматів.

БЕРЛІН (Пр. тел.). „Vossische Zeitung" доносить з Амстердаму, що по поворотї англійських дипльоматів з петроградської конференції буде в Парижи нова конференція, щоби ще перед Великоднем прояснити вілношенє держав антанту. В сій конференції мають взяти участь американські дипльомати навіть тоді, коли-б Америка до того часу не знаходила ся в воєнім станї з центральними державами.

Німецькі човни в англійськім каналї.

БЕРЛІН. (Бюро Вольфа). В ночи з 25. на 26. лютого часть наших торпедових човнів під командою капітанів Тілессена і Конрада Альфреда вдерла ся до англійського каналу поза лїнію Довер-Кале і до устя Темзи. В англійськім каналї приневолено до боротьби англійські контрторпедовці. Після сильної артилерійської боротьби вони пішли в розтїч, а кілька з них було ушкоджених. Вони відступили перед дальшою боротьбою. Наші човни не потерпіли ніякої втрати ні шкоди. В тій области не бачено більше неприятеля.

Инша часть наших торпедових човнів, не зустрічаючи ніяких сторожий, доплила аж до Nord Foreland і Downs. Опісля взято в огонь військові будівлї над Ярегом біля Nord Foreland і в містї Margate та кораблї, що стояли на якорі біля берега. Запримічено добрий успіх огня. Торговельного руху не запримічено. І тї човни вернули всї не ушкоджені.

З діяльности У. П. Товариства.

На послїднім засіданю Головної Управи при обговореню уклад сходин членів У. П. Товариства ствердженo відрадний факт розбудженя живійшого заінтересованя нашого загалу справами товариства, чого доказом обильнійші жертви (по 100, 200 і 500 кор.), що вплинули до каси протягом сего місяця на удержанє шкіл. Ся увага великодушних жертводавців до заведень товариства заслугує на найбільше признанє, бо поміч ся являєть ся як раз в пору застою діяльности більшости кружків на провінції, яких агенди приневолена була управа переняти, а які вимагали значнійших грошевих засобів.

Справу віднови діяльности по кружках уважає головна управа дуже важною, передовсім в сю тяжку хвилю. Хочби які були перешкоди до сего, хоч як здекомплєтований був би склад старшини кружків, то всеж таки не бракне й тепер людий доброї волї, навіть з поза членів товариства, що видячи невідкличну потребу віднови праці на тій царинї, не відмовлять ся помогти добрій справі, хто ділом, хто порадою, а то й грошевою жертвою. Перед кружками У. П. Т. розкриваєть ся безмір праці, а вже найвдячнійше завданє, се стараня коло заснованя народних шкіл по містах. Згуртованє у своїх школах як найбільшого числа української молодіжи повинно стати точкою національної амбіції кождого Українця.

Для розбудженя живійшої акції вже з початком нового півроку виготовила головна управа начерк плянів до основаня і веденя шкільних курсів в тій надії, що сим пособить ся не одному з кружків до праці в сім напрямі. Начерк таких плянів і для основаня торговельних курсів тякож виготовляєть ся. В сей спосіб виконало би ся одну з головних постанов, принятих на сходинах з дня 25. грудня.

З поміж инших постанов обговорено потребу укладу читанок для народних шкіл, а передовсім вид лових. Тому, що сею справою займаєть ся видавнича комісія з рамени Культурної Ради, порішено віднести ся туди по інформації, в якім станї находить ся праця сеї комісії, і що йно на основі одержаних даних буде можна обміркувати спосіб виконаня резолюції сходин. Поки що рішила головна управа приступити до видавництва готової вже рукописи підручника для гімназії. Сим відновлюєть ся видавнича діяльність, перервана ворожою інвазією. Виповненє рішеня що до уложеня плянів для волиньских шкіл може довершити ся по провіреню місцевих відносин фаховою силою; на основі таких інформацій буде можна приступити до праці в сім дїлї. Поки-що ідейність працюючих там учительських сил дає запоруку інтензивного навчаня в істнуючих там школах.

НОВИНКИ.

Львів, 27 лютого 1917.

— **З наших літературних кругів.** Письменниця п. Катря Гриневичева викінчила збірку оповідань з побуту виселенців і цикль легенд для молодіжи і тепер працює далї над історичною повістю з XIII. столїтя, якої виїмки, оголошені перед війною, викликали були живе заінтересованє.

— **Нова повість Максима Ґоркого** В російській накладовій фірмі Лапужникова в Берлїні вийшла нова повість Максима Горкого п. н. „Між чужими людьми". Є се друга часть широко закроєної автобіографічної повісти, в якій Горкий описує свої хлопячі лїта, перебуті в ріжних містах та на вандрівках по широкій Росії в характері ремісничого хлопця, що хапав ся ріжних занять.

— **Рсченець виміни почтових значків** давного виданя минає з кінцем лютого с. р.

— **Рекламації ополченців.** Міністерство війни видало до військових команд розпорядок, котрий унормовує на ново справу звільненя від військової служби. Після сего розпорядку сих ополченців, котрих просьбу о звільненє від військової служби підпирають політичні власти, можна полишити в цивільнім станї через 6 тижнів, а в дуже виїмкових случаях ще через дальші 4 тижнї. Сего рода позволенє можуть дати власти, котрі пропонують звільненє, сим ополченцям, для котрих відходить внесок на продовженє речинця звільненя, попередно їм при знаного. О кождім случаю удїленя властями позволеня цивільним — очікувати своїх реклямацій на їх теперішних становищах, мають ся повідомити відповідні військові власти. Коли однак по упливі 6, зглядно 10 тижнів реклямований не одержить звільненя від міністерства, має він безпроволочно зголосити ся до військової служби. Сим ополченцям, котрі просять о полишенє їх в станї цивільнім, бо подають просьбу о продовженє реклямації. можна удїлити сего позволеня лише в такім случаю, коли попередно їх просьба опирала ся на тих самих причинах, на яких опираєть ся нова просьба, на підставі котрої просять о дальше продовженє реченця звільнення. Взагалї лише тоді можна дозволити полишити ся в станї цивільнім аж до часу, коли надійде рішенє, подане висше наведеним розпорядженєм міністерства війни, коли без сего дозволу може повстати застій, потерпіли би важні господарські підприємства, як приміром рільничі підприємства. Однак такого дозволу на очікуванє рішеня реклямації в цивільнім станї не можна дати поодиноким одиницям. Є заборонене полишенє дрібних промисловців, або малих рільників в станї цивільнім, коли вони одержали на кілька тижнїв відпустку в війска, просять о продовженє сеї відпустки і хотять ждати в цивільнім станї на рішенє сего поданя. Всї поданя о продовженє того рода відпусток або звільнень і полишенє просячих на разї в станї цивільнім, мають власти політичні відмовно подагоджувати, о скільки не заходять дуже виїмкові відносини і причини.

— **Продовженє відпусток для рільників.** Доносять урядово: Військові особи з поміж мужви, увільнені в рільничих цілях або для цілий лїсового надзору одною з центральних властий військових, політичною властю або міністерством рільництва по день 31. марта 1917 р. і ті особи, які мають бути увільнені від 1. до 31. марта, можуть в случаю урядово признаної потреби бути знов увільнені аж до дальшого заряджена. Сей розпорядок відносить ся до самостійних рільників і їх кревних, що заступають їх в управі господарством, урядників і инших надзірних органів, ковалїв, колодіїв, мельників необхідно потрібних для рільництва. Реченець покінченя тих увільнень буде означений пізнійшим розпорядком. Дальші увільненя будуть дозволені політичними властями повітовими а для молочарень, головних рільничих корпорацій, стоваришень і апровізаційних заведень ц. к. міністерством рільництва. Дотичні прошеня мають бути найдальше до 10. марта внесені до повітової власти політичної, зглядно до ц. к. міністерства рільництва. Внесеня, до яких ті увільненя не відносять ся, а зокрема що-до машиністів (хорунжі, кадети, аспіранти на кадетів), що до увільненик армією в поли або ц. і к. військовою властию, дальше що до тих осіб, для яких увільненє поза день 1. марта 1917 р. не могло бути виконане з приводу походу в поле або яких увільненє з якого-небудь приводу було знесене, і внесеня що до тих, яких увільненє кінчить ся перед 1. марта 1917 р., і тих, яких прошенє про звільненє прийшло за пізно, мають бути дальше висилані тільки в дотеперішний спосіб. Що до дальшого увільненя осіб, занятих в сільськім господарстві, о скільки вони не обняті отсими постановами, будуть видані ще окремі, анальогічні постанови.

— **Якими дорогами ідє польщенє Холмщини,** про се пише кореспондент „Głos y Narod-y" ось що: „Завдяки ріжним чинникам польськість в Холмщинї не тільки не зменшила ся, а скріпшала. Передовсім жило в людовій моложіжи холмській змаганє до польської освіти; воно проявляло ся в тайнім шкільництві та в курсах, яких цїлю було приготовити учителїв читаня і писаня, що мали заступити фахове учительство. Тою дорогою національне почуванє нерозбудженe в старшім поколїню, що виявило ся тільки в релігійній спільности, росло з року на рік. Треба однак завначити, що релігійна приналежність часто не перешкаджала хлопови католикови говорити по хахлацьки (автор думає: по українськи—прим. Ред.), а православному найчистійшою польською мовою. Зовнішним обявом зросту національного почуваня було повнє понєхане хахлацького діялекту. В богатьох хатах ще нині старші говорять по „rusińsku", а молодіж від 30 літ в долину і дїти виключно чистою польською мовою. Тільки вона горнула ся до рільничих кружків, тільки у неї стрічало ся часописї і книжки. Православна молодіж мала богато сільських шкіл, а предї в житю села вихованцї тих шкіл не грали ніякої ролї. Причиною того було, що в кождій з тих шкіл огортали їх мрії про „чин" (уряд) і вони волїли шукати писарки в громадї чи в державнім урядї, як вертати до господарства. Наша молодіж противно шукала радше рільничих шкіл, ніж загальнообразуючих, і вертала з них на село. Так отже мимо переслїдувань польськість в Холмщинї скріпила ся і треба її ще збільшувати, щоби вона тепер була здібна до національної експансії. Тому завданю мають пособити: закладанє польських шкіл, удержуваних самими громадами, евентуально товариством „Macierz szkolna", вандрівні бібліотеки, учительські і міські бібліотеки, школи для дорослих. У всїх тих напрямах початки вже зроблені.

— **Лиха доля виселенців в Росії.** Видавана в Берні „Korrespondez der Nationalitäten Russland" пише: Загальне число виселених примусово Поляків, Українців, Жидів, Німців, Литовців, Лотишів, Естонців, Вірмен і т. д. в Росії доходить до 12 мілїонів. Один тільки комітет вел. княжни Тетяни в жовтни 1916 р. опікував ся 3,074.896 виселенців. З початку правительство притворювало ся, немов-то воно щиро опікуєть ся тою нещасною масою. Були навіть признані окремі фонди для видаваня підмог та потворено несчислимі комісії і комітети. Однак небавом опісля, коли виселенцї були розміщені по цїлій Росії і коли відобрано їм право свобідно переносити ся з місця на місце, отже тим самим можність лучити ся в більші середовища після національности правительство відмовило їм всякої дальшої помочи. Вкінци дійшло до того, що місцеві організації опіки, утворені містами і земствами заявили, що вони приневолені скинути з себе відповідальність, за всяку дальшу опіку над виселенцями, бо правительство відказало ся від всякої співдїяльности. Так пр. на надзвичайнім засіданю казанського земства губерніяльного порішено, що супроти теперішних відносин земство не може дальше брати участи в ратунковій акції для виселенців, веденій правительством, а се тому, що земство не хоче виставити себе на втрату довіря серед суспільности та не хоче бути співвинуватим у нужді виселенців і їх деморалїзації. Подібні вістки прийшли з Іркуцка і богато инших місцевостий.

— **Промоція.** Дня 23. с. м. відбула ся в университеті у Відни промоція п. Івана Мандюка,

учителя української гімназії в Перемишли, тепер провіантового офіціяла в поли, на доктора фільософії.

Що дієть ся на провінції.

Долинщина.

Недавно читали ми допись про невідрадні обставини Яворівщини і про тамошну гімназію. Не від річи буде дізнатись і про Долинщину, бо тільки дві прив. укр. гімназії істнують тепер на провінції: в Долині й Яворові, отже ті два повіти неначе відновили тепер народне житє. Дещо схожого о Яворівщиною має і Долинщина, але найпаче одна її часть (бо Долинщина складаєть ся з трьох частий: долинського, болехівського і рожнітівського судового округа), а то Рожнітівщина тепер неначе убита під гуком гарматніх куль—лежить мертва, бо найбільші її передвоєнні патріоти навіть на письменні запросини прибути до Долини на громадську нараду, не зволили навіть письмом відгукнутись з під свого підкарпатського „раю" За те долинський і болехівський округ доволі замітну дає признаку житя і поступу—а нарід

спішить з помічю на гімнавію і бурсу в Долині.

Дня 13. лютого відбула ся в Долині довірочна нарада під проводом делегата У. П. Т. і З. У. Р. в справі повітової організації. Ухвалено регулямін, який організує „повітовий комітет", зложений з 7 мужів, а то по 2 з кождого судового повіту і 1 з міста Долини. Комітет звязано тісно з організацією повітового Союза Українок в той спосіб, що справи чисто політичного змісту, як оборона укр. національних прав, а також несене правної помочи і поради незасібному укр. населеню, поміч жертвам війни, сиротам, виселенцям—передано одній чисто мужеській групі, а друга група справ чисто культурно просвітного та економічного змісту належить до повіт. Союза Українок, який має 4 секції: 1) релігійно гуманітарну, 2) просвітно-шкільну, 3) промислово робітничу і 4) торговельно-господарську. Кожда секція стоїть через своїх мужеських дорадників в звязи з тов. „Просвіта", У. Пед. Тов. і Сільським Господарем.

Тогож самого дня вечером під проводом того самого делегата відбулась в салях Бесіди нарада укр. жіноцтва з участю мужеської інтелігенції. Тут також неначе в доповненю зорганізовано комітет, який після регуляміну має розвести як найскорше акцію враз з мужеським повітовим комітетом. Повітове жіноцтво перетворить відтак свій комітет на філію тов а „Союз Українок", після статута, який львівське товариство „Союз Українок" післамо до затвердженя до ц. к. властий.

Прив. укр. гімназія ім. М Шашкевича цвите гарно при енергічній управі п. Л. Редкевича. Утворено при ній від 5. лютого дворічну відготовляючу до гімназії шкілку, до якої до 12. лютого вписалось над 70 дітий, але вписи були ще непокінчені На тих курсах учить 2 кваліфіковані сили. Учеників в самій гімназії I—V кл. є 156. Тепер забрано до війска 15 учеників, самих найліпших Якраз 12. лютого відпровадив їх гімназіяльний хор на зелізничий дворець, де своїми пращальними піснями до сліз тронув їдучих тим поїздом пасажирів. При гімназії в окремім будинку є бурса, що числить 35 учеників, і булоб ще більше, якби було приміщенє. В тім ціла біда, що гімназія має дуже тісні убікації, задля чого безуслівно мусить вже тепер подумати про будову дому, бо инакше на слідуючий рік не зможе відчинити VI. кляси. А тут готівки нема, бо якось тяжко діждатись поважнійшої суми як субвенції від ц. к. правительства, яке повинно звернути увагу на те, що для української молодіжи замкнені гімназії в Станиславові, Коломиї, Кіцмани, Тернополі. Про гімназію дбає старанно Укр. Пед. Кружок, якого головою є вельми діяльний звісний патріот о. декан Горникевич з Гошова.

Тов. „Сільський Господар" (філія) відчинило в грудни „Торговлю", яка дотепер дуже гарно цвите, головно завдяки фаховим інформаціям і проводови о. М. Ганушевського, пароха в Дори, який на разі є учителем в укр. гімназії і помічником тамошного пароха.

Є в Долині і укр. Каса ощадности, але та не зовсім в живій акції. По уступленю російських вийск з Долини довго її не введено в рух задля браку „каси", а відтак бюрка і відповідного льокалю, через що богато гроша, числячи не на сотки, але тисячі, перейшло марно в жидівські руки, бо селянки „вифасували" наразі поважні суми за своїх мужів та синів, а не мали де тих гроший зложити. Повітова Каса ощадности не війшла в житє, бо десь запропастились акти, а так само жидівська каса не віджила. Тим то маловаженєм справи каси богато внеслось деморалізації в нарід тай не призбиралось нічого на народні повітові (шкільні) ціли.

В Долині потреба тепер конечно укр. адвоката, бо доси був ще поважний і дуже совісний, хоч перший організатор „wszechpolskої" партії — отже перший муж в повіті, не тільки в місті — д р Добровольський, але сей умер 13. лютого нагло. Лишив ся всего ще один адвокат Поляк, який майже не веде канцелярії сам, а спільник його виїхав до Німеччини. Так найбільший повіт український не має укр. адвоката, який там дуже світло може стояти і кромі сего може вести Касу ощадности і Торговлю Спілки. Нема також ані одного цивільного лїкаря. Взагалї тут треба чоловіка, щоб став осередком цїлого руху в місті і в повіті. Доси займав ся всїми справами судя Коляджен[illegible], однак тепер поважна хороба його змусила відтягнутись від живійшої роботи, що потриває довший час, що-найменше 8 місяців.

Дивною у нас проявою є повітова рада, яка перед війною складалась з вшехпольсько-москвофільських членів, з яких лишилось лиш кілька Поляків і трьох „тихих" Русинів, отже рішучо нема комплету. На 26 членів є всего 13, тай з тих дехто перешкоджений! В виділї повітовім є тільки один наш чоловік о. Твардаєвич, а цїлість замість 7 числить лиш 4 члени враз з презесом кс. канон. Зарембою. Рівнож повітова Каса ощадности, де не мала сума була гроший наших селян, тепер в цїлковитім упадку, бо Дирекція Каси, яка перед війною складалась із 4 вшехполяків і одного москвофіля о. Сойки, тепер має всего 2 Поляків разом. Мимо таких анормальностий тутешне ц. к. староство, хоч делегат У. П. Реп. і З. У. Р. двічи домагав ся розвязаня повітової рали і нових виборів, не хоче тикати тої справи,

На се не можна знайти способу, бо в тій справі відносились люди до нашої З. У. Р., але безуспішно.

В громадській раді, а радше в „байраті" правительств. комісаря був минулого року директор прив. гімназії п. Єлюк, а тепер вже нема там представителя Українців, бо інспектор податковий п. Гошовський, що війшов на місце п, Єлюка, сам не уважає себе Українцем і не бере найменшої участи в житю тамошної української інтелігенції та навіть не належить до укр. „Бесіди".

Своєю дорогою, що наслідком підпозиційного положеня в Долинщині не хибує „военної хороби", але ніхто не журить ся впливати на людність жіночого пола в моральний спосіб — до чого в першій лінії покликане є духовенство.

З того всего таке виходить: В повіті мало мужеської інтелігенції, майже самі священики, але і між ними лише білі круки, що працюють безкорисно для народної справи.

В самій Долині так само мало охоти до безкорисної праці, лише одиниці займають ся роботою. Священства не зорганізовано в національнім патріотичнім напрямі, все ту ще особисті справи важнійші, чим безкорисна праця громадянська. — Інспектора до науки релїгії не лише в гімназії за 5 лїт не було, але по народних школах не контролюють ся роботи, через що дїти не уміють ані з книжки молити ся, ані навіть колядувати по українськи, лише по польськи. Взагалї тут ніякої контролї нема, тому матеріялїзм бере верх — особливо як є більше парохій до адміністрації. — Caveamus!

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви

Д-р Вітошинська, лікарка Гмінд 50 К (пядесять) (Дн.): п. д ра Василя Маковського, п. Зенона Ганкевича дир. школи, паню д рову Ванюку всї Гмінд-бараки, і пана д-ра Миколу Сисака Ul. Regmt 8 Залинць, пана д ра Володимира Загайкевича адвоката з Перемишля тепер віск. суд в Стрию. — **Ученики VI A кл. української гімназії 50 К** і кличуть що найменше на ту саму квоту: VI клясу Дівочого лїцея в Перемишли, VII клясу жіночої гімназій С. С. Василіянок у Львові. — Климентина Байцарівна Пуків 15 К: Марію Соловійову жену свящ. в Наварії, Зеновію Масяківну уряд. почтову в Незнаєвій, Александру Стрільбицьку жену свящ. в Вишнівчику, Проця Тиса в Хлівчанах, Анну Хабурську жену свящ. в Тумашівцях. — Оленка Петрушевич Стрий 10 К: о. совітника Володимира Петрушевича Калуш, п. Янку Барчинську і п. Стефу Охримовичеву Freistadt п. Олеську Флюнтову Братківці, п. Марійку Дольницьку Відень. — Теодор Боднар Стрий 10 К: п. Мелю Кравцьову, п. Надю Теодоровичівну, п. Аленочку Петрушевичівну, п. Надю Боднарівну і п. Романа Петрушевича всї зі Стрия. — Чет. УСС. Гаврилко Мих. 5 К: Турка Гр. пол. п. 340, Цїсака Емілїяна Відень, Шуту Миколу рах. підоф. етапна п. 184. Вп. отаманну М. Гірнякову, Вп. інж. Герасимовичеву Відень. — Іван Озаркевич 5 К (Діло): С. Коблянську Львів, Федора Миколи Петра Марчікового Львів, Віру і Дарку Кудриківні Відень, директора кавалерії В. Давидовича Львів. — Ірина Стрийська в Яворові 2 К (Дн.): Орисю Шепаровичівну в Криници, Зосю Дидиньску в Сяноцї, Марусю Левицьку в Бориславі, Мросю Ковальську і Зосю Нахтівну в Ярославі. — Миальський Володимир, ц к. радник двора, Відень, XVIII. ул. Феррa 4. 10 К („Діло"). — Лев Борачок, Перегінсько 10 К. (Дн.) — Ірина Команчукевичева, Пеньківці старі 5 К. (Дн).: Наталю Стернюкову з Добрян, Галю Лонкевичеву з Княжолуки, Оксану Горникевичівну в Гошева, Марію Ковалеву з Тарнова, Стефанїю Скрентовичеву з Пеньковець. — Юлія Гецївна учителька в Надієві 4 К (Дн.): Марію Мойсакову учительку в Стрию, Марію Лянг учительку в Ораві, Марію Площанську учит. в Лопянцї, п Стефанїю Косіївну учит. в Семигенові, п. Івана Гецїв урядника желїз. у Львові. — о. Михайло Телеп з Рогізна 10 К: о. Андрея Телепа шамбеляна з Ожомлї, о. Івана Скубиша з Селиск, п. Миколу Богачевського з Рогізна, п. Володимира Напурка з Яворова і о. Еразма Сприса з Вашівки. — Микола Іжак курат УСС. Prag II. Handelsspital 20 К (Дн.) — Лев Оорест Редкевич Долина 20 К: дир. Ізидор Елюк Кірхберг, дир. Ярослав Біленький Яворів, Збір учительський пр. укр. гімназії в Долині. — о. Юрій Жук в Вербици 5 К: о. Антонія Яцїв в Махнові, о. Антонія Фоми в Любичи князї, п. Константина Булку коменданта жандармерії, п. Онуфрія Солодуха начальника громади, п. Луку Томашевського секретара всїх в Вербици. — Володимир Гусак проф. гімн. в Ланцутї 10 К. (Дн.): Юлїю Галянтову в Стрию, о. Василя Дубицького кат. гімн. в Конюшках кор., Ярославу Гутковську у Львові, Олю Боробайківну в Бережанах,— Григорий Волосянський полева почта 295 5 К. (Діло): о. Івана Волосянського Сокаль, Теодора Шемердяка (Івана), Дмитра Сенету (Михайла), Петра Климовича, Марійку Сенетівну в Старім Самборі, — інж. Степан Заячківський Журавно складає на волинські школи 20 К., — о Маріян Цурковський в Турі великій 5 К. (Дн.): Тересу Цурковську в Турі великій, Василя Геру надревідента держ. зел. в Перемишли, Льва Породьку лїкаря війск. місце постою, жену Нусю Цурковську в Турі вел. і синка Ромка Цурковського в Турі вел,— Галїбей Іван Львів 2.: Породка Льва, Боднарівського Евгена і Грушкевича Володимира всї у Львові.

Просимо всїх Вп. Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Дїлї, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних, В той спосіб вощадите нам богато роботи. бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сій нагодї пригадуємо, що Жертви складаєть ся пятковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Днїстер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адмінїстрацію „Дїла" і викликаних. X.

Цїнник насїнь.

Конюшина червона (ціна торгова). — Инші конюшини і трави по курсових цінах в міру запасу.

БУРАКИ ПАШНІ: ціна за 1 кг.

Півцукрові білі . . . К 3·60	Морква пашна біла . . К 50·—	Ріпа стернянка . . . К 8·—
Мамути червоні . . . К 4·—	Морква „ помаранч. . К 60·—	Мак синій . . . . . К 10·—

ЯРИНИ: ціна за 1 кг.

Цибуля цитавська . . К 140·—	Свекли єгипетські . . К 16·—	Капуста бруншвіцька . К 30·—
Цибуля голяндська . . К 140·—	Свекли инші . . . . К 12·—	Капуста волоська . . К 50·—

Цибулю, свеклю, капусту, редьковцю, редькву, цукровий горох і фасолї, динї, моркву, калярепу, петрушку, огірки, салату, шпінат і инші ярини доставляємо також **в пачочках по 30 сотимів.**

При замовленях належить послугувати ся розісланими друками на замовленя і з одної громади разом замовляти з огляду на обмеженя в перевозї посилок. Ціна розуміє ся в міру запасу за готівку з гори, опаковане числимо по власних коштах. За якість насїня ручимо до висїяня — невідповідне до ужитку приймаємо назад. В браку одної сорти вільно нам вислати иншу сорту того самого насїня. Посилка іде на ризико замавляючого — за термін достави не ручимо. З огляду на великий брак насїнь і перевозові трудности належить спішити ся з замовленями.

Для спілок, філій і кружків „Сільського Господаря" і крамниць даємо при замовленях ярин і цьвітів в пачочках рабат 30%.

Окремих цїнників не висилає ся. VII.

Краєвий Союз госп.-торговельних спілок, Львів, вул. Зїморовича ч. 20.

ДНЕВНИЦЯ.

Бібліотека **Товариства „Просвіта"** отворена кождого дня від години 4—6 вечером. 8—10

Вінчане п. Романа Ковалїва з п. Голейківною відбудеть ся в церкві парохіяльній в Сяноцї дня 28 с. м. Місто повідомлень складають молоді 50 кор. на скарб Січових Стрільців. 152 1—1

Засїданє „Тіснїйшого краєвого комітету різдвяних дарунків для Українських Січових Стрільців і жовнірів Українців ц. і к. армії" відбудеть ся в четвер дня 1 марта в салї Захоронки вул. Руська ч. 3 о год. 4. попол. — Евгенія Макарушкова, Калина Величківна.

Загальні збори Кружка У. П. Т. ім Б. Грінченка відбудуть ся дня 4. марта 1917 р. (неділя) пополудни о годині 3 (бо нема світла) в будинку шкільнім на Городецькім ч. 95. у Львові з отсим порядком нарад: 1. Відчитанє протоколу з попередних загальних зборів. 2 Зданє звітів: а) педагогічного, б) адміністраційного і в) касового, рефер. М. Сїяк. 3. Звіт комісії контрольної. 4 Дискусія над звітами і удїленє абсолюторії. 5. Відчитанє спису звичайних членів Кружка. 6 Вибір голови і решти членів старшини Кружка 7. Внесеня і запити членів. Старшина Кружка просить Добродіїв і прихильників нашої школи о як найчисленнїйшу присутність. Від сего буде залежати доля і будучність нашої школи — М. Сїяк, заступник голови о. Волод. Федусевич, секретар. 2—3

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 27. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Місцями була боєва дїяльність дещо значнїйша.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Положенє не змінило ся.

Заст. шефа ґен. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 27. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

З богатьох наступів англійських військ на фронт між Уперн і Соммою один тільки дістав ся до наших ровів. Неприятеля, який вдер ся на схід від Арра, в протинаступі виперто.

Гарматний огонь в небогатьох відтинках виходив поза звичайну міру.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

При менших морозах боєва дїяльність була в кількох місцях значнїйша, ніж в останнім часї.

Фронт Македонський; Нічого нового.

Перший ґен. кватирмайстер **Людендор Ф.**

НЕКРОЛЬОҐІЯ.

ПОДЯКА.

Овіяні вдячністю для тих, що в неприсутности найблизших, таких тепер віддалених членів рідні б. п. Юлїяна Монцїбовича помогли перенести горе пращаня на віки — отсею дорогою складаємо щиру подяку: Всеч. О. Тисовському, парохови Сваричова, котрий так щирою радою як і гарно виголошеною пращальною промовою звеличав похорон. Всп. О. Яцковському, парохови Рожнїтова і Вп. п. Миндюкам за участь в похороні помимо вельми непривітної погоди.

Монцїбовичі.

153 1—1

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Василь Щур, Федь Галайбіда, Луць Коваль, всї евакуовані зі Сюлка коло Божикова повіт Підгайцї, замешкалі тепер в Корналовичах п. Калинів, повіт Самбір, пошукують своїх жінок Теклї, Анни, Марії. з дїтьми. 150 3—5

Оголошеня.

Нові льоси Австр. Червоного Хреста мають дуже добрий плян гри і кождий льос мусить бути вильосований в протягу 40 лїт. Головна виграна 200 тисяч корон. Найблизше тягненє 1. червня. Поручуємо ті льоси за готівку по 35 (враз з податком і присилкою) враз на сплати місячні в групах по 5 льосів. Перша рата з стемпльями і податком 10 кор дальші рати по 6 кор. — Дім банковий **Schütz i Chajes,** Львів, пл. Марійська 7.

VIII 14—?

Інструктора пошукую для ученика III. кл. гімн. — зараз — ближші відомости, о. Кирил Фзцієвич в Стріласких нових — почта в місци. 149 3—4

Пошукую семинаристки для ученицї І. видїлової школи, если можливо то і до шитя. — Евгенія Дяконова в Махнівцях, п. Поморяни. 134 9—10

Права родин покликаних до війска і ин. необхідні інформації містить „Інформаційний календарець". Ціна 30 сот. — „Жовнярський". Ціна 20 с. — „Шкільний". Ціна 20 с. До кождих 10 шт. 2 даром. **Пересилка** 1 шт. 5 сот. 12 шт. 30 сот. — Висилає А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Львів, вул. Карпінського ч. 19. 139 7—15

Совістного інструктора шукаю до 4—5 хлопців І гімн. платня 40—170 К місячно. Можливе крім того завятє в склепі осібно говороване. Зголошеня приймає Міськевич, Мости великі. 155 1—1

ЗВИЧАЙНІ

Загальні Збори

ТОВАРИСТВА ЗАДАТКОВОГО

„ДОБРОБИТ"

стоваришеня зареєстр. з обмеж. порукою

в САМБОРІ

відбудуть ся дня **12 марта 1917 р. о годині 10.** в разї браку статутом вимаганого комплету о годині 12 в полудне в комнатах „Української Бесіди" зі слїдуючим порядком дневним:

1. Відчитанє звіту з послїдних Загальних Зборів.
2. Справозданє Дирекції з дїяльности, та предложенє замкненя рахунків і білянсу за рік адмінїстраційний 1916 до затвердженя.
3. Справозданє Комісії ревізійної.
4. Затвердженя внесеня Ради Надзірної на вибір одного члена Дирекції в місце вильосованого.
5. Вибір трех членів Ради Надзірної.
6. Вибір трех членів Комісії ревізійної.
7. Внесеня членів.

За Надзірну Раду:

Ярослав Хомишький секретар. *Михайло Мартинець* голова.

154 1—1

НОВІ КНИЖКИ

Товариства „ПРОСВІТА".

1. Календар „Просвіти" на р. 1917. Ціна 2 кор. 50 сот На почтову пересилку долучити 30 сот. або рекоменд. 55 сот.

2. Підручник до науки нїмецької мови. Ціна брош. прим. 3 кор 50 с. а оправлений в полотно з витисками 6 кор 50 с. На почтову рекоменд. пересилку долучити 55 с.

3. Дотепи, вигадки і жарти. Ціна брошур. примірн. 1 кор. 80 с., оправл. в полотно з витисками 2 кор. 20 с. На почтову пересилку долучити 45 сот.

4. За козацьким хайбом, оповіданє з давних часів. Ціна 70 сот. з пересилкою о 20 сот. більше.

5. Войнаровський, історична поема — Ціна 70 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

6. Чекає нас велика річ, історичні образки. Ціна 50 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

7. З кривавого шляху Укр. Січ. Стрільців, оповіданя і описи. Ціна 1 кор. 20 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

Книжки висилаємо тільки по отриманю готівки; на кредит і за посліплатою не висилаємо, в коміс не даємо.

Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Тов. „Просвіта" у Львові, ринок ч. 10 V. с 6—?

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 49, (9.301) Львів, четвер 1. марта (16 лютого ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телєфону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 3·40 К.
чвертьрічно . . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, дрібнішого това 40, в надісланім 52, в оповістках 60 с., в родинній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1·20. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою - - - - уповою. - - - -

Одна проміркова клемпер у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ПЕРЕД ВЕСНЯНИМИ БОЯМИ.

Три основні проблеми стратеґічні: провід, воєнний плян і ґруповане. — Мілітарні чинники, від яких залежить офензива: військо, муніції, комунікаційне получене за фронтом, стан погоди. — Західний фронт. — Російський фронт. — Вартість вістий і обовязок мовчаня.

Як ми вчера донесли, по конференції антанту в Петрограді, яка ще доси тягнеть ся, має відбути ся нова конференція в Парижи, яка — як се говорило ся про кожду пляновану конференцію антанту — має дефінітивно управильнити відношенє держав антанту і означити їх задачі в тих боях, до яких тепер антант готовить ся і які — як се говорило ся про кожді пляновані бої — мають нарешті принести антантови рішаючу побіду.

В приготованях до нової кампанії кожда з воюючих сторін мусить рішити передовсім три основні проблеми стратеґічні, а саме: провід, воєнний плян і ґруповане.

Що до проблеми проводу, то признає се також противна сторона, що осередні держави рішили сю проблему в напрямі як найбільшої єдности. Останним висловом сього рішеня було іменованє Гінденбурґа шефом німецького ґенерального штабу. Осягненє такої єдности, такого „одноцільного фронту", остає й досі недосяжним ідеалом держав антанту. Сей ідеал мабуть також остане для них недосяжним. Поминувши ґеографічне положенє, яке антантови утруднює осягненє одноцільного фронту в матеріяльнім розуміню, — великі перешкоди зустрічає він на шляху до осягненя одноцільного фронту також в ідеальнім розуміню. Коли ходить о західний фронт, вистане вказати на конкуренцію між політичною ґегемонією Анґлії і мілітарною ґегемонією Франції; до того прилучають ся відносини на російськім фронті, які не все можна згармонізувати зі змаганями антанту на заході. Словом, в рішеню проблеми проводу осередні держави стоять без порівнаня висше від держав антанту, і се відношенє по всій правдоподібности вже не змінить ся.

Коли проблема проводу не боїть ся явности, то проблема воєнного пляну є з природи річи покрита тайною. З воєнного пляну на сей рік знаємо тільки одну часть: німецьку необмежену війну підводними човнами. Анґлія, проти якої звертаєть ся ся війна в першій мірі, виступила би очевидно найрадше проти неї з якимсь успішним мілітарним засобом, одначе поки-що англійська воєнна техніка такого засобу не винайшла. Тому Анґлія протиставить на разі сій війні засоби політичні, а саме оголошує, що необмежена війна підводними човнами зі сторони Німеччини не впливає рішуче на морську плавбу. Ціль сього обезцінюваня успіхів німецьких підводних човнів ясна: Анґлія хоче таким способом заохотити невтральні держави до морської плавби. Коли який невтральний корабель вийде з такого підпринятя цілий, то Анґлія мати ме і матеріяльну (ладунок корабля) й моральну (обезцінене німецької війни підводними човнами) користь; коли ж ні, то затоплене невтрального корабля заострить відносини між даною невтральною державою й Німеччиною, отже принесе політичну користь для Анґлії.

Поза сею частю воєнного пляну все инше покрите тайною, супроти якої можливі тільки здогади.

Третя проблема, проблема ґрупованя, залежна на стільки від воєнного пляну, що ґруповане відповідає тій ціли, яку собі означив воєнний плян. Рішене сеї проблеми також покрите тайною. Відкрити сю тайну у противника, а закрити перед противником у себе, — се є головна задача воюючих сторін в сій справі. Що-до рішеня проблеми ґрупованя, то треба тут вміло примінити економію сил, бож ніяка з воюючих сторін не має сил, під якими розуміть ся військо, оружє й муніція, в необмеженій скількости. Отже треба старати ся мати над противником перевагу там, де шукаєть ся рішеня і приготовити потрібні для оборони сили там, де буде рішеня шукати противник. Вже з сих уваг видно, яка се трудна проблема.

Очевидно, всї сї проблеми не стоять відірвані, тільки творять разом одну стратеґічну цїлість. Донесенє про нову конференцію антанту вказувало би на те, що вони для антанту ще не є рішені. В донесеню говорить ся, що конференція має відбути ся перед Великоднем. Коли б на ній рішено ті проблеми, то акції антанту на основі того рішеня можна сподївати ся не швидше, як в цвітни.

Для самої акції важні є отсї мілітарні чинники: нагромаджене, уставленє й уґрупованє сил, достава муніції, комунікаційні полученя за фронтом, стан погоди.

Римська „Tribuna" на основі англійських і французьких жерел висловляє здогад, що антант буде шукати рішеня передовсім на західнім фронті. На основі обчислень згаданого дневника сили антанту на сім фронті мають значну перевагу над силами Німеччини. Німеччина зібрала тут 166 дивізій, проти яких стоїть 140 дивізій французьких, 100 англійських і 8—10 бельґійських. Таким чином по німецькій сторонї стояло би 2,500.000 війска, по неприятельській 3,700.000, отже неприятельська перевага виносила би 1,200.000 війска. Та коли взяти на увагу трудности, з якими бореть ся Франція що-до людського матеріялу, і на сій основі приняти, що французькі баталіони числять не по 1000 тільки по 800 людий, то ся перевага вже зменшить ся о 350 000. Як стоїть ся справа в Анґлійців і Бельґійців, не знати. В кождім разї можна приняти, що відношенє німецьких і неприятельських сил не буде некорисніше для Німців, ніж було в боях над Соммою. А в сього можна вносити, що Німці й сим разом дадуть собі раду.

Для характеристики настрою у Франції треба згадати, що преса висловлює сильні побоювання перед німецькою офензивою, пише про величезне нагромадженє війск і воєнних матеріялів, а навіть каже, що до Ельзасу прийшло болгарське і турецьке військо.

На російськім фронті наступив в останних тижнях докладний поділ команди. Північну часть обняв Рузский, середну Еверт, південну Гурко; команду цілого фронту має держати далї Брусілов.

Дотеперішні донесеня говорять про нагромаджуванє війск в південній части російського фронту, де також знаходить ся зреорґанізована ромунська армія. Все те промовляє за здогадом, що тут плянує головний офензивний удар російська воєнна управа. Цїлю сього удару над Серетом і проти Семигородських гір мало би бути відзискане Ромунії. Очевидно, при сім усім треба вистерігати ся думки, що головний російський удар може наступити тільки тут, а ніде инде.

Так виглядала би справа нагромадженя війска на двох головних фронтах. Додати треба, що більшої акції треба сподївати ся й на італійськім фронті; натякають про се хоч-би подані вчера слова ґен. Бороевича.

Що-до муніції, то для антанту дуже важною річю є запевненє правильного заморського довозу, бо при теперішній офензиві на ніякі — навіть найбільші — готові запаси не можна спустити ся, коли правильний довіз не є запевнений. Ся справа стоїть поки-що під знаком війни підводними човнами.

Як предстазляють ся комунікаційні полученя за фронтом, се також належить до тайн. Можна тільки загалом сказати, що до військової управи центральних держав можна мати в сій справі повне довіре; далї, що ся справа певне буде добре поставлена у Франції, а гірше в Росії.

В кінци дуже важним чинником для часу воєнної акції є стан погоди. Доси мали ми сильні морози; тепер надходить час таяня, для більших воєнних підпринять ще недогіднійший від морозів; аж весна розвяже військовим управам руки.

Поза сими загальними увагами ніхто не може сказати щось конкретнїйшого. Особливо треба остерегти публику перед ріжними вістями, які перед кождою більшою воєнною акцією курсують удекоровані звичайно походженєм з якогось авторитетного жерела. Отже треба мати на увазї, що й висші офіцири на фронтї не знають про цїлість воєнного пляну нїчого більше від звичайних смертних. Так само треба ставити ся критично до відомостий, одержуваних з листів, чи розмов з людьми з фронту, бо ж на фронтї кождий знає тільки те, що дїєть ся в його найблизшім окруженю і на тій основі оцїнює цїлість — очевидно безпідставно.

Нове письмо Вільзона до конґресу.

ВАШІНҐТОН (Бюро Райтера). Письмо Вільзона до конґресу звучить:

„Є моїм обовязком удержати тїсну лучність з обома палатами конґресу. Заповіджену дня 1. лютого німецьку тактику переводить ся вже від 4 тижнїв. Не можна ще в цїлости оцїнити практичних наслїдків сеї тактики. Торговля инших невтральних країв поносить поважні шкоди, хоч може не більші, ніж перед днем 1. лютого, коли розпочало ся нове веденє війни. Тодї я завізвав инші невтральні народи до співдїланя з нами, щоби покласти край тому знищеню. Одначе побоюю ся, що жаден з них не вважає спільної акції зі Злученими Державами за вказану. Наша власна торговля терпить також більше наслїдком вижиданя, ніж наслїдком властивих подій. Поносить вона більшу шкоду наслїдком того, що стільки наших кораблїв з боязни остає в американських пристанях, ніж наслїдком того, що стільки кораблїв затоплено. Можна сказати, що явне дїло, якого, як сподїваємо ся, уникати муть німецькі команди, ще не наступило.

Хоч на щастє так є, то прецї відомі заяви деяких німецьких властий і дневників радше скріпляють, як ослаблюють вражінє, що о скільки наші кораблї і наші горожани не падуть жертвою, треба се радше приписати слїпому случаєви і фактови, що команданти підводних човнів, з якими стрічають ся наші кораблї, виявляють такт і володїють над собою більше, як сего вимагає інструкція, удїлена командантам. Було би нерозважно перечити, що таке положенє може спричинити небезпеку і не бути приготовленим на те.

Супроти того почуваю ся до обовязку візвати панів, щоби Ви менї сейчас запевнили ту повноту власти, якої кождої хвилї можу потребувати. Мусимо серед теперішних тяжких обставин з розвагою і рішучістю боронити нашої торговлї і житя наших горожан.

Сподїю ся всім серцем, що не буде конечне казати оружній силї, щоби вона почала свою дїяльність. Американський нарід сього не бажає. Нїяка з доріг, які я вибрав, не буде вести до війни. Війна може бути спричинена тільки самовільним визиваючим вчинком.

Прошу Панів, щоби ви менї дали повновласть до воруженя наших торговельних кораблїв, коли того буде треба та до заосмотреня їх в усї засоби в цїли приміненя конечних метод для оборони.

Не маємо на думцї тільки матеріяльних інтересів але також основні людські права, маємо на думцї великі кличі спочуваня і оборони, які велять людству берегти житя людий, що працюють в мирний спосіб над удержанєм світового промислу, берегти житя жінок і дїтий. Не можу сумнївати ся, щоби хто небудь з Американців зжахнув ся перед обороною тих річий.

„Готовити гармати і муніцію, продукувати засоби поживи і справедливо їх роздїлювати."

БЕРЛЇН (Ткб). В німецькім парляменті вела ся дальше дискусія над буджетом і податковими законами. Саля нарад, трибуни і дипльоматичні льожі були переповнені. Після отвореня засїданя забрав голос державний канцлер Бетман Гольвег і виголосив отсю промову:

Панове! Коли наші жовнїри стоять в полї, а наші підводні човни з погордою смерти кружляють по мори, тут в краю не остала для нас инша праця, як готовити гарматн і муніцію, продукувати засоби поживи і справедливо їх дїлити. В тій боротьбі за житє і будучність нашої держави висшою над усї цїли зовнїшної і внутрїшної политики є цїль: бороти ся і побідити. Ухваленє парляментом нових воєнних кредитів вказало цїлому світови на незрушиме рішенє Німеччини бороти ся до хвилї, коли неприятелї будуть схильні заключити мир. Про те, як той мир має виглядати, говорено і писано богато, а недавно займав ся тою справою пруський сойм. Хоч для нашої будучности рішаюче є питанє, чи добуток землї і инші забезпеченя має принести нам мир, то прецїнь вважаю передчасною річию, щоби я в дискусії про те брав участь. З мого становища було би яловою річию ставляти з гори обїтницї або подрібно формулувати услівя. Представники неприятелїв поробили собі посполу фантастичні запевненя, але тим осягнули вони лише стїльки, що вони і їх народи ще більше заплутали ся у війну. Той примір мене зовсїм не манить. Цїль наших услівій, се покласти конець війнї тривким миром, який дасть нам

відшкодованє за всї понесені кривди

і запоручить сильнїй Німеччинї істнованє і будучність. (Живі оплески). Отсе наші цїли. Не менше і не більше.

Також що до великих питань внутрїшної политики бажаю обмежити ся до кількох загальних уваг. Подібно, як про воєнні цїли так і в справі уладженя наших внутрїшно-политичних відносин є рїжні погляди. Нова орентація? Чи не гарне се слово? Уживаю його нинї вперве. Воно викликає невірне поняте, немов то від нашої забаганки залежить, чи ми хочемо в новий спосіб орентувати ся, чи нї. Нї, мої панове! Настав новий час, а з ним відновив ся нарід. Спричинила се велика зїйна. Нарід у нїй виявив такі

живі сили, які не дадуть ся обняти нїякою програмою

политичною нї правиці, нї лївиці. (Голоси: Дуже добре!).

Державний канцлер вказує на те, які великі завданя политичні, військові і господарські треба розвязати по війні. Часи, коли в нутрї правительства виявляла ся кабінетова политика, а вільнодумний напрям був менше або більше космополїтичним напрямом, вже минули ся. Кождий розумний представник прав народу зуміє оцїнити

вартість вїмецьких монархічних уладжень

Що до мілїтаризму, то географічне положенє все пригадує Німцям великі слова Фридриха Великого: „Все на сторожі!" Не можна тої сторожі виконувати успішнїйше, як на основі монархічного устрою.

Державний канцлер вказує дальше на те, що мирові предложеня Німеччини і її союзників відозвали ся голосним відгомоном в нейтральних державах, та у неприятелїв викликали вони обяв варварської ненависти і насміху. В тій хвилї, коли Німеччина із своїми союзниками одностайно стоїть на всїх фронтах, цїла вина за дальший пролив крови паде на неприятелїв.

Переходячи до справи

замкненя моря

сказав канцлер, що осередні держави старають ся після можности вменшити всякі трудности, що стоять на перешкоді невтральній пароплавбі і доставити невтральним сирівців, о скільки ними самі розпоряджають. Та в самій річи ті всї трудности спричинені тільки морською тиранїєю Англії. Прийде ще час, коли і невтральні будуть вдячні осередним державам за їх теперішне невідкличне рішенє. Що до

Сполучених Держав

то канцлер не одержав автентичного повідомленя про причини того наглого зірваня зносин, а дотеперішний амбасадор Сполучених Держав в Берлїнї обмежив ся тільки до устної заяви про зірванє зносин і до жаданя пашпортів. Се форма зірваня зносин, яка

не мала ще досї приміру в історії.

Коли би аргументація Сполучених Держав, що Німеччина без упередженя нарочно взяла назад свої обїтницї, зроблені в ноті з 4. мая 1916, була автентична, то проти такої аргументації державний канцлер мусїв би в рішучий спосіб запротестувати. Президент Вільзон під час революти в Мексику в 1913 р. заявив, що найлїпше примінити ся до міжнародних звичаїв про невтральність, коли заборонить доставляти оружя і воєнного матеріялу обом партіям поборюючим себе в Мексику. Такий звичай не був вже добрий в рік пізнїйше, і Америка доставляла державам антанту безчисленні скількости воєнного матеріялу. Америка, дбаючи постійно за права американських горожан, щоби вони могли свобідно їздити до країв антанту і вести торговлю, зовсїм инакше дивить ся на ту справу у відношеню до осередних держав. Що правда, вона запротестувала проти заряджень Англії, що противлять ся міжнародному праву, але підчинила ся їм. Є неможливим добачувати питанє чести і житєвого інтересу для американського народу в тім, щоби міжнародне право не було оружєм тільки проти осередних держав. Наслїдком англїйських заряджень тільки тому не гинули Американцї, що невтральні держави, а зокрема Америка підчинили ся англїйським зарядженям. Зірванє дипльоматичних зносин Америкою і бажанє змобілїзувтаи всї невтральні держави проти Німеччини не пособляє цїли, проголошеній Сполученими Державами, а саме: свободі моря анї мировим змаганям. Воно радше збільшає ворожнечу проти Німеччини і пролив крови. Жалїю з приводу зірваня зносин з народом, якого історичною місією було спільно з нами боронити спільних ідеалів. Одначе коли наші щирі предложеня, поставлені в цїли заключеня мира, стрічають ся з глузованєм у противників, то

ми не можемо відступити; можемо тільки пїти вперед.

Мушу повторити, що наша теперішна війна підводними човнами є відповідию на торговельну бльокаду, яку супроти нас примінює Англїя від початку війни. Англїя хоче проти нас примінити у великих розмірах те, що колись-то в малих розмірах проти Бурів. Та тодї ходило про 150 000 жінок і дїтий, з яких по словам самого Лойда Джорджа около 12% впало жертвою. Нинї хоче Англїя свою варварську методу войованя приложити до 70 мілїонів людий, щоби їх голодом приневолити піддати ся Англії. Англїйське правительство голосить, що воно небавом поборе небезпеку, яка слїдує з війни підводними човнами. Побачимо. Дотеперішний вислїд тої війни більший над усї сподіваня нїмецької „маринарки Остаточних чисел не можна подати, але звіти, зложені поодинокими підводними човнами, виказують такі великі успіхи, що можна бути аж надто вдоволеним. Що деякі кораблї можуть втечи, се не зміняє нїчого в цїлости образу. Хоробрість підводних човнів заспокоює нас що до дальшого ходу тої війни.

Канцлер згадує вкінци про тяжку зиму, яку перебула незасібна людність з великою посвятою.

Воєнне положенє не змінило ся

від часу послїдної промови канцлера." Наш фронт є всюди незахитаний, а наші хоробрі жовнїри з цїлим довірєм глядять на своїх вождів, призвичаєних до побід. На фронтах суші є все готове завдяки геніеви нашої найвисшої управи армії. Також на морськім фронтї ми побідимо, а до війни підводними човнами не були ми нїколи так добре зоружені, як перед роком. Тому зповною вірою дожидаємо найблизших місяцїв

Крім війска, яке стоїть перед неприятелем, у вітчинї стоїть друге військо, оживлене несхитною волею, яке не стерпить того, щоби вітчина мала виречи ся свободи. Та воля випробована тисячкратно робить нас непобідимими і несе нам побіду." (Живі оплески).

Дебата.

Пос. Шпан (центр) заявляє, що було би блудом думати, немовто Німеччина хоче вречи ся воєнного відшкодованя після норм, що кождий поносить свої воєнні кошти. Втрати і шкоди мусять бути повернені тими, що викликали війну.

Пос. Шайдеман (соц. дем) називає день 12. грутня м. р. найкрасшим днем свого житя. Соціяльні демократи все були приклонниками мирового руху в Німеччині. Коли Німеччина має осягнути бажаний мир, то мусить поборювати, істнуючий в краю напрям безмежної политики анексійної. Йде про боротьбу в обороні істнованя, яка не сміє нї хвилї бути довше ведена, як того вимагає ся цїль. До нового звороту причинив ся однак неправдивий запал в деяких кругах: furor teutonicus. Ті люди думають, що ми за мало ще маємо неприятелїв.

Німецький нарід з гордістю зносить нечуване лихо, але ще більшим від того є лицемірство і безоглядність безсоромної лихви. Треба наклеймити тих, що з недолї народу черпають свої доходи.

Пос. гр. Вестарп (консерватист) заявляє ся проти нової орентації, під якою треба розуміти демократизацію всїх уладжень. Після війни потрібна буде сильна власть монархічна.

Коли би неприятелї не могли заплатити воєнного відшкодованя, то Німеччина держить в своїх руках заняті области. До того Німеччина потребує розширеня своєї рільничої основи вона потребує краю на кольонїзацію. Такі области найдуть ся в Курляндії і Литві. Для промислу треба конче вугля а його можна найти в Brieu і Longwy. Також необхідною є для Німеччини пристань в Антверпен. Так як мусить бути забезпечена границя на заході, так теж мусить бути скріплений фронт на сході. Туг треба звернути увагу на вартість фляндрійського берега для офензиви і дефензиви.

Австро-Угорщина інтересована у війні підводними суднами також безпосередно. Бесїдник висловляв переконанє, що мимо послїдної ноти Вільзона також Австро Угорщина стоятиме в справі війни підводними човнами на тім самім становищи, що і Німеччина.

Примусове навертанє греко-католиків?

Берн (Швайц.) 21 лютого.

„Бюлєтин національностий" доносить:

„Новое Время" з 26 сїчня с. р. малює відносини серед утїкачів в Одессї, де одна филя утїкачів наступає за другою. Перші появились Серби, потім Українцї („русскіе"!) з Галичини, врешті Ромуни. Особливо важка була доля Галичан, коли врешті не заняло ся ними Благодійне Товариство.

В якім напрямі відбуваєть ся опіка сього товариства, можна вимірkувати з новинки, де оповідаєть ся, що уладжуєть ся там для дітий і старших окремі „поучаючі" курси, щоб з їх помічю наклонити (!) галицьких греко католиків, битих голодом і розпукою, до переходу на православе.

Се називаєть ся опікою над виселенцями.

Крайна пора відновити передплату

- на МАРТ 1917 -

тому що в нинїшних часах грошеві по- — — силки часто опізнюють ся — —

просимо о

- скоре відновленє передплати на -

— — — МАРТ 1917. — — —

щоби не переривати висилки часописи, що і для Передплатників і для нас є некорисне, бо наверкені передплатники дістають опісля в 5—10 дневним опізненем часопись, а ми маємо богато роботи здержуючи і знова навертаючи. — Пригадуємо, що здержимо висилку „Дїла" всїм без виїмки, як найдальше до **8. (осьмого) марта** *не буде відновлена передплата. — — — —*

НОВИНКИ.

Львів, 28 лютого 1917.

— **Засїданє фільольогічної секції** в Наук. Товаристві ім. Шевченка відбудеть ся в четвер (1. марта) о год. 6 вечером в канцелярії Товариства з таким порядком: 1) д-р В. Щурат: Шевченків „Сон", 2) Комунікати. — Заряд секції.

— **Українська мова в церкві і втисканє „язичія"**. Нам пишуть: Від доволї довгого часу старали ся наші люди виробити нашій мові деяке право горожанства в нашій церкві подібно, як його мають от хоч би наші сусїди. Зачало ся від проповідий. Далї посували справу наперед молитовники. І так з початку 1870-их рр. видав д р Іван Пулюй у Відни український „Молитовник для руського народу", — потім появляєть ся в 1880 их рр. перший властю духовною апробований молитовник, виданий народною

мовою коштом і заходом тодішного епископа д-ра Сильвестра Сембратовича. Опісля вже справа стає звичайною і видаване книжок до молитви в церкві і в дома перестає бути єресю і належить до зовсім зрозумілих річий і хиба ще галицькі руссофіли уживали молитовників, видаваних старословянською мовою, чи так зв. „язичієм". Відтак оо. Василяни заводять у себе церковні пісні свого власного укладу і композиції в чистій українській мові, що дуже швидко розповсюднюють ся по всіх майже наших церквах, витискаючи старі пісні, зложені макаронічною мовою, в наслідок чого люди привикають, що в українській церкві можна Бога величати співом пісень в рідній мові. Крім сего по деяких наших церквах в Галичині (на Україні практикувало ся се навіть скорше) на Великдень читають священики євангеліє українською мовою. Не відважують ся сего робити тільки в святоюрській церкві у Львові, де прим. в 1916 р. на Великдень читали аж два (!) священики євангеліє в латинській мові, а не читав ніхто по українськи, почім на дотичний закид дехто вимовляв ся, що нема авторизованого українського перекладу: так, як-би до те пер не було часу вже раз о се постарати ся!... Вкінци сам львівський Ординаріят видає 1916 р. в чистій українській мові молитву о мир, котру наші священики при кінци кождої літургії обовязані голосно відчитувати, Розуміють ся, ті права нашої мови по церквах — се тільки початок, дрібниця. За тим мусять прийти доконче всякі додаткові богослуженя по церквах в українській мові, бо властиво чому на пр. латинська церков не розпала ся від сего, що Поляки співають по костелах годзінки, рожанці, суплікації і т. и. своєю рідною, а наша церква мала би пропасти, колиб акафісти, параклиси, суплікації і т. и. співано не макаронічною мовою, а чистим українським язиком. Реформа отже в тих справах мусить прийти і то в недалекій будучности, бо сего вимагає добро нашої церкви і нашої національної справи. Тож мусить дивувати кождого, з якої причини ми тепер, в часі війни, самі добровільно вводимо „язичіє" до церкви. Таким втисканем „язичія" мусимо назвати виконуване від недавного часу при кінци великої Служби Божої в неділі і свята в Преображенській церкві гарно зложеним хором світської пісні „Молитва перед битвою". Не виступаємо, розуміється ся, проти виконуваня сеї пісні, бо мельодія дійсно гарна, але слова... обридливе „язичіє", котрого майже ніхто не розуміє Ось сі слова: „Отче, благаю тя! Громом вкривает мя дим зброй клубами, страшно стисненими смерти огнями, борбов владітелю..." і т. д. Ся пісня стара, правдива бабуся, співали її ученики по гімназіях ще при кінци 1860 их рр. яко finale до композиції М. Вербицького „Жовнір" („Зброї заблисли, банди заграли, гурра до бою, войни скричали")... Чиж сю стару бабусю треба було доконче витягнути з архиву в старих лахманах, чи не можна було її прибрати в нові українські шати?! Маємо надію, що в тій формі як доси, ми сеї пісні, хоч і як гарної, вже більше не почуємо...

— **Обовязок оголошеня спроваджених предметів поживи.** „Wiener Zeitung" оповіщає розпорядок ц. і к. Уряду для вижившеня з 16. лютого с. р., який постановляє, що кождий, хто спроваджує консервовані риби, молоко в пушках, сир, риж, чеколяду, какао в порошку, мармоляду, міґдали, каштани має сейчас по одержаню товару повідомити австрійське центральне товариство для закупів у Відни I. am Hof ч. 4 і на домаганє того товариства продати і доставити йому товар. Продаване тих предметів поживи буде відбувати ся після вказівок апровізаційного Уряду так що до розділу як і щодо висоти цін. Переступство тої постанови буде каране гривною до 5000 К або арештом до 6 місяців. Цілию розпорядку є не допустити до зросту цін згаданих предметів.

— **Справа цукрових бураків.** Щоби запевнити як найбільшу скількість випродуктованих в 1917 році цукрових бураків для цукроварень, видав уряд для вижившеня людностий б. лютого 1917 р. розпорядок ч. 51, котрим передо всім заборонено уживати цукрових бураків на пашу, хиба намісництво або староство виїмково комусь на се позволить. Сушене бураків допустиме тільки за дозволом уряду для вижившеня людности. Всі цукрові бураки з 1917 року мають бути продані і доставленні виключно істнуючим цукроварням, а вони можуть їх тільки на цукор переробляти. На продаж бураків на инші цілі як перерібка їх на цукор може дозволити у виїмкових случаях уряд для вижившеня людности. Рівночасно установляєть ся мінімальну ціну цукрових бураків кампанії 1917/1918 на 6 К за 100 кг. loco цукроварня.

— **Українські дівчата** в Мразниці (ad Бориславі) заколядували 125 К. і передали на мої руки. З тих вислав я на захист Митроп. Шептицького 25 К., на захист в Перемишли 25 К., на українську гімназію в Долині 25 К., на Волинські школи 25 К., на школу Б. Грінченка 25 К. На V. воєнну позичку зложила Мразниця понад 50.000 К. — о. Іван Ліщинський.

— **Григорий Гураль**, учитель зі Славної, пов. Зборів, адміністративно висланий в Росію, просить Вп. пп. Солтисів з Тернополя і п. Павла Молчка зі Славної, а також всіх знакомих, щобо подали йому свої адреси. Письма прошу адресовати: Гр. Гураль, гор. Перм, Пермская ул. домъ № 71 кв. 5.

„Українська Бесїда" і театр.

Комунікат.

Появила ся була в „Kurjer-i lwowski-м" нотатка з закидом, що „Бесіда" присвоює собі фонди субвенційні нашого театру. В інтересї правди і для відпертя закидів ствердженої ся на підставі книг касових Тов а і зложених в касї поквітовань отсе:

Теперішний виділ „Бесіди" перебрав від виділу попереднього дефіцит театральний в квоті . . . . . 26.540·— К

В протягу свого урядованя виділ сей виплатив:

1. був. дир. Коссакови, титулом субвенції	2.300·—	„
2. теперішному директорови театру п. А. Будзиновському за час його урядованя від 1. 5. 1916. до 1. 2. 1917. с. є за 9 місяців титулом субвенції квоту 7.960·52 К, а за винаєм салї для театру і за п. Будзиновського квоту 3.780 К, разом отже квоту	11.740·52	„
3. томуж п. Будзиновському відписано чинш аренди в квоті .	500·—	„
4. за нові декорації заплачено .	3.410·—	„
5. за нову гардеробу заплачено	644 80	„
6. підмоги артистам виносили .	1.002 50	„
7. стемплї на квіти . .	86·—	„
Стан довжний по день 1. 2. 1917. виносить отже . . .	46.223·82 К	

На покритє того стану довжного одержано:

1. в марті 1916. субвенцію краєву за 1914. і за рік 1915. в загальній сумі	13.124·— К	
2. в жовтни 1916. субвенцію краєву за I. піврік 1916. в квоті	11.250·—	„
разом в квоті .	24.374·— К	
Виходить з того, що по день 1. 2. 1917. доложила „Українська Бесіда" зі свого майна на ведене театру квоту (46.223·82 К —24.374·— К) . . .	21.849 82 К	

На частинне покритє того недобору має „Бесіда" претенсію до Виділу Краєвого з титулу краєвої субвенції театральної за II піврік 1916. в сумі . 11.250·— К
і за січень 1917. в квоті . . 1.875·— „
разом в квоті . 13.125·— К

Значить, що той дефіцит зменшить ся до квоти (21.849·82 К —13.125·— К) . . . 8.724·82 К

Се загальний рахунок касовий з веденя нашого театру.

Що-до року адміністраційного, який веде теперішний виділ, то виділ сей побрав за час свого урядованя субвенцію краєву в загальній квоті (як висше згадано) . 24.374 К — с.
а в часї свого урядованя видав по день 1/2 1917 (як висше подано квоту . . 19.683 К 82 с.
значить, що остала ще квота . 4.690 К 18 с.

з якої будуть виплачувані дальші рати субвенційні і дальші видатки на гардеробу і декорації, і то так довго, доки не надійде субвенція краєва, яку „Бесіда" одержує з долу, хоч видатки покриває з гори.

Коли сальдо сего рахунку викаже надвишку на користь „Бесіди", то буде „Бесіда" в повнім праві покрити тою надвишкою свою претенсію, яка, як висше представлено виносить квоту 21.849 К 82 с.

Виділ „Укр. Бесіди у Львові":

Ілія Кекорудз, правит. радник, голова Товариства, В. Масляк, проф. гімназії, заступник голови, проф. о. Іван Туркевич, референт театральний, проф. Михайло Рибачек касієр, д р Володимир Пежанський, секретар, Йосиф Дрималик. радник суду, Володимир Гірняк, уряд. зел., Евген Перфецький, адюнкт кр. Вид., д-р Теодозій Воєвідка, концепіст кр. Виділу, члени Виділу.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви.

о. Іван Ковальчин в Пулавах 50 К (Дн.): д-ра Івана Копача краєвого інспектора, д ра Олександра Колессу проф. унів. у Львові. — Мокрівська Марійка, Радимно 10 К (Дн.): о. сов. Корнила Кузика, полевого курата у Відни, о. Івана Петика в Ляшках, Вп. Мирослава Льва Сенкевича і Йосифа Городецького урядників в Радимні. — Хорунж. Васнль Горбай 5 К.: Вп. Павла Дубика, Адася Калитовського, Михайла Діякова, Андрея Кравця, п. Маню Глащуківну учительку з Лучицьп. Зоню Уласевичівну, Т. Бодиневичівну. — о. Володимир Ільницький Соколя 20 К.: о. дек. Зенона Кравича з Негрибки, о. Михайла Жарського з Цикова. — О. Ільницька Соколя 10 К.: Зофію Пясецьку. Е. Горняткевичову. — Африкан Хрущ однор. охотник у Відни 5 К. — Ілярій Ортинський 3 К (Діло): Вп. Лінцю Ортинську в Михайловичах, Вісю Чайківську, Стефцю Ортинеьку, управ. школи Михайла Герасима і Василя Ортинського всї в Ортиничах. — Дмитро Паланиця богослов IV. р. 3 К.: о. Миколу Романюка пароха в Гіндї (Barackenlager), Вп. Гриця Мартинюка хорунжого в Жидачеві, Миколу Паланицю офіцяла подат. в Борині, М. Кологона хорунжого У. С. С. — Збірка дівчат з Кутів, пов. Золочів 10 К.— о. Михайло Юзьвяк, курат полевий, почта полева 37 10 К. (Дн.): о. Максима Хомишина, пароха з Нанчівки, Ольгу Хомишівну, учительку з Потока, Ірину Хомишинівну, учительку з Нанчівки, Галю Островську, учительку в Татар, Йосифа Гординського, упр. школи з Татар. — о. Василь Соловій, Пуків 25 К.: о. Володимира Федусевича, Львів. о. Евгена Шанковського, Заболотівці, о. Стефана Юзича, Виспа, о. Миколу Іжака, полевого курата У. С. С., Івана Романчукевича, Беньківці. — Марія Соловій, Пуків 5 К.: Геню Шаркову. Вишенка мала, Геню Шаркову, Куликів, Нелю Стернюківну, Пустомити, Марійку Ванїзну Хренів, Лінку Гриківну, Винники. — Іванна Рудницька, Відень 5 К.: Олександра Ганицького, фенр., почт. почт. пол. 167, Володимира Хомина, фенр., Вадовичі, Маріяна Кречковеського, поручника, пол. почт. 63, Романа Придаткевича, фенр., пол. почт. 403, Зен. Юзичинського, пол. почт. 212 — Ірена Крулїковська, Львів 5 К. („Діло"): Зоню Дудинську, Нілю Кархутівну, Дизю Білінкевич, Стеф. Ульванську, Олега Лошніва, Львів. — Стефан Клепарчук у Львові 5 К. (Діло): Маню Глібовицьку з Відня, Юлю Цебровську і Михайла Тарнавського з Кут, Сильвестра Герасимовича зі Львова, о. Йосифа Осташевського в Завадович, — Олена Охримовичева Львів 10 К.,—Данилко Годованець 2 К.: Богданка Задорожного, Славця Коростіля, Юрця Котецкого, Люся Волянського—всіх в Перемишли і Марусю Греголинську з Тарнавки, — Галина Костинюківна 5 К. (Дн.): Марійку Головчаківну і Ніну Доманівну—обі з Глинян,—Клявдія Олексинова Старява коло Хирова 5 К. (Дн.),—о. Татомир М. Кавско 5 К. (Дн.),—Катря Фаріонова Пакість 5 К.: Софію Стаховичеву з Макунева п. Дитятичі, Евцю Лебедовичівну з Горайця п. Чесанів, Юльцю Мохнацьку з Кривиці п. Новий Санч, Марійку Чайківську з Луки коло Самбора,—Хухра Михайло пол. почта 295, 10 К.: о. сов. Т. Савулу і А. Гмитрасевича—обох з Дмитрович, о. І. Гринишина з Ліщин, о. Т. Зраду з Лупкова і фейриха І. Гринчука з 9. піх. полку в Журавиці, — Посацка Павлина 2 К.: Зенона Попеля урядника Виділу краєвого у Львові. Панька Посацького учителя з Грабівки п. Калуш, Ілька Стебельсчкого управителя школи з Глинян п. М. Сабатівну зі Синевідська ниж. І. Рудовича кат. ц. к. сем. жін. у Львові. — Клімцьо, Костусь і Тарас Кицилівні 7 К.: Стефу Коцківну, Нусю Калужняцьку, Марійку Кункевичівну, Катрусю Гаврилякївну з Волянки, Грицька Михалця Раневич,

Просимо всіх Вп. Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Ділї, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних, В той спосіб заощадите нам богато роботи. бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сій нагоді пригадуємо, що жертви складаєть ся пятковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адміністрацію „Дїла" і викликаних. X.

ОПОВІСТКИ.

| **Бібліотека Товариства „Просвіта“** отворена кождого дня від години 4—6 вечером. 9—10

| **Пригадуємо Вп. Членам покріпляючої стації** що засіданє відбуде ся дня 2. марта с. р. (пятниця) о годині 5 попол. в сали Ставропігійського Інститута. Просить ся о численну участь. Український краєвий Комітет помочи для виселенців у Львові.

| **Загальні збори Кружка У. П. Т. ім Б. Грінченка** відбудуть ся дня 4. марта 1917 р. (неділя) пополудни о годині 3. (бо нема світла) в будинку шкільнім на Городецькім ч. 95. у Львові з отсим порядком нарад: 1. Відчитанє протоколу з попередних загальних зборів. 2. Зданє звітів: а) педагогічного, б) адмінїстраційного і в) касового, рефер. М. Сіяк. 3. Звіт комісії контрольної. 4. Дискусія над звітами і удїленє абсолюторії. 5. Відчитанє списку звичайних членів Кружка. 6 Вибір голови і решти членів старшини Кружка. 7. Внесеня і запити членів. Старшина Кружка просить Добродіїв і прихильників нашої школи о як найчисленнійшу присутність. Від сего буде залежати доля і будучність нашої школи. — М. Сіяк, заступник голови. о. Волод. Федусевич, секретар. 3—3

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРІНЧЕНКА

зложили на мої руки в коронах і сотиках:

Хвальний уряд парохіяльний в Девяторі (через Г. У. У. П. Т.) 10 К, Всч. о. Ліщинський з Бориславa, коляда дівчат 25 К, Вп. Василь Гресяк зі Львова через п. Пшепюрського 10 К, Вп. Іван Грех пол. почта 284, 60 К, о. Ясеницький Жовтанці 5 К, Читальня „Просвіти“ в Старім Самбори 6 К, М. Москва пол. почта 340, 2 К 50 с., Петро Карвацький збірка з Вирова, 30 К і о. М. Кордуба Витків новий 10 К Разом 163 К 50 с.

За сї щедрі дари в так прикрих для нас часах складаю ласкавим жертводавцям в імени шкільної дїтвори і їх родичів сим прилюдно сердечну подяку. *М. Сіяк.*

Адреса: Управа школи ім. Б. Грінченка, Городецька 95, або Грунвальдська 4. 40 1—1

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 28. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група військ Макензена: Нема нїчого до оголошеня.

Фронт архикнязя Йосифа: На схід від Кампуріле знесено неприятельську сторожу. По обох сторонах провалу Веляпутна наші війска вчера пополудни добули ненадійним приступом кілька становищ на горах. Точку опертя в тунелю після знищеня укріплень опустили ми знов з огляду на них його положенє, без неприятельського впливу на те. Цїлу решту добутої области оборонено проти кількох завзятих наступів. Добича того дня виносить: 12 офіцирів, більше як 1300 жовнїрів, 11 машинових крісів, 9 метавок мін.

Фронт князя Леопольда: На захід від Луцка наші стежі заскочили російську сторожу.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На фронтї в Поберережу дїяльність артилерії була уміркована.

Наші летуни кинули з успіхом бомби на військовий магазин в околици Гориції. На південь від Мармолєти неиадійним наступом огневим на становища неприятеля під Омбрепипа знищено дві гармати, склад муніції і закопи Італійців.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Наші війска сторожні розбили на північний захід від Мелїк неприятельський відділ.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер**

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 28. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Стежні наступи Англійція в кількох місцях фронту Артос відперто. В области Анкри сутички піхоти в области перед нашими становищами відбули ся по намірам управи. На захід від Vaiiy над рікою Есною заскочили одно з наших становищ, на якім сторожі пильнували рів ки. Наслїдком нашого протинаступу се становище разом з залогою, яка попала ся в неволю, знов опинило ся в наших рукак. На лївім березї Мози частинні наступи французькі виконані після сильного огня ночию проти наших ровів на північний схід від Авакур остали без успіху. На захід від Маркірх (у Вогезах) не повели ся виправи чотирьох французьких стежних віддїлів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда: Положенє не змінило ся.

Фронт архикнязя Йосифа: По обох сторонах провалу Валєпутна, в південній части Лїсних Карпат добре приготовлений а хоробро переведений наступ дав нашим військам кілька російських становищ на горах. Полонено 12 офіцирів і більше як 1300 жовнїрів, добуто 11 машинових крісів і 9 метавок мін. Ті лїнії вдержано проти кількох протинаступів. Точку опертя Росіян на південч від провалу по знищеню укріплень опущено знова з приводу лихого для нас положеня. Неприятель сего не спричинив.

Група Макензена: Нїчого нового.

Македонський фронт: В луці Черни Італійції після сильного артилерійського приготовленя заатакували з нагальними силами добуті нами 12 с. м. становища на схід від Парльоова. Наступ зломано, при чім Італійції понесли значні втрати. Ми не втратили ні клаптика землї.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

Виказ жертв на У. С. С.

від 14/2 1916 в ч. 294 які зложили в коронах і сотиках:

(Далї).

Іван Попель Рябе 3·—, Петро Бережанський Рябе —·50, Маврія Завуляк Рябе —·20, Михайло Іваник Рябе —·20, Марія Кічак Рябе —·20, Марія Бережанська Рябе —·30, Грицю Старяв ський Рябе —·20, Каська Іваник Рябе —·20, Каська Гутник Рябе —·20, Микола Жуковський Рябе —·20, Микола Габуда Рябе —·29, Каська Прунчак Рябе —·20, Павло Баран Рябе —·20, Михайло Бандрівський Задвірє —·20, о. Іполит Погорецький Бродки 30·—, о. Іван Глодзінський Руда сїльська 40 —, Юліян Тустановський Униточе 20·—, Микола Маринович Хоростець 50·—, Громада Жуків Фрайфельд 68·— Юлїянна Браташівна (збірка) Ситїхів 188·—, о. Теодор Богачевський (збірка громади) Голинь 200·—, о. Йосиф Ганик (збірка в церкві) Лопінка 48·44, Павло Тильчак (збірка громади) Богутин 20·—, о. Тома Березовський Ляховичі 40·—, о. М. Карпів Сокаль 32·—, о. Семен Ткачук (збірка громади) Петранка 51·4, о. Стрис Телешниця 131·— на се зложили: о. Еразм Сприс Домівка 5·40, Микола Василів Домівка 1·—, Марія Мабец Домівка 2·—, Яcько Білярчик 1·—, Настя Ковалик Телешниця 1·—, Михайло Мабац Дашівка 1·—, Настя Цепак Телешниця 1·—,

IX. 4—?

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Василь Щур, Федь Галайбіда, Луць Коваль, всї евакуовані зі Сюлка коло Божикова повіт Підгайці, замешкалі тепер в Корналовичах п. Калинів, повіт Самбір, пошукують своїх жінок Теклї, Анни, Марії. з дїтьми. 150 4—5

Оголошеня.

Інструктора пошукую для ученика III. кл. гімн. — зараз — близші відомости, о. Кирил Фзцієвич в Стрілисках нових — почта в місцн. 149 4—4

Пошукую семинаристни для ученицї І. видїлової школи, если можливо то і до шитя. — Евгенія Дяконова в Махнівцях, п. Поморяни. 134 10—10

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Цїна 1 К 40 сот з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу:

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителїв удїляючих початків нїмецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 19—3?

Права родин покликаних до війска і ін. необхідні інформації містить **„Інформаційний календарець“.** Цїна 30 сот. — **„Жовнярський“.** Цїна 20 с. — **„Шкільний“.** Цїна 20 с. До кождих 10 шт. 2 даром. Пересилка 1 шт. 5 сот. 12 шт. 30 сот. — Висилає А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Львів, вул. Карпінського ч. 19. 139 8—15

БІЛУ СІЛЬ

нїмецьку дуже мілку і чисту доставляємо в міру одержаня вагонів і свободи товарового руху. Висилка в вагонах по 100, 125, 150 і 200 мет. сот. відповідно до поємности вагонів. Цїна около 32 сотики за 1 кг. льоко нїмецька граница вже з цловою і лїценційною платою. Задаток належить надсилати 4.800 К на вагон 15.000 кг. за надвижку ваги побираємо посліплату, при висимцї менших вагонів надплачені гроші звертаємо. VI 1—2

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарсько-торговельних Спілок у Львові, Зїморовича 20.

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Косцюшки ч. 3.

Принимає і виплачує щадничі вклади жадано вгодинах урядових. Вклади опроцентовує на 4% починаючи вже від слїдуючого дня по дни вложення аж до послїдного дня перед днем відобраня.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна складати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в филіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“

Удїляє позичок: а) гіпотечних платних кождочасними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на ескомт векслїв. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро

Посередничить у виданю позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків удїляє канцелярія „Руської Щадниці“ ул. Косцюшка. Народній Дім, I. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. кромі неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вклади в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишлї надають ся до льокації пупілярних, фондиційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну обезпеку. III. 18 ?

Приймаєть ся передплата на

„Вістник Союза Визволеня України“.

Виходить що тижня в неділю, в розмірі 16 сторін великого формату, в ілюстраціями рік видання IV.

Річна передплата виносить 15 кор. (15 марок, 6 рублїв, 3 доляри), піврічна 8 кор. (8 марок, 3 рублї), квартальна 4 кор 50 сот. (4 мар 50 фен., 1 руб. 75 коп.).

Цїна поодиноких чисел 40 сот. (40 фен., 15 коп.).

Вістник Союза Визволеня України є часописєюбезпартійною і стоїть на становищи самостійницькім, всеукраїнськім.

Крім статей на теми біжучого політичного житя і богатої хроніки з житя Росії, російської України і зайнятих областий російської України, Вістник богато місця удїляє творам красного письменства, справам Українських Січових Стрільців і проч.

В Вістнику містять ся правильно огляди голосів чужої преси та реферують ся книжкові видання про українську справу а також постійні огляди воєнних і політичних подій.

Адреса редакції і адміністрації часописи: **Wien VIII. Josefstädterstr. 79. Tür 6.**

Конто почтової щадниці 107090. 4—4

Цїлий світ перейдеш

як умієш по нїмецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта“ п. з.

Підручник до науки нїмецької мови зладив **Ю. РУДНИЦЬКИЙ,**

можна легко учити ся говорити по нїмецьки.

Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 55 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта“ Львів, ринок ч. 10.

V. C 6—?

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарні „Дїла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 50. (9.302) Львів, пятниця 2. марта (17 лютого ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
квартьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
квартьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, дрібнійшого 40, в надісланих 60, в оповістках 80 с., в редакційній части 1 К. Повідомлення про вівчаки і заручини 2 К. Некрольоги стрічка 1 К.

Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірне числа у Львові 10 с. за провінцію 15 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Німці, Поляки і відокремленє Галичини.

Львів, 1. марта 1917.

Дискусія, яка цілих три вечері вела ся в „Österreichische Politische Gesellschaft" у Відни в справі відокремленя Галичини, в звязку з оголошеною рівночасно спільною програмою Німецького національного Союза і Христіянсько-соціяльного Союза, як також в звязку з голосами польської преси з сього приводу, — заслугує на те, щоби звернути на неї докладнійшу увагу й на основі згаданого матеріялу розглянути теперішний стан сеї справи, зокрема становище Німців, Поляків і Українців.

Коли хто, то власне ми, Українці, які рішуче відкидаємо відокремленє Галичини, могли би придивляти ся вище зазначеним проявам зі злорадним до певної міри вдоволенєм, бачучи, як рішучі прихильники відокремленя Галичини— Поляки і часть Німців — попадають в сею справою в положенє, з якого не можуть знайти виходу.

Пригадаймо собі історію відокремленя Галичини:

Коли показало ся, що конституційного устрою монархії Габсбургів не можна перевести так, як се плянував жовтневим дипльомом польський державний муж на становищи австрійського міністра, гр. Агенор Голуховський, себто, щоб кождий „край" творив до певної міри самостійну державу, получену з иншими краями-державами тільки слабким федеративним звязком, та що такою дорогою Поляки не перемінять Галичини в польський державний організм, — тоді польська більшість галицького сойму при протестуючій неприсутности представників українського народу ухвалює „галицьку резолюцію" з 24. вересня 1868 р., якою домагаєть ся „відокремленя" Галичини на взорець державно правного становища Хорватії в угорській державі. Також се домаганє — що до його державно-правних форм — не було здійснене, хоч de facto вдало ся Полякам осягнути таке упривілеєне політичне становище в державі, що Галичина стала відокремленим від решти держави сурогатом польського державного організму. З того часу пануюча польска партія відокремленя Галичини в розуміню законного управильненя державно-правного положеня Галичини в державі не висувала; за те відокремленє Галичини остало далі ідеалом польських демократичних партій, які зі змаганєм до демократичних реформ звязували змаганє до що-раз більшої незалежности

Дуалізм з 1867 р. — зі становища австрійських Німців, до того часу елєменту, пануючого в цілій монархії Габсбургів, — мав за ціль поділом монархії на дві держави і відступленєм панованя в угорській державі Мадярам забезпечити в Австрії політичне панованє Німців. Як Мадяри зробили уступку Хорватам, так Німці згодили ся на польське панованє в Галичині, щоб таким способом забезпечити собі панованє в державі. Та згодом почало показувати ся, що рахунок, зроблений в 1867 р., починає що раз більше заводити, що Чехи й південні Славяни роблять політичне становище Німців що раз більше непевним, а на Поляків можна числити на стільки, на скільки вони за се дістават муть що-раз більші уступки. Тоді німецький національний радикалізм висунув клич: „Los von Galizien" — клич відокремленя Галичини в німецькім інтересі, щоби по усуненю Поляків від вливу на державні справи австрійські Німці могли успішно держати своє становище в державі супроти Чехів і південних Славян.

В цісарськім відручнім письмі з 4. падолиста 1916 р. не знаходимо слова „відокремленє": в ним говорить ся про „наданє краєви Галичині права самостійного уладжуваня своїх краєвих справ". Одначе реформу, яку заповідало се письмо, і польська і німецька сторона охрестили зараз відокремленєм Галичини, бачучи в сім письмі навязанє — Поляки до „галицької резолюції" з 1868 р., Німці до клича „Los von Galizien" з 1890 их і 1900 их рр.

Оголошенє цісарського письма з 4. падолиста 1916 р. викликало серед Поляків ентузіязм.

серед Німців — вдоволенє, яке казало їм забути про українську справу. Тільки орган христіянсько-соціяльної партії „Reichspost" старав ся надати цісарському письму інтерпретацію, що воно рішеня української справи не пересуджує та що з нього можна вивести нове упорядкованє Галичини в дусі українського становища.

Безпосередно по оголошеню цісарського письма з 4. падолиста 1916 р. і Поляки і Німці при кождій нагоді заявляли, що заповіджена в нім реформа повинна бути переведена як найшвидше. Польське коло зарядило працю над проєктом відокремленя Галичини; Німці також радили над сею справою і конферували з правительством.

Одначе перевести відокремленє Галичини так, щоб обі сторони були вдоволені, річ дуже трудна, коли не неможлива. Виказала се між ин. згадана дискусія. Нарис відокремленя, з яким — очевидно в дусі інтенцій польського кола — виступив пос. Гальбан, признали всі німецькі бесідники, між ними члени Німецького національного Союза, неможливим до принятя.

З другої сторони на програму, яку оголосили спільно Німецький національний Союз і Христіянсько соціяльний Союз і в якій говорить ся, що при розширюваню автономії Галичини треба уважати на те, щоб воно не довело до розвільненя державної злуки, і забезпечити інтереси держави, особливо військові, фінансові і господарські, — зробила польська преса таку квасну міну, що видно, що Полякам відокремленє Галичини по німецькій рецепті зовсім не усміхаєть ся. Ще кваснійшу міну, а навіть обурене викликали в польській пресі виводи німецьких бесідників на згаданій дискусії.

В згаданій дискусії бачили ми характеристичну появу, як з одної сторони пос. Левенштайн заявляв, що відокремленє Галичини не було зовсім бажанєм Поляків, тільки принесло його Полякам цісарське письмо з 4. падолиста 1916 р., а з другої сторони пос. Вабер виказував польське походженє ідеї відокремленя Галичини, щоб доказати, що воно не вийшло від Німців. Оба бесідники мали рацію тільки через половину. Бо хоч австрійські Поляки хотіли в сій війні иншого полагодженя польської справи, то одначе відокремленє Галичини є дитиною „галицької резолюції" з 1868 р.; що-до австрійських Німців, то часть їх перекувала польську ідею відокремленя Галичини в німецький клич „Los von Galizien!", отже не може випирати ся — що так скажемо — „співбатьківства" сеї ідеї.

При тім вивід пос. Левенштайна був тільки „ораторським аргументом", який не видержує річевої критикв. Сей бесідник сказав: „Ми не хотіли відокремленя Галичини, тільки злуки Галичини з Королівством під скиптром Габсбургів." А чи тоді Галичина не була би „відокремлена", то значить, вилучена з дотеперішного австрійського державного звязку? Очевидно, що так! Адже по польській програмі Галичина й Королівство мали би творити окремий державний організм, який мав би бути або третьою рівнорядною частю Габсбурської монархії, або, коли б творив супроти Угорщини одну з Австрією цілість, то його звязок з австрійською державою був би хиба слабкійший, ніж звязок відокремленої навіть по польській програмі Галичини. Отже Поляки в кождім випадку хотіли відокремленя Галичини; бажали вони тільки, щоб та відокремлена Галичина не оставала сама, тільки творила з Королівством одну цілість. Що актами 4. падолиста 1916 р. утворено окремо польську державу з території російської Польщі, а окремо обіцяно відокремленє Галичини, на се була воля центральних держав, бо Поляки волїли з'єдиненє Галичини й Польського Королівства; але в кождім разї було і є бажанєм і змаганєм Поляків, щоби Галичину унезалежнити від Австрії.

Як взагалі в питаню, що зробити з Галичиною, так і в згаданій дискусії велику ролю відгравало українське питанє. Ми вже зазначили, що цісарське письмо з 4. падолиста 1916 р. Поляки зрозуміли як віддане українського питаня до їх виключного порішеня. Так мусїли сей акт зрозуміти й Українці і заложили проти такого рішеня української справи рішучий протест. Німецькі партії, як згадано, волїли при сій нагоді промовчати українську справу; тільки орган христ.-соц. партії старав ся інтерпретувати цісарське письмо так, що в його рамах можна сповнити також українське домаганє.

В згаданій дискусії українське становище виясняв пос. Василько, за що посипало ся на нього обуренє польської преси, а також німецькі бесїдники виступили проти віддаваня рішеня української справи в польські руки,

Успокоїти Німців що до української справи старав ся пос. Левенштайн, впевняючи їх, що „рішаюча сторона, до якої й Українці мають довірє", стоїть „на тім, що передумовою відокремленя Галичини є виясненє польсько-українського питаня, так, щоби край, увільнений від спорів, міг приступити до праці над своїм відродженєм, та що галицький сойм мусить бути здібний до праці, отже не може бути обтяжений українським питанєм.

Не знаємо, хто є та „рішаюча сторона", на яку покликував ся пос. Левенштайн, отже не можемо також сказати, чи маємо до неї довірє.

Можемо тільки сказати, що виясненє польсько українського питаня може наступити не на основі платформи відокремленя Галичини, тільки єдино на основі рівномірного трактованя польського й українського народу як рівноварт них і рівноправних народів австрійської держави. Державно-правним висловом сього рівномірного трактованя може бути тільки утворенє для кождого з сих двох народів на його національній території окремої провінції з державно-правним ладом, який відповідав би державно правній будові державної цілости, отже для Українців утвореие окремої української провінції з української території Австрії.

Тільки таке полагодженє польсько-українського питаня буде справжним полагодженєм, і таку платформу мусять взяти носителї австрійської державної думки за вихідну точку своїх реформаторських планів що до Галичини.

Воєнні темні і справа темних взагалї.

Прага, в лютім 1917.

Велика хвиля, на яку ми покладали великі надії, пожерла безліч жертв тай досї пожирає день у день цілі гекатомби. Одною з найважнійших жертв, як се загально уважаєть ся, є слїпота. Се справдї найболючійший морально удар долї, який тільки може стрінути людину. Свідомість, що утрачено все найкрасше, все найдорозше, що не маєть ся спромоги вже ніколи бачити дорогих, милих та коханих лиць, що повна невисказаного чару гармонїя красок у природї, яка нераз вколихувала душевні страждання, розвівала смуток, без воротя закрита чорною заслоною, — кидає що день, що години в безодню душевних мук: бувають хвилї, коли чоловік близький божевіля.

Та звісно, що людина нездібна довгий час безперервно й інтензивно відчувати великий біль або радощі. Перший час зараз по зраненю найтяжший, але згодом житєвий ін-

стинкт перемагає все, а дух вертає до рівноваги. Ся перемога самого себе відбуваєть ся тим лекше, чим менше окруженє темного збуджує в йому спомини з минувшини, чим менше наводнть його на згадки зовнїшного світа, чим менше покинутий він самому собі та своїм чорним думкам. В той час дати йому яке-не будь духове чи фізичне заняте, се найкрасший спосіб вирвати його з безпросвітного отупіня та чорної розпуки. Праця і занятє не тільки дають забутє і відвертають думки від нещастя, а тим самим зменшують страждання, але підносять, скріпляють і оживляють духа; він же ж після страшних потрясень стає безпомічний, безрадний, а навіть дитинний. І те саме мала на увазї військова управа, розміщуючи воєнних слїпих по заведенях для темних (виключаючи приміщенє в заведеню для темних у Львові!) Там вони найшли не тільки розумну й доцільну опіку, але й занятє, примінене до їх нових життевих условин.

Окрім тих душевних страждань і недостачи, котрі опинили ся немов би в иншому світї, мусимо поборювати пересуд пануючий передовсім у Галичинї, немов би ми вже до нїякої працї неспосібні. Справді процент спосібности меншає, одначе з часом зживаєть ся людина зі своїм станом: їй вертаєть ся давна підприємчивість, кріпшає память, більшає зручність, яку не все можна стрінути у видючих. Ті люди, які мають нагоду стрічати ся з темними, знають, що ті слова оперті на правдї.

У нас звикли люди на відпустах, храмах та ярмарках бачити слїпих жебраків і те саме жебрацтво стало невідривною прикметою слїпого взагалї. В західній Европі справа маєть ся зовсїм инакше: там слїпий перестає бути тягарем суспільности та не йде на базар шукати милостинї, тільки працею змагає заняти становище гідне людини. Очивидно, що в тім змаганю потрібна йому поміч видючих братів, які справді не відказують ся від того. Майже в кождім більшім містї є школа для темних, де вони виучують ся кошикарства, щіткарства, строєня фортепянів, гри на органах і инших інструментах і т. и. Не забуваєть ся там і на духове образованє, яке, мимоходом кажучи, майже дорівнує освітї середних шкіл. У нас в Галичинї є одно таке заведенє у Львові, та воно в польських руках, і ми до нього не маємо нїякого права, бо те зовсїм приватна фондація. Українцї в тім заведеню деколи навіть перевисщають числом Поляків, але вихованє відбуваєть ся всецїло в польськім дусї так, що Українцї по кількох лїтах побуту забувають свою рідну мову, о чім я особисто мав нагоду переконати ся. Тим то про книжки для темних в українській мові нема що й говорити. По війні жде нас така безмірна маса працї та завдань, що не має смілости говорити о заснованю українського заведеня для темник, хоч се справа важна і гідна загальної уваги. При нагоді обговорю ту справу докладнїйше.

Як перший з Українців і один з перших в загалї прийшов я по двомісячнім побуті з Іглавї на Моравії до заведеня темних у Відні. В перших часах нїяк не міг я погодити ся з долею— зректи ся на все краси природи, яку я так безмежно любив, і яка була чи не одинокою розрадою мого ненайсолодшого житя. Якою розпукою огортала мене думка, що книжка замкнена для мене сїмома печатками, котрих менї нїколи не розірвати! Так думав я в перших хвилях в Іглавї. Та прийшовши до Відня, взяв ся я цїлою душею вичувати письмо темних; менї здавало ся, що тяжка, чорна занавіса розгортаєть ся, коли я дрожучими пальцями просилябізував перше слово. Була се одначе нїмецька азбука, нїмецьке слово, яке все ж таки було менї чуже, і моя душа тужила за своїм рідним словом. Однак на мій превеликий смуток переконав ся я, що в тій области на українській мові ще нїчого не має. Не довго надумуючись, взяв ся я на власну руку укладати українську азбуку для темних, що по кількох пробах менї й вдало ся.

Мене вже нераз запитувано, чи істнує письмо для темних на українській мові, і се саме спонукало мене написати сих кілька стрічок, щоби повідомити наше громадянство, що в сїй области у нас уже зроблено.

Як висше згадано, уложив я на підставі французької й нїмецької українську азбуку для темних при ласкавій помочи і розумній пораді д. Юрія Галяревича. З кінцем 1915 року появилась друком перша українська книжка в точковім письмі п. з. „Читанка в точковім друку для осліплих жовнїрів" видана ц. к. виховуючим інститутом у Відни. Зміст її не богатий: побіч звуків і складів, як се водить ся в букварях, і необхідного народного гимну є вибір приповідок та кілька оповідань О. Стороженка. Була вона мимо того незвичайно милим різдвяним дарунком 1915 року для мене і для инших, осліплених на війні Українців. Коло виданя сеї памяткової книжки, як і коло внученя тогож письма українських жовнїрів, з яких декотрі були передтим аналфабетами, не пожалував заходу і працї висше згаданий д. Галяревич (родом Румун), як також п-на Матильда Мелль (обоє учителї для темних), яка не одну годину пересліпала точку за точкою незнаних їй букв чужої мови. Тільки той, хто видів таку роботу, може уявити собі, кілько мозольної працї й енергії душі і тіла треба було вложити в ті немногі сторінки, і за се нехай мені буде вільно зложити їм ось тут як найгорячійшу подяку, до якої прилучать ся напевно й инші, осліплені на війні Українцї.

Вкінци заявляю готовість давати інтересованим усякі потрібні в сій справі вияснення.

Адреса: A. W. Prag II. Wenziggasse.

Андрій Волощак.

ВІДЕНЬ (Ткб). „Deutsche Nachrichten" доносять: На засїданю президії Нїмецького Національного Союза 27. с. м. предложив субкомітет, вибраний для галицьких справ, основи відокремленя Галичини. По нарадах ухвалено затвердити сї основи як тимчасову підставу для відокремленя Галичини й уповажнити голову Союза розпочати в сій справі переговори з правительством і парляментарними партіями.

Боротьба з венеричними недугами в Галичинї.

Наслїдком війни поширили ся незвичайно венеричні недуги; їх поборюванє є нинї одним з важних завдань суспільности і держави. В Нїмеччинї і у Франції парляменти кількаратно займали ся питанєм, якими способами треба поборювати венеричні недуги і як зберегти здоровлє будучих поколїнь.

В Галичинї, через яку переходило стільки військ і яка від півтретя року є постійно терєном війни, справа здавленя венеричних хоріб є незвичайної суспільної і народної ваги. На жаль акція проти венеричних недуг не довела в нашім краю до бажаних успіхів. Виявила се анкета, уладжена галицьким „Червоним Хрестом" минулого тижня у Львові.

В анкетї взяли участь представники військовости, духовенства, професори університету, лїкарі і суспільні дїячі. На засїданю явив ся теж запрошений радник двора Фінгер, професор віденського університету, який представив зібраним з'організовану ним шпитальну і позашпитальну опіку над жінкамо венерично хорими. Відносини у Львові вобразив д р Льорентович, примар львівського загального шпиталя для венеричних недуг. Між иншим говорив референт ось-що:

„В р. 1914 лїчено в шпитали венерично хорих жінок 733 коштом 20.000 днїв лїченя. В р. 1915 около 2.500 жінок коштом 51.000 днїв лїченя, в р. 1916 більше, як 3.000 жінок коштом 71.000 днїв лїченя. Лїчено їх серед найгірших обставин, спричинених недостачею місця.

Ми дусили ся прямо в тих страшних відносинах, думаючи, що край остаточно діжде ся конечної в тім случаю, фінансової помочи правительства. Та ми її до сеї пори не одержали. В шпиталях з приводу переповненя не можна собі позволити хоч би на таку примітивну річ, як віддїленє хорих морально незіпсованих: замужних жінок і дїтий від проституток. Навіть не можна позволити собі на конечний розділ поодиноких родів недуг заразливих від менше заразливик. Так виглядає попиранє правительством найкрасших намірів наших".

Після дискусії ухвалено ряд внесень, між иншим, щоб домагати ся від правительства фінансової помочи, щоби поширено віддїл для венерично хорих і роздїлено їх, щоби засновано робітнї для хорих жінок і ровведено над ними опіку.

Що дїєть ся з венерично хорими на провінції, чи взагалї ними хтонебудь займаєть ся, як поширені венеричні недуги серед нашого народу, про се не знаємо нїчого. З огляду на те, що через українські землї, проходить лїнія боєвого фронту, і що тут від початку війни (вже третий рік) стоять табором рїжнородні війска, полові недуги накоїли нашому народови більше лиха і знївеченя, як де инде. Про ратунок українського населеня перед тим лихом повинні негайно подбати покликані чинники.

Понад боєвою лїнією.

Від нашого постійного дописувателя.

Відень 27. лютого 1917.

(яв) „Кіевская Мысль" з 8. с. м. доносить, що до Земського Союза, а саме до його віддїлу організації помочи для населеня надходять вістки з фронту про зростаючу нужду населеня. Через те на дневний порядок знов прийшла справа розширеня безплатного харчованя. Приходить ся відтворити нові, або обновлювати харчівні точки, які вже були припинили свою дїяльність. Ось так начальник городенського повіту просить, щоби завести харчівні в Обертинї, Шакові (? може Жукові), а начальник бучацького повіта просить о отворенє харчівень в Золотім Потоці, Коритинці (?) та Монастирисках. Командант ** дивізії вказує знова на необхідну конечність організованя харчованя в области дивізії, бо „населенє голодує". Командант одного з полків у волинськ.й губ. пише, щоби негайно організувати всякого рода поміч для населеня. „Від осени вертають на старі місця селяни, яких евакуовано в 1915 р. в глибину Росії. Картина прямо безпросвітна: нема нї мешкань, нї засобів, нї інвентаря, нї теплої одежі; дїти, старці, жінки тулять ся по 15 душ по хатах, здебільше непригожих на мешканє, бо пригожі забрали військові віддїли. Розуміють ся, що розвивають ся хороби; широко розвиваєть ся проституція та получені з нею масові полові недуги".

Ось важка доля, яка спала з війною на українське населенє понад боєвою лїнією.

Крайна пора відновити передплату - на МАРТ 1917 -

тому що в нинїшних часах грошеві по- — — силки часто опізнюють ся — —

просимо о

- скоре відновленє передплати на -

— — — МАРТ 1917. — — —

щоби не переривати висилки часописи, що і для Пспредплатників і для нас є некорисне, бо наверпені передплатники дістають опісля в 5—10 дневним опізненєм часопись, а ми маємо богато роботи здержуючи і знова навертаючи. — Пригадуємо, що здержимо висилку „Дїла" всїм без виїмки, як найдальше до **8. (осьмого) марта** *не буде відновлена — — — передплата. — — —*

Привід до війни із Сполученими Державами?

НЮ ЙОРК (Ткб). „Associated Press" доносить з Вашингтону: Урядова депеша потверджує відомість про затопленє американського корабля „Laconia". Затопленє і обставина, що корабель затоплено без остороги, представляють ся як „явний вчинок". Урядові звіти називають затопленє „Ляконії" повторенєм случаю з „Люзітанією", хоч би менше людий при тім згинуло.

Національний поет України.

Під таким заголовком помістив відомий історик проф. Карло Галлендорф в найбільшім шведськім дневнику „Svenska Dagbladet" статю про Шевченка в приводу книжки д-ра Альфреда Єнзена, виданої недавно в Відни заходом видїлу Наукового Товариства ім. Шевченка.

Невтомний в своїх заходах познакомити близше культурні круги західної Европи зі славянським свїтом, особливо з його найважнїйшими літературними постатями, збогатив д р Альфред Єнзен ряд своїх праць книжкою про найбільшого поета України. В Швеції, де стільки важних споминів вяже нас з українською землею, від казочних Варягів до днїв Карла XII, повинна ся цїкава студія звернути на себе велику увагу, не в найменшій мірі з огляду на край, про який в нїй пишеть ся. Предмет представленя слушно означений як „тінь минулого козацтва". В поезіях і в повнім змін житю Шевченка бачимо сина степів з лицарським жаром і неспокійним бажанєм волї, що поставило його в неминуче противенство до власти паную чих чужинців і принесло йому недолю й заслане. Один з земляків Шевченка писав з одушевленєм: „Він був сином селянина і став князем в царстві духа, сином кріпака, і став велитом в свїтї людської культури". Коли тим, що доси що найбільше чули імя Шевченка, видадуть ся сї слова дещо прибільшеними, то се вражінє змінить ся, коли вони під умілим проводом д ра Єнзена пізнають житє поета і той круг, в якім він жив і творив. Що нині, не вважаючи на послїдовний гнет, є все таки самостійна українська культура і через се також житева передумова нових, ліпших днів для важко навіщеного народу Днїпрових степів, — се є головно заслуга Шевченка. Гарна, цїкава книжка, яка навязує до 100-лїтного ювилею поета, обходженого в 1914 р, заслугує тому на особливу увагу.

Проф. Карло Галлендорф

НОВИНКИ.

Львів, 1 марта 1917

— **До голови У. П. Р. проф. Юліяна Романчука,** віцепрезидента австрійської Ради державної, вислав посол Микола Василько оттаку телеграму: З приказу „Союза українських парляментарних і соймових послів з Буковини" позволю собі поздоровити Вас, Високоповажаний Пане Товаришу, з нагоди Ваших уродин як найщирійше. Наш Союз свідомий собі того, що за історично заслужена Ви особистість для українського народу, і, маючи для Вас найвдячнїйшу пошану, висказує своє найсердечнїйше бажане, щоби Ви прожили многі а многі лїта для нашого загалу в кріпкости Ваших тїлесних і душевних сил. З особлившим високим поважанєм Микола Василько.

— **Воєнний Банк Кредитовий міський** отворено дня 1. марта с. р. з осїдком в Кракові. Завданєм Банку буде даванє кредиту на довжні скрипти і на векслї в тих частях Галичини, які потерпіли наслїдком евакуації. Дїло буде в тім, щоби міста і міські підприємства могли вести свою господарку та поробити відповідні вклади. Міський Банк буде давати також кредит властителям міських реальностий, щоби вони могли сплатити податки, залеглі рати гіпотечні і звернути будівельний кредит. Заробкові і господарські стоваришеня одержать кредит тільки на внесенє дотичних союзів, акредитованих при Краєвім Банку, про кредит для промисловців і ремісників буде рішати ореченє Краєвого Патронату, Кас ощадности або союзів, які мають заступство Краєвого Банку. Що до осіб вільного званя, буде вимагана опінія дотичних організацій, до яких вони належать, о скільки позичка буде висша над 2000 К.

— **Підвисшенє цін тютюну.** Урядово доносять: З приводу підвисшеня цін продукції управи австрійского і угорського монополю рішили підвисшити вироби тютюнових виробів пересічно о 30 проц. З приводу трудностий в набутю сирівця і збільшеня потреб армії поки що не можна зарадити недостачі тютюну, бо управа монополю мусить господарювати так, щоби стало припасів до кінця війни. Нова тарифа обовязує від дня 1. марта с. р. Ціни будуть ось такі: цигара регалія media 34 сот. (досї 26 с.), трабука 30 (22), британіка 26 (20), вірджінія 16 (12), куба 16 (12), порторіко 12 (9), короткі 9 (7), малі кравві 6 (5), египетські папіроси третої сорти 10 (8), мемфіс 9 (7), шпорт 5 31/2), драма 3 (21/2), угорські 2 (11/2), тютюн в пачках македонський 1·80 (1·35), найлїпший герцеговиньский 1·20 (90), середний турецький 90 (65), драма 60 (40), угорський 40 (30).

— **Химерна погода у Відни.** Пишуть нам: По доскульних морозах і снїжних опадах, яких Віденцї здавна вже не тамлять та які непривичним до стужі мешканцям наддунайської столиці при крайній недостачі вугля, дали ся діймаючо в знаки, наступила в останних днях значна полекша. Термометер підскочив у гору, а в полудневих годинах сонце прямо припікає, вимануючи до публичних городів дїтвору і видужників жадних дихнути легким чистим воздухом після довгої тяжкої їдної мраки. В понеділок показував термометер в полудне +8° С і тільки понад вечір опала температура до +4° С. Вчерашного дня справдї чути було у воздусї подих весни, та аж вже в ночи постуденїло. Перед полуднем яснїло ще нам сонце, та в полудне счинила ся чудасія. Подув холодний вітер та принїс спершу дощ а за ним снїжиу метелицю, продирану від часу до часу блискавицями і громами. Снїг сипав густо таки з години, вкриваючи білим покровом брудні вулиці міста. Температура опала, розумієть ся, зараз, та через час почав снїг топити ся, хоч і до вечера повторював ся опад ще кількома але слабими наворотами. (яв)

— **Зменшенє обему дневників.** З Будапешту доносять, що тамошні дневники з приводу недостачі паперу будуть виходити від 1 марта в зменшенім обемі.

— **Загальні збори укр. нар. учительства Галичини і Буковини** відбудуть ся у Відни дня 9. марта 1917 р, о год 4. по пол. в льокали Культур. Ради при VIII. Strozzig 82/12. Просимо всїх Вп. Товаришок (ів) перебуваючих у Відни гремяльно явитись на зборах. За комітет: Андрій Яворський голова, Іван Завадович секретар. 1—2

— **Виклад д ра Олександра Тисовського** п. з. „Проблєма виховання" буде в суботу 3 с. м., точно в год 5 по полудни в „Народнім Домі" на II. поверсї в салї акад. гімн. I а. О численну участь членів і гостий просить „Учительська Громада".

— **Ректорат гр кат. дух. семинарії у Львові** подає до відома, що дня 4. марта с. р., себто в першу неділю св. вел. поста, а також в слїдуючі неділї і свята відправляти-меть ся в церкві семинарській при вул. Коперника ч. 36, о год. 11½ в полудне читана св. Літургія, і просить до участи вірних.

— **Злука польських селянських партій.** „Piast", орган партії людовців під проводом б. міністра Длугоша містить ряд статей і дописий про потребу злуки людовців з групи Длугоша і з групи Стапінського, як також останків партії пок. кс. Стояловського, якою по його смерти був заняв ся вшехполяк Заморський, в одну польську людову партію. Має ть ся вражінє, що така злука буде переведена.

— **Обмежене різаня овець** наступило розпорядком міністерства рільництва з 9. лютого 1917 р. ч. 56 в тім напрямі, що від тепер через цїлий час тревання надзвичайних спричинених війною відносин не вільно ані продавати на заріз ані різати овець. Сей заказ не відносить ся до: 1) баранів найменше півторалїтних, се є по першій зміні зубів, 2) до овець (самиць), котрі по двох лїтах показали ся непридатні до хову; скінчені два роки пізнати на зубах (чотирох сїкачах, котрі вже лишають ся), 3) до всїх овець, що скінчили пять лїт, 4) до овець, спроваджених з Угорщини, Босни і Герцеговини або з поза цлової области, 5) до овець, котрі в дни оповіщеня сего розпорядженя зістали на заріз продані і з господарства годівельного забрані.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

о. Василь Левицький парох Блюдники **25 К** (Дн.)— Косоноцька Наталія, Підлісці 5 К.: Тетяну Левицьку з Погорець, Данька Соболя і Юрка Котиса оба в Подільцях. — Ольга Левкевич, Перемишль 5 К (Дн.): Олену Бережницьку, Мелянію Флюнтову, Стефанію Корженьовську і Олену Лежогубську всї з Перемишля і Марію Стельмахову з Відня. — о. Петро Андрейчик парох в Грушові 5 К.: о. Лаврентія Ткачука з Крамарівки, о. декана Кручковського пароха в Нагачеві, о. Віктора Чорного пол. курата, п-ну Олександру Сарабаївну учит. в Клевицях, о. П. Юрчака з Ярослава.— Матильда Бурачинська Львів 20 К (Дїло). — Елєонора Білинська Хащів 10 К (Дн.). — Атаназія Михалїна в Сурохові 5 К (Дн.). — о. Константин Целевич в Кальній 5 К (Дн.): о. Теофіля Білїнкевича з Гозієва, о. Антонія Целевича з Лозини, о. Миколу Дерлицю з Витвиці, п. Наталію Ковалик з Росточок, п. Івана Ріпецького з Росточок. — Шафран Іван Сандомир 10 К (Дн.): Андрія Падоха учителя з Грабівця коло Радимна, Маріяна Филиповича надпоручника зі Сандомира, Розалію Петрівську з укр. лїцею в Перемишли, Александру Винницьку з Розбора округлого коло Порохника, Александра Ващука поручн. 18 п. обор. кр. в Кракові. — Олекса Оленський (Дїло) коляда від дівчат з Викторівки 15 К. — Січовий підхорунжий Микола Опока 10 К (Дн.): січового четаря Мирона Маренїна, січ. підхор. Юліяна Гаруха, січ. дес. Володимира Кисїлевського, п-ну Домцю Гупалївну і п ну Міці Мілєр (Відень). — Люба Войцєховська в Лисятичах 10 К (Дн.): п. Мелянію Пеленську, п. Аврелію Воробцеву, п. Марту Левицьку всї з Лисятич, о. Василя Павулу з Смерекова, п. Володимира Тимцюрака k. k. Leut. Deutsch. полева почта 119 — Ірена Дольницька Відень 10 К.: Оксану Федївну Львів, поручника Володимира Левицького пол. почта 359, Романку Пилипчук, Михайла Городиловського і Ростислава Рудницького усїх у Відни. — Антонія Якшівна Рожанка 10 К (Дн.): Михасю Пласкачівну учит. з Комарник коло Турки, Целю Явчакову з Загіря, Леська Сандовича кад. асп. пол. почта 26, Дарусю Охримовичівну з Урича, Маню Слупчинську з Сільця. — Николай Підгірний, управитель школи ім. Шашкивича в Перемишли 10 К (Дн.)— Микола Гуссаковський учитель з Жовкви 10 К: Филипа Волчука учит з Вільки кунин., Галю Лендобецьку учит. з Крехова, Анну Гуссаковську ц. к. уряд. почтову з Кракова, Мілюсю Заньківну абітурієнтку учит. сем. з Угринова, Осипа Пеленського учит. з Жовкви. — о. Іван Тимчук з Войткови 10 К: п. Олександра Тисовського, сина Василя, професора, о. Осипа Іванця молодшого у Львові, о. Григорія Зїнька, о. Володимира Шебеця, полевого курата, п. Григорія Клима, полева почта 62. — о. Роман Дрималик, Тростянець 10 К. (Дн.). — Павло Джулинський, Мельнич 5 К. (Дн): о. Василя Кулика, завідателя парохії, Мізунь, п. Флю Мариновичівну, учительку в Мізуни, п. Івана Шепаровича, властителя реальности в Турі великій, о. Стефана Комара, сотрудника в Лисятичах, п. Теофіля Горникевича, укінченого богослова в Гошові. — Ірина Тарнавська, учен. II р. учит. семинарії, Кути 5 К.: Юльцю Цебровську, учен. V кл. лїцея, Кути, Дмитра Паланицю, богослоза IV р., Львів, Янку Яворську, уч. III р. сем. учит., Леську Гутковську, учен. V кл. гімн. і Ірену Сїнгалевичівну, уч. IV кл. гімн., всї в Стрию. — Марійка Цегельська 5 К.: Впов. Ростислава Миколаєввчеву Rastatt (in Baden), Ольгу Цегельську Budapest, Іванку Мисик Ванькова, поручника Омеляна Косаревича Rimaszombat, Стефу Глодзїнську Камінка Струмілова. — Володимир Білецький вістун УСС. 5 К (Дїло): п. Ольгу Козакевич учительку у Львові, п. Муху Мурську учительку в Глуховичах коло Львова, п Ірку Савойківну в Селисках коло Динова, п. Ярослава Манастирського гімн. проф. в Ярославі, підхор. УСС. Гавалка Едварда. — Павло Федишин підхор. УСС. 5 К (Дїло): підхор.

Кулая Олексу, підх. Іваніцького Антона, віст. Іванчука Тараса, віст. Українця Олексу, стр. Гулу Павла всіх УСС. — Підх. УСС. Кіржецький Стефан 5 К (Дїло): о. Рудницького Евгена з Дібринова, хор. Мельника Ф., підх. Придуна, підх. Тиктора Івана, підх. Іванцева Вас. —

ОПОВІСТКИ.

Бібліотека Товариства „Просвіта“ отворена кождого дня від години 4—6 вечером. 10—10

Оселї для інвалїдів У. С. С. організує Товариство „Макївка“ в Новім Санчи. Удїл 10 К. Посередничить в вишукуваню посад для інвалїдів У. С. С. і приймає добровільні жертви на закупно осель. 156/II 1—10

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дня 1. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група війск Макензена. На захід від устя Бузея і над зелїзницею на північ від Форей наступи неприятеля були безуспішні.

Фронт архикнязя Йосифа: У відтинку Шушіта нагальний наступ ромунський підпринятий після значнійшого артилерійського приготовленя, в боротьбі зо лизька зовсїм відперто. На північний схід від Дорнаватри заскочено і розбито російську компанїю. Новий наступ проти наших становищ в „Мештіканешті остав без успіху.

Фронт кн. Леопольда: Місцями скріплена дїяльність артилерії.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Артилерійська боротьба була значнійша в в деяких відтинках фронту в Побережу та в провалї Плєкен і Гоналє. На північний захід від Тольмайн стежа полку піхоти ч. 80. привела з неприятельських ровів коло Габрїє 14 бранців. В области Монте Зеко стежі ц. к. полку піхоти краєвої оборони ч. 3 через снїгові тунелї вдерли ся до італїйського становища і завдали неприятелеви значні кривавї втрати.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не було боєвої дїяльности, що заслугувала би на згадку.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 1. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На обох берегах потока Анкр перед кількома днями з особливих причин добровільно і пляново уступили ми з частий наших передних становищ і умістили нашу оборонну лінію на инший приготовленій лінії. Для неприятеля наш рух був невідомий. Задні сторожі влучною дїяльністю перешкодили неприятельському військови, яке тільки непевно посувало ся вперед, заволодїти без бою опущеним нами куснем области, який був знищений стрілами. Уступаючи по приказу перед наступом переважаючих сил, ті слабі віддїли завдали неприятелеви значні кривавї втрати і до сеї пори полонили 11 офіцирів і 174 жовнїрів та добули 4 машинові крісси. Вони ще нині володїють тереном, що йде перед нашими становищами.

Після сильного огня вчера в ранних годинах Англїйці рушили до наступу під Letransloy і Sailly. Той наступ здомано під Letransloy перед нашими засїками а під Sailly, де неприятель повторив його в рукопашнім бою. Неприятельське військо, яке вдерло ся до наших становищ, виперто в протинаступі, при чім полонено 20 жовнїрів. В двох малих місцях повстали англїйські гнїзда стрільців.

На західнім березї Мози ранком готовив ся наступ Французів. Наш винищуючий огонь спричинив, що виконанє наступу було неможливе.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя: Нїчого важного.

Фронт архикнязя Йосифа: При сильній снїговици в Лісних Карпатах тільки на горах на схід від Бистрицї артилерійська боротьба була значна. На північ від Валєпутни Росіяни рано ще раз даремно атакували добутї нами становища. В долинах Сланіц і Ойтош відперто менші наступи а на горах між долинами Шушіта і Путна наступи значнійших сил.

Група війск Макензена: Відогнано підїзди Росіян під Форі (на північ від Фокшані) і під Корбуль над Серетом.

Македонський фронт: Не стало ся нїчого особливого. Підчас відпертя італїйських наступів на схід від Паральова в луцї Черни полонили ми 5 офіцирів і 31 жовнїрів.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

НАДІСЛАНЕ.

АДВОКАТСЬКА КАНЦЕЛЯРІЯ у ВІДНИ
надв. і суд. адвоката
Д-ра ЕВГЕНА ЛЕВИЦЬКОГО
поміщена де і давнїйше:
Wien, VIII. Josefstädterstrasse 73.
Адресувати можна також: Dr. Eugen Lewickyj in Wien, Parlament. 125 2—2

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Василь Щур, Федь Галайбіда, Луць Коваль, всї евакуованї зі Сюляна коло Божикова повіт Підгайцї, замешкалї тепер в Корналовичах п. Калинів, повіт Самбір, пошукують своїх жінок Текли, Анни, Марії. з дїтьми. 150 5—5

Настя Бубна з Зімьків евакуована з Милованя, повіт Товмач, що перебуває тепер в Нетівцях, повіт Калуш — пошукує свого мужа Івана Бубна, вояка, що служив при K. u. k. Inf. Reg. Nr. 55 157 1—2

Андрій Чекаровський, в Бобилинець, пов. Бучач, теперішна адреса: Zuckerfabrik Aktiengesellschaft Wegschädtl Böhmen, глядить своєї жени Варвари з дїтьми.

Іван Мельник і Василь Близнюк, K. u. k. Landsturm Etappen Baon Nr. 304. Gräber-Abt. Feldp. 443 — шукаємо за Донею Мельник з села Хомякова і Анною Близняк з Раковець враз з дїтьми. 158 1—1

Оголошення.

Нові льоси Австр. Червоного Хреста мають дуже добрий плян гри і кождий льос мусять бути вильосований в протягу 40 лїт. Головна виграна 200 тисяч корон. Найблизше тягненє 1. червня. Поручуємо ті льоси за готівку по 35 (враз з податком і присилкою) враз на сплати місячні в групах по 5 льосів. Перша рата з стемпльями і податком 10 кор дальші рати по 6 кор. — Дім банковий **Schütz i Chajes,** Львів, пл. Марійська 7. VIII 5—?

Права родин покликаних до війска і и. необхідні інформації містить **„Інформаційний календарець“.** Ціна 30 сот. — **„Жовнярський“.** Ціна 20 с. — **„Шкільний“.** Ціна 20 с. До кождих 10 шт. 2 даром. **Пересилка** 1 шт. 5 сот. 12 шт. 30 сот. — Висилає А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Львів, вул. Карпінського ч. 19. 139 9—15

БІЛУ СІЛЬ

нїмецьку дуже мілку і чисту доставляємо в міру одержаня вагонів і свободи товарового руху. Висилка в вагонах по 100, 125, 150 і 200 мет. сот. відповідно до поємности вагонів. Ціна около 32 сотики за 1 кг. льоко нїмецька границя вже з цловою і лїценційною платою. Задаток належить надсилати 4.800 К на вагон 15.000 кг. за надвижку ваги побираємо посліплату, при висимцї менших вагонів надплачені грошї звертаємо. VI 2—2

КРАЄВИЙ СОЮЗ
Господарсько-торговельних Спілок
у Львові, Зїморовича 20.

„Княжа кров“, незвичайно потрясаючу драму в 4 дїях, висвітлює

Кінотеатр „Червоного Хреста“
у Львові, при вул. Академічній 8.

від пятниці д. 2. до понедїлка д. 5. марта с. р. Воєнний тижневник, „Комічна підкова“ і „Здоровий хлопець“, складають ся на доповненє програми.

Кіно „Воєнної Кухнї“ у Львові
при вул. Сапіги

висвітлювати ме від четверга д. 1. до понедїлка д. 5 марта с. р. шпіонську драму в актах п. з. „Жінка з 7 лицями“. Доповняти будуть програму отсї образи: воєнний тижневник та світла комедія в 3 актах п. з. „Урра на квартиру“.

Не 24·80 а 20 К. хто пришле, дістане усї книжки разом з пересилкою:

ЛУКІЯНОВИЧ: Від кривди. Повість	2·—
ЖУРБЕНКО: Філїстер. Повість	3·50
ЛЕНРОТ: Калевала. Фінська епопея	3·—
БАЙРОН: Чайд Ґаральдова мандрівка	1·80
СІНКЛЄР: Герой капіталу	1·30
ҐУЦКОВ: Урель Акоста. Трагедія	1·40
КОБРИНСЬКА: Дух часу. Оповіданя	1·60
ГНАТЮК: Народні казки	2·—
ВЕРЕСАЇВ: Записки лїкаря	3·—
КОБИЛЯНСЬКА: До сьвіта. Новелї і нариси	2·30
ВІСЕНТЕ БЛЯСКО ІБАНЄС: Хатини, повість	1·70

Поодиноко можна також замовляти, тоді на звичайне порто просимо залучити 30 сот. пор. 60 с. а на Feldp ости по 1·60 (само полотно коштує 1 К). IV Г 1—4

ЗАМОВЛЯТИ: **КНИГАРНЯ НАУК. ТОВ. ШЕВЧЕНКА**
Львів, Ринок 10.

Без грошей замовлень не виконуємо!

ВЕЛИКИЙ, ДЕШЕВИЙ і ЦІКАВИЙ

КАЛЄНДАР

ПАМЯТКОВА КНИЖКА
СОЮЗА ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ
на 1917 р.

Обнимає поверх 500 сторін друку, містить 103 ілюстрації і численні статї в области культурного, економічного й політичного житя українського народу по обох сторонах кордону та найкращі взірці поетичної творчости національних поетів

Календар Союза містить між иншим найдокладнїйший огляд воєнних подій за два роки і ще докладнїйший огляд українського житя в Росії від початку українського національного відродженя до останніх часів і статї про політичні змаганя українського народу в часі війни.

Призначена в цїлости для національного освідомленя найширших народніх мас, Памяткова книжка Союза пока календарними відомостями ніколи не стратить на вартости, та буде для кождого Українця

ДОБРОЮ ПАМЯТКОЮ З ВОЄННОГО ЧАСУ.

— Ціна календаря 2 К 50 сот., в оправі 3 К 80 сот. — З пересилкою 3 К 50 сот.

Австрійські жовнїри Українці й російські полонені, котрі замовлять книжку безпосередно в Союзі у Відні дістають календар по зниженій цїні — за 2 К, в оправі з пересилкою 3 К 50 с.

Книгарням і трафікам дають ся звичайний книгарський опуст.

Грошї надсилати почтовим перекавом на таку адресу:

Wien VIII, Josefstädterstrasse 79, T. 6. Administraton Nachrichtenblattes des „Bundes zur Befreiung der Ukraina“. 63 3—?

На бажане висилають ся чеки почтової щадниці ч. 107.090

В Нїмеччині замовляти „Памяткову книжку“ по такій адресї:

Zentralstelle des Bundes zur Befreiung der Ukraina Berlin W. 66. Leipzigerstrasse 131.

Українські молитвенники:

I. „Хвалите Господа з Небес“

гарного формату, звиш 750 сторін друку, є найновійшим молитвенником в чистій народній мові.

Зміст молитвенника: Щоденні молитви раннїшні і вечірні. Найважнїйші пісні з вечірні і утренї. Літургія св. Йоана Золотоустого. Образець Тайни покаяня. Молитва перед і по сповіди, перед і по Причастю. Молитви на час Великого посту і на більші свята. Акафисти, тропарі кондаки воскресні, щоденні і на більші свята. Найбільша збірка коляд і церковних пісень. Пасхальна таблиця.

Молитвенник друкований гарними черенками на білім тривкім папері коштує:

1) В переплетї з плюшу або шкіри зі золоченими берегами і футералом К 9·00. 2) В переплетї в полотно з мармуровими берегами К 4·00. V. П

II. Малий молитвенник

народною мовою, малого догідного формату.

Оправлений цїлий в полотно з витисками 1 корона.

Молитвенники можна дістати за попередним надісланєм грошей: в **Канцелярії Товариства „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10.** До замовлень доплачуєть ся 45 сот. на пересилку почтову. 7—?

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО. З друкарнї „Дїла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 51. (9.303) Львів, субота 3. марта (18 лютого ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.725.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:
місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „
у Львові (без достави):
місячно . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „
За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень: Стрічка петітова, дрібнотова 40, в надісланих 60, в сповістках 80 с., в реклямовій части 1 К. Повідомлення про вічання і заручини 1 К. Накрольтія стрічки 1 К. Оголошення за окремою умовою. Одно примірник числа у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Зміна на становищи ц. к. намісника Галичини.

Димісія ґен. Діллєра. — Іменованє ґенерала кавалєрії ґр. Гуйна. — Польські признання для ґен. Діллєра.

Найперша звістка від нашого віденського кореспондента.

Наш віденський кореспондент п. Ярослав Весоловський, надав вчера, 1. с. м., в 5. год. по пол. в Відни до нашої редакції отсю пильну телєґраму:

„**Уступленє Діллєра певне. Його наступником буде тільки ґр. Гуйн**".

Телєґрама прийшла до Львова в 6·40 год. вечером, одначе доручено нам її аж нині рано. Наслїдком такого „пильного" доручуваня пильних телєґрам позбавлено читачів нашого днев ника сеї відомости в числї з 2. с. м.

Урядовий комунікат.

ВІДЕНЬ. 1. марта. (Ткб.) Як довідуємо ся, Цїсар дозволив у ласцї намісникови Галичини, ґенералови майорови поза службою, тайному радникови Еріхови ґр. Діллєрови, в повнім признаню його знаменитих заслуг на сїм становищи, сповнених серед важких відносин з повним відданєм, — на упрошений ним перехід в постійний стан супочинку.

На місце бар. Діллєра іменував Цїсар намісником Галичини ґенерала кавалєрії тайного радника ґр. Карла Гуйна.

Новий намісник Галичини.

Ґр. Карло Гуйн уродив ся в 1857 р., вчив ся в Терезіянській військовій Академії в Вінер Найштадґ і в 1879 р. став поручником. По скінченю воєнної школи був придїлений спершу до ґенерального штабу. Більшу часть служби перебув ґр. Гуйн в Галичинї.

Бар. Діллєр все старав ся оперти адміністрацію Галичини на співпрацї з польським громадянством.

КРАКІВ. (Ткб.) „Czas" доносить: Вечером удав ся князь епископ Сапіґа з членами епископського комітету до бюра намісника, щоби подякувати намісникови бар. Діллєрови за старанну опіку над населенєм винищеного війною краю як на становищи ґенерал ґубернатора в Люблинї, так і на становищи намісника Галичини. Князь епископ зазначив у горячих словах великі заслуги намісника для нашого краю і дбалість за добро дїткненого війною населеня і закінчив запевненєм, що край збереже в тривкій памяти плїдну дїяльність намісника.

Намісник бар. Діллєр в своїй відповіди зазначив, що його постійним старанєм було оперти адмінїстрацію й акцію правительства на співпрацї з польським громадянством. Сю цїль осягнено. Як ґенерал-ґубернатор і далї як намісник мав бар. Діллєр нагоду переконати ся про широку й успішну дїяльність епископського комітету і старав ся все його акцію підпирати. (Між ин. бар. Діллєр видав до староств урядовий обіжник, щоби староства взивали населенє до збиранє складок для епископського комітету. Отже староства східної Галичини мали взивати українскне населенє до складок для польського епископського комітету.—Ред.) Намісник висловив бажанє дальшого розвитку комітету й успішної працї над загоєнєм ран, які війна нанесла нашому краєви.

Польські круги плянують надавати бар. Діллєрови почесне горожанство галицьких міст.

Краківський „Ilustrowany Kurjer Codzienny" доносить:

В останних часах повстала думка, щоби в признаню справдї великих заслуг, які положив намісник бар. Діллєр для нашої суспільности, чи на становищи ґенерал ґубернатора австрійської окупації, чи на чолї правлїня в Галичинї, жертвувати йому почесне горожанство цїлого ряду міст. Ся думка повинна зустріти ся з безпроволочним і загальним здїйсненєм, щоби зазначити нашу вдячність не тільки для першого урядника краю, але також для великого горожанина, яким справдї показав ся бар. Діллєр. Нехай цїлий край сповнить свій обовязок і злложить таким способом чолобитню для його дїяльности та висловить йому свою вдячність, подібно, як се власне зробив епископський комітет під проводом князя епископа Сапіги.

Програма ґр. Клям-Мартініца.

Парлямент буде скликаний в цвітни. — Перед тим буде заведена нїмецька державна мова і переведений поділ Чехії на округи. — Регулямін палати послів. — Основи відокремленя Галичини.

„Berliner Tagblatt" доносить з Відня:

Працї для державної перебудови Австрії ведуть ся пильно далї. Конференції президента міністрів з провідниками ріжних партій Державної Ради ослабили також нервовість, яка була замітна в кругах нїмецьких послів з приводу постійної мовчанки правительства. Вважають за певну річ, що парлямент буде скликаний при кінци цвітня на коротку сесію. До того часу правительство переведе в головнім перебудову, якої домагають ся Нїмці.

Ся перебудова буде переведена на основі § 14 го яким тузином розпорядків. Передовсїм буде заведена нїмецька державна мова в Австрії і переведений поділ Чехії на округи. Чеське королївство буде поділене на 12 округів: 4 нїмецькі (Травтенав, Райхенберґ, Егер і Авсіґ-Карльсбад), 5 чеських, 2 мішані (Будейовиці й Пільзно) і один двоязичний округ Прагу. Се розложенє історично-політичного понятя Чехії не тільки відбере раз на все ґрунт теорії чеського державного права, але й виключить можливість дальшої чехізації нїмецької язикової области. Компетенція чеського сойму буде наслїдком заведеня округів значно обмежена, а майоризація Нїмців у соймі унеможливлена.

Менше ясно представляєть ся справа управильненя галицького питаня і зміни регулямину палати послів. Сї дві справи остають у деякім звязку. Бо строгійший регулямін палати послів може тільки тоді принести користь Нїмцям, коли вони дїйсно будуть мати більшість. Се могло би наступити тоді, коли би при відокремленю Галичини Поляки уступили з Державної Ради. Коли-ж справа відокремленя Галичини не буде полагоджена або буде полагоджена не в тім напрямі, то могло би легко стати ся, що строгійший регулямін міг би обернути ся проти Нїмців. Та справу відокремленя Галичини рішити дуже трудно, доки Східна Галичина обсаджена Росіянами, а також Конґресова Польща не знайшла оконечної форми своєї державної самостійности. В кождім раїи також новий регулямін палати послів мав би бути октройований, а в справі відокремленя Галичини мало би бути розпорядком установлені основи відокремленя.

В справі виселенців.

Відень, 28 лютого 1917.

В днях 22. і 24. лютого явили ся поновно в міністерстві внутр. справ, у шефа секції в VII. партаменті сього міністерства, від УПР. пп. Лев Левицький і Перфецький в справі наших виселенців і нестерпної їх долі, а з осібна в справі відносин в перлюстраційних стаціях, передовсім в Самборі, негайного здержаня переселюваня наших виселенців з середно-галицьких повітів до західної Галичини, розширеня виселенчого округа на середно-галицькі повіти, відносин в виселеньчих виборах, як також в справах одіня і обуви та признаня виселеньчих причинків перебуваючій у Львові шкільній молодіжи і інтеліґенції з евакуованих повітів Галичини. При тім вручено меморіял і подання Українського Краєвого Комітету у Львові.

Ті інтервенції принесли поза приреченем підданя справи виселювань поновному розгляди деякі безпроволочні заряджения в справі дозволу на поворот виселенцям з Гмінду до повітів групи Б. і заосмотреня таборів в Ґредіґ і Гмінд в поживу. До Ґредіґ відійшло 4 вагони проса і 1 ваґон мяса, а міністеріяльна комісія, вислана на місце зарядила значне побільшене поживи для дітий до Гмінду відійшло 16 вагонів гороху.

Рівночасно інтервеніював у намісника в Кракові, у гр. Лямезана і референтів намісництва п. Стефаник, предложив намісникови меморіяли в справі виселенців і ряд домаганьщо-до наших виселенців взагалі, здержаня їх переселюваня з середно галицьких повітів і розширеня виселенчого округа на ті повіти, як також запровіянтованя українських таборів західної Австрії. Ті інтервенції принесли заряджене в справі достарченя нашому таборови в Гмінді 60 вагонів картофель.

Податкові полекші і воєнні додатки.

Пишуть нам з Відня:

Минулого тижня відбула ся у міністра скарбу д-ра Шпіцміллєра конференція, на якій обговорювано справу податкових полекший в Галичині та справу приміненя тут воєнних додатків до податків.

В конференції взяли участь д-р Кость Левицький і д-р Олександер Кульчицький іменем Українців, представники польського кола і міністер для Галичини Бобжинський. Міністер прихилив ся до домаганя, висловленого учасниками конференції в справі виміру домово чиншового податку для Львова, а саме заявив, що знесе розпорядок виміру того податку за роки 1915 і 1916 на основі доходів за роки 1911 і 1912. Вимір податку буде переведений на основі дійсних доходів. До того згодив ся міністер скарбу на 50% податкового опусту для Львова за час від 1 вересня 1914 р. до 1 вересня 1915 р. Сей провізоричний, що правда опуст може признати скарбова власть в деяких случаях дефінітивним, як що властитель реальности докаже свої втрати. Для переведеня тих постанов міністра буде виданий скарбовим властям відповідний рескрипт.

З відмовою міністра стрінуло ся домаганє обниженя податкової стопи для міста Львова з 26 ¾% на 20% зглядно жаданє підвисшеня карти відпису на амортизацію з 15 прц. на 30 прц. Міністер скарбу заявив, що мусить вважати Львів столицею, як і поступає супроти Трієсту, де відносини не є красші.

Замкнена область Атлянтійського океану.

БЕРЛІН (Бюро Вольфа). В ночи з дня 28. лютого на 1. марта минув реченець свобідного пропусканя пароходів в замкненій области Атлянтійського океану. Від того реченця почавши, в цілій замкненій области обовязує тільки загальне остереженє, так, що кораблі не можуть числити на ніяке окреме остереженє.

Оружна невтральність Америки.

БЕРЛІН (Ткб). Представник Бюра Вольфа надіслав доповненє промови Вільзона в конгресі на дни 26. м. м. Жадаючи воєнних повновластий, Вільзон заявив, що одиноким способом забезпеченя прав Сполучених Держав супроти Німеччини є оружна невтральність. Однак президент висловив надію, що не буде треба уживати оружної сили. Американська людність, ні президент не бажає війни; до неї прийти може тільки з приводу ділань другої сторони.

Німецькі човни на Середземнім мори.

БЕРЛІН (Бюро Вольфа). Оголошують урядово: В замкненій области Середземного моря затопили наші підводні човни дня 17. лютого на південь від Мальти транспортовий корабель містоти 9000 тон, який був з набором і їхав в східнім напрямі, дня 23. лютого військовий транспортовий пароход і другий транспортовий пароход містоти 5000 тон, дня 24. лютого зоружений транспортовий корабель, везучий коло 500 кольоніяльних жовнірів. Часть війска затонула.

Крім тих транспортових кораблів наші торпедові судна затопили в послідних днях на Середземнім мори 13 кораблів загальної містоти 25.168 тон.

Мир перед осенью.

ФРАНКФУРТ. (Прив. тел.) „Frankfurter Generalanzeiger" подає розмову державного секретаря Ціммермана в особою, що стоїть близько до згаданого дневника, в якій сказав Ціммерман: Наше положенє добре і обезпечене. Число підводних човнів сього року зросло в пятеро і війна підводними човнами принесе нам бажані успіхи. Перед осенью дожидаємо мира.

Справа Троіцького театру.

Від нашого постійного дописувателя.

Відень 28. лютого 1917.

(яв) Через рішенє київської городської думи, щоби на будуче шестиліте винаймити театральну салю Троіцького Народного Дому російським антерпренерам С. Ворському і Сінельнікову, не оглядаючись на масові заяви українського робітництва, молодіжи висших шкіл та артистичних і літературних кругів українського громадянства, втратила українська драматична штука місце свого постійного пристановища в столиці України.

Контракт найму між міською радою і новими антерпренерами на час від 1. червня 1917 до 1. червня 1923 вже підписано. Антерпренери згідно з умовою мають право виставляти в театрі російські і „малоросійські" драми комедії й опери. Антерпренера, платна в чотирох ратах, творить суму 17.000 рублів. Антерпренери вже роблять приготованя до нового сезону, а саме формують—російську трупу.

Дотеперішний антерпренер театру Микола Садовський, який все ще виставляє в театрі український репертуар, звернув ся—як доносить „Кіевлянинъ" — до міської управи з просьбою, в котрій вказує на те, що з уваги на конець реченця аренди в будучім сезоні прийдеть ся йому довести до ладу міське майно, яким завідує, та віддати його місту. Дальше вказує Садовський на те, що перевезенє його власного театрального майна до иншого міста буде серед теперішних відносин получене з великими клопотами. Тому він просить городську управу дозволити йому виставляти українські спектаклі поза зимовий сезон аж до часу, коли виходить час його аренди.

НОВИНКИ.

Львів, 2 марта 1917.

— **Хто хоче заняти ся висланем петицій** в справі маніфесту з 5.падолиста 1916, зволить прислати 1 К 6 с. на адресу: Kanzlei der ukr. parl. Repräsentanz in Wien, VIII. Buchfeldg. 6., а дістане всї потрібні друки і поученя. Просимо всїх, що вже внесли такі петиції, щоби на сю адресу прислали повідомленє: коли, до якої власти і які петиції внесено. Пожадане було би також знати по можности, кілько підписів було на петиції. — Від канцелярії УПР.

— **За виключенє німецької мови з шкільної науки.** Міська рада в Кельцах на послїднім засіданю ухвалила одноголосно внесенє міського радного Світальського і инших в справі усуненя сейчас з міських шкіл німецької мови; вибрано редакційну комісію, яка має виробити в тій справі представленє до окупаційних властий, відповідно до ухваленого внесеня.

— **Білоруська мова на банкнотах.** „Warschauer Zeitung" доносить за „Гоманом" з Вильна, що видавані східною касою позичковою банкноти на 3, 10 і 25 рублів будуть мати напис також в білоруській мові.

— **Рух приватних пакетів** допущений від тепер тільки до полевих і етапових почт означених числами: 5, 9, 11, 13, 14, 23, 24, 26, 33, 35, 37, 38, 40, 42, 44, 47, 49, 50, 51, 53, 55, 60, 62, 63, 68, 70, 76, 77, 79, 84, 85, 88, 90, 92, 95, 102, 103, 105, 107, 109, 111, 117, 120, 131, 138, 144, 145, 147, 148, 150, 153, 155, 161, 165, 166, 167, 170, 171, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 182, 183, 184, 185, 187, 188, 191, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 203, 205, 208, 209, 212, 218, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 277, 229, 230, 232, 234, 235, 235, 239, 240, 243, 244, 245, 246, 250, 251, 253, 254, 255, 256, 258, 259, 260, 262, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 302, 304, 306, 307, 316, 317, 318, 324, 232, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 336, 340, 341, 243, 350, 354, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 263, 364, 366, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 275, 376, 378, 380, 381, 382, 383, 385, 386, 387, 288, 389, 390, 397, 392, 393, 395, 396, 397, 398, 299, 400, 401, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 412, 413, 416, 418, 419, 420, 421, 423, 424, 426, 428, 431, 432, 434, 435, 436, 437, 439, 440, 444, 508, 509, 510, 511, 512, 514, 515, 516, 517, 521, 522, 525, 600, 602, 605, 608, 611, 612, 613, 616, 620, 725, окрім сего до почти полевої для маринарки в Полі. До постійних етапових урядів почтових на окупованій области приватний рух пакетовий є дальше допущений, з виїмком урядів: Міхніца, Раца (Raca), Слепак, Умка і Забреж (Zabrez) в Сербії як також Данїловград, Рєка і Ульціни в Чорногорі.

— **Конкурс.** Управа промислової школи в Угнові, повіт Рава руська, оголосила лиш в польських часописях слїдуючий конкурс: Заряд прийме від 15. мая 8—10 хлопців-сиріт від 13—15 літ, здорових і здібних, з укінченою наукою IV. степеня. Першенство мають дїти без батька і матери, для тих узгляднений буде III. степень науки. Просить ся Всеч. духовенство і Вп. п. учителїв о ласкаве донесенє управі про такі нещасливі дїти. „Українське Товариство для підпираня ремесла і промислу" Львів, вул. Зїморовича ч. 20.

— **Як поправити смак замерзлих бараболь.** Наслїдком послїдних великих морозів в богатьох господарствах припаси бараболь змерзли. Є загально розповсюднений погляд, що змерзлі бараболї не надають ся до їди, і їх викидаєть ся, однак такий погляд хибний. Змерзлі бараболї треба до хвилї, коли їх уживаєть ся, держати в холоднім місци, щоби не відїйшли. Перед ужитєм вкладаєть ся їх на 12 до 20 годин (відповідно до того, як вони змерзли) до зимної води, яку треба зміняти. Не треба їх обирати, тільки варити в лупинї. Після примінення наведеного способу бараболя тратить солодкий смак і надаєть ся до їди.

— **З Берна повідомляють:** Повідомляємо всїх українських виселенців і жовнірів на Моравії і всю українську суспільність, що льокаль Укр. Зап. Комітету (Ukrainisches Hilfkomitee für Flüchtlinge aus Galizien und Bukowina in Brünn) знаходить ся в Бернї при Rathaussteig № 1/I, куди належить звернутись письменно і устно у всяких справах від год. 2—6 попол. Жертви на цїли УЗК. в Бернї належить слати на адресу касієра комітету п. Томи Головацького бічков. директора в Königsfeld bei Brünn Slovinskagasse 13. II/18. Сходини берненської укр. громади відбувають ся кождого четверга і неділї від

год. 7 вечер. Комітет заложив для наших збігців і жовнірів дешеву чайню в своїм льокали. За Укр. Запомоговий Комітет в Берні: Андрій Русин голова, Михайло Білик секретар,

Крайна пора відновити передплату

- на МАРТ 1917 -

тому що в нинішних часах грошеві по- — — силки часто опізнюють ся — —

просимо о

- скоре відновлене передплати на -

— — — МАРТ 1917. — — —

щоби не переривати висилки часописи, що і для Передплатників і для нас є некорисне, бо наверпені передплатники дістають опісля з 5—10 дневним опізненем часопись, а ми маємо богато роботи здержуючи і знова навертаючи. — Пригадуємо, що здержимо висилку „Діла“ всім без виїмки, як найдальше до **8. (осьмого) марта** *не буде відновлена — — — передплата. — — —*

† ПОМЕРЛИ:

О. Михайло Скородинський, гр. кат. парох в Підмихайлю (коло Калуша) помер по тяжкій слабости дня 24. лютого с. р. в 72 р. житя у Відни, де як один з дуже діяльних москвофілів калуського повіта був конфінований на час вій ни. Особисто Покійний визначав ся чесним характером. В. й. п.!

Йосифа Баранівна, учителька, померла 26. лютого у Львові. Похорон з анатомії при вул. Пекарскій відбудеть ся в суботу 3. марта о 4 год. по полудни.

Посмертна згадка

Поля, 24. лютого 1917.

В Софії помер на удар серця полковник ген штабу і воєнний аташе при болгарській армії Іван Новак. Похорон відбув ся дня 20. лютого.

За тліннимн останками ішли в заступстві царя Фердинанда його сини князі Борис і Кирило, міністер-президент Радославов, командант болгарської армії Жеков, міністри Тончев і Най денов, а від родини його брат штабовий лікар морської служби д р Денис Новак. Цар Фердинанд вискавав свій жаль з приводу смерти полковника Новака, на що відповів Цісар Карло телеґрамою, в якій висказує признане заслуг померщого полковника.

Померший полковник походив з українського роду з під Рави руської, те його отець був священиком. Приділений до генерального штабу, звернув Покійний увагу старшини на свої здібности. Дуже часто виконував він особні порученя поза границями краю. З вибухом війни командував полком спершу в Карпатах, потім в Польщі. Задля серцевої хороби, яку набув Покійний у війні, придїлено його до міністерства війни, де він розвинув широку діяльність. За його підмогою удало ся виділити воєнних бранців, що походять з України, в окремі табори, де завела ся за почином українських комітетів культурно і просвітно-освідомляюча робота. Своїм становищем і своїми заслугами опрокидав Покійний ті клевети, що посипались з усіх сторін

на усю українську людність з початком 1914 р. Що високі воєнні круги не дуже ймали віру тим клеветам, за се дяка тим хоробрим українським полкам і січовим стрільцям і не менше заступництву Покійника, що як Українець усюда заступав ся за свій нарід.

Похоронено його на головнім кладовищи в Софії, на тім самім, де спочивають тлінні останки Михайла Драгоманова. Усякі є шляхи, що ведуть до цїли. Одним шляхом ішов професор Драгоманіз, иншим Покійний полковник Новак. Ціль і мета обох — добро України.

я. о.

Централя опіки і помочи для збігців в Празї.

Прага 27. лютого 1917.

З порученя міністерства внутрішних справ запросила президія поліції в Празі з початком грудня 1916 р. всї місцеві приватні комітети помочи для збігців з Галичини і Буковини в тій цїли, щоб утворено спільний виділ, котрий мав би полагоджувати спільні справи збігців, при чім має бути застережена самостійність кождого комітету в кругї його діланя, особливо в фінансових справах. На першу нараду мав кождий комітет вислати тільки одного делеґата.

Перше засїданє делеґатів відбуло ся 5. грудня, а проводив зборови радник поліції Рус. Як заступник міністерства брав участь в нарадї міністеріяльний секретар Ritter v. Wiser. а намісництво заступав секретар намісництва Anders, шеф віддїлу для справ збігців в Празї. На тім засїданю заступав гофрат Пулюй комітет помочи для української шкільної молодїжи в Празї, а інспектор Якубович був делеґатом буковинського учительского комітету. Український буковинський комітет (голова Ом Попович) на диво не дістав запрошеня.

Коли на тім зборі піднесено думку про утворене „анаціональних“ та „аконфесійних“ інститутів, то гофрат Пулюй зараз виступив в оборонї національних інститутів і прав свого народу. В оборонї национальности і религії говорив також ksiądz Wójcik.

Після 4-годинної наради вибрано субкомітет, котрому поручено випрацювати регулямін для устрою і веденя дїл Централї. Той регулямін мав бути за кілька днїв предложений зборови тих самих делеґатів.

До субкомітету вибрано чотирох делеґатів: гофрата Пулюя, адвоката д-ра Фукса, секретаря виділу краєвого д-ра Шафранека і судю Шльоссера. Через кілька днїв виготовлено регулямін в порозумінню з секретарем Андерсом і радником Русом, а потім затверджено регулямін на зборі делеґатів.

Після регуляміну буде Централя мати 5 секцій: 1) для грошевих підмог для збігців; 2) для санїтарних справ; 3) для обдїлювання збігців одежию та обувю; 4) для культурних справ і 5) для правничої помочи.

Кожда секція буде мати кілька референтів і відповідне число платених урядників і помічних сил. Референти не побирають платні, се почесні місця.

Всї референти разом творять виділ, в котрім буде вести провід іменований урядник намісництва. На першім засїданю ухвалено, що кождий комітет до 28. грудня м. р. своїх кандидатів на рефентів президії має предложити поліції.

Дня 26. січня відбуло ся нове засїданє, на котрім явило ся 42 делеґатів українських, польських, нїмецьких, жидівських і ромунських.

Комітет помочи для шкільної молодїжи в Празї вислав чотирох делеґатів: гофрата Пулюя, судового радника Евгена Стрийського, радника краєвого суду Гедеона Лисенецького і інспектора Володислава Романовського. На жаль, не міг п. радник Лисенецький взяти участи в засїданю, бо покликано його на службу до Відня. Від буковинського комітету явились як делеґати інспектори: Купчанко, Чахович і Якубович. Голова того комітету, посол Ом. Попович, був поставлений як кандидат на референта від інтернаціонального буковинського комітету, що стоїть під проводом барона Гормуцакі.

Радник Рус повитав зібраних делеґатів і представив іменованого президента Централї д-ра Мархетті.

Після довшої наради над питанєм, скільки і як вибирати референтів для поодиноких секцій, зазначив гофр. Пулюй, що се неможлива річ, вибирати референтів, не знаючи, хто і до котрої секції кандидує, та до котрої хто має охоту. Тому було би пожадане, щоби всї делеґати найперше заявили, до якої секції хто кандидує.

Після такої заяви всїх кандидатів показало ся, скільки кандидатів було до кождої секції; декотрі самі відступили від кандидатури, а потім зроблено вибори.

З комітету помочи для шкільної молодїжи вибрано: гофр. Пулюя референтом культурної секції, інспектора Романовського референтом санїтарної секції, а радника Стрийського референтом правничої секції.

З буковинського комітету вибрано двох референтів: інспекторів Купчанка і Чаховича до 1 і 3 секції. Розуміють ся, що окрім укр. референтів є в кождій секції ще нїмецькі, польські, жидівські і ромунські референти.

Після виборів заявив радник Рус, що дальші засїданя буде скликувати д-р Мархетті, що під його проводом централя буде самостійно урядувати, та що від 1. лютого будуть винаняті бюра для централї. Після тої заяви подякував гофр. Пулюй в імени присутних делеґатів секретареви Андерсови і радникови Русови за їх труди з нагоди організованя централї, а особливо за їх співучасть у виготовленю регуляміну для централї.

Можна надіяти ся, що централя, взявши в свої руки велику частину аґенд, котрими займали ся доси виключно намісництво і поліція, причинить ся до обмеженя їх праці і вийде на користь всїм збігцям, особливо бідним нашим людям, що опинивши ся на чужинї, рідко коли знаходять щиру опіку в чужих і своїх. Централя утворена поки що для всїх дільниць міста Праги.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

Мужва сотнї піонірів, Січового Війска, місце постою 100 К. (сто Корон) (Дн.): І-шу, II-гу, III-ту, IV-ту сотню першого полку і „стару, войну“ коша. **Офіцири сотнї піонірів Січового війска, місце постою 100 К.** (сто Кор.) (Дн.) А саме: четар д-р Сїяк 20 К.:: отамана У. С. В. Мих. Галущинського, сотн. д ра Мих. Волошина, сотн. д ра Ник. Гірняка, чет. д ра Вол. Старосольського, чет. д-ра Мих. Новаковського, — хорунжий Квас 20 К. (Дн.): поруч. Осипа Семенюка, чет. Дмитра Катамая, чет. Василя Панчака, чет. Івана Нагайла, хор. Івана Короля,—Клим 20 К. (Дн): духовника Андрія Пшепюрського, поручн. Осипа Яримовича, четаря Мирона Мареніна, хор. Романа Купчинського, хор. Евгена Бородиєвича, — хорунжий Никифорук 20 К. (Дн.): чет. Івана Цяпку, чет. Тадея Ковалика, хор. д-ра Евгена Щуровського, хор. Стефана Глушка, хор. Антона Калинця, — хорунжий Солтикевич 20 К. (Дн.): лїкаря д-ра Волод. Білозора, лїкаря д-ра Воєвідку, сан. хор. Гілецького, сан. хор. Романа Гаванського, сан. хорунжого Перфецького, — Іван Панчишин Яворів-Наконечне 2 К (Дн.): Гринька Гринчака дяка в Порудні, Стефана Юрковського в Тарнаві Нижній, СтеФана Бліка Марію Паньчишин і Анну Ілик Николи в Наконечнім. — Альбіна Монцїбовичв Брошневі 10 К: о. д ра Евгена Монцїбовича у Львові, о. Луку Захаріясевича в Рахини, Бронислава Качалову в Цїневі, Дмитра Вітовського сотника У. С. С. — о. Стефан Крижановський **25 К.** — Савицька Ольга з Перемишля 5 К: Марійку Савицьку і Маню Борисевич з Дрогоєва, Наталочку Пацановську з Закопаного, Дзюню Савицьку з Самбора. і Тисю Кишакевич з Перемишля. — о. Ом. Вахнянин Гуменець Самбів 5 К.: о. декана Фр. Рабія в Самборі, о. Ю. Татомира в Самборі, о. Я. Пасічинського в Волї Кобилянській, о. Мих. Качмара в Сушици Риковій, о. Івана Савицького катихита гімн. в Самборі, — дес. У. С. С. Палюх Михайло 5 К.: Івана Блавацкого студ. філь. Львів, Івана Гарапу ст. теоль. Львів (семинар), Марійку Якимович ук. сем. Грибовичі вел., Людку Щурівну учит. Грибовичі вел., Олю Браташівну учит. Ситіхів, — Фулюсечка Фітьо Воля задеревацка 5 К.: вуйця Василя Панчака четаря У. С. С., Маркіянця Бабяка з Дїдушиць великих, Гліба Галандюка з Болехова, Маркіянця Лункевича з Княжолуки, Данця Чужака з Підбережа, — Теофіля Фітьо Воля задеревацка два рази 10 К (Дн.): Ольгу Чужакову з Підбережа, Стефу Сїдельникову з Волї задеревацкої, Анну Цурковску з Турі великої, Орисю Ганушевську з Долини, Оксану Абрисовську з Волї задеревацкої, о. Едварда Косановського з Чолган, о. Осипа Мицака з Тростянця, проф. Василя Процїва з Перемишля, о. Корнила Строцького з Саска, о. Андрія Галандюка з Болехова, — Пант. Посацький учит. Грабівка 5 К.: Олю Анастазиевску Відень, Зоню Сїмківну учит. Збора, Мартина Посацкого учителя Мислів, Івана Сандурського директора п. Калуш, брата Льва Перемишль, — о. Менцїнський Юрий пол. курат полева почта 212 10 К. (десять Кор.), — Олександра Любківна учителька в Слоніцах п. Затор — К.: Івасевичі Демяні п. Бурштин, Теодора Бардашевського полева почта 26, Олю Любківну учительку в Пшибрадзї п. Вадовиці і Зоню Любківну в Смоліцах почта Затор, — о. Андрій Наконечний в Замїхові 10 К.: о. Андрія Борисевича в Дрогоєві, о. дек. Данила Бодревича в Порохнику, о. Григорія Калимона в Ришковій Воли, о. Івана Калимона в Хотинци, о. Івана Гринишина в Маковій. — Мих. Вахнякївна в Боляновичах 5 К (Дн.): Вп. п. Михайлу Хомякову Боляновичі, о. Дмитра Вахняка Надвірна, Марусю Воробелївну Перемишль, Дзюню Лавецьку Стара Сіль, Олю Печеківну учит. в Торках. — Володимир Ульванський Львів 4 К (Дн.). — Володимир Зубрицький Перемишль 20 К (Дн.). —

Просимо всїх Вп. Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Дїлї, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних, В той спосіб заощадите нам богато роботи. бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сїй нагодї пригадуємо, що жертви складаєть ся пятковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо скеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Днїстер“ (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адмінїстрацію „Дїла“ і викликаних. Х.

СПРАВОЗДАНЄ З ФОНДІВ НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ
за час від 1. лютого до 31. грудня 1916 р.

	Приходи:					Розходи:				
I.	Союз Визволення України:					I. Союз Визволення України (у власнім заряді):				
	а) з власних фондів			6116	03	1) Загально Волинь	856	03		
	б) жертви полонених Українців (передані Бюру К. П.)			4290	12	2) Володимир	650	—		
II.	Окружна Шкільна Рада у Володимирі Волинськім			1041	80	3) Ковель	140	—		
						4) Луцьк	500	—		
III.	Комісаріят УСС. у Володимирі Вол.			5758	79	5) Заг. організаційні видатки	3970	—	6116	03
IV.	Жертви через Бюро Культурної Помочи:					II. Окр. Шкільна Рада у Володимирі			1041	80
	1) Січовий Кіш	5766	30			III. Комісаріят УСС. у Володимирі			4516	74
	2) Жіноча Громада в Гмінд	1000	—			IV. Бюро Культурної Помочи:				
	3) Шкільна молодіж	628	53			1) Учителі і заг. шк. видатки:				
	4) Загальні жертви	7074	06			а. Володимир	6772	24		
	5) Зворот О. К. Л. за книжки	349	90			б. Луцьк	480	—		
	6) Видавництва Бюра К. П.	312	10			в. Ковель	500	—		
	7) Проценти	19	10	15149	99	г. Инші	76	—	7828	24
						2) Книжки для бібліотек і молодіжи:				
						а. Заг. Волинь	5074	98		
						б. Володимир	161	92		
						в. Ковель	105	44		
						г. Инші	200	—	5542	35
						3) Шкільні прилади:				
						а. Заг. Волинь	446	14		
						б. Володимир	290	34		
						в. Ковель	99	53		
						г. Луцк	129	45	965	46
						4) Канцелярія Бюра К. П.:				
						а. Урядник	706	—		
						б. Канцелярійні видатки	763	26		
						в. Видавництва	461	30		
						г. Оголошеня і викази жертв	656	36	2586	92
						V. Готівка в касі Бюра К. П.			2517	14
						VI. Готівка Комісаріяту УСС. у Володимирі Вол.			1242	05
	Разом			32356	73	Разом			32356	73

Львів-Володимир Ковель 15. лютого 1917.

За Бюро Культурної Помочи для укр. окуп. земель:
Д-р Іван Крипякевич. *Володимир Дорошенко.*

За Окружну Шкільну Раду у Володимирі Вол.:
Гнат Мартинець, голова. *Володимира Волянська*, секретарка.
Дмитро Вітовський.

За Комісаріят У. С. С. у Володимирі Вол.:
Микола Саевич.

За Шкільний Комітет у Володимирі Вол.:
Евген Чарановський. х.

оповістки.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда" у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю, дня 4. марта 1917 гостинний виступ Вп. п. Коханенка Евг., актора українських театрів. Бенефіс акторів укр. нар. театру „Циганка Ава" (Хата за селом), народна драма зі співами і танцями Г. Міллєрової і І. К. Гасясевича.

Білети раньше набути можна в „Народній Торговли", в день представленя при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 1—2

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дня 2. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Ґрупа військ Макензена: Нїчого нового.

Фронт архикнязя Йосифа: У відтинку Мештіканешті вчера пополудни Росіяни поновили свої зусиля, щоби відобрати назад становища, втрачені перед кількома днями. Пять разів йшли вони приступом проти нашого фронту, та їх все відперто, при чім вони понесли незвичайно важкі втрати. Знаменито заслужила ся в тім наша артилєрія. В области Кірлїбаби наступи неприятельської компанії були без успіху.

Фронт кн. Леопольда: Над Нараївкою наші відділи привели з виправи 1 офіцира і 170 жовнірів як бранців та добули по 3 машинові карабіни і метавки мін. На схід від Золочева і в области Стохода віджила артилєрійська боротьба.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Не було зміни.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Наші війска очистили з неприятельських банд область на південний схід від Томориці.

Заст. шефа ґен. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 2. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Між Іперн і Арра кілька стежних наступів неприятеля не повело ся. Після значного огля сильні відділи англійські рушили проти наших окопів на схід і на південний схід від Souchez. Їх відперто. В боротьбі з близька 20 бранців з 1 машиновим карабіном попало ся в наші руки. В области потока Анкр численні сутички на терені перед нашими становищами. В тім місци та підчас очищуваня англійських ґнізд під Sailly полонено 30 жовнірів і взято 3 машинові карабіни.

На французькім фронті довершено кілька місцевих операцій. На південь від Nouvron наші відділи привели з другої лінії неприятельських ровів кількох бранців.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя Леопольда: На захід і на південь від Pusu, між озерами Мядьол і Нароч, над Щарою та між горішним Серетом і Дністром хвилями боєва діяльність була значна. На східнім березі Нараївки наступ наших відділів вінчав ся успіхом. Висаджено мінові підкопи на російськім становищи, полонено 1 офіцира і 170 жовнірів та добуто по 3 машинові карабіни і метавки мін.

Фронт архикнязя Йосифа: В пятикратнім наступі, полученім з дуже значними втратами Росіяни старали ся відобрати назад гори на північ від Валєпутни. Всі ті наступи зломано перед нашими становищами.

В области Макензена і на македонськім фронті положенє не змінило ся.

Перший ґен. кватирмайстер **Людендорф.**

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Настя Бубна з Зїньків евакуована в Милования, повіт Товмач, що перебуває тепер в Нетівцях, повіт Калуш — пошукує свого мужа Івана Бубна, вояка, що служив при К. и. k. Inf. Reg. Nr. 55. 157 2—2

Оголошеня.

Права родин покликаних до війска і ин. необхідні інформації містить **„Інформаційний календарець".** Ціна 30 сот. — **„Жовнярський".** Ціна 20 с. — **„Шкільний".** Ціна 20 с. До кождих 10 шт. 2 даром. **Пересилка** 1 шт. 5 сот. 12 шт. 30 сот. — Висилає А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Львів, вул. Карпінського ч. 19. 139 10-15

VII. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
ПАРЦЕЛЯЦІЙНОГО ТОВАРИСТВА
„З Е М Л Я"
стов., зареєстр. з обмеженою порукою у Львові,
відбудуть ся
дня 22. марта 1917 року (в четвер)
о годині 4. пополудни в льокали Товариства Ринок ч. 43. I. пов. (дім Ривниці), з отсим порядком дневним:

1) Відкритє зборів.
2) Відчитанє протоколу з попередних загальних зборів.
3) Звіт Дирекції і Ради Надзірної.
4) Звіт комісії ревізійної з внесенєм на уділенє абсолюторії Дирекції і Раді Надзірній.
5) Розділ зиску зглядно втрат.
6) Вибір 6 членів Надзірної Ради.
7) Вибір комісії ревізійної.
8) Внесеня членів.

За Надзірну Раду:

І. ТУРКЕВИЧ в. р. заст. секретаря. **Т. ВОЙНАРОВСЬКИЙ** в. р. предсідник.
160 1—3.

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 52. (9.304) Львів, неділя 4. марта (19 лютого ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 251.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
квартьрічно . . . 8— „
піврічно . . . . 16— „
цілорічно . . . . 32— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
квартьрічно . . . 7— „
піврічно . . . . 14— „
цілорічно . . . . 28— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланих 60, в оповістках 80 с, в реклямах 3 части і К. Повідомлення про вінчання і заручини 1 К. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірник числа у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

„Хлоп нині пан".

Фразу таку чуєть ся нині всюди і все, коли лиш заведеть ся розмова на суспільно-економічні відносини.

„Хлоп нині пан" — повтаряють і ті верстви суспільности, які приневолені бути лиш консументами, і за готівку набувати артикули, потрібні до житя. „Хлоп нині пан" — повтаряють і ті одиниці, які жили в ідеальних відносинах перед війною, а війна немного зміиила їх спосіб до житя. Бачать змінену дещо назверх форму житя селянина—і се разить їх око й родить фразу: „Хлоп нині пан". Ту саму фразу повторяють і ті верстви, котрих бажанєм є бачити селянина лиш в крайній економічній руїні. Вони бачать в руках селян дещо більше гроша, і се болить їх, позбавляє сну; на устах їх лиш фраза: „Хлоп нині пан".

Коли одначе аналїзуєть сю фразу з приміненєм до практичного житя, до дійсности, то вона лишаєть ся лиш фразою, та фразою, вартою осуду, бо вона ширить блудний, несправедливий погляд на економічне положенє селян, погляд, який може мати і має лихі наслїдки. Витворює у верств, котрі повторяють її і ширять певного рода завись, а слїдом за тим робить їх нечутками на кривди і лихе економічне положенє селян, а у селян підриває довірє до тих верств і викликує огірчений жаль. Тому і належалоб відкинути її як несправедливу поговірку.

Де жерело сего погляду і на чім полягає то „хлопське панство"?

Жерелом сего несправедливого погляду не є змінне суспільно-економічне положенє селянина підчас війни, а лиш загальні воєнні відносини.

Консумент, приневолений набувати все лиш за готівку, коли в тих тяжких воєнних часах так трудно набуваєть ся артикули, потрібні до житя, а вартість гроша впала

завидує селянинови, бо бачить в нїм продуцента, котрий має все для себе, що потрібне йому до житя, і бачить рівночасно в нїм сего, що хоче свій продукт збути під найкориснїйшими услівями, не входячи в причини сього. Починаєть ся ненависть голодного до нїби-ситого, ненависть випорожняючого свою кишеню, коли в його очах другий її наповняє, а слїдом за тим кричить ся: „Хлоп нині пан", бо у нього і повний жолудок і кишеня.

Одиниці, котрі перед війною жили в ідеальних відносинах, а котрих спосіб житя і війна не много змінила, не завидують селянинови справдї кусника чорного хлїба, чи набутого гроша, але коле їх в око ся дещо змінна назверх форма житя селян. Разить їх се, що селянка, чи то примушена, бо часто годї що инше купити, чи через нерозвагу, змінить форму чи матерію свого строю, або позволить собі на закупно річи, котра перед війною була виключним монополем „дійсних панів". В тім добачають вони люксус, на який може собі позволити лиш людина в гарних суспільно економічних відносинах, і тому кличуть: „Хлоп нині пан".

Третий рід людий, котрі кличуть: „Хлоп нині пан", се люди, котрі привикли бачити селянина лиш потребуючого гроша, а гріш вважали своїм монополем. Їх болить, що прийшов час, коли гріш дістаєть ся в руки селян, хоч не в рівній мірі, і що нині селянин не йде з витягненою рукою до тих людий просити о визначенє гроша, заставляючи свою послїдну кріваницю, опускаючи рідний край, мандруючи за море шукати красшої долї. Вони не можуть забути тих передвоєнних відносин і кричать: „Хлоп нині пан".

І в чім вони бачать те „хлопське" панство?! Суспільно економічне положенє селянина цїлком не змінилось, не поліпшилось, а радше погіршилось.

Визискують його на кождім кроцї і при кождій нагоді. Нині він мусить дорого оплатити кожду свою потребу.

А коли у него свій чорний кусник хлїба, так не треба забувати, що він гірко на него працює в поті чола, а на спосіб відживлювання селянських мас не згодили би ся певно ті, котрі нині їм завидують.

Бачить ся дещо більше гроша в руках селянства, то треба тямити, що се гріш, котрий хвилево є в руках їх. Се гріш, який або дає держава за позбавленє робучих рук, опіки, призначений на прожиток, або, се гріш за конечне чи примусове збутє господарського інвентара, який знов треба буде за дорогі, богато дорожші гроші купити.

Безперечно продає нині селянин дорозше і свої продукти господарські, але лиш розмірно до загального упадку гроша, та розмірно до сего, що і він мусить десятеро дорозше за все платити. Не лиш дорозше платити за артикули, яких сам не продукує, але оплачувати ще посередників в натуралїях, що ласкаві йому їх продати. Доносять часописи, а мож і бачити в місточках, як гуртки селян днями вичікують під склепами з нафтою, солею, цукром, платять горендальні цїни за ті артикули, а ще і оплачують посередників в натуралїях.

Війна приневолює селян полагоджувати много справ письменною дорогою. А що загал селянства знов і тут потребує помочи других, мусить солено оплачувати помічників. За написанє кількох слів, за заадресованє картки до мужа, проливаючого кров, платить нині селянка і грішми і господарськими продуктами. Дійшло до того, що ні словечка поради, ні одного кроку в оборонї селянина не робить ся без соленої оплати. Оплачуєть ся селянин навіть там, де йому щось правно належить ся. Витворив ся клич: „Хлоп має, нехай платить!" Тисячі зарабляли покутні писарі на неграмотности, чи непорадности селян, хоч би при писаню квітів на причинки, доки органи державні не розслїдили сего.

Бачить ся, правда, в одиниць серед селянства і люксус. Але, се, одиниці, яких має кожда верства суспільности, а, яких загал селян осуджує. Осуджуєть ся селянку за люксус, котрий пожер кількanайцять корон, а не бачить ся нині люксусів, серед инших верств, які пожирають тисячі, дані державою на відбудову знищеного господарства.

Треба тямити і на се, що війна спричинила великі зміни в житю всїх верств суспільности. Спричинила демократизацію, спричинила і се, що вимоги всїх верств суспільности змінили ся, зросли, що і відобєть ся сильно на відносинах економічних по війнї. Процесови сему мусїв силою еволюції улягти і стан селянський.

Попри те се все селянство показуєть ся високо патріотичним. Гріш, який призначений є на вижившенє родин, позбавлених опіки, гріш за збутє конечного господарського інвентаря, радо кладе селянство на державнім жертвенику в формі позичок, не вважаючи на се, що сей гріш потрібний буде йому на реставрацію знищеного господарства, на заплату довгів чи инших господарських потреб.

Дїлило ся наше селянство зо всїм „чим хата богата" з жовнїрами, і певно нема случаю, щоби селянка відмовляла чого, коли сама мала. Не дасть хиба вже нині селянин, бо він вже сам зруйнований.

Так виглядає те „хлопське панство", котрого так завидують нині хлопови инші верстви,

Вистарчить переїхати по селах, почули і приглянути ся що там дїєть ся, а певно „хлопське панство" перемінить ся в „хлопську нужду". —ський.

Історичні права. — Холмщина. — Діллєр.

З польської преси.

Тайний радник д-р Герард Зелїгер з Білїц помістив у „Petermanns Mitteilungen" статю про історичні права Німеччини до Освєцїма і Затора. Виводить він, що приналежність сих князївств до польської держави не була ніколи ніяким правним актом усанкціонована, що вони були від віків князївствами шлеськими і як такі належали до давного німецького цїсарства, отже історичне право промовляє проти польських претенсій до сих князївств.

Проти історичного виводу д ра Зелїгера виступив з історичним виводом польський історик Шлеска проф. Фр. Попйолек, стараючи ся викавати польські історичні права до Освєцїма і Затора.

Подавши зміст його виводу, краківський „Głos Narodu" (ч. 43. з 20. с. м.) пише:

„Яка характеристична оборона! Щоби незбитим способом доказати легальність посїдання якимсь народом землї, яку він обробляє в поті чола, на якій живе від непамятних часів збитою масою, не досить покликати ся на отсї власне пророчисті факти; треба ще йти в лябіринт адвокатських конструкцій, в сплїснїлі архіви, що сягають короля Цвєчка. І чогож не знайшов там роботящий шлеський історик? Цесії, сукцесії, поділи, зречення, перенесення, інтромісії, купна і продажі, — справжня історія хутора.

„Міцкевич вичисляв колись ріжні „ідоли", яким покланали ся в сучасній йому Европі. Був там ідол політичної Переваги і ідол політичної Рівноваги, ідол політичного Заокругленя і ідол політичного Панованя на морі і Панованя на суші. До сеї збірки треба додати ще ідола „історичного Права", того права, яке по словам великого німецького історіософа Роттека „знизило народи до рівня череди худоби, а пануючих перемінило в пастухів". Доля польського хлопа, доля скиби землї, яку він обробляє в поті чола, має бути нині залежна від того, кому перед пів тисячі років присягав, з ким торгував і шахрував князь Мєшко або Збишко на Освєцїмі і Заторі? Потворнїйшого жарту не можна собі уявити.

„Хоч в безглуздім процесі, який нам силуєть ся видати тайний радник з Білїц, „історичне право" стоїть без сумнїву по нашій сторонї, одначе не можемо признати йому рішаючого значіня, і то як з практичних так і з принципіяльних причин. З практичних причин тому, бо буває воно обосічним оружєм і в деяких випадках може звернути ся проти нас. З принципіяльних причин тому, бо в 20 ім столїтю покликати ся на збутвілу макулятуру февдальних трансакцій є кричучим анахронізмом. Хоч би князь Мєшко на Освєцїмї сто разів був продав своє князївство, то й тодї претенсія п. Зелїгера була би нині смішна. Для новочасних понять міродатними є не хробачливі пергаміни перенесень, але природничий факт оселеня народу на даній земли, не музейні памятки, але нинїшне бутє збірної волї. Словом — право житя".

З приводу сих уваг польського дневника на тему ідола „історичного права" можемо хиба пригадати, що власне на польські „історичні права" покликують ся Поляки, коли йде мова про Галичину, Волинь, Поділє, Київщину або Литву і Білорусь. На українських землях, що колись були дістали ся до польської держави, де Поляки — мимо вікового панованя — творять від 3 найбільше до 25 процентів населеня, доля українського хлопа, який заселяє ті землї збитою масою як величезна споконвічна більшість, доля скиби землї, яку він від віків зливає своїм потом, має залежати не від нього, тільки від того, що Казимир, чи Ядвіга чи Ягайло прилучив ті землї до польської держави і роздарував на приватну власність польським чи спольщеним панам!

Словом — дві міри, залежно від того, яка є корисна для Поляків.

„Ziemia Lubelska" в числї з 27. лютого містить письмо п. н. „Ukraińskiemu Komitetowi Narodowemu słów kilka w odpowiedzi na lwowskie

uchwały", яке передруковують галицькі польські газети. В сім письмі, підписанім рим. кат. священиками й світськими Поляками з Холмщини (разом має бути підписаних „paruset obywateli ziemi chełmskiej") говорить ся широко про те, що Холмщину заселяють Поляки й Росіяни, що в ній „ніколи, в ніякій формі, отже тим менше свідомий, зорганізований український рух не проявляв ся", та що Українці до сеї землі не мають ніякого права.

Очевидно, „право" мають тільки Поляки й Росіяни: одні польщити, другі російщити споконвічне українське населенє Холмщини.

——

З польських голосів про б. намісника бар. Діллєра занотуємо отсе голос „Gazet и Wieczorn-oї" з 2. с. м., в якій читаємо:

„Сей високий військовий достойник умів бути рівночасно таким взірцевим горожанином краю, яким правити казало йому право війни, і виявив при тім стільки зрозуміня, ревности і прихильности, як коли-б був — польським державним мужем. І ще більше: Неодин польський політик міг би позавидувати бар. Діллєрови почувань, в якими нині прощає його суспільність. Можна і треба сказати се нині, не наражуючи ся на закид прибільшеня. Можна і треба ствердити факт рідкий в історії, яка не записала доси другого подібного: Такого представника мілїтаризму в цивільній адмінїстрації не було взагалї в Польщі після поділів".

Отже Західна Галичина відпала би до Польщі, а східна українська часть Галичини з північно східною українською частю Угорщини до Росії. З Чехії, Моравії і північно-західної словацької части Угорщини була би утворена самостійна або бодай автономна держава, в останнім випадку в звязку з Польщаю. Семигород і ромунські части Угорщини й Буковини дістала би Ромунія, при чім узгляднено би інтереси Саксів і Мадярів. Південно-славянські провінції були би злучені з Сербією. Мадяри задержали б угорську середну рівнину і були б увільнені від своєї шляхотської олїгархії. Італійці відійшли би до Італії. Девять до десять мілїонів австрійських Німців могли би, коли-б захотїли, злучити ся під Габсбургами з Німеччиною.

До сього Steed додає: „Проти такої програми не промовляє вже тепер співчутє до бідного старого цїсаря, але за те деякі инші мотиви. Так римський католицизм хотїв би бути заступлений володарем першої міри. Можна також зробити закид проти занадто великого зросту сили Німеччини, та вона з другої сторони втратить Познанщину, Ельзас і Льотарингію і може й Шлєзвіґ, а також політично-мілїтарний вплив на осталу частину габсбурської монархії. Що більше, австрійські Німці були би деякою противагою проти пруського впливу, бо тоді склад союзної ради був би для Прусії менше корисний. Тому зруйноване Австро-Угорщини належить по своїй сути до головної воєнної цїли антанту, якою є знищене пруського мілїтаризму. Ніяка симпатія для „гарних Австрійців не повинна здержувати антант від поділу Австро Угорщини".

Південно-славянська держава — виводить далї Steed — мусить обіймати Сербію, Чорногору, Босну, Герцеговину, Хорватію, Славонію, Дальматію і славянські части Істрії, Країни і Стирії; тільки так замкнеть ся Німеччині дорогу до Орієнту. Італія мусить в користь національного принципу зректи ся далекої „стратегічної границї", до якої так само могла би мати претенсію Німеччина в Бельгії. Граница має обнимати Трієст і західну часть Істрії з Полею й істрійськими островами. Про вдержане „Італіянїтів" на побережу Дальматії мала би Італія порозуміти ся з південно славянською державою.

Так фантазує англійський журналїст.

Димісія ґен. Гецендорфа.-- Новий шеф ґенерального штабу.

ВІДЕНЬ (Ткб). Його Цїс. і Кор. Апост. Величність зволив видати отсе відручне письмо:

Любий полевий маршале бар. Конрад!

В перших періодах сеї війни Ви, як дорадник начального вождя армії зрівноважили велику перевагу наших неприятелїв пізнанем їх недомагань і безнастанною ініціятивою. Розум на думка Ваша все находила певний вихід з найтруднїйших положень.

Серед дальшого ходу сеї війни Ви, співдїлаючи свідомо з нашими вірними союзниками — на рішаючих місцях і у відповідній порі — зуміли потрібні сили ужити і сотворити на всїх воєнних теренах основу для побідних операцій та знївечити намір нових лукавих ворогів.

Також для Мене були Ви дорадником, повним посвяти і самовідреченя.

Звільняючи Вас тепер із становища шефа ґенерального штабу Моєї цїлої оружної сили, щоби користувати ся Вашими випробуваними силами на иншім важнім становищи, почуваю потребу дати Вам видимий знак Мого довіря і Мого вдячного признаня Ваших незабутних заслуг та надаю Вам великий хрест Мого військового ордеру Марії Тереси.

В наданю Вам того хреста, який на прошенє Моєї хороброї оружної сили я припняв в дни 17. сїчня с. р. і від того дня ношу, добачувати мете вислів Мого особливого довіря.— Баден 2. марта 1917. КАРЛО в. р.

(Ткб). З воєнної поесової кватири доносять: Його Цїс. і Кор. Величність зволив видати отсе відручне письмо:

Любий ґенерале піхоти Арц!

Іменую Вас шефом ґенерального штабу цїлої Моєї оружної сили. — Баден 2. марта 1917. КАРЛО в. р.

Зміна на становищи намісника.

Заприсяженє нового намісника. — Краєвий Видїл до бар. Діллєра.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Вчера заприсяг цїсар ново іменованого намісника Галичини ґенерала кавалєрії ґр. Гуйна. При тім акті інтервенїював перший шамбелян ґр. Берхтольд і міністер внутрішних справ бар. Гандель.

БЯЛА. (Ткб.) Галицький Краєвий Видїл вислав до бар. Діллєра прощальне письмо з подякою за врозуміне потреб краю, гликоке почутє обовязку і безсторонність бувшого намісника. В письмі говорить ся, що бар. Діллєр мав на цїли добро всїх горожан краю.

Анґлійський плян поділу Австро-Угорщини.

В сїчневім випуску журнала „Edinburgh Review" займаєть ся N. W. Steed, який довгий час проживав в Австрії як кореспондент дневника „Times", пляном поділу Австро Угорщини, при чім особливо впадає в очи мале узгляднене анексійних плянів Італії,

Президент міністрів про найблизші завданя правительства.

ВІДЕНЬ (Ткб.). У президента міністрів ґр. Клям Мартініца відбула ся вчера конференція в справі проєктованої правительством акції для улекшеня вижившення невасібних верств населеня. В конференції взяли участь міністри: Бернрайтер, Ґеоргі, Шпіцмілєр, Гефер, намісник Бляйлєбен, бурмістр Вайскірхнер і ряд инших осіб.

През. міністрів ґр. Клям Мартініц отворив наради промовою, вказуючи на те, що боротьба за прожиток прибрала затрівожуючі форми і правительство не може приглядати ся тому з заложеними руками. Обовязком правительства є помогти, тим, яких журба є найбільша і знайти дорогу між надміром і нуждою. Діло в тім, щоби означити ті верстви населеня, які найбільше потребують державної помочи а опісля треба буде означити той круг, який обняти має опіка і способи для того, щоби подешевіли предмети поживи. Президент міністрів коротко начеркас завданв суспільної опіки, яка в часї війни стала конечною. Ось вони: гиґієна людности, опіка над молодїжию, опіка над інвалїдами, суспільне обезпечене, справа помешкань, зокрема будова малих домів, посередництво працї. Президент міністрів заповідає основане нового уряду опіки над молодїжю, який обнїме опікою дїти і то починаючи від охорони немовлят аж до опіки над молодїжю, що опустила школи. Фонд опіки над молодїжю імени Цїсаревої Зити має творити центр співдїланя публичної добродїйности, бо справа та не може бути залагоджена правительством односторонно і воно мусить оперти ся на співдїяльности суспільства.

Передовсїм треба подбати за вижившене. Населенє живе немов в кріпости, в якій треба передержати. Прийде весна, Дунай буде сплавний, буде доставлене ромунське збіже і вижившене буде лекше. Вкінци прийде і мир, та не можна сподївати ся, що з тою хвилею апровізаційні клопоти покінчать ся. До розвязаня тих всїх завдань приступає правительство із свідомістю, що їх успішне полагодженє передовсїм лежить на серци Найдостойнїйшому Монархови. Ті справи можуть бути полагоджені лиш при помочи суспільности.

Президент міністрів пригадує свою заяву

Українські школи на Волині.

(Комунїкат Бюра Культурної Помочи.)

З кінцем лютого 1917 р. були на Волині отсї українські школи:

І. Округ Володимир волинський.

1. Бискупичі шляхотські — степенїв науки 2, дїтий 34, учитель Іван Вербяний.
2. Божанка — степ. 3, дїтий 35, уч. Кость Танчаковський. Курс для неграмотних.
3. Будятичі — степ. 2, дїтий 46, уч. Володимир Дзюбак. Курс німецької мови для старших.
4. Володимир волинський — кляс 4, віддїлів 6, дїтий 221, учили: Савина Сидорович, Володимира Волянська, Кекилїя Волянська, Теодора Лїщинська і дві місцеві учительки. При школї чайня для дїтий і українська бібліотека для старших.
5. Дорогинички — степ. 2, дїтий 45, уч. Богдан Заклинський. Курс для неграмотних.
6. Зашковичі — степ. 2, дїтий 52, учитель місцевий.
7. Літовеж — степ. 2, дїтий 75, учит. Федір Вишиваний. Курс нїмецької мови.
8. Лїшня — степ. 2, дїтий 57, учит. Іван Гуцуляк. Курс для неграмотних і курс нїмецької мови.
9. Микуличі — степ. 2, дїтий 40, учит. Іван Маєвський. Курс для неграмотних.
10. Мокрець — степ. 2, дїтий 46, учит. Остап Вахнянин.
11. Орищі — степ. 1, дїтий 55, учитель місцевий.
12. Осмиловичі (школа не отворена).
13. Поромів — степ. 2, дїтий 51, учит. Роман Гриневич. Курс деревлянних робіт.
14. Пузів — учит. Клим Коник.
15. Рогожани — степ. 2, дїтий 11, уч. Кость Танчаковський.
16. Руснів — степ. 2, дїтий 24, учит. Лев Смулка.
17. Ставки — ст. 2, дїтий 40, учит. Іван Старчук.
18. Устєлуг — ст. 4, дїтий 138, учительки Антоніна Парахоняківна і Марія Стециківна.
19. Хотячів — ст. 2, дїтий 33, учит. Теодор Саєвич.
20. Щенютинок — учит. Осип Бійовський.

Разом в окрузї Володимир В. шкіл 20, дїтий 1003, учительських сил 25.

ІІ. Округ Ковель.

21. Вижва стара — учит. Осип Безпалко.
22. Головно — ст. 2, дїтий 120, учит. Яків Кобилянський. Курс для неграмотних.
23. Городно — ст. 2, дїтий 71, учит. Михайлина Модрицька.
24. Гуща — ст. 2, дїтий 61, учит. Іван Мода.
25. Гута стара — учит. Роман Леонтович.
26. Запіле — учит. Н. Мойсей.
27. Згоряни — ст. 2, дїтий 46, учит. Михайло Мокрий.
28. Ковель — ст. 3, дїтий 90, учителї Григорій Карбулицький, Іванна Пеленська і одна місцева сила.
29. Кузнищі — ст. 2, дїтий 64, учит. Юрій Пернерівський.
30. Любомль — ст. 3, дїтий 94, учит. Анна Бігунівна. При школї чайня для дїтий.
31. Матіїв — ст. 3, дїтий 30, учит. Осип Демчук.
33. Нудижі — ст. 2, дїтий 86, учит. Іван Сембай. Курс для неграмотних.
34. Олеськ — ст. 2, дїтий 52, учит. Олег Калитовський.
35. Перевісє — ст. 3, дїтий 39, уч. Лука Захарчук. Курс для неграмотних.
36. Підгородно — ст. 2, дїтий 95, уч Ілія Ткач.
37. Селища — ст. 2, дїтий 138, уч. Корнило Савка. Курс для неграмотних.

Разом в окрузї Ковель шкіл 17, дїтий 1121, учительських сил 19.

ІІІ. Округ Н. Н.

38. Полева почта 409 — ст. 2, дїтий 40, учитель П. Коненко.

Разом є на Волині українськрх шкіл 38, з 2164 ученицями і 45 учительськими силами.

зложену в хвилї обнятя уряду, що правительство буде шукати дороги до парляменту. Правительство сподіється ся, що небавом його скликанє буде можливе.

Після промови президента міністрів розвинула ся дискусія, в якій брали участь всї присутні. При кінци засїданя президент міністрів заповів, що правительство видасть краєвим шефам поручене, щоби вони видали зараз провізоричні заряджења, аби найбільше діткненим війною кругам населеня уможливити в найблизшім часї заосмотренє себе поживою, особливо мясом. Потрібні на те гроші дасть міністер скарбу шефам країв до розпорядимости.

Шефи країв мають до 14 днів предложити правительству внесеня про утворене організацій, проєктованих Урядом вижившеня людности.

Крайна пора відновити передплату

- на МАРТ 1917 -

тому що в нинїшних часах грошеві посилки часто опізнюють ся

просимо о

- скоре відновленє передплати на - МАРТ 1917.

щоби не переривати висилки часописи, що і для Передплатників і для нас є некорисне, бо наверпені передплатники дістають опісля з 5—10 дневним опізненем часопись, а ми маємо богато роботи здержуючи і знова навертаючи. — Пригадуємо, що здержимо висилку „Дїла" всїм без виїмки, як найдальше до **8. (осьмого) марта** *не буде відновлена передплата.*

НОВИНКИ.

Львів, 3 марта 1917

— **Реченець скликаня парляменту.** „N. Fr. Presse" пише: Як говорять в добре поінформованих кругах, австрійський парлямент буде скликаний 8 мая.

— **З Лемківщини** нам пишуть: Дня 8. лютого відбули ся в Криници-селї загальні збори кред. Тов. „Надежда". На зборах явили ся відпоручники Сандецької української громади з повновластями, укр. інтелїгенція духовна і свїтська з околиці, та кількох криницьких господарів. Вибрано однодушно українську управу, переіменовано „Надежду" на „Надію", та взагалї змінено статут по мисли взірцевих статутів „Краєвого Союза Ревізійного". В склад ради надзірної вибрано: Вп. пп: радника Василя Яворського з Нов. Санча, Ілька Тилїщака, госп. з Криницї і Всч. оо. Василя Смолинського, пароха з Розтоки вел., Івана Качмара, зав. з Милика, Петра Давосира, зав. з Жегестова і Евгена Возняка, зав. Лабової. До дирекції вибрано: Вп. пп. Евгена Шепаровича з Нов. Санча, Василя Попадюка, нар. учит. з Солотвин і Петрика, господаря з Криницї. Дай Боже, щоби новий заряд „Надії" сповнив покладану в нїм надію успішного розвитку Товариства для добра околичних Лемків.

— **Товариство „Дністер"** просить нас о помішенє слїдуючого оголошеня: Свого часу удїлило Товариство взаїмного кредиту „Дністер" свої чеки Почтової Щадницї рїжним комітетам, які вислали їх до поодиноких людий з просьбою о жертви на народні цїли. На таких чеках було в горі вибите число вкладки дотичного фонду, прим. ч. 6800 „Рідна Школа", ч, 9880 „Великодні дарунки для У. С. С", ч. 9888 „Волинські школя", ч. 9980 „Прив. українська школа ім. кн. Льва", і як таким чеком прийде готівка, то вписуєть ся її на дотичну вкладку. Однак тепер часто лучаєть ся, що той, що має платити в „Дністрі" житєву або огневу асекурацію, чи хоче вложити гроші на ощадність, висилає гроші таким чеком, що має вибите одно з поданих тут чисел і коли ще на оборотній сторонї чека нїчого не напише про призначенє своєї посилки, тодї така квота йде або на Рідну Школу, або на Вокинські школи, або на иншу народну цїль. Доперва на вношувані рекляматії по довгих доходженях і стратї часу справа виясняєть ся і тодї треба таку посилку переносити з вкладки на відповідний рахунок інтересованої особи. Щоби сего оминути просить ся всї інтересовані особи, щоби в своїм власнім інтересї уживали при грошевих посилках чистих чеків без вибитих в горі чисел і щоби в справах кредитових уживали чеків к. ч. 35.527, в справах обезпечень від огню чеків к. ч. 25.261, а в житєвих справах чеків к. ч. 27.182, бо рекляматії посилок, висланих невластивимн чеками, а призначеними на народні цїли, не будуть узгляднювані. Рівнож при пересилцї гроший переказами, або в грошевих листах належить в адресї подавати число справи, приміром вкл. ч. 9888, або скрипт ч 10 125, або поліса ч. 3247092 і т. п.

— **З „Союза Українок".** Засїданя секції відбудуть ся в салї „Бесїди" о год. 5 по пол. в слїдуючім порядку: в понедїлок 5. марта III. секція робітничо-промислова, второк 6. с. м. I. секція релїгійно-гуманітарна, середа 7. с. м. II просвітно шкільна, четвер 8. с. м. IV. господарсько-торговельна, пятниця 9. с. м. засїданє Головного Виділу. Просимо Всїх, хто хотїв би взяти участь в працї котрої небудь з секцій прибути ласкаво на засїданє. — Виділ.

— **Засїданє Ширшого Комітету** різдвяних дарунків для УСС. і жовнірів ц. к. армії відбудеть ся в понедїлок дня 5. с. м. в салї „Бесїди" точно о год. 4-ій пополудни. На дневнім порядку: Звіт Тіснїйшого Комітету з дїяльности, замкненє рахунків і ухвали. Просить ся о численну участь.

— **Реколєкції для духовенства** зачнуть ся у Львові — старанєм виділу Товариства св. Павла — 19 марта і будуть продовжатись в днях 20. і 21. марта с. р. Точнїйший порядок буде на днях оповіщений.

— **Занятє овечих скір.** Управа громади міста Львова оголошує: На основі розпорядженя міністерства торговлї заряджуєть ся занятє і віддачу для воєнних цїлий скір овечих, ягнячих та козячих як також і відпадків при кушнїрській роботї та заборонюєть ся стригти нежиючі звірята. Заняте не дотикає припасів, що в дни 27. сїчня 1917. находились вже по гарбарнях та кушнїрських робітнях, о скільки до дня 31. марта 1917. будуть перероблені. Звертаєть ся особлившу увагу на видану в § 4. того міністер. розпор. заборону стриженя неживих вже овець, ягнят і кіз; скіри сих звірят за житя неострижені, треба від тодї віддавати також нестрижені.

— **Роботи полоненних в Росії.** По статистичним датам, представленим російській Радї міністрів про участь воєнних бранцїв в державних і рільничих роботах, було занятих: на рільничих роботах 496.917 бранцїв, на меліораційних роботах і лїсових 35.000, при надаваню збіжа 13 665, при роботах, ведених містами і земствами 87.857, в фабриках і копальнях, при роботах водних 58.514, при инших роботах 102 986; загалом оставало на роботах 1,138.400 воєнних бранцїв.

— **„Наша дума"**, великий український співаник, друге справлене і побільшене виданє, зладив Антін Галяк, накладом Товариства „Просвіта". Обіймає 182 пісень і 200 коломийок. Ціна К 2·80 (оправлений в полотно К 4·50). Той самий співаник продає ся також у двох окремих частях: перша часть під з. „Наша слава" і друга часть п. з. „Наша пісня" по цїні К 1·40 кожда. Просить ся перечитати оголошенє про отсї співаники в інсератовій части.

— **Всїх Українців студентів (ток) львівського університету** просить ся прибути на надзвичайні загальні збори тов-а „Академічна Громада", які відбудуть ся в понедїлок 5. марта 1917. р. о год. 5·30 в льокали Товариства при вул. Панській ч. 11. а.

— **Загальні збори укр. нар. учительства Галичини і Буковини** відбудуть ся у Відни дня 9. марта 1917 р, о год 4. по пол. в льокали Культур. Ради при VIII. Strozzig 82/12. Просимо всїх Вп. Товаришок (ів) перебуваючих у Відни гремяльно явитись на зборах. За комітет: Андрій Яворський голова, Іван Завадович секретар. 2—2

Нові книжки і виданя.

Д-р Василь Панейко, Олїгархія і демократія. Сторінка з соціольогії боротьби за власть у демократичних організаціях суспільности. Львів, 1917. Накладом Укр. Видавничої Спілки. Цїна 40 с.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останнїх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Викликаний п. Спирид. Губчаком, директором з Перемишля, складає д-р Іван Куровець, лїкар з Калуша **100 К (сто Кор.)** і кличе: Вп. панів проф. посла д-ра О. Колессу, адв. і посла д-ра М. Лагодинського, адв. і посла д-ра Кирила Трильовського, адв. д-ра Володимира Бачинського, адвок. д-ра А. Говиковича і адвок. д-ра Романа Перфецького, всїх з Відня. — Тхір Кіндрат учитель Незнаєва 5 К (Дн.): пп. Ізидора Леося учителя в Незнаєвій, Михайла Гнатюка четаря УСС., О. Томчакову учительку Яструбичі, о. П. Каламунецького Радоцина і В. Мусієву учительку Карів. — Ізидор Леось учитель Незнаєва 5 К (Дн.): Товаришів однорічних добровольцїв, котрі служили при 35 п. кр. об. в 1914 р. — Максимюк Прокіп, богослов Гмінд 5 К (Дн.): Всч. о. Попеля Василя Калуш, Грегорійчука Николу, надпоруч. пол. почта 403, Аронця Василя почт. урядника, Рожнітів Фицаловича Івана богосл. Тучапи (ad Городок яг.) Семигена Олексу Гмінд. — о. Теодор Німилович 5 К (Дн.): Олену Боберську Львів, Осипа Смольницького Старий Самбір, ц. к. четара Остапа Гамерського полева почта 372, о. Юліяна Мягкого Перемишль, Козму Молика богослова в Перемишли. — Лїдочка Калуска зі Стрия 5 кор. (Дн.): Мироса Витошинського в Перемишли, Андрійка Голубовського в Грацу, Ярка Дутку в Новім Торві, Дануся Турина в Стрию, Дунечка Устияновича в Стрию. — Маркіян Терлецький Перемишль 10 К (Дн.): — о. Петро Кузик в Буцові 10 К (Дн.): о. совітника Андрія Борисевича з Дрогоєва, о. Йосифа Рейнаровича з Тарнавки, о. Мартина Миколайчука з Торок, о. Антона Макара з Олешиць, П. Миколу Назаревича директора школи з Щуткова. — Збірка шкільних дітий 10 К (Дн.). — Августина Андрущишин жена пароха з Красного 10 К (Дн.). — Евген Костецкий нач. стації в Краснім 5 К (Дн.). — Мих. Мартинець в Самборі 5 К (Дн.). — о. Л. Курманович Ценерів 10 К (Дн.). — Текля Дубова учителька Ветлин 5 К (Дн.): п. Петронелю Гоцку з Висоцька, Емілію Бохенківну учительку в Лазах, Софію Вербенець у Відни VIII Laudongasse 55/8, Марію Левицьку учительку в Сосниці, Генрику Дубову з Ярослава. — Маріян Йосиф Дуб (?) К.: Дзюся Гоцкого з Висоцька, Емілїяна Дуба з Ярослава, Богданця Коритка з Ветлина, Володимира Гута у Відни IX Währinger-Gürtel 8/20, п. Михайла Вербенця у Відни VIII Laudongasse 55,8. — Стефан Залеський судія в Сколїм 10 К (Дн.) — Плавяни повіт Сколє 50 К (Дн.): громади Тухольку, Хутор, Ораву, Оравчик і Лавочне всї в повітї скільським. — Дозя Іванцївна Диниска 10 К (Дн.): Ол. Чеховичеву в Річици, Оксану Нискоклон в Карові, Ірену Нискоклон в Боратинї, Ореста Чеховича в Перемишли, Вас. Петрущака в Крагуєвцю в Сербії. — Гошовська Наталка з Фалиша 10 К (Дністер): п. Мединську з Сїхова, п. Флюнтову з Братковець, п. Олевичеву з Дубовиці. — Софія Лисинецька Прага 10 К (Дн.): паню Стукачеву зі Смільника, Ольгу Ластовецьку у Празї, Ілену Івашкову у Празї, Ксеню Добрянську у Львові і начальника суду С. Кліша з Підбужа. — Евген Бородиєвич хорунжий УСС. 10 К (Дн.): Kdttasp. Колцуняка Гната I. R. 80, д-ра Теофіля Гвоздецького лїкаря 24 п. п. в Фрейденталю, д-ра Ярослава Грушкевича лїкаря пол. поч. 229, чет. Краснопери Северина, о. Павла Олїйника в Розвадові. — Іванна Матейківна учит. в Гаях коло Львова 5 К: Радкевичеву з Гаїв, дир. школи Вачкова з Гаїв, Банахову і Нусю Мурську учит. з Глухович, Дзядигу учит. Чорнушович. — Ів. Борис Перемишль: Е. Мабтинця, Зубіка, Пащака Львів. — Марія Петричкевичева 10 кор. (Дн.): о. Осипа Чеховича пароха Річиці, п. Марію Матвіясову, п. Юлію Комарницьку, п. Марію Подлуску, п. Климу Вахнянинову всї в Перемишлї. —

ОПОВІСТКИ.

| **Український Народний Театр Т-ва „Бесіда" у Львові.** Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю, дня 4. марта 1917 гостинний виступ Вп. п. Коханенка Евг., актора українських театрів. Бенефіс акторів укр. нар. театру „Циганка Аза" (Хата за селом), народна драма зі співами і танцями Г. Міллєрової і І. К. Гасясевича.

Білєти раньше набути можна в „Народній Торговли", в день представленя при касї від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 3—2

| **Канцелярія Товариства „Просвіта"** повідомляє, що весь наклад календаря „Просвіти" на 1917 р. вже розпроданий і тому просить не присилати вже замовлень ані гроший на календар.

| **Виділ філії „Стоваришення Урядників почтових"** у Львові запрошує своїх Членів на Загальні збори, котрі відбудуть ся дня 4. марта б. р. о год. 4 ій пополудни в сали викладовій Львів 1. — За Виділ: А. Вінтерсбергер, голова. Е. Залуський, секретар.

| **Оселї для інвалїдів У. С. С.** організує Товариство „Макївка" в Новім Санчи. Удїл 10 К. Посередничить в вишукуваню посад для інва-

лідів У. С. С. і приймає добровільні жертви на закупно осель. 156/II 2—10

Воєнні повновласти для Вільсона.

ВАШІНГТОН (Райтер). Палата репрезентантів 403 голосами проти 13 приняла закон з повновластю для президента до зоруженя торговельних кораблів, яким однак не надаєть ся йому инших способів, котрих він собі бажає. Сподіють ся, що той закон буде принятий сенатом.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 3. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Виправа наших віддїлів над Нараївкою, про що донесено вчера, дала нам 3 офіцирів і 276 російських жовнїр'в, як бранців та 7 машинових карабінів. Такий сам наступ, виконаний біля Ворончина на Волині завів наші віддїли на фронті ширини півтретя кільометра а на півтора кільометра в глибину неприятельських становищ і дала їм нагоду до успішної праці над знищенєм неприятельских укріплень. Після її покінченя ті віддїли вернули з 122 бранцями і 4 добутими машинозими карабінами.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

У відтинку Сугана італійська артилерія в кількох місцях хвилями удержувала сильний о гонь. Неприятельський відділ, який рушив проти паших лїнїй коло Scurelle (над потоком Маco) відперто назад на його становище. На за хід від Асіаго стежа тирольського загальн ого ополченя в ночи переправила ся через провал Ассах, взяла приступом італійський рів на захід від Канове, розправила ся з залогою і привела відти кількох бранців.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Нема нїчого до оголошеня.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 3. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Перед заходом сонця сильні стежні віддїли Англійців коло Hulluch і Lievin, а у вечірних годинах в иншвх місцях фронту в Артоа менші групи старали ся вдертись до наших ровів. Всюди їх відперто.

На обох берегах потока Анкр знова відбули ся нагальні бої піхоти. Неприятель крім кривавих втрат стратив 60 жовнїрів в бранцях та 8 машинових крісів.

Над рікою Есною і в Шампанії наступи Французів на деякі наші рови остали без успіху.

СХІДНИИ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя Леопольда: Між Ілукштою і озером Нароч та над Стоходом артилерійський огонь був значнїйший, як в попередних днях. Під Ворончином на захід від Луцка наші віддїли вдерли ся на ширині півтретя кільометра на яких 1500 м. в глубину російських становищ і вернули по знищеню закопів, приводячи 122 бранців та 4 машинові карабіни.

В наступі на схід від Нараївки число бранців збільшило ся на 3 офіцирів і 276 жовнірів, а добича на 7 машинозих карабінів.

На фронті архикнязя Иосифа і в области Макензена при безнастанній снїговиці боева діяльність остала ся малою.

Македонський фронт: Не стало ся нїчого важного.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Дуська Блага в Барниа, повіт Бучач, теперішна адреса Gmünd k. k. Barackenlager Nr. 92 N. Oe. шукає свого мужа Луку. Може хто знав про його теперішну адресу. 1—2

Оголошеня.

Нові льоси Австр. Червоного Хреста мають дуже добрий плян гри і кождий льос мусить бути вильосований в протягу 40 лїт. Головна виграна 200 тисяч корон. Найблизше тягнене 1. червня. Поручуємо ті льоси за готівку по 35 (враз з податком і присилкою) враз на сплати місячні в групах по 5 льосів. Перша рата з стемпльями і податком 10 кор. дальші рати по 6 кор. — Дім банковий **Schütz i Chajes,** Львів, пл. Марійська 7.

VIII 16—?

Права родин покликаних до війска і и. необхідні інформації містить „Інформаційний календарець". Ціна 30 сот. — „Жовнярський". Ціна 20 с. — „Шкільний". Ціна 20 с. До кождих 10 шт. 2 даром. Пересилка 1 шт. 5 сот. 12 шт. 30 сот. — Висилає А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Львів, вул. Карпінського ч. 19. 139 11-15

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Косцюшки ч. 3.

Принимає і виплачує щаднячі вкладки щоденно вгодинах урядових. Вкладки опроцентовує по 4%, починаючи вже від слїдуючого дня по дни внесеня аж до послїдного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна вкладати особисто в касі товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щаднищ, які Дирекція Щаднищ на жадане безплатне достарчає, і в филіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щаднищ".

Удїляє позичок: а) гіпотечних платних від річними амортизаційними ратами на протяг лїт 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на ескомт векслів. Справи позичок мож годжувсь можливо скоро

Посередничить у виєднуваню позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків удїляє канцелярія „Руської Щаднищ" ул. Косцюшка. Народний Дім. I. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. кроме неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щаднищ", затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишли надають ся до льокації пупілярних, фондацийних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 19 - 7

VI. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства укр. богословів

„ВЛАСНА ПОМІЧ"

стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою

у Львові

відбудуть ся в пятницю, дня 16. марта 1917 р. о год 2. по пол. в великий сали на I. пов. при ул. Хшановської ч. 9 (український семинар) з отсим порядком нарад:

1) Відчитанє протоколу з послїдних Загальних Зборів.
2) Звіт Дирекції з дїяльности Тов-а за адміністраційний рік 1916. з замкненєм рахунків і білянсом.
3) Звіт Контрольної Комісії з внесенєм на удїленє абсолюторії.
4) Розділ чистого зиску.
5) Вибір зглядно затвердженє двох (2) членів Управи (§§ 44a, 50a).
6) Вибір пятьох членів Надзірної Ради (§ 38 ст.)
7) Внески і запити членів.

За Надзираючу Раду:

Предсідатель: Іван Гарапа. Секретар Іван Ковалишин.

161 1—1

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот, 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу:

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научання! Важне і для учителїв удїляючих початків нїмецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 19 -3

ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СПІВАНИК

НАША ДУМА

зладив АНТІН ГАПЯК.

(Друге виданє справлене і побільшене.)

182 пісень. 200 коломийок.

Пісні поділені на шість груп:

I. Патріотичні і політичні (21 пісень).
II. Історичні (19 пісень).
III. Станові: а) козацькі (17 пісень), б) чумацькі (7 пісень), в) бурлацькі (7 пісень), г) опришківські (3 пісні), д) побутові (18 пісень).
IV. Січові, сокільські, стрілецькі (26 пісень).
V. Любовні (64 пісень).
VI. Коломийки (200 пісень).

Окладинку Співаника прикрашує гарна вінєта, виготовлена арт. малярем Буцманюком а першу сторону образець „В'їзд Б. Хмельницького до Киіва" (відбитка звісного великого кольорованого образа артисти маляра М. Івасюка) та кромі сього при початку і при кінци кождої групи, уміщена гарна відповідно дібрана ілюстрація.

Ціна співаника „Наша дума" **К 2·80** (оправлен. в полотно К 4·50).

Сей великий Співаник можна набути також окремими частями,

а іменно: часть перша п. з.:

„НАША СЛАВА"

у якій поміщені пісні патріотичні і політичні, історичні, станові, січові, сокільські і стрілецькі.

Співаник „Наша слава" коштує **К 1·40.**

часть друга п. ч.:

„Наша пісня"

містить пісні любові і коломийки. Співаник „Наша пісня" коштує **К 1·40.**

Хто не може набути великого співаника „Наша дума" за К 2·80, нехай замовить собі співаник „Наша слава" або співаник „Наша пісня за К 1·40.

На звичайну пересилку почтову треба додати 30 сотиків а на поручену 65 сот.

Замопленя і рівночасно гроші треба висилати під адресою:

Канцелярія тов. „Просвіта"

ЛЬВІВ, Ринок ч. 10.

- - КРОЇ - -
- ЖУРАЛЇ -
- - МАНЕКІНИ - -
постійно на складі в фірми
Р. ЛЯНДАВ
Львів, ул. Чарнецького 3.
151 2—?

Стару адресу при зміні на нову конче подавайте.
Адміністрація „Діла".

ЗЕМЕЛЬНИЙ
БАНК ГІПОТЕЧНИЙ
Спілка акційна у Львові
Підвалє ч. 7.

— Конто почтової щаднищ ч. 116.884. — Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Складайте ощадности взагалї зайві гроші на процент, щоби кождда корона могла служити народньому господарству, та вам приносити зиск, а не марнувала ся.

Акційний капітал .	К 1,300.000
Резерви Банку . .	К 200.000

Приймає вкладки на біжучий рахунок від К 10·— на 4 проц.

Удїлає гіпотечні і векслеві позички.

Виплачує купони від заставних листів.

Вимінює по користнім курсї російські рублї і нїмецькі марки.

Певність льокації запоручують: акційний капітал Банку і резерви.

На жадане висилає посвідки вложеня (чеки) Почтової Щаднищ. 728 15 -?

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО. З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 53 (9.305) Львів, второк 6. марта (21 лютого ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 18., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині: місячно . . . . 2·70 К. квартьрічно . . . 8·— „ піврічно . . . . 16·— „ цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави): місячно . . . . 2·40 К. квартьрічно . . . 7·— „ піврічно . . . . 14·— „ цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень: Строка петитова, дрібнішого 40, в надісланих 60, оповістках 80 с, в реклямовій части 1 К. Поклоновім при вічках і карточках 100. Некрологія строка 1 К. Стало оголошення за умовною умовою. Одно нумероване число у Львові 10 с. по провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

В справі уладженя „військових захистів" для нашої боєвої армії в третім році війни.

Ми одержали отсю відозву:

Все ще безумна злоба наших ворогів не допускає до мира, а наші лицарські жовнірі приневолені трету воєнну зиму переживати далеко від своєї батьківщини. На далеких просторах на ново розгоріла ся позиційна війна, котра своїми трудами і змаганями, своєю сірою одностайностю боротьби й роботи в зимових місяцях важко налягає на наших жовнірів, а довгу розлуку з батьківщиною відчувають вони вельми тяжко. Але що нашу державу все ще треба боронити перед ворожими наїздниками, тим-то не можуть вони ще вернутн домів

За-для того бажаємо їм улекшити їх важку роботу витворенєм їм рідної батьківщини на боєвищи!

Бажаємо їм утворити рідні захисти, охоронені спокійні пристановища, в котрих би вони в хвилях вільних від бою і роботи збирали ся і могли духовно і тїлесно відсвіжити ся читанєм добрих книжок, займавими іграми, музикою і співом, поучними викладами й на ново скріпляти відвагу і витреваліcть; де мали би вигідну нагоду писати листи і знов піддержувати звязь з родинами своїми та щоби тим способом обі сторони могли заспокоїти ся і оживити свої надії.

Його Вел. наш Цїсар, котрий вже як архикнязь наслїдник престола в славнім наступнім бою проти Італії, а відтак в що раз більших задачах воєнного проводу на сході все дбав про те, щоби з вірними йому жовнірами в добрій долї й недолї бути в тривкій злуцї, і тим способом здобув собі вже між ними всїма одушевлену приклонність, приняв подану йому гадку заснованя військових захистів з належним зрозумїнєм і прихильностю, одобрив її щиро і поручив у відозві до найвисшої команди армії, щоби військові власти пособляли всїм тим заходам після своїх сил, особливо щоби також подбали про відповідне уміщенє, освітленє захистів та найконечнїйші річи.

Для придбаня всего иншого уладженя тих захистів потворили ся по краях численні помічні комітети, котрі в звязи з обидвома урядами для воєнної опіки у Відни і Будапештї збирають добровільні дари в грошах і предметах (книжки, ігри, музичні інструменти, грамофони, прилади і засоби до писаня, стїнні образи, комнатні предмети). Протекторат всїх тих комітетів по краях зволили ласкаво обняти Їх Величности: наш улюблений цїсар Карло, дбалий батько своїх вийск, котрих все добро лежить йому так на серци і наша благородна цїсарева Зита, для потвердженя висказаних недавно Його Вел. Цїсарем слів, що зачисляє виконуванє ревної добродїйности до своїх найкрасших задач.

Окрім значної жертви для всего того дїла приняла наша улюблена цїсарська пара на свій кошт уладженє по однім військовім захистї.

Некай же всї пособляють зєдиненими силами, щоби се гарне дїло по змозї всесторонно і як найскорше ввести в житє. Сї, що мають дорогих їм членів родини на боєвищи, повинні се мати на тямцї, що тим способом можуть принести пільгу в довгій розлуцї з родиною і скріпити відвагу і витривалість до видержаня, поки наконечно батьківщина буде убезпечена супроти всїх ворогів.

А сї, котрим суджено було обминути таку воєнну розлуку, повинні собі нагадати, що вони тим більше обовязані причинити ся до злагоди сеї розлуки иншим; участю в дїлї „військових захистів" мають до того найкрасшу нагоду.

Ледви чи можна принести красший дар в сій третій, як можна сподївати ся, останній, воєнній зимі, як такий принадний рідний захист.

Отже до дїла з повною ревностю!

Утворім тим рідну батьківщину на боєвищи, котрі так по лицарськи боронять державу проти ворожих нападів.

Австрійський осередний комітет для уладженя „військових захистів: Президент: Фридрих Густав кардинал Піфль, князь архіепископ у Відни. (Слїдують підписи членів почесного комітету).

Хто заходив ся коло помилуваня засуджених на кару смерти галицьких руссофілів?

Відень 2. марта 1917.

Як доносить „Новое Время" з дня 10. н. ст. лютого, на останній черговій „славянській бесїді", яка мала місце в Петрограді й була присвячена пошанованю Д. Янчевецького, предсїдатель А. Башмаков поставив внесенє висловити письменно через місцевого еспанського посла подяку еспанському королеви за його заступство за Янчевецьким і „нешасливими галицко русскими депутатами і гражданськими дїячами", засудженими разом з ним на кару смерти. Д Вергун знова поставив внесенє висловити подяку Високопоставленій особі у Київі, яка з початком війни потерпіла зі сторони Нїмців (царица-вдова Марія?), яка також „пособствовала" увільненю Янчевецького й помилованю „русских Галичан". Вкінци ухвалено висловити подяку також членови Державної Думи й предсїдателеви російської групи міжпарляментарного европейського союза І. Єфремову, який робив заходи коло помилуваня „галицко-русских депутатов" через західно-европейських парляментаріїв. Ф. К.

„Прикра непевність і мучача трівога, що краєм не правлять цивільні намісники Поляки".

З польської преси.

З приводу зміни на становищи намісника читаємо в „Czas ї":

„Війна зі своїми конечностями відбила ся в нашім краю в области адміністрації тим способом, що від уступленя намісника Коритовського вже третій раз іменуєть ся намісником висшого генерала, який не належить до польської народности. Є се зміна принципіяльна, яку пояснити може тільки війна і те виїмкове положенє в якім знаходить ся наш край власне через війну.

„Обставина, що іменованє генерала намісником наступає з військових причин, спричиняє, що не є допустима публична дискусія про причини уступленя одного і іменованє другого. Можна тільки те сказати, що уступаючого намісника Діллєра прощає „sfera obywatelska" з жалем, а про нового намісника гр. Гуйна маємо відомости, що для нашого краю, який він знає, має він щиру прихильність.

„В теперішнім положеню іменованє намісника в Галичині має також зовнїшне значінє. Ми певні, що й се обмірковано, та що зміна на становищи намісника не торкаєть ся становища Поляків у монархії. Принципіяльно можемо се ствердити, а вже від нового намісника залежить, як уложать ся відносини в щоденнім житю.

„Поляки в монархії здобули собі довірє в монарха, який міг усе на них числити. Для нас була се сила, яка виносила нас понад відношенє до проминаючих правительств, давала нам в полїтиці постійність. Знаємо, що вдержанє сього відношеня народу з Короною є бажанєм Корони, а знаючи се, зі спокоєм глядимо на епізоди війни".

Не так спокійно глядить на них „Nowa Reforma", яка пише:

„Наша збірна свідомість тільки з трудом обнимає факт, що краєм не правлять цивільні нанісники Поляки. Сю трудність зменшує, що правда, память тих високих слів, якими спочиваючий в Бозї цїсар Франц Йосиф І. запевнив презеса польського кола, що іменованє намісника-генерала було викликане виключно воєнними причинами та що воно в нїчім не зміняє і в будучности змінити не може полїтичного становища Поляків у краю. Одначе в почуваних нашої суспільности все оставало досить місця на прикру непевність і мучачу трівогу, яку може усунути тільки індивідуальність кождочасного намісника генерала. Бар. Діллєр був власне такою індивідуальністю".

Зміна на становиши шефа ґенерального штабу.

Здогади італійської преси.

„Berliner Tageblatt" пише:

Зміна в управі австро-угорського генер. штабу викличе в наших союзників і в нас, а також в наших противників безперечно велике вражінє. Можна зовсїм певне сказати, що ся зміна продиктована поглядом, що в війні кождому треба призначити місце, на якім його відомости і здібности можна найлїпше використати. Італійські ґазети вже від довшого часу пишуть, що начальну команду на італійськім фронтї має нїбито обняти Конрад фон Гецендорф. В письмі цїсаря Карла важне місце, на яке має бути покликаний Конрад, очевидно з військових причин не є близше означене. Та незвичайно знаменита форма того письма не оставляє сумнїву про значінє будучого становища Конрада і може бути, що здогади італійської преси не є вже такі без основні.

Польські бажаня в справі відокремленя Галичини.

Неподільність краю. — Як найбільша незалежність від Відня.

„Polnische Stimmen" приносять від „високо стоячої полїтичної сторони": Для полагодженя галицького питаня підчас війни означати реченці, не може бути задачею поважних полїтиків. Наради субкомітетів польського кола мають значінє полїтичної готовости. Польські полїтичні провідники спільно з найвизначнїйшими польськими вченими за два місяці основної праці зібрали незвичайно цїнний матеріял, сформували бажаня й домаганя Поляків і утворили підставу для будучих переговорів і рішень. Постанов не ухвалено.

„N. Fr. Presse" доносить зі Львова: В польських предложенях в справі відокремленя Галичини вказуєть ся на те, що розширенє самоуправи краю, якого Поляки домагали ся зід 50 літ, опираєть ся на міцнім довірю в матеріяльні й моральні сили краю та що вплив центрального правительства на відокремлений край потрібний тільки в такій мірі, щоби забезпечити сповненє зобовязань Галичини сувроти монархії.

В першій мірі домагають ся Поляки неподільности краю й заведеня одноцїльної адміністрації.

На економічнім поли домагають ся повної свободи в розпоряджуваню економічними жерелами, доходами й розходами, а також сумою,

якою Галичина мав причиняти ся до загальних видатків держави. По полагодженю справи воєнного відшкодованя домагають ся Поляки передовсім права самостійного господарюваня в галицьких доменах, використовуваня монополів і самостійної фінансової адміністрації. Відокремленє має також обнимати комунікації й тарифи, концесіонованє й нагляд промислових підприємств.

Дальші домаганя відносять ся до організації шкільництва й судівництва.

Німеччина, Мексик і Японія проти Злучених Держав.

Один з планів німецькой самооборони і занепокоєнє антанту.

Американська „Associatet Press" принесла ось яку відомість:

Плянуючи необмежену війну підводними човнами, Німеччина предложила Мексикови союз на випадок, коли Злучені Держави не остануть невтральні. Мексик мав би наклонити Японію оставити своїх дотеперішних союзників і взяти участь в війні проти Злучених Держав. За се Мексик мав би дістати від Німеччини фінансову підмогу, територіяльні набутки (Техас, новий Мексик, Аріцона) і участь в користях по бідного мира, який осягне Німеччина. Подробиці мав обговорити з мексиканським правительством німецький посол в Мексиці Екарт, якому державний секретар Ціммерман дав поручене відповідне з дати 19. січня. Се поручене передав Екартови німецький амбасадор в Злучених Державах Бернсдорф. Відпис порученя знаходить ся в руках правительства Злучених Держав, яке оголосило сю відомість, щоби вплинути на конгрес в напрямі удїленя Вільзонови бажаних воєнних повновластий.

З німецькой сторони дають до сеї відомости отсе урядове пояснене:

З огляду на дотеперішне становище Злучених Держав треба було числити ся з можливістю, що оголошенє необмеженої війни підводними човнами може довести до конфлїкту зі Злученими Державами. Що се обчисленє було слушне, показали дальші події. Отже з уваги на сю можливість німецьке правительство мало не тільки право, але й обовязок постарати ся, щоб на випадок воєнного конфлїкту зі Злученими Державами по змозї вирівнати се приступленє нового члена до ряду противників Німеччини. Тому німецький посол в Мексиці одержав в половині сїчня припорученя, щоб на випадок виповідженя війни Злученими Державами предложити мексиканському правительству союз і обговорити подробиці. Се припорученє виразно наказувало послови не робити ніяких кроків у мексиканського правительства, доки не буде певности, що Злучені Держави виповіли війну. Яким способом правительство довідало ся про се тайне припорученє, невідомо; здаєть ся, що зраду сповнено на території Злучених Держав.

Найновійші інформації в сій справі подаєтся іскрова телєграма Бюра Вольфа з Нью-Йорку: В урядовім оголошеню Лянсінг повідомляє, що Злучені Держави не думають, щоб Японія знала про плян Німеччини або брала в нім участь. Лянсінг каже далї, що американське правительство вірить, що й Мексик не буде брати в сїм участи. Японська амбасада урядово заявляє, що японське правительство під нїякою умовою не візьме під розвагу предложеня Німеччини. Японія є вірна свому союзови з антантом і прихильно настроєна до Злучених Держав.

Після відвідин в Петрограді.

АМСТЕРДАМ (Райтер). Члени англїйської, французької й італїйської місії, висланої до Петрограду, прибули до Льондону. Вони висловлюють ся з вдоволенєм про вислїд місії.

Рішенє американського сенату відложене.

НЮ ЙОРК (Райтер). В суботу досвіта провідники партій в сенаті після 8 годинних нарад над законом про зоруженє торговельних кораблїв згодили ся на відложенє справи до 10 год. рано, не визначаючи реченця голосованя над законом. Наради дали нагоду сенаторам висказати свою думку про міжнародну кризу. Не виявили вони противенства між поодинокими партіями. Також найбільше рішучі приклонники мира заявили готовість спомагати президента в оружній полїтиці. Кількох сенаторів заявило, що принятє закона скорше чи пізнїйше спричинило би війну, але майже всї без виїмку додавали, що вони готові згодити ся на те предложенє.

З Наукового Товариства ім. Шевченка.

Засіданє Комісії для історії штуки дня 26. лютого отворив промовою д-р Василь Щурат, вказуючи на завданя, які має сповнити комісія. Потреба організації наукової праці на полї штуки відчувала ся здавна, а теперішна війна, що знищила богато цїнних памяток, зробила сю справу ще більше пекучою. Головним обовязком комісії буде зібрати історичний матеріял про нашу штуку і перевести інвентаризацію памятників, які полишили ся дотепер. Поминаючи давнїйші часи, велика скількість предметів штуки полишила ся від кінця XVI в. Великий зріст артистичного житя бачимо в XVII. і XVIII. в. Причин сього треба шукати в тім, що піднїс ся уровень національної свідомости у братствах і козаччині і що збогатили ся форми релїгійного культу і в православній церкві і в унїятській. Розвиток тодішної штуки можемо слїдити особливо у двох сферах, — малярстві і музиці, дальше в гравюрі, орнаментиці книг, золотарстві, різбі, артистичнім килимарстві і гафтї; в унїятській церкві розвинуло ся також медалярство. З релїгійного поля перенесли ся артистичні форми до світської штуки — в одяг, хатну обстанову, начинє і т. ин.

Окремо предложив д-р Щурат свої Матеріяли до історії українського малярства в XVIII. і XVIII. в. на основі рукописних матеріялів, автопсії і друкованих жерел. Катальог д-ра Щурата подає цїлий ряд назвиск давних малярів, які дотепер були невідомі дослїдникам, а до инших подано вичерпуючі біографічні дані. Праця буде надрукована в Матеріялах, які видає комісія. Реферат покінчив д-р Щурат, звертаючи увагу на деякі теми, яким треба посвятити спеціяльні студії, як Страшний суд, перемальовані ікони святих, нагробні портрети, давне декораційне малярство, карикатури, мозаїку і ин. Над темами, порушеними референтом, вивязала ся широка дискусія, в якій забирали голос пп.: д-р Ол. Колесса, Ф. Сріб ний, д-р Крипякевич, І. Труш, Голубець, Назаріїв і референт.

НОВИНКИ.

Львів, 5 марта 1917.

— **Про перший великий український концерт у Петрограді.** У „Дни" з 23. сїчня (5. лютого) читаємо: В суботу, 21. сїня, в салї Тенїшевської Школи відбув ся перший український концерт. В концертї взяли участь І. Супруненко, Е. Владимирова, М. Маркович, Е. Петренко, М. Бальшаков, О. Кочановський, О. Ложина й ин. Несподївано для публики, надпрограмово, І. Алчевський виконав декілька романсів, які викликали шумні оплески. Артистів публика зустрічала дуже тепло. Саля була повна. Богато пань було в каціональних українських костюмах.

Ф. К.

— **Ucrainica в російських журналах.** В місячнику „Голосъ Минувшаго" кн. І. за 1917 р. поміщена між ин. статя С. Ефремова п. з. Іван Франко, й статя О. Покровської п. з. Із листів М. Костомарова до В. Ламанского.—„Русскія Записки" кн. 12 за 1916 р. приносять докінченє великої праці В. Мякотина п. з. Очерки соціяльной исторіи Малороссіи. 4. Образованіе крестянскаго сословія въ лѣвобережной Малороссіи XVII—XVIII вв.—Місячник „Сибирскія Записки", який став з кінцем 1916 р. виходити в Красноярску й якого доси вийшло 3 кн., приносить між ин. цїкаву статю Е. Колосова про М. Драгоманова п. з. Два русских областника (М. Драгоманов і Г. Потанїн).

Ф. К.

— **Винниченко на сцені московського драматочного театру.** В московськім драматичнім театрі йде в останнім часї між ин. В. Винниченка „Мохноногое" Ф. К.

— **Підвисшенє військових причинків.** Підчас міністерської конференції в справі виживленя людности раджено над підвисшенєм причинків на удержанє родин тих осіб, що покликані до війска. Міністер скарбу і мінїстер краєвої оборони заповів можливо найдальше ідуче заспокоєнє домагань в тій справі.

— **Новий календар в Туреччині.** Дня 1. марта заведено в Туреччині новий календар, зрівнаний з григоріянським календарем.

— **В справі „військових захистів"** видав очередний комітет віденський відозву, подану в нашій часописи на иншім місці. Звертаємо на сю відозву бачність нашої суспільности, а з окрема членів „Українського Комітету для військових захистів у Львові" з уклінною просьбою, щоби зволили збирати добровільні дари в грошах і вичислених у підозві предметах та складали сї дари в канцелярії Ставропигійського Інститута (вул. Бляхарска ч. 9, І поверх). Доси зібрані дари вже відослано до військових захистів, а майже щоденно надходять звідти просьби о дальші дари в книжках, особливо молитовниках, календарах і т. п. Дальші дари, зібрані і зложені в канцелярії Ставр. Інститута, будуть сейчас вислані до захистів. Тому просимо уклінно поскорити із збиранєм дальших дарів. З Українського Комітету для військових захистів. У Львові дня 5. марта 1917. Ол. Барвінський, голова; Др. Ост. Макарушка, секретар.

— **„Народні стипендії".** З Праги пишуть: Комітет помочі для шкільної укр. молодіжи в Празї признав на засїданю 28. лютого с. р. народні стипендії по 250 К. за добрі успіхи в наукаx тром ученицям учительських семинарійних курсів: Корнелії Левандовській, ученици 4. р. в Празї, Анні Явній, ученици 4. р. у Відни і Ольвї Кархут ученици 3. року у Відни, а Марії Брандель, ученици 4. р. у Відни признав комітет премію 150 К. На оголошені дві стипендії по 500 К, призначені для слухачів університету і техніки, не зголосив ся ні один кандидат.

— **Товариство наукових викладів ім. Петра Могили** відновляє в найблизшім часї свою дїяльність. З огляду на те, що найблизші неділї є вже заняті иншими відчитами й нарадами, розпічнуть ся виклади сего Товариства що йно дня 25. с. м. В найблизшій серії викладів возьмуть участь: пп. д-р Ст. Федак, д-р К. Студинський, д-р В. Щурат, д-р Ол. Колесса, Яр. Гординський, д-р І. Крипякевич і д-р В. Кучер. Подрібна програма, час і місце викладів будуть оповіщені в своїм часї.

— **Відзначенє.** П. Осип Целевич, студент політехніки, тепер поручник при піонірах на італїйськім фронті, одержав на днях за хоробре поведенє перед ворогом „Karl-Truppenkreuz" і „Signum laudis".

— **Чистий дохід з театральної вистави** п. н. „Вифлеємська ніч", виведеної силами дітий української школи в таборі в Хоцені в днях 14, 17. і 19. сїчня 1917. в квоті 144 К 60 сот., призначений Учительським Збором спершу на сирітський захист у таборі, передає тепер Учительський Збір за згодою греко-кат. парохії, як завідателя місцевого сирітського захисту, на фонд сиріт ім. Митрополита А. гр. Шептицького.

— **Новий уряд.** З ініціятиви цїсаря утворено спільний виділ для справ виживленя, як орієнтаційний орган, що буде посередничити між всїми військовими і цивільними властями, які займають ся виживленєм. Виділ зложений буде з представників всїх інтересованих центральних урядів і буде безпосередно підлягати цїсареви. Осідком уряду є Відень, його начальником генерал-майор Ляндвер фон Прагенав.

— **Поміч держави у виживленю населеня.** На конференції, яка відбула ся у президента міністрів дня 2. с. м., рішено удїлити незасібним верствам населеня помочи в предметах поживи. Біднїйша людність одержувала би мясо по низших цїнах за легітимаціями. Решту цїни платити-ме держава. Міністер скарбу заявив, що се вимагало би річно 300 мілїонів корон і скарбова управа готова дати сю суму.

— **Цїни насіня червоної конюшини при детайлічній продажи.** На основі мін. розп. з 21. лютого 1917. дозволено торговлям насінь при продажи червоної конюшини в дрібних скількостях (найвисше до 20 кг.) прямо рільникам побирати 10 процентовий додаток до максимальних цїн, установлених мін. розп. з дн. 24. падолиста 1916 р. Максимальні цїни залежно від ужиткової вартости насіня і свободи його від перстеня повертають ся в межах між 330 а 555 корон за 100 кг. (7 кляс насіня).

— **Домашні ревізії у Львові.** З ц. і к. команди міста пишуть: В послїднім часї появили ся чутки, що органи команди міста перевели домашні ревіації за предметами поживи та що навіть найменші припаси занято. Ті чутки лишені всякої основи. Такі ревізії переводить ся тільки на основі донесень, що припаси нагромаджено потайки в цїли підбиваня цїн.

— **В справі обороту пашною морквою і півцукровими пашними бураками** „Сїльський Господар" комунікує: Розпорядок уряду виживленя людности з дня 24. лютого 1917. розширюючи мін. розп. з 11. жовтня 1916, зарядив, що постановисього розпорядку поширюєть ся на пашну моркву і на пашні цукрові бураки (себто цукрові бураки, містячі цукор до висоти 13 процентів).

Книгарня — Наук. Тов. ім. Шевченка — **у ЛЬВОВІ. Ринок ч. 10.**

має великий ВИБІР УСЯКИХ УКРАЇНСЬКИХ — КНИЖОК — з усіх галузей знання, як з красного письменства, так і народніх, популярних видань, а також шкільні підручники, словарі й ріжні наукові книжки, співаники, ноти, молитовники, — євангелія й инші релігійні виданя. — IVS 8—7

Рільникам дозволено виплекані у власнім господарстві пашні і півцукрові бураки і пашну моркву скормлювати власною худобою без ограниченя. В тій цїли можуть вони плоди сї довільно переробляти. Продати вище згадані плоди можуть рільники лише Централї паш. Господарі, котрі посїдають запас бураків і моркви вищий 100 кг., а не можуть його задля недостачі звірят скормити у власнім господарстві, обовязані є зголосити сей запас після його стану з дня 25. лютого 1917. найпізнїйше до 8. марта 1917. до Краєвої Централї паш (Краків, ул. Дунаєвського ч. 4). Зголошені запаси зобовязана Централя паш закупити, платячи за 100 кг. моркви 6 корон, за 100 кг. півцукрових бураків 4 кор. 50 сот. (максимальні цїни). Колиби добровільною продажю запотребованє пашних бураків в краю не було покрите, може намісництво за дозволом уряду вижившеня зарядити заняте такої скількости бураків, яка потрібна до доповненя потрібної скількости.

† ЛЯГЛИ ГОЛОВАМИ

До преважких й болючих втрат наших на поли боїв приходять отсе нові жертви. В останнїх часах лягли головами: резервовий поручник 98 п. п. **Осип Марків**, надпоручник 4 тел. п. п. **Роман Винницький**, поручник 80 п. п. **Стефан Волошин**, хорунжий 100 п. п., придїлений в поли до 57 п. п. **Гриць Хронович**, хорунжий 24 п. п. **Сильвестер Диско**, кадет аспірант **Ярослав Криницький**. Назвища перших пятьох погибших помішені в офіціяльнім „Streifleur Militärblatt-ї“ (в числах за січень і лютий с. р.), останного поховано 18. лютого с. р. на центральнім кладовищи у Відни. Про покійного хор. санїтета Диска знаю, що був він від початку в поли, де дїлив із своїм полком його долю й недолю. Був дуже люблений і популярний в полку, бо дякуючи своїй відвазї й вельми совісному розуміню своїх обовязків вратував неодному тяжко раненому житє. Довший побут в поли в характері санїтета йому вкучив са і він зголосив ся сам до лїхнїї, де в коротким часї згинув підчас одного протинаступу. Ярослав Криницький—се старший син пок. віцепрезидента окружного суду в Станиславові і бувшого москвофільського („старороуського“) посла богородчанського повіту. (Недавно донесли часописи, що його маму, яка остала в Станиславові, убив при острілюваню міста гранат). Молодий Ярослав студіював на черновецькім університеті право і був членом українського студентського товариства „Запороже“. На війні служив при артилерії. І. Н.

Крайна пора відновити передплату

- на МАРТ 1917 -

тому що в никїшних часах грошеві посилки часто опізнюють ся

просимо о

- скоре відновленє передплати на -

МАРТ 1917.

щоби не переривати висилки часописи, що і для Передплатників і для нас є некорисне, бо наверпені передплатники дістають опісля з 5—10 дневним опізненем часопись, а ми маємо богато роботи здержуючи і знова навертаючи. — Пригадуємо, що здержимо висилку „Дїла“ всїм без виїмки, як найдальше до **8. (осьмого) марта** *не буде відновлена передплата.*

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останнїх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви.

Веселе товариство з кватири ч. 158 в Розвадові 22 К. (Дїло): подібні товариства в місци постою У. С. С., — **вт. Ф. Згорлякевич в Хревті 50 К.**: Володимира Згорлякевич 10 К. (Дн.), — д-р Филип Евин 25 К. взиває на довільні квоти: Галю Древницку судиню з Золочева, Михайла Мачугу дїдича в Милятині, Теофіля Томашівського в Теребовлї, д-ра Володимира Кожка надпоручн. авдіт. в Томашові Теофила Евина банмайстра в Прухні австр. Шлеск, — Осип Утриско у Відни 5 К.: Марусю Утриско учит. в Мельничнім, ук. теол. Ол. Тершаківця в Якимчицях, поручника Івана Рогуцкого з 15 п. п., поручника М Гринїва пол. почта 26, поручника Ол. Бордуна Lt. 35, — Уляна Кордубівна Сушно 5 К., — Марія Кордубівна Сушно 5 К., — Антоніна Секундова Кошиці 10 К., — Маріян Грицак Кошиці 10 К., — Володимир Щуровський санїт. лїкар недужницва У. С. С. у Львові 10 К. (Дн.): всїх моїх приятелів, — пор. А. Степанів, Rimaszombat Ungarn 10 К.: Володимира Кунцевича Княже, Василя Заяця надпор. 80 полку, Сильвестра Залїпського, Сидора Березу поруч 80 полку, Романа Волощука поруч. 30 полку. — Дес. УСС. Никифорук Микола 3 К.: десятників УСС. Германа Мих. Гірняка Володим., Шкрумелюка Юру, Рабія Юлїяна, Лїсевича Луку всї етапна п. 445. — Володимир Блюй Lt. 18 Краків 5 К: Осипа Лещука теол. у Львові, Стефана Шеремету теол. Побук, поручника Михайла Коцюлка полева почта 434, одн. охотника Олексу Балицького Люблинь. — Ярослав Мулик Украін. Січових Стрільців 5 корон (Днїстер) — Дес. УСС. Палюх Михайло 5 К.: Яценовича Онуфрія віст. УСС., Плюндраса Прося дес. УСС., Ратича Василя віст. УСС., Дмитерківну Анну стр. УСС., Ощипка Василька стр. УСС. — Віст. УСС. Блаженко Степан 10 К: Старшого Парубка Хому, Старшого Пияка Псубрата. Старшого Паламаря Гука Волод., Лицаря „Желїзної Остроги“ підхор, Яценовича Мик. — Нотар оИсиф Онишкевич у Львові 10 К. (Дн.). — о. В. Мисик в Ваньковій 25 К (Дн.): о. Бірецького поч. крилош. і декана в Лїську, д-ра Р. Витошинського адвоката в Лїську, А. Уляницького надлїсничого в Глиннім ad Лїсько, о. В. Ільницькво декана в Ясінці масьовій і о. О. Солтикевича пароха в Улючи. — о. Юлїян Твардієвич, декан Лопянка 10 К (Дн.): М. Площанський учитель Лопяна, о. В. Бабій Чертіж, о. М. Петрів Рівня, о. В. Тисовський Сваричів, о. С. Наконечний Лдзїне. — Алек. Лаврівький Дрогобич 20 К (Дїло). — Лисинецька, Прага 10 К. (Дїло). — Е. Баранецька Добрівляни 5 К (Днїстер). — Наталка Лебедовичівна Гійче 3 К. (Дн.): п. Геню Манастирську з Мостів, Лїду Фолисівну з Любичи, М. Макеревичівну з Покровець. — Петро Масяк ц. к. почтмайстер в Добрусинї 10 К: Вп. Андрея Русина начальника почтового в Бернї, Семена Хандосу офіц. пол. в М. Острави, Володимира Климка управ. школи в Лаврикові, Миколу Кулинича управ. школи в Бобродах і Олю Винницьку в Стратинї. — Мар'я Масяк в Добрусинї 10 К: Софію Пясецьку в Реклинцю, Евгенію Величковську в Добрусинї, Марію Бучацьку у Львові, Кіндрата Тхіра в Незнаєвій, Сем. Процьова уряд. почт. у Львові. —

Просимо всїх Вп. Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Дїлї, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних. В той спосіб заощадите нам богато роботи. бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сій нагоді пригадуємо, що жертви складаєть ся пятковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Днїстер“ (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адмінїстрацію „Дїла“ і викликаних. Х.

З житя українських виселенців в Чехії.

Прага, в лютім.

Кілько наших виселенців приміщено в Чехії, годї докладно знати, треба би на се богато часу і труду, але можна сказати, що майже місцевости нема, де не знайшлось би бодай кілька чи кільканайцять родин. Всїлякі є хиби та браки в їх положеню, але найбільше дає ся відчувати брак шкіл та священиків.

Добжеховіце, Вельвари Кралюпи, Кондратіце, Lisbeschütz bei Saaz, Пільзно, Колїнець bei Klattau — отсе назви місцевости, де як доношено, має бути кільканайцять до сорок дїтий у шкільнім віці.

Дехто бажав посилати своїх дїтий в Празї до української школи, але-ж Прага замкнена для виселенців з Галичини, а призначена головно для Буковинців. Наші земляки хоч-нехоч приневолені посилати дїтий до чеських та нїмецьких шкіл. Нїколи дитинї не виходить на „здоровлє“ чужа школа, звичайно не клясифікують по причинї незнаня мови, і рік страчений.

Тут вийшла дивна аномалія: в самій Празї є кількадесять осіб учительського званя Українців на виселеню, а скрізь по Чехії розсипані дїти з Галицької України, тай науки однако нема: раз що нема „мінїстерського дозволу“, а друге, що розведено із звісної сторони агітацію проти Буковинців, що мовляв „шизматици“. Тай ще бракувало нам шкільного інспектора до заснованя шкіл. Недавно визначив комітет буков. гал. для виселенцїм окр. інспектора Волод. Кукелку з Буковини

До тепер знаємо про три українські школи в Празї, де і які ще школи в Чехії, крім Хоцена, не відомо нам.

Прага-Бжевнов українська школа мішана, молодїж з Галичини, управитель інсп. Юр. Якубович з Буковини.

Прага II. (Гопфенштокова вулиця) Одноклясова школа м'ш., майже виключно дїти буков. укр. інтелїгенції — управа та сама.

Прага Нуслї 4 клясова мішана, з виділовими клясами. Молодїж з І. кляси виділ. вчить з книжок, призначених для укр. гімн., а крім сього латина, так, що будуть могти здавати вступний іспит до укр. гімназії. Управитель Василь Витвицький з Коломиї.

При школї сій уладжено захоронку (матїрську школу), до котрої сходить ся до 20 дїточок у віцї від 2½ року до 6 лт на забаву та науку.

Для дїтий особливо старших виділ. уладжено т. зв. „учильню“. Поміч в науцї, огріту комнату, електричне світло тай спокій до науки — се все знаходили дїти в попогудневих годинах, і се дуже корисно вплівало на поступи і поведенє молодїжи. Сильні морози та брак угля припинили на який час „учильню“. Укр. Комітет опіки над шкільн. молодїжю в Празї головно завдяки ініціятиві радника двора І. Пулюя, його енергії та невтомимій праці, а при тім щедроті та милосердю Добродіїв і жертводавців — уладив через зиму роздаване теплої страви „зупи“ всїм ученикам (цям), закупив теплу одїж та обув для найбільше потрібуючих дїтий в числї 36.

В грудні м. р. та сїчні 1917 одержали всї ученики (цї) укр. шкіл потрібну одїж та обув від правительства (Дирекції полїції). Книжки та шкільні прибори купуєсь також на кошт правительства.

Навечеріє св. Миколая уладжено для дїтий в сей спосіб, що закуплені комітетом дарунки (крім приборів до писаня та рисованя ще яблока, горіхи, колачики та цукорки) роздано між дїтий. Вони співали укр. пісні патріот., деклямували і грали. На Різдво уладжено ялинку та угощено дїтий кількома стравами м. и. кутею. На Різдво співав в церкві хор сеї школи. Молодїж читає дуже радо книжочки з шкільної бібліотеки. яку заснувала управа школи: виданьУ. П. Т. і Просвіти. Ладить також школа поранок Т. Шевченка.

Чи є в краю сім ще які школи, годї було розвідати. Крім браку шкіл є ще инші хиби та браки, серед яких приходить ся жити на чужині, про се однак годї розписуватись. Вельми бажаним було би, щоби Загальна Українська Рада або Парляментарна Репрезентація делегувала кого з послів, щоби розслідив бодай найважнїйші справи наших виселенців..

Наша Рада культури зволить поробити заходи, у кого слїд, щобн прислано було священиків, без яких многі виселенцї особливо старші чують ся „забутими, нещасливими“, а справи наші поносять велику шкоду.

Богд. Б.

ОПОВІСТКИ.

| **Оселї для інвалїдів У. С. С.** організує Товариство „Макївка“ в Новім Санчи. Удїл 10 К. Посередничить в вишукуваню посад для інвалїдів У. С. С. і приймає добровільні жертви на закупно осель. 156/II 2—10

| **Конкурс на народні стипендії.** Комітет помочі для укр. шкільної молодїжи в Празї оповіщає конкурс на шість стипендій по 200 К. для учеників гімназій і шкіл реальних. О стипендію можуть старати ся тілько такі ученики, що ходять до школи і предложать свідоцтво з добрими успіхами в науках та свідоцтво бідности. Як що піянство у кожного народа є головним жерелом його нещастя, то мусимо про те дбати, щоб і наша молодїж була тверeза і здібна до науки і праці. Тому буде комітет передовсім узглядняти прошеня таких учеників, котрі є членами протиалькогольного товариства „Відродженє“. Бо кого в таких тяжких

часах стає на алькоголь, той не заслугує на народню поміч. Рекомендовані подання треба вислати найдальше до 15. марта під адресою: Herr Hofrat D r Iwan Puluj, Smichow Fibichgasse 1268. Поданя без свідоцтв не будуть узгляднені.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ.

з дня 4. марта.

ВІЙНА НА СХОДІ.

При морозах, які знов більшають, мала боєва діяльність.

ВІЙНА З ІТЛІЄЮ.

Вчера вечером віддїли полку піхоти ч. 24 і полку піхоти краєв. оборони ч. 20. знищили підкоп і передні становища неприятеля коло Обер Вертоіба і привели 47 бранців і 2 машинові карабіни.

Наш артилерійський огонь знищив італійський склад муніції коло Подсабот.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Без зміни.

Заступ. шефа ґен. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 4. марта.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Воздух замрачений опарами спричинив, що майже всюди боєва діяльність держала ся в доволї вузких межах. В кількох місцях наші виправи вінчали ся успіхом. Під Chilly полонено 18 Англійців, на шляху Етен-Верден більше як 100 Французів, а по обох сторонах Долляра (в горішнім Ельзасї) 37 Французів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Не було значнїйших воєнних ділань. Все ще тут великий мороз.

Фронт Македонський; Положенє не змінило ся.

Перший ґен. кватирмайстер **Людендорф.**

Останні телеґрами.

Нарада ґр. Гуйна з презесом польського Кола.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Як доносить секретаріят польського Кола, ново іменований намісник Галичини гр. Гуйн зложив учера презесови польського кола Білїнському візиту, підчас якої обговорювано ряд важнїйших краєвих справ. Зі зложених при сій нагоді заяв намісника виходить, що гр. Гуйн є перенятий як найліпшою волею служити краєви, для якого від богатьох лїт має щиру симпатію.

В лютім затоплено 700.000 тон.

ЦІРІХ. (Ткб.) Як „N. Züricher Ztg." довідуєть ся з Гаги, містоту кораблїв, затоплених підводними човнами в лютім, оцїнюють на 700.000 тон.

Вільзон узброює торговельні кораблї.

ВАШИНҐТОН. (Райтер.) Довідують ся з високої сторони, що Вільзон узброїть торговельні кораблї і видасть инші зарядженя для охорони американської плавби, коли-б навіть сенат не хотїв приняти проєкту закона про оружну невтральність. Вільзон думає, що є до сього уповажнений та що голосованє й загальне становище сенату є доказом, що конґрес стоїть за ним.

Воєнні комунікати,

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 5. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Нема нїчого оголосити.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На фронті в Побережу огонь гарматний і міновий по випогодженю був знов значнїйший. Вечером Італійці особливо нагально острілювали Костайновіцу. Коло Дольє побіч Тольмайну патрулї полку піхоти ч. 37. дотерли аж до заднього неприятельського рова, поконали залогу і, не понісши самі втрат, вернули з 10 полоненими. На західнім фронті Тиролю Італійці на північ від долини Сан Пелєґріно ведуть атак на гору Чіма ді Коста Белля. По змінній боротьбі вдало ся їм опанувати одно з передних становищ. Боротьба ще не скінчила ся.

Заст. шефа ґен. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 5. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

При прозорій погоді боєва діяльність в богатьох місцях фронту в порівнаню з попереднім днем була збільшена. На північ від Сомми Англїйиї по сильнім огни рушили до атаку на південь від ліса St. Pierre Vaast. По завзятій боротьбі кусень рова на гостинци Bondavesue-Moislans остав у їх руках. Зрештою відперто їх. На східнім березі Мози наші війска здобули приступом французьке становище коло ліса Caurie в ширині коло 1500 метрів і відперли нічні протинаступи. Також в південно-східній закутині ліса Fosses забрали ми Французам важну точку терену. Крім кривавих втрат, стверджених нашими звідунами, які посунули ся за здобуті лїнії, неприятель утратив також 6 офіцирів і 1672 жовнїрів як полонених, а також 16 карабінів машинових і 25 карабінів скорострільних.

В дуже численних воздушних боях неприятелї втратили вчера 18 самолетів, а наслїдком зістріленя з землї один самолет. Наша втрата виносить 4 самолети.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Боєва діяльність оставала мала.
Так само на фронті македонськім.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ЖЕРТВИ

Антін Підгорецький, укінчений богослов і Олена Криловська, учителька, замість повідомлень про вінчанє складають 30 К на школу УПТ. 162 1—1

На Український город у Львові зложили по 10 К: Осип Брояка, одн. добр. з Ляц (Альбанія), Антін Білинський, Олекса Василик, Антін Гринишин, Теодор Гультай, Василь Данилевич, Василь Логаза, Іван Новосельський, Іван Яворський і Василь Муляк всї з Ляц (Альбанія); по 5 К: Володимира Пашковська, Золочів, і Богдан Кабаровський, Закопане. — За управу „Сокола-Батька" Антін Гапяк за голову, Микола Левицький, скарбник. 165 1—1

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Досьна Блага з Барыша, повіт Бучач, теперішна адреса Gmünd k. k. Barackenlager Nr. 92 N. Oe. шукає свого мужа Луку. Може хто знає про його теперішну адресу. 2—2

Оголошеня.

Глядає місця в укр. інституції фінансовій або більшім інтересї торговельнім панночка з іспитами бухгальтерії в школї торгов. та в кількамісячною практикою.— Зголошеня до Кр. Союза Ревізійного. 47 1—1

Права родин покликаних до війска і ин. необхідні інформації містить „Інформаційний календарець". Ціна 30 сот. — „Жовнярський". Ціна 20 с. — „Шкільний". Ціна 20 с. До кождих 10 шт. 2 даром. Пересилка 1 шт. 5 сот. 12 шт. 30 сот. — Висилає А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Львів, вул. Карпінського ч. 19. 139 12-15

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
„Хлопський Союз",

стоваришенє, зареєстр. з обмеженою порукою

в Калуши

відбудуть ся дня 16. марта 1917 р. о год. 3 по полудни в льокали стоваришеня з отсим порядком денним:

1) Відкритє зборів.
2) Вибір президії і секретаря.
3) Відчитанє протоколу з послїдних зборів.
4) Звіт з діяльности за рр. 1914, 1915 і 1916.
5) Відчитанє звіту з переведеної ревізії Краєвим Союзом ревізійним.
6) Справозданє комісій контрольних.
7) Розділ зисків за рр. 1914, 1915 і 1916.
8) Вибір Дирекції і Ради надзірної.
9) Внесеня членів.

Калуш, дня 1. марта.

За Раду надзірну:

Филип Гумінїлович. **о. Володимир Петрушевич**
163 1—1

Друкарня Ставропиґійського інститута у Львові приме ученика з укінченою 2-ою клясою ґімназ. або реальною до науки друкарської штуки. — Відомість вул. Бляхарська ч. 9. 165 1—3

VII. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
ПАРЦЕЛЯЦІЙНОГО ТОВАРИСТВА
„З Е М Л Я"

стов., зареєстр. з обмеженою порукою у Львові, відбудуть ся

дня 22. марта 1917 року (в четвер)

о годині 4. пополудни в льокали Товариства Ринок ч. 43. I. пов. (дім Різниці), з отсим порядком дневним:

1) Відкритє зборів.
2) Відчитанє протоколу з попередних загальних зборів.
3) Звіт Дирекції і Ради Надзірної.
4) Звіт комісії ревізійної з внесенєм на уділенє абсолюторії Дирекції і Раді Надзірній.
5) Розділ зиску зглядно втрат.
6) Вибір 6 членів Надзірної Ради.
7) Вибір комісії ревізійної.
8) Внесеня членів.

За Надзірну Раду:

І. ТУРКЕВИЧ в. р. заст. секретаря. **Т. ВОЙНАРОВСЬКИЙ** в. р. председник.

160 2—3

ЗВИЧАЙНІ
Загальні Збори

Повітової Спілки Торговельної

стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою

в Калуши

відбудуть ся дня 16. марта 1917 р. о год. 4 ій по полудни в льокали Хлопського Союза в Калуши з отсим порядком дневним:

1) Відкритє зборів.
2) Вибір президії.
3) Звіт з діяльности за рр. 1914—15.
4) Відчитанє звіту з ревізії переведеної Краєвим Союзом Ревіз.
5) Розділ зисків за р. 1914—15.
6) Вибір Дирекції і Ради надзираючої.
7) Внески членів.

Калуш, дня 1. марця 1917.

РАДА НАДЗИРАЮЧА.

164 1—1

Цїлий світ перейдеш

як умієш по нїмецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта" п. з.

Підручник до науки нїмецької мови зладив **Ю. РУДНИЦЬКИЙ**,

можна легко учити ся говорити по нїмецьки.

Підручник сей надає ся так для початкуючих як і для тих, що вже учили ся або вже уміють де що по нїмецьки або хочуть учити других. У підручнику подано самі практичні лекції, так що вивчивши їх можна вже порозумівати ся з Нїмцями у найконечнїших справах. В лекціях говорить ся про такі річи: сїльське обійстє, рідня, село, місто, барви, сїльська хата, мешканє в містї, на торзї (про мясо, ярини, землеплоди), господарські будинки і річи, їзду возом, їзду зелїзницею, закупна в склепі, гостина, веденє господарки, (зима, весна, лїто, осїнь), побут у Відни, між ремісниками, при війску і т. п. Книжка обіймає 239 сторін друку. Подані взірці ґраматики і до кождої лекції словарець. Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 65 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта"
Львів, ринок ч. 10.

V. C 1—?

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч 54. (9.306) Львів, середа 7. марта (22 лютого ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 3·40 К.
чвертьрічно . . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпальтова 40, в надісланих 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за скороченою ціною. Одно примірник числа у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Вигляди війни.

Можливости американських виступів на суші і на мори. — З чим виступлять Росіяни до весняної офензиви?

У військовій літературі високо цінений військовий письменник генерал Войнович розглядає у військовім органі питане участи Америки і Росії в дальшім ході війни.

Америка — пише він — має велику фльоту, яка рівнає ся фльоті Німеччини і тому в кождій хвилі може явити ся на морськім боєвищи. Яку ціль і які вигляди мала б вона при тім?

Американська фльота моглаб в порозуміню з англійською старати ся знищити німецьку фльоту. Одначе се дуже правдоподібне, що німецька фльота виминала би битви із сполученими ворожими силами. Щоби примусити її до того, англо американська фльота мусілаб вдарити на німецькі воєнні пристани і старати ся їх знищити. При тім входилиб під увагу головно Північне море, передовсім Гельголянд. Дуже небезпечне і майже виключене було би підприємство в ціли прориву в Балтійське море, щоб завоювати Кіль. Проти такого очайдушного діланя держав порозуміня промовляють ось які заміти:

Передумовою переведеня сього наміру мусимо назвати безвиїмкове очищене океану і моря від німецьких підводних суден. Отже наперед мусів би відбути ся рішаючий бій між німецькими підводними суднами і американською воєнною фльотою. Як моглаб випасти ся боротьба, до того нема ніяких потрібних даних, бо се булоб ще щось нове в історії воєнної штуки.

Однак коли б Америка схотіла осягнути свою ціль не так радикально, то вона могла б задоволити ся стремлінєм до знищеня підводних суден Німеччини, щоб зробити вільну дорогу своїй фльоті, хоча мусіла б числити ся все з новими боями з сим оружем так довго, як довго не знищені воєнні пристані Німеччини. Якіб не були цілі Америки, то бій в ціли знищеня німецької фльоти підводних суден був би без сумніву початком німецько-американської війни на мори. Поділ праці прим. такий, що Америка перебралаб лекшу задачу, себто знищенє тих підводних суден, які находять ся коло побереж Антилів і Полудневої Америки, щоби помагати Англійцям в обороні своїх побереж, не приніс би нічого ні самій справі ані повазі Америки.

Труднійше дати відповідь на питане, чи, як і в котрім часі можна числити на участь Америки в війні на суші в Европі.

Теперішні сухопутні сили Зєдинених Держав що до скількости значно менші ніж ті, які могла поставити проти нашої монархії навіть і найменша балканська держава. Вони виносять ледви що 150.000 людий. Також що-до якости не будуть се першорядні сили. Одначе світ бачив, що Англія, яка в році 1914 не була військово много сильнійша, спромогла ся згодом на мілїонову армію, і тому не є виключеним, що щось подібне могло-би повторити ся по якімсь часі також з Америкою.

Та одно не виключене, а саме, що Америка може привести в протязї трьох місяців 150.000 людий на будь яке боєвище в Европі, розуміє ся, що тільки під тим услівєм, що вона посідає потрібні до того кораблї, а головно, що зможе перевезти ті війска без перешкод з сторони підводних човен. На се послїдне питанє не можемо дати певної відповіди, бо не маємо в тім ніяких досвідів.

Щоби виставити армію в силї, яка відповідала би теперішним часам, отже між пів і цїлим мілїоном, треба би довгого часу приготовлень. Бо досвіди зроблені в Анґлії показали, що се годї перевести на основі наємного або добровільного систему, так що треба було взяти ся до загального оружного обовязку або подібного способу. Чи він можливий в Зєдинених Державах, се инше питанє. В кождім разї його переведенє, вишколенє армії і потрібного матеріялу офіцирського вимагало би много часу, подібно як придбанє оружя і иншого воєнного матеріялу. Що до послїдної можливости нема потреби сумнївати ся, бо промисл в Америцї поступив в гору і з огляду на воєнні достави нашим ворогам відповідно приготовлений. Взявши під увагу все те, годі числити на появу більших американських сил оружних в Европі скорше ніж перед роком, отже перед весною 1918. Кілько то може стати ся до того часу на боєвищах Европи!

Розуміють ся, що перевіз так великих сил через море, представляв би може сам собою проблєму, яку можна вправдї розвязати, одначе головним услівєм того є, щоби власна фльота заволоділа морем в тім случаю, щоби усунути німецькі підводні човна.

Аж тоді коли б всї ті услівя наступили, можна би говорити про небезпеку, яка грозить осередним державам на случай війни з Унією. Одначе Унія мусіла би побороти до того часу такі тяжкі трудности, що можемо спокійно глядїти в очи тій небезпецї, яка не є неможливою, але і не може так скоро наступити, і посвятити ся усуненю близшої. Чим більше се нам удасть ся, тим меншими стануть також впливи Америки, про яку все ще можна надіяти ся, що має вона розважних мужів, які вміють річево оцінити відносини і користи та некористи війни. Стане ся так, що вони переконають ся, що навіть колиб Америка мала осягнути в війні свої політичні цїли, то се могло би стати ся за цїну безмірних жертв, які не стоять в жаднім відношеню до здобутків війни.

*

Переходячи до питаня російського фронту ґен. Войнович пише:

Про силу, якою розпічнуть Росіяни свою весняну офензиву, не знаємо нічого певного. Після всего, що було передтим, можемо приняти, що російські сили ледви чи перевисшать числом ті війска, які виступили до наступу 1916 року. Виповненє прогалин, які повстали в їх рядах наслїдком їх безоглядного веденя війни, мабуть вже вичерпало їх хвилево розпорядимий людський матеріял. Коли сей здогад правдивий, то треба взяти під увагу ще й те, що фронт Росіян з червня 1916 р. був значно коротший ніж теперішний, бо тоді він сягав на полудне тільки по карпатський хребет на буковинско-молдавській границї, підчас коли тепер став о 400 кільометрів довший через те, що через ромунські події був примушений розширити ся аж по Серет. Отже як би взяти, що російські сили будуть такі за сильні, що й на початку походу 1916 року або незначно сильнійші від них, то Росія все таки не малаб ніякої певности, що зможе повторощити осередні держави.

Що дотичить запевненя воєнних знарядів, під чим розуміємо в першій мірі головно мунїцію для піхоти і артилєрії, то не сумнїваємо ся ні хвилини, що Росія розпоряджає достаточними припасами, щоб зачати велику офензиву. Однак супроти заостреної війни підводними суднами ми сумнїваємо ся дуже, чи Росія буде в станї доповнити в час величезний зужиток офензиви, коли вона не змогла ся до сего часу, щоби покривати всї потреби своїми фабриками. І в сім пунктї не можуть бачити Росіяни ніякої причини, яка давалаб їм певність великої побіди.

„На випадок війни з Америкою".

БЕРЛІН (Ткб.) В головній комісії німецького парляменту вела ся дальша дискусія над заграничною політикою. Державний секретар для заграничних справ зобразив теперішні наміри і заявив, що на случай війни з Америкою, він подбає за конечні зарядженя. Бесїдник не жалує того, що наслїдком американських ого лошень довідано ся про інструкцію в Японії. Для пересланя інструкції вибрано найпевнійшу дорогу, яка була до розпорядимости. Нема ще вісток про те, як Американцї пізнали зміст інструкції, яка була писана тайними шифрами. Що інструкція попала в руки Американців, се треба приписати якійсь невручности, та воно в нічім не зміняє факту, що такий крок був конечний в інтересї вітчини. Хибний є погляд немов-би той крок викликав глибоке вражінє за границею, він був тільки обороною на случай війни.

Стипендії для шкільної молодїжи.

Галицький Краєвий Видїл оголосив конкурс в цїли наданя стипендій, які остають під його управою. Поданя про ті стипендії треба адресувати до Краєвого Видїлу і вносити їх на руки тої шкільної власти, якій підчинена особа, що стараєть ся про стипендію. До поданя треба долучити: 1) метрику уродин. 2) свідоцтво убожества, виставлене компетентними властями; в свідоцвах убожества мають бути поміщені докладні дати про майно і дохід особи, яка стараєть ся про стипендію, і її родичів або осіб, обовязаних до її удержуваня та про родинні відносини (число членів рідні, число незаосмотрених братів, сестер). Недокладні свідоцтва убожества не мають ніякого значіня. 3) докази наукових поступів (свідоцтва шкільні, з іспитів, семинарів, кольоквіїв), що найменше за перший піврік сего року шкільного (1916/17); студенти університету і тих заведень шкільних, в яких шкільний піврік ще не скінчив ся, мають предложити свідоцтва за другий піврік шк. р. 1915/16. 4) коли хто стараєть ся про стипендію, привязану до окремих услівій, які не слїдують вже з документів під 1—3 наведених або про стипендію з титулу спорідненя, чи шляхоцтва, має предложити докази що має ті особливі услівя, отже: нпр. метрики в цїли доказаня спорідненя, цертифікат шляхоцтва, доказ сирітства і т. и.

Що-до форми подань треба придержувати ся отсих вказівок: I. Поданє з титулу спорідненя требв заосмотрити на рубрум в горі написон: з титулу спорідненя. II. Хто стараєть ся про стипендії з кількох або більше фондацій, може внести тільки одно поданє. III. Наведенє назви фондації потрібне лише тоді, коли ходить про споріднене або першенство. Поза тим є злишно наводити назви фондації і вистарчить загальне прошенє про „якунебудь шляхоцьку стипендію", або „про якунебудь нешляхоцьку стипендію".

В долученім до конкурсу виказї наведені між иншими отсї стипендії: о. Івана Должанського на 500 К для студентів лїкарського видїлу в краківськім університетї, української народности; пегент має зложити заяву, що обовязуєть ся як лїкар лїчити не тільки альопатично але і гомеопатично; Максиміліяна і Франца Семяновських на 400 К для студентів обох галицьких університетів і політехніки; Карла Соботи на 460 К для студента рільничої Академії в Дублянах; Леопольда Ролянда на 370 К для учениць львівських жіночих семинарій; Абрагама Оранжа на 220 К для незасібних учеників середних шкіл; Івана Артимовича на 90 К для учеників середних шкіл в першій мірі для споріднених з фундатором і його рідною: Антоном Артимовичем, Марією Сиротинською, Василем Артимовичем, Миколою Артимовичем, Василем Леонтовичем, Петром і Катериною Леонтовичами, Лукою Гахівським, Павлом Леонтовичем, Іваном Волосом; Климентини з Рудницьких Бронєвської 2 по 100 К для учеників середних шкіл уроджених в громадах: Баличі підгірні, Баличі подорожні і Дїдушиці малі жидачівського повіту; Івана Альойзія Любич Сеферовича 2 по 200 К, і на 140 К для учеників середних, синів урядників і слуг почтових; Андрія Устенського 2 по 100 К для учеників яких небудь шкіл, в першій мірі для споріднених з Титом і Леонардом Устенськими, Осипом і Сидонією Войнарами, Генриком Бурешом, Альфредом і Карлом Місьонгевичами.

Відповдіь Австро-Угорщини Злученим Державам.

В справі війни підводними човнами.

ВІДЕНЬ (Ткб). Ц. і к. міністер заграничних справ вручив амбасадорови Злучених Держав Aide mémoire, яке є відповідю на Aide mémoire американського амбасадора в Відни з 18. лютого с. р. Сею нотою хоче ц. і к. правительство усунути сумнівн вашингтонського правительства оконечною і ясною заявою.

Нота ц. і к. правительства найперше виказує, що держави антанту, з окрема Англія, ведуть морську війну проти постанов міжнародного права. Коли-ж тепер центральні держави рішили ся виступити проти Англії з помічю необмеженого уживаня підводних човнів, то роблять ся власне в обороні міжнародного права, щоби заставити Анґлію признати свободу моря для всіх народів, За свободою моря заявив ся тачож президент Злучених Держав. Коли отже зважити, що англійська „блькада" звертаєть ся не тільки проти центральних держав, але має за ціль накинути всім на мори волю Англії, натомість замкнене Англії й її союзників, до якого має служити війна підводними човнами, має за ціль зробити ті держави податливійшими до почесного мира і забезпечити всім народам свободу морської плавби, — то тим самим буде рішене питанє, по чиїй стороні є право.

Переходячи до змісту американської ноти з 18. лютого с. р, ц. і к. правительство звертає увагу, що в випадках кораблів „Анкона" і „Персія", на які покликала ся американська нота, вона дала відповідь тільки на конкретні питаня, не представляючи принципіяльного правного становища. Коли ж тепер вертає до сеї справи, то робить се тому, бо хоче американському правительству представити, що стоїть при своїм давнім запевненю.

Передовсім хоче ц. і к. правительство завважити, що також на його думку основу цілої справи творить поставлений американським правительством принцип, що неприятельських торговельних кораблів, з виїмком випадків утечі або опору, не вільно нищити, не постаравши ся о забезпеченє житя людий, які знаходять ся на корабли. Сьому принципови може воююча сторона тільки таким способом відповісти, що перед виконанєм сього права дасть остереженє. Може при сім вибрати дорогу, яку вказує теза Злучених Держав, а саме, що **командант воєнного корабля має дати остереженє кораблеви**, який має бути затоплений; або правительство воюючої держави, коли признає конечним, **видасть остереженє ще перед виїздом кораблів**, які мають бути затоплені; або вкінци, коли переведено широкі заряджена для поборювання неприятельської морської торговлі. воююча держава послугуєть ся **загальним остереженєм**, призначеним для всіх кораблів, які входять в рахунок.

Ратованє людий на мори все залежить від слїного припадку, бо або вони будуть ратувати ся на непевних човнах, або візьметь ся їх на воєнний корабель, на якім може їх зустріти смерть наслїдком воєнного дїланя. Отже відповідало би се принципам людськости, щоби виданим в пору остереженєм здержати людий від уживаня загрожених кораблів.

Крім того ц. і к. правительство, розсліджуючи правні питаня в сім напрямі, не могло переконати ся, щоби горожани невтральних держав мали право свобідно подорожувати неприятельськими кораблями. Свобода моря підчас війни відносить ся до невтральних кораблів, а не до горожан невтральних держав на неприятельських кораблях, бо воюючі сторони є у правнені спиняти рухи неприятельських кораблів. Маючи відповідні засоби, можуть вони заборонити неприятельським кораблям пливати по мори, хоч би під загроженєм затопленя. Коли би противна сторона таке поступованє вважала безправним і грозила відплатою, то була би се в кождім разї справа тільки між воюючими сторонами. Невтральні в сім випадку не мають нїякого права, як тільки, щоби їх остережено. Ц. і к. правительство думає, що сей принцип приймає також правительство Злучених Держав, бо инакше означало би се допустити, щоби невтральні вмішували ся в воєнні дїланя воюючих сторін.

Нїколи не піднесено найменшого сумніву проти того, що горожани невтральних держав самі поносять всяку вину, коли на суші вступлять в область, в якій ведуть ся воєнні операції. Тепер нема нїякої причини установляти для морської війни инші норми, особливо, що друга мирова конференція висловила бажанє, щоби до часу, коли морська війна буде управильнена договором, держати ся в ній постанов про війну на суші.

Далї згадуєть ся про вербальну ноту ц. і к. правительства з 10. лютого 1916 р. що-до узброєних торговельних кораблів; в довшім виводі ц. і к. правительство виказує, що їх не можна вважати за торговельні кораблї та що-до них заходить власне той виїмок, що їх можна затопляти без остереженя. І в сій справі ц. і к. правительство остало вірне свому приреченю, бо остерегло невтральних, щоб не повірювали свого житя й майна неприятельським узброєним торговельним кораблям.

Як згаданою нотою що до узброєних торговельних кораблів, так і нотою з 31. сїчня с. р. видано остережене під адресою невтральних, установляючи рівночасно реченець. Що більше, ціла заява з 31. сїчня с. р, не є нїчим иншим, як тільки остереженєм, щоби нїякий торговельний корабель не подорожував по морських областях, докладно в заяві означених. Крім того поручено ц. і к. воєнним кораблям, щоби і в тих областях по змозї остерігали кораблї і ратували залогу й пасажирів. Ц. і к. правительство має богато звідомлень, що залогу і пасажирів затоплених в тих областях кораблів виратовано. Але ц. і к. правительство не може взяти на себе відповідальности за втрати людського житя, які мимо всего можуть наступити при нищеню узброєних кораблів або кораблів, які зустрінеть ся в замкнених областях.

Вкінци треба завважити, що австро угорські підводні човни оперують тільки на Адрійськім і Середземнім мори, отже стараня що-до обмеженя інтересів Злучених Держав не в великій мірі є участю ц. і к. воєнних кораблів.

Далї нота зазначує ще раз, що цїлю заяви з 31. сїчня с. р. є не нищенє людського житя, тільки відрізанє Англії від зносин з невтральними і наклоненє її таким способом до заключеня мира. Сю свою цїль ц. і к правительство осягнуло би найшвидше і найпевнїйше, коли-б анї одно людське житє в тих областях не гинуло й не наражало ся на небезпеку.

Реасумуючи, може ц. і к. правительство ствердити, що воно своїми заявами з 10. лютого 1916 і 31. сїчня 1917 анї не знесло, анї не обмежило своїх приречень, даних вашингтонському кабінетови з приводу випадків з „Анконою" і „Персією". В рамах сих приречень правительство разом з своїми союзниками доложить і далї всїх сил, щоби народам світа знов привернути благословенє мира.

Коли для осягненя сеї цїли ц. і к. правительство в деяких випадках є примушене відрізати морську плавбу невтральних, то для умотивованя сього не покликуєть ся воно на заряджена противників, які не є гідні до слїдуваня, тільки радше на те, що Австро Угорщина наслїдком завзятости й ненависти своїх неприятелїв, які настають на її знищенє, знаходить ся в станї конечної оборони, якої такого типового приміру не знає історія.

Ц. і к. правительство почуваєть ся піднесеним на дусї, що боротьба, яку веде Австро-Угорщина, служить не тільки охороні її власних інтересів, але також здїйсненю такого самого права для всїх держав. В сій останній, найстрійшій фазї війни ц. і к. правительство кладе натиск на те, щоби словом і дїлом ствердити, що присвічує йому як принцип людськости, так і заповіт пошани для гідности й інтересів невтральних.

Чи буде мир в лїтї.

ВІДЕНЬ (Прив. тел.) Особа, що стоїть близько правительства, висловила ся в довшій розмові з кореспондентом „Prager Tageblatt-у" про мирові виглядиось як:

„Погляд, висловлений нїмецьким державним секретарем Ціммерманом, що лїто принесе нам мир, не є пустою фразою, тільки добре обдуманим висказом. Говорю се тому, що й наше правительство від деякого часу руководить ся в своїх працях виглядом на мир. Всї заряджена, які видано у нас послїдними днями або які мають бути видані, мають на увазї перехід до мирового господарства. Одним з доказів на те є призначенє більшої квоти на суспільні цїли. Нїхто не може сього знати, що принесуть нам в найблизшій будучности звідомленя з боєвих фронтів та спокійно дожидаємо рішеня і свідомі своєї відвічальности керманичі держави можуть вже сьогодня говорити про мир".

ВОЛОДИМИР ГНАТЮК.

На що у нас видають ся книжки?

— —

Прочитавши отсей наголовок, подумає неодин: На що ставити таке питанє? Адже відома річ, видавці видають книжки на те, щоби купували їх, читали і набирали з них відомостий, потрібних людинї в житю. Так воно й бувае у инших народів, але не у нас. Аби довго не розводити ся, заведу відразу приклади:

В 1898 р. в осени заснувала ся у Львові українська Видавнича Спілка і по приготовних працях розпочала свою дїяльність в марті 1899 р. Протягом року видала вона 12 книжок. Між авторами подибуємо отсї наші письменицї: О. Кобилянська (Покора), Н. Кобринська (Дух часу), Леся Українка (Думи і мрії) та письменників: І. Франко (Поеми, Полуйка), Б. Лепкий (З житя), С. Ковалїв (Девертир, Громадські промисловці). З чужих письменників маємо: У. Шекспіра (Гамлєт), Г. Мопасана (Дика пані), Кнута Гамсуна (Голод), Г. Понтопідана (Із хат). Нїякий обективний критик не скаже, щоби вибір авторів та творів був лихий. Нїхто обзнайомлений хоч трохи з нашими видавничими відносинами не може нарікати на цїни книжок; найдорожша з них (Голод), що представляє показний том, коштує 2·20 кор. Ні добір книжок, ні цїни не могли отже стояти на перешкоді їх ширенню. І що-ж ви скажете, коли я відкрию тайну, що за 18 лїт **не вичерпав ся наклад** ні одної з тих книжок, хоч, на скільки я не помиляю ся, він не переходав півтора тисячі примірників.

Що більше. Мабуть не витано у нас появи жадного письменника так, як витано появу Вас. Стефаника. Видавнича Спілка видала 1901 р. невелику збірку його оповідань „Дорога", що коштувала в оправі 1 60 кор. Отся збірка такого видного письменника де инде розійшла ся би за 15 днїв і треба би робити другий наклад. У нас розходила ся вона повних 15 лїт (а наклад її не був висший, як попередних). Видавнича Спілка, що тепер як раз відновила свою дїяльність по півтретя-річній перерві, постановила зробити друге виданє „Дороги" і попросила одного артиста зладити до нього кілька ілюстрацій, але мусіла йому примірник висилати зі Львова, бо в місті, де жиє кілька тисяч Українців, де є ріжні українські інституції, не можна було дістати „Дороги".

Якже опісля стало мені гірко, коли другого дня з'явив ся у мене добре знайомий жовнір, в часї мира простий Гуцул, і почав мені оповідати, де він бував в часї війни, та що видав. Довший час жив він у нїмецькім селї в Стирії, потім у чеськім на Моравї, мав нагоду приглянути ся докладно тамошньому житю і порівнати його з нашим. Порівнанє не вийшло в нашу користь. Мале чеське село — говорив він — яких десять змістило би ся в нашім селї, має велику, мурована одноповерхову школу з чотирма клясами, має цїлий ряд просвітно-економічних інституцій, має фабрику. Господарі мешкають в гарних, просторих будинках, відживляють ся дуже добре, а в свято і в неділю одягають ся так, що нїхто у нас не подумав би, що той чоловік возив гній в суботу, якби перший лїпший з нас. Худоба у них породиста і аж вилискуєть ся. Поле обробляють ся машинами. Менї аж дивно, що ви в великім місті, столици краю, сидите на потемки (я мусїв сидїти на потемки задля браку нафти), а там в маленькім сїлци коровам в стайни світять електрикою. Я був майже в кождій хатї в селї, бо робив закупна для компанії, але не бачив ні одної, в якій не було би шафи з книжками та хоч одної газети. З чеськими селянами можете говорити на всякі теми і вони в них орієнтують ся. Як я здивував ся, коли господиня, у якої я кватирував, дізнавшись, що я Українець, почала розмову про наших козаків, та заявила, що вона читала відому трильогію Г. Сенкевича, та знає, що він невірно змалював епоху й козаків, бо читала також критику на неї, а я критику В. Антоновича на „Ogniem i mieczem" прочитав аж тепер у „Вістнику В. У". Вона заявила, що читала також поезії Т. Шевченка (в перекладї Р. Єсенської) і знає, що його значінє у нас таке, як К. Гавлїчка у Чехів. Вона зараз виймила поезії К. Гавлїчка з шафки і поручила менї прочитати їх. Добре, що я приїхав до Львова, мушу купити собі К. Гавлїчка в перекладї І. Франка та привезти своїй господини. Кождий Чех знає дуже добре свою географію, літературу і історію; він знає всїх своїх героїв і визначних людий, коли й де вони жили, що зробили для свого народу, де поховані; він гордить ся всїм своїм, знає свою велику минувшину, певний своєї будуччини і любить своє рідне; чеський хлоп знає собі цїну, нї перед ким не шапкує, не гнеть ся в три погибелї, а чеський інтелїгент не трактує його з висока, по панськи, лиш уважає за рівного собі. Через те Чехи мають силу і значінє, хоч їх в порівнанню з нами нема й четвертини. Ми повинні старати ся по війні як найшвидше зрівнати ся освітно й культурно з Чехами, а тоді нїяка біда не буде нам страшна.

(Далї буде.)

НОВИНКИ.

Львів, 6 марта 1917.

— **Школу Укр. педаґоґ. Товариства у Львові** при вул. Мохнацького ч. 12. відвідали передучора пп. комендант міста генерал майор Рімль фон Альтровенбург і Георгіна Бардольф, жінка шефа генерального штабу другої армії, яка бере дїяльну участь в комітеті воєнної кухні для шкільної молодежи. Цїлю відвідин було приглянутись обідови дїтвори. А що обіди варять ся в шкільнім будинку, гості зайшли вперед до кухні, а опісля увійшли до просторої кляси, де більш сотки дївчат і хлопців дістає щоденно понад пів літри теплої і дуже смачно звареної бараболяної зупи або каші. З правдивим вдоволенєм замітили гості, що ті наші найбіднїйші дїти виглядають здорово і мимо великого недостатку ходять порядно і чисто одягнені до школи. Пані генералова дала на памятку кождій дитинї гарний образок, а Ексцеленція Рімль обдїлював власноручно дїти солодощами. Гості кушали самі страви і хвалили її зовсїм добрий смак, а вкінци на просьбу директора школи д ра Остапа Махарушки вписали свої імена в памяткову книгу школи.

— **Звістка від п. К. Малицької.** П. надпор. Ф. Б. одержав від п. Конст. Малицької отсю вістку, якої зміст ввічливо відступив редакції до поміщеня в „Дїлї": „Пинчуга 3 грудня н. ст. 1916. Нинї одержала я четверту Вашу картку з 25. серпня. У нас через сїм тижнїв була перервана комунікація зі світом, бо Ангара замерзла. Сегодня прийшла перша почта. Тут давно вже почала ся зима — впали великі снїги, а тепер морози до 35° Реом. і острі вітри. Але я вже до Сибіру привикла. Цїлий день така занята фізичною роботою, що розгріваю ся до поту. На читанє і духову працю не богато остає тасу. В моїм листї і перших двох картках я Вам подрібно описала наше тут житє але Ви мабуть тих письм не дістали. (Нї листу, нї згаданих двох карток я не одержав—Ф. Б.) З краю мало дістаю вістий—про хід справ інформуєм ся односторонно з тутешних часописий. Ходять чутки, що буду відси перенесена кудись до міста — та менї се лише на гірше. — К. М."

— **Аврель Попович** помер в Женеві в 53. роцї житя. Попович зробив собі славу політичним твором „Die Vereinigten Staaten von Grossösterreich", в якім проповідував перебудову Габсбурської монархії на 15 національних держав, злучених в федерацію з сильною центральною властю. З походженя угорський Ромун, Попович був в 1892 р. засуджений за підбурюванє проти мадярської нації на 4 роки вязниці і 5000 К кари. Перед сею карою втік до Букарешту, а опісля поселив ся в Відни, де в останних часах видавав тижневник „Grossösterreich". Він був за союзом Ромунії з центральними державами. З початком війни переніс ся до Женеви, щоби ратувати своє слабе здоровлє в країнї, де нема війни. Війна центральних держав з Ромунією певне не вплинула добре на стан його здоровля, а може і прискорила його конець.

— **Інспектори виживленя.** Доносять урядово: Розпорядок уряду виживленя населеня заводить орган інспекторів виживленя, які мають оставати в постійнім порозумінню з населенєм. Інспектори ті будуть підчинені генеральному інспекторови виживленя полковникови корпусного генерального штабу Валленсторферови.

— **Надаванє пакетів до Галичини.** Доносять урядово: Приниманє пакетів до Галичини допущено знова. До одного адресата вільно надавати тільки 5 пакетів. Тому обмеженю не підлягають службові посилки, посилки з предметами зоруженя для осіб в поли і санітариими, в дрїжджами, посилки насїня на засів та грошеві посилки.

— **Успіх оголошеня в „Дїлї".** Ми одержали таку картку: Астрахан 13. грудня 1916. Хвальна Редакціє! Щиро дякую за оголошенє в „Дїлї" в місяцї жовтни про мое пробуванє в неволї в Росії для широкого відома. По тім оголошеню одержав я маленьку звістку з рідних сторін і довідав ся, де перебуває моя рідня. Остаю з високим поважанєм Данчук Михайло Росія Астрахан, лагер воєнно плінних № 3, коло стації.

— **Національні студентські товариства взаїмної помочи при російських університетах.** „Утро России" з дн. 28. I./10. II. доносить: Міністерство народної просвіти приступило до розгляду прошень о дозвіл заснувати при деяких університетах студентських товариства взаїмної помочи ріжних національних груп. Рішено дати прихильну опінію у міністерство внутр. спр. в справі заснованя студентських товариств взаїмної помочи при казанськім університеті: 1) студентів Поляків і 2) студентів Польського Королівства. На черзї розгляд статутів українського товариства, жидівського й декількох инших.

— **Пересиланє насїня огородових і пашних буранів.** Розпорядок міністерства рільн. з дня 20. лютого 1917. впроваджує при пересиланю насїня пашних бураків і огородовин зелїзницею або пароходом обовязок достави до звичайних перевозових документів посвідки перевозової, виставленої на приписанім формулярі через ц. к. староство, в окрузї якого лежить місце наданя зглядно через Централю паш. При пересилках висше згаданих насїнь почтою вистане дозвіл староства у видї урядової записки на пересилковім листї.

— **В справі обманчивої торговлї штучними погноями.** „Сїльський Господар" подає до відома: Заступництво одного з більших банків намагаєть ся при браку томасини в Галичинї, впровадити до краю мелену жужелицю Мартіна в цінї 1000 корон за нормальний вагон, гарантуючи рівночасно містоту 3—4 процентів квасу фосфорового без права дальшої аналїзи. З сего виходить, що коли би жужелиця Мартіна заключала дійсно стільки ж квасу фосфорового, тоді 1 кільопроцент його коштував би около 2 К 50 сот. до 3 К., між тим коли кільопроцент квасу фосфорового в томасинї доставлюваний через рільничі організації коштує тепер 56 до 59 сот. Кромі сего перевіз і розсіваня жужелиці Мартіна як дуже низько процентового фосфорового погною було би дуже не рентовне і не стояло би в нїякім відношеню до коштів перевозу і розсіву повновартних штучних погноїв. В інтересї рентовности господарств перестерігаємо загал рільників перед набуваням безвартної жужелиці Мартіна.

— **Кара „Anbinden" знесена** Вістник для армії і фльоти оповіщає: Його Величність Цісар видав отсей приказ: В довірю до дисциплїни і випробуваного в твердім воєннім часї настрою моєї оружної сили, почуваю себе спонуканим знести кару „привязуваня". Баден 2 марта 1917. КАРЛО в. р.

— **Жертви на кухні воєнні і для шкільної молодїжи.** На воєнні кухні: збірка комітету пань 76 К., за сконфісковані товари 1212 К. 7 с., з продажі польських воєнних памяток 79 К. 6 с., лижварське товариство 1.116 К. 93 с., князь і княгиня Пузина 200 К., гр. Владислав Коритовський 100 К., Анна Адлер, реставраторка 50 К., п. Парнес 300 К., з доходів кіна 2. армії 1.000 К., Яків Манк 100 К., Рудольф Фабіян 100 К, Гугет 500 К., Маріян Лясоцький 200 К., збірка апровізаційного відділу команди міста 60 К., Адольф Тенненбавм 300 К., Берта Гріс 200 К., збірка „Kurjer-a lwowsk ого" 230 К 70 сот. На кухні для бідної молодїжи шкільної філія банку „Union" 300 К., Товариство кафлярів 50 К., Сімон Аверган 44 К. 52 с., збірка „Kurjer-a lwowsk ого" 1.585 К. 52 с., збірка реставрації Енгельхрайса 31 К. 5 с.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останнїх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

о. Михайло Якубів Стрептів 25 К.: о. декана Ізидора Зельського з Милятина стар., о. сов. Стефана Петрушевича в Холоєва, о. Петра Гаруха в Незнанова, о. Гулая з Нестанич, о. Василя Сидоровича з Желехова великого. — **Олена Тустяковська, Ярослав 20 корон.** — Іван Мелник УСС. 2 К (Дїло): Олю Чайківську, Юлю Німенцовську, М. Федаківну, Надю Войнаровську, п. Володимира Целевича ц. к. судію у Львові. — Іван Глуховецький однор. добров. етап. почта 445 5 К (Дн.): Розалію Семкову Любачів, Катрусю Кунівну Любачів, Омеляна Верхолу одн. добр. 89 полку Миронка Брунця одн. добр. 89 полку, Ілію Бобиляка у Львові. — Ганя Лїщинська уч. II. р. торг. школи Львів 5 (Дн.): Філю Стисловську Волянка, Катерину Ліщинську Попелї, Александра Кичеру Feldgericht Feldpost 245, Михайла Германа УСС., Евгена Бандрівського богосл. IV. р. — Анна Мурська Львів 10 К (Дн): надпоручника д ра Осипа Маковея, надпоручника Василя Гарасимчука, о. Дамяна Монастирського і о. Івана Рудовича. — Єлисавета Білятчакова, Папортно 10 К (Дн.): п. Катрю Савицьку учит. в Бушковичах, о. В. Залеського в Журавиці, п. Т. Левицького ц. к. начальника почт. в Калуши, п. А. Микитяка проф. гімн. в Стрию, Яню Захарясевич учительку в Торгаювичах. — Юлїяна Нижанковський ц. к. ком. лїсн. в Сухій 10 К (Дн.): Омеляна Винницького ц. к. лїсн. в Кросценку н. Д. Романа Шеховича ц. к. радкомісара лїсн. в Топільници, Володимира Шмату ц. к. управителя лїсів в Таняві, Івана Нижанковського ц к. судію в Кодорові. — Олена Чабанівна 5 К: Теофіля Каличича Відень, Михайла Городиловського Відень, Славка Рудницького Відень, Володимира Костика, Василя Остапчука, Гаймаскер — Ungarn, k. u. k. Feldkanonenrgt 11. Ersatzbaterie. — Ольга Чапельська Любачів 10 К: Галю Чапельську Львів, Мулю Чапельську Закопане, Стефанїю Чапельську Яворів, Марилю Яремкевич Любачів. — о. А. Кравців декан в Волкові 20 К (Дн.): о. Гната Слободяна пар Виписки, о. Івана Костельного зав. в Перемишлянах, о. Е. Безпятка дир. Нар. Дому в Перемишлянах, п. В. Сеницю учит. Ладанці, о. Володимира Сухого зав. Ладанці. — Степан Полєсвич Стрий 5 К (Дн.): Розину Івасїків в Стрию, Анду Остапчуківну у Відни, Яцка Остапчука в Izbugyaradvány (Угорщина), Кіндрата Кальбу в Mähr. Neustadt. — Анна Барберівна з Кошелева 5 К (Дн.) — о. Микола Пригуляк ц. к. полевий курат Felddost 223, 20 корон — о. Зиновій Жегаллович 5 К.: о. Петра Казанівського, Камінка Струмілєва, о. Василя Склепковича, Сосниця о. Николая Данилюка, Хмільно, п. Николая Легкого, рест., Лопатин, п. Григорія Нечипора, ком. пост, Лопатин. — Нуська Кулява, Перемишль 10 К.: Іванка Мазуркевичівна, учителька в Мельниках, Николя Масюк в Яворові, Марійка Загаєвич в Яворові, о. Антін Весоловський, Мацьковичі, Іван Гірний, ц. к. почта, Перемишль. — Олена Ільницька 5 К.: Івавку Пелиховську, Рогатин, Ольгу Шарковську, абітурієнтку укр. лїцея, Івана Орловського, Перемишль, Ізана Ільницького, хорунж., Перемишль. — Зося Нахтівна, Ярослав 2 К. (Дн.). — Марійка Патківна, Чесанів 10 К.: о. Северина Метелю, марш. пов., Люблинець новий, о. Юрія Черкавського, парох. в Дахнові, п. Івана Тогана, директора школи в Новім Селї, поручн. Михайла Коцюбку Inf Reg. 15, п. Олександра Крупу, студ. прав в Любачеві. — д-р О. Макарушка 5 К., (Дн.). — Любомир Мараруška 5 К. (Дн.),— Ірина Макарушка 5 К. (Дн.), — Мася Стадник в Николаєві н. Дн. 3 К.: Юрця і Нусю Дубіцких з Побука, Марусю Юркевич з Николаєва н. Дн., Ірцю і Геня Якубових з Стрептова,— Михайло Гайворонський 10 К. (Дїло), Левицьку Ольгу Львів, Мелю Дескор Відень, Ірену Волянську, Міку Федаківну, Нусю Залужну, — Евген Якимів 5 К. (Дїло): четаря Букшованого Володимира (пол. почта 26, Рубінгера Льва четаря 35 п. п. Чеховичеву Перемишль — Кляшторна 16, Загребного Гнатка, Рубінгера Романа хорунж. 30 п. п., — Е. Плаксій фельдфеб. 3 К. Тренчен Теплїц (Угри), — Бандрівський Евген 2 К. (Дїло): Томчука Петра укінч. богослова, Яворську Каролину — обоє зі Ступниці, Кобилецку Михайлину Самбір, Лїщинську Ганю Львів, Шарко Ярослав богослов IV. року Львів. — Володимир Федак Бережани 10 К: Ірену Рожанковську у Львові, Дарію Старосольську в Лінци, оберляйтнанта авдітора д ра Романа Ковшевича у Львові, о. декана Івана Винницького в Залесцях п. Ходорів і оберляйт. авдіт. Володимира Кордубу етапова почта Холм. — Софія Коблянська Львів 5 К: Марійку Савицьку Дрогоїв, Ірену Гладилович Львів, Ярка Весоловського Стрий, інж. Остапа Левицького УСС. етап. почта, Северина Левицького четаря У. С. С. — Тома Телїшевський Львів 5 К: Льва Гоцького Тарнів, Осипа Тарнавського Тарнів, Осипа Плошевського Тарнів, Альбіну Книгиницьку Самбір. — Михайло Кочоровський Миколаїв к. Гаїв 5 К (Дн.): Гната Гамаля управителя школи в Підяркові, Івана Мицька управителя школи в Селисках, поручника Володимира Гамаля в Холмі, о. Аркадія Гуглевича в Підсоснові, Стефана Цепуха управителя школи в Желехові. — Свщ. Михайло Кіт Новиця 10 К (Дн.): Миколу Алискевича пор. 53 п., о. Ст. Комара, о. Із. Крука, Дм. Паланицю бог., Цапа бог., тепер 80 п. — Мирослав Бурачинський Любляна 4 К: Романа Загайкевича в Стрию, Зеньчика Савіцького в Стрию, Лялю Бурачинську у Відни і Артуся Цегельського в Будапештї. —

Просимо всїх Вп. Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Дїлї, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних. В той спосіб зошадите нам богато роботи. бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сїй нагодї пригадуємо, що жертви складаєть ся пятковою системсю, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адмінїстрацію „Дїла" і викликаних. х.

ОГОЛОШЕНКА.

Оселї для інвалїдів У. С. С. організує Товариство „Макївка" в Новім Санчи. Удїл 10 К. Посередничить в вишукуваню посад для інвалїдів У. С. С. і приймає добровільні жертви на закупно осель. 156/II 2—10

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 6. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На Буковині наступи Росіян були безуспішні. На південь від Бережан відперто нічний напад Росіян.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Сильні опади загалом унеможливили боєву діяльність, перервали також бої на північ від долини Сан Пелєгріно. В ночи знов розпочав ся міновий огонь проти наших становищ на Костя Белля. Протинаступи Італійців спинили ми замикаючим огнем. Неприятельський наступ на Коль Брікон відперто перед Монте Сіеф доконав розсадженя терену на велику скалю, але наші становища остали ненарушені.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Нема нічого оголосити.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 6. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На правім березї Сомми боротьба під вечір стала завзятійша. По безперервнім огни Англійції знов рушили до атаку на схід від Bouchevesnes. Атак відперто, а другий атак ударемнено нашим нищачим огнем. В иншихвідтинках фронту при снїговици панувала переважно мала огнева діяльність. Звідуни, які ствердили лїнію французьких становищ під лїсом Cauriers проти лїнії, яку ми там здобули, привели ще 15 полонених.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя баварського: Нічний атак Росіян на наші становища на південь від Бережан скінчив ся нїчим.

На фронтї архикнязя Иосифа. На східних стоках гір Келемен в південній части лїсних Карпат відперто кілька російських компаній, які по сильнійшім огни заатакували наші становища.

Македонський фронт: Між озерами Охрідою і Преспою заскочено й полонено французьку сторожу.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

Оголошеня.

Нові льоси Австр. Червоного Хреста мають дуже добрий плян гри і кождий льос мусить бути вильосований в протягу 40 лїт. Головна виграна 200 тисяч корон. Найближше тягнене 1. червня. Поручуємо ті льоси за готівку по 35 (враз з податком і присилкою) враз на сплати місячні в групах по 5 льосів. Перша рата в стемплями і податком 10 кор. дальші рати по 6 кор. — Дім банковий **Schütz i Chajes,** Львів, пл. Марійська 7.

VIII 17—?

Панночка володїюча часто язиком нїмецьким глядить лекції найрадше на селї. Удїляє також початків французького. Зголошеня під „Українка" до Адмін'страції „Дїла". 167 1-3

Потрібний енергічний ученик семинарист старший або сїльський учитель інвалїд котрий би підняв ся приготовити 2 хлопців з предмету українського і початки релїґії до третої і четвертої кляси нормальної. Цїле утриманє заплата після умови. — Зголошеня писемно під: Josef Bańkowski k. u. k. Husaren-Wachmeister im Badehauskomando in Busk Polen. 168 1—2

- - КРОЇ - -
- ЖУР АЛЇ -
- - МАНЕКІНИ - -
постійно на складї в фірмі
Р. ЛЯНДАВ
Львів, ул. Чарнецького 3.
151 3—?

Стару адресу
при зміні на нову конче подавайте.
Адміністрація „Дїла".

БЮРО АРХІТЕКТОНІЧНЕ
ВАСИЛЯ НАГІРНОГО
у Львові, Ринок 36.
виготовляє пляни на церкви і доми мешкальні, як також оцінки воєнних шкід на будівлях.
116 5—?

Не 24·80 а 20 К хто пришле, дістане усї книжки разом з пересилкою:

ЛУКИЯНОВИЧ: Від кривди. Повість . . 2·—
ЖУРБЕНКО: Філістер. Повість . . 3·50
ЛЕНРОТ: Калевала. Фінська епопея . 3·—
БАЙРОН: Чайд Ґаральдова мандрівка . 1·80
СІНКЛЄР: Герой капіталу . . . 1·30
ҐУЦКОВ: Урєль Акоста. Трагедія . . 1·40
КОБРИНСЬКА: Дух часу. Оповіданя . 1·60
ГНАТЮК: Народні казки . . . 2·—
ВЕРЕСАЇВ: Записки лїкаря . . . 3·—
КОБИЛЯНСЬКА: До сьвіта. Новелї і нариси 2 30
ВІСЕНТЕ БЛЯСКО ІБАНЄС: Хатини, повість 1·70

Поодиноко можна також замовляти, тоді на звичайне порто просимо залучити 30 сот. пор. 60 с. а на Feldpoсти по 1·60 (само полотно коштує 1 К). IV Г 2—4

ЗАМОВЛЯТИ: **КНИГАРНЯ НАУК. ТОВ. ШЕВЧЕНКА**
Львів, Ринок 10.
Без грошей замовлень не виконуємо!

СІЛЬ білу нїмецьку вагонами по 32 сотиків за 1 кг. (вагон 15 000 кг. К 4800·—) належить зараз замовляти так, щоби замовленя і гроші були в Союзї найдальше до дня 15. марта б. р.

Краєвий Союз господарсько-торговельних Спілок
у Львові
при вул. Зїморовича ч. 20.
VI 1—2

Приймаєть ся передплата на
„Вістник Союза Визволеня України".

Виходить що тижня в неділю, в розмірі 16 сторін великого формату, в ілюстраціями рік видання IV.

Річна передплата виносить 15 кор. (15 марок, 6 рублїв, 3 доляри), піврічна 8 кор. (8 марок, 3 рублї), квартальна 4 кор 50 сот. (4 мар 50 фен., 1 руб. 75 коп.).

Ціна поодиноких чисел 40 сот. (40 фен., 15 коп.).

Вістник Союза Визволеня України є часописеюбевпартійною і стоїть на становищи самостійницькім, всеукраїнськім.

Крім статей на теми біжучого політичного житя і богатої хроніки з житя Росії, російської України і займятих областий російської України, Вістник богато місця удїляє творам красного письменства, справам Українських Січових Стрільців і проч.

В Вістнику містять ся правильно огляди голосів чужої преси та реферують ся книжкові видання про українську справу а також постійні огляди военних і політичних подій.

Адреса редакції і адміністрації часописи: **Wien VIII. Josefstädterstr. 79. Tür 6.**
Конто почтової щадниці 107090. 5—4

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, вехай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот, 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лишє за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителїв удїляючих початків нїмецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 21—3

Одиноке українське
Тов. взаїмних обезпечень на житє і ренти
II.
„КАРПАТІЯ" 9—?

Почесний президент Його Ексцеленція митрополит граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через се уписки припадають самим членам.

Ручить вже по трех лїтах неоспоримість і незапалість обезпеченя.

Правнає по трех лїтах право викупу, а таких вже по трех лїтах удїлює позички на низьк відсотки.

У всїх справах звертати ся на адресу:
Львів, — вулиця Руська ч. 18.
Години урядові: від 8. до 2.

21 Томів української творів літератури 21

від Котлярєвського до Руданського включно, з редакції П. Юлїяна Романчука, накладом „Товариства „Просвіта" у Львові, на добрім папері, гарний друк, у полотняній оправі з витисками коштує **К 52·50**, в оправі півполотно з витисками **К 42.**

Поодинокі томи коштують 1) в полотняній оправі К 2·50. 2) в півполотно К 2·—. При замовленю всїх томів нараз оплачуємо порто самі а при замовленю поодиноких томів належить долучити 65 сот. на рекомендоване порто (або 92 сотики на фрагт, коли замовляє ся більше як два томи нараз).

Твори обіймають слїдуючих письменників і поетів:

Книжка 1. І. Котляревського, П. Артимовського Гулака, Е. Гребінки (сторін 536; другий наклад).
„ 2. і 3. Григорія Квітки-Основяненка в 2 томах (сторін: 544, 552; другий наклад).
„ 4. М. Шашкевича, Йа. Головацького (сторін: 456; другий наклад).
„ 5. Н. Устіяновича, А. Могильницького (сторін 512; другий наклад).
„ 6. А. Метлинського, М. Костомарова (сторін 496).
„ 7. і 8. Тараса Шевченка в 2 томах (сторін: 552, 544; третий наклад).
„ 9, 10, 11, 12, 13, 14. П. Кулїша в 6 томах (сторін: 504, 560, 576, 528, 560, 700).
„ 15. і 16. І. Воробкевича в 2 томах (ст.: 420, 420).
„ 17. Л. Глїбовича, К. Климковича, Вол. Шашкевича (сторін 580).
„ 18. Ол. Стороженка (сторін 592).
„ 19, 20. і 21. Ст. Руданського в 3 томах (сторін: 456, 456, 480).

Висилаємо лише за попереднім надісланем готівки. Радимо спішити ся з замовленями, тому що деякі томи на вичерпаню а новий наклад не скоро буде можна вробити. — Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта", — Львів, Ринок ч. 10. V. B 8—?

Друкарня Ставропігійського Інститута у Львові приймає ученика з укінченою 2-ою клясою гімнав. або реальною до науки друкарської штуки. — Відомість вул. Бляхарська ч. 9. 165 2—3

Права родин покликаних до війска і ин. необхідні інформації містить **„Інформаційний календарець".** Ціна 30 сот. — **„Жовнярський".** Ціна 20 с. — **„Шкільний".** Ціна 20 с. До кождих 10 шт. 2 даром. **Пересилка** 1 шт. 5 сот. 12 шт. 30 сот. — Висилає А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Львів, вул. Карпінського ч. 19. 139 11-15

VII. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
ПАРЦЕЛЯЦІЙНОГО ТОВАРИСТВА
„З Е М Л Я"
стов., зареєстр. з обмеженою порукою у Львові,
відбудуть ся
дня 22. марта 1917 року (в четвер)
о годині 4. пополудни в льокали Товариства Ринок ч. 43. І. пов. (дім Ризниці), з отсим порядком дневним:

1) Відкритє зборів.
2) Відчитанє протоколу з попередних загальних зборів.
3) Звіт Дирекції і Ради Надзірної.
4) Звіт комісії ревізійної з внесенєм на удїленє абсолюторії Дирекції і Раді Надзірній.
5) Розділ зиску зглядно втрат.
6) Вибір 6 членів Надзірної Ради.
7) Вибір комісії ревізійної.
8) Внесеня членів.

За Надзірну Раду:

І. ТУРКЕВИЧ в. р. заст. секретаря. **Т. ВОЙНАРОВСЬКИЙ** в. р. предсїдник.
160 3—3

УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ
„НАРОДНОЇ ГОСТИННИЦІ"
стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою
у ЛЬВОВІ вул Костюшка ч. 1.
Стація електричного трамваю. — Трамвай ч. 9.
Ціни комнат від К 2 — висше.
Товариство приймає нових членів що найменше з одним удїлом в квоті К 20 і гроші на книжочки вкладкові на 5%

52 8—10

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО. З друкарні „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч 55. (9.307) Львів, четвер 8. марта (23 лютого ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:
місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „
у Львові (без достави):
місячно . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „
За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень: Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланих 60, в оповістках 80, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1·00. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою. Один примірник поодинокий у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Основи богатства: монополь і спадок.

Їх неморальність. — Держава має право управильняти розділ дібр для загального добра.

Знаменний голос з окруженя ц'аря Вільгельма.

Два найблизші дорадники і співробітники цісаря Вільгельма в теперішній війні є загально звісні; є се канцлер держави Бетман-Гольвег і шеф генерального штабу Гінденбург. Третім, для широкого загалу менше звісним, є Вальтер Ратенав, великий промисловець, якого з початком війни покликано до міністерства війни як організатора промислу для воєнних цілий. Отже Вальтер Ратенав—як доносить „Frankf. Ztg." — написав книжку п. н. „Von kommenden Dingen", яка має незабаром появити ся. Один з розділів сеї книжки розслїджує основи богатства і доходить до виводу, що є ними монополь і спадок, що обі сї основи є неморальні та що держава має право усунути їх в імя загального добра. Зі вмістом сього розділу хочемо познакомити наших читачів, бо хоч виводи Ратенава що до своєї сути не є нові, але нові і дуже знаменні в вони тим, що так говорить великий промисловець і дорадник цїсаря Вільгельма, бо се значить, що в найблизшім окруженю німецького цїсеря родяться й дозрівають такі думки про напрям відбудови й перебудови по війні.

—

Щоби повстало богатство," — виводить Вальтер Ратенав — мусять тисячі бути спонукані віддати часть свого маєтку. Се вони готові зробити тільки тоді, коли якесь пильне бажанє може бути сповнене тільки ціною такої жертви. Се бажанє, чи воно розумне чи дурне, називаємо економічною потребою. Отже хто хоче бути богатий, мусить мати змогу заспокоювати загальну економічну потребу. Але сього не досить, бо появляєть ся конкуренція, яка захоплює собі часть заспокоюваня потреб і зменшує зиск підприємця, проти якого звертаєть ся. Щоби збогатити ся, мусить підприємець могти обмежити конкуренцію, обчислити довільно зиск або довільно розширити круг тих, що готові принести згадану жертву з свого маєтку. В таке положенє ставить підприємця тільки признаний або вимушений монополь.

Щасливий винахідник використовує хоронений законом монополь патенту або фабричної тайни. Копальня мінералів дає природний монополь. Великий банк, товаровий дім, розгалужене велике підприємство має монополь першенства; хто хоче йому дорівнати, мусить довгі роки працювати з великим капіталом, не числячи на зиски. Хемічні промисли опирають свій монополь на положеню; дуже часто є тільки одна географічна точка в кориснім віддаленю від сирівців, жерел сили, робочих рук і місць збуту. Монополь славного тенора опираєть ся на рідкости його горла. Властитель чиншового доту використовує монополь положеня в великім місті. Доставець моделю має монополь свого імени, бо є богато людий, які були би нещасливі, коли б не мали капелюха чи парасоля власне з такою маркою. Властитель зелїзниці чи водної сили чи пристани одержує монополь від держави чи громади.

Сї і численні инші монополї і тільки вони роблять богатим, инших доріг до богатства нема.

З окрема не видержує ніякої критики убраний в форму „народної мудрости" погляд, що ощадність веде до богатства. Ощаджуванєм зарібку можна дійти до обмеженого добробуту, але ніколи до богатства.

Коли запитаємо наше почутє про право чи безправність монополю, то відчуємо, що в нїм лежить щось неморальне. Відчутє сеї неморальности буде зменшене при монополю першенства або техніки, особливо, коли сей монополь виходить на користь не одиниці, а товариства і організацією продукції приносить також користь загалови. Та тим неморальнїйшим виглядає монополь, чим більше незаслужено його набуто, чим лекше його використувати, чим безоглядніше відбуваєть ся се використовуване. З сих причин не тїшить ся признанєм монополь великоміських властителїв домів.

Тільки мала часть теперішних богацтв є набута властителями; переважна часть перейшла на теперішних властителїв як спадщина. Коли вид набутого богатства, при розгляданю його походженя, будить у нас почутє несправедливости, то се почутє зовсїм заводить при критиці спадкової системи, — така вона видаєть ся природна й ненарушима. А тимчасом вистане порівнати, як живуть властителї богатих спадків, а як люди краці—фізичної й духової; вистане запитати, скільки непродуктивних родин в особах властителїв богатих спадків мусить удержувати край,—щоби зрозуміти суспільне значінє спадку як жерела богатства.

Спадкову систему одержали ми з минулих епох. Та коли прим. дїдичне шляхотство обнимало права й обовязки, вимагало й давало охорону й услуги з роду в рід, то дїдичне богатство нашої епохи має тільки права, тільки власть і уживанє, не даючи за се нїчого. Уваги, що воно дає культурні вартости, не можна тут брати в рахубу, бо те саме богатство творило би ще в більшій мірі культурні вартости, коли-б було инакше, справедливїйше й доцїльнїйше розділене.

Коли б тепер прим. одному чоловікови вдало ся дорогою спадку дістати на свою власність всю землю, всї твори науки і штуки в краю, і коли б він державі не оставив нїчого крім кількох доріг і урядових будинків, то держава —коли би були тільки сповнені всї формальности—всї свої сили віддала би на те, щоби охороняти його посїданє, хоч-би він оставляв землю без управи, застановляв фабрики, робітників позбавляв зарібку, нищив памятки науки і штуки. Хиба, що держава рішила ся би нарушити його спадкові права.

Сей примір ярко показує, що між ненарушеними добрами людськости нема місця на моральне понятє дїдиченя дібр.

Свої виводи збирає автор в отсї тези:

1) Загальний вислїд людської працї є в кождім часї обмежений. Ужитє, як взагалї господарство не є справою одиниці, тільки загалу. Кожде ужитє обтяжує світову працю і її вислїд.

2) Вирівнанє посїдання й доходу є наказом моральности й господарства. В державі може й повинен бути тільки один безмежно богатий: сама держава. З своїх засобів має вона старати ся о усуненє всякої нужди. Рїжниця доходів і маєтку є допустима, одначе вона не повинна вести до односторонного розділу сили і права уживаня.

3) Теперішними жерелами богатства є монополї в найширшім значіню слова, спекуляція і спадок. Монополїст, спекулянт і великий спадкоємець не мають в будучім економічнім порядку місця.

4) Обмеженє спадкового права, вирівнанє і піднесенє народного вихованя розбивають замкненє економічних кляс і усувають дїдичне поневоленє найнизшого стану. В тім самім напрямі впливає обмеженє люксусового ужитя, звертаючи світову працю до виробу потрібних дібр і зменшуючи вартість тих дібр, мірену доходом з працї.

На сих основах опираєть ся система економічного вирівнаня і соціяльної свободи. Законне переведенє сеї системи є питанєм меншого значіня. Незвичайно більше значінє має та обставина, що будучу перебудову попереджають зміни в поглядах і етичних оцїнках, як се все було в історії, коли показувано нові шляхи.

Предложенє союза Мексикови.

Нота до нїмецького посла в Мексику, в якій державний секретар Ціммерман предкладає Мексикови союз проти Зєдинени Держав, а яку переловило правительство Вільвона, звучить ось як:

Берлїн 19. сїчня. Дня 1. лютого ми пічнемо необмежену боротьбу при помочи підводних човнів та проте бажаємо, щоби Америка вдержала ся при невтральности. Коли наше бажанє не здійснить ся, то ми предкладаємо союз з Мексиком на такій основі: Ми спільно будемо вести війну і спільно заключимо мир. Будемо грошево помагати мексиканському правительству та годимо ся на те, щоби мексиканська держава одержала назад область Нового Мексика і Арізони. Переведенє подробиць оставляєть ся Вам. Вам поручаєть ся з задержанєм найбільшої тайни дізнати ся про погляд Карранци, а коли стане певним, що прийде до війни з Америкою, його спонукати, щоби він з власної ініціятиви навязав переговори з Японією та приєднав її на свою сторону тай одночасно предложив своє посередництво між Японією і Нїмеччиною. Звернїть увагу Карранци на те, що переведенє безоглядної війни підводними човнами уможливить побороти Англію та протягом кількох місяців довести до мира. Підпис: Ціммерман.

Яким чином наведена нота попала ся в руки американського правительства, про се є рїжні здогади. Між иншими кружляє поговірка, кольпортована англійськими дневниками, що одному з агентів вдало ся навязати відносини з дївчиною, яка служила у нїмецького посла в Вашингтонї. Від неї довідав ся агент, що в найблизших днях відїде окремий курєр з депешами до Мексика. Того курєра придержано і в невідомий досї спосіб — підступом або насильством — відобрано йому депеші. Про се нїчого не знали нїмецькі посли нї у Вашингтонї нї в Мексику.

Ідея нїмецького уряду заграничних справ, щоби заключити воєнний союз з Мексиком та при помочи Карранци спонукати Японію до походу проти Америки, стрінула ся з рїжною оцїнкою в нїмецьких політичних кругах. Рїшуче осуджує її берлїнський „Vorwärts", який пише: „Інструкція, яку переловили Американці, зредагована в половині сїчня, отже в часї, коли — мовляв — відносини між Нїмеччиною і Америкою були „такі добрі, як нїколи ще від року 1870".

Се дасть заграниці привід до не дуже то приязних коментарів, а до того американська національна гідність відчує сей крок як вмішуванє в американські справи так як нарушенє доктрини Монрое. На кождий случай справа з Мексиком є одним з уступів тої глави нїмецької політики заграничної, про яку сказав посол Шайдеман 27. лютого, що соціяльно демократична фракція не бере за неї нїякої відвічальности."

Ще різкійше осуджує предложенє нїмецько мексиканського союза граф. Ревентльов, висказуючи ся про него ось як: „Мексико взагалї не є державою, з якою можна би заключати союз. Так як стоять діла в Мексику від часу усуненя Порфірія Діяза, то всяка дипльоматична акція там мала за собою 95 процент правдоподібности, що остане ся без успіху. Приклонники мира в Америці будуть уважати дуже невмістними заходи Нїмеччини, щоби зажегти огонь мексиканської війни. Безглуздою є обітниця, що Мексико одержить Тексас, область Нового Мексика і Арізону як воєнну добичу від Америки, бо мексиканська держава нездібна тих областий нї відобрати нї їх держати. Факт, що поставлено з нїмецької сторони таке предложенє, полягає у великій мірі на недостачі знаня мексиканських і американсько-мексиканських відносин".

Для українського театру і мистецтва в рос. Україні.

Відень, 4. марта 1917.

„Кіевская Мысль" ч. 27. з дн. 9. н. ст. лютого с. р. приносить відозву до кооперативних і громадянських організацій „Південно західного Краю".

Дня 6. ст. ст. грудня 1916 р. — читаємо у відозві — у Київі відбули ся основні заори Т-ва „Південно західний союз дїячів народнього театру і мистецтва", в якого завданя входить поширанє організасії і розвою справи народнього театру і мистецтва в Південно-західнім Краю.

Йдучи на зустрічу пробудженю духових сил народу, змагаючи до заспокоєня питань самоозначеня, духового зросту і гармонійного розвою особи, новопокликана до житя громадянська організація ставить собі ціїю сотворити у Київі, як центрі широкого краю, організацію, яка служила би осередком духової культури і розсадником мистецтва при самодіяльній творчій участи народних мас.

Величезні скарби нагромадила артистична творчість за тисячліття культурного розвою — й якими чужими й недосяглими являють ся для народа всї ті кращі твори національного й всесвітного мистецтва, які самі геніяльні творці призначували для відгомону у всенароднїй душі.

Не мало прегарного створила сама народна творчість: билини, повні житя і красок легенди, казки, чаруючі мельодією пісні і національні танці, — все повне артистичної творчости і не підробленої поезії. Одначе затираюча індивідуальність культура міста знівелювала початки народної творчости, — й гине всїми забута, правдиво гарна народна пісня, уступаючи місце фабричній „частушці" і переспівам салдатських пісень, подібно як вимирають національні танці, уступаючи місце тандитним міщанським танцям міста. На місце народної творчости появили ся грубі і готові суррогати мистецтва, які опідлюють ум і душу й позбавлені житєвої сили правдивого мистецтва — тої безмірної, облагороднюючої душу насолоди, яку дає тільки правдива творчість.

У противагу грубому опідленю мистецтва „Пізденно-західний союз дїячів народнього театру і мистецтва" змагає до широкої популяризації в широких народних кругах кращих клясичних зразків мистецтва, до розвою артистичних і творчих змагань самого народу, до розвою й зєдиненя місцевої самодїяльности у сферї мистецтва і пробудженя народної творчости, як фактора обнови і духового обогаченя мас.

Створенє народних шкіл мистецтва, народних консерваторій, сталого і мандрівного театру, орґанізація народних хорів, співацьких кружків, народних оркестр, освітних концертів, відродженя старинних народних пісень, організація сталих і мандрівних музеїв, артистичних вистав, відчитів і курсів про історію штуки, — отсї практичні цїли й завданя, які змагає перевести в житє „Південно-західний союз дїячів народного театру і мистецтва".

Для здійсненя всїх тих задач товариство глядає і жде помочи і піддержки широких народних мас і тих громадянських орґанізацій, тва. Вступайте в організацію „Південно західного театру і мистецтва", несїть по своїм силам матеріяльну поміч, співдїлайте для морального успіху нового почину пропагандою ідей народного театру в кругах своїх членів, відкривайте всюди філїяльні відділи нового товариства. Нехай при вашій дїяльній участи і співробітництві цїлий південно західний край покриєть ся сїтю філїяльних відділів народного театру, зливаючи в одно змагане сотвореня нових умов народного добробуту і нових жерел духовного збогаченя народних мас.

Ф. К.

Між миром і війною.

Воєнні цїли Сполучених Держав.

ВАШИҐТОН (Ткб). В інавґуральній адресї вказує Вільсон на те, що неможливим було би для Сполучених Держав остати ся осторонь від воєних подій; вони мусїли зоружити ся, щоби поперти силою свої права і свободу дїл. А дальше говорить ся в адресї:

„Стоїмо сильно, остаючи в оружній невтральности, бо в ніякий инший спосіб не могли би ми дати вислову тому, що обстоюємо і чого не можемо виречи ся. Є можливе, що обставини приневолять нас до активної оборони наших прав і до більше безпосередної участи у великій боротьбі, однак ніщо не змінить наших понять і наших мрій.

Не бажаємо добичі ні користий, ні нїчого иншого, що можна би одержати тільки коштом иншого народу. Ми вже не є провінціоналістами. Трагічні події стільки місяців боротьби на смерть і житє зробили з нас горожан світа. Не має для нас дороги в зад. Се рішаєть ся наша судьба як народу.

Ось чого будемо домагати ся:

1) щоби всї народи мали однаковий інтерес у світовім мирі.

2) щоби вольні народи одержали політичну постійність та щоби найголовнїйшою основою мира була правдива рівність всїх народів у всякій правній области, бо мира не можна оперти на неправдиву правну рівновагу.

3) щоби правительства всяку справедливу власть виконували за згодою тих, якими править ся, щоби на морях були рівні права і рівна свобода для всїх народів після норм взаїмного договору.

4) щоби зоруженє народів було обмежене до міри удержаня внутрішнього ладу і домашнього безпеченства.

яких уся робота опираєть ся на дїяльнім співробітництві народу.

Сильною лавою підняли ся у „Південно-західнім Краю" кооперативні й громадянські організації в оборонї народних інтересів перед наступаючою небезпекою нарушеня господарської рівноваги краю. Та хиба-ж не так важні завданя оборони культурних інтересів народних мас, не так само хиба житєво-пекучі й конечні завойованя моральних дібр, розширеня сфери участи самого народу в культурнім житю краю?

До кооператив і громадянських організацій звертаєть ся управа товариства з закликом піддержати нове дїло народного театру і мистец

5) щоби було обовязком кождого народу дбати за енергічне і успішне здавленє всякої проби помочи для революції в инших краях і запобігати таким пробам.

Мусимо згідно заявити ся за тими клинами. Хочемо посвятити ся тому великому заведеню, до якого отсе мусимо приступити.

„Сенат нездібний до дїла". — Реформа реґуляміну.

ВАШИҐТОН (Ткб). Письмо Вільзона до краю звучить:

При замкненю послїдної сесії конґресу виявило ся положенє, яке годі порівнати з якимнебудь иншим в історії нашої країни і саме безпосередно перед крізою, яка містить в собі далекосягаючі можливости національної небезпеки Конґрес не міг боронити краю і берегти основних прав горожан. На 531 членів обох палат більше 500 було готових до дїла. В палаті репрезентантів переважала більшість, та сенат не міг рішити ся на дїло, бо мала горстка 11 сенаторів була тому противна. Сенат не розпоряджає способами обмеженя дискусії. Один фізично дужий чоловік може спинити праці. Вислїдом того в теперішнім случаю є спараліжованє законодавства і виконуючої власти правительства. Нездібність сенату до дїланя не допустила до одного з найконечнїйших законодатних актів. На се є тільки один спосіб: зміна сенату, щоби він міг дїлати.

Президент висловляє переконанє, що сенат знайде способи, щоби уможливити своє дїланє і зберегти край перед катастрофою.

ВАШИҐТОН (Райтер). Сенат скликано на 6. марта, 9·30 перед полуднем. На дневнім порядку є влученє до регуляміну нової точки, яка допускає замкненє дискусії.

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗЇЗД

відбуде ся в понедїлок дня 12. марта о год. 9. рано в сали тов. ім. Лисенка при ул. Шашкевича ч. 5 у Львові, зі слїдуючим дневним порядком:

1) Відбудова селянського стану і села; референти: п. Василь Струк з Відня (загальний реферат), п. Юлїян Павликовський зі Львова (весняні засїви і потреби рільників під теперішню пору) і д-р Іван Макух зі Львова (правні поради і вказівки для рільників);

2) Найважнїйші потреби сїльського населеня під теперішню пору; референти: о. Бронислав Гоцький з Висоцка пов. Ярослав і д-р Теофіль Кормош з Перемишля;

3) Справа евакуованих — реф. д-р Роман Перфецький з Відня;

4) Справа воєнних сиріт — реф. о. Василь Лициняк зі Львова.

Зїзд має тревати один день з тим, що рано виголосить ся реферати, а по полудни відбуде ся дискусія над ними.

Запрошеня на зїзд вже розіслано. Хтоби його не одержав, а хотїв взяти участь в зїздї, одержить запрошенє при вступі на салю.

За Народний Комітет:

Д-р К. Левицький голова. **Д-р Ст. Баран** секретар.

ВОЛОДИМИР ГНАТЮК.

На що у нас видають ся книжки?

(Дальше.)

Мій знайомий Гуцул відїхав знов на Мораву, але менї не стало менше гірко. Не так то легко і не так швидко можна завернути житє з одної струї в другу! За нашими очима упливнув вже гарний шмат часу від тоді, коли то один священик приїхав до другого, і побачивши у него на столї „Временник Ставропигійского Института", промовив: „Го, го! Сусїде, що я бачу? Ви й літературою займаєте ся?" — Та чи дуже обставини у нас в тім напрямі змінили ся? Чи мало ще й нинї в нас сіл, де не знайдете ні одної газети, ні одної книжки, крім хиба букварів та якої шкільної читаночки. Звідки наші люде наберуть ся розуму, звідки навчать ся, як в світї жити? І не можна спихати всього у нас бідність. У нас десятки мілїонів ідуть щорічно з димом, на напитки і инші річи, без яких можна не лиш обійти ся, але дуже гарно й дуже добре жити. Коли б лиш десяту частину їх обернено на наше культурне піднесенє, то за двайцять літ нїхто не пізнав би нашого села, так воно змінило ся би на лїпше.

Та ми самі не дбаємо про себе, ми правдиві недбайки.

Я все цїкавив ся і цїкавлю ся нашими виданями і переглядав все, що міг дістати. Уважно слїдив я за участю нашого народу в великій війнї, за його долею й недолею. Особливо прочитував я все, що писано про наших стрільців. І як я тїшив ся всїми їх подвигами, так немило вражали мене у всїх статях без виїмку подавані топографічні назви. Я читав: Ökörmező, Volócz, Körösmező, Rákocziszállás, Felsővereczka, Alsóvereczke, Szentmiklos, Hajasd, Havasköz, Turjamező, Uj Roztoka, Verebes, Nagy Berezna, Szarvaskút, Bercglorás, Zugó, Tiszaho kút, Szentmihályköröselyes, Mezöterebes і т. д. Часом подавано ті назви в страшній транскрипції, пр. Вольоч (зам. Воловц), Ракочїшаляс (зам. Раковцїсалаш), Наги Березна (зам. Надь Березна), Альсоверечке (зам. Алшовверецке) і т. д. Чи здогадав би ся український читач із тих назв, куди ходили наші стрільцї, коли не мав би мапи перед собою? Ледви. Він думав би: Може ті місцевости лежать в Азії, може в Австралії, а може й деинде. І які великі очи він мусїв би зробити, коли б йому пояснено, що всї ті місцевости лежать в Карпатах, на українській етнографічній території, заселеній українським народом, тай що загалом карпатські бої в кампанії 1914/15 р. від Кирлїбаби по Дуклю, по обох боках Карпат; відбували ся виключно на українській, а не иншій території. Се можна вичитати й в деяких чужих часописях, у чужих кореспондентів, які опинившись серед незнаного їм народу, звертали на нього увагу й згадували хоч дещо про нього. Наші дописцї мовчать як закляті про нарід, немов би його зовсїм там не було, або коли він був, то дописцї сидїли тільки в лїсах і з ним не стикали ся, а місцевости вичисляли з офіціяльної мапи. Коли б вони були стикали ся з ним, то не тільки були би про нього згадали, але й були би дізнали ся, що всї вичислені повисше місцевости мають українські назви (вичисляю в тім самім порядку): Воловце, Воловець, Ясїне, Боцаря (або Завадка), Вижні Верецьки, Нижні Верецьки, Чинадїєво, Волосянка, Люта, Поляна, Нова Розтока, Вербяж, Велика Березня, Оленьова, Звір, Гукливе, Кваси, Грушово, Страбичово. Адже ті назви попереміновано не так давно на мадярські, бо ледви в 1896 р, в часї мадярського тисячліття, для наданя одностайного мадярського характеру угорській державі, і чей же ще не вимерли всї люди, що жили перед тим роком і знали українські назви. А хоч би й була якась нежадана катастрофа їх забрала зі світа, то назви були би вже не пропали, бо, на щасте, вони зібрані всї в гарній працї: С. Томашівський, Етнографічна карта угорської Руси. (Отдѣльный оттискъ изъ „Сборника по славяновѣдѣнію", т. III. С. Петербургъ, 1910). Як дізнаю ся, праця ся й тепер виставлена у виставових вікнах книгарнї Наукового Товариства ім. Шевченка, та видно, немя цїкавих прочитати її, бо коли-б були, то вже досї був би хтось звернув на неї увагу та не довустив до засмічуваня наших видань всякими варваризмами. В працї надрукований побіч докладної карти також показчик всїх місцевостий в українській і мадярській мові. Є й більше праць, що дотикають української території в Угорщинї, деяку цеголку докинув тут і автор отсих стрічок, але вони так само невідомі у нас, як етнографічна карта, хоч у чужинців відомі. У нас богато одиниць вдає все знавців, а в дїйсности ми сильні незнайки.

(Далї буде.)

Війна між Німеччиною і Китаєм?

ЛЬОНДОН (Ткб). Дневники оголошують отсю депешу з Ню Йорку: Після телєграми з Пекіну кабінет одноголосно рішив зірвати зносини з Німеччиною. Тому спротивив ся президент републики, а кабінет подав ся до димісії.

Бюро Вольфа заявляє, що німецький уряд заграничних справ ні китайське посольство в Берлінї не має про те ніякої відомости.

НОВИНКИ.

Львів, 7 марта 1917

— **З Наукового Товариства ім. Шевченка.** Виділ Наукового Товариства ім. Шевченка признав на засїданю дня 27. лютого с. р. одноразову зворотну стипендійну запомогу з фонду о. Бончевського в сумі 300 К студентови фільософії у Відни Стефанови Прідунови; инші запомоги з того фонду будуть роздані пізнійше. На тім засїданю признано однорічну стипендію з фонду ім. Якова Головацького в сумі 250 К Наталії Сілинській, уч. II кл. гімн. СС. Василянок у Львові та одноразову запомогу в сумі 250 К з тогож фонду Олександрі Гнатюківній, студентці медицини у Львові.

— **Відзначене архикн. Вільгельма.** Арх. Вільгельм надпоручник при 13. п. уланів (є се український полк, що має доповняючу кадру в Золочеві), дістав, як нам доносять з Відня, від Султана високі відзначеня, а саме золоту медаль „ліякат“ і зелїзний півмісяць. Архикнязь, котрий в лютім скінчив 22. рік житя, був від двох лїт безперервно на східнім фронтї, переважно на українській території (Волинь і Східна Галичина), а від кількох тижнїв перебуває на лїченю в Баденї під Віднем, з відки незабаром вертає знов до свого полку.

— **З недавного минулого харківського університету.** В „Южн. Краю“ проф. М. Сумцов друкує цікаві спомини з недавного минулого харківського університету. Зі споминів сих виймаємо декілька фактів, інтересних передовсім для українського читача. І так: Проф. А. Потебня дістав виговір за домові читаня про пословиці і басні. Проф. М. Сумцову було заборонено боронити докторську дисертацію про українського духовного письменника XVII. ст., чернигівського архієпископа Лазаря Барановича тому, що Барановић жалував ся на надужитя московських воєвод. Проф. Д. Багалїй дістав виговір за надрукований ним у „Хар. Губ. Вѣд.“ некрольог М. Костомарова. Панахиду ж по Костомарові, який був колись у харк. університетї помічником інспектора студентів, дозволено тільки під тою умовою, щоби в часописях не було ніяких оповісток про се й сама панахида відбула ся тільки в присутности ректора і двохтрьох професорів у порожній церкві. Подібних прикладів „свободи науки“ в Росії при кінцї XIX. ст. наводить проф. Сумцов цїлий ряд. — Ф. К.

— **„Старі двори Харківщини“.** Як повідомляє „День“ з 3. II. с. р., відомий дослїдник старовини Г. Лукомський випускає на днях ілюстроване видане п. з. „Старинныя усадьбы Харковской губерніи“ (Старі двори Харківської губернії). Видане друкуєть ся на кошт графа Кляйнміхеля. Цїна першого тому 25 карб. — Ф. К.

— **Німецький проект відокремленя Галичини.** Доносять з Відня: Німецько нац ональний Союз вибрав свого часу окрему комісію для справи відокремленя Галичини, яка виробила вже предложе я в тій справі. Посли Гросс і Пахер вручили минулої суботи се предложене презесови польського кола Білїнському. Як вачувати, німецькі посли бажають полагодженя тої справи ще перед нарадами парляменту так, щоби галицькі посли не брали вже участи в будучій парляментарній сесії.

— **Сини Аскіта на фронті.** Підчас англїйської офензиви над Соммою в жовтни минулого року поляг адвокат Раймунд Аскіт, найстарший син бувшого президента англїйського кабінету Аскіта. Недавно прийшли вістка, що другий син бувшого англїйського премєра Артур Аскіт тяжко ранений над Соммою, так, що його житю грозить небезпека. Артур Аскіт, що служить другий рік на фронтї, був вже ранений перед роком і після подужаня вернув знов до боєвої лїнії. Тепер поцїлила його куля в голову. Третий наймолодший син Аскіта стоїть на солунськім фронтї.

— **Випродують худобу евакуованих.** Рільнича секція краєвої Централї для відбудови краю в Кракові, ул. Чиста 16, викупила вже богато худоби евакуованих і викупує дальше. Платить по 3—4 К за 1 кг. живої ваги. Викуплену худобу відпродує рільнича секція по пересїчній цїні

Наші рільники в середній Галичинї і на Лемківщинї повинні зголошувати ся о закупно худоби евакуованих. Зголошувати ся в рільничій секції в Кракові, вул. Чиста 16, устно, порученим письмом або телєграфічно. Не забувати подати точно своє місце побуту, почту, зелїзничу стацію, староство і районову команду. Худобу спроваджують до районової команди, звідки відбирають її купцї. Доставу має платити купець,

Нисше подаємо спис районових команд: 1) в Чесанові для повіта Чесанів; 2) в Яворові для повіта Яворів; 3) в Перемишли для повітів Перемишль і Мостиска; 4) в Самборі для повітів Самбір і Рудки; 5) в Сколю для повітів Сколє і Дрогобич; 6) в Старім Самборі для повітів Старий Самбір і Турка; 7) в Лїську для повітів Лїсько і Добромиль; 8) в Ярославі для повіта Ярослав; 9) в Сяноцї для повітів Сянік і Березів.

Господарка воєнного часу.

Важне для возних засївів. — Цїни за збіже і стручкові плоди, призначені на засїв.

На інтерпеляцію Краєвого Товариства господарського „Сїльський Господар“ у Львові в справі побиранї комісіонерами Воєнного Заведеня для обороту збіжем високих против законних додатків до цїн за звичайне насїне збіж і стручкових плодів, спонукали компетентні власти Воєнне Заведене для обороту збіжем до видачі відповідного приказу до всїх комісіонерів, обіжником з дня 24. лютого 1917 року ч. 40 217.

В обіжнику сім Воєнне Заведене для обороту збіжем категорично звертає комісіонерам увагу, що цїна продажі насїня збіж і стручкових плодів рівнаєть ся цїнї відбору тихже з додатком законної провізії (50 сот. за кождий метр. сотнар) і додатком 20 сот. на покритє видатків маніпуляційних Заведеня.

Не вільно дочисляти до збіжа, яке не було закуплене по цїнї висшій, призваній законом за насїнне збіже, додатків, відповідаючих насїню. Додатки сї виносять при насїнях остаючих в оборотї В. З. д. о. з.:

1) при відсївах оригінальних насїнь, найвисше 8 К.

2) при кваліфікованім насїню, узнанім за таке комісією для оцїнки насїнь, найвисше 6 К.

3) при звичайнім насїню 3 К за метр. сотн.

Невільно отже за овес, закуплений на пашу, за пшеницю і ячмінь, закуплений на перемїл, жадати при продажи їх до сївби додатків, висше вичислених. При продажи сих родів збіж, має комісіонер право стягнути для себе провізію, а для В. З. д. о. 20 сот. додаток на маніпуляцію.

Рівночасно подаєть ся обовязуючі тепер цїни відбору збіж і стручкових плодів, становлячі підставу обчисленя цїн закупна насїня. Цїни розуміють ся за 100 кг. стація заладованя, зглядно млин, за товар чистий, здоровий, сухий, о скільки занечислене не переносить 2 процент.

За пшеницю і оркиш	35 К
„ жито	29 „
„ броварнай ячмінь	33 „
„ пашний ячмінь	29 „
„ овес	28 „
„ просо	28 „
„ горох і сочевицю	55 „
„ чільні бобовати (фасолю і біб)	40 „
„ вику	26 „
„ люпин	40 „
„ пісковий горох (пелюшка)	50 „

Подаючи се до відома загалу рільників, взиває товариство до безпроволочного поданя до його відома евентуальних надужить в обороті насїнєм.

Сїльський Господар

ОПОВІСТКИ

Четвер 8. марта 1917.

Нині: греко-кат. Полїкарпа — римо-кат. Івана.

Завтра: греко-кат. П. о. г. Ів К. — римо-кат Францїшка.

Оселї для інвалїдів У. С. С. організує Товариство „Макївка“ в Новім Санчи. Удїл 10 К. Посередничить в вишукуваню посад для інвалїдів У. С. С. і приймає добровільні жертви на закупно осель. 156/II 2—10

Дня 16. марта 1917 р. о годинї 3 тій пополудни відбудуть ся надзвичайні Загальні збори філії Товариства „Просвіта“ в Цїшанові в домі п. Івана Пашка з слїдуючим порядком: 1) отворене зборів; 2) справа відбудови спаленої каменицї; 3) справа затягненя позички; 4) Внески членів. О численну участь Впов. П. П. членів просить ся. — За Видїл філії Тов. „Просвіта“: о. С. Метелля, голова.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

Лев Кордяк УСС.: Д ра Омеляна Левицького, сот. УСС., Івана Бужора, чет. УСС., Гриця Голинського, хор. УСС., Ростислава Мельника, дес. УСС., Володимира Бокала, дес. УСС., Гуцульська сотня УСС., — Марія Сосновська зі Стрия 5 кор. (Дн.): Марію Зарицьку в Кальксбургу, Галю Кулачковську в Відни, Стефанію Голубовичеву, Мелянію Баньковську, Марію Львову, всї у Львові: — Володимир Домбровський к. k. Rechnfihrstellv. bei Landsturmbezirkskomdo Nr. 19 Müglitz 10 К (Дн.): Адольфа Площанського k. k. Lur. Моравська Острава, Ldw. Rechnungsgruppe der k. u. k. Militärkommando Lemberg, Якима Полїтила Fähnricha bei der Ersatzkomp für Hilfsdienste Loschitz, Івана Орищина Fähnr. beim k. u. k. Etappenstationskmdo Lemberg, Гриця Маланчука нар. учителя в Якторові. — Теодозій Бортник упр. шк. в Урмани 10 К.: о. дек. Омеляна Гавриша, о. Даниловича пар. з Розгадові, п. Петрусякову з Поморян, о. Евгена Рудницького пар. з Добринова і Миколу Концевича нач. гром. в Урмани. — Кристина Бортниківна уч. в Урмани 5 К (Дн.) — Володимир Лев у Лювові 10 К: Евгена Залуського офіцияла почтового Львів, Михайла Королевича офіцияла почт. Стрий, Володислава Курчака судію Грубешів, Василя Шавалу судію Сокаль, Івана Яновича контрольора почт. Львів. — віст. УСС. Чортоломний Панько 6 К. (Дн.): Никифорука Стефана хор. УСС, Корольчука Миколу УСС., Смеречука Олексу УСС., Григорчука Стефана десят. У С. С. етапова почта 445. — Ольга Яворська в Стрільбичах 10 К: Ольгу Лящецьку жену начальн. суду в Старій Солї, Юлїю Рабійову жену декана в Самборі, Клюкову жену пароха в Гвіздци, Гонорату Волосянську жену пароха в Сокали і Наталїю Добрянську жену пароха в Манастирци к. Лїська — Евфрозина Чигулївна уч. в Рiпчицях 5 К. — о. Іван Ярославич з Райске: о. Ф. Згорлякевича з Хревти, о. Мих. Турянського з Городища, о. Мих. Жубрицького з Берегів долїшних. о. Івана Шевчика з Лїнинки малої і о. Володимира Горницького з Билича долїшного. — Марія з Чайківських Макарова Загірє 10 К: Волод. Дудкевича, директора Народної Торговлї з Рогатина, Ев. Гриневецького прокуратора з Перемишля, І. Тогана директора школи з Дахнова ад Цїшанів, о. Льва Ваня в Відня, о. Віктора Кончила, пароха з Лукового. — Зеновій Матковський, однор. капраль в Лїнцу 5 К (Дн.): Марію Сембратович учит. з Скільщини, Генриха Коваля учит. з Гмінду і всїх товаришок, котрі побирали запомогу у Відни в „Lehrerhaus ї“ в р. 1915—16. — Марія Бірівна Підгородцї 5 К (Дн): о. Якова Дутчака катех. Сколє, Юліяна Карпинського Ярослав, Анну з Криницьких Метикову Стрий, Магдусю Нїмиловичівну Дрогобич, Михайла Петраша Відень. — Валерія Матковська 10 К (Дн.): Галю Туринову, Павлїну Реваковичеву, Зофію Петрушевичеву і Ярослава Кисілєвського всїх в Стрию і Мацюся Клосевича директора Ризницї у Львові, — Іванна Мартинович в Висовій 5 К.: Зофію Павлюк Стрий, Марію Колтунюк Львів, Марію Котисову Звиняч, Олю Криницьку Мацька Ве ва. професора Остапа Туну у Відни. — о. Орест Мартинович, парох в Висовій 4 К: о. Стефана Нїцовича Регетів, д ра Івана Юзія ц. к. комісара староства Горлицї, Келестине Менцїнського надсовітника Горлицї, Осипа Савицького ц. к. інспектора Горлицї, Мих. Кравчука Висова. — Олександра Матюківна, Гута зелена 10 К.: Зосю Попелївну в Малнові, Галю Борисевичівну в Дрогоєві, п. Галю Дорожинську в Угнові, радн. суд. Володимира Козакевича в Самборі, Клима Смулку в Угринові.—Нуся Гоцька 5 К.: Луцю Пясецьку, Львів, Наталку Березовську, Ляховичі, В. Мекелиту, дес. УСС., Теофіля Паньківського, Івана Сточанського, Двірці. — Ірена Сінкевичівна з Медики 5 К. —

Просимо всїх Вп. Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Ділї, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних, В той спосіб заощадите нам богато роботи. бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сій нагоді пригадуємо, що жертви складаєть ся пдтковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов. „Дністер“ (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адмінїстрацію „Дїла“ і викликаних. X.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 7. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Без зміни.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На західнім фронті в Тироли в кількох відтинках були перепалки, кориені для нашого оружя. Неприятельський відділ, який рушив на наші становища коло устя потока Мазо, прогнано. Два нічні наступи Італійців на наші становища на Костя Белля розбили ся о завзятий опір наших війск. Пробу неприятельського атаку на Монте Сіеф зломано вже нашим замикаючим огнем. Розсаджуване терену в тій околиці, яке мало обняти наші становища, ушкодило тільки становища Італійців.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Без зміни.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 7. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Над Scarpe, по обох сторонах рік Анкри й Сомми, в Шампанії і на західнім березі Мози панувала вчера вначна діяльність артилерії. Кілька разів приходило також до перепалок вивідних відділів з залогою ровів. Вечером Французи на північно східнім фронті Вердена атакували наші становища коло ліса Caurierres. Відперто їх огнем.

Прозорий воздух сприяв діяльности летунів. В численних воздушних боях скинено 15 неприятельських самолетів. Ми втратили наслідком діланя неприятеля один самолет.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Між Балтійським і Чорним морем при менших морозах огонь в деяких відтинках став значнійший. Діяльність піхоти оставала ще мала.

Македонський фронт: Між Вардаром і озером Дойран і в низині Струми наші позиції відперли наступи англійських компаній.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

НАДІСЛАНЕ.

АДВОКАТСЬКА КАНЦЕЛЯРІЯ у ВІДНИ

надв. і суд. адвоката

Д-ра ЕВГЕНА ЛЕВИЦЬКОГО

поміщена де і давнійше:

Wien, VIII. Josefstädterstrasse 73.

Адресувати можна також: Dr. Eugen Lewickyj in Wien, Parlament. 125 2—3

Оголошення.

Пенночка володіюча чисто язиком німецьким глядить лекції найрадше на селі. Уділяє також початків французького. Зголошення під „Українка“ до Адміністрації „Діла“. 167 2-3

Потрібний енергічний ученик семінарист старший або сільський учитель інвалід котрий би підняв ся приготовити 2 хлопців з предмету українського і початки релігії до третої і четвертої кляси нормальної. Ціле утримане заплата після умови. — Зголошеня писемно під: Josef Bańkowski k. u. k. Husaren-Wachmeister im Badehauskomando in Busk Polen. 168 2—2

Друкарня Ставропігійського Інституту у Львові приймучника в укінченою 2-ою клясою гімназ. або реальною до науки друкарської штуки. — Відомість вул. Бляхарська ч. 9. 165 3—3

СІЛЬ білу німецьку вагонами по 32 сотиків за 1 кг. (вагон 15.000 кг. К 4800·—) належить зараз замовляти так, щоби замовленя і гроші були в Союзі найдальше до дня 15. марта б. р.

Краєвий Союз господ.-торговельних Спілок

у Львові

при вул. Зїморовича ч. 20.

VI 2—2

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Косцюшки ч. 2.

Принимає і виплачує щадничі вклади щоденно в годинах урядових. Вклади оироцентовує по 4% починаючи вже від слідуючого дня по дню вложення аж до послідного дня перед днем відобранем.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна вкладати особисто в касі товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних щорічними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на ескомт векслів. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро.

Посередничить у виєдинуваню позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці“ ул. Косцюшки. Народний Дім, і. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. кромі неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишли надають ся до льокації пупілярних, фондаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну обезпеку. III. 20 ?

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по німецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-німецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот, 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научання! Важне і для учителів удільючих початків німецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 22—3

ВЕЛИКИЙ, ДЕШЕВИЙ і ЦІКАВИЙ

КАЛЄНДАР

ПАМЯТКОВА КНИЖКА

СОЮЗА ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ

на 1917 р.

Обнимає поверх 500 сторін друку, містить 103 ілюстрації і численні статї в области культурного, економічного й політичного житя українського народу по обох сторонах кордону та найкращі взірці поетичної творчости національних поетів

Календар Союза містить між иншим найдокладнійший огляд воєнних подій за два роки і ще докладнійший огляд українського житя в Росії від початку українського національного відродженя до останніх часів і статї про політичні змаганя українського народу в часі війни.

Призначена в цілости для національного освідомленя найширших народніх мас, Памяткова книжка Союза пова календарними відомостями ніколи не стратить на вартости, та буде для кождого Українця

ДОБРОЮ ПАМЯТКОЮ З ВОЄННОГО ЧАСУ.

— Ціна календаря 2 К 50 сот., в оправі 3 К 80 сот. — З пересилкою 3 К 50 сот.

Австрійські жовнїри Українці й російські полонені

котрі замовлять книжку безпосередно в Союзі у Відні, дістають календар по зниженій ціні — за 2 К, в оправі з пересилкою 3 К 50 с.

Книгарням і трафікам дають ся звичайний книгарський опуст.

Гроші надсилати почтовим переказом на таку адресу:

Wien VIII, Josefstädterstrasse 79, T. 6. Administration Nachrichtenblattes des „Bundes zur Befreiung der Ukraina“. 63 4—?

На бажане висилають ся чеки почтової щадниці ч. 107.090.

В Німеччині замовляти „Памяткову книжку“ по такій адресі:

Zentralstelle des Bundes zur Befreiung der Ukraina Berlin W. 66. Leipzigerstrasse 131.

Права родин покликаних до війска і ін. необхідні інформації містить „Інформаційний календарець“. Ціна 30 сот. — „Жовнярський“. Ціна 20 с. — „Шкільний“. Ціна 20 с. До кождих 10 шт. 2 даром. Пересилка 1 шт. 5 сот. 12 шт. 30 сот. — Висилає А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Львів, вул. Карпінського ч. 19. 139 14-15

НОВІ КНИЖКИ

Товариства „ПРОСВІТА“.

1. Наша дума, великий український співаник ціна К 2·80 (оправлений в полотно К 4·50).

2. Наша слава, (часть перша великого співаника) ціна К 1·40

3. Наша пісня, (часть друга великого співаника) ціна К 1·40.

При замовленю одного з тих співаників треба додати 30 сотиків на звичайне порто а 65 сотиків на поручене порто.

4. Підручник до науки німецької мови. Ціна брош. прим. 3 кор 50 с. а оправлений в полотно з витисками 6 кор 50 с. На почтову рекоменд. пересилку долучити 65 с.

5. Дотепи, вигадки і жарти. Ціна брошур. примірн. 1 кор. 80 с., оправл. в полотно з витисками 2 кор. 20 с. На почтову пересилку долучити 65 сот.

6. За козацьким хлібом, оповіданє з давних часів. Ціна 70 сот. з пересилкою о 20 сот. більше.

7. Войнаровський, історична поема — Ціна 70 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

8. Чекає нас велика річ, історичні образки. Ціна 50 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

9. З кривавого шляху Укр. Січ. Стрільців, оповіданя і описи. Ціна 1 кор. 20 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.

Книжки висилаємо тільки по отриманю готівки; на кредит і за посліпатою не висилаємо, в комісе не даємо

Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Тов. „Просвіта“ у Львові, ринок ч. 10 V. с 7—?

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788. — Конто Почт. Щадниці ч. 25261. Жирове конто в Австро-Угорськім Банку

приймає до обезпеченя від огню будинки, хатні і господарські, движимости, меблї, одежу і білизну, збіже в снопах і в зерні, худобу і т. п.

Кождий Українець повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці, то добробит цілого народа.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АСЕКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР“.

Нема жадного нищого українського Товариства асекураційного від огню, — тільки один

„ДНІСТЕР“,

„Дністер“ рахує найдешевші оплати за обезпеченя селянських будинків.

„Дністер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Дністер“ оцінює та виплачує шкоди по огні скоро і совісно, а на членів оцінкової комісії запрошує все двох господарів.

„Дністер“ дає підмоги українським школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „Дністрі“ можуть дістати позичку у всіх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1915 року 6,890.075·— корон.

В „Дністрі“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а Товариства кредитові готівку, цінні папери і векслї за дешевою оплатою премії. I.A 5—?

Адреса „Дністра“: **Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, ул. Руська ч. 20.** — Адреса для телеграм: **„Дністер“ — Львів.** — Канцелярії Товариства отворені що дня від 8—2 перед пол.

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарні „Діла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч 56. (9.308) Львів, пятниця 9. марта (24 лютого ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 26!

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:

місячно	2·70 К.
квартально	8·— „
піврічно	16·— „
цілорічно	32·— „

у Львові (без достави):

місячно	2·40 К.
квартально	7·— „
піврічно	14·— „
цілорічно	28·— „

За зміну адреси платять ся 50 с.

Ціна оголошень: Стрічка петитова, звичайна 40, в виділковій 60, в сповістках 30 с., в рекламовій части 1 К. Повідомлення надсилчана і заручини 2 К. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою. Одно примірник кількох: у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 8. марта 1917.

З приводу домагання австрійських Німців, щоби перед скликанєм парляменту полагодити чесько-німецький спір, читаємо в краківськім „Czas-і":

„При сім зовсім забуваєть ся про історичний розвиток обструкції, забуваєть ся про обструкцію славянську, а навіть про найострійшу може що до форми обструкцію українську. Проста льогіка вказує, що успокоєне чесько німецького спору заострить ще инші спори, особливо спір українсько-польський, бо вкаже кождій меншости дорогу до цїли. Тільки одностороннє заслїпленє австрійських Німців може се переочити. Не можна за часто повторяти правди, що жерелом обструкції є тільки національні спори. Всякий инший спір між більшістю і меншістю, хоч-би хвилево — як прим. на Угорщині—довів до обструкції, може закінчити ся компромісом або зміною правительства; але національний спір може бути усунений тільки конситуційними гарантіями, а конституцією є як основні закони, так і краєві статути. В Австрії — коли парлямент має стати на здорових підставах — конечне є усуненє конституційною гарантією державною чи краєвою всїх національних спорів рівночасно. Полагоджуючи спір чесько-німецький, а оставляючи в завішеню спір українсько-польський, тільки зльокалїзовано би обструксію, але не усунено би її. Ціла програма теперішного правительства і його особистий склад вказують, що правительство—не входимо в се, яким шляхом, бо треба тут рішити не тільки питанє евентуального октроа, але й питанє компетенції, бо польсько-українські відносини належать до соймy,— змагає усунути з палати послів взагалї всї національні спори, заткати всї жерела, з яких обструкція випливає, або може виплисти. Півспособів не хибувало й доси, але війна й викликані нею внутрішні відносини утворили пригожий ґрунт до ужитя цїлих способів, до смілої переміни відносин й утвореня підстав до нової і здорової будучности держави".

Маючи на увазї, що „Czas" є органом ґрупи, до якої належить презес польського кола Білїнський і польський міністер без теки Бобжинський, мусимо до його політичних заяв прикладати відповідну міру і тому не можемо поданих його виводів оставити без відповіди.

О що ходить „Czas ови"? 1) Щоби національні спори в Австрії полагодити конституційними ґарантіями; 2) щоби українсько-польський спір полагодити рівночасно з иншими, з окрема з чесько німецьким; 3) щоби зазначити, що до полагодженя українсько-польського спору не є компетентна держава, тільки край, не Державна Рада, тільки галицький сойм.

Коли сї бажаня органу пп. Білїнського і Бобжинського перекладемо на більш практичну мову, то означають вони, що „Czas" хотїв би, щоб рівночасно з полагодженєм німецько-чеського спору, який, як говорить ся загально, має бути ще перед скликанєм Державної Ради полагоджений шляхом розпорядженя про поділ Чехії на округи,—полагодити також українсько польський спір через переведенє відокремленя Галичини і признанє українського питаня „домашною справою" відокремленої Галичини, сього—як на сім стоять Поляки—польського державного організму в рамах Австрії. На се дуже виразно натикає „Czas", застерігаючи ся, що польсько-українські відносини належать до соймy.

Зрештою сю думку висловив зовсїм виразно „Czas" зараз по акті з 4. падолиста 1916 р., заявляючи, що „польська дїльниця", до якої сей акт відносить ся, повинна одержати не тільки розширене своїх правно-політичних підстав, але також „законну запоруку повного національного розвитку", яку доси мала тільки в малій части, наслїдком чого „були хвилї, коли Українцї могли виступати з домаганям поділу Галичини на дві провінції". „Се—заявляв тоді „Czas"—не повинно повторити ся!"

Яке наше становище в справі відокремленя Галичини, не потребуємо тут виказувати. За те з як найбільшим натиском мусимо застерегти ся проти твердженя орґану пп. Білїнського й Бобжинського, ніби-то „польсько українські відносини належать до сойму". В австрійськім державнім праві такий погляд не має ніякого умотивованя. Державна конституція є одна для цїлої держави, отже для всїх її народів. Краєві конституції для всїх країв також в загальних рисах однакові, а деякі відміни не мають основного значіня. Коли ж при всім тім для чесько-німецького спору є компетентна держава, значить центральне правительство і Державна Рада, то нема ніякої причини, щоб ті самі чинники не були компетентні також для польсько-українських відносин, тільки щоби тут компетенцію признавати соймови. Є се тільки бажане Поляків, але ніяк вивід з позитивного державного права.

На тій части української землї, яка творить часть австрійського коронного краю Галичини, польська державність скінчила ся з упадком польської держави. З того часу є український нарід частю австрійської держави і тільки її признає. Тільки держава має і право і обовязок рішеня в усїх справах, які відносять ся до українського народу; компетенції ніякого иншого чинника ми не признавали і не признаємо. А щоби те рішенє було справжним рішенєм, не може воно йти проти основних житєвих інтересів українського народу в Австрії, який законну запоруку свого житя й розвитку в Австрії бачить тільки з утвореню окремого українського коронного краю.

Се — єдина конституційна ґарантія, яка справдї може полагодити українське питанє в Австрії.

Намісник гр. Гуйн у президії У. П. Р.

Відень, 7. марта 1917.

Новоіменований намісник Галичини граф Гуйн відвідав учора пополудни президію УПР. і відбув з пп. Романчуком, Петрушечем і Трильовським одногодинну конференцію, на який інформував ся про бажанє української людности.

Намісник зазначив, що особливу вагу кладе на господарське подвигненє країни, яку він — як сам зазначив — знає з особистого погляду, бо він служив довший час офіциром у Східній Галичині. З особливою похвалою говорив намісник про українського селянина, підносячи його патріотизм.

Гр. Гуйн розпращав ся з послами прошенєм, щоби із кождою краєвою справою звертали ся до нього.

Джерард і Українцї.

Під таким наголовком принесло останнє число львозанської „L'Ukraine" (з 22. лютого с. р.) вістку, що американський амбасадор М. Джерард, в дорозї з Берлїна, приняв 13. лютого в Бернї швайцарськ. співробітника двотижневника „L'Ukraine", котрий прийшов до нього, щоб звернути його увагу на українську справу.

Пригадавши Джерардови одушевленє, яке викликав був серед Українців мировий виступ Вільзона, сполучений з проголошенєм прав національностий, співробітник названої часописи передав американському дипльоматови текст переяславської угоди з прошенєм передати його президентови Вільзонови.

Джерард в розмові вивідував ся про основитої угоди і живо заїкавив ся домаганями Українців тай вкінци заявив, що американське правительство в повній згоді з письмом Вільзона до сенату готове взяти в оборону права гноблених народностий, в сїм числї й народности української.

„Конечність домашного мира".

ВІДЕНЬ (Ткб.) „Slavische Korrespondenz" доносить: Президія чеського союза відбула засїданє під проводом пос. Станка, яке займало ся передовсїм питанєм апровізації. На засїданю підчеркнено конечність удержаня політичного мира домашного. Представителї чеського народу заявили знова готовість до переговорів в національних справах.

Справи, які чеський союз в теперішній хвили уважає дійсними державними конечностями, обняв своєю програмовою заявою питаня виживленя і суспільної політики на послїдній конференції в дни 3. і 4. марта. Чеський союз є рішений в усїх справах, що остають в звязку з обороною держави і з добром народу, спільно працювати в парляментї в інтересї держави і династії.

Провізоричне рішенє про відокремленє Галичини?

„Az Est" доносить з Відня:

Переговори президента міністрів гр. Клям Мартініца з парляментарними партіями наближають ся до кінця і доведуть до доброго успіху після заведеня німецької державної мови, полагодженя чеського питаня і провізоричного рішеня про відокремленє Галичини.

Чутки про кабінетову крізу невірні.

На передмістю Гориції.

Кореспондент „Berliner Tageblatt-y" Леонард Адельт пише з фронту Сочі:

З першими сонїшними днями почала ся знова між Салькано і морем канонада. Тяжкі корабельні гармати, італійські мерзери і французькі гавбиці намагають ся розбити австро-угорські становища побудовані на каменистім Красї. Метавки мін сїють огонь і смерть в австро-угорських закопах. Проте втрати наших союзників є тепер богато менші як втрати минулого року на тім фронтї, бо їх оборонна техніка майже дорівнує німецькій. Численні наступи стрілецьких команд доказують про нев томну боєву силу оборонців. Такими наступами загнали ся ц. і к. війска кілька разів аж на передмістє Гориції а саме на Кастанєвіцу, Сан Ка-

зелїзничого двірця. Осередною точкою всїх тих боїв є село Вертойба. Австро-угорські становища розміщені висше від італійських та вони заслонені лїсом і ярами. Противник старає ся посунутись вперед на схід від Вертойби та відперти оборонців від зелїзничого шляху і кута утвореного річкою Віппах.

В тій цїли укріпили Італійці свої висунені наперед становища, одно з них біля церкви у Вертойбі, друге недалеко горицького зелїзничого двірця. Одно і друге укріпленє знищили австро-угорські війска в сміливих наступах. Повів ся також їх наступ здовж горицького зелїзничого шляху в напрямі передмістя Сан Петер. Вийшовши ненадійно з лїсних горбів заскочили австро-угорські відділи неприятеля в його передних лїніях і взяли тисячі полонених.

Щоби направити наслїдки тих невдач, приказав князь Аости почати доосередний наступ проти становищ Вертойби. Безлїч тяжких і легких батерій почало барабанний огонь на ледви що вибудувану лїнію окопів боронених ц. і к. військами а ночами неприятельський лїтак обкидував бомбами зелїзничий шлях, щоби перешкодити доставі потрібних резерв. Відтак пішла до приступу італійська піхота а ворожа артилерія одночасно отворила запірний огонь поза австро-угорську лїнію. Таким чином повело ся переважаючій неприятельській кольоні заняти ті розбиті окопи. Та в ту ж мить прорвали ся віддїли австрійського загального ополченя через неприятельський огонь та виперли противника з щойно добутих ним становищ в рукопашнім бою. Число полонених в тих боротьбах Італійців досягло по урядовим обчисленям числа 1500, крім того добуто 14 машинових крісів і дві метавки мін

Розбиті ілюзії.

МІЛЯНО (Прив. тел.) „Stampa" порівнує боротьбу підводними човнами із способом боротьби торреадорів, які на арені колють бика списами. Нїмеччина приневолює свого відвічного ворога Англію, щоби вона рушила свої маси війск, згромаджені на західнім фронті, які доси не брали участи в боях. Коли виявило ся, що теорія про війну вичерпанєм не дасть ся перевести в дїло, кожда з воюючих сторін мусить старати ся довести до рішеня. Характеристичне для теперішної війни є, що Нїмеччина, найбільша військова сила на суші, шукає рішеня на мори, а володіюча морем Англія хоче довести до нього на суші. Всяка ілюзія виборoти собі побіду посередною дорогою виявила ся безосновною, Сподіване антанту з початком війни, що йому поведеть ся осередні держави виголодити, рівнаєть ся обчисленю такої людини, що думає стати мілїонером, відкладаючи протягом тисячі лїт по 1000 лїрів річно.

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -
- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -
- (Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament.) -

Китай і Нїмеччина.

Бюро Райтера пише:

Зачувати, що держави антанту згідні в своїх ноглядах на положенє Китаю. Держави звязані союзом поступають солїдарно і служать Китаєви всякими радами. Ведуть ся переговори про фінансову поміч для Китаю, коли китайське правительство рішить ся зірвати зносини з Нїмеччиною. Імовірно та поміч буде полягати на тім, що заплата відшкодованя за шкоди підчас повстаня боксерів буде відложене на час після війни.

Всї кермуючі політики в Китаю є за зірванєм зносин з Нїмеччиною. Є ще однак технічні трудности, які бажає президент усунути, заки прийде до зірваня зносин. Ведуть ся енергічні заходи, щоби погодити президента з кабінетом.

Приказ до відходячих у поле Сїчових Стрільців.

Постій, 6. марта 1917.

Стрільці!

Знов виходять відроджені Ваші стяги у бій з ворогом. Знов отвираєть ся перед Вами, молоді товариші, дорога кровавого шляху, тяжких трудів воєнних, завзятих боїв, кровавих жертв, лицарської слави!

Вперед, товариші!

Дух лицарів, що лягли буйними своїми головами на карпатських верхах, над водами Золотої Липи і Стрипи, на рівнинах рідного Поділя, нехай буде з Вами!

Лицарські подвиги Ваших товаришів і попередників під Верецькими, на Узецькім провалї, на Бескидї, під Болеховом, Стрием, Дрогобичем, на Маківцї, під Галичем, Бернадівкою, Буркановом, Соколовом, що воскресили славу українського жовнїра, що лавровим вінцем украсили сїчове військо під моїм проводом, — нехай знайдуть гідних у Вас спадкоємців.

Стрільці! Нехай з жертв Ваших і жертв нашого народа викуєть ся воля Україні!

Гаразд!

Гринько Коссак, отаман Українського сїчового війска.

НОВИНКИ.

Львів, 8 марта 1917

— **Що викликає загальний несмак у Львові?** „Głos Narodu" пише в „Листах зі Львова" під заголовком „Напасть Дїла" ось що: „Загальний несмак викликали у Львові уваги „Дїла" з дня 3. с. м. з приводу уступленя бар. Діллєра. „Дїло" користуючи ся кождою нагодою, щоби напасти на Поляків, тим разом пересадило так, що викликало відразу серед „poważniejszych Rusinów". Хитро, лисячою дорогою старає ся „Дїло" вмовити у своїх читачів, що бар. Діллєр протегував тільки Поляків, а за українську людність зовсїм недбав."

— **З Наукового Товариства ім. Шевченка.** Засїданє фільольогічної секції відбудеть ся дня 10. с. м. в суботу о гол. 6. вечером в канцелярії Товариства з таким порядком: 1) д-р Яр. Гординський: Перша проба хрестоматії з української літератури; 2) Комунікати і внесеня. — Засїданє комісії для історії штуки і археольогії відбудеть ся дня 11. с. м., в неділю о год. 11. рано в канцелярії Товариства з таким порядком: 1) др Ів. Крипякевич: Українські дереворитники у Львові; 2) д-р В. Щурат: Релїгійні коронатки, медалики і хрестики в Українців; 3) Комунікати.

— **Промислова палата** повідомляє лиш в польських часописях, що до варстатів ц. і к. армії принимають ся ученики слідуючих ремесел: шевці, кравці, римарі, ковалі, слюсарі, різники, пекарі, бляхарі, столярі, боднарі, токарі зелїза, теслі, мулярі, лякерники, шкіпарі і механіки. Угляднені зістануть лише ті ученики, які в наслїдок військової служби своїх управнених майстрів або з яких небудь инших причин повістають без праці і о скілько термінували перед тим що найменше через пів року в однім з названих ремесел, а мають намір визволити ся в тім ремеслї після промислових приписів. Услівя принятя: 1) вік від 14—17 лїт, 2) фізичне уздібненє, 3) без закиду. Винагорода: 1) віджившене, 2) мешканє, 3) відшкодованє за зужите убраня і обуви, 4) безплатне лїченє в шпиталях найвнсше до 3 місяців, 5) 36 сот. денно. Правительство поробило вже старана, щоби кождому ученикови відбутий час науки в правительственних завеженях, вчислено до лїт термінованя, предвидженого законом. Визволенє учеників буде відбувати ся через відповідні ремісничі стоваришеня. Поданя повинні вносити родичі (опікуни) учеників особисто, найпізнїйше до 10. марта с. р. в ц. і к. етаповій стаційній команді у Львові, вул. Валова 16. Прилоги до поданя: 1) метрика, 2) урядове потверджене дотеперішної науки разом з поданєм причини розвязаня умови з майстром. Близших інформацій можна засягати в команді в часі від 10—12 предпол. і від 4—6 пополудни. „Українське товариство для попираня ремесла і промислу". Львів, вул. Зіморовича ч. 20.

— **Поширюване православя в Галичині.** „Русская Воля" пише: Харківський архієрей Антоній повідомив Синод, що перебуваючих в його епархії православних духовних Галичини постепенно відкликаєть ся до Галичини, занятої російськими військами, для управи унїятськими парохіями, що переходять на православє.

— **Преса антанту про убійство полковника Новака.** „L'Nomme Enchaine" приносить з Амстердаму таку депешу: „Австро угорська преса є погляду, що полковник Новак, який був дуже нелюблений в болгарських кругах, впав жертвою замаху". Очевидно, що таке донесенє є простою видумкою французького дневника і ніде в австро-угорській пресї нема і слїду подібного здогаду. Полковник Новак був невичайно люблений в Софії та удержував численні відносини з широкими кругами болгарської столиці. На те доказом є хоч би громадна участь софійської публики в похоронах бл. п.

ВОЛОДИМИР ГНАТЮК.

На що у нас видають ся книжки?

(Дальше.)

Вислїдом нестиканя наших інтелїгентів з нашими селянами в Угорщинї є не тілько незнанє місцевостий, але й незнанє їх деклїнації. Богато разів згадують ся в споминах дві місцевости, під якими вели ся завзяті бої: Ужо́к і Вере́ньки (або Верецькі). Якже вони відміняють ся? Перша: Ужок, Ужока, Ужокови і т. д. На якім принципі оперта та відміна, святий знає. Аджеж є у нас в Галичинї зовсїм подібна назва Лужок, і мені не доводило ся читати її відміни в формі Лужока, Лужокови, лиш: Лужка, Лужкови і т. д. Чому не відміняєть ся так само Ужок, Ужка, Ужкови, Ужком, в Ужку? Подібних слів у нас сотки: Ляшок, лїсок, лубок, дубок, зубок, лучок, бучок, кубок, жовток, батїжок і т. д. Нїкому не приходить на думку відміняти їх Ляшока, Ляшокови, зам. Ляшка, Ляшкови і т. д. А з Ужком така біда!

Те саме і з другою місцевостю. Вона відміняєть ся: Вереньки, Верецьких, Верецьким, Верецькими, в Верецьких, а у нас пишуть: Вереч ки, Веречок, Веречками. Чому? Хто знає!

Від довшого часу повторюєть ся в воєнних комунікатах місцевість Тульча в Добруджі, яку також перекручуєть ся на рїжні лади. І нїкому навіть на думку не прийде, що се українська місцевість та що їх є в Добруджі більше. Є про них і окремі працї: Лупулеску, Русскія колонїи въ Добруджѣ (Кіев. Старина, 1889, кн. I—III). — Також: Кондратовичъ, Задунайская Сѣчь (Кіев. Старина, 1893, кн. I—II і IV). Але кого вони у нас інтересують? Аджеж у нас легковажить ся загалом всяку наукову працю, а етнографічну легковажити належить навіть до доброго тону. То лиш сусїди такі хапчиві, що не тільки пильнують свою етнографічну територію і студіюють її, але й розтягають свої сїти на чужі території. А ми лїберали і щедрі люди будемо жалувати сусїдам по кавалку території, якої маємо й так богато? Менше буде треба студіювати.

До недавна належало у нас до доброго тону перекручувати всї імена власні й географічні на польський лад, коли хто писав по нїмецьки, чи иншою чужою мовою. Богдан Дїдицький, Денис Зубрицький, Омелян Шведицький, Федір Стрільбицький, Лев Трещаківський, Яків Головацький. Федір Днїстрянський, Гнат Дрималик, Антін Петрушевич, Софрон Недїльський, Перемишль, Бережани, Золочів, Теребовля, Устеріки, Кудерявці і т. д. звали ся тодї ось як: B. Dziedzicki, D. Zubrzycki, E. Szwedzicki, T. Strzelbicki, L. Trzeszczakowski, J. Głowacki, T. Dniestrzański, I. Drzymalik, A. Pietrusiewicz, S. Niedzielski, Przemyśl, Brzeżany, Złoczów, Trembowla, Uścieryki (sic!), Kędzierzawce (sic!) і т. д. Хто під сим накритєм міг здогадати ся, що се українські імена і місцевости? І хто мав старати ся, аби вони мали український вигляд, чи може чужинцї? Постійне уживанє поправних імен і форм у виданях Наукового Товариства ім. Шевченка втерло ся на стільки, що тепер починають заникати попередні спольщені форми, хоч ще не всюди. А нераз ті спольщені форми просто чудернацькі. Є, приміром, село Усте-ріки і Уст-ріки. Обі вони повинні звучати по польски Uście rzeki; тимчасом одно звучить Uścieryki (як буцїм би воно мало щось спільно з риком), друге Ustrzyki. Так само Кудерявці звуть ся чомусь Kędzierzawce. В такім разї Григорів, Перепельники, Товстобаби, Городенка повинні називати ся Grzegorzów, Przepiórniki, Tłustebaby, Grodzienka, а не Hrehorów, Perepelniki, Towstobaby, Horodenka. Та хто хотїв би в таких випадках шукати за льогікою, то сильно ошукав ся би, бо не знайшов би її.

Переглядаючи наші виданя, можна назбирати ще й инших дивоглядів. Так угорський мінїстер зветь ся буцїм то Тіша (а не Tica); мадяр. sz=c, а не ш), а відомий посол гр. Секенс (sic!), а не Сечені; наддунайське місто в Ромунії (напроти болгарського Рущука) називаєть ся буцїм то Гіюргієво (зам. Джюрджево); англійський мінїстер зветь ся Л. Георгес (зам. Лойд Джордж); відоме з наших народних пісень угорське місто Сигіт зветь ся буцїм-то Шігет (мад. Sziget=Cirer); італійське місточко Асіяго (Asiago) зветь ся буцїм то Асаджіо і т. д. Инші письменники, не дуже сильні в відчитуваню чужих азбук, радять собі далеко простїйше; вони пишуть: лїсок Delville (зам. Дельвіль), коло Belley (зам. Белєй), мінїстер Carcano (зам. Каркано), місто Bordujen (зам. Бордужени), посол Bissolati (зам. Бісоляті), від Barleux (зам. Барлє) і т. д.

Всю ту саламаху можна звести до отсих питань: 1) Як належить писати наші імена і географічні назви в чужих мовах? 2) Як передати чужі імена і географічні назви в нашій мові?

(Далї буде.)

полковника, на яких явили ся: князі Борис і Кирило в заступстві короля та президент міністрів Радославов і начальний вождь Жеков.

— **Незорані поля на Україні.** „Bureau des Nationalites de Russie" в Берні доносить: По відомостям які ми одержали, на Волині особливо у фронтовій области стоять розлогі простори неуправлені осеню з приводу недостачі робучих сил і мертвого інвентаря. Щоби принайменше забезпечити весняні засіви поробило губерніяльне земство заходи про усунене перешкод в привозі рільничих машин і приладів з Швеції та про швидку доставу жниварок з Америки.

— **Цісар і Цісарева в Будапешті.** Цісар і Цісарева відіхали вчера окремим поїздом до Будапешту в товаристві великого гофмайстра кн. Гогенльоге і міністра заграничних справ гр. Черніна.

— **Вістка від Митрополита.** О. Іван Стрільбицький, парох Наварії, дістав дня 2. III. 1917. в почти картку з таким змістом: „Суздаль (Владим. губ.) Спасо Евфиміевский монастир. 21. XI. с. с. 1916. Дорогий Отче Декане! Дістаю Вашу картку, написану тому рік в день св. Андрія. — Половина стерта (відай підписи). Сердечно дякую всїм за так милу для мене память. Я писав недавно, відповідав на пізнійшу картку. Днесь лиш желаю свят Різдва, Н. Р., Великодних всїм Вам, родині, сусїдам, вірним. Я здоров. Богу за все дякую. Сердечно здоровлю. А."

— **Жінки адвокатами в Анґлії.** Проти опозиції льорда канцлера англійська палата льордів приняла закон, який дозволяє жінкам виконуване адвокакури і нотаріяту в цілій державі. Те рішене викликало в Англії велике вражіне, а загально вважають його побідою приклонників рівноправности жінок.

— **Відчити.** Заходом комісії при „Ак. Громаді" для звеличаня памяти поляглих відбудуть ся в салї тов. „Бесїда" відчити: 11. с. м. д ра Гординського п. з. „Із культурних переживань Галилан в 60 их роках"; 18. с. м. проф. д-ра Стеф. Томашівського п. з. „Історична традиція в національнім „житю". Початок о год. 4. по полудни. Вступ 30 сот. Дохід призначений на комісію для звеличаня поляглих товаришів.

— **„Кружок земляків" у Відни** повідомляє, що найблизші товариські сходини получені з відчитом Вп. Віктора Левицького про „Релігійна проблєма українського народа" відбудуть ся в льокали ресторану Tischler-a I Schauflerg 6 дня 17 с. м. о годині 7. вечером. Дальші товариські сходини відбувати-муть ся в тім самім льокали і о тій самій порі в суботу по першім і по пятнацятім кождого місяця.

— **Для заспокоєня покритя запотребованя гумових пипок** та в цїли узисканя цїн, що уможливили-б також незасібним родинам набуване пипок, постарались власти, щоби пипки вироблювано з уряду та передано в обіг по мірних, постійних цінах. Розпорядженєм міністерства поручено продажу гумових пипок аптикам і лїкарям, що ведуть домашні аптики. Для одної дитини дозволено видати лиш одну нову пипку, а на случай поновного набуваня лиш за зворотом зужитої пипки. Цїну для купуючих при видачі пипок з першої достави установлено по 60 сот. заштуку. Переступленє установленої цїни продажі треба уважати за підбиване цїн. Гумові пипки, що находять ся тепер ще у поодиноких місцях продажі, полишаєть ся аж до вичерпаня припасу у свобіднім оборотї, так само пипки, споряджені з матеріялів, що заступають гуму. Кормленє фляшкою не повинно у нїякім случаю довше протягати ся, чим сього справдїшня потреба домагаєть ся. Дїтий у віцї понад один рік треба правильно призвичаювати до відживлюваня з ложочки та мисочки.

— **Де перебуває моя жена Марія Бемко з Тернополя,** котра в 1914 році з приводу війни опустила Тернопіль? Михало Бемко, П. п. 55. Компанія 13. Воєнно-плєнний в Росії, Город Екатеринослав.

Що дїеть ся на провінції.

Лист з Мостищини.

Мостиський повіт належить до тих повітів східної Галичини, котрі найбільше потерпіли через російську інвазію. Туди маширували цілі армії на здобуте Перемишля. Туди переїхали і тут довгі місяці кватирували російські трени. В місяци маю і червни 1915 р. відбули ся в сторонах Гусакова, Крукенич і Острожця завзяті бої. Горби між тими місцевостями вкриті численними могилами і хрестами. Росіяни обороняли кожду пядь землї при відворотї і длятого війна принесла великі знищеня. Церкви понищені майже цїлковито в громадах: Калинкові, Старяві, Гусакові, Радохонцях, Золотковичах, Гориславичах і Пакости. Не мають своїх парохів слїдуючі громади: Старява, Радохонці, Мислятичі і Пакість. Пароха з Кальникова насильно вивезли Росіяни до Росії.

Велику скількість шкільних будинків Росіяни порозбирали на декунки, инші понищили воєнними операціями. Знищена зовсїм величава 4-клясова школа ім. Т. Шевченка в Черняві і Старяві. Розбиті шкільні будинки в Мислятичах, Золотковичах, Вишенці, Підлїсках і Радиничах.

Зауважило ся в часї інвазії, що Росіяни, крім нищеня гр. кат. обряду (численні заборони нашим священикам сповняти душпастирські обовязки) ширеня православія між громадянством, звертали велику увагу на знищене української окремішности і національности. Забрали всї українські прапори і понищили читальняні бібліотеки. Між простим російським салдатством з України був великий попит за книжками, писаними фонетикою в українській мові. Національне житя українське було зовсїм завмерло. Одиноким майже священиком, що не полишив свого стада во время люте був о. Володимир Ясеницький, гр. кат. парох з Радинич і декан мостиського деканату. Він сповняв душпастирські обовязки чи не в цїлім деканатї, ніс слова розради і потїхи сповідаючи вірних цїлими днями, бо в инший спосіб не вільно було.

З товариств кредитових лише „Народний Дім" в Мостиськах дїяльний тепер. З цїлої управи полишено лише одного п. дир. Стефана Байдалу, прочі у войску. В сїй інституції одержують жінки і батьки покликаних горожанську підпору. Селянські каси в Старяві, Кальникові, Малнівській Волї, Боленовичах, Пакости і Підлїсках не чинні, бо члени їх управ покликані до військової служби.

Склад Народної Торговлї в Мостисках знищений зовсїм. Найсвідомійших українських організаторів селян Лутчина з Соколї, Жука з Мал. Волї і п. Помірка, касієра Нар. Дому в Мостисках, насильно вивезли до Росії.

В громаді Підлїсках при відворотї несподївано в ночи приарештували Росіяни українських ученнків гімназії: Антона Споляка, Івана Романа, Дмитра Возняка і Анну Михалюнів ну тай під сильною ескортою пігнали пішки до Росії.

Евакуованих мешканців зі східних повітів Галичини, переважно Українців, приміщено в польських громадах. Ратункозого комітету для евакуованих в мостиськім повіті нема. Український комітет опіки над сиротами по жертвах війни для перемиської епархії не виказує жадного житя. На публичних державних будинках в цілій Мостищині нема зовсїм українських написів.

Належить сподївати ся, що наше духовенство і повістала ще світська інтелігенція понехають свою дотеперішну байдужність і нерішучість в справах національних та щиро займуть ся працею над відродженєм повіту, а органічна праця без згляду на вислїд війни для нас принесе нам національний хосен. Уважаймо, щоби хто инший не обняв проводу над нашим нещасним народом, як його самому собі полишимо.

ОПОВІСТКИ

Пятниця, 9. марта 1917.

Нині: греко-кат. П. о. г. Ів К. — римо-кат. Францішки.

Завтра: греко-кат. Тарасія арх. — римо-кат. 40 муч.

В суботу дня 10. марта 1917 о год. 5. вечером відбуде ся в льокали „Академічної Громади" дискусійний вечір: „На студентські теми". Дискусію заініціює П. Т. Федорців. Гостям раді. Подає ся до відома, що урядові години Тов-а „Акад. Громада" є що дня від год. 11—12 і від 5—6. В неділю лиш від 11—12. — Видїл. 169 1—1

Оселї для інвалідів У. С. С. організує Товариство „Макївка" в Новім Санчи. Удїл 10 К. Посередничить в вишукуваню посад для інвалідів У. С. С. і приймає добровільні жертви на закупно осель. 156/II 4—10

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим довозші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви

Д-р Ярослав Олесницький Володимир вол. **25 К** (Дн.) — Іван Коропецький ц. к. судія в Долинї 10 корон. — Козбур Марія зі Самбора 10 К: Пп. Татомирова зі Самбора, Біленьківну учительку зі Самбора, професора Бойцуна зі Самбора, радника Бережанського зі Самбора, Городиську з Більча. — Кокодинський Андрій помічний лїкар в таборі Гмінд. З нагоди вінчаня моєго з панною Розалією Турянською в таборі Гмінд, вложили запрошені гості 46 К на на Волинські школи (яку то суму рівночасно пересилаю до кред. тов. „Дністер" на книж. 9888) і виклику ють: три перші українські подружя, які будуть заключені в таборі Гмінд. — Христина Гериновичь Самбір 10 К: Олену Гадзевичеву в Новім Санчи, надпоручн. авд. Михайла Яца в Опочній, надпоручр. 9. п. п. д ра Ярослава Крижановського, капітана авд. Йосифа Грицайка, поручн. Василя Кіцулу у Відни. — Юрко Білецький студ. мед. вет. 5 К: Стефу Туркевич студ. філ., Орисю Матієвну уч. VIII кл. гім. ССВ., Сяню Пачовську уч. VIII кл. гімн. ССВ., Романа Лободича бог. IV р., Романа Калимона студ. прав — Александра Несторовичева 10 К (Дн.): Ем. Шафранську майорову, Неон. Василькевичеву, Зофію Цегеликову куратову, всї в Перемишли, о. Ст. Макара з Нового міста і о. Вас. Матківського з Верхрати. — Ярослава Несторовичівна К ? (Дн.): Людю Гарматїївну з Відня, Орисю Витвицьку з Перемишля, надпор. д ра Ів. Мандюка полева почта 224, професора Ст. Бобеляка в Перемишли і хорунжого В. Мороза полева почта 434. — Стеня Сприсівна 2 К.: Любку Федевич в Турці, Ромця Кульчицького в Вощанцях, Орка Питляра в Судовій Вишни, Ромця Білянського в Белзї, Дорцю Котисівну в Телешницї Санній. — Сан. поручник Чернявський („Дїло"): Волод. Lebring, Lagerspital, 10 К. поруч. Онуфр. Нагуляк, пол. поч. 522, Іван Марцюк, Перемишль, сан. хорунж. Іван Зленко, пол. поч. 369, Дмитро Паращук, Marinenarztaspirant, Pola.— Н. Винницька 10 К. („Дїло"): Ліну Грицькївну, Володимира Йону, Стефана Купяка з Винник, Гринька Грицая, УСС., Леся Новіну Розлуцького, УСС.— Василь Грица, ляйтнант 9 п. п. у Відни, k. u. k. Res.-Sp. 1, I Chir. Offz. Abt. 20 К: Олекса Дереш, Михайло Бобанич, Михайло Білецький, Пиріг, Кобрин (по причині іменованя їх на поручників при 9 п. п.) —Д р Кость Кисїлевський в Городку Яг. 4 К.: д-ра Івана Панкевича, проф. конзул. Акад. у Відні, Зенона Паука, хорунжого (пол. шпиталь 7/11), Льва Крипякевича, проф. гімн. у Львові, Олександра Тисовського, надпоручника в Печ (Fünfkirchen), д-ра Василя Деркача, войск. лїкаря в Полї. — о. Петро Гарух в Незнанові 10 К.: о. дек. М. Кордубу в Сушні, о. дек. Ст. Петрушевича в Холоєві, о. сов. Ів. Глодзїнського в Рудї, о. П. Казанівського в Камінцї стр., п. Юл. Гаруха, ст. дес. УСС. в Відни. — о. Климентій Базилевич Нове село 10 К.: д ра Ярослава Гординського професора ц. к. акад. гімн. у Львові, Михайла Моша управителя школи в Ременові, Нїзу Калиновичеву з Буська, Михайлину Іванцеву з Ременова, о. Івана Туркевича проф. ц. к. акад. гімн. у Львові, — Лїдка Колтунюк 5 К.. Катрусю Гвозденку і Богдана Перфецкого зі Львова, Романа Конзра з Бялої, Ренусю Котис з Подолець і Ореста Колтунюка з Рімасомбат, — Францішка Кобринська 10 К.: Юзю Борачкову з Яйковець, Фрозю Трильовску з Відня, Наталю Кобринську з Болехова, Мільцю Шухевичеву з Тишковець і Наталку Окуневску з Яворова,—Антін Копровський поручник-авдитор пол. почта 333 10 К.: Філярета Грабовенського, Володимира Козакевича радників суду в Самборі, о. Франца Рабія декана в Самборі, о. Омеляна Кормоша ц. к. професора гімназії в Перемишли, д ра Теофіля Кормоша адвоката і посла в Перемишли, — Павлина Раковичева доживотничка в Стрию 5 К.: Павлину Раковичеву учительку в Стрию і „компанію" фуксів в Стрию. — громада Камінки 26 (двайцять шість) К. (Дн.) всї громади, котрих писарем є п. Володимир Виногродський в Балигородї. — Дзюся Гоцька 5 К.: Юлю Пясецьку Реклинець, Марійку Лучечківну Перемишль, Костка Чеховича Львів, Івана Грабара Бутини, Стеф. Кормову Борове,— Павло Яворський з Унятич 10 К: Івана Яворського уч. V кл. укр. гім. в Перемишли, Йосифа Яворського уч. III кл. в Дрогобичи, Мирослава Яворського, Марію з Яворських Попиль, Параню Тарнавську всї три в Унятичах.— Атанязий Дольницький учитель в Оберголябрун 10 К (Дн.): Володимира Бриковича надп. авдитора в Красноставі, Корнила Пігуляка гр. правосл. пароха в Оберголябрун, Петра Стефюка, Василя Кінзірського і Василя Халуса гр.-правосл. богословів в Оберголябруні. —

Просимо всїх Вп. Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Дїлї, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних, В той спосіб заощадите нам богато роботи. бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сїй нагоді пригадуємо, що жертви складаєть ся пдтковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адмінїстрацію „Дїла" і викликаних. Х.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 8. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

В лісних Карпатах на північний захід від Татарського провалу прогнали неприятеля з одної гори.

На Волини перепалки на терені перед нашими становищами і скріплена огнева боротьба.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Загалом боєва діяльність була мала. Патрулї п. п. гоневедів ч. 32. привели з італійського становища на захід від Костанєвіци 15 полонених.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не було зміни.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 8. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Тільки в Шампанії нагальний гарматний огонь; на инших фронтах при мрачнім воздусї і снїговици панував загалом супокій. З вивідних виправ між Соммою й Акрою приведено 17 Англійців і Французів і кілька машинових карабінів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Не було важних боєвих дїлань. Між Вілейкою і Молодечном спричинено бомбою вискочене з шин російського поїзду.

Македонський фронт: На північ від озера Дойран перепалки передних сторожий.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ПОДАВАЙТЕ СТАРУ АДРЕСУ!

Майже щоденно містимо отсю просьбу у „Дїлї", а проте коли хто з Вп. Передплатників зміняє місце побуту, то звичайно не подає попередної адреси. Передовсїм Передплатники з полевих почт (Фельдпост-ів) майже нїколи не дають при змінї адреси послїдного фельдпосту. А ми при найлїпшій волї не можемо дати перевести зміни, доки не маємо докладної попередної адреси. У нас картотека є уложена після почт, а не назвищ передплатників. Щоб уникнути нарікань просимо при змінї на НОВУ, подавати і попередну (стару адресу).

ВИКАЗИ ЖЕРТВ

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРІНЧЕНКА

зложили на мої руки в коронах і сотиках:

Вч. о. декан Городецький з Вербовець 30 К., о. Мих. Кіт з Каменя (коляда) 30 К., о. совітник Волод. Коновалець з Малехова 20 К., о. Йоаким Федюк з Студінки 10 К., о. Віктор Сиротинський з Камінки Волоської 50 К., о. Амброзій Березовський через п. Пшепюрського 10 К., Ромко і Юрко Боярські з Пархоч 10 К., Емилія Шараневич з Облозниці 5 К., Дмитро Мединський зі Львова 4 К., Іван Геців урядник зелізн. у Львові 6 К. — разом 174 К.

За сї щедрі дари в так прикрих для нас часах складаю ласкавим жертводавцям в імени шкільної дїтвори і їх родичів сим прилюдно сердечну подяку. *M. Cisk.*

Адреса: Управа школи ім. Б. Грінченка, Городецька 95, або Грунвальдська 4. 40 1—1

НА ШКОЛУ ім. КН. ЛЬВА у Львові на Личакові вул. Клушинська ч. 5 зложили в коронах слїдуючі добродії: Впр., о. крилош. Чапельський 10, Ів. Співак, Бірки домінік. (збірка колядників: Ів. Клюка, Фед. Рака і Ст. Гащука 30, Вп. Анастазія Кізликова 2, Вп. Марія Калимович 2, Хв. Комісаріят У. С. С. 100, колядники з Підяркова бобр. пов. 51·70, Впр. о. Каранович Яксманичі 5, Впр. о. М. Шумило Стронятин 20, Вп. Українки ученицї ц. к. учит. семинарії у Львові III. р. б 1.—В місяци лютім 1917 р. зложили слїдуючі добродії: через Вп. д ра О. Макарушку: д-р Ст. Баран 5, громада Купновичі 8, коляда з Чесник 30, коляда з Миклашева 20—разом 63, гр. кат. церков в Хутарі п. Тухолька 10, Вп. Анастазія Кізликова 1,—через адмінїстрацію „Дїла": молодіж з Ременова 10, Впр. о. Гр. Тимчишин Кропильники 15,—через Вп. д-ра О. Макарушку: Вп. Олекс. Онисько в Кракові 30, Вп. о. Дм. Хабурський Томашівці 10, Тов. урядн. і свящ. у Львові 10, громада Синевідсько нижне 10, коляда з Глинська 10, Впр. о. Ів. Винницький в Залїсцях 10, Впр. о. Евг. Шукевич в Підберезцях 5, Вп. Леон. Балицький дир. школи в Роздолї і оберляйт. в арм. 15 — разом 100, — Тов. „Шкільна Поміч" 30, Вп. Теод. Мрочко, кант. У. С. С. 10, Вп. Мих. Калимович 4, коляда з Новиці на руки Впр. о. Мих. Коша 20. — В попередних місяцях зложили: Вп. Марія Калимович 2, Вп. Савицька 2, Ірина Кахникевич 2, Вп. Анастазія Кізникова 2, Вп. д р Овчарський 100, Вп. Українки ученицї ц. к. учит. семинарії у Львові III. р. б 2·08, К. Кахникевич 20, Вп. Вас. Баричко уч. VI. кл. збірка в Щирци 13·66, Впр. о Ст. Білинський Жовква 20, Вп. Лисий Ілько 10, Вп. Марія Лиско 10, складка парохіян церкви св. Петра і Павла у Львові 26, філія „Сїльськ. Господаря" у Львові 30,—через адмінїстрацію „Дїла": Вп. о. П. Пелех Товщів 5, д р Семен Шевчук 25, д-р Степан Гасюк і Дзюня Львівна 25, Вп. П. Ростанський оберляйтнант 12 — Управа Кружка ім. кн. Льва на Личакові складає отсим сердечну подяку всїм щедрим жертводавцям і просить о дальші жертви, бо школа ім. кн. Льва під матеріяльним оглядом находить ся в теперішних тяжких часах в скрутнім положеню. Виказ зложених жертв в попередних місяцях буде поданий в найблизшім часї.

На У. С. С.

від 14/2 1916 в ч. 294 які зложили в коронах і сотиках:

(Далї).

Марія Білярчик Дашівка 1·—, Марія Бібкевич Дашівка 1·—, Настя Юровська Дашівка 2·—, Марія Бонталя Телешниця 1·—, Михайло Мацура Дашівка 1·—, Настя Белей Дашівка 1·—, Марія Шведа Дашівка 1·—, Катерина Магац Дашівка 1·—, Анна Чижовська Дашівка 1·—, Марія Таць Дашівка 1·—, Марія Фігель Дашівка 1·—, Зофія Дзепак Телешниця 1·—, Парашка Вельган виселенець 1·—, Катерина Вельган виселенець 1·—, Настя Мацура Дашівка 1·—, Марина Поточна Телешниця 1·—, Юрій Чировський Дашівка 1·—, Анна Курій Дашівка 1·—, Ілько Тиць Дашівка 1·—, Анна Юровська Дашівка 1·—, Настя Шведа Дашівка 1·—, Анна Міськ Дашівка 1·—, Катерина Магац Дашівка 1·—, Февр. Квасівська Телешниця 1·—, Марія Жизняк Дашівка 1·—, Катерина Зошик Дашівка 1·—, Чижівський Дашівка 1·—, Михайло Шведа Дашівка 1·—, Анна Учень Дашівка 2·—, Фед. Зошак Дашівка 2·—, Наталія Токарська Телешниця 1·—, Євка Магац Дашівка 1·—, Анна Цепак Дашівка 1·—, Анна Савчак Дашівка 1·—, Настя Тимулік Дашівка 1·—, Анна Шевчишин Дашівка 1·—, Настя Магац Дашівка 1·—, Михайло Шведа Дашівка 1·—, Гриць Учень Дашівка 1·—, дрібні датки (громада Дашівка) 4·60, датки (громада Дашівка) 60·—, Олександар Медвідь Телешниця 2, Іван Загородник виселенець з Єзуполя 1·—, Василь Хруставка Соколова Воля 1·—, Анна Миник Соколова Воля 1·—. IX 4—?

Оголошення.

Нові льоси Австр. Червоного Хреста мають дуже-добрий пляна гри і кождий льос мусить бути вильосований в протягу 40 лїт. Головна виграна 200 тисяч корон. Найблизше тягнене 1. червня. Поручуємо ті льоси за готівку по 35 (враз з податком і присилкою) враз на сплати місячні в групах по 5 льосів. Перша рата з стемплями і податком 10 кор. дальші рати по 6 кор. — Дім банковий **Schütz i Chajes,** Львів, пл. Марійська 7.

VIII 8—?

Глядає ся канцелярійної помічниці, яка знала б українську й німецьку мову, писала на машинї і мала практику у ведению рахункових книг. Зголошення в Науковім Товариствї ім. Шевченка щ5 дня з ів 2 і 3 год. 170 1—3

Поручаємо землякам наш німецький орган

„Ukrainische Korrespondenz"

Видавець:
Президент З. У. Ради Д р Кость Левицький.
Відвічальний редактор: 1—?
Посол Володимир Сінґалевич.

Виходить чотири рази на місяць Рік видання 4. Річна передплата виносить 12 К, піврічна 6 К, ціна поодинокого числа 30 сот. Адреса редакції і адмінїстрації: Wien, VIII. Josefstädterstrasse 42/8.

Панночка володіюча чисто язиком німецьким глядить лекцій найрадше на селї. Уділяє також початкі в французького. Зголошення під „Українка" до Адміністрації „Дїла". 167 3—3

Права родин покликаних до війска і ин. необхідні інформації містить „Інформаційний календарець". Ціна 30 сот. — „Жовнярський". Ціна 20 с. — „Шкільний". Ціна 20 с. До кождих 10 шт. 2 даром. Пересилка 1 шт. 5 сот. 12 шт. 30 сот. — Висилає А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Львів, вул. Карпінського ч. 19. 139 15-15

ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СПІВАНИК

НАША ДУМА

зладив АНТІН ГАПЯК.

(Друге виданє справлене і побільшене)

182 пісень. 200 коломиюк.

Пісні подїлені на шість груп:

I. Патріотичні і полїтичні (21 пісень).
II. Історичні (19 пісень).
III. Станові: а) козацькі (17 пісень), б) чумацькі (7 пісень), в) бурлацькі (7 пісень), г) опришківські (3 пісні), д) побутові (18 пісень).
IV. Січові, сокільські, стрілецькі (26 пісень).
V. Любовні (64 пісень).
VI. Коломийки (200 пісень).

Окладинку Співаника прикрашує гарна вінєта, виготовлена арт. малярем Буцманюком а першу сторону образець „В'їзд Б. Хмельницького до Киева" (відбитка звісного великого кольорованого образа артисти маляра М. Івасюка) та кромі сього при початку і при кінци кождої групи, уміщена гарна відповідно дібрана ілюстрація.

Ціна співаника „Наша дума" **К 2·80** (оправлен. в полотно К 4·50).

Сей великий Співаник можна набути також окремими частями.

а іменно: часть перша п. з.:

„НАША СЛАВА"

у якій поміщені пісні патріотичні і полїтичні, історичні, станові, січові, сокільські і стрілецькі.

Співаник „Наша слава" коштує **К 1·40.**

часть друга п. ч.:

„Наша пісня"

містить пісні любові і коломийки. Співаник „Наша пісня" коштує **К 1·40.**

Хто не може набути великого співаника „Наша дума" за **К 2·80,** нехай замовить собі співаник „Наша слава" або співаник „Наша пісня за **К 1·40.**

На звичайну пересилку почтову треба додати 30 сотиків а на поручену 65 сот.

Замовленя і рівночасно гроші треба висилати під адресою:

Канцелярія тов. „Просвіта"
Львів, Ринок ч. 10.

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по німецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-німецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е виданє). Ціна 1 К 40 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу:

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научання! Важне і для учителїв удїляючих початків німецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 22—35

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО. З друкарні „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч 57. (9.309) Львів, субота 10. марта (25 лютого ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·10 К.
чвертьрічно . . . 6·— „
піврічно . . . . 12·— „
цілорічно . . . . 24·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 г.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, дворічна тогоа 40, в надісланих 60, в оповістках 80 с, в родинній части 1 К. Повідомлення урядничана і загучена 2 К. Некрологія стрічка 1 К. Сталоголошення та огрішне — — — уконець. — — —

Окоа правильних чисел у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 9. марта 1917.

Оголошують урядово: Правительственний комісар міста Львова д-р Рутовський іменував сиротинськими інспекторами п. Йосифа Едліч Капусцінського і п. Марію Дулемба та відобрав від них службове приречене. Функції ґенерального опікуна для округа міста Львова поручив правительственний комісар міста Львова секретареви магістрату п. Йосифови Стобецкому".

Користуючи ся постановами цісарського розпорядку з 12 жовтня 1912 р. і розпорядку міністерства справедливости з 24. червня 1916 р. управа міста Львова зорганізувала Уряд ґенеральної опіки над дітьми, що її потребують. По законним постановам інституція ґенеральної опіки се уряд, з усіми правами і обовязками публично-правного орґану, вивінуваний широкими повновластями; ті права і обовязки на стільки важні і богаті своїм змістом, що новою інституцією — можна сміло сказати — реалізує держава ідею усуспільненя й удержавленя виховання.

На найважнійші із завдань ґенерального опікуна вкажемо поки-що тільки коротко, а саме: ґенеральний опікун має вести опіку над тими малолітними, які потребують правного заступства і його з яких небудь причин не мають, а яких йому за згодою суду віддасть під опіку громада чи корпорація, що установляє уряд ґенерального опікуна; він буде виєднувати засоби для удержаня незасібних, в першій мірі неправесних дітий, він буде в деяких случаях вести надзір над вихованем тих дітий, що мають свого правного заступника, чи опікуна.

Опіка се право і обовязок фізичного і духового виховання дитини. Серед теперішних воєнних злиднів, коли стільки сиріт плаче з голоду і тиняє ся без догляду по міських вулицях і попід сільські плоти, се право і обовязок набирають особливої ваги: від їх виконаня залежить ратунок перед фізичною і моральною загибілю великої части наймолодшого покоління. Коли забезпечені будуть матеріяльні основи для прожитку безпомічної дитини, опікун розсвітлить її душу першою любовію добра, подбає про її шкільну науку та здоровий духовий розвиток. Є природне право у дитини, признане законом, щоби вона — коли не має свого батька матері — була виховувана своїми найблизшими, які найкраще знають її житеві відносини і її душу. І є ще друге право у дитини: щоби вона дізнавала ся про перші елементи знаня і моралї в своїй рідній мові і виростала в світлі своєї нзціональної культури. Одно і друге завдане сповнити можуть тільки члени того самого народу, до якого належить дитина — як її найблизші.

Іменований правительственним комісарем Львова ґенеральний сиротинський опікун одержує опіку над усіми дітьми львівського міського округа без розбору віроісповіданя і народности. Ґенеральний опікун — Поляк має опікувати ся українськими сиротами Львова; те-ж саме сиротинські інспектори, члени польської народности, мають заступити родичів українським дітям, що остають без опіки. Не пересуджуємо того, які будуть висліди праці ново-іменованих опікунів — Поляків над добром і вихованем української дітвори Львова, та з огляду на національні відносини в краю і місті ту працю зроблять красше, богато красше свої українські опікуни. Накормити голодну українську дитину, вивести її з душних безпросвітних сутерен на сонїшний воздух фізично і духово здорової атмосфери, виховати її у своїм релїґійнім обряді, защіпити в її душі першу парость національної свідомости — зумів рішучо найкрасше свій, український опікун, чи опікунка. Се українським дітям належить ся „по всїм божим і людським правам".

Сподіємо ся, що громада міста Львова сповнить свій обовязок супроти всіх своїх горожан і дасть українським сиротам свою опіку в інституції українського уряду ґенеральної опіки. Се наше оправдане і рішуче домаганє!

Перед днями рішеня на заході?

Двобій між Анґлією й Німеччиною.

На заході — пише в „Berl. Tagbl." майор Морат — на думку цілого світа приготовляють ся дні рішеня. В половині сїчня с. р. начальний вожд болгарської армії Жеков сказав до американського офіцира про воєнне положенє ось-що: „З весною, коли дороги стануть знов можливі до уживаня і в наших противників назбирають ся знов запаси муніції наслїдком привозу з Анґлії, Америки і Японії, жде нас ще дикший вибух проб офензиви наших противників". Тимчасом заострено нашу війну підводними човнами, і вже не можна заперечити впливу, який мати-ме оружє підводного човна на неприятельську стратеґію. Хоч головний успіх, який хочеть ся осягнути проти Анґлії, лежить на економічнім поли, одначе побічний вплив на рішаючий воєнний терен має як найбільше значінє. Анґлійські терени війни на французькій земли, французькі фронти як також італійський фронт не можуть бути вживлені силами краю. Під вживленем розуміють ся воєнні матеріяли, які мають служити воєнному рішеню. Хоч не треба забувати, що нагромадженє муніції й оружя на французькій земли осягнуло значну міру вже перед початком заостреної війни підводними човнами, одначе щоденне веденє офензиви в ріжних частях фронту значно нарушує сї запаси.

Співробітник для справ морської війни дневника „Pester Lloyd" пише про війну підводними човнами і заосмотренє анґлійської армії, що Анґлія не може тими силами, які має до розпорядимости, запевнити постійне заосмотренє своєї армії. Нагромадженими запасами можна буде якийсь час вести боротьбу в сконцентрованій формі, одначе за кілька місяців, а може навіть тижнів, буде потрібне в великих розмірах доповненє людського матеріялу й заосмотреня. Та що тимчасом зменшать ся навіть можливости привозу до Анґлії, то зменшить ся здатність анґлійської торговельної фльоти для цілий військового перевозу. Таким чином Анґлія в близькій будучности стане перед конечністю зменшити стан своєї армії в поли.

Положенє, витворене заостреною війною підводними човнами, дуже поважно оцінює анґлійська преса. „Spectator" пише: „Грозить нам не пораженє на суши, тільки недостача всіх предметів поживи і сирівців. Тепер ходить о се: Чи Німці зможуть в такій мірі відрізати нам довіз предметів поживи, що ми мусїти-мемо перервати війну, чи антантови вдасть ся задати противникови на суші рішаючий удар, заки ще наступить та хвиля. Від того, чи Анґлія видержить, залежить доля цілого антанту". В „Daily Telegraph" читаємо: „Вислід війни рішить ся в найблизшім півроці. Німецько-анґлійський двобій взагалї рішить боротьбу обох сторін". Дневник пригадує, що без торговельної фльоти Анґлія не може істнувати, і кінчить: „Коли наша торговельна фльота впаде низше рівня, який легко означити, тоді пропало анґлійське панованє на мори і нарід не зможе жити". В иншій статї „Daily Telegraph" виводить: „Німецькі підводні човни гризуть те, що в практицї є пуповиною не тільки британської імперії, але цілого антанту. В більшій скількости ніж колинебудь заражують вони води, якими мусять плисти наші пароходи, і збирають успіх за успіхом, затопляючи не тільки кораблї, але також цінні ладунки. Фінансово могли би ми ту шкоду видержати, бо ми є богаті, але починає нам не доставати торговельних кораблїв і навіть за найвисшу ціну не можна заповнити тих прогалин. В останній четвертині року затопили Німці майже 500 пароходів, а тепер працюють вони зі здвоєною енергією. Втрати ростуть і ростуть, а кождий затоплений анґлійський, союзний чи невтральний корабель зменшує нашу силу, бо ми живемо й ведемо війну торговельними кораблями. Без відповідної скількости їх є ми на мори й на суші безсильні. Підводними човнами викликала Німеччина нову корабельну проблему". „Manchester Guardian" пише: „Коли наші торговельні полученя будуть перервані, мусимо війну без ратунку програти".

Маючи на увазї сї вигляди війни підводними човнами, треба числити ся з можливістю приходу днів рішеня на західнім фронті. З чиєї сторони вийде ініціятива, покаже найблизша будучність. Можливо, що одним з симптомів в сій справі треба вважати отсе донесенє:

БЕРЛІН (Бюро Вольфа). На західнім фронті від 1. марта полонено 333 Анґлійців і 730 Французів, добуто 32 машинові карабіни і 25 скорострільних карабінів.

В справі виселенців.

Відень, 6. марта 1917.

Іменем Укр. Парляментарної Комісії для виселенців і Укр. Запомогового Комітету інтервенїювали нині в міністерстві внутрішних справ пп. Колесса і Перфецький в отсих справах наших виселенців: 1) в справі розширеня виселенчого округа в Галичині на середно-галицькі повіти і негайної виплати виселенцям в тих повітах державної запомоги; 2) в справі поправи харчу і приміщеня в таборах Ґредіг, Гмінд і Хоцем та репатріяції виселенців з тих таборів; 3) в справі реорганізації табору Хоцен; 4) в справі достави живности з Галичини для таборів; 5) в справі худоби виселенців в Гмінді; 6) в справах культурних уряджень в таборах виселенців та громадах виселенців в Галичині; 7) в справі легітимацій для делеґатів Української Парляментарної Комісії для виселенців і Українського Запомогового Комітету до нагляду над умовами житя виселенців в Галичині і круга діланя тих делеґатів; 8) вкінци справі приспішеня номінації інспектора шкіл в таборах виселенців.

Між позитивними слідами інтервенції узискано: розширенє виселенчого округа в Галичині на повіти Добромиль, Лїско, Мостиска,

Яворів, Ціщанів, Старий Самбір, Самбір і Городок ягайлонський та видане заряджена, що висесенцям в тих повітах мають бути негайно виплачені державні запомоги за час від 1. грудня 1916 р.; важні приреченя в справі поправи долі виселенців в Гміндї і задержаня решти худоби тих виселенців, як також евентуальної реорганізації табору Хоцен, вкінци признане урядових легітимацій для наших делегатів на весь виселеньчий округ Галичини. В инших справах оказалась потреба ще дальшої інтеренції в инших компетентних чинників.

ВІДБУДОВА РІЛЬНИЦТВА.

На засіданю Комітету ц. к. Товариства рільничого в Кракові дня 21. мин. м. подав віцепрезидент д р Юлїян Новак до відома такі подробиці з діяльности Централї для відбудови краю:

Знов звернено увагу староств і районових команд, що в першій мірі повіт сам має подбати о забезпечене для себе зерна на засів. Доки всї рільники в повітї не будуть мати насіня на засів, треба всякі надвишки полишити на місци і доперва по заспокоєню потреб повіта вислати їх до найблизшого повіта, в якім виявить ся недостачанасіня,—длятого, щоб оминути кошти перевозу і проволоки в доставі насіня.

В магазинах в Живци зібрано кількадесять вагонів ріжного зерна на засів, які в необхідній потребі відступить ся рільникам на засів по цїні власних коштів закупна, без дочисленя коштів перевозу і магазинованя.

В „Союзї конюшиновім" у Відни осягнено право закупна в Польськім Королївстві певної скількости червоної конюшини. Тому, що ся конюшина буде дорожша від цїн, установлених на конюшину в краю, пороблено в міністерстві заходи, щоби одержати субвенцію в висотї 100 К. на кождих 100 кг. насіня, так, що сю конюшину буде продавати ся по установлених максимальних цінах.

Щоби забезпечити насіне люпину, збираєть ся тепер дати що до висоти його запотребованя. На случай недостачі люпину можна буде його доставити з Польського Королївства, звідки сферовано яких 150 вагонів синього і жовтого люпину по цїні 90 К. за 100 кг. з доставою до Кракова і з запорукою 75-процентової ужиткової вартости. Тому, що цїна люпину, спровадженого з Королївства, є значно висша від цїни, установленої в краю, внесено подане до ц. к. міністерства рільництва о субвенціоноване кождих 100 кг. того люпину квотою 30 К.

З огляду на недостачу стаєнного навозу і високі, часто подвійні кошти при засіві зелених навозів, пороблено заходи що до признаня премії 50 К. від кождого морга, засіяного зеленими навозами.

Щоби забезпечити нашим рільникам добрі відміни бараболь до садженя, закуплено всю продукцію бараболь до садженя у фірми Долковський в Новім Селї. Крім того поручено краківському Рільничому Товариству, щоби з тою фірмою заключило умову о доставлюване оригінальних відмін бараболь на протязї пяти лїт при річній підмозї на сю цїль 20.000 К.

Тому, що теперішна цїна бараболь не покриває коштів продукції, звернено ся до міністерства рільництва з предложенем піднесеня тої цїни до 16 К. за 100 кг. і признаня коштів достави до місць відбору, числячи 30 с. за 1 кільометер і сотнар метричний.

Оборот штучними навозами віддано під строгий нагляд ц. к. намісництва — Централї для відбудови краю. Доси розділено між рільничі організації:

жужлів Томаса	. .	803 вагонів
суперфосфату	. .	145 „
амонового сїрчану	. .	40 „

Крім того якусь скількість жужлів Томаса має на продаж фірма Каррах, яка від ряду лїт має посередництво при продажи зі сторони фабрик томасини в Берлїнї. Ся фірма зобовязала ся продавати навози лиш безпосередно рільникам (без посередників), які одержать дозвіл на закупно від органів Централї. Каїніт і потасові соли можна замовляти без обмеженя в краєвім бюрі в Калуши або через рільничі організації. Будова фабрики азотних навозів вже ведеть ся і можливе є, що в осени с. р. або найпізнїйше з весною 1918 р. можна буде азотні навози доставлять рільникам.

Худоба евакуованого населеня находить ся під наглядом районових команд. Віддаєть ся її на перехованє. Тої худоби в основі не продаєть ся, хиба лиш хорі і винищені штуки.

Спроваджено якусь скількість коний виселенців з Гмінду; позичали їх за оплатою 50 с. від штуки. Тепер маєть ся спровадити коні виселенців з Моравії (212 штук). Безнастанно робить ся заходи коло достави більшої скількости коний, а також коло виєднаня у військових властий заказу дальших реквізицій коний в Галичинї. Поданє о такий заказ відкинуло міністерство рільництва.

Справа закупна більшої скількости шкір і частин упряжи на Угорщинї не увінчала ся успіхом, бо в останній хвилї відступлено від оферти. Тепер робить ся заходи коло закупна більшої скількости шкір і коло заложеня варстатів для направи упряжи в ріжних місцях краю. Крім того знов робить ся старання коло закупна нової партії упряжи на Угорщинї.

Вози, як відомо, куповано перше у фірми Мундус, тепер-же пустить ся в рух фабрику возів в Освятимі. Потрібний матеріял вже купуєть ся.

В останнім часї закуплено яких 400 уживаних військових возів на Угорщинї, які є тепер в направі. Робить ся заходи коло закупна через Централю 600—700 возів уживаних в командї кріпости в Кракові. Сї вози в загалом добрі і дещо лекшого типу. Крім того заходить ся Централя коло закупна 180 артилєрійських возів у Відни.

Так само приготовляєть ся організацію робітень для направи рільничих снастий в будинку, закупленім на сю цїль від фірми Горецького в Кракові, як також організацію менших варстатів і кузень на провінції.

Машини і рільничі снасти субвенціонуєть ся дальше сим способом, що даєть ся 25 проц. опусту, а також 6 місячний векслевий кредит без відсотків, зглядно 3 літний кредит по 3 від ста на нотаріяльний скрипт довжний, який є вільний від стемпля. При моторових плугах опуст є низший — залежить се від марки — а кредит 5-літний. В 1917 р. закупить ся знов кількадесять моторових плугів марки „Прага" і „Ексцельзіор", що відповідає бажаням рільників, бо доси надійшло 50 замовлень на плуги тої марки. Щоби забезпечити смаровило і паливо для моторових плугів, звернено ся до міністерства рільництва з прошенєм о виєднанє у міністерства війни 480 вагонів бензини, 120 вагонів ропи і 66 вагонів смаровила. До замагазинованя і розсилки бензини куплено 4900 бочок, кожда в обємі 2 гектол. При молотільнях удїляєть ся опусту 15—25 проц. — залежно від степени знищеня петента — на 3 лїйний кредит по 5 від ста, зглядно на 5 літний кредит. При парових плугах в 10 случаях признано 25 проц. опусту, зглядно 5 проц. кредиту. Тепер предложено Централї оферту на випозичене 15 парових плугів по цїні 26 К від ha зораного поля, при чім обслугу і вуголь доставляє випозичаючий. Загальна сума, видана доси на субвенціоноване машин і снастий рільничих, виносить понад 12 міл. К.

Організація помочи при відбудові пораленъ є в повнім розгарі

Так само розпочато вже відбудову молочарень в краю.

Для охорони дальших просторів лїсів від шкідників і від зараженя: а) створено станцію для їх досліджуваня і удїлюваня ради, як їх нищити; провід її віддано д-рови Сітовському, асистент. зоольогії при університеті в Кракові; б) рішено виплачувати по 100 К за очищене від зломів і вивертів одного гектара лїса; в) кромі того удїлено підмоги на відбудову сушарнї лїсного насіня в Засові та підмоги на створене бюра порад в лїсних справах при Рільничім Товаристві в Кракові і Господарськім Товаристві у Львові.

На поправу меліорації дала Централя через меліораційне бюро Краєвого Виділу беззворотні підмоги в висотї 224 000 К. Так само робить ся стараня коло оживленя меліораційного банку, щоби прискорити направи, яких Краєвий Виділ наслідком недостачі персоналу в меліораційнім бюрі так скоро не може довершити.

Справа віднови городництва є предметом пильних заходів. Збираєть ся дати що до заподіяних шкід. На разї сю акцію обмежаєть ся до влекшеня при набутю насіня, ярин і щеп овочевих дерев.

Болгарія зриває зносини з Америкою?

БУДАПЕШТ (Прив. тел.). „A Vilag" доносить з Софії: Болгарське правительство зірвало зносини із Сполученими Державами і поручило свому послови в Вашінгтонї, щоби зажадав пашпортів.

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -
- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -
- (Адреса: J. Romanczuk, Wien, Pariament.) -

ВОЛОДИМИР ГНАТЮК.

На що у нас видають ся книжки?

(Дальше.)

У славістиці виробив ся звичай передавати всї славянські слова у нїмецькій і инших мовах змодифікованою чеською правописю. Приняв сю правопись найлїпший славістичний орган Archiv für slav. Philologie, а за ним завело її й Наук. Тов. ім. Шевченка у своїх виданях. Тої правописи повинні ми уживати у чужих мовах, коли передаємо наші імена, але заховати при тім український їх вигляд, на скілько лише можливо, так, щоби читач уже по вигляді слова міг здогадати ся, що воно українське, прим. Jurj Fedjkovyč, Jakiv Holovaćkyj, Kornylo Ustijanovyč, Volodymyr Navroćkyj, Osyp Šuchevyč, Čortkiv, Halyč, Kyjiv, Horodok, Peremyšl і ин. Так само пізнаємо ми вже по вигляді, що Nykola Pašić і Stojan Novaković—Серби, Petko Todorow і Ivan Šimanov — Болгари, Jiřć Polivka і Adolf Černy—Чехи A. Afanasjev і Lev Tolstoj—Росіяни і т. д. Се відносить ся одначе до тих мов, котрі уживають у письмі латинки. Колиб ми писали по грецьки, вірменьски, турецьки, китайськи, то мусїлиб наші імена передавати грецьким, вірменским, турецьким, китайським письмом, а не славянським, ані латинським, якого ті народи не прочитали би. І тоді наші звуки треба би приспособити до вигозору тих народів.

Те саме треба робити, коли ми передаємо чужі імена у своїх виданях. Коли була грецько-турецька війна, то в наших виданях нїхто не подавав грецьких імен по грецьки, а турецьких по турецьки; коли була китайсько-японська війна, нїхто не подавав китайських імен по китайськи, а японських по японськи. Так само з теперішної війни не треба подавати англїйських імен, французських, бельгійських, італїйських, ромунських в оригіналї, лише українським письмом у фонетичнім виговорі, отже Лойд Джордж (а не: Lloyd Georges або навіть Георге:!), Чемберлен (не: Chamber'ain), Жофр (не: Joffre), Бріян (не: Briand), Бозелї (не: Bossel), Кадорна (не: Cadorna) і т. д. Писанє тих імен латинкою і оригінальною правописю шкідливе з двох причин: 1) Ширить думку, що буцїм то українське письмо менше варте, бо ним не можна віддавати таких звуків, які віддаєть ся латинкою, що в самій основі фалшиве. 2) Не подає оригінального виговору, через що полишає кождому волю говорити, як йому Бог поклав на ум (прим. Сгакеспеаре замість Шекспір, або хапеавкс замість шапо). А всеж лекше письменникови взяти граматику і навчити ся чи тати по французськи, італїйськи чи инакше, ніж робити се широким кругам суспільности.

Деякі наші приятелї стреміли здавна і стремлять доси до того, щоби нам накинути латинку і григоріянський календар, при чім покликують ся і на недостаточність української азбуки і на те, що латинка звяже нас із заходом та західною культурою і католицизмом, що зробить нашу мову і наше письменство доступнїйшим заходови, що заведене григоріянського календаря в церкві поставить раз на все тому схизмі, знищить москвофільство і всякі инші добродійства спустить на нас. Ми бачимо одначе, що Поляки послугують ся латинкою, а про те нї їх мова, нї їх література нї трохи не доступнїйші заходови від нашої. Теперішна війна доказала знов, що маса католиків, які послугують ся григоріянським календарем і латинкою, були дуже завзятими москвофілами, натомість Українцї зі своєю азбукою і відмінним церковним календарем і чути не хотять про Росіян. Ми не накидаємо нїкому своєї азбуки, але й не можемо зривати з нею, бо вона вяже нас із тисячлїтною нашою культурою і доволї богатою літературою. Коли нам се потрібне, ми послугуємо ся і латинкою і чужими мовами, на доказ чого можемо навести цїлий ряд імен. Так само в публичнім житю послугуємо са григоріянським календарем, але чому ним мусимо послугувати ся і в церковнім житю, яке тільки нас дотикає, а бїльше нїкого? Чому не накидає нїхто жидам нї латинки, ні григоріянського календаря та не каже їм святкувати в неділю, замість у суботу, або обходити новий рік у сїчни, замість у вересни? А колиб їм накинено і латинку і календар, чи не трубіла би вся світова преса про нове насильство над жидами? В кінци чи корисно і для кого одягати всїх в один мундур, та хто повосить на тім страту, коли одяги ріжнородні?

(Далї буде.)

Для вижившення найбідніїших.

Нарада в уряді для вижившення населення.

ВІДЕНЬ (Ткб). Як уже донесено, була в днях 2. і 3. с. м. у президента міністрів гр. Клям-Мартініца конференція в справі пляно-ваної правительством акції для улекшеня житя найбіднійшим верствам населення. Найважнійшою і найконечнійшою частю сеї акції є поправа поживи сих верств населення.

В цїли докладного обговореня сеї справи була в уряді для вижившення населення під проводом міністра Гефера конференція, в якій взяли участь представники міністерств і всїх краєвих урядів, як також президент спільної комісії для вижившення генерал майор Ляндвер. На сій конференції означено провідні лїнії для сеї акції в найголовнійших напрямах

Отже правительство має в публичних засобів причинити ся до поправи поживи найбіднійших верств населення. Акція має бути ведена так, щоби в найтяжшім часї дати як найбільшу поміч, а потім, коли настануть лїпші відносини, знов її обмежити. Відповідно до ріжнородности відносин в ріжних краях будуть мати краєві правительства вільну руку в доцільнім веденю акції. При сім треба буде взяти на увагу істнуючі вже кухні воєнні й народні і не творити нових організацій там, де вже такі організації істнують. До переведеня акції найбільше будуть надавати ся господарські уряди краєві, повітові і громадські, яких творенє розпочав уже уряд для вижившення населення.

Акція буде обмежена виключно на ті круги населення, які з приводу воєнних подій справдї терплять нужду. Роблене яких небудь ріжниць суспільних, політичних чи національних буде рішучо виключене. Міста і промислові центри, де є більше потребуючих, треба буде узглядннти в більшій мірі. Акція буде ведена так, щоб удїлюване помочи не виглядало на понижуючу милостиню.

Цїлю акції буде уможливлене набутя предметів поживи по дешевих цїнах і улекшене набутя. Можуть тут входити в рахунок тільки предмети, які не є урядово розділювані порціями, значить, які можна свобідно набувати. В першій мірі ходить о улекшене набуваня мяса. З огляду на інтерес удержаня стану худоби, особливо коров, є плян ужитя молодника, дробу, дичини і риб; крім того треба буде постарати ся о сир, яйця, ярину і т. д. В звязку в сим не буде можна уникнути обмеженя закупна мяса засібними кругами, щоб осягнути рівномірний розклад уживаня мяса.

Кождий край має покрити потреби сеї акції перше всего власними продуктами. Тільки там, де се буде неможливе, уряд для вижившення населення зарядить виміну між окремими краями.

Господарська сторона акції буде уладжена так, що публика буде мати в неї вплив. Важним вимогом успішности акції є підперте її зі сторони приватної добродійности. В сій цїли правительство звертає ся до засібних кругів населення.

Переговори між антантом і Америкою.

ЦІРІХ (Прив. тел.). По донесеням тутешних дневників ведуть ся переговори між антантом і Америкою в справі її приступленя до війни. Головним предметом переговорів є співдїланє фльоти. Досї, здаєть ся, нема ніякого остаточного висліду нарад.

НОВИНКИ.

Львів, 9 марта 1917.

— **Централя добродійности у Львові.** В справі одноцільности добродійної акції у Львові відбули ся вчера в сали львівського магістрату збори, на яких явили ся численні представники добродійних товариств м. Львова. Іменем українських добродійних корпорацій явив ся на зборах д р Стефан Федак, директор „Дністра". Зібраним предложив референт справи радн. магістрату Островський готовий проект статута з внесенем, щоби його учасники нарад таки на вчерашних зборах затвердили. В дискусії над рефератом більша часть бесідників заявила ся проти того внесеня. Таке саме становище заняв у своїй промові д р Федак. Вкінци ухвалено отсї резолюмії: 1) Збори відпоручників всїх добродійних інституцій приймають думку зєдиненя добродійної акції. 2) В цїли остаточного зредагованя статута в подробицях покликують збори комітет з сімох. 3) Відкликують ся до всїх товариств, щоби в як найкоротшім часї предложили референтови свої конкретні внесеня, а за два тижні відбудуть ся знов збори в цїли ухваленя статута. До комітету сімох, що має перевести редакцію статута, вибрано: д ра Федака, кан. Баденія, п. Чапельську, п. Дулембу, радн. дв. Фідлєра, д-ра Шляйхера і радн. дв. Сирочинського.

— **Гр. Цеппелін помер** 8. с. м. перед полуднем в Шарльоттенбурзї на запаленє легких.

— **Народна торговля, як союз торговельних спілок,** звертаєть ся до торговельних спілок з таким повідомленєм: Розділ нафти так гуртом, як і до подрібної продажи зістав придїлений ц. к. староствам, котрі мають означити гуртівників і предложити їх до затвердженя ц. к. намісництву. Гуртівники дістають нафту просто з рафінерій на основі контингенту, означеного через нафтову Централю, і мусять її роздїлити після порученя ц. к. староств подрібним купцям. Головно до дрібної продажи мають бути допущені передівсім споживчі організації, то значить і наші торговельні спілки. Нехай отже наші повітові спілки постарають ся о гуртову на повіт, а подрібну на свою місцевість, а знова торговельні спілки о подрібну продаж нафти. Також закупно і продаж цукру є тепер в реорганізованю: так як при нафті цїлу справу віддано ц. к. староствам. Спілки торговельні і споживчі мають мати першенство в розпродажи. Не занедбувати хвилї, тільки сейчас звернути ся до місцевих ц. к. староств з прошенєм о придїленє для повітових згл. міських спілок гуртової продажи на повіт, а подрібної на місто, а для сїльських о придїленє подрібної продажи для сїл. Коли торговельні спілки задумують підняти ся скупованя і пакованя явець, належить безпроволочно віднести ся в сій справі до молочарського Союза в Стрию по інформації. Справа дуже важна, длятого належить спішити ся. Всї спілки, котрі зголосять ся по інформації до Стрия, просимо повідомити о тім „Народну Торговлю", як Союз торговельних спілок. Просимо всїх оо. священиків, щоби о скільки є відповідні відносини в селї, заняли ся сею справою і відмесли ся за інформаціями до Молочарського Союза, а саме заздалегідь, щоби старали ся о зорганізованє малої місцевої спілки. Важною під нинїшну пору є справа вижившення, длятого повинно наше священство пропагувати збиранє збірних замовлень на ріжні товари, як мило, мармоляди, свічки, сїрники і т. п. і такі товари замовити або в найблизшій спілцї, або вислати замовленє до „Народної Торговлї", котра займеть ся висилкою. На жаданє висилає „Народна Торговля" цїни і інформації.

— **Заборона держати Поляків у фабриках муніції в Німеччині.** Польські дневники доносять: Нововиданий розпорядок забороняє держати робітників з чужих держав і Поляків в фабриках муніції й вибухових матеріялів, як також в робітнях і частях заведеня, що виробляє предмети, які в інтересї оборони краю повинні бути збережені в тайні. Роботодавці, в яких працюють робітники з чужих держав і Поляки, повинні вести докладний спис сих робітників і дати його в відписї поліції. Крім того повинні вести точну контролю над сими робітниками, доносячи поліції, коли хто з них не прийшов до праці або невідповідно поводив ся. З донесеня польських дневників не знати тільки, чи сей розпорядок відносить ся до всїх Поляків взагалї, чи тільки до Поляків, які не є горожанами Німеччини.

— **Митрополита Шептицького не вільно відвідувати.** Московська „Gazeta Polska" доносить: Посол до Думи Черновісов, перебуваючи в Ярославли, звернув ся до губернатора з просьбою відвідати митрополита Шептицького, який є тепер інтернований в однім з ярославльських монастирів. Губернатор відмовив сій просьбі.

— **Коритовський президентом Депозитового Банку?** „Nowa Reforma" за віденськими дневниками доносить, що на становище президента Депозитового Банку у Відни має бути покликаний б. намісник Галичини Коритовський.

— **Реколєкції для духовенства.** Видїл товариства св. Павла уладжує під проводом о. спиритуального Леонтія Куницького в церкві духовної семинарії у Львові реколєкції для духовенства з слїдуючою програмою: Дня 19. марта одна наука о год. $3^1/_2$ з полудня, а друга о 7 вечером. Дня 20. марта перед полуднем в годинах 9 і $11^1/_2$, а з полудня в годинах $3^1/_2$ і 7. Дня 21. марта з рана подібно як в попереднім дни, з полудня коротка наука о год. $3^1/_2$, а по ній св. сповідь. Науки будуть лучити ся з суплїкацією, або з читанєм молитвослова, або з розважанєм, або з яким богослуженєм. — Запрошуючи Всеч. Духовенство до участи в духовних вправах, жалїє видїл над тим, що в виду занятя цїлого семинара на військовий шпиталь не зміг узискати помїщеня для приїзжих священиків, і що ті будуть мусїли глядати місця в недалекій „Народній Гостинниці" (вул. Косцюшка ч. 1) або в инших домах. — Від видїлу товариства св. Павла у Львові.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останнїх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

о. Михайло Гаврилюк, парох і декан в Стільську **50** К: Йосифа Карановича, надв. радника у Відни, Альойзія Добрянського радника суду у Львові, о. совітника Кароля Федоровича декана в Губичах, о. Володимира Петрика, пароха в Бабині і о. Стефана Козбура пароха в Царинськім. — о. Евген Гаврилюк, адміністратор в Ілові, 20 К, не кличе нїкого. — д. Василий Лаврецький в Варяжи 10 К (Дн.): до тепер не викликаних священиків деканатів: Варязкого, Сокальського, Белзського, Комаріянського і Судововишенського. — Ольга Лаврецька в Варяжи 10 К (Дн.): пп. Дзюню Федоровичову в Губичах, Смулкову в Угринові, Осмакову в Тудорковичах, Вікцю Шумську в Павлосеві, Петрусю Гоцьку Острів Тучапи. — Марійка Лаврецька в Варяжи 10 К (Дн.): пп. Галю Демчукову і Галю Лендебецьку в Крехові, Настусю Павлюкову в Залісю, Дорцю Бережницьку і Марійку Бобрецьку в Сокалї. — Стефия Лаврецька в Варяжи 10 К (Дн.): Рузя Карнюківна, Марійка Лехицька, Тонька Бережницька в Сокали, Анда Калинська в Волиці Комаревій, Галя Онишківна в Теляжи. — Осип Лаврецький Lir. 19. 10 К (Дн.): пп. Коляба Софія, Леся Стахурівна, Ірена Гамчикевичівна, Богдан Трешневський в Перемишли, Олександер Бадан Lir. 34. — 9. п. п. 1. сотня хоружі **Процїв** Михайло і **Голембйовський** Іванпосилають по **50 К.**:п. поручників 9. п. п. Кухта Леська, Федоровича Степана, Пиріга Василя, хорунжих: Горецького Миколу, Зелика Остапа, Кузєва Івана, Пиця Ромка, Морова Василя, Осецького Гілярого, Тимкова Володислава. — о. **Николай Селезінка** в Янчині 25 К (Дн.): о. дек. Стефана Петрушевича в Холоєві, о. Матія Поповича в Павлові, о. Тита Глібовицького в Фирлїєві, о. Івана Воєвудку в Подусїльній, о. Йосифа Цегельського в Болотни.— П. Вознякевичівна учит. Гмінд 10 К: Вп. пп. Емілію Мриглодовичеву з Грабової, Ядвігу Ковалеву з Відня, Ольгу Сахрин зі Львова, д ра Теодора Ваня надпор. в Інсбруку, Маріяна Чучмана в Рогатині. — Михайло Пелипчак учитель в Вощанцї 5 К (Дн.). — Ярослав Чучкевич У. С. С. 5 К: П. Любов Бартківну студ. філ. в Романові, Клюса Петра віст У. С. С., Чубатого Романа У. С. С., Микитина Павла У. С. С., Бородайка Корнеля У. С. С. — Яків Думін учитель в Ластівках 10 К.: Петра Дучимінського учителя з Тямчі, Юліяна Карпінського учителя з Гаїв, Гриня Кізина учителя з Грушова, Осипа Тимочка учителя з Бистриці Дмитра Моссура учителя тепер всї при війску яко Einj. Freiw. — Денис Щербіцький Король. польське 10 К.: товаришів М. Легийзу, Антона Кабича, Василя Левицького, М. Чуму і повіт. вахмайст. А. Гошеватюка всїх з обводу Ново Радомск Кор. поль. — о. Віктор Жук Завадів 14 К.: о. Йосифа Чеховича з Річиці, о Антонія Твердохліба з Краківця, о. Ілію Ткачука з Вільшанцї, о. Івана Криса з Волощі і о. Михайла Твердохліба з Піддубець. — Стефанія Жукова Завадів 10 К.: Стефана Твердохліба з Диниск, Петронелю Дїдушкову з Яворова, Симівну з Дрогомишля, Мона Мельника з Налови, Александра Сарабая з Клониць. — Маруся Побігуща, Вал Руда 10 К.: пп. Казимиру Моравецьку учит. в Осьвенцїмі, сотника УСС. Ромка Камінського п. п. 423, Омеляна Абрисовського надінспектора в Самборі, Зенона Поповича уряд. почт. в Кракові. — Іван Гуминяк учитель з Соколї 10 К.: Деберу Івана учит. в Арламівській Волї, Новака Миколу учит. з Годинь, Качмара Гриця учит. з Старяви, Федевича Тимотея учит. з Черневи, Хотинецького Анатоля учит. з Черневи, — Гумінякова Олена 10 К (Дн.): Деберову Зофію уч. з Арламівської Волї, Качмарову Марію уч. з Старяви, Федевичеву Юлію уч. з Черневи, Сальвицьку уч. з Арламівської Волї, Дзюбінську Зофію уч. з Калькикова, —

ОПОВІСТКИ.

Субота, 10. марта 1917.

Нині: греко-кат. Тарасія арх. — римо-кат. 40 муч.

Завтра: греко-кат. Порфірія — римо-кат. 3 Н. посту.

Український Народний Театр Т-ва „Бесїда" у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю, дня 11. марта „Ой не ходи Грицю та на вечерниці", народна драма в 5 діях з співами і танцями Миколи Старицького.

Білєти раньше набути можна в „Народній Торговли", в день представленя при касї від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 1—2

| **Конкурс на три премії Товариства „Просвіта".** На сей конкурс почали вже надсилати деякі твори. З огляду на те, що вони обємом зовсім малі (оден з них буде що найбільше на 3 сторони друку) пригадуємо, що в услівях конкурсу виразно жадаєть ся, що твір мусить обіймати найменше від пів аркуша до одного аркуша) отже від 8—16 сторін друку формату календаря „Просвіти" на 1917 рік. Реченець конкурсу кінчить ся невідклично 30. цвітня 1917 р. о год. 12 в полудне. — Канцелярія Товариства „Просвіта" у Львові.

| З „**Народної Торговлї**". Тих Вп членів нашого стоваришеня, котрі бажають, аби вислати тимже звіти за адм. роки 1913/14, 1914/15 і 1915/16, просимо о заподанє своїх адрес, бо з огляду на великі зміни в тім згляді, будемо ті звіти висилати тілько на певні нам заподані адреси. 173A 1—3

| **Оселї для інвалідів У. С. С.** організує Товариство „Маківка" в Новім Санчи. Удїл 10 К. Посередничить в вишукуваню посад для інвалідів У. С. С. і приймає добровільні жертви на закупно осель. 156/II 5—10

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 9. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група військ Макензена: Не сталося нїчого особливого

Фронт архикнязя Йосифа: Між долинами Уз і Ошобаньош австро-угорські полки, скріплені нїмецькими віддїлами, опанували приступом сильно укріплену граничну гору Мадярош. Неприятель оставив у наших руках 4 офіцирів і 600 жовнїрів, а також кількананайцять машинових карабінів і метавок мін. Особлива похвала належить ся полкови пїхоти гонведів ч. 10. На схід від Гімеш знищено російський бльокгавс.

Фронт баварського князя Леопольда: Нема нїчого оголосити.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Положенє незмінене.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 9. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Дїяльність артилєрії була знов збільшена тільки в Шампанії. Зрештою де огонь ставав напружений, ходило о підготовленя наших або неприятельських дрібних воєнних дїлань.

На захід від Вічете наші наступаючі віддїли вдерли ся до англїйського становища і вернули з 37 полоненими, 2 машиновими карабінами і одною метавкою мін.

В области Сомми кілька разів приходило до перепалок вивідних рідділів. Там полонили ми 15 Англїйців

В Шампанії Французи по безнастаннім огни заатакували становище, здобуте нами 15. лютого на південь від Ріпон Вдало ся їм вдерти ся до деяких ровів на горі 185 і в Шампань-Ферм. В усїх иншим місцях відперто їх. В протинаступі відібрали ми части ровів на пануючій над околицею горі 186. Низько положений хутір є в руках неприятеля.

На лївім березї Мози вечером Французи наступили на наші лїнії на південнім стоцї гори 304. Наступ скінчив ся нїчим. Рівночасно наша виправа коло лїса під Авокур дала нам без власних втрат 6 полоненкх і 2 машинові карабіни.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя баварського: Нїчого нового.

На фронтї архикнязя Иосифа. Між долинами Тротуш і XX Уз наші війска здобули приступом гірський хребет Мадярош і сумежне сильно укріплене становище Росіян. Полонено 4 офіцирів і 600 жовнїрів і здобуто кількайнайцять машинових карабінів і метавок мін.

В области групи Макензена і на Македонскім положенє не змінило ся.

В лютім втратили ми 24 самолети. Наші неприятелї втратили на заходї, сходї й на Балканї 9 самолетів, з того 37 є в наших руках, 49, яка завважено, впало по тім боцї лїнії, а 5 примушено осїсти.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Марія Обідняк, пошукує свого мужа Матія Обідняка з Угринова села, повіт Станислав в — єї адреса: Maria Obidniak, Opatovice n/ Labem (Czechy). 174 1—3

Оголошеня.

Бухгальтер теоретично і практично в дїлї бухгальтерії обравований бюровий урядник знайде в нашій головній управі заняте. Письменні вголошеня з свідоцтвами приймаємо до 15 марта. — Дирекція „Народної Торговлї". 173 Б 1—1

Панночка володїюча чисто язиком нїмецьким глядить лекції найрадше на селї. Удїляє також початків французького. Зголошеня під „Українка" до Адміністрації „Дїла". 167 4 3

Глядає ся канцелярійної помічниці, яка знаєлаб українську й нїмецьку мову, писалаб на машинї і малаб практику у веденю рахункових книг. Зголошеня в Науковім Товаристві ім. Шевченка щ5 дня між 2 і 3 год. 170 2—3

Бандажі на пропуклини (брух) пупця, живота, пахвини і ворка (мошен) та черевні опаски і шнурівки для пань. Підопаски місячні для пань. Бандажі проти опаданя матиці. Бандажі на жиляки нїг. — **М. Л. Полячек, Самбір 25.** — Цїнники даром. 138 1—4

ПАСТИРСЬКЕ БОГОСЛОВІЄ

о. Д-ра Полеша

100 примірників накладом оо. Мехитаристів до набутя.

Відень VII. Mechitaristeng. 4. (Вірменський монастир). Примірники по 7 К за посліплатою К 7·50. 171 1—2

ЛЮБЛИН! - КОНТОРА ПИСЬМ - — — в ЛЮБЛИНІ — —
Краківське Передмістє ч. 44

має всї українські часописї і видавництва:

Календар „Просвіти" на рік 1917.
Памяткова книга С. В У. рік 1917.
Календар „Русалка" на рік 1917.
Стрілецький календар Альманах на рік 1917.
Молитвенники і и. — **Всї видавництва С.-В. У.**

Всї Редакції і Видавництва просить ся, наколи не суть на складї в конторі „Працї" висилати до дальшої перепродажи.

Контора письм „Праця" Володимира Понятовського у Люблині, Краківське Передмістє ч. 44. 172 1—3

ЗЕМЕЛЬНИЙ
БАНК ГІПОТЕЧНИЙ
Спілка акційна у Львові
Підвалє ч. 7.

— Конто почтової щадницї ч. 116.384. — Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Складайте охрадности взагалї займі гроші на процент, щоби кожда корона могла служити народньому господарству, та вам приносити зиск, а не марнувала ся.

Акційний капітал . К 1,300.000
Резерви Банку . . К 200.000

Приймає вкладки на біжучий рахунок від К 10·— на 4 проц.

Удїлає гіпотечні і векслеві позички.

Виплачує купони від застави. листів.

Вимінює по користнім курсї російські рублї і нїмецькі марки.

Певність льокації запоручують акційний капітал Банку і резерви.

На жаданє висилає посилка вложеня (чеки) Почтової Щадниці. 728 16

Ne 24·80 a 20 K. хто пришле, дістане усї книжки разом з пересилкою:

ЛУКИЯНОВИЧ: Від кривди. Повість . . 2·—
ЖУРБЕНКО: Філїстер. Повість . . 3·50
ЛЕНРОТ: Калевала. Фінська епопея . 3·—
БАЙРОН: Чайд Гарольдова мандрівка . 1·80
СІНКЛЄР: Герой капіталу . . . 1·30
ҐУЦКОВ: Урель Акоста. Трагедія . . 1·40
КОБРИНСЬКА: Дух часу. Оповіданя . 1·60
ГНАТЮК: Народні казки . . . 2·—
ВЕРЕСАЇВ: Записки лїкаря . . . 3·—
КОБИЛЯНСЬКА: До сьвіта. Новелї і нариси 2·30
ВІСЕНТЕ БЛЯСКО ІБАНЄС: Хатини, повість 1·70

Поодинокo можна також замовляти, тодї на звичайне порто просимо залучити 30 сот. пор. 60 с. а на Feldpoсти по 1·60 (само полотно коштує 1 К). IV Г 3—4

ЗАМОВЛЯТИ: **КНИГАРНЯ НАУК. ТОВ. ШЕВЧЕНКА**
Львів, Ринок 10.

Без грошей замовлень не виконуємо!

Куплю гарну старовику:

Волинські, галицько-буковинські (українські), угорські (передовсїм русиацькі), як рівнож румунські, сербські та чорногорські, балканські, болгарські, грецькі, турецькі, італійські і т. п. старовинні церковні книги — друковані і рукописні та всякі старовинні рукописи, рівного роду малюнки — гравюри і образи, старовинні вироби з металю (срібла, бронзи і т. п.) — передовсїм посуд, всякі хатні прикраси, намиста і і т. п., старовинні вироби зі шкла, порцеляни та глини, вишивки (сорочки, рушники і т. п. ношені і не ношені), як і цїл цїкаві національні одяги жіночі й чоловічі, килими, всяку різьбу (річ з металю, мармору, каміня, дерева) і т. п.

Справа має не лиш особистий, але й громадський характер.

Звертатись з офертами і надсилати річи на таку адресу:

Administration des Ukrainisches Blattes „für Museum", Wien VIII, Josefstädterstrasse 79, T. 6.

176 1—4

Цїлий світ перейдеш

як умієш по нїмецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта" п. з.

Підручник до науки нїмецької мови зладив **Ю. РУДНИЦЬКИЙ,**

можна легко учити ся говорити по нїмецьки.

Підручник сей надає ся так для початкуючих як і для тих, що вже учили ся або вже умїють де що по нїмецьки або хочуть учити других. У підручнику подано самі практичні лекції, так що вивчивши їх можна вже порозумівати ся з Нїмцями у найконечнїших справах. В лекціях говорить ся про такі річи: сїльське обійстє, рідня, село, місто, бари, сїльська хата, мешканє в мїстї, на торзї (про мясо, ярини, землеплоди), господарські будинки і річи, їзду возом, їзду зелїзницею, закупна в склепї, гостина, веденє господарки, (зима, весна, лїто, осїнь), побут у Вдни, між ремісниками, при війску і т. п. Книжка обіймає 239 сторін друку. Подані взірцї граматики і до кождої лекції словарець. Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 65 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта"
Львів, ринок ч. 10.

V. C 2—7

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е виданє). Ціна 1 К 40 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научання! Важне і для учителїв удїляючих початків нїмецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 23 3

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.**

З друкарні „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 58. (9.310) Львів, неділя 11. марта (26 лютого ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
квартьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
квартьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень: Стрічка петитова, дрібнописьтова 40, в надісланих 60, в оповістках 80 с, в реклямовій части 1 К. Повідомлення про вінчани і заручини 1·50. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірник кошторе у Львові 10 с. на провінції 15 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Національний поділ Бельгії.

Вальони і Фляндці. — Національні змагання Фляндців. — Фляндці й німецьке правительство. — „Рада Фляндрії" і національний поділ Бельгії. — Прихильне становище німецького правительства. — Польський коментар.

Під німецьким окупаційним правлінєм доконує ся в Бельгії незвичайна важна й основна внутрішна реформа: признанє прав фляндському племени і як завершенє сього признання національний поділ Бельгії на дві адміністраційні области: вальонську і фляндську.

Як відомо, Бельгію заселяють два племена: вальонське, яке є відміною французької національности і признає національно культурну єдність з Французами, і фляндське, яке належить до групи германських племен і є найбільше зближене до Голяндців.

Пануючим племенем в Бельгії були Вальони, пануючою культурою французька. Фляндці були племенем, яке мусіло бороти ся за права своєї мови в урядї і школі, — подібно, як прим. Українці в Галичині. Коли ж і виборювали які закони в свою користь, то адміністрація так виконувала ті закони, що дійсної користи в них було для Фляндців дуже мало. В таких умовах розвивав ся фляндський рух, якого найважнійшими домаганями безпосередно перед війною були: в культурній области переміна університету в Ґентї на фляндський, в політичній: адміністраційний поділ краю. Додати треба, що поділу краю домагала ся також група Вальонів для охорони своєї области перед Фляндцями.

З занятєм Бельгії Нїмцями Фляндці поділили ся на дві групи: „активістів" і „пасивістів". Активісти рішили всего того, чого домагали ся перед війною, домагати ся тепер від нїмецького окупаційного правління; пасивісти стояли на тім, що на час війни треба полишити внутрішний спір між Вальонами і Фляндцями в завішеню. Бельгійське правительство виступило в своїх заявах проти активістів як проти зрадників вітчини.

Активісти знайшли прихильність у нїмецького окупаційного правління. Маючи за собою постанови гаської конвенції, в яких говорить ся, що правительство, яке заняло якусь територію, має нею управляти на основі істнуючих законів тої території, нїмецьке окупаційне правлінє почало переводити постанови про уживанє фляндської мови в урядї і школі. В Брукселї заложено фляндські учительські семинарії. В міністерстві шкільництва утворено окремий фляндський відділ. Подібно мають бути поділені инші міністерства. Університет в Ґентї перемінено на фляндський. Далї перевело давнійші постанови про азикові границї і права національних більшостий і меншостий. На сій основі всї громади великої Брукселї з виїмком одної (Ixelles) признано фляндськими.

Сили й відваги додала активістам заява державного канцлєри Нїмеччини з 4. цвітня 1916 р., що Нїмеччина буде старати ся о інтернаціональні гарантії прав Фляндців.

Д. 4. лютого с. р. відбули активісти в Брукселї з'їзд, де вибрали „Раду Фляндрії" („Raad van Vlaandern") яка має вести дальшу акцію. „Рада Фляндрії" видала відозву до Фляндців, у якій домагаєть ся національного поділу краю.

Очевидно фляндські активісти в своїх змаганях не сходять зі становища бельгійської державности. Вони хотять приверненя бельгійської держави, тільки домагають ся, щоб вона була поділена на дві рівнорядні области: Вальонію і Фляндрію, так, щоби Фляндці мали в Фляндрії свою національну провінцію, в якій були би господарями в політичнім значіню.

Домаганє, проголошене в відозві „Ради Фляндрії", окрема депутація предложила 3. с. м. канцлерови Нїмеччини. Канцлєр приняв депутацію дуже прихильно і між ин. сказав: „Цїсар, якого повідомив я про ваше бажанє навязати зносини з правительством Нїмеччиии, перенятий горячим співчутєм для долї фляндського народу, обявив свою волю, щоби сповнити ваші управнені бажаня, на скільки на се позволяє воєнний стан. В виконаню приказу Иого Цїс. Величности можу вложити отсю заяву: Генерал-губернатор Бельгії обміркував і розпочав підготовні кроки, щоби запевнити фляндському народови можливість свобідного культурного й економічного розвитку й утворити підставу тої самостійности, яку бажає осягнути, та якої не здобуде власними силами. Отже я є в повній згоді з генерал-губернатором, запевняючи вас, що наша політика, яка зовсім відповідає основам міжнародного права, буде дальше ведена й переведе адміністраційний поділ краю, що було бажанєм обох його частий. Язикова границя мусить стати в як найкоротшім часї границею двох адміністраційних областий, остаючих під правлінєм генерал-губернатора. Спільній праці нїмецьких властий і фляндського народу удасть ся осягнути сю ціль. Нїмецька держава зробить усе підчас мирових переговорів і по заключеню мира, щоби підперти й забезпечити вільний розвиток фляндського племени. Завезїть сї запевненя до вашої гарної вітчини і скажіть синам матери Фляндрії, що ми, Нїмцї, рішили зробити все, що до нас належить, щоби з воєнної бурі Фляндрія перейшла до нового розцвіту".

Що-до подробиць поділу, який на основі заяви канцлєра треба вважати рішеним, відомо тільки, що столицею Фляндрії має стати столиця Бельгії Брукселя, а столицею Вальонії — Намір.

З огляду на анальогію відносин в Бельгії й Галичині занотуємо увагу „Czas-у" з сього приводу. „В принципі—пише він—ніхто не може виступати проти наданя повної рівноправности фляндському народови, який, хоч пізно, але тим сильнійше обявив волю окремого істнованя". Далї „Czas" вказує на трудности здійсненя признаного ним принципу (неможливість докладного потягненя язикової границї, сфранцуженя висших верств між Фляндцями, невдоволене Вальонів і т. и., — що ми так добре знаємо з арсеналу польських аргументів проти поділу Галичини) і кінчить: „В кождім разї нїмецьке правительство буде мати правдиву заслугу, признаючи так далеко йдучу рівноправність маленькому фляндському народови, який від 50 літ бореть ся за самостійне істноване. Будить се в нас оправдану надїю, що те, що одержали 4 мілїони Фляндців, можуть осягнути також Поляки, піддані пруської держави, яких традиції, культура і письменність стоять на зовсїм иншій висотї".

Уваги, які з приводу рішеного нїмецьким правительством поділу Бельгії і з приводу наведених слів польського органу насувають ся на тему галицьких відносин і основного домаганя галицьких Українців, так виразно виписані в політичній свідомости українського народу, що не потребуємо їх аж тут списувати.

Українські сироти і управа Львова.

Українська інтервенція у д-ра Рутовського.

Дня 9. с. м. явили ся іменем Українців міста Львова у правительственного комісаря д-ра Рутовського радник двора Олександер Барвінський, д р Стефан Федак, директор „Дністра", та директор Ізидор Громницький в справі опіки над українськими сиротами у Львові. Українська депутація домагала ся основаня громадою міста Львова окремого уряду для опіки над українськими дітьми, що потребують опіки, в українським генеральним опікуном і українськими урядниками, а по крайній мірі висловила жаданє, щоби в міськім урядї опіки були Українці-урядники і опікун для наших сиріт. Жадали також українські відпоручники, щоби в сирітськім заведеню, яке має бути основане у Львові, був утворений окремий відділ для українських дітий.

Правительственний комісар д р Рутовський заявив, що питанє про виховуванє українських дітий в міськім заведеню для сиріт стане актуальне що йно після введеня в житє тої інституції. До жаданя, щоби громада Львова оснувала окремий уряд ґенеральної опіки для українських дітий, поставив ся д р Рутовський відмовно. Членам депутації, які мотивували своє дотичне домаганє аргументом, що польські опікуни будуть виховувати українських дітий в польськім національнім дусї, відказав д р Рутовський: „Rozumie się". Впрочім родичі, чи рідня українських дітий — радив д р Рутовський — можуть домагати ся, щоби ті дїти виховувано по українськи. Одно пообіцяв д-р Рутовський, що релїгійні потреби українських дітий буде могти заспокоювати греко католицький священик...

Інтервенція у мін. Гандля в справі українських виселенців.

Відень 2. марта 1917.

З кождим днем гірше положенє українських виселенців в бараках в Ґмінді спонукало господарську комісію Україн. парл. Репрезентації до наглої інтервенції у міністра внутрішних справ. Інтервенція відбула ся 6. с. м. о год. 11 рано. Депутація, зложена з пп. д ра Костя Левицького, д ра Леся Кульчицького і В. Струка, представила міністрови: 1) справу викупна худоби ґмінських виселенців на заріз; 1) справу повороту виселенців до краю.

На жаданє міністерства внутрішних справ виделеґувало міністерство рільництва до Ґмінду свого годівельного інспектора, який ствердив, що худоба евакуованих є наслїдком лихого живленя в такім злім стані, що стратила всяку вартість ужиткову і годівельну і може лиш бути ужита на заріз, коли не має вигинути без хісна. Ходило отже о те, щоби ся худоба, коли вже мав йти на заріз, була ужита на прокормленє табору, а не до виробу ковбас для загальної консумції, як се задумувало міністерство внутр. справ.

Міністер прирік, що безпроволочно провірить справу і здержить викупно сеї худоби на заріз для загальної апровізації, щоби ґмінський табор мав в ній резерву поживи.

В послїднім часі дозволило міністерство внутр. справ виселенцям на поворот до краю, однак на їх власний кошт і коли зречуть ся побираної ними доси державної підмоги.

Се заряджене не лиш утруднювало би виселенцям поворот, але не давало би їм спромоги прокормленя себе у краю, доки не найшли би собі заробітку, або не обробили своїх господарств. Міністерство внутрішних справ повинно би радше улекшити виселенцям поворот до краю і дати їм спромогу удержаня в краю, бо се жертви війни, яких вижившенє в масових таборах, представляє для держави значні трудности, а які рівночасно збільшать в краю засіб робочих рук, причинять ся до управленя неуправлених доси або опущених ґрунтів і збільшать через се продукцію поживи в краю. Виданє загального дозволу на поворот виселенців до краю бодай до границї тїснійшої воєнної области, а по можности аж до границь операційного округа армії в тїснійшій области, як рівнож як найдальше йдуче улекшенє сього повороту признанєм безплатної їзди на зелїзницях і дальшого виплачуваня підмог державних що найменше на протяг кількох перших місяців—лежить отже не лиш в інтересї виселенців, але в рівній мірі також в інтересї краю і держави.

Міністер признав слушність сим представленям депутації і обіцяв видати додаткові заряджења в справі повороту виселенців та жаданих улекшень і порозуміти ся з військовими властями що до розширеня области, до якої буде вільно виселенцам вертати.

Стипендійний фонд ім. Ів. Франка.

Безпосередно по смерти Ів. Франка піднесено було у пресї думку, здвигнути живий памятник поетови, що відповідав би гідно його великим заслугам для нашої суспільности. Піднесено навіть деякі проекти і — на тім скінчило ся. Дальше справа не посунула ся ні кроку на перед.

Тодї також вислав був д р Іван Куровець, лїкар з Калуша, до одної львівської фінансової інституції 200 кор. і призначив з того 100 кор. на памятник на могилї поета, а 100 кор. на живий памятник. Коли гадка живого памятника прийметь ся серед суспільности і пічнуть ся складки на нього, обіцяв д-р Ів. Куровець підвисшити свій даток до 1.000 корон.

Коли сеї справи не тикав ніхто доси, звернув ся д-р І. Куровець недавно до Наук. Тов. ім. Шевченка з проповицією, щоби воно перейняло його датоκ і повело всю справу далї. У своїм листї до товариства вказує ініціятор на те, яку тяжку школу перейшов у житю Ів. Франко ще як студент, а опісля вже як письменник, та скілько потратив він на марно своїх дорогоцінних сил, які при лїпших обставинах міг ужити також на користь нашого народа. А подібно, як покійний поет, нівечать ся в нас і инші молоді, здібні та талановиті сили. Ми не мали ніколи їх надміру, та тепер по вій ні, коли вже стілько молодих хлопців лягло головами, брак інтелїгентних, енергічних та робучих сил відчуть ся в десятеро більше на всїх полях нашого національного житя. Старати ся про їх приріст се обовязок цїлої суспільности. Колиж говорить ся про живий памятник, який має виставити нарід такому великанови духа, як Ів. Франко, то тут передовсїм належить мати на увазї тих, що так, як покійний поет, працюють умово, віддають усї свої сили на службу народови і підносять його на ту культурну висоту, на якій він може зрівнати ся з иншими культурними націями. Належить отже заснувати фонд на користь наших письменників. Із процентів того фонду визначувано би стипендії для письменників, чи то колиб котрий з них бажав виїхати за границю на якісь спеціяльні студії, чи потребував би відпочинку по форсовній працї, чи мав би лїчити ся в хоробі, чи опинив би ся незаслужено в прикрім матеріяльнім положеню, і т. и.

Видїл Наук. Тов. ім. Шевченка розважував сю справу на засїданю дня 26. лютого, згодив ся зовсїм із поглядами ініціятора, подякував йому письменно і постановив повести справу далї.

Подаючи отсе до відома нашої суспільности, хочу сказати від себе декілька слів.

Передовсїм треба би подумати: 1) який великий мусїв би бути такий фонд. 2) Чи можна би його зложити.

На мій погляд, колиб такий фонд мав дійсно подишити по собі видатнійші слїди, мусїв би виносити бодай 100.000 корон. Колиб його опроцентовано на 5%, то річно роздавано би з нього 5.000 кор. Сим можна би вже дещо осягнути тим більше, що одного року міг би користати з фонду один письменник, другого другий; часом можна би поділити процент між кількох. Також форма признавання може бути ріжна; раз можна його дати як стипендію, раз як премію за видану працю. Останнє може було би й більш бажане, бо заохочувало би письменників до інтензивнійшої праці. Фонд міг би також по введеню в житє збільшувати ся, бож кождий письменник, що користав із нього, міг би якусь частину доходу з нагородженої — або й иншої — праці признавати в його хосен.

А чи можна би таку величезну суму зібрати? Очевидно, що в короткім часї і без жадної організації не можна тим більше, що в нас і всяких инших потреб богато, прим. приватне шкільництво. Та при добрій організації, думаю, річ зовсїм не виходить пова межі можливости.

Звернім увагу на те, що в нас уже значне число письменних та що воно постійно зростає. Між письменними не може бути нїкого, хто не читав би нїчого Ів. Франка та не знав його імени. Не знайдеть ся також нїкого, хто не хотїв би хоч маленьким датком причинити ся до звеличаня памяти поета. Коли кождий письменний дасть пятачка або десятачка (10 і 20 сот.), то він певно не відчує убутку в своїм майні і не погіршить свого економічного положеня, а причинить ся до великого діла. Всякі культурно-просвітні і економічні товариства (Читальні, Січи, Соколи, філії Сіль. Господаря, каси, які по війні повідживають) зможуть визначити від себе по кілька корон. Вони можуть також приймати у себе датки від письменних і висилати їх опісля разом на означене місце. Осьтакими малими датками можна зібрати великий фонд, але під умвою, що нїхто не відтягнеть ся від таких дрібних жертв.

При сїй нагодї позволю собі звернути увагу, що в нас істнують уже аж два фонди для підмоги письменників, та вони такі мікроскопійні, що не диво, що їх нїхто навіть завважує. Оба фонди стоять під управою Наук. Тов. ім. Шевченка. Один зветь ся: „Фонд для підмоги письменників ім. Д. Мордовця", другий: „Фонд для підмоги письменників ім. Ів. Котляревського" і оба повстали в 1898 р.

Початок першого такий: Данило Мордовець написав на спеціяльну просьбу повість по українськи п. н. „Дві долї", яку надруковано в першім річнику Лїт. Наук. Вістника, 1898 р. Один український меценат вивначив авторови за неї гонорар у квотї 2.000 кор., та той призначив його на фонд, з якого проценти мали йти на підмоги для письменників. Фонд увійшов зараз у житє і хоч проценти від нього маленькі, то все й вони ставали в пригодї тим, що їх дістали.

Другий фонд, названий іменем обновця нашої лїератури тому, що повстав у столїтні роковини її істнованя, але звязаний в особою Ів. Франка. Як відомо, рівно двайцять лїт тому поет попав був у сисію не лише з Поляками через свою статю „Поет зради", надруковану в віденськім тижневнику „Die Zeit", але і з своїми земляками через передмову до „Obraz-ів galicyjsk-их" п. н. „Nieco o sobie samym". Через першу утратив місце постійного співробітника в „Kurjer-і Lwowsk ім" і з місячною платнею 160 кор. Через другу посипали ся на нього у нашій пресі дуже сильні докори і очевидно замкнули перед ним двері для якої-небудь праці. До всього долучила ся довга і сильна хороба очий так, що він мусїв день і нїч лежати у темній кімнатї без нїякої роботи. Університетська молодіж знала отсе положеня поета, а що вона оцінювала инакже також обі інкримінованї його статї, постановила на знак свойого признаня уладити в часї обходу ювилею відродженя нашої лїератури також ювилей 25 лїтної лїературної працї Ів. Франка. Для того вибрано окремий комітет, якою головою став підписаний. Заходи пороблево на велику скалю і коли взяти на увагу обуреня всїх „старших" на поета, які з виїмком кількох одиниць відтягнули ся від святкованя, результати вийшли світло. Тодї видано „Привіт Ів. Франку", „Спис творів Ів. Франка", уложений М Павликом, композиції до його творів п. н. „Зівялі листки", видруковано два його оповіданя „Місія" і „Єзуїт", до яких мав автор дописати ще третє, і всї три мали вийти як трильогія; задля браку часу не зладив він нового оповіданя і надруковані вийшли аж кілька лїт пізнїйше на кладом Вид. Спілки. Тодї зачав друкувати також комітет простору біографію поета, що написав А. Кримський, та надруковав лише два аркуші, а пів аркуша ще вискладано. Дальше А. Кримський не прислав рукопису і книжка не вийшла до нині, а й надруковані аркуші опісля знищено. Та найважнїйше було, що молодіж призбирала на почесний дар для ювилята коло 700 золотих; сю суму доповнило Наук. Тов. ім. Шевченка до тисячки і в часї свята передано ювилятови сей почесний дар у золотї. Такого дару у нас до тої пори не дістав жаден письменник, тому ми молоді дуже гордили ся, що так пописали ся. Такуж приблизно суму зібрано тодї на спеціяльно поробленні бльочки на фонд ім. Ів. Котляревського, з якого ми постановили першу підмогу признати Ів. Франкови, колиб він попав знов коли у таке положенє, як 1897 р. Та се не повторило ся, а комітет розвязуючись поручив менї віддати його такій інституції, що схоче дбати про його дальший зріст. Я зразу віддав його був під заряд ново заснованої Вид. Спілки, бо була надія, що в нїй зорганїзують ся всї наші письменники та у власнім інтересї будуть признавати якийсь процент із доходів товариства в хосен фонду. Коли опісля показало ся, що се неможливе, я передав фонд Наук. Тов. ім. Шевченка, в котрого управі він остає доси. З початком 1914 р. виносив він 2.877 35 кор., а тепер перейшов очевидно поза 3.000 кор. Я думав, що на нього будуть впливати якісь дари та що він швидко зросте до 5.000 кор., колиб його можна було ввести в житє, та се не стало ся. Сей приклад не може бути одначе прогностиком для фонду ім. Із. Франка раз, що фонд ім. Ів. Котляревського повставав перед двацятьма роками, друге, що від того часу про нього нїхто нїколи не згадував і стілько й усього, що він фігурував у річних справозданях із дїяльности Наук. Тов. ім. Шевченка.

Не довго перед війною заснували були у подібний фонд також російські Українці і з нього користали в останнїх лїтах житя покійні: М. Коцюбинський та Леся Українка. Колиб вони були мали змогу хоч десять лїт перед тим користати з такого фонду, певно були би нас обдарували неодним визначним твором свого духа. А що міг дати нам М. Коцюбинський, на те вказує остання його книжечка „Тїни забутих предків". При істнованю такого фонду в Галичинї були би лишили більшу лїературну спадщину М Павлик та Лесь Мартович тай не були би увесь вік без виїмку прожили по студентськи, бо й один рік відмінного житя міг би мати своє значінє. Тодї може й такі імена, як Ф. Заревич, А. Свидницький, Ів. Манжура й инші згадували ся би инакше.

Володимир Гнатюк.

„Сїльський Господар" і відбудова краю.

Завдання Філій „Сїльського Господаря" при відбудові повітів.

Коли правительство покличе прибічну раду для справ відбудови при Експозитурі чи старостві, то многі завдання Філії при відбудові спадуть на прибічну раду; длятого нехай Філії допильнують, щоб їх кандидати увійшли в склад прибічної ради.

В тім случаю Філія буде мати значно улекшену задачу, а обмежить свою дїяльність на поради, жалоби і вихісновані державних фондів на піднесенє господарства, промислу, ремесла і торговлї в повітї.

Коли-би не покликано прибічних повітових рад, то річю Філії буде взяти на себе обовязки прибічної ради що до відбудови повіта.

Для улекшеня філіяльній Раді в тій праци належить вибрати окрему комісію при Філії, що має осїдок в повітовім місті, котра має займати ся справами відбудови повіта у всїх трех напрямах відбудови: 1) знищених будинків; 2) рільництва; 3) промислу, рукодїла і торговлї.

Комісія складаєть ся з 5 членів. Членами Комісії треба вибрати людий фахових, охочих до працї і дбалих, що схотять і зможуть працювати і пильнувати справ відбудови.

В склад Комісії повинен конче входити практичний правник, прим. адвокат, нотар, або їх заступники.

Завданєм Комісії є заступати населенє повіти перед властями і помагати йому в кождій справі, яку викликала війна, а в окрема:

В будівельних справах: 1) зібрати статистику знищеня повіта, що можна зробити при помочи Кружків; 2) удїляти поради Кружкам в справах відбудови; 3) пильнувати, щоби будували рівномірно в цїлім повіті; 4) щоби власти йшли населенню на руку і узгляднили його домаганя, а як ні, то вносити жалоби до краєвої Централї для відбудови краю та інформувати Товариство „Сїльський Господар" про ті домаганя і жалоби; взагалї все робити, що би відбудували повіт згідно з домаганями населеня.

В справах відбудови рільництва, промислу, ремесла і торговлї помагає Комісія селянам використати всї державні підмоги, призначені на їх віднову; про се окремо інформують наші краєві Товариства свої Спілки.

Комісія стараєть ся зорганізувати в кождій громадї Кружок, що він би справи відбудови як громадський комітет відбудови.

При Філії з осїдком в повітовім місті треба конче основати канцелярію безплатної поради з платним персоналем, відповідно дібраним, між яким управителем канцелярії повинен бути по можности рутинований правник.

Канцелярія удїляє порад і виготовляє письма в справах відбудови знищених будинків і помагає селянам використати державні фонди на віднову рільництва, рукодїла і торговлї; в справах воєнних причинків виготовляє зголошеня до повітових Комісій причинкових, робить представленя до сих Комісії і жалоби до краєвої Комісії причинкової в Бялій, намісника і міністра краєвої оборони та стараєть ся, щоби сторони вносили жалоби до найвисшого Трибуналу адміністраційного в справах неслушного відкиненя причинків, або низького признаня причинку, виготовляє квіти до додаткових уряду на побори причинків.

В справах воєнної чинитьби і воєнних шкід помагає канцелярія виготовляти зголошеня, вносить представленя до повітових Комісій для воєнної чинитьби, дає поради, як і що згодошувати як чинитьбу, а що як воєнну шкоду, і взагалї докладає всїх старань, щоби всї пошкодовані одержали винагородженє за воєнну чинитьбу, а в дальшій мірі за воєнні шкоди.

То саме робить канцелярія в кождій справі, яку викликала війна, а в якій селяни потребують поради і помочи.

Завдання Кружків „Сільського Господаря" при відбудові громад.

Кружки „Сільського Господаря" мають сповнити завдання громадських комітетів відбудови громади.

В склад Ради Кружків входить конечно: представник зверхности громадської і один, а по можности двох інтелігентів.

Круг діланя Кружка: Попри справи вказані статутом має Кружок сповняти такі ще завдання при відбудові громади:

1) заступати пошкодованих перед властями, себто староствами і експозитурами; 2) співділати при обчисленю всяких военних шкід і в тій цїли зладити статистику военних чинитьб і шкід; 3) розкладати рівномірно відбудову всїх пошкодованих в цілій громаді; 4) допильновувати поступу відбудови в цілій громаді; 5) представляти домагання пошкодованих в кождім напрямі; 6) брати участь при всїх акціях експозитури в справах відбудови з дорадним голосом; 7) помагати вести рахунок субвенцій матеріялів для відбудови; 8) дбати про приміщенє бездомних і про їх найконечнїйші потреби, як заплата чиншу за мешканє, одіж, господарські знаряди і т. д.; 9) помагати населеню використати всї підмоги для віднови рільництва, уділяти їм вказівок, як з якої запомоги користати, вирабляти відповідні письма, помагати ремісникам і склепарям користати з одержаних фондів на віднову варстатів і склепів; 10) помагати і давати поради що до військових причинків, военної чинитьби і военних шкід, співділати і вносити відповідні письма і зажаленя.

Кружок вибирає голову і секретаря; секретарем мусить бути інтелігентний, а платний член Кружка. Голова може сповняти чинности секретаря.

Для полагодженя поданих справ удержує Кружок канцелярію безплатної поради, котру веде платний секретар. На удержанє канцелярії служать членські вкладки Товариства і окремі оплати на се призначені.

„Повітові канцелярії".

Щоби справи, що входять в обсяг діланя Філій Товариства на основі постанов уставу, а з окрема справи викликані війною, можна полагодити скоро і успішно, вкладає головна Рада Товариства на основі свого рішеня з дня 27. грудня 1916 р. по думцї постанов §§ 2, 3. і 4. уставу Товариства на свої філії обовязок зорганізувати повітові канцелярії і установити постійні години урядованя.

Повітові Канцелярії належить установити в повітових містах, що є осїдком політичних властий.

Організацію канцелярії переводить філіяльна Рада при участи відпоручника головної Ради та визначнїйших одиниць повіта, що заступають Кружки Сїльського Господаря, Філії і Читальні Тов. „Просвіти" і инші господарські спілки, та мають за собою досвід на поли господарської діяльности в повіті.

Коли в однім політичнім повіті є кілька Філій Товариства, а потреби сих Філій вимагають зорганізованя одної спільної повітової канцелярії в осередку повіта, належить зорганізувати одну спільну канцелярію в повітовім місті.

Для рівномірного заступства членів всїх Філій в спільній філіяльній Раді висилає кожда Філія 2—3 делегатів з поміж членів філіяльної Ради, або і з поза Ради. Делегати уконституовують ся на взір філіяльної Ради; спільна філіяльна Рада переймає на себе ті справи, котрі треба сконцентрувати на час війни в одних руках. Вона установляє спільну повітову канцелярію своїм органом виконуючим.

„Росіяни будуть перти на Краків".

„Русскій Инвалидъ" про военне положенє.

„Військовий співробітник „Русского Инвалида" пише про военні пляни антанту:

„Прихід весни і дожиданє поважної акції на боєвищах европейської війни викликали серед союзників потребу розглянути будучий плян боїв.

„Паріська преса ставляє питанє: Чи Франція має випередити Німеччину і почати офензиву, чи остати ся при дефензиві що-найменше з початком кампанії? Сенатор Беранже доказує, що французькі гармати зможуть відперти всякий напір Німців, а перехід до офензиви вимагає достаточної скількости тяжкої і скорострільної артилерії движимої. Коли Франція не розпоряджає достаточною скількістю такої артилерії, то вона повинна хвилево вдержати ся від офензиви. За поглядом сенатора Беранже заявляють ся також инші военні публїцисти у Франції. Весняна кампанія на їх думку може почати ся обороною, що природно не значить, щоби понехати зовсїм офензиву, приготовлену в як найкоротшім часї.

„Італійська преса увважає необхідним заведенє диктатури для всїх армій антанту, щоби одночасною офензивою на всїх фронтах зневечити акцію противника тоді, коли йому завдасть ся удар на найважнїйшім з боєвих фронтів. Італійці бажають, щоби Французи здержали німецькі сили, підчас коли російські війска зосередять ся в центрі Галичини і будуть перти на Краків. В тім самім часї корпус генерала Саррая і італійські війска пічнуть офензиву на Балканї."

Володінє Анґлії на мори загрожене.

ЛЬОНДОН. (Ткб.) Перший льорд адмиралїї Карсон виголосив в Льондонї промову, в якій вказав на трудности вдержаня володіня Анґлії на мори. Англія—мовляв—поборює неприятеля, який переступив всякі людські права, що як добуток віків висловлені в міжнароднім праві. Нарід мусить мати довірє до фльоти.

НОВИНКИ.

Львів, 10 марта 1917

— **Не можуть чи не хочуть?** Краківська „Nowa Reforma" доносить: „Коло T. S. L. почало акцію в цїли відновленя курсів для військових анальфабетів, які перед війною приносили гарні успіхи. Тепер завдяки дозволови краківської кріпосної команди отвирає управа Кола на ново курси для військових анальфабетів. Наука буде відбувати ся кождої неділї від год. 2—5 в будинках тутешних виділових шкіл. Акція управи Кола обнимає тепер богато ширший круг діланя як давнїйше. З надісланих виказів команди кріпости виявило ся, що в Кракові є тепер 3 706 жовнірів анальфабетів (се переважно полки із східної Галичини) серед яких є 1.130 Поляків і 2.220 Українців. Управа Кола займеть ся головно в найблизшій будучности анальфабетами польської народности." Від себе добавимо до сего донесеня тільки одно питанє: Чи в Кракові нема нїкого з Українців, хто хотїв би подбати, щоби 2 220 українських жовнірів навчило ся читати і писати?

— **Економічний зїзд** відбуде ся в понеділок дня 12. марта о год. 9 рано в сали тов. ім. Лисенка при ул. Шашкевича ч. 5 у Львові, зі слїдуючим дневним порядком: 1) Відбудова селянського стану і села: референти: п. Василь Струк з Відня (загальний реферат), п. Юліян Павликовський зі Львова (весняні засіви і потреби рільників під теперішню пору) і д-р Іван Макух зі Львова (правні поради і вказівки для рільників); 2) Найважнїйші потреби сільського населеня під теперішню пору; референти: о. Бронислав Гоцький з Висоцка пов. Ярослав і д-р Теофіль Кормош з Перемишля; 3) Справа евакуованих — реф. д-р Роман Перфецький з Відня; 4) Справа военних сиріт — реф. о. Василь Лициняк зі Львова. Зїзд має тревати один день з тим, що рано виголосить ся реферати, а по полудни відбуде ся дискусія над ними. Запрошеня на зїзд вже розіслано. Хто його не одержавби, а хотїв взяти участь в зїздї, одержить запрошенє при вступі на салю. Просить ся о датки на Народний Фонд, котрі належить складати при вході на салю.

— **Українські члени апровізаційної Ради.** „Wiener Zeitung" оголошує, що міністер для виживленя населеня іменував членами апровізаційної Ради у Відни між иншими пп. Василя Нагірного і Василя Струка.

— **Реколекції для пань.** Заходом Товариства Марійського Пань під покровом Непорочно Зачатої Пречистої Дїви відбудуть ся в церкві семинарицькій у Львові вул. Коперника 36 реколекції для пань в днях 19. (понеділок), 20., 21., 22., 23., 24., 25. марта с. р. Порядок: 19. марта (понеділок) 20., 21., 22. і 23. о год. 5. пополудни наука, по науцї суплїкація. 24. марта (субота) о год. 4. сповідь. 25. марта (неділя) о год. 8. Торжественна Служба Божа, на котрій відбуде ся спільне Причастє і закінченє реколекцій.

— **Місто Львів для К. В. К.** Управа міста Львова призначила на збірку, яку зарядив „Książęco Biskupi Komitet", щедрий дар в квотї 5000 К.

— **Білі хоругвки на львівських трамваях.** Службі львівського трамваю електричного роздано оноді білі хоругвки. Се зарядженє остає в звязку з обороною міста на случай воздушних атаків неприятельських. На случай появи неприятельського літака появлять ся на возах трамваю хоругвки і се буде знак, щоби люди хоронили ся в безпечних місцях.

— **Організація військового вербунку в Польщі.** Рекрутацією польського війска управляти має як верховна власть „Краєвий інспекторат" у Варшаві, якому буде підчинених 17 головних урядів вербункових по більших містах; в залежности від тих 17 урядів буде оставати 75 повітових рекрутаційних урядів, а саме 46 в німецькій і 27 в австро угорській окупації. Найнизшою організаційною одиницею рекрутації є „бюра заголошень до польського війска"; таких бюр буде 400. В цїлій організації працювати буде: 184 офіцирів, 562 підофіцирів і 2 200 жовнірів польського легіону.

— **З львівського „Бояна".** З початком слїдуючого тижня уладжує тов. „Львівський Боян" вечір українських народних обрядових пісень (колядки, щедрівки, веснянки, гагілки і пісні купальні) в опрацьованю Стеценка, Лисенка, Людкевича, Барвінського, Колесси і Н. Вахнянина. Всїх співаків просить ся точно приходити на проби з огляду на дуже близький реченець концерту. Правильні проби відбувають ся з понеділок, середу і пятницю від год. ½7—7 проба жіноча, від год. 7—½8 проба мішана. Подрібну програму і день концерту подасть ся в найблизшім часї.

— **Краєве Товариство „Червоного Хреста" у Львові** складає отсим Всесвітлїйшому гр. кат. митроп. Ординаріятови у Львові за ласкаве зібранє в р. 1916 квоти 18.688 К. 59 с., як дарів, і квоти 796 К, як вкладок, і за труди понесені, а щедрим жертводавцям за їх датки — найщирійшу подяку. — З Президії Кр. Товариства „Червоного Хреста".

— **На „військові захисти"** зложив Вп. о. А. Яримович із збірки в церкві св. Ап. Петра й Павла у Львові 24 К 17 с. за що Вп. О. Яримовичеви і жертводавцям складає іменем українського комітету найщирійшу подяку. — Ол. Барвінський.

— **На зборах в справі Централї добродійности** у Львові було присутних крім меш. Федака ще кількананайцять представників українських добродійних інституцій, що з приємністю додатково нотуємо.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волини, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

Український Комітет в Войнилові 50 К. (Дїло), о. Евген Мандзій Войнилів 10 К. (Дїло): о. Якима Федюка в Студінці, поміч у Войнилові, Олевича в Дубовиці, о. Волошинського з Бірчи і о. Яновича в Луки,—**Жінота з Дібринова і Стратина, якої мужі є у війску** 15 К. (Дн.),— Казим. Боронь учит. в Щавнім 10 К.: о. Теод. Савойку в Зелисках, о. Михайла Кріля в Щавнім, п. Філю Бучацку в Сяноцї, п. Дмитра Грибалевского в Щавнім, п. Косаноцвого в Сяноцї, — о. Северин Метелля в Люблинци 20 К.: Миколу Козориса директора „Народного Дому" в Любачеві, Івана Пацка директора „Народного Дому" в Цїшанові, Івана Тогана директора школи в Новім Селї,—Славцьо Петрів з Гаїв 3 К.: Стефцю Кизимівну з Чижикова, Мірця Гринівця з Гаїв, Івася Стронського зі Зболоїск, Бабцю Петрову з Клепарова, Бабцю Мурску з Замарстинова, — д-р Роман Чайківський радник висшого краєв. суду у Львові 10 К.: Льонгін Шехович ц. к. держ. підпрок. в Стрию,— Осип Скибінський судія Старий Санч 10 К (Дн.): о. кан. Антона Копертинського з Денисова, о. канон. Петра Білїнського з Зарваниці, Миколу Самовича судію з Городенки, Івана Мігоцького начальника громади з Іщкова, Петра Жуковського, нотаря з Богородчан. — Лень Іван хорунж. Люблин 4 К (Дн.): Миколу Климка L. E. B. 301 Cholm, Михайла Банаха Підберезцї, Петра Кучерського Feldgerichi Qu. Abt. 9, Володимира Зельського Tel—Zens—Komission Львів, Стефана Іванкова, Finanzwachpostenkomando Kamienna. — Микола Ковальчук Старий Самбір 5 К (Дн.): Степан Туна ц. к. судія, о Іван Костельний, о. Евген Осадца, дир. Евстахий Безпятка всї з Перемишлян і о. Іван Воєвідка з Подусільної. — Тадій Залєський в Самборі 4 К (Дн.): Андрій Бирович Фреіберг, Петро Кальмук Герменсдорф, Зеня Комарницька в Суходолї, Карло Вербицький пол. почта 407, Михайло Базник, німецька пол. почта. — Іван Мирон надрадник зел. держ. в Стрию 20 К (Дн.): Володимира Крупку надрадника і Евгена Лиссого радника зел. держ. в Стрию. — Ірина Сінгалевичівна уч. гімн. в Стрию 5 К: Теодозію Строцьку учительку музики в Стрию, Любов Бартківну з Романова коло Бібрки, стрийка Івана Сінгалевича судію зі Львова, Марусю Чомкевичівну з Луки коло Самоора, В. Погорецького в Ярославю Inf. Reg. № 77. — Ольга Кравчишинівна учителька в Стрию

10 К.: Олену Туринову жену надінжинєра зел., Людмилу Завацку жену катихита, Ольгу Миклашевичеву уряд. Молоч. Союза, Андрія Микитяка проф. гімн., Ярослава Кисілевского дир. Народ. Торговлї—всї зі Стрия, — Остап Чорний поручник при полевих стрільцях пол. почта ч. 220 20 К (Дн.) Володимиру Семків у Львові, Біню Поповичівну в Павлові, д р Василя Сімовича у Відні, поручників: д ра Івана Мірчука в Бруцї, Омеляна Чорнооκого в Люблинї,—Іван Габлевич Baukomp. 2/15 20 К,: однор. охотн. Василя Чорномаза, Івана Пащина Jägerndorf і однорідчного охотника Дмитра Гаяця Львів, —

ОПОВІСТКИ

Неділя, 11. марта 1917.

Нині: греко-кат. Порфірія — римо-кат. 3 Н. посту.

Завтра: греко-кат. Прокопа дек. — римо-кат. Григорія.

Повватра: греко-кат.: Власія іспов. — римо кат. Кристини.

Український Народний Театр Т-ва „Бесїда" у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю, дня 11. марта „Ой не ходи Грицю та на вечерницї", народна драма в 5 дїях з співами і танцями Миколи Старицького.

Білети раньше набути можна в „Народній Торговли", в день представленя при касї від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 2—2

З „Народної Торговлї". Тих Вп членів нашого стоваришеня, котрі бажають, аби вислати тимже звіти за адм. роки 1913/14, 1914/15 і 1915/16, просимо о заподане своїх адрес, бо з огляду на великі зміни в тім зглядї, будемо ті звіти висилати тілько на певні нам заподані адреси. 173A 2—3

Читальня „Просвіти" Городецького передмістя має честь запросити львівську українську громаду на Богослуженє, котре відбуде ся в неділю 11. марта с. р. о годинї 12 в полудне в святоюрській церкві перед іконою Матери Божої на інтенцію здоровля і щасливого скорого повороту нашого великого Добродія і почесного Члена читальнї незабутого мученика князя церкви Митрополита гр. Андрея.

Оселї для інвалїдів У. С. С. організує Товариство „Макївка" в Новім Санчи. Удїл 10 К. Посередничить в вишукуваню посад для інвалїдів У. С. С. і приймає добровільні жертви на закупно осель. 156/II 8—10

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дня 10. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Підчас передвчерашного атаку на гору Мадярош полонено 13 офіцирів і 993 жовнїрів. Добича виносить 17 машинових карабінів, 5 метавок мін і 1 метавку гранатів, а крім того богато муніції й узброєня. Неприятельські проби відзискати втрачену гору не вдали ся супроти нашого замикаючого огню.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Дїяльність артилерії й летунів була загалом знов більш оживлена. Коло Гориції знищила наша артилерія стрілами самолет типу Капронїя, який спустив ся на землю коло Ст. Андре. На Чіма ді Бокке (на південь від долини Сан Пелєгріло) віддїли полку піхоти ч. 74 вдерли ся через тунелї в снїгу до неприятельських становищ і полонили 1 офіцира і 30 жовнїрів.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

На південний схід від Берату перепалкн. Зрештою не було зміни.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дня 10. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На південь від Авру заатакували Французи части наших ровів коло Льокур і на південь від Крапекі-Меніль. Відкинено їх по боротьбі з близька. В наших руках остало 12 полонених. На схід від Ренс наше атакове військо привело з неприятельських лїній 14 полонених. В західній Шампанії по обох сторонах Прон рушили на наші становища Рісяни, ведені французькими офіцирами. Віддїли, які вдерли ся в в окремих місцях, викинено протинаступом. На південь від Ріпон, на захід від хутора Шампань, який кілька разів переходив з рук до рук счинили ся нові бої, які не спричинили ніякої сущної зміни в положеню. Ми полонили там 55 жовнїрів. На західнім березї Мози був безуспішний французький наступ коло лїса Шеппі. На схід від Мози вдерли ся наші підїзди до лїса Корієр і привели звідти 6 офіцирів і 200 жовнїрів, а також 2 машинові карабіни. Решта залоги французьких ловів уникнула полону, втїкти швидкв. Також коло Флєрей між Мозою й Мозелею повело ся підприняте підїздів відповідно до наміру. При тім полонено 15.

Наші летуни зістрілили 6 французьких самолетів і 2 бальони на привязи. Огнем з оборонних гармат скинено один самолет неприятеля. Поручник бар. Ріхтгофен побідив 25 ий раз у воздушнім бою.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Не було важнїйшої боєвої дїяльности. Число полонених при здобутю Мадярошу збільшило ся на 13 офіцирів і 993 жовнїрів, добича на 17 машинових карабінів і 5 метавок мін.

Фронт македонський: Не стало ся нїчого нового.

Перший ген. квартирмайстер **Людендорф.**

ЖЕРТВИ

На школу ім. короля Данила зложили в коронах і сотиках: о. декан Еляшевский 10·—, о. Семків з Миклашова 10·—, М. Щуровський Станява 2·—, М. Абрисовска Якторів 5·—, Товариство „Достава" 10·—, громада Чесники з коляди 60·—, гр. кат. церков в Хутарі 20·—, о. Нимилович з коляди 74·84, Абрисовські Талько і Славко 3·08, о. Цегельський Бібрка 10·—, „Народна Торговля" 25·—, Леонїд Балицький 25·—, д р Семен Шевкук Львів 15·—, Василь Дутка Стрий 10·—, о. М. Левицкий Князівске 10·—, Іван Говда Кульпарків 5·—, о. Ст. Білинський Мацошин 20·—, Юрий Шмерековський Відень 10·—, о. Гр. Тимчишин Кропивник 15·—, молодїж з Ременова 10·—, черев Головну Управу: уряд парохіяльний Девятир 10·—, коляда о. Михайло Кіт. Новиця коло Калушн 30·—, Шкільна Помін 40·—, о. Янович Хотінь 50·—, о. Семків Миклашів з коляди 50·—, Олександер Онисько Краків 30·—, о. Дмитро Хабурський Панатівцї 10·—, о. Іван Винницький Залізцї 20·—, о. Евген Шухевич Підберезцї 10·—, „Товариство урядників і священників 20·—, громада Синевідсько нижне через п. Бобачича 20·—, коляда з Глинська 20·—. За ті щедрі датки дякує прилюдно Старшина Кружка школи ім. кор. Данила і поручає нашу школу опіцї патріотичній українській суспільности. Датки прошу ласкаво слати на руки скарбнички Ст. Гошовської Львів вул, Театинська 7. 175 1—1

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Марія Обідняк, пошукує свого мужа Матія Обідняка з Угринова села, повіт Станислав в — єї адреса: Maria Obidniak, Opatovice n/ Labem (Czechy). 174 2—3

Парашка Литнин, з Гринева — пошукує свого мужа Дениса, котрий служив при 19. п. п. 2 Бат. 10. Комп. 178 1—1

Оголошення.

Бухгальтер теоретично і практично в дїлї бухгальтерії образований бюровий урядник знайде в нашій головній управі занятє. Письменні вголошеня в свідоцтвами приймаємо до 15 марта. — Дирекція „Народної Торговлї". 173 Б 2—1

Панночка володїюча чисто язиком німецьким глядить лекції найрадше на селї. Удїляє також початків французького. Зголошеня під „Українка" до Адміністрації „Дїла". 167 5—3

Глядає ся канцелярійної помічниці, яка вналаб українську й німецьку мову, писалаб на машинї і малаб практику у веденю рахункових книг. Зголошеня в Науковім Товариствї ім. Шевченка щ5 дня аїж 2 і 3 год. 170 3—3

Купію гарну старовину:

Волинські, галицько буковинські (українські), угорські (передовсїм руснацькі), як рівнож румунські, сербські та чорногорські, албанські, болгарські, грецькі, туреньки, італїйські і т. п. старовинні церковні книги — друковані і рукописні та всякі старовинні рукописи, рїжного роду малюнки — гравюри і образи, старовинні вироби в металю (срібла, бронзи і т. п.) — передовсїм посуд, всякі хатні прикраси, намиста і і т. п., старовинні вироби зі шкла, порцеляни та глини, вишивки (сорочки, рушники і т. п. ношені і не ношені), як і цїлі цїкаві національні одяги жіночі й чоловічі, килими, всяку різьбу (рїчи в металю, мармору, каменя, дерева) і т. п.

Справа має не лиш особистий, але й громадський характер.

Звертатись в офертами і надсилати рїчи на таку адресу:

Administration des Ukrainisches Blattes „für Museum", Wien VIII, Josefstädterstrasse 79, T. 6.

176 2—4

ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СПІВАНИК

НАША ДУМА

зладив АНТІН ГАПЯК.

(Друге виданє справлене і побільшене.)

182 пісень. 200 коломийок.

Пісні подїлені на шість груп:

I. Патріотичні і політичні (21 пісень).
II. Історичні (19 пісень).
III. Станові: а) козацькі (17 пісень), б) чумацькі (7 пісень), в) бурлацькі (7 пісень), г) опришківські (3 пісні), д) побутові (18 пісень).
IV. Січові, сокільські, стрілецькі (26 пісень).
V. Любовні (64 пісень).
VI. Коломийки (200 пісень).

Окладинку Співаника прикрашує гарна вінєта, виготовлена арт. малярем Буцманюком а першу сторону образець „В'їзд Б. Хмельницького до Київа" (відбитка звісного великого кольорованого образа артисти маляра М. Івасюка) та кромі сього при початку і при кінци кождої групи, уміщена гарна відповідно дібрана ілюстрація.

Цїна співаника „Наша дума" **К 2·80** (оправлен. в полотно К 4·50).

Сей великий Співаник можна набути також окремими частями,

а іменно: часть перша п. з.:

„НАША СЛАВА"

у якій поміщені пісні патріотичні і політичні, історичні, станові, січові, сокільські і стрілецькі.

Співаник „Наша слава" коштує **К 1·40.**

часть друга п. ч.:

„Наша пісня"

містить пісні любові і коломийки. Співаник „Наша пісня" коштує **К 1·40.**

Хто не може набути великого співаника „Наша дума" за К 2·80, нехай замовить собі співаник „Наша слава" або співаник „Наша пісня" за К 1·40.

На звичайну пересилку почтову треба додати 30 сотиків а на поручену 65 сот.

Замопленя і рівночасно гроші треба висилати під адресою:

Канцелярія тов. „Просьвіта"
ЛЬВІВ, Ринок ч. 10.

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Косцюшка ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вкладка щоденно в годинах урядових. Вкладки опроцентовує по 4% починаючи вже від слїдуючого дня по дню вложення аж до послїдного дня перед днем відобрим.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна сповнити особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філїях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці"

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних в річними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на ескомт векслїв. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро

Посередничить у виєдинаню позичок в Гал. Воєннім Заведею кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці" ул. Косцюшка. Народний Дім, І. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. кромі неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці", затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товариствї „Руська Щадниця" в Перемишли надають ся до льокації пупілярних, фондаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 21—?

Німка учительна уділяє лекції методою Берліца. — **Ленартовича 12.** 177 1—2

ПАСТИРСЬКЕ БОГОСЛОВІЄ

о. Д-ра Пелеша

100 примірників накладом оо. Мехитаристів до набутя.

Відень VII. Mechitaristeng. 4. (Вірменський монастир). Примірники по 7 К за посліплатою К 7·50. 171 2—2

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО. З друкарнї „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 59. (9.311) Львів, второк 13. марта (28 лютого ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить см. 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, коронкова 40, в надісланих 60, в оповістках 80 с, в рекламовій части 1 К. Повторюваним при вічаних і заручених 10% некрологів стрічка 1 К.

Оголошення за скрипцем рахунок

Одно примірник кошторис

у Львові 10 с.

на провінції 20 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Важні роковини.

З приводу 25-літньої діяльности Наукового Товариства ім. Шевченка.

Нинішне Наукове Товариство ім. Шевченка переходило ріжні фази в своїм розвою, поки дійшло до теперішнього стану. Його засновано за ініціятивою російських Українців 1873 р., а з членів, що підписали перший статут і внесли до галицького намісництва до затвердженя, жиє нині лиш один посол Юліян Ромаичук. Статут затверджено 11. грудня 1873 р., але аж 4. червня 1874 р. відбули ся перші загальні збори, на які явило ся 20 членів. Першим головою вибрано д-ра Корнила Сушкевича. Товариство мало назву: „Товариство ім. Шевченка", а завданєм його було „спомагати розвиток української словесности", длячого мало воно підпомагати ріжні українські видавництва, видавати своїм коштом книжки і часописи, признавати письменникам нагороди й ин. Щоби осягнути сю ціль, закуплено за зібрані гроші (коло 18.000 кор. від 33 галицьких членів і від російських Українців (більші суми пожертвували Елисавета Милорадович і Мих. Жученко) невеличку друкарню, та вона загнала товариство в довги, з яких воно довго не могло вилізти. Через те й не могло воно розвинути задуманої літературної діяльности і за перші десять літ істнованя видало своїм коштом ледви два томи „Правди" та проф Ом. Огоновського „Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache". Поза тим приходило лиш в поміч ріжним народовецьким виданям, які друкувало в своїй друкарни. В 1885 р. перебрало Товариство від Ом. Партицького видаванє літературної часописи „Зоря", яку вело до кінця 1897 р. В 1898 р. почало Тов о видавати в її місце місячник Літературно Науковий Вістник, доки не перебрала його на себе 1905 р. Видавнича Спілка. В „Зорі" почали брати участь майже всї тодішні наші письменники, тому вона стала на якийсь час осередком нашого літературного руху.

Та „Зоря" була письмом для родин і хоч стала осередком літературного руху, то для плеканя абстрактиої науки не було ніде приста новища, а потребу його відчували побіч деяких галицьких особливо російські Українці. За їх ініціятивою виринула вже на загальних зборах дня 7. цвітня 1890 р. думка, перемінити дотеперішне Товариство ім. Шевченка на наукове. Та зміни не можна було перевести від разу; збори поручили тоді тільки виділови скликати для сеї справи нові збори.

Ті збори відбули ся дня 13. марта 1892 р. Зборам предложено новий статут, який прийнято з деякими змінами. Головні його точки були такі: Товариство носить назву: „Наукове Тозариство імени Шевченка". Воно має плекати та розвивати науку в українській мові, штуку, та збирати і переховувати всякі памятки, старинности і наукові предмети. До осягненя сеї мети мають служити наукові досліди з української та славянської фільольогії, історії українського письменства і штуки, з історії й археольогії України та з наук фільософічних, політичних, економічних і правничих, математичних, природних із географією та лїкарських; відчити і розмови наукові; з'їзди учених, письменників й артистів; видаванє наукових творів; збиранє матеріялів до бібліотеки й музея; нагороди й підмоги для учених, письменників і артистів; удержуванє друкарні і книгарні. Товариство ділить ся на три наукові секції: історично фільософічну, фільольогічну, математично природничо-лїкарську. Для осягненя деяких справ можна творити окремі комісії. Товариство полагоджує свої справи на загальних зборах та на засіданях виділу, секцій і комісій. Засіданя секцій мають відбувати ся що місяця, загальні збори що року. Товариство складаєть ся з дійсних членів (6 кор. вкладки річно), основателїв (100 кор. вкладки одноразово) і почесних. Виділ складаєть ся з голови, 5 членів і 2 заступників. Крім того входять до виділу директори секцій або окремі секційні референти.

Перевести в житє отсю організацію поручено новому виділови, до якого увійшли: д р Юліян Целевич як голова; Ол. Барвінський, д-р Ол. Кулачковський, Сидір Громницький, К. Паньківський як члени; Ів. Верхратський і Петро Огоновський як заступники. Незадовго д-р Ол. Кулачковський зрік ся уряду виділового, а на його місце покликано П. Огоновського; коли ж опісля помер голова Ю. Целевич, почав заступати його Ол. Барвінський, а до виділу покликано другого заступника, Ів. Верхратського.

Отсей виділ предложив новий статут намісництву до затвердженя, яке прийшло аж 16. падолиста 1892 р. Рівночасно розпочав виділ друк свого наукового органу, якого редакцію взяв на себе тодішний голова д р Ю. Целевич. Перша книжка вийшла також у падолисті, але перед затвердженєм статута, тому зветь ся: „Записки Товариства ім. Шевченка". Вона містить ся отсї чотири наукові статї: 1) Громадський рук на Україні Руси в XIII віці, М. Сергієнка (Грушевського). 2) Студії над основами розкладу богацтва, Тад. Рильського. 3) Дитинний вік Т. Г. Шевченка, Ол. Кониського. 4) Українські народні пісні в поезіях Богдана Залєского, Ол. Колесси. Крім того містить замітку О. Барвіиського: Про заснованє і дотеперішний розвиток Товариства ім. Шевченка у Львові.

Найблизші загальні збори вже зреформованого Наукового Товариства ім. Шевченка відбули ся дня 11. мая 1893 р. в присутности більше як 50 членів. Касове справозданє за 1892 р., предложене зборам, представляло ся так:

Приходи в 1892 р. виносили 27.147·67 зол., розходи 26.775·78 зол., остало ся 371·95 зол.

Активи товариства виносили з кінцем 1892 р. 29.440·92 зол., пасиви 7.433·89 зол., маєток товариства 22.006·03 зол.

До нового виділу увійшли: Ол. Барвінський як голова, Ос. Ганінчак, Сид. Громницький, Ос. Маковей, Петро Огоновський і К. Паньківський як члени, та д р Гр. Величко і О. Макарушка як заступники.

Тодї уконституували ся перший раз також наукові секції. В історично фільософічній секції вибрано директором Нат. Вахнянина, заступником д-ра Костя Левицького, секретарем Вол. Коцовського. В фільольогічній секції: директором д-ра Ом. Огоновського, заступником Ом. Партицького, секретарем Остапа Макарушку. В мат. природ.-лїкарській секції: директором Ів. Верхратського, заступником д ра Щ. Сельського, секретарем Волод. Шухевича. Належить завважати, що тодї кождий член міг записувати ся до тої секції, до котрої хотїв. Роздїл членів на дійсних (із науковою кваліфікацією) і звичайних (передплатників) наступив аж при дальшій реформі і перших дійсних членів вибрано аж 1. червня 1899 р., при чім до істор.-фільософічної секції вибрано 12, а до двох инших по 10 членів.

В 1893 вийшла знов одна книжка Записок Наукового Товариства ім. Шевченка, а в 1894 р. дві книжки під редакцією тодішнього голови Ол. Барвінського. В 1895 р. вийшло 4 книжки під редакцією М. Грушевського. Від 1896 р. аж до кінця 1913 р. виходило річно 6 книжок „Записок". Війна перервала дальшу правильну їх появу.

Першу субвенцію на свої наукові виданя дістало товариство від краю 1894 р. в сумі 2000 кор. В 1895 р. дістало 2000 кор. від краю і 2000 кор. від держави. Зі зростом наукових видань збільшали ся й субвенції, хоч правда, дуже поволи; в 1913 р. краєва субвенція виносила 17.000 кор., а державна 30 000 кор. Крім того мало діставати товариство окрему державну субвенцію на сплату довгів, затягнених на закупно каменицї при вул Чарнецького, ч. 24.

Як зростали наукові виданя, видно в того, що в 1913 р. було їх 14 серій (3 серій по завершеню певної цїлости здержано) та що річно являло ся в них пересічно 15 книжок і 8 зшитків. Наукові виданя товариства вєднали собі признанє і розголос у науковім світі, як свідчать про се численні рецензії на них по ріжних фахових журналах і часописях та спис тих численних наукових інституцій ріжних народів, що стоять із ним в обмінї виданями. Також факт, що між дійсними членааи товариства є доволї значне число визначних учених чужинців, доказує, що вони цінять наукову діяльність товариства, коли уважають собі за честь належати до нього та приймають радо сю почесть.

Я не мав на метї ані писати історію товариства, ані представляти його теперішній стан та заслуги тих осіб, що енергічною та видатною працею довели товариство до розцвіту. Про се легко кождому поінформувати ся з „Хронїки" товариства, якої вийшло від 1900 р. доси 56 випусків, та з перегляду самих наукових видань. Моє завданє далеко скромнїйше; я хотїв зазначити нинїшні роковини, які і в богато сильнїйших народів не пройшли би без уваги, та вказати, з якими слабими силами приступали ми перед четвертиною столїтя до будованя храму нашої науки і до чого ми дійшли нині; тай то не при особливо прихильних для нас обставинах. Чи надіяв ся хто з членів, присутних на зборах товариства 13. марта 1892 р., таких результатів із його діяльности, які бачить нині, коли дожив іще? На мою думку прийшла тепер пора, щоби ми зробили ще один крок наперед та сягнули по Українську Академію Наук. Потрібні на те фонди та наукові сили знайдуть ся певно пропорціонально не в меншій мірі, як се було 1892 р. при перемінї Товариства ім. Шевченка в наукове. Всї славянські народи, навіть малочисельні, крім одних нас і Білорусинів, мають свої академії, та осягали їх, не все маючи за собою діяльність такої інституції, як Наук. Тов. ім. Шевченка. Чомуж у нас мусить бути инакше? Треба лише всїм, до кого се належить, поробити заходи для здійсненя справи.

Володимир Гнатюк.

В справах відбудови краю.

Наради економічного зїзду.

Львів, 12. марта 1917.

Скликаний Народним Комітетом зїзд в справі господарської відбудови краю, почав ся нині о год. 9½ перед полуднем. Наради отворив голова Народного Комітету д-р Кость Левицький короткою промовою, в якій вказав на конечність нинїшного зїзду і його завданя.

Збори членів Ширшого Народного Комітету і мужів довіря національно-демократичної партії, — говорив бесїдник — які відбули ся в днях 1. і 2. лютого с. р., присвячені були в першій мірі політичним питаням, хоч їх денний порядок обнимав також господарські справи. З приводу недостачі часу основні наради на економічні теми треба було відложити на пізнїйше і для них скликано отсе нинїшні збори. Бесїдник вказав на політичні події, які припадають на час, що минув від попереднього зїзду, а які доторкають наших національно-політичних відносин; зокрема на основі приречень міродатних чинників, висловив надію, що начальні краєві власти від теперішної пори присвячувати муть більше уваги відбудові східної части краю, як досї. През. Кость Левицький кінчить свою промову привітом, який пересилає зїздови голова господарської комісії У. П. Р. пос. Евген Олесницький, що із-за недуги не міг прибути до Львова.

До президії зїзду вибрано през. д ра Ко-

стя Левицького, о. пос. Войнаровського і радн. Кивелюка.

Перший загальний реферат про відбудову українського селянства і села виголосив ген. секр. С. Г. Василь Струк. Про весняні засіви і потреби рільників говорив інсп. С. Г. п. Павликовський. Зміст сього основного та інтересного реферату подамо окремо.

Після 5-мінутової перерви наради ведуть ся дальше. З черги починає свій реферат д-р Макух.

Петроград і Україна.

Відень 9. марта 1917.

Російські часописи, які саме наспіли тут, приносять отсю високо характеристичну вістку:

„Міністерство внутр. справ противне прихильному подагодженю просьб ріжних головних південних кооперативних товариств позволити їм з'єднити ся для спільних закупок у союзи. На думку міністерства з'єднанє громадянських організацій у союзи не відповідає державним інтересам і поглядам правительства.

Ф. н.

Ц. і к. міністерство заграничних справ про українське питанє.

Принятє представника Союза Визволенія України.

Відень 8. марта 1917.

Д. б. с. м. секційний шеф бар. фон Фльотов в імени міністра заграничних справ приняв представника Союза Визволенія України п. Меленевського. Підчас обговорювання ріжних українських справ, обнятих пропамятним письмом, з яким президія Союза звернула ся до мініства заграничних справ гр. Чернїна після обнятя ним урядованя, заявив бар. Фльотов між ин., що становище австро угорського правительства до українського питаня остає таке саме, яке було підчас цїлого часу війни та що ц. і к. правительство з увагою і прихильністю слїдить за розвитком українського питаня.

Берімо ся самі до відбудови.

В краю є таке велике знищенє, що кождий знайде роботу при відбудові Краєва Централя для господарської відбудови краю є покликана з уряду перевести відбудову. При так великім знищенню в краю і при цїлковитім браку технїчних та робучих сил не є вона в силї не то скоро відбудувати знищені оселї, але навіть не може вибудувати конечні будинки для бездомних. Се спонукало будівельну секцію Краєвої Централї для відбудови краю віддати будову конечних будинків приватним підприємцям за дуже високі цїни. Прибічна Рада робила часто на засіданях заміти, що приватні підприємці будують дуже лихо за великі гроші і що населенє не хоче брати готових та лихих будинків, та жадали, щоби давати підмогу самим пошкодованим на відбудову господарств. На сї заміти відповіла будівельна секція, що вона не має власних сил, щоби побудувати найконечнїйші будинки для бездомних, і тому мусїла віддати роботу приватним підприємцям, бо не могла допустити, щоби через брак техніків і робітників бездомні не мали дальше даху над головою. Однак вона не має нїчого проти сего, щоби самі пошкодовані брали ся до відбудови і радо допоможе кождому, хто лише схоче взяти ся до відбудови.

Сї заміти не все є щирі вже хочби із сеї причини, що будову віддає ся лише великими партіями по 200 і більше будинків підприємцям як гр Потоцькому, краківському Епископському Комітетови і ин., а не малими партіями по кілька домів дрібним підприємцям Все таки переперла Прибічна Рада засаду, що будівельна секція буде помагати самим пошкодованим відбудувати ся. А що повітові будівельні експозитури не радо підпирають приватну ініціятиву самих пошкодованих в відбудові і не все звертають пошкодованим кошти відбудови, хочби вони навіть задовжили ся на відбудову, котру самі виконують, тому звернула будівельна секція увагу своїм експозитурам обіжником з 6. грудня 1916 р. ч. 3337/I. на сю справу. Між нашими кладе будівельна секція натиск на се, щоби експозитури для приспішеня відбудови помагали самим пошкодованим в відбудові. В тій цїли мають експозитури давати субвенцію в грошах, улекшити набуванє будівельного матеріялу доставити робітників і тягло і дати пораду та технїчну поміч, отже виготовляти будівельні пляни і давати вказівки, як ставити будинок.

Щоби можна одержати підмогу на відбудову, жадає будівельна секція, щоби нова будова була солїдна, виконана після будівельних приписів та відповідно до вимог санітарних і огневої поліції.

А що сего доси експозитури не робили, тому пригадув їм будівельна секція сю найпростїйшу дорогу до відбудови і пише дослівно так:

„Намісництво Краєва Централя для господарської відбудови краю переконало ся, що управителї експозитур не роблять достаточного ужитку з сего найпростїйшого способу підпираня будівельної акції, дають грошеві підмоги з якоюсь тревогою, часто в недостаточній висотї, що знеохочує людність брати ся до відбудови і має той наслїдок, що пошкодовані волять чекати, щоби їм експозитура побудувала конечні будинки, як самим брати ся до відбудови.

Тому поручаєть ся управителеви експозитури, щоби крім удїлювання підмог на будуче зревідував операт дотеперішної підмоги що-до відбудови в тамошнім повіті і виплатив додаткову субвенцію тим мешканцям, що самі відбудували вже свої будинки, а не одержали достаточної субвенції, наслїдком чого попали в довги та не могли відповідно викінчити будови. Висоту субвенції треба визначити в кождім поодинокім случаю після очевидної конечної потреби і понесеної шкоди з узглядненєм маєткового стану пошкодованого. Висота субвенції не може перевисшати коштів конечної відбудови або вартости виконаної самими пошкодованими будови.

Субвенцію належить дати передовсїм в будівельний матеріялах і в доставі робітників, але не заборонєно давати грошеву підмогу. Однак треба контролювати, щоби готівка була відповідно ужита до відбудови".

Сама будівельна секція вказує просту роботу пошкодованим, як вони мають взяти ся до відбудови. Кождий пошкодований, що лише може собі поставити будинок, має право жадати від будівельної експозитури помочи в матеріялї і робітниках та в грошах.

На один будинок треба жадати 3.000 до 4.000 корон. Найкраще жадати помочи в збірних поданях. Кількох пошкодованих пише просьбу до експозитури, виказує, кілько кождий з них поніс шкоди і кілько потребує на будову бодай одного конечного будинку. А що самі пошкодовані не все годні писати ясно і розумно просьбу, тому мусить їм помогти се зробити наша інтелїгенція. Вона мусить отрясти ся з дотеперішної байдужности і взяти ся помагати пошкодованим. Кружок „Сїльського Господаря", а де його нема, окремий комітет має взяти в свої руки відбудову громади і виступити перед властями як орган, що відповідає за належите ужитє субвенції і допильнує відбудови. Се улекшить властям роботу, а пошкодованим дасть опору і нагляд над відбудовою.

Коли нема в родинї пошкодованого нїкого, хто міг би заняти ся будовою, то треба зажадати, щоби експозитура сама побудувала для сеї родини конечний будинок.

Вложений на нашу інтелїгенцію обовязок інтересувати ся відбудовою і брати в нїй чинну участь мусить бути сповнений, бо в противнім случаю наше селянство відверне ся від інтелїгенції і буде змушене шукати помочи у чужих. Се нехай собі добре запамятають наші інтелїгенти, щоби колись не нарікали на невдячність нашого селянства.

Д-р Іван Манух.

Німетчина має поживи до жнив.

БЕРЛЇН. (Бюро Вольфа). Американська торговельна палата в Берлінї оголосила в „Weekly Report" довшу статю, в якій зазначено, що запаси поживи в Німетчинї вистануть до будучих жнив.

Успіхи підводних човнів.

БЕРЛЇН. (Ткб.) Підводні човни, які вернули знова затопили 42.117 тон. Довезено забраних 1.000 тон брутто салїтри.

Слова і дїла Вільзона.

Промова на головнім комітаті демократичної партії. — Зміна реґуляміну сенату. — Скликанє конґресу — Узброєнє торговельних кораблїв. — Відповідь на австро-угорську ноту.

БЕРЛІН (Пр. тел.) „Lokalanzeiger" доносить з Женеви: Вільзон, який є тепер недужий, застудив ся, вертаючи з засїданя головного комітету демократичної партії, де виголосив промову з заявою повної симпатії для антанту.

„Vossische Zeitung" в телеґрамі з Берна подає зміст сеї промови Вільзона. Він сказав: Маю переконанє, що війна нїколи не була би вибухла, коли-б усї европейські держави мали таке демократитне правлїнє як Франція й Англія. Війна повстала наслїдком рішеня деяких автократичних правительств проти волї народів. Головною умовою будучого мира є, щоб нїяким народом не правили проти його волї та щоб нїяке правительство не могло накинути своєї волї народови, який не хоче признати того правительства. Подумайте, що дїєть ся від 40 лїт в Ельзасї і Льотарингії. Тут маємо типічний приклад, до чого треба недопустити, коли має настати тривкий мир. Вільзон закінчив висловом надії, що Злучені Держави вівмуть участь у приверненю світового мира, одначе ся участь Америки буде мати головно за цїль довести до сповненя справедливих змагань народів.

БАШІНҐТОН, 9. марта (Райтер). Сенат рішив 76 голосами проти 3, що більшість двох третин може закінчити дебату.

ВАШІНҐТОН, 9. марта (Ткб.) Рішено скликати конґрес на 16. цвітня на надзвичайну сесію.

Назви кораблїв, які мають бути узброєні, не будуть оголошені. Приказ, щоби заряджена президента безпроволочно були виконані, буде зараз висланий департаментови маринарки. Гармати до узброєня кораблїв є зібрані в робітнях маринарки на атлянтійськім побережу. Все є готове.

НЮ ЙОРК, 7. марта (іскрова депеша представника Бюра Вольфа). „Associated Press" доносить з Вашінґтону: Урядово оголошено тут, що відповідь Австро Угорщини на домаганє Злучених Держав, щоб вона яснїйше означила своє становище в справі підводних човнів, оставляє отворену дорогу до дальших переговорів. Ся відповідь відсуває на якийсь час зірванє, яке вважають неминучим від хвилї зірвання зносин з Нїмеччиною. Хоч нота Австро Угорщини взагалї вдержує в силї війну підводними човнами, розпочату Нїмеччиною, і боронить її, одначе держана вона в приязних словах. На ноту буде дана відповідь. Коли явне дїло не спричинить нагло зірваня, якого обі сторони старають ся уникнути, то Злучені Держави мабуть не будуть перти до рішеня. Докладне означенє становища правительства до заяви Австро-Угорщини не буде оголошене, аж президент Вільзон і державний секретар Лянсінґ докладно перестудіюють урядовий текст.

Бої на південь від Баґдаду.

ЦАРҐОРОД, 10. марта. (Ткб.) Турецька головна кватира оголошує:

Фронт над Тиґром: Від вчера боєва дїяльність по обох боках Тиґра прибрала завзятий характер. Наступ 5 неприятельських баталїонів на наші становища відперто, при чім неприятель поніс важкі втрати. Неприятель, змушений до відвороту, остав по части в віддаленю яких 800 метрів від наших становищ.

РОТТЕРДАМ. (Пр. тел.) Як доносять англїйські урядові звідомленя з Мезопотамії, англїйська кінноти в ночи з 5. на 6. марта була коло Бабі, 7 миль на південний схід від Дїяляґ. Ся місцевість лежить 8 миль від південних зовнїшних частий Баґдаду.

„Labor est fundamentum omnis rei publicae.

Нїмецьке упімненя до Полян'в.

ВАРШАВА (Ткб.) Д. 9. с. м. професор права з Берлїна Колєр виголосив відчит про закладанє держави. Відчитови прислухувало ся богато членів польських товариських кругів. Цїкаві виводи відчиту мали за цїль упімнути всїх покликаних до участи в праці над організацією польської державности, щоби невтомно й поважно працювати над великою справою в дусї принципу твореня всякої держави: „Labor est fundamentum omnis rei publicae".

Генерал-ґубернатор Безелєр подякував прелеґентови в імени зібраних і, навязуючи до кінцевих слів, сказав, що велике дїло, як те, що тепер творить ся, не може бути утворене з дня на день. Тут треба пязці повільної, роз-

Книгарня — Наук. Тов. ім. Шевченка — у Львові, Ринок ч. 10 має великий ВИБІР УСЯКИХ УКРАЇНСЬКИХ — КНИЖОК — з усіх галузей знання, як з красного письменства, так і народніх, популярних видань, а також шкільні підручники, словарі й різні наукові книжки, співаники, ноти, молитовники, — евангелія й инші релігійні видання. — IVE 9—7

важної, а передовсім такої, що полягає на невтомній, безнастанній діяльности і вміє також погодити ся з положенєм, коли трудности, які треба усунути з дороги, не хотять зникнути за першим замахом, але треба терпеливости і важкої праці, щоби осягнути ціль. В словах пре лєгента бачить генерал-губернатор упімнене до всіх, що беруть участь у сій великій справі, як до тих, що визволили край з російського ярма, так і до тих, що ідуть до доступної тепер для них цілі, до якої тужили сто літ.

НОВИНКИ.

Львів, 12 марта 1917

— **З Наукового Товариства ім. Шевченка.** На засіданю комісії для історії штуки 11. марта подав д р Ів. Крипякевич причини до історії львівського дереворитy. Дереворит появляєть ся у Львові разом з першою друкарнею Івана Федоровича 1574 р. і дальше удержуєть ся не як самостійний рід штуки, тільки як ілюстрація книжок. Від 1630 до 1700 р. дереворит є у нас у найбільшім розцвитї і з того часу маємо кільканацять імен майстрів, що полишили кількасот картин. Важним жерелом до історії дереворитy є записки ставропігійської друкарні, де нерідко згадують імена дереворитників, що робили праці для видань братєва. На основі сих записок і дотеперішної літератури подає референт катальог львівських дереворитників Українців. В дискусії подали замітки на ту саму тему д р Щурат і М. Голубець. Д-р В. Щурат говорив про памятковi медалї і хрестики. Перші медалї, що відносять ся до нас, вийшли не з нашої ініціятиви, як вігомий римський медаль 159б р. на памятку унії. У 18 в. наше медалєрство збогачують т. зв. коронатки, медалї з нагоди коронацій ікон, як в Жировицях 1730, Холмі 1765, Почаєві 1773 р., видані рівнож в Римі. Підчас василянських місій від 1766 р. появляють ся перші памяткові медалики, виконані вже у нас на місци, за тим ідуть звичайні релігійні медалики, що поширюють ся чимраз більше. Окреме памяткове значінє має хрестик на память внесеня панщини, виданий з ініціятиви Головної Р. Ради 1849 р. і розкинений між народом у кількох тисячах. Комісія підготовляє виданє репродукцій наших медалїв, памяткових медаликів і хрестиків і просить ширші круги прийти їй в сім у поміч. — Додаткові комунікати подали: д р І. Крипякевич про декоративне малярство, яке появляєть ся у нас в 17 в. прикрашуваню „божих гробів“ у Львові, при великодних діяльогах та різдвянім вертепі — і М. Голубець про лубкові дереворити, на основі народних ікон, що є в його посіданю.

— **Генеральне продовженє звільненя ополченців для господарств.** Урядово оголошують: Заряджене генерально до 31. марта 1917 р. дальше звільненє, як також заряджене від 6. грудня 1916 р. міністерством війни і міністерством краєвої оборони чи військовими командами нове звільненє обовязаних до служби в загальнім ополченю осіб, потрібних в господарствах, продовжуєть ся генерально до 30. червня 1917 р. Сим зарядженєм обняті також угорські горожани, звільнені для австрійських господарств. Дальші поданя о признанє сього дальшого звільненя треба вносити як найшвидше до повітових політичних властий, також тоді, коли ходить о людий, потрібних до продукованя дерева й кори. Звільнені військовими командами урядники, робітники і фрахтуючі при доставах копальняного дерева є обняті сим зарядженєм без огляду на те, чи ходить о обовязаних до військової служби, чи до служби в загальнім ополченю.

— **Недуга посла М. Василька.** „N. Fr. Presse“ доносить: Від 2. с. м. посол Микола Василько примушений лежати в постели. З огляду на те, що 4. с. м. його стан значно погіршив ся і ординуючий лїкар доцент д р Вексберг сконстатував запаленє олегочної, перевезено недужого до „Cottage Sanatorium“. Стан недужого вже значно поправив ся. Не тільки буковинська кольонія в Відни, але також всі товариські круги інтересують ся станом недужого. Перший довідував ся про здоровлє М. Василька полевий маршал бар. Конрад Гецендорф.

— **„Історія кооперації на Україні“.** У виконаню ухвали зборів повновласників київського Союза товариств дрібного кредиту управа Союза розписала минулого року конкурс на „Історію кооперації на Україні (Юго Росії). Тепер на спільнім засіданю ради управи товариства вибрано вже жірі для розгляду присланих на конкурс праць. У склад жірі увійшли: Г, Афанасієв, К. Воблий і місцеві кооперативні діячі. — **Ф. К**

— **Конкурс на працю про Потебню.** „День“ доносить із Харкова у спеціяльній телєграмі: Історично-філологічне товариство оголосило конкурс на написанє праці про ученого Потебню. Премію в сумі 500 руб. пожертвувала група кубанських офіцирів. На бажанє жертводавців праця має бути написана в українській мові. — **Ф. К.**

— **Справленє ошибки.** Посмертну згадку про бл. п. Осипа Маркова („Діло“ ч. 53) треба справити о стільки, що він був не поручником, а надпоручником 98 п. п.

— **З Жовкви.** Потрібний правник до веденя Народної Канцелярії в Жовкві. Зголошеня з поданєм услівій вприймає до 25. с. м. п. Ярослав Пачовський, ц. к. судія в Жовкві.

Повітова нарада в Жовкві.

Нам пишуть:

Дня 1 с. м. відбула ся у Жовкві повітова нарада в ціли віднови просвітного і економічного житя в цілім повіті. На нараді були репрезентанти не лиш жовківського судового округа, але заступлена була дуже поважно Мостенщина, Угнівщина і Куликівщина. З рамени краєв. тов. „Сільський Господар“ прибув на нараду д-р Макух. Учасників було так поважне число, що заповнено щільно три комнати „Народного Дому“, решта селянства мусїла вдоволити ся тим, що стояли в сінях і передавали сосі з уст до уст те, що говорили референти і інтерпеляити. Нарада почала ся, що треба з похвалою піднести, майже без опізненя по год. 11 мін. 15 перед пол. Зміна лиш о стільки зайшла, що на сам перед відбули ся загальні збори філії „Сільського Господаря“, а що референти після вибору нового виділу філії „Сільского Господаря“ зїяли ся в одну цілість, так можна сказати, що повітова ся нарада тривала з одногодинною перервою від год. 11 перед пол. до год. 7 вечреом, потім в сам вечер отворено „Українську Бесіду“ в Жовкві і весело гуторено поза 10 год. в ночи.

Збори, а так само нараду відтворив як голова філії „Сільського Господаря“ о. Маринович, покликуючи на предсїдателя о. Кипр. Ясеницького з Жовтанець і о. декана Вол. Утриска зі Скваряви, а на секретарів пп. учителїв: Гусаковського і Фартуха. Реферати були три. Один „Про господарські потреби нашого народу під сю пору“ виголосив о. Маринович, другий на тему „відбудови нашого краю“ виголосив дуже популярно і інтересно п. д-р Макух, а третий на тему „наші завдаия і цілі в повіті тепер“ виголосив о Ст. Білинський. Всї три референти закінчили свої реферати поставленєм відповідних резолюцій. Резолюція п. д ра Макуха була поставлена в дусї: 1) конечного і безпроволочного відкритя в Жовкві народної повітової канцелярії для несеня селянству правної поради в кождій хвили, 2) віззане Укр. Парляментарної Репрезентації в цілі починеня кроків в справі підвишки всїх рільничих продуктів. Ухвалено.

Разолюції поставлені о. Мариновичем: 1) Вислати письменний привіт п. Юліяну Романчукови з нагоди 75 літних уродин, 2) вислати привіт У. С. С. і висказати їм слова великої пошани для їх геройства, 3) учасники наради протестують як найторжественнїйше проти відокремленя Галичини і домагають ся поділу краю на дві окремі провінції—польську на заході, а українську на сході з окремим соймом і намісником, 4) в цілі успішного переведеня віднови повіту взиває ся: а) щоби в кождій громаді покликано до житя комітети „Народної оборони“, яких цілию буде кромі оживленя істнуючих товариств (читалень, кружків і пр.) передовсім збиране жертв на народні цілн, б) щоби Всч. наше духовенство і учительство заохочувало нарід до ощадности і моральности, 5) збори ставлять бажанє, щоби українська преса понехала під сю пору всяку особисту непотрібну полєміки. Кромі сих резолюцій поставив о. М. господарські резолюції в справі організованя по громадах „жнивних комісій“ як горожанських інституцій до нагляду над справедливим розділом праці і для охорони працюючих перед всяким надужитєм, резолюцію до „Головної Ради Сільського Господаря“, щоби поробити наперед всї можливі заходи, щоби в часї демобілізації віддано без посередництва торговців, а просто через селянські, хліборобські організації коні, вози, упряж і прочі знаряди рільникам, а так само щоби віддано військові бараки на потребу відбудови східної Галичини, вкінци, щоби в цілн охорони селян перед застрашаючим визиском основувано по громадах господарсько-торговельні спілки. Всї резолюції принято.

О. Ст. Білинський поставив в цілн віднови житя в повіті отсї резолюції: 1) Учасники повітової наради в Жовкві, що відбула ся дня 1. марта с. р. по мисли резолюцій, ухвалених на з'їзді ширшого Народного Комітету у Львові дня 1. і 2. лютого с р., рішають приступити до безпроволочного утворенія тривкої повітової організації на час війни, якої ціллю буде: а) оживити всї бувші в повіті українські культурні, господарські, економічні і просвітні товариства; б) покликати до житя нові, викликані потребою війни кружки чи секції передовсім до несеня помочи безпосередним і посередним жертвам війни, як сиротам і евакуованим, інвалїдам та незасібній шкільній молодіжи в повіті. 2) З тої причини учасники повітової наради взивають і зобовязують всїх разом і кождого з осібна членів української громади, щоби ті, не оглядаючи ся ні на що, ні вичікуючи на поміч зовні нас самих, що найскорше самі взялися до праці над моральною і матеріяльною відбудовою нашого зруйнованого теперішною війною житя і як найенергічнійше на взір повітової організації перевели в кождій громаді повіту таку саму тривку організацію з точним узглядненєм місцевих обставин в теперішний воєнний час. 3) Учасники наради, відчуваючи грозу хвилї, звертають ся отсим з гарячим апелем до всего українського жіноцтва по містах і селах, щоб воно, поводуючи ся виїмковими нинїшними злиденними обставинами і тою нуждою, в яку попав наш нарід, рівнож стануло в ряди до праці і будь в утвореній спільній організації, будь в окремій більш пригожій для жіноцтва, взяло на себе чисто гуманітарну і христіянську місію розеденя опіки над сиротами і евакуованими в повіті. 4) Реасумуючи повисші резолюції в цілн наданя їм конкретної форми учасники наради констатують, що в повіті з причин нужди і війни число сиріт є таке поважне, що було би річю вказаною і пожаданою, щоби в центрі повіту, в Жовкві станув сирітський захист, а так само з причин, що число шкільної української молодіжи в мійських школах в Жовкві маліє з дня на день, щоби з новим роком шкільним безумовно отворено в Жовкві українську бурсу для убогої шкільної молодіжи, поки-що щоби підпомагано грошевими датками і запомогами тих учеників, що є, а для укрїнської дїтвори щоби, як робить се опікунча власть судейська, збирано складки для обдїленя її поки що теплою одежю і обувою, або основанєм в місті збірної чайні. 5) ВКінци учасники наради уважають за вказане звернути ся з апелем до Української Парляментарної Репрезентації, щоби наші посли, що є par excellence народними послами, уважали за свій святий і народний обовязок появляти ся між своїми виборцями на своїх виборчих теренах в Галичині, з близька придивити ся житю-горю свого народа, почувши його жалї і наріканя, побачнти його нужду і так маючи в руках живий, пригожий матеріял, обдумати зарадчі способи тай народне лихо як не зовсім усунути, так бодай його злагодити.

П. Ульванський до сих всїх резолюцій додав ще резолюцію від себе в справі евакуованих, а іменно, щоб наша Парляментарна Репрезентація станула ще енергічнїйше в обороні наших людий евакуованих,

не побільшувано народного горя і нужди та щоб для евакуованих, остаючих тепер в жовківськім повіті понад 2200 душ виєднано державну запомогу, так, як її побирають в зах. Галичині нещасні жертви війни. Всї ті резолюції ухвалено по оживленій дискусії, в якій голос забирало п. судя Пачовський в справі сиріт і військових причинків, о. Марчак Баранський в справі винагороди за сїно, п. Сухий, учигель з Любелї в справі реквізицій і воєнних чинитьб і инші а п. д-р Макух давав виясненя правні на запити інтерпелянтів, головно селян. На кінець вибрано повітовий комітет організаційний з 9 членів зложений і відспіванєм національного имну „Ще не вмерла“ покінчено наради.

Дня 6. с. м. зібрав ся вибраний на пов. наради комітет і вибрав з поміж себе голсвою укр. пов. організації о. декана В Утриска, секретарем о. Ст. Білинського, заст. голови п. судю Пачовського, скарбником п А. Ульванського. Кромі сих членами організаційного пов. комітету є ще: пп. о. Маринович, о. Л. Березовський ч. св. В. В., Гусаковський, Фартух і Федь Музика, господар з Мацошина.

На першім своїм засіданю порішив органі-

ваційний комітет на внесок судії Пачовського покликати до життя поки-що три секції: 1) секцію правної поради, якої найбільшою ціллю є отворене в Жовкві повітової канцелярії. Головою її п. Пачовський, секретар п. Гусаковський, 2) секцію грошеву, ціль її збираня потрібних фондів на потребу організації і секцій Головою її о. декан Утриско, секретар о. Бараник ч. св. В. В., скарбник п. Ульванський. При тім зазначити треба, що в касі „Народного Дому" в Жовкві отворено конто кн. вкл. 677, на яку вписано зібрану в часі повітової наради на потреби повіту суму 116 К. (14 К. оплачено депешу до трону) і рішено оподаткувати членів нашої суспільности до висоти 2 К. місячно на потреби повіту, 3) секцію несеня помочи жертвам війни. Головою її вибрано о. Ст. Білинського, секретаркою п. Пачовську. О. Мальчинський ч. св. В. В. перед тим ще став на чолі комітету для евакуованих. По уконстатованю президія організації повітової удала ся до управителя п. к. староства в Жовкві і представивши ся, в півторагодинній конференції передискутувала і предложила свої бажаня в імени українського населеня повіту.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви

Білинський Ізидор, Перемишль, К 100 (сто) вове на К 70 Д-ра Загайкевича Володимира, адвоката, тепер в Стрию, Feldgericht, на довільну квоту — не меншу однак як 20 К о. Гумецького Юліяна в Гійску, Головацького Теофіля Перемишль, Ярошевича Осипа Перемишль, Коморовського Івана Перемишль. — Надія Левицька Перемишль К 5 — Осип Гранківський, учитель в Монастирци ad Стрий 10 К (Дн.): Вп. пп Якова Тишовницького власт. Довголуки, Пігута управ. школи в Любінцях, Пасіку упр. школи в Завадові, Івана Гаврана упр. школи в Корчині, о. Савицького в Стрию. — Іван Левицький в Тенетиських 20 К, — 10 К за себе а 10 кор. за Оліwпію Любицьку: Всч. о. Адріяна Леонтовича пароха в Тенетиських о. Антона Фолиса пароха в Любичи Князій, Осипу Гнідецову уч. в Любичи Князїй, управ. школи Гнідеца тепер в Кракові L. R. 34, п. Анну Леонтовічеву ученицю в Любичи Князї. — д-р Василь Маковський Gmünd № ОС. K. k. Baraackenlsger 10 К (Дн.). д-р Іван Ціпановський, д р Лев Ганкевич, Лука Гарматій, Іван Бобовський і о. Дмитро Шуль всї в Гмінді. — Ярослава Фединська в Перегноєва 5 К: Іванну Зельську з Убиня, Стефанію Навроцьку з Відня, Зоню Гаванську з Милятина, Евгенію Гарматієву з Відня, Онуфрія Височанського з Глинська. — Олюся Фединська 3 К: Люсю Бобикевичівну зі Львова. Ромка Малїшевського зі Львова, Богдана Чапельського зі Львова, Юрка Навроцького з Відня. — Уруся Фединська 3 К: Олеся Навроцького з Відня, Андрійка Чапельського зі Львова, Юрка Щеванюка з Заліря, Ромця Грушкевича з Нагуєвич. — Ромцю Фединський 3 корон: цьоцю Галю Абрисовську в Закопанім. —

ВІСТИ.

Второк, 13. марта 1917.

Нині: греко-кат.: Власія Іспов. — римо-кат. Кристини.

Завтра: греко-кат. Євдокії — римо-кат. Матильди.

В справі стипендійного фонду ім. Ів. Франка. До статї д. В. Гнатюка, поміщеної в „Ділї" ч. 58, п. н „Стипендійний фонд ім. Ів. Франка", смію додати, що я ще 29 мая 1916 р. зложив на сей фонд 500 кор. на книжечку „Земельного Гіпотечного Банку". Коли Наук. Тов о ім. Шевченка згодило ся тепер переймити сей фонд у свій заряд, прошу передати йому й мою жертву разом із процентами. Звертаю при сім увагу, що і на стипендійний фонд і на надмогильний памятник вплинули по смерти поета й инші квоти, між тим значнійша жертва з Дрогобиччини, що й було зазначене в нашій пресї. Належало б усї ті жертви передати тепер Наук. Тов у ім. Шевченка. — **Данило Стецків.**

Оселї для інвалїдів У. С. С. організує Товариство „Макївка" в Новім Санчи. Удїл 10 К. Посередничить в вишукуваню посад для інвалїдів У. С. С. і приймає добровільні жертви на закупно осель. 156/II 9—10

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 11. марта.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На східнім і південносхіднім фронтї не стало ся нїчого особливого.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Значнійша дїяльність артилерії і летунів тривала також і вчера, особливо в поодиноких відтинках фронту на Побережу. Минулої ночи італійські летуни обкинули бомбами міста Трієст, Муджія, Ісоля і Пірено.

Заступ. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 10. марта.

ЗАХІДНИИ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В области перед нашими становищами на новім фронтї над потоком Анкр вчера вивязала ся значнійша артилерійська боротьба, а коло Ірль сутички піхоти, після яких віддїли задних сторожий по приказу відступили на головні становища.

Між ріками Авр і Оас факицуські наступи виконані після нагального огня були без успіху.

В Шампанії Французи вечером поновили свої наступи проти наших становищ на південнім стоції гори 185 і обох сторонах ферми Шампань. Мимо введеня неприятелем в бій значних сил і великої скількости муніції наступи кріваво відперто.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В обмежених відтинках хвилями відживала боєва дїяльність.

На македонськім фронтї не було зміни.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дня 12. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Нїчого особливого.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Проти височини Красу удержували Італійці хвилево сильнійший огонь. Нині рано відперто ворожий наступ перед Костаневицею. Наші летуни обкинули бомбами обоз коло Певне.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Коло Бузі розбили наші патрулї ворожий віддїл.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дня 12. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Успішні атмосферичні відносини в богатьох місцях фронту спричинили збільшену дїяльність артилерії і летунів. Особливо сильний був огонь в области Анкру між Букоа і Трансльоа, а значний в кількох відтинках Ени і в Шампанії. На південь від Ріпон Французи нині рано наступили на часть наших становищ. Відперто їх. Наслїдком нападів наших летунів вороги втратили 16 літаків і два бальони, а від огня гармат один літак.

СХІДНИИ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Серед оживленої в богатьох місцях дїяльности артилерії і серед сутичок перед становищами ще не було значнійших воєнних дїлань.

Македонський фронт: Між Орхидою і Преспою розіграли ся дрібні сутички перед нашими лїніями.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ШУКАЮТЬ СВОЇХ.

Марія Обідняк, пошукує свого мужа Матія Обідняка з Угринова села, повіт Станислав в — ей адреса: Maria Obidniak, Opatovice n/ Labem (Czechy). 174 3—3

Оголошеня.

Нові льоси Австр. Червоного Хреста мають дуже добрий плян гри і кождий льос мусить бути вильосований в протягу 40 лїт. Головна виграна 200 тисяч корон. Найбливше тягнене 1. червня. Поручуємо ті льоси за готівку по 35 (враз з податком і присилкою) враз на сплати місячні в групах по 5 льосів. Перша рата з стемпльями і податком 10 кор дальші рати по 6 кор. — Дім банковий **Schütz i Chajes,** Львів, пл. Марійська 7.

VIII 19—?

Пенявочка володїюча часто язиком німецьким глядить лекції найрадше на селї. Удїляє також початків французького. Зголошеня під „Українка" до Адміністрації „Ділa". 167 6-3

БЮРО АРХІТЕКТОНІЧНЕ

ВАСИЛЯ НАГІРНОГО

у Львові, Ринок 36.

виготовляє пляни на церкви і доми мешкальні, як також оцїнки воєнних шкід на будівлях.

116 6—?

Цїлий світ перейдеш

як умієш по нїмецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта" п. з.

Підручник до науки нїмецької мови зладив **Ю. РУДНИЦЬКИЙ,**

можна легко учити ся говорити по нїмецьки.

Підручник сей надає ся так для початкуючих як і для тих, що вже учили ся або вже умїють де що по нїмецьки або хочуть учити других. У підручнику подано самі практичні лекції, так що вивчивши їх можна вже порозумівати ся з Нїмцями у найсонечнїших справах. В лекціях говорить ся про такі річи: сїльське обійстє, рідня, село, місто, барви, сїльська хата, мешканє в мстї, на торзї (про мясо, ярини, землеплоди), господарські будинки і річи, їзду возом, їзду зелїзницею, закупна в склепі, гостина, веденє господарки, (зима, весна, лїто, осїнь), побут у В дни, між ремісниками, при війску і т. п. Книжка обіймає 239 сторін друку. Подані взірцї граматики і до кождої лекції словарець. Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 65 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта"
Львів, ринок ч. 10.

V. C 3—?

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научання! Важне і для учителїв удїляючих початків нїмецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 24—31

ЛЮБЛИН! -КОНТОРА ПИСЬМ- в ЛЮБЛИНІ

Краківське Передмістє ч. 44

має всї українські часописї і видавництва:

Календар „Просвіти" на рік 1917.
Памяткова книга С. В. У. рік 1917.
Календар „Русалка" на рік 1917.
Стрілецький календар Альманах на рік 1917.
Молитвенники і и. — **Всї видавництва С. В. У.**

Всї Редакції і Видавництва просить ся, наколи не суть на складї в канторі „Працї" висилати до дальшої перепродажи.

Кантора письм „Праця" Володимира Понятовського у Люблині, Краківське Передмістє ч. 44.

172 2—3

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарні „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 60. (9.312) Львів, середа 14. марта (1. ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпальтова 48, в медісинській 60, в оповістках 80 с, в реклямовій части 1 К. Повідомлення при вінчанні і заручинах 1·00. Некрольоги стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 13 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Промова намісника при обнятю урядованя.

Бережене прав української мови.

Львів, 13. марта 1917.

Покійний ґен. Колярд, обнимаючи урядованє, в промові до урядників намісництва з особливим натиском зазначив, що не може мати характеру доброго урядника той, хто не знає о б о х краєвих мов, так, щоби в урядованю мож однаково пошанувати законно признані права мов і відповісти національним потребам о б о х народів.

Таке саме становище,

знаходимо зазначене в поданій низше промові, яку виголосив до урядничого персоналу намісництва, обнимаючи урядованє, новий намісник Галичини ґен. Карло ґр. Гуйн. Навязуючи до того, що він сам не знає краєвих мов, ґр. Гуйн зазначив, що ся обставина не може впливати на законно признані права як польської так і української мови в урядованю адміністрації краю.

Инакше стоїть справа з правами української мови.

мусимо брати заяву нового намісника що-до пошани прав української мови — хоч воно в новочасній правовій державі повинно бути самозрозуміле — дуже поважно й домагати ся, щоб новий намісник справді настояв на здійсненє тої своєї заяви.

Пошана й виконуваннє признаних державою українському народови й його мові прав взагалї і з окрема, особливо в адміністрації краю, — хоч розмір тих прав скромний! — були й доси остали домаганєм, якого здійсненя треба все на ново на кождім кроці доходити. Доходженє здійсненя сього домагання творить величезну часть всїх наших політичних заходів. І тому власне,

— заяву нового намісника ми мусимо розуміти як урядове проголошенє запоруки, що буква закона стане для прав українського народу і його мови під правлінєм нового намісника живою дійсністю.

——

Обнятє урядованя новим намісником.

Новий намісник ґен. Карло ґр. Гуйн прибув 11. с. м. до Бялої в цїли обнятя урядованя. В великій салї тимчасового осїдку намісництва ждали на нього урядники під проводом віцепрезидента Гродзїцкого. На привітну промову віцепр. Гродзїцкого

намісник відповів

з початку по польски, а далї по нїмецьки отсею промовою:

„Іменований в сих виїмкових часах з волї Найяснїйшого Пана намісником Галичини, мушу зарав з початку і з цїлим натиском зазначити, що незнанє обох краєвих мов у мене не може нїчим нарушити законно установлених прав обовязуючої в Галичинї урядової польської мови,

а також прав, признаних українській мові.

Бажаю тут працювати на вдоволенє Найяснїйшого Пана, але також для добра краю. Не форма, але зміст, не слова, але дїла докажуть, що сьому принципови хочу бути вірним і вірним остану. Дав би Бог, щоб я знайшов відповідні сили до відповідно важких задач, які мене ждуть. Обнимаю мій уряд в часї такім важкім, як може жаден з моїх попередників. Важкі наслїдки світової війни діткнули не тільки цїлі міста й округи, але також цїлі краї, а на сей край, який в порівнаню з иншими коронними краями найбільше потерпів, накладає й нинї ще війна важкі обовязки. Бо Галичина як край виключно рільничий має нинї обовязок, на скільки по покритю власних потреб показали ся би ще якісь надвишки, доставити їх там, де потреба їх є ще більша. Тільки горяча любов вітчини і сильна воля, щоб нашій справедливій справі допомогти до побіди, дасть нам силу передержати важкі хвилї.

За прикладом мого попередника в уряді буду дальше як найенергічнїйше працювати над відбудовою краю, а також докладу всїх заходів, щоб винагороди за воєнні чинитьби могли бути як найшвидше зреалїзовані.

В моїм характері як намісник краю

не знаю виїмків рїжниць суспільних, національних чи вірсіспов'дних

і вірний сьому принципови, числю на підпертє всїх верств суспільности і всїх її міродатних чинників. В першій лінії числю на вашу співпрацю, мої панове. Вам, пане віцепрезиденте, дякую за слова привіту, звернені до мене в імени урядників намісництва. Знаю дуже добре, в яких важких відносинах сповняють австрійські урядники свій відповідальний уряд, тому знайдете, панове, в мені не тільки обовязкового і вимагаючого начальника, але також можете числити на мою батьківську дбалість і будьте переконані, що кожда слушна справа знайде в мені горячого опікуна.

Ще раз дякую вам за привитанє і маю надію, що швидко при спільній праці близше познакомимо ся".

По сїй промові віцепр. Гродзїцький представив намісникови урядників намісництва.

В краєвій Шкільній Раді.

Опісля перейшов намісник до малої салї, де ждали його урядники кр. Шк. Ради під проводом віцепрезидедта Цолля, який виголосив привітну промову. В відповіди намісник запевнив, що буде як найщирійше опікувати ся шкільництвом.

По представленю инших дикастерій урядників намісник

зложив візиту краєвому маршалкови,

з яким обговорював краєві справи.

В централї відбудови краю в Кракові.

Д. 12. с. м. уділяв намісник послухань в своїм бюрі в централї відбудови краю в Кракові. На послуханє прибули представники військовости, міста, університету, ріжних інституцій, властий і урядів.

В розмові з проф. Новаком, який явив ся з урядниками уряду поживи, намісник зазначив, що уряд поживи має сповнити дуже важну задачу. Відбудова краю особливо що-до рільництва і піднесенє рільничої продукції принесе користь цїлій монархії і краєви. Намісник знає, що галицькі селяни мають мало поживи, яка ледви вистане на власні потреби, та що надвишку має тільки небогато; запевнив, що всїми силами буде змагати до як найшвидшої відбудови рільництва; в кінци піднїс з натиском, що збіже на насінє і инші плоди до садженя не можуть бути навіть рушені на біжучі потреби.

В справах відбудови краю.

Дальші наради економічного зїзду.

Львів, 13. марта 1917.

Д р І. М а к у х вказав у своїм рефератї на найважнїйші законні постанови воєнної доби, про які необхідно треба знати рільникам, щоби взяти ся за відбудову. Про ті постанови писав референт в „Дїлї", а по доповненю статий, поміщених ним в нашій часописї, буде видана окрема брошура. Бесїдник уважає конечним, щоби для одностайности працї в справах відбудови по повітах краю і всесторонної помочи населеню були засновані негайно по всїх повітах бюра правної поради.

Д-р Т. К о р м о ш референрував про організацію воєнного кредиту та про спосіб як його одержати і вихіснувати; інформував референт присутних про услівя одержаня такого кредиту селянами, священиками, посесорами, читальнями і крамницямп та про кредит з приводу посередних шкід. Відповідно переведена референтом організація в Перемишлї причинила ся до економічного двигненя повіту.

О. сов. Л и ц и н я к виголосив реферат про організацію опіки над воєнними сиротами, оснований на окремих студіях теоретичних і практичних, за який дякували референтови учасники зборів живими оплесками.

Д-р П е р ф е ц ь к и й складав звіт про заходи З. У. Р. і У. П. Р. в справі виселенців приміщених в Гмінді, Вольфсберґу, Хоценї, Угорськім Градищи і Освенцімі.

Иого звіт доповнили пос. Лев Левицький і пос. Колесса інформаціями про працю запомогового комітету у Відни і Української Культурної Ради та про інтервенції окремої комісії У. П. Р. для евакуованих у правительственних властий в справі виселенців, приміщених в західній і середній Галичині; часть тих домагань, а саме щоби тим виселенцям виплачувано підмогу по 1 К 50 с. денно на голову та військові причинки, правительство вже сповнило.

В дискусії забрав опісля голос др І. Макух, який закликав всї інституції, що займають ся долею виселенців, до одностайности в їх дїяльности, бо положенє виселенців в Галичині чи не гірше, як їх товаришів недолї, розміщених в бараках поза краєм; провінціональну інтелїгенцію взиває бесїдник до того, щоби в кождій справі старала ся поучити простолюдина, а особливо треба звернути увагу тих, що мають право до воєнних причинків, щоби проти рішень повітових комісій причинкових вносили зажаленя до краєвої комісії і до міністерства краєвої оборони.

О. Йосиф Маринович в Любелї пов. Жовква зобразив мартирольогію нашого селянства за час воєнного лихолїтя, вказав на причини теперішного невідрадного положеня політичного і економічного, домагав ся, щоби наші центральні політичні організації а з окрема посли оставали в безпосереднім порозумію з народом.

О. Володимир Лиско з Городка висловлює бажанє, щоби у Львові була утворена краєва організація центральна для помочи виселенцям, яка повинна дати почин до заснованя повітових організацій там, де їх треба. Політичні представники повинні подбати про те, щоби виселенців не уживано до примусових робіт.

О. дир. Лежогубський (Львів) пригадує нашим компетентним чинникам на дїти виселенців, які учать ся по львівських школах і які дуже бідують; в справі тої шкільної молодїжи внесло бюро правної поради, ведене „Просвітою", до галицького намісництва письмо з домаганєм виплати державних підмог, яке стрінула ся з відмовним рішенєм. Проти того рішеня внесено рекурс до міністерства внутрішних справ.

Д-р Макух інформує додатково зібраних про відбудову краєвою Централею парохіяльних будинків і церков; звертає увагу наших селян на постанову про воєнні реквізиції на основі якої властителї зареквірованих річий можуть домагати ся заплати ріжниці між максимальною ціною і дїйсно заплаченою, зголошуючи недоплачену квоту, як посередну шкоду.

Радн. Андрій Корнеля з Камінки струмилової бажає, щоби проєктовані д-ром Макухом бюра правної поради стали осередками праці для відбудови поодиноких повітів; таке бюро вже й засновано в Камінцї струмиловій.

О. сов. Стефанович (Львів) домагаєть ся енергічнїйших заходів, щоби запобігти примусовим роботам виселенців.

Радн. Вол. Дутка із Стрия повідомляє про відновленє дїяльности Молочарського Союза в Срию, який одержав від краєвої Централї для відбудови право виключного викупна товщів і яєць в повітах: Перемишль, Добромиль, Ярослав, Ліско, Сянік і зорганїзував свою окрему Централю для того викупна в Перемишли. Прочі повіти східної і середної Галичини остають під управою оперуючих армій і там не може Молочарський Союз розвивати подібну дїяльність. Викупном яєць і товщів в західній Галичині займеть ся польське товариство Кôл·ок рільничих.

О. Теодор Банах з Глинська пов. Жовква домагав ся від наших політичних представництв, щоби вони подбали про установленє відповідних цін за примусові рільничі роботи.

Після коротких промов пос. Льва Левицького і пос. Колесси та д-ра І. Макуха, які доповнили в дечім свої попередні виводи, дискусію покінчено.

На конець принято резолюції, в котрих з'їзд домагаєть ся виплати в готівці нашим селянам належитости за воєнні чинитьби, підвишки причинків для родин покликаних, помочи для селян при оброблюваню грунтів, забезпеченя средств поживи аж до слїдуючих жнив, обмеженя примусу при роботах на панських ланах, щоби селяни могли насамперед обробити свої грунти, відбудови селянських господарств в східній Галичині, покликаня Українців до проводу і як урядників в краєвій Централї для господарської відбудови краю і при районових командах та понеханя примусових евакуацій — хиба в разї дїйсної потреби. Вкінци рішено візвати всї инші господарські організації по повітах, щоби відновили свою дїяльність.

Рішено також звив до Головної Ради „Сільського Господаря", щоби безупинно дбала дальше про потреби нашого сїльського населеня.

Президент міністрів гр. Клям-Мартініц про українські домаганя.

Відповідь на представленє президії У. П. Р.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) „Slavische Korrespondenz" доносить:

Дня 11. с. м. прибули до президента міністрів в імени Української Парляментарної Репрезентації голова Романчук, заступник голови д-р Петрушевич і член парляментарної комісії д-р Евген Левицький і представили шефови кабінету найважнїйші домаганя українського населеня Галичини.

В звязку в сим пригадано передовсім справу як найшвидшого скликаня парляменту, вказуючи на те, що якесь твореня умов спокійної дїяльности Державної Ради є зайве, бо внутрішні відносини в державі й загальне бажанє населеня, щоби парляментарну трибуну отворити як найшвидше, і так запевнюють спокійну й успішну дїяльність Державної Ради.

Дальше обговорено

Зміну на становищи намісника Галичини.

Представники У. П. Р. висловили бажанє, щоб намісникови, який, що правда, зробив на У. П. Р. симпатичне вражінє, одначе не може бути обізнаний з особливими національними відносинами в краю, улекшити відповідними зарядженями доцільну адміністрацію краю, яка узглядняла би в рівній мірі обі народности.

Президент міністрів зложив успокоюючу заяву, що новий намісник очевидно також супроти Українців держати меть ся тих провідних лїній, на основі яких треба поступати з однаковою справедливістю супроти всїх народів монархії.

В справі поставлених домагань У. П. Р. президент міністрів обіцяв прихильну і швидку полагоду в усїх випадках, де се покажеть ся конечним. За те широкі національні домаганя треба найперше підготовити, що на його думку в теперішній хвилї не легко здїйснити.

Що до поборюваного Українцями відокремленя Галичини,

то правительство в сій справі буде руководитися виключно інтересами держави.

В справі скликаня парляменту правительство незмінно стоїть при своїй програмовій заяві і при зложених заявах про швидке скликанє парляменту.

Президент міністрів у Цїсаря.

ВІДЕНЬ (Ткб). Цїсар приняв 12. с. м. в Баденї президента міністрів гр. Клям Мартініца.

Президія польського кола у президента міністрів.

ВІДЕНЬ (Ткб). Президент міністрів граф Клям-Мартініц приняв 11. с. м. в присутности міністра Бобжинського президію польського кола. Обговорено подрібно найважнїйші біжучі галицькі справи.

Голодові заворушеня в Петрограді.

Відозва військового коменданта в Петрограді. — Убиті і ранені. — Становище Думи.

ПЕТРОГРАД (Пет. аг. телегр.) Військовий комендант в Петрограді генерал Кавалов оголосив відозву, в якій повідомляє, що з приводу заворушень і насильств супроти жовнїрів та поліції, які лучили ся в послїдних днях та з приводу збираня ся людности на вулицях мимо заборони, військо одержало приказ ужити оружя. Дневники не виходять. Рух міських зелїзниць здержаний.

БЕРЛІН (Ткб.) Після звідомленя стокгольмського кореспондента „Vossische Zeitung" число убитих і ранених підчас голодової револьти в Петрограді виносить 300—400 людий. Заворушеня відбували ся від понедїлка до середи. Вони схожі були з подіями в 1905 р. Підчас голодових заворушень підношено окрики за миром і за хлїбом.

БЕРН (Ткб.) Дума приняла одноголосно дневний порядок Мілюкова з домаганєм безпроволочного заосмотреня Петрограду, Москви і инших міст промислових в поживу та допущеня представників робітництва до комітету для національної оборони.

Китайський парлямент проти Німеччини.

ПЕКІН. (Райтер). Палата послів на повнім засіданю більшістю 300 голосів похвалила політику правительства включно з зірванєм зносин з Німеччиною.

ВОЛОДИМИР ГНАТЮК.

На що у нас видають ся книжки?

(Дальше.)

Зверну ще увагу на одну небажану прояву в нашій літературній мові, яку дехто називає „модернїзмом", а я назвав би язиковим хаосом.

Наша етнографічна територія дуже простора. Відповідно до простору і мова не може бути всюди одностайна; вона розпадаєть ся на ряд діялектів і говорів. Вправдї ті говори не ріжнять ся на стілько, щоби Харковець або Полтавець не міг зрозуміти Бойка, а навіть Лемка, як се буває на инших великих просторах (прим. Німеччини або Італії), та все вони ріжнять ся часом дуже значно від себе. Природна річ, що кождому чоловікови видаєть ся той говір найкрасший, яким навчила його мати говорити. Треба мати певний засіб фільольогічного знаня, щоби прийти до иншої думки і признати той говір красшим, котрому се по справедливости належить ся. Відповідну оцїнку подають учені фільольоги: вони збирають усї прикмети говору, чи говорів, укладають їх у правила, списують у граматиках, граматики заводять ся по школах, усї письменні виучують ся тих правил і послугують ся ними практично у письмі і в мові.

Таким чином вибиваєть ся один говір на літературний і усталюєть ся, немов убираєть ся в мундур; инші говори істнують собі далї, розвивають ся і упадають, дають і від себе причинки до спільної літературної мови, але все вони другорядні. Наскільки який говір вибиваєть ся на літературний, про се не рішає припадок, але письменники. Котрим говором пише більше число визначнїйших письменників, той стає літературним.

Так дїєть ся звичайно при нормальнім розвою язика. У нас не все йшов той розвій нормальною дорогою. Сам факт, що ми сотки лїт позбавлені власної державної організації, яка кождому язикови дає головну відпору, мусїв вплинути неприхильно на сей розвій. Довгі наси належали ми до ріжних державних організацій, а в деяких із них начальні власти відносили ся ворожо до нашої мови. В Росії, де жиє переважне число нашого народа, наша мова проскрібована до нинї. Там нема ні одної нашої школи, навіть найнизшої, не говорячи про висші.

Зі школи не можна теж отже винести знаня української мови. Навпаки, неодин винїсши її з дому, забуде її забуде її за довгі лїта науки в чужій школї, а як не забуде, то часто попсуе її чужими впливами так, що, як напише щось нею, то те писане виглядає дуже кучеряво. Правда, є письменники, які студіюють із власної волї мову, і пишуть дуже гарно. Назву хочби Т. Шевченка, С. Руденського, М. Конюбинського, В. Самійленка, Б. Грінченка, М. Загірню, А. Кримського, В. Доманицького, Е. Чикаленка й инших. Та є й такі, що спеціяльно не студіювали мови; вони знають говір свого села чи околиці і пишуть ним, а чого недостає їм, беруть із російщини або живцем, що лїпше, бо воно впадає в очи як русизм і може швидше вийти з уживаня, або переробляють на українське, що гірше, бо вводить богатьох в блуд, які такі русизми уважають за чисту українщину. Наведу приклади:

Маємо цїлий ряд добрих своїх слів, яких не уживають ріжні українські письменники у Росії, лише послугують ся варваризмами, зачертими з чужих мов, і пересїяними через російське сито. І так: Віче — у них: мітінг; провідник — лїдер; нарада провідників — сенїоренконвент; гостинний виступ — гастроль; цїнник — прейскурант; голяр — парікмахер; доброволець — волонтер; границя — кордон; заклад — парі; оплески — аплодісменти; дурниця — єрунда; мить — мент (навіть не момент); ряд — шеренга; так — да; кружок — коло; відривок — фрагмент і т. д. З таких слів можна уложити цїлий словарець. Дуже часто при тім люблять вони уживати перекручених чужих слів, прим. гамазей — магазин; лепорт — рапорт; лїворвер — револьвер і инші.

(Далї буде.)

Німецьке опертє — в Мексиці.

ПАРИЖ. (Ткб.) „Petit Parisienne" доносить з Вашингтону: Положенє в Мексиці починає непокоїти. Відомости, які наспіли до Вашингтону, говорять, що Німці, які прибули до Мексика, відбувають що дня тайні збори в Вера Круц і Монтрей. Близько міста Мексика збудовано недавно дуже сильну стацію іскрового телєграфу, яка вдержує безпосередну комунікацію з Німеччиною. Поголоски, що в Мексиканськім заливі є точки опертя для німецьких підводних човнів, здаєть ся, потверджуєть ся, так само поголоска, що німецькі підводні човни, які є в тих сторонах, мають за задачу відтяти довіз нафти до Англії.

Єдиним кандидатом на президента є Каранца.

НОВИНКИ.

Львів, 13 марта 1917

— **Резолюції наради мужів довіря Н. К. в телєграмі офіціяльної Петроградської Телєграфічної Агенції.** З Відня нам пишуть: В російських часописях, які саме тепер наспіли тут, читаємо між ин. отсю телєграму П. Т. А.: Ціріх, 30. сїчня (12. лютого). На конгресї демократичної партії найбільше впливова група галицьких Українців заявила енергічний протест проти видїленя Галичини і проголосила право українських земель утворити автономну провінцію, злучену політично з австро угорською монархією. Українці рішили протестувати проти прилученя Холмщини до будучого Польського Королївства й жадати утвореня автономного правительства на українських землях, занятих військами центральних держав, признаня української мови урядовою в українських школах й инших заведенях релїгійного й культурного характеру. — **Ф. к.**

— **Старинна монастирська бібліотека на рос. Україні.** „День" доносить із Київа: Товариство охорони памяток старовини і штуки поробило у попечителя київського наукового округа заходи в справі переданя у заряд товариства старинної бібліотеки колишнього могилянського монастиря, яка недавно перейшла на власність київської висшої мужеської початкової школи. Бібліотека складаєть ся з більш чим 25.000 томів, переважно книг богословського змісту в латинській мові. Попечитель вволив заходам товариства. — (Ф. К.).

— **Дешеву чайню** для інтелїгенції засновано у Львові з почину Команди міста в льокали давної каварні „Метрополь" (ріг вул. Пекарської і Панської). Чайна отворена між 4 і 7 год. поп. За кільканайцять сотиків можна там одержати чай з цитриною і перечитати виложені для ужитку гостий часописи.

— **В пакетах до полевих почт** вільно посилати тільки артикули поживи, які не підлягають скорому зіпсутю. З окрема допущені до перевозу в пакетах до полевих почт: кава (зерниста або мелена), цукор і цукрові вироби, чеколяда, гербатники, гербата, цвібак (сухарі), консерви всякого рода в бляшаних пушках, так замонтованих, щоби містота не могла витекнути. Пересиланє в пакетах до полевих почт артикулів поживи, які підлягають зіпсутю, є недопільне їзза трудностий перевозових доходять вони до місця призначеня в стані не до ужитя. Урядам почтовим видано приказ провірювати містоту пакетів до полевих почт, а в разї ствердженя недозволеної містоти виключити їх від перевозу.

— **Приватні пакети з Австрії до Галичини** допущені знова тільки з обмеженєм на 5 штук денно від одного надавця без огляду на вагу. Пакети конечні, полеві наглячі з насїнєм і дріжджами, як також грошеві посилки, допущеиі без обмженя.

— **Поспішні марки „Eilmarken"** трикутної форми по 2 сот. і по 5 с. можуть бути уживані до франкатури почтових посилок з друками тілько в оборотї з Австрією і в оборотї з Угорщиною, Боснією, Герцеговіною і Німеччиною. Сего рода посилки призначені до позанїмецькой заграници заосмотрені „поспішним значком" виключить ся від перевозу і звернеть ся на місце наданя або обтяжить ся подвійною квотою бракуючої франкатури, відповідно до сего чи побіч поспішних значків будуть наліплені на посилках звичайні значки чи ні.

— **„Дїти Кобзареви".** Дїтвора дівочої і хлопячої народної школи ім. Т. Шевченка у Львові, звеличає память Тараса в недїлю дня 18 с. м. в сали „Сокола" при вул. Руській ч. 20, сценїчним образом в 2 дїях п. з. „Дїточе свято" („Слїдами Тараса"). Початок свята о год. 4. по полуд. Ласкаві жертви на удержанє школи приймає ся з подякою при вступі на салю. Прихильників „Рідної Школи" і приятелїв нашої дїтвори запрошує — Управа.

— **Зменшенє обему дневників.** У Вістнику державних законів появив ся розпорядок міністра торговлї в справі обмеженого уживаня паперу в дневникарстві.

— **З Жовкви.** Потрібний правник до веденя Народної Канцелярії в Жовквї. Зголошеня з поданєм услівій приймає до 25. с. м. п. Ярослав Пачовський, ц. к. судя в Жовквї.

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -

- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -

- (Адреса: I. Romanczuk, Wien, Parlament.) -

Важне для духовенства.

Комітет для справ духовенства, вибраний на загальних зборах тов. св. Ап. Павла у Львові, звертаєть ся до Всч. ОО. з отсим зазивом:

Відомо нам всїм, які страшні удари задала всесвітна війна нашому духовенству трех галицьких дієцезій. Чисельно убуло нас більше одної шестої части всего духовенства. З погляду суспільного положеня всї ми свідомі страшних моральних ударів, нашої Готгофти. Матеріяльно більшість духовенства зруйнована. Сама тому теперішна хвиля кличе нас до тимбільше напруженої діяльности. Мусимо длятого як найскорше скріпити наш організм. Хочемо дати почин до гоєня нашого матеріяльного знищеня. Хочемо зібрати потрібний до того статистичний матеріял і прийти з помічю нашим духовним і світським властям.

Нині нїхто не знає, як живеть ся загалови нашого евакуованого духовенства, котре потратило дорібок цілого житя. Нині не знаємо, як живеть ся родинам їх і родинам тих, що потратили свої парохії і мучать ся в далекій Сибірі. До тепер нема нїяких постанов, в рамах котрих ми могли би домагатись помочи в двох напрямах:

1) Негайної, безпроволочної, для духовенства евакуованого і його родин.

2) Виданя норм для відновленя рільних господарств і поверненя матеріяльних страт, понесених наслїдком реквізицій і шкід воєнних.

Мусимо зорганізуввти самопоміч. До всего того ми мусимо мати статистичний матеріял. Просимо Всч. ОО. виготовити кождий про себе точний спис всїх понесених страт з зазначенєм дієцезії, повіту і місцевости, а також, чи страта походить з реквізиції чи є шкодою воєнною, а також, чи священик є евакуований. В котрій парохії є родина якого священика вивезеного, просимо осібно предложити звіт про її положенє і страти. Всї письма просимо надсилати до тов. св. Ап. Павла у Львові (духовна семинарія, з листами о. ректора Іл. Паньківського).

Рівночасно пригадуємо Всч. ОО., що після закона конгруального прислугує парохови право жадати звороту з фонду релїгійного задля неврожаю або знищеня поля ерекц. через дїланя воєнні, від ц. к. намісництва, куда і належить вносити поданя.

Рівнож просимо вносити поданя до ц. к. намісництва в Бялій, найлїпше через своє ц. к. староство, і просити о підмогу, зачет або по звичку з титулу шкід, понесених через реквізицію або через війну, наводячи по можности подрібно висоту шкоди, документи на реквізицію, відділ війска, що реквірував, і инші документи. На кошти депутацій і инші просимо прислати датки в висотї одного процента конгруи на висше подану адресу.

Комітет: о. Микола Герасимович, о. Ст. Донарович, о. Маринович, о. Яворський.

ОПОВІСТКИ.

Середа, 14. марта 1917.

Нинї: греко-кат.: Евдокії — римо-кат. Матильди.

Завтра: греко-кат. Теодота свмч. — римо кат. Льонгіна.

В справі стипендійного фонду ім. Ів. Франка. До поміщеної вчера оповістки п. Данила Стецькова подаємо, що зложена ним на стипендійний фонд квота 500 К є зложена на книжцї „Краєвого Союза Кредитового" ч. 4474 дня 2 червня 1916 р.

З „Народної Торговлї". Тих Вп членів нашого стоваришеня, котрі бажають, аби вислати тимже звіти за адм. роки 1913/14, 1914/15 і 1915/16, просимо о заподанє своїх адрес, бо з огляду на великі зміни в тім згляді, будемо ті звіти висилати тілько на певні нам заподані адреси. 173А3—3

Оселї для інвалїдів У. С. С. орґанізує Товариство „Макївка" в Новім Санчи. Удїл 10 К. Посередничить в вишукуваню посад для інвалїдів У. С. С. і приймає добровільні жертви на закупно осель. 156/II 10—10

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

о. Ю. Гумецький, Гійско 50 К (пятьдесять— П. М. підхор. 13 п. ул.: сотника УСС. Яримовича Осипа, однор. добров. Паньківського Костя, уч. торгов. школи у Відни. Кульчицьку Галю. добр. Бахманову з Дрогобича, хорунжого 35 п п. Мельника Клима. — Михайло Мацевка Старий Самбір 10 К (Дн.): А. Кизиму з Головецька, І. Лєнартовича надпор. з Перемишля, Д. Угрина Lir. 33 Перемишль, Д. Котелку кад. асп. Lir. 36, П. Яньова зі Старого Самбора.— Микитин Михайло ук. студ. прав Гаї вижні 10 К.: Марусю Боднарівну Бережниця, о. Полянського Середнє, поручника УСС. Труха Гриця, Олю Левицьку Козьова. — Никола Пристай нач. стації в Конюхові 5 К.: Марію Дорожинську, Тадея Шведзїцького ц. к. адмінїстратвра громади Гірне, Лукаша Чабака управ. шк. в Гірнім, Ф. Базюка, Ів. Брика. — Осип Янїв у Львові 5 К.: о. Остапа Давилевича пароха в Розгадові, Северину Кабаровську в Закопанім, Марійку Даниловичівну в Перемишли, Николу Петрова ем. директора шкіл народних у Львові на Клепарові, Романа Петрова в Стрию. — Уня Лициняківна Львів 5 К (Дн.): вуйка Миколу Чапельського коміс. дир. зел. Львів. п. Цесю Дорош Кореница, хорунж Волод. Білецького Перемишль, Нусю Студинську, уч. VIII. кл. гімна. СС. Вас. Львів, Стефана Полянського студ. філ Львів. — дес. УСС. Дмитрик Паліїв 10 К (Дїло): Грица Лучаківського пол. почта 408, тов. Черевка підсотивого палюха етап. почта 115, Цьопу Волянську. — Кузьма Зиновій 5 К.: Луку Туркала учителя Снович, Андрія Бучака поручника schwere Haub. batt. 39
Галю Макухівну у Львові, Юліяна Древницького в Золочеві, Марійку Підсонську в Золочеві. — Марія Світлик в Дидячичах 5 К: Зофію Стахович учит. з Макунева, Івана Стаховича k k. Div. 34, 4 Komp. Краків, Юліяна Сьвітлика і його жінку, B. U. Offg. i. kl. B. Lir. 34 Краків I. Milt. Abt., Петра Фостяка в Судовій Вишни і Володимира Фостяка в Городку ягайлонським. — Евгенія Величковська Добрусин 20 К (Дн.): Теодозію Гарасевичеву в Верени, Камілю Білинську в Гуменци і Мариновичеву в Любели. — Соколовський ц. к. інспектор шк. Стрий 5 К. — Петро Стасюк Кліцко 10 К (Дїло): укр. богослов. Олександра Тершаківця Ришкова Воля, одн. охотн. 89 п. п. Олексу Черника Ряшів, о. Івана Филиповича парох. в Кліцку, п. Наталію Тершаковець Якимчичі, Михайла Ковтуна нач. гром. в Кліцку. — Олексій Федик Кліцко 10 К (Дїло): пп. Наталю Тершаковець Кліцко, Гануську Бокало (Андруха) Якимчичі, Нацьку Рубаху Кліцко, Ганну Шведу Якимчичі. — Петро Дутко Львів 5 К: Івана Макара поручн. Inf. Reg. 10 о. Юрія Крупу Кальників ad Краковець, Миколу Підгірного поручника Inf Baon I/10
Петра Савицького поручника Inf. Rg. 10 пол. почт., Гр. Сенечка SFAB. 2/24 —
Хорунжий УСС. Галєчко С. 20 К. (двайцять корон): Ярославу Шматерівну, Assistenzarzistellvertreter, Gmünd, Дмитра Паращука, Marinearztaspirant, Pola, Волод. Константиновича, д-ра прав, Сянік, Романа Слюзара, д-ра прав, Львів, Ілляр. Левицького, проф. гімн., Львів. — Стефан Придун 5 К.: підх. А. Баландюка Поперечного, підх. Ігоря Федева, п ну Люсю Тарнавську, майорівну, теольог. Михайла Хавлюка зі Львова, віст. УСС. Михайла Кмета. — Ярослава Жугаєвичівна, Баранів, 5 К.: Вп. Марусю Залуцьку, фільос. у Відни, Одарцю Кмитівну, уч. III. кл. гімн., Чайковичі, Ірену Котисівну, Подільці, Ромця Савицького, Самбір, і стрийця Івася Жугаєвича, однорічн. 80/VI. п. п. Яноші. — Богданко Кабаровський в Закопанім 5 К: Миронка Ганушевського в Долині, Філя Ганушевського в Долині, Володка Яньова у Львові, Осипа Петрова в Стрию, Романа Говиковича в Закопанім. — Юрій Алексієвич 30 К. —

Просимо всїх Вп Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Дїлї, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість Жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних, В той спосіб заощадите нам богато роботи, бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сїй нагодї пригадуємо, що жертви складає ся пятковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адмінїстрацію „Дїла" і викликаних. х.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 13. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

В области на південь і на схід від Бережан кілька виправ у терен перед становищами мало успіх. На північ від зелізниці Золочів-Тернопіль наші відділи в нападі піймали 3 офіцирів і 320 мужви тай забрали 13 маш. крісів з російських ровів.

На Волині розпочала ся більша боєва діяльність.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Артилерийські і мінові бої на Красі і в долині Віппахи тягли ся день і ніч. На горі Чіма ді Костабелля відперто слабший італійський напад.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

На просмику між Орхидою і Преспою союзні відділи відперли французький напад.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

ПОДІЇ НА МОРИ.

Дня 12. с. м. перед досвітом один з наших відділів літаків напад на військові заведеня у Вальоні і з наглядним успіхом кинув 1200 кг. бомб. Було видно великі пожари. Всі літаки вернули ся цілі.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 13. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На південь від Арра англійські відділи по огневім підготовленю на ширшім фронті виконали напад під Борен, котрі одначе не вдали ся, при чім ворог потерпів значну втрату.

Над Анкром, за захід від Codecon, у Шампанії і на обох берегах Мози боєва діяльність була значна. На північ від Анкру французькі відділи посунулись вперед до наших становищ. Огнем присипувано їх перед нашими становищами до відвороту.

На південь від Ріпон Французи під безупинним огнем знов наступили на наші становища. В завзятім опорі удержано горби 185, за котрі йшла горяча боротьба. проти переважаючих сил; вузкий кусень здобуто терену на півд.-зах. сточищи ворог заплатив кріваві жертви.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя баварського: Кілька відтинків при яснім воздусї було в огни російських гармат, на котрий ми сильно відповідали. На північ від зелізниці Золочів—Тернопіль наші відділи оглядно і очайдушно виконали напад і піймали 3 офіцирів і 320 мужви тай здобули 13 маш. крісів. Також під Бережанами і над Нараївкою напади на російські лінії дали нам бранців і добичу.

На фронті архикнязя Йосифа і в области групи Макензена при частих сутичках на терені перед становищами не змінило ся.

Македонський фронт. Між Орхидою і Пресбою французькі відділи наступили на наші становища, але їх відперто. Наші напади бомбами летунів на двірець Бертекой були успішні. Викликали пожари, які було видно здалека.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ОПОВІСТКА.

Приписи що-до відбору посилок цивільних.

За дозволом ц. к. міністерства зелізниць державних з дня 23. січня 1917 ч. 1187, оголошеним в числі 13 дневника розпоряджень для зелізниці і плавби з дня 30. січня 1917, обовязують в окрузї ц. к. Дирекції зелізниць державних у Львові слідуючі постанови дотично відбору посилок цивільних:

1) Припис, обнятий §. 80. уст. 1 зелізничого роґуляміну руху, що реченець для відбору посилок цивільних мусить виносити найменше 24 годин, тратить силу правну.

Управа зелізниці є управнена до установленя иншого реченця після власної оцінки через відповідне оголошене в стаціях — уневажняючи сейчас дотичні постанови тарифові.

2) Постанови, обняті §. 81 уст. 1 зел. рег. руху дотично реченця на викупленє листа набірного, вносить ся.

Дотичні постанови тарифові оперті на тих приписах тратять через се свою важність.

3) Відбираючий є обовязаний викупити набірний лист і піднати посилку в тім реченци, який є поданий в дотичнім оголошеню в стації відбору посилки — коли зелізниця не має в стації відбору магазинів для переховання посилок, або коли в магазині не можна помістити всіх посилок, або коли ті магазини є потрібні на иншї цїли, тоді зелізниця є управнена на кошт і небезпеченство особи управненої до диспозиції, віддати ті посилки до перехованя особі третій або складати їх в дорозї урядовій під голим небом, або продати їх в дорозї урядовій. Увідомлене надаючого або відбираючого про маючу відбути ся продаж не є потрібне.

4) Про невідібранє і про причини невідобраня посилки є зелізниця по мисли § 81 зел. рег. руху обовязаною повідомити надаючого і зажадати від него диспозиції тільки в тім случаю, коли посилка може бути безпечно перехована в стації призначеня.

В кождім иншім случаю може зелізниця невідібрану посилку продати урядово без попереднього повідомленя надаючого або відбираючого.

Ц. к. Дирекція зелізниць держ. у Львові.

179

ЖЕРТВИ

На приватну українську гімназію в Яворові і на фонд запомоговий для бідних учеників зложили в протягу 1916 р. і в січни та в лютім 1977 р. в коронах слідуючі Добродії, за що їм складаєть ся отсе прилюдно щиру подяку. Vivant sequentes!

1. З щомісячної збірки в Яворові: Аптульський 10·—, Баглай 2·—, Біленький Яр. 17·—, Білїнський Іван 18·—, СС. Василиянки 7 20, С. Е. Британ 2·—, Голубець 4·50 Грушкевич М. 16·—, Гагаєвич М. 22·—, О. Залїтач 16·—, Іван Заяць 13·—, Петро Іваків 8 40, Кізьова 10·—, о. Крайчик 16·50, д р Крижановський 6·—, Корончевський 9·—, Кульчицький Денис 17·—, Куманецька Ем. 6 —, Лїськевичева Іванна 12·—, Маренін Людмила 16·—, Маренін Стефанія 18·—, Мілер 6·—, Масюк Микола 23·—, Молчко Андрій 13·—, Молчкова Олена 2 —, Британ Остап 12·—, Осїдач 16·—, Паславська 9·—, Паар Володимир 9·—, Питлик Юрій 37·—, Подолюх Ст. 3·—, Придаткевич П. 13·—, Родовичева 5·60, Рудницька 10·—, Саварин Антін 9·—, д-р Роман Секеля 21·—, Теліховський 12·—, Фішівна 3·—, Чайківська 13 —, Щирба 3·—, Денисак 5·—, Цюропайлович Тома 8·—, Ставнича Леся 9·—, Бикалович Іван 2·—, Мартинович Вол. 2·—, Пачовський Константин 8·—, Харамбура Гавр. 2·—, Булан Осип, о. Лев Левицький 16·—, о. Горницький Модест 4·—, Обух Іван підоф. 89 п. п. 2·—, Вербовий 10·—, Грабовська Марія 9·—, Дольницький Мирон 5·—, Качанюк Михайло 2·—, Лельо 8·—, Напурко 3·—, Танчаковський Яросл. 3·20, о. Ткачук Ілия 6·—, Щирба Анна 5·—, Харамбурівна 7·—, Білик Михайло 5·—, Боцюркова 1·—, Гладилович Ам. 1·—, Лебіщак Осип 6·—, Приймова Ольга 4·—, Борис Сенько 1·—, Блавацька 3·—, Зелеска 3·—, Княжинський Ант. 2·—, Волошай Семен 2·—, Чопик Ілько 1·—, Левицька Іванна 3·—, Масяк Іван 4·—, Малиновський 2 —, Харамбура Петро 1·—, Якубович 4 —, Дуткевичівна 2·— 180

Оголошення.

УКРАЇНСЬКА КРАВЧИНЯ — Львів, вул. Гродзицких 9. I. пов. — виконує сукні дамські по умірковаих цінах. 3—1

Панночка володіюча чисто язиком німецьким глядить лекції найрадше на селі. Удїляє також початків французького. Зголошеня під „Українка“ до Адміністрації „Діла“. 167 7—3

Німка учителька удїляє лекції методою Бер. ліца. — Ленартовича 12. 177 2—2

Інструктора на село до ученика з III. і I. кл. гімн. пошукую. — Зголошеня до Адміністрації „Діла“ під: Інструктор. 2—3

Бандажі на пропуклини (брух) пупця, живота, пахвини і ворка (мошен) та черевні опаски і шнурівки для пань. Підопаски місячні для пань. Бандажі проти опаданя матиці. Бандажі на жиляки ніг. — **М. Л. Полячек, Самбір 25.** — Цінники даром. 138 2—4

Куплю гарну старовину:

Волинські, галицько-буковинські (українські), угорські (передовсїм руснацькі), як рівнож румунські, сербські та чорногорські, болгарські, грецькі, турецькі, італійські і т. п. старовинні церковні книги — друковані і рукописні та всякі старовинні рукописи, різного роду малюнки — гравюри і образи, старовинні вироби з металю (срібла, бронзи і т. п.) — передовсїм посуд, всякі хатні прикраси, намиста і т. п., старовинні вироби зі шкла, порцеляни та глини, вишивки сорочки, рушники і т. п. ношені і не ношені), як і цїлі цікаві національні одяги жіночі й чоловічі, килими, всяку різьбу (річи з металю, мармору, каміня, дерева) і т. п.

Справа має не лиш особистий, але й громадський характер.

Звертатись з офертами і надсилати річи на таку адресу:

Administration des Ukrainisches Blattes „für Museum“, Wien VIII, Josefstädterstrasse 79, T. 6.

176 3—4

21 томів української 21
творів літератури

від Котлярдзського до Руданського включно, в редакції П. Юліяна Романчука, накладом Товариства „Просвіта“ у Львові, на добрім папері, гарний друк, у полотняній оправі з витисками коштує **К 52·50,** в оправі півполотно з витисками **К 42.**

Поодинокі томи коштують 1) в полотняній оправі К 2·50 2) в півполотно К 2·—. При замовленю всіх томів нараз оплачуємо порто самі а при замовленю поодиноких томів належить долучити 65 сот. на рекомендоване порто (або 92 сотики на фракт, коли замовляє ся більше як два томи нараз).

Твори обіймають слідуючих письменників і поетів:

Книжка 1. І. Котляревського, П. Артимовського Гулака, Е. Гребінки (сторін 536; другий наклад).
„ 2. і 3. Григорія Квітки-Основяненка в 2 томах (сторін: 544, 552; другий наклад).
„ 4. М. Шашкевича, Йа. Головацького (сторін 456; другий наклад).
„ 5. Н. Устіяновича, А. Могильницького (сторін 512; другий наклад).
„ 6. А. Метлинського, М. Костомарова (сторін 496).
„ 7. і 8. Тараса Шевченка в 2 томах (сторін 552, 544; третий наклад).
„ 9, 10, 11, 12, 13, 14 П. Кулїша в 6 томах (сторін 504, 560, 576, 528, 560, 700).
„ 15. і 16. І. Воробкевича в 2 томах (ст.: 420, 420).
„ 17. Л. Глїбовича, К. Климковича, Вол. Шашкевича (сторін 580).
„ 18. Ол. Стороженка (сторін 592).
„ 19, 20. і 21. Ст. Руданського в 3 томах (сторін 456, 456, 480).

Висилаємо лише за попереднім надісланєм готівки. Радимо спішити ся з замовленями, тому що деякі томи на вичерпаню а новий наклад не скоро буде можна вробити. — Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта“, — Львів, Ринок ч. 10. V. B 9—7

Одиноке українське

Тов. взаїмних обезпечень на житє і рент

II. **„КАРПАТІЯ“** 10—1

Почесний президент Його Ексциленція митрополит граф Шептицькнй.

Товариство оперте на взаїмности, а через се зиски припадають самим членам.

Ручить вже по трех літах неоспоримість і повну паліть обезпеченя.

Признає по трех літах право викупу, а також вже по трех літах удїлює позички на низькі відсотки.

У всіх справах звертати ся на адресу:

ЛЬВІВ, — вулиця Руська ч. 18.

Години урядові: від 8. до 2.

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.**

З друкарні „Діла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 61. (9.313) Львів, четвер 15. марта (2 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, дрібнішого това 60, в задільних 40, в оповістках 80 с., в редакційній части 1 К. Повідомлення о вінчанні і заручинах 1·20. Некрольоґія стрічка 1 К. Складні оголошення за окремим умовленєм.

Одно примірник числа у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Українські сироти і ц. к. правительственний комісар м. Львова.

Парлямент чи сойм? — „К. В. К." і Українці.

Ми вже доносили, який вислід мала інтервенція Українців м. Львова у ц. к. правительственного комісаря м. Львова д ра Тадія Рутовського в справі опіки над українськими сиротами у Львові. На жаданя Українців ц. к. правительственний комісар відповів відмовно, хоч признав слушність їх аргументам, відповідаючи на їх увагу, що польські опікуни будуть виховувати українські діти в польськім національнім дусї: „Rozumie się".

Наше донесенє про сю інтервенцію переповідає в очевидною втїхою „Gazeta wieczorna" (з 13. с. м.), немов би хотїла похвалити ся перед польською читаючою публикою, як хоробро д-р Рутовський стоїть на сторожи польського характеру м. Львова. Не для моралїзованя, а тільки на те, щоби ніколи не забувало ся про дві міри наших сусїдів, запитаємо, чи так писала би та сама „Gazeta wieczorna", як би на інтервенцію про потребу польського виховання для польських сиріт дістала таку відповідь— не кажемо вже в Варшаві чи Познани, але хочби навіть у Москві чи Петрограді або в Відни чи Берлїні.

При тім „Gazeta wieczorna" старає ся ще поіронїзувати над українським домаганєм, насміхаючи ся, скільки там тих українських сиріт може бути при трьох (!) процентах українського населеня м. Львова. Про процент українського населеня м. Львова не будемо полемізувати, бо самі Поляки добре знають, що є нас тут що найменше 25 проц. Що урядова статистика говорить инакше, поясненє сього знайдуть Поляки хоч би у недавнім відчиті проф. Ромера, який отверто признав, що та статистика кривдить Українців у користь Поляків.

За те що-до числа потребуючох опіки українських сиріт у Львові сконстатуємо, що самі польські дїячі, які сею справою займають ся, признають, що є їх коло 60 проц. І се зовсім природно. Адже ті сироти рекрутують ся з біднїйших і найбіднїйших верств населеня, а ті верстви у Львові — українські.

Отже більшій половині потребуючих опіки сиріт м. Львова ц. к. правительственний комісар м. Львова відмовляє питомого національного виховання ще додає: „Rozumie się" — що вони будуть виховувані в чужім національнім дусї.

Ся справа має свою політичну сторону. Як би п. д р Рутовський дав таку відповідь навіть як в и б р а н и й президент м. Львова, то й тоді легальність такої відповіди мусїла би бути оспорена. Бо в австрійській державі кождий нарід має основним законом запоручене право національного розвитку.

В передовиці в ч. 56 з 9. с. м. обговорили ми домаганє „Czas-у", щоби відокремленє Галичини перевести рівночасно з новим устроєм Чехії, та щоби полагодженє польсько українського спору оставити відокремленій Галичині, себто Полякам, бо—мовляв—сей спір належить до компетенції сойму. При сій нагоді завначили ми, що до політичних заяв „Czas-у" треба прикладати особливу міру, бо є він органом групи, до якої належить презес польського кола Білїнський і польський міністер без теки Бобжинський.

Подавши наші виводи, „Czas" (ч. 118 з 12. с. м.) з приводу нашої останньої уваги, „Czas" заперечує, ніби-то він є органом Білїнського і Бобжинського, і пише: „За виводи і погляди „Czas-у" не може бути відповідальний ані міністер для Галичини (позволимо собі пригадати „Czas-ови", що на основі конституції такого міністра нема, є тільки польський „міністер без теки") ані презес кола. Зовсім инші є підстави публичної відповідальности дневника, а инші політичних чинників". Не розуміємо потреби сього застереженя „Czas-у". Все таки остає правдою, що „Czas" є органом групи, до якої належать пп. Білїнський і Бобжинський, а тим самим його погляди дають нам пізнати політичні тенденції згаданих польських політиків. Се ми і мали на ціли ствердити.

„Що-до самої річи — пише „Czas" далї — то Поляки все займали те становище, що не не мішають ся до чесько німецького спору, а з другої сторони не допускають чужого впливу до управильненя польсько українських відносин. Звідси пливе принцип, що компетентним для полагодженя національної справи форум є сойм. При сім принципі мусимо обставати як відповідаючім природі річи".

Що таке є польське становище, се для нікого не новина. В наших виводах ходило нам о що иншого. „Czas" писав про сю справу так, неначе на основі позитивного державного права компетенція в польсько українськім спорі належить до галицького сойму. Так не є, і се власне мали ми на ціли ствердити. Сьому не перечить також „Czas". Отже повторяємо ще раз: Що инше позитивне державне право, а що инше політичні тенденції національних чи партійних груп. Погляд „Czas-у" ствердже тільки становище Поляків, а не становище позитивного державного права.

„Легкий спосіб" дискусії в сій справі вибрала собі „Nowa Reforma". Вишукує вона — вже справдї годї дочислити ся, котрий раз! — „противорічности" в наших політичних заявах і каже, що ми — признаючи едино компетенцію держави — проголошуємо нову програму, яка противорічить проголошеній давнійше заяві, що нашу думку до порозуміня між Поляками й Українцями може дійти тільки тоді, коли Поляки признають Східну Галичину українським краєм і домагати-муть ся тут тільки прав національної меншости. В чім тут противорічність, се вже тайна „дешевого полеміста" з краківського демократичного органу. Ми домагаємо ся такого признаня і наданя йому державноправних форм від держави, як єдиного компетентного чинника установляти правно державні форми житя. Коли б таке признанє наступило за згодою Поляків, то се очевидно було би ліпше для будучности обох народів,— і се висловляла наша заява з приводу писань польської преси про польсько українську угоду. Де ж тут противорічність? От соромав ся би дневник, який позує на поважний орган, писати такі нїсенїтниці!

Коли ми вказали, що розпорядок нам. наказує староствам цілого краю впливати на населенє, щоби збирало складки на польський епископський комітет (К. В. К.), з чого виходить, що складки українського населеня Східної Галичини йдуть на польські ціли, польська преса розписала ся про „rusk y wdzięczność", зазначуючи, що К. В. К. „заосмотрює совісно східні повіти, обділюючи Поляків і Українців", про що „знають тисячні маси Українців, які майже житє завдячують К. В. К."

Яку правду містять її польські твердженя, про се дістаємо цілий ряд листів з усїх сторін Східної Галичини. Ось пару примірів:

З К а л у ш а пишуть нам: Всюди поросилало староство з Калуша візваня, щоби робити збірки на ціли комітету під протекторатом краківського біскупа, і просто до староства сї збірки відсилати. Сей комітет підпомагає лиш Поляків, а в склепах, заложених за сї гроші, можуть лише Поляки купувати. Українцеви і за крейцар перцю не продадуть.

Та сама історія в С т а н и с л а в о в і, звідки нам доносять: В Станиславові в часї між попередною і теперішною інвазією, в рр. 1915/16. істнувала товарова складниця К. В. К., з'організована фондами того комітету. Всякі предмети поживи продавала вона по цінах уміркованих, а в порівнаню з приватними торговлями зовсім дешевих. В тих тяжких часах також деякі Українці удали ся там за закупном. Жадному з них складниця товару не продала, заявляючи, що „składnica jest tylko dla rzym. katolików".

Москвофільський „легіон" в Росії.

Відень, 12. марта 1917.

Побіч легіонів п о л ь с ь к о г о, лотиського і чеського, котрі стоять в рядах російських військ, має в недалекім часї появитись ще й — м о с к в о ф і л ь с ь к и й. В ряди його мають бути по волї чи по неволї втягнені нетільки ті нечисленні москвофіли, котрі добровільно втїкли з Галичини разом з уступаючими російськими арміями, а й ті нещасливі виселенці, котрих силою виганяли козаки з сїл і котрі під іменем „бежанців" коротають свою сумну долю по ріжних закутинах Росії. Буде отже сей легіон плодом н а с и л ь с т в а і н у ж д и в ще більшій мірі як плодом свідомої зради...

Під наг. „Карпато русскій добровольческій отрядъ" читаємо в „Кіевск-ій Мысли" з 11. лютого с. р.:

„Повновласник „Русскаго Народнаго Совѣта Прикарпатської Руси" просить нас друкувати:

„Найвисший Головний Командант, йдучи на зустріч давнїйшим просьбам „Русскаго Народнаго Совѣта Прикарпатской Руси" дозволив йому нині утворити окремий карпато-русский віддїл добровольців. В цїли скоршого утвореня такого відділу „Русскій Народний Совѣтъ Прикарпатской Руси" постановив оголосити вступний запис карпато русских добровольців і звернути ся до земляків, які находять ся в Росії, — виповнити свій національний обовязок і, хто тільки може, негайно записувати ся у добровольці, при чім заявляє, що вступати до віддїлу можуть як утїкачі, так і полонники родом із Карпатської Руси русской національности. Доводячи про се до відома карпато-русских утїкачів і полонників, які находять ся у Київі і київській губернії, повідомляю, що вступний запис добровольців у Київі має місце у моїй канцелярії (Львівська вул., № 45) що дня, крім свят, від 10 до 12 і від 5—7 г. — підписаний: „Повновласник „Русскаго Народнаго Совѣта Прикарпатской Руси" для приміщеня карпато русских утїкачів у г. Київі і в київській губ. — Ю. А. Яворській." Ф. К.

Повітові канцелярії філій „Сільського Господаря".

Для відбудови краю.

Доповняючи зміст статї про „Сільського Господаря і відбудову краю", подаємо нині подрібнїйші відомости про організаційні правила „Повітових канцелярій", які повинні повстати при кождій Філії „Сільського Господаря".

Канцелярію заступає на внї голова Філії і секретар. Всї письма канцелярії підписує голова або заступник голови і секретар, або директор канцелярії.

Завданєм канцелярії є виконувати ухвали філїяльної Ради і заряджєня президії Філії і служити загалови членів Товариства словом і дїлом в оборонї інтересів членів Товариства.

З окрема співдїлають повітові канцелярії при відбудовї краю, веденій правительством, стоять на сторожі безсторонного веденя відбудови, старають ся з прибічними Радами при староствах, щоби потерпївше населенє одержало з призначених на відбудову фондів справедливе і належите винагороджене всїх шкід і страт, які йому спричинила війна. Щоби се осягнути, „Повітова канцелярія" виконує такі чинности:

I. Правні поради і правна поміч

а) Канцелярія удїлює членам Товариства правної поради і помочи в справах, котрі безпосередно або посередно викликала війна та її наслїдки, стже: в справах військових причинків, воєнних шкід і чинитьб, пенсій і запомог для немічників (інвалїдів), вдів і сиріт по полеглих, премій і зачетів на засїви, позичок в воєннім Заведеню кредитовім та відпису податків;

б) виготовляє для сторін потрібні представленя, просьби та рекурси до властий в тих справах;

в) посередничить у властий для успішнїйшого полагодженя сих справ;

г) старає ся о потрібні друки та формулярі для сих справ, переховує їх у себе на складі та удїляє їх сторонам, поучує, як виповнювати сї друки та формулярі, або сама виповнює їх;

д) видає до населеня повіта відозви, завиви та поученя, як належить користати з пільг та державних підмог, призначених на злагодженє наслїдків війни, старає ся о потрібні для населеня брошури і книжочки і поширює їх між населенєм;

е) дбає о належите заступство українського населеня у всяких комісіях та комітетах, основаних при ц. к. властях, як: комісія апровізаційна, рільнича, ратункова, обороту худобою, жнивна і т. д. На случай недопущеня в сих комісіях та комітетах належитого заступства українського населеня повіта, виготовляє канцелярія потрібні представленя до висших властий і старає ся при помочи „Сільського Господаря" у Львові о успішне їх полагодженє та допущене українських представників до всяких правительственних акцій;

з) за виготовленє писем для сторін побирає канцелярія від сторін оплату в висотї, означеній філїяльною Радою, і затвердженій Головною Радою Товариства. Тарифа оплат мусить бути виложена для перегляду членів Товариства в льокали канцелярії.

II. Технїчна відбудова

а) при відбудовї знищених осель, публичних осель, публичних будинків, промислових та торговельних заведень, народних домів, кирниць та доріг береже канцелярія інтересів українського населеня, слїдить точно хід сеї акції в повітї, вислухує голосів покривджених, впливає на будівельні Експозитури в дусї практичної і повної відбудови повіта, а в разї недомагань Експозитури або сторонничого веденя відбудови виготовляє представленя до висших властий та жадає помочи і вказівок від „Сільського Господаря" у Львові;

б) познакомлює ся з інструкцією будівельної Експозитури і через популярні поученя та принагідні виклади зазнакомлює пошкодований загал населеня в повітї зі способами відбудови та задачами Експозитури;

в) помагає прибічній Радї для відбудови повіта в акції відбудови;

г) старає ся, щоби відбудова повіта відбувала ся при участи самого населеня з поминенєм таких підприємців, котрі хотїли би при відбудовї використати призначені на відбудову фонди на шкоду місцевого населеня; відновляє припинену через війну дїяльність тих промислово торговельних підприємств приватних і спілкових, яких участь при відбудовї є конечна, як: дахівкарнї, будівельні і столярські спілки, цегольнї, вапнярки, склади матеріялів, тартаки і старає ся, щоби вони були допущені до відбудови повіта, та щоби нові такі спілки основували ся в повітї;

г) вишукує здібнїйших ремісників та промисловців і старає ся заняти їх при відбудовї, а коли вони служать при війску, робить канцелярія стараня о їх вирекламованє від військової служби;

д) при доставї і приготованю потрібних до відбудови матеріялів робить канцелярія стараня о допущенє безпосереднього співдїланя українського населеня в доставах і використаню всїх місцевих будівельних матеріялів.

III Відбудова рільництва.

а) Канцелярія виготовляє статистику воєнних шкід у всїх галузях рільного господарства, ладить точне обчисленє шкід в господарських знарядах та машинах, худобі, тяглї, грунтї, садах, городах, пасїках та всїх тих господарських заведенях, що стреміли до піднесеня рільного господарства, як взірцеві стайнї і гноївнї та досвідні поля, взірцеві городи, сади, овочеві шкілки, дальше шкоди в области годівлї худоби, взірцевих господарствах годівельних, розплодових стаціях рогатої худоби і безрог та прочих;

б) владжує плян відбудови повіта в области рільного господарства та предкладає його враз з обчисленями воєнних шкід через головну Управу Товариства Централї для господарської відбудови Галичини;

в) предкладає кандидатів на членів оцїночних комісій для воєнних шкід;

г) виеднує оплати за воєнні чинитьби та реквізиції;

г) робить стараня для населеня в цїли роздобутя потрібного матеріялу на поновне загосподареванє, вишукує корисні жерела набутя живого і мертвого інвентаря, навязує в тій цїли зносини з властивими чинниками, виеднує у них пільги в набутю господарських статків, покликує до житя потрібні до сього промислово-торговельні підприємства і др. і при живім співдїланю філїяльної Ради та головної Ради Товариства стремить своїми в тім напрямі чинностями та своїм впливом не тільки до повної віднови рільного господарства, але й до заточаткованя новійших і раціональнїйших напрямів у всїх галузях українського рільництва;

д) слїдить пильно ведену в тім напрямі акцію відбудови Централї для господарської відбудови Галичини, познакомлює ся докладно з всякими в тім напрямі виданими розпорядками та постановами сеї Централї, про що в кождім часі повідомляє загал повіта вказівками та візванями а на случай недомагань Централї в тій области старає ся через дотичні чинники о усуненє сих недомагань;

е) по вказівкам філїяльної Ради виконує після найлїпшого знаня та в належнім часі всї ті постанови Головної Ради, які мають на цїли нести членам поміч в віднові господарства.

IV Відбудова промислу, ремесла і торговлї.

Канцелярія помагає краєвим Союзам відновити господарсько-промислові, торговельні і кредитові спілки в повітї та прочі кооперативні спілки, котрих дїяльність припинила російська інвазія, а котрі доси не відновили своєї дїяльности, хоч їх дїяльність є корисна і пожиточна для відбудови повіта.

Анґлїйцї взяли Баґдад.

ЛЬОНДОН (Ткб). Анґлїйське звідомленє воєнне з Мезопотамії звучить: Ми виперли Турків в суботу 3 милї на захід і на південний захід від Баґдаду і в неділю рано заняли Баґдад.

Зоруженє американських кораблїв торговельних.

ВАШІНҐТОН. (Райтер). Державний департамент повідомив всїх представників чужих держав, що американські кораблї, які будуть плисти тою замкненою частю моря будуть зоруженї в цїли охорони своєї і людий, їдучих на помостї. Не є певне, чи зоруженє буде примусове, але департамент маринарки узброїть всї кораблї, котрі про се попросять.

Замкненє Думи.

ПЕТРОҐРАД (Пет. Аг.). Два царські укази заряджують замкненє засїдань Думи і Державної Ради з днем 11. с. м. В цвітни або пізнїйше відповідно до незвичайних обставин мають бути обі палати знов скликані.

Війна з Америкою неминуча?

Вільзон сподїєть ся війни в сім місяци.

АМСТЕРДАМ (Прив. тел.). Всї донесеня з Амстердаму згідні в тім, що нїякий відвічальний політик в Сполучених Державах не вірить в те, щоби можна ще відвернути небезпеку війни. Мінїстер маринарки видав розпорядок, яким забороняєть ся дневникам оголошувати

ВОЛОДИМИР ГНАТЮК.

На що у нас видають ся книжки?

(Дальше.)

Російський вплив можна добачити не лише на лєксиці — се ще найменше лихо — але й на флєксії, синтаксі, а навіть на правописи. Я не можу тут подрібно розводити ся над симбо се забрало би дуже богато місця, але наве, ду бодай по кілька прикладів. Перший відмінок множини у іменників мужеського роду (I декл.) дуже часто прибирає закінченє *а* зам. *и*, прим. лїса, голоса, рукава (зам. лїси, волоси, рукави). За те іменники середнього роду, закінчені на *о*, мають у тім самім відмінку *и* зам. *а*, прим. аблочки (зам. яблочка). Такі синтактичні руссизми, як: Волів було пар на пядесять, а сорок штук з десять (зам. волів було коло (до) пядесять пар, а сорок з десять штук); години через три повернув ся до дому (зам. по трьох годинах повернув до дому); а бідаки дякують його і молять ся на нього (зам. а бідаки дякують йому і молять ся за нього); менї болить голова (зам. мене болить голова); менї коштує руб на десять (зам. мене коштує до десять рублїв) Навіть Т. Шевченко не устеріг ся від деяких (нечисленних зрештою) руссизмів. Читаємо у нього: Не жени ся на богатій (зам. з богатою); і чужому научайтесь (зам. чужого). Такі приклади можна збільшувати довільно.

З правописи найбільше впадає в очи писанє заїм. *ся* разом із дїєсловами, що належить до виключних прикмет російської мови; у всїх инших славянських мовах пишеть ся сей заїменник окремо від дїєслова. Я написав про се окрему статю: „Як писати заїменник *ся* при дїєсловах" у „Записках", де порушив ще скорочуванє inf-n. *-ти* на *ті* та потребу двох знаків на самозвук і (*і* на *ї*). З моєю статею полємізував пок. Б. Грінченко у статї, що вийшла й окремо: „Три питаня нашого правопису"; скорочуванє infin. *-ти* на *ть*; писанє *г* у таких чужих словах, що в оригіналї мають *і* та не-змягчуванє співзвука *л* у словах, позичених із грецької, латинської, романських та німецької мови у таких місцях, де воно в оригіналах вимовляло ся мягко, прим. летарг (зам. летаргі); легенда (зам. легенда); лампа (зам. лямпа); літограп (зам. літограф). Поступають тут так консеквентно, що навіть не зважають, чи не вийде в того двозначність через те, що в нас є подібні наші слова, а мають инше значінє, прим. лава (зам. лява і лава—Bank); скала (зам. скаля і скеля—Fels); клуб (зам. клюб і клуб—частина тіла); лабет (зам. лябет, гра в карти і лябет—gen. plur. від лабета); колос (зам. кольос і колос пшениці). Що се чисто російський вплив, видно і з того, що в оригінальних українських словах робить ся ріжниця мягченя в анальогічних випадках, прим кляти і класти, ляпати і лапати. Лях і лах, люб, до любу (wie es lieb ist) і луб, до лубу, любити і лубити і т. д. Так само мабуть російському впливови належить приписати подвоюванє співзвуків у чужих словах і то навіть тоді, коли їх не можна вимовити, прим. Грімм (зам. Грім), трупп (театральних) і ин.

У нас в Галичині розвій мови йшов трохи инакше. Ми маємо свої народні школи, середні, маємо й катедри в університетї; у нас є доволї численна преса, якої російські Українці до 1905 р. не мали і від початку війни знов не мають. Перед 1905 р. літературний центр для цїлої України був у Львові. Тут друкували свої працї не лиш Галичани, але й російські Українці. Тут маємо ми доволї чисто заховані народні говори: бойківський, гуцульський, покутський, подільсько волинський. І ми зробили дїйсно великий поступ в розвою мови за останнїх 50 лїт. Найлїпше прослїдити се на творах Ів. Франка, який зачинав писати доволї пестрою мішаниною в першій половинї 70 их і скінчив на дуже гарній мові сього століття. Та все ж чистою літературною мовою пише у нас дуже не богато людий, а велика більшість перетикає її такими варваризмами, що мова російського Українця, навіть такого, що найслабше її знає, далеко красша, ніж у нас у не одного, що хоче бути авторитетом в справах мови.

(Далї буде.)

подробиці про час відїзду зоружених кораблів. Правительство розпоряджає потрібною скількостю гармат і артилєристів, що виїздять в дорогу з кораблями.

КЕЛЬН (Прив. тел.). „Kölnische Zeitung" доносить зі Швайцарії: По доносеням ню-йорських дневників париський „Matin" уповажнений до заяви, що Вільзон і його міністри є того погляду, що протягом місяця прийде до війни між Америкою і Німеччиною.

НОВИНКИ.

Львів, 14 марта 1917

— **Наукове Товариство ім. Шевченка** розписує отсим конкурс на дві наукові підмоги для уможливленя виїзду за границю для фахових студій у шк. р. 1917/8. Призначені вони для таких кандидатів, які вже мають академічний степень, виявили достаточну кваліфікацію до самостійних наукових студій і приготовують більшу працю з обсягу т. зв. фільософічних і державно правних наук, щоби на її основі здобути veniam legendi в котрімсь із австрійських або німецьких університетів. Висота підмоги і спосіб її виплачуваня уложить ся відповідно до обставин і потреб наділеного. Добре удокументовані й умотивовані просьби належить вносити до Видїлу Товариства найдальше до кінця марта с. р. — Львів дня 15 марта 1917.— Видїл Наукового Товариства ім. Шевченка.

— **Вістка про Митрополита і вивезених до Росії.** На днях наспіла до Львова листова картка від о. д-ра Боцяна, в якій він пише між иншим: „О. Митрополит, Богу дякувати, здорові і вдоволені. Маю від них вже 4 картки, послідна з 14. XI. Пишуть вдоволені із свого теперішного місця побуту; мають келію суху і теплу. Вільно їм читати тільки св. Письмо. На Ангарі всї здорові. Курцеба перенїс ся до Шухевича, Івашко в Пашутиню п. Богучанское, близько Охримовича. Д-р Охримович здоров. На мій ургенс і поруку конзуль виплачує йому вже американську запомогу місячними ратами по 500 рублїв. Богатьом з наших конзуль на ложні доноси жидів відмовив державної запомоги. В тій справі я післав йому рішуче письмо". — Пояснимо від себе, що американські Українці призбирали для всїх вивезених Українців в Росії квоту 1500 рублїв і вислали її на руки д-ра Охримовича, якому саме першу рату, як пише о. Боцян, американський конзуль виплатив. З огляду на відмову державних підмог вивезені Українці живуть в дуже невідрадних матеріяльних відносинах. Грошеві жертви на поміч для них приймає „Дністер", Львів, вул. Руська ч. 20, на число книжочки 10.200.

— **Виплата причинків для виселенців.** Урядово доносять: В послїдних днях деякі дневники, покликуючи ся на одну з львівських часописий, помістили відомість незгідну з правдою, що виплата причинків для виселенців в західній части краю досї не наступила. На основі урядової інформації заявляєть ся, що намісництво наслїдком розпорядку міністерства внутрішних справ з 17. сїчня 1917 р. зарядило негайну виплату причинків для виселенців в повітах західної Галичини. Повітові власти почали зараз асигнувати ті причинки. В лютім і марті виасигновано виплати для тих, що зголосили ся, а саме більше як 10.000 виселенців. Супроти того, що в західних повітах краю перебуває досї загалом не цїлих 12 000 военних виселенців із східних повітів, то остає ще тільки незначне число тих виселенців, які по виплату не зголосили ся.

— **Університет у Вороніжи.** „День" доносить: Вороніжська городська дума одноголосно приняла пропозицію московського університету відкрити у Вороніжи два факультети — юридичний і історично фільольогічний, як філіяльний віддїл московського університету. Піднято у Петрограді заходи коло відкритя ще й медичного факультету. (З нагоди отсеї пропозиції згадаємо, що один такий філіяльний університетський віддїл істнує вже в Росії, а то — відкритий у минулім році філіяльний віддїл петроградського університету у Пермі. Філіяльний віддїл московського університету у Вороніжи, се вже другий того рода віддїл у Росії. З відкритем його Україна побіч університетів у Київі, Харкові, Одессї і Ростові на Дону одержить пятий уже університет на своїй території). — Ф. К.

— **В справі управильненя обороту безрогами.** Міністеріяльний розпорядок з дня 12. лютого 1917 р. управильняє оборот безрогами на подібних основах, як розпорядок з дня 23. вересня 1916 р. В. З. Д. ч. 321 оборот рогатою худобою. Новий міністеріяльний розпорядок уповажняє краєві правительства до повіреня виключного права закупна безрог організаціям, які в дотичнім краю переводять вже викупно рогатої худоби. В краях, в яких організації такі ще не діють, прислугує назначене їх і означене круга діланя безпосередно міністерству рільництва. На основі нового розпорядку уповажнені є краєві правительства до означеня максимальних цїн на безроги розплодові і безроги, призначені до тученя. Право означуваня максимальних цїн на безроги, призначені на заріз тучні і мясні, признане краєвим правительством розпорядком міністеріяльним з 6 липня 1916 р. Вивіз безрог в стані живім або битім з одного коронного краю до другого вимагає урядового дозволу. Щоби постанови сї не доводили однак до повного замкненя поодиноких коронних країв, постановлено подібно, як при оборотї рогатою худобою, що на припоручене міністерства рільництва краєве правительство кождого часу обовязане дати дозвіл вивозу. Краєвим правительствам прислугує право замкненя торгів на безроги, призначені на заріз, зглядно обмеженя торгів на безроги, призначені до хованя або до тученя.

— **Комітет різдвяних дарунків „Українського Січового війска" і жовнїрів ц. і к. армії** звертає отсим увагу на рахунковий звіт комітету, помїщений в нинїшнім числї, і складає всїм великодушним і щедрим жертводавцям сердечну подяку від себе і від наділених жовнїрів за ласкаву памятку про наших хоробрих героїв. Заразом заявляє, що поіменних виказів жертводавців розсилати не буде, бо їзза дорожнечі паперу і робітника пішла би тепер на друковане і розсилку таких виказів найменше десята частина присланих жертв. А се було би злишне видаване тої народної збірки, яка була призначена не на папір і друк, але на гоєне моральних і тїлесних терпінь, на несене потїхи і розради борцям. — Рахункові книги можна провірити в урядових годинах в товаристві „Земля" у Львові, Ринок ч. 43, II. пов. — Евгенія Макарушкова. Калина Величківна. 183

— **Загальні збори укр. акад. тов. „Січ" у Відни** будуть дня 24. марта 1917 в льокали товариства Wien XVIII. Teresiengasse 15 з отсим порядком: 1) Відчитане протоколу, 2) Звіт видїлових, 3) Звіт контрольної комісії, 4) Вибір нового видїлу і 5) Евентуалія.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останнїх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

Дмитро Матвіїв 50 Кор. (Дн.): Всїх товаришів і знакомих, котрі читають „Діло". — Володимир Федорович, ц. к. дер жавний інспектор ветеринарії 20 К. („Діло"). — Тома Перч 10 К. — Омелян Коварійчук 10 К. — о. Іван Шехович з Цвіржи (Дн.) 20 К. — Олена Шехович з Цвіржи (Дн.) 10 К: Стефанію Боднарову з Тулиголов, Стефанію Попилеву з Малнова, Кліму Куцілеву з Мостиск, Асю Левицьку зі Львова, Юлію Метельову з Люблинця. — Корнило Давидович поручн. пол. почта 509, 20 К: Качмара поручника 10 пп. в Сяноцї, о. Гамівку Павла кат. в Сяноцї, Олександра Крупу окінченого студента прав в Любачові. — Григорій Маланчук з Якторова 12 К: Івана Мичка з Селиск, Петра Особу з Юзькович, Дениса Ладу з Боложинова. — Константин Пачовський Яворів 5 К. (Дн.), — о. Антін Лучаківський Станькова (Дн.) 10 К.: Марію Стельмахову Відень, Івана Лучаковського ц. к. судію Стрий, Гриця Лучаківського k. u. k. Lnt. M. G. A III/95 Володимира Устіяновича ц. к. урядника зелїзниць Стрий, о. М. Матковського Стрий, — Григорій Ілюк ем. управитель школи в Синевідську вижнім 10 К. (Дн.): Антона Заревива, Данила Мицика, Івана Цюванника, Григорія Мицика і Антона Сироїжку — всї в Синевідську вижнім, — Андрій і Галя Галандюки з Болехова 10 К. (Дн.): Ілію Банчука пол. курата етап. поч. 144, Венедикта Сімкова в Болехові, о. Григорія Островського пол. курата, Галю Городинську у Львові, Зосю Лебедову в Волосянці п. Славско, — Склеп апровізаційний в Фалиши 25 К (Дн.). — Ераст Гарматій і Зоня Гарматій по 5 К (Дн.): Наталку Балицьку Сандомир, Наталку Целевичівну Відень, Нестора Гарматія Відень, Славка Гарматія Гмінд і Ольгу Гірняківну в Люгачовіцах на Моравії. — о Іван Винницький в Залїсцях з акафисту 20 К. — Галя Островська учителька в Татарах 10 К (Дн.): о. Іван Сенечко парох в Татарах, Григорий Сенечко поручник при артилєрії полева почта 26, Теодор Німилович, завідатель в Мединичах, Галя Чижович учителька в Лужку дільним, Костя Біленька учителька в Гжоници. — Ярослава Марія Жугоєвичівна Баранів 5 К. — Яцишин Стеф. пол. поч. 265, 20 К. — Корнила Бережанська в Самборі 5 К (Дн.): Ірину Глібовицьку з Фірліїва, Володимира Бабяка хоружого пол. почта, Софію Копертинську зі Львова, Ірину Щербатюк з Самбора, Ярослава Кушнїра з Самбора. — Д р Евген Щуровський Розвадів 20 К. — Софія Фуглевич Королик вол. 5 К.: К. Волошинську в Липі, Марію Твердохлїбову в Краківци, Іванка Тарнавського уряд. подат. в Перемишли, цьоцю Ольдзю Яцеву з Камінки стр. і цьоцю Броню з Махнова. — с. Михайло Жук і Михайлина Жукова з Воловець 10 К. — Роман Борисевич пор. Ldstm. Etap. Baon 240 у Кракові 20 К.: Володимира Никорака надпор. того самого баталїону, Теодора Ловецького надпор. пол. почта 295, Антона Рибчука пор. I. R. 58 Люблин, Антона Тарнавського пор. Lir. 18 Холм, Гриця Семенюка акцес. у Львові. —

Просимо всїх Вп. Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Дїлї, значить ся: насамперед пише ся імя, навище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних. В той спосіб заощадите нам богато роботи, бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сїй нагодї пригадуємо, що жертви складаєть ся пятковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адміністрацію „Дїла" і викликаних. Х.

ОПОВІСТКИ

Четвер, 15. марта 1917.

Нині: греко-кат.: Теодота свмч. — римо-кат.: Льовгїна.

Завтра: греко-кат.: Евтропія — римо-кат.: Любіна.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 14. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Виправи віддїлів, про котрі донесено вчора, в околиці Бережан мали повний успіх. По основнім знищеню ворожих военних уряджень приведено 2 офіцирів і 256 мужа тай кількайцять маш. крісів і метавок мін.

Летуни наші, відпираючи напади ворожих літаків, кинули бомби на дворець у Радивилові.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Боєва діяльність була вчора на загал мала. В околиці Гориції наші летуни кинули бомби на ворожий обоз коло Лючініко.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

В области озер у східній Альбанії боротьба далї йде. Французи кількакратно наступали на наші становища між Орхидою і Преспою, иначе беззуспішно.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 14. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На північ від Армантієр огнем прогнано англ. віддїли. В области Анкру Англійці пополудни без артил. підготовленя пішли до приступу між Ашіє і Гревілєр, а нічю по сильнім огни по обох сторонах Букоа. Відперто їх зі значними втратами і полонеро 50 жовнїрів.

В Шампанії бої на південь від Рішон далї йшли зі змінним успіхом.

На східн. березї Мози наступи Французів не вдали ся коло С. Мієль. Один з наших постів над рікою відперто взад.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя Леопольда: Між Балтиком і Днїстром в кількох місцях значна діяльність на терені перед становищами. Над Нараївкою наші віддїли нападом здобули части російського становища, знищили великі мінові підкопи і вернули, добичею в людях і матеріялї.

На дворець у Радивилові кинено богато бомб.

Фронт македонський: Кілька нападів Англійців між Орхидою і Преспою було без успіху. Також силчні ворожі наступи на півн. захід і північ від Монастиру були без успіху. В обох місцях вороги потерпіли тяжкі втрати.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

Зіставлене рахунків КОМІТЕТУ РІЗДВЯНИХ ДАРУНКІВ для УСС. і Українців-жовнірів ц. і к. Армії.

	Приходи:					Розходи:				
1.	**Решта** з великодних дарунків для УСС. за рік 1916			5511	83	1. **Книжки і молитвенники:** За закуплених 4175 шт. молитв. і 7561 книжок в:				
2	**Жертви:**					УПТ.	1773	33		
	Чеками до УПТ.	15963	85			п. Штайнбренера . .	531	16		
	Прямо до Комітету . . .	3096	55	19060	40	Кн. Тов а ім. Шевченка	227	70		
						Тов-о „Просвіта" . .	587	—		
						оо. Василияни, Жовка .	600	—	3719	19
						2. **Датки:**				
						Кіш УСС. на наші потреби . .	3000	—		
						Приют для УСС. у Львові . .	1000	—		
						Даток на „вечерю" приюта у Львові	300	—		
						„ „ „ в Марм. Сиґеті	200	—	4500	—
						3. **Адміністрація:**				
						Чеки	140	—		
						Анонси і секретарські видатки .	145	85	285	85
						4. **Дарунки і розсилка:** Видатки на дарунки у Львові, в Відни, Празі, Стерналю, Перемишлі, Стрию і др. (цукор, мука, тютюн, часописи)	1027	03	1027	03
						5. **Льокації:** Кн. вкл. Тов а „Дністер" у Львові, завінкульована на „Союз Українок" у Львові, на повоєнні тривкі потреби УСС.			10000	—
						6. **Решту** передано новому святочному комітетови			5040	16
				24372	23				24572	23

Касієрка: **Александра Голубцева**

Секретарка: **Калина Величківна**

Голова: **Евгенія Макарушкова**

НЕКРОЛЬОГІЯ.

ПОДЯКА.

Дня 7-го марта 1917 переніс ся до вічности наш син Роман Малиновський в 21 році свого жита по короткій та тяжкій слабости в військовім шпитали в Золочеві. Дня 8. марта відбув ся похорон на кладовище в Золочеві.

Почуваю ся до обовязку зложити сердечну подяку за ласкаву участь в похороні: Всп. о. декану Антонови Яновичеви зі Струтина, Впр. оо. совітникам і катихитам в Золочеві. Белкотови, Кравчукови, Букови і Хмілевському.

Рівнож дякую Впр. о. Стефанови Гевеси, ц. і к. полевому куратови за удїлене предсмертних найсв. Тайн і за його участь в похороні.

Рівнож дякую Вп. о. Луці Несторови, парохови з Ремізовець і його Впов. женї Оленї за оказане нам щире сердечне співчутє і відраду, як і Вп. панї Аннї Сухинській місцевій учительці. Також дякую і моїм парохіянам, що прибули, мимо дальшої дороги, аби тим оказати свою вдячність і любов за труди Помершого для їх добра.

Перед смертю покійний Роман зложив жертву 20 кор. на „Інвалїдів Укр. Сїч. Стрільців" (котрі пересилаю до Св. Редакції „Дїло".

Прийміть Ви Всї, згадані, від нас засмучених вдячне, та щире „Спасибі". 182

Іван, Валерія з Перфецьких Малиновські,

в Жукові з родиною.

Робітня суконь дамських і конфекція П. Семаковичівна, Зіморовича ч. 7, виконує костюми і сукні всілякого рода в цінах передвоєнних. 181 1 1

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Косцюшка ч. 2.

Принимає і виплачує щадничі вклади щоденно в годинах урядових. Вклади оироцентовує на 4%, починаючи вже від слідуючого дня по дни вложення аж до послїдного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна вкладати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці".

Удїляє позичок: а) гіпотечних платних авторичними амортизаційними ратами на протяг лїт 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, й на ескомт векслїв. Справи позичок полагоджують можливо скоро

Посередничить у внесенню позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків удїляє канцелярія „Руської Щадниці" ул. Косцюшка. Народний Дім, І. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. кромі неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці", затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишлі надають ся до льокації пупілярних, фондаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 22 ?

УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ

„НАРОДНОЇ ГОСТИННИЦІ"

стоваришення зареєстрованого з обмеженою порукою

У ЛЬВОВІ вул. Костюшка ч. 1.

Стація елекричного трамваю. — Трамвай L. D.

Ціни комнат від К 2 — вище.

Товариство приймає нових членів що найменше в одній удїлом в квоті К 20 і гроші на книжочки вкладкові **на 5%**

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по німецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-німецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовлення і гроші прошу присилати на адресу

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научання! Важне і для учителїв удільничих початків німецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 25 -3

Цїлий світ перейдеш

як умієш по німецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта" п. з.

Підручник до науки німецької мови зладив **Ю. РУДНИЦЬКИЙ,**

можна легко учити ся говорити по німецьки.

Підручник сей надає ся так для початкуючих як і для тих, що вже учили ся або вже уміють де що по німецьки або хочуть учити других. У підручнику подано самі практичні лекції, так що вивчивши їх можна вже порозумівати ся з Німцями у найконечнїших справах. В лекціях говорить ся про такі річи: сільське обійстє, рідня, село, місто, барви, сільська хата, мешканє в місті, на торзї (про мясо, ярини, землеплоди), господарські будинки і річи, їзду возом, їзду зелїзницею, закупна в склепі, гостина, веденє господарки, (зима, весна, лїто, осїнь), побут у Відни, між ремісниками, при війску і т. п. Книжка обіймає 239 сторін друку. Подані взірці граматики і до кождої лекції словарець. Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 65 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта"

Львів, ринок ч. 10.

V. C 4—?

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 62. (9.314) Львів, пятниця 16. марта (3 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261

Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . 1·70 К.
квартярічно . . 5·— „
піврічно . . . 10·— „
цілорічно . . . 20·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . 1·40 К.
квартярічно . . 4·— „
піврічно . . . 8·— „
цілорічно . . . 16·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитом, звичайна тонка 40, в надісланих 60, в оповістках смерті, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вічисту і заручене 1·50. Некрольоґія стрічка 1 К. Ставі оголошень за сходячим числом. . . .

Окремі примірники коштують у Львові 10 с.

по провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло".

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Весняні засіви в воєнній добі.

Реферат на економічнім з'їзді дня 12. марта 1917.

I.

Передовсім хочу опинити ся коротко на відношеню продукції хлібових збіж в осередних державах до внутрішної їх консумції.

Німеччина, мимо своєї інтензивної господарки і високих пересічних зборів з гектара (в літах 1908 до 1912 збирано з гектара пересічно пшениці 20·7 метр. сотнарів, ячменю 20·1 метр. сотн., жита 17·8 метр. сотн.) покривала 20 процент свойого запотребованя на хлібове зерно довозом; причина сього висока консумція муки в Німеччині, яку рідне збіже хлібове (230 кг. на рік і на голову припадало його з рідної продукції) не була в силі повно покрити.

Наша монархія продукувала в послїдних часах при середно добрих жнивах як-раз тілько хлібового зерна, кілько нормально спотребовувала, однак не більше. Коли жниво не допи сало, мусіла збіже довозити. Австрійська продукція збіжа в роках 1908 до 1912 виносила пересічно з гектара в метричних сотнарах пшениці 13·7, ячменю 13·6, жита 13·8. Ізза малої інтензивности рільничих господарств Галичина не продукувала тілько хлібового збіжа, кілько потребувала для проживленя свойого населеня. Пересічні збори з гектара в роках 1908 до 1912 виносять в Галичині в метричних сотнарах при пшениці 11, при ячменю 12, при житі 11. Галичина вивозить вправдї на захід трохи збіжа, одначе около 25 процент своєї консумції покриває мукою з Угорщини. Недобір Галичини залежить впрочім від частих у нас живлових нещасть, які приміром в десятилїтю 1904 до 1913 навістили 6 разів нашу країну.

Обі держави, покликавши сотки тисяч і міліони мущин від плуга під стяг, мусїли числити ся в сим, що висота рільничої продукції потерпить на сім, між тим консумція задля підвисшеня стопи житевої переважної части осіб, покликаних до військової служби зросте, а покрити її імпортом в воєнній добі буде неможливе. Щоби запобігти лихим наслідкам такого стану, мусїли обі держави дорогою спеціяльних законів запевнити як найвисшу продукцію земельних плодів в часї війни, а заразом обмежити особисту консумцію через раціоноване споживних артикулів.

Для нас важні в способи запевненя рільничої продукції і то головно ростинної. Щоби вдержати ся бодай на пересічній продукції останних лїт, завели осередні держави, подібно і другі примус управи, який полягає на обовязку управленя і засіяня всіх ґрунтів, які до сього надають ся.

Примус управи скріплено примусом праці, після якого всі здібні до рільничих робіт можуть бути на випадок потреби до них покликані.

Такий примус, введений в Австрії з початку війни на основі міністеріяльних розпорядків з дня 5. серпня 1914 і з 10. жовтня 1914, які покликували до житя комісії для жнив і осінної управи, і міністеріяльним розпорядком з дня 25. вересня 1914 про поміч тяглом, машинами і знарядами рільничими, злишними в одній громадї сусїдним громадам.

Австрійське правительство, числячи ся з далеко ідучими обмеженями господарської свободи, ще більше з обмеженями свободи диспозиції своєю працею і своїм добутком, щоби влагіднити введений примус, покликало до кермованя аґендами, випливаючими з примусу управи, зглядно примусу праці, горожанські комісії для жнив, яких первісною задачею було перевести жниво 1914 р., припадаюче як раз в добу загальної мобілізації оружних сил, і запевнити осінну управу рілї і засів озимини в першім році війни. Згодом однак жнивні комісії мусїли заняти ся рівнож весняними засівами.

Заки перейдемо до сього нового розпорядку, який подібно як торічний мартовий розпорядок зберігає поширену значно компетенцію горожанських жнивних комісій, пригадаємо коротко їх скпад.

Жнивна комісія, зглядно комісія для управи і засіву збіж має бути установлена в кождій громадї. Складаєть ся вона з 3—7 членів, залежно від числа населеня. В громадах, де задля браку відповідних людий не можна би було зложити комісії, права і обовязки її переймає начальник громади.

На чолї нормальної жнивної комісії стоїть начальник громади або установлений ним член начальства громади (заступник начальника, чи асесор) належать до неї як мужі довіря місцевий священик, учитель, громадський або окружний лїкар як є такий в громаді, представник місцевих організяцій рільничих (пр представник кружка Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар") і поодинокі розумні і совісні місцеві господарі. З огляду на се, що дїяльність Комісії поширюєть ся і на дворський обшар (коли він є в даній громаді), має бути до жнивної комісії покликаний також його заступник.

Головним обовязком комісії є подбати, щоби всі ґрунти в громадї були в час відповідним способом управлені і обсіяні в тій цїли може жнивна комісія після власного совісного узнаня кермувати робочими силами, тяглом, машинами і знарядами рільничими.

Про компетенцію жнивної комісії говорить міністр. розпор. з 26. лютого 1917 р.

Розпорядок сей накладає на кождого рільника без огляду на правне відношенє його до до управлюваної землї (власника, державця, ужиткуючого і т. и.) обовязок всї ґрунти о скільки вони пригожі до управи а досї не були ще обсіяні, управити і засіяти на весну зглядно досіяти (пр. на випадок знищеня озимини або ярини живловими нещастями, комахами або ростинними заразами). З під обовязку управи виняті є лишень ґрунти зовсім під управу нездатні:

1) задля лихоти почви, 2) злого положеня, 3) детеріорації зн. значного погіршеня фізикальних прикмет почви, викликуваного часто воєними обставинами (поле порізане стрілецькими ровами; при засипуваню їх богато мертвиці війде в почву так, що родючість землї на сім значно потерпить). Про непридатність ґрунту під управу рішає місцева комісія для жнив.

Жнивні комісії обовязані старати ся, щоби весняна управа 1917 р. була переведена в час і в повні. Задля сього обовязані є жнивні комісії з осібна:

1) Означити всї ще неуправлені ґрунти, між тими в першій мірі ті, що потребують до управи своєї помочи а то з тої причини, що власники або завідателї їх є покликані до військової служби, або з причини иншої перешкоди в їх управі, викликаної воєнним станом.

2) Виробити плян управи і засіву ґрунтів, помочи потребуючих. До жнивних комісій належить також наглядане над виповненем сього пляну.

3) Старати ся завдалегідь, щоби кождий скравок землї відповідний до весняної управи був дїйсно управлений.

4) Приділити робітника і тягло рівнож знаряди і машини, потрібні до обробленя і обсіяня ґрунтів, яких ніхто добровільно не хотїв управити. Значить, жнивна комісія має право примусово покликати місцевих людий і то жінок на рівні з мущинами до переведеня управи. Люди сї не сміють опирати ся візваню, можуть бути карами грошевими і арештом, накладавними політичною властю повітовою приневолені. Увільнені від примусового виконаня робіт є лише:

1) особи хорі, 2) публичні урядники і слуги, 3) священики, 4) лїкарі, 5) ветеринарі, 6) акушерки, 7) особи заняті плеканем хорих, 8) самостійні господарі і їх слуги, скоро такі самі роботи мають сповняти у себе на своїм господарстві, вільні є рівнож від примусових робіт, 9) промисловці, 10) в промислї заняті робітники, о скільки для руху підприємства є потрібні.

Право на плату за роботу мають лиш особи, котрі жиють з денного або тижневого зарібку, або взагалї особи, яких житєві відносини вимагають зарібкованя. Отже всї сільські робітники.

Так само як робітників має жнивна комісія право примусово важадати худоби до роботи і знарядів рільничих, від тих, що їх вже до свого господарства не потребують.

Розпорядок міністерства рільництва і внутрішних справ з 25. вересня 1914 р. дає політичним повітовим властям право злишний робучий інвентар і рільничі знаряди одної громади, ужити до обробітки господарств другої громади, яка потребує помочи до переведеня управи. Однак політична власть має вислухати опінії жнивної комісії (пр. комісія вносить, що її громада не має ані збуваючих сил ані знарядів, що вони потрібні до переведеня управи у себе).

5) Жнивна комісія має нарадитись о виборі плодів, які хоче управляти, о місци звідки і о способі, як має ся спровадити насіне на погної.

6) Жнивна комісія має подати громадї список тих недвижимостий, яких управа в час задля покликаня власників або господарюючих на них до військової служби, або з причини инших перепон власника або господаря викликаних положенем воєнним, не могла би бути комісією способами в уступі 4 і 5 сього розпорядку передвидженими, дїйсно переведена.

Громада має тодї сама заняти ся обробітков і обсіянем таких ґрунтів на кошт доходу з сього ґрунту.

7) Комісії для жнив видають старостваm свої опінії про непридатність певного ґрунту під управу з причини в горі в § 1 наведених.

8) Жнивна комісія обовязана є подати повітовій політичній власти звіти зі спостережень, які би вимагали спеціяльних розпорядків правительства.

О скільки жнивна комісія не є в силї обробити і засіяти поля господарів, які є покликані до військової служби, а поля їх не були рішенем повітової політичної власти узнаними за непридатні до управи, обовязок управи їх лежить на громадї. Громадї прислугує право жадати звороту коштів виложених на управу, з доходів жнива.

Громада має рівнож право управити на свій рахунок всї поля полишені облогом, себто такі поля, які могли були бути управлені і засіяні, які однак властителї мимо сприяючої погоди до дня 15 цвітня 1917 р. не управили. Уживане сих піль прислугує громадї аж до звізки зборів.

Коли громада до дня 23. цвітня 1917 р. не зробить з управленя сього ужитку, то староство може передати ґрунти лежачі облогом до управи сусїдній громадї або поодиноким особам. Зібрані тодї плоди в цїлости належать до засіваючої громади зглядно особі. Одержаного так поля не вільно передавати до уживаня дорогою оплатною дальшим особам. Постанови сї (нові) мають на цїли ударемнити махінації спекулантів, які від староства одержали даром ґрунти до обробітки, а давали їх в уживане другим, беручи за се чинш.

Управа сих облогом полишених піль і звоженє землеплодів, якої час назначить комісія для жнив (важне з огляду на час права уживаня чужого ґрунту полишеного облогом, яке погасає з хвилею звоженя збіжа) остає під постійним розглядом жнивної комісії.

Помічними органами для жнивних комісій у переводженю ними приділених їм задач назначені є урядники державної лїсової служби і урядники урядів для аґрарних операцій.

Юліян Павликовський.

Революція в Росії. — Петроградські війска по стороні революції.

ПЕТРОГРАД (Пет. аг.). В Петрограді вибухла революція. Власть має виконуючий комітет зложений з 12 членів Думи. Всіх міністрів замкнено у вязници. Військо столиці в силї 30 000 жовнїрів пристало до революціонерів. В третім дни революції, у вівторок, в столици був заведений лад. Комітет іменував посла до Думи Енгельгарда командантом Петрограду.

Невський міст висаджений у воздух

СТОКГОЛЬМ (Прив. тел.). По донесеням дневника „Dagens Nyheter" революціонери висадили зелїзничий міст на Неві.

Ворожий настрій проти Англії.

СТОКГОЛЬМ. (Прив. тел.) Петроградські заворушеня звертають ся в сильній мірі проти Англії. Перед англійським посольством прийшло до демонстрацій. Тисячна товпа зібрала ся перед так званим шпихлїрем жінки англійського амбасадора, де зібрані були англійські дарунки для жовнїрів в поли. Шпихлїр вбурено, а дарунки викинено на вулицю і спалено.

На провінції.

СТОКГОЛЬМ (Прив. тел.) Також з провінції приходять трівожні вісти. У волжській губернії революціонери підпалили богато млинів, в яких згоріло більше як 100 мілїонів пудів збіжа.

Намісник гр. Гуйи і наші господарські потреби.

З порученя комісії господарської У. П. Р. явив ся п. д-р Кость Левицький у намісника гр. Гуйна 9. с. м. і відбув конференцію в справах принятя членів комісії, згл. нашої організації економічної, причім намісник дуже живо інформував ся про наші домагання в справі відбудови краю.

Намісник прирік в найблизшім часі визначити конференцію для обговореня наших домагань економічних.

До справи закритя катеринославської „Просвіти".

Відень, 12 марта 1917.

Недавно подали ми за російськими часописями вістку, що катеринославський губернатор телеграфічно повідомив міністерство вн. спр. про те, що він признав конечним закрити місцеву „Просвіту", не подаючи одначе мотивів такого зарядженя. Тепер знов згадані часописи приносять спростоване катеринославського губернатора Д. Чернявського, в якім він заявляє, що повідомленя у міністертво вн. спр. про конечність закритя „Просвіти" він не посилав і що закрити „Просвіту" рішив не він, а губернський уряд для справ товариств за його попередника В. Колобова ще 25 ст. ст. січня 1916 р. з поданем законних до сього основ.

Ф. К.

Можливість скороченя західного фронту.

Військовий співробітник „Berliner Tageblatt" містить в тім дневнику статю про воєнне положене на заході, яка тим замітнійша, що добре поінформований автор статї вказує на можливість дальшого скороченя західного фронту, та приходить до висновку, що таке скороченє пособить зединеню як найбільшої скількости боєвих сил для рішаючого удару. Про втрату престіжу не може й бути бесіди. Морат пригадує на відворот Гінденбурга з над Висли і пише дальше:

„Чому ми не маємо поставити неприятеля перед нагадкою, де саме є те місце, в якім ми замірюємо почати стратегічне скороченє фронту коли ми виберемо відповідну до сього пору? Головне діло в тім, щоби ми в критичній фазі з цілими всї силы до рішаючого удару не безпосередно перед битвою, тільки серед неї".

Дума про внутрішну кризу в Росії.

КОПЕНГАГЕН (Ткб). На другім засіданю Думи промовляв іменем кадецької фракції Мілюкова, осуджуючи відношене правительства до Думи і державної Ради. Внутрішний лад є бідний конечний, як коли небудь, бо се прихід рішаючий час у війні. Не можна таїти перед краєм дійсности. Коли край дійде до переконаня, що з тим правительством не можна осягнути побіди, то буде старати ся побідити бе правительства.

Голова робітничої партії Керенський сказав: Росія тепер є в такім самім положеню, як Францїя в добі великої революції, всюди слїдна дезорганізація і деморалївація. Правительство переводить в діло теорії антомілїтаристів, які бажають зробити війну неможливою через дезорганізацію і знищене.

Китай зриває дипльоматичні зносини з Німеччиною.

АМСТЕРДАМ. Райтер доносить з Вашингтону: Китайське правительство зриває дипльоматичні зносини з Німеччиною.

За рівнобіжність інтересів польської держави і відокремленої Галичини.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Дня 13. с. м. відбуло ся засіданє політичної комісії польського кола. Презес кола Білїнський повідомив комісію про вислїд авдієнції у цїсаря, а опісля зложив звіт про конференцію відпоручників кола з міністром заграничних справ гр. Черніном і президентом міністрів гр. Клям Мартініцом. Обговорив теж значінє акції в цїли переведеня в діло маніфесту з 5. падолиста 1916 р. і вкінци зобразив в загальних начерках працї парляментарної комісії кола над відокремленем Галичини.

Після дискусії рішила комісія домагати ся в державнім інтересї польського народу здїйсненя маніфесту з 5. падолиста 1916 р. Комісія висловила теж згідний погляд, що цїсарське письмо з 4. падолиста про відокремленє Галичини повинно вважати ся рівнобіжним актом з заповідженим утворенем польської держави, переведеним одночасно з забезпеченем економічної і фінансової самостійности краю при задержаню всяких обовязків супроти держави і її добра.

Справа передачі польського легіону польській армії була теж предметом оживленої дискусії, при чім висловлено надію, що та справа буде як найшвидше полагоджена.

Бетман-Гольвег про політичні реформи в Німеччині.

БЕРЛІН (Ткб.) Пруський сойм радив над буджетом палаги панів.

Всї бесідники обговорювали конфлікт між соймом і палатою панів, яка відкинула ухвалений соймом закон про дієти. Всї бесідники висловили жаль з приводу становища палати панів в справі дієт для послів та погляд, що палата панів не дає запоруки, що вона розуміє трудне політичне положенє. Лїберали домагали ся, щоби фахові круги суспільности одержали в палатї панів свою репрезентацію з вибору.

Президент пруських міністрів, державний канцлер Бетман Гольвег жаліє з того приводу, що палата панів відкинула рішенє сойму та з приводу форми, в якій се зробила. Бесідник вказує на свою промову в німецькім парляментї, в якій заявив, що війна довершила і мусить довершити перетворенія цїлого внутрішно-політичного житя в найважнїйших напрямах. Мім иншим треба буде зреформувати виборче право до пруського сойму. Та ті завданя можна буде розвязати що йно по війні. Коли-би з тої війни не виведено всїх висновків, коли-би не розвязано всїх питань політичного житя, не управильнено прав робітників не зреформовано виборчого права, то державний канцлер мусить підчеркнути, що прийшло би до великих внутрішних потрясень, яких наслїдків не може предвидїти. Горе тому державному мужеви, який після тої великої катастрофи хотїв би починати з того місця, на котрім задержано ся перед війною.

Сойм опісля приняв буджет палати панів і сойму.

ВОЛОДИМИР ГНАТЮК.

На що у нас видають ся книжки?

(Дальше.)

Не даром зложила ся навіть окрема насмішка з „галицької" мови: „яким їшов, трохим не впав, малом Ася не забив" (= як єм їшов, трохи-м не впав, мало м я ся не забив)! Чого в сій псевдолітературній мові не знайдете! І германїзми, і латинїзми, і польонїзмів що не міра і — русизми, лише чистої народої мови — дасть Біг. Колиб ви сидїли в одній кімнатї, а до вас прийшов хтось і почав із вами розмову крізь двері, не входячи до вашої кімнати, то ви по розмові зараз пізнали би, чи з вами говорить інтелїгент, чи мужик. Галицький інтелїгент вийде вам зараз ось із якими цвітками: Сейчас (зараз),*) прямо (просто), случайно (припадково), в деяких случаях (в деяких випадках), средство (засіб, спосіб, лїк), обоятно (байдужно), віроятно (мабуть), в сей спосіб (так), в слїдуючих словах (в отсих словах), маємо до діла (маємо дїло), так як (бо), є відомою річию (відома річ), взглядом иншим (супроти иншим), принаймні (бодай), зигарок (годинник), файний (гарний), почва (земля), криша (покрівля, побій) і т. д. до безконечности. А якби прийшло ся говорити про синтаксу, то й найчільнїйший европейський граматик не зміг би розпізнати, що саме в ній українське.

Деякі молодші письменники побачили, що зле з їх мовою, і постановили її поправити. Але як? Замість кинути ся до жерела мови, до простудіованя (а не прочитаня) найлїпших письменників та етнографічних матеріялів, що вимагало би богато часу і працї, вони пішли коротшою і лекшою вправдї дорогою, та за те зовсїм непридатною ні до чого: Вони набрали поодиноких виразів від письменників із рос. України, понатикували їх поміж свої жаргонові, понадавали український вид деяким своїм формам і думають, що пишуть чудовою українщиною!

В чім видна та українщина?

1) В словах, уживаних вправдї у деяких письменників, але найчастійше позичених у Москалів, як: хазяїн (господар), спина (з лат. плечі), сїмя (рід, родина), поет (про женщину, зам. поетка) або поетесса, доля в значіню дова, давка, двоє чоловіків (зам. два чоловіки; двоє уживаєть ся, коли мова про мужчину і женщину) і ин.

2) В подвоюваню співзвуків перед йотованими самозвуками, отже: життя, волосся, кохання, писанне, весілле. Отсей спосіб писаня має ширше значіне, тому зверну на нього особливу увагу. Наперед як писати закінченя: *в* чи *я*, життє чи життя? Обі форми чисто народні, обі уживають ся на значних просторах, обі однаково гарні. Тут можна письменникам полишити до волї, котрої форми хотять уживати. Належить одначе звернути увагу, що закінчене *я* пізнійше, а далї, що воно причинюєть ся до загладжуваня відмінків (закінчене 2 відм. також *я*); тимчасом та мова красша, котра визначуєть ся великим богацтвом форм. (прим. грецька). Що до здвоюваня співзвуків перед йотованими співзвуками, то се вправдї народній спосіб говореня, але: 1) Він пізнійшого походженя. 2) Він являєть ся не на дуже великім етнографічнім просторі. Щоби він був богато красший від нездвоюваного способу писаня, того я не сказав би, а що він дуже непрактичний, се вже зовсїм певна річ. Хто не вірить, може взяти собі оповіданє П. Мирного: „Лихі люде", виданє женевське і львівське, і порівнати, на скілько правопись впливає на розмір книжки. Виданє львівське значно менше тому, що вложене такою правописею, як я тепер пишу. Перед кількома днями читав я якраз дискусію над потребою зміни російської правописи. В ній вказувано між иншим на потребу викиненя *ъ* і мотивувано її не лише з науковго боку (утрата первісного значіня), але і з практичного (обчислювано, на скілько скоротить ся книжка по викиненю *ъ* та на скілько подешевіє). А в нас ще повтаряєть ся непотрібно не одну букву, але цїлий ряд букв і то навіть у таких випадках, де зовсїм певно нїхто не говорить їх, бо не годен, прим. подвірря, сузірря, панн, або згадане вже трупп (gen. plur.), та де його впихаєть ся зовсїм безпідставно, прим. ніч, ночі, але ніччу, а не нічу; або: сіль, соли, але сіллю, а не сілю і т. д. На мій погляд сей спосіб писаня належить покинути навіть російським Українцям, а не заводити його ще в нас. Колиж у нас почнуть писати тим способом іще такі „галицизми", як: їжджене (зам. їзда), їдженнє (їда, їжа), ходженнє (хід), а навіть закохання ся, або биття ся, тоді хоч очи закривай та втїкай, куди можеш.

(Далї буде.)

*) В скобках подаю поправуу форму.

„КНИГИ серіки, що зрошують землю, се жерело мудрости“ — (найдавнійша літопись)

А. ФРАНС: Боги жаждуть крови . . . 2·—
ВОЛОДИМИР Б.: Латаґьи, опов. . . . . 1·—
В. Г. ЗЕЛІҐЕР: Свиня фльота, світова повість. Часть І і ІІ. Переклав Д-р М. Лозинський . 6·—
М. КОЦЮБИНСЬКИЙ: Листи до Володимира Гнатюка . . . . . 1·50
Д-р А. КРІСТЕНЗЕН: З фільософії політики переклав Д-р М. Лозинський . . . . 1·80
Б. бр. НОЛЬДЕ: Автономія України в історичного погляду. В перекладі і з передм. М. Залізняка . . . . . — ·80
„RUSSICA“ розвідки й статі . . . . . 1·80
М. ГІЙО: Проблеми сучасної естетики З франц. мови перекл. Д-р Щурат. . . . . 1·60
ЛЕОНІД АНДРЕЄВ: Семеро повішених, перекл. Д-р В. Сімович . . . . . 1·—
НАШІ ХРИСТІЯНСЬКІ СУСПІЛЬНИКИ . . . — ·50

Прошу прислати не 17 К. 40 сот. *а тілько* 7 Корон (сїм), *а вишлемо усї вичислені книжки.*
Замовлені книжки за попереднім надісланєм грошей висилаємо **того самого дня** *так на провінцію як і на Feldpost-и.* — **Порто 80 сот.** — *Feld. 1·50 (само полотно коштує 1 К). — Поодинокі книжки можна замовляти з 50% опусту, тоді просимо на висилку звичайну долучити 20 с. на поручену 60 с.*

ЗАМОВЛЯТИ: „Дешеве Видавництво“ Львів, ул. Бляхарська 18. II п.

НОВИНКИ.

Львів, 15 марта 1917

— **Відповідь Цісаря.** На руки п. д-ра Костя Левицького, голови Загально-Української Ради наспіло за посередництвом львівської дирекції поліції таке письмо: „Його цісарсько-королівська Апостольська Величність приказав найми лостивійше висказати Найвисшу подяку, за телеґрафічне пересланє вірнопіддавчих почувань в дни 1. лютого 1917 зборами українських нотаблїв“.

— **Український протест проти виділеня Галичини в російській пресї.** „Новое Время“ містить таку телеґраму з Женеви: На нарадї президії українського парляментарного клюбу у міністра вн. спр. посол Романчук різко запротестував проти проекту автономії Галичини й жадав скликаня парлямеиту. — (Ф. К.).

— **„Записки австрійскаго каторжника“.** Під таким заголовком почав вже Д. Янчевецький друкувати в „Новім Времени“ свої спомини в тюрми. — Ф. К.

— **Погибші українські Січові Стрільці у виказї офіціяльного видання.** Найновійше (10) число „Streiffeurs Militärblatt-у“ приносить на першій сторонї у виказї погибших офіцирів імена Січових Стрільців: четаря Івана Балюка і хорунжих Ярослава Кузьмича, Івана Максимишина, Юліяна Соколовського і Северина Яремкевича. Коло імен погибших зазначено, що се офіцири ц. к. українського леґіону (k. k. ukrain. Leg.).

— **Максимальні ціни цукорків.** Розпорядок Уряду для вижившеня, який появить ся небавом, заведе максимальні ціни для деяких родів цукорків у фабричній і дрібній торговельній продажі.

— **Викупно яєць.** Доносять урядово, що саме на днях покінчено переговори в справі сентралїзованя торговлї яйцями. В Галичинї закупно і розділ скількости яєць, злишних в краю, віддано Галицькому Товариству для управильненя консумції дробу і яєць „Ovum“ в Кракові. В першій мірі із зібраної скількости яєць будуть заспокоєні потреби столиць в обох половинах монархії і областий з малою продукцією. Часть зібраної скількости застерігає собі Уряд для вижившеня як резерву для потреб шпиталїв і областий з малою продукцією, постійно не заосмотрюваних.

— **На економічнім з'їздї зробив я проти одного члена українського комітету для виселенців заміт, що по точнім розслїдї сего заміту показав ся неоправданим. Тому почуваю ся до обовязку взяти сей заміт назад.** — Д р Іван Макух.

— **Евіденція катастру ґрунтового податку у Львові** повідомляє отсим, що в днях 2., 3. та 4. цвітня 1917 р. приймати-ме в льокалї Евіденційного уряду у Львові зголошеня що-до наступивших змін в посіданю ґрунтів та для инших урядових чинностий евіденційних. Тому зволять інтересовані зголосити ся у назначенім реченци та предложити документи, що відносять ся до змін, які стали ся у посіданю їх ґрунтів.

— **Обмежене консумції кави.** Пишуть урядово: Не тайно перед публикою, що припаси кави в державі протягом довгої війни трохи зменшили ся. Навіть невтральні держави з приводу недостачі довозу морськими дорогами мають кави за мало. Коли-би каву видавано дальше, як досї, то небавом її не стало би зовсім. Щоби тому запобігти, треба було подумати про ощадність в консумції теперішних припасів. Як сурогат надаєть ся тілько цукор. Він буде домішуваний до кави а видавати буде його Централя кави за картками. Відповідної скількости сирого цукру доставить правительство. Як що Централя одержить відповідну скількість нового сурогату буде взагалї здержана продаж чистої кави. Треба числити ся з тим, що се наступить в половинї, або з кінцем цвітня. Поки що не буде ся видавати карт на каву, тілько публика буде її набувати на старі невреалізовані карти.

— **З Львівського „Бояна“.** Проби на „Вечір українських обрядових пісень“ який буде дня 23. марта (пятниця) с. р., відбувають ся в понеділок, середу і пятницю ≡ від год. ½7—7 проба жіноча, від 7—½9 проба мішана. Просить ся точно і численно приходити на проби.

— **Відзначеня.** Відзначено отсих Українців 19 полку обор. кр. за хоробре поведене супроти ворога: надпор. Рогошевський пораз другий найвисше похвальне признанє, поручник Василь Синенький військовий хрест заслуги III. кляси, поручник Д. Крежаловський і Евстахій Кравець відновлене найвисше похвальне признанє (срібне „signum laudis“). Всї згадані одержали трете або четверте з ряду відзначене. — П. Дяків, гімназ. учитель з Кіцманя, що як однорічний доброволець повнить військову службу в полї, відзначений вже срібним хрестом заслуги, тепер вдруге відзначений срібною медалею хоробрости. — Василь Гринів, поручник 36 п. кр. об. одержав військовий хрест заслуги III кляси на стяжці хоробрости з военною декорацією за дуже хоробре поведене перед ворогом. Окрім сего високого відзначеня п. Гринів відзначений ще срібними медалями хоробрости I. і II. кляси та бронзовою.

† ПОМЕРЛИ:

Осип Партика, укінчений правник, упокоїв ся дня 14. марта 1917 о год. 8 вечером.

Похорони відбудуть ся дня 16. марта 1917 о год. 12 в полудне з дому смутку при вул. Декерта 14 (бічна Городецької).

Тов. „Академічнна Громада“ запрошує українське громадянство до участи в похоронах покійника.

Др Йосиф Нусбаум-Гілярович, професор зоольогії в львівськім університеті, помер у Львові 13. марта о год. ½1 в полудне. Про помершого пише нам один з його учеників: Уроджений і вихований у Варшаві, отже здалека від галицьких відносин, які переважно питомо некорисно дїлають на уми, заховав до смерти умірковане у політичнім відношеню до нашого народного розвою. Очевидно на визначнім своїм становищи професора того університету, в якім ізза національного суперництва кожда катедра є передовсім політичною кріпостю, не міг сам опиратись напорови більшости і боронити инших переконань, ніж їх мало цїле його окруженє. Длятого саме, а може також длятого, щоб лишено йому спокій для наукової праці, мовчки годив ся і не противив ся істнуючому станови. Хто оцїнює поведенє людини зі становища егоістично національного, може готов бл. п. проф. Нусбаума за се ганити, але коли маєстат смерти велить глядїти на одиницю без сторонним оком, то мусить ся оправдати одиницю, яка ізза виїмково прикрих обставин має до вибору лиш самі лихі дороги, що ведуть до обраної безсумнївно доброї цїли. Бл. п. проф, Нусбаум був передовсім вченим і хотїв конче направду науково працювати. Як тяжко такому бажаню вволити в львівськім університетї, річ звісна. Коли отже бл. п. проф. Н. мимо тих трудностий все таки свою цїль осягнув, то хоч би політична дорога якою він мусїв ити, не конче нам подобалась, годї йому всю вину того приписувати. Львівський університет втратив в помершім наукову силу европейської міри, і що важнїйше, одного з небогатьох своїх правдивих вчених себто чоловїка, для якого наукова праця була званєм. Се правдиве замилуване до науки і справдї виїмкова трудящість надавали особі помершого повагу, яку мусїв кождий, хто з ним стрінув ся, пошанувати. Коли чужі інтересували ся як-небудь львівським університетом, то се ледви чи не лише вадля нього, задля праць його власних або під його проводом виконаних. Його робітня була правдивою науковою робітнею, в якій наука брала верх над політикою і спихала її на пересічний зовсім далекий плян. Відси і нам Українцям можна було там спокійно працювати. Українські студенти були може навіть перші, в яких гуртї почав бл. п. проф. Нусбаум свою професорську дїяльність у львівськім університетї. Його перші ученики приємно згадують ті часи, коли в малій скромній робітні працювали з ним разом і вели розмови, в яких бл. п. проф. Нусбаум виявляв ся рішучим приклонником поступу і рівноправности народів. Змінили ся потім часи і змінили ся з ними люди. Національні ворогованя викликали навіть в найлїпших людий взаїмне недовіре. Не дивниця, що і бл. п. проф. Н. не устояв ся перед загальним настроєм і не оказував вже отверто і щиро своєї прихильности для Українців. Все таки числив ся з тим, що Українцї невдовзї університет дістануть і мав те переконанє, що наукових сил їм не бракне. Без шовінїстичного заслїпленя думав зовсім поважно над тим, щоби причинити ся до виобразованя таких сил. В инших політичних обставинах був би певно отверто змагав до сего, щоб здобути собі сю почесну заслугу, а так — принайменше служив радою, прихильністю, помічю і виєднуванєм підмог на наукові подорожи. Зате навіть в розгарі важкої боротьби о права загроженої нації слїд нам згадати з пошаною імя знаменитого вченого біольоґа, а з вдячністю вчителя неодного з наших старших і молодших природників.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

Громадяни Підборець і Каменополя 35 корон (Дїло). — о. Володимир Бернацький парох Підборець 10 К (Дїло). — Ір. Бернацька з Підборець 10 К (Дїло). — Ц. к. проф. д-р Александер Тисовський зі Львова 10 К (Дїло). — о. Антоній Целевич парох Лозини 10 К (Дїло): Всч. о. Івана Адама пароха Рокитно, Йосифа Майковського ц. к. урядника податкового в Янові к. Львова. — Стефанія Височанська з Перегноєва 10 К: Михалїну Соллогубову з Неслухова, Ярославу Зельську з Милятина старого, Марію Зельську з Полонич, Ольгу Тустановську з Вільок Мазов., о. Евгена Костишина з Глинян. — Володимир і Стефанія Скрентовичі в Беньківцях 6 К (Дн.): Осипа Скрентовича в Кракові, п-о Бобовських в Гмінді, п-о Івасевичів в Демянові, Васю Боднарівну в Черневі, Марію Остерманівну в Кракові. — Сидір Щирба Lir. 14 10 К. — Олекса Котис ц. к. управитель лїсів в Таняві 10 К.: інжинєра Петра Яремкевича ц. і к. надпор. в Корнайбургу, Костя Котиса судію в Перемишли, Данила Котиса в Цівкові. — Д-р Евген Щуровський Розвадів н. Дністр. 20 К. — Панько Малецький Стібно 2 К. — о. Михайло Жарський Риботичі 20 К. — Іван Макар хорунжий 20 К етапна почта 265: кадетаспір. д-ра Ярос. Белкота фельдпост 635, оберл. Федька Гоза фельдпост 353, офіцяла Миколу Хробака фельдпост 240 оберл. Юрка Курдияка фельдпост 52. — Громада Дібринів 37 К (Дїло) — Ілярїон Левицький Львів 10 К.: Люсю Гайдерівну, д-ра проф Левича, Луцію Ломінську, проф. д-ра Тершаківцевсї у Львові, о. Евг. Ломницького в Гребеннім. — Володимир і Стефанія Скрентовичі в Беньківцях 10 К. (Дн.): Зофію Дзюбінську і Маню Пауківну в Кальникові, П-о Ромахів і Нусю Їжакову в Чесниках, Марію Скрентович, Львів. — о. Богдан Петрицький в Річичанах 10 К.: о. Володимира Стеблецького з Городка, о. Ігнатія Плешкевича з Камінброду, о. Льва Тиховського з Добрян, о. Івана Волиня з Загіречка, о. Константина Весну в Куровичах. — Т. Гнатів, почтар з Башні долїшної 5 К.: п. Михайла Стоцького зі Львова, паню Наталію Васюта зі Львова, п. Івана Параконяка, старшого кондуктора ц. к. зелїзн. державн. зі Львова, п. Івана Угрина з Якторова, почта Словита і п. Николая Кордубу, старшого офіцяла ц. к. почт в Економатї в Кракові. — Володимир Іванець, ц. к. судія, Глиняни 10 К. (Дн.): о. Осипа Іванця, катихита, Львів, Підвалє 9., Миколу Книша, ц. к. комісаря дирекції скарбу, Рава Руська, Евгена Жарського, ц. к. судію в Рудках, Івана Гавацького, ц. к. стар. постмайстра в Глинянах, і д ра О. Прийму, ст. лїкаря військ. в Глинянах. — Евген Козанкевич офіцял податковий Соколів коло Ряшова 5 К: Володимира Вопчака фельдфебель пол. поч. 26, Івана Баранка офіц. под. в Улянові та прочих товаришів заточенців. — Збірка: Гаврилів Микола вахм. жандармерії Соколів 2 К, Городницький Петро вахм жандармерії Раніжів 2 К, Миськів Петро вахм: жандармерії Соколів 2 К, Матвіїв Петро укр. егзекутор податковий Соколів 2 К. — М. Павлюк Стрий 10 К; Андрія Мазяка, Івана Дибу, Михайла Янковського, Івана Гутнїхевича с. Івана, Онофра Дибу всїх в Стрию. — о. Василь Кузьмич в Пісочній 10 К (Дн.): П. Бородиєвича хор. УСС., П. Кушлика дир. шк. в Рудниках, п. Марцелюхову в Пісочній. — о. Дмитро Панасевич в Мор.-Острави 20 кор.: о. Теофіля Драчинського пол. курата, п. Станислава Бородиєвича ц. і к. ветеринара, п. Семена Хандогу ц. к. офіцяла полїції всї три

в Мор. Острові. — Оліїйник Григорій Львів 4 К (Діло): Мих Кривяк, Мих. Царевич, Маріян Задорецький, Мик. Даньчук, Гриць Оришин. — Надрадн. суд. Роман Дмоховський в Перемишли 10 К. (Дн.): Софрона Матвіяса проф. в Перемишли, о. архіпресбитера Кароля Волошинського, Стефана Малїновського проф. в Перемишли. — Лесьо Дмоховський 4 К (Дн.): Тинцю Дмоховську в Перемишли, Юзя Дуркота в Боловві, Юрця Голубовича у Львові, Даньця Аліськевича в Перемишли, Юля Кміта в Сіняві.

Просимо всіх Вп Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Ділї, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних. В той спосіб звошадите нам богато роботи, бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сій нагоді пригадуємо, що жертви складають ся пятковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо скеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адміністрацію „Діла" і викликаних. х.

Вістки.

Пятниця, 16. марта 1917.

Нині: греко-кат.: Евтропія — римо-кат.: Любіна.
Завтра: греко-кат.: Гарасима і Павла — римокат.: Гертруда.

| **Засіданє виділу „Союза Українок"** відбуде ся в пятницю дня 16. с. м. о 5 год. на „Бесіді".

| **Заходом „Комісії при „Акад. Громадї" для звеличеня полеглих товаришів"** відбудеть ся 18. с. м. в салї тов. „Бесіда" відчит проф. д ра С. Томашівського п. з „Історична традиція в національнім житю". Початок о 4 год. пополудни. Дохід призначений на цїли „Комісії для звеличеня полеглих".

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дня 15. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Фронт аркикнязя Йосифа: Крім значного місцями неприятельського артилєрійського огня не стало ся нїчого важного.

Фронт баварського князя Леопольда: На північ від Станиславова і на південь від Солотвини наші віддїли після наступу привело з успішних виправ 106 бранців, 6 машинових крісів і 1 метавку мін.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Боротьба артилєрії в деяких відтинках фронту віджила. На нашім фронтї на північ від Асіяго нині рано віддїли полку піхоти ч. 27. через тунелї в снїгу вдерли ся до неприятельських ровів на схід від Монте-Формо, знищили закопи, завдали Італійцям значні кріваві втрати добули 2 машинові кріси і полонили 22 альпінів.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Над Воюшею не стало ся нїчого особливого.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 15. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

При дощевій погоді артилєрійський огонь в більшости в дтинків був малий. В Шампанії французькі наступи на північно західнім стоїї гори 185 на південь від Ріпон наслїдком нашого огня винищуючого не вспіли розвинути ся. Стежні виправи в области Сомми і на західнім березї Мози, де сміливим наступом розбито французьку сторожу серед дня на південь від Кімер, дали нам якесь число бранців.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда: Коло Вітинця над Стоходом і коло Ямниці над Дністром віддїли наших вийск виконали з успіхом виправи. Більше як 100 бранців та кілька машинових карабінів і метавок мін приведено.

Македонський фронт: На обох берегах озера Преспа і на північ від Монастира також і вчера Французи впровадили до бою значні сили з тоюж самою безуспішністю і при таких самих втратах, як попередних днїв. Між Черною і озером Дойран відперто малі наступи инших вийск антанту.

Перший ген. кватирмайстер **Людендорф.**

ЖЕРТВИ

На приватну українську гімназію в Яворові і на фонд запомоговий для бідних учеників зложили в протягу 1916 р. і в січни та в лютім 1977 р. в коронах слїдуючі Добродії, за що їм складаєть ся отсе прилюдно щиру подяку. Vivant sequentes!

З окрема: о. Крайчук 4, радник Кохановський 10, о. Твердохліб 10, Княжинська Анна 2, Радейко 20, о. Лев В. збірка в Залужу 22, о. Курилас Василь 9·72, д р О. Маковей 20, Саварин Анна збірка 8, о. декан Кручковський 40, о. Скубиш 20, о. Телеп 20, д р Секела 6, о. Цепинський 10, о. Сологуб 10, о Герасимчук 10, о. Кочиркевич 10, проф. І. Заяць 1, Вербовий 10, о. Ткачук збірка в Вільшаниці 10, о. Твердохліб, радник Кохановський і Бугель збірка в Краківци 213, збірка в Яворові 44·37, тов. Дністер 500 (і на гімназіяльну бурсу У. П. Т. в Яворові 500), А. Саварин збірка 5·80, о. Цепинський 10, Полиньова Анна 50, о. Волошин 10, п. Гарчицька 10, О. Сицишин 10, І. кл. української гімназії в Яворові 2·80, Подолюхівна 2, Куманецький 20, Дуликова з Дрогомишля 10, Павлина Симівна і Текля Подолюхівна 8, кредитове товариство „Надежда" в Криниці 50, Кулинич з Бунева 4, о. Онишкевич 30, Мусянович Ольга з Березева 10, Пелиньова Анна 50, о. Волосяневський з Сокаля 30, о. Телеп 6, о. Цепинський 6·50, Дзїковський 10, Нуд Антін з Черниляви 20, Н. Н. через п. Нуда 20, о. Низовий з Черниляви 20 о. Василь Волошинський з Верблян 100, Усик Марія 4, о. Сологуб 40, Подолюхівна збірка 15, Дуцько уч. II. кляси гімн. в Яворові коляда в Малнівській Волї 6, Народний Дім в Мостисках 100, о. М. Горницький збірка в церкві на Різдво 24, о. М. Горницький 20, Мирослава Горницька 3, Нестор Горницький 3, Підлуський Богдан, уч. І. кляси гімн. з Яворові коляда 28, о. Теодор Савула, коляда 30, о. Теодор Грушкевич з Нагуєвич 45, о. Петро Андрейчук з Грушева 100, Кольцьо Володимир, уч. VI. кл., коляда з Судової Вишнї 70, Качмарський Олекса 2, надп. Душко Lit. Bat. 37, 20, Подолюх Вол. 2, Плашкевичева Емілїя 10, Дївоче братство в Бортятинї 20, Балакимівна з Новосілок 10, Яценївна Юлїя з Щиплот 10, о. Кручковський 100, о. Копецький з Мотовиск 20, Теліховський 2, Антульський 2, Молчко 1·20, о. Крайчик 3, о. А. Пеленський з Лисятич збірка 50, Гординська М. 10, Кунанець Д. 2.

180 2—?

Оголошеня.

Панночка володїюча часто язиком німецьким глядить лекції найрадше на селї. Удїляє також початків французького. Зголошеня під „Українка" до Адміністрації „Діла". 167 8-3

УКРАЇНСЬКА КРАВЧИНЯ — Львів, вул. Городецких ч. 1. под. — виконує сукні дамські по уміркованих цінах. 4—?

Приймаєть ся передплата на

„Вістник Союза Визволеня України".

Виходить що тижня в неділю, в розмірі 16 сторін великого формату, з ілюстраціями рік видання IV.

Річна передплата виносить 15 кор. (15 марок, 6 рублїв, 3 доляри), піврічна 8 кор. (8 марок, 3 рублї), чвертальна 4 кор 50 сот. (4 мар. 50 фен., 1 руб. 75 коп.).

Ціна поєдиноких чисел 40 сот. (40 фен., 15 коп.)

Вістник Союза Визволеня України є часописєюбезпартійною і стоїть на становищи самостійницькім, всеукраїнськім.

Крім статей на теми бїжучого політичного житя і богатої хроніки з житя Росії, російської України і займятих областий російської України, Вістник богато місця уділяє творам красного письменства, справам Українських Січових Стрільців і проч.

В Вістнику містять ся правильно огляди голосів чужої преси та реферуєть ся книжкові видання про українську справу а також постійні огляди воєнних і політичних подій.

Адреса редакції і адміністрації часописи: **Wien VIII. Josefstädterstr. 79. Tür 6.**

Конто почтової щадниці 107090. 6—4

ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СПІВАНИК

НАША ДУМА

зладив АНТІН ГАПЯК.

(Друге виданє справлене і побільшене.)

182 пісень. 200 коломийок.

Пісні поділені на шість груп:
I. Патріотичні і політичні (21 пісень).
II. Історичні (19 пісень).
III. Станові: а) козацькі (17 пісень), б) чумацькі (7 пісень), в) бурлацькі (7 пісень), г) опришківські (3 пісні), д) побутові (18 пісень).
IV. Січові, сокільські, стрілецькі (26 пісень).
V. Любовні (64 пісень).
VI. Коломийки (200 пісень).

Окладинку Співаника прикрашує гарна вінєта, виготовлена арт. малярем Буцманюком а першу сторону образець „В'їзд Б. Хмельницького до Київа" (відбитка звісного великого кольоровaного образа артисти маляра М. Івасюка) та кромі сього при початку і при кінци кождої групи, уміщена гарна відповідно дібрана ілюстрація.

Ціна співаника „Наша дума" **К 2·80**
(оправлен. в полотно К 4·50).

Сей великий Співаник можна набути також окремими частями,

а іменно: часть перша п. з.:

„НАША СЛАВА"

у якій поміщені пісні патріотичні і політичні, історичні, станові, січові, сокільські і стрілецькі.

Співаник „Наша слава" коштує **К 1·40.**

часть друга п. ч.:

„Наша пісня"

містить пісні любові і коломийки. Співаник **„Наша пісня"** коштує **К 1·40.**

Хто не може набути великого співаника „Наша дума" за **К 2·80**, нехай замовить собі співаник „Наша слава" або співаник „Наша пісня" за **К 1·40.**

На звичайну пересилку почтову треба додати 30 сотиків а на поручену 65 сот.

Замовленя і рівночасно гроші треба висилати під адресою:

Канцелярія тов. „Просьвіта"
ЛЬВІВ, Ринок ч. 10.

- - КРОЇ - -
- ЖУРНАЛІ -
ВЕСНЯНІ, ЛІТНІ
постійно на складї в фірмі
Р. ЛЯНДАУ
Львів, ул. Чарнецького 3.
151 —2

Стару адресу
при зміні на нову конче подавайте.
Адміністрація „Діла".

Передплачуйте „СВІТ"!

ілюстрований двотижневик для українських родин.

Передплата річна виносить 12 К.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Куркова ч. 11.
120 1—2

Куплю гарну старовину:

Волинські, галицькобуковинські (українські), угорські (передовсім руснацькі), як рівнож румунські, сербські та чорногорські, албанські, болгарські, грецькі, турецькі, італійські і т. п. старовинні церковні книги — друковані і рукописні та всякі старовинні рукописи, різного роду малюнки — гравюри і образи, старовинні вироби з металю (срібла, бронзи і т. п.) — передовсім посуд, всякі хатні прикраси, намиста і т. п., старовинні вироби зі шкла, порцеляни та глини, вишивки сорочки, рушники т. в. ношені і не ношені), які і цїл цїкаві національні одяги жіночі й чоловічі, килими, всяку різьбу (річ в металю, мармору, каміня, дерева) і т. п.

Справа має не лиш особистий, але й громадський характер.

Звертатись з офертами і надсилати річи на таку адресу:

Administration des Ukrainisches Blattes „für Museum", Wien VIII, Josefstädterstrasse 79, T. 6.

176 4—4

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.**

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 63. (9.315) Львів, субота 17. марта (4 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, найменша стрічок 40, в виїмковім 30, в оповістках 60 с, в родинній части 1 К. Повідомлення по вічках і вручали 1 К. Накрокотіє стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одно проміряне оголошення у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 16 марта 1917.

В Петербурзі вибухла революція, і то — напоперек усім дуже оправданим висловам скептицизму супроти всяких хронічних вістей про „революцію" в Росії — сим разом таки справдішна революція. Цар Микола II. абдикував. Про факт сей нині вже не можна сумніватись — він безсумнівний. За те нема покищо ніяких зовсім певних подробиць і відомостий про характер і цілі сеї революції, щоб на них можна було будувати висновки не то вже про історичне значінє сеї події, а бодай про вигляди, які вона розкриває для найближших тижнів і місяців воєнної політики.

Стоять нам покищо до розпорядимости тільки дуже уривочні, подекуди навіть суперечні вісти, які позволяють політично оцінювати петроградські (чи може в сій хвили вже навіть загально-російські?) події тільки з крайною резервою і з всесторонними застереженями.

Виразно підчеркаючи провізоричний і резервовий характер того, що кажемо про можливости, які розкриває петроградська революція, можемо приняти як річ майже певну, що характер революції сеї **парляментарно-військовий**. В сім вона пригадує молодотурецьку революцію в 1908 року.

З сього основного характеру нинішнього російського перевороту передовсім насувають ся — не тільки по самій анальогії з молодотурецькою революцією — виводи про політичні й воєнні дороги, якими революція в разї побіди (а на се заносить ся) поведе Росію. Як молодотурецька, так і ся революція імовірно виявить на зверх зусилє до **політичного і військового скріпленя Росії**.

Які шляхи виберуть провідники побідної революкії до осягненя сеї патріотичної мети? Подумати можна два шляхи: шлях швидкого мира, хочби й окремішного, тай шлях енергічного, державним патріотизмом окриленого веденя війни „до побідного кінця".

Мало видаєть ся імовірним перший шлях. Адже поважні познаки вказують на те, що саме ізза своїх нахилів до окремого мира наразило ся правительство царя Миколи II. на ненависть парляменту. Бее порівнаня більш імовірний здогад про другий шлях. Для тих, котрі бажали-б собі швидкого мира, розкривав-би сей шлях вигляди не рожеві.

З українського національного становища можна самим про себе фактом російської революції тішити ся. Які-б не мав він безпосередні наслідки, то в результаті він таки мусить принести що найменше один крок в напрямі освобожденя всіх народів російської імперії від абсолютистичної самоволі.

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -
- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -
(Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament.)

Абдикація царя.

Вел. кн. Михайло Олександрович реґентом.

Голова Думи Родзянко шефом революційного правительства.

ЛЬОНДОН, 16. марта (Бюро Райтера). В палаті громад повідомив Бонар Лов, що цар абдикував. Регентом мали проголосити вел. кн. Михайла Олександровича.

Отся найновійша звістка, яка прийшла про Росію з англійського урядового жерела, свідчить, що внутрішні події в Росії довели вже до дуже поважних перемін. Висше подана звістка не подає близших подробиць; та коли мова про абдикацію царя і проголошенє регента, то вносити треба, що цар абдикував

на річ свого нелїтнього сина,

який є законним наступником престола, та що на час, доки він дійде до повнолїтности, іменовано регента. Хто є вел. кн. Михайло Олександрович, годі докладно означити; можливо, що є се брат царя.

Як прийшло до цілої зміни,

з відірваних звісток трудно утворити докладний образ. Вже вчерашна звістка Петроградської Телєграфічної Агенції донесла, що власть має виконуючий комітет, зложений з 12 членів Думи. День перед тим прийшло донесенє тої самої Агенції, що Державну Думу і Державну Раду з днем 11. марта відложено. Певна річ, що новий лад є вислідок конфлікту між правительством і Думою.

На засіданю Думи 9. марта опозиція виступила з острими закидами проти правительства з приводу важкого положеня в державі, недостачі поживи наслідком злої організації заосмотреня, страйків, робітничих розрухів і т. д. Подробиць про се засіданє петроградські газети не принесли, а тільки помістили

заяву голови Думи Родзянка,

відчитану в Думі поза денним порядком за згодою президента міністрів кн. Голіцина. Ся заява звучить:

„Розрухи в Петрограді і богатьох инших містах прибрали такі розміри, що грозять позажним зворотом. Такі події в теперішнім критичнім часі є особливо сумні і не можна їх толєрувати. Поминувши инші причини, викликала такі прояви головно недостача доцільної організації заосмотреня в поживу. Положенє вимагає швидких заряджень в цїли успокоєня населеня. На моє внесенє буде нині під проводом президента міністрів окрема нарада, в якій візьмуть участь 4 міністри, що управляють 4-ма комісіями оборони, голови, заступники голов і секретарі Державної Ради і Державної Думи, як також представник петроградської губернії і представник петроградського губернського земства. Я прошу палату бути переконаною, що на сій нараді президія Думи буде заступати погляди Думи про організацію заосмотреня в поживу."

Вислїдом сеї конференції,

предложеної головою Думи, було очевидно таке заостренє конфлікту між правительством і Думою, що Думу відложено. Одначе Дума ухвалила

не піддати ся царському указови

й радити далї. Рівночасно установила Дума

виконуючий комітет,

зложений з 12 членів Думи під проводом голови Думи Родзянка.

Сей комітет проголосив себе

тимчасовим правительством

і видав отсю відозву:

„З огляду на важке положенє і внутрішний нелад, який треба завдячити політиці давного правительства, виконуючий комітет Думи бачить конечність обняти публичний порядок у свої руки. В повнім почутю відповідальности за приняте рішенє комітет висловляє довірє, що населенє й військо стануть по його сторонї в тій задачі, якою є утвореня нового правительства, яке прихилось би до бажань населеня й війска й мало його довірє.

Виконуючий комітет опер ся на населеню столиці, яке піднесло бунт, і на петроградській залозї, яка в силї 30.000 людий в цїлости злучила ся з повстанцями. Комітет арештував всїх міністрів і замкнув їх у вязници. Дума заявила, що кабінет перестав істнувати.

Комітет звернув ся до населеня, до війска, до зелїзниці і до банків з відозвами, щоби вернули до своїх правильних занять".

Успіх революції

— як виходить з дотеперішних звісток — став швидко повний. Під датою 14. марта Петроградська Телєграфічна Агенція доносить:

„Нині, в третїй день повстаня, столиця, в якій швидко вертає порядок, є у власти виконуючого комітету і війска, яке підпирає Думу".

Видимим знаком власти виконуючого комітету в Петрограді є факт, що вісти про події розсилає урядова Петроградська Телєграфічна Агенція. Управу Агенції обняв з рамени Думи пос. Гронский.

Петроград і Кронштат.

Вже вчерашне донесенє повідомляло, що комендантом Петрограду став посол до Думи Енгельгардт. Донесенє Петр. Тел. Агенції з 14. марта повідомляє, що посли Петеляєв і Таскін удали ся з порученя виконуючого комітету до Кронштату, де залога віддала ся до розпорядимости комітету. Комендантом Кронштату став Петеляєв.

Москва, Казань, Харків і Одеса прилучають ся до комітету Думи.

До „Frankf. Ztg." доносять з Стокгольму: Управи міст Москви, Казани, Харкова й Одеси зголосили телєграфічно, що прилучають ся до виконуючого комітету Думи, і уконституували ся як комітети внутрішного визволеня Росії.

Поступовий блєок.

Як можна вносити з отсих вістий, акція, яка вийшла з Думи і довела до захопленя власти в столици виконуючим комітетом Думи, є ділом т. зв. поступового блєоку, який вже від довшого часу має в Думі більщість і який усе домагав ся, щоби правительство співділало з більшістю Думи. Конфлікт, який з сього повстав між правительством і Думою, довів в кінці більшість Думи до державного замаху, який поки-що удав ся.

Чи абдикація царя й установленє регента означає, що

двір годить ся з новим порядком,

на се питанє тепер ще годі відповісти. Вияснять його найблизші дні.

Вплив на війну.

Який вплив будуть мати внутрішні події на війну, годі передвидїти. Знаємо, що поступовий блєок був за веденєм війни аж до побідного мира. Та на однім з останних засідань Думи Мілюков мав заявити, що Росія доси несла найбільшу часть воєнного тягару та що коли союзники не облекшать того тягару, то вона не має інтересу вести війну далї і повинна подумати про окремий мир. На увагу треба

взяти й те, що загал робітників в обох столицях і по більших містах є проти війни. А при тім війна вже занадто втомила все населенє.

Важне й те, що така внутрішна реорганізація викликає стільки тертя і вимагає стільки сил і часу, що з природи річи мусить бодай на якийсь час ослабити воєнну відпорність держави. Тому не виключене тверджене, що одним з наслідків внутрішних подій у Росії може бути прискоренє мира. Одначе нїчого рішучого про се сказати не можна.

Дальші наради пруського сойму.

БЕРЛІН (Ткб.) Пруський сойм радив в 3. читаню над буджетом на 1917 р.

Протягом дискусії пос. Ніссен (Данець) заявив, що Данці, як і перше, не мають рівноправности і тому здержують ся від голосованя над буджетом.

Пос. Гофман (соц. дем. давного напряму) іменем своєї фракції також відкидає буджетове предложенє. Нарід спихає ся що раз глибше в нещастє. Є се обидою робітників, що стоять в стрілецьких ровах, коли їм обіцюєть ся нове право виборче як нагороду. Панове в правиці признають тільки такий патріотизм, який дає високі нагороди.

Коли бесідник закинув правительству, що воно не оголосило своїх мирових услівій, роздали ся оклики обуреня і голоси: кінчити, коли бесідник почав говорити проти заостреної боротьби підводними човнами. Вкінци президент по кількакратнім прикликаню бесідника до порядку відобрав йому голос, спитавши про те палату. Проти відобраня голосу заявили ся тільки соціяльні демократи.

Міністер рільництва бар. Шорлємер полємізував з пос. Гофманом, який на його погляд промовляв так, немовби був представником антанту. Міністер між иншим звернув ся проти того, що пос. Гофман не говорив про революцію в Петрограді як про добрий знак, який віщує покінченє війни, але добачував в тім „мане текель" також для Німеччини і Прусії. Німецький нарід не дасть ся обманути такими фразами.

Пос. Міверський заявляє, що і до сегорічного буджету під назвою „охорони Нїмців у східних провінціях" вставлено фонд, який безпосередно обертає ся проти польського народу. Тим нарушено рівноправність. Поляки тому будуть голосувати проти буджету.

Соц. дем. Брав н говорить, що соціялїсти відкидають буджет, бо мимо всяких обітниць все остало ся по давному.

Пос. Геш (консерв.) різко осуджує виводи п. Гофмана, який закинув, що немов то нїмецьке правительство поносить вину продовженя війни, бо його мирове предложенє було юдиним предложенєм. День, в якім впали такі слова, є болючим днем для нїмецького народу.

П. Гофман, промовляючи у формальній справі, назвав слова міністра рільництва, немовби бесідник не промовляв в інтересї народу і вітчини, безстидною клеветою. Предсїдатель прикликав п. Гофмана за ті слова до порядку.

Палата приняла буджет проти голосів соціяльних демократів і Поляків.

Слїдуюче засїданє ві второк.

Справа виселенців.

Із Самбора нам пишуть:

Через місто Самбір переходять на захід від довшого часу транспорти виселенців, а від часу, коли в Самборі утворено переглядову стацію (Perlustrationsstelle), затримують ся вони тут довше.

Виселенці приходять в партіях по кількасот людий о всїлякій порі і будуть ще приходити тисячами.

Є між ними люди дуже бідні, дуже лихо одїти, є хорі, дрібні та збіджені діти.

Адміністраційні власти дають поживу і помішенє, сим однак не вичерпують ся наші обовязки супроти виселенців.

На зазив Українського Краєвого Комітету для опіки над виселенцями у Львові, вибрано на загальних зборах Української Громади дня 12. лютого 1917 р. повітовий комітет в Самборі. Комітет занимаєть ся закупном і роздачею потребуючим хліба, а передовсім молока для дітий і немічних, закупном, зглядно збиранєм, одіжи й обуви для дітий і бідаків, бо таке трафляло ся, що надходили виселенці ві шматами на ногах місто обуви. Комітет інтервеніює у дотичних властий в справах виселенців, їх поміщеня, санітарних потреб і т. д.

Потрібні фонди збирав Комітет між тутешною громадою дорогою збірок.

Було би однак дуже пожадане, щоби цїлий український загал взяв участь в сїй акції через співдїланє осіб та інституцій, як і матеріяльною підмогою, бо сума видатків на одіж і обув перевисшає значно грошеві засоби, якими розпоряджає Комітет.

Також звертаємо ся до всїх парохіяльних урядів і всїх громад, а також до всїх охочих одиниць з прошенєм, щоби — взявши під увагу велику вагу піднятої Комітетом акції, так під зглядом людським як і під національним — зволили:

1) Збирати і присилати як найскорше хочби й дрібні грошеві датки, потрібні на покритє висше наведених видатків під адресою товариства Каса Народний Дім в Самборі (для евакуованих з дописком на переказї), а також і стару одіж.

2) Зголошувати ся до Комітету як члени.

3) Подати нам з Самбірського повіту як найскорше точні вістки про виселенців (коли вони є поміщені в дотичнім селї), а саме:

а) що до їх числа, б) їх відносин з огляду поміщеня заосмотреня в харч і одіж, та занятя, в) окремо що-до числа дітий в шкільнім віці і опіки над ними, г) долучити свої спостереженя й внески.

За Український повітовий Комітет опіки над виселенцями в Самборі: секретар Петро Левицький, ц. к. судя повітовий; голова Василь Щербатюк, ц. к. радник суду.

НОВИНКИ.

Львів, 16 марта 1917

— **Катедра військових наук в університетах.** Всї австрійські університети одержали з міністерства просвіти рескрипти, яким заводить ся в університетах і висших наукових заведенях військові виклади; їх предметом буде: військовість, організація армії, військова адміністрація і судівництво, історія воєн і т. п. Що до всїх тих предметів буде обовязувати іспитовий примус. При ректоратах буде утворений окремий військовий відділ, а викладати, будуть офіцири, визначені військовою управою. Професорська колегія не буде мати нїякого впливу на допущенє офіцирів до викладів.

— **Польські висші наукові курси у Київі.** Як доносить „Р. Слово", у Київі відкриваєть ся новий висший науковий заклад — польські приватні висші наукові курси, з'організовані групою професорів-Поляків з Пол. Королівства й Галичини. Директором курсів є „декан" львівського університету проф. Станїслав Грабський. У склад лекторів входять професори: Дрогашевський з Варшави, Улашин з Липська, проф. Дуніковський, Пясецький з університету у Львові, Новодворський з Нїжина, Кубаля з Кракова й ин. Подібні курси істнують уже у Петрограді. — (Ф. К.).

— **Срібне весїлє намісника.** Доносять урядово, що гр. Гуйн дня 15. с. м. виїхав до Відня, де буде обходити своє срібне весїлє. В суботу верне до Кракова.

— **В справі легітимацій на оставанє у Львові в разї евакуації.** Управа громади корол. прест. міста Львова оголошує: Магістрат корол. прест. міста Львова взиває отсим з посеред осіб, що в р. 1916 внесли прошенє о легітимації, управнюючі до полишеня на місци на случай евентуальної евакуації міста, петентів, роджених в р. 1871, або тих, що належать до старших річників, отже 46 літних і старших, щоби — о скільки не належать до категорії реклямованих від військової служби — зголосились для відобраня легітимацій, заосмотрених в „visum" ц. і к. кватирункового відділу II. Армії, в IV. департаменті Магістрату, III. поверх, двері Ч. 97, в найблизших трех днях підчас урядових годин (8—2 пополудни). — Що до інтересованих, роджених в роках 1872 до 1899, наступить зворот легітимацій, заосмотрених в клявзулю кватирункового відділу, в часї пізнїйшім по причині конечного узгляднення висліду пересмотрів „P", „П" і „C", котрим мали піддатись петенти в літ 1872 до 1899. — Зворот візованих ц. і к. кватирунковом відділом легітимацій осіб реклямованих слїдує так само в пізнїйшім реченци.

— **Д-р Іван Куровець в Калуши, ініціятор „Запомогового фонду для українських письменників ім. Івана Франка"**, прислав до Наукового Товариства ім. Шевченка, яке взяло на себе дальше збиране сього фонду, нову жертву на сю ціль в сумі 900 (девять сот) корон. Vivant sequentes! При сій нагоді подаєть ся українському громадянству під розвагу, щоби на разї не жертвували на надгробний памятник Ів. Франкови тому, що сї кошти будуть в першій мірі покриті з „фонду ювилейного дару" пок. поетови, якого ще значна частина остає в Товаристві взаїмного кредиту „Днїстер".

— **Президія львівського вишого ц. к. суду краєвого** переказала тимчасово діяльности ц. к. судів повітових в Болшівцях і Бурштині аж до реактивованя тих судів в повнім законнім крузї дїланя ц. к. судови повітовому в Рогатинї. Донесеня карні за злочини, провини і проступки в округах судів повітових болшовецького і бурштинського вносити належить безпосередно до ц. к. суду повітового в Рогатинї. До суду того також будуть відставлені особи, придержані властями публичного безпеченства.

— **„Вихованє хлопця і дївчини".** Виклад дир. Остапа Макарушки на сю тему буде в суботу, дня 17. л. марта о год. точно 5. по полудни в „Народнім Домі" в салї 1. а. ц. к. академічної гімназії на II поверсї. О численну участь членів і гостий просить „Учительська Громада".

— **Сахарина.** Урядові комунїкати донесли про заведенє вільної торговлї сахариною на час війни. Не від речі буде довідати ся про виріб і вартість сього цукрового сурогату. Сахарина є продуктом із смоли витвореної з газу, яку одержуєть ся наслїдком сухої дестиляції камінного вугля. Вона виглядає як білий порошок, який досить трудно розпускаєть ся у водї і має солодкий смак. Сахарина має 500 разів більше солоду, як цукор. Відживляючої вартости вона зовсїм не має. Найновійші наукові досліди виявили, що сахарина при її нормальнім уживаню зовсїм не шкідлива. Тільки при постійнім уживаню її в більших скількостях запримічено дуже незначне ослабленє дїланя ферментів в слинї і жолудку. У декого наслїдком надмірного уживаня сахарини проявляєть ся відраза до неї. Сахарину будуть продавати аптики і дрогерії в запечатаних пакетах і по цінах, які будуть на кождім пакетї означені.

— **10,600.000 рублїв** на вірменські національні цїли. Як доносить „Новое Время" з Тифлісу, місцеві вірменські організації одержали вістку, що померший у Баку великий капіталїст, нафтовий промисловець Гукасов записав у завіщаню свій маєток, оцїнений на 10,000.000 рублїв, на заснованє рїжних добродійних, культурних і просвітних товариств між Вірменами. Рівночасно „Рєч" доносить з Баку: Манташев пожертвував 600.000 рублїв вірменському товариству для розвою сїльського господарства. — Ф. К.

Комітет помочі для укр. шкільної молодїжи в Празі.

Прага, в марті 1917.

Дня 28. лютого с. р. зібрав ся комітет на головне засїданє в новому помешканю української бурси. Гофрат д-р Пулюй поздоровив членів, дякуючи всїм панам і панам, що трудили ся з нагоди перепровадженя і нового уладженя бурси, і подав до відома причини, які примусили управляючу раду винаймити нове приміщенє для неї.

Отворивши головне засїданє зазначив Вп. голова комітету, що ціль того засїданя є, здати справу за дотеперішну діяльність комітету, не тільки самим собі, але й тим вп. землякам-патріотам, що так щиро допомогли комітетови грішми в початому дїлї. Дорогий сей гріш, який благородні земляки наші жертвували, дехто з них, як певно знаю — сказав речник — навіть від уст собі віднїмаючи. А жертвували вони в тій надії, що ми того гроша не змарнуємо, а як найкрасше на користь поневоленого свого народа зужиткуємо.

Перше нїм будуть прочитані звіти про діяльність комітету і про стан каси, прочитав п. інспектор Романовський, на закінченє дотеперішної діяльности, звіт стипендійної комісії.

Після того звіту утворено дотепер дві стипендії по 500 К. для слухачів університету і техніки і три стипендії по 250 К. для учениць і учеників учительських семинарій.

На стипеядії для слухачів висших шкіл не зголосив ся ні один кандидат, а головною причиною того є обставина, що академічна молодіж наша не тільки в рядах регулярного війська, але й добровільно в рядах укр. Січових Стрільців в обороні свого краю і держави на полї битв лицарське дїло робить. На стипендії по 250 К зголосило ся шість кандидаток і три кандидати.

На одноголосне внесенє стип. комісії ухвалив комітет дати стипендії по 250 К. Корнелії Леваноовській, Анні Явній і Ольвї Кархут а кандидатці Марії Брандель премію 150 К.

Після того ухвалив ще комітет на внесенє гофрата Пулюя оголосити конкурс на шість стипендій по 200 К. для учеників гімназій і шкіл реальних.

Тепер прочитала пані Ріпцель звіт про діяльність комітету за час від його основаня 16. вересня 1916 до 28. лютого 1917.

Після того звіту зголосилось на візване п. гофр. Пулюя в половині вересня м. р. до-

бровільно кілька пань і панів і так згуртував ся маленький комітет, що поставив собі за ціль: „нести поміч шкільній молодіжи в Празі, та опікуватись нею і дбати про все, що їй до науки треба".

Щоби осягнути тую ціль, треба було передовсім роздобути немалі гроші, а на чужині, та ще в такі страшні часи, се дуже тяжка річ, а декому здавалась навіть неможливою. Та за великим старанєм голови комітету сталось і таке можливим, про що з початку ніхто не думав. Гофрат Пулюй знав добре, що самими відозвами в газетах не богацько можна вдіяти, тому завдав він собі великої праці, і став листи писати, найперше до своїх приятелів і знакомих Німців, а пізнійше і до земляків в Галичині.

Наспіли перші щедрі дари від благородних людий а добрі діла їх самі вже говорили до серця других людий, своїх і чужих. Дари напливали що раз більше, наші надії росли і комітет міг навіть поширити круг свого діланя. Він дбав не тільки про шкільні потреби, про одежу і обуву для дітий та про її харчованє, але давав запомоги для старшої молодіжи, заложив невеличку бурсу для дівчат і хлопців а в кінці утворив одинайцять стипендій для української молодіжи висших і середних шкіл.

Із звіту пані Ріппльової годить ся ще подати до відома: Ще в осени 1916 обдаровано дітий всіх трьох шкіл в Празі теплою одежию і обувю за круглу суму 540 К. — На сю потріб мусів комітет витрачувати гроші, бо державна поміч не спішилась до нашої дітвори, хоч вже зима дітий морозила Кромі купленої одежі подарувала пані гофратова Пулюєва на свій кошт кілька убрань, шапок, трикотів, рукавиць і пару черевиків. Пані Ріппель, Ушакевич, Щербанович і Кисилиця зготовили із вакупленої матерії 11 суконок для дівчат.

У вечір св. Миколая обділено дітей всіх трьох шкіл дарунками, о які подбала неструджена для українських дітий п. Пулюєва, що при помочи пань Щербанович, Ушакевич і Ріпльової зладила над сто торбинок з гарної квітчастої матерії, які наповнила усякими дарунками.

На Різдво устроїв комітет шкільній дітворі в Нуслях ялинку, даровану з овдобами п. гофратовою, а кромі сего дістали діти вечерю з трьох страв: борщу, студенцю з хлібом і кутї. Про зготовленє вечері дбали пані Витвицька і Ушакевич.

Несподіванкою — як на воєнний час — були біленькі пахучі книшики, що спекла їх пані гофратова при помочи пань Козаківної і Рознерівної з муки, котру хоч тяжко, але таки роздобув п. гофр. Пулюй. Всіх, що трудили ся для дітвори, обдарував п. гофрат св. Письмом, а шкільні діти дістали Псальми. Зараз по Різдві куплено для шкільної дітвори в Нуслях для науки співу старий фортепян за 260 К. Фортепян остаєть ся дальше власністю комітету.

Тому, що шкільна дітвора в теперішних дуже тяжких часах не може так відживляти ся, якби для розвитку її треба, ухвалив комітет давати дітям щодня поливку о десятій годині рано. Се друге, а в декотрих перше снїданє було правдивою благодатю і, як показало ся, впливало додатно на фреквенцію і вислїди науки. Роздаванє поливки начало ся 8. грудня м. р. і від того часу постійно в кождий день науки роздавано до 50 порцій.

На сю ціль виєднано заходами п. гофрата Пулюя, радника Стрийського і управителя школи Витвицького дозвіл на закупно 10 ти метричних сотнарів картофель за ціну 160 К. і 76 клг. муки за 41-70 К. Куплено також бочку капусти за 60 К. і в тих засобів ладило ся на переміну поливку з картофель, муки і капусти з додатком говщу.

Після одобреня прочитаного звіту предложив п. учит. П. Самоверський просьбу, щоби комітет дозволив на свій кошт подавати щодня поливку дітворі української школи в Бжевнові і щоб заплатив дотеперішні невеликі кошти, до котрої просьби комітет прихилив ся.

Потім прочитав п. скарбник, учитель Альбота, звіт про стан каси. Після того звіту вплинули на руки п. гофрата д-ра Пулюя перші дари 29. вересня м. р, а від того часу до 23. січня 1917 виносять: складки 5.691 К. 33 сот., видатки 2.098 К. 21 сот., отже стан каси 23. січня 1917 р. 3.593 К. 12 сот.

До тепер напливають ще дальші дари, а ціла сума їх, числячи від вересня м. р., дійшла до 7.143 К. 70 сот.

Одна частина покладного гроша лежить в ц. к. почтовій щадниці у Відни, а друга вложена, відповідно до ухвали комітету, в щадниці в Празі „Böhmische Sparkasse" на дві книжочки „Hilfskomite für die ukr. Schuljugend in Prag" і „Ukrainischer Studienfond". Одна частина гроша, що призначена на біжучі видатки, находить ся в руках п. гофрата Пулюя. З того гроша дає він зачети скарбникови або таким членам комітету, що займають ся закупном потрібних річий.

Книги приходів і видатків, котрі сам гофрат Пулюй з найбільшим старанєм веде, і всї йому предложені рахунки провірені контрольною комісією, до котрої належать пп. інсп. В. Романовський і радник Ев. Стрийський. Комісія признала, що книги як і всї рахунки находять ся в порядку від вересня 1916 до 23. січня 1917.

Після одобреня касового звіту комітетом заявив ще гофрат Пулюй, що хоч ведене касового діла є для него дуже великим тягарем, він в інтересї справи і дальше його провадити буде.

На тім засіданю запросив ще п. гофрат Пулюй до управляючої ради бурси пані: гофратову п. Ріпльову п. Щербанович і замкнув засіданє, подякувавши всім, що трудились коло доброго діла.

Ще годить ся в кінці сповістити де-що про українську бурсу в Празі. Є вона недалеко від української школи в Нуслях, на вулиці Паляцкого ч. дому 608. При вході дому видніє таблиця з написю „Українська бурса". Завдяки трудам пані гофратової уладженє бурси дуже привітливе і дешеве. Бурса стоїть тепер під опікою управляючої ради, до котрої належать: гофрат Пулюй, інсп. Романовський, пані Пулюєва, Ріпльова і Щербанович, а 2. марта запрошено ще до управляючої ради п. Ірину Ясінчук. Управителькою бурси є учителька панна Евгенія Козаківна.

Під теперішний час великої дорожнечі та недостачі палива і поживних засобів, треба не малої відваги і енергії, щоби у великих містах удержувати який інститут. Як недавно донесли газети, в Празі навіть архиепископський семинар замкнуто ізза недостачі вугля. Тож і не дивниця, що управляюча рада бурси, слухаючи ради свого голови, рішила поки що не приймати більше дітий Тепер є їх тільки четверо і бурса останеть ся й дальше маленькою, хиба що міністерство дасть субвенцію на побільшенє бурси. Тепер є удержанє бурси, по думці гофрата Пулюя, не тільки дуже коштовне але й звязане з дуже великими турботами; та ще далеко більша буде користь для нашого народа з'ужиткувати жертвований гріш передовсім на стипендії для здібної і пильної української молодіжи, особливо такої, що в недалекому часї скінчить свої науки.

Олена Ріппель, учителька; Володислав Романовський, інспектор.

†

Антонія з Бжезіцьких Кахникевичева

жена дневникаря,

упокоїла ся в Господї по довгій і тяжкій недузї дня 15. марта о 9. годині вечером в 42 ім році житя.

Обряд похоронний, на котрий важко опечалений муж з доньками і матїрю помершої запрошує свояків, знакомих і всіх побожних христіян, відбуде ся в неділю дня 18. с. м о 2. год. по полудни з дому жалоби при ул. Йосифа ч. 4. на Личаківське кладовище.

ОПОВІСТКИ

Субота, 17. марта 1917.

Нині: греко-кат.: Гарасима і Павла — римо-кат.: Гертруди.

Завтра: греко-кат.: Конона — римо-кат.: Едварда.

Хто хоче заняти ся виєданєм петицій в справі маніфесту з 5. падолиста 1916 р., зволить прислати 1 К 6 сот. на адресу: Kanzlei der ukr. parl. Repräsentanz in Wien VIII Buchfelg. 6, а дістане всї потрібні друки і поученя. Просимо всїх, що вже внесли такі петиції, шоби на сю адресу прислали повідомленє: коли, до якої власти і які петиції внесено. Пожадане було би також знати по можности, кілько підписів було на петиції. — Від канцелярії УПР. 1—2

Заходом Товариства Марійського Пань під покровом Непорочно Зачатої Пречиской Діви відбудуть ся в церкві семинарській у Львові вул. Коперника ч. 36 реколєкції для пань в днях 19. (понеділок), 20., 21., 22., 23., 24., 25. марта с. р. Порядок: 19. марта (понеділок) 20., 21., 22. і 23., о год. 5 пополудни наука, по науці суплїкація. 24. марта (субота) о год. 4 Спов'ідь. 25. марта (неділя) о год. 8 торжественна Скужба Божа, на котрій відбудеть ся спільне св. Причастє і закінченє реколєкцій.

Не забувайте про голодних школярів!

Жертви на обіди для шкільної дітвори

::: приймає Адміністрація „Діла". :::

Російська революція.

Останні телеграми.

Протопопов і Штірмер замордовані!

СТОКГОЛЬМ (Ткб). В Петербурзї всї вязниці стоять отверті. Юрба замордувала міністрів Протопопова і Штірмера.

В Лондонї радість!

ЛЬОНДОН. (Райтер). Повідомляючи палату послів про абдикацію царя, Бонар Лов заявив: Се для нас справдїшна відрада, що рух сей не стремить до осягненя мира, але навпаки — невдоволенє звернуло ся проти правительства не тому, що воно далї веде війну, а тому, що не веде її так успішно і енергічно, як собі людність бажає. (Оплески).

Посли антанту в зносинах з революцією.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) Бюро Райтера з дати 14 с. м. повідомляє, що англійський і французький амбасадор по уконституованю екзекутивного комітету були увійшли з ним в зносини.

Маніфест до армії.

АМСТЕРДАМ (Ткб). Родзянко видав іменем військового комітету думи маніфест до війск на всїх фронтах, в котрім взиває їх, аби остали супокійні і далї вели боротьбу з ворогом.

Політичних вязнів випущено на волю.

Вийшов маніфест до робітників з зазивом до супокою і поваги.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим довозші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви.

о. М. Кріль Перелуки 10 К (Ділo): Ник. Райда, Крупського Андрія і о. Михайла Гробельського. — о. Іван Савицький в Самборі 10 К (Дн.): радн. Вол. Козакевича, о. Юл. Тагомира, д ра Олексу Ріпецького, о. Мих. Ортинського і о. Теофіля Чайківського полевого курата всїх в Самборі. — Іван Рогуцький (поручник 5 К (Дн.). — о. Т. Сембай катехит Городилів 10 К (Дн.): о. Зеновія Маркевича пароха з Новосїлок, о. Володимира Лешньовського в Жулич, п. Михайла Гнатюка четара УСС., п. Михайла Городинського Еіп. Fr. Відень. — Зоня Бачинська Пороній 2 К.: Зоньцю Онуферко, Марусю Федусевич, Анночку Яцикевич усїх в Поронині, Натальцю Павлюх в Перемишли і Лідку Левицьку у Відни. — Марко Бачинський Пороній 2 К.: Ярослава Дутку в Новім Торзї, Наталя Яросевича в Фрайденталь, Маркіяна Букачевського в Чхові, та вуйків о Зиновія Дригинича в Гніздичови і Николая Войцїховського у Відни. — Др Евген Щуровський хорунжий У. С. В. 10 К: о. сов. Івана Щуровського в Стинаві нижній, надпоручника Миколу Щуровського в Мехові (Польща), Олю Кузьмичівну в Пісочній, Лїну Щуровську в Нїневі долїшнім і Василя Панчака четаря і кошового осаула У. С. В., — Іван Кочержук учитель Туря мала 5 К (Дн.): Володимира Чолія учит. в Перегинську, Омеляна Мельниковича учит. в Вільхівці, Теодора Яцковського учит. в Рожнїтові, Івана Рудого учит. в Ниневі долїшнім, Іг. Мировича учит в Дубі,— Марія Палїївна 4 К (Дн): Оля К. евакуована з Галича 2 К (Дн.),— Мися Палїївна 2 К (Дн.) викликує на довільну квоту розуміеть ся більшу: о. пароха Федюка зі Студінки, Івана Медведя поручника на іт. фронтї, Марію Ковалівну у Відни, Базя Весоловського у Львові і Ц. Курівцеву в Калуши, — Антін Мандзяк в Добрянах п. Стрий 5 К.: Антона Паньчака богослова у Львові, Івана Кузьова хорунж. при 9 п. п. Антона Баландюка У. С. С. етап. поч. 445,— Стефанія Роздольська 5 К: Корнила Тину богосл. IV. р. в Перемишли, Олю Дубляницю і Любцю Кульчицьку уч. сем. в Яворові, Поручн. 24 п. п. Онуфрій Яковищук 10 К.: взиває п. поручн. д ра Омеляна і Василя Палієвих, п. хорунж. Чарнецького, Потулинського і Яворовського, всїх 24 п. піх. — Д-р Рожан-

ковський 20 К. (Дн.). — Мелянія Колодницька, уч. VI кл. гімн., Стрий 8 К.: Романа Шепаровича, уч. VII кл. гімн. в Турі Вел., Евгенія Яцькевича, уч. VIII кл. гімн. в Стрию, Нїну Медвідську, уч. VI кл. гімн. в Стрию, Володимира Грушкевича, богослова IV р. у Львові, о. Аполінарія Осаду в Банунині. — Осїдачева 5 К. — о. Михайло Осїдач, Василина 5 К. — Ользя, Володко, Славця; Любця, Надя і Тадзьо Осїдачі по 1 К., разом 6 К. — Українці підофіцири з 18 Landsturmу 52 К. (Дн.) А саме: фельдвеблї: Дамїян Грицько 10 К., Михайло Заяць 5 К, Тома Лашкевич 10 К., Повх Іван 10 К., Перкач Михайло 5 К., цугсф. Хлопик Михайло 2 К., всї подофіцири Українці з 18 Lanpsturmу в Перемишли, п. Анна Грицькова 10 К. (Дн). — Іванна Заяцева Мацина Велика 5 К (Дн.): Марію Горошкову, Галю Пеллехівну, Наталку Майбівну всї з Люблинця Нового, Евгенію Вендзіловичівну уч. в Сквіржнім і Ольгу Криницьку уч. в Мацинї Великій. — Нуся Яворська Дрогобич 5 К: К. Яворську Ступниця, ууд Вл. Кобрина Дрогобич, Омеляна Пацлавського Ярослав, дир. Івана Савчака Лучинцї, Богдана Созанського Львів. — Богдан Левицький авск. суд. Стрий 5 К (Дн.): Марійку Вархолову Стрий, Галю Макухівну і Люсю Гайдерівну у Львові, Іванну Левицьку учительку в Городку Ягайлонськімі Олю Дудрович в Яблонові к. Болшовець.— Юлія Стефановичівна Перемишль 5 К: Галю Негребецьку і Люсю Колтунюківну в Перемишля, поручника Місяня Колтунюка пол. поч. 412, надпоручника Сільвера Скровного пол. поч. 37 і поручника Стефана Чичкевича пол. поч. 95. — Миссик Іванка Ванькова 5 К: Нізю Раковську Букачівці. Марійку Цегельську Камінка струмилова, Льва Гавдяка інжинїра в Сяноцї, Зеня Решетиловича кадета пол. поч. 120, М. Дворжана учителя в Лїщовати. — Дес. Никифорук Микола 3 К: п-ну Славцю Борисівну Боринів, цідхорунжого УСС. Мосору Волод., Стрільчука Людвика, Розенберга Людвика всїх етап. почт. 445, підхорунжого Гірняка Осипа збірня У С. С. Львів. —

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дня 16. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Нема нїчого до оголошеня.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Область Костаневіци був учора під сильним огнем артилерії. Напад Італійців відперто перед сею місцевістю. В области Красу була жива дїяльність летунів. На тирольськім фронтї далекоснї гармати ворога острілювали Арко і Лягаріну.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Над Орхидою і Преспою артилерійська боротьба і відокремлені ворожі напади, які відперто.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дня 16. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Не було більшої боєвої дїяльности. В области Анкру і по обох сторонах Сомми тай між Авром і Оазою бої на поли перед становищами, серед котрих взято бранців.

Також коло Арра в Аргонах на східнім березї Мози, коло Шамбрет і на північ від каналу між Реном і Марною вдало ся нашим підїздом піймати як бранців у ворожих лїніях 4 офіцирів і звиш 50 мужви тай здобути кілька маш. крісів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

При новім морозї не сталось нїчого важного.

Македонський фронт. За дня великі французькі сили кількакратно наступили на наші становища на півд. захід від Монастира. На захід від Ніжополя вдер ся ворог на малій ширині до нашого висуненого вперед рова, зрештою ворожі наступи, приготовлені сильним огнем, зломили ся завдяки знаменитій хоробрости залоги ровів і діланю нашого оборонного огня. Між Орхидою і Преспою відперто ворожі наступи, виконані по сильнім підготовленю огневім.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

Оголошеня.

Нові льоси Австр. Червоного Хреста мають дуже добрий плян гри і кождий льос мусить бути вильосований в протягу 40 лїт. Головна виграна 200 тисяч корон. Найближше тягнене 1. червня. Поручуємо ті льоси за готівку по 35 (врав в податком і присилкою) врав на сплати місячні в групах по 5 льосів. Перша рата з стемпльями і податком 10 кор. дальші рати по 6 кор. — Дім банковий **Schütz i Chajes,** Львів, пл. Марійська 7.

VIII 20—?

ОПОВІЩЕНЄ.

Дня 24. цвітня н. ст. 1917 відбудуть ся в сали Товариства „Руска Бесїда“ у Львові (вул. Костюшки 1а, II. п.) о год. 10. перед полуднем четверті

ЗВИЧАЙНІ

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Земельного

БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

СПІЛКИ АКЦІЙНОЇ У ЛЬВОВІ.

Предмети нарад:

1. Рахункові замкненя за роки 1914, 1915 і 1916 із звітом Надзірної Ради про дїловодство і стан Банку, та рішенє Зборів на те.
2. Рішенє про ужите чистого зиску §. 26. статута
3. Вибір членів Надзірної Ради.
4. Рішенє про внесок на зміну §. 2., §. 4, чч. 6, 8. і 10. і §. 106 статута спілки.
5. Внески після §. 71., уступ 3 статута.

До голосу на Зборах суть управнені ті акціонарі, що найпізнїйше 14 днів перед Зборами зложать в Дирекції Земельного Банку у Львові або у Львівській Філії Унїон банну у Відни (тепер Відень), в Краєвім Банку Королївства Галичини і Володимирії або в „Рускій Щадници“ в Перемишли акції враз з незапалими купонами, на яких має оснуватись їх право голосу. На се зложене отримають посвідки, а опісля Дирекція Банку видасть легітимації управненим до вступу на Збори (§§. 65, 67 і 68 стат.)

728 a 1-1 **Надзірна Рада.**

Ne 24·80 a 20 K, хто пришле, дістане усї книжки разом з пересилкою:

ЛУКИЯНОВИЧ: Від кривди. Повість . .	2·—
ЖУРБЕНКО: Філїстер. Повість . .	3·50
ЛЕНРОТ: Калевала. Фінська епопея .	3·—
БАЙРОН: Чайд Гаральдова мандрівка .	1·80
СІНКЛЄР: Герой капіталу . . .	1·30
ҐУЦКОВ: Урель Акоста. Трагедія . .	1·40
КОБРИНСЬКА: Дух часу. Оповіданя .	1·60
ГНАТЮК: Народні казки . . .	2·—
ВЕРЕСАЇВ: Записки лїкаря . . .	3·—
КОБИЛЯНСЬКА: До сьвіта. Новелї і нариси	2 30
ВІСЕНТЕ БЛЯСКО ІБАНЄС: Хатини, повість	1·70

Поодиноко можна також замовляти, тоді на звичайне порто просимо залучити 30 сот. пор. 60 с. а на Feldpости по 1·60 (само полотно коштує 1 К). IV Г 4—4

ЗАМОВЛЯТИ: **КНИГАРНЯ НАУК. ТОВ. ШЕВЧЕНКА**

Львів, Ринок 10.

Без грошей замовлень не виконуємо!

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителїв удільних початків нїмецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 26—30

Цїлий свїт перейдеш

як умієш по нїмецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта“ п. з.

Підручник до науки нїмецької мови зладив **Ю. РУДНИЦЬКИЙ,**

можна легко учити ся говорити по нїмецьки.

Підручник сей надає ся так для початкуючих як і для тих, що вже учили ся або вже умїють де що по нїмецьки або хочуть учити других. У підручнику подано самі практичні лекції, так що вивчивши їх можна вже порозумівати ся з Нїмцями у найконечнїших справах. В лекціях говорить ся про такі річи: сїльське обійстє, рідня, село, місто, барви, сїльська хата, мешканє в містї, на торзї (про мясо, ярини, землеплоди), господарські будинки і річи, їзду возом, їзду зелїзницею, закупна в склепі, гостина, веденє господарки, (зима, весна, лїто, осїнь), побут у Відни, між ремісниками, при війску і т. п. Книжка обіймає 239 сторін друку. Подані взірцї граматики і до кождої лекції словарець. Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 65 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта“ Львів, ринок ч. 10.

V. C 5—?

Панночка володїюча чисто язиком нїмецьким глядать лекції найрадше на селї. Удїляє також початків французького. Зголошеня під „Українка“ до Адміністрації „Дїла“. 167 9—3

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„ДНІСТЕР“

у ЛЬВОВІ

ул. Руська ч. 20

Телеф. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришеня в р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти удїлу.

Цїлю Товариства є удїлюваня кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше лїт.

Відсотки від вкладок 3¾ проц.,

без потрученя рентового податку.

ВКЛАДКИ

приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах від 8. до 2. в полудне.

Конто в Почтовій Щадници 85.827.

Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Щадничі вкладки	**К 5,327.450**
Власний маєток	**„ 686.383**
Удїлені повички	**„ 4,233.603**

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.

I. 6—?

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.** З друкарні „Дїла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 64. (9.316) Львів, неділя 18. марта (5 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.725.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 241.

Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно	2·75 К.
квартьрічно	8·— „
піврічно	16·— „
цілорічно	32·— „

у Львові (без достави):

місячно	3·40 К.
квартьрічно	7·— „
піврічно	14·— „
цілорічно	28·— „

За зміну адреси платять сп 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, дрібнішого тіла 40, в надісланих 60, в оповістках 80 с., в реклямовій части 1 К. Повідомлення зарученя і авізувань 1·20. Некрольоґи стрічка 1·— К.

Стало оголошення за тридцять днівок

Одно примірник коштує

у Львові 10 с.

на провінції 15 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Побіда воєнної партії.

Вісти про абдикацію Миколи II передчасні. — Мілюков міністер заграничних справ. — Вістка про замордованє Протопопова потверджуєть ся. — Побіда партії воєнної і антанту в першій стадії революції. — Скликанє конституанти.

Новий національний кабінет.

ПЕТРОГРАД. (Пет. Тел. Аг.) Виконуючий видїл Думи оголосив отсей склад нового національного кабінету:

Президент міністрів і міністер внутрішних справ: кн. Львов, голова Союза земств.

Міністер судівництва: посол з Саратова Керенський, провідник партії трудовиків.

Міністер комунїкацій: заступник голови Думи Укрясов.

Міністер торговлї і промислу: посол з Костроми Коновалов.

Міністер просвіти: професор московського університету Мануїлов (один в видавців дневника „Русскія Вѣдомости"—Ред.)

Міністер війни і тимчасовий міністер марінарки: член Державної Ради Гучков, голова третьої Думи, голова з'єдинених комісетів змобілїзованого промислу.

Міністер рільництва: посол з Петрограду Шінґарев.

Міністер фінансів: посол з Київщини Терещенко.

Державний контрольор: посол з Казани Годнев.

ПЕТРОГРАД. (Пет. Тел. Аг.) Мілюков став у новім правительстві міністром заграничних справ. З членів нового кабінету тільки один Гучков був у старім кабінетї міністром муніції. Становище міністра здоровля і надпрокурора св. Синода необсаджені.

Члени виконуючого комітету Думи.

КОПЕНҐАҐА. (Ткб.) Вибраний Думою виконуючий комітет складаєть ся з отсих осіб: Голова комітету: голова Думи Родзянко. Члени: голова соц. дем. групи Чхеідзе, голова групи трудовиків Керенський, провідник конс.-дем. партії (кадетів) Мілюков, октябрист полковник Енґельгардт, заступник голови Думи Коновалов, козацький офіцир Караулов, перший секретар Думи Дмітрюков, другий секретар Думи Ржевський, провідник октябристів Шидловський, член конс.-демократ. партії Нєклєсаєв, провідник умірковапих октябристів кн. Львов, провідник лївих націоналістів Шульґін (відомий з виступів проти Українства в „Кіевлянин і"—Ред.)

Заявк членів царської родини і командуючих ґенералів.

Бюро Райтера подає отсї вісти:

Вел. кн. Кирило заявив, що ставить себе зовсїм до розпорядимости Родзянка.

Ген. Алєксєєв відповів, що приймає пропозицію Думи.

Ген. Брусілов відповів, що сповнить свій обовязок супроти царя й держави.

Вел. кн. Микола Миколаєвич телеґрафував до Родзянка, що в порозуминю з шефом генерального штабу Алєксєєвим просить царя, щоб серед теперішних злов щих обставин приняв єдино можливе рішенє в цїли виратованя Росії й доведеня війни до успішного кінця.

Цар в головній кватирі. Царицю під сторожею.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) Тутешна пресова аґенція доносить, що цар знаходить ся в головній кватирі, а царева й царевич в Красним Селї.

ЛЬОНДОН (Ткб.) „Daily Chronicle" доносить з Петрограду, що цариця знаходить ся під сторожею.

Абдикацін ще не рішена?

КОПЕНҐАҐЕН. (Ткб) Доносять сюди через Стекгольм, що революціонери постарили цареви ультиматум, щоби сейчас підписав манїфест з признанєм теперішного політичного стану без застережень.

Справджуєть ся вістка, що Протопопова замордовано.

АМСТЕРДАМ. (Прив. тел.) Проклямація виконуючого комітету думського оповіщає, що корона імператора всеї Росії перейшла з Миколи II. на його сина, наслїдника престола Олександра IV. До часу його повнолїтности буде правити державою як регент, вел. кн. Михайло Олександрович.

ЛЬОНДОН. (Райтер). Канцлєр скарбу Бонар Лов заявив в палатї громад, що від англїйського амбасадора в Петроградї прийшла депеша, що перше донесенє про абдикацію царя і заіменованє вел. кн. Михайла регентом не зовсїм точне. Абдикація царя та іменованє регента ще не переведене, хоч виконуючий комітет рішив про те. Після дальших телеґрам місце побуту царя невідоме.

Члени Державної Ради до царя.

Як доносить „Times", 22 членів Державної Ради, серед них Гучков і Трубецкой, вислали 14. марта до царя телеґраму, представляючи обставини, які загнали нарід в крайну розпуку і спричинили атак на правительство. Задержанє старого правительства рівнало би ся поваленю всїх законів і прав, а також розгромови і кінцеви династії. Ратунок може принести тільки безпроволочне зірванє з минувшістю, скликанє парляменту та іменованє міністрів, що мають довірє народу, які правили би в порозуминю з Думою.

Суперечні вісти з Москви.

АМСТЕРДАМ, 16. марта. (Ткб.) На основі депеш з Гапаранди ведуть ся в Москві далї кріваві боі. Начальник московського військового округа Мрозовський відмовив ся признати нове правительство і не хотїв випустити власти з своїх рук.

АМСТЕРДАМ, 16 марта (Ткб). З Москви надійшли отсї відомости: На вістку про революцію устроєно в Москві радісні манїфестації. Утворив ся військовий комітет для вдержаня порядку при помочи війска. Арештовано військового коменданта і кілька тисяч жандармів та поліційних урядників. Політичних вязнїв випущено на волю.

Становище Фінляндії.

СТОКҐОЛЬМ (Ткб). „Aftenbladet" довідуєть ся, що зелїзничий рух між Торнеом і иншими частями Фінляндії перерваний. Подорожні оповідають, що зелїзничі лїнії в богатьох місцях перервані. Війска, які стоять в Фінляндії, мають певне получити ся з революцією, бо коли давне правительство хотїло покликати їх до Петрограду, відмовили послуху.

Анґлїйський амбасадор убитий?

БЕРЛЇН (Ткб). Як доносить „Berl. Tagbl." зі Стокгольму, подорожні, що прибули до Гапаранди, оповідають, що анґлїйського амбасадора Buchanan-a мали вбити.

Як відбула ся революція в Петроградї?

Про події в Петроградї приносять анґлїйські і невтральні дневники отсї вістки:

В неділю

прийшло на вулицях до заворушень ще більших, як минулої пятницї. Проби товпу розігнати були безуспішні, хоч до неї імовірно військо стріляло. Під ту саме пору зібрала ся комісія Думи для наради над справами поживи, яка радила до пізної ночи.

Дума

зібрала ся на повне засїданє в понеділок. Зібраних послів повідомлено про царський рескрипт, який відкладає Думу до по половини цвітня. Проте Дума рішила радити дальше.

Військо з Думою.

Три полки ґвардії і кілька полків піхоти прилучило ся до послів. Ті полки обсадили арсенал. Провідники Думи відбули нараду з відпоручниками війск, яких було в Петроградї 30.000. На тій нарадї порішено утворити комітет з 12 членів поступового блоку і соціялістів.

Цар

під ту пору був в головній кватирі. До него депешував Родзянко, що конечне є утвореня нового правительства. Відпис депеші післано всїм командуючим ґенералам на фронтї з візванєм, щоби спонукали царя повинувати ся волї Думи.

Рада міністрів

рішила відбути засїданє і повідомила про те царя. Цар відповів, що він заіменує шефа генерального штабу Алєксєєва диктатором. Зревольтоване військо заволоділо цїлим містом і випустило з вязниць усїх вязнів, які підпалили судовий будинок. Пожар погашено.

Друга телеґрама до царя.

Коли комітет Думи не одержав на першу пильну депешу нїякої відповіди, Родзянко іменем комітету вислав цареви послїдне упімненє. І та депеша остала без відповіди.

Нове правительство.

Супроти того палата по довгій дискусії рішила утворити провізоричне правительство. Родзянка візвано, щоби взяв участь в засїданю Ради міністрів. Родзянко поїхав в панцирнім самоходї до палати Марії, де застав зібраних усїх міністрів. Він заявив їм, що Дума рішила в згодї з народом утворити провізоричне правительство, бо не видить иншого способу, щоби привернути лад в столици і в краю та довести війну до побідного кінця.

Відповідь міністрів.

Більшість міністрів готова була уступити і згодила ся на установленє вел. кн. Михайла регентом. Президент міністрів кн. Голїцин заявив, що він уступає. Тільки міністер війни ген. Бєляєв відказав, що він не зломить своєї жовнірської присяги і буде бороти ся доти, доки не одержить инакшого приказу від царя. Після повороту Родзянка до Таврійської палати комітет Думр рішив одноголосно утворити провізоричне правительство і поручив зарядити

увязненє міністрів.

Новий міністер справедливости видав загальну амнестію для політичних проступників. В Думі явила ся депутація війск, щоби дізнати ся про її рішеня. В депутації взяли також участь офіцири царської ґвардії, між ними і полковник Енґельгардт, посол до Думи. Президент Родзянко повідомив депутацію про зміну правительства. Зараз опісля явила ся депутація Преображенського полку, заявляючи, що той полк також стає по сторонї революціонерів.

Вечером

всї петроградські війска пристали до революції. Вони заняли Петропавловську кріпость. До Петрограду прийшли війска з Кронштаду, щоби получити ся з петроградськими полками.

Спокій вертає.

ЛЬОНДОН (Ткб.) Бюро Райтера доносить з Петрограду: Спокій вертає швидко. Богато дахів є обсаджених приклонниками давного правительства, які дожидаючи його повороту

стріляють до війска і до людности. На приказ виконуючого комітету жовнїри перешукали дахи і усунули з них всї підозрілі особи.

Сликане конотитуанти.

ПЕТРОГРАД (Райтер.) Представники робітників у виконуючім комітеті Думи осягнули порозуміне, що мають бути скликані конститууючі збори, вибрані на основі загального виборчого права.

Віденьска преса про події в Росії.

„N. Fr. Presse" приписує акцію думської більшости впливови Англії, яка хотїла накинути цареви воєнне правительство. Але тимчасом піднесла ся народна маса, яка хоче хлїба і мира і питає, чи нове правительство опанує сї змагання народник мас. Здаєть ся, що не Дума панує над Петроградом, тільки Петроград над Думою. В кождім разї Росія буде горожанською війною ослаблена, що випаде на користь справі мира.

„Reichspost" питаєть ся, чи є се революція за миром, чи заговір для дальшого веденя вій ни, який інсценїзувала Англія. На се питає нема ще відповіди. В кождім разї в Росії запанує хаос і се є все відрадною появою.

„Arbeiter-Zeitung" уважає події в Росії революцією проти війни, маючи на увазї, що революцію попередили масові рухи, які мали противоєнний характер.

Погляд берлїньского Lokalanzeiger-a.

БЕРЛЇН (Ткб). Стокгольмський кореспондент „Lokalanzeiger a" доносить, що виконуючий комітет Думи не опанував положеня. Становище війска є зовсїм непевне. Незабаром засоби поживи вичерпають ся. Думають, що комітет в найблизших днях буде заступлений революційним правительством, яке опреть ся на радикальних і соціялїстичних елєментах. Несупокої приймають що-раз більше характер, противний війні.

Побіда воєнної партії.

РОТЕРДАМ (Ткб.) „N. R. Courant" пише: Перша фаза російської революції принесла побіду партії воєнної і антанту. Одначе революції мало коли завершають ся своєю першою стадією. Також нове правительство, хочби й парляментарне, не зуміє зробити хлїба з каменя.

Митрополит Шептицький на засланю.

Відень, 10. марта 1917.

Під таким заголовком „Утро Россіи" ч. 40 з дн. 9/22. лютого с. р. приносить отсей „Лист із Ярославля" п. Коліна:

„Ярославль з давна був місцем засланя для визначних дїячів католицького світа. Після польського повстаня сюди був заславний варшавський митрополит Фелїнський, який відтак, по закінченю засланя, виїхав із Росії й був іменований кардиналом. У 80-их роках минулого столїтя недобровільним гостем у Ярославлї явив ся виленський епископ Гриневецький. Один і другий, перебуваючи в Ярославлї під наглядом полїції, користували ся сорозмірною свободою: ходили самі по вулицях, зносили ся з місцевою польською кольонїєю, приймали у своїх мешканях відвідини, правили богослуженя і т. д. Сї вигнанцї полишили по собі гарну память у ярославського громадянства, особливо митрополит Фелїнський, який не одно десятилїтє провів на засланю й мимо волї став ярославським старожилом.

„Осїню минулого року був заславний у Ярославль унїятський митрополит Галичини й заступник президента галицького сойму граф Андрій Шептицький. Визначний представник польської (!) аристократії й голова унїятської церкви до прибутя у Ярославль находив ся під замком у суздальськім Спасо-Евфимієвськім монастирі. Пробуване Шептицького в монастирі було оповите глибокою тайною й коли б не інтерпеляція у Державній Думі, то ледви чи хто довідав ся би був про долю унїятського митрополита, схованого за грубими монастирськими стїнами... Тільки вільне слово, яке пронесло ся з парляментарної трибуни, розтворило тяжкі двері ославленої монастирської тюрми..

Тепер заславний Митрополит проживає в повнім відокремленю у Ярославлї на тихій без людній Воздвиженській вулиці, у подвірю дому Товорова, де для нього винаймлено мешкане. У нутрі мешканя постійно дижурить полїція й доступ до Шептицького нїкому не дозволений; зносини з внїшним світом писемною дорогою також заборонені; заборонено вязневи й читаня польських часописий, тільки в останнїм часї стали доставляти російські часописи. На біжучі розходи видаєть ся невелика сума гроший, що ж тикаєть ся приватних засобів, то користувати ся ними Шептицький до останнього часу не мав змоги. Для задоволеня релїгійних потреб у мешканю Митрополита уладжено недавно каплицю, в якій він відправляє богослужене по унятському обрядови. На прохід Шептицький виходить не инакше, як у супроводї „горохових пальт", які невідступно йдуть по пятам обєкту свойого „нагляду". Особи, які знали Митрополита ще до його засланя у монастир, оповідають, що в'н давно терпить на т. зв. „слоневу недугу ніг" й потребує постійної лїкарської помочи.

„Серед яких умов живе митрополит Шептицький у Ярославлї, можна судити хоч би на підставі такого випадку. Незабаром по прибутю у Ярославль Шептицького привели до місцевого римо-католицького костела висповідати ся; Митрополита супроваджали цїлих пять функціонарів полїції: пристав, околоточний, двох городових й один „цивільний". Сповідь відбувала ся у сусїдній з костелом ризниці, в дверах якої через цїлий час відбуваня тайни стояла полїція.. Мало се місце підчас богослуженя у костелї, на очах десяток богомольців; серед тих богомольців були особи, які знали Митродолита з його попередної дїяльности у Галичинї. Богато з тих, що бачили сю сумну сцену, плакало-ридало..."

Ф. К

„Галицко-русское благотворительное общество" в 1916 р.

Відень, 14. марта 1917.

Відбули ся річні загальні збори „Галицько-русскаго благотворительнаго общества" у Петрограді, на яких управа товариства предложила звіт за 1916 р. У минулім році — читаємо у звіті, поміщенім у „Н. Времени" — товариству прийшло ся опікувати ся „галицько русскими" утїкачами, які опинили ся у Петрограді, головну частину, яких становили народні учителї, учительки і студентська молодіж, яка була на спецїяльних курсах М. Лохвицької Скалона, дальше удержувати захисти для малолїтних утїкачів зразу у Київі, відтак у Бердянську, уладити пріюти для галицьких сиріт зразу у Петрограді на ріці Карповці, відтак у місті Тулї. Для облекшеня недолї утїкачів у самій Галичинї товариство з'організувало окремий санїтарно-харчовий відділ, який видавав утїкачам щоденно від тисячі до двох тисяч горячих і сухих пайок. Для розслїду положеня взятих до неволї Галичан був висланий у приуральські й сибірські табори полонників І. Білик. Видавнича дїяльність товариства виявила ся у виданю великої розвідки Ф. Аріста п. з. „Карпато русскіе писатели", т. І, і брошури М. Кариловича п. з. „Крестянскій вопросъ въ Галіціи". Крім сього у видавничій комісії товариства обговорювало ся видане „Фізичної карти Карпатської Руси" І. Піддубного. Товариство уладжувало виклади, посвячені „карпато-русскому" питаню. Викладали князь Н. Жевахов, граф В. Бобринський, член Думи М. Митроцький, І. Нїканоров, Д. Вергун й ин. Після недавного викладу Д. Вергуна, присвяченого „Зеленій Руси", виготовлено записку про конечність прилученя „русской" части Буковини до Росії з рацій історично національних, економічних і стратегічних. У виготовленю записки брали участь крім Д. Вергуна ще ген. М. Андреєв, полковник А. Лубенцов і д-р Р. Геровський. З поміж відділів товариства особливу дїяльність виявляв одеський відділ під проводом проф. П. Казанського. З питомців товариства коло 20 „юношей" пішли добровольцями на війну або вступили до військових шкіл. Двох з них убито: одного на карпатськім,

ВОЛОДИМИР ГНАТЮК.

На що у нас видають ся книжки?

(Дальше.)

3) Як відомо, є в нас два роди прикметників; одні мають твердий співзвук перед закінченєм, другі мягкий; останніх дуже мало, прим, гусїй, песїй, синїй, народнїй, останнїй. Наші „модерністи", не знаючи, котрі саме прикметники мягчать ся, почали заводити мягченя всюди без розбору, особливо у прикметників, що перед закінченєм мають букву *н*; пишуть отже: економічнього (ої), зеленього (ої), склянного (-ої), деревлянного (ої) і т. д. Я чекаю, коли вони анальогію розтягнуть ще дальше, тай почнуть писати: твердього, ситьо го, сизього і т. д., думаючи, що пишуть зовсїм „по полтавському". Сюди можна причислити й ф[illegible]и: *ньої, сьої*, не уживані на цїлім нашім етногр. просторі, крім у кількох галицьких „Інтелїгентів." Вони утворені по анальогії муж. роду *нього, сього*; народні форми звучать: неї, їй, сеї, сїй, сїєї. Також постійне уживане зам. сей — цей (ця, цеї і цьої!) не все відповідне. Цей повстало з отсей (отсей, оцей, цей) і має часом инший відтїнок, як сей. Сюди можна причислити також: кожнїй, кожнього (немов утворене від рос. кожа, що значило би: шкіряний) замість кождий, кождого. Рос. Українцї уживають вправдї кожен, кожного, але аби се була особливо гарна фонема, не скажу. В такім разї чомуб нам не завести в літературну мову гуцульського: єнним, зам. одним, або: три нни, зам. три дни і т. д. Коли побіч усїх тих форм подиблеть ся ще: ньов, нев, сев з одного, та їхнього і тієї з другого боку, то образ саламахи — майже повний.

4) У російських Українців доволї часто скорочуєть ся заіменник *ся* на *сь*. Того скороченя не всюди можна уживати, а особливо нїколи в 3 особі одміни тепер. часу. Тимчасом у Галичині як раз тут те скороченє найчастїйше, от же: скорочуєсь, відпрошуєсь, даєсь, пускаєсь і т. д. Коли Галичанин ужиє таких форм, то коч би він кілько разів поставив побіч них: хай, сливе, вічі, позичані, статтїв, засїданнїв, поширювати (зам. ширити, розширювати), найпли все у зразковому порядкові і т. д., може бути певний, що його українщина — пропала. Коли отже хто не знає, коли саме можна *ся* скорочувати, то зробить найлїпше, уживаючи всюди повної форми *ся*, тоді певно менше по блудить, як скорочуючи її.

5) Під рос. впливом пишуть деякі рос. Українці: умірати, збірати, вітати, зіма и ин. зам. умирати, збирати, витати, зима (рос. *и* = і). Отсе декому так сподобало ся в нас, що починає вводити тут сї фонеми без наймншої потреби.

6) На рос. Україні уживають дуже часто приіменника од побіч від. Дехто, прим. Нечуй Левицький, уживає виключно од. Уважаючи се за особливу прикмету українщини, дехто [illegible] в вас викидати *від* і писати *од*. Не бачу причини, задля якої *від* було би гірше або поганїйше і через що його треба би викидати з уживаня.

Від кількох лїт „поширило ся" у нас уживане фрази „з того часу". Вона прийшла з російської України і є дословним перекладом російської „съ этихъ поръ". Вправдї і у нас є така фраза і вона народна, але не ідендифікуєть ся з фразою „від того часу". Що инше значить, коли напишу: „Іван Франко почав оголошувати свої поезії від 1874 р.", а що инше: „Вірші Івана Франка з 1874 р." Така сама ріжниця між „від того часу" і „з того часу", тому не треба їх змішувати.

Подібним руссизмом належить уважати прислівник *зараз* при дієсловах минулого часу. В російщині „сейчасъ" значить тепер і зараз. Коли Росіянин скаже: „Я сейчасъ написалъ письмо", то се зовсім добре, але коли Українець скаже: „Я зараз написав листа", то се руссизм. По українськи треба говорити: „Я тепер написав лист" і „Я зараз напишу лист". „Зараз" уживаємо отже тоді, коли думаємо про найблизшу будуччину, а не минувшину. Заводити таке „зараз", як російське „сейчасъ" в літературну мову нема нїякої потреби".

(Конець буде.)

ВИНА Богослужебні - природні - - - білі - - самороднери просимо безпроволочно замавляти — до весняного транспорту — в посередниченю 187 1–12 „НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ" Львів.

другого на кавказькім фронті; пятьох ранено, одначе вони незабаром вернули ся на фронт; чотирьох заслужили георгіївські хрести і медалі.

Ф. н.

Чужинець про українського жовнїра.

В „Oesterreichische Rundschau" містить Г. Р. Фляйшман коротку студію про українських кобзарів. У своїх як воєнних походах через українські землї як командант українських жовнїрів одного з кобзарів пізнав автор. Про їх вплив на українського жовнїра пише далї автор: „Український жовнїр виявляэ свою хоробрість, бо вже в дїточих роках учили його народні пісні, що се найбільша слава хоробро жити, бороти ся і вмирати. Коли від початку війни не тільки українські жовнїри бють ся із самовідреченєм під нашими славними прапорами, але і тисячі добровольців, українських стрільців, жертвують свою кров за нашу побіду, то годить ся згадати того, що своїми піснями про славну минувшість виховав нарід в такій ідейности: се кобзар".

Одна з фантазій про мир.

Відень 15. марта.

Швайцарська „Gazette de Lausanne" доносить, що центральні держави готовлять такі мирові услівя: уступленє з Бельгії за анексію бельгійського Конго, уступленє з Франції за повернене кольоній, утворене независимого Польського Королівства в границях давнїйшого варшавського князївства з виключенєм губерній: виленської, ковенської, сувальської, гродненської, утворене литовського королівства, до якого буде прилучена на правах автономії Курляндія.

З того литовські круги виводять висновок, що литовське питанє буде полагоджене не тільки по бажаням Поляків.

Бетман Гольвеґ у Відни.

ВІДЕНЬ (Ткб). Бетман Гольвеґ прибув до Відня і відбув нараду з гр. Черніном. Нїмецький канцлєр конферував теж з гр. Клям Мартінїцом та дожидає приїзду гр. Тіси до Відня. Гр. Бетман Гольвеґ був на снїданю у Цїсаря в Ляксенбурзї.

Найновійші вісти з Росії.

Царський маніфест.

Цар резиґнує на річ брата вел. кн. Михайла Олександровича. — Сей резиґнує також. — Вел. кн. Микола Миколаєвич начальним командантом армій в поли. — Де перебуває цар.

ПЕТРОГРАД. (Ткб.) Петроградська Телєграфічна Аґенція оголошує отсей маніфест царя Миколи II.:

Ми з Божої ласки Микола II., імператор всеросійський, цар польський, вел. князь фінляндський ітд. подаємо отсим до відомости наших вірних підданих, що слїдує:

В днях великої боротьби з заграничним неприятелем, який від трьох літ стараєть ся поневолити нашу вітчину, зіслав Бог новий допуст. Внутрішні трудности загрожують зловіщим виливом на кінцевий вислїд війни. Будучність Росії, честь моєї армії, щастє народу і ціла будучність нашої дорогої вітчини домагають ся доведеня війни за всяку ціну до побідного кінця. Жорстокий неприятель робить останні зусиля, близька є хвиля, в якій наші хоробрі війска разом з нашими славними союзниками до краю переможуть неприятеля.

В сих хвилях, які рішають про житє Росії, вважали ми за обовязок совісти улекшити нашому народови тїсну злуку й організацію всїх сил до здійсненя швидкої побіди. Тому в згоді з Державною Думою признали ми за добре зректи ся корони російської держави і зложити найвисшу власть. Тому, що не хочемо розставати ся з нашим дорогим сином, зіддаємо право наступства по нас нашому братви вел. кн. Михайлови Олександровичеви, якого благословимо при вступленю на російський престол. Поручаємо нашому братови, щоби правив в повній згоді з представниками народови, держав в силї законні урядженя і зложив на них ненарушиму присягу в імени дуже улюбленої вітчини.

Взиваємо всїх вірних синів вітчини, щоби сповнили святий патріотичний обовязок послуху цареви в важких хвилях навіщеня і разом з представниками народу помагали йому в поведеню російської держави на дорогу щастя і і слави. Нехай Бог хоронить Росію.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) В противенстві до заяви Бонара Льова в англійській палаті громад громад Бюро Райтера оголошує телєграму з Петрограду з 16. с. м., яка доносить, що цар абдикував на річ вел. кн. Михайла Олександровича, зрік ся своїх прав до корони, а начальну команду над арміями в поли віддав вел. кн. Миколї Миколаєвичеви.

ПЕТРОГРАД, 16. марта (Петр. Тел. Аг.). Цар віддав вел. кн. Миколї Миколаєвичеви начальну команду над арміями в поли.

Вел. кн. Михайло Олександрович зрезигнував у своїх прав до престола.

Міністер заграничних справ Мілюков заявив, що його слова про тимчасову регенцію вел. кн. Михайла Олександровича і наступство на престолї вел. кн. Олексія були висловом його особистих поглядів.

АМСТЕРДАМ (Ткб). „Allg meen Handels. b ad" доносить: Петроградський кореспондент дневника „Daily Chronicle" подає відомість, що цар придержаний в місцевости Бологоє, удав ся до Пскова, де перебуває в окруженю малої гвардії. Йому поставлено альтернативу: або нехай зречеть ся престола, або буде здетронїзований.

Цариця є в Царськім Селї. Командант палати дав представникови Думи слово чести, що цариця не буде пробувати втїкати.

Маніфест нового правительства.

Принципи політики нового правительства: свобода, знесенє всяких обмежень, конституанта.

ПЕТРОГРАД (Ткб). Тимчасове правительство оголосило отсю проклямацію:

Співгорожани! Тимчасовий виконуючий комітет Думи, підпертий залогою і мешканцями столиці, тепер зовсїм зломив шкідливий вплив давного правительства так, що може тепер приступити до сильного зорганізованя виконуючої власти. В сій хвилї тимчасовий комітет іменує отсих міністрів першого національного кабінету, яких їх дотеперішна публична і політична діяльність запевнює довіре країни. (Тут ідуть імена міністрів, які вже подано до відомости).

Нове правительство хоче оперти свою політику на отсих принципах:

Загальна, безпосередна амнестія для всїх осіб, які допустили ся політичних або релїгійних злочинів, чим також обняті терористичні вчинки, військова револьта, проступки проти рільничих законів; — свобода переконань; — свобода преси; — свобода товариств і зборів, а також право страйку, при чім сї права відносять ся також до військових осіб в границях, на які позволяють військові і технічні відносини; — знесенє всяких обмень, подиктованих оглядами соціяльними, релїгійними або національними; — безпосередне розпочатє орґанізованя народу в цїли скликаня конституанти, яка має оперти ся на загальнім виборчім праві, має установити правительство й ухвалити конституцію; — інституцію поліції заступаєть ся національною мілїцією з виборними командантами, які підлягають самоуправним інституціям; — громадські вибори на підставі загального голосованя; — військо, яке бере участь в революційнім русї, не має бути зоружене, тільки має бути сконсиґноване в Петрограді, — внесеня всїх обмежень жовнїрів що до горожанських прав, які мають инші горожани, але тільки під умовою строгої карности в чинній службі.

Тимчасове правительство привязує вагу до зазначеня, що не має наміру користати з воєнного стану в тій цїли, щоб відволїкти переведенє тих реформ.

Заява міністра заграничних справ Мілюкова.

Задача нового правительства: орґанізація країни для побідного закінченя війни.

ПЕТРОГРАД (Петр. Тел. Аг.) Міністер заграничних справ Мілюков приняв у четвер представників аґенцій Аваса, Райтера, „Associated Press" і дневника „Times" і сказав їм: Наша задача полягає на тім, щоби привернути Росії силу, щоб можна запевнити населеню кінцеву побіду над ворогом. Великий злочин давного правительства лежить в тім, що воно загнало країну в повний розстрій.

Що години надходять відомости про зріст власти представників народу. Нове правительство уважає за абсолютну умову абдикацію царя й обнятє правлїня вел. кн. Михайлом Олександровичем.

НОВИНКИ.

Львів, 17 марта 1917

— **Третій черговий концерт „Українського Літературно Артистичного Товариство" у Петрограді.** „День" з 24. лютого повідомляє: Нині „Українське Літературно-Артистичне Товариство" (Троїцька 13, кв. 6) устроює третій черговий концерт. У концертї беруть участь артисти Імпер. театрів, Народного Дому і Музичної Школи. (Ф. К.).

— **Для українського комітету військових захистів** зложив Вп. о. Філярет Ортинський, парох в Топільниці, п. Стрілки, 10 корон, за що іменем комітету висловлює сердешне спасибі Ол. Варвінський голова.

— **Виплата причинків виселенцям у східній Галичині.** Міністерство внутрішних справ рішило, щоби виселенцям із східної Галичини, приміщених в повітах Городок, Цїшанів, Яворів, Мостиска, Добромиль, Старий Самбір. Лїско і Самбір, виплачено державні підмоги. Намісництво поручить на днях дотичним староствам систувати виплату.

— **Жіночий комітет у Відни.** Дня 22. марта (четвер) о год. 4½ по пол. у Відни пов VIII Lange gasse 5 відбудуть ся річні збори Українського Жіночого комітету. Порядок: Звіт з діяльности комітету за рік 1916, звіт з діяльности секції для полонених, звіти касові, внесеня членів, впис нових членів, вибір членів до тїснїйшого комітету. З огляду на те, що діяльність Укр. Жін. комітету у 1916 р. значно розширила ся: отворенє читальні для жовнїрів і стрільців, уладжуванє концертів, курси для анальфабетів, популярні виклади, отворенє секції для полонених, зросло дуже число справ полагоджувань письменно (число кореспонденцій і експедиція газет виносили місячно около два тисячі штук). В послїдних часах проектовано отворенє дешевої кухні для стрільців і збігців Українців, дальше велике число ранених українських жовнїрів по шпиталях, — що все вимаґає численних сил до праці — а між тим число членів з звиш сотки зійшло на двайцять, просить ся віденських громадян, так жінок як і мущин о як найчисленнїйшу участь в зборах і вступленє у члени комітету. — За комітет Ол. Стефановичева, секретарка; М Карановичева, голова.

— **Свято дітий школи ім. Шевченка** в честь Тараса Шевченка відбудеть ся не в сали „Сокола", а в сали музичн. Товариства ім. Лисенка при вул. Шашкевича, причім звертаєть ся увагу, що свято розпічнеть ся точно о год. 4 по пол. Управа.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержання 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви

Оленка Дроздовська Дрогобич 3 К: Бирчаківну Сюню Дрогобич, Терлецьку Стефанію Дрогобич, Кмітковського Володимира Дрогобич, Терлецьку Татяну Відень, Кузївну Ірену Дрогобич. — о. Клим Грушкевич в Мокрянах 10 К: о. Николу Ільницького Блажів, д ра Льва Хомінського судію в Самборі, Марію Колянковську Бятятичі, о. Евгена Кушлика Містковичі, о. Николу Грицая Добровляни. — Галька Чайківська 5 К: Марійку Макарову з Загіря, Зоню Гарасевичеву з Калуша, дир. Дудикевича з Рогатина, прок. Гриневецького з Перемишля. Мотичак Іван Відень 5 К (Д'ло): надп. Павлїша, пор. Котиса, пор. Гумецького, Марійку Глюз, Нусю Саєвич. — Вася Школяницька, Павлова 10 К: Миколу Клїша Підуж, Марусю Яремову Перемишль, о. Микиту Булика Ожавна, Олексія Ярему Перемишль, Марусю Яркову Майдан сінявський. — Ольга Цїпновська, Перемишль 5 К (Дн.): Емілію Шафранську, жінку майора в Перемишли, вул. Потоцького, Левчак Йосифу в Перемишли, Вільче ч. 19, Єлену Печек учительку в Торках п. Медика, Левчакову жінку будівничого Перемишль вул. Сянова Долїшна ч. 22, о. Менцінського пароха Фульштин Глубока. — Гринцишин Стефанія, Яндрусів 2 К (Дн.): Телевяка Стефана, урядника почти, Міску Ольгу з Праги, Модрицьку Михайлину з Ковля. — Дяків Олекса, підхор. УСС. 6 К: Дмитра Шумеля, Barackenverwaltung Gmünd, хор. Процева Михайла, хор. Яськова Михайла і поручн. Голембйовського Івана, всїх на пол. поч. 343, і пор. Кенещука Павла з 15 п. п. — Іван Теслюк пол. почта 613/I, 3 К (Дн.). — о. Волод. Петрик, Бабина 10 К (Дн.): Антонїю Гаас учительку в Бабині, о. Теофіля Чайковського фельдкурата, фельдпост 296, о. Юліяна Татомира, кат. гімн. в Самборі, Олексу Ріпецького, конц. адвок. в Самборі, о. івана Мельника, пароха в Берегах. — С Телесницька Артасів 5 К (Дн,). — І. Цегельський парох Болотня, п. Янчин 10 К (Дн.) — Ірина Кузьмовичова, Лавочне 10 К (Дн.): Анну Чабакову Лавочне, Ірину Мосорівну Сколе, Михайла Гарасевича надпоручника, д ра Ярослава Селезїнку надпоручника, Ярослава Кузьмовича хорунж. — Стефа Петрицька, Вербів 3 К.: Тецю Сулжиньку Бережани, Петра Пришляка Е. 259, Янку Сендецьку Бережани, Василя Бабяка і Миколу Оралевського УСС. — Іван Бобовський уч. в Гмінді 10 К.: п. Ольгу Хтєй в Доброгостові, Стефанію Скрентовичеву в Беньківцях, о. Михайла Паука в Середопільцях, Зоню Дзюбінську в Кальникові і Волод. Кобаревського дир. школи в Вольфсбергу Каринтія. — Геня Камінська Леньки 5 К.: Зеню Комарницьку Суходіл, Нїльку Костирківну учит. Розділ, Василя Возьного ком. жанд. Блюдники, п. Войнилів, Яросла Островського пор. Маму ля, Теофіля Шухивича УСС. етап. почта 182. — Юрій Павлюк пол. поч. 613/II 10 К (Дн.): хорунжих Васкона Василя, Маціївича, Арсенича і Комарницького з 36 п. кр. об. та хорунжого Стречникапа з 22 п. кр. опол. — о. Микола Романюк 10 К (Дн.): Вс. о. Емілїяна Короля, о. д р Миколу Конрада, о. Дмитра Шуля і о. Михайла Березюка всїх в ц. к. таборі Гмінд. — о. Михайло Кордуба парох і декан в Сушій 20 К (Діло).

ОПОВІСТКИ.

Неділя 18. марта 19 7.

Нині: греко-кат.: Конова — римо- кат.: Едварда.

Завтра: греко-кат.: 42 муч в Амор. — римокат. Йосифа О.

Позавтра: грекo-кат.: Вас. і Єфр. — римо кат.: Йоахима.

Білєти на вечір обрядових пісень „Львівського Бояна", що відбуде ся в пятницю дня 23. с. м., до набутя скорше в склопі „Союзного Базару" Руська 20. Ціни місць: фотелї чч. 1—64 по 4 К, чч. 65—112 по 3·40 К. Крісло I. 2·80 К, II. 2·20 К, III. 1·60 К — На бальконї крісло I. 3 К, II. 2 К, III. 1·50 К. — Дохід на воєнну кухню для шкільної дїтвори і на немічників У. С. В.

Хто хоче занятн ся висланєм петицій в справі маніфесту з 5. падолиста 1916 р., зволить прислати 1 К 6 сот. на адресу: Kanzlei der ukr. parl. Represäntanz in Wien VIII Buchfelg. 6, а дістане всї потрібні друки і поученя. Просимо всїх, що вже внесли такі петиції, шоби на сю адресу прислали повідомленє: коли, до якої власти і які петиції внесено. Пожадане було би також знати по можности, кілько підписів було на петиції. — Від канцелярії УПР. 2—2

Французька офензива в Македонії?

БЕРЛІН (Вольф). Безуспішні зусиля Французів в Македонії, оплачувані значними втратами, тривають далї. Здаєть ся, що на Балканах антант поручив Французам весняну офензиву. Инакше не можна собі витолкувати сього безоглядного посвячуваня людського житя.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 17. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На північ від провалу Ойтош на захід від Солотвини і на північний захід від Станиславова відперто наступ Рос ян.

В Карпатах лїсних успішна праця наших патруль.

На північ від Днїстра серед значного мо розу мала дїяльність боєва.

ВІЙНА З ІТАЛЇЄЮ.

На Косте Белля війска наші відзискали передні становища, втрачені 4. с. м, піймали 3 офіцирів і 34 атьпінів і здобули 2 маш. кріси.

ВІЙНА НА БАЛКАНЇ.

З Альбанії нема нїчого оголосити.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 17. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Між Каналом Ля Бассе і Анкром значна дїяльність огнева. В кількох місцях виперто англійські звідні відділи. Між Саї і лїсом С. Пер Воат відділи англійські, а між Беврень і Ляссіві відділи французькі усадовили ся в ровах, з котрих ми пляново уступили. На фронті над Єною виправи в терені перед становищами дали нам 35 бранців. В Шампанії хвилево арт. огонь. Напад французької кампанії на захід від Тагір не вдав ся. Між Мозою і Мозелею наші відділи в нападі в 4 відтинках фронту привели полонених з ворожої лїнії. В успішнім випаді коло Монсель над границею Льотарингії піймано 20 Французів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Нїчого особливого.

Фронт македонський: На північ від Монастира ведуть ся нові бої. На схід від Дойрану англійський відділ обсадив дворець в Порой, положений перед нашою лїнією сторожий.

Перший кватирмайстер ген. **Людендорф.**

НЕКРОЛЬОГІЯ.

ПОДЯКА.

Неумолима смерть вабрала нам Найдорожшого Батька і Дїда о. Винкентіого Созанського, довголїтного пароха Ісай. В сїй тяжкій для нас хвилї знайшли ми правдиву поміч і потїху зі сторони Пречестного гр.-кат. Духовенства і знакомих. В першім ряді складаємо щиру подяку Всеч. Отцю Деканови В. Ільницькому, пароховi Ясїнки, за щире занятє ся і провід в похоронах. Всеч. о. совітникови Бензїнови, пароховi Старого Самбора, Всеч. о. совітникови Шмериковському, пароховi в Турім, Всеч. о. містодеканови І. Валюхови. пароховi Ластівок, Всеч. о. М. Гарбовському, пароховi Свидника, Всеч. о. А. Добрянському, пароховi Волосянки, Всеч. о. І. Ільницькому, пароховi в Головську, Всеч. о. Гавдуникови з Явори, і Всеч. о. Мазярови з Лужка. Вп. П. П. Теодозії Тимкевичівній і Розалії Федевичівній, місцевим учителькам щиро дякуємо за труд — як також всїм чесним парохіянам за уділ в похоронах Помершого.

РОДИНА.

184 1—1

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРІНЧЕНКА

зложили на мої руки в коронах і сотиках:

Вп. п. п. Волод. Бартош, інжинер у Львові 20 К, Василь Білецький, проф. в Грацу 10 К, чесні громадяни Грушова 20 К, о. Волод. Андрухів, парох Ляшок долїшних 10 К — 90 К.

За сї щедрі дари в так прикрих для нас часах складаю ласкавим жертводавцям в імени шкільної дїтвори і їх родичів сим прилюдно сердечну подяку. *М. Сіяк.*

Адреса: Управа школи ім. Б. Грінченка, Городецька 95, або Грунвальдська 4. 40 1—1

Глядаю інструктора до дїтвй народних шкіл — першенство мають семинаристи. Услівя заподати в заголошевях. — П. Бартошко, Pferdespital Olmütz. 185 1—3

Загальні Збори

Товариства госп. кред.

„Народний Дім"

стов. зар. з обм. порукою

в Устрінах долїшних

відбудуть ся дня 1. цвітня 1917 о год. 4. по полудни в домі п. Гентоша Щербака.

Порядок дневний:

1) Відчитанє протоколу з послїдних зборів.
2) Звіт і білянс за 1915 і 1916 рік.
3) Вибори членів.

В случаю, наколи би не явило ся в означенім часї вимагане статутом число членів, відбудуть ся збори того самого дня о 5. год. вечер без огляду на число присутних членів.

187 1—3 **Рада Надзираюча.**

ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СПІВАНИК

НАША ДУМА

зладив АНТІН ГАПЯК.

(Друге виданє справлене і побільшене)

182 пісень. 200 коломийок.

Пісні поділені на шість груп:

I. Патріотичні і політичні (21 пісень).
II. Історичні (19 пісень).
III. Станові: а) козацькі (17 пісень), б) чумацькі (7 пісень), в) бурлацькі (7 пісень), г) опришківські (3 пісні), д) побутові (18 пісень).
IV. Січові, сокільські, стрілецькі (26 пісень).
V. Любовні (64 пісень).
VI. Коломийки (200 пісень).

Окладинку Співаника прикрашує гарна вінєта, виготовлена арт. малярем Буцманюком а першу сторону образець „В'їзд Б. Хмельницького до Київа" (відбитка звісного великого кольорозаного образа артисти маляра М. Івасюка) та кромі сього при початку і при кінци кождої групи, уміщена гарна відповідно дібрана ілюстрація.

Ціна співаника „Наша дума" **К 2·80** (оправлен. в полотно К 4·50).

Сей великий Співаник можна набути також окремими частями,

а іменно: часть перша п. з.:

„НАША СЛАВА"

у якій поміщені пісні патріотичні і політичні, історичні, станові, січові, сокільські і стрілецькі.

Співаник „Наша слава" коштує **К 1·40.**

часть друга п. ч.:

„Наша пісня"

містить пісні любові і коломийки. Співаник „Наша пісня" коштує **К 1·40.**

Хто не може набути великого співаника „Наша дума" за **К 2·80,** нехай замовить собі співаник „Наша слава" або співаник „Наша пісня за **К 1·40.**

На звичайну пересилку почтову треба додати 30 сотиків а на поручену 65 сот.

Замовленя і рівночасно гроші треба висилати під адресою:

Канцелярія тов. „Просвіта"

ЛЬВІВ, Ринок ч. 10.

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.**

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 65. (9.317) Львів, второк 20. марта (7 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.735.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 265.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

На заміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитом, найменша висота 40, в надісланім 45, в анонсовій части 60 с., в реклямовій части 1 К. Повідомлення про вмерших і жертви 2 К. Некрольоги стрічка 1 К. Оголошення за спеціальну умовою.

Ціна примірника виносить у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 19 марта 1917.

Революція в Росії ще не покінчена, відносини ще не сконсолїдовані наконечно. Навіть можливість повороту реакції шляхом протиреволюційного підєму вірних Миколї II. кругів — можливість, на яку так богато надій покладає велика часть німецької й австрійської преси, — навіть ся можливість покищо не зовсім виключена. На всякий спосіб вона мало імовірна. Богато більше імовірности має за собою здогад, що відносини Росії з помічю англійських і французьких орґанізаційних сил сконсолїдують ся на площині, яку заняла парляментарно-офіцирська революція, тай що з фактом сим Росія нетільки неначе наново ствердить свою воєнно-політичну приналежність до західних держав, а й своїм внутрішним устроєм увійде в круг своїх лїберальних союзників.

Коли б справдї так стало ся, то доконалась-би на наших очах подія, якої історичного значіня для народів Европи і світа цїлого нині навіть найсміливійшою думкою не сила обняти. Подія ся розпочала-б ряд фактів і процесів епохальних також для житя й будучности української народности по обох боках державного кордону.

Нинїшне поколїнє наших закордонних земляків ставить побідна російська революція перед новий іспит — не скажемо: повної національно-політичної зрілости, бо про таку зрілість не можна говорити при народі, який від кількох століть жие без власної державности, а — іспит стихійної волї національного житя. Під царською самовладою, хочби навіть прикрашеною істнованєм інституції думи, можна було виповняти зміст національного житя літературою, театром і подібними проявами публичної дїяльности, які з природи своєї вимагають розмірно невеликого вкладу масової енергії суспільности і розмірно небогато мають до поборення противенств. Але при справдїшній конституційній свободї, при волї орґанізованя громадянства в усїх напрямах, при свободї слова і преси — національність вимагає від своїх синів зовсїм инакшого хисту, зовсїм инакшої енергії і без порівнаня инакших розмірами і змістом вкладів масової дїяльности, ніж писанє віршів і оповідань, а хочби й історичних і фільольоґічних розвідок, тай удержуванє провінціональних труп театральних.

Короткі дні свободи в Росії по потрясенях 1905—6 рр. розбурхали були надсподївано високий підєм української активности в Росії — то були часи чисельно доволї значних українських громад у думах, часи небувалої рухливости українського елємента в громадських орґанізаціях, часи виступів за українську школу... Подув реакції скоро заморозив сї живі почини, і на Україні закордонній ставало що-раз тихше. Нині знов бє година — також для українських ґорожан російської імперії. Українська суспільність з сього боку кордону жде, щоб українське громадянство в Росії справдї змогло використати всї ті національні і політичні можливости житя й розвитку, які йому розкриють ся в побідою російської революції. Справа нелегка, але від такої чи иншої полагоди її зале жить будучність української народности—нетільки в Росії, а й тут, в Австрії.

Як російська революція з 1905—6 рр. викликала була могуче вражінє і спричинила важні наслїдки в політичнім житю Австрії, так треба напевне сказати, що без могучого відгомону у державі Габсбурґів внутрішнє визволенє Росії не може остати й сим разом. Та писати про сї річи ще передчасно і неможливо. Се одно можемо нині сказати: що також перед австрійськими Українцями поставить новий стан річий нові завданя, які вимагати муть богато розуму і праці. Коли спинити ся тільки на тїсно політичній, парляментарній области, то український загал жде від своїх парляментарних представників, аби — поборовши врешті те внутрішнє кишінє, яке викликав у їх таборі акт 4. падолиста 1916 р., — з тактом і розвагою використали для добра української справи як найповнїйше всї ті засоби особистого і політичного досвіду, впливу, хисту, роботящости і звязків, які стоять нам до розпорядимости. Засобів сих, на жаль, не маємо за богато, а сотворити їх через ніч—не сила. Нїчого лекшого, як усунути від праці нелюбу людину, нїчого лекше, як знеохотити навіть довголїтного робітника. Але нїчого труднїйшого, як поставити на його місце силу рівновартну — рівновартну хистом, досвідом, тактом, впливом, роботящістю!

На час внутрішного кишіня суспільність з вирозумілістю потурала навіть неекономічній ґосподарці нашими політичними вартостями. Але коли в політичнім світї наближаєть ся нова велика проба, тоді суспільність хоче бачити в проводї української політики тїсне співробітництво президента У. П. Р. з попереднім проводом української політики і хоче мати певність, що призбирані нами в ході літ політичні вартости справдї будуть вужитковані на своїм місци. Місць для праці нашим послам є доволї, але кожде місце повинно бути обсаджене відповідно. З усїх сторін нашої провінції ґомонять заклики до послів, аби осїли в своїх округах і там робили. Чому сї заклики, хоч такі оправдані, — доси невислухані? Чому найвизначнїйші наші політичні сили усуваєть ся від відповідаючого їх досвідови і здібностям співробітництва? І чому заступають ся їх у Відні силами, які на своїх становищах на провінції могли-би зробити богато потрібної праці?

Не в докір се говоримо. Український загал довго мовчав і терпеливо глядів на те, що дїєть ся. Але коли тепер знов бє дзвін історії, український інтерес вимагає такого поділу праці в нашім політичнім заступництві, в якім кожда сила була-б використана найповнїйше А се можливе тільки тоді, коли кождій кваліфікованій силї буде дана спроможність виконуваня своєї кваліфікованої роботи.

Призначений на царя великий князь Михайло Олександрович затверджує новий лад.

Цїлий ґенеральний штаб пристає до нового правительства.

Проклямація вел. кн. Михийла Олександровича до „російських співґорожан".

КОПЕНҐАҐЕН (Ткб). Бюро Ріцава доносить з Петрограду:

Воля мого брата наклала на мене важку задачу, переносячи на мене царський престіл підчас війни, яка не має рівних собі, серед внутрішних несупокоїв. Оживлений тою самою думкою, яка займає цїлий нарід, щоби добро вітчини йшло перед всім иншим, рішив я сильну постанову приняти найвисшу власть тільки під умовою, що є се волею народу, яку нарід висловить плєбісцитом, через своїх представників у конституційнім зборі, який мусить установити форму правлїня і нову конституцію російської держави. Тому, благаючи Господа Бога о благословенє, взиваю всїх російських співґорожан, щоби підпорядкували ся власти правительства, утвореного за ініціятивою Думи і вивінованого всякою повагою власти, доки конституційний збір, вибраний загальним, рівним, безпосереднім і тайним голосованєм, не висловить волї народу що-до форми правлїня.

Родічев міністром для Фінляндії.

ПЕТОҐРАД (Петр. Тел. Аг.). На візване виконуючого комітету Дума признала, що в цїли доведеня війни до кінця є конечне привернене порядку і нове підняте спільної праці поза фронтом. Ухвалено одноголосно признати власть воконуючого комітету в усїх справах адмінїстрації держави аж до скликаня законодатного збору.

Офіцири, що перебували в Петроґрадї, ішли рука в руку з представителями бльоку.

Провізоричне правительство іменувало посла Родічева (одного з провідників кадетів — Ред.) міністром для Фінляндії й поручило йому зараз удати ся до Гельвінґфорсу.

Комендант Балтійської фльоти поручив з приказу тимчасового правительства арештувати дотеперішного ґенерала ґубернатора Фінляндії і віцепрезидента адмінїстраційного департаменту.

Ґенеральний штаб по стороні нового правительства.— Нагінка на підозрілих о шпіонство на річ Німеччини.

ЛЬОНДОН (Ткб). „Times" доносить з Петрограду, що цїлий ґенеральний штаб прилучив ся до нового правительства. Те саме зробили козаки й инші віддїли війска.

Нове правительство має спис осіб, підозрілих о шпіонство, які хоче зробити нешкідливими. Населенє обхопив настрій ворожий для Німців. Систематично відбувають ся нагінки на особи з висших сфер, яких підозрівають о прихильність для Німців, або які мають німецькі назвища або титули. Віднайдено бар. Фредерікса, якого дім товпа зруйнувала. Його арештовано й уміщено в будинку Думи. Товпа і жовнїри віднайшли в китайськім посольстві графиню Кляйнміхель, яку підозрівають, що є вона німецьким шпіоном. Її арештували. Арештований військом бар. Штакельберґ стріляв в вікон до товпи й жовнїрів. Його виволїкли з дому на вулицю і вбили.

Інтернованє давних міністрів. — Міністер судівництва — республиканцем.

ЛЬОНДОН (Ткб). Бюро Райтера довідуєть ся з Петрограду: Кн. Голїцин, Горемикін, бувший військовий комендант Петрограду, бувші міністри й ґенерали Сухомлїлов, Бєляєв, Протопопов, Щегловітов, Маклаков, Марков і Курлов інтерновані в Петропавловській кріпости. Инші особи, що займали високі становища, інтерновані на разї в будинку Думи.

Міністер судівництва Керенський в промові до робітничих делеґатів сказав, що хоч увійшов вїсклад тимчасового правительства, одначе остає далї републиканцем.

Не буде політичних процесів.

ПЕТРОҐРАД (Петр. Тел. Аг.). 18. марта мають міністри відбути велику раду в справі петроградського округа.

Міністер судівництва зазначив, щоби в будучности не відбували ся процеси за політичні злочини.

Нове правительство позволило Жидам виступати перед судом в характері адвокатів.

Париж і Льондон.

ПАРИЖ (Ткб). Французькі дневники пишуть, що в Росії маємо дїло не з крівою дипльоматичною або правительственною, але просто відбула ся повна виміна осіб. Нові правителї стоять перед великою відповідальністю. Старе правительство впало, бо край бояв ся, що воно не переведе війни до побідного кінця. Дїлом нового правительства є тріюмфувати й побідити.

ЛЬОНДОН (Райтер). Дневники висловляють вдоволенє, що в Росії зломано силу реакції.

Інспекційні округи в Галичині.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Розпорядок Уряду для вижившення установляє інспекційні округи інспекторів для вижившення. Всіх округів у державі є 31, з того на Галичину припадає 5, а саме: Округ: 27 (краківський) обнимає: місто Краків, політичні повіти: Бяла, Бохня, Хшанів, Краків, Мисленицї, Освенцім, Подгуже, Вадовицї, Величка і Живець. Округ 28 (тарнівський): політичні повіти: Бжеско, Домброва, Кольбушова, Ланцут, Мелец, Ніско, Пільзно, Пшеворск, Ропчицї, Ряшів, Тарнобржег і Тарнів. Округ 29 (новосандецький: політичні повіти: Березів, Горлицї, Грибів, Ясло, Кросно, Лімапова, Новий Торг, Новий Санч і Стрижів. Округ 20 (львівський): місто Львів і політичні повіти: Тішанів, Городок ягайл., Ярослав, Яворів, Львів, Мосийска, Рава руська, Сокаль і Жовкра. Округ 31 (самбірський): політичні повіти: Добромиль, Дрогобич, Ліско, Перемишль, Рудки, Самбір, Сянік, Сколе, Старий Самбір і Турка.

На західнім фронті. — Німецький фронт на заході перед новою задачею.

Знищене Цеппеліна. — Опорожнена німецькі лінії.

ВІДЕНЬ (Ткб). З пресової воєнної кватири доносять:

Звідомлене французького генерального штабу подає: Дня 17. с. м. о 5½ год. рано воздушний корабель Цеппеліна L. XXXIX, який перелетів над околицею Парижа, поцілений над Компень на висоті 3.500 метрів великими обороними гарматами, впав у поломінях в парку Компень. Ціла залога згинула.

На цілім фронті між Будеші й Оазою неприятель не приняв битви й опорожнив під натиском нашого війска сильні й обмірковано ви будувані становища, які займав від двох літ. Нині посували ся ми далі швидко наперед. Чоло наших передних сторожий вдерло ся до Роае. Неприятель розсадив площі й вулиці в тій місцевости.

БЕРЛІН. (Бюро Вольфа). В ночи на 17. с. м. ескадра воздушних кораблів мимо найвзятійшого огню неприятельських охоронних гармат обкинула визначно бомбами в півгодиннім атаку Льондон, а також західні графства Англії. Воздушні кораблї вернули в добрім стані з виїмком одного L. XXXIX, який по французькому донесеню скинено в висоти 3,500 метрів огнем французьких охоронних гармат на північний схід від Парижа, над Компель.

БЕРЛІН. (Ткб.) При оцінці подій на західнім фронті між Арра й Оазою треба зазначити, що дотеперішні боєві лінії опущено зовсім пляново, чим усунено некористи фронту на сім місця. Німецька управа осягнула повну операційну свободу і запевнила собі ініціятиву також на західнім фронті, який — по видержаню англійсько французького атаку при найменшім числі війска — жде нова задача. Начальна управа змагає до того, щоб ту нову задачу сповнити при можливо малих жертвах. Коли даремні проби неприятелів, роблені при безмірних жертвах в Шампанії й над Соммою, доказали, що німецького фронту не можна проломити, тепер відсуненем німецької лінії поставлено антант перед нове положене і він мусить на ново рішити ся, що забере час. Зрозуміла річ, що в окремих місцевостях видано заряджепя, щоби вдатне до оружя населенє відіслати в глибину краю і таким чином унеможливити військове ужите його неприятелем.

Димісія кабінету Бріяна.

ПАРИЖ (Ткб.) Рада міністрів рішила, що відносини вимагають, щоби президентови Поанкаре оставити всяку свободу рішати про положенє так, як се вважає за найліпше для національної оборони. Наслідком сього президент міністрів Бріян вручив президентови республики Поанкаре димісію цілого кабінету.

НОВИНКИ.

Львів, 19 марта 1917.

— **„Якби ми весну утратили..“** П. д-р Кость Левицький одержав такий лист: „Просьба! Нас в громади Гановець повіта Рогатинського евакуовано 26. жовтня 1916 р. 50 родин а 60 родин мешкає до тепер в селі. І ми чекаєм, щоби нас на весну пустили до нашого села, і просимо щоби про нас згадати на Економічнім віздї 12 марта у Львові; ми мешкаєм в громаді Хлопи (Chłopy) почта Комарно, повіт Рудки, а дуже нам зле жити; фасувати — нічого не фасуємо. А якби ми весну утратили, то для нас був би великий смуток. — Василь Калинович, син Дмитра“.

— **Поворот цивільних полонених з Росії.** Краківський „Ilustrowany Kuryer Codzienny“ доносить, що Росія згодила ся вистукити до Австрії Українців о. кан. Цегельського з Камінки Струмілової і радника львівського магістрату Баньковського, а також львівського посла Ернеста Брайтера з жінкою.

— **Приїзд намісника до Львова.** Намісник ген. Кардо бар. Гуйн приїздить в четвер, 22. с. м., до Львова. В пятницю, 23. с. м. буде намісник від 10 год. рано в будинку намісництва уділяти послухань представникам властий, урядів, інституцій і приватним особам. В справі послухань треба звертати ся ві второк, середу і четвер до повітового комісаря п. Северина Креховецкого в будинку намісництва.

— **Уряд для справ дневникарства.** В міністерстві торговлї утворено уряд, який має заосмотрювати дневники в усї потрібні предмети й рішати в усіх адміністраційних справах дневникарства.

— **Державний канцлер Німеччини** Бетман Гольвег повернув з Відня до Берлїна.

— **В польськім колї були в днях 15—17. с. м.** в парляментній комісії довірочні наради над справою укладу будучих відносин в Галичині. На 19. с. м. призначена цілодневна конференція президії кола у президента міністрів в господарських справах.

— **Пакунки до Галичини.** Аж до дальшого заряджепя будуть приймати ся до Галичини тільки пакунки конче потрібні й пильні, пакунки з дріжджами, насінєм, рільничими знарядами або їх складовими частями і грошеві посилки.

— **Літний час** в Австрії на основі розпорядку який появив ся в „Вістнику державних законів“ в 18. с. м., буде обовязувати сього року від 16. цвітня до 17. вересня.

— **Другий концерт української народної побутової пісні у Київі.** Як повідомляє „К. Мысль“, дня 22. лютого відбув ся у Київі в салї Купецького Зібраня 2. концерт української народної побутової пісні у виконаню хору студентів університету св. Володимира й хору слухачок Висших Жіночих курсів під упр. А. Кошиця при участи пань Литвиненко, Стадникової і пп. Орішкевича, Степанова, Федорова і Ярославського. Дохід з концерту призначено у користь Т-ва Підмоги учителям у початкових народних школах київської губ. Т-во се збирає фонди на побудованє учительського дому у Київі і учительської санаторії на березї Чорного Моря. — (Ф. К.).

— **Музично-драматична школа ім. М. Лисенка у Київі.** Як повідомляє „К. Мѣсль“, в салї Київської Народної Авдиторії мав місце дня 11. (24) лютого шкільний спектакль української драми Музично-драматичної школи ім. Мик. Лисенка. — Ф. К.

— **Про святкованє 75 роковин уродин п. Юліяна Романчука** одержали ми таку (спізнену) допись з Відня: В дни уродин віцепрезидента Романчука (24. лютого) явив ся у него заступник голови укр. парл. репрезентації пос. Петрушевич з усїми присутними в Відни членами сеї репрезентації та вложив її іменем щирі желаня, щоби достойний Ювилят стояв ще довго на чолї українського заступництва та світив нам і на дальше приміром, як належить працювати для його добра. Віцепрезидент Романчук подякував за желаня з видимим зворушенєм та зазначив, що як давнїйше так і тепер приняв провід лиш з почуття національного обовязку, не хотячи в такій тяжкій порі опиратись виразно обявленій волї народа. Відтак явили ся у ювилята депутації і відпоручники тих українських товариств і організацій, що мають осїдок в Відни, а то: від Верховної боєвої управи сїчових стрільців, від Культурної Ради, від українських священиків в Відни, від Союза визволеня України, від Канцелярії народної оборони, від українських журналістів в Відни, від дирекції учительської семинарії, від учительської організації, від Канцелярії українського запомогового комітету і других, та много поодиноких осіб, знакомих і почитателів ювилята. Писемно надіслали свої бажаня: пос. М. Василько своїм іменем та в імени буковинських парляментарних і соймових послів, атаман Гр. Коссак від себе і сїчових офіцирів і стрільців, Головний Видїл товариства „Просвіта“ у Львові, Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові, Товариство „Дністер“ у Львові, Народний Комітет у Львові, редакція і видавнича спілка „Діла“ у Львові, Управа української школи в Празї, Управа школи, шкільна дїтвора і місцевий запомоговий комітет в Вольфсберґу, гурток Українців в Ґреділ, Учительський Збір приватної української гімназії в Долині і Яворові, кружок Українців з Жидачівщини та богато визначних українських дїячів, як радник двора і член палати панів Горбачевський, посол д-р Евген Олесницький, радник о. Олександер Стефанович і много инших. Наспіли також привітні письма зі Швайцарії, а то від графа Тишкевича і від Українського бюра в Льозанні. Щирі бажаня надіслали також українські жовнїри таки прямо з окопів на фронт.

ВОЛОДИМИР ГНАТЮК.

На що у нас видають ся книжки?

(Конець).

Загалом треба сказати, що в нас справа синтакси стоїть дуже лихо. Читаю приміром одного українського письменника, що пише дуже гарною літературною мовою і подибую в нього фразу: „Перед мене лежить книжка“. Звідки він се вирвав? Приіменник „перед“ уживаєть ся при 4 і 6 відмінку. Можна сказати: „Перед мене поставив книжку“, але: „Передомною лежить книжка“. Обох форм не належить вмішувати. Та се буде повторяти ся, доки не появить ся науково опрацьована синтакса, а так само історична граматика. До тої пори треби уважно приглядати ся всяким неольогізмам і варваризмам і відносити ся до них критично, а не приймати все без розбору.

Нераз доводило ся менї чути, що ми Галичани мусимо згодити ся і на мову і на правопись російських Українців, бо там більшість нашого народа, і меншість має йти за більшостю, а не навпаки. На се відповів би я: І так і ні. Основа мови в нас і так спільна. Хто читає новелї І. Франка і М. Коцюбинського, не добачить у мові ніякої ріжниці. Ріжницю ту викликають ті, що не знають мови і уживають занадто богато і безпотрібно льокалізмів або варваризмів. Поборювати їх треба по обох боках границї без уваги на більшість і меншість. Щож-до самої більшости, то наведу ось які приклади. Коли я бачу, що народ від Курщини по Попрад уживає зараз, а сейчас уживають лише деякі галицькі „інтелїгенти“, в Росії уживають фонеми сїчас ті, що служили довго при війску, то ясно, що я піду за більшістю і буду писати зараз. З другого боку нема сумнїву, що більшість нашого народу уживає слова „салдат“. Та я не вважаючи на те буду писати „вояк“, рав, що те слово наше, друге старе, третє загальио зрозуміле. Так само більшість уживає слоя „ружьо“, а я буду писати „рушниця“, або „карабін“, бо карабін уважаю меншим варваризмом, як ружьо.

А чи може рішати біяьшість в отсих випадках: Як відомо, в наших говорах подибують ся дїєслонні рівнорядні форми: Ходить? ходит, ходіт, ходе, ходи, ходзі. Або заіменикові: Менї, мнї, мінї, ми, мі. Всї вони народні, всї уживають ся нинї. Котрих саме форм уживає більшість, трудно сконстатувати. Що ж тодї робити? Чи маємо всї вписати в літературну мову? Нї, беремо найстарші і кождому врезумілі, отже: ходить, менї, а инші полишаємо для етнографічних записів та для тих белетристів, що пишуть говорами. Там вони зовсім на місци, там мають цїну, там вказують на богацтво нашої мови.

Так само в правописи не може рішати сама більшість, але також инші причини: наукові, педагогічні, економічні. І на всї повинні ми звертати увагу, а не кермувати ся виключно одною.

Загалом треба сказати, що наша мова незвичайно богата і незвичайно гарна. Пересічний інтелїгент не добачує того, бо він не займаєть студіованєм мови. Як би він мав велику граматику з діялектольогічним відділом і великий словар, яких доси нема і мабуть не швидко буде, то при їх помочи швидше прийшов би до такого переконаня. Та хто хоче писати, не повинен чекати до тої пори, лиш зараз забирати ся до вивченя мови. Жерела для того є богаті. Крім творів лїпших письменників, саме Наукове Товариство ім. Шевченка видало доси 38 томів „Етнографічного Збірника“ та 15 томів „Матеріялів до української етнольогії“, в яких містять ся велииезні скарби живої народної мови зі всіх сторін нашої етнографічної території. Побіч сих видань є ще цілий ряд збірників із російської Укваїни, як: М. Максимовича, П. Лукашевича, А. Метлинського, П. Кулїша, І. Рудченка, П. Чубинського, М. Драгоманова, Б. Грінченка, В. Милорадовича, А. Малинки і богатьох инших. Купати ся можна в них, а не студіювати. Одинока перепона, що стоїть тут на перешкоді, що їх не знає нїхто у нас і не читає. Але годі! Хто хоче писати, той повинен навчити ся мови. Нинї за мало сказати: Я вродив ся Українцем, тому знаю свою мову. — Ми бачимо те „знанє“ на рїжних писанях і тому кличемо: Вчіть ся мови з народних говорів!

Книгарня — Наук. Тов. ім. Шевченка — **у Львові, Ринок ч. 10.** має великий ВИБІР УСЯКИХ УКРАЇНСЬКИХ — КНИЖОК — з усіх галузей знаня, як з красного письменства, так і народніх, популярних видань, а також шкільні підручники, словарі й ріжні наукові книжки, співаники, ноти, молитовники, — евангелія й инші релігійні виданя. — IVБ 10—7

тї З поза українських кругів явились іменем молодочеської групи посли „Маштalка і Пеніжек, від чеського союза зложили жаданя посли Станек і Тусар. Кромі того зложили свої баженя чи то особисто чи письменно, між иншими: президент міністрів гр. Клям Мартініц, міністер просвіти д р Гуссарек, бувший міністер скарбу ексц. Енгель, президент палати послів д-р Сильвестер та віцепрезиденти Пернерсторфер і Юкель, член палати панів А. Дреген, секційний радник д-р Ковн і др. З чужої преси донесла про ті роковини „Neue Freie Presse", дещо ширше згадали про се свято „Neues Wiener Tagblatt", „Narodni Listy", „Bohemia" і т. п.

— **Кавові карти.** Подаєть ся до загальної відомости, що аж до половини цвітня с. р. не буде видавати ся карт та що аж до того часу буде можна реалїзувати теперішні ще не зреалїзовані кавові карти. Дальші вияснення надійдуть в найблизших днях.

— **Хто з молодїжи виїздить** до Відня до учительської семинарії повинен їхати на Гмінд, а звідси далї діставши від управи бараків дозвіл на переселене (Übersiedelung) до Відня з посвідкою, що побирав там державну підмогу (Unterstützung auf Staatskosten). Хто виїздив би з Чехії або з инших місцевостий, де перебуває, має так само або від запомогових комітетів, громади або ц. к. староства таку посвідку-дозвіл отримати — инакше не дістане у Відни ніякої підмоги ані не може бути принятий до „Heim-ів" і пр. Повинен порозуміти ся також з укр. Зап. Комітетом у Відни і управителем семинарії: P. Dr. Zastyrez, Wien XVIII. Türkenschanzstr. N. 4.

— **Молодїж укр. семинарії у Відни** уладжує великий концерт в память Т. Шевченка в дни 25. марта (в неділю) о 4. год. в святочній салї ц. к. реальної школи VIII. окр. Albertgasse 20. О ласкаву участь української громади просить Управа школи.

---

† ПОМЕРЛИ.

З окупованих сторін східної Галичини одержав М. Содомора (Освенцім—Bahnhofkom) відомість через „Черв. Хрест", що помер там його брат о. **Григорій Содомора**, парох Новосїлки-Кут, коло Підгайців, а також сестра **Сальомея, Содоморів Хмуричева** з Беневи і два її сини. В. їм п.!

Найновійші вісти з Росії.

Мілюков до російських послів за границею.

Петроград, 19. марта.

Російське правительство вислало таку депешу, підписану міністром заграничних справ Мілюковим, до представників Росії за границею:

„Ви дізнали ся вже з відомостий, поданих петроградською агенцією телеграфічною, про події останніх днів і про упадок старого російського режиму політичного, котрий нужденно впав супроти спричиненого своєю безжурністю, надужитями і каридостойною необережністю знищеня всїлякого ладу під ударом народного негодованя, викликаного його нездарністю Згідність почуваня грози, яку упадок ладу викликав серед усїх здорових кругів народу, значно облекшила розвязку кризи і скоротила її, бо всї ті елементи подиву достойним способом станули довкола стягу революції, а армія швидко й успішно поспішила їм на поміч. Національний рух вже по вісьмох днях відніс рішучу побіду. Ся скорість переведеня позволила обмежити число жертв до розмірно незначного, що є нечуване в порівнаню до переворотів подібних розмірів і ваги.

„Письмом, датованим із Пскова 15. марта, цар зрік ся престола іменем своїм і сина Олексія Миколаєвича на річ В. Кн. Михайла Олександровича. Повідомлений про сей акт Вел. Князь Михайло Олександрович актом з 16. марта, датованим з Петрограду, відказав ся обняти найвисшу власть аж до хвилї, коли збереть ся конституючий збір на підставі загального виборчого права, котрий має установити форму правлїня російського і нові основні закони. Актом сим візвав В. Кн. Михайло горожан, аби аж до хвилї виявленя волї російського народу піддали ся власти провізоричного правительства, зложеного з почину Думи, котрий держить цїлу повноту власти.

„Склад правительства оголошено."

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Ц. к. кореспонденційне Бюро одержує від одного з своїх представників в невтральній заграници відомість, що телеґрама міністра заграничних справ Мілюкова до російських представників за границею містить ще один уступ, якого не подала Петроградська Телеґрафічна Агенція. Сей уступ звучить:

Росія не хотїла війни, наслїдком якої світ майже від трьох лїт спливає кровю. Росія, будучи жертвою з гори обдуманого і від давна приготовленого нападу, як доси так і далї буде бороти ся проти завойовницького духа раси рабівників, яка собі уявлює, що зможе накинути своїм сусідам нестерпну гегемонїю, а Европі XX. столїтя ганьбу панованя пруського мілїтаризму. Вірна договорови, який злучив Росію з її вірними союзниками, є вона рішена запевнити світови за всяку цїну еру мира народів на підставі постійної інтернаціональної організації, яка запоручала би пошану права і справедливости. Росія буде поборювати до кінця по сторонї своїх союзників спільного неприятеля. Правительство, до якого належу, уживе цїлої енергії, щоби приготовити побіду, і буде старати ся направити помилки минувшости, які доси параліжували силу жертвенности російського народу.

Великі міста прилучають ся до нового правительства.

БЕРН. (Ткб.) Лїонські дневники доносять з Петрограду, що царевич, який знаходить ся в Царськім Селї, занедужав на кір, получений з високою горячкою.

Міста Одеса, Тифлїс, Катеринослав і майже цїла Сибір прилучили ся до нового правительства.

В Київі оголошено відомість про події в Петрограді за дозволом ген. Брусілова.

Нове правительство оголосило, що зимова палата перейшла на власність народу і буде осїдком конституанти.

Новий ряд в Фінляндії. — 3.000 вбитих і стільки-ж ранених в Петрограді.

КОПЕНГАГА. (Ткб.) „Politiken" оголошує телеґраму, яку одержав стокгольмський дневник „Dagens Nyheter" з Гапаранди про положенє в Фінляндії. З сеї телеґрами виходить, що російський сенатор Ліпський іменований генерал губернатором Фінляндії. В останних днях обїхали фінляндські міста три російські комісії для зарядженя потрібних змін. Жандармерію зовсїм усунено. Шеф жандармерії в Торнео полковник Кліомович здаєть ся увязнений. В містах, в яких були ті комісії, відбули ся великі народні збори, які висловили довірє до нового правительства. Подорожні, які прибули з Фінляндії до Гапаранди, доносять, що в Гельзінгфорсї пролито богато крови. Жовнїри переходили вулицями й забивали офіцирів, які не мали революційної відзнаки. Серед розстрілених знаходять ся також два адмірали.

Підчас несупокоїв у Петрограді вбито коло 3.000 осіб і стільки ж ранено.

Конфіската великої земельної власности.

БЕРН (Ткб). Як доносить „Humanite" з Петрограду, місцеві комітети є управнені накласти тимчасову конфіскату на всяку земельну власність понад 125 гектарів. Тимчасове правительство завізвало селян видати все збіже. З цїлою строгістю виступаєть ся проти пїянства. Дневник завважує, що є ще богато до зробленя.

Непорозуміне між лїберальми і крайними.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) Кореспондент дневника „Daily Telegraph" у Петроградї Геральд Уіллям доносить з пятницї: Вчера положене було дуже поважне, бо прийшло до непорозуміня між лїберальми і крайними. Пристрасть розгорила так сильно, що в одній хвилї здавалося, що розізлені жовнїри, які взагалї не знають міри, нападуть на членів виконуючого комітету і повбивають їх, Росія попала би тоді в найстрашнїйшу анархію.

На волинські школи.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волини, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

Цьона Волянська Володимир Волинський 5 К: Василя Весоловського у Львові, Северина Левицького четаря УСС., д ра Нестора Воронича лїкаря у Володимирі Вол., Ваську Палїєва поручника 24 п. п. і Анду Остапчук слух. муз. акад. у Відни. — Володимира Водянська Володимир Волинський 20 К: Володимира Міхальського гофрата у Відни і Нуська Маєра у Празї. — Іванна Барчинська Фрайштад 10 К: Івана Калитовича Борислав, Стефана Барчинського поручника артелерії пол. поч. 369, Юрка Білицького однороч. охотн. полоненого Українця в Фрайштатї, Ірену з Стоцьких Луцьку і Дору Сїмович у Фрайштятї. — Даруся Барчинська 5 К: свого улюбленого нареченого Сенка, vulgo Володимира Дорошенка у Львові, Ірусю Вариводівну в Прислопї, Мартусю Луцку у Фрайштатї, Ромця Гиїдого і Наталку Гиїду у Фрайштатї. — Михайло Лазорко у Львові 10 К (Дїло), Дмитра Кренжаловского поручника Lir 19 Hohenstadt, Евгебія Бачинського полевого курата пол. поч. 408, д ра Івана Бандля у Львові, Теод. Рака полевого курата пол. п. 287, Мих. Гунькевича пол. п 212. — Стефан Скоробогатий Львів 10 К. — Ванджура П. 7 К: Геню Манастарську в Мостах великих, Марусю Душляківську, Льва Цегельського урядника почтового, Теодора Панькевича начальника уряду податкового і Теодорзія Лещинського офіціяла податкового всї в Равї руській. Ізидора Ванївна студ. фїль. Львів 3 К: Дорка Березу, поручника в Кошицях, Дарку Лежогубську студ. мед. у Відні, Гриця Свергуна хорунжого пол. поч. 372, Яню Телїшевську студ. мед. в Гмінді і Костя Гуссаківського УСС. — Никола Кушнїр парох в Волчищович 10 К (Дн.): о. Івана Волосянського пароха в Сокали, о. сов. і посла Стефана Онишкевича пароха Купнович, о. сов. Алексія Залїтача директора сем. учит. в Яворові, о. сов. і декана Айталя Ковальського пароха в Новосїлок п. Рудки і о. Ярослава Пасїчинського з Макуньова,—Іван Карась У. С. С. 5 К (Дн.): підхорунжих У. С. С.: Кобилянського Евгена, Нестайка Зенона, Куляя Олексу, Чубатого Вол., — Панько Андрусів У. С. С. 2 К: Ольгу Савчуківну, Анну Савчуківну, Катрю Гучківну, Віктусю Гучківну і Анастазію Зобківну—всї з Підмихайловець пов. Рогатин,—Михайло Заньків ц. к. судія в Балигородї 10 К: Теодозій Будзиновський ц. к. нотар в Балигородї, Юрій Курдіяк ц. к. судія, резервовпй надпоручник пол. почта 287, о. Володимир Гмитрасевич катехит в Лїску, Геня Чайківська дочка пароха в Михаві, — Володимира Мельниківна нар. учителька в Балигородї, — Гмитрасевич Антін упр. школи Дмитровичі 10 К (Дн.) — Гмитрасевич Тадей учен. І кл. гімн. Перемишль 1 К (Дн.). — Марія Сьвітлик учит. в Дидятичах 5 К: Зофію Станович учит. в Макуневі, Івана Становича пол. поч. 186, Юліяна Совітника і його жінку Краків IV Mill. Abt., Петра Фостяка в Судовій Вишни і Волод. Фостяка в Городку Ягайл. — Мих. Возняк (Відень) 10 К.: пп. Маріяна Меленевського, Петра Дятлова, Осипа Туну у Відни, д-ра Володимира Гериновича четаря пол. почта 33, д ра Олександра Тисовського у Львові. — Іван Гецїв, Львів 5 К (Дн.): пп. Антона Чайківського, Омеляна Козинського, Гриця Криса урядники зелїзничі, п. Івана Глинянського інжинер всї у Львові. — о. Йоахим Федюк Студїнка 10 К (Дн.). — о. Йоахим Федюк, Студінка від парохіян 20 К (Дн.) — Марія Лазорко Львів 10 К (Дїло): Амалію Чорну в Вільшаници коло Золочева, Олену з Цурковських Гелетову у Львові, О. з Криловських

Підгорецьку у Львові Д. Білякову в Поморянах.— Ол. Тершаковець укінч. богослов 5 К: о. Василя Кузича Комарно, Григорія Канду о. Ярослав, о. Михайла Заворетюка Ліщава гор., Дмитра Бериляка укінч. богосл. Бабина, Василя Добровольського богослова Комарно,— Р. Мастерська учит. з Попелів 5 К.: Ляю Калужняцьку з Попелів, А. Дублясову і Г. Грехівну з Ясениці і О. Ліщинського учит. з Попелів, — о. Микола Данилюк Хмільно 20 К (Дн.): о. М. Романишин в Ольхівці, о. З. Жегаловича в Лопатині, о. Р. Березинського в Оглядові, о. М. М. Паука в Середопільцях, В. Рожанського ц. к. судію в Радехові,—Марійка Цепухівна Желехів вел. 5 К.: Наталю Кміцикевичівну Відень, Нусю Теслюківну Камінка Струм., о. Василя Сидоровича в Желехові, Ярослава Горалевича надп. авдит. Мармарошігет, Василь Віхотя Львів, —

Просимо всіх Вп. Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Ділі, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних, В той спосіб ваошадіте нам богато роботи, бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сій нагоді пригадуємо, що жертви складає ся підтковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адміністрацію „Діла" і викликаних. Х.

Сповістки.

Второк 20. марта 1917.

Нині: греко-кат.: Вас. і Єфр. — римо-кат.: Йоахіма.

Завтра: греко-кат.: Теофілякта римо-кат.: Венедикта.

В днях від 25. марта до 1. цьітня відбудуть ся в церкві ОО. Василян у Львові Науки реколєкційні для вірних в слідуючім порядку: Початок дня 25. марта в неділю на вечірни. В понеділок, вівторок, середу, четвер, пятницю і суботу від 26. до 31. марта включно, о год. 5. по полудни Набоженство. відтак наука, а по науці Супліkація і Благословене Найсьв. Тайнами. Сповідь реколєкційна зачне ся в пятницю дня 30. марта. Закінчена реколєкцій в неділю дня 1. цьітня на спів. Службі Божій.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 18. марта.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Нема нїчого оголосити.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На Коста Белля зломано протинаступ Італійців нашим гарматним огнем.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Нема нїчого оголосити.

Заступ. шефа ген. штабу **Ф. Гефвр.**

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 19. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Нема нїчого до оголошеня.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На фронті Побережа оживлена дїяльність летунів і хвилями значнїйший огонь артилерії. Ворожий воздушний корабель кинув бомби на кілька місцевостий в долинї Адижі. На південь від хребта Штільфу один з наших альпейських відділів здобув шпиль гір Hoher Шнайд, який панує над окруженем.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Між Орхидою і Престою Французи знов безуспішно наступали.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефвр.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 19. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В останних днях опустили ми по пляну полосу терену між околицею Арра й Есною. Довге підготовне стратегічне пересунене переведено без перешкоди зі сторони неприятеля, який тільки звільна наступав. Забезпечуючі відділи розважним і сильним поведенем забезпечили опущене становищ і відхід військ. В опущеній области знищили ми комунікації, які могли би служити неприятелеви. Часть населеня оставлено на місци, полишаючи йому поживи на пять днїв.

Близько побережа на фронті Артоа і по обох берегах Мози була оживлена бойова дїяльність. По полудни в південно східній части лїса в Малянкур і на східнім стоці гори 304 перейшли компанії вже кілька разів випробованих полків до наступу ни кілька лінїй французьких ровів широти 500—800 метрів. Полонили вони 8 офіцирів і здобули кілька машинових карабінів і метавок мін. Французькі протинаступи відперто. Також на південнім стоці „Мертвого Чоловіка" наступ дав нам кіякох полонених. На східнім березї Мози, так само як попередних днїв, не вдав ся наступ кількох французьких компанїй на північ від Шамбрет Фе.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Не стало ся нїчого важнїйшого.

Македонський фронт: Бої між озерами Охрида і Пресна і в кітловинї Монастира вели ся вчера далї. В области між озерами і на північний захід від Монастира відперто Французів. На північ від міста Французи при безоглядним ужитю війска осягнули скромний набуток в теренї. На схід від озера Дойран дворець в Порой по прогнаню Англійців знов обсаджений нами.

Перший кватирмайстер ген. **Людендорф.**

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Андрій Озарків учитель зволить подати свою адресу Каролині Стеславовій учит. в Корчмині п. п. Корчів коло Угнова. 190 1—4

Оголошеня.

Панночка володіюча чисто яяиком німецьким глядить лекцій найрадше на селї. Удїляє також початків французького. Зголошеня під „Українка" до Адміністрації „Діла". 167 10—3

Глядаю інструктора до дїтий народних шкіл — першенство мають семінаристи. Услівя заподати в зголошеях. — П. Бартошко, Pferdespital Olmütz. 185 2—3

Панночка з матурою лїцеальною шукає відповідного занятя. Зголошеня під „Матуристка" до Адміністрації „Діла". 189 1—2

Оженить ся старший управляючий учитель літ 51 (кавалєр) з учителькою, або виобразованою панною, лагідної, толєрантної вдачі, від 32—40 літ, котрій запише посїлість над 10.000 К. Неанонімні, серіозні зголошеня (фотографія) під адр.: Антон Гоздава Грабоберез, Лобозів п. Устрики долїшні 188 1—2

ПРЕКРАСНІ

ПЛАЩЕНИЦІ

після нових і давнїйших взорів, на полотні і на атласі, по цінах від 180—500 К. має на складі

„ДОСТАВА"

у ЛЬВОВІ, вул. Руська ч. 20.

і в ПЕРЕМИШЛИ, Ринок 23.

191 1—3

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научати ся по німецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-німецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К. 40 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот; 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає са лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу:

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителїв удїляючих початків німецької мови, як також ученаків приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 27—36

ТАРАС ФРАНКО.

Веселі вірші:

Старе вино в новім місї. На крилах гумору. З чужої левади. (Люксусове вид. з ілюстраціями).

Кожда книжочка по 60 сот.

Часть доходу на „Рідну школу".

192 1—4

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

улиця Косцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вкладки згідно з годинами урядовими. Вкладки оприцентовує по 4%, починаючи вже від слїдуючого дня по дню вложеня аж до послїдного дня перед днем виберанем.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна вносити особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського з рахунок „Руської Щадниці"

Удїляє позичок: а) гіпотечних платних щорічними амортизаційними ратами на протяг від 10—45 після вибору позичаючого; б) на заставу ефектів, в) на ескомт векслїв. Справа позичок полагоджусь можливо скоро.

Посередничить у внесенню позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків удїляє канцелярія „Руської Щадниці" ул. Косцюшка. Народний Дім. І. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці", затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишлї надають ся до льокації пупілярних, фондиційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 23—?

Одиноке українське

Тов. взаїмних обезпечень на житє і ректа

II. **„КАРПАТІЯ"** 11—7

Почесний президент Його Ексцеленція митрополит граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а чорні на успіски припадають самим членам.

Ручить вже по трех літах неоспоримість і певна палість обезпеченя.

Признає по трех літах право викупу, а також вже по трех літах удїлює позички на низькі відсотки.

У всїх справах звертати ся на адресу:

ЛЬВІВ, — вулиця Руська ч. 18.

Години урядові: від 8. до 2.

Цїлий світ перейдеш

як умієш по німецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта" п. з.

Підручник до науки німецької мови зладив **Ю. РУДНИЦЬКИЙ,**

можна легко учити ся говорити по німецьки.

Підручник сей надає ся так для початкуючих як і для тих, що вже учили ся або вже умїють де що по німецьки або хочуть учити других. У підручнику подано самі практичні лекції, так що вивчивши їх можна вже порозумівати ся з Німцями у найконечнїших справах. В лекціях говорить ся про такі річи: сїльське обійсте, рідня, село, місто, барви, сїльська хата, мешканє в місті, на торзї (про мясо, ярини, землеплоди), господарські будинки і річи, їзду возом, їзду желїзницею, закупна в склепі, гостина, ведене господарки, (зима, весна, літо, осїнь), побут у Відни, між ремісниками, при війску і т. п. Книжка обіймає 239 сторін друку. Подані взірці граматики і до кождої лекції словарець. Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 65 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта"

Львів, ринок ч. 10.

V. C 5—?

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО. З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 66. (9.318) Львів, середа 21. марта (8 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім. понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.724

Адреса тел.: „Діло—Львів"

Число телефону 261

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
квартьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
квартьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, дрібнішого това 40, в виділеній 60, оповістках 80 с., в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1·60. Некрольоги стрічка 1 К. Стілі оголошення за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Революція в Росії розвиває ся в радикальнім напрямі.

Вплив революції на війну.

Виконуючий комітет Думи і робітники.

БЕРН (Ткб.) „Petit Parisien" доносить з Петрограду: Виконуючий комітет Думи аж по довгих переговорах з делегатами робітників і жовнірів увискав порозуміне що до переходового часу аж до виборів до конституанти. Комітет хотів, щоби до часу зібраня конституанти функції правительства повнила рада міністрів, бо вибори мали би відбути ся аж по війні, або, коли б війна занадто довго затягла ся, в досить пізнім часі. За те делегати робітників і жовнірів домагали ся переведенк виборів до конституанти найпізнійше до трьох місяців.

Іменованє кн. Львова. — Маніфест послів-священиків до селян.

БЕРН (Ткб.) „Petit Parisien" доносить з Петрограду:

Останним документом, який підписав цар Микола II., було іменованє кн. Львова президентом міністрів.

Посли-священики видали до селян маніфест, в якім кажуть, що зміна правительства вийде селянству на добре. Маніфест взиває селян, щоби прихильно призитали нове правительство.

Нове правительство віддало письменникови Бурцеву акти архиву політичної поліції. (Бурцев, революціонер терорист, в останних 15 літах займав ся головно історією революції, а також слідив за дїяльністю політичної поліції. Між ин. розслідив, що один з провідників партії соціялістів революціонерів, Азев, був на службі політичної поліції. — Ред.).

Вплив крайних партій на події.

Ухвали про конституанту, про тимчмсову конфіскату земельної власности понад 125 гектарів, деякі уступи маніфесту нового правительства, вісти про непорозуміне між лібералами і крайними, — все те вказує, що крайні партії мають значний вплив на розвиток подій.

З сього приводу пише в „Berl Tagbl." Ганс Форшт:

„Не швидко рішать ся дороги нового правительства Се заставляє поважно призадумати ся, коли бачить ся, як швидко й основно робить ся вже замітний вплив крайної лівиці. Надійшли вісти, що трудовики й соціяльні демократи узалежнили свою співучасть в правительстві від скликаня конституанти. І се свідчить про значінє, яке вже осягнула крайна лівиця, коли поступові провідники були примушені приняти се домаганє, хоч се означає для них втрату звязків на право. Тепер ще не можна предвидїти, як піде дальший розвиток і куди він заведе. Треба взяти на увагу, що тепер рушить ся селянська маса, в якім при відомім земельнім голоді збільшив ся в останних роках дух бунту. Ще важнійше є становище робітництва, яке має добрі тайні організації і тепер мусїло почути свою силу. Буде цїкаво слїдити, як далї буде розвивати ся те противенство мас до ліберальних членів кабінету. Чи вплив мас на заграничну політику зазначить ся так само виразно, як уже зазначив ся на внутрішні події? В кождім разї, здаєть ся, що та група російської соціяльної демотратії, яка під проводом Плєханова є за війною, злаходить ся сильно в меншости".

Вплив революції на війну.

Очевидно, що коли б революція пішла в напрямі, на який вказують змаганя крайної лівиці, то се мусїло би ослабити воєнну відпорність Росії, бо чим радикальнійша була би внутрішна перебудова, тим більше внутрішнього тертя викликала би вона, що відбило ся б на воєнній здатности держави.

Та поки-що нема ще даних, що революція справдї буде мати такий вплив на розвиток воєнних подій, про се пише в „Frankf. Ztg." військовий співробітник сього дневника Франц Карло Ендрес:

„Було би помилкою від революційного перевороту ждати ослабляючого впливу на боєву дїяльність російських військ. Навіть з огляду на загальне військове положенє не можна вважати революції міродатним чинником. Тенденцію воєнної дїяльности революція без сумнїву ще скріпила. Чи можливість здїйсненя сеї тенденції не буде зменшена конечним в таких випадках безпорядком і вишанєм елементів, які спершу стояли здалека, і в якій мірі, не дасть ся передвидїти. Те, що відпала особа царя, при характері війни як війни народної і з огляду на індивідуальність царя, не значить нїчого. Моральних потрясень, які викликало революція, не треба цїнити за високо. Отже з військового становища хід революції не дає доси нїчого, що могла би мати вплив на воєнне положенє".

Вибір царя з кінцем марта?

СТОКГОЛЬМ. (Прив) Плебісцит в справі вибору царя відбудеть ся в останнїм тижнї марта. Участь у виборі будуть брати також усї жовнїри.

Які для сього була вибрала парляментарна комісія. З огляду на вагу і трудність справи наради комісії вичерпали доси тільки з малій части цїлість проєкту відокремленя. Принципіяльну дискусію викликали постанови про склад галицького сойму. Представники людової партії предложили в справі виборчої ординації ряд спеціяльних домагань, над якими має застановити ся окрема комісія.

„Дальші наради комісії розпочали ся 20 с. м. Рїжні признаки вказують на те, що справа відокремленя входить в актуальну стадію. З огляду на се буде комісія радити в перманенції.

„Дня 19. с. м. була конференція представників кола і членів обох господарських комісій кола з ресортовими міністрами в справі господарського положеня Галичини.

„Сього тижня має бути конференція президента міністрів з президією кола в справі відокремленя Галичини. На попередній конференції президії кола з гр. Клям-Мартініцом п. Білїнський заявив, що Поляки домагають ся реалїзації цїсарського письма в справі відокремленя Галичини; за те не бажають собі нїяких провізорій, які принесли би шкоду як краєви так і державі.

„З нїмецьких кругів зачувати, що Нїмецький Національний Союз далї обстає при домаганю відокремленя Галичини. Конкретні пропозиції Нїмців у сїй справі доси не є знані. Доносенє, що посли Грос і Пахер вручили п. Білїнському конкретний проєкт відокремленя Галичини, не справджують ся. Що правда, посли Грос і Пахер конферували з п. Білїнським, одначе ся конференція, як зачувати, не вийшла поза загальні рами.

„Представники кола заявили як гр. Чернїнови так і гр. Клям-Мартініцови, що Поляки на випадок відокремленя Галичини готові до можливо найдальших національних і політичних уступок в користь Українців, що не є їх наміром зменшати національний стан посїданя Українців у Галичинї (стільки всего?! — Ред.) і спиняти їх національний розвиток. Ся примирима заява польських політиків не викликала доси нїякого відгомону в українськім таборі (далї пару рядків сконфісковано)".

Новий кабінет у Франції.

ПАРИЖ. (Авас). Утворено нове французьке міністерство. Президію і заграничні справи обняв Рібо, міністерство судівництва Вівіяні, війни Пенлєв, маринарки Ляказ, узброєня Томас, фінансів Тієррі, внутрішних справ Мальві, просвіти Стеж, публичних робіт Деспляс, торговлї Клємантель, рільництва Фернанд Давід, апровізації Волєт, праці й суспільної опіки Буржоа, кольонїй Мажіно, уряд державного підсекретаря для справ летництва Данїель Венцен.

Заприсяженє перемиського епископа.

В ДЕНЬ (Ткб). Цїсар заприсягнув нинї гр.-кат. епископа в Перемишли д-ра Коцилівського в його новій гідности.

Ucrainica в Швайцарії.

Льозанна, початок марта.

Швайцарська союзна рада заборонила розширюване в Льозанні двотижневника „L' Ukraine". Рівночасно стрінула така сама заборона кілька инших нїмецьких і французьких часописий. Мотивом заборони є строге бережене швайцарської невтральности супроти всїх воюючих сторін.

Під наголовком „Revendications Ukrainiennes" появив ся в Льозанні накладом тамошнього „Українського Бюра" для ужитку сторін невтральних і воюючих на 43 сторінках друку меморіял, який приносить перегляд українських національних домагань в Австрії і Росії тай їх історичне і фактичне умотивованє.

Польська рухливість в справі відокремленя Галичини збільшаєть ся.

Парляментарна комісія польського кола радить в перманенції. — Конференції президії кола з президентом міністрів і міністром заграничних справ. — Відокремленє Галичини й Нїмці. — Польське становище супроти Українців.

Нинїшна „Gazeta wieczorna" приносить з Відня отсї інформації:

„Цїлий минулий тиждень вели ся наради парляментарної комісії польського кола в справі відокремленя Галичини. Підкладом нарад був проєкт відокремленя, вироблений субкомітетами,

Український Запомоговий Комітет в Берні.

Берно, 14. марта.

В неділю дня 18. лютого с. р. відбуло ся тут святочне отворенє льокалю Українського Запомогового Комітету. В гарно удекорованих кімнатах зібрало ся кількадесять осіб, виселенців інтелїгентів так з Галичини як і Буковини. Зібраних повитав довшою горячою промовою в імени Комітету п. Ілюк, над'учитель з Буковини, витаючи з'осібна п. Н., учительку, котра перебула повних 2 роки в тюрмі на Сибіри, а тепер в дорозї заміни вернула з Росії. Присутні горячими оплесками привитали пню.

Опісля вказав бесїдник на цїли і завданя нашого Комітету, взиваючи всїх присутних горнути ся до купки в своїй хатї, яка нам на чужинї має заступити наш рідний край, рідну стріху. Свою горячу промову закінчив окликом:

„Ще не вмерла!", почім присутні відспівали народний имн. Потім п ні Копачукова (консерватористка) своїм чудовим голосом в супроводі хористів упріємнювала цілий вечір. Вечір сей, перебутий в піднесенім настрою, вриеть ся глубоко в память тутешних виселенців, додасть їм духа не лиш видержати нещасне виселене, але також заохотить до праці для добра менших братів, які розкинені тисячами по цілій Моравії. До праці, інтелігентна громадо, до щирої праці! Не оглядатись на жадні границі кордони, на жадні роздори „свише", а спільними українськими силами прямувати до раз витиченої цілі: моральної і матеріяльної помочи українським збігцям і хорим жовнірам на Моравії. Поміч ся, без огляду на власну посвяту, се обовязок інтелігентної людини. Загальна українська справа кличе нас всіх до спільної роботи.

Заняте німецьких концесій в Китаю.

ШАНГАЙ (Ткб) Китайське військо обсадило в четвер без нарушеня супокою німецькі концесії в Ганкав.

ПЕКІН (Райтер). За згодом конзулявного тіла узброєна китайська поліція обсадила німецькі концесії в Тієнтсіні.

Заняте гори Гоге Шнайд на італійськім терені.

ВІДЕНЬ (Ткб.) З военної пресової кватири доносять: По найстараннійшім кількамісячнім приготованю один з наших альпейських віддїлів опівночи на 19. с. м. заняв гору Гоге Шнайд, положену між Пассо дель Аблес і Хрустальними горами. Ся гора належить до групи Ортлера і лежить уже на італійськім терені в віддаленю 5 км. на південь від провалу Штільф. Її висота виносить 3.300 метрів. Се небезпечне підприняте виконано через вибитий в леді тунель. В цїли занятя сеї панучої гори треба було поробити численні розсадженя, що було получене з великими трудностями

Французькнй военний корабель затоплений.

Берлїн, 20 марта.

Доносять урядово: Одно з наших підводних суден затопив 19. марта в західній части Середземного моря великий ворожий военний корабель „Дантон", котрий ослонювали контрторпедовці.

НОВИНКИ.

Львів, 20 марта 1917

— **Київ—Чернівці.** П. Т. А. повідомляє: З днем 22 го лютого Управа південно західних зелїзниць вводить просте й без пересїданя получене поспішними поїздами Київ—Чернівці через Тернопіль. — Ф. К.

— **112 ті роковини харківського університету.** „Р. Слово" повідомляе із Харкова: Дня 30 го сїчня минуло 112 лїт від заснованя харківського університету. В університеті був відправлений торжественний молебен. Під теперішню хвилю університет числив 3.028 студентів і 13 посторонних слухачів, число професорів і доцентів — 174 осіб. Фундаментальна бібліотека університету числить 269.000 томів, студентська бібліотека — 22.000 томів. В день роковин всї театри і кінематографи Харкова віддали части ну своєї каси у користь убогих студентів. Стільки „Р. Слово". Яке значіне має харківський університет для України, се відоме кождому середне-освіченому Українцеви й говорити про се ширше — зайвше. Скажемо загально тільки отсе: Харківський університет, найстарший з університетів на Україні, положив чималі заслуги коло розвою новочасної української культури. З харківським університетом на пр. вяжеть ся початок української періодичної преси взагалї („Украинскій Журналъ") „Украинскій Вѣстникъ"). В харківськім університеті, чи під його впливом, був дїяльний у 1 ій пол. XIX. ст. гурт людий, яких імена записані золотими буквами в історії українського письменства (Гулак Артимовський, Срезневський, Бодянський, Метлинський, Костомарів, Квітка-Основяненко, Гребінка й ин.). Яку велику ролю відограв у нас харківський університет і взагалї Харків, про се говорить найбільше вимовно „харківський період" в новійшій історії України. І нитка сих славних традицій не перериваеть ся й по нинїшний день. Про се свідчать хочби імена проф. Сумцова і проф. Д. Багалїя. — (Ф. К.)

— **Товариство українських наукових викладів ім. Петра Могили** уряджує почавши від найблизшої неділї 25. марта в малій салї Інституту ім. Миколи Лисенка ось яку серію викладів: 1—2. Микола Ганкевич: З історії революційного руху в Росії,— в неділю д. 25. марта і 1. цвітня. 3. д-р Василь Щурат: Українці в галицькім становім соймі (1817—1848 року),—в суботу 7. цвітня. 4. д-р Ярослав Гординський: З історії руху української молодїжи 60 их років XIX. ст., — в неділю 8. цвітня. 5. проф. д-р Кирило Студинський: Літературний диктатор, — в неділю 22. цвітня. 6. д р Стефан Федак: Спомини з днів неволї, — в неділю 29. цвітня. 7—8 проф. д р Олександер Колесса: Епізоди культурної боротьби України з Московщиною,—в неділю 6. і 13. мая. 9. д-р Володимир Кучер: Підводні кораблї —в неділю 20 мая. 10. д р Роман Ілевич: Значінє клясичних народів для сучасної культури, —в четрер 24. мая. 11. д р Остап Макарушка: Вартість реальних предметів науки для ідеї національного образованя,—в неділю 27. мая. 12. д-р Денис Лукіянович: Жовнірські думи Юрія Федьковича,—в неділю 10. червня. Ціни місць: Крісла 40 сот., місця для стоячих 20 сот. Абонамент на всї виклади: Крісла 4 К., місця для стоячих 2 К. Початок викладів точно о годині 4 ій по полудни. Каса отворена перед відчитом від години ½4 ої.

— **На увагу тим, що переписують ся з полоненими в Росії.** Спільне центральне бюро пошукувань (віддїл для военних полонених) подає до відомости: На основі донесень дневників почтовий рух з Росією є на разї здержаний. На се звертаеть ся увагу, щоби передовсім рідня полонених не непокоїла ся, коли довший час не одержить від них відомостий. В інтересї перевозу пересилки до полонених бюро радить, щоби в найблизшім часї писати до них по змозї найменше. Тепер правдоподібно переписка не дійшла би до цїли, а по приверненю руху занадто велика скількість переписки викликала би замішанє в цїлім почтовім русї. Рівночасно порозуміло ся бюро з шведським Червоним Хрестом, щоби одержати зараз відомість, коли почтовий рух з Росією буде знов привернений.

— **„Лад", а не „ряд".** У вчорашнім числї „Діла" друкарський недогляд подав серед „Найновійших вістий з Росії" також вість про новий „ряд" у Фінляндії. Очевидна річ, що має бути не „ряд", а „лад". Ряд у нашій мові означає єдино тільки те, що німецьке *Reihe*, а ніколи не означає *Regierung* (польський *rząd*) — як можна читати в деяких українських видавництвах, в яких ся помилка появляеть ся з правила, а не з ласки друкарського чортика

— **Новий комендант военної пресової кватири.** Цїсар зарядив звільненє генерал майора Гена на його власну просьбу зі становища коменданта военної пресової кватири і іменував його директором военного архиву. Комендантом военної пресової кватири іменований полковник корпусу генерального штабу Вільгельм Айснер-Бубма.

— **Наради Економічного Німецько австро угорського Союза** розпочали ся 19. с. м. в Берлїні при надзвичайно великім числї участників.

— **Зменшенє рацій муки до половини.** Управа міста Львова повідомляє, що аж до відмінного зарядженя вільно реалізувати, почавши від 18. с м, на мучні карти лише половину рації муки, на котру ті карти звучать. Почавши від 18 с. м. видавати будуть районові склепи на кождий відтинок мучної карти лише ¼ кг. муки замість ½ кг. муки. Се зарядженє не відносить ся до тяжко працюючих, робітників занятих в підприємствах, що працюють для військової управи, і чинних зелїзничих функціонарів, а також хорих в шпиталях і санаторіях. Супроти зменшеної до половини скількости муки видавати буде управа міста від дня 25. с. м. для осіб побираючих зменшену до половини рацію муки, хлїб ваги 1260 грамів тижнево замість дотепершної ваги 1000 гр.

— **Уряд для вижившеня в Кракові** звертає увагу інтересованих кругів на постанови розпорядженя з дня 27. лютого 1917, після котрих кождий, що з заграници спроваджує до Австрії: риби, молочні консерви, сири, чоколяду, риж, какао в порошку, мармоляди, ярини та яринові препарати, фіги, родзинки, цитрини, помаранчі, волоські та ліскові оріхи, мігдали та їдомі каштани — обовязаний є безумовно донести сейчас про наспінє тихже товарів до Австрії австрійській Централи закупу у Відни та товарсей на бажанє тоїж Централї продати і достарчити. Колиб добровільна умова не повела ся, означить ц к. Уряд для вижившеня населеня з уряду ціну купна.

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -
- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -
- (Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parliament.) -

Д-Р МИКОЛА ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ФЕРДИНАНД ЦЕПЕЛЇН.

(† 7. марта 1917).

Історія лїтацтва взагалї, а німецького лїтацтва з'окрема, за останніх 20 лїт вяжеть ся нерозривно з іменем графа Фердинанда Цепелїна. З ним відходить в могилу один з найвизначнійших сучасних людий і подвижників людської культури.

Імя Цепелїна стало голосне в цїлім світї від яких 10 років; правдивого розголосу набрало воно 1908 го року, коли то бальон його помислу й будови, четвертий з черги, відбув свою славну подорож з Фрідріхсгафену над Баденським озером до Майнцу. Нової слави набрав ся він підчас теперішної війни, коли то рознесла ся чутка, що німецька армія розпоряджає цілою фльотою цепелінів*) і при їх помочи зможе переправити більші сили до Англії, щоби там, на суші, знищити британське пованє над світом. Але коли сї надії з ходом военних подій зачали розвивати ся, стало ся те, що звичайно дієть ся в таких разах; публична опінія звернула ся проти Цепелїна, недоцінюючи його винахід, ба, навіть відмовляючи йому всякого значіня, або й ставляючи його в ряд ріжних „американських гумбугів".

Найблизша будуччина покаже, на скільки в тім слушности, а скілько неоправданих видумок публичної опінії, що любуеть ся завсїди в екстремах; як тільки скінчить ся війна і весь поступ піде дальше своєю нормальною дорогою, то певно зможемо незабаром оцінити велику вагу й не аби-яке значіне Цепелїнового винаходу. Сьогодня, над свіжою могилою того небуденного чоловіка, хочемо коротенько зясувати його дїяльність та розяснити потрохи ту мішанину фактів, з якою стрічаємо са між нашою публикою на полї лїтацтва.

Цепелїн скінчив 79 лїт житя, а був родом з Констанци, де й провів свої молоді лїта. Живучи над Баденським озером, часто приглядав ся рухам кораблів і пливаючих риб та летови птахів, і звідси мабуть зродила ся у него ідея, якій посвятив він цїле своє житє: ідея людського лету. Він мав велике замилуване до природних і технічних наук, але не посвятив ся цивільному званю, тільки в 16-ім році житя поступив до війска. На военній службі перебув він цїлий свій найкрасший вік, бо цїлих 35 лїт. Перейшов всї ступінї військової карієри, аж до генералляйтнанта, і як такий перейшов 1890 р. на пенсію. Від тої хвилї працює невпинно аж до кінця свого житя над виконанєм своєї ідеї і — немов на злість всїм противенствам — довершує й удосконалює свій винахід.

Його ідеєю стало: винайти бальон, здатний до кермованя, отже бальон, який можна би підчинити людській волї. Над тою проблємою працювало вже перед ним богато людий, але їхні всї змаганя не довели до бажаних результатів.

Що се: „бальон до кермованя"? Яким вимогам мусить він відповідати, щоби люди могли ним подорожувати по воздушнім океані так спокійно й безпечно, як возами по суші або бодай кораблями по мори?

Загально відомо, що найдавнійша форма бальонів — кулиста; великий мішок з спеціяльно спрепарованої гумово бавовняної матерії, наповнений воднем (найлекшим з усїх газів), а до нього прикріплена гондоля, себто кінь, до якого всїдають летуни й набирають всього, чого їм потрібно до подорожи. Як такий бальон пустять у божу путь, то він скоренько піднимаеть ся в гору так високо, як на се позволяє його величина й густота воздуха; бо ж відомо, що чим висше від землї, тим рідше є повітре. Летуни не мають ніякого впливу на лет бальона; його поривають вітри, що тодї віють в високих верствах атмосфери, й несуть його світами. Аж до тої хвилї, коли бальонови треба причалювати, або коли в нім щось попсуеть ся, пасажири зовсім безпечні, тільки при самім кінці їзди може трафитись якась катастрофа.

Такі бальони винайшли в 1783 р. два Французи, братя Монгольфіе; вони наповнювали нагріваним повітрем. В слїдуючім році ужив тої цїли Шарль водня, і від того часу будовано всї бальони на взір тих т. зв. „шарлієрок". А всї ті конструктори й винахідчики бачили дуже добре недостачі того винаходу, особливо ж те, що такий бальон так довго не мати ме ніякого практичного значіни, доки люди не зуміють підчинити його своїй волї. (Далї буде.)

*) Цепелїн як назву бальона пишемо очивидно малою буквою, так як прим. „в жт", „ампер", „ом" і т. д.

Найновійші вісти з Росії.

Новий маніфест тимчасового правительства.

ПЕТРОГРАД. (Петр. Тел. Аг.) Д. 19. марта. Провізоричне правительство оголосило отсей маніфест:

Співгорожани!

Могучим розмахом довершено великого діла. Російський нарід повалив давні форми правління. З сього перевороту зродила ся відновлена Росія, чого не могли осягнути довгі літа боротьби.

Під натиском розбуджених сил народу акт з 17. жовтня 1905 р. проголосив Росії конституційні свободи, які одначе не здійснили ся. Першу Думу, представницю домагань народу, розвязано; друга діждала ся такої самої долі. Правительство, не могучи здавити волі народу, рішило відібрати йому актом з 3. червня 1907 часть обіцяних прав. Протягом дальших 10 літ правительство постепенно відібрало народови всякі здобуті ним права і затопило край у вирі необмеженої адміністраційної самоволі. Даремні були всякі проби осягнути послух у правительства.

Велика світова війна застала нашу вітчину в моральнім упадку з упавшим морально правительством, живучим в незгоді з народом, байдужим на будучність вітчини, потопаючим в нікчемности і проступности. Ані геройські зусиля армії, яка улягла під тягарем страшного внутрішного неладу, ані голос представника народу, яке зібрало ся перед національною небезпекою, не зуміли навести бувшого цісаря і його правительства на дорогу спільну з народом. Коли отже Росія з приводу противної законам і зловіщої діяльности тих, які нею правили, стала перед найбільшим нещастєм, нарід зумів взяти власть в свої руки.

Революційний розмах народу, свідомого цілої повноти поваги хвилі, і сильна воля Думи утворили тимчасове правительство, яке вважає своїм святим обовязком сповнити бажаня народу й повести край на ясний шлях свобідної горожанської організації. Правительство вірить, що дух глибокої любови вітчини, який виявив нарід у боротьбі проти старої форми правління, оживляє також наших хоробрих жовнірів на полях бою. З своєї сторони правительство зробить усе, що лежить в його силі, щоби війску запевнити все, чого воно потребує для доведеня війни до побідного кінця. Правительство буде вірно берегти всіх обовязків, які лучать нас з иншими державами. Поробить воно всї конечні заряджења для оборони краю проти зовнїшного неприятеля.

Правительство вважає своїм першим обовязком уможливити народови в кождім напрямі висловити свою волю що-до політичної форми правління, і як се тільки буде можливе, скличе конституційний збір на основі загального виборчого права, при тім запевнить хоробрим оборонцям вітчини участь в виборах до парламенту. Конститууючий збір оголосить також основні закони, які дадуть краєви ненарушимі права рівности і свободи. Під вражінєм цілого тягару політичного гнету, який давив край і спиняв свобідний розвиток творчости народу через важкі роки навіщень, тимчасове правительство вважає конечним ще перед скликанєм конститууючого збору дати зараз краєви сильні основи, які запоручали би політичну свободу і рівність, щоби усїм горожанам уможливити визискане своїх духових сил в творчій праці для добра краю. Правительство постарає ся о вироблене основ, які запоручали би всїм горожанам участь у горожанських виборах, що мають в дбувати ся на підставі загального виборчого права.

В хвилї визволеня народу цілий край згадує з побожною вдячністю тих, що в боротьбї за свої політичні й релїгійні переконаня впали жертвою пімсти старого правительства. Тимчасове правительство з радістю покличе з заслання і з вязниць усїх, що терпіли для загального добра.

Тимчасове правительство, працюючи над полагодженєм сих прав, думає, що сповняє волю народу та шо цілий нарід пінре його в його змаганю до запевненя щастя Росії.

Як Микола II. абдикував.

БЕРН (Ткб.) „Temps" доносить, що цар абдикував 16. с. м. опівночі. Як оповідає один з членів екзекутивного комітету, поїхав один з нових міністрів в товаристві генерала Рудського, бар. Фридерикса і ин. до Пскова. Представили вони цареви нове положене і радили йому, щоб не посилав нових війск з фронту до Петрограду, бо кождий жовнїр, котрий наблизить ся до столиці, стане революціонером. Цар поспитав ся:

— Отже що маю зробити?

Відповідь була:

— Зректи ся престола.

Надумавши ся, цар сказав:

— Буде менї важко розстати ся з сином; зречу ся престола іменем своїм і сина.

Потім підписав цар маніфест, як сього від нього вимагано.

ЛЬОНДОН. (Ткб) „Daily News" доносять з Петрограду: Цар підписав маніфест у Пскові, а потім поїхав через Динабург до головної квартири генерала Брусілова. Що йно в суботу о год. 6ій вечером цар позволив оголосити абдикацію. До того часу не перепускано ніяких телеграм з Петрограду. Ізза того київські дневники одержали звістку про абдикацію аж в пятницю рано. Ще в середу один з начальних редакторів у Харкові був покараний гривною 3 000 рублїв за подане в газетї вісти про вибір екзекутивного комітету. Цензори в ріжних містах заявили, що звістки про переворот у Петрограді неправдиві. Ціла західна Росія пристала до нового правительства.

Дійсна власть в руках робітничого комітету.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Дневник „Sozia demokraten" одержав отсей опис подій в Росії:

Д. 12. с м. утворили ся в Петрограді два революційні комітети: зложений з представників всїх партій Думи виконуючий комітет і збір делегатів петроградських робітників під проводом соц.-дем. посла Чхеїзде.

До першого конфлікту між сим робітничим комітетом, який в дійсности має в своїх руках цілу революційну власть, і виконуючим комітетом Думи прийшло таки 12. с. м. вечером Виконуючий комітет рішив розпочати перегозори з царем. Наслідком сього Керенський і Чхеїдзе виступили з сього комітету. На телеграму Родзянка, що Дума бажає собі нового правительства, відповів цар телеграмою до давного президительства, що пришле до Петрограду Алексеєва як диктатора. На се виконуючий комітет уступив перед домаганєм робітничого комітету, наслідком чого Керенський і Чхеїдзе обняли знов свої становища в виконуючім комітеті.

До другого конфлікту прийшло 15 с. м. З огляду на се, що більшість Думи бажала собі енергічної воєнної політики, отже й можливо швидкого завданя порядку внутрі держави, ухвалив новий кабінет покликати на престол сина царя Миколи II. і заіменувати регентом вел. кн. Михайла Олександровича. Робітничий комітет запротестував проти сього, бо така ліквідація революції була би побідою російського імперіялізму, якому робітники противлять свою мирову політику. Отже заявили вони, що коли син царя буде покликаний на престол, вони проголосять републику. Правительство Думи мусїло знов уступити. Отже ухвалено, що Росія мусить свобідно вибрати форму правління, а конституційний збір, який мав би бути зараз скликаний, має заявити ся проти дальшого веденя війни. Таким чином цар мусїв абдикувати іменем власним і сина, а також вел. кн. Михайло Олександрович мусїв відмовити ся приняти корону.

Далї правительство Думи, яке хотїло розоружити революційні війска, щоби дістати власть у свої руки, мусїло заявити в маніфестї до російського народу, що революційні війска не будуть розоружені, тільки вислані до Петрограду для підпертя робітничого комітету.

Підчас сеї боротьби між двома правительствами в Петрограді вел. кн. Микола Миколаєвич з незвичайною певністю себе поставив на карту свою справу. Був він перший, що телеграфував до царя, що цар мусить абдикувати, бо сього вимагає добро краю. Сим кроком прихилив він собі від разу праве крило Думи і перевів свою номінацію на головного вождa, яка була останним актом правління царя. Та що се противить ся волї робітничого комітету, положене є неясне.

Начальний вождь північного фронту ген. Русский стнв безумовно по стороні революції, за те начальний вождь південної армії ген. Брусїлов належить до найбільших реакціонерів.

Останні відомости з Петрограду виразно вказують, що правительство Думи входить в що раз більшу залежність від робітничого комітету. І так окружна телеграма міністра заграничних справ Мілюкова до російських представників за границею не містить ані слова про завойованя і говорить тільки про свободу народів. Також серед членів виконуючого комітету Думи є певне сумнїви, що до протидїланя мировим бажаням робітників, бо при занадто великім розломі реакція могла би знов побідити.

Роля вел. кн. Миколи Миколаєвича.

ЛЬОНДОН (Ткб.) „Times" доносить з Петрограду: Провізоричне правительство мусїло порозбити революціонерам уступки. Цар перед абдикацією іменував вел. кн Миколу Миколаєвича начальним вождом. Мимо великої популярности вел. князя провізоричне правительство вважало за конечне знести се іменоване, щоби покласти конець злобній пропаганді, а також мусїло зарядити, що начальна команда не може спочивати в руках члена дому Романових.

БЕРЛІН (Ткб). „Vossische Ztg." одержала відомість, що вел. кн. Микола Миколаєвич в порозуміню з новим правительством просив о проволоку в обнятю начальної команди. Зачувати, що з радикальної сторони дали вел. князеви пізнати, що не можна обняти запоруки за безпеченьство його особи на воєннім терені. Отже він хоче підождати на звідомлене про успіх подорожи робітничих делегатів, які виїхали до армії в поли.

Лойд Джордж про положенє в Россії.

ЛЬОНДОН. (Ткб.) Премієр Лойд Джордж сказав в палаті громад: На скільки англійське правительство є поінформоване, революція в Росії довершила ся при незначнім розливі крови. Нове правительство має підпертє цілого кваю, війска і фльоти Є вдоволяюче, що нове правительство утворено з виразною цілю дальшого веденя війни. Англійське правительство є переконане, що російський нарід зрозуміє, що свобода і порядок дадуть погодити ся навіть в часї революції та що вільні народи є найлїпшими оборонцямя своєї чести.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) „Allgemeen Handelsblad" доносить з Льондону: Премієр Лойд Джордж подав учера в палаті громад до відомости, що в четвер буде поставлене внесенє о вислане гратуляційної адреси до російської Думи Далї премієр сказав, що на основі одержаних інформацій не можна ще говорити, що всяку небезпеку вже усунено.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

Наталія Бирківна, Львів 10 К.: п. Зенона Черевка Leut. k. u. k. Inf. Brigade Feldpost 230 Stab, п. Богдана Трешневського з Хороброва, п ну Софію Черевківну з Корчмина, п ну Неонілію Черевківну з Вільки маєовецької (коло Рави руської), п ну Теклю Морозівну учит. з Потилич (коло Рави руської). — М лянія і Іван Флюнт 10 К.: пп. Кудриків Черче, о. Григорія Сапруку Перегінсько, о. Стефана Лежогубського Жолчів, п. Марію Розлуцьку Жолчів, проф. Евгена Форостину Перемишль. — Оленка Лежогубська 5 К.: Лідзю і Ірку Трешневські Щирець, Тальцю Сапруківну Перегінсько, Лідусю Флюнтівну Братківці, Ромка Карановича Яксманичі. — Михайло Площанський Лопянка 10 К.: д-ра Льва Ганкевича Baracken Lager Gmünd, о. Й. Мищака Тростянець, ц. і к. поручника Василя Кіса I. R. 9. М. Грибовича уч. Стругин нижний, Ол. Міляновський Стрий — І. Орловський Перемишль 5 К.: о. Канда сотр. в Ярославю, о. Опарівського завід. в Кривчи, Оля Миколайчуківну в Торках, Стефу Ясеницьку в Радиничах М Соневицьку в Перемишли. — Анна Карачевська Старий Самбір 10 К. — Стеф. Коритко 5 К.: Ів. Сиротинську Львів. — Онуфрій Височанський Глинсько 10 К: пп. Данила Морова з Водник, Миколу Кісєлевського з Нагірнянки і Романа Патрія з Перегінська. — Мирослав Костев Нове-село 5 К: Горошкову. п. Наталію Майбівну, Олену Пелехівну учительки і п. Осипа Метлочю богослова всїх в Люблинци новім. — Авреля Виробцева жена управителя школи в Лисятичах 10 К (Дн.): п. Ілию Чижа професора семинарії в Ряшеві, Марію Козякову в Блажовій, Ольгу Щербанюкову в Іванівцях, Евд. Комареву в Лисятичах, Марію Демчук в Пчанах. — Гарматій Дзюба Гмінд 5 К: Лесю Гнатюк Львів, Цьопу Волянську Володимир волинський, Юзю Мацевич Долина, Ірену Лучечко Відень, Івана Турянського Львів. — Іван Тоган Нове село 20 К.: о. Миколая Макара гр. кат. пароха в Загірю, Івана Пашка дир. „Нар. Дому" в Чесанові, Івана Фігуру інжинєра ради повітової в Чесанові, Стефанію Костекївну учительку в Новім селї, Володимира Крупу упр. школи в Залужи коло Любачева. — о. Стефан Височанський з Перегноєва

10 К.: оо. Антона Яновича в Струтині, Григорія Рибчака в Домажири, Николу Левицького в Оброшині, Олександра Левицького в Олеську, Савину Поповичеву в Павлові. — Анна Дмитерко УСС. зап. кур. етап. почта 445, 5 К (Дїло): М. Банахівну, Юл. Шубертівну, Стеф Древко, Савину Сидорович, Андзю Кудликівну. — Василь Ратич зап. кур. УСС етап. почта 445 5 К (Дїло): Гр Грицая підх. УСС., Ант. Баландюка підх. УСС., Ів. Пашкевича віст. УСС., усї етап. п. 445, Мик. Маркова, Степ. Ратича богослова у Львові. — Стефан Шеремета, богослов, Побук, 5 К (Дн.): Гната Худоровича, дир. школи в Боляновичах, Стефана Байдалу, дир. „Нар. Дому" в Мостисках, Дионїзія Кульчицького дир. школи в Яворові, Івана Малецького, богослова в Перемишли, Андрія Круцька, богослова в Перемишли. — Уляна Кордубівна 5 К.: М. Гарухову з Незнанова, І. Лискову з Городка, о. І. Набережного з Коивого, О. Білинського поручника. — Корнеля Стернюківна, Пустомити 5 К.: Евгенїю Стернюкову Пустомити, поруч. Омеляна Тарновецького пол. почт. 223, Михайла Долинку пол. почта 95/III — Степан Кордюк 5 К (Дїло): оп. Марію Рудницьку, Роману Турянську, К. Рудковську, Гайдукевича дир. шк. на Замирстинові, І. Стронського дир. шк. в Збоїсках. — Малий Комтур Л. З. О 20 К: Великого Комтура Л. З О., Великого Майстра Церемонії Л. З. О., Великого Канцлера Л. З. О., Великого Підкоморія Л. З. О., Великого Підчашого Л. З О — Пеля Паукївна Радимно 5 К. — Михнйло Титляр 10 К (Дн): п. меценасова Зофія Войтовичева Судова Вишня, д-р Старосольський ц. к. судія в Судовій Вишні, Микола Яцків проф. гімн. у Львові. — о. Іван Скубиш Селиска 30 К: о. др Василя Панила з Перемишля, о. Михайла Теслю в Висюка, Івана Козака учителя з Явсманич, о. Михайла Кріля з Щавного і о. Івана Іваня з Медики. — Семеген Олекса 10 К: Павлика Ілю, Михайла Макса Гноя, Осипа Мельника урядн. в Гмінді, Кусека Дмитра пол. поч. 360, Гілярія Жовтанецького абсоль. богословія, урядн. в посередництві праці в Гмінді. —

Просимо всїх Бп Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Дїлї, значить ся: наперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних, В той спосіб заощадите нам богато роботи. бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку При сій нагоді пригадуємо, що жертви складає ть ся пдтковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адмінїстрацію „Дїла" і викликаних. х.

ОГОЛОШЕННЯ

Середа 21. марта 1917.

Нинї: греко-кат.: Теофілякта римо-кат.: Венедикта.

Завтра: греко-кат.: 40 мучеників в С. — римокат.: Октавіяна.

Заборона випікання тїсточок з муки. Розпорядок уряду для вижившення забороняє уживати муки з жита, стручкових ростин і бараболї для промислового вироблювання тїсточок всякого рода. Дручий розпорядок забороняє виробляти тїсточка в промислових пекарнях і продавати в пекарнях Оба розпорядки подиктовані потребами ощадности муки.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 20 марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

В Карпатах лїсних, на захід від Луцка і над Стоходом успішні підприємства на поли перед становищами. Поза сим не стало ся нїчого важного.

ВІЙНА З ІТАЛЇЄЮ.

На фронтї долини Фляйму значно піднесена, на инших місцях тільки звичайна дїяльність артилерії. Трієст знов був цїлю ворожих бомб.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

На північ від Тепеленї, над Воюшею наші звідні відділи розбили ворожу ватагу. На захід від Орхиди знов відперто сильні французькі наступи.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 20. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В области по обох сторонах Сомми й Оази, оставленик для обсадженя неприятелем, кілька перепалок піхоти й кінниці принесло неприятелеви великі втрати. Приготованє передвидженого в тій околици поля бою викликало військову конечність зробити неужиточним все, що пізнїйше могло би бути корисне для операції неприятеля. В луку Іперн привели наші звідуни 12 Англїйців з їх становищ. Між Лєнс і Арра була хвилева оживлена дїяльність артилерії. На лївім березї Мози Французи по полудни і в ночи робили сильні наступи на становище, здобуте нами 18. с. м. Всюди їх відперто. На горі 304 одна з наших компаній з власного гону випала за уступаючим неприятелем і видерла йому дальший кусень рова ширини 200 метрів, якого залогу, зложену з 25 жовнірів, полонено. Підчас хороброго під'їзду зараз на південь від каналу Рен Родан дістало ся в наші руки 20 Французів.

В воздушних боях скинено 13 неприятельських самолетів; оборонні гармати вістрілили два.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя Леопольда: В кількох відтинках живійша боєва дїяльність ніж попередних днїв Наші видвідні відділи привели з підїздів під Березиною і під Стоходом 25 російських полонених.

Фронт Македонський: Битва, яка ведеть ся вже від девяти днїв між озерами Охріда і Преспа і на північ від монастирської кітловини не принесла Французам також вчера нїякого успіху. Їх атакові війска йшли широким фронтом на наші становища як на просторі між озерами так і на північ від Монастира Всї наступи зломили ми нашим огнем, а по части боротьбою зблизька. Наші війска і війска союзників били ся дуже добре. На північ від озера Дойран розїгнано огнем кілька англїйських компаній.

Перший кватирмайстер ген. Людендорф.

ВИКАЗИ ЖЕРТВ

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРІНЧЕНКА

зложили на мої руки в коронах і сотиках:

Др Евген Гвоздецький у Львові 10·—, Громада Пикуловичі через п. Винникову 40·—, Уряд парохіяльний через о. Льва Тиховського (коляда) 15 —, Семен Василяк хорунжий пол. поч. 287 5·—, разом 70 15.

За сї щедрі дари в так прикрих для нас часах складаю ласкавим жертводавцям в імени шкільної дїтвори і їх родичів сим прилюдно сердечну подяку. *М Сіяк.*

Адреса: Управа школи ім. Б. Грінченка, Городецька 95, або Грунвальдська 4. 40 1—1

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Андрій Озарків учитель зволить подати свою адресу Каролині Стасївовій учит. в Корчминї п. п. Корнів коло Угнова. 190 2—4

Оголошеня.

ПРЕКРАСНІ

ПЛАЩЕНИЦІ

після нових і давнїйших взорів на полотнї і на атласї, по цїнах від 180—500 К. має на складі

„ДОСТАВА"

у ЛЬВОВІ, вул. Руська ч. 20.

і в ПЕРЕМИШЛИ, Ринок 23.

191 2—3

Панночка з матурою лїцеальною шукає відповідного занятя. Зголошеня під „Матуристка" до Адміністрації „Дїла". 189 2—2

Загальні Збори КРАЄВОГО СОЮЗА

ДЛЯ ЗБУТУ ХУДОБИ

стов. зареєстр. з обмеженою порукою у Львові

ул. Зїморовича ч. 20

відбудуть ся в пятницю дня **30.** марта 1917 р. о годинї 4. по полудни в сали засїдань при ул. Зїморовича ч. 20, І. пов. з таким порядком дневним:

1) Відчитане протоколу з послїдних зборів стовариша.
2) Затвердженє 2 членів Управи, вибраних на 3 роки.
3) Вибір 7 членів надзірної Ради на 3 роки.
4) Внески членів.

В разї, коли би в означеній годинї не прибуло на збори достаточне число членів, котрих присутність є вимагана статутом до комплєту потрібного до важности рішень зборів, відбудуть ся збори в тім самім дни і з тим самим порядком дневним о годинї 5. по полудни без огляду на число присутних членів.

Львів, дня 20. марта 1917.

За Надзірчу Раду:

о. Тит Войнаровський в. р.
голова.

Др Евген Гвоздецький в. р.
секретар.

- Насїнє -

на вагу і в пачочках продає

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарсько-торговельних Спілок

у Львові, Зїморовича 20.

в Перемишли „Народний Дім",

Стрию Ринок ч 6.

З письменними замовленями на насїня, штучні погної, машини і знаряди рільничі та всьо в господарстві потрібне, треба звертати ся до „Краєвого Союза госп. торг. Спілок" у Львові, вул. Зїморовича 20. VI

На жаданє висилаємо цїнники і окремі оферти. З огляду на скупі запаси і трудности в транспортї з замовленями треба спішити ся.

21 Томів української 21
творів літератури

від Котлярдзського до Руданського включно, в редакції П. Юлїяна Романчука, накладом „Товариства „Просвіта" у Львові, на добрім папері, гарний друк, у полотняній оправі в витисками коштує **К 52·50,** в оправі півполотно з витисками **К 42.**

Поодинокі томи коштують 1) в полотняній оправі К 2·50. 2) в півполотно К 2·—. При замовленю всїх томів нараз оплачуємо порто самі а при замовленю поодиноких томів належить долучити 65 сот. на рекомендоване порто (або 92 сотики на фрагт, коли замовляє ся більше як два томи нараз).

Твори обіймають слїдуючих письменників і поетів:

Книжка 1. І. Котляревського, П. Артамовського Гулака Е. Гребінки (сторін 536; другий наклад).
" 2. і 3. Григорія Квітки-Основяненка в 2 томах (сторін: 544, 552; другий наклад).
" 4. М. Шашкевича, Ів. Головацького (сторін 456 другий наклад).
" 5. Н. Устіяновича, А. Могильницького (сторін 512 другий наклад).
" 6. А. Метлинського, М. Костомарова (сторін 496).
" 7. і 8. Тараса Шевченка в 2 томах (сторін 552, 544; третий наклад).
" 9, 10, 11, 12, 13, 14 П. Кулїша в 6 томах (сторін 504, 560, 576, 528, 560, 700).
" 15. і 16. І. Воробкевича в 2 томах (ст.: 420, 420).
" 17. Л. Глїбовича, К. Климковича, Вол. Шашкевича (сторін 580).
" 18. Ол. Стороженка (сторін 592).
" 19, 20. і 21. Ст. Руданського в 3 томах (сторін 456, 456, 480).

Висилаємо лише за попереднім надісланем готівки. Радимо спішити ся з замовленями, тому що деякі томи на вичерпаню а новий наклад не скоро буде можна зробити. — Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта", — Львів, Ринок ч. 10. V. B 10—1

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО. З друкарні „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 67. (9.319) Львів, четвер 22. марта (9 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:

місячно	2·70 К.
чвертьрічно	8·— „
піврічно	16·— „
цілорічно	32·— „

у Львові (без достави):

місячно	3·40 К.
чвертьрічно	7·— „
піврічно	14·— „
цілорічно	28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень: Стрічка петітова, двошпальтова 40, в надісланих 60, в оповістках 80 с, в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1 К. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за скорішою умовою. Одно примірник числа у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 21 марта 1917.

Від хвилї проголошеня акту з 4. падолиста 1916 аж до вчерашного дня польська сторона ані словом не натякнула про те, що вона на випадок відокремленя Галичини думає про полагодженє українського питаня; з зачв польських політиків і в шпальт польської преси била тільки радість, що відокремленє Галичини віддасть рішенє українського питаня в Галичині виключно в польські руки.

Аж вчерашна „Gazeta Wieczorna" принесла звістку, що представники польського кола мали заявити австрійському президентови міністрів і австро-угорському міністрови заграничних справ, що „Поляки на випадок відокремленя Галичини готові до можливо найдальших національних і політичних уступок в користь Українців, що не є їх наміром зменшати національний стан посїданя Українців у Галичині і спиняти їх національний розвиток".

Приносячи сю звістку, польський дневник рівночасно висловив невдоволенє, що така „примирима заява польських політиків не викликала доси ніякого відгомону в українськім таборі"; що се невдоволенє було висловлене доволї сильними словами, свідчить конфіската дальшого ходу сеї думки в польськім дневнику.

Приявши, що донесенє польського дневника правдиве, розгляньмо конкретний змісг і дійсну вартість польської заяви.

Фраз, що „Поляки на випадок відокремленя Галичини готові до найдальших національних і політичних уступок в користь Українців", та що „не є їх наміром спиняти їх національний розвиток", — не можна браги при такім розгляді в рахубу, бо є се фрази, які в таких випадках все говорить ся і які до нїчого не зобовязують, словом, фрази без змісту, свого рода „konventionelle Lügen", говорячи словами Макса Нордава.

Справдї, в конфліктах між націями чи державами — котра сторона не каже, що вона є готова до „можливо найдальших" уступок? Ходить тільки о се, які уступки вважає вона для себе „можливо найдальшими"! І котра сторона не каже, що вона „не має найменшого наміру спиняти розвиток" противної сторони? Тільки — як вона розуміє межі того розвитку! З окрема Поляки все на словах були „готові до можливо найдальших уступок" супроти нас і не тільки „не мали наміру спиняти наш національний розвиток", але ще хвалили ся на весь світ, що власне їм і нікому тільки їм ми цїлий наш національний розвиток завдячуємо. Польські слова все були такі — медоточиві. А яка була українська дійсність під польським політичним панованєм у Галичині, — не потребуемо тут про се розписувати ся.

Відкинувши згадані фрази, остаєть ся нам заява, що Поляки „не мають наміру зменшати національний стан посїданя Українців у Галичині". Також ся заява належить властиво до категорії „konventionelle Lügen". Як се виглядало би, як би Поляки проголосили, що першим актом їх політики у відокремленій Галичині буде зменшенє дотеперішнього стану посїдання Українців! Але держімо ся конкретного змісту, який дає ся заява, приймімо, що Поляки справдї готові в відокремленій Галичині санкціонувати наш дотеперішний національний стан посїданя.

Питаємо: Стільки всего? Щож се значить? Чи дотеперішний стан посїданя українського народу в Галичині містить все, що треба народови до свобідного національного розвитку? Се питанє належить до тих, які містять у собі вже й відповідь. Замкнути національний розвиток українського народу в Галичині в межі дотеперішнього українського стану посїдання, укріпити сей стан і сказати: стільки і не більше, — значить власне покласти на шляху національного роззитку українського народу міцну таму, о яку розбиватимуть ся зусиля народу вийти на вільний простір.

Ось який відгомін — і тільки такий — можуть викликати в українськім таборі такі польські заяви.

Зрештою справа повинна бути і для Поляків ясна. Ті самі політики, які доказують, що й найдальше йдуча автономія Польщі при задержаню російської державности не може вдоволити Поляків, — повинні зрозуміти, що відокремленє Галичини в тій цїли, щоби зробити з неї польський державний організм, не може вдоволити Українців. Кождий нарід хоче жити своїм житєм, а не животїти з ласки чужої державности в границях, зазначених тою ласкою!

Коли вийдемо з того реального факту, що Австрія є державою народів, то український нарід може згодити ся тільки на таке державно-правне положенє в державі, яке дасть йому рівнорядність і рівноправність з иншими народами держави. Відокремленє Галичини в цїли зробленя з неї польського державного орґанїзму, підчиненє нас польській державности є діяметрально противне такому положеню. Таке положенє може нам дати тільки уконституованє української території в державно-правний орґанїзм того рода, з яких складаєть ся держава, отже в український коронний край.

Пересунене фронту на заході.

Німецька військова управа перевела на західнім фронтї пересунене боєвої лінії, яке обняло доволї значну область, а саме не тільки боєвий терен по обох берегах Анкри, але й околицю біля Арра і над Еною. Ся воєнна операція основана на добре обдуманім і докладнім плянї, якого цїлю є вкінци усунути залежність воєнних дїлань від постійних, означених боєвих лїній. З приводу непорушности фронту серед позиційної війни всяка воєнна тактика вимагає для оборони тільки видержаня на означених місцях, а для офензиви тільки наступу в прямій лїнії. Всї стратегічні можливости движимої війни тут відпадають. Коли отже німецька військова управа лїнії пересуває боєві в зад, то робить се тому, щоби покористувати ся всїми тактичними мірами, які єдино допустимі серед движимої війни. Умілість відступати і вигинати боєву лїнію перед ударами противника, яку виявили війска осередних держав, буде безперечно примінена і на заході. Так пояснює також цїль і значінє нїмецького відвороту на заході майор Морат.

Із зміною фронту неприятель втратить всї користи тих довгих приготовань до офензиви, які переводив цїлу зиму. Саме в позиційній боротьбі вимагає офензива основних приготовань. Першим і сущним услівем її успіху є внучний огонь артилєрії, а до того треба докладно розвідати про поодинокі становища неприятеля і їх обсганову, побудувати богато доріг для швидкого і безнастанного довозу муніції, уставити на відповідних місцях гармати, зокрема тяжку артилєрію. З хвилею пересунена фронту вся та праця для успішности артилєрійського гураганного огня стає безхосенна. Усю артилєрію треба переставити на нові становища яких вартість треба що йно обізнати, треба виконати конечні роботи задля забевпеченя тяжких гармат та наново подбати за правильний довіз потрібної муніції. З огляду на все те переложенє боєвої нїнії є для Англійців і Французів примусовим відложенєм обміркованих і означених реченців. Се значить, що приготована противниками на найблизшу будучність офензива буде мусїти відбути ся кілька або кількаиайцять тижнїв пізнїйше і серед нових обставин, які можуть спричинити її невдачу. До того треба додати і те, що чим більше часу минає, тим поважнїйшими наслїдками відібєть ся на французькім фронтї війна підводними човнами. Оцїнюючи в такий спосіб нїмецький відворот у Франції, треба його уважати висловом добре обдуманого пляну.

Незалежна Польща і автономія Галичини.

Статя проф М. Грушевського з приводу актів 4. падолиста 1916.

Московська „Украинская Жизнь" принесла під поданою назвою статю проф. Грушевського. Автор на вступі зазначує, що „українське громадянство не инакше як з повною симпатією глядить на здійсненє зїдвічних змагань польського громадянства до відбудови своєї державности", — одначе під умовою що визволена Польща остане в етнографічних границях. „Щоби ті, — пише він, — що будують нову Польщу, свідомо й рішучо стерегли ся всяких проб трактувати як погній для польської державности народи, покривджені історією, і приналежні до складу історичної Польщі".

Відбудованє Польщі, в етнографічних границях було би пожадане, і тодї й ті народи могли би без всяких застережень повитати виступ Польщі на міждержавній арені й бажати їй успіху. „Але чи є для сього дані?" — питає автор. Очевидно, що знаючи польсько українські відносини і як історик і з особистої обсрвації сучасного житя в Галичині, він не може притакнути на се питанє і тому кінчить:

„Над Західною Україною зависла важка хмара, і нова фаза, в яку вступає польське питанє, зовсїм не ворожить в найблизшій будучности корисного полагодженя національних відносин для народів, які є звязані з Поляками тягарем спадщину по історичній Польщі.

Америка будує нові воєнні кораблї.

ВАШІНГТОН (Ткб.) Вільзон велїв департаментови маринарки видати 115 мілїонів долярів на прискоренє будови воєнних кораблів.

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -
- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -
- (Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament.) -

Українські народні стипендії.

Прага, 18. марта.

На початку марта с. р. оголошено в „Ділі“ і в „Українськім Слові“ конкурс на шість стипендій по 200 К для учеників гімназій і шкіл реальних, а утворено ті стипендії із жертв, що вплинули на мій поклик від вп. земляків патріотів, за що належить ся їм велика дяка.

На той конкурс зголосило ся на мою радість 20 учеників, але наш Пражський комітет помочі для шкільної молодіжи спроміг ся поки що тілько на 10 стипендій. По ухвали комітету на засіданю дня 18. марта дістали стипендії:

Стефанія Хахула, ученица IV. кляси укр. гімн. курсів у Відни (з відзначенєм), Михайло Селешко, ученик III. кл. укр. приватної гімназії в Долині (з відзначенєм), член т. Відродженє, Осип Берест, уч. VII кл. філії ц. к. акад. гімн. у Львові (з відзначенєм), член т. Відродженє, Андрій Головка, уч. IV кляси філії ц. к. гімн. акад. у Львові (з відзначенєм), член т. Відродженє, Володимир Кирило Шивага, уч. I. кляси ц. к. гімн. акад. у Львові, член т. Відродженє, Петро Федорів, уч. IV кл. укр. прив. гімназії в Долині, член т. Відродженє, Микола Дячук, уч. VIII кл. ц. к. гімназії в Долині, член т. Відродженє, Роман Прихідко, уч. I кляси акад. гімн. у Львові, нелітний, тому не може бути членом т. Відродженє, Мирон Галущинський, уч. I. кл. укр. прив. гімназії в Долині, Ярослав Романовський, уч. II кл. ц к. державної гімназії в Празі, обіцяє вступити до т. Відродженє.

Осталось ще 10 подань таких учеників, що заслужили дістати стипендію, але з уваги на вичерпаний фонд для науки — на жаль — не може комітет вже тепер подати їм поміч. Тому кличу до всіх земляків патріотів: „Нарід сам собі!“ Великі жертви крови і майна мусять всі народи складати під тую страшну хвилю, щоб не загинути в світі та обезпечити собі красшу долю. Жертвуймо ж і ми та ратуймо що най красший цвіт народа нашого: нашу здібну і працьовиту молодіж. З того цвіту — дасть Бог — виростуть не за довгий час плоди, котрі нарід наш „збиратиме з піснями!“

Жертви на стипендії прошу присилати на мою адресу: Smichov, Fibichgasse 1268. Хто бажає, дістане чеки почтової щадниці.

Д-р Ів. Пулюй.

НОВИНКИ.

Львів, 21 марта 917.

— **Дирекцію Українського Театру „Бесїди“ у Львові** обняла п. Катерина Рубчакова. З фактом сим переходить керма нашого театру в руки найвизначнїйшої артистичної сили сього театру, людини, високо заслуженої для його розвитку, наділеної великим сценічним досвідом і артистичним смаком. Українська публика зі справдїшним вдоволенєм привитає загально люблену людину і поважану артистку на новім становищи і побажає найкрасших успіхів новій управительці нашого театру.

— **Недуга посла Василька.** В доповненю поданої нами звістки пишуть нам з Відня: Дня 2. с. м. заслаб знов і то досить небезпечно посол Василько. Ненадійно вхопила його горячка 39 степенів, а відтак в ночи з 2. на 3. зачала ся сильна лихорадка і тяжкі болї в правім боцї. В суботу прикликано лїкаря-спеціяліста і примарія, п. доцента д ра Вехсберга. Він ствердив запаленє олегочної і вказав на небезпеку, що хороба може кинути ся на легкі. В неділю перевезено п. посла Василька до санаторії „Cottage“ на старанне лїченє. Наступили чотири ночи, в котрих хорий не спав, бо змагала ся горячка — але сильна природа поборола хоробу, так, що недужому не грозить вже від 8. с. м. небезпека. Посли д р Кость Левицький, д р Олесницький, всї українські посли Буковинцї, краєвий маршалок барон Гормузакі, посол д р Штравхер й майже всї члени буковинської кольонії у Відни навідують ся часто про стан здоровля недужого; зараз таки в неділю дістав хорий і сьмо від полевого маршалка Конрада Гецендорфа з приязним запитанєм про стан здоровля. Так само майже всї міністри допитували ся телеграфічно про перебіг слабости.

— **П. Володимир Курилович** жиє і здоров. Супроти вістий про смерть б. посла Куриловича зазначує оборонець його д р Штернберг у „N. Fr. Presse“, що його клієнт здоровий і жиє в карнім заведеню військовім у Терезієнштатї.

— **„Placówka na kresach“.** Нам пишуть: „Дїло“ з д. 3. с. м. принесло вістку про конкурс, який оголосила управа промислової школи в Угнові, повіт Рава руська, лиш в польських часописях, наслїдком чого „Українське Товариство для підпиранія ремесла і промислу“ у Львові оголосило се і в українських часописях. Інтенція неперечно ся, щоби могли з сего конкурсу користати і українські хлопцї. Щоби не вводити в блуд інтересованих і публичної опінії, треба сказати, що управа сеї школи, не оголошуючи в українських часописях конкурсу, свідомо пішла по своїм плянам і цїлям. Школа ся — се „placówka na kresach“. Заложена вона старанєм місцевого громадянина Поляка, п. Мазурка. З власних фондів побудував сей пан дім, де помішена промислова школа, справив інвентар, як і дає удержанє ученикам сеї школи. Наука має тривати 4 р. і не більше як 10 хлопців на однім році, себто 40 учеників разом. Нині їх лиш кількох. Інструктор сеї школи оплачуваний Виділом краєвим. Чи кромі оплати на інструктора побирає управа сеї школи ще які субвенції краєві, годї знати. З огляду на удержуване інструктора Виділом краєвим, — можливі ще і инші субвенції краєві — здавалоб ся, повинні мати там приступ і українські хлопцї. Та се лиш здавало ся-б. Школа ся, се лиш „placówka na kresach“. Приймаєть ся лиш польських хлопців, а хлопців гр. кат. обряду, хиба на те, щоб стали латинниками Виховуєть ся на польських „ремісників патріотів“. Чи дїйсно школа ся сповняє як слїд свою промислову цїль? Нї! — се лиш „placówka“, яких у нас много. (—ський).

— **Жидівська політехнїка в Катеринославі.** Петр. Тел. Агенція повідомляє: Відкрито приватну жидівську політехнїку в Катеринославі, тимчасово в складї 2 факультетів: електро механічного й інжинїрського. Принято звиш 200 студентів. Кандидатом на уряд директора представлений до затвердженя проф. гірничого інститута Заборовський. — Ф. К.

— **Успіхи домашних ревізій у Відни.** „Correspondenz Wilhelm“ доносить: Уряд для поборювання лихви предметами поживи у Відни перевів в другім окрузї міста 589 домашних ревізій, з того 190 з позитивним успіхом. Знайдено значні скількости муки цукру, мармоляди, овочів, мила, свічок, шкіри, які придержувано на те, щоби підбивати ціни. Товари сконфісковано і заряджено доходженя.

---

† ПОМЕРЛИ.

Степан Шинкарук, поручник 58 п. п., помер дня 6. с. м. на грудну недугу в Заведеню для грудних недуг Червоного Хреста в Закопанім. Селянський син, ходив до української гімназії в Коломиї, запрацьовував ся студіями і лектурою і вже тоді запав на грудну недугу. Нелїдлїчений пішов на війну, яка й до решти підірвала відпорність хорих легких та спричинила смерть. В. й. п.

Українські обрядові пісні.

З приводу „Вечера обрядових пісень“.

Вечір обрядових пісень, який уладжує „Львівський Боян“ в пятницю дня 23. с. м., певно стрінеть ся у любителїв народної музики з симпатичним принятєм як перший вістун давно вижиданих вечерів концертів, котрі належало би присвятити по черзї: обрядовим, звичаєвим, побутовим, історичним та козацько жовнїрським народним українським пісням. Такі концерти помогли би нашій суспільности визнати ся в безмежнім богатстві української словесности і по дійсній вартости її оцїнити з точки погляду на сам зміст пісень, як і на красу та рїжнородність мельодій. Досить переглянути фортепянову літературу останнїх десяток лїт — а знайдемо признане для нашої простонародної пісні з боку композиторів чужинців — Поляків, Росіян, Чехів, Німців і ин., які користуючись нашими піснями, вславились своїми думками, фантазіями, варіянтами і т. п., бо серед творів своєї народної музи не могли знайти сего, що якраз перебрали від нас. Правда — се нам підхлібляло, що слава рідної нашої пісні поширилась по світї; тими творами ми цїлком справедливо, чванили ся як рідними — але вони й виробили на жаль своєю односторонністю (тужливість) навіть у нас самих цїлком хибний погляд на вдачу української народної музики. В нашій уяві і переконаню вона цїла відзначаєть ся якоюсь типічною сентиментальністю „українською“ в задумчиво мінорівім тонї, що має її ярко відрїжняти від характеру пісень сусїдних народів. А до усталеня сього погляду чимало причинили ся спопуляризовані вже нинї немов-народні пісні давних наших композиторів в стилю Лаврівського, Вербицького, Воробкевича — що якраз укладали свої тужливі пісні в народнім дусї під смак австрійських Українців — однак на зразках модної ще тоді „романтичної“ нїмецької музики. Тим самим ударемнили вони мимохіть здоровий осуд щиро народної пісні, затемнюваний і до нинї всїми нашими концертами в котрих програму входять в суміш чистонародні та штучні композиції.

Д-Р МИКОЛА ЧАЙКОВСЬКИИ.

ФЕРДИНАНД ЦЕПЕЛЇН.

(† 7. марта 1917).

(Дальше.)

Вже зараз у перших роках по винаходї бальонів були відомі всї ті принципи, на яких треба оперти ся при будові кермованих бальонів. Такий бальон не може бути кулею, але мусить мати форму подовгасту, на обох кінцях заострену, на взір човнів і кораблїв; він мусить мати мотор і прилад, при помочи якого мотор міг би посувати бальон вперед, а врештї мусить він бути заосмотрений у властиві керми. Отсе все були задачі, розвязані теоретично, але до практичного їх переведеня бракувало ще дуже богато. Богато спроб розбивало ся о непереможні перепони; згадаємо тільки про винахід Жівара (1852 р.), який примінив до свого бальона паровий мотор, що важив 160 кг. і давав 3 кінські сили, і про бальон братів Тісапріє (1883 р), що до порошуваня ужили електромотору. Врештї 1884 р. французькі полковники Ренар і Кребс збудували перший досить практичний бальон до кермованя, званий „Ля Франс“, теж із електромотором. Але всї ті бальони були ще на стільки непрактичні, що мотори були за тяжкі в порівнаню до своєї видатности, отже не давали бальонови бажаної скорости. Найлїпший був ще бальон „Ля Франс“, що осягнув скорість $6^1/_2$ м. на секунду, т. є 20 км. у годинї, і відбував лети довгі по кількасот метрів.

Але й се було ще за мало; такий бальон міг бути добрий на показ, а що найвисше для спорту на малу скалю, але практичної вартости він не мав. Головну ролю грала тут ся незначна скорість, до якої можна було дійти при помочи істнуючих тоді моторів. Бо як такий бальон має летїти проти вітру і як він не матиме сили витворити скорість, більшу від скорости вітру, то він таки буде залежний від вітру, бо буде йти назад, замість летїти вперед. Треба було отже ждати на винахід легкого, а сильного мотору. Вдало ся се зробити 1884 р. Даймлєрови; від нього походять бензинові мотори, уживані ще сьогодня при автомобілях, бальонах і літаках. А хоч і примінено той мотор до бальонів, то не осягнено ще нїяких практичних успіхів; доказала того проба Берлїнця Шварца, якого бальон був збудований цїлий із алюмінія (1896 р.).

Серед таких обставин забирав ся власне Цепелїн до праці. Треба було бути дуже оптимістом, щоби при таких малих виглядах на успіх таки мати якісь надії на добрий кінець. Треба було справді повірити в правдивість своєї ідеї, щоби не відступати від неї навіть тоді, коли всї нитки рвуть ся, коли цїлий скіт стає проти тебе, коли в очах усїх — навіть визначних учених і фаховців — стаєш смішним маняком. А все ж таки Цепелїн цїлих довгих 10 лїт бореть ся із такими противенствами, до яких приходить ще — найфатальнїйше для всїх винахідників фатум: брак відповідних фондів. Щоби усунути бодай ту перепону, звертаєть ся Цепелїн 1894 р. до прусського міністерства війни за грошевою допомогою й обіцює збудувати бальон, що матиме скорість 12 м. на секунду; до просьби додає детальний плян із усїми теоретичними поясненями.

Як-би то був внїс хто инший, а не генерал, а що важнїйше, не граф з відомим іменем і широкими конексіями, то певно всї ті папери були б опинили ся в коши. Але з ним мусїли числити ся й міністерство визначило комісію, вложену з найвизначнїйших учених і инжинерів, для розгляду справи. Комісія однодушно заявила, що плян Цепелїна, хоч і як він геніяльний, то таки є утопією й не дасть ся практично перевести, особливо ж конструкція бальона є за слаба, а що до скорости, то можна з гори сказати, що поза 5 м/сек вона не вийде, отже винахід Цепелїна не дорівнає навіть бальонови Ренара й Кребса. Особливо остро виступив проти Цепелїна відомий фівик і фізіольог, професор берлїнського університету, Герман Гельмгольц. Він доказував, що через великанське тертє повітря на такій великій поверхні, яку має бальон, він мусїв би стратити переважну частину своєї скорости. Супроти того заяву Цепелїна відкинено.

(Далї буде.)

ВИНА Богослужебні - природні - - - білі - - самороднери просимо безпроволочно замавляти — до весняного транспорту — в посередниченю 187 2-12 „НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ" Львів.

Наша простонародна пісня може не стільки найгарнійша з усіх славянських красою мельодії, скільки власне богатством форми і музичної структури, та преріжною ритмікою і настроєм. Тим саме ми богаті, тим перевисшаємо прочих Славян, бо не всї вони є в тім щасливім положеню, щоби могли заповнити програму цїлого ряду вечерів народної пісні так як ми. Тож тим більшим нашим обовязком є докладно прослїдити цїнности творів нашої устної словесности — а задачею згаданих вечерів було би ввести суспільність легким способом у сю святиню пізнаня скарбів нашої народної музики.

В програму вечера в сю пятницю увійдуть тільки обрядові пісні в тїснїшім значінню сього слова, себто ті, що остають в кругї свят Різдва, Йордану, Великодня та св. Івана і що часто сягають своїм змістом ще в поганську нашу давнину, у культ бога-сонця Дїжбога та уособлених сил природи. Вилучені з програми прочі обрядові пісні (обжинкові, весїльні та похоронні) які як звязані більше з родинно-господарським житем уняти належало би в окрему цїлість т. зв. звичаєвих пісень.

З колядок і щедрівок відспівані будуть головно ті, яких цїха наскрізь народна завдяки більше світскому їх змістови, в обробленю Степенка, що без нарушеня народної будови колядок уміє вбрати їх в свою, але все таки під український лад просто а гарно дібрану хорову гармонію. Цікаво буде рівнож почути, як поставив ся п. В. Барвінський до збірки двох колядок на сопранове сольо в супроводї скрипки та фортепяну. З давнійше виведених своїх сольових композицій замітний сей автор тим, що супроводови надає більше ілюстраційну закраску, а при тім веде його рівновартно, коли не самостійно, побіч головного голосу. Тому можемо надіятись, що замість соля почуємо свого рода терцет.

В цїлком инший світ вражінь поведуть нас на сім вечері скочні веснянки гагілки. А саме „Гагілка" Ст. Людкевича — твір написаний на жіночий хор — відразу по мистецьки підчеркує дівочість та дрібність наших гагілок, причім звісне перемінне їх співане двома гуртками дівчат на селї схоплено хитро черговим опізнюванем другого голосу (альт) в співаню головного мотиву. Немов відгомін поганських часів пробивають ся у тій композиції дикі акорди фортепянового супроводу.

Характер та зміст веснянок змалюють також ярко вимки з „Веснянок" М. Лисенка, який як збирач народних пісень зумів прислухатись збірному їх співаню по Украіні та своєю мистецькою рукою заклав їх як ненарушимі жемчуги в своїй типічній гармонізації народних пісень. Ряд сих весняних пісень закінчить звісна ширшим кругам „етнографічна картина" „Гагілки" Ф. Колесси, де по черзї розвиває автор красу сих обрядових пісень від веселого клича „Вже весна воскресла" аж до побідного „Іде, їде Зельман", замикаючи усе в заокруглену цїлість вязанки.

Вкінци програму сього вечера доповнять купальні пісні — що правда не чисто народні, але бодай зложені на взір простонародних з задержанем головного народнього мотиву: „Купав ся Іван, та в воду упав". Буде се „Купальний хоровід" з опери „Купало" Н. Вахнянина, який малює нам чарівну картину сих давних обходів паленя купальних огнів під літну ніч на Івана Купала. Так представляєсь програма а заразом і моральна мета згаданого вечера. Коли долучити до сього й другу цїль, в якій уладжуєсь сей симпатичний концерт, а саме, що дохід призначено на воєнну кухню для голодної дітвори та на немічників наших стрільців, то можна бути певним, що многим охочим не стане карт вступу, які розпродує „Союзний Базар".

Юлїян Павлинович.

„Важні роковини".

Ми одержали таку заяву до поміщеня:

З приводу моєї статї, поміщеної в „Дїлї" під наг. „Важні роковини" з нагоди 25 літя Наук. Тов-а ім. Шевченка непідписаному авторови в „Українськім Слові" „впало в очи", що я „крім слів: „в 1895 р. вийшло чотири книжки (записок Тов-а) під редакцією М. Грушевського" не вважав умісним анї одним словом згадати про організаційну працю проф Михайла Грушевського, що протягом 18 літ поклав тривкі основи для наукової роботи в Товаристві". „Се легковаженє—пише автор далї—таке сумне, що прямо нерви ворушать ся", і сї його „зворушені нерви" заставляють його висипати на мою адресу цїлу низку „крепких" слів, аж до натяку, що—мовляв—„де опинило ся би богато людий з поміж тих, які від кількох літ зневажають особу і обезцінюють заслуги проф. Грушевського, як би він їх не вивів був у люди та хлїба в руки не подав".

Полишивши всї ті „слова крепкі" на боцї, позволю собі — не щоб переконати їх автора, бо його уваги диктувала очевидна зла воля, тільки щоби схарактеризувати його напасність— пояснити ось що: В моїй статї я хотїв звернути увагу на один важний епізод в розвою сеї інстнтуції, а саме на переміну її в наукове товариство, що довершила ся 13. марта, 1892 р. Тому, що переміна тягла ся поверх рік, мусїв я доторкнути ся і 1893 р. Поза те не йшов я дальше, бо се не належало до теми, і коли я згадав ще про дещо, то лиш загально, кілько було потрібно для заокругленя теми. З сього також виходить, чому я „влегковажив і промовчав" дїяльність проф. М. Грушевського: він прийшов до Львова в осени 1894 р., а властива його дїяльність в товаристві розпочала ся з хвилею перебраня редакції „Записок", що стало ся 1895 р.

Признаю ся, що я ще сповнив один „злочин", якого не завважав автор: Я „промовчав" також І. Франка, який не менше як проф. М. Грушевський „має імя не тільки на Україні, але і в Европі" і також почав брати близшу участь у виданях товариства 1895 р. Хто знає мої близькі відносини до пок. поета за ввесь час нашої знайомости, той певне не скаже, що я „злегковажив" І. Франка зі злоби. Цїла причина лежить просто в тім, що ні Франко, ні Грушевський не грали в товаристві 1892—93 р. ніякої ролї, а на дальших роках я не спинюю ся подрібно.

По сім поясненю можу „крепкі слова" і натяки про хлїб оставити спокійно без відповіди; вони тільки характеризують автора. Тай цїла його записка характеризує його: тільки нечесна і злобна людина може скрізь бачити нечесність і злобу.

Володимир Гнатюк

Російська революція.

Росія поки-що республикою.

КОПЕНГАГЕН (Ткб). Дневник „Socialdemokraten" пише у вступній статї: З телєграми Мелюкова до російських представників заграницею видко, що поки що Росія є ще республикою а вел. князь Михайло регентом. Керенський увійшовши до правительства заявив, що остав ся дальше республиканцем. Мовчанка Мілюкова що-до війни і военних цїлий вказус на те, що Керенський обстає дальше при поглядах приголошених в Думі в лютім. Тодї він виступив проти утопійних цїлий війни, видвигнених панславістами та вказав, що военний настрій російського народу щораз то меншає. Керенського можна би приєднати для війни проти нїмецьких інвазійних військ, але без сумніву і він бажає собі швидкого мира. Російський посол в Стокгольмі вкінци пристав до нового правительства.

Положенє у Фінляндії.

СТОКГОЛЬМ (Ткб). Шведські дневники доносять, що вчера приїхав до шведської границї перший поспішний поїзд з Росії. Про положенє у Фінляндії приходять найріжнійші вістки. В Гельзінгфорс мали убити около 100 офіцирів. Комісії Думи, які обїзджають Фінляндію стрічають ся всюди з ентузіястичними привитами. Всюди фінляндські орхестри грають фінляндський народний гим і марсилянку. Коли фінляндські представники представили домаганя Фінляндців, члени Думи відказали, що будуче відношенє Фінляндії до Росії буде основане на свободї і приязни а не на гаетї.

Власть в руках робітничої партії?

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Шведські дневники що раз виразнійше уважають події в Петрограді побідою соціяльно демократичної мировой партії.

„Svenska Dagbladet" пише: Вольнодумні за намовою Англії підняли прапор революції, але власть взяла у свої руки робітнича партія, яка вже давно бажала собі мира. Розвиток подій є для Англії розчарованєм.

Загальне число жертв.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) „Times" доносить з Петрограду, що загальне число ранених і убитих в Петрограді виносить 2500 людий.

Великі збори жовнірів і робітників.

РОТТЕРДАМ (Ткб.) „Times" пише з Петрограду: Комітет робітників і жовнірів відбув великі збори в Таврійській палаті, в яких взяло участь загалом 1300 осіб. Проводив Чхеїдзе. Виявило ся, що збори не вспіють полагодити дневного порядку і тому рішено обмежити число відпоручників.

Становище фльоти.

ПЕТРОГРАД (Пет. аг.) Урядовий комунікат про довершенє серед Фльоти на Балтійськім мори: Часть фльоти заявила ся за головнокомандуючим фльоти Непіним, а друга часть заявила, що не має довіря до него. Серед заворушень часть офіцирів убито або ранено. Провізоричне правительство вислало своїх двох відпоручників, яким по довших переговорах повело ся спонукати моряків до того, що вони прилучили ся до нового правительства. Серед фльоти настав знов спокій. Серед заворушень з приводу нещасливого случаю убито для 17. марта адмірала Непіна.

Новий комендант Петрограду.

Пет. Агенція донось, що іменований начальним командантом в йск у військовім окрузї петроградськім генерал поручник Корнїлов приняв своє становище з рук провізоричного правительства.

„КНИГИ серіки, що зрошують землю, — се жерело мудрости" —

(найдавнійша лїтопись)

А. ФРАНС: Боги жаждуть крови . . . 2·—
БОЛОДИМИР Б.: Латачєві, опов. . . . . 1·—
В. Г. ЗЕЛЇГЕР: Синя фльота, світова повість. Часть І і ІІ. Переклав Д-р М. Лозинський . 6·—
М. КОЦЮБИНСЬКИЙ: Листи до Володимира Гнатюка . . . . . 1·50
Д-р А. КРІСТЕНЗЕН: З фільософії полїтики переклав Д-р М. Лозинський . . . . 1·20
Б. бр. НОЛЬДЕ: Автономія України з історичного погляду. В перекладї і з передм. М. Залїзняка . . . . . —·60
„RUSSJCA" розвідки й статї . . . . 1·00
М. ГІЙО: Проблеми сучасної естетики. З франц. мови перекл. Д-р Щурат. . . . 1·60
ЛЕОНІД АНДРЕЄВ: Семеро повішених, перекл. Д-р В. Сїмович . . . . . 1·—
НАШІ ХРИСТІЯНСЬКІ СУСПІЛЬНИКИ . . . —·50

Прошу прислати не 17 К. 40 сот. *а тілько* 7 Корон (сїм), *а вишлемо усї вичислені книжки.*

Замовлені книжки за попереднім надісланєм грошей висилаємо того самого дня *так на провінцію як і на Feldpost-и.* — Порто 80 сот. — *Feld. 1·50 (само полотно коштує 1 К). — Поодинокі книжки можна замовляти з 50% опусту, тодї просимо на висилку звичайну долучити 20 с. на поручену 60 с.*

ЗАМОВЛЯТИ: „Дешеве Видавництво" Львів, ул. Бляхарська 18. II п.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останнїх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви

Скоропис Іолтуновський, Берлїн 100 К. (сто): панів радника двору Олександра Барвінського, президента д-ра Костя Левицького, президента Николая Василька, директора д-ра Степана Федака і Маріяна Меленевського. — о. Іван Щуровський, Стинава нижна 10 К. („Дїло"). — Олександра і Олександер Сарабай в Клоницях 10 К.: Стефу Маренїївну в Яворові, Тосю Волощаківну, учит. в Молошковичах, Стефана Британа, богосл. в Яворові, Славця Крушельницького, Etapp. 445. — Анна Балакимівна, учит. в Новосїлках 5 К.: п. Дмитра Балакима в Білій, п. Тичин, д-ра Михайла Балакима, ц. к. проф. в акад. гімназії у Львові, п. Івана Літинського, директора в Можиловичах, п. Володимира Подляшецького в Кракові, панну Марійку Карамбурівну, учит. в Шклї. — Микола Юрґа, Любачів 5 К.: о. А. Савчина, пароха в Лівчу, Брониславу Мартинюківну, учит. в Лівчу, А. Стронську, учит. в Дахнові, Івана Столяра, кад.-асп. 30 п. п., Стефана Шалинського, війск. авдитора в Радехові. — Евфемія Лаврівська, Любачів 5 К.: о. Мокрівського в Радимнї, о. Зенона Каленюка в Жужелю, Романа Трембицького, учит. в Любачеві, Теодору Луцейкову, учит. в Футорах, Людвику Тучапську, учит. в Коровиці лїсовій. — Олена Бережницька Перемишль 5 К.: Вп. професорів: о. Леонида Лужницького Львів, Володимири Адріяновича Львів, Юрія Рудницького Львів, Юліяна Левицького Відень, Володимира Радзикевича Львів. — Семен Василяк хорунж. вег. п. п. 287 6 К.: А. Баславського ветер. п. п. 287, Р. Кузьмича ветер. п. п. 63,

М. Клюку хорунж. вет. п. п. 423, А. Короля поручн. п. п. 254, Евг. Суховерського ветер. Краків. — Теодора Негребецька Береги 5 К.: Стефанію Мотюківну в Грозьовій п. Воткова, Ірену Негребецьку Перемишль, Володимир Негребецький Львів, Василя Склярського Львів і д-ра Семена Шевчука на довільну квоту. — Наталка Пацановська з Закопаного 10 К (Дн.): Олімпію Степкевич з Голоска великого, Геню Савицьку з Долини, Стефу Савицьку зі Львова. Андрійка Борисевича з Перемишля і Володка Пацановського зі Селиск коло Перемишля. — Емілія Войтовичева в Чорноріках 5 К (Дн.): Александру Слонську в Михалевичах, о. Юліяна Слонського полевого курата в Перемишли, Стефаню Жукову в Завадові, о. Петра Войтовича в Грушові, о. Александра Трешневського в Ялині. — Десятник УСС. Луцький Микола 5 К: п. Тецю Туменну учительку з Горожанни великої, Руброя Михайла управитетя школи в Горожанни великої, вістунів УСС. Батюка Антона, Сьміха Степана і Ласовського Володимира. — Родина Івасиків Стрий 6 К: Катрю Винницьку учит. в Нежухові, Людку Кульчицьку учительку в Канофостах, Ольгу Іванович і Анну Манастерську учительки в Голобутові. — Ір. Лежогубська Відень 5 К: Юлю Луженицьку Львів, Ляльку Туркевич Львів, Орисю Гаврищаківну Стрий, Славка Дороша E. Fr. I. R. 55 Bielz, Ярослава Навчука Відень. — Хорунжий 9. п. піх. Василь Мороз 10 К: панну Мелясю Колодницьку гімн. уч. зі Стрия, Марусю Левицьку гімн. уч. зі Львова, поручника Володимира Колодницького (N. O) німецька полева почта 710, хорунжого Михайла Процьова і підхорунжого д ра Мельницького оба пол. почт. 434. — Льонгін Коронович Куткір 5 К: Стефанію Куткоря почмайстр. в Куткори, Осипа Конашевича судию в Золочеві, Ос. Тарнавського учит. в Золочові, Петра Бойчука учит. у Львові, Ос. Моравецького учит. в Соколівці. —

ОПОВІСТКИ.

Четвер 22. марта 19 7.

Нині: греко-кат.: 40 мучеників в С. — римо-кат.: Октавіяна.

Завтра: греко-кат.: Кондрата муч. римо-кат.: Вікторіяна.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда" у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В суботу дня 24. марта с. р. „Паливода", комедія на 4 дії Карпенка Карого.

В неділю дня 25. марта с. р. „Батькова казка" драма на 5 дій Карпенка Карого.

Білети раньше набути можна в „Народній Гортовли", в день представленя при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 1—2

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 21. марта 1917.

На ніякім з трьох боєвих фронтів не було важних подій.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 21. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

При дощи і снїговици боєва діяльність була мала. Між Арра і Бетенкур, на північний схід від Ам і на північ від Сосон наші забезпечуючі віддїли примусили до відвороту мішані неприятельські відділи і завдали їм втрати. На правім березї Мози не вдали ся нині рано два наступи Французів коли лїса Фос.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Бої на поли перед становищами, без більшого значіня.

Македонський фронт: Коло Ніжополя, Трнова і Раштані (на захід і на північ від Монастира спонили ми чи там відперли огнем частинні наступи Французів. Приступом здобули ми навад гори на північний схід від Трнова і коло Снегова, які недавно опинили ся були в руках неприятеля. Далї опустив неприятель область між тими горами. Нічні проби неприятеля відзискати втрачений терен не повели ся.

В луку Черни огонь наших гармат запалив і скинув неприятельський привязаний бальон.

Перший кватирмайстер ген. Людендорф.

НАДІСЛАНЕ.

Інститут ДЕНТИСТИЧНО-ТЕХНІЧНИЙ Н. ФАЙНТУХА, 3, м я ч 11. америк.-спеціялісти отворений, приймає як звичайно. Зуби без піднебіня, без болю і виймленя коріня. Ціни умірковані. 1—1

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Андрій Озарків учитель зволить подати свою адресу Каролині Стасівовій учит. в Корчмині п. п. Корзів коло Угнова. 190 3—4

Дмитро Михальчук, пошукує своєї рідні: Йосифа і Анну Михальчук разом з дітьми Марією і Іваном — з Шишковець пов. Городенка. Хто знав би, де обертають ся вище названі, зволить ласкаво зголосити в ур. гр. в Повергові о. п. Комарно — пов. Рудки. 194 1—3

Оголошеня.

Глядаю учителя або учительки до науки хлопця з II. кл. гімн. укр. і дівчини з III. кл. гімн. укр. Условя після умови. о. Михайло Осідач, Ветлина, п. Кальниця коло Тісної. 195 1—3

Товариство взаїмних обезпечень „Дністер" приймє сейчас одну бюрову силу, обізнану з табулярними справами.

Належито удокументоване поданє належить вносити до Дирекції Товариства у Львові, вул. Руська ч. 20. 1—2

ТАРАС ФРАНКО.

Веселі вірші:

Старе вино в новім місї. На крилах гумору. З чужої левади. (Люксусове вид. з ілюстраціями).

Кожда книжочка по 60 сот.

Часть доходу на „Рідну школу".

192 2—4

ПРЕКРАСНІ

ПЛАЩЕНИЦІ

після нових і давнїйших взорів на полотні і на атласї, по цінах від 180—500 К. має на складі

„ДОСТАВА"

у ЛЬВОВІ, вул. Руська ч. 20.

і в ПЕРЕМИШЛИ, Ринок 23.

191 3—3

- ЖУРНАЛІ -

- - КРОЇ - -

ВЕСНЯНІ, ЛІТНІ

постійно на складї в фірми

Р. ЛЯНДАУ

Львів, ул. Чарнецького 3.

193 —2

Стару адресу

при зміні на нову конче подавайте.

Адміністрація „Діла".

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Косцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вкладки щоденно в годинах урядових. Вкладки опроцентовує по 4%, починаючи вже від слїдуючого дня по дни положення аж до послїдного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна складати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці".

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних на річними амортизаційними ратами на протяг від 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на ескомт векслїв. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро.

Посередничить у знедужаню позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці" ул. Косцюшка. Народний Дім, I. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. кромі неділь і українських свят.

Після § 14. устави „Руської Щадниці", затвердженого через п. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишли надають ся до локації пупілярних, фондаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 24 ?

Цїлий світ перейдеш

як умієш по нїмецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта" п. з.

Підручник до науки нїмецької мови зладив **Ю. РУДНИЦЬКИЙ,**

можна легко учити ся говорити по нїмецьки.

Підручник сей надає ся так для початкуючих як і для тих, що вже учили ся або вже уміють де що по нїмецьки або хочуть учити других. У підручнику подано самі практичні лекції, так що вивчивши їх можна вже порозумівати ся з Нїмцями у найконечнїших справах.

В лекціях говорить ся про такі річи: сїльське обійсте, рідня, село, місто, бари, сїльська хата, мешканє в місті, на торзї (про мясо, ярини, землеплоди), господарські будинки і річи, їзду возом, їзду зелїзницею, закупна в склепі, гостина, веденє господарки, (зима, весна, лїто, осїнь), побут у В дни, між ремісниками, при війску і т. п. Книжка обіймає 239 сторін друку. Подані взірці граматики і до кождої лекції словарець.

Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 65 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта"

Львів, ринок ч. 10.

V. C 7—?

УКРАЇНСЬКА КРАВЧИНЯ — Львів, вул. Ґродзицких 9. I. пов. — виконує сукні дамські по умірковиних цінах. 5—?

„ДНІСТЕР"

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788. — Конто Почт. Щадниці ч. 25261.

Жирове конто в Австро-Угорськім Банку

приймає до обезпеченя від огню будинки, хатні і господарські, движимости, меблї, одежу і білизну, збіже в снопах і в зернї, худобу і т. п.

Кождий Українець повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці, то добробит цїлого народа.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АСЕКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР".

Нема жадного нищого українського Товариства асекураційного від огню, — тільки один

„ДНІСТЕР".

„Дністер" рахує найдешевші оплати за обезпеченя селянських будинків.

„Дністер" звертає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Дністер" оцінює та виплачує шкоди по огнї скоро і совісно, а на членів оцінкової комісії запрошує все двох господарів.

„Дністер" дає підмоги українським школам і бурсам, де виховують ся селянські дїти.

Люди асекуровані в „Дністрі" можуть дістати позичку у всїх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер".

Власні фонди „Дністра" виносять з кінцем 1916 року 8,613 829·— корон.

В „Дністрі" можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а Товариства кредитові готівку, цінні папери і векслї за дешевою оплатою премії. I.A 6—?

Адреса „Дністра": **Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові, ул. Руська ч. 20.** — Адреса для телєграм: **„Дністер"** — Львів. — Канцелярії Товариства отворені що дня від 8—2 перед пол.

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 68. (9.320) Львів, пятниця 23. марта (10 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАНЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. ощадн. 26.725.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічно . . . . 16·— „
цілорічно . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 2·40 К.
чвертьрічно . . . 7·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, дрібнотова 46, в виділеннях 92, в оповістках 69 с, в реклямовій части 1 К. Поодинокі оповістки по звичаю і заручині 1·20. Некрольогія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Один примірник числа у Львові 10 с.

за провінцію 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 22 марта 1917.

„Учасники наради вважають за вказане звернути ся з зазивом до Української Парляментарної Репрезентації, щоб наші посли, які є par excelence народними послами, уважали за святий і народний обовязок появляти ся між своїми виборцями на своїх виборчих теренах в Галичині, вблизька придивити ся житю-горю свого народу, почути його жалї й нарікання, побачити його нужду — і так, маючи в руках живий, пригожий матеріял, обдумати зарадні способи і народне лико як — не зовсім усунути, то бодай його злагодити".

Отся резолюція, ухвалена повітовою нарадою в Жовкві в 1. с. м., дає вислів тому загальному бажаню, яке з усіх сторін краю — найчастійше не без гірких уваг і докорів — підносить ся на адресу наших послів.

„Де на тоцї не молотить ся, там в хатї колотить ся", — говорить народна приповідка. Так і наш загал в своїм важкім положеню, спричиненім війною, не бачучи здійсненя тих політичних надій, які леліяв з вибухом війни, весь свій біль і жаль перетворює в один великий докір на адресу своїх провідників і заступників — послів. В тім болю й жалю не розбирає він, де лежить основна причина теперішнього стану: чи посли не сповнили як слід свого обовязку, чи може змаганя послів не увінчали ся бажаним успіхом без їх вини, з обєктивних причин, висших і сильнійших від них. Тай де розбирати ся в сім складнім питаню загалови, коли він таку саму методу, яку він примінює до загалу послів, бачить в горі, у своїх послів, в конфліктах груп і осіб серед нашого парляментарного заступництва! Отже за приміром своїх провідників і заступників також загал примінює ту особисту методу в оцінюваню суспільних явищ, що коли щось не стало ся так, як бажало ся, то винні ті, які мають провід в своїх руках.

Наведена резолюція говорить нам, чого загал жадає від послів і що бере їм за зле: що вони не появляють ся і не перебувають в своїх виборчих округах, що нема їх — par excellence народних послів — між народом, щоб на свої очи бачили народне горе і своїм посольським авторитетом по змозї боронили нарід перед ним. З дописий, дискусій, розмов на сю тему ясно видно, яка є в сій справі думка загалу: Чого — мовляв — всї посли сидять у Відни? Адже для полагоджуваня тих справ, які полагоджуєть ся в Відни, — загал називає се „високою політикою", — отже для веденя „високої політики" вистане, коли в Відни постійно перебувати-муть найвизначнійші, найдосвідчійші, найвпливовійші провідники, бо все одно тільки вони можуть з успіхом вести „високу політику": бути речниками наших змагань, інтервеніювати у центральних властий і т. д. За те загал послів богато більше придав ся би в своїх виборчих округах: нехай би нарід хоч бачив, що посли мають добру волю заняти ся ним в його щоденним горю, — тоді навіть так не болїла би безуспішність тих заходів.

Таку думку — повторяємо — чути скрізь: в дописях, в дискусіях, в розмовах, тільки ще заправлену гіркістю й докорами, що ось посли „не хотять нас знати" й сидять собі „вигідно" в Відни й тільки інтригують одні проти других тай перешкаджають в їх заходах тим, які своїм авторитетом до таких заходів покликані...

Нїчого лекшого, як без застережень притакнути сим думкам, зродженим в душі нашого загалу тим жалем і болем ізза важкого положеня й нездійснених надій, — і таким способом здобувати собі популярність. Одначе — ми сим шляхом не підемо. Як ми вже зазначили, наш загал в своїм горю не все розбирає, де кінчить ся наслїдок несповненого як слід обовязку, а починаєть ся діланє обєктивних причин висших і сильнійших хоч-би від найрозумнійшого і найвпливовійшого проводу. І тому не можна в сему тому, що підносить ся з того жалю й болю як докір на адресу послів, признати слушности.

З другої-ж сторони посли повинні числити ся з сим настроєм загалу, повинні по змозї сповняти його бажаня, повинні уникати всего того, що вище схарактеризованим докорам на їх адресу давало би хоч тінь слушности. Що і як треба в сій цїли зробити, се вказує наведена на вступі резолюція повітової наради Жовківщини. Хто з послів тільки може, хто не є необхідний у Відни для сповнюваня обовязків політичного проводу, нехай переносить ся до краю, між нарід, між своїх виборців, і там нехай прикладає всї свої сили, весь свій посольський авторитет, щоби бути дорадником і заступником народу в його теперішнім, справді над міру важкім положеню. Маючи що дня зносини з народом, посли зуміють також вплинути на нього, щоб він инакше оцінював події і не за все винив їх, своїх вибранців і заступників.

В справі організації українського жіноцтва.

„Союз Українок" до українського жіноцтва.

Коли в нашім народі йде організаційна робота, не можемо ми жінки стояти на боці і приглядати ся. Нам треба взяти ся до роботи! Тепер, коли стільки прогалин в національних кадрах по упавших борцях, коли тисячі і тисячі людий далеко від рідного краю, на нас жінок в великій мірі спадає відповідальність за те, чи піде наш нарід вперед.

Відчуваючи потребу ширшої роботи, а передовсім потребу загальної організації нашого жіноцтва, перетворило львівське українське жіноцтво давне товариство „Жіноча Громада" на товариство з ширшою організацією „Союз Українок", якого метою є сполучити у собі всї істнуючі українські жіночі товариства для одної цїльної роботи. Щоби перевести се в житє, введено в статут товариства головну зміну, щоби не лиш одиниці, але і цїлі товариства були членами тов. „Союз Українок".

Для осягненя повної організації українського жіноцтва установлає статут 4 секції на основі статута: I. секція релїгійно-гуманітарна, II. секція просвітно шкільна, III. секція робітничо промислова, IV. секція господарсько торговельна.

Задачею I ої секції є: опіка над сиротами і виселенцями, слугами і шкільною молодїжию, через основанє захистів, захоронок і вакацийних осель; опісля над хворими, посередництво приміщуваня, службодайність і дешеві кухні.

Задачею II ої секції є: шкільництво взагалї. Курси для неграмотних, підготовні курси до жіночих учительських семинарій, бурси для молодїжи, бібліотеки і читальні, відчити, сходини, концерти, театральні вистави, прогульки. Видаванє органу і письм, що відповідають цїлям товариства.

Задачею III-ої секції є: основуванє курсів для робітниць, курси промислові, як кравецтва, шитя, мережаня, з правом визволеня. Жіночі робітні, варстати жіночих робіт, посередництво при купнї матеріялу і приладів до жіночих робітень. Устроюванє вистав жіночих робіт і домашного жіночого промислу. Основуванє промислових спілок.

Задачею IVo ї секції є: Основуванє господарських спілок, шкіл, особливо в области жіночого господарства, курсів господарських, як огородництва, садівництва, пасїчництва і домашного господарства, гігієни мешканя та житя і прожитку. Основуванє крамниць, торговельних курсів і сїльського крамарства, банковости, рахунковости та товарознавства.

Предкладаючи плян організації українського жіноцтва в „Союзї Українок", звертаємо ся до всїх Українок з горячим зазивом: Гуртуйте наше жіноцтво по містах, місточках і селах, засновуйте філії і кружки товариства.

Усїм охочим служимо радо всякими інформаціями, радами і вказівками. На випадок потреби можемо вислати відпоручницю в цїли введеня в житє філії чи кружка.

Головний Видїл тов. „Союз Українок"
(у Львові, вул. Косцюшка ч 1 А.)

Пропорціональне право вибору до парляменту.

ВІДЕНЬ. (Прив. тел.) Одна з віденських місцевих кореспонденцій доносить: Як довідуємо ся з поінформованої сторони, правительство наміряє завести пропорціональне виборче право для виборів до парляменту. Найперше мало-би воно бути примінене при виборах у Відни. На провінції буде поки що заведена звичайна система виборча з принципом більшости. Правительство в тій справі почало довірочні переговори з деякими парляментарними групами.

Цар і цариця увязнені.

ЛЬОНДОН (Ткб). Бюро Райтера доносить з Петрограду: Правительство рішило, що бувший цар і його подруга мають бути як вязні відставлені до Царського Села. Думським послам дасть генерал Алєксєєв віддїл війска до розпорядимости для стереженя царя.

Начальний провід російської армії.

СТОКГОЛЬМ (Прив. тел.). Вісти, які приходять сюди в Росії, не поясняють питаня, як ставить себе нове правительство до нового начального вождя вел. кн. Миколи Миколаєвича. З царського указу, яким іменовано великого князя начальним вождем, не можна дізнати ся, чи він згодив ся обняти верховну команду. Цар, абдикуючи, мусїв теж відказати ся формально від військового проводу. Догадують ся, що він не хотїв поручити команду генералам Алєксєєву і Гуркови, з якими пробував разом до часу своєї абдикації. Тому він іменував верховним вождом вел. кн. Миколу Миколаєвича Дійсно російські війска підчинені тепер тільки поодиноким генералам, які дїлають на свою руку. Після одного донесеня з Гапаранди цар мав бути в дорозї з головної кватири до Петрограду, коли в Пскові його повідомлено про революцію. Там він мав задержати ся і проголосити абдикацію.

Чорноморська фльота заявляєть ся за революцією

ПЕТРОГРАД (Бюро Райтера). Чорноморська фльота пристала по нового правительства. Бувшого міністра скарбу Барка випущено на волю. Прогресіст Стегловітов іменований генеральним гурернатом Фінляндії.

Російські робітничі партії за миром.

СТОКГОЛЬМ. (Прив. тел.). Соціяльно-демократична фракція думських послів і фракція трудовиків відбули спільне засїданє, на якім після промови посла Чхеїдзе принято резолюцію, щоби новому правительству предложити пропамятне письмо з домаганєм покінченя війни.

Франція за окремим миром?

БЕРЛЇН. (Прив. тел.) Як доносять з Авр висловив ся бувший французький міністер комунікації Семба в розмові з одним бельгійським журналістом ось як: „Ми заключили би окремий мир независимо від Анґлії, коли би Нїмеччина схотїла з нами заключити тривкий договір про Ельзас і Льотарингію".

Успіхи підводних човнів за лютий.

БЕРЛІН (Бюро Вольфа). В лютім затоплено мінами і підводними човнами 781 000 тон брутто. З того найменше пів мілїона припадає на англійські кораблї; з усею докладністю не можна подати тих чисел, бо не у всіх кораблїв можна пізнати їх прапор.

Сей вислїд перевисшає далеко усї сподївання з часу перед 1. лютого. На основі тодїшного морського руху числено на 600.000 тон місячної втрати у неприятеля, віднимаючи часть місткости невтральних кораблїв, які, як мірковано, будуть обминати замкнену область. Та дійсно далеко більша часть невтральних кораблїв здержала свою плавбу до Англії. З огляду на спричинене тим обмеженє англійської плавби обчисленя нашої маринарки справдили ся би коли би затоплено кругло 525.000 тон. Замість того число затоплених тон виносить 781.000. Надвишка 256.000 тон означає отже, що обчисленя о 50 процент були за низькі.

Поворот східних Галичан з Росії

ВІДЕНЬ (Прив. тел.). Як доносять з Москви мешканців східної Галичини, виселених підчас російського відвороту в 1915 р., яких по більшій части приміщено в казанській губернії, тепер будеть ся відсилати домів на основі військового приказу під услівєм, що місце їх побуту віддалене від фронту найменше 2 милї.

„Донесеня про положенє в Росії".

„Arbeiter Zeitung" пише:

„Без сумнїву се не легко подати докладні відомости про події в Росії, але те, що подає до відома читачів наше кореспонденційне бюро, се справдї не аби які дива. Так на примір раз англійського посла Buchanan а витала товпа з одушевленєм, другий раз довідує ся читач, що його замордовано. Або знов читає ся, що великого князя Миколу Миколаєвича Дума усунула з його становища, а опісля, що він просив о проволоку, щоби надумати ся, чи обняти свій уряд. Члени нового правительства заживають великої симпатії у війск, а відтак вже боять ся, щоби їх не вбили жовнїри. Найбільш безглузді вигадки англійської преси одержуємо і ми як політичні відомости. Особливо смішна є історія про „приказ 25", в якім візвано війска, щоби вони „не признавали власти офіцирів ні Думи, а самі подбали про заведенє дисципліни". Сей документ — мовляв — виданий „Комітетом думських відпоручників і представників армії", опісля виявляєть ся, що „його видруковано таємничим способом", а вкінци „він виданий тайними агентами давного правительства". Сей приказ має на цїли (не менше як) „довести до ганьблячої здачі Нїмцям" та він мав спричинити трудний до поладнаня конфлїкт між Чхеідзе і Керенським. І про те все знає ся так доклад но до найменших подробиць! За французьким „Temps" (немов би донесеня дневників були же релом правди) подає кореспонденційне бюро дословно розмову між мінїстрами і царем у Пскові перед його ж. абдикацією. А вже „приватні донесеня" наших полудневих і вечірних газет, се прямо лектура для ідіотів. В однім з тих дневників читаємо, таку „депешу": „Az Est" (відпадками того обманчивого дневника живуть віденські сензаційні газети) доносить з Мадриду: „Мадридські часописї пишуть, що нове російське правительство підчеркає вагу сеї війни. Імовірно нова революція, яка певне прийде, висловить ся щирійше. Як пишуть еспанські дневники, має вел. князь Микола Миколаєвич стати царем". Ось вам з Мадриду дорогою на Будапешт нові вісти в Петрограду! Очевидно, що до Будапешту нїколи не приходить „депеша" з Мадриду. Наші читачі певне будуть нам вдячні, що ми їх збережемо перед „донесенями" берлїнських дневників „з Стокгольму" та перед їх відгомоном в „комунїкатах" нашого кореспонденційного бюра".

НОВИНКИ.

Львів, 22 марта 1917.

— **Російський єпископ за народну мову у богослуженю.** У видаваним уфимським епископом Андреєм „Заволжск-ім Вѣстник-у" поміщена статя з прозрачним підписом о. А. про незрозумілу народови мову церковних богослужень. „Кепсько вдають ся народови — пише еп. А — його проби шукати у храмі чого небудь поучаючого! Для народу богослуженє до нинї, подібно як і тисяч лїт тому назад, остаєть ся вповнї незрозумілим. Давнїйше, тисяч лїт тому назад, „куролесили" (т. є співали по грецьки: Господи помилуй) Греки, а тепер так само куролесять наші псаломщики і дяки, инколи залїзши кудинебудь на хори, щоби бути зовсїм незрозумілими для богомольців. І от нарід стоїть у храмі... Його серце віддихає на рідних звуках, на оглядї святих дорогоцїнних для нього образів, але ум? „Ум мій зістаєть ся без плоду", — може сказати російська душа, повторяючи слова св. апостола (1 Кор. 14, 14). От і бачимо ми тепер прикрі наслїдки прикрого ладу в церковнім житю: сектантство не тільки не слабне, але все кріпшає; в тім винуваті між ин. й ті, хто не звертає уваги на розвиток в народї свідомого відношеня до богослужебних книг. Вони потрібні тепер для церковного житя, як повітрє для житя взагалї. Потрібні нові виданя св. Евангелія, Нового Завіту; потрібні виданя богослужебних книг коли вже не в російській мові, то по крайній мірі надруковані російськими буквами, з перекладом незрозумілих слів. І все те повинно бути видане дешево і доступно для народу. А тепер—тепер нинїшні величезні цїни на всї богослужебні книги роблять їх зовсїм недоступними ні для кого: і разом з тим—недоступним для народу остаєть ся й богослуженє... І коли скінчить ся те церковне безголовє? На нещастє, надто великий у нас консерватизм висших церковних сфер — додає від себе „Новое Время", передруковуючи наведені висше слова еп. Андрея. — Ф. К.

— **В справі виїзду до купелевих місцевостий.** З Відня доносять: Мимо обмежень зелїзничого руху не буде загальної заборони виїзду на лїто для мешканців міст. Апровізаційний уряд дбає про те, щоби улекшити лїтний відпочинок міської людности. Однак треба перестерегти перед виїздом до лїтних осель, заки стверднть ся, які там апровізаційні відносини; з приводу перевозових трудностий не можна буде навіть заосмотрити в поживу тих місцевостий, куди гості приїзджають масово. Та апровізаційний уряд видасть відповідні заряджена, щоби хорі мали все те, що потрібне для їх лїченя.

— **Підвисшенє цїни бараболї.** Від 8. марта 1917 обовязує на основі розпорядку Уряду для виживленя нова цїна на бараболї. Тепер маєть ся платити за 100 кг. здорових, сухих, без землї і кільців бараболь 15 корон зі збору 1916 року. Та цїна, розуміють ся, вже і за приставу до найблизшої зелїзничої стації або до місця призначеня, о скільки воно не є віддалене більше, як найблизша зелїзнича стація. Так само за бараболю зі збору 1917 року виносить цїна від 10. серпня 1917 15 корон, і то вже враз з приставою, о скільки найблизша зелїзнича стація зглядно місце призначеня не віддалені більше, ніж 10 кільометрів від місця закупна. Коли віддаленє виносить 10—20 кільометрів, то цїна виносить 16 корон, а при віддаленю понад 20 кільометрів 17 корон. Віддаленє означить староство. Цїни розуміють ся без мішка. Коли купує цивільна особа, то продаючий в случаю потреби може, а коли купує Воєнне Заведенє для обороту збіжем, то на жаданє продаючий мусить доставити соломи до вистеленя і накритя бараболь, очевидно за заплатою.

— **Обмежене в різаню рогатої худоби і свиний.** Під загрозою високих кар грошевих, вязничих, згл. утратою промислового управненя, не вільно від 15. марта 1917. різати ані продавати на заріз коров, ялївок і свиний, які є в такій степени вагітности, що можна се назверх пізнати. Так само не вільно самому різати ані продавати на заріз таких телят, яким не виріже ся зовсїм докладно вісїм молочних сїкачів, стверднуть ясна і загоїть ся пупець. Заборона різаня свиний тучених на солонину аж до ваги 60 кг. і свиний на мясо аж до ваги 40 кг. на штуку — остає дальше в силї.

— **Заборона мішаня погноїв.** „Сїльський Господар комунїкує: Під мішаними погноями треба розуміти такі погної, які повстають через змішанє яких небудь гнійних середників. Мішанє погноїв є тепер — після розпор. мін. рільн. з 8. марта 1917 р. — заборонене, а їх продаж дозволена лиш до 15. мая с. р. і то лиш під виразною назвою „мішаних погноїв". Виїмки від сеї заборони може зробити на якийсь час і лиш для деяких родів мішаних погноїв міністр. рільництва. Заборона зовсїм не розтягаєть ся

Д-Р МИКОЛА ЧАЙКОВСЬКИИ.

ФЕРДИНАНД ЦЕПЕЛЇН.

(† 7. марта 1917).

(Дальше.)

І певно був би сей геніяльний винахід пропав безслїдно, як би не поміч віртемберського короля, що вірив в геній Цепеліна й в критичній хвилї попер його. Під протекторатом короля заснувала ся консорція, що сфінансувала підприємство, а сам король віддав Цепелїнови до диспозиції значний простір на побережи Баденського озера на заложенє варстатів, і так почала ся 1899 р. властива будова.

Ледви минув рік, а Цепелїн вже тріюмфував; 2. липня 1900 р. появив ся перший бальон Цепеліна в повітрі. Він піднїс ся до висоти 400 m і летїв проти вітру зі скорістю 6—8m/сек; після короткого лету причалив і заховав ся в своїй шопі. Та Цепелїнови не вільно було спочити, бо бачив, скільки ще слабих сторін та недостач має його винахід. Коли він хотїв його зробити справдї практичним, то мусїв ще богато-богато над ним працювати. І ся праця тривала аж до вибуху світової війни; що й по тім часї Цепелїн був дальше чинний, се не підлягає нїкому сумнївови.

Перший бальон Цепеліна був 128 m довгий, а в промірі мав $11^1/_2$ m; його обем був 11.000 m^3. Бальон мав форму цигара або торпеди, отже був на обох кінцях тупо заокруглений. У його нутрі був алюмінієвий кістяк, зроблений із поздовжних і поперечних лат. Переріз бальона був 24 гранний; поперечними підпорами був цїлий бальон поділений на 17 комірок. До кождої з тих комірок вкладено малий бальон і кождий зокрема наповнювано воднем, а цїлий бальон поверх кістяка обтягано знов такою самою бальоновою матерією. Попід цїлий бальон тягнув ся ще поміст, який служив для зміцненя конструкції. У тім помостї містили ся дві гондолї; в кождій із них був 16 кінний бензиновий мотор ваги 350 кг. Ті мотори вводили в рух чотири трираменні „повітряні шруби" (пропелєри), яких задачею було — посувати корабель наперед. Пропелєри дїлають подібно як корабельні шруби; вони похожі на великі колотівки із повигинаними раменами. Отсї рамена втискають ся в повітрє підчас скорого обороту (до 1.200 разів на мінуту), а що воно не має змоги так скоро розступати ся на боки, то через те цїлий бальон посуваєть ся вперед: пропелєри його тягнуть.

Перший Цепелїн мав „несучу силу" 12.000 кг. (т. є міг піднести в гору такий власне тягар), а що сам із гондолями й машинами важив 10.000 кг., то 2000 кг. зіставали ще на бензину, баляст і залогу. До кермованя служили два роди керм: бокові й висотові. Бокові керми при бальонї й літаку мають ту саму задачу, що корабельна керма: повертати його на право й на ліво. До тої цїли вистарчають одна або дві простопадні площі на передї й задї бальона. Від їх оборотів звертаєть ся передний кінець бальона в той бік, куди наставлена керма. Висотові керми не мають анальогії при плавбі; вони регулюють підношенє й спаданє бальона. Се поземі площі—при Цепелїнї уладжені вони так, що по обох боках бальона з переду й заду є по три поземі площі (всї ті керми—се деревляні або алюмінїові рами, обтягнені матерією), які можуть обертати ся в гору або в дїл. Їх дїланє таке, що як уставити всї керми однаково — прим. усї передом у гору, то бальон піде в гору, задержуючи при тім поземе положенє. При такім наставленю, що передні керми передом звернені в дїл, а задні в гору, передний кінець бальона опадає, а підносить ся він тодї, як керми наставимо противно. Крім тих керм мав перший Цепелїн до висотового кермованя ще довгу линву попід цїле своє тїло, а на нїй можна було пересувати важкий тягар. Від його положеня залежав лет бальона; як тягар був на середині линви, бальон летїв поземо, а при його пересуненю обтяжував ся один конець бальона, так що бальон тим власне цїнцем знижував ся.

Вислїдом першого лету цепеліна було — зломанє одної шруби й вигнутє помосту під бальоном, значить таки за слаба була будова. Супроти того Цепелїн зміцнив спідну конструкцію і скасував тягар на линві, а до всякого кермованя лишив тільки властиві керми.

Перший цепелїн відбув три лети, а потім, як довший час стояв у шопі без газу, то одного разу заломив ся сам із себе. Треба було будувати новий бальон, а се вимагало знов великих фондів. Не маючи їх, видав Цепелїн відозву до нїмецької суспільности, щоби складали датки на ту цїль. На ту відозву зібрала ся смішно мала сума — всего 16.000 марок, так що Цепелїн мусїв ждати цїлих 5 лїт, заки зміг приступити до будови нового бальона. Всеж таки 17. сїчня 1906 р. піднїс ся в повітрє сей другий цепелїн, богато лїпший від першого, із сильнїйшими моторами. Але й йому не судило ся щастє, бо сильний вітер загнав його далеко в гори, а там у ночі буря подерла його на кусні.

(Конець буде.)

ВИНА
Богослужебні - природні - - - білі - - самороднери
просимо безпроволочно замавляти — до весняного транспорту — в посередниченю
187 3—12
„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ" Львів.

на: мішані погної, зложені з органічних частий а також на мішані погної, які зробить собі сам селянин, безпосередно перед висівом їх на поли.

— **Заборону уживаня сіна до живленя звірини** до паковання вводить розпорядок цілого міністерства з 13. падолиста 1916.

— **Гарні відносини.** З приватного листа з Америки, писаного селянином еміґрантом 18. грудня 1916 р., вибираємо кілька виїмків, які ілюструють американсько-українські відносини. „Тут в Америці—читаємо в листі—між Українцями поробили ся роздори, а то тому, що кожда партія політична має свого вождя, та ті наші проводирі так один на другого в часописях нападають, що годі собі представити. Тепер простий нарід не знає, чого тримати ся і до якої партії належати. Як тут не знеохотити ся? Як складати жертви на поміч рідному краєви? А ще і мушу зазначити, що тут приїхав наш гість зі Швайцарії п. Цеглинський, котрий нарід збурив і назвав українських провідників в Галичині зрадниками. Цікаве, чому так п. Цеглинський малює і о що йому ходить. Бо до тепер трудно довідати ся, від якої партії він приїхав і в якій цілі, та до якої партії він належить. Одно тільки ясно, що тратять наші проводирі тут в Америці під таку важну хвилю такий дорогий час..."

— **Висилка російських жандармів на фронт.** Шведські дневники доносять, що видано приказ, щоби всі російські жандарми, яких є до 600.000, вислано на фронт.

---

†
ПОМЕРЛИ:

Михайло Желехівський, студент медицини, голова української медичної громади у Львові, помер дня 21. марта 1917 р. в Замості на плямистий тиф. Покійний покликаний в 1914 р. до війска служив якийсь час в лінії на фронті, відтак був приділений яко медик до служби санітарної в Красноставі, де сповняючи совісно свій обовязок, набрав ся сеї страшної хороби. В. й п.!

Теодор Гарух, літ 22, бувший ученик укр. гімназії в Тернополи, син о. Віктора і Анни з Давидовичів, пароха в Дарахові, вивезений з родинного дому Росіянами, помер 9/12 1916 на засланю в Пермі в Росії на сухоти. В. й. п.!

Рішенє в справі війни із Сполученими Державами.

ВАШІНГТОН. Бюро Райтера доносить: Вільзон видасть до конґресу письмо, в якім вкаже на те, що Німеччина безпощадним нарушуванєм всякого міжнародного права і людськости дійсно веде війну проти Сполучених Держав. На основі того зображеня положеня конґрес ухвалить резолюцію, в якій заявить, що воєнний стан між Сполученими Державами і Німеччиною істнує вже від якогось часу. Резолюція не буде фактичним виповідженєм війни, тільки правительство приготовить дальші зарядженя, щоби зберегти інтереси на повнім мори. Чи і коли наступить війна в цілій повноті, се буде залежати від поведеня Німеччини.

Вільзон скликав сесію конґресу на 2. цвітня.

Вісти з Росії.

Конституція для Фінляндії.

ПЕТРОГРАД (Пет. аг.) Провізоричне правительство оголошує маніфест, яким надає ся Фінляндії конституцію і заряджує ся її переведенє в цілости. Крім того маніфест оголошує широку амнестію і заповідає скликанє сойму в найблизшім часі. Дальше говорить указ провізоричного правительства: „Йдучи за приказуючим голосом народної совісти заряджуємо в імя історичної справедливости загальну політичну амнестію на памятку остаточної побіди нового правительства, опертого на праві і справедливости.

Революціонери жадають безпроволочного мира.

БЕРЛІН. (Ткб.) „Vossische Ztg." доносить із Стокгольму: Відозва російських соціялістичних революціонерів домагає ся мира, бо нарід не має ніякого інтересу в теперішній кривавій війні. Він зітхає до мира і жадає безпроволочного навязаня мировых переговорів.

Противенства заострюють ся. — Арештованя.

КОПЕНГАҐА (Ткб) Відомости, які надійшли в останних днях до Гапаранди, містять що раз більше признак, що розвиваєть ся протиреволюція. Противенство між виконуючим комітетом Думи і робітниками виступає що раз острійше. В Петрограді думають, що робітники устроять протиреволюцію в цілі закінченя війни. Боять ся також протиреволюції зі сторони прихильників вел. князя і бюрократії. Війска не вважають ся також певними. Думають, що загальний бунт буде неминучий, коли Дума уступить перед правлінєм робітничих партій і проголосить републику.

Потверджуєть ся відомість, що арештовано генерала кінноти Ренненкампфа, оберпрокурора св. Синода Раєва, націоналістичного посла Маркова, провідника чорної сотні Дубровіна і б. президента міністрів Коковцева.

Також потверджуєть ся відомість, що особи, вмішані в справу убийства Распутіна, випущено на волю.

З краєвої централі паш в Кракові.

Краєве Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові комунікує:

Обіжником з лютого с. р. ч. 29. повідомляє Краєва Централя паш в Кракові своїх повітових заступників і рільничі корпорації в краю, що військові органи ц. і к. армій, оперуючих у східній Галичині, в слід розпорядженя ц. і к. Начакьної Команди Армій зареквірували в східно-галицьких млинах всі запаси грису і роблять се в дальшім тягу.

На се звертає Краєва Централя паш увагу своїх заступників з візванєм, щоби уділяли в тім напрямі інформацій петентам, які зголошують ся о грис, а то аж до часу виданя через Краєву Централю паш в зміненім стані річи нового зарядженя.

З окрема звертає на сю обставину „Сільський Господар" увагу своїх членів, які предложили йому свої зголошеня о приділ вільного грису, з тим, що Товариство робить стараня такий стан річи змінити.

Обіжником з дня 10. марта с. р. ч. 31., виданим до млинів доносить Краєва Централя паш, що Воєнне Заведенє обороту збіжем видало нові приписи для вимолу пшениці, жита і ячменю з важностю від дня 11. марта 1917, а то:

Скількість вимеленого грису має виносити при пшениці 7 ½ %, при житі 7% і ячмени 11 ½ %.

Ціну грису так житнього, пшеничного як і ячмінного, вимеленого після нових приписів, установляє Воєнне Заведенє обор. збіж. на 8 К. 50 сот. при відборі в млині, а 9 К. льоко станція зелізнича млина, без мішків з додатком маніпуляційним Краєвої Централі паш, котрий виносить 1 К. від 100 кг. грєєу.

Супроти такого високого вимолу знизило Воєнне Заведенє обороту збіжем приділ обовязкового грису, належного продуцентови від доставленого ним збіжа, з 6 проц. на 4 проц., так що від кождих 100 кільограмів жита і пшениці одержить 4 кг. обовязкового грису.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви

о. Василь Павула, в Смерекові 20 К (Дн.): оо. Петра Шанковського, декана в Дулібах п. Стрий, Евгена Шанковського, завід. парохії в Заболотівцях почта Бережниця королівська, Ярослава Глинського, завід. пар. в Добрянах, п. Стрий, Петра Глинського, завід. пар. в Любіни великім, п. в місци, Гната Слободяня, пароха в Виписках, п. Перемишляни. — Марія Площанська Лопянка 4 К: Емілію, Охримовичеву Урич, Франку Якшівну Рожанка, Стефанію Твардієвичівну Лопянка, Стефанію Менцінську Синевідсько, Залю Чупляківну Пісочна. — Олександер Гошовський Бельск 5 К. — Володимир Филипович Бельск 2 К. — Ольга Хомишинівна учителька з Нанчілки великої 5 К: о. М. Ортинського катехита з Самбора, о. К. Мрозовського з Лаврова, Михасю Пласкачівну учительку з Канарник, Михайлину Кобилецьку учительку зі Самбора і Володимира Томашка учителя з Потока великого. — Ірина Хомишинівна учителька з Нанчілки малої 5 К: Ольгу Юзьвякову жену полевого курата з Самбора, Ядвигу Томашкову жену учителя з Потока великого, Марію Мельниківну учительку з Нанова, Олену Рабій з Самбора і Олену Чижовичівну учительку з Лужка. — Осип Коленський богослов Львів 5 К: о. Льва Мельника в Трейчи п. Сянік, Теодора Білевича укінч. богослова в Кукизові п. Яричів новий, Ярослава Савчака богослова IV р. в Перемишли, Теодора Шпильку богослова IV р. у Львові, Осипа Хому хорунжого, пол. почта 333. — Іванна Вітковицька Стрий 10 К. — Юркевич Осип поручн. 80 п. п. 10 К: поручників Бойчу-80 п. п., Лиска 80 п. п., хорунжих Прокоповича 41 п. п., Будуровича 36 п. п. оп., січ. стріл. Загульського УСС. —
Софія Ракова, Горуцько 10 К.: Галину Ганічакову у Львові, Галину Боцюрковр в Комарниках, Ірину Соболтову в Губичах, Стефанію Гибчаківну у Львові. — Підпор. рах. Василь Ковталюк і Марійка Кришталь-ська 10 К (Діло). — Галя Пясецька, Реклинець 10 К.: Олю Брикову Відень, Наталю Михайлишина Великополе, д-ра Олександра Подолинського резер. шпиталь Люблін, поручника Юліяна Божейка Kronau (Krain). — Теофіля Калиневичева, Язениця руська 15 К (Дн.): стрийка Миколу Чучмана лікаря вет. в Николаєві над Дн., Іванну Туркевичеву в Лімановій, Вертипорохову в Сільци беньк., Дзюню Дяківну уч. VI. кл. гімн. СС. Вас. у Львові і Серафіну Чучманівну уч, VI. кл. гімн. у Львові. — Олена Лендобецька учителька з Крехова 10 К.: Славцю Демчуківну з К ехова, Володимира Грозика акад. з Крехова, Василя Чаплю поручника, Іванку Князівну учительку з Гутиска, Марію Джусову з Жовкви. — Підхорунжий УСС. Юліян Гарух 10 К.: Четара УСС. Дмитра Катамая, д-ра Мирона Кордубу, професс. Софрона Ференцевича у Львові, Марію Заячківську у Львові. — Галя Копачева, Бяла 10 К. (Дн.). — Богдан Копач 5 К. (Дн.). — Роман Копач 5 К. (Дн.) — Ст. р. Гриневецький 5 К: Плятона Горницкого професора гімн. в Перемишли, Марію Кузик з Перемиштя, Ірину Шухевич з Перемишля, Білинського Олександра інжинїра в Раві і Василя Сиротинського з Перемишля, — Юля Стефановичівна з Перемишля 5 К (Дн.): Галю Негребецку і Люсю Колтунюківну з Перемишля, поруч. Місяня Колтунюка пол. почта 412, надпор. Сільвера Скравного пол. почта 37 і поручн. Стефана Чичкевича пол. почта 95. — Ольга Цегельська жінка полевого курата Будапешт 10 К: Галю Копачеву в Бялій, Юлію Галянтову в Стрию, Маню Колтунюкову у Львові, Ірину Шухевичеву в Любартові і Зеновію Бурачинську в Любляні,—де Рібод 10 К: Ганусю Гурську учит. Перемишль вул. Барска, Зиновія Юзичинського пол. поч. 295
Панька Хитру пол. поч. Lir. 18—2, Михайла Давидовича ук. богосл. Башня, Стефанію Древківну учит. Старасіль к. Хирова,—о. Володимир Федусевич Львів 5 К. на довільні датки: Юліяна Федусевича ц. к. надпоручника авдитора Львів, Романа Федусевича ц. к. офіціяла почтового Львів, Мирона Федусевича ц. к. професора акад. гімназії Львів, Юліяна Бачинського ц. і к. поручника Мішкольц, Угорщина і о. К. Строцкого адміністратора Горожанки,—

Просимо всіх Вп Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Ділі, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних, В той спосіб заощадите нам богато роботи. бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сій нагоді пригадуємо, що жертви складаєть ся пятковою системою, значить, кожна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адміністрацію „Діла" і викликаних. Х.

СПОВІСТКИ.

Пятниця, 23. марта 1917.

Нині: греко-кат.: Кондрата муч. — римо-кат.: Вікторіяна.

Завтра: греко-кат.: Софронія єрус. — римо-кат.: Гавриїла.

| **Український Народний Театр Т-ва „Бесіда" у Львові.** Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В суботу дня 24. марта с. р. „Паливода", комедія на 4 дії Карпенка Карого.

В неділю дня 25. марта с. р. „Батькова казка" драма на 5 дій Карпенка Карого.

Білєти раньше набути можна в „Народній Торговли", в день представленя при касї від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 1—2

| **Вечір українських обрядових пісень** розпічнеть ся точно в год 7·30 вечером, на що звертаєть ся особливу увагу публики. Підчас виконуваня поодиноких точок програми не впустить ся нїкого на салю.

| **Краєвий Комітет святочних дарунків для Українських Січових Стрільців і Українців-жовнірів** ц. і к. армії доносить, що в понеділок 26. марта с. р. відбудеть ся васїданє о 4. год. по полудни в салї „Бесіди". — Е. Макарушкова, предсідателька. О. Навроцька, секретарка. 1—2

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 22. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Над Березиною дійшли наші віддїли аж до другої лїнії російських становищ і вернули з 1 офіциром і 226 жовнірами як бранцями, двома револьверовими гарматами, 6 машиновими карабінами і 14 метавками мін. Наступи неприятельських передних сторожий, в.юди де їх підпринято, розбили ся.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Нема нїчого до донесеня.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 22. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Між Ленс і Арра по оживленім гарматнім огни прийшло до перепалок вивідних віддїлів. В области по обох сторонах Сомми й Оази перепалки висунених наперед віддїлів випали для нас корисно. Коло Шівр і Міссі на північнім березї Есни відперто французькі баталїони. На лївім березї Мози огнем, зверненим на рови неприятеля, спивено наступ, який він приготовляв. З підїздів на французькі лїнії над каналом Есна Марна, на північний схід від Вердена, коло Ст. Мігіель і на західнім стоцї Вогезів в долинї Плен привели наші війска 40 полонених.

Зістрілено три неприятельські самолети. Самолет, яким кермував кн. Фрідріх Карло пруський, не вернув з лету над неприятельськими лінїями між Арра і Перон.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Баварського: Коло Заберезини на схід від Лїди передерли ся наші атакові війска на ширинї 4 км. через висунені наперед російські рови аж до другого становища. Знищивши в ночи оборонні урядженя, вернули з 250 полоненими, 2 револьверовими гарматами і 6 машиновими карабінами.

На фронтї архикнязя Йосифа і в области групи Макензена віджила боєва дїяльність.

Фронт Македонський: Здобуті нашими військами 20. с. м. гори на північ від Монастира були вчера цїлю сильних французьких наступів, які всї завели. Подібно не вдали ся слабші неприятельські наступи в области між озерами.

Перший квартирмайстер ген. **Людендорф**

ЖЕРТВИ

На приватну українську гімназію в Яворові і на фонд запомоговий для бідних учеників зложили в протягу 1916 р. і в сїчни та в лютім 1977 р. в коронах слідуючі Добродії, за що їм складаєть ся отсе прилюдно щиру подяку. Vivant sequentes!

З коляди в Яворові: Масюк М. 10·—, Напурко 1·—, Мартинович Ол. 1·—, Плешкевич Емілія 1·—, о. О. Мартинович 2·—, Британ 1·—, Стеф. Кізівна 4·—, Волод. Мартинович 2·—, Вербовий Н. 2·—, Крижановська 2·—, Прийма Ольга 4·—, Яр. Біленький 8·—, Волощак 1·—, Питлик Юр. 2·—, Бриндас Андр. 2·—, Британ Олекса 2·—, Бриндас Юрій 2·—, Гамела Стефан 1·—, Мак Стефан 2·—, Когут Іван 2·—, Дідушкова 4·—, Прийма Марія 1·—, Блавацька Ант. 2·—, Щирбова Юліа 2·—, Булан 1·—, Балаким Гр. 4·—, о. О. Крайчак 2·—, Ів. Загаєвич 3·—, Милянович 2·—, М. Грабовська 1·—, Петро Харамбура 2·—, о. Лев Левицький 2·—, Гавриїл Харамбура 1·, Чопик 2·—, Монастир С. С. Василянок 2·—, Кульчицькі 2·—, Вікович Вол. 1·—, Британ 1·—, Станько Марія 1·—, Маковей Дмитро 2·—, Станько Домінїка 1·—, Якубович Ант. 4·—, Михайло Лютий 0·50, Горох Михайло 2·—, Малюк Ів. 2·—, Харамбурівна 2·—, Понис Йосиф 2·—, Паар Вол. 5·—, Квас Мих. 1·—, Масюк Ів. 2·—, Куцик Ст. 1·—, Гронська 1·—, А. Молчко 5·—, Дзюрко Григ. 1·—, Пархалїсівна 2·—, Мих. Магдїєв 3·—, Ів. Викович 1·40, Катря Балай 2·40, Пулик 2·—, Н. Н. 2·—, П. Придаткевич 2·—, Чопик 1·—, Д. Подолюхівна 4·—, М. Милянович 2·—, Андрій Масюк 1·—, А. Саварин 1·—, К. Голубець 1·—, Мих. Щирба 5·—, Натчишин 2·—, о. Залїтач 1·—, Аптульський 3·— Пшепюрський 2·—, Вп. Міхаловський 2·—, Міллєр 2·—, д р Секела Роман 4·—, Щирба Анна 2·—, Малиновський 1·—, Ангельський 0·40, Кат. Якубович 0·30, Марія Вальбін 2·—, Іван Кархут 2·—, Лисеєва 2·—, Ем. Сим 1·—, Тимковичева 3·—, Ставнича 4·—, Ружицька 2·—, А. Безен 10·—, Маренїн 2·—, Н. Н. 20·—, Яр. Танчаковський 2·—, Маренїн Мир. 2·—, Н. Н. 2·—, Н. Н. 1·—, Білик 4·—, Радейко 4·—, Радейко В. 1·—, Селецкий 2·—, Жондзїльський 2·—, Секецка 2·—, Британ 1·20, В. Волощак 2·—, Василь Фірчук 2·—, Яценьо 2·40, Бриган 0·40, Н. Флис 1·—, Борис Микола 1·—, М. Хархаліс 2·—, Н. Маковей 1·—, Пиж 2·—, Михайло Волощак 2·—, Станько Касиль 1·—, Сенюта Михайло 1·—, Анг. Цепинська 2·—, Михайло Обух 1·—, Вікович 1·—.

180 3—?

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Андрій Озарків учитель зволить подати свою адресу Кароливі Стасївовій учит. в Корчминї п. п. Корзів коло Угнова. 190 4—4

Дмитро Михальчук, пошукує своєї рідні: Йосафа і Анну Михальчук разом з дїтьми Марією і Іваном — в Шишковець пов. Городенка. Хто знав би, де обертають ся вище названі, зволить ласкаво вголосити в ур. гр. в Повергові о. п. Комарно — пов. Рудки. 194 2—3

Оголошеня.

Нові льоси Австр. Червоного Хреста мають дуже добрий плян гри і кождий льос мусить бути вильосований в протягу 40 лїт. Головна виграна 200 тисяч корон. Найбливше тягненє 1. червня. Поручуємо ті льоси за готівку по 35 (враз з податком і припислкою) враз на сплати місячні в групах по 5 льосів. Перша рата з стемпльями і податком 10 кор дальші рати по 6 кор. — Дім банковий **Schütz i Chajes,** Львів, пл. Марійська 7.

VIII 21—?

Глядаю учителя або учительки до науки хлопця з II. кл. гімн. укр і дівчини з III. кл. гімн. укр. Услівя після умови. о. Михайло Осідач, Ветлина, п. Кальниця коло Тісної. 195 2—3

Панночка з матурою лїцеальною шукає відповідного занятя. Зголошеня під „Матуристка" до Адміністрації „Дїла". 189 3—2

Глядаю інструктора до дїтий народних шкіл — першенство мають семинаристи. Услівя заподати в зголошеня. — П. Бартошко, Pferdespital Olmütz. 185 3—3

Оженить ся старший управляючий учитель лїт 51 (кавалєр) з учителькою, або виобразованою панною, лагідної, толєрантної вдачі, від 32—40 лїт, котрій запише посїлість над 10.000 К. Неанонімні, серіозні зголошеня (фотографія) під адр.: Антон Гоздава Грабоберез, Лобозів п. Устрики долїшні 188 2—2

Де є? ПОВІТОВЕ ТОВАРИСТВО ОЩАДНОСТИ І ПОЗИЧОК „ПРАЦЯ"

Стоваришене вереструване з обмеженою порукою

в Бучачи.

Хто знає, буде ласкав подати зараз мені адресу: **Стольницька І. Золочів — Шпитальна.**

197 1—2

- Насїнє -

на вагу і в пачочках продає

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарсько-торговельних Спілок

у Львові, Зїморовича 20.

в Перемишли „Народний Дім", Стрию Ринок ч 6.

З письменними замовленями на насіня, штучні погної, машини і знаряди рільничі та всьо в господарстві потрібне, треба звертати ся до „Краєвого Союза госп. торг. Спілок" у Львові, вул. Зїморовича 20. VI

На жаданє висилаємо цїнники і окремі оферти. З огляду на скупі запаси і трудности в транспортї з замовленями треба спішити ся.

ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СПІВАНИК

НАША ДУМА

зладив АНТІН ГАПЯК.

(Друге виданє справлене і побільшене.)

182 пісень. 200 коломиєн.

Пісні поділені на шість груп:

I. Патріотичні і політичні (21 пісень).
II. Історичні (19 пісень).
III. Станові: а) козацькі (17 пісень), б) чумацькі (7 пісень), в) бурлацькі (7 пісень), г) опришківські (3 пісні), д) побутові (18 пісень).
IV. Січові, сокільські, стрілецькі (26 пісень).
V. Любовні (64 пісень).
VI. Коломийки (200 пісень).

Окладинку Співаника прикрашує гарна вінєта, виготовлена арт. малярем Буцманюком а першу сторону образець „В'їзд Б. Хмельницького до Киіва" (відбитка звісного великого кольорованого образа артисти маляра М. Івасюка) та кромі сього при початку і при кінци кождої групи, уміщена гарна відповідно дібрана ілюстрація.

Ціна співаника „Наша дума" **К 2·80**
(оправлен. в полотно К 4·50).

Сей великий Співаник можна набути також окремими частями,

а іменно: часть перша п. з.:

„НАША СЛАВА"

у якій поміщені пісні патріотичні і політичні, історичні, станові, січові, сокільські і стрілецькі.

Співаник „Наша слава" коштує **К 1·40.**

часть друга п. ч.:

„Наша пісня"

містить пісні любові і коломийки. Співаник „Наша пісня" коштує **К 1·40.**

Хто не може набути великого співаника „Наша дума" за **К 2·80,** нехай замовить собі співаник „Наша слава" або співаник „Наша пісня за **К 1·40.**

На звичайну пересилку почтову треба додати 30 сотиків а на поручену 65 сот.

Замопленя і рівночасно гроші треба висилати під адресою:

Канцелярія тов. „Просьвіта"

ЛЬВІВ, Ринок ч. 10.

ТАРАС ФРАНКО.

Веселі вірші:

Старе вино в новім місї. На крилах гумору. З чужої левади. (Люксусове вид. з ілюстраціями).

Кожда книжочка по 60 сот.

Часть доходу на „Рідну школу".

192 3—4

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е виданє). Ціна 1 К 40 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот, 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу:

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителїв удїляючих початків нїмецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 28 3

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарні „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 69. (9.321) Львів, субота 24. марта (11 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 241.

Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині: місячно . . . . 2·70 К. квартьрічно . . . 8·— „ піврічно . . . . 16·— „ цілорічно . . . 32·— „

у Львові (без достави): місячно . . . . 3·40 К. квартьрічно . . . 7·— „ піврічно . . . . 14·— „ цілорічно . . . 28·— „

За зміну адреси платять ся 50 с.

Ціна оголошень: Стрийська площа, кам. кам. 49, в будинку ... оповістників ... в рекламовій части 1 К. Повідомлення про зміни і зарухи ... Найменша оплата 1 К. Ставі оголошення ... умовно. ... Один примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 20 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 23 марта 1917

Революція в Росії тільки що почала ся і ще не зарав укріпить ся в Росії якийсь означений новий лад. Тепер можна вказати тільки на тенденції, які проявляють ся в революційних змаганях до нового ладу. Що нас з сих тенденцій найбільше інтересує, се — питане, що принесе російська революція для української справи.

Які дані маємо для відповіди на се питане?

В першім маніфесті тимчасового правительства знаходимо обітницю знесеня всяких обмежень, подиктованих оглядами соціяльними, релігійними або національними. Далі маємо донесене, що між умовами, під якими робітничі делегати згодили ся на вступлене провідника думської фракції трудовиків Керенського до тимчасового правительства, знаходить ся умова, щоб усі національности російської держави могли самі означити свою національність і свобідно розвивати свою культуру. В кінци крім сих безпосередних даних маємо дані посередні, а саме з дотеперішнього відношеня тих партій, які тепер опинили ся при власти, до національного питаня, можемо вносити, як вони поставлять ся до національного питаня, заводячи новий лад в Росії.

Ті партії можна поділити на дві групи: лібералну і робітничу. Теоретично обі вони є за національною свободою. В практичнім приложеню сього теоретичного становища до російських відносин трактують вони кожду національність індивідуально.

Коли ходить о відношене ліберальної групи до українського питаня, то не так давно мали ми нагоду подавати й коментувати заяву Мілюкова, зроблену підчас його побуту в Швайцарії. Сутю сеї заяви було, що його партія і поступовий блок мають поважні наміри полагодити українське питане в дусі свободи національного розвитку, тільки не можуть виступити з своєю програмою швидше, аж будуть вигляди її здійсненя.

Отже ліберали конкретної програми полагодженя української справи не подали. Не зробили сього й робічничі групи, хоч їх представники в Думі ставали в оборонї українства проти репресій.

З сих даних очевидно не можна установити означеної лінії, якої будуть держати ся в українській справі будівничі нового ладу в російській державі. Але певне одно: що обмеженя, які спиняли доси український національний розвиток, відпадуть, що українському народови що найменше будуть розвязані руки до політичної боротьби за таке державно-правне положене в російській імперії, яке в його розуміню буде відповідати його інтересам. А вільні руки для політичної боротьби у 30 мілїонового народу — се щось значить!

БІБЛІОТЕКА Наукового Товариства ім. ШЕВЧЕНКА

Намісник гр. Гуйн у Львові.

Принята українських депутацій.

Львів, 23. марта 1917.

Нинїшного дня принимав намісник гр. Гуйн депутації, які прийшли представитись йому з нагоди його вступленя в уряд.

З українських депутацій першу приняв п. намісник політичну депутацію від Народного Комітету. Іменем депутації промовив голова п. д-р Кость Левицький:

Ваша Ексцеленціе! Перед Вашою Ексцеленцією являють ся представники української організації політичної, щоб іменем українського народу Вашу Ексцеленцію в нашім королівськім городї уклінно повитати. Витаючи Вашу Ексцеленцію як нового цїсарського намісника, высказуємо сердечне бажане, щоб Вашій Ексцеленції пощастило в сих тяжких злиднях воєнних уладити енергічною і справедливою рукою управу краю для добра населеня та допомогти українському народови піднести ся до добробуту і добути належні йому права як народови рівноправному в монархії Габсбургів.

(По німецьки:) Ваша Ексцеленціе! В тяжкій добі переймає Ваша Ексцеленція високий уряд цїсарського намісника. Українська людність приняла іменоване Вашої Ексцеленції намісником з повним довірем, бо в особі Вашої Ексцеленції бачимо активного, предметового і справедливого мужа державного, котрий рівномірно піде на вустріч потребам обох народів краю.

Позваляємо собі высказати бажане, щоби усї урядники краю все мали на оцї обставину, що вони істнують для людности, та щоб вони обовязуючі закони безумовно берегли без ріжниці стану і національности. З окрема просимо Вашу Ексцеленцію, щоби трактовано нашу народність в школї, судї і публичнім житю як справді рівноправну націю.

Війна найтяжше навістила нашу східно-галицьку область. Українська людність все виявляла свою привязаність і вірність для цїсаря і держави. Маємо надію, що важка доля наших утїкачів і виселенців можливо скоро буде облекшена тай що в найблизшім часї ужиють ся відповідних способів і сил для господарської відбудови Східної Галичини, щоб осьтак загоїти рани, які завдала війна.

При сій нагоді нехай нам буде вільно назначити торжественно, що ми Українці бачимо в державно-безпосередній приналежности до габсбурської монархії найпевнїйшу запоруку самостійного нашого розвитку на українських областях Австрії і нашої самоуправи в Східній Галичині.

Намісник гр. Гуйн відповів (спершу по українськи, далї по німецьки). Зазначив, що стоїть на становищи справедливости для обох народів, що зособна буде вимагати, щоб всї урядники стояли на становищи справедливости для цїлої людности без ріжниці народности. Український нарід намісник знає і буде старати ся іти на зустріч його домаганям. Найважнїйшою річю вважає намісник облекшити долю навіщеної війною людности.

З черги приняв намісник депутацію економічну (під проводом п. дир. Василя Нагірного), депутацію Товариства „Просвіти" (під проводом о. радн. Лежогубського), депутацію Наук. Товариства ім. Шевченка, депутацію „Укр. Товариства Педагогічного", „Бояна" і „Муз. Інституту ім. Лисенка", депутацію Ставропігійського Інститута (під проводом сеніора п. радн. Шехозича), депутацію українських жіночих організацій (під пров. п. Олесницької), депутацію Тов. ім. св. Павла (під пров. о. Стефановича), депутацію Тов. опіки над виселенцями (під пров. п. Кміцикевича), врешті депутацію селян із Старого Самбора (під пров. п. Струка) з жалобою на поведене функціонара тамошнього староства і з прошеням о привернене п. інж. Лучкова до експозитури відбудови.

Відповідаючи на прошене останної депутації, заявив п. намісник, що в обсадї фахови ми силами інституцій відбудови буде рівномірно трактувати обі народности.

Німецький проект відокремленя Галичини.

Віденський кореспондент „Głos y Narodu" мав розмову з послом д-ром Львопольдом Вабером, одним з провідників німецького національного Союза та референтом німецького предложеня про відокремлене Галичини. Розмова повертала ся головно довкола питаня про будуче господарське відношене Галичини до Австрії та про спосіб здійсненя цїсарської обітниці з 4. падолиста 1916 р. Сам проект німецького Союза признав пос. Вабер довірочним.

„Слова „відокремлене" — говорив д-р Вабер — ми уживаємо в розуміню признаня Галичині окремих прав, примінених до її окремих відносин. Якенебудь ослабленє господарських звязків, які нині лучать Галичину з монархією, є недопустиме з огляду на те, що дух часу вимагає твореня щораз то більших господарських спільнот, бо лише вони будуть могти встояти ся після війни. Думаю отже, що в інтересї будучої відокремленої Галичини є як найбільша господарська злука з монархією.

„В парляментї — говорив дальше д р Вабер — незнайде ся ніколи більшість для проєкту закона про відокремленє Галичини. Преці відомо, як завзято поборювали Українці галицьку резолюцію з р. 1868, а нині опір „Української Парляментарної Репрезентації" проти відокремленя Галичини був би ще більший. Впрочім легко додумати ся, що инші славянські народи зголосили би при тій нагоді домаганя, на які Німці ніколи не могли би згодити ся. Домагаючи ся вилученя галицьких послів з парляменту, не бажають Німці осягнути в нім перевагу, тільки упорядкувати відносини на основі рівноваги сил.

Отже коли відокрємленє має бути здійсненє, то воно дасть ся перевести тільки позапарляментарною дорогою. Треба числити ся з тим, що на случай скликаня парляменту вже не буде в нім послів з Галичини."

„Вкінци признав пос. Вабер, що між польським колом і німецьким союзом досї не осягнено згідности поглядів на відокремленє Галичини. На його думку правительство, предкладаючи цїсареви свої дотичні внесеня, возьме під увагу предложеня обох тих парляментарних груп.

При тій нагоді слїд звернути увагу на статю того ж самого посла Вабера в його тижневнику „Deutsch Oesterreich", поміщену там п. з. „Zur Sonnverstellung Galiziens". В сій статї уважає д-р Вабер неможливим розширене галицької автономії в тій формі, щоби часть компетенції Державної Ради перенесено на галицький сойм. „Розвиток права — пише автор — спричинив, що компетенція Державної Ради звязана є з палатою послів, вибраною на основі загального, рівного і безпосереднього виборчого права, і було би се вменшенєм прав люду, коли би важну часть компетенції Державної Ради перенесено на куріяльний сойм, віднимаючи її пала-

ті загального голосования. Така постанова тим менше дала ся би оправдати, що широкі народні верстви вложили в сій війні великі жертви майна і крови."

З обох заяв пос. Вабера виходить, що галицькі посли були-би вилучені з віденського парляменту, та що той парлямент одночасно задержав би всю свою дотеперішну законодатну компетенцію що-до Галичини. Як погодити такі суперечні одна другій правно державні постанови, те остаєть ся в заявах пос. Вабера загадкою.

Весняні засіви у воєнній добі.

Реферат на економічнім зїзді дня 12. марта 1917.

II. *) З сього представленя законних норм управильнюючих круг дїланя (права і обовязки) жнивних комісій бачимо, що задачі їх є доволї трудні, однак з огляду на господарські відносини, викликані воєнними обставинами, конечні, а сповнене їх рівнаєть ся сповненю великого довгу супроти армії і населеня і на різні з відпиранем насильства з мечем становить тяжку боротьбу проти затій антанту, зміряючих до виголодженя збльокованих держав. В тій тяжкій праці слуга уміле кермованє жнивними комісіями виявляєть ся повне зрозуміню поваги хвилї, велика любов вітчини, велика любов ближного.

Особливо для наших галицьких відносин, правильне функціоноване жнивних комісій глибоке має значінє,

Незложене дїяльної жнивної комісії впливовими місцевими чинниками села спричинює, що агенди сполучені з управою рілї і засївами виконує староство при помочи жандармерії.

Як виглядають управні роботи досадно малюють звіти філїяльних репрезентацій „Сїяського Господаря".

Зі звітів сих виходить, що на 28 політичних повітів лиш 8 повітів мало жнивні комісії, з яких найдїяльнїйші були жнивні комісії в Коломийськім (Гвоздеччина, де є всї роботи управні, а повний обсїв обшару селянських грунтів насїнєм на час доставленим при помочи військових властий був в час переведений), в Стрийськім, де мимо недостави насїня воєнним заведенєм для обороту збіжем загал грунтів в час управлено, обсаджуючи їх вповнї окоповими, в Долинськім, де рільничий комісаріят находить ся в наших руках. Менше дїяльні жнивні комісії урядували в Жидачівськім (де староство опирало ся на начальниках громад, як в окрузї судовім Миколаїв), в Рудецькім, в Перемиськім і Жовківськім. В сім послїднім повітї успішно заступали жнивні комісії інтереси селянські,

В 19 політичних повітах жнивні комісії зовсїм не урядували, а з тих лиш повіт Самбірський (звіт філії в Луці) перевів управу озимини і ярини мимо великого браку робітника вдоволяючо.

Задля відкликаня самостійних господарів до військової служби, обовязком жнивних комісій є удїлити чинної помочи оставшим їх родинам в доставі насїня, тягла і знарядів робітника, все те може стати ся лиш на основі заздалегідь уложеного пляну і зажаданя помочи від староства.

Брак жнивних комісій по селах спричинив се, що достава насїнь підчас весняної акції 1916 р. дуже храмала. Насїнє своє мали лиш судові повіти Гвоздець, на час доставлено повітам Стрий і судовому повітови Лука неповний придїл насїня, загал инших повітів пр. Жовква зовсїм не дістав ярого жита, Комарно лиш половину запотребованя, Чесанів одну третину. Не одержали зовсїм насїня повіт Бучач, Станиславів, а Сколє одержало овес в південної Угорщини, так що видатність його покрила ледви насїнє. Запізно одержали насїнє повіти Перемишль і Мостиска. Що до Мостиск, то мимо вчасного усталеня запотребованя повітову рільничою комісією староство не подбало про його доставу. Воно взагалї дивно здержливо відносить до потреб селянства пр. що-до достави знарядів пошкодованим війною рільникам, або що до виплати причинків військових евакуованому селянству, перебуваючому в Мостиськім повіті, про що перед кількома днями писав посол Лясоцкий.

Наслїдком сеї храмаючої акції достави насїнь, потерпіла весняна акція більше чим задля браку робучих рук.

Що до забезпеченя насїнь, то жнивні комісії будуть мати сього року лекшу справу. На основі інтервенції головних рільничих корпорацій та Краєвого Видїлу пересвідчило ся краєве правительство, що достава насїнь на весну 1916 була дуже лиха, (неповна і не в час) і офіц.яльно стверджує се в обіжниках Краєвої Централї для господарської відбудови Галичини, якими одночасно заряджує, щоби кождий рільник вже з днем 15. грудня 1916 був в посіданю насїня. Подробиці находять ся в статях „як забезпечити насїнє до весняних засївів" друкованих в „Господарській Часописи" і „Свободї".

Основою поступованя староств і районових команд має бути повне забезпечене зерна на засів з тим, що доки всї рільники в повітї не будуть мати насїня на засів, не сміють комісіонери вивозити надвишок насїня з певного села поза повіт, мають всякі надвишки полишити на місци і доперва по заспокоєнню потреб повіта вислати їх до найблизшого повіта, в якім виявить ся недостача насїня і в сей спосіб оминути кошти перевозу і проволоки в доставі насїнь.

В магазинах в Жидачи зібрано кількадесять вагонів ріжного зерна на засів, яке в необхіднїй потребі відступить ся рільникам на засів по цїні власних коштів закупна. Централя відбудови без дочисленя коштів перевозу і магазинованя. В селах в яких брак отже насїня, повинні жнивні комісії зглядно кружки „Сїльського Господаря" безпроволочно віднести ся о доставу його до районової команди зглядно де її нема, до староства.

Завдяки заходам „Сїльського Господаря" видала галицька Філія Воєнного Заведеня для обороту збіжем категоричний приказ до комісіонерів, заказуючи побору проти законних додатків до цін за звичайне збіже, призначене в браку иншого на засів, як про се писало ся в „Дїлї" і „Українськім Слові" з дня 8. марта.

Другою задачею жнивної комісії є подбати про доставу тягла. Задача ся того року тим труднїйша, що на цїли армії зареквірировано до останньої бранки загалом 593.000 штук коний в Галичинї, себто 63 процент стану посїданя. На основі філїяльних звітів з р. 1916 виходить, що загал селян міг був обробити поля власними кіньми, о скільки був би найшов відповідну охорону перед примусовою доставою тягла як се понимаше ширше представимо. Пісня звітів проф. Казимира Рогойського повіти Жовква і Сокаль мали навіть надмір коний; брак коний виказували повіти Рава Руска і Радехів. З 26 повітів, обнятих виказами Філій, тягло доставили військові власти, так австрійські як і нїмецькі в 11 повітах. Сего року належить як найширше скористати з помочи військових коний, кантонуючих віддїлів кавалерії і артилерії, а також з коний військових шпиталїв. По коні сї повинні жнивні комісії зглядно Кружки „Сїльського Господаря" зголосити ся до дотичної районової команди зглядно староства, які внеднають придїл у дотичної команди військової. Кромі сего Централя відбудови має спровадити коні виселенців з Моравії, які придавати-муть ся рільникам, за оплатою 50 сот. денно від штуки з тим, що проживленє тих коний належить до рільника, який буде їх уживати.

Услівя закупна вибракованих військових коний зі шпиталїв знані є з обіжників до Філії „Сїльського Господаря" і з комунікатів щоденних часописий.

Юлїян Павликовський.

*) Гл. „Дїло" з 16. с. м.

НОВИНКИ.

Львів, 23 марта 1917.

— **Відзначене.** З нагоди переходу в стан спочинку одержав п. Юлїан Сїчинський, рахунковий директор ц. к. дирекції домен і лїсів, ордер желїзної корони третої кляси. Відзначений тїшить ся великою пошаною серед усїх українських кругів у Львові, де працює він від років в управах і видїлах богатьох інституцій, між ин. також в управі Видавничої Спілки „Дїла". Свобідний час добре заслуженої еметитури дасть змогу п. надр. Сїчинському віддавати ся публичній працї в степени ще більшім ніж доси. Бажанєм сим витаємо заслуженого Трудівника на порозї нового періоду житя.

Д-Р МИКОЛА ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ФЕРДИНАНД ЦЕПЕЛЇН.

(† 7. марта 1917).

(Дальше.)

Маючи сим разом іще трохи гроша й кредиту (особливо на алюмінїй), Цепелїн не зволїкав довго із третім бальоном, так що 9. жовтня того самого року було йому можливе ним літати, і то з богато красшими успіхами: перша дорога довжини 110 км. тривала дві години, а скорість була 14 м. на сек. Дальше приніс сей третій бальон Цепелїнови ще й матеріяльні успіхи: 1/2 мілїоновий даток райхстагу й „товариства для студіованя моторових бальонів". Із тими фондами, а що найважнїйше, маючи призбираних богато-богато досвідів, зачав Цепелїн будувати четвертий бальон, а крім того переробив грунтовно третій бальон, який осінню 1907 р. відбув цїлий ряд дуже вдачних летів. Отсей третій бальон купила від Цепелїна нїмецька армія й назвала його „Z. I."

Тимчасом будував ся четвертий цепелїн, який мав рознести славу свого творця по цїлім свїтї. Именно райхстаг зобовязав ся закупити цїле Цепелїнове підприємство, якщо його бальон відбуде 24-годинну подорож із Фрідріхсгафену до Майнцу, а потім бодай раз підніметь ся до висоти 1200 м.

Четвертий цепелїн мав 136 м. задовжки, 13 м. заввишки і був знову поділений на 17 комірок; обєму мав 15.000 м³. Отсей поділ на комірки показав ся одною з найлїпших сторін Цепелїнового винаходу. Тим способом забезпечив ся Цепелїн проти наглих утрат газу; бо як продерла ся зверхня поволока, то газ зіставав в внутрішній, при ушкодженю внутрішної, газ зіставав у зверхній, а навіть як обі поволоки продїравили ся (напр. від стрілу), то газ міг утекти тільки що найбільше з одної комірки, а в прочих 16 зіставав, так що бальон тратив тільки частину своєї несучої сили і міг від біди долетїти ще на безпечне місце. Отже хоч тягар цїлого бальона через те значно зростав, то задля користий, які несла та конструкція, варто було згодити ся на те. Се мало ще й те добре до себе, що верства повітря між обома поволоками бальона як лихий провідник тепла, хоронила газ перед наглими змінами температури, а від змін температури дуже богато залежить „несуча сила" газу.

1. липня 1908 р. відбув четвертий цепелїн 12 годинну їзду до Швайцарії, а 24. серпня приписану 24 годинну подорож до Майнцу. Та отся їзда була заразом і останньою для того бальону, бо при поворотї показав ся — наслїдком ріжних дефектів — потреба причалювати коло Ехтердінген. Там у ночі трафила ся експльовія газу й цїлий бальон згорів. Причиною експльовії була мабуть електрична іскра між обома поволоками бальону; вона запалила повітре, помішане з воднем, що приходив крізь пори матерії (така мішанина — се т. зв. „гремучий газ" — дуже вибухова).

Після тої катастрофи Цепелїн не був уже в клопотї за гроші так як попереднїми разами; його імя стало через ту останню подорож славне в цїлій Нїмеччинї, так що вистарчила нова відовва, щоби в короткім часї зібрати із датків 6 1/2 мілїона марок. Від того часу будує Цепелїн рік по рокови нові бальони і заходить 1912 р. до числа 12. Кождий із бальонів значив великий поступ супроти попереднього, бо що раз то призбирували ся нові досвіди, які показували, кудою має при улучшуваню Цепелїн засягнув скорости поверх 20 м/сек. (Цепелїн нїменької маринарки із 1914 р. має довжину 158 м., промір 16·5 м., обєм 25.000 м.³, мотори дають 720 кінських сил, а скорість виносить 80 км./год.).

(Конець буде.)

ВИНА Богослужебні - природні - - - білі - - самороднери просимо безпроволочно замавляти — до весняного транспорту — в посередниченю 187 4-12 „НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ" Львів.

— **И. Е. намісник генерал кавалерії гр. Гуйн** прибув дня 22. с. м. по полудни до Львова поспішним поїздом в товаристві адютантів: ротмайстра гр. Шафготша, поручника бар. Турковіца і повітового комісяря д-ра Соболевського. На зелізничім двірци привитали намісника правительственний комісар міста Львова д р Тадій Рутовський, заступник коменданта міста полковник бар. Маєр Малї, директор поліції радник двора д р Райнлєндер і радник намісництва д-р Цоль. Дня 23. марта намісник приймав львівські депутації в будинку намісництва.

— **Українсько учительство в Гмінд-баранах** оснувало дня 4. лютого с. р. „Відділ Взаімної Помочи" гал. і бук. учителїв і учительок на галицьких статутах і від дня основання зачав від діл сей вже свою діяльність.

— **Голос з полону.** Григорій Гураль, учитель зі Славної, пов. Зборів, просить Вп. пп. Солтисів, котрі покинули Тернопіль, і инших знакомих, подати свої адреси місця побуту. Письмо просить слати на адресу: Пермь, Пермская ул. домъ № 71 кв. 5. Григорію Афанасіев. Гураль, военно-обязанному. — П. Антін Максимович з Бориславa пише з Бугуруслана 8, сїчня 1917 р. (губ. Самарська): „Свята справляємо в кругі Українців-товаришів; торжественно устроїли спільну вечеру і пізно в ночи ще колядували й весело гомонїли. Маємо тут хорошу й сильну орхестру з 16 інструментів і хор. І так тугу й скуку заглушуємо співом і музикою. За час війни богато змін на кождім поли, лиш не знати, чи наше будуче житє вийде красше. Як довідуємо ся з газет, не заповідаєть ся воно для нас корисним... Про нові видавництва читаємо в Укр. жизни..."

— **Ліки можна спроваджувати з Німеччини,** вносячи подане про дозвіл на привіз до міністерства внутрішних справ (санітарний департамент) у Відни. Посвідок, що спроваджені лїки остають ся в краю, вже долучувати не треба.

— **В Академічній Громаді** (вул. Панська 11 А) будуть в понеділок, 26. с. м. точно о год. 4. по пол. сходини товаришів (-ок) студентів (-ок) університету. Обговорена буде справа внутрішної консолідації. Просить ся всїх прибути, особливо слухачів фільософічного виділу. — По сім буде відчит тов. М. Чубатого на тему: „Українство та унїятська церква колись і тепер". По відчитї дискусія. — Виділ.

— **Нічна праця на рілї.** Льондонський кореспондент „Corriere della Sera" доносить: В цілій Англії почала ся вже робота на рілї. На полях видко в ночи ацетиленові лямпи, при яких світлї орють землю. Спроваджено богато механічних плугів; протягом 5 днів і 4 ночий можна тими плугами зробити ту саму працю, що при помочи звичайного плуга, запряженого в коні, протягом 66 днів.

— **Кораблї для нищеня підводних човнів.** Бюро Райтера доносить з Вашінгтону, що департамент маринарки Сполучених Держав замовив в державних доках 200 кораблїв, які призначені своєю особливою будовою до нищеня підводних човнів. Дальших 200 кораблїв замовлено в приватних доках.

— **Новий командант Петрограду.** Іменований командантом Петрограду генерал Корнілов підчас битви під Горлицями проводив дивізію коло дуклянського провалу, де сильним ударом уратував дуклянську армію перед окруженєм. Однак він сам з останками своєї дивізії попав ся в австро-угорську неволї. По довшім побутї в Гінс утік генерал Корнілов з неволї і після 30-дневної жандрівки піхотою дійшов до румунської границї. Відти вернув до Росії, де його привитано з великими почестями.

— **Управа кінотеатрів Червоного Хреста у Львові** збогатила своє добродійне підприємство великою скількістю нових фільмів, які заслугують на особливу згадку, а саме: драма п. з. „Маргарета Фолькман" та весела комедія п. з. „Жовнїрські часи Моріца". З програм кінотеатру при вул. Городецькій ч. 26. треба згадати про кримінальну драму в 3 актах п. з. „Захитане щастє" та про комедію „Прошу ввічливо" та драму в 2 актах „Таємнича ганьба". Кіно Кухнї военної висвітлює також інтересну програму, в якої склад входять між иншим военний тижневик, та комедія п. з. „Богатий дядько". Ті програми будуть висвітлені від пятницї дня 23. до понеділка дня 26. марта с. р.

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -
- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -
- (Адреса: I. Romanczuk, Wien, Parlament.) -

„КНИГИ серіки, що зрошують землю, — се жерело мудрости" —
(найдавнїйша лїтопись)

А. ФРАНС: Боги жаждуть крови . . . 2·—
ВОЛОДИМИР Б.: Латачки, опов. . . . . 1·—
В. Г. ЗЕЛЛЇЕР: Синя фльота, світова повість. Часть І. і ІІ. Переклав Д-р М. Лозинський . 6·—
М. КОЦЮБИНСЬКИЙ: Листи до Володимира Гнатюка . . . . . 1·50
Д-р А. КРІСТЕНЗЕН: З фільософії політики переклав Д-р М. Лозинський . . . . . 1·80
Б. бр. НОЛЬДЕ: Автономія України з історичного погляду. В перекладі і з передм. М. Залїзняка . . . . . — 40
„RUSSICA" розвідки й статї . . . . . 1·60
М. ГІЙО: Проблеми сучасної естетики. З франц. мови перекл. Д-р Щурат. . . . . 1·60
ЛЕОНІД АНДРЕЄВ: Семеро повішених, перекл. Д-р В. Сімович . . . . . 1·—
НАШІ ХРИСТІЯНСЬКІ СУСПІЛЬНИКИ . . . — 50

Прошу прислати не 17 К. 40 сот. *а тілько* 7 Корон (сїм), *а вишлемо усї вичислені книжки.*

Замовлені книжки за попереднім надісланєм грошей висилаємо того самого дня *так на провінцію як і на Feldpost-и.* — Порто 80 сот. — *Feld. 1·50 (само полотно коштує 1 К). — Поодинокі книжки можна замовляти з 50% опусту, тодї просимо на висилку звичайну долучити 20 с. на поручену 60 с.*

ЗАМОВЛЯТИ: „Дешеве Видавництво" Львів, ул. Бляхарська 18. II п.

Вісти з Росії.

Передреволюційні настрої в Петрограді.

БЕРЛЇН. (Ткб.) „Nordd. Allg. Ztg." оголошує лист члена американської амбасади в Петрограді, писаний на листовім папері з друкованим заголовком: „Американська амбасада в Петрограді". Сказано там: Житє тут таке дороге, що годї майже вижити. Богато з нас мусить одержувати грошеву поміч з Америки. В послїдних тижнях в Петрограді був оживлений настрій з приводу німецьких мирових предложень, які не були несподіванкою. Та ще важнїйше було предложенє Вільзона. Товпа була дуже розбурхана, хоч поліція здавлювала всякі демонстрації. Через кілька днів побоювано ся, щоби мирові партії не побідили, та опісля знова прийшла до керми англійська партія. Яка шкода, що бідною Росією правлять тепер Англійці. Оповідають, що російське правительство не може видати копійки, не питаючи ся про те англійського амбасадора. Загально говорять про те в містї що Англія є одиноким краєм, який в справі мирових предложень поводить ся здержливо і спонукує инші краї до такого поведеня.

Жертви революції.

СТОКГОЛЬМ. (Ткб.) Поширяють ся щораз більше відомости, що більша часть жертв російської революції належала до поліції або офіцирських кругів.

Один з фінлядських дневників доносить, що в Кронштаті перед приїздом делегатів Думи жовнїри убили адмірала Вірена, відомого з російсько-японської війни.

Відозва нового правительства до війска.

СТОКГОЛЬМ. (Ткб.) Дневник „Stockholms Dagbladet" доносить, що провізоричне правительство оголосило проклямацію до війска, щоби воно боронило вітчину, щоби в тій цїли удержувало лад та не забувало про те, що край мусить добути всїх сил, щоби заосмотрити військо в поживу і таким чином побідно покінчити війну.

Англійський парлямент Думі.

ЛЬОНДОН. (Ткб.) В палаті громад канцлер скарбу Бонар Лов поставив внесенє, щоби російському народови зложено привіт по приводу заведеня конституційних вольностий. При тім сказав він: „Ще завчасу думати, що всяка небезпека проминула але для матери парляментів не буде за вчасно переслати свій привіт парляментови союзного краю та його правительству, утвореному з виразним намїром довести війну до побідного кінця. Бесідник висловив своє спочуванє для царя, який через три роки був льояльним союзником Англії та на якім спочивав, як се виявило ся, за важкий тягар.

На волинські школи.

„Пятикова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волинї, які супроти останніх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

Др Кость Левицький 100. К: пп. Юліяна Романчука, д ра Евгена Олесницького, Миколу Василька, Захара Павлюха і Юліяна Сїчинського. — Хорунжий рос. армії Ск—ий 30 К. (від себе і від двох товаришів офіцирів табору полонених в Дайч Габель в Чехії). — Галя Савчакова Краків 5 К.: меценасову Евгенію Гвоздецьку зі Львова, Зофію з Крвавичів Гарасевич в Перемишля, Неонілю Терлецьву меценасову тепер у Відни. — Богдан Савчак Краків 5 К.: д-ра Івана Саноцького, інж. Александра Лушпинського і Івана Іжицького, всїх з ц. к. намісництва, Централї відбудови Галичини в Кракові. — Одн. добр. Степан Кужиль Львів 3 К.: Степу Горбачевську Львів, Марійку Лазурко Самбір, одн. добр. Степана Ганицького при 80 п. п. Ріма Сомбат, д-ра Семена Шевчука Львів, одн. добр. Козму Огара при 77 п. п. — Володимир Ковало, Стрий 5 К (Діло): Ірину Гнатюк студ. мед. Львів, Олю Нарожняк студ. філ. Відень, Зоню Гутковську Стрий, о. А. Копертинського Рудники, Гр. Труха чет. УСС. — Дамян Тустанович Бяла 5 К. — Ілія Конотопський Бяла 5 К. — Микола Адиськевич поручник 10 К місто вінця на домовину бл. п. п-и Люсї Дїдиківної. — Збірка учениць і учеників гімн. курсу у Відни Radetzkystrasse 72 К: Українську жіночу гімназію СС. Василянок у Львові, IV кл. гімназії в Перемишли, IV кл. народної школи у Відни (VIII. Albertgasse). — Юлія Корнова учит. в Реклинци 5 К: Геню Цюківну учит. в Купичволи, Міську Боднар учит. в Залозах, Олю Сливич учит. в Орові, Галю Ковальську учит. в Фравї.— Юліян Татомир катехит в Самборі 5 К (Дн.)— Леся Стрільбицька Вишенка мала 5 К: о. Емілїяна Трешневського Хоробрів, Лесю Калужняцьку Попелї, Анну Сендзїкову, Віру Кудриківну Відень. — Савицька Марія Дрогоїв 5 К: Муху і Зеня Дрималиків з Кракова, Зоню Гамерську з Перемишля, Галю Борисевич з Дрогоєва і Нусю Савицьку з Долини. — Іван Самсон і Михайло Мигаль, жандарми з Раціборська, коло Велички 10 К.—Др І. Полохайло, ст. лїкар, пол. пол. 153/III 10 К. — Розалія Манастерська, учит. в Попелях 5 К.: п. Лесю Калужняцьку з Попелів, тов. Г. Грехівну з Ясениці, тов. А Дублясову з Ясениці і тов Ліщинського, уч в Попелях. — Олександер Рудавський, управитель школи в Надїєві 5 К. (Дн.): Омеляна Парилло, учит. в Долинї, Володимира Сайка, упр. школи в Ракові, Корнила Кобринського, ц. к. лїсничого в Турі малій, Івана Нуда, упр. шк. в Підберезу, Олександра Захарясевича, упр. шк. в Турі Великій.— Ольга Винницька в Стрятинї 6 К: Зофію Когутову в Мірятинї, Люню Войцїцьку в Варі, Андрія Мельника бог. в Стрятинї, Ірену Тис в Хлївчанах. — о. Димитрій Габан парох Радошиці 10 К (Дн.) — Ольга Миклашевичева Стрий 5 К (Дн.) — Мирослав Яворський 5 К: Ровесників своїх ур. в 1913, 1914, 1915, 1916, а котрих родичі науку цінять дорогоцінно. Константин Булка командант жандармерії в Вербиці 5 К: Романа Літепло війта з Новосілок кардинальських, Петра Артишка війта з Новосілок передних, Клима Андрейка господаря з Лужка, Івана Гринцу заст. війта в Піддубцях, М. Стрийського, вахмайстра жанд. в Угнові. — Галя Демчукова Крехів 10 К (Дн.): Марію Мариновичеву з Любелї, Емілію Баранську, Славцю Лендобецьку з Кунина, Янцю Шухевичеву і Сидзю Федоровичівну в Губичах,— Софія Телесницька Артасів 5 К (Дн.), — Славко Явний 5 К: Лялю Витвицьку Прага, Коля Давосира Жегестів і Василька Сенежака Угринь,— о. Іван Глодзїнський в Рудї сїлецькій 10 К,—Ксеня Добрянська Львів 5 К: Льоню Герасимович Прага, Івана Герасимовича хорунжого 24 п. п. Дунаїв, Ванду Вацик Хоцен, Бодя Івашка Прага,—Антін Гошеватюк повіт. вахм. ц. к. жанд. в области Новорадомск Кор. Польське 3·20 К: Миколая Близнака вахм. ц. к. жанд. в Вадовицях, Дениса Щербицького і Левицького надстражників з Ольштина Кор. Польське, — капітан авдитор Орест Підлящецький k. u. k. Militärgericht Busk 36·—: надп. авд. Остапа Жука 10 Inf. Tr. Dw. Kdp окр. ветеринаря в Люблинї Павла Габданк Ганкевича, д-ра Антона Івановського Краків клїніка психіятрична, хорунжого Родіона Ковальського Kreiskommando Мехів Кор. Польське, надофіцияла почтового Михайла Кобрина в Холмі, — Осип Сидір учит нар. Щебжешин 5 К. —

Ольга Штокалкова з Нисмич 10 К (Дн.): пп. Михайлину Іванцеву з Ременова, Данцю Іванцеву зі Львова, Єлисавету Карановичеву з Якманич, Марійку Прокулевичівну з Безеїва. Иосифу Ліськевичівну з Сянока. — Іванна Пелеховська 5 К.: Іванну Старухівну абітур. ліц,. Володимира Іваськевича Львів. — Ляврентій Скотницький 10 К: Марусю Ортинську Сомбір Заміська вул. ч. 73, Володимира Найдана Res. Offiz. Schule Jägerndorf, Асю Теслюківну учитэльку у Волиці, почта Буківсько ad Сянік, Гриця Олійника Res. Offiz. Schule Iägerndorf, Василя Шмату, I. R. 95.

ОПОВІСТКИ.

Субота 24. марта 1917.

Нині: греко-кат.: Софронія єрус. — римо-кат.: Гавриїла.

Завтра: греко-кат.: Теоф. — римо-кат.: Благовіщене П. Д. М.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда" у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В суботу дня 24. марта с. р. „Паливода", комедія на 4 дії Карпенка Карого.

В неділю дня 25. марта с. р. „Батькова казка" драма на 5 дій Карпенка Карого.

Білети раньше набути можна в „Народній Торговли", в день представленя при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 2—2

Краєвий Комітет святочних дарунків для Українських Січових Стрільців і Українців-жовнірів ц. і к. армії доносить, що в понеділок 26. марта с. р. відбудеть ся засіданє о 4. год. по полудни в салї „Бесіди". — Е. Макарушкова, пред сідателька. О. Навроцька, секретарка. 2—2

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 23. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Наш наступ над Березиною, про який донесено вчера, спричинив неприятелеви великі втрати.

Впрочім нема нїчого до оголошеня.

ВІЙНА З ІТАЛЇЄЮ.

Не стало ся нїчого особливого.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

На схід від озера Охріда знова французький наступ остав ся без успіху.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 23. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Наслїдком кількох наступів наших і неприятельських стежних віддїлів на фронтї у Фляндрії і у відтинку коло Арра хвилями більшала дїяльність артилерії Там попало в наші руки якесь число бранців.

Французьке військо, яке по обох сторонах Сан Сїмон переправило ся через Сомму і канал Кроза відперто в наступі до тих відтинків і поза них. Неприятель поніс кріваві втрати, ми полонили 230 жовнірів і добули кілька машинових карабінів і поїздів.

М ж Оас і Єною у вечірних годинах вивязали ся сутички на захід і на південь від Марживаль. Наступи значних французьких сил відперто огнем і протинаступом, при чім Французи понесли значні втрати.

Наша артилерія також і поза тою областю мала цїли, в які виплатило ся мірити а саме, зібрані війска і їх похід. Коло лїса Ля Віль о Боа після сильного огня Французи пійшли приступом, та він був безуспішний. Коло Витронвіль, в низу Вевр наша виправа принесла нам як добичу 12 бранців і 2 машинові кріси.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Не було значнїйших боєвих дїлань.

Македонський фронт: З виїмком безуспішного чинного наступу в области Озер і огня, який мав нам перешкаджати в рухах, Французи під Монастирем поводили ся спокійно.

Один з наших воздушних кораблїв в ночи з 20. на 21. с. м. обкинув успішно бомбами уладженє Англїйців коло Мудрос, на острові Лемнос. Корабель вернув без ушкоджень.

Перший кватирмайстер ген. **Людендорф.**

ЖЕРТВИ

На приватну українську гімназію в Яворові і на фонд запомоговий для бідних учеників вложили в протягу 1916 р. і в січни та в лютім 1977 р. в коронах слїдуючі Добродії, за що їм складаєть ся отсе прилюдно щиру подяку. Vivant sequentes!

Коляда в Білцї роснівській: по 2 К: Ольга і Іванна Алексевичівна, Олекса Чолач, Марія Пелех; по 1 К: Настя і Пазя Гладиш, Мик. Негребінчик, Іван Алексевич, Гринько Карна, Олекса Мрудзь, Микола Колач, П. Градиш, Євка Кусьо, Євка Поршко, Петро Сох, Марія Дорош, Настя Гула, Петро Чолач, Анна Гула, Анна Дубик; Дмитро Чолач 5·—, Анна Дрібко 1·20, меншими квотами инші 10·47.

На хорого ученика прив. української гімназії в Яворові: Ангульський 1·—, Блавацька 1·—, Британ 2·—, С. С. Василіянки 2·—, Вікович Іван 2·—, Гладилович Анна 2·—, Грабовська М. 2·—, Грушкевич 2·—, Загаевич 3·—, о. Залїтач 2·—, Заяць Іван 3·—, о Крайчик Омелян 2·—, д-р Крижановський 0·90, Кульчицький Денис 2·—, Куманецька 0·50, о. Левицький 4·—, Мартинович Вол. 1·—, Меренїн Мир. 2·—, Меренїн Стефан 2·—, Масюк Микола 2·—, Осїдач 2·—, Паславська 2·—, Питлик 2·—, Подолюх 1·—, Придаткевич 2·—, Приймова Ольга 4·—, Радовичева 1·—, д-р Секела Роман 1·— Ставничка 3·—, Харамбурівна 2·—, Якубович Анна 2·—, Власійчук 1·—, Денисяк 1·—, о. Іван Самолевич 2·—, Кульчицька Любов 2. семинарія і школа виділова С. С. Василіянок в Яворові 27·24, ученики української гімназії з Яворові 21·88.

На будову української гімназії в Яворові в грудни 1916 р. і в січни і лютім 1917 р.: о. Скубиш 100·—, о П. Андрейчик з Грушева 30·—, Лемішка Івва 5·—, Волошинський з Верблян 60·—, о. М. Волошин з Прилбич 30·—, Юрій Питлик 10·—, о. декан Володимор Ясеницький з Задимич 20·—, о. Михайло Шумило з Стронятина 50·—, збірка п. Щирби серед Українців 89 п. п. пол. поч. 408, 391·— се: хорунжий Лозинський Петро 50·—, хорунжий Щирба Лев 20·—, кадет Маренїн Ярослав 8·—, фельдфебель Вільмер Йосиф 6·—, Фалюта Фенїкс 6·—, Садницький Михайло 10·—, Скаб Теодор 5·—, Трусевич Семен 5·—, Косоноцький Яків 5·—, фельдфебель Петик 4·— фельдфебель Гр. Сялок 3·—, поручник Лещ Йосиф 20·—, поручник Воробель Алек. 20·—, хорунжий Юр. Бугель 10·—, Ілия Антоняк 10·—, фельдфебель Йосиф Рікер 20·—, Хроснян Василь 20·—, Бараник Павло 10·—, фельдфебель Роман Станислав 10·—, Хімяк Йосиф 5·—, поручник Харкалїс 20·—, хорунжий Андрущишин 10·—, полевий духовник Паславський Михайло 20·—, Роман Дума 10·—, хорунжий Микола Галїб 20·—, поручник Хойнацький Роман 10·—, Юрзина 10·—, Стромер 2·—, фельдфебель Щацкер 10·—, Бавмвесм 2·—, штаровий фельдфебель Іван Турко 20·—.

180 4—?

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Дмитро Михальчук, пошукує своєї рідні: Йосифа і Анну Михальчук равом з дїтьми Марією і Іваном — в Шишковець пов. Городенка. Хто знав би, де обертають ся вище названі, зволить ласкаво вголосити в ур. гр. в Повергові о. н. Комарно — пов. Рудки. 194 3—3

Оголошеня.

Глядаю учителя або учительки до науки хлопця з II. кл. г мн. укр. і дївчини в III. кл. гімн. укр. Услівя після умови. о. Михайло Осідач, Ветлина, п. Кальнвця коло Тісної. 195 3—3

Товариство взаїмних обезпечень „Дністер" прийме сейчас одну бюрову силу, обізнану з табулярними справами.

Належито удокументоване поданє належить вносити до Дирекції Товариства у Львові, вул. Руська ч. 20. 1—2

Де є? **ПОВІТОВЕ ТОВАРИСТВО ОЩАДНОСТИ І ПОЗИЧОК „ПРАЦЯ"**

Стоваришеве зареєстроване з обмеженою порукою

в Бучачи.

Хто знає, буде ласкав подати зараз мені адресу: **Стольницька І. Золочів — Шпитальна.**

197 2—2

ТАРАС ФРАНКО.

Веселі вірші:

Старе вино в новім місї. На крилах гумору. З чужої левади. (Люксусове вид. з ілюстраціями).

Кожда книжочка по 60 сот.

Часть доходу на „Рідну школу".

192 4—4

Цїлий світ перейдеш

як умієш по нїмецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта" п. з.

Підручник до науки нїмецької мови **владив Ю. РУДНИЦЬКИЙ,**

можна легко учити ся говорити по нїмецьки.

Підручник сей надає ся так для початкуючих як і для тих, що вже учили ся або вже умїють де що по нїмецьки або хочуть учити других. У підручнику подано самі практичні лекції, так що вивчивши їх можна вже порозумівати ся з Нїмцями у найконечнїших справах. В лекціях говорить ся про такі річи: сїльське обійстє, рідня, село, місто, барви, сїльська хата, мешканє в містї, на торзї (про мясо, ярини, землеплоди), господарські будинки і річи, їзду возом, їзду зелїзницею, закупна в склепі, гостина, веденє господарки, (зима, весна, лїто, осїнь), побут у Відни, між ремісниками, при війску і т. п. Книжка обіймає 239 сторін друку. Подані взірцї граматики і до кождої лекції словарець. Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 65 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта"

Львів, ринок ч. 10.

V. C 8—?

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по нїмецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-нїмецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видане). Ціна 1 К 40 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научання! Важне і для учителїв удїляючих початків нїмецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 29 3

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові

Підвалє ч. 7.

— Конто почтової щадниці ч. 116.984. — Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Складайте ощадности взагалї зайві гроші на процент, щоби кождa корона могла служити народньому господарству, та вам приносити зиск, а не марнувала ся.

Акційний капітал	К 1,300.000
Резерви Банку	К 200.000

Приймає вкладки на біжучий рахунок від К 10·— на 4 проц.

Удїлає гіпотечні і векслеві позички.

Виплачує купони від застáвних листів.

Вимінює по користнім курсї російські рублї і нїмецькі марки.

Певність льокації запоручують акційний капітал Банку і резерви.

На жаданє висилає посвідки зложеня (чеки) Почтової Щадниці. 728 17—?

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.**

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч 70. (9.322) Львів, неділя 25. марта (12 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.736.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 251.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно	2·70 К.
чвертьрічно	8·— „
піврічно	16·— „
цілорічно	32·— „

у Львові (без достави):

місячно	2·40 К.
чвертьрічно	7·— „
піврічно	14·— „
цілорічно	28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень: Стрічка петитом, звичайна чотирилінійна 45, в надісланій 60, у сповістках 80 с., в рекламовій части 1 К. Повідомлення про зміну і зарухом 1·20. Найменша стрічка 1 К. Стаціонарні оголошення за окремою умовою.

Окремі примірники коштують у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

У теперішнього російського міністра заграничних справ.

Спомин з Петрограду.

Було се в першій половині червня 1914 р.

У Львові доходив до кінця процес проти Бендасюка і тов., а в Росії — завдяки добре зорганізованій агітації галицьких руссофілів і їх російських протекторів з одної сторони і незрозумінню наших відносин (навіть серед російських Українців) з другої — що раз вище піднимав ся неприхильний настрій проти галицьких Українців, які — мовляв — ідуть рука в руку з поліцією й судом.

Я їздив власне по Росії: Варшава, Вильно, Петроград (тоді ще Петербург), Москва, Харків, Київ. Бажанє відпочити, побачити світа, відвідати приятелів, відновити давні знакомства й навязати нові — лучило ся з бажанєм потолкувати з людьми про публичні справи, вияснити тим, у кого без сумніву не було злої волі, наше становище взагалі і зокрема що до руссофільського процесу.

Перед тим старав ся я робити се в пресї. „Русскія Вѣдомости" в Москві помістили мою відповідь Маклакову, визначному членови Думи і провідникови кадетів, на його оборону галицьких руссофілів, при чім редакція відповіла менї передовицею, в якій значно згладила острі краї статї Маклакова. „Кіевская Мысль" дала місце моїй статї про проф. Погодіна, в якій я вказував, як він кілька разів перекидав ся з українофіла в українофоба і навпаки, аж тоді дійшов до оборони Дудикевичів і Бендасюків та їх російських протекторів.

В Петроградї я очевидно мав намір,—коли се тільки буде можливо, — мати розмову з Мілюковим. Поминувши загальний інтерес, який має особа сього визначного ученого й державного мужа, особливий інтерес лежав в тім, що Мілюков власне недавно промовляв з думської трибуни в українській справі, заявляючи ся з одної сторони проти репресій правительства супроти українства, та рівночасно з другої зазначуючи, що автономічно федеративні погляди Бакунїна і Драгоманова про державне будівництво й національну справу вважає перестарілими й утопійними; далї в тім, що власне Мілюков був недавно від імени своєї партії в Київі, щоб війти ся з тамошними українськими дїячами.

Додам, що як раз тоді Мілюков був фігурою дня з отсеї причини: Котрась з реакційних газет (вже не тямлю, котра) закинула, що „Рѣчь" за фінляндські гроші продає російські інтереси в користь Фінляндії. Редакція „Рѣчи" виступила з судовим обвиненєм, яке підчас розправи взяла назад. Очевидно, ідейна чистість газети не підлягала сумнівови. Але вислід процесу дав привід одному з реакційних послів зробити в Думі натяк про продажність партії Мілюкова й його органу. На се Мілюков зареагував окликом „Мерзавецъ!" Треба сказати, що російський парлямент (може тому, що недавний) береже своєї гідности значно більше від инших,—і президія Думи поставила внесенє на виключенє Мілюкова з одного чи двох засїдань. Тоді Мілюков зажадав слова і пояснивши свій оклик нечуваною провокацією, звернув ся до своїх однодумців з просьбою, щоб голосували за його виключенєм — в імя гідности Думи.

Я зложив в передполудневій порі візиту в редакції „Рѣчи" і попросив редактора Гессена, щоби звернув ся телєфонічно до Мілюкова й передав йому моє бажанє і просьбу побачити ся з ним. Того дня засїданя Думи не було, Мілюков був дома і відповів, що жде мене.

Я побачив чоловіка лїт 60, росту вище середного, постать більше стрункa ніж огрядна, енергічна й жива, волосє й повні, злегка до гори чесані вуси зовсім сиві, бистрі сиві очи. Сей вигляд і розмова — тут злило ся фізичне й духове в гармонійну цїлість — оставила на менї сильне й гарне вражінє, не вважаючи на те, що я і прийшов до Мілюкова і вийшов від нього з тою свідомістю, що він і його партія зовсім не годять ся на максимальне українське домаганє в межах російської імперії — автономію України.

З розмови наведу тільки три подробицї:

Що до галицьких справ, Мілюков не мав ніяких сумнівів що до вартости галицького москвофільства.

Коли зговорило ся про статю Маклакова і в звязку з сим про відношенє кадетів до українського питаня, Мілюков сказав, що партію в сій справі репрезентує він і його недавні заяви в Думі, а не Маклаков. При сім додав, що добре було би, щоб я мав розмову з Маклаковим, і обіцяв менї урядити се на другий день в Думі.

Що до українських справ у Росії, сказав, що недавно був у Київі, познакомив ся з українськими дїячами, яких провідником уважає проф. М. Грушевського, і додав: „Ми з Михайлом Сергієвичем добре себе розуміємо". На мій погляд се мало значити, що між Мілюковим як провідником кадетів і проф. М. Грушевським як провідником українства є згідність що до українських змагань в Росії.

Другого дня я бачив ся ще хвильку з Мілюковим в Думі. Білет на галерію (білети виставлені на імя) дістав я за рекомендацією посла Двюбинського, провідника трудовиків. Я приглядав ся засїданю рано й пополудни. По полудни мав мене Мілюков познакомити з Маклаковим. Я післав до нього в сій справі на салю засїдань записку. Він вийшов на галерію і сказав, що Маклакова ще нема. Як буде, то він мене покличе. Та я не міг ждати до кінця засїданя і вийшов, не ждучи на познакомленє з Маклаковим.

Що до української справи, то з розмови з Мілюковим виніс я вражінє, що він ставить ся до неї поважно, знає її і має свою програму, відповідну своїм поглядам на будівництво російської імперії. Ся програма: знести обмеженя й заборони, дати свободу громадянської ініціятиви, найконечнїйші права мови в школї й уряді. Але від сього до признаня українського народу окремою державно-правною цїлістю, співгосподарем держави, до автономії України — ще далекий шлях і той шлях треба перейти як шлях політичної боротьби. Очевидно, відповідно поглядам Мілюкова на державне будівництво ся політична боротьба повинна бути свобідна, громадянство повинно мати для неї вільні руки.

Через три місяцї після мого побуту в Петроградї Росіяни вже були у Львові. Тоді Мілюков помістив у „Рѣчи" ряд статей про галицькі відносини. Польсько український спір — писав він тоді — рішила вже війна; що до українсько-російського спору він, стоячи при своїй висше загально означеній програмі, виступав проти репресій на українство в занятій Галичині.

Потім, коли на „Союз визволеня України" посипали ся закиди продажности моральним державам, він, виступаючи проти змагань Союза, виступив в оборонї його політичної чесности.

В кінци пригадаю його заяву в українській справі підчас його побуту в Швайцарії.

Промови й заяви Мілюкова на тему воєнних цїлий Росії оставляю зовсім на боці. Війна витворює такі психічні настрої, що найчеснїйше буде оставити кождому волю бути патріотом своєї вітчини по свому розуминю. Вислїд війни зведе всї ті патріотичні запали до реальної міри. А по війні на окровавлену землю засвітить знов сонце вселюдських ідеалів і стопить усе те нездорове, що засїяла в людських серцях війна, як весняне сонце топить снїг.

Тепер Мілюков став міністром заграничних справ у революційнім тимчасовім правительстві. Якось болюче думати, що той чоловік міг як державний муж служити своїй вітчинї своїм розумом вже від давна, бодай від революції 1905 р. А так 12 лїт втрачених, лїт найбільшої мужеської зрілости, по яких уже приходить старість. Так марнують ся в Росії найлїпші люди.

Коли правительство, в якім Мілюков є міністром заграничних справ, укріпить ся, побачимо, чи здїйснить воно обіцянку, дану Мілюковим в згаданій швайцарській заяві.

В кождім разї дотеперішна дїяльність Мілюкова говорить, що се чоловік, для якого основою політичної дїяльности є ідея, принцип. Між його становищем в українській справі і змаганями Українців можуть бути ріжниці, але він не ужиє засобів власти, щоби в супереч своїй ідеї, своїм принципам унеможливити нам політичну боротьбу за наші змаганя. Хиба, що перестав би бути — Мілюковим...

М. Лозинський.

Папа і складки на українські жертви війни.

Льозанна, 12. марта 1917.

Як відомо, свого часу зарядив Папа в цїлім католицькім світї збиранє складок на жертви війни в Польщі й Литві. Збірки сї дали разом коло мілїона франків, які певне принесли пільгу неодній родинї на областях, тяжко павіщених війною.

Східна Галичина і її греко-католицька українська людність потерпіла від війни не менше, а безперечно значно більше, ніж навіть Польща й Литва. Маючи се на увазї, звернув ся гр. Михайло Тишкевич, котрий перебуває тут від трьох років, до державного секретаріяту Св. Отця в Римі з предложенєм прийти подібним шляхом на поміч також українським жертвам війни. На письмо своє одержав гр. Тишкевич сими днями лист, який подаємо отсе в українськім перекладї.

Sekretaria di Stato di Sua Santita. Дня 3. марта 1917 р.

Пане Графе!

Я відібрав Вашого ласкавого листа з 17. лютого, в котрім Ви висловлюєте надію що Святий Отець зволить наказати збірку добровільних датків на користь Українців (Русинів) в наперед визначений день, так, як се вже було зроблено для Поляків й Литовців. Його Святість, що має стільки доброзичливости для вірних Русинів, є дуже розположений приняти се рішенє, але бажає, щоби поданя такого змісту було післане Русинами епископами Святого Престолу.

Я користаю з нагоди, щоби поновно Вам, Пане Графе, висловити моє щире почутє

Евген Пачеллї.

Подаючи се письмо до відома українського загалу, висказуємо надію, що гр.-кат. український епископат негайно зробить відповідні кроки, щоби придбати своїй нещасливій країні великодушну поміч Св. Отця.

„Розширенє границь Польщі на схід"

З польської преси.

Польська преса веде що раз більшу кампанію за розширенє границь будучої польської держави на схід. З помислами, які стрічаємо в сій справі, хочемо познакомити наших читачів.

В дневнику „Kraj", який виходить в Ліссї в Познанщині, кн. Ксавер Друцький Любецький пише, що для економічного розвитку будучої польської держави конечне є влучити до неї як найшвидше білоруські дільниці колишньої Польщі, які здобуло нїмецьке оружє. „Білоруське населенє — пише він — надаєть ся з такою самою легкістю до спольщеня як і до зросійщеня, але тільки до одного або другого, tertium non datur, отже є ясно, що в інтересї як

ВИНА Богослужебні - природні - - - білі - - самороднери просимо безпроволочно замавляти — до весняного транспорту — в посередниченю 187 5-12 „НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ" Львів.

ма царизму, та про сильну її волю не підчинити ся вже більше ніколи тому ярмови.

Нормальні відносини вертають.

АМСТЕРДАМ (Ткб). Дневник „Telegraaf" доносить: Кореспондент „Times-a" депешував в середу з Петрограду, що фабрики вернули до праці, путилівська фабрика муніції одержала вуголь. Рух міської зелізниці є майже нормальний. Понехано намір поховати жертви революції на площі перед зимовою палатою. Після похорону тих жертв будуть театри знов отворені.

Крайні партії бажають захопити власть.

КОПЕНГАГЕН (Ткб). До „Politiken" доносять з Льондону: Петроградський кореспондент „Times-a" телеграфує: Демагогічні живла, які знають, що власть виконувана ними завдяки хвилевій агітації серед війск скорше чи пізніше буде їм віднята, бажаючи її задержати поборюють всякі розважні заряджена, не оглядаючи ся на небезпеку анархії і голодової нужди в краю та нещастя і невдачі на боєвищах. Вони не тільки старають ся здержати привернене ладу і спокою, але до того поширюють найчудніші сплетні, щоби тільки послужити своїм цілям. І так донесено, що цілий німецький нарід повстав проти своїх властий, що убито німецького цісаря та що з Берліна виїхала депутація, яка має проголосити еру загального братерства. Діло в тім, щоби серед війска викликати віру, що війна скінчила ся та що нею не треба займати ся. Першим завданем нового правительства є поборене анархістичних партій в Петрограді.

Корнілов сповіщає царицю про її увязнене.

ПЕТРОГРАД (Райтер). Командант петроградського округа ген. Корнілов повідомив царицю, що вона увязнена. Корнілов із штабем своїм удав ся до Царського Села і з двірця телефонічно спитав шамбеляна гр. Бенкендорфа, коли цариця може його принята. Про причину тих відвідин не хотів нічого при телефоні сказати. Гр. Бенкендорф просив Корнілова, щоби задержав ся при телефоні, а вернувши по кількох мінутах, сповістив, що цариця жде його за пів години. Корнілов із своїм штабом удав ся до замку „Мале Царське Село". Його заведено до приватних комнат, де він відчитав царици рішенє провізоричного правительства, та заявив їй, що від сеї хвилі вона увязнена, що віддалено давну сторожу, та що замок остає під пильною сторожею. Цариця просила, щоби їй полишено службу, на що дозволено. Опісля Корнілов удав ся до казарм, де дав порученя сторожі.

Бувший цар Микола в хвилі приїзду до Царського Села буде принятий ґенералом Корніловим і відвезений самоходом до палати під ескортою кавалєрії.

Як цар розставав ся з царською властю?

АМСТЕРДАМ. Бюро Райтера доносить з Петрограду, що 4 комісарі правительства, вислані до Могилева до царя, були там приняті ґенералом Алексеєвим. Цар був в двірськім поїзді, де з ним пращала ся мати. Формальність абдикації заняла годину часу. Адмірал Нілов хотів супровожати царя, та комісарі не згодили ся на те. Велика товпа людий була присутна при відїзді царя. Група офіцирів пращала ся з ним. В Царськім Селі поїзд заїхав на царський павільон. Цар попращав ся з дружиною і службою та з повним спокоєм висів з сальонового воза. Був одітий в однострій 6 баталіону кубанських козаків і мав на собі орден св. Юрія. Лиця його були запалі. Цар в товаристві князя Долгорукова сів до самохода. Людий при тім не було.

НОВИНКИ.

Львів, 24 марта 1917.

— **Вечір обрядових пісень**, устроєний вчера львівським „Бояном" в великій сали Муз. Тов. ім. М. Лисенка, на стільки зацікавив українську громаду, що богато мусїло відійти з жалем без білєтів. З чужих гостий зазначити треба присутність комманданта м. Львова ген. Рімля, цісарського німецького ґенерального консуля Гайнце, директора поліції радника двора д-ра Райнлендера та ин. Характеристику обрядових пісень подали ми в окремій статї в ч. 77 з 22. с. м. Тепер скажемо лише, що виконанє їх справило присутним цінний духовий пир. Хорам „Бояна" і їх диригентови п. В. Барвінському належить ся за се правдиве признанє.

— **„Український легіон в Росії"**. Під таким сенсаційним заголовком принесла „Nowa Reforma" новинку, в якій пише: „Львівське „Діло" принесло цікаву інформацію про „український" або руський легіон в Росії"—і т. д. Таку сенсацію зробила „N. Reforma" в нашого донесеня (ч. 61 з 15. с. м.) про пробу твореня москвофільського легіону. Замість „москвофільський" підставляють ся „український або руський" — і інформація готова, ще й з покликанєм на українське жерело. Невжеж начальний редактор „N. Reforma" п. Константин Сроковський, який перед 20 роками ходив демонстративно в вишиваній сорочці і підписував ся „Кость Сороківський", якого оповіданя, видані „Українсько руською Видавничою Спілкою", можна ще нині дістати в книгарни, не знає ріжниці між українством і москвофільством? Чи може — говорить з нього душа ренеґата?

— **Посередництво в пересилці кореспонденцій до занятих областий Галичини** приймає безплатно Українське Бюро в Швайцарії. Адреса: Bureau Ukrainien en Suisse, 23, Av. de la Gare, Lausanne, Schweiz.

— **Урядовий комунікат про смерть еп. Ортинського.** Президія намісництва присилає отсе письмо: В послідних часах подали деякі дневники, покликуючись на одну львівську часопись, відомість про убийство в Америці гр.-кат. епископа Сотера Ортинського. На основі урядової інформації заявляєть ся отсим, що еп. Сотер Ортинський помер 24. марта 1916 у Філядельфії на запаленє легких. В похороні, який був незвичайною маніфестацією для заслуг помершого взяли участь: делеґат Апостольської Столиці, церковні достойники і як представник ц. і к. австро-угорської амбасади у Ваштінтоні ц. і к. ґенеральний консуль Ґрівіч.

— **„З історії революційного руху в Росії"**. На сію тему виголосить виклад п. Микола Ганкевич завтра, в неділю 25. с. м. о год. 4-ій по пол. в малій сали Інституту ім. Лисенка, вул. Шашкевича. Вступ 20 сот.

— **З приводу злочинів проти оружної сили.** „Korrespondenz Wilhelm" пише: Велика небезпека для операцій ц. і к. армії, спричинена злочинами, яких цілию нищити припаси, викликає потребу пригадати дотичні карні постанови. Отже окремі карні постанови установляють за такі злочини в поли на основі наглого суду, в нутрі краю на случай обтяжаючих обставин кару смерти через повішенє, а в лекших случаях кару тяжкої вязниці до 20 літ.

— **Централя для викупна вудженин в Галичині.** Пишуть урядово: Уряд виживленя людности у Відни установив викючним органам для закупна вудженини в Галичині для инших коронних країв австрійську Централю для закупна у Відни (Oesterr. Zentraleinkaufsgesellschaft, Wien I am Hof 4). Та Централя буде розділювати закуплений в Галичині товар між фірми і консумайні стоваришеня в инших краях. Згадана Централя отворила в Кракові власне бюро в головнім Ринку під ч. 22.

— **Нехай топлять ся чужинці.** Доносять з Ротердаму, що капітани англійських кораблів торговельних одержали поручене, щоби до плавби до пристаний союзників вибирали тільки моряків, приналежних до барвних рас, а до плавби до невтральних пристаний по змозі невтральних моряків.

— **Долина.** Довірочні збори Повітового Народного Комітету в Долині відбудуть ся в четвер дня 5. цвітня в комнатах товариства „Укр. Бесіда" точно о годині 2½ по полудни. З огляду на важні справи, а також заяли введени в житє філії товариства „Союз Українок" просить ся о численну участь також місцевого та повітового укр. жіноцтва на год. 5 таможе.—Д р М. Пачовський. 1—2

Найновійші вісти з Росії.

„Війна до побіди се політика нового правительства".

ЛЬОНДОН (Ткб) Кореспондент часописї „Daily Telegraph" мав розмову з Мілюковим, Мілюков сказав, що війна до побіди буде основним тоном і рішаючим чинником в ситуації. Єдність і свобода народу в цїли осягненя побіди, се теперішна полїка російського народу. Ще завчасно на те, щоби говорити про вплив революції на заграничну політику, але він (Мілюков) переконаний, що Росія вийде з неї сильнійшою, як коли небудь. Що до Польщі, то Мілюков заявив, що обітниця незалежної, зєдиненої на ново Польщі під володінєм російського царя тепер очевидно вимагає ревізії, та в тих бурливих днях не було ще часу на розглянене сеї справи. Вкінци Мілюков сказав, що видїл робітничих послів не спричиняє йому журби.

Становище державної Ради.

БЕРН (Ткб.) До „Temps" доносять з Петрограду, що всї члени поступового блоку державної Ради та група Найгарда віддає ся до розпорядимости нового правительства.

Вел. кн. Микола Миколаєвич відїджає до Петрограду.

КОПЕНГАҐЕН (Ткб.) Доносять з Петрограду: Вел. кн. Микола попрощав ся торжественно з війском і цивільним населенєм Кавказу. Виголосив він промову, в якій візвав всїх, щоби були згідні в працї над побідою і над укріпленєм свободи краю. В тих днях дожидають приїзду вел. князя до Петрограду.

Даремні зусилля ґен. Іванова.

БЕРН (Ткб). Французька преса дізнаєть ся з Петрограду, що ґенерал Іванов одинокий старав ся вратувати давну систему правління. Він приказав війскам в Царськім Селі вийти проти революціонерів. Залога, яка вже була прилучила ся до революції, іменувала трьох відпоручників до переговорів з Івановом, однак він велїв їх увязнити. Після того залога повідомила ґен. Іванова, що палата в Царськім Селі, де перебуває цариця з дїтьми, буде збурена стрілами, коли відпоручники зараз не будуть випущені на волю. Іванов, видячи, що справа програна, ратував ся утечею.

Вел. князь Кирило. — До буде конституція?

БЕРН (Ткб). До дневника „Express de Lyon" доносять з Петрограду, що вел. кн. Кирило вложив команду ґвардії маринарки.

Рада міста Москви зажадала, щоби конституанта вібрала ся в Москві.

Держави антанту і Америка признають нове правительство.

ПЕТРОГРАД (Пет. аґ.). Амбасадори Англії, Франції, Сполучених Держав та Італії висловили міністрови заграничних справ спільне урядове признанє їх державами провізоричного правительства російського та просили про визначенє дня, в якім могли би урочисто повторити заяву того признання.

Цар і цариця.

БЕРЛІН (Ткб). „Berl. Tabl." доносить: Один з російських дневників подає оповіданє одного ґенерала про події в Петрограді в першім дни революції. Приступленє ґвардії до революції зробило на царя велике враженє. Ходив цїлий день немов непритомний, не говорячи ані слова. Ждучи делеґатів Думи, ходив цар самітний, а ніхто ні з жовнірів ні з публики не зважав на нього. Бажанє царя, щоби міг з родиною перенести ся до Лівадії, не буде здаєть ся сповнене. В рахубу входить тільки побут в Англії.

КОПЕНГАҐЕН (Ткб). Повернув з Петрограду директор бактеріольоґічного інститута Мадсен, який оповідає, що цїлий час революції був у Петрограді. На візванє царици був у неї в Царськім Селі. Цариця приняла його в одязї санітарки. вел. князь і вел. кн. захорували на кір. Цариця була бліда, але держала ся з гідністю Мадсен описує нагінку, яку товпа урядила на Німців і особи з німецькими назвищами. Найбільшу сензацію викликає те, що сам Протопопов удав ся до Думи до міністра судівництва Керенського і повідомив його, що поліція уставила всюди машинові карабіни. Ся інформація улекшила побіду революції.

Невдоволенє з союзників.

СТОКҐОЛЬМ (Ткб). „Neu Daglight Allehaveia" доносить з Ґапаранди: Російські дневники нарікають, що представники антанту на конференції в Петрограді мали тільки на увазі, щоби своїм державам запевнити користи кош-

центральних держав так і Польщі лежить, щоби як найшвидше приступити до спольонізования сього краю". Далі автор виводить, що розширенє границь Польщі на сі землі привяже Польщу до центральних держав, о які мусить вона оперти ся в спорі з Росією, яка ніколи не понехає думки відібраня їх.

Значно більші аспірації має варшавський кореспондент краківського дневника „Ilustrowany Kurjer Codzienny".

„Ясна річ — пише він — що політична експанзія польської держави мусить звертати ся головно на схід, отже на простори історичної Литви, Білоруси, Волини й України. Промовляють за сим як польські традиції, так і тверда конечність, яка говорить понад всякий сумнів, що границі конгресової Польщі є за малі, щоб могли запоручити повноту розвитку і свобідне самостійне житє".

Для означеня східних границь Польщі автор пускаєть ся на ріжні „наукові" комбінації.

Отже покликаєть ся на п. Льва Василевського, польського соціяліста, що будує історичну Польщу, який каже, що „природною польсько російською границею повинна бути лінія зіткненя двох культур, католицько польської і російсько православної", яка „йде власне через ту область Литви й Білоруси, де нині тягнуть ся від півночи на південь окопи двох воюючих армій".

Другою комбінацією є „теорія" проф Ромера про т. зв. першу, другу і т. д. сферу польських інтересів на сході. До першої сфери зачисляє проф. Ромер землі литовсько білоруські, Полісє, часть Волини і т. д. „Опираючи ся на виводах проф. Ромера — пише кореспондент— і приймаючи, що в склад польської держави повинні входити области першої сфери польських інтересів, повинні ми східні границі польської держави пересунути богато дальше поза теперішну боєву лінію й оперти їх на півночи о Двину, далі о Могилівську губ, о береги Березини, повести через багна Припети і поліські ліси, через Житомир і Бердичів до середнього й долішнього Дністра".

Незлий апетит і ще ліпша аргументація! Полякам так треба,

Було би вказано поводити ся обережнійше з такими аргументами,

Поминувши такі огляди, як інтерес инших народів, національна свобода і т. д. (Поляки мають один аргумент: спольщити!) або інтереси центральних держав (чи справді вони мають творити аж таку польську державу, яка простором дорівнувала би їм?!), —

*

„Gazeta Wieczorna", яка займаючи ся східними границями Польщі на галицькім ґрунті, дуже невдоволена нами, що ми не годимо ся на відокремленє Галичини, могла би радше заняти ся тими польськими фантазіями про пересуванє боєвої лінії і границь Польщі на схід.

Під Бережанами, Золочевом і Солотвиною.

Напад летунів на Радивилів.

Кореспондент дневника „Berl. Tagbl." доносить 21. с. м. з воєнної пресової кватири:

В численних виправах, які місцями переведено за пару чвертий години, взяли союзники на схід. фронті в полон 5 офіцирів і 650 жовнірів і здобули 20 машинових карабінів і 7 метавок мін. Взірцево обдумано й переведено влім в добре вибудовану систему рів'в в бережанськім відтинку. Закриті огнем власної артилерії, яка крок за кроком ставила перед піхотою огненну стіну, вдерли ся наші віддїли до ворожих ровів і основно їх зруйнували. Зовсім заскочений неприятель не мав часу зарядити протиміри. В кількох хвилях поніс він великі кровавї втрати і мусів крім того оставити нам 300 полоненик. Також в околици на північ від зелізниці Золочів-Тернопіль осягнула подібна, зручно поведена виправа великий успіх. Коло Солотвини австрійська виправа вдерла ся аж до другої неприятельської лінії.

Над Нараїкою приготовляв неприятель наступи кількох компаній, уживаючи газу й розсаджень. Але ціле підприняте мало нужденний конець, бо хмари газу попали в перші ряди Росіян.

З численних воздушних виправ заслугує на згадку напад комбінованого відділу 18-и австро-угорських і німецькв літаків на зелізничий дворець в Радивилові. Майже кождий літак мусів зводити при сім воздушні бої. Відділ кинув на дворець бомби ваги 1.200 кг. і вернув цілий домів.

Зміна папських конґрегацій.

РИМ (Ткб.) Папа відбув д. 22. с. м. тайну консисторію, на якій заповів важну зміну в системі конґрегацій курії, а саме злученє конґрегації індексу з конґрегацією св. офіції та відлученє відділу індульґенції від конґрегації св. офіції а прилученє його до найвисшого Апостольського уряду покути. Папа сказав, що та зміна була намірена папою Пієм X. та з приводу незвичайних обставин не можна було її перевести.

„Osservatore Romano" полемізує з дневниками, які старають ся приписати консисторії і промові папи якесь особливе значінє з огляду на воєнні події.

Економічне віче в Перемишли.

При великій участи і вражаючому селянства.

У Львові 24 марта 1917.

Дня 20 марта скликано заходами д-ра Т. Кормоша економічне віче до Перемишля. Зійшло ся до 1000 учасників самих селян і селянок, маленька горстка інтеліґенції з повіту. Вражала ціпковита неприсутність учительства. Зборами проводив о. Волод. Гинилевич з Тисової. Референували: о. Гинилевич про оборот худобою і безрогами, д-р Кормош про воєнні причинки, воєнні шкоди і про позички на відбудову знищених громад, д-р Макух про відбудову повіта і організацію нашої суспільности і її участи в відбудові краю, рільничий інспектор Юліян Павликовський про воєнні засіви, п. Кліщ, відпоручник молочарського Союза, про організацію викупна масла, яєць і товщів, а в кінци д р Макух про військові причинки.

По рефератах відбула ся дуже оживлена дискусія, в якій богато селян підносило много пекучих справ з области відбудови повіта та рільництва. На численні запити давали основні відповіди пп. д р Кормош, д р Макух і Павликовський. Перебіг нарад дав наглядний доказ, що селяни здають собі справу зі свого положеня і домагають ся від нашої інтеліґенції поради і ратунку. Наради тривали 4 години при повнім комплєті.

Америка привнає нове російське правительство.

ВАШІНҐТОН (Райтер). Державний департамент оповіщає формальне і повне привнанє нового російського правительства Сполученими Державами.

Революція в Росії.

„Ціла Росія за новим правительством."

ПЕТРОГРАД (Пет. Аг.). Після послідних відомостий ціла Росія з Фінляндією, Туркенстаном і Сибірю прилучила ся до нового правительства. Причину тому треба добачувати в тім, що війна була би ганебно програна, коли би давне егоістичне правительство під кермою нездарної династії вело дальше політику гноблення народу. Обчисляєть ся, що зміна правління на 130 міліонів мешканців спричинила тільки 2000 жертв в убитих і раненних. Се дуже мале число в порівнаню з жертвами революції у инших народів. Тому то Росія а радше Петроград, в якім тільки через один тиждень тривали заворушеня, вернув знов до нормального житя. Нове правительство привитане прихильно людністю, усунуло губернаторів і віцегубернаторів, увязнило ноторийних приклонників давного режіму та передало місцеву управу головам земств як провізоричним комісарям. Щоби зберегти край перед всякими пробами протиреволюції і монархістичної пропаганди, правительство увязнило бувшого царя і царицю в Царськім Селі.

Міністер справедливости Керенський вніс на раді міністрів предложенє закона про знесенє кари смерти і видав заряджена в ціли допущеня жінок до виборів до конституанти та поручив, щоби улекшено поворот всім, що за політичні проступки були засуджені і вимігрували.

В переважній части міст продажну поліцію заступлено міліцією, утвореною з мешканців. Вона удержує лад. Таку міліцію утворено також в Петрограді і вона має звичайний вигляд.

Петроградські дневники не виходять вже почеркані цензурою. Люди радісно проходять вулицями і заповняють склепи. Богато політичних товариств, недозволених попереднім правительством починає свою діяльність. Театри будуть знов отворені в неділю. Одиноке, що пригадує минулі дни, се червоні хоругви на домах та великий червоний прапор на даху зимової палати, який по думці рішеня правительства буде осідком конституанти. Вісти з провінції вдоволяючі. Всї донесеня звіщають про радість людности, що вона вивволена зпід яр-

---

Д-Р МИКОЛА ЧАЙКОВСЬКИИ.

ФЕРДИНАНД ЦЕПЕЛЇН.

(† 7. марта 1917).

(Конець.)

Хоч побіч цепелінів маємо ще богато инших типів кермованих бальонів, то всеж таки цепеліни стоять і стояти-муть на першому місці. Сї инші типи, се головно такі, що не мають твердого кістяка, тільки мішок і матерії, скроєний і зішитий у подовгасту торпедовату форму. Їх доброю формою — в порівнаню до цепелінів — є те, що їх легко транспортувати з місця на місце та лекше їх направляти (вистарчить тільки залатати роздерте місце). Але всї вони не мають що й рівняти ся з цепелінами що-до видержности й практичної ужиточности, бо ніодин із них не може підносити таких великанських тягарів та відбувати такі далекі подорожі.

Цепеліни дуже вразливі на всякі шкоди; від розмірно слабого навіть удару в якесь тверде тіло може поломити ся кістяк, так що направа не може відбувати ся на борзі. Вони мусять бути дуже дбайливо переховувані у великих шопах (ганґарах), які звичайно будують на понтонах на воді, або й на суші; тільки-ж тоді їх кошт богато більший, бо такий ганґар мусить могти обертати ся з вітром, щоби цепелїн міг завсіди залїтати з тої сторони, звідки вітер віє. Врешті й великанський кошт будови такого кольоса (поверх міліона марок) і великий кошт самої їзди (1 мінута коштує до 2 марок) роблять його поки що трохи непопулярним.

Чи Цепелїн вдоволив всї вимоги, які до нього ставляно, а головно чи його бальони стали такими здатними до воєнного ремесла, як того дожидали — се не наша річ судити й не пора на се; після війни воєнна критика улекшить нам сю задачу. Сьогодня обмежимо ся тільки до сконстатованя факту, що Цепелїнови пощастило ся зробити — не один крок, а цілу велику дорогу в напрямі опановання повітря. На скільки до тепер доходять до нас вісти, то цепеліни наганяли й наганяють великого страху нашим ворогам, особливо Парижови й Льондонови. За ними нераз гоняли ся по повітряних просторах другі бальони й літаки, рефлєктори освітлювали темні ночи, шукаючи по небі за цепелінами, а вони тимчасом маєстатично кружляли собі понад ворожі столиці й табори та несли пострах і смерть. Не бояли ся вони тих кількох гарматних чи крісових стрілен, що їх могли, але не мусїли, досягнути.

Богато упливе ще води у всїх ріках цілого світа, заки їзда по повітрі перестане належати до сензацій, а стане чимсь нормальним, буденним. Годі передбачити нам сьогодня, якою дорогою піде дальший розвиток літацтва, на чию сторону перехилить ся побіда: на сторону літаків, чи бальонів. Але як би воно не було, то по вічні віки в історії літацтва стояти-ме велична постать Фердинанда Цепелїна, що своїми працями заповнив цілу епоху. Буде вона присвічувати будучим поколїням винахідчиків і конструкторів як геній, як ідеал витревалости. Буде вона давати гарне свідоцтво тій нїмецькій черті характеру, що містить ся в сентенції „Beharrlichkeit führt zum Ziele", а крім того не одному із винахідчиків — можливо, що й на инших полях — покаже дорогу, якою пішов Цепелїн, в якого цілій дїяльности пробиваєть ся те, що Нїмець називає: „der Zug ins Grosse". Він не зжахнув ся перед тим, щоби свому бальонови дати прямо нечувані, великанські розміри — і се показало ся в тім раві єдиною можливою дорогою до розвязки. Михоходом згадаємо, що й в будові літаків показало ся, що можна мати більшу надію що-до практичности й певности лету на літаки великі, ніж на малі. Доказав то го великанський літак Сікорського.

14. III. 1917.

том Росії. Особливо представник Англії формально поборював на привілеї, а представник Злучених Держав домагав ся за достави залізничих концесій, передовсім від Москви до Дону, а також права рішати про російський нафтовий промисл.

Перед новими катастрофами.

БЕРЛІН (Ткб). „Lokalanzeiger" доносить з Стокгольму: Богато чужих горожан виїхало з Росії до Швеції. На їх думку теперішні події є тільки початком нових катастроф. Навіть найбільші приятелі Росії і антанту сумнівають ся, щоб революція могла утворити корисний організм. Вони кажуть, що є видимі признаки, що розпочинаєть ся розклад. Є певне, що підчас неспокоїв у Петрограді застрілено 8 Англійців і 1 Данця. Соціялісти-революціонери старали ся підбурити населенє проти Англії, до чого був пригожий ґрунт. Число вбитих подають найменше на 20.000. Урядове представленє, що згинуло 2.000 осіб, є неправдиве.

Як випущали політичних вязнів.

ПЕТРОГРАД (Петр. Тел. Аг.) Підчас увільнюваня політичних вязнів товпою революціонерів в Орлі втік також ґенерал Ґрігорєв, який піддав Ковно. Инші вязні, які його пізнали, почали кричати, що зрадника треба знов замкнути, ґенерала замкнено знов. В Херсоні 1700 вязнів обезоружило вязничу сторожу. Вязні вдерли ся до другої части вязниці і увільнили ще 200 вязнів. Осталих ще 300 вязнів увільнила товпа, вдерши ся до будинку вязниці. Вязні розійшли ся по місті. Не було смертних випадків.

Протопопов фалшиво інформував царя і міністрів.

ПЕТРОГРАД (Бюро Райтера). Показуєть ся що-раз виразнійше, що Протопопов фалшиво інформував царя і міністрів. На міністерських нарадах заперечував істнованю якого-небудь руху або говорив, що той рух не має ніякого значіня. Ген. Коновалов запевняв царя, що 30.000 війска з панцирними автомобілями стоїть у готовости, щоби здавити бунт. Про правдивий стан переконали ся міністри аж тоді, коли ґвардія почала бунтувати ся. Пізнано, що запевненя Протопопова були фалшиві, і виключено його з ради міністрів. Префект поліції запевняє, що ніколи не видав приказу стріляти з машинових карабінів.

Бріян амбасадором в Петрограді?

БЕРЛІН (Ткб). Як доносять дневники, зачувати у французькій Палаті послів, що Бріян згодив ся обняти уряд амбасадора в Петрограді.

Америка й осередні держави.

Ню-Йорк (Іскрова телеґрама Бюра Вольфа). „Associated Press" доносить в Вашінґтону: Державний департамент не приготовляє на разі ніякої відповіди на австро-угорську ноту, сподіваючи ся, що через опізненє дасть ся уникнути зірваня зносин.

БЕРН (Ткб.). Як доносять з Ню-Йорку, Вільзон і кабінет є противні виповіджею війни Німеччині. Конґрес признає, що правда, воєнний стан за істнуючий, одначе вступленє в воєнний стан в дальшім значіню сього слова є залежне від дальших неприятельських дій Німеччини.

Німеччина і Китай.

БЕРЛІН (Бюро Вольфа). Китайський посол вручив телеґраму свого правліня про зірванє дипльоматичних зносин з Німеччиною.

Ню Йорк (Спізнена іскрова телеґрама Бюра Вольфа). Тут не ждуть, щоб зірванє відносин між Китаєм і Німеччиною поки-що розвило ся далі. Коли Німеччина не вимусить зміни, то китайське правительство остане на дотеперішнім становищи, бодай доти, доки Злучені Держави не зроблять иншого кроку. Думають, що Китай відкине запрошенє антанту, щоби взяти участь у війні, хиба що умови, які давав би антант, були би такі заохочуючі, що опір проти участи в війні дав ся би переломити.

Уряд для заосмотреня в ярини й овочі.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Уряд вижившленя, бажаючи запевнити для краєвої консумції будучий збір ярин і овочів, творить авторизований ним уряд заосмотреня в ярини й овочі як спідку з обмеженою порукою.

ЗПОВІСТКИ.

Неділя, 25. марта 1917.

Нині: греко-кат.: Теоф. — римо-кат.: Благовіщенє П. Д. М.

Завтра: греко-кат.: Пер. мощ. Ник. — римо-кат.: Евангуля.

Позавтря: греко-кат.: Венедикта — римо-кат.: Руперта.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда" у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю дня 25. марта с. р. „Батькова казка" драма на 5 дій Карпенка Карого.

Білєти раньше набути можна в „Народній Торговли", в день представленя при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 2—2

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 24. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група війск Макензена: Нїчого нового.

Фронт архикнязя Йосифа: Наші війска вчера по обох сторонах долини Чобанїош зводили нагальну боротьбу. На північ від тої долини добули вони приступом неприятельскі рови на Шолїомтар на ширині 2 км. а глибині $1^1/_2$ км. Небавом опісля почав ся на південь від долини російський протинаступ на наші становища на Мадгараш, та ми зломили його запірним огнем. Неприятель пішов в розтіч та вернув назад до своїх ровів. Число приведених бранців виносить 500. Наші втрати дуже малі.

На південний схід від Дорнаватри наші стежні віддїли дійшли аж до четвертої російської лїнії.

Фронт баварського князя: Нема нїчого до оголошеня.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Не стало ся нїчого особливого.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 24. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

По обох Сторонах Сомми й Оази ведуть ся що дня бої між нашими забезпечуючими віддїлами і неприятельськими війсками, що знаходять ся на передї, які по численних боях, получених для них з великими жертвами, тільки непевне висувають ся наперед, часто окопують ся, при чім дуже їм перешкаджають в свободї рухів видані нами зарядженя. Вчера атакували Французи наші позиції на захід від Ля Ферен і вздовж низини Аклєт, а також коло Невіль і Маржіваль. Відперто їх всюди. В Шампанії вдало ся нашим вивідним віддїлам привести в ріжних місцях полонених з французьких лїній.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Баварського: Коло Сморґоня, Баранович і над Стоходом відігнано російські вивідні відділи, які по огневім приготованю посували ся наперед. Наші летуни зістрілили на південний захід від Двини неприятельский самолет, а коло озера Дрисвіти неприятельский привязаний бальон.

На фронтї архикнязя Йосифа: Успішний огонь артилерії і метавок мін попередив наступи, в яких наші війска взяли приступом російські становища на південь від долини Тротусуль на граничнім хребтї між Соліонтар і Озабаношталь і полонили 500 жовнірів. Наступ Росіян, який почав ся швидко опісля на північ від Мадярош, не вдав ся.

Група війск Макензена. Нема нїчого нового.

Фронт Македонський: Положенє незмінене. Бої між озерами Охріда і Преспа, здаєть ся, поки-що скінчили ся. Від 12—21. с. м. повторяли ся що дня наступи Французів, які висилали до них значну часть 76., 156. і 57. дивізії, а також кілька кольоніяльних полків. Неприятельский набуток терену з днів 15. і 18. с. м. вирівнали наші протинаступи в днях 20. і 21. марта. Пануючі над околицею гори в гористім краю на вахід і північ від кітловини Монастира, які були цїлю Французів, знаходять ся сильно в руках союзних війск, які знаменито визначили ся сильною витревалістю мимо тяжкого огню і сильними наступами. Співділанє піхоти і артилерії, як також помічних війск, ведене певним проводом, було взірцеве. Нанесло воно неприятелеви дуже важкі втрати, і се, здаєть ся, є причиною, що хвилево настав супокій. Війско, повне віри в свою спроможність, дожидає дальших боїв.

Перший кватирмайстер ґен. Людендорф.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Оришка Мацейка і Тацка Парубочи, евакуовані з села Вачівкі, повіт Бучач, перебувають на Чехах, в селї Chlumetz bei Wittingau Nr. 240 Böhmen і прсять хто би знав якусь вістку ва їх мужів а то: Михайла Парубочи, перебуваючого в Landsturm Etap. Baon 490 Feldpostamt і Гриня Мацейка перебуваючого в Ldst Arb Abt. Nr. 12 Жепалів почта Бобрівка аби дав до них знатк 200 1—1

Василь Походжай з Перспельник пов. Зборів тепер Sap. komp. шукає своєї жінки Насті. 198 1—2

Оголошеня.

Христос Воскресе!

Вже вийшли

дуже гарні святочні картки — кольорові малюнку арт. маляря І. Косініна. — Серія в трех карток з портом 80 с.

За 20 карток оплата в портом 4·50 с.
„ 50 „ „ „ 10·60 с.
„ 100 „ „ „ 21·— с.

Картки висилає ся лиш за наперед надіслану готівку.

Пря більших замовленях і купцям дає ся опуст.

Замовленя приймає: **ДЕНИС НУЧИКА — Львів Пенарська 43.** 199 1—3

ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СПІВАНИК

НАША ДУМА

зладив АНТІН ГАПЯК.

(Друге виданє справлене і побільшене.)

182 пісень. 200 коломийок.

Пісні поділені на шість ґруп:

I. Патріотичні і політичні (21 пісень).
II. Історичні (19 пісень).
III. Станові: а) козацькі (17 пісень), б) чумацькі (7 пісень), в) бурлацькі (7 пісень), г) опришківські (3 пісні), д) побутові (18 пісень).
IV. Січові, сокільські, стрілецькі (26 пісень).
V. Любовні (64 пісень).
VI. Коломийки (200 пісень).

Окладинку Співаника прикрашує гарна вінєта, виготовлена арт. маляром Буцманюком а першу сторону образець „В'їзд Б. Хмельницького до Київа" (відбитка звісного великого кольорованого образа артисти маляра М. Івасюка) та кромі сього при початку і при кінци кождої ґрупи, уміщена гарна відповідно дібрана ілюстрація.

Ціна співаника „Наша дума" **К 2·80**
(оправлен. в полотно К 4·50).

Сей великий Співаник можна набути також окремими частями,

а іменно: часть перша п. з.:

„НАША СЛАВА"

у якій поміщені пісні патріотичні і політичні, історичні, станові, січові, сокільські і стрілецькі.

Співаник „Наша слава" коштує **К 1·40.**

часть друга п. ч.:

„Наша пісня"

містить пісні любові і коломийки. Співаник „Наша пісня" коштує **К 1·40.**

Хто не може набути великого співаника „Наша дума" за К 2·80, нехай замовить собі співаник „Наша слава" або співаник „Наша пісня за К 1·40.

На звичайну пересилку почтову треба додати 30 сотиків а на поручену 65 сот.

Замовленя і рівночасно ґроші треба висилати під адресою:

Канцелярія тов. „Просьвіта"
ЛЬВІВ, Ринок ч. 10.

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч 71. (9.323) Львів, второк 27. марта (14 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII.

ДІЛО

Виходить що-дня вано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.735.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 3·70 К.
чвертьрічно . . . 9— „
піврічно . . . . 18— „
цілорічно . . . . 36— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . 3·40 К.
чвертьрічно . . . 7— „
піврічно . . . . 14— „
цілорічно . . . . 28— „

За зміну адреси платить по 50 с.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ:

Окреме оголошення дрібним письмом по 60, в надісланім по 80 с., оголошення до тексту по 1 К. Оголошення по тексті і вичислене по 1 К. Найменша стрічка 1 К. Оголошення на першій сторінці . . . . Оголошення з краю тексту: у Львові 70 с. на провінції 90 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 26 марта 1917.

З приводу нових польських заходів зробити справу відокремленя Галичини актуальною — в дуже поважних австрійських кругах укріпляєть ся погляд, що Поляки надають цісарському письму з 4. падолиста 1916 зовсім довільне значінє. Придивімось близше сьому поглядови.

Що говорить цісарське письмо?

„Є моєю волею — звучить його сущна часть — краєви Галичині надати право самостійного уладжуваня своїх краєвих справ аж до повної міри того, що годить ся з його приналежністю до цілости держави і з її користю, і дати сим населеню Галичини запоруку його національного й економічного розвитку".

З огляду на се, що т. зв. відокремленє Галичини було від 1860-их років змаганєм Поляків, яке знов в инших причин приняла за своє також часть нїмецького табору, — хоч обі сторони відповідно своїм інтересам виповняли ті самі рами далеко неоднаковим змістом! — під цісарське письмо й Поляки й Нїмці підставили зараз своє розуміннє, себто відокремленє Галичини. Зрозуміла річ, що з сим розумінєм цісарського письма мусїли числити ся також Українці й заняти супроти нього таке становище, яке українська політика в Австрії постійно займала супроти польського змаганя до відокремленя Галичини.

Та коли ходить о зреалїзованє цісарського письма, то насуваєть ся питанє: Чи справді цісарське письмо містить у собі правну конечність такої реалїзації, яку підставляють під нього Поляки? Аналїза висше наведеної сущної части цісарського письма, в звязку з мотивами, які попереджають ту сущну часть (нагородити населенє Галичини за понесені в війні жертви), і в звязку з галицькими відносинами — дає на се питанє відповідь рішуче неґативну.

Покійний Монарх, хотячи населенє Галичини винагородити за понесені в війні жертви, оголосив свою волю: через наданє права самостійного уладжуваня своїх справ дати населеню Галичини запоруку національного й економічного розвитку. Поминувши Жидів, які розкинені по цілім краю, і Нїмців, які творять в краю незначний процент, населенє Галичини складаєть ся з двох народів: Українців і Поляків, з яких кождий заселює свою споконвічну національну територію. Не можна собі инакше подумати запоруки національного й економічного розвитку обох сих народів, як тільки так, що кождий з них одержить право самостійного уладжуваня своїх справ. До зреалїзованя сього права зовсім не довела би та реалїзація волї Покійного Монарха, якої домагають ся Поляки, себто відокремленя Галичини в дусї польських змагань; навпаки, ся реалїзація, творячи з Галичини свого рода польський державний орґанїзм, не тільки не дала би українському народови права самостійного уладжуваня своїх справ, але навіть позбавила би його тої висшої інстанції в спорі з сусїдним народом, якою тепер в центральна власть держави.

Таким чином, коли воля Покійного Монарха має бути справді виповнена, а не викривлена, то її реалїзацією ніяк не може бути відокремленє Галичини в польськім розуміню. Правительство, яке схоче справді виповнити волю Покійного Монарха, мусить шукати способу, як обом головним народам Галичини (очевидно, при узглядненю потреб Нїмців і Жидів) дати змогу самостійного уладжуваня своїх справ. На сей спосіб вказує сама історія Галичини, як також принципи історично-політичних орґанїзмів (коронних країв), з яких зложена австрійська держава. Галичина складаєть ся з двох історично політичних орґанїзмів, які злучено в одну цілість аж в 1861 р. Історія Галичини від того часу аж до нинїшнього дня вчить, що ся цілість вийшла мертвороджена, що вона себе нїколи орґанічною цілістю не почувала й почувати не може. Отже виповнити волю покійного Монарха найлїпше можна через поділ сеї в 1861 р. утвореної цілости на два історично-політичні орґанїзми.

На думку згаданих висше політичних кругів цісарське письмо з 4. падолиста 1916 не містить нїчого крім обявленя волї: через наданє права самостійного уладжуваня своїх справ дати населеню Галичини запоруку національного й економічного розвитку. Як виповнити сю волю, в сім має правительство свобідну руку. Щоб ся воля була справді виповнена, а не викривлена, до сього веде тільки один шлях, який власне вказано.

Так розуміють волю покійного Монарха дуже важні політичні чинники держави, чого доказом були виводи христ.-соц. дневника „Reichspost", недавна дискусія в „Австрійськім політичнім товаристві" і т. п.

Такого виповненя волї покійного Монарха домагають ся згадані круги, відкидаючи як викривленє тої волї в зовсім протилежний бік польські змаганя до відокремленя Галичини.

З недавного минулого.

Відмова дозволу на відкритє української гімназії у Лубнах.

Відень, 23. марта 1917.

„Кіев. Мысль" ч. 38 з дня 20. лютого доносить:

Місцева (київська) висша адмінїстрація відкинула просьбу української письменниці Л. Яновської о дозвіл відкрити в Лубнах приватне середнє мішане (для обох полів) наукове заведенє. Л. Яновська просила міністерство о дозвіл на се наукове заведенє з викладовою українською мовою, з виїмком російської мови, словесности, а також російської історії і географії Росії, які мали викладати ся російською мовою. Ф. н.

Відгомін акту з 4. падолиста в Росії.

Доповняючи нашу звістку з-перед кількох днів про голос проф. Грушевського в справі заповіди відокремленя Галичини, подаєно нинї за „Вістником С. В. У." ось-яку нотатку:

В 14709 ч. (1. марта) містить „Новое Время" у віддїлї „Серед часописий і журналів" таку нотатку:

Голова наших „Українців" проф. М. Грушевський подає в „Укр. Жизни" ряд цікавих думок про те, в яке трудне положенє поставив його українських братів у Галичині рескрипт Франца Иосифа, що проголосив галицьку автономію: „Для нїкого се не тайна, що всю австрійську політику нинїшних провідників галицької України диктувала саме надія вирвати галицьку Україну з власти польської перешкоди, зарекомендувавши галицьких Українців неменше щирими австрійськими патріотами ніж Поляки й увільнивши їх таким робом від підозріня в москвофільстві, яким ті останні оточували їх у високих сферах. Рескрипт з 23. жовтня (ст. ст.), що загрозив віддати галицьких Українців у повну й потомну власть польської аристократії у найгрізнїйшу хвилю—страшного зруйнованя українського культурного житя Галичини, страшного економічного упадку та страшних жертв у крови, — а все се знов таки головно відбило ся на її українськім елементі, — був страшним ударом для того політичного курсу й тяжкою грізьбою для українського житя на його західній окраїні. Саме в ту пору, коли всї надії на красшу будуччину, на привернене і розвиток свого національного житя галицько українське населенє покладало на піддержку центрального правительства, рескрипт оголошував виключенє Галичини з складу країв, заступлених у Державній Раді, ізоляцію під зверхністю місцевої польської суспільної єрархії. Українське громадянство Галичини не могло дійсно инакше того приняти, тільки як погрозу повного поневоленя українського народу Поляками, як формувала се одна з депеш".

Дійсно—кінчить „Н. Вр." — п. Грушевський має причину пожалуватись на невдячність Австрії супроти Українців. Чиж не вони старали ся показати себе австрофілами—навіть на рахунок їх руcько-славянського походженя?

Австро угорська офензива проти Італії.

ЛЮГАНО. (Ткб.) Італійські дневники дальше обговорюють австро-угорську офензиву, якої на їх думку треба сподївати ся на італійськім фронті.

Революція в Росії.

Нові розпорядки тимчасового правительства.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) Петроградський кореспондент дневника „Daily Chronicle" доносить дня 23. марта: Міністерство війни виробляє предложенє докладнїйшої системи карности, бажаючи в сей спосіб знївечити вплив агітаторів крайних партій.

Нове правительство видало маніфест, яким привертає ся політичну конституцію та зносить ся всї укази, які появили ся в послїдних вісїмнайцяти роках.

Дальше правительство видало загальну амнестію для всїх політичних проступників, підвисшило значно платнї зелїзничників і вислїдило укривані досї припаси муки.

Новой прокуратор св. Синода.

РОТТЕРДАМ (Ткб.) Петроградський кореспондент дневника „Times" доносить: Нового прокуратора св. Синода Володимира Львова витають лїберальні заступники церковні як вістуна нової ери. Всїх приклонників давного режіму, які були епископами, усунено з уряду.

Кадети заявляють ся за републикою.

ПЕТРОГРАД (Райтер). В маніфестї кабінету сказано: Неприятель буде старати ся вико-

Книгарня — Наук. Тов. ім. Шевченка — у ЛЬВОВІ, Ринок ч. 10. має великий ВИБІР УСЯКИХ УКРАЇНСЬКИХ — КНИЖОК — з усіх галузей знаня, як з красного письменства, так і народніх, популярних видань, а також шкільні підручники, словарі й ріжні наукові книжки, співаники, ноти, молитовники, — евангелія й инші релігійні видання. — ІУБ 11—7

ристати всяку слабість великих армій на російськім фронті. З весною його фльота знова буде вільна, наша столиця знова буде тоді загрожена. Побіда неприятеля знівечила б свободу в Росії. Пруський жовнір відбере Росіянам всякі вольности і приверне власть царя.

Центральний виділ і парляментарна фракція конституційно-демократичної партії в нарадах над вибором форми правління заявили ся за демократичною републикою. Звіт в тім дусі буде предложений зїздови партії, який відбуде ся 7 цвітня в Петрограді.

„Стійте! Не дальше"!

БЕРН (Ткб.). Французька преса, що з увагою слідить за подіями в Росії є счудована увязненем царя та пригадує події французької революції і увязненє Людвіка XVI. Бувший міністер Реньо кличе в „L' Heure" під адресою російських революціонерів: „Стійте! Не дальше!" і домагає ся, щоби правительства союзників покористувалн ся своїм впливом на те, аби переперти організацію, відповідаючу бажаням Думи. Треба виказати теперішним провідникам Росії безуспішність виступів проти царя — пише згаданий міністер.

„La France" пише: Коли ще час, то треба випустити царя. Треба сподівати ся, що можна через послів антанту пояснити російському правительству, що в його інтересї є не продовжати кризи безцільними увязненями та запобігти всяким вчинкам, які відобрали успіх найкрасше веденим революціям.

Цар остав ся в Росії.

ПЕТРОГРАД. Пет. Агенція оголошує: Всякі чутки, немов цар утік є простою видумкою.

Податкові полекші для селян.

Відень 23. марта 1917.

Протягом переговорів з міністерством скарбу про податкові полекші для Галичини домагали ся інтересовані круги, щоби в околицях знищених війною наступило загальне відписанє ґрунтового і домово-клясового податку. Міністерство скарбу спершу не прихилило ся до того домаганя, обставчи при тім, що добродійством відписування податків можуть користувати ся тількн поодинокі особи в міру доказаної втрати в доходах. Однак серед дальших переговорів міністерство рішило ся поручити краєвій дирекції скарбу, щоби вона примінила упрощене поступованє при дослідах втрат в поодиноких громадах та при ставленю внесень на відпис податків. А саме може краєва дирекція на основі своїх дослідів зарядити сумаричне відписанє податку в деяких частях означеної области без індивідуального поступованя, однак не може прикласти такого загального правила до цілих околиць. Такими упривілеєними областями будуть місцевости, знищені неприятелем, власними або союзними військами та виселені місцевости в часі між засівом і жнивами, положені на схід від Дунайця.

Після вказівок міністерства скарбу мають податкові власти І. інстанції при співучасти инших державних і автономічних властий виказати, в яких катастральних громадах було би оправдане сумаричне відписанє податків з виразним однак вичисленєм властителїв, які не понесли ніякої шкоди. Дирекція скарбу, ставляючи міністерству таке предложенє, ставляє одночасно внесенє на відписанє податку. Однак місцевости, які в цілости обовязані до оплати домового чиншового податку тільки у виїмкових случаях, а саме коли вони вовсїм були знищені або евакуовані, можуть бути обняті таким внесенєм.

На кождий случай стяганє податків ґрунтового і домово клясового разом з военними додатками в области, означеній міністерським розпорядком з 30. падолиста 1915 р. Взд. ч. 358, поки що не переводить ся до часу, коли будуть покінчені досліди і міністерство скарбу видасть остаточне рішенє.

Знаменний голос про українські внутрішні справи.

Поклик до понехеня внутрішних сварок. — Політичний авторитет д ра К. Левицького. — Іменованє гр. Гуйна.

Відень, 23. марта 1917.

Тутешна кореспонденція „Die Information" приносить отсї уваги:

Вже нераз звертала ся „Die Information" до солідарности й розуму українських політиків, щоб вони в такім важкім часї, який від усїх вимагає найбільшого напруженя сил, понехали всяку домашну сварку і сильно держали ся разом. Тепер, коли для Українців настала може рішаюча хвиля, кождий совісний політик мусить строго уникати всяких домашних сварок. Хто нарушує сей приказ, несвідомо чи може й свідомо працює в користь ворогів українства.

Далї подаєть ся причини того внутрішнього спору, який повстав в українськім таборі з приводу акту 4. падолиста 1916 р., при чім вказуєть ся як на несправедливість супроти тодішних провідників, що вину за сей акт звалюють ся на них. Одначе мимо того їх політичний авторітет остав незахитаний, чого доказом хочби отсї факти:

Цїсар Карло, хотячи пізнати погляд проводу Української Парляментарної Репрезентації, поклав рішаючу вагу на се, щоб почути також міродатний погляд д ра Костя Левицького. Те саме повторило ся в приводу одної авдієнції у міністра заграничних справ гр. Черніна, який виразно зажадав, щоби в конференції взяв участь також д р Кость Левицький.

Переходячи до іменованя гр. Гуйна, завначуєть ся, що вибір особи нового намісника є зовсім щасливий і означає узгляднене принципу, який в свій час установлено завдяки діяльности д-ра Костя Левицького, М. Василька і д ра Е. Олесницького, і який перший раз переведено чез іменованє ген. Колярда. Сей принцип звучить, що на чолї галицької адміністрації має бути поставлений нїмецький генерал. Іменованє гр. Гуйна треба з української сторони тим щирійше повитати, бо гр. Гуйн тїшить ся в незвичайній мірі довірем цїсаря, який вже генерал виявив свою прихильність для українського народу. Ера польських намісників у Галичинї належить очевидно до минувшости, що означає зміну, яку з українського становища треба дуже високо оцїнити. Що сю зміну осягнено, є се заслуга давнїйших українскких провідників, які своєю довгою, невтомною дїяльністю осягнули вкінци, що тепер міродатні і провідні круги держави мають повне зрозуминє для галицьких відносин.

Ровширенє нїмецької блькади.

БЕРЛЇН. (Вольф). Повідомлено чужі правительства, що в будучности в области північного моря ледового на схід від 24° східної довжини, на південь від 75° північної ширини з виїмком норвежських територіяльних вод буде ся протидїлати всяким оружем всякій пароплавбі. Невтральні кораблї, випливаючі на ту область, роблять се на власну небезпеку. Однак пороблено заходи, щоби невтральні кораблї, які є вже в дорозї, до 5. цвітня не були атаковані без окремої остероги.

Успіхи підводних човнів.

БЕРЛІН (Вольф). Крім втрат кораблів, про які донесено протягом марта, наші підводні човни затопили в послїдних днях 44 кораблї і 37 пароходів для риболовлї містоти 80.000. Даяьше в д. 0. марта один з наших підводних човнів знищив в каналї гарматним огнем англїйський біплян. Разом з висше згаданими кораблями знищено між иншим около 34.000 тон вугля, призначеного головно до Франції, 3000 тон нафти, 3300 тон зелїза, 3300 тон збіжа та 9.900 тон поживи крім риб, затоплених з кораблями для риболовлї.

Пересуненє вїйск на російськім фронтї.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) До „Daily Chronicle" доносять з Петрограду про розповсюднений там погляд, що швидкий відворот Нїмців на західнім фронтї спричинить велике пересуненє вїйск на російськім фронтї та що Гіндербург скористає з теперішної кризи, яку переживає Росія, щоби завдати тому краєви великий удар.

† М. ВІЛЬШАНСЬКИЙ.

Відень, 23. марта 1917.

Помер в Київі дня 2-го н. ст. марта відомий український артист Микола Вільшанський.

Про пок. М. Вільшанського пише Всев. Чаговець в ч. 49 тім „Кіев. Мысли" з дня 3. н. ст. марта:

„Не стало одного доброго чоловіка, чудового товариша і відданого своїому дїлу артиста. Смерть прийшла несподївано і для нього самого і для приятелїв. Ні один благодійний вечір не минав без Вільшанського, і його поява на естрадї все викликувала бурю оплесків. Він читав „Горлицю", читав байки Леонїда Глїбова, старовинні вірші Артимовського — і читанє його завсїгди вносило веселість. Справі народного театру він служив богато лїт, ще від часу свойого учительства в народній школї, коли він організував сїльські вистави в полтавській губернії. Особливий успіх мали його вистави в оспіваній Гоголем і Пушкином Диканці, куди він їздив із Полтави на запрошенє князя Кочубея. В Полтаві він з'організував „драматичний гурток", який з великим успіхом давав що тиждня вистави. Звідси він перейшов у трупу М. Заньковецької, з якою й обїхав всї повітові міста Полтавщини. Ся поїздка поклала початок роботї М. Вільшанського як актора-професіонала. Около сього часу вернув в Галичини М. Садовський, який закінчив свої заграничні гостинні виступи, і він покликав Вільшанського як свого найблизшого співробітника. В се дїло пок. Вільшанський вклав цїлу свою любов, з початку в ролї члена товариства, а відтак, коли д. Садовський став самостійним антрепренером,— в ролї артиста, члена трупи. Протягом майже десяти років пок. Вільшанський служив в Київі, виступаючи в цїлім рядї характеристичних, побутових і героїчних роль. На рік перед війною він одержав пропозицію стати режисером львівського українського театру, одначе пробув там недовго, після чого вступив до трупи Садовського, де служив аж до хвилї відомого гремїяльного виступленя з принципіяльних причин. Одначе і по виступленю з трупи Садовського він не порывав звязи з любим дїлом і був головним ініціятором заложеного в Київі українського театрального товариства, яке мало намір винаймити театр „Народнього Дому". До нього пристали місцеві українські артисти і на його поклик охотно відгукнули ся п-нї Заньковецька, Саксаганський, Марянемко й ин. Та здїйснити свої заміри пок. Вільшанському не судило ся. Театр перейшов в инші руки. Невтомний, він укладає нові пляни, та несподївано закрала ся смерть і перервала нитку житя...

В „К. Мысли" читаємо: Дня 3. н. ст. марта в Володимирськім соборі мала місце панахида по покійнім українськім артистї М. Вільшанськім. На домовину поклали вінки з живих цвітів київський Літературно артистичний клюб і „Центросахар", де в останнім часї служив покійний. На панахидї коло домовини зібрали ся приятелї й почитателї покійного, артисти київських театрів (драматичного, українського й оперового), журналїсти, товариші з „Центросахару" й богато шкільної молодїжи.

Про похорони М. Вільшанського В. Ч—ць пише в „К. М":

Вчора (4. н. ст. марта) відбули ся похорони артиста українського театру М Вільшанського. Ще на довго перед початком похоронів Володимирський собор був повний учасників похоронів, що прийшли віддати останню прислугу Покійному. Бувші товариші з театру Садовського, з „Центросахару", артисти всїх київських театрів, письменники, приятелї й почитателї, всї, хто знав і любив покійного артиста, прийшли провожати його в далеку дорогу, звідки вже нема воротя. Коло пів до другої почав похорони мітрофорний протоєрей о. І. Корольков в окруженю духовенства. Величавий спів студентського хору під управою А. Кошиця, який виконав знамените „Со святими" Архангельського, ще більше причинив ся до викликаня високого настрою. Після „Вічної памяти" приятелї винесли домовину зі собора на руках і поклали на каравн, обвішаний вінками. Під голос дзвонів процесія рушила на Байкове кладовище, з'упинившись для відслуженя литії коло університету й театру „Народнього Дому". Домовину супроводжала велика товпа народу аж до самої могили. На могилу, крім згаданих вже, покладено вінки від артистів-товаришів українського театру й ин. Прийшло богато телеграм з висказами співчутя, між ин. від полтавських народних учителїв.

Ф. К.

ВИНА Богослужебні - природні - - - білі - - - самороднери просимо безпроволочно замавляти — до весняного транспорту — **в посередниченю** 187 6-12 **„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ" Львів.**

Новий начальний вожд.

ПЕТРОГРАД (Ткб). Вел. князя Миколу Миколаєвича увільнено з його становища начального вождя. Сей уряд до часу іменованя наслїдника обняв ґен. Алексєєв.

НОВИНКИ.

Львів, 26 марта 1917.

— **Великий український концерт Т. Шевченка у Петрограді.** „Рѣчь" ч. 51 з дн. 23 ст. ст. лютого містить на першій стороні отсю оповістку в українській мові: Українське Літературно-Художне Товариство. В Олександровській Залї Міської Ради (Городской Думы) В суботу, 25 лютого (февраля) 1917 року, урочистий украінський концерт присвячений памяти Тараса Шевченка при ласкавій участи: заслуженого арт. Імператорських театрів І. Тартанова, арт. Імператорських театрів: Е. Владимировоі, Г. Никитиної, Е. Петренко, О. Слатиної, М. Бельшакова, І. Григоровича, Н. Піотровського, И. Супруненка, І. Уралова (деклямація), арт. Музичн. і Драми О. Каченовського, арт. Народ. Дому Л. Винниченко, Е, Стефанович, Ядвіги Залеської (фортепіано), М. Мандельштам (скрипка), арт. О. Штегловой, проф. Ф. Акименка (Форт.) арт. М. Томашевського. Вступне слово скаже Сергій Жук. Український Хор під орудою Арт. Імпер. театр. И. Супруненка. Акомпонують: Дирижер Імпер. Опери М. Малько. Хормайстер Імпер. Опери Г. Косаченко і О. Руч. Фортепіано фабрики Шредер. Початок о 8 годині в вечері. Відповідальний Распорядчик: Голова Ради Товариство Сергій Жук. Квитки (белеты) вид 2 карб. 30 коп. до 15 карб., для учнів 1 карб. 65 коп. продаютьсь в депої фортепянів Шредера (Невський, 52) і в магазинах: Вольфа (Невський. 13), Балабухи (Володимирський, 15), „Украинскій Базаръ" (Петр. стор., Большой пр., 1), а день концерту въ Залі Міської Ради (Городской Думы). — Ф. К.

— **Приказ Брусїлова про весняне обробленє землї в занятій Галичинї й Буковинї.** Як повідомляють російські часописи, головний командант армій південно-західного фронту ген.-ад. А. Брусїлов видав такий обовязковий приказ: 1) Власники земельної посїлости й населенє всїх занятих російськими військами місцевостий Галичини й Буковини, яке займаєть ся рільництвом, обовязані обробити й засїяти, починаючи від весняного періоду 1917 року, приналежні їм на підставі права власности, або на підставі аренди поля й огороди. 2) Поля тих власників й арендаторів, які не виконають сего приказу, можуть бути розпорядком генерал губернатора секвестровані й використані в інтересах розширеня посївної площі. 3) На особи, які отверто відтягнуть ся від виповненя отсего приказу, накладаєть ся адміністративною дорогою до 3-місячний арешт або кара до 3.000 руб. 4) Переведенє в житє сего приказу вкладаєть ся на поручене военного генерал-губернатора на губернаторів областий Австро-Угорщини, занятих на підставі права війни, при чім наложені ними на винуватців кари виконують ся негайно. Отсей приказ входить в силу від дня оголошеня його населенню й зносить всї постанови, видані в сій справі в Галичинї й Буковинї военними властями й бувшим генерал губернатором Галичини.— Ф. К.

— **В справі розширеня дїяльности міського заведеня кредитового.** Міська комісія господарська польського кола порішила домагати ся разом з делегацією Союза більших галицьких міст розширеня дїяльности военного кредитового заведеня для міст на всї верстви суспільности, навіщені війною, дальше зміни цїсарського розпорядку що-до сплати залягаючих рат гіпотечних, вкінци зачетів евентуально субвенцій на покритє дефіциту буджетів для міст і місточок, навіщених війною.

— **Пасивний опір польської громади:** „Warschauer Zeitung" пише: Громаду Дубово під Сувалками, як доносять „Suwalken Nachrichten" засуджено на 1000 рублїв кари, бо мимо численних упімнень не виконала вона розпорядків власти, не доставила визначеної скількости поживи, не вислали робітників ні підвод, жандармам ні солтисам не помагала у виконаню їх обовязків, але ставила їм пасивний опір.

— **Для бідної шкільної молодїжи.** Редакція „Дїла" одержала від команданта м. Львова отсю подяку: Львів, 23. марта 1917. За віддану до моєї розпорядимости збірку на военну кухню бідного середного стану в сумі 117 К. 76 сот. для бідної шкільної молодїжи маю честь Шановній Редакції в імени доброї справи щиро подякувати. З високим поважанєм Рімль, ґен.-майор.

— **Долина.** Довірочні збори Повітового Народного Комітету в Долині відбудуть ся в четвер дня 5. цвітня в комнатах товариства „Укр. Бесїда" точно о годині 2½ по полудни. З огляду на важні справи, а також задля введеня в житє філії товариства „Союз Українок" просить ся о численну участь також місцевого та повітового укр. жіноцтва на год. 5 тамже.—Д р М. Пачовський. 1—2

До українського громадянства.

В сораві волинських шкіл.

Мав я нагоду оглянути кілька наших шкіл на Волині. В пятьох з них, а власне в Ковлї, Любовни, Кузменцях, Матїсві і Володимирі Волинськім, познайомив ся я ходом науки.

З радістю і гордістю констатую факт, що в трьох з них наука ведеть ся так, що красшого й бажати годі. 4—5 місяців рідної школи зробили з дітьми те саме, що дієть ся в українських таборах: приспані сили народу пишно розцвітають і вже з маленьких діточих грудий гармонійно лєть ся одушевлена пісня про посвяту для рідного краю, про готовість на відважну боротьбу за вільну, незалежну батьківщину.

Січові пісні лунають з шкільних будинків так голосно, що при мені не раз заходили послухати чужинці офіцири.

Плавні, виправні рухи січової дїтвори, певність і оглядність їх виконаня не нагадують нїчим, що се дїти народу-раба.

Росте нова Запороська Січ і сеї вже ні наші вороги, ні наші приятелї не здолають поневолити!

І теплий чай у школї загрівае маленькі тремтячі тїльця дїтвори, і сього матеріяльного тепла треба і дуже треба туди досилати.

В сих страшних матеріяльних обставинах наша Волинська школа, се також наш національний „стрілецький закіп" І Як для дїтий, так і для учителїв. Мусимо як слїд провіянтувати. І щедрі датки сюди — се найконечнїйша наша справа в даній хвилї.

Ол. Скоропис Йолтуховський,
член Президії Союза Визволеня України.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим довезші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

Пос. Микола Василько 1000 кор. (Дїло). — Карло Вербицький 25 К (Адм.): хорунжих Миколу Гарболинського і Михайла Найдана обох при Lir. 36 у Липнику в Моравії, Павла Баранецького пол. поч. 232, Партена Герасимова пол. поч. 408. — о. Петро Чавс полевий курат 20 К (Дн). — Йосиф Яворський уч. III кл в Дрогобичи 5 К: Володимира Тустановського уч. IV кл. в Дрогобичи, Юрія Кикту уч. IV кл. в Дрогобичи, Зенона Мацюка ученика IV кляси в Унятичах, Михайла Коссака ученика III кляси в Бориславі, Льва Попеля ученика II. кляси в Унятичах. — Назаревич Микола пол. почта 304 — 30 К: Гайдучка Стефана хорунжого, Газдайку Петра поручника, Бобія Івана поручника, Івана ф. Яворського хорунжого, Гоя Івана поручника — всї 87 полку пїх., — Марія Фуртакова Тростянець п. Долина 10 К: Марію Грабовенську у Відни, д ра Омеляна Левицького сотника У. С. С., Павла Дурбака інжинера зі Львова, Альфреда Насса у Львові, Івана Гошовського комісаря староства в Долині, — Байдала Стефан Мостиска 5 К (Дн.): Возняка Василя Ergänz. Kom. м-р. 89 в Городку, Яновича Теофіля Kaisenberg Стирія, Чайківського Омеляна офіц. почт. Мостиска, Сїнкевича Льва уряд. каси в Ралимні, Крижановського Йосифа офіціяла суду в Мостисках,—Збірка на тацу в церквах Добромили, Ляцку і Губичах 100 К. (сто Корон).— о. Дмитро Колтун 10 К: о. Віктор Райд пол. курат пол. почта 339, о. Петро Жупанський пол. курат пол. почта 40, о. Стефан Хировський пол. курат, о. Никола Гентиш пол. курат і п. офіцирів Українців 8 гірської бригади,—о. Кость Шеремета з Оравчика 10 К: оо. Людомира Приставшевського, Якова Дутчака, Миколу Дїдиника полевого курата, Івана Лицишина, Володимира Мосору У. С. С., — Чехович Орест в Перемишли 10 К: Тосю Гасівну в Бабинї, Ольгу Терлецьку в Перемишли, Геню Петриківну в Самборі, Костя Чеховича богослова у Львові, Мирона Чеховича хорунжого в Новім Санчи, — Іван Шаран в Балигородї 5 К.: о. Михайла Осїдача, пароха в Ветлинї, Івана Матковського, начальника уряду податкового в Балигородї, Івана Цуприка, ц. к. офіціяла уряду податкового в Балигородї, Романа Ольшанського, ц. к. надпоручника при Heudepotskommando в Тісній, Антонія Старуха, посла і властителя дібр в Бережниці вижній. — Мелянія Баньковська, Львів 5 К., п. куратову Софію Цегеликову в Перемишли, о. Володимира Гамерського в Годинях, о. Григорія Мартиновича в Залужу.— Ольга Кравчишинівна, учит. в Стрию 10 К.: Олену Туринову, жену надінжинера зелїзн, Людмилу Савицьку, жену катихита, Ольгу Миклашевичеву, урядн. молочарні „Союза", Андрія Никитяка, проф. гімназ., Ярослава Кисїлевського, директора „Народної Торговлї", всї зі Стрия. — Марія Борисевич, Дрогоїв 5 К. (Дн.): Іренку Матюк, Гута зелена, Наталку Вахнянин, професора Клима Вахнянина, Перемишль, о. Ярослава Захаріясевича, Одрихова, Осипа Берка, einj. Freiw. Feldf., Feldpost 295. — Володимир Коссар 20 К. (Дн.): Надпоручник Поліха Теодор, Njegusi, Юліян Бачинський з Милования, Поручник Йосиф Гринкевич, Banic Dalmatien, д р Іван Соханьский, судія в Бялій, поручник Заплїтач 80 п. п. з Жовтанець. — Марія Савицька 5 К (Дн.): Настю Берко, Михайла Годуньку начальн. гром., Михайла Шило, господарів в Дрогові, Маню Гурську з Перемишля, Олімпію Стецкевич з Голоска. — Медянїя Баньковська 5 К (Дн.) — А. Филипович 10 К (Дн.): Юрія Андрійця, ц. к. концепіста, урядника ц. к. концентрації Епіфанія Осадця, гр. прав. богослорів Івана Мараса, Івана Ілюка і гр. прав. пароха о. Корнила Пігуляка — о. Семен Колодїй парох в Волиминговій 10 К (Дн.) — Зонця Дидинська Сянік 2 К (Дн.): Ромця Олесницького Львів, Юрця Студинського Львів, Івася Манастирського Сянік, Славця Стрийського Баличі зарічні, Андрійка Дзьобу Руда коло Стрия. — Марія Паньчишин Яворів-Наконечне 2 К (Дн.). — Анна Ілик Яворів-Наконечне 2 К (Дн.). — В. Яцевюк в Долині 2 К: Вп. Оксану Федівну учительку середних шкіл у Львові, Галю Рабіївну учительку в Самборі, Стефанію Горбачевську кандидатку учительську у Львові, д ра Романа Ілевича ц. к. гімназіяльного професора у Львові і Евгена Голубовича ц к. гімназіяльного професора з Кіцманя тепер у Львові. — о. Ярослав Глинський Добряни 5 К. — Нуся Воловичз Дашави 5 К: Теодора Базюка зі Львова теольога, Драчинського з Угерська, адмінїстрятора, панство Теодоровичів в Розвадова, Гриньчишинівну учительку зі Стрия. — Гонората Боднарівна народна учителька в Любели 5 корон. — Евгенія Очарбрукова Глумча 5 корон (Дністер). —

Військовий плян Злучених Держав.

БЕРН (Ткб). Французькі дневники доносять, що військовий плян вашингтонського правительства обнимає отсї точки: мобілїзацію всїх оружних сил фльоти при ужитю точок опертя на побережу англійським і французькім, отворенє американських пристаний і доків для военних кораблїв антанту, необмежену доставу военного материялу для антанту, забезпеченє транспортів до Владивостока, мобілїзацію мілїції для забезпеченя супокою внутрі краю, занятє всїх военних і торговельних кораблїв (Німеччини — Ред.), які знаходять ся в американських пристанях, мобілїзацію американської торговельної маринарки, зелїзниць і промислу, який виробляє военні материяли.

Фінансова господарка російського тимчасового правительства.

ПЕТРОГРАД (Пет. Тел. Аг.) Тимчасове правительство оголошує:

З огляду на се, що захитанє підстав нашої суспільної господарки підчас війни може спричинити краєви непоправиме поражене, тому тимчасове правительство заявляє, що доповнить совісно без змін всяких грешевих зобовязань, які переняло від давного правительства, як виплата відсотків і сум на уморенє державних довгів, виповненє умов з торговельними і промисловими сферами, виплата плат і доживотних рент урядничих і т. д. Так само треба побирати як доси всї податки, належитости, цла і т. д. доки не наступить зміна на основі нових зако-

нів. Правительство поручає державним властям як найбільшу ощадність в ужитю державних грошей і в сій цїли видасть успішні заряджения про нагляд. З огляду на те, що війна вимагав величезних коштів, правительство не зможе ухилити ся від підвисшеня деяких податків, одначе податкова система, вироблена міністерством фінансів, розложить усї тягарі в відношеню до фінансової сили ріжних кляс оподаткованих.

ОПОВІСТКИ.

Второк, 27. марта 1917.
Нині: греко-кат.: Пер. мощ. Ник. — римо-кат.: Кнакуїла.
Завтра: греко-кат.: Венедикта пр. — Руперта.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ.

з дня 25. марта.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На захід від Луцка по нашій сторонї успішна виправа віддїлу, який виконав наступ. Впрочім нїчого важного.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На височинї Красу наші стежі, йдучи наступами, вчера рано вдерли ся під Костаневіцою до першої неприятельської лїнії, відогнали італійські сторожі та по приказу вернули до нашого становища.

Пополудни артилерійська боротьба на височинї була дуже значна. В области провалу Стільфс наші війска відперли наступ Італійців на Монте Скоріюццо, при чім неприятель поніс значні втрати.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Нїчого нового.

Заступ. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 25. марта.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

При гарній погоді на фронтах у Фляндрії і Артоа артилерійська діяльність була значна. На південний схід від Іперн наші метавки мін виконали стрілянину, що тривала довший час, по чім стежні віддїли рушили вперед і застали рови зовсім знищені і полишені неприятелем. Оід Бомец, Роасель і на схід від каналу Кроза наступи неприятеля стрінули ся з нашими сторожами, які, завдавши шкоди неприятелеви, після одержаних вказівок відступили. В сутичці під Ірень, на північний схід від Соассон відперто французькі баталїони, які при тім понесли значні втрати. Під Супір і під Серні, на північнім березї ріки Ени наші відділи по успішнім огневім приготовленю сильним приступом вдерли ся до французьких лїній і вернули з 60 бранцями.

Між морем і Мозелею атаки наших летунів на неприятельські літаки і цїли в низу на земли, стають щораз численнїйші. У воздушних боротьбах Англійці і Французи втратили 17 літаків. Пор. бар. Ріхтгофен струтив 30, поручник Фосс 16 і 17 літак.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Баварського: В ненадійній виправі коло Самман над Двиною полонено 21 Росіян. В кількох відтинках, особливо під Сморгонем на захід від Луцка, коло Бродів і Бережан збільшена хвилями огнева діяльність.

На фронтї архикнязя Йосифа і в области Групи Макензена при відлизї положене не змінило ся.

Фронт Македонський: На північ від Монастира наші передні сторожі очистили гніздо французьких стрільців, яке ще було остало ся перед становищем.

Перший ген. кватирмайстер Людендорф.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 26. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На захід від Луцка по нашій сторонї успішна виправа віддїлу, який виконав наступ. Впрочім нїчого важного.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На височинї Красу наші стежі, йдучи наступами, вчера рано вдерли ся під Костаневіцою до першої неприятельської лїнії, відогнали італійські сторожі та по приказу вернули до нашого становища.

Пополудни артилерійська боротьба на височинї була дуже значна. В области провалу Стільфс наші війска відперли наступ Італійців на Монте Скоріюццо, при чім неприятель поніс значні втрати.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Нїчого нового.

Заступ. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 26. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Від каналу Ля Бассе аж до південного берега ріки Скарп була вчера завзята артилерійська боротьба. На горбоватім терені на південний захід від Ст. Кентен наші війска наступили на французькі сили, які посунули ся за Соммy і канал Крозат і в завзятій перепалці спричинили їм великі втрати. Добича виносить 100 полонених, кілька машинових карабінів і одну гармату піхоти. На схід від низини Еблет і до лїнії Лейлль-Невіль неприятель по значнім гарматнім огни ввів значні части кількох дивізій до наступу на наші наперед висунені віддїли, які відперли неприятеля, що наступав у кількох місцях по три рази, і нанести йому значні втрати. Під Краонель, на північ від ріки Есни, в боротьбі зблизька зломано наступ Французів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ

і Фронт Македонський: При переважно малій діяльности артилерії на терені перед становищами положене не змінило ся. Наші летуни з дуже добрим успіхом кинули бомби на військовий обоз коло Снавце, на південний схід від озера Дойран.

Перший кватирмайстер ген. Людендорф.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Василь Походжай з Перспельник пов. Зборів тепер Sap. komp. шукає своєї жінки Насті. 198 2—2

Онуфрій Павлів, I. R. 75. пошукує своєї жінки Мотри, евакуованої в р. 1915 з Ясниці, пов. Броди до Оріховець. 201 1—4

Хто знає адресу Гриця Качмарчука, учителя з Калущини, що служив при Lir 35 зволить ласкаво донести на адресу: Тома Давидович, Glockensammelstelle in Salloch bei Laibach (Krain). 203 1—2

Оголошення.

Нові льоси Австр. Червоного Хреста мають дуже добрий плян гри і кождий льос мусить бути вильосований в протягу 40 лїт. Головна виграна 200 тисяч корон. Найблизше тягнене 1. червня. Поручуємо ті льоси за готівку по 35 (враз з податком і вприслкою) враз на сплати місячні в групах по 5 льосів. Перша рата з стемпльями і податком 10 кор. дальші рати по 6 кор. — Дім банковий **Schütz i Chajes,** Львів, пл. Марійська 7.

VIII 22—?

Загальні Збори

СПІЛКИ ТОРГОВЕЛЬНОЇ

„ВЛАСНА ПОМІЧ“

тов. заревстр. з обмеж. порукою

в Мостах Великих

відбудуть ся дня 1. цвітня 1917 р. о год. 5 по полудни в льокали спілки з таким порядком дневним:

1. Відчитане протоколу з послїдних зборів.
2. Звіт і білянс за рік 1914 і 1916.
3. Затвердженє одного члена Управи.
4. Вибір двох членів надзірної Ради.
5. Внески членів.

204 1—1

Надзірна Рада.

Голоду і дорожні не буде, коли кождий кусник землї обсїете яриновим насїнєм. Всї свіжі

насїня поручає **І. БОРИС**

ПЕРЕМИШЛЬ. 202 1—10

Одинске українське

Тов. взаїмних обезпечень на житє і ректу

II. **„КАРПАТІЯ“** 12—?

Почесний президент Його Ексцеленція митрополит граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через се у виски попадають самим членам.

Ручить вже по трех лїтах неоспоримість і виплатність обезпеченя.

Признає по трех лїтах право викупу, а також вже по трех лїтах уділює повинки на певні відсотка.

У всїх справах звертати ся на адресу:

ЛЬВІВ, — вулиця Руська ч. 18.

Години урядові: від 8. до 2.

Весела й цїкава лектура

в полї і в дома

Знамениті СПІВОМОВКИ

СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО

вже вийшли в новім виданю

НАУКОВОГО ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА

Том I, виданє треге, цїна 1 К 50 сот.
Том II, виданє друге, цїна 1 К 50 сот.
Том III, виданє друге, цїна 1 К.

В сих трьох томах читачі знайдуть повний збір славних гумористичних віршів Руданського, всї його пісні, приказки, прислівя і байки, відомі під загальним іменем „співомовки“.

Оправний том о 1 К дорожше.

На пересилку треба долучати 60 сот.

Набувати треба в Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10.

IV. 1—?

Цїлий світ перейдеш

як умієш по нїмецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта“ п. з.

Підручник до науки нїмецької мови **владив Ю. РУДНИЦЬКИЙ,**

можна легко учити ся говорити по нїмецьки.

Підручник сей надає ся так для початкуючих як і для тих, що вже учили ся або вже умїють де що по нїмецьки або хочуть учити других. У підручнику подано самі практичні лекції, так що вивчивши їх можна вже поровумівати ся з Нїмцями у найконечнїших справах.

В лекціях говорить ся про такі річи: сїльське обійстє, рідня, село, місто, барви, сїльська хата, мешканє в місті, на торзї (про мясо, ярини, землеплоди), господарські будинки і річи, їзду возом, їзду зелїзницею, закупна в склепі, гостина, веденє господарки, (зима, весна, лїто, осїнь), побут у Відни, між ремісниками, при війску і т. п. Книжка обіймає 239 сторін друку. Подані взірцї граматики і до кождої лекції словарець.

Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 65 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта“
Львів, ринок ч. 10.

V. C 9—?

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Коцюбинського ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вклади виключно на ґрунтових урядових. Вклади оприцентовує по 4½% почавши вже від слїдуючого дня по дни внесенє аж до послїдного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна класти особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, яка Дирекція Щадниці на жадане безплатно достерчає, і в филіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних по 5 річними амортизаційними ратами на протязі 4—10—45 лїт вибору позичаючого; б) на вексельний ефектів, і на ескомт векселїв. Спосіб позичок узгоджуєсь можливо скоро.

Посередничить у внесенню позичок в Гал. Воєннім Заведенію кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і другїх уділяє канцелярія „Руської Щадниці“ ул. Коцюбинського Народний дім, I. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці“ затвердженого через н. в. міністерство внутрішніх справ вклади в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишлї надають ся до льокації пупілярних, фондацийних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну обезпеку. III. 25 ?

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарні „Діла“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч 72. (9.324) Львів, середа 28. марта (15 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 36.725.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:

місячно . . . . 2·70 К.
чвертьрічно . . . 8·— „
піврічне . . . . 16·— „
цілорічне . . . . 32·— „

у Львові (без посилки):

місячно . . . . 3·40 К.
чвертьрічно . . . 10·— „
піврічно . . . . 14·— „
цілорічно . . . . 28·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна становить: Стрічка петитова, проміжкова 40, з оголошень 30, з оголошень 50, з оголошень 60, з реклямової части 1 К. Поодинокі числа продають і получають 10 с. Найменше стрічок 5 К. Стало оголошення за умовною ціною. Одно кронічне число у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 27 марта 1917

Побутом у Львові новий намісник Галичини неначе завершив акт обнятя урядованя і тепер розпічне переводженє в житє тих інтенцій, в яких воля монарха покликала його на се становище і в якими він се становище обняв. Не сумніваючи ся, що сї інтенції містять у собі прихильність для українського народу і зрозуміне для його змагань і потреб, позволимо собі звернути увагу на те, чого український нарід в першій мірі жде від урядованя нового намісника.

Що адміністрація повинна бути енергічна, швидка, передвиджуюча, а при тім справедлива, обєктивна супроти населеня, се належить до основних понять про задачі адміністрації.

В галицьких відносинах треба до сього додати бажанє, щоб усї сї прикмети адміністрації мали примінене також до українського народу: щоби галицькі адміністраційні власти проявляли енергію і швидкість, були передвиджуючі, а при тім справедливі й обєктивні також тоді, коли ходить о полагодженє справ, які обходять чи одиниці чи ширший загал українського населеня.

Справедливість і обєктивність вимагає, щоби законно признані права української мови в адміністраційних урядах були бережені не тільки точно, але також радо, щоби українські сторони не відносили вражіня, що даний орган власти відчуває се як прикрість, коли на їх жаданє є примушений урядувати по українськи. Та на сім справа не кінчить ся. Ходить о се, щоби українські сторони не відчували, що їх національність і випливаючі з сього права їх мови в урядованю адміністраційних властий роблять їх в очах тих властий горожанами другої кляси; навпаки, адміністраційні власти повинні своїм поступованєм з українськими сторонами дати пізнати, що українське населенє може числити так само на прихильність і опіку адміністрації, як населенє другої народности краю, а бережене прав української мови в адміністраційнім урядованю є такою самозрозумілістю, як взагалї самозрозумілістю є те, що адміністраційна власть є покликана стояти на сторожі закона.

Словом, в урядованю адміністраційних властий повинен обовязувати принцип, що власть сповняє свої функції в рамени держави для населеня, що вона є для народу; сей принцип повинен бути зрелізований також у відношеню до українського народу.

Новий намісник і в своїй промові до урядників намісництва в Бялій і в відповіди на промову провідника політичної депутації Українців у Львові зазначив, що він власне так розуміє задачі адміністрації. Маймо надію, що його слово стане ділом.

Українська часть Галичини принесла найбільше воєнних жертв; звідси випливає обовязок держави окружити населенє її найбільшою опікою. Лежить се не тільки в інтересї населеня, але також в інтересї держави, бо піднесенє населеня з економічної руїни означає зріст суспільного богатства в державі; коли ж ще візьмемо на увагу, що ходить тут о населеня рільниче, то ся справа набирає для держави особливого значіня.

В звязку з сим стоїть справа втїкачів і виселенців з Східної Галичини, які знаходять ся в Гмінді і в инших таборах. Край справді не має робочих рук за богато, і в інтересї економічного піднесеня краю лежить уможливити тим богатьом тисячам нещасних поворот як не до рідних осель то в кождім разї до рідного краю, де вони могли би прикласти руки до праці, від якої зруйнований край зацвів би новим добробутом.

Новий намісник і в сій справі висловив свою добру волю, яка — не сумніваємо ся — буде здійснена.

Намісник є органом виконуючої власти і тому підносимо з приводу обнятя урядованя новим намісником тільки отсї бажаня, яких сповненє лежить в його компетенції й силї. Сї бажаня не вичерпують очевидно наших змагань. Український нарід є весь перенятий свідомістю, що держава аж тоді дасть йому повну змогу нормального житя й розвитку, коли в українскої території буде утворений окремий коронний край. Та бережене зі сторони теперішної краєвої адміністрації наших доси набутих прав і опіка над нашим населенєм будуть для нас доказом, що держава відносить ся до нашого народу справді справедливо і готова сповнити в свій час також ті наші бажаня, без сповненя яких український нарід не може вважати своєї національної будучности в державі забезпеченою.

Конференція українських інституцій з намісником.

У Львові, 27. марта 1917.

Вчова, 26. марта с. р., відбула депутація українських центральних товариств конференцію з намісником гр. Гуйном в справах господарських і відбудови краю.

Депутація, якій проводив д р Кость Левицький, обговорила з намісником основно якраз під сю хвилю актуальні постуляти нашого населеня, репрезентованого Сільським Господарєм, а далї постуляти кооперативних інституцій: Краєвого Союза ревізійного, кредитового, господарсько-торговельного, молочарського, споживного (Народної Торговлї) і збуту худоби.

Товариство „Просвіта" предложило домаганя, які мають на цілї віднову повної правильної дїяльности Товариства на полї просвітнім і економічнім.

Вкінци провідник депутації предложив справу виселенців в Гмінді як одну з найважнійших під сю хвилю. Справу сю основно обговорено, як слїд освітлено та поставлено відповідні домаганя.

В конференції, яка тривала повні дві години, взяли участь відпоручники всїх інтересованих інституцій.

Австро-угорська офензива проти Італії.

Погляд італійського ґенерала.

„Neue Zürcher Zeitung" пише:

Коли-б гіпотези визначних італійських військових критиків показали ся влучними, то великі підприняття італійсько-австрійської війни відіграли ся би сеї весни близше швайцарської границї ніж доси. Сї гіпотези, яким не бракує аргументів, дають нам пізнати змисл італійських оборонних заряджень, переведених особливо в східній половинї нашої південної границї. Як пише ґенерал Россі в „Corriere della Sera", Італія числить ся з великою австрійсько-німецькою офензивою на Льомбардію, з випадом на захід від Трентіна через долини, які ведуть до Льомбардії, в напрямі Брешчія-Міляно. Має се бути, як каже Россі, друга карна експедиція, для якої Німеччина, вірна своєму дотеперішному принципови, щоб на одного з противників іти офензивою з великою перевагою, скоротила свій західний фронт.

Для підпертя своєї гіпотези, яка видимо є чимсь більше ніж особистим поглядом невідповідального військового критика, розглядає Россі історію австрійських офензивних плянів. Від 1880 до 1912 австрійські маневри на італійській граници були 4 рази в Горициї й Каринтії і 16 разів в південнім Тиролю, з того 6 разів на ліво і 10 разів на право від Ечі. Се вказує на два традиційно ріжні погляди в австрійській команді. Один стоїть за офензивою в напрямі Віченци, другий в напрямі Брешчії. Не є се тайною, що архикн. Евген і ген. Данкль були за офензивою на Віченцу, Конрад фон Гецендорф і Кевеш на Брешчію. Після того, як офензива з 1916 р., звернена відповідно поглядам архикн. Евгена і ген. Данкля на Альто Вічентіно, не дала бажаного висліду, можна приняти, що тепер має бути переведений плян Конрада, тим більше, що сей плян представляє для противника менші трудности терену і з огляду на більші віддаленя італійських фронтових секторів утруднює Італійцям внутрішне пересуненє фронту.

Ген. Россі не сумніваєть ся, що італійський штаб приготовив ся на всї можливости.

Події в Росії.

Нова орґанїзація начальної команди.

КОПЕНГАҐА. (Ткб.) Після донесень з Петрограду головно командуючий Алєксєєв і инші вожди повідомили раду міністрів, що всї армії присягли на вірність вітчині і новому правительству.

З ініціятиви міністерства війни вироблено плян нової орґанїзації начальної команди на французький взір. Буде утворений воєнний видїл, зложений з міністрів війни, маринарки, скарбу і заграничних справ та представників міністерств руху і рільництва. Сей видїл буде рішати про військові питаня з виїмком чисто стратегічних заряджень, які будуть належати виключно до начального вождя, що буде для осягненя цїлий означених видїлом, користувати ся способами після свого признаня.

Військові реформи.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) „Times" доносить з Петрограду про реформи, які мають бути переведені в російській армії. На будуче будуть жовнїри самі заосмотрювати ся і в тій цїли кожда компанїя вибере 8 людий як комісію. Кожда компанїя одержить власних доставців і одного писаря, а контролю будуть вести офіцири. В офіцирськім корпусї буде знесена дотеперішна протекційна господарка. Ґенерали, які переступили означений вік підуть в пенсію. Армії на фронтї і в краю мають оставати з собою в тїсній злуцї.

Становище ґенералів. — Міністер війни на фронтї. — Цар.

РИМ. (Аґ. Стефані). Ґенерал Рузский зложив іменем підчинених йому військ присягу на вірність провізоричному правительству. Ґенерал, що проводить військами на Кавказї, заповів, що зложить таку саму присягу. Ґенерал Еверт, вожд середного відтинка західного фронту, подав ся до димісії, а його місце заняв ґенерал Лєшицкий.

Міністер війни Гучкоз відїхав на фронт.

Провізоричне правительство дозволило, щоби цар читав часописи.

Осьмигодинний час працї.

РИМ (Аґ. Стефанї). Робітничий комітет в порозуминю з промисловцями петроградського округа установив у всїх робітнях осьмигодинний день працї. Осьмигодинний час працї буде також заведений в цїлій Росії.

Республиканьско-демократична партія.

БЕРН (Ткб.) „Petit Parisien" доносить з Петрограду, що саме творить ся республиканьско-демократична партія. Буде се правительственна партія, яка має приготовити вибори до консти-

туанти. Розглянене суспільних питань вона відложить на час після виборів, а поки що займеть ся тільки політичними справами. Вона мати-ме важну ролю серед теперішнього непевного положеня Росії та буде противагою супроти дуже рухливих крайних партій. Нова партія буде видавати дневник „Република".

Предложене про внесене релігійних і національних обмежень.

БЕРН (Ткб.) Ліонські дневники доносять з Петрограду: Суспільний виділ під проводом Керенського досліджує основно двірські документи. Заява центрального комітету і членів Думи за републикою викликала велику сензацію та стане противагою супроти на далеко ідучих змагань анархістично революційних. Правительство думає про збіжевий монополь. Керенський працює над законом, який внесе всяку нерівність прав клясових, релігійних і національних.

Автономія для Естонії. — Рівноправність жінок.

„Corriere della Sera" доносить, що для Естонії готовить ся автономія. Людність Естонії вислала в тій цілі делегатів до Петрограду.

Говорять про признане жінкам пасивного і активного виборчого права. В новій міській раді в Петрограді засідає вже кілька жінок, серед них пані Мілюкова. В Москві мають бути жінки небавом допущені до адвокатури.

Російська офензива в Карпатах?

ЦІРІХ. (Прив. тел.). Видаване в Москві „Русское Слово" заповідає, що в найблизших тижнях почнеть ся російська весняна офензива в Карпатах. Росія покінчила зовсім приготованя до офензиви. Деякі трудности виявляють ся ще тільки в доставах та в заосмотреню поодиноких військових віддїлів в достаточне число гармат.

Наради почвірного союза.

БЕРЛЇН. (Ткб.) Австро-угорський міністер заграничних справ гр. Чернін прибув сюди в полудне на дводневний побут. Гр. Чернін був на снїданю у турецького амбасадора Гакі-паші, в якім взяли участь начальний вождь турецької армії Енвер-паша, канцлер німецької держави Бетман Гольвег, секретар Ціммерман і австро угорський амбасадор кн. Гогенльоге.

Мобілїзація Сполучених Держав.

ВАШІНГТОН. (Ткб.) Воєнний департамент сповіщає про покликане 14 полків національної гвардії ріжних держав до союзної служби. Президент підписав приказ, яким підвисшуєть ся число моряків на 87.000 людий.

Депутація Литовців у Берлїні.

БЕРЛІН. (Вольф.). Державний секретар уряду заграних справ Ціммерман приняв перед кількома днями депутацію Литовців з занятої території. Ціммерман вислухав предложених депутацією бажань і запевнив у розмові з членами депутації, що цїсарське правительство відносить ся з найбільшою прихильністю до литовського населеня і при заключеню мира виявить повну симпатію для його бажань осягненя далеко йдучої самоуправи.

НОВИНКИ.

Львів, 27 марта 1917.

— **В справі виселенців і евакуованих.** В порозуміню з президією українського запомогового комітету у Відни і комісією для евакуованих У. П. Р. відбув посол д р Ол. Колесса вчера 26. с. м. конференцію з намісником гр. Гуйном, передав йому виготовлене згаданою комісією відповідне „Pro memoria", тай вручив просторе пропамятне письмо, виготовлене п. радником Кміцикевичем, і коротке „pro memoria" в справі актуальних потреб виселенців, а передовсім в справі признаня відповідної державної підмоги до розпорядимости львівського комітету. Особливу увагу п. намісника звернено при тій інтервенції на потребу запомог для бідної української молодіжи шкільної і академічної, при чім узгляднено відповідні списи молодіжи українських шкіл у Львові публичних і приватних, виготовлені товариством „Просвіта" і Укр. Педагогічним Товариством. П. намісник інформував ся дуже докладно про поодинокі справи, порушені в пропамятних письмах, та прирік справи сї чим скорше прихильно розслїдити та полагодити їх відповідно до свого почуття справедливости та однакової обєктивности супроти обох народів нашого краю.

— **З Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові.** Виділ Наук. Тов а ім. Шевченка, на предложене історично фільософічної секції вибрав д ра Йосифа Пеленського дійсним членом Товариства.

— **Комітет помочи виселенцям** (секція управляюча покріпляючою станцією на гол. двірци) почуваєть ся до милого обовязку вложити подяку Вп. паням: Куницькій, Богачевській і Пашкевичівній за ласкаві дари в білю і одїжи для виселенців і Вп. паням: Кмицикевичевій, Голубцевій, Кордасевичевій, Костишинівній, Козакевичівній, Пашкевичівній, Гайдучківній і Калитчуківній за шитє убраньок для дїтий виселенців. Заразом повідомляє, що нова партія прикроєних убраньок чекає на ласкаві руки у п. Грозикової, вул. Домінїканська 11/II.

— **Австрійський день продажі на річ Червоного Хреста.** Міністерство внутрішних справ дозволило австрійському товариству Червоного Хреста на уряджене в цїлій Австрії в дни 2. червня 1917 р. дня продажі на річ Червоного Хреста, з якої прихід призначений для товариства Червоного Хреста і для його краєвих союзів. Товариство звернеть ся з прошенєм до купців в Австрії, щоби вони посвятили якусь часть приходу в тім дни на річ Червоного Хреста. Контролї не буде переводити ся. Властителям склепів перешлеть ся за особливу живу участь в збірці, артистично виконаний дипльом з подякою. До купців буде видане прошене, щоби в дни продажі в хосен Червоного Хреста не підвисшали цїн.

— **Генеральний інспектор виживленя.** Міністер управляючий урядом виживленя людности іменував полковника корпусного штабу генерального Норберта Валєнсторфера генеральним інспектором виживленя.

— **З приводу безустанного переповнення поспішних поїздів** ч. 2 і ч. 8 (Львів Краків-Відень) заведено з днем 24 с. м. обмежене для цивільних подорожних того рода, що каси особові будуть видавати білєти тільки до стацій лежачих поза Ряшевом. До близших стацій не буде видавати ся білєтів при тих поїздах. Се обмежене буде оголошене афішами коло кас особових.

— **Князь Фридрих Карло в неволї.** Бюро Вольфа доносить, що князь Фридрих Карло пруський остав в неволї англійській. У воздушній боротьбі був він ранений в черево і рамя. Рани вимагали безпроволочної операції. Князя перенесено до лязарету, положеного близько фронту, де остає досї. Стан його здоровля має бути поважний.

— **Комітет помочи для укр. шкільної молодіжи в Празї** подає до відома: При кінци грудня 1916 р. ухвалив комітет, що хто обовяжеть ся платити на бурсу в Празї 10 К. місячно на час війни або нараз пожертвує 100 К., той буде належати до почоту „Добродіїв" бурси, а комітет пошанує його свого часу дипльомом з присвятою: „Українська бурса в Празї свому Добродієви (імя) на спомин воєнних років 1914—1917". Але зготовленє відповідних дипльомів коштувало б тепер богацько гроша і заходу, а радник дв. Пулюй вже й так над міру обтяжений працею, тому дуже радо повитав комітет предложене його, що всї Добродії бурси мають дістати замість дипльомів цїле св. Письмо старого і нового завіту, переклад Кулїша і д-ра Пулюя. На першій сторінці св. Письма буде стояти: „Добродієви української бурси в Празї (імя) на спомин воєнних років 1914—1917" і власноручний підпис д ра Пулюя. Комітет заповів вже книги св. Письма в книгарні біблійного товариства у Відни і є надія, що невабаром час можна буде почати висилку книг.

— **Наради в справі відбудови Турчанщини.** Виділ філії „Сїльського Господаря" в Турці запрошує отсим всїх в повітї перебуваючих священників, інтелїгентів світських і селян, котрим добро народне і відбудова краю лежать на серци, на сходини дня 5. цвітня о год. 11. рано, дім о. Федевича. Порядок: 1) Звіт з дїяльности за час війни; 2) Плян віднови і організації товариства; 3) Справа відбудови повіту; 4) Вибір нового виділу товариства; 5) Внесеня членів. Просимо подбати, щоби кожда громада мала на сходинах хоч одного свого представника. — За виділ товариства о. Г. Мороз, голова.

1)

У. С. С. на Волині.

Культурна праця серед волинських Українців.

Ідея просвітної праці між народом на Волині зродила ся серед стрілецтва в хвилї, коли союзні армії літом 1915 р. посували ся в побіднім походї чим-раз дальше на північ. Вже в липни згаданого року четар У. С. С. Микола Саєвич старав ся виробити дозвіл на приїзд на Волинь. В тій справі віднїс ся він до команданта Січового Коша д ра Н. Гірняка та отамана д-ра М. Волошина з просьбою звернути ся до наших репрезентаційних тїл по вироблене відповідного дозволу та оперти його на подібнім дозволї Поляків дла Королївства.

Врешті дозвіл прийшов. Дозволено виїхати на Волинь лиш тром стрільцям. Дня 26. сїчня 1916 р. виїхали на Волинь з Січового Коша в характері комісарів сотник Дмитро Вітовський, який мав осісти в Ковлї, чет. Михайло Гаврилко з осїдком в Луцку і чет. Микола Саєвич в Володимирі Волинськім. Послїдний прибув до Володимира дня 10. лютого, задержавши при собі для особистої охорони (після інструкції) двох стрільців: Антона Кузьмича і Івана Романкова.

Тяжкі хвилї прийшло ся переживати комісаріятови з перших початках дїяльности. Нерав приходилось вислухати, що про істноване иншого народу на тій землї крім Поляків, Росіян та Жидів приходить ся їм з здивованєм перший раз почути. В самім Володимирі було вже від двох місяців двох галицьких Українців, а то д-р Осип Пеленський та посадник міста надпор. Гнат Мартинець, які ділом і словом підпирали комісаріят при кождій нагоді. За їх ініціятивою заснував ся в Володимирі шкільний кохітет, котрого головою вибрано горожанина Евгена Чернавського, безперечно найдїяльнїйшого тутешного Українця, який вніс тоді як-раз подане до окружної команди, підписане понад 300 мешканцями Володимира, з просьбою о дозвіл на отворене чотиро клясової народної школи з українською, викладовою мовою.

Зараз першого дня по прибутю так розділено працю в комісаріяті, що четар врав з одним зі згаданих приділених обїздив околицю Володимира, а другий лишав ся в самім місті в цїли полагодженя канцелярійних справ комісаріяту на місци.

Вже 12 лютого вибрав ся четар врав з тов. Кузьмичем в північні околиці Володимира, а то: до Любовня, Куснища та Головна, а в протягу лютого й марта обїхав полуднево західну часть округа, звідуючи Будяничі, Лїшню, Жарки, Бискупичі й Руснів, західну часть по Усти луг і полудневу, як Затурці, Войницю, Бубнів, Блудів, Свинюхи і т. д., висилаючи що декади як найточнїйші звіти зі своїх спостережень та дїяльности. Комісарі мали точно інструкцією означену форму, після якої мають виконувати свою задачу. Комісар мав обїздити поодинокі села, зголошувати ся в громаді до старости (війта), пояснити саму цїль прибутя, а сей знов подати се в селї людям до відома з тим, що хто хоче вступити до У. С. С., має зголосити ся до комісаря, який в тій цїли до того села приїхав. Пре віча і сходини, де могли б бути порушені наші справи, не було в початку й бесіди, — було се строго заборонене інструкцією. Що серед таких обставин не можна було чинити на великі успіхи, се ясне. Свідомих людий, кромі кількох в Володимирі та в околиці, з якими комісаріят увійшов сейчас в тїсні зносини, не було майже нїяких. Більша половина населеня, і то заможнійша, виїхала, а та, що лишила ся, представляла матеріяльно й духово прибиту масу, яка до чужих людий відносила ся в початку з повним недовірєм та цїлком зрозумілою резервою. Не зразило се однак тих перших трудівників, бо, як читаємо в записках, „надія, що сповнимо велику місію, що перші в стрілецького брацтва станемо апостолами української ідеї на недавно освобожденій землї" — додавала їм сили й охоти. Таки зараз прийшли вони до переконаня, що тільки просвітною працею дасть ся тут осягнути якийтакий успіх без огляду на сам вислїд війни. Передовсім звернено увагу на школи. Користаючи з приказу Команди армії з дня 16. марта 1916 кв. 31. точка 9, яким заохочувано офіцирів армії до закладаня в окупованих краях шкіл, в котрих дїтвора могла би набрати примітивних відомостий (систематична наука була виключена) — звернено акцію комісаріяту передовсім в ту сторону. Справа одначе була не легка. Щоби повести сю роботу як слїд, треба було передовсім вробити істноване комісаріяту незалежним від инших його задач. Аж тоді можна-би було зужити всї сили на пляново поведену просвітну працю. В тім напрямі поробленo отже звіти до відповідних інстанцій, а надто звернув ся комісаріят до З. У. Р., Союза В. У. та Боєвої Управи по інтервенцію в тій справі у компетентних властий.

Д-р Лука Мишуґа.

ВИНА Богослужебні - природні - - - білі - - самороднери просимо безпроволочно замавляти — до весняного транспорту — **в посередниченю** 187 7—12 **„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ" Львів.**

— **Бараболі на саджене** є обовязаний доставити повітовий комісіонер для викупна бараболь, тому з замовленями належить звертати ся то дотичних комісіонерів, а не до „Краєвого Союза господарсько торговельних спілок" у Львові, котрий розпоряджає лиш невеликою скількостю бараболь оригінальної годівлї.

— **Жертвй на „Зелізного Лицаря" у Львові** за сїчень: сальдо з грудня 1916 р. 151.513 86 К, Банк „Меркур" 540 К, д р Балабан 10 К, головна Централя військових телеґрафів і телефонів 10 К, Магістрат міста Львова замість вінця 180 К, дохід з окремих видань пресових від 20—31 грудня 1916 р. 32·85 К, з фонду кіна 1000 К, дохід з концертів в каварни „Варшава" 379·26 К, Лев Зільберштайн 10 К, д-р Стеслович 15 К, сума 153.950·44 К. Приходи за лютий: сальдо з сїчня 1917 р. 153·950·44 К, жертва дирекції зелізниць у Львові 540 К, старосто в Жовкві 131·90 К і 20 К, відсотки за 1916 р. 214·03 К, Павлик Яролим 10 К, Йосифа Тулія 10 К, Йосиф Кіршнер 5 К, з фонду кіна 1000 К, дохід з концертів в каварни „Варшава" 871·40 К, сума 156.752·77 К.

Найновійші вісти з Росії.

Зрікають ся визволяти?

Відень, 26 марта.

Із Стокгольму доносять, що петроградський „День" домагаєть ся від правительства, щоб воно перед скликанем конституанти зложило рішучу заяву, що зрікаєть ся всїх завойовницьких забаганок, які фальшиво названо визвольними.

Урядова візита амбасадорів антанту у нового правительства.

КОПЕНГАГА. (Ткб.) З Петрограду доносять, що в суботу амбасадори союзників зложили урядову візиту новому російському правительству. Англїйський амбасадор Buchanan повитав нову щасливу еру, яка настала для Россії, і візвав Росію, щоб більше ніж коли-небудь звернула увагу на війну, щоб можна віднести кінцеву побіду над Німцями. Амбасадори італійський і французький промовляли в подібнім тоні.

Мілюков подякував і сказав, що тимчасове правительство має за задачу зорганізувати всї сили краю до спільної працї для побіди. Не має воно вищого бажання як здійснити сю програму.

Великий князь Микола Миколаевич.

БЕРЛЇН. (Ткб.) Про усунене вел. кн. Миколи Миколаєвича з становища начального вожда довідуєть ся „Vossische Zeitung":

Тимчасове правительство оголосило манїфест про іменоване вел. князя начальним вождом як добровільне заряджене царя. Одначе в дійсности примушено царя підписати предложені йому документи. Нове правительство було без сумнїву рішене віддати начальну команду вел. князеви, одначе він не вибрав ся зараз до Петрограду, бо, здаєть ся, що нове правительство мусить числити ся зі змаганями побічного соціялїстичного правительства, яке завзято поборює його іменоване. Д. 19. с. м. вел. князь одержав від нового правительства телеґрафічне запрошене, щоби прибув до Петрограду, з чого правдоподібно внїс, що нове правительство в справі його іменованя порозуміло ся з побічним соціялїстичним правительством. В дійсности була се лапка, щоб заманити вел. князя до Петрограду і там вробити його нешкідливим. Мабуть зараз його арештують.

На риськім фронті.

ПЕТРОГРАД. (Райтер.) З Риґи телеґрафують, що туди прибув міністер війни Ґучков. Тамошні війска зложили присягу вірности новому правительству. Висланцї правительства вернули з риського фронту. По їх звідомленю війско в стрілецьких ровах проявляє знаменитий запал.

Агітація против війни.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) До дневника „Telegraf" доносять з Петрограду: По нарадї міністра війни в ген. Корнїловим рішено, щоб генерал особисто вияснив трудовикам і соціяльним демократам, що війна стає неможлива, коли вони далї будуть вести агітацію серед жовнїрів і взивати нарід, щоб не підписував пятої воєнної позички.

З діяльности Українського Педаґоґічного Товариства.

Нам пишуть:

В середу минулого тижня зійшли ся члени Головної Управи УПТ. на чергове засїдане, яке з правила відбуваєть ся що два тижні з огляду на велику скількість ріжних справ, що дотикають безпосередно чи посередно нашого шкільництва взагалї, з окрема розвою приватних ґімназій, семинарій, видїлової і народних шкіл.

Із звітів предложених управами ґімназій в Яворові і Долинї ствердженo гарний розвій обох сих шкіл, лише що до матеріяльної сторони не може Головна Управа прийти їм з помічю в сплатї ґіпотечних довгів, затягнених на будову шкільних будинків; всеж є надія, що звісна в рухливости і дбайливости Старшина Кружків винайде спосіб передержати сей критичний час.

При зменшенім напливі жертв зростають видатки на инші школи Товариства, яких розвій не менше важний. В першій мірі забезпечене істнованя учит. семинарії, одинокої у нас женської фахової школи, належить до дуже важних завдань Головної Управи. Вагу сеї школи зрозуміти легко супроти сумного факту зменшеня числа учит. українських сил до сеї міри, що ще перед війною на загальне число 17.000 учителїв в Галичинї було Українців 2000, тепер, серед воєнних подій се число представляєть ся ще нужденнїйше. Також не малої ваги є розвій української видїлової школи, приготовляючої кандидатки до семинарії, до торговельних шкіл та иншого практичного званя, на яке так мало доси у нас звертало ся уваги.

На значіне своїх народних шкіл у Львові вказуєть ся часто в комунікатах Головної Управи. Істнуючі чотири народні школи на удержаню Кружків У. П. Т. не можуть також без помочи фондів Головної Управи обійти ся. Ось на попереднім засїданю рішено прийти в поміч школї ім. Б. Ґрінченка підмогою 3.000 К., школї ім. короля Данила 1.500 К., школї ім. князя Льва 1.000 К. на удержане, а 1.000 К. на відчинене третої кляси. Наші народні школи мусять що-до приміщеня, обсади учит. сил та вивінованя в наукові середники стояти на рівні з публичними львівськими школами, на які місто призначує мілїонові видатки з податків. Поставленє наших шкіл на висотї вимог є конечне в огляду на добрий успіх науки, а також від сего зависить справа признаня для них права прилюдности. Та Головна Управа не лякаєть ся зросту видатків на свої школи та з слїдуючим шкільним роком наміряє збільшити число шкіл, менше клясові доповнити до 4 клясових, а 4-кл. перемінити на видїлові.

Стоячи перед великим збільшенем видатків на цїли шкільництва, обмірковує Ґ. Управа способи над придбанем потрібних фондів, зреформованем, зглядно зосередженем всїх жертв, що впливають доси на просвітно шкільні цїли товариства. В тій цїли придала б ся дуже прилюдна дискусія в нашій пресї. Жертв не скупить наша суспільність на двигненє своїх шкіл. Коли перед війною сума жертв на приватне шкільництво по звіту Краєвого Шк. Союза виносила понад 100.000 К. річно, то тепер, коли силою подій весь тягар удержаня шкіл спочав на Укр. Педаґ. Товаристві, та сама суспільність не відмовить йому своєї помочи для здійсненя наведених завдань.

*

На численні письма до канцелярії У. П. Т. в справі постанов що-до приватних іспитів в народної чи видїлової школи подаєть ся отсим до відома слїдуючі інформації.

Приватні іспити, звані звичайними, бо відбувають ся у звичайній порі, се є в червни з кінцем і у вересни з початком шкільного року для молодїжи в шкільнім віці (перед 15 роком житя) можуть здавати ученики(ці) просто за повідомленем найблизшої дирекції 4 кл. школи (отже прим. в львівського повіту для хлопців і дівчат в дирекції української 4 кл. мішаної школи ім. Шашкевича вул. Скарбківська ч. 37). Особи, що вже вийшли з шкільного віку (над 15 лїт), можуть зголошувати ся до іспитів надзвичайних, предкладаючи Раді шк. краєвій в Бялій подане з долученем метрики (свідоцтва шкільного) та вказанем місця, де петент бажає здавяти іспит.

Подаючи отсе до відома, звертаєть ся увагу на велике значіне свідоцтва з покінченої четвертої кляси народної школи (міського типу) в практичних цїлях, бо воно дає право вступити до зелїзничої служби, до промислових і видїлових шкіл, а також ученики з сіл можуть здавати іспит на курс приговний в семинарях.

Тому що богато наших шкіл на функціонує як слїд, або як в низше типових 1—2 клясових не учать зовсім німецької мови, було би вказане заняти ся по всїх таких селах приготованем молодїжи до іспитів з 4 кляси.

При іспиті вимагаєть ся з української і польської мови гладкого прочитаня і оповіджена легкого уступу, написаня диктату, розложеня реченя на части мови і части реченя; з рахунків поробленя після книжочки рахункової для 4-ої кляси чотирох дїлань числами цїлими, дробами десяточними і звичайними; з нїмецької мови читаня і написаня диктату, відміни іменника з прикметником, відміни слабих і міцних дієслів в 5-ьох часах в виді дїяльнім і страдальнім.

Як підручника до нїмецької мови можна ужити для лекшого вивченя також книжки виданої Товариством „Просвіта", ринок ч. 10, або Самоучка, видарого А. Окпишем, ул. Кадецька ч. 4. Впрочім всякі близші поясненя дасть радо канцелярія Українського Педаґоґічного Товариства, ул. Мохнацького ч. 12.

„КНИГИ серіки, що зрошують землю, — се жерело мудрости" —

(*найдавнїйша лїтопись*)

А. ФРАНС: Боги жаждуть крови . . . 2·—
ВОЛОДИМИР Б.: Латачки, опов. . . . . 1·—
В. Г. ЗЕЛЛЇЕР: Синя фльота, світова повість. Часть І. і ІІ. Переклав Д-р М. Ловинський . 6·—
М. КОЦЮБИНСЬКИЙ: Листи до Володимира Гнатюка . . . . . 1·50
Д-р А. КРІСТЕНЗЕН: З фільософії політики переклав Д-р М. Ловинський . . . . . 1·60
Б. бр. НОЛЬДЕ: Автономія України з історичного погляду. В перекладї і з передм. М. Залїзняка . . . . . — 40
„RUSSICA" розвідки й статї . . . . . 1·60
М. ГИЙО: Проблеми сучасної естетики. З франц. мови перекл. Д-р Щурат. . . . . 1·60
ЛЕОНІД АНДРЕЄВ: Семеро повішених, перекл. Д-р В. Сїмович . . . . . 1·—
НАШІ ХРИСТІЯНСЬКІ СУСПІЛЬНИКИ . . . — ·50

Прошу прислати **не 17 К. 40 сот.** *а тілько* **7 Корон (сїм),** *а вишлемо усї вичислені книжки.*

Замовлені книжки за попереднім надісланем грошей висилаємо **того самого дня** *так на провінцію як і на Feldpost-и.* — **Порто 80 сот.** — *Feld. 1·50 (само полотно коштує 1 К). — Поодинокі книжки можна замовляти з 50% опусту, тодї просимо на висилку звичайну долучити 20 с. на поручену 60 с.*

ЗАМОВЛЯТИ: **„Дешеве Видавництво" Львів, ул. Бляхарська 18. II п.**

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волини, які супроти останнїх подій тим довезші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

Всеволод Форостина, Перемишль 2 К (Дн.): Сяню Сїлецьку з Тустанович, Мартусю Колтунюк зі Львова, Романа Копача з Бялої, Богдана Акиськевича і Маріяна Малиновського з Перемишля. — Ева Пекар з Дахнова 5 К. — Марія Сїкомас з Дахнова 5 К. — Михайло Пекар з Любачева 5 К.: Петра Бурачка k. u. k. Feldgendarm Wladymir Wołyńśkyj, Миколу Саєвича четар УСС. Володимір Волинський, Юліяна Вариводу ц. к. лїсничого в Прислопі п. Перегинсько, Івана Круцька запас. жандарма в Любачеві. — Дарія Охримовичівна 5 К (Дн.): дїдуня Льва Якша в Рожанцї вижній, вуйка о. Михайла Реваковича в Волосянцї, Марусю Охримовичівну У Львові, Марусю Охримовичівну в Корчині, Василька Охримовича в Ялинковатім. — Богдан Кульчицький в Вощанцях 2 К.: Дарусю Кульчицьку в Вощанцях, Мірося Турянського з Купнович, Богданця Онишкевича з Купнович, Ґенцю Мариняк в Кентах і Ол. Ґарабачівну з Любачева. — УСС. перебуваючі на відпустї в Черневі заколядували 64 К. — Громада Конюшки 26 К 10 сот.: громади рогатинщини: Бабухів, Лучинцї, Пуків, Путятинцї і Підгородє. — На сходинах Бесїди в Городку 26 К 40 сот. Жертвували: о. Стеблецький 2, о. Лиско 4, д р Озаркевич 3, п. Бованко Степан 1, Бованко Роман 1, д-р Кисілев.

ський 2, Возняк 2, Мацюрак 2, Іванна Левицька 1, Пеленський 2, Стеблецька 1, Гладишевська 2, Фостяк 2, Кисілевська 1, Матковський 0.40: „Бесіду" в Яворові, Перемишлі, Львові і „Народний Дім" в Мостисках. — Катря Кітівна 10 К: пп. Костецького управ., Ів. Дмитришина офіц. бюра евіденц., Петря Франка чет. УСС., Катрю Глядунівну УСС., Павлину Михайлишин ст. дес. УСС. — Поручник 80 п. п. Григорій Ластовецький 10 К: о. Менціńського пол. кур. 80 п. п., Дмитра Горбачевського надпоручн. Rimaszombat Ungarn, Йосафата Фещура надпоручн. Ukr.-poln. U. O. Kurs XXIII N. F. Grup. Kmdo Василя Петельського поручн. пол. поч. 373, Осипа Газдюка хорунж. пол. поч. 212. — Людка Щурівна Грибовичі 5 К (Дн.): о. Володимира Коновальця Малехів, Йосифу Островську Грибовичі, уч. Галю Когутівну Підліски малі, Йосифа Фолендиша Морава, учит. Андрія Зеленого Вислобоки. — Стефанія Чапельська Яворів 10 К (Дн.): Осипа Теліховського Яворів, Мирона Грушкевича Яворів, Володимира Лепкого Яворів, Осипа Пшепюрського Яворів, Івана Фицаловича Тучапи. — Емілія Шухевичева Тишківці 10 К (Дн.), — Володимир Кірилович Львів 5 К (Дн.),— Осип Левицький оберлейт. обор. кр. 51 16 К. (Дн.): надпор. Сильвестра Пелеха-Личковского пол. поч. 37, надпоручника д-ра Стефана Шухевича пол. почта 37. Олю Левицьку Стрий вул. Трибунальська, о. Юбеналя Білинського пароха Помонята, поруч. Володимира Панаса пол. почта 37,—Микола Паланиця офіц'ял подат. в Борини 5 К: Андрія Даниловича нотаря, Романа Липинського контрольора податк., Онофрія Волощака офіцяла податк., Івана Ялоху офіц. судового, Петра Чиляка команд. жанд.— всі в Борині, — Ілия Стебельский Голинь 3 К (Дн.): Володимира Зятика начальника почти Голинь, Лєну Скрутівну учит. в Мисові, Петра Коцана учит. в Цьвітовій, Пилипа Івасевича учит. в Демянові, Петра Корольчука учителя в Креховичах, — др Ярослав Грушкевич в Моршинї 10 К (Дн.), — Максимів Стефанія Гмінд 5 К: уч. Кваснюк Розалія, уч. Вацик Зоня, богослов Ворончак Іван, богослов Бабій Антін, філь. Шумей Дмитро — всі в Гмінді, — Славцьо Коростіль, Перемишль 2 К.: Аню Трешневську в Хороброва, Янцю Трешневську з Ялина, Мирося Турянського з Купнович. — Петро Годованець, Перемишль 5 К.: Івана Галущинського, професора, Стефана Бобеляка, професора з Перемишля, Йосифа Лебіщака, професора з Яворова, Кирила Годованця, ц. к. поручника артилєрії в Мерані, і Івана Гронського, однорічного охотника в Єгерндорфі.—о. Іван Колтунюк, завідатель Крукенич 5 К. (Дн.): п. Стефанію Полянську з Тулиголов, п. Галю Чайківську з Ільника, п ну Іренку Сінкевичівну з Медики, о. д ра Михайла Трохимчука з Судової Вишні, о. Володимира Марущака з Перемишля. — Іванна Левицька, Городок Ягайлонський 5 К.: Галю Залізнякову, Відень, Дорцю Левицьку, Сянік, Миколу Залізняка, Відень, Петра Бігуса, Schönberg, і Василя Весоловського, Львів. — Марія Чехович з Перемишля 5 К.: п. Анну Адамську з Перемишля, о. совітн. Івана Уруского з Кракова, о. Василя Лиска зі Львова, п. Юрія Шумського з Павлосьова і п. Романа Лесика У. С. С. — Кость Чехович у Львові 5 К.: Марусю Фуртаківну, Марусю Олексишин, Стефанію Кульчицьку, Ольдзю Лисків ну зі Львова, Ірину Гоцьку з Дворець. —

Просимо всіх Вп Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Ділї, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) викликаних, В той спосіб заощадите нам богато роботи, бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сій нагоді пригадуємо, що жертви складає ся пдтковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо сверкувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Дністер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адміністрацію „Діла" і викликаних. х.

СПОВІСТКИ.

Середа, 28. марта 1917.

Нині: греко-кат.: Агафія — римо-кат.: Секста п.

Завтра: греко-кат.: Савина і Папи. — римо-кат.: Евстахия.

Повінчались дня 27. лютого с. р. у Кракові в церкві св. Норберта Зенон Дрималик ц. к. сотник 18 п. п. обр. кр. з панною Граффівною, учителькою.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 27. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група військ Макензена. Не стало ся нічого особливого.

На фронті архикнязя Йосифа: На південь від долини Цобанїош неприятель при помочи сильної артилєрії заатакував вчера становища на Мадярош. Відперто його по части в бою зблизька. На південь від долини Сульта наш гарматний огонь здавив у зародї пробу російського наступу.

Фронт князя Баварського: На південний схід від Бережан під Олієвом і на захід від Луцка неприятель безуспішно наступив на наші лінії. Поніс він великі втрати. В околици Баранович несподіваним наступом виперто неприятеля з його становищ на захід від Щари, при чім крім значних кривавих втрат утратив він над 300 полонених.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

В околици Гориції віддїли нашого полку піхоти ч. 100 при сильній помочи артилєрії вдерли ся на південь від Біл'я до неприятельських становищ, полонили 9 офіцирів і 306 жовнїрів, здобули машиновий карабін і метавку мін і вдержали ся там проти кількох протинаступів. В провалї Плєкен виперли Італійців з будинку фінансової сторожі. Після того, як наші сторожі перешукали будинок і опустили його, він вилетів у воздух.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Положенє в Альбанії не змінило ся.

Заст. шефа ген. штабу **Ф. Гефер.**

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 27. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

З приводу слоти на цїлім фронті боєва діяльність була мала. На дорогах, що ведуть з Бапом на північний схід, були перепалки на лінії передних сторожий Норкіль-Лякікур, а так само коло Еканкур, на північний схід від Перон. По кількох безуспішних наступах неприятель обсадив вкінци місцевість Розель над потоком Кольонь. В лісах між Оазою і Кусі ле Шато значнїйші французькі сили наткнули ся на наші сторожі, які, спричинивши неприятелеви втрати, уступили перед окруженєм, яке їм грозило.

СХІДНИИ ТЕРЕН ВІЙНИ

Фронт кн. Баварського: Виправи наших під'їздів коло Ілукшти в двох останних днях дали нам 30 полонених. Стільки ж Росіян і один машиновий карабін взято вчера під Сморгонем з неприятельських ровів. На південний схід від Баранович повело ся нам добре обдумане і сильно переведене підприняте. Здобуто приступом російські становища, положені на західнім березї Щари між Даровом і Лабузами і полонено 300 Росіян, а також здобуто 4 машинові карабіни і 7 метавок мін. На захід від Луцка, на північ від зелїзниці Золочів-Тернопіль і коло Бережан російські баталїони по сильнім огни пішли до наступу, але їх відперто, при чім понесли вони значні втрати.

Фронт архикнязя Йосифа: На південь від долини Тротузуль наш оборонний огонь ударемнив підготовлений наступ. Відперто російські сили, які наступали на гірський хребет Мадярош.

Група Макензена. Не стало ся нічого важного.

Фронт Македонський: На північний захід від Монастира Французи знов атакували. Кілька сильних наступів зломано з бою зблизька. На захід від Трнова неприятель усадовив ся в вузкім кусни рова.

Перший кватирмайстер ген. **Людендорф.**

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Онуфрій Павлів, І. R. 75. пошукує своєї жінки Мотри, евакуованої в р. 1915 з Ясниці, пов. Броди до Оріховець. 201 2—4

Хто знає адресу Гриця Качмарчука, учителя з Калущини, що служив при Lir 35 зволить ласкаво донести за адресу: Тома Давидович, Glockensammelstelle in Salloch bei Laibach (Krain). 203 2—2

Оголошення.

УКРАЇНСЬКА ПРАВЧИНЯ — Львів, вул. Гродзицких 9. I. пов. — виконує сукні дамські по умірковаиих цінах. 6—9

Бандажі на пропуклини (брух) пупця, живота, пахвини і ворка (мошен) та черевні опаски і шнурівки для пань. Підопаски місячні для пань. Бандажі проти опадання матиці. Бандажі на жиляки ніг. — **М. Л. Полячек, Самбір 25.** — Цінники даром. 138 3—4

ЛЕН на насіне

по зниженій цїні

доставляє

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарсько-торговельних Спілок

у Львові, Жмуровича 26.

з припорученя Товариства „Сільський Господар".

Ціна лену виносить около К. 1·20 за 1 кг. без мішка коштів перевозу, котрі окремо числить ся.

Селяни з одної громади повинні разом замовляти так, щоби висилка обнимала по можности рівні скількости по 100 кг. та надсилати задаток по К 50 на метр. сотнар. VI 1—2

21 томів української творів літератури 21

від Котлярєвського до Руданського включно, в редакції П. Юдіяна Романчука, накладом „Товариства „Просвіта" у Львові, на добрім папері, гарний друк, у полотняній оправі з витисками коштує **К 52·50**, в оправі півполотно з витисками **К 42.**

Поодинокі томи коштують 1) в полотняній оправі К 2·50. 2) в півполотно К 2·—. При замовленю всїх томів нарав сплачуємо порто самі а при замовленю поодиноких томів належить долучити 65 сот. на рекомендоване порто (або 92 сотики на фрагт, коли замовляє ся більше як два томи нарав).

Твори обіймають слїдуючих письменників і поетів:

Книжка 1. І. Котляревського, П. Артемовського Гулака, Е. Гребінки (сторін 536; другий наклад).
" 2. і 3. Григорія Квітки-Основяненка в 2 томах (сторін: 544, 552; другий наклад).
" 4. М. Шашкевича, Ів. Головацького (сторін: 456 і другий наклад).
" 5. Н. Устіяновича, А. Могильницького (сторін 512 і другий наклад).
" 6. А. Метлинського, М. Костомарова (сторін 496).
" 7. і 8. Тараса Шевченка в 2 томах (сторін: 552, 544; третій наклад).
" 9, 10, 11, 12, 13, 14. П. Кулїша в 6 томах (сторін: 504, 560, 576, 528, 560, 700).
" 15. і 16. І. Воробкевича в 2 томах (ст.: 420, 420).
" 17. Л. Глїбовича, К. Климковича, Вол. Шашкевича (сторін 580).
" 18. Ол. Стороженка (сторін 592).
" 19, 20. і 21. Ст. Руданського в 3 томах (сторін: 456, 456, 480).

Висилаємо лише за попереднім надісланем готівки. Радимо спішити ся з замовленями, тому що деякі томи на вичерпаню а новий наклад не скоро буде можна зробити. — Замовленя і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіта", — Львів, Ринок ч. 10. V. B 11—

ЛЮБЛИН! -КОНТОРА ПИСЬМ- — — в ЛЮБЛИНІ — — Краківське Передмістє ч. 44

має всї українські часописі і видавництва:

Календар „Просвіти" на рік 1917.
Памяткова книга С. В. У. рік 1917.
Календар „Русалка" на рік 1917.
Стрілецький календар Альманах на рік 1917.
Молитвенники і и. — **Всї видавництва С. В. У.**

Всї Редакції і Видавництва просить ся, наколи не суть на складі в конторі „Працї" висилати до дальшої перепродажи.

Контора письм „Праця" Володимира Понятовського у Люблині, Краківське Передмістє ч. 44. 172 3—3

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по німецьки, нехай замовить собі сейчас українсько-німецький

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-е видана). Ціна 1 К 40 сот. з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу:

А. ОКПИШ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителїв удільяючих початків німецької мови, як також учеників приготовляючих ся до вступних іспитів. 70 30—50

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО. З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 73. (9.325) Львів, четвер 29. марта (16 ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч., II. пов.

Конто почт. щади. 26.725.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2·70 К.
квартально . . . . 8·— „
піврічно . . . . . 16·— „
цілорічно . . . . . 32·— „

у Львові (без достави):

місячно . . . . . 2·40 К.
квартально . . . . 7·— „
піврічно . . . . . 14·— „
цілорічно . . . . . 28·— „

За заміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень: Стрічка петитом, найменша висота 40, в окладках 60, в описістках 80 с., в реклямовій части 1 К. Повторюваня цілі числа і заручена 10%. Некрольоґія студена 1 К. Оголошення за окремою умовою. Одно примірник коштує у Львові 10 с. на провінції 20 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 28 марта 1917

Що російська революція викликає тепер инші вражіня й оцінки, ніж коли-б той сам просес перебудови Росії був відбував ся в часі мира, се зрозуміле, бо тепер усе оцінюєть ся зі становища інтересів війни.

Може бути, що Англія і Франція в останних часах не були вдоволені з Миколи II. і його правительства, боячи ся, що воєнне положене в звязку з інтересами династії і дотеперішного режіму готові заставити царя заключити мир. І з сього становища Англія і Франція могли справді не тільки співчувати, але і співдіяти при тім державнім замаху, який виконала Дума. Але певна річ, що Англія і Франція бажали собі при тім тільки, щоб той замах у сунув від державної керми елементи, підозрілі о тенденції окремого мира, і віддав ту керму в руки елементів, готових усі сили Росії покласти на жертвеннику тих воєнних цілий, які визначили собі західні союзники Росії. Тому з хвилею, коли керма держави опинила ся в руках Мілюкова і тов., Англія і Франція хотіли би мати російську революцію покінченою, щоб нове правительство могло спокійно і свобідно організувати всі сили держави до дальшої війни. В мирний час Англія і Франція повинні радіти, коли Росія перебуває процес, який має її що-до внутрішної будови наблизити до них. Тепер такий процес наповняє їх трівогою, бо Росія, занята внутрішною перебудовою, не може видобути з себе стільки сил для потреб війни, скільки треба би на думку Англії і Франції. І тому найбільш демократичні держави Европи боять ся, щоб російська революція не сягнула занадто глибоко в істнуючий внутрішний лад і не захотїла його занадто здемократизувати. Французька республика боїть ся, щоб Росія не стала республикою. Вітчина найбільших горожанських свобід Англія боїть ся, щоб Росія не пішла за далеко в перебудові на основах як найповнійшої горожанської свободи.

Перейдім до центральних держав. Коли-б у Росії міг правити по своїй волї поступовий блок, якого головними елементами (вичисляючи з „ліва" на „право") є кадети, октябристи і ліві націоналісти, то з того повстала би компромісова політика, яка менше більше відповідала би компромісовій політиці парляментарних більшостий у центральних державах. Цар зі своїм правительством є для пануючої політичної опінії центральних держав за реакційний; російські партії, що стоять лівійше від кадетів (а навіть самі кадети!) за радикальні. Так певне оцінувано би в центральних державах анальогічне теперішному положенє в Росії в часі мира.

А тепер? Тепер пануюча публична опінія центральних держав ділила свої симпатії між наря з його правительством і крайні партії. Чому? Бо з царем і його правительством звязувано надії на окремий мир, а крайні партії будили надію, що може вони все таки „зроблять революцію" і ослаблять воєнну силу Росії так, що з сього вийде прискоренє мира. І тому перше міркованє, яке в центральних державах викликав вибух російської революції, було: Чи се є тільки „англійська робота" для інтензивнійшого веденя війни Росією і — коли так — чи Англії вдасть ся осягнути свою ціль; чи може є се таки справжня революція, яка спричинить в Росії такий хаос, що Росія стане зовсім нездібна до веденя дальшої війни?

Що при тім дістало ся якесь „кріпке слово" „англійським наймитам" за їх воєнний запал, або слово похвали російським „соціялістам, нігілістам і анархістам", які преціньраз „зробили революцію", чим заслужили собі на титул „правдивих патріотів", „обороніів народу" перед несовісністю „англійських наймитів" і т. д., — се також належить до обявів воєнної психольогії. Підчас війни зникає інтернаціональна солідарність інтересів династично-монархічних, пануючих націй, клясових, яка в мирний час спричиняє, що удар, звернений проти династії, монархізму, пануючої нації чи кляси, викликає однаковий відгомін в анальогічних кругах цілого цивілізованого світа. Підчас війни нема нічого гіршого, як горожанин ворожої держави, який готов за свою вітчину й її інтереси в тім розуміню, яке їм надає його правительство, пролити останню каплю крови, і нема нічого симпатичнійшого, як той горожанин ворожої держави, який підносить бунт проти своєї державної власти, словом, як усякі революційні (звані у себе дома злочинними) елементи.

Кажемо ще раз з натиском, в усім сім нема нічого дивного. Війна, се стан, в якім воюючі держави загрожують собі взаїмно знищенєм, отже нічого дивного, що кожда держава оцінює події в ворожій державі в того становища, чи ті події скріплять, чи ослаблять її ворога.

Оцінюючи з сього становища події в Росії, маємо, здаєть ся, більше даних вносити, що вони не то не скріплять в дусї бажань Англії і Франції, але швидше ослаблять воєнну силу Росії, ніж даних для противежного погляду. І тому революцію в Росії — все з застереженєм, що се поки що тільки гіпотеза — можна вважати елементом, який може прискорити заключенє мира.

Засіданє У. П. Р.

Відень, 24. марта 1917.

У второк дня 3. цвітня с. р. відбудеть ся в парляментї о год. 10 перед полуднем повне засіданє Української Парляментарної Репревентації.

З огляду на вагу справ, які стоять на порядку нарад, президия просить всіх членів У. П. Р. взяти конче участь в тім засіданю.

Загальні збори „Руської Щадниці".

У Львові, 28. марта 1917.

Загальні збори „Руської Щадниці" в Перемишли відбули ся вчора дня 27. с. м. під проводом о. канцлєра Олександра Зубрицького.

Звіт з дїяльности і рахунки та білянс за рік 1916 р. з надвишкою 23.324·56 К предложив іменем дирекції д-р Теофіль Кормош.

По переведеню дискусії, в якій брали участь присутні члени пп.: о. Теодор Савойка, Іван Борис, Денис Коренець, Андрій Алискевич, Омелян Саєвич, д-р Альфред Говикович, Андрій Сабат, о. Андрій Борисевич і д-р Теофіль Кормош, загальні збори на внесенє ревізійної комісії, предложене дир. Алискевичем, затвердили білянс за рік 1916 і удїлили абсолюторії виділови і дирекції з дїяльности за рік 1916.

З черги переведено вибір пп.: д-ра Теофіля Кормоша, о. мітрата д-ра Василя Левицького і Михайла Кобузинського як членів виділу і п. Андрія Сабата як заступника члена виділу на трилїтну каденцію.

По принятю в члени „Руської Щадниці" о. декана Кипряна Хотинецького з Ярослава предсїдатель закрив загальні збори.

Курс для рільничих секретарів філій „Сільського Господаря".

Львів, 28. марта 1917.

Краєве Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові рішило установити в 10 повітах середної Галичини при своїх Філіях рільничих референтів, платних з фондів головного Товариства. Задачею рільничих референтів є познакомити ся з господарськими потребами населеня на областях рільного господарства і старати ся заспокоїти його потреби даванєм порад населеню, посередництвом у місцевих і висших властий, інформованєм „Сільського Господаря" у Львові і господарської комісії У. П. Р. у Відни; з окрема: помагати пошкодованим при відбудові знищених громад після вказівок поданих в брошурі: „Відбудова краю" і дальших вказівок „Сільського Господаря"; помагати населеню використати державні підмоги призначені на віднову рільництва, годівлю худоби і бевріг, садівництво і огородництво, використувати всї правні постанови, видані для оборони рільників, помагати відновити приватні і кооперативні спілки з области промислу, рукодїла і торговлї, давати поміч при віднові економічних організацій, як Кружки і Філії „Сільського Господаря", господарсько торговельні спілки і т. п., основувати повітові канцелярії безплатної поради при філіях „Сільського Господаря" і во можности провадити сї канцелярії.

Рільничі референти — се платні виконуючі органи головного Товариства „Сільський Господар" і його філіяльних рад і посередники між Товариством і населенєм і дорадники і помічники населеня під теперішню тяжку для рільництва хвилю.

Щоби дати нагоду кандидатам на референтів познакомити ся перед виїздом на свої місця на провінції зі справами з области відбудови громад, віднови рільництва, промислу, рукодїла і торговлї, з правними постановами дотично сих областий господарських, правними вказівками що до військових причинків, воєнних чинитьб і шкід, порад в справах апровізаційних, військових звільнень для рільників і ремісників та вказівками, як відновити і приноровити до теперішних воєнних часів наші економічні організації, устроює Товариство „Сільський Господар" чотиродневний курс у Львові.

Товариство застерігає собі свобідний добір осіб на обсаду повітових рільничих бюр з поміж учасників курсу. Першенство будуть мати особи теоретично і практично з рільництвом познакомлені.

Товарастно радо повитає на курсї добровольців і особи, які би ті філії з власних фондів бажали ужити до помочи при віднові господарства.

Кандидати не узгляднені не мають права жадати від Т-ва яких небудь зворотів з титулу їзди і перебуваня у Львові підчас курсу.

Дуже пожаданим булоби, щоби на сей курс явили ся одиниці, що мають вести повітові канцелярії безплатної поради при Філіях „Сільського Господаря".

Курс розпічнеть ся дня 9. цвітня 1917. о 9. з рана. Зголошеня Філій і поодиноких осіб слати телєграфічно на адресу „Сільський Господар" Львів, Зіморовича ч. 20.

2. цвітня.

Львів, 28. марта 1917.

Нові зарядженя Вільзона вказують на те, що рішенє Сполучених Держав приближаєть ся. Поки що Вільзон не вважає затопленя Німеччиною трьох американських кораблїв за достаточний привід до війни і він ніколи не заявив ще, що в такім случаю він виповів би війну. Та з другої сторони він почуває себе в праві почати боротьбу проти підводних човнів і тому зарядив воруженє кораблїв, що мають їх винищувати. Таким чином дуже легко може наступити затопленє німецького підводного човна американським воєнним кораблем, а за тим виповіджене війни Німеччиною. На той послїдний крок не хоче зважити ся Вільзон без виразного дозволу парляменту. Американські кораблї призначені до бородьби з підводними човнами поки що стоять на якорі, тільки біля своїх берегів кружляють вже американські воєнні кораблї: Рішенє про дїяльність офензивного поведеня проти німецьких підводних човнів та про евентуальну співдїяльність з фльотами антанту довершить ся що йно на конгресї, який скликано на надзвичайну сесію, що пічнеть ся 2. цвітня.

НАЙКРАЩІ ТОАЛЕТОВІ МИЛА
ориг. французькі перфуми на складі
бритви, всякі тоалетові прилади, АПАРАТИ до голеня як також ножі до них по гуртовних цінах — поручає — — знана з солідности фірма — —
С. ФЕДЕР
Львів, Сикстуська ч. 7.
208 1

Події в Росії.

В Петрограді. — Де збере ся конституанта? — Волинський полк.

ЛНОНДОН. Райтер доносить з Петрограду під датою 26. с. м., що відкрито там около 600 машинових карабінів, розміщених в ріжних точках міста. Підчас першого представленя в Опері від вибуху революції два члени виконуючого комітету Дули з царської льожі виголосили до присутних промови.

Провізоричне правительство заявило, що конституанта збереть ся в Петрограді.

Волинський полк, перший з полків, який пристав до революції пішов походом до Таврійської палати, запевнив правительство про свою вірність та вказав на конечність дальшого веденя війни аж до побіди. Орхестра заграла Марсилезу.

Чи вдержить ся новий лад?

КОПЕНГАГЕН. (Ткб.) „Politiken" пише: Донесеня ріжних часописий фінляндських виявляють, що радикали і соціялісти бережуть ся. Урядові вісти про побіду революції о стільки є правдиві, що то, що було. впало, але новий лад не стоїть ще на певній основі.

Фльота сибірська і Ледового океану за новим правительством.

АМСТЕРДАМ. (Ткб) До „Allgemeen Handelsblad" доносять з Петрограду: Міністер війни Гучков одержав з Владивостока і Архангельська депеті з донесенєм, що залоги тих пристаний, фльота сибірська і Ледового океану признали провізоричне правительство.

Новий начальний вожд.

АМСТЕРДАМ (Ткб). Дневник „Socialdemokraten" одержав приватну відомість з Петрограду, що остаточно рішено іменувати генерала Алексеєва начальним вождом армії.

Вожд галицького фронту.

КОПЕГАГЕН (Ткб). З Петрограду доносять, що генерал Лещицький іменований комендантом групи військ на західнім фронті.

Мілюков про воєнні цїли Росії.

ЛЮГАНО (Ткб). Італійські дневники доносать, що Мілюков також перед представником паризької агенції „Radio" заявив, що Росія буде дальше вести війну аж до побіди, а її цїлию заняти Царгород і визволити всїх австро-угорських Славян. Сербія і Ромунія стануть більшими, як були перед війною та буде зорганізована південно славянська держава така сильна, що німецькі замисли на Балкані стрінуть ся з непоборимою запорою.

З побуту гр. Чернїна в Берлїні.

БЕРЛІН. (Ткб.) Дня 27. с. м. перед полуднем міністер заграничних справ гр. Чернін дальше конферував з державним канцлєром Бетман-Гольвегом. В полудне жінка наступника престола приняла міністра на авдієнції. Опісля відбуло ся в честь гр. Чернїна снїданє в австро-угорського амбасадора кн. Гогенльоге, в якім взяли участь також канцлєр, державний секретар Ціммерман і оба підсекретарі уряду заграничних справ Штум і Буше. Вечером по закінченю нарад з канцлєром гр. Чернін вернув до Відня.

Німецький Національний Союз про відокремленє Галичини.

Львів, 28. марта.

Комісія Німецького Національного Союза виробила отсї основи відокремленя Галичини:

Королївство Галичина творить часть цїсарства Австрії і через се австро угорської монархії цїсарський патент, яким буде заведений новий порядок в Австрії, має перевести відокремленє Галичини на отсих основах і поручити правительству видати потрібні для переведеня заряджєня:

Державна Рада не має більше війти ся в дотеперішнім складї. Галицькі члени Державної Ради уступають як з палати послів, так і з палати панів. Вони творять у двох палатах тимчасове заступництво Галичини. Решта членів Державної Ради творить австрійську Державну Раду. Справи спільні цїсарству Австрії підлягають нарадам і рішеню обох палат австрійської Державної Ради і обох палат галицького заступництва на окремих засіданях.

Управа спільних справ належить до австрійського правительства, яке в сїй цїли в Галичині і в инших королївствах і краях установляє потрібні власти і органи, які мають бути незалежні від галицького краєвого правительства.

Коли б галицьке законодавство не відповідало потребам держави і зобовязаням краю, може держава ті справи підчинити своїй компетенції.

Державна мова має значінє також у Галичині на стільки, що зносини між краєвими і державними властями відбувають ся виключно в державній мові.

При порядкованю внутрішнох відносин Галичини треба звернути відповідну увагу на народи краю; відповідно до сього треба признати Українцям і Німцям у репрезентаційних тїлах число мандатів, яке відповідало би їх числу і значіню.

Місто Бяла і сумежні німецькі громади мають бути віддїлені від Галичини і прилучені до Шлеска.

Для українських стрільців і жовнїрів.

Зазив сповідати на великодні дарунки.

„Краєвий комітет святочних дарунків для УСС. і Українців жовнїрів армії" звертаєть ся до українського громадянства з зазивом, в якім читаємо:

Вже трету весну стрічають Українські Січові Стрільці та Українці-жовнїри ц. і к. армії в полї. У важких трудах довелось їм прожити довгі роки... Іде весна, а з нею величне свято —Воскресенє Христове. Знова доведеть ся Українським Січовим Стрільцям та Українцям-жовнїрам ц. і к. армії святкувати се велике свято далеко від своїх рідних-близьких.

Осолодїмо їм і сьогорічний Великдень хоч дрібним дарунком, що тямимо про них!

Жертвуймо на великодні дарунки для Українських Січових Стрільців!

Складаймо на великодні дарунки для Українців-жовнїрів ц. і к. армії!

Ласкаві жертви в грошах просить ся слати на залучений чек кред. тов. „Дністер" (Львів, вул. Руська ч. 20) ч. кн. 9880. Жертви в натурі і всякі письма просить ся слати на адресу: Краєвий Комітет святочних дарунків для У. С. С. і Українців жовнїрів ц. і к. армії. Львів, вул. Мохнацького ч. 12 (Укр. Пед. Тов.).

НОВИНКИ.

Львів, 28 марта 1917.

— **„Франко про себе і про нас"**—відчит на сю тему виголосить в рамени „Союза Українок" артист маляр Іван Труш в суботу 31. с. м. в год. ½5 по пол. в великій сали Музичного Тов-а ім. Лисенка—Вступ 1 К., 60 сот. і 20 сот.

— **„Відбудова краю".** „Сїльський Господар" подає до відома всїх філій, кружків і загалу членів, що вже вийшов з друку підручник для хліборобського населеня: „Відбудова краю", уладжений і виданий Товариством в цїли по-

---

2)

У. С. С. на Волині.

Культурна праця серед волинських Українців.

Приготовляючи грунт для просвітної праці, треба було передовсїм викорінити поширену між населенєм думку, що на тій землї буде Польща. Думка була о стільки оправдана, що урядованє з мужиком відбувало ся виключно в польській мові. Стрічало ся тоді з такими закидами, що се за освободженє, коли освободивши ся з під одного ярма, прийдеть ся тягнути друге, й то, хто знає, чи не гірше. Пізнійше прилученє Холмщини до Польського Королївства було великою перепоною в дементованю тих фальшивих вістий. Розговори на того рода теми відбували ся на т. зв. „сходах", які уряджувало ся по селах від половини марта, себ-то від часу, коли власть висказала ся в письмі до комісаріяту дуже прихильно про його роботу та облекшила в дечім форму тої роботи.

„Схід" скликував в громаді староста на просьбу четаря, а коли зібрали ся вже люди, — було се в селї, де з комісаріяту ще нїхто не заходив,—знаючи психольогію населеня і його страх перед мундуром, зазначувало ся передовсїм, що ми не прийшли анї нїчого забирати, анї жадних тягарів накладати, а прийшли поспитати, як їм живеть ся, чого собі бажають, в думцї, помогти їм як вже не ділом, то хоч добрим словом. Опісля звертав ся референт (чи як би його назвати), а були ними д р Осип Пеленський, тов. Кузьмич та в части тов. Романків, до котрого небудь з присутних селян з питанєм:

„Хто ви такі є?" — на що майже кождий давав відповідь:

„Православний".

„А може себе ще як називаєте?"

„Нї, нїяк більше".

„А може ви чули, як вас другі називають?"

„Та кажуть: мужики хахли", а часом вирве ся з громади якийсь голос:

„Нас також Малоросами називають".

Про назву Українців нїхто майже не знав, з виїмком деяких свідомійших, що їздили в Київ або инші наддніпрянські околиці.

„А якою мовою говорите?"

„По просту — по мужицьки", а дехто додасть:

„По малоросійськи".

„А як то по малоросійськи, або в Росії є ще яка инша мова?

„Так, там в глибокій Росії, як в Москві кажуть, що говорять инакше, по твердоруськи. Тих називають у нас кацапами".

„А є такі кацапи тут між вами?"

„Та де там, тут їх нема".

Се один зі способів, яким зачинало ся близшу розмову. Спосіб сей припав менї найбільше до вподоби, а цїкавий він тим, що нарід тут цїлком свідомо, тілько негативним способом заперечує, що не належить до тих, які говорять по твердоруськи, зазначує свою національну окремішність.

Тепер приступав референт до приступного викладу про ріжницю тих мов і назв з закінченєм: „Отже ся малоруська мова називаєть ся властиво українською, а ті люди, що говорять тою мовою, називають ся Українцями". В дтак вичислювано всї губернії і краї, де мешкають ті люди, що говорять по українськи, згадувано про положенє українського народу в Росії в протиставленю до положеня в Австрії, про світлу його минувшину, колишних могучих князїв, а з'осібна про славне князївство Володимирське. Згадувано дальше про теперішні змагання нашого народу та стрілецьку організацію, її цїль і значінє.

На закінченє звертало ся увагу на воєнну ситуацію, наводило ся людий на причину, чому Росія, мимо сего, що розпоряджає такими масами, не може осягнути успіхів. Підносило ся як-раз темноту мас та цїлковитий брак освіти, замічаючи, що не тілько сама фізична сила, але передовсїм розум, інтелїгенція, які можна набути просвітою, а ту знов наукою, а найлекша й найуспішнійша знов дорога до науки се — школа. Тепер звертав ся референт до присутних з запитом, чи вони не хотїли-би такої школи і чи коли вже самі не могли просвіщати ся, то чи не хотїли-б дати змоги бодай своїм дїтям вчити ся на рідній мові. Майже всюди годили ся люди дуже радо на заснованє такої школи, вибирано сейчас шкільний комітет та підписувано поданя о дозвіл на отворенє школи. При тій нагоді просили о присиланє їм православних священників, яких брак вони до нинї ще відчувають.

На відхіднім роздавано між присутних привезені зі собою часописи, як „Дїло", „Свободу", „Громадський Голос", а дальше брошури та популярні книжочки, як: „Що треба знати кождому Українцеви", „Про давні часи на Україні", „Про житє Тараса Шевченка", „Русь Україна й Московщина" та инші, а треба додати, що тутешне населенє до книжки дуже цїкаве й радо її читає.

Д-р Луна Иванчук.

ВИНА Богослужебні - природні - - - білі - - самороднери просимо безпроволочно замавляти — до весняного транспорту — в посередниченю 187 8—12 „НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ" Львів.

знакомленя української людности з головними основами відбудови краю, яку розпочала переводити Краєва Централя для господарської відбудови Галичини в Кракові. Підручник сей містить інформації в справах технічної відбудови зищених війною сіл, міст і місточок і обнимає слідуючі розділи: 1) Централя відбудови, її склад і поділ на секції, а то: а) будівельну, б) рільничу і в) торговельно-промислову; 2) Круг діланя повної Централї; 3) Круг діланя поодиноких секцій; 4) Обсяг діланя і задачі будівельних експозитур; 5) Як старати ся о відбудову знищених? 6) Які зміни треба поробити в організації Краєгої Централї для відбудови краю, щоби зближити уряд до пошкодованих? 7) Повітові прибічні ради при староствах; 8) Програма діяльности філій і кружків „Сільського Господаря" та час війни аж до упорядкованя відносин по війні; 9) Повітові канцелярії філій „Сільського Господаря". Сей підручник розіслало Товариство управам філій Товариства до роздачі даром по одному примірникови для кружків. Колиб отже котра з філій сего видавництва ще не одержала, просимо поургувати канцелярію Товариства, Львів, вул. Зіморовича ч. 20, а канцелярія безпроволочно жадану скількість брошур доставить. Ціна одного примірника „Відбудови краю" виносить для членів Товариства 35 сотиків враз з пересилкою.

— **Віцепрезидент Краєвої Шкільної Ради** д-р Фридрих Цоль приїхав до Львова й буде приймати в четвер і пятницю від год. 10—1 в полудне в будинку намісництва на I поверсі

— **Стипендії.** Українське Педагогічне Товариство розписує отсим конкурс на 3 стипендії з ювилейної фондації стипендійної ім. Романа Алексієвича по 120 К річно, платних по 60 К по кождім шкільнім семестрі з долу за квітом належито остемпльованим і ствердженим управою наукового заведеня. О надане тих стипендій аж до укінченя всіх студій старати ся можуть так ученики як і ученицї народних і середних шкіл і студенти (ки) висших наукових заведень як також ученики (цї) виділових, рільничих, промислових і торговельних шкіл і академій через власть своїх наукових заведень і мають виказати ся, що: а) є родом з Галичини або з другої провінції, належачої до країв Австрії, заступлених в державній Раді, б) придержують ся української народности, християнської релігії греко католицького або орієнтального віроісповіданя, в) є убогі, г) ведуть ся дуже морально і д) роблять гарні успіхи в науках. Поданя, омарковані значками УПТ. на 50 сот. і заосмотрені в метрику хресту, послідне свідоцтво шкільне і свідоцтво убожества, належить вносити до Головної Управи Українського Педагогічного Товариства у Львові найдальше до дня 30. цвітня 1917. — о. Т. Лежогубський, о. Дамян Лопатинський.

— **Засіданє Ширшого Комітету святочних дарунків для У. С. С. і жовнірів Українців ц. і к. армії** відбудеть ся в пятницю 30 марта о год. 6 веч. в поміщеню „Укр. Бесіди" вул. Костюшка ч. 1 а I. поверх. При тім пригадуєть ся, що в склад Ширшого Комітету входять ті самі особи від жіночих товариств і комісаріяту У. С. С., що належали до Ширшого Комітету різдвяних дарунків. З огляду на дуже важні і пекучі справи просить ся о численну участь. — Е. Макарушкова, предсідателька.

— **Вечір казок для дітвори уладить „Союз Українок"** в неділю дня 1. цвітня в сали „Бесіди". Початок о год. 4. пополудни. Вступ для дітий 50 сот., для дорослих 1 К. Буфет повний солодощів. Приходіть малі гості! 1—2

— **Бобжинський у цісаря.** Цісар приняв дня 27. с. м. на авдієнції міністра Бобжинського.

— **Перепустки на перевіз бараболь.** Наслідком зарядженя міської команди власти видають перепустки на привіз бараболь до Львова в льокади при вул. Чарнецького ч. 7. Услівя одержаня перепусток подають розяіплені в місті оповіщеня.

— **Титул інжінера.** У Вістнику державних законів появив ся цісарський розпорядок про право уживати титулу інжінера.

— **Окремі комісії апровізаційної Ради.** Дня 27. с. м. відбуло ся засіданє апровізаційної Ради. Міністер Гефер начеркнув господарську програму діяльности на найблизші місяці. Вибрано комісію праці, та 5 фахових комісій, а саме комісію збіжеву, комісію для справ заосмотреня в бараболї і инші рільничі продукти для виживленя людности, комісію паші для худоби, для привозу і вивозу поживи і для промислу, що витворює предмети поживи.

— **Відзначений п. Михайло Гординський,** пор. 20 п. оборони краєвої, срібною медалею хоробрости I кл.

— **Голос з полону.** Два літа минає, як живу в неволї та не маю ніякої вістки від родини. Тому прошу помістити оголошенє моєї адреси в „Ділі". Володимир Снак, Росія, м—ко Койданово (мінської губернії, дер. Лучиця 225, роб. рота, 43 роб. бат.)

— **Бараболї на еаджене** є обовязаний доставити повітовий комісіонер для викупна бараболь, тому з замовленями належить звертати ся до дотичних комісіонерів, а не до „Краєвого Союза господарсько торговельних спілок" у Львові, котрий розпоряджає лиш невеликою скількостю бараболь оригінальної годівлї.

— **З нинішним числом „Діла" висилаємо чеки** для присиланя датків на великодні дарунки для У. С. С. і українських вояків цїс. армій.

---

† ПОМЕРЛИ.

Катерина Балтаровичева, жена емер. радника суду в Золочеві, померла дня 26. с. м. в 65. році житя. Похорон відбув ся в середу дня 28. с. м. В. їй п.!

„КНИГИ серіки, що зрошують землю, — се жерело мудрости" —
(*найдавнїйша літопись*)

А. ФРАНС: Боги жаждуть крови . . 2·—
БОЛОДИМИР Б.: Латачин, опов. . . . . 1·—
В. Г. ЗЕЛЇГЕР: Синя фльота, світова повість. Часть I. і II. Переклав Д-р М. Ловинський . 6·—
М. КОЦЮБИНСЬКИЙ: Листи до Володимира Гнатюка . . . . . 1·50
Д-р А. КРІСТЕНЗЕН: З фільософії політики переклав Д-р М. Ловинський . . . . 1·80
Б. бр. НОЛЬДЕ: Автономія України в історичного погляду. В перекладі і з передм. М. Залїзняка . . . . . —·40
„RUSSICA" розвідки й статї . . . . . 1·60
М. ГІЙО: Проблеми сучасної естетики. З франц. мови перекл. Д-р Щурат. . . . 1·60
ЛЕОНІД АНДРЕЄВ: Семеро повішених, перекл. Д-р В. Сїмович . . . . . 1·—
НАШІ ХРИСТІЯНСЬКІ СУСПІЛЬНИКИ . . . —·50

Прошу прислати не 17 К. 40 сот. *а тілько* 7 Корон (сїм), *а вишлемо усї вичислені книжки.*

Замовлені книжки за попереднім надісланем грошей висилаємо того самого дня *так на провінцію як і на Feldpost-и.* — Порто 80 сот. — *Feld. 1·50 (само полотно коштує 1 К). — Поодинокі книжки можна замовляти з 50% опусту, тодї просимо на висилку звичайну долучити 20 с. на поручену 60 с.*

ЗАМОВЛЯТИ: „Дешеве Видавництво" Львів, ул. Бляхарська 18. II п.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останнїх подій тим дорожші і важнїйші для української справи, конечні як найскорші і найобильнїйші жертви

З шкільного концерту в честь Т. Шевченка устроєного молодежию української гімназії в Перемишли призначено і признано **100 К** (сто корон) (Дн.). — **о. Петро Луцький 50 К.** — **Родина Ганицьких:** поручник Алексей Ганицький 50 К, Емілія 10 К, Володимир 10 К, Стефан 10 кор., Остап 10 кор., Іван 10 кор. — Лїсковацький Волод. 5 К.: о. Т. Білинкевича пароха Гозїєва, підхор. УСВ. Цибульського Івана, підхор. УСВ. Розенберга Людвика, вістуна УСВ. Гриневича Володимира, вістуна УСВ. Заячківського Мирона. — о. Венгринович Тернава 5 К. — Володимира Марків 5 К. — **Филип Волчук** народний учитель в Вільці куминській п. Магерів. — Теодора Бережницька зі Сокаля 5 К (Дн.): Маню Оницкевич з Нїсмич, Йосифу Лїскевич касієрку Народної Торговлї в Сяноцї, о. Михайла Трохимчука сотрудника в Судовій Вишнї, оберляйтнанта Григорія Гудима пол. почта 517/III—3 і Евгенія Шостака Einj. Freiw. Reserv. Off. Schule I. R. 55 Jägendorf. — Танька Бережницька 5 К. Владку Томчаківну з Перечитля, Івана Мосевича з Перемишля, Михайла Головчука директора Народної Торговлї зі Сокаля, Серафину Мазуркївну зі Сокаля, Серафину Сполїтакевич зі Сокаля. — Олександра Білобрамівна зі Старого Самбора 3 К.: Ольгу Байдалову з Мостиск, Марію Пантель з Порохника, Анну Фіківну і Анну Кульчицьку зі Львова, п. Севирина Левицького зі Старого Самбора. — Федорик Осип однор. добр. і Островський Володимир респіцієнт стор. фінанс. по 6 К: підофіцирів Барана Павла і Гумелича Івана, війта громади Тухлї, Волошина Івана всїх в Тухлї. — о. Алексій Гут 10 К (Дн.). — Евгенія Білевич учителька в Полоничній 10 К (Дн.). — Иосиф Табака E. Fr. Zsgfr. етап. почт. Холм 10 К: Андрія Занька Угринів, о. Йосифа Чеховича, о. Михайла Пирожка Ульгівок, Ольгу Гойвановичеву Ульгівок, поручника Т. Хмілю Lir. пол. поч. 295. — Василь Остапчук Гаймакер Угри 10 К: Павла Гумелюка, Василя Боднарука Етерндорф, Івана Романяка Снятика, Гнатка Остапчука, Василя Шмату пол. почт. 408. — Іван Пашко з Цїшанова 20 К: Гарабачеву з Любачева, Качмарського, Н. Л., Лучейка Івана в Футорах, Мудрецького Миколая і Василя Чухарського в Любачеві. — Стефан Пашко Цїшанів 5 К: Левку Біликівну, Софійку Ластовецьку у Львові, Іванну Долимківну в Закопанім, Е. Лебедовичівну в Горайци, Стефу Костекївну учительку в Уланові. — о. Онуфрий Орський сотрудник в Сокали 5 К. — Марія Балащукївна в Лубові 5 К: оберляйт. Григорія Гудима пол. почта 517/III—3, А. Прокопа комісаря в Сокали, Брониславa Томчака учителя в Теляжи, Григорія Макічуру Lir. 35 III. Baon 12, Feldkomp

і Марійку Бобрецьку учительку в Сокали. — о. Віктор Лапичак адмінїстратор в Старій соли 10 К (Дн.): о. Емілїяна нестора Вахнянина, адм. з Гуменця, о. Ярослава Пасїчинського адм. з Волї кобил, Михайла Сьмішковича ц. к. офіцияла уряду податкового в Старійсоли. — Наталія Соллогубівна в Неслухові 3 К: паню Евгенію Гуральову Якимів, п. поручника Івана Петрова пол. поч. 272 і священника Василя Лончину у Львові. — Др Кость Воєвідка, лїкар УСС. пол. почта 649 **50 корон:** Марту Гарасимович у Львові, Олю і Асю Горбачевських у Празї, М. Левівну студ. мед. у Львові і Теодора Рожанковського, сотника УСС. етап. почта 445. — Козма Малик в Перемишли 5 К (Дн.): товаришів Петра Клебана, Остапа Даша, Василя Павлика, Петруня Томашівського і Гіляра Ортинського всїх у Львові. — Івен Савчук учит. в Браташах 6 К.: Степана Федину одн. охот. Kriegsgräber Inspektion у Львові, Микиту Магира Einj Freiw. Korp. Gebirgstelefonabt. Nr. 121

Леонтину Вертипорохову учит. в Сїлци беньк., Василя Сеня теаль. Львів, Михайла Василишина буд. в Сїльци беньк., Тимка Василишина Сїлець беньк., Г. Браташа телегр. в Сїлци беньк. — Михайло Тарнавський, Кути 5 К.: о. Жегалловича з Нивиць, Анну Подсонську з Підлїся, Леонію Казанівську з Камінко стр. Юлію Ладівну з Гумниск, Моравецького учит. з Соколївки. — Юлія Цебровська 5 К.: Галочку Левйцьку гімназіястку в Перемишли, Наталку Лещишаківну в Якубовій Воли і всч. о. Адріяна Зафійовеького полева почта 284. —

Просимо всїх Вп. Жертводавців придержувати ся форми, оголошуваної в Ділї, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця в вписли по двох точках (:) викликаних. В той спосіб заощадите нам богато роботи. бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сій нагоді пригадуємо, що жертви складає ся пятковою системою, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати. Жертви просить ся посилати до кред. тов „Днїстер" (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адмінїстрацію „Дїла" і викликаних. Х.

ОПОВІСТКИ.

Четвер, 29. марта 1917.

Нині: греко-кат.: Савина і Пани. — римо-кат.: Евстахия.

Завтра: греко-кат.: Алексія ч. Б. — римо-кат.: Валерія.

Російські великі князі солідаризують ся з новим правительством.

ПЕТРОГРАД (Ткб). Великі князі Микола Миколаєвич, Микола Михайлович, Олександер Михайлович, Борис Володимирович, Сергій Михайлович, Юрій Михайлович, Дмитро Константинович, кн. Гаврило Константинович, Ігор Константинович і кн. Олександер Ольденбурський надіслали тимчасовому правительству телеграму, що прилучають ся зовсім до погляду, висловленого в абдикаційнім документі вел. кн. Михайла Олександровича. Рівночасно повідомляють, що рішили підпирати провізоричне правительство. Що-до своїх апанажів і дібр вел. князі думають, що на основі акту вел. кн. Михайла є вони тепер власністю держави.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 28. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група військ Макензена. Не було особливих подій.

На фронті архикнязя Йосифа: На південь від долини Уз взято російське становище ширини 3 км. і вдержано проти трьох сильних наступів. Добича виносить 150 полонених, 3 мешинові карабіни і 2 метавки мін. Проти становища на Мадярош неприятель знов учера наступав даром. В лісних Карпатах успішні підприняття на терені перед становищами.

Фронт кн. Баварського: Коло Станиславова наш відділ вдер ся до головних становищ неприятеля. Росіяни втекли. Зрештою при відлизі незначна діяльність.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Число Італійців, полонених в боях коло Білії, збільшило ся на 15 офіцирів і 150 жовнірів. В сій области огонь артилерії і мін є дуже живий.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

На балканськім фронті сильнійша гарматна боротьба.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 28. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В більшости армій день минув супокійно На терені по обох сторонах Сомми й Оази були тільки малі воєнні підприняття. Як успішно сповняють там наші війська свою задачу, видно з того, що на побоєвищи з 26. с. м. між Лянгікур і Моршіє начислено коло 1000 вбитих Англійців. Вчера Французи на західнім березі Оази коло Лє Фер при невдачнім наступі понесли криваві втрати. В Шамнанії здобуто кілька французьких ровів на південь від Ріпен. Там і в виправах на південь від Сен Суплє і коло Тагір положено 300 Французів і здобуто кілька машинових карабінів і метавок мін. На північ від Венс і в Аргонах неприятельскі видвині відділи, які вдерли ся до наших ровів, прогнано протинаступом.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ

Фронт князя Баварського: Між морем і Карпатами настала весняна відлига, яка виключає більші воєнні підприняття. Добича з боїв над Щарою збільшила ся на 10 метавок мін і 11 машинових карабінів.

Фронт архикнязя Йосифа: В виправі на північно східнім стоці гори Чіман в лісних Карпатах наші відділи вдели ся до російських становищ, висадили в воздух кілька землянок і вернули з полоненими й добичею. На Мадярош наступ Росіян скінчив ся нічим. На південь від долини Уз наші війска здобули приступом сильно укріплений гірський хребет і вдержали ся на нім проти кількох протинаступів. В наших руках остало 150 полонених і кілька машинових карабінів і метавок мін.

В области групи Макензена і на фронті Македонськім перепалки на терені перед становищами і хвилями зростаюча діяльність артилерії.

Перший кватирмайстер ген. Людендорф.

НАДІСЛАНЕ.

АДВОКАТСЬКА КАНЦЕЛЯРІЯ у ВІДНИ

надв. і суд. адвоката

Д-ра ЕВГЕНА ЛЕВИЦЬКОГО

поміщена де і давнійше:

Wien, VIII. Josefstädterstrasse 73.

Адресувати можна також: Dr. Eugen Lewickyj in Wien, Parlament. 125 3—3

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Онуфрий Павлів, І. R. 75. пошукує своєї жінки Мотри, евакуованої в р. 1915 з Ясниці, пов. Броди до Оріховець. 20: 3—4

Оголошення.

БЮРО АРХІТЕКТОНІЧНЕ

ВАСИЛЯ НАГІРНОГО

у Львові, Ринок 36.

виготовляє пляни на церкви і доми мешкальні, як також оцінки воєнних шкід на будівлях. 116 7—7

Голоду і дорожні не буде, коли кождий кусник землі обсіяте яриновим насінєм. Всї свіжі

насіння поручає **І. БОРИС**

ПЕРЕМИШЛЬ. 202 2—10

- ЖУРНАЛІЇ - - - КРОЇ - -

ВЕСКЯНІ, ЛІТНІ

постійно на складі в фірми

Р. ЛЯНДАК

Львів, ул. Чарнецького 3. 193 1—2

Стару адресу при зміні на нову конче подавайте.

Адміністрація „Діла".

ЛЕН на насінє

по зниженій ціні

доставляє

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарсько - торговельних Спілок у Львові, Зіморовича 20.

з припорученя Товариства „Сільський Господар".

Ціна лену виносить около К. 1·20 за 1 кг. без мішка коштів перевозу, котрі окремо числить ся.

Селяни в одної громади повинні разом замовлятн так, щоби висилка обнимала по можности рівні скількости по 100 кг. та надсилати задаток по К 50 на метр. сотнар. VI 2—2

УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ

„НАРОДНОЇ ГОСТИННИЦІ"

стоваришеня заревстрованого в обмеженою порукою

у ЛЬВОВІ вул. Костюшка ч. 1.

Стація електричного трамваю. — Трамвай ч. 9.

Ціни комнат від К 2 — вище.

Товариство приймає нових членів що найменше з одним удїлом в квоті К 20 і гроші на книжочки вкладкові **на 5%.**

52 9—10

- - СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ - -

- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -

(Адреса: J. Romaneczuk, Wien, Parlament.)

Цїлий світ перейдеш

як умієш по нїмецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта" п. з.

Підручник до науки нїмецької мови владив **Ю. РУДНИЦЬКИЙ,**

можна легко учити ся говорити по нїмецьки.

Підручник сей надає ся так для початкуючих як і для тих, що вже учили ся або вже уміють де що по нїмецьки або хочуть учити других. У підручнику подано самі практичні лекції, так що вивчивши їх можна вже порозумівати ся з Нїмцями у найконечнїших справах.

В лекціях говорить ся про такі річи: сільське обійсте, рідня, село, місто, барви, сільська хата, мешкане в місті, на торзї (про мясо, ярини, землеплоди), господарські будинки і річи, їзду возом, їзду зелїзницею, закупна в склепі, гостина, веденє господарки, (зима, весна, лїто, осінь), побут у Відни, між ремісниками, при війску і т. п. Книжка обіймає 239 сторін друку. Подані взірці граматики і до кождої лекції словарець.

Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 65 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта" Львів, ринок ч. 10.

V. C 10—?

Весела й цїкава лектура

в полї і в дома

Знамениті СПІВОМОВКИ

СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО

вже вийшли в новім виданю

НАУКОВОГО ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА

Том І, виданє третє, цїна 1 К 50 сот.
Том ІІ, виданє друге, цїна 1 К 50 сот.
Том ІІІ, виданє друге, цїна 1 К.

В сих трьох томах читачі знайдуть повний збір славних гумористичних віршів Руданського, всї його пісні, приказки, прислівя і байки, відомі під загальним іменем „співомовки".

Оправний том о 1 К дорожше.

На пересилку треба долучати 60 сот.

Набувати треба в Книгарнї Наукового Товариства ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10.

IV. 2—?

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ

вулиця Косцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вклади щоденно вгодинах урядових. Вклядки опроцентовує на 4%, починаючи вже від слїдуючого дня по дни вложення аж до послїдного дня перед днем відобрани.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна складати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Дирекциї, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці".

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних з річними амортизаційними ратами на протяг від 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на ескомт векслїв. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро.

Посередничить у виднуванню позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків удїлює канцелярія „Руської Щадниці" ул. Косцюшка, Народний Дім, І. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці", затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вклядки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишлї надають ся до льокації пупілярних, фондових і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 26—?

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 74. (9.326) Львів, пятниця 30. марта (17. ст. ст.) 1917. Рік XXXVIII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.725.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 251.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА: в Австро-Угорщині: місячно . . . 2·70 К. чвертьрічно . . . 8·— „ піврічно . . . 16·— „ цілорічно . . . 32·— „ у Львові (без достави): місячно . . . 2·40 К. чвертьрічно . . . 7·— „ піврічно . . . 14·— „ цілорічно . . . 28·— „ За зміну адреси платить по 50 с.

Ціна оголошень: Строка петитова, завширшки 60 м. в надісланім . . . по 25 с., в реклямах . . . по 50 с. Оголошення . . . Оголошення . . . Окреме число . . . у Львові 10 с. на провінції 15 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 29 марта 1917

Вчорашну „Gazet y Wieczorn y" знов навістив періодичний вибух гніву — „шевської пасії": кажуть у Львові — на наш дневник і на те становище супроти відокремленя Галичини, яке ми іменем своєї суспільности маємо право й обовязок публично висловлювати.

Досвідом навчені, надіємо ся після сього періодичного вибуху гніву — в скорім часі так само періодичного вилляву запевнень про любов до нас, про всякі права, солодощі, благодати, які має для нас приготовлені польська душа, коли ми нарештї тільки виречемось „вічної негації" (супроти польських посягань на наш край і нарід), погодимось в „історичною і політичною конечністю" (панованя Поляків над цілою, неподіленою Галичиною, а в данім раві й над иншими східними „krez ami" пок. Річпосполитої), а бодай — се нині для польських політиків очевидно було-б найважнійше і найцінніше! — вдамо ся з ними в дискусію над уладженем відокремленої під польським омофором цілої Галичини. Після сеї медоточивости польської для нас знов прийде черга на гнів і обіцянки заплати впертим. І так в колісце! Бо від 4. падолиста 1916. не знає польська преса („Czas", „Nowa Reforma", „Gazeta Wieczorna") иншої політичної тактики на точці питаня про Східну Галичину і Українців, як тільки тактику маятника — від райських обіцянок до пекольних погроз, і назад.

А успіх усе один і той самий: здвигаємо раменами супроти перших, сухим сміхом приймаємо другі. Тай робимо все потрібне, щоб у своїм часі можна було приступити до здійсненя того українського національно-політичного домаганя, яке єдино може запевнити національний розвиток нашому народови і яке єдино відповідає внутрішним і зверхним інтересам сеї Монархії — до побудованя правно-політичних основ українського національно-територіяльного самоозначеня в сій державі і до рівночасного справедливого розвязаня польського питаня, себто питаня польських меншостий, в українськім короннім краю Австрії.

Таке наше становище, становище цілого без найменших виїмків українського загалу. І немає ніяких політичних конечностий, які могли-б нас заставити зміняти се становище. Натомість для польської сторони, як се наглядно показуєть ся з хронічно періодичних вияв пристрастий польської преси супроти сих справ, і як се ми й без сього знаємо, істнують певні політичні межі, клявзулї й конечности, які спричинюють той весело-сумний рух маятниковий польських зусиль впливати на нас.

Та сказав був у трохи подібних відносинах Хмельницький польським комісарям: „Шкода говорити!" Шкода говорити — бо занадто добре знаємо польську політичну душу з досвіду історичної минувшини, знаємо її внутрішну вартість у теперішній хвилї,

Шкода говорити!

Тільки одно ще слїд завначити. Силкуючись в нас вперти свою думку про неминучість нашої безпроволочної згоди на відокремленє неподіленої Галичини, польські часописи раз у-раз тицькають нам перед очі запевнене про велику міжнародну вагу польського питаня, якій — мовляв — не відповідає ніяке міжнародне значіне українського питаня. Що польська справа выросла в сій війні до значіня міжнародного питаня (правда, не такого великого, як ввижаєть ся декому з Поляків), сьому перечити не будемо. Але що як у причинах, так і цілях війни грало і грає свою, зовсім не маловажну ролю, питанє українське взагалї, а галицько-українське зокрема, про се сумнївать ись не буде ніхто тямучий. Се міждержавне значіне української й східно-галицької справи, а разом з сим і питанє правно-політичного становища українського елемету до справи відокремленя цілої Галичини під польською гегемонією, від початку війни до нинїшного дня — хоч про се й не говорить ся богато і голосно—не зменшилось, а поглибилось і зросло. Внутрішна суть значіня сих питань нині, з поступом Росії до демократизації, подекуди змінила ся—і то не в нашу некористь. Невже польські політики схотять сумнївать ись про се? Невже вони справді припускають, що задумана ними здача українського народу під їх верховодство у відокремленій Галичині була б така байдужа розбудженій до політичного житя і впливу українській суспільности за кордоном, що факт сей не зазначив ся б дуже сильно на укладі міждержавних відносин уже найблизшого десятилїтя по війні?

Коли прийде черга на усуненє цензурних обмежень, то і про сї річи можна буде поговорити з польськими газетами прилюдно і окремо. Поки що буде й сього—з нас і з них.

Російська революція й Україна.

Як прилучив ся до революції Київ. — Українські демонстрації в Київі й Полтаві. — Віднова українського житя. — Домаганя автономії України.

Львів, 29. марта 1917.

Що дієть ся тепер на Україні, про се не дістали ми ще нїяких автентичних вістий. Отже поки-що подаємо вісти, які дістали в Стокгольму під датою 25. с. м. віденська „Reichspost" і берлінська „Vossische Zeitung". Події, про які говорять ті вісти, носять усї признаки правдоподібности, і тому подаємо їх нашим читачам, — очевидно, на відповідальність тих дневників, від їх дістали від своїх інформаторів.

В „Reichpost" читаємо:

Про псреворот довершений Думою довідали ся південно-російські губернії аж два дні пізнійше. Київський генерал-губернатор конфіскував усї приватні депеші, і навіть маніфест нового правительства дійшов до відомости міської управи і губернського земства аж в 36 годин по оголошеню в Петрограді через окремого курієра. В першій хвилї нїхто не хотів усему тому вірити, і аж по абдикаційнім манїфестї Миколи II. та по усуненю генерал-губернатора, губернатора і инших начальників адміністрації зібрала ся міська дума на тайне засіданє і повідомила телєграфічно нове правительство про своє прилученє до нього. Те саме зробив в імени губернського земства голова губернської земської управи, якому тепер поручено адміністрацію губернії.

З Лукіянівської тюрми випущено політичних вязнів, що причинило ся до оживленя демонстрацій. Інтелїгенція демонструвала перед памятниками Миколи I. й Олександра II., заявляючи ся за виконуючим комітетом Думи; широкі маси демонстрували за покиненєм війни.

Д. 19. с. м. почали ся демонстрації студентів університету, політехніки і комерційного інститута. Портрети царя й наступника престола спалено, і серед співу українських національних пісень переходила тисячна маса головними вулицями Фундукліївською і Крещатиком. Перед памятником Столипіна на Крещатику промовляли студенти, домагаючи ся від нового правительства повної автономії України.

Українські газети, застановлені з початком війни, виходять знов. Так само розпочали на ново діяльність усї українські товариства, які були розвязані.

У „Vossische Zeitung" пише з Стокгольму Макс Берман про „грозячий розпад російської держави." Про Україну читаємо там:

З Київа й Полтави наспіли звістки, що розпочались там українські сепаратистичні рухи. У второк переходили вулицями Київа могучі походи серед співів українських національних пісень та серед окликів: „Геть московське ярмо!" На головній вулиці Крещатику прийшло до битки великих салдатських ватаг, котрі в підпитім стані волочили ся. Було чимало ранених. Коли день опісля на приказ з Петрограду відбула ся військова парада, при якій несено червоні стяги і співано Марсилїянку, прийшло до сутичок з українськими і польськими націоналістичними юрбами, а „патріотична військова ревія" розсипала ся в безладні гуртки.

Освобожденє митрополита Шептицького.

Відень, 28. марта 1917.

„Neue Freie Presse" доносить зі Стокгольму:

Провізоричне правительство позволило львівському митрополитви гр. Шептицькому, який як закладник був забраний до Росії і замкнений попередним правительством в монашій тюрмі під жорстоким режімом, вернути за границю. Гр. Шептицький верне через Стокгольм до Австрії.

„Військо, якого досї не було".

ПАРИЖ. (Ткб.) У французькій палаті послів підчас нарад над покликанєм річника 1918 міністер війни Пенлєв заявив, що є зрозуміле, що він як міністер мусить зберігати резерву. Франція має доволї відваги, щоби глянути правді в очи. Вона вступила в рішаючий період війни. Се вперве горда німецька армія мусїла признати, що західний фронт не є незахитаний. Та хоч так богато доброго віщує початок воєнної кампанії, то було би дитинством уважати відворот Німців резигнацією. Той рух є радше доказом сили англїйських і французських військ, як слабости німецької армії. Відступленє взад вказує на те, що німецьке військо вважало конечною річю зібрати сили до тяжкої боротьби. Німці зосереджують цілу свою енергію у війську і внутрі краю. Висилають вони на боєвище всїх своїх синів здібних до оружя. Завдяки зелїзній організації Німці мимо терпінь і розпуки людности вспіли виставити так численне і так добре зоружене військо, якого взагалї досї не було. Се воєнний апарат, який Франція мусить побороти. Та помічничі жерела союзників є такі незмірні, а геройство французських жовнїрів таке велике, що Франція осягне свою ціль, як що не буде обманювати себе що-до конечности ужитя своїх сил.

Події в Росії і воєнне положенє.

Німецький голос.

Майор Мората пише в „Berliner Tagblatt":

На першім місци воєнних інтересів стоїть, як і доси, наше воєнне положенє на заході. З чисто військового становища треба сказати, що по всякій правдоподібности в найблизшім часї тут нїчого не змінить ся. На політичні мотиви, які має брати під увагу наша військова управа, ледви можуть вплинути події в Росії. Треба се тут сказати, бо деякі політики бачуть уже тепер на Сході схід сонця мира, і то мира, який ми маємо вимусити воєнними операціями. Я вважав би за розумнійше ждати на дальшнй розвиток противенств, які виринають в Росії між тимчасовим правительством і військом. Се ослабленє ворога може розвивати ся без нашої праці, що не виключає, що ми у властиву хвилю виступимо там, де покажеть ся нахил до понеханя опору.

„Журба Західної Руси".

Вдоволене Поляків.

Петроградський орган російських націоналістів „Голос Руси" містить п. н. „Журби Західної Руси" статю, в якій читаємо:

„Яка буде доля нещасної Західної Руси? Для вас, мешканців центральної Росії, російського сходу і півдня є незрозуміла ся справа, незрозуміле занепокоєнє Холмщан і Гроднян. Ви не переживали довгих віків панованя чужоплемінного і чужовіроісповідного, часів гнету і насильства неросійського племени, насильства, яке виступило особливо сильно власне тоді, коли Західна Русь опинила ся в складі російської імперії, але побіч автономного Польського Королівства.

„Що буде тепер? Треба розграничити ся з Поляками, треба означити точні етнографічні границі російського і польського племени, щоб не повторити знов сумної проби з початків минулого віку і зберегти Західну Русь від можливости нових впливів знад берегів Висли.

„Нехай Поляки живуть і уряджують ся, як їм подобаєть ся, у себе дома, але нехай не вступають до нас, до Західної Руси, нехай оставлять нас в супокою й уможливлять нам наше російське національне житє".

Що орган російських націоналістів уважає „Західну Русь" за Росію і говорить про російське національне житє там, де в дійсности може зацвисти тільки українське національне житє, — нїчого иншого від російських націоналістів не можна сподівати ся.

Та характеристичне, що се становище органу російських націоналістів дуже припало до вподоби польській пресї. Прим. „Nowa Reforma" пише: „Автор статї є бодай щирий і отвертий. Не плете про окремішність українську, білоруську і т. д., — він в Росії бачить Росію".

Словом — „Niema Rusi, jest tylko Polska i Moskwa", як говорив у галицькім соймі гр. Лешек Борковський. Се видно дуже всміхаєть ся Полякам, бо отвирає перспективи на польонізацію того, що опинить ся поза границями Росії.

Тільки ми радили би не халасувати...

Відокремленє Галичини, Нїмецький Національний Союз і польське коло.

Львів, 29. марта 1917.

Вчера подали ми основи відокремленя Галичини, вироблені Нїмецьким Національним Союзом, який домагаєть ся, щоби цїсарський патент перевів відокремленє Галичини на тих основах ще перед скликанєм парляменту.

Як доносить „Nowa Reforma", польське коло принципіяльно нїчого не має проти такого пляну, одначе домагаєть ся, щоби рівночасно в тім самім патентї справа відокремленя Галичини була вже в цїлости полагоджена, щоби отже цїсарський патент містив цїлу галицьку конституцію, означав не тільки політичне, але й економічне відношенє краю до держави, управильняв важну справу відбудови краю і забезпечив вирівнанє воєнних відшкодовань. Тут власне нїмецькі пляни розходять ся зі становищем польського кола, яке відкидає всяку провізорію і хоче дефінїтивного полагодженя справи відокремленя Галичини в усїх подробицях. Патент, який полагоджував би справу тільки тимчасово і заповідав би виданє нового патенту, хибив би цїли. Польське коло поінформувало правительство про се своє становище і має відбути в сїй справі окрему конференцію з президентом міністрів.

Як, відомо, польське коло працювало над власним проєктом відокремленя Галичини. Одначе, як доносить „Nowa Reforma", намір кола виступити з власним проєктом ударемнили людовцї, виступаючи з парляментарної комісії кола. Що правда, презес кола Білїнський вручив президентови міністрів якийсь проєкт, але не є се проєкт кола, бо такий проєкт не істнує. Є се елїборат презеса, уложений з членами рїжних субкомітетів і незнаний навіть в цїлости парляментарній комісії кола, яка зовсїм не годить ся на деякі постанови, втягнені в останній хвилї до того елїборату, прим. що-до нїмецької мови.

Причина сецесії людовців, як виходить з „N. Reform-и", лежить, вдаєть ся, в непорозуміню на тлї виборчої ординації до галицького сойму.

Події в Росії.

Перед проголошенєм республики?

СТОКГОЛЬМ (Прив. тел.). Тутешнїй кореспондент „Русского Слова" одержав з Москви депешу, що небавом має наступити проголошенє республики. Нема сумнїву, що Росія рішена знести монархічний лад.

Фінляндська армія.

БАЗЕЛЬ (Прив. тел.). Фінляндцї ухвалили утворити національну армію, яка має заняти місце російської.

Переведенє царської родини до Англії.

СТОКГОЛЬМ (Прив. тел.). „Русская Воля" доносить, що царська родина, як тількі хорі дїти подужають, буде перевезена до Англії під доглядом міністра Керенського. Недвижиме майно царя, а саме добра, ліси і замки царські імовірно сконфіскувало провізоричне правительство на річ держави.

Еверт і Гурко увязнені.

ЖЕНЕВА (Прив. тел.). Паризький „Petit Journal" доносить про увязненє комендантів армій Еверта і Гурка та перевезенє їх до Петрограду.

Війскові комітети.

АМСТЕРДАМ (Ткб). Після одного з тутешних дневників „Times" довідуєть ся з Петрограду: Генерал Алексєєв зарядив, що всї полки і инші більші війскові відділи мають одержати комітет, зложений з офіцирів і жовнірів, який має виступати як мировий суд в спірних справах на точцї внутрішної дисциплїни. Ті комітети будуть підчинені комітетови, зложеному з офіцирів і жовнірів, який буде істнувати при генеральнім штабі в головній кватирі рїжних фронтів. Ті послїдні комітети будуть також інформуючим чинником для всїх війскових команд.

Приказ Брусілова.

СТОКГОЛЬМ. (Прив. тел.) Приказ Брусілова до армії звучить: „З Божою помочию Росія ступила ла новий шлях державного житя. В тій великій хвилї пригадую Вам обовязок, щоб Ви стояли проти неприятеля як сильний мур. Стоїмо на становищи проти відвічного ворога і не вільно нам зрадити святої Росії".

Той приказ відчитано у всїх ротах. Брусілов сам є рішучим противником революціонерів, однак він готов поводити ся льояльно.

Петроградський гарнізон.

ПДТРОГРАД. (Райтер). З полків, які стоять в Петрограді, а які взяли участь в революції, буде утворена армія, що постійно як гарнізон буде стояти в Петрограді.

Настрій серед війск.

ПЕТРОГРАД. (Райтер). На зборах офіцирів і жовнірів петроградського гарнізону та фльоти Балтійського моря принято революцію з домаганєм, щоби між офіцирами і жовнірами настала братерська єдність. Зредагована в тім дусї адреса буде вислана до війск на фронтах.

Відпоручники правительства, що вернули з Ревля, зложили дуже корисний звіт про настрій серед фльоти. Відколи міністер війни Гучков остеріг столицю про можливість нїмецького наступу, зголошують ся численні офіцири до служби на фронті Рига—Двинск.

На південно-західнім фронті Брусілов особисто відобрав від війск присягу для нового правительства. Жовнїри занесли опісля генерала до кватири прикрашеної червоними написами: „За фронтом поборемо динасію, на фронті поборемо неприятеля".

Рада міністрів.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Під проводом президента міністрів відбула ся вчера рада міністрів, в якій взяли участь всї члени кабінету.

Протест сербського правительства.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) Льондонський дневник „Central News" доносить: Сербське правительство переслало всїм державам нову ноту про варварське поведенє і нарушенє міжнародного права, якого допустили ся неприятелї в занятій области Сербії.

Англія розширяє замкнену область.

ГАГА (Ткб.) Міністерство заграничних справ подає до відома, що англійське правительство оголосило, що від дня 1. цвітня буде розширена морська область замкнена, Англією.

---

3)

У. С. С. на Волині.

Культурна праця серед волинських Українців.

Сим і подібними способами вела ся початкуюча, освідомляюча праця серед населеня Володимирського округа, який згодом майже весь, у всїх його закутинах обїхано. Крім сего старав ся комісаріят всїми силами облекшити долю населеня, зосібна евакуованих, роблячи на підставі своїх спостережень відповідні представленя до Начальної Команди Армії, яка многі з них, як справи реквізицій та достави коний до весняних робіт, полагодила дуже прихильно. Робота пішла ще живійшим темпом, коли з початком мая прибуло до помочи комісаріяту вісьмох нових стрільців, яких вислала на Волинь Команда Запасного Куріня в порозуміню з корпусною командою.

В тім то часї відбуло ся святочне отвореннє чотироклясової народної школи в Володимирі, яка вже під той час на добре розвинула ся, до чого немало причинив ся і комісаріят.

Свідчить про се між ин. лист до комісаріяту, написаний (трохи пізнїйше) управительською сеї школи п. С. Сидоровичівною, в якім сказано: „Нехай менї, що стояла найблизше шкільної дїтвори, що мала змогу пізнати її почуваня, вільно буде її іменем зложити Вам сею дорогою щиру подяку — як щире серденько дитини, за Ваш ревні стараня коло Рідної Школи. Ви були першими воскресителями рідного слова і будівничими рідної школи на волинській Україні."

При тій школі відчинив комісаріят курс для тутешних Українців учителїв, яких вдало ся тут відшукати; вони мали тут пізнати ся з методою веденя науки української мови в наших народних школах. Комісаріят удержував їх підчас курсу з своїх власних фондів з тим, що по скінченю курсу мали вони обняти платні посади учителїв в ново зорганїзованих школах комісаріяту. Деякі в них учать дійсно й до тепер та вивязують ся з своєї задачі вповні вдоволяюче.

В міру, як зросло число приділених стрільців, зросла рівночасно й праця комісаріяту, яку зачало ся вести чим раз інтензивнїйше. Само освідомленє викладами та рефератами не вистарчало — комісаріят стремів до позитивних вислїдів. За його ініціятивою внесено тоді вже до окружної команди яких 25 подань о дозвіл на отворенє шкіл, а в сімох громадах розпочало ся вже систематичну науку, де вчили по части спроваджені сили з Галичини, по части тутешні учителї Українці і приділені У. С. С. Через надходячі воєнні події не можна було спровадити більше сил з Галичини, а тим самим і розпочати науку в зорганізованих вже школах. Все таки підготовлювано чим-раз то нові школи так, що не було вже й села, де би справа школи не була ще порішеною. Стрільці ставали на скрізь популярними особами; були дні, коли двері комісаріяту не замикали ся. Заходили сюдá люди зі всїх кінців округа, бо пішла чутка, що тут є свої люди, що вміють порадити та подане до властий написати; тут можна було прочитати або й даром дістати часопись або книжку, тут можна було й дещо пїкавого почути. Не до вподоби припала декому ся популярність комісаріяту.

Нечайна подія розвіяла однак дальші пляни комісаріяту, а що гірше, розбила в многім розпочату вже роботу.

З відворотом союзних війск з під Луцька примушений був комісаріят звинути свою дїяльність та змінити місце осїдку. Важкий сум наляг на душу тих, що мовчки збирали по кімнатах книжки, брошури та шкільні прилади, щоби за кілька годин опустити може на завсїди місце півріччної праці. Розпращавши ся з „батьком міста" посадником Мартинцем та прочими тутешнїми Українцями, пустили ся в дорогу до Ковля, а звідси через Холм до Любліна, переживаючи дорогу в усїх трьох містах.

Д-р Лука Мишуґа.

ВИНА Богослужебні - природні - - - білі - - самороднери просимо безпроволочно замавляти — до весняного транспорту — в посередниченю 187 9–12 „НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ" Львів.

Ревівія протипольських законів в Прусії.

БЕРЛІН (Ткб). Палата панів радила над-буджетом

На початку засіданя кн. Гінтер Шлєзвіг Гольштайн застеріг ся рішучо іменем правиці проти форми атаків, з якими виступлено в палаті послів проти палати панів.

Кн. Радивил вказав на вагу акту з 5. падолиста і висловив погляд, що справедлива політика внутрішна Прусії супроти горожан польської народности буде мати корисний вплив на відношене Прусії до Польщі.

Кн. Драхенберг висказує вдоволене з приводу заяви попереднього бесїдника та переконане, що Німеччина зробила добре, проголошуючи независимість Польщі. Поляки повинні знати, що Гданська і пруської Польщі вони не одержать. Однак треба буде знести закон про вивласнене та дозволити на науку релїгії в польській мові і на уживане тої мови на зборах і в стоваришенях.

Заступник міністра внутрішних справ Брайтенах подає іменем правительства до відома, що правительство вже застановляєть ся над знесенем закона про вивласнене та признане полекший в уживаню польської мови. Приміненем кольонїзаційного закона і признанем державної почочи Полякам, горожанам держави, буде дана можність поселювати ся в рідним краю. Праці правительства небавом будуть покінчені.

Бурмістр Познаня др Вільс згоджуєть ся зі становищем правительства, тільки заявляєть ся проти польської школи. Школа — мовляв — мусить остати німецькою. Можна би хиба дозволити на науку релїгії в польській мові, але поза школою.

На тім покінчено політичну дискусію.

Відїзд німецьких дипльоматів з Китаю.

ЛЬОНДОН. (Райтер). Німецькі урядники дипльоматичні і консулярні в Китаю одержали пашпорти в цїли відїзду.

Італія лякаєть ся ворожої офензиви.

ЛЮҐАНО (Прив. тел.) „Popolo d'Italia" пише: „Накликуваня наших дневників за помочю антанту проти сподіваної австро німецької офензиви викликають у населеня неоправданий перестрах. Що більше: має ся вражіне, що Італїя без помочи своїх союзників не здібна нїчого довершити. В краю викликає таке поведене вражіне незрозумілої слабости та недостачі довіря до власних сил, на зовнї воно понижує Італїю, коли представляє ся її як край, що не здібний оборонити своїх границь. Але і ще одно вражіне викликає таке накликуване, а саме, немов би наперед хотїло ся виправдати італїйський генеральний штаб їзза евентуальних невдач".

Робітницький страйк в Греції.

ЛЬОНДОН (Ткб). „Daily Telegraph" доносить з Атен під датою 26. с. м.: Нині рано почав ся страйк у всїх електричних централях Греції. Зелїзниці в містї і до Пірея здержали рух. Всї менші підприємства замкнені. У великій електричній централї в Атенах страйкуючі усунули части машин і не допустили до праці нових робітників. Вечером цїле місто було сповите пітьмою.

Шеф англїйського штабу в Італії.

ЛЮҐЕНО. Агенція Стефані доносить: Шеф англїйського штабу генерального Робертсон в товаристві кількох офіцирів оглянув італїйський фронт та відбув конференцію з Кадорною. Він інформував ся подрібно про італїйську інтендантуру.

Недуга посла М. Василька.

Відень, 27. марта 1917.

Стан здоровля пос. Василька поволи та постійно поправляєть ся. Запаленє олегочної уступило, все ж таки час від часу навіщує реконвалєсцента підвисшена температура (можливо, що в звязку з теперішною непогодою) і імовірно, що довший час не позволить йому кинути санаторію.

До недужого навідуєть ся кождого дня богато знайомих і приятелїв — особисто і листами. Між ин. відвідав його в пятницю 23. с. м. нїмецький мівїстер краян д-р Бернрайтер і перебув у нього півтора години а нині довший час перебув у нього б. президент міністрів бар. Бек.

З нагоди своїх 49-их уродин зложив пос. Василько до рук проф. Боберського для Бєвої Управи квоту 10.000 корон на покритє коштів українського стрілецького павільону на воєннїй виставі в Пратері.

Демонстрації за війною в Петрограді.

ПЕТРОГРАД (Петр. Аг.). Волинський полкк, якого виступленє рішило про судьбу революції, уладив демонстрації за війною, на яких олнодушно висказано ся за веденєм війни до повної побіди. Навіть радикальні елєменти зпоміж робітників заявляють, що се конечне, що найбільше з тою ріжницею, що вони не бажають анексії. Представники правительства, що вертають з північного фронту донесли, що жовнїри є непохитно рішені не уступити ні пяди народної землї. З Ревля і Севастополя доносять, що серед всїх моряків замітна очевидна згода. Всї кораблї готові до боротьби з ворогом.

ЛЬОНДОН (Ткб.) „Daily Telegraph" доносять з Петрограду дня 25. с. м.: Нинї в неділю уладжено походи, в яких взяли також участь 3 роти волинського полку. На прапорі полку видїв напис. „Нехай живе тимчасове правительство! Війна аж до кінця!" В Думі виголошено промови, причім бесїдникам, що заявили ся за покінченєм війни, жовнїри окликами не дали скінчити.

Св. Синод в цїлости уступив. Небавом буї де утворений новий З усїх кругів неросійськолюдности держави надходять ентузіястичні маніфестації за новим правительством.

Військова реформа.

ПЕТРОГРАД. (Пет. Тел. Аг.) Президент Думи Родзянко сказав, що до хвилї скликаня конституанти Дума є речницею опінії краю.

Кількох членів Думи, які взидїли фронт, описують, яке вражіне віднесли з розмов з жовнїрами й офіцирами. Всї ствердюють, що дух який панує в армії, свідчить про велику хоробрість. Жовнїри й офіцири є переконані про безумовну конечність дальшого веденя завзятої боротьби з неприятелем. Ген. Русскій в розмові з Родзянком сказав, що на північнім фронті панує повний порядок і дух армії є знаменитий.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) До „Allgemeen Handelsblad доносять з Петрограду, що комісія реформи армії згодила ся на отсї три точки, які мають творити основу реформи: 1) знесенє прав старшинства в іменованях в начальній команді і генеральнім штабі, 2) вільний вибір підофіцирів їх безпосередними начальниками, 3) особиста відповідальність начальників за вибраних ними підофіцирів.

Депутації жовнірів і офіцирів прибувають що дня з фронту й заявляють військовій комісії Думи, що їх відділи мають незломну волю вести далї війну аж до рішаючої побіди.

Англїйські офіцири звидїли залогу в Царськім Селї і школу їзди ім. Миколи і висловили свій погляд на реформу російської армії на взорець англїйської армії. Французькі й італїйські офіцири звидїли ріжні полки в тім самім намірі.

Президент Думи Родзянко видав до дїдичів і селян відозву, щоб вони обробили всю землю, яку мають, щоб можна було заспокоїти потреби армії і краю.

Покликане ополченців ур. 187?-1891.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Завтрішна „Wiener Ztg." помістить оголошенє, яким покликуєть ся до служби тих, яких признано при останнім переглядї за здатних, а саме річники 1891—1878 на 16. цвітня, а річники 1877—1872 на 2. мая.

Нїмеччина бажає з російським народом мира почесного для обох сторін.

Промова нїмецького канцлєра в парляментї про політичне, воєнне і внутрішне положене Нїмеччини.

Телєграма ц. к. Кореспонденційного Бюра.

Берлїн, 29 марта 1917.

На нинїшнім засіданю парляменту підчас другого читаня етату державного канцлєра і уряду заграничних справ, по промовах ряду послів, з яких соціяльно демократичні посли звертали особливу увагу на події в Росії, висловляючи потребу згоди з російським народом, — забрав голос державний канцлєр Бетман Гольвеґ і сказав, що

історичні випадки

в Росії висувають ся наперед подій. На скільки можемо тут оцїнити, цар Микола впав жертвою власної трагічної вини. Прусію лучила з Росією традиційна приязнь, але в російськім пануючім домі останним представником давних добрих відносин був властиво Олександер II. Не тямлячи про столїтні звязки, які лучили сусїдні держави, ані того, що обох країв не дїлили сущні противенства, цар що раз більше переходив на сторону антанту і в кінци попав у таку повну залежність від воєнної партії, що в історичних днях в липни 1914 не послухав зазиву нїмецького цїсаря.

Одною з улюблених легенд наших неприятелїв є те, що нїмецьке правительство підпирало реакційне автократичне правлїнє в Росії проти всяких визвольних рухів. Вже перед роком я тут у парляментї сказав, що се твердженє просто минаєть ся з правдою. Коли в 1905 р. Росія наслїдком війни з Японією й опісля революції була в поважних клопотах, нїмецький цїсар радив цареви на підставі своєї особистої приязни, щоб той не противив ся вже довше управненим бажаням народу в справі реформ, отже зробив щось противне, нїж говорить ся для легко зрозумілих цїлий. Цар пішов иншою дорогою яка не відповідала ані інтересам його краю ані нашого краю. Адже в Росії, занятій внутрішною перебудовою, не було би місця на бвзглувдї експанзійні змаганя, які в кінци довели до сеї війни і так сильно обтяжили давнїйше правительство, що навіть трудно здобути ся на природне людське співчутє для скиненого пануючого дому.

Яким шляхом підуть справи далї, сього нїхто не може передсказати. Для нас становище супроти російських подій є ясно означене. І дальше будемо держати ся принципу не вмішувати ся до внутрішних відносин чужих країв. Неприхильні нам розпускають усїми способами поголоску, що Нїмеччина хоче здавити що-йно узискану свободу російського народу, що нїмецький цїсар бажає прикернути панованє царя над поневоленими підданими. Сї видумки є брехнею й очерненєм, що зазначую з цїлим натиском. Як російський нарід уладить свій дім, се є виключно його власна справа, до якої ми не вмішуємо ся. Ми бажаємо, щоб відносини в Росії так уложили ся, щоб Росія стала сильною опорою мира. Коли новий лад причинить ся до улекшеня зближеня обох народів, які потребують добрих сусїдських відносин, то повитаємо се з радістю. Досить натерпїли ся ми від помилок давної Росії, яка покривала убийчий замах Сербії на Австро-Угорщину, яка в грудни 1916 р. перша з наших неприятелїв з насміхом відкинула наше мирове предложенє. Російський нарід, який певне не бажав сеї війни, може бути спокійний, що не будемо яким небудь способом вмішувати ся. Бажаємо тільки, щоб як найшвидше могти знов жити з ним у мирї (оплески), — в мирї почеснім для обох сторін.

Німеччина й Америка.

Далі канцлер зазначив, що в сих днях збереть ся представництво Америки на надзвичайний конгрес, скликаний президентом Вільзоном для рішеня про мир і війну. Німеччина ніколи не мала наміру атакувати Америки і нині такого наміру не має. Вона не бажала війни з Америкою. В справі війни підводними човнами пішла на уступки в надії, що Америка заставить Англію берегти при блькаді гуманітарних і міжнародних прав. Ту-блькаду також Вільзон і Лянсінг признали нелегальною. Як коли надія завела, оголошено необмежену війну підводними човнами. Коли Америка схоче збільшити пролив крови, то відповідальність не впаде на Німеччину. Німецький нарід не має ані ненависти ані неприязни до Америки.

Німеччина й Китай.

Що-до зірваня дипльоматичних зносин з Китаєм, то не ходить тут о власне рішене китайського правительства, але о ділане під натиском неприятелів Німеччини. По війні Німеччина зможе відбудувати в Китаю те, що тепер знищено, і то коштом неприятелів.

Про воєнне положене

канцлер сказав: На східнім фронті не входять в рахубу більші операції, які виключає сама пора року. На західнім фронті відворотні рухи доконують ся пляново і ведуть до зростаючої з дня на день операційної свободи.

Цілий нарід буде за се вдячний війску і начальній команді Гінденбурга й Людендорфа. На инших фронтах держимо ся з неслабнучою витревалістю.

Переходячи до

внутрішних справ,

канцлер признав потребу реформ, з окрема виборчої реформи до пруського сойму і заповів, що деякі реформи можна буде перевести швидше, ніж думало ся перед тим. Та перше всего треба працювати для щасливого закінченя війни.

НОВИНКИ.

Львів, 29 марта 1917.

— **З Наукового Товариства ім. Шевченка.** Засіданє комісії для історії штуки відбудеть ся нині, 30. марта, о год. 5 попол. з таким порядком: 1) Програма праць комісії. 2) Д р В. Щурат: Скарбець Ставропігії XVIII в. 3) Комунікати.

— **„Франко про себе і про нас"**—відчит на сю тему виголосить з рамени „Союза Українок" артист-маляр Іван Труш в суботу 31. с. м. в год. ½5 по пол. в великій сали Музичного Тов-а ім. Лисенка.—Вступ 1 К., 60 сот. і 20 сот.

— **Видїл читальні „Просвіти" городецького передмістя** у Львові скликує на день 1. цвітня с. р. звичайні загальні збори членів читальні на 5. год. по полудни з отсим порядком нарад: 1) звіт уступаючого виділу, 2) вибір нового виділу, 3) вибір контрольної комісії, 4) внесеня і запити. На случай недостаточного числа членів відбудуть ся ті збори о 6 год. вечером без огляду на число членів. Виділ читальні звертаєть ся до українського населеня того передмістя з зазивом численно вписувати ся в члени читальні. В читальні відбуваєть ся наука для неграмотних безплатно що неділї від 4—7 години вечером під управою ем. управителя народної школи.

— **Жертва.** П. Андрій Волощак, поручник-інвалїд у Празі, вложив на мої руки 100 кор., з чого призначив 50 кор. на стипендійний фонд ім. Ів. Франка для письменників і 50 кор. на фонд Української Академії Наук. Гроші передав я до каси Наукового Товариства ім. Шевченка. — В. Гнатюк.

— **Відзначеня.** Д р Юлій Олесницький, адвокат в Станиславові, і д-р Іван Зілинський, професор академічної гімназії, оба на найдальшім північнім терені воєннім, відзначені вже минулого року золотим хрестом заслуги з короною на ленті медалї хоробрости, одержали нові відзначеня: перший дві похвали від „Armeeoberkommando", а другий найвисше похвальне признанє „Signum laudis".

— **Вечір казок** для дїтвори уладить „Союз Українок" в неділю дня 1. цвітня в сали „Бесіди". Початок о год. 4. пополудни. Вступ для дітий 50 сот., для дорослих 1 К. Буфет повний солодощів. Приходіть малі гості! 2—2

— **Проти лихви предметами поживи** Дня 15. цвітня с. р. стане обовязувати цїсарський розпорядок, яким будуть доповнені приписи про лихву предметами поживи, зокрема про т. зв. ланцюхову торговлю. Торговля поживою буде дозволена тільки тим, що після 15. цвітня с. р. одержать на те дозвіл від політичної власти державної. Підбиванє цїн на загал буде переступством караним арештом від 14 днїв до 6 місяців в полученю з гривною до 20.000 К.; за провину буде кара строгого арешту від 2 місяців до 2 літ з гривною до 200 000 К., за злочин кара тяжкої вязниці до 3 літ з гривною до 500.000 К. У всїх случаях кара получена є також з правними наслїдками обману (утрата титулів, научних степенів), а до того особи карані за злочин будуть поставлені під поліційний дозір.

ОПОМІНКИ.

Пятниця 30. марта 1917.

Нині: греко-кат.: Алексїя ч. Б. — римо-кат.: Валерія.

Завтра: греко-кат.: Кирила єр. арх. римо-кат.: Корнелія.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда" у Львові під управою К. Рубчакової. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В суботу, дня 31. марта 1917 „Жидівка вихрестка", драма на 5 дій Тогобочного. Початок о год. 7. вечером.

В неділю, дня 1 цвітня 1917 „Маруся Богуславка" побутово-історична драма на 5 дій М. Старицького. Початок о год. 7½ вечером.

В приготованю „Марта Боруля" комедія на 5 дій Карпенка Карого.

Білети раньше набути можна в „Народній Торговли", в день представленя при касї від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 1—2

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 29. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Крім значної дїяльности наших вивідних відділів нема нїчого оголосити.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На височинї Красу атакуючі патрулї полку піхоти ч. 64. на захід від Ямнїци вдерли ся до неприятельських ровів, полонили 70 жовнїрів і здобули 2 машинові карабіни.

Наші летуни кинули бомби на італійські обози коло Подсаботіна.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не було зміни.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 29. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Між Лєнс і Арра значна гарматна боротьба, яка вела ся також в ночи В перепалці, яка счинила ся вчера досвіта коло Кроазіль і Екур Сен Мен, на північний схід від Бапом, Англійці крім богатьох поляглих наслїдком наступу наших передних сторожий втратили в полонених 1 офіцира й 54 жовнїрів. В Шампанії кілька французьких наступів зроблених протягом дня в цїли відзисканя втрачених ровів, скінчило ся нїчим, при чім Французи понесли значні втрати. На лївім березї Мози наш оборонний огонь ударемнив учера приготовлювані наступи Французів на гору 304. Нині рано зломано огнем, а в одним місци протинаступом наступ, до якого Французи рушили на широкім фронті.

На схід від Вердену наші летуни скинули 2 привязані бальони. В воздушних боях і оборонним огнем скинено два неприятельські самодети.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ

Загалом супокій.

БАЛКАНСЬКИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Не було зміни.

Перший кватирмайстер ген. **Людендорф.**

НАДІСЛАНЕ.

КУРС ДЛЯ РІЛЬНИЧИХ СЕКРЕТАРІВ

Філія „Сільського господаря"

уладжує

Краєве Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові в днях від 9. до 12. цвітня б. р.

Зголошеня слати телєґрафічно на адресу „Сільського Господаря", Львів, вул. Зїморовича ч. 20.

Близші інформації подані в „Ділї" в дня 29. марта с. р. ч. 73. VII 1—3

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Онуфрій Павлів, жінка Мотря, евакуованої в р. 1915 з Ясиниї, пов. Броди до Оріховець. I. R. 75. пошукує своєї 20: 4—4

Теодор Бугай, Feldpost 221. Inf. Baon IV. komp. I. шукає Корнила Бугая з Гвиловод, пов. Підгайці, що маркував був до 7 п. уланів 3 шкадр. 212 1—1

Стефан Стефанець, з Іллинець, пов. Снятин, тепер в Чехії Zelezarna borek E. Brendes почта Kařez, шукає своєї жінки Тетяни і дїтай Наталки, Марії, Федора і Івана і просить о ласкаву звістку. 210 1—2

Оголошеня.

Нові льоси Австр. Червоного Хреста мають дуже добрий пляи гри і кождий льос мусить бути виьосовьний в протягу 40 літ. Головна виграна 200 тисяч корон. Найблизше тягненє 1. червня. Поручуємо ті льоси за готівку по 35 (враз з податком і присилкою) враз на сплати місячні в групах по 5 льосів. Перша рата з стемпльями і податком 10 кор дальші рати по 6 кор. — Дім банковий **Schütz i Chajes,** Львів, пл. Марійська 7.

VIII 23—?

ЄЄ вояк в родині, там мусять знати про: I. Причинок на удержанє. Хто є родинною покликаного. II. Воєнні виселенці. III. Права інвалїдів. Додатки на вранєнє. Родини інвалїдів. Поборн інв. офіцерів. IV. Права вдовиць і сиріт по жовнїрах. V. Права родин про пропавших без вісти. VI. Додаткові запомоги до пенсій для інвалїдів і ін. які подає **„Інформаційний календарець".** Ціна з пересилкою 1 шт 40 сот. 12 шт. К 3·50. **„Новинярський нол"** 30 сот. 12 шт. К 2·50.

Висилає ся також: Оскар Уальд **„Сфінкс без тайни".** Книжка чудових і мистецьких оповідань з англ мови Укр. видавництва „Нова культура". Ціна в опасці К 1·70, в поруч. перес. К 2·—. Проспект на жадане.

А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Львів, вул. Карпінського ч. 19 b.

209 1—10

ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СПІВАНИК

НАША ДУМА

уладив АНТІН ГАПЯК.

(Друге виданє справлене і побільшене.)

182 пісень. 200 коломийок.

Пісні поділені на шість груп:

I. Патріотичні і політичні (21 пісень).
II. Історичні (19 пісень).
III. Станові: а) козацькі (17 пісень), б) чумацькі (7 пісень), в) бурлацькі (7 пісень), г) опришківські (3 пісні), д) побутові (18 пісень).
IV. Січові, сокільські, стрілецькі (26 пісень).
V. Любовні (64 пісень).
VI. Коломийки (200 пісень).

Окладинку Співаника прикрашує гарна вінєта, виготовлена арт. малярем Буцманюком а першу сторону образець „В'їзд Б. Хмельницького до Київа" (відбитка звісного великого кольорозаного образа артисти маляра М. Івасюка) та кромі сього при початку і при кінци кождої групи, уміщена гарна відповідно дібрана ілюстрація.

Ціна співаника **„Наша дума" К 2·80** (оправлен. в полотно К 4·50).

Сей великий Співаник можна набути також окремими частами,

а іменно: часть перша п. з.:

„НАША СЛАВА"

у якій поміщені пісні патріотичні і політичні, історичні, станові, січові, сокільські і стрілецькі.

Співаник „Наша слава" коштує **К 1·40.**

часть друга п. ч.:

„Наша пісня"

містить пісні любові і коломийки. Співаник **„Наша пісня"** коштує **К 1·40.**

Хто не може набути великого співаника **„Наша дума" за К 2·80,** нехай замовить собі співаник **„Наша слава"** або співаник **„Наша пісня" за К 1·40.**

На звичайну пересилку почтову треба до дати 30 сотиків а на поручену 65 сот.

Замовленя і рівночасно гроші треба висилати під адресою:

Канцелярія тов. „Просвіта"

ЛЬВІВ, Ринок ч. 10.

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО. В друкарні „Діла" Львів. Ринок ч. 10.

Ч 75. (9.327) Львів, субота 31. марта (18 ст. ст.) 1917. Рік XXXVII

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. каси. 26.736.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 261.

Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині: місячно . . . 2·70 К, чвертьрічно . . . 8·— „ піврічно . . . 16·— „ цілорічно . . . 32·— „ у Львові (без доставки): місячно . . . 2·40 К, чвертьрічно . . . 7·— „ піврічно . . . 14·— „ цілорічно . . . 28·— „ За заміну адреси платить ск. 50 с.

Ціна оголошень: Оголошення дрібним друком по 40 с. за кождий рядок першої сторінки, в середині часописи по 30 с., в окремій части і К. Повторюване оголошення по зниженій ціні. Найменша сума 1 К. Оголошення надсилані Травельс. Ціна примірника в Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 30 марта 1917

Одним з найактуальнійших питань економічної відбудови нашого краю є справа виселенців і втікачів, розміщених в таборах в Ґмінді та инших місцевостях західної Австрії. Кажемо: економічної відбудови, — бо, хоч ходить тут перше всего о долю людий, загнаних війною на чужину і поставлених в невідрадні відносини, — одначе ті люди представляють вартість тисяч і тисяч робочих рук, яких так треба особливо тепер, з початком весни, нашій рільничій країні.

Те, що ми знаємо про Ґмінд та инші баракові оселі для наших людий, представляє звичайно зверхно-організаційну, що так скажемо — декоративну сторону справи. Знаємо, що для людий побудовано баракові оселі, що в адміністрації сих осель беруть участь наші люде з інтеліґентних професій, що є там ріжні шкільні курси, читальні, аматорські вистави, що від часу до часу з нагоди приїзду ріжних достойників відбувають ся там обходи, з яких бачили ми фотографії — і т. д.

Очевидно, всего того ми не думаємо обезцінювати. Навпаки, треба піднести як одну з заслуг нашого політичного проводу, що він умів виєднати у правительства таку організацію для наших виселенців і втікачів. Коли взяти на увагу ті важкі політичні обставини, серед яких кладено основи під ту організацію, то треба її записати як одну з великих заслуг. Завдяки їй наші люде, викинені війною з рідної землі, вдержали й на чужині свою національну спільність, могли заспокоювати свою духові потреби, зберегли ся від тої поневірки, яка їх ждала би була, коли-б нашому проводови не було вдало ся утворити для них вище означених організаційних форм.

Але нова сим є внутрішне житє кождого виселенця з окрема і цілої маси, — матеріяльне і моральне. Се житє при найліпших умовах не могло би бути добре. Відірвані від рідного краю, від батьківської оселі, від своїх занять, вбиті в баракову масу, — яке можуть мати ті люде внутрішне почуване? Почуване людий, відірваних від рідного ґрунту, які тинають ся по світі неначе зайві, в організаційних рамах немов арештанти. До сього додати матеріяльне положенє, спричинене воєнним часом, про яке вже у нас чимало говорило ся й писало ся, — положенє инодї над міру важке: скупість харчів, санітарні відносини, смертність і т. д.

Коли взяти все те на увагу, то вивід з сього може бути тільки один: увільнити виселенців і втікачів з їх теперішного положенія, розвязати баракові оселі і дати їх мешканцям змогу вернути до рідного краю.

За таким рішенєм справи промовляє все: як огляд на ті тисячі, зібрані в баракових оселях, щоб перенести їх в ліпші обставини матеріяльного житя і морального почуваня, так і огляд на господарські інтереси нашого краю, який потребує робочих рук, що тепер марнують ся без господарської користи в баракових оселях.

За таким рішенєм і ми отсе підносимо свій голос. Чому тисячі і тисячі наших селян мають коротати своє житє на чужині, в ненормальних відносинах (адже житє в баракових оселях годі назвати нормальним!), чому там мають голодувати і вмирати, чому таки має їх з'їдати туга за рідним краєм, — коли тут, в краю вони такі потрібні, а при тім будуть себе почувати далеко ліпше! Тут навіть найслабший старець і дитина зможуть приложити свої руки до хліборобської праці, яка прокормить їх. Тут кождий з них почувати-ме себе на своїм місци. Люди будуть вдоволені, а господарські інтереси краю від того виграють.

Наша організація, яка репрезентує селянський стан, тов. „Сільський Господар" є власне за таким рішенєм справи, а підпирають його в змаганях до осягненя такого рішеня наші політичні провідники, зокрема господарська комісія У. П. Р. Правительство в добре зрозумілім загальнім інтересі повинно згодити ся на таке рішенє і безпроволочно перевести його в житє.

Будувати з долини.

Німецький філософ про будову української культури.

Редакція „Вільного Слова", часописи для полонених Українців у Зальцведелї (Німеччина), містить в числі 83 (з 17. марта с. р.) статю найвизначнійшого сьогочасного німецького фільософа проф. Рудольфа Айкена, прислану редакції у відповідь на вступне до нього її прошенє подати свої уваги про те, „якими шляхами прямувати нам ко повного культурного розвитку".

Хвальна Редакціє! Перенятий глибокою прихильністю до українського народу, сповняю радо ваше бажанє й присилаю коротеньку відповідь на ваше питанє.

Провідною й основною думкою при стремлїню до повної власної культури мусить бути оте: будувати з самої долини в спокійнім і повільнім поступі й не перескакувати поодиноких ступнїв розвитку, без котрих всяке духове житє не мало би тривкої основи.

З сього слїдує, що добре зорганїзована й взірцево поставлена **народна школа** мусить творити основу всього. Та народна школа нехай не подає богато річий! Вона мусїла би ограничити ся на головні предмети, за те вона повинна би їх тим основнїйше заглиблювати в душах дітий.

Для школи потрібно передовсїм гарних учителїв; тому було би найважнїйшою річю основанє **учительських семинарій**, котрі підходили би до особливих прикмет духа вашого народу й до його положеня, та котрих ученики переняті би були глибокою любовю до рідного народу.

Приміром для сього способу будуваня рідної культури з долу нехай вам послужать Болгари, котрі до основаня унїверситету приступили аж тоді, коли широкі верстви їх народу були в освіті достаточно підготовані. Ромуни зробили се навідворот; вони почали з самої гори — від **університетів** та Академій Наук і при сїй методі вони полишили ся в области народної освіти далеко за Болгарами.

Велике значінє для духового розвою народу має **преса**; але й тут треба виминати небезпеки. Широким і бистроумним політичним балаканєм приносить ся народови мало користи. Важнїйшим є, на мою думку, основувати малі газетки, котрі мали би на метї обзнайомлювати нарід із головними напрямами культури та поважними подіями; котрі містили би статї з народної освіти, давали поради й відомости про важні новости. Дуже цїнними є видавництва **календарів** із сього становища, бо, як досвід учить, нарід читає їх цїлий рік і вони тому особливо надають ся до утвержденя головних переконань у народі.

Для вихованя й самостійного житя народу має превелике значінє розвиток самостійного **ремісницького стану** і його розцвіт. Се є тим важнїйше, що сьому станови грозять великі небезпеки зі сторони фабричних заводів. Праця по заводах мало надаєть ся до душевного розвитку котрого-небудь народу! Вона носить у собі зародок сотвореня з робітників одноманїтної маси. Так отже треба би з помічю розясняючих рефератів і організаційної праці все поробити, щоби ремесло і його ріжнородні галузи охоронити й привести до найгарнїйшого розцвіту. Ремісничий стан треба би піддержувати також господарськими організаціями, як кооперативами, позичковими спілками й т. д. В певнім значіню стан ремісників ще й тепер є головною основою народу.

Та окрім наукового й технїчного, не можна забувати й мистецького образованя, бо мистецтво (**штука красна**) є головний чинник, котрий дає нашому житю безпосередну радість і душевне натхненє. На сїм полї мають Українцї в своїх народних піснях і в своїй музиці знаменитий матеріял, котрий тільки для гарного вражіня треба вміло використати. Сею справою повинні би зацїкавити ся іменно учителї й повгуртовувати в своїх селах співацькі гуртки. Дешеві та гарні видавництва пісень зроблять добру послугу для оживленя та ннйширшого розповсюдженя рідної пісні.

Так отже є богато шляхів, котрими ваш нарід може прямувати до своєї цїли! Будьте переконані, що Нїмцї супроводжають всї стремлїня Українців до національної й культурної самостійности зі щирою симпатією, котру й я поділяю.

З найщирійшими бажанями для будучности вашого народу остаюсь із глибоким поважанєм.

Ґеа, 3. марта 1917. **Rudolf Eucken.**

В справі автономії України.

Передреволюційні наради Українців з кадетами.

Львів, 30. марта 1917.

Дорогою через невтральні країни доходить до нас звістка, що в Москві кілька тижнів перед вибухом революції відбула ся нарада Українців з представниками кадетів в справі **автономії України**.

Українські представники предложили на нараді докладнїйше оброблений проект автономії України і домагали ся від кадетів, щоби вони дали свою згоду на нього. Одначе наради сї не довели до окончного результату, бо не прийшло до порозуміня в справі **конкретних** границь політичної автономії України. Цїкавим є сам факт наради і те, що кадети, які в останних часах перед війною ставили ся негативно до політичної автономії України, — в 1905 р. вони були згодили ся на се наше домаганє — тепер знов признали принцип політичної автономії України.

Весняні засіви у воєнній добі.

Реферат на економічнім з'їзді дня 12. марта 1917.

III.*)

До переведеня механічної управи потрібні є знаряди і машини які селяни пошкодовані війною можуть з 25-процентовим опустом набувати через староства в Централї відбудови на власність за готівку або на кредит. Хоч Централя видала на сю ціль звиш 12,000.000, то з акції сеї скористали дотепер лиш головно двори, бо на закупно рільних знарядів, в котрих користали рівнож селяни видала Централя лиш 1,600.000 К. Зі звітів Філій виходить, що знаряди субвенціоновані на весняну управу 1916 р. доставило лиш частинно староство в Долині (болехівський округ мимо замовленя не одержав) і в Жовкві.

Жнивні комісії і Кружки „Сільського Господаря" повинні в ціли віднови мертвого інвентаря скористати з пільг, удїлюваних Централею, і масово замовляти рільничі знаряди і машини в староствах з жаданем достави їх через Синдикат „Сільського Господаря".

Рівнож штучні погної належить замовляти в Синдикатї, одержавши потверджене замовленя в дотичній районовій командї, згляднo в ц. к. старостві.

Найпекучійшою справою є запевнене робітника потрібного до управних робіт. Статн ся се може 1) через полишуване місцевого населеня на час рільних робіт в свободї від особистих чинитьб, головно нерекві́роване на підводи 2) через урльопованє жовнїрів рільників, 3) через доставу военних бранців, 4) через доставу виселенців з таборів концентраційних. І тут жнивні комісії можуть дуже богато здїлати, роблячи відповідні заходи що-до полишуваня місцевого населеня на час робіт в свободї від чинитьб, предкладаючи відповідні внесеня на урльопованє жовнїрів або предкладаючи просьби на доставленє виселенців. Достава военних бранців з огляду на трудні услівя (висока кавція і приміщенє і вижившенє бранців) не буде відгривати ролї при переведеню весняної акції.

З філїяльних звітів виходить, що з военних бранців користає в першій мірі велика посілість, дуже мало наше селянство та що бранції працювали в селянських господарствах лише в Жовківщинї, Жидачівщинї і Перемишлянщинї (староство в Перемишлянах придїлило одну третину спроваджених бранців двором, а дві третини громадам).

Загалом акція весняна 1916 р. ведена під знаком примусу управи і примусу праці, ведена була задля браку горожанського чинника для опіки селянством на місци в селї, як і в старостві (повітові рільничі комісії); установленє цїн за роботу ішло головно в користь великої земельної посілости, а управа селянських грунтів переведена була лиш завдяки витревалости наш-

*) Гл. „Діло" в 16. і 24. с. м.

шого селянина і безграничного привязаня його до земли.

Що до цїнника на піші і запряжні роботи в повітї рішаючим чинником повітова комісія рільника при ц. к. старостві, до якої належать представники повітових рільничих організацій. Цїнники сї укладаєть ся з точки інтересу великої посілости, тож заступникам селянства, репрезентованого через відпоручників філії „Сільського Господаря" належить витревало боронити прав селянства. Цїни за оране морга виносили від 4 до 16 К., цїни підводи на день 4 Корони, мужеський піший робітник 1 К. 20 сот., жіночий 1 К., підросток 80 сот., дїти 50 сот. (Мостиска) Так було мин. року і сього року при загальній дорожнечі і браку паші установили деякі староства цїну ораня парою коний на день 9 К. Двори, розуміють ся, радо принимали такі тарифи і не вагають ся жадати опісля за дерево по 50 К. за кубік. (Торгановичі).

Підставою обчисленя тяглої і пішої роботи в кождім повітї повинні бути цїни паш і поживи, дальше цїни середників щоденного обходу як цїни ременю, полотна матерії на одяги соли і нафти.

Намісництво рескриптом з дня 29. марта 1916 р. ч. 9.811 з. а. о., говорячи про конечність заведеня примусу праці, виразно наказує старостам, щоб уважали на се, щоби анї по сторонї роботодавця, анї робітника не повстало з причини високости винагороди яке небудь невдоволенє. Коли староство побачить невдоволенє і провірить, що воно полягає на слушних основах, має доложити всїх стараннь, щоби ся причина невдоволеня устала.

„При означеню висоти винагороди — читаємо там — належить брати під розвагу зменшене число рук робочих, зменшений стан живого і мертвого інвентаря і сю обставину, що як-раз з сеї причини люди і інвентар мусять працювати інтензивнїйше, ніж перше, щоби безвоганно сповнити свою задачу, в кінци належить взяти під розвагу високі цїни самого інвентаря і паші. Відомо рівнож, що вимушена праця, хоч-би була проваджена під строгим дозором, не дасть нїколи таких вислідів, як праця, сповнювана з розумінем, що сповнити її є конечно і в пересвідченю, що праця ся буде належито винагороджена. В тій цїли належить з одної сторони вповїти в населенє пересвідченє, що земля у власнім інтересї населеня і загальнім інтересї держави мусить бути управлена і засїяна, з другої сторони належить визначити за працю справедливе винагородженє."

Що до вповня населенню пересвідченя, що виконанє управних робіт вповнї і в час є военною конечністю, то справа ся не представляла в 1916 р. нїяких трудностий, бо хлїборобське населенє наше, їдучи за покликом центральної своєї корпорації „Сільського Господаря", його Філії і Кружків, і за покликом ординаріяту і духовенства, радо віддавало ся праці на рілї в повним пожертвованєм свойого труду і добутку, хоч нагорода за працю була дуже невдоволяюча.

Юлїян Павликовський.

Події в Росії.

Цар і царевич.

КОПЕНГАГЕН (Ткб). Російські дневники доносять, що цар висловив бажанє, щоби його син з приводу лихого здоровля поїхав до Норвегії. На богослуженю в замковій церкві послїдної неділї цар перший мав клякнути, коли відправляно молитви за тимчасове правительство.

„Війна і воля".

ПЕТРОГРАД (Петр. Аг.). Відбули ся тут манїфестації рїжних полків петроградського гарнізону, які несли прапори з написами: „війна і воля".

Муніційні робітники зрікають ся 8-годинного часу праці.

ПЕТРОГРАД (Петр. Аг.). Робітники у фабриках военних матеріялів порішили супроти конечної потреби збільшити всякими силами виріб военного матеріялу і зректи ся основного свого домаганя, а саме 8 годинного часу праці.

На селах.

ПЕТРОГРАД (Пет. Аг.). Після донесень з провінції селяни систематично організують мілїцію, щоби заступити нею давнїйшу поліцію. Творять вони нові власти місцеві, скликують громадські вбори і висловляють непохитну волю попирати нове правительство, продають по дешевих цїнах рільничі продукти в цїли заосмотреня армії і людности. Богато місцевих зборів субскрибувало суми на організацію політичних товариств. І так земства пермської губернії дали до розпорядомости 50.000 рублїв.

4)

У. С. С. на Волині.

Культурна праця серед волинських Українців.

Вільні хвилї використовувано на огляднене сих міст, доповнене дневників та записок, застановляючи ся рівночасно над дальшою судьбою. Рішено тоді спільно з обома другими комісаріятами на випадок, коли-б не удало ся вже вернути на давне місце, старати ся о прилїленє комісаріятів до нїмецької армії генерала Лїнзінгена, який тоді вів операції на тій території. В тій цїли вислано навіть відповідні письма до З. У. Р. та С. В. У.

В Холмі старав ся комісаріят розвязнати тамошні відносини та з жалем мусів сконстантувати, що польонїзація ширить ся тут в страшнім темпі. Дійсно, статистичні дати, зібрані в книжцї професора варшавського університету В. А. Францева: „Карта русского православного населенія холмской Руси съ статистическими таблицами", після яких перейшло з православя на католицизм в роках 1906—1908 в холмськім окрузї 12.295, а в грубешівськім 13.462, цїлком не відбігають від правди. Вправдї ті римо-католики подібно як у нас в Галичинї говорять на разї виключно по українськи та Поляками себе не почувають, чекає їх однак при тих відносинах неминуча національна загибіль. З недавної гостини в Холмі та з розмови з тамошними людьми маю однак повну віру, що при певних зусилях дало би ся там ще много врятувати, а на всякий случай сей відстрашаючий, польонїзаційний хід хоч в части звільнити. Брак української народної школи, що до якої зроблено тут певні кроки, відчуваєть ся тут дуже болюче.

Коли російський наступ був уже здержаний, стрільці могли вернути ся на давне станоще. Дня 21. червня 1916 р. відїхав четар Савич вран з 5 товаришами до Любовнї, а звідси назад до Володимира, заснувавши в Любовнї і Гущі дві нові стрілецькі школи в яких таки зараз переведено вписи та розпочато науку. Школа в Любовнї, одна з найгарнїйших стрілецьких шкіл на Волинї, що подібно, як школи в Володимирі, Матієві, Устилузї та Ковлї є уладжена взірцево, є найгарнїйшою памяткою з сеї мандрівки комісаріяту, хоч би для того, що заложена серед особливо тяжких обставин та перешкод.

Хоч перерва в дїяльности комісаріяту видаєть ся на око невелика, то принесла великі шкоди. Через военними подїями викликані територіяльні зміни стратив комісаріят більш чим третину зорганізованих вже шкіл, а навіть в многих тих, що остали, не можна було завести науки через прилученє тих громад до вищого, военного терену. Передовсїм треба було заняти ся роздачею між населенє карт тотожности, яку то справу припоручила комісаріятови окружна команда. Ся проста на перший погляд робота коштувала богато труду — треба було уряджувати по селах аж свого рода віча, щоби вияснити переполоханим неграмотним людям ціль тих карт та охоронити населенє від кар, на які вже многі з них наразили ся.

При тій нагоді звернено ся до властий з домаганєм усуненя практикованої жандармерією аномалії, яка полягала в тім, що тутешному населенню вписувано принципіяльно на картах тотожности в рубрику, „розговірна мова", не ту мову, якою населенє в дійсности говорить, значить українську, а російську або польську. Рівночасно зачало ся переводити по школах нові вписи й то передовсїм в самім Володимирі, а опісля по місточках (на які тепер звернено особлившу увагу), а дальше по селах. Хоча наслїдком послїдних подій кіле майже населенє дуже потерпіло, горнуло ся воно однак до школи дуже радо. Передовсїм треба було звільнити шкільні будинки від закватированого там війска, привести їх до ладу та позбирати порозбирані населенєм і військом шкільні лавки. Населенє помагало в тім всім, як кажу, дуже радо та поділяло ся з працею У. С. С., так як ті поділяли ся з його долею. „Ходжу й ходжу по селах" —розповідає з жартом п. Гриневич— „та все їм зимну капусту, бо мужики бідують, та і я з ними. Тай вже годжу ся їсти ту капусту й на обід і на вечеру—тільки на снїданє нї". Сміх, але богато в тім і дійсної правди. Робота йшла жваво, бо прибули свїжі сили, а то 14 нових стрільців учителїв та сїм жіночих, учительських сил (Сидоровичівна, Лїщинська, Парахоняківна, Бігунівна, Гайдучківна, В. і К. Волянські) — самі ідейні та енергічні одиниці.

Д-р Луна Мишуга.

ВИНА
Богослужебні - природні - - білі - - самороднери
просимо безпроволочно замавляти — до весняного транспорту — в посередниченю
187 10-12
„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ" Львів.

Знесене военних судів.

ПЕТРОГРАД (Пет. Аг.) Міністер війни зарядив знесенє военних судів. Попередний міністер війни, генерал Поліванов, удав ся до головної кватири в цілі зорганізованя її на нових основах, докладного означеня відносин генерального штабу до провізоричного правительства та розділу особистих повновластий.

Цивільний похорон жертв революції відбуде ся д. 30. марта на Марсовім поли. Около 100 піонірів будує могилу. Торжество почнеть ся рано і тривати ме до 5. год. пополудни.

Збори за републиков.

БЕРЛІН. (Ткб.) „Berliner Tageblatt" доносить, що минулої неділї в Петрограді відбуло ся около 100 народних зборів, на яких домагано ся демократичної републики. Не дасть ся заперечити зріст крайної струї.

Увязненє ґен. Іванова.

ПЕТРОГРАД. (Райтер). Генерала Іванова увязнено. Його відставлено до Петрограду.

Чхеїдже домагаєть ся голосованя війска про війну і мир.

ЖЕНЕВА (Прив. тел.). „Echo de Paris" доносить з Петрограду: Положенє стає що дня менше ясне. Соціялістична революційна рада під проводом посла Чхеїдже розширяє відозву з домаганєм, щоб військо голосувало, чи хоче дальшої війни, чи заключеня мира.

Звіт про боротьбу підводними човнами

БЕРЛІН. (Ткб.) В буджетовій комісії парляменту підчас нарад над буджетом уряду маринарки державний секретар Капелле заявив, що дотеперішні висліди перевисшили сподіваня. Втрати по стороні Німеччини є дрібні, число підводних човнів постійно вростає.

БЕРЛІН. (Вольф). З поміж 368 торговельних кораблів містоти 781.500 тон брутто, знищених осередними державами, було 291 неприятельских, а саме 169 англійських, 47 французьких, 28 італійських, 8 російських, 4 бельгійські, 2 португальські і 1 японський. Втрату англійської тонажі можна оцінити кругло на 500.000 тон. На 76 невтральних кораблів було 38 норвежських, 14 голяндських, 8 грецьких, 7 шведських, 5 еспанських, 3 американські.

Поголоски про швидкий окремий мир в Росією.

ЦІРІХ. (Пр. тел.) „Neue Zürcher Zeitung" доносить з Гаги: На біржі в Амстердамі, яка звичайно добре поінформована про настрій в Росії, панують уперті поголоски про дуже близький окремий мир з Росією. Також в швайцарських дипльоматичних кругах думають, що ті поголоски не є вовсім безосновні.

Вже 8. цвітня 1917.
здержуємо висилку „Діла" без виїмку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 30 марта 1917.

— **З учительських кругів нам пишуть:** В числі „Діла" з 28 сїчня с. р. оголошено під заголовком „Додатки з приводу дорожнечі для учителів": „З президії ц. к. краєвої Ради шкільної доносять нам, що асигнати додатків для учителів з приводу дорожнечі вислано вже до дотичних ц. к. податкових урядів, а в відписі ц. к. радам окружним в цілі повідомленя учительства. Учителям з повітів, що остають під неприятельською інвазією, і тим, які служать у війску, а яким виплачує платні ц. к. краєва каса скарбова в Бялій, буде згаданий додаток виплачений одночасно з їх платнею за лютий". На підставі того оголошеня подають ся учителї емеріти о виплату додатку з приводу дорожнечі, але що ж? Рада шкільна краєва хоч оголосила, що учителям виасигнувала „додатки з приводу дорожнечі для учителів", та не хоче виплатити їх учителям емеритам.

А чому? признає і виплачує тим, що служать у війску, хоч ми їм не завидуємо, бо їм доскулює инша біда, не дорожнеча? Таке поступованє дає много до думаня. А в кінци насуває ся питанє, чому Висока ц. к. Рада шкільна краєва зачисляє учителів емеритів до таких заможних, що їм не потреба додатків з приводу дорожнечі? Чи може запомогли ся тими нужденними платнями, які побирали через цілий час праці,

— **Важне для тих, що відїзджають на свята.** Супроти поширеня заразливих недуг в деяких повітах краю мають особи, які вертати-муть зі свят до Львова, виказати ся при повороті посвідченєм санітарної власти свого повіту, що в місцевости, де вони пробували, не було в послідних тижнях ніякої заразливої недуги, що вони самі здорові і вільні від галапасів. Одночасно поручив львівський фізикат управам захоронок, бурс, інтернатів і т. п., щоби вони владили спис своїх вихованців, які виїзджають на свята. Особи ті одержать з фізикату посвідченє, що відїзджають зі Львова здорові, а опісля, вертаючи, будуть мусіти предложити такеж посвідченє від санітарної власти повіта, в якім провели святочні ферії, бо инакше не прийметь ся їх до шкіл чи заведень.

— **Політична крадіж.** „Journal de Geneve" доносить: Вломники, які дістали ся до австро-угорського консуляту в Ціріху і там поповнили крадіж актів вже висліджені. Є се два італійські дезертири, які недавно тому зголосили ся до італійського генерального штабу і там віддали вкрадені документи.

— **Розвязанє шпиталів польського легіону.** У творений в минулім році шпиталь для польських легіонів в Новім Санчи буде розвязаний в той спосіб, що туди не буде вже більше приймати ся нових хорих, а тих, що подужають будеть ся відсилати до кадри. Не буде теж отворений шпиталь для польських легіонерів в Криниці, який мав стати філією новосандецького шпиталю. Такий же шпиталь в Тарнові буде імовірно рівнож замкнений.

— **Новий перегляд реклямованих в Будапешті.** Віденські дневники доносять, що в Будапешті має відбути ся перегляд реклямованих до 45 р. житя. Признані здібними до служби в поли будуть опісля повикликані, врочі остануть ся дальше на цивільних становищах. В случаях, що заслугують на особливе узглядненє, можуть бути полагоджені прихильно нові подання про увільненє від служби.

— **Десять міліонів книжок для німецьких жовнірів.** Німецькі товариства, заступлені в центральним виділі для розділу книжок між жовнірів в поли, вислали безплатно до початку марта с. р. десять міліонів книжок жовнірам в поли і в шпиталях. З того одержали між иншими шпиталї в краю, в етапах і в полї 2,200.000 томів, сухопутне військо 4,450.000, фльота 800.000, а военні бранці 50.000 томів. Протягом шкільного тижня в 1915 р. для збірки книжок і загально державного тижня в 1916 р. зібрано 3½ міліона книжок. Центральний виділ для розділу книжок подає до відома публики, щоби вона жертвувала тільки нові видавництва, та примінила ся до висших вимогів читачів. Всі військові команди звіщають, що читанє книжок впливає на духову свіжість та боєвий настрій у жовнірів.

— **Дохід з відчиту** арт. Івана Труша на тему: „Франко про себе і про нас", який відбуде ся 31. с. м. о год. ½5 в салї Музичного Інституту ім. Лисенка, призначений на стипендійний фонд ім. Франка.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пятикова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важнійші для української справи, конечні як найскорші і найобильнійші жертви.

Свящ. Михайло Кіт 10 К (Дн.): о. Стефана Комара, о. Ів. Крука, п. Дмитра Паланицю богослова, Цапа богослова і Пастернака укінченого богослова. — Михайло Бязник Sielfelstab німецька пол. почт. 906, 10 К (Дн.): о. Івана Піка пароха, Томка Сірка, Семена Веретку всї в Боднарові, о. Дмитра Югана пароха в Майданї, Альвіс Стелєр Stab. d. R. F. A. R. німецька пол. поч. 906. — Іванна Яновичева Тарнобжег 20 К. — Одарка Крапчик Маковиско 5 К. — Костівна учителька з Семигенова 4 К. — Крилошанин о. Гробельський з Кромерижа 15 К. — Михайло Кравчук в Висові 4 К: о. Івана Павлусевича пароха в Довгій войнилівській, Миколу Чубатого ст. філ. і Миколу Киндія ст. теол. у Львові, Володимира Дудикевича абс. теол. в Кропивнику, Михайла Олійника ст. теол. в Перемишли. — о. Дмитро Евстахій Михальчук, Ліщовате 10 К: о. Івана Матвіяса з Яструбич і о. Юліяна Левицького з Постолова. — Др Ярослав Крижановський надпоруч. 9 п. п. 10 К. — Мірося Ковальська з Ярослава 2 К: Ірену Мелянко у Відни, Ярослава і Маркіяна Коростілів з Перемишля, Ярослава Карпевича з Лежайська і Зосю Манастірську з Ярослав. — Лідуся Флюнтівна, Братківці 5 К.: Богданка Галайчука з Угерська, Андрійка Чапельського зі Львова, Мелясю Чапельську з Закопаного, Славка Флюнта з Граба, і Богдана Ломницького з Гребенної. — о. Йосиф Маринович, Любеля В. 10 К. — Марія Мариновичева, Любеля В. 10 К.: п. Демчукову, Крехів, Міськевича, Мости вел., Л. Павловського, Відень, А. Ропіцьку, Перемишль, Люсю Менцінську, Бишів. — Поручн. Потурай, 9 п. п.,

20 К.: Поручн. В. Мендюк, поручн. В. Пиріг, пор. Д. Бобанич, хорунж. В. Тимків, хорунж. М. Левицький, всї з 9 п. п., — Пеля Пауківна 5 К: о. Ол. Хтея, декана в Доброгостові, о. Михайла Паука пароха в Середопільцях, Оленку Небожукову в Стібні, Марусю Вітикову в Осердові, Еву Лебедовичівну абсольв. женск. семинара в Горайци, — о. Андрій Борисевич в Дрогоєві 10 К, — Софія Підсонська Белзець 10 К (Дн.): Анну Тарнавську Підсоне, Геню Скоморовську Демня, Віктора Тарнавського У. С. С., Богдана Купчинського Підлисе, — П. Ваньчикова нар. учит. в Віжомли 10 К: Івана Літинського упр. школи в Мужиловичах, Евгена Лінинського одн. добр. 89 п. п., о. Миколу Волошина в Прилбичах, Северина Байгерта k. k. Lt. L. I. R. 34 в Кракові, о. Михайла Трохімчука в Судовій Вишни, — о. Йосиф Котецький, декан в Лютовисках 10 К: о. Анастація Лотоцкого пароха і декана в Тростянци, о. Атаназія Котиса, пароха в Телесници Сянній, о. Михайла Попедя пароха в Гошові, о. Івана Кузьова пароха в Дидьовій, — Стефан Савула в Лїску 5 К, — о. Максим Вітошинський в Сенькові Вояки 10 К, — Уляна Ладівна учителька зі Стрептова 5 К: Евгенію Бойкову зі Стрептова, Ірину Вінтонякову з Гумниск, Антонію Половичеву з Долини, Надію Ладову з Долини і Ольгу Макогонову з Ямного, — о. Роман Осмак Тудорковичі 22 К (Дн.), —

ОГОЛОШЕНЯ.

Субота 31. марта 1917.

Нині: греко-кат.: Кирила єр. арх. — рим.-кат.: Корнелія.

Завтра: греко-кат.: 5 Н. П. — рим.-кат.: Неділя цвітна.

| **Український Народний Театр Т-ва „Бесіда" у Львові під управою К. Рубчакевої.** Сала Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В суботу, дня 31. марта 1917 „Жидівка вихрестка", драма на 5 дій Тогобочного. Початок о год. 7. вечером.

В неділю, дня 1 цвітня 1917 „Маруся Богуславка" побутово-історична драма на 5 дій М. Старицького. Початок о год. 7½ вечером.

В приготованю „Марта Боруля" комедія на 5 дій Карпенка Карого.

Білети раньше набути можна в „Народній Торговли", в день представленя при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 2—2

| **В салї музичного Товариства ім. Лисенка,** вул. Шашкевича ч. 5, відбуде ся в понеділок, дня 2. м. ст. цвітня, точно о 7. годині „Святочний Вечір" в честь Т. Шевченка, уладжений ученицями дівочої гімназії СС. Василянок. В програму входять: промова ученици, хори, сольові співи, декламація і гра на фортепяні. На закінченє відіграють ученици епільог В. Масляка п. з. „Старе і нове поколїнє". Вступ вільний. Добровільні датки призначені на добродійні цїли. 217 1—2

| **Позір Українці Городецького передмістя!** Кождої неділї і свята уладжує Кружок УПТ. і Сокіл III. сходини членів і гостий у власнім льохали при вул. Городецькій ч. 95, на яких відбуде ся цїлий цикль дуже цїкавих відчитів і викладів. Початок пів до пятої по полудни. В неділю 1. цвітня виклад Вп. Пані Пашкевич на тему: „Значінє організації". Просить ся о численну участь! — За Старшину проф. Яків Яцкевич. 213 1—1

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з дня 30. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Не було ніяких особливих подій.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

В відтинку Красу діяльність артилерії в областях боротьби нашого останнього підприняття є дуже оживлена. Роверето і Арко знаходили ся вчера під огнем середних і тяжких гармат. В Арко поцілено цивільний шпиталь.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не було ніяких особливих подій.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гафер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з дня 30. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На фронті Артоа була оживлена боротьба артилерії. На схід від Невіль — Ст. Васт підчас ночи канадійські полки чотири рази атакували наші становища. За кождим разом відперто їх і задано їм великі втрати. Кількох полонених остало в наших руках. По обох сторонах дороги з Перон до Фенс наші забезпечуючі відділи уступили по боротьбі з численнійшими англійськими силами на лінію Рійокур-Сорель. На північний схід від Соасон французькі баталіони даром пробували зискати на терені коло Невіль і Мтржіваль. Наші сторожі відперли їх і задали їм втрати. Над каналом Есна-Марна розпізнано збиране військ між Сапінель і Ляневіль, що вказувало на готовлене наступу, який ударемнили наші батерії. Також в Шампанії острілювано приготовлювані до наступу французькі війска. В лісї Парроа (на льотаринськім фронті) привела наша виправа з неприятельських ровів 13 полонених.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ

Фронт баварського князя: На захід від Двинска наслідком нашого огня не вдав ся наступ кількох російських компаній.

На фронті архикнязя Йосифа і в области групи Макензена не було важнійших подій.

Фронт Македонський: Між озером Охріда і Преспа наші видвідні відділи, вдерши ся до французьких ровів, здобули кілька скорострільних карабінів і богато муніції.

Перший квартирмайстер ген. Людендорф.

ПОДІЇ НА МОРИ.

В ночи з 28. на 29. с. м. часть наших морських оружних сил перешукала замкнену область перед південно-східним побережем Англії. Крім узброєного англійського пароходу „Mascotte" (1097 реєстрованих тон брутто), який зустрінено 8 англійських миль на схід від Lomestoft і затоплено гарматним огнем, не бачено анї оружних сил неприятеля, анї не завважено торговельного руху. З залоги затопленого корабля полонено 7 людий.

Шеф адміральського штабу маринарки.

НАДІСЛАНЕ.

КУРС ДЛЯ РІЛЬНИЧИХ СЕКРЕТАРІВ

Філія „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ"

уладжує

Краєве Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові в днях від 9 до 12. цьвітня б. р.

Зголошення слати телєграфічно на адресу „Сільського Господаря", Львів, вул. Зїморовича ч. 20.

Ближші інформації подані в „Ділі" в дня 29. марта с. р. ч. 73. VII 2-3

ШУКАЮТЬ СВОЇХ.

Ґавел Дорундяк, k. u. k. Bancomp. 2/9 шукає свого брата Семена, гімн. професора, і просить о ласкаву вістку. 216 1—3

Гладаю жени Марії і доньки Анни. Іван Жмудь, Пластеничі, п. Перемишляни. 1-2

Теодор Бугай, Feldpost 221. Inf. Baon IV. komp. I. шукає Корнила Бугая в Гнилопод, пов. Підгаєцькі, що нарокував був до 7 п. уланів 3 ескадр. 212 2—1

Стефан Стефанець, з Іланець, пов Снятин, тепер в Чехії Zeleznarna borek E. Brendes почта Kařez, шукає свої жінки Тетяни і дітий Наталки, Марії, Федора і Івана і просить о ласкаву вістку. 210 2 2

Оголошення.

Erledigte Militärstiftungsplätze. Benennung der Stiftung? Feldmarschalleutnant Graf Peter von Strozi-Stiftung. Gb. 212, a. Oberstleutnant Simon Peter Freiher von Yppen Stiftung. Gb. 213. Anzahl der erledigten Plätze? Unbestimmt. Betrag des Stiftungsgenusses? In der Höhe der Ergänzung der gesetzlichen Pension auf die 90-prozentige letztbezogene Aktivitätsgage nebst Quartierbeitrag. Bezugsdauer? Dauernd. Auf die Dauer der besonderen Hilfsbedürftigkeit. Hierauf haben Anspruch: Vermögenslose, vor dem Feinde verwundete und Invalid gewordene k. u. k. oder k. k. Offiziere des Soldatenstandes von der IX. Rangklasse abwärts, römisch-katholischer Religion. — Invalide k. u. k. Offiziere des Soldatenstandes vom Hauptmann oder Rittmeister abwärts, mit vorzugsweiser Berücksichtigung der infolge Verwundung vor dem Feinde Invalid gewordenen. Was den Gesuchen beizuschliessen ist? Taufschein, Vermögensnachweis, ärztliches Zeugniss. Vermögensnachweis, ärztliches Zeugnis. Wann und wohin die Gesushe einzusenden sind? Einsendungstermin unbeschränkt, an die Evidenzbehörde, von dieser unter Anschluss einer Stiftungsqualifikationseingabe und nach vollständiger Dokumentlerung. Weitere Vorlage: an das Kriegsministerium. Anmerkung: Gesuche sind stempelpflichtig (2 K.).

Голоду і дорожні не буде, коли кождий кусник землї обсіяте ярииовим насїнєм. Всї свїжі

насїня поручає **І. БОРИС**

ПЕРЕМИШЛЬ. 202 3—10

ЗЕМЕЛЬНИЙ
БАНК ГІПОТЕЧНИЙ
Акційна акційна у Львові
Підвалє ч. 7.

— Конто почтової щадниці ч. 116.284. —
Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Складайте ся процентові вклади, щоби кожда копиа могла служити на користь народному господарству, та вам самим.

Акційний капітал . К 1,300.000
Резерва Банку . . К 200.000

Приймає вкладки на біжучий рахунок від К 10·— на 4 проц.

Удїлає гіпотечні і векслеві позички.

Виплачує купони від заставних листів.

Вимінює по користнім курсї російські рублї і німецькі марки.

Певність льокацій запоручують: акційний капітал Банку і резерви.

На жадане висилає посвідки вложення (чеки) Почтової Щадниці. 726 18—?

Весела й цїкава лектура
в полї і в дома
Знаменитї СПІВОМОВКИ
СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО
вже вийшли в новім виданю
НАУКОВОГО ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА

Том І, видане трете, цїна 1 К 50 сот.
Том ІІ, видане друге, цїна 1 К 50 сот.
Том ІІІ, видане друге, цїна 1 К.

В сих трьох томах читачі знайдуть повний збір славних гумористичних віршів Руданського, всї його пісні, приказки, приславя і байки, відомі під загальним іменем „співомовки".

Оправний том о 1 К дорожше.

На пересилку треба докучати 60 сот.

Набувати треба в Книгарнї Наукового Товариства ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10.
IV. 3—?

Цїлий світ перейдеш
як умієш по нїмецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта" п. з.

Підручник до науки нїмецької мови зладив **Ю. РУДНИЦЬКИЙ.**

можна легко учити ся говорити по нїмецьки.

Підручник сей надає ся так для початкуючих як і для тих, що вже учили ся або вже уміють де що по нїмецьки або хочуть учити других. У підручнику подано самі практичні лекції, так що вивчивши їх можна вже порозумівати ся з Нїмцями у найконечнїших справах.

В лекціях говорить ся про такі річи: сїльське обійстє, рідня, село, місто, барви, сїльська хата, мешканє в містї, на торзї (про мясо, ярини, землеплоди), господарські будинки і річи, їзду возом, їзду зелїзницею, закупна в склепі, гостина, веденє господарки, (зима, весна, лїто, осїнь), побут у Відни, між ремісниками, при війску і т. п. Книжка обіймає 239 сторін друку. Подані взірцї граматики і до кождої лекції словарець.

Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 65 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта"
Львів, ринок ч. 10.

V. C 11—?

- ЖУРНАЛЇ -
- - КРОЇ - -
ВЕСНЯНІ, ЛІТНІ
постійно на складї в фірми
Р. ЛЯНДА
Львів, ул. Чарнецького 3.
207 —2

Старому адресу
при змінї на нову конче подавайте.
Адміністрація „Дїла".

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ
„ДНІСТЕР"
у ЛЬВОВІ
ул. Руська ч. 20
Телеф. 788.

заснованє при Товариствї взаїмних забезпечень „ДНІСТЕР" в р. 1895 на підставї закона о стоваришеннях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена на певній висотї удїлу.

Ціль Товариства є удїлюваня кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Днїстрї" від більше лїт.

Відсотки від вкладок 3¾ проц.

без потрученя рентового податку.

ВКЛАДКИ

приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах від 8. до 2. в полудне.

Конто в Почтовій Щадниці 85.927.

Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Щадничі вкладки К 5,327.450
Власний маєток „ 686.383
Удїлені позички „ 4,233.603

Канцелярії Товариства отверені перед полуднем.

I. 7—?

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО. З друкарні „Дїла" Львів, Ринок ч. 10.